Anul LXXXIII | Sibiu, 1 Ianuarie 1935 | Nr. 1

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Un an nou

Nici odată nu e omul mai melancolic decât în seara de Anul Nou. Dece oare? Pentrucă niciodată nu ai atât de puternică senzația *trecerii*, a vremelniciei, a apropierii sfârșitului, a nestabilității tale, decât în această seară în care timpul se opintește par'că să treacă mai mult decât de obiceiu prin strunga momentului de față în domeniul, perdut definitiv, al trecutului. Niciodată n'ai atât de acută senzația timpului care constă în trecere, în curgere, în măcinarea a ceeace este, fără să-ți dea numai decât siguranța că după distrugerea a ceeace mai ai, vei descoperi în viitor pe seama ta alte residuri de viață, nemăcinabile. «Timpul provoacă în noi senzații de mâhnire și tristețe, mâhnire și tristețe în raport cu trecutul, mâhnire și tristețe în raport cu viitorul. Teama de viitor se preface în teama de moarte, teama de moarte în teamă de iad» (Berdiaiev, Eu și lumea obiectelor, pg. 144). Nu te poți gândi la timp fără să fii trist. Trist pentru cele trecute, trist pentru nestatornicia clipei de față, temător față de viitor. Timpul e «purtător de moarte», tanatofor. In sânul lui duce germenele morții pentru toate câte sunt supuse lui.

Oare numai laturea aceasta o are timpul? Timpul nu poate fi experiat decât ca *grije*, cum crede filozoful german Heidegger (Sein und Zeit)? Așa ar fi dacă timpul ar sta suspendat deasupra nimicului și între nimicuri, nimic la început și nimic la sfârșit. Dacă timpul ar fi singura formă de existență, învăluită din toate părțile de moarte. N'ai putea spera atunci nimic cu adevărat. Căci speranțele pentru scurte plăceri viitoare, cari trec, nu merită acest titlu. «Nu spera și nu ai teamă», ar fi cel mai înțelept sfat ce s'ar putea da omului. Anticipează moartea deacuma, fă-te apatic față de toate, dacă în curând nu ne așteaptă altceva decât nimicul! Sau înecă-ți gândurile acestea neplăcute în zgomotul petrecerii, în uitarea amețelii alcoolice și în paroxismul simțurilor periferice deslănțuite!

Dar nu, timpul nu e ultima realitate. Timpul e numai o față a vieții. E fața exterioară, fața lumii căzute din regiunea trăirii spirituale. Omul capabil de viață spirituală simte mai puțin timpul. Fiecare știe din experiență că ceasurile fericite nu se observă când trec. Dimpotrivă, suferințele puternice se experiază ca timp foarte lung, mai lung decât timpul matematic. Timpul se măsoară cu două măsuri: cu trăirea internă și cu unitatea matematică. Iar legătura dintre aceste două forme ale timpului e foarte laxă. O oră de timp matematic poate fi experiată uneori intern ca ceasuri întregi, iar alteori ca un moment, sau pur și simplu nici nu se observă. Aceasta însemnează că veșnicia străbate în timp, invadează în el și determină curgerea lui. Veșnicia nu avem să o concepem ca succedând la capătul viitor al timpului. Aceasta însemnează să o concepem ca ceva exterior, obictivizat, ca un timp ce se lungește continuu și prin urmare ca ceva foarte plictisitor. Timpul poate fi depășit în parte de acum. De pe acum putem scăpa de senzația dureroasă a trecerii, de încordarea așteptării să vină odată ceace știm că are să înlocuiască ceeace este. Iar veșnicia pe care o putem descoperi câte puțin de pe acum, nu are să fie concepută nici ca amețeală nici ca imobilitate nirvanistă, ca neinteres și neobservare a ceeace se petrece, ci ca viață spirituală bogată în descoperiri de senzuri, în experiențe ce țâșnesc una din alta, în eforturi de-a înțelege și de-a potrivi cele externe în lumina acestor senzuri duhovnicești interioare.

De stihia îngrijorătoare și înfricoșătoare a timpului și a dispariției scapi când nu mai trăești întrerupt, cu senzația că fiecare moment dus e dus pentru totdeauna și fiecare moment viitor e cu totului tot altfel decât cele de până acum. De timp scapi când nu mai ești întreg înfundat în fiecare clipă care trece. Ci îți câștigi senzația durabilă că rădăcinile tale se scaldă într'o trăire, care pe lângă toată mișcarea, pe lângă toată viața plină de experiențe și senzuri continuu noui, rămâne netrecătoare, fără trecut mort și fără viitor nefecundat și neanticipat în prezent, într'o trăire pe care n'o simți decât ca prezent continuu, fără să te gândești la trecut, fără să te îngrijorezi de viitor. Nu în zgomotul petrecilor scapi durabil de timp. Căci după petrecere te simți și mai trist, și mai părăsit. Ci în trezvia trăirii interioare cu Duhul dumnezeesc. Lumina acestei trăiri s'o revărsăm peste activitatea noastră în lume.

Dr. D. STĂNILOAE

Rânduri către Anul-Nou

— 1935 —

Din mila lui Dumnezeu, *An nou*, te ivești în prag, coborându-te din necunoscut cu valizele pline de mister pentru a te retrage gârbov după vre-o 365 de zile și câteva ore, minute și secunde, în acelaș necunoscut din care ai ieșit. Să te salut? Să te întreb? Să te rog?

Te-ai ivit în prag? Te salut ca pe orice străin, pe care nu pot refuza să-l primesc.

Să te întreb? Ce ai putea să-mi spui? Nici tu nu știi ce aduci!

Să te rog? Asta da. Să ne dai speranțe, chiar de vei imita pe acea vestită regină a Olandei, care-și îndemna supușii de pe amvonul bisericii să indiguiască marea și să facă din nisip pământ fertil, că apoi îi va răsplăti cu comori regale din marea cassetă ce le-o arăta; și oamenii au muncit, lipsiți și goi și niciodată sătui, și au împlinit porunca reginei; când la răsplată, în cassetă n'au găsit decât un singur galben. I-a mințit? Nu! Le-a dat speranța creatoare, care a făcut din Olanda un colț de rai răsplătitor îndeajuns. Vino, An-nou, cu valizele pline de speranțe ziditoare, mai ales ziditoare de suflet.

Căci suflet ne trebue, An nou, suflet, suflet mult și optimist, sufletul, pe care ni l-a ucis setea după aur, după stăpânire trecătoare de „forțe" înșelătoare. Suflet adu-ne, suflet înaripat, care să ne înalțe și să ne privească lucrurile de sus, din înalte zări albastre, așa cum le privește Dumnezeu.

O, dacă ne-ai putea da suflet care să zărească și pe Dumnezeu în fiecare clipă, An-nou, ai fi cel mai blagoslovit! Atunci am avea și pace, am avea și bucurie, am avea și tot ce ne trebue.

An-nou, ne poți da și acestea? Dar, An-nou, fragment din neobositul timp care curge 'ntruna pe lângă noi, eu te mai rog ceva:

N'ai putea tu coborî pe lume un leac, care să facă să înceteze vorba fără rost și s'o înlocuiești cu fapte? Dacă mi-ai putea da această speranță, bucuria m'ar ridica până în al șaptelea cer. Căci, An-nou, tu ești mic și necunoscător, tu nu știi cât vorbesc oamenii, cum ne amețesc de cap fără rost. Ne mai având fapte, cred în vorbe. Și vorbele azi sunt ca banii de hârtie fără acoperire metalică. Ne înecăm în vorbe!

Și minte adu-ne, An-nou, și simț curat, ceresc, și voie de a face numai binele, să nu mai umblăm după năluciri. Și dacă ne poți aduce acestea, n'ai dece te mai osteni cu alte poveri, chiar bune fie ele; celelalte ni le câștigăm noi, că a lăsat destule milostivul Dumnezeu pe acest întins și bogat pământ.

Și, dragă An-nou, — așa să te porți printre noi, încât când va fi să ne părăsești, să ne lași în inimi nostalgia, pe care o avem la un măreț apus de soare: să ne pară rău că pleci și să dorim să vii iară!

Vezi, eu nu-ți cer schimbări de guverne, retezări de capete, refacere de capital, nici economie dirijată, nici aur, nici argint. Nu-i asculta pe ceice-ți cer de acestea. Ascultă-mă pe mine. Și pământul va fi mulțumit.

Adu-ne acestea și fii binevenit, An nou, ce porți numărul 1935.

Gh. Maior

An nou cu Hristos!

Creștinismul e viață, adică luptă și sângerare, poticnire și isbândă. El mobilizează toate forțele spiritului și le ține încordate sub dogoreala focului ceresc. Spre purificarea de sine și spre transfigurarea materiei. Sub ploaia harului se spală josniciile noastre animalice și rămânem noi înșine: credință, nădejde și iubire. Dar mai ales iubire. Și iubirea este tot ce are spiritul mai esențial; e puterea prin care omul poate deveni înger. Până într'atât se identifică sufletul cu iubirea, că în vorbirea comună se spune despre un om rău, fără iubire, că e un om fără suflet. Și până într'atât se identifică creștinismul cu iubirea, că aceste cuvinte: creștinism și iubire devin sinonime. De altfel întreagă viața și învățătura Domnului Hristos se poate cuprinde în acest cuvânt coborât din cer: *iubire*.

Și spuneam că puterea aceasta a iubirii o avem în noi, ca lucrul cel mai esențial al sufletului. Numai că ea e încătușată cu o sumă de legături josnice și cu totul neesențiale nouă, dintre cari numesc numai pe acestea: egoismul, mândria și invidia. Iar descătușarea noastră, (a iubirii) de noi înșine, presupune o luptă continuă și aprigă; o luptă sângeroasă între ceeace esențial sântem noi și ceeace ne-a cotropit prin căderea în păcat, între vecinicul și trecătorul din noi; aș zice o luptă între viață și moarte.

Căci aceasta e iubirea: viață vecinică. Sf. apostol Pavel zice răspicat: «Dragostea nu va pieri niciodată. Proorociile se vor sfârși, limbile vor înceta, iar cunoștința se va sfârși» (I Corinteni XIII, 8).

Dar cătușele cu cari e ferecată iubirea aceasta prin care noi putem fi vecinici, nu cad definitiv decât plecându-ne fără încetare la picioarele lui Isus cel Răstignit. Și de ce asta? Pentrucă Isus pe Cruce este tot ce a putut face iubirea mai mult, mai măreț și mai dumnezeesc. Isus pe Cruce este flacăra cea până la cer, a iubirii care se dă pe sine pentru altul, a iubirii care se arde pe sine pentru a crește mai mult și spre a fi mai mult ea însași. Și numai sub dogoreala acestei flacări dumnezeești, se topesc legăturile cari încătușează iu-

birea din noi. Numai la picioarele lui Isus cel Răstignit putem deveni noi înşine prin exaltarea a tot ce avem mai esenţial. Căci iubirea trezeşte iubire. O trezeşte şi o eliberează.

Şi iubirea descătuşată angajează sufletul într'o mare luptă: aceea de a cuceri obiectivul ei suprem: Isus Hristos, raţiunea ei de-a fi. Iubirea noastră, eliberată sus pe Golgota, nu-şi mai găseşte odihna şi plăcerea decât în Hristos, pentru Hristos. Aceasta este dinamica adevăratului creştinism, şi Hristos este soarele vieţii lui. Tot ce nu e iubire şi nu e în Hristos, pentru Hristos, nu e creştinism şi nu e viaţă, ci păcat şi moarte.

Acum privită, viaţa creştină de azi, în lumina acestor consideraţii, cred că ea apare orcui, stearpă şi fără conţinut, adică fără Hristos. Căci să ne înţelegem: creştinismul nu poate fi un *compromis*. Domnul Isus a spus categoric: «Nimeni nu poate sluji la doi stăpâni». Dar iarăş să nu creadă cineva că, păcătuind omul, a apucat pe un drum fără întoarcere. In privinţa aceasta parabola cu fiul cel pierdut ne spune tot. Şi apoi s'ar putea oare, ca Celce e iubirea în sine să nu ierte? Nu! Nu păcatul ne omoară, ci stăruinţa noastră în păcat. Nepăsarea şi împăcătoşirea progresivă ne rupe de Hristos. Şi nu despărţirea, temporală, de Hristos, e pierzătoare, ci ologirea care ne ţine mereu lângă porcii păcatului, hrănindu-ne cu rădăcini şi roşcove sălbatice, întru cari nu e nici-o hrană ci «deşertăciune şi vânare de vânt».

Şi azi, Isus cel Răstignit par'că e alungat de pretutindeni cu o plăcere drăcească. Fiul cel pierdut al veacului nostru par'că s'a îndobitocit lângă porcii din islazul diavolului. Să-se fi stins în el orce dorinţă de întoarcere acasă, la Tatăl ceresc? Nu! Sânt semne cari ne îmbucură şi cari ne îndreptăţesc a spune că în sufletul creştinilor dela noi s'a trezit dorinţa de casa Tatălui, de patria cea cerească. Chiar constituirea «FOR.»-ului e o expresie a acestei dorinţi. Şi dorinţa aceasta creşte mereu. Creşte în suprafaţă şi în adâncime. «Oastea Domnului»; «Sfântul Gheorghe»; «Sfântul Ciprian»; «Patriarhul Miron» etc., sânt tot atâtea alte semne şi mişcări prin cari neamul nostru a pornit să se întoarcă acasă, la Tatăl care l-a ocrotit din veacurile copilăriei sale şi până în vremea de acum.

Spre această întoarcere «acasă» trebuie mobilizate toate energiile vii ale sufletului nostru şi ale instituţiilor noastre de stat. Şi, în sensul acesta, acum la începutul unui an nou, noi trebue să ne dorim unii altora pe Hristos viu în suflete. *An nou cu Hristos!* Aceasta trebuie să fie parola noastră de acum. Acesta cuvântul de ordine, şi acesta strigătul de luptă şi isbândă în Hristos, pentru Hristos.

Nicolae Vonica

Societate de eugenică şi ereditate. — Profesorul şi academicianul, dl *Dr. G. Marinescu*, a luat iniţiativa constituirii unei societăţi de ereditate şi eugenică. La apelul dsale, s'a întrunit în 16 Decemvrie 1934, în amfiteatrul Spiru Haret din capitală, un număr de personalităţi din lumea ştiinţifică şi medicală în scop de a constitui societatea plănuită.

Dl prof. G. Marinescu, cere ca toţi oamenii de bine să se strângă la olaltă pentru a rezolva problema mortalităţei îngrozitoare, a primei copilării mai ales, precum şi stăvilirea înmulţirei elementelor mediocre, apoi a acelora care au nevoe de asistenţa socială.

Arată cât bine s'ar face neamului dacă ideile sănătoase ale acestei noi ştiinţe, eugenia, ar pătrunde în marea massă a poporului printr'o propagandă bine condusă şi prin educaţia în şcoli, în armată, *cu ajutorul bisericii*.

Asistenţa salută cu bucurie înfiinţarea societăţii şi alege un comitet, sub preşedinţia iniţiatorului, având să decidă forma, societatea şi mijloacele necesare întru atingerea ţintei propuse.

Privind înapoi

La început de an

Ne despărţim de un an bogat în evenimente, biruinţe şi înfrângeri, bucurii şi dureri.

Incercări grele s'au năruit asupra ţărilor şi popoarelor de pretutindeni în cursul anului ce expiră.

In lumea, care s'a depărtat tot mai mult de biserica lui Hristos şi de învăţăturile evanghelice, au sporit buruienile crimelor politice şi ale fărădelegilor ordinare.

Atentate monstruoase au răpus vieţi consacrate liniştei şi păcii între popoarele lumii. In Franţa, Germania şi Austria sânt asasinaţi străjuitori înţelepţi ai ordinei, eroi şi strălucitţ bărbaţi de stat, reprezentanţi iluştri ai ţărilor lor.

Să mulţumim Cerului care ne-a ocrotit de urmările catastrofale, ce puteau să aibe odioasele atentate săvârşite în 1934.

*

Pe răbojul vremii înscriem, între alte fapte şi întâmplări de seamă, următoarele:

— La comemorarea unirii naţionale, în ziua de 24 Ianuar 1934, iubitul nostru Suveran a spus poporului Său din toată ţara, precum şi străinătăţii, ce însemnează unirile naţionale ale românilor şi hotărârea lor nesguduită de a le întări pentru totdeauna. *„Eu care sânt astăzi purtătorul Coroanei* — a zis M. S. Regele Carol II — *am datoria de-a înfăptui consolidarea acestor uniri şi sânt hotărât a-Mi îndeplini nesovăitor această datorie faţă de neamul Meu, cu sfinţenie şi credinţă“.*

In slujba aceleiaşi idei, de consolidare a unităţii naţionale, a luat fiinţă în 1934, *Liga antirevizionistă*, primită cu nesfârşit entuziasm de întreg neamul românesc, şi având în frunte cele mai înalte personalităţi ale vieţii publice din ţară. Iniţiatorul şi primul preşedinte al Ligii antirevizioniste este vrednicul şi energicul director al ziarului *Universul*, dl Stelian Popescu. Activitatea Ligii a isbutit în scurtă vreme să pună în mişcare conştiinţele româneşti şi să organizeze tot mai stăruitor propaganda în străinătate, unde revizioniştii şi iredentiştii răspândesc publicaţiile lor tendenţioase şi pline de neadevăruri.

*

— Misiunea bisericii noastre ortodoxe o arată M. S. Regele *Carol II*, cu prilejul învestirii PP. SS. Episcopi Vasile al Caransebeşului şi Nifon al Huşilor, în 9 Martie 1934. Suveranul a zis atunci:

Credinţa strămoşească, ca să devie din nou mântuitoare, ca să devie sprijinul de toate zilele al poporului nostru, trebue să depăşească zidurile bisericilor clădite de om, să pătrunză în cele mai trufaşe palate ca în cele mai umile colibe, şi acolo să se cuibărească puternic, în acea biserică clădită de Dumnezeu: inima oamenilor.

Vreau să simt că biserica, prin slujitorii ei, vibrează, că este vie. Să fie pătrunzătoare de suflete, îndrumătoare pe calea sfântă a ordinei, a credinţei, a românismului.

Aşa cum în trecut împrejurul bisericii roia toată viaţa naţională, astăzi biserica trebue să sprijine tot ce este progres, tot ce ajută la întărirea şi propăşirea patriei. Ea nu trebue să rămână închisă în ea însăşi, ea trebue să pătrundă în viaţă, unde are de jucat marele rol de frâu moral, de îndrumător al credinţei.

*

— Sfintele biserici ortodoxe din mitropolia Ardealului au ţinut, cu multă evlavie, în ziua de 4 Februar, parastase întru pomenirea marelui român şi ortodox, binefăcător al neamului, *Emanuil Gojdu*, dela a cărui moarte se împlineau în ziua aceea 64 de ani. S'a cerut atunci, prin sute de moţiuni, restituirea fundaţiunei sechestrate la Budapesta şi s'au reclamat astfel şi drepturile bisericii ortodoxe române asupra averii moştenite dela Emanuil Gojdu.

*

— Biserica ortodoxă română a luat la cunoştinţă, cu părere de bine, reînfiinţarea ministerului de culte, când în 9 Iunie 1934 dl *Al. Lapedatu*, ministru de stat, a primit însărcinarea să conducă cultele şi artele ca ministru al acestui resort.

Dl A. Lapedatu, ajuns a patra oară în fruntea ministerului de culte, este un temeinic cunoscător al istoriei noastre culturale şi bisericeşti şi om cu însufleţite sentimente pentru biserică şi clerul ei.

*

— In urma intervenirii bărbăteşti şi stăruitoare a I. P. S. Mitropolitului *Nicolae* al Ardealului s'a făcut o reparare însemnată în bugetul viitor al statului, în ceeace priveşte aplicarea curbelor speciale la salariile clerului ş. a.

Preoţimea este recunoscătoare Inaltului ierarh pentru părinteasca grijă ce i-o poartă, şi guvernului ţării pentru înţelegerea şi bunăvoinţa arătată.

*

— Doi foşti luptători bisericeşti şi naţionali, cu rol covârşitor în istoria Ardealului robit, regretaţii Nicolae Cristea şi Zaharie Boiu, sânt comemoraţi, în 1934, de reprezentanţii şcoalei şi bisericii noastre din arhiepiscopia de Alba Iulia şi Sibiu, cu prilejul împlinirii unui centenar dela naşterea acestor două reprezentative figuri în viaţa bisericească, culturală şi politică din Ardealul veacului trecut.

Ca foşti profesori, redactori, protopopi şi asesori consistoriali, Zaharie Boiu şi Nicolae Cristea, slujitori credincioşi şi puteri de seamă în aşezămintele fondate de mintea uriaşă a unui Arhiereu, au împletit o cunună de făptuiri cari au înălţat şi întărit credinţa străbună şi cinstea românului în faţa străinătăţii.

Prinos de recunoştinţă eternă acestor suflete alese şi pilduitoare!

*

— Congrese şi conferenţe religioase multe s'au întrunit în cursul anului expirat, — cu vorbiri care în astfel de cazuri ar trebui să fie, cel puţin unele, cu mult mai scurte şi mai concentrate, tocmai spre deosebire de alt soi de întruniri aşa de risipitoare în vorbă multă şi, în mare parte, inutilă.

*

— In toamnă am fost martori ai solemnităţii de aşezare şi sfinţire a pietrii fundamentale puse clădirii nuoi a Şcoalei Normale «Andrei Şaguna» din Sibiu. Insuşi Suveranul ţării şi Guvernul Său a pecetluit cu Inalta Sa prezenţă slava aşezământului care poartă numele fericitului mare mitropolit Andrei.

*

— Şi earăş martori am fost la marile festivităţi ortodoxe şi naţionale din Sibiu: Congresul — cel dintâi — al *Fraţiei Ortodoxe Române* şi la congresul — al 12-lea — al Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna». Zilele de 28 şi 28 Octomvrie sânt încă vii în amintirea celor ce au participat la serbări şi au ascultat strălucitele cuvinte rostite de ilustrul preşedinte al FOR-ului, dl *Sextil Puşcariu*, care a deschis congresul, precum şi conferenţele I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* şi a dlui fost ministru *O. Goga*, nu mai puţin cuvântările rostite de: PP. SS. LL. Episcopii *Grigorie* al Aradului şi *Vasile* al Caransebeşului, dna *Al. Cantacuzino*, *O. Ghibu*, *V. Papilian* ş. a. Moţiunea votată de congres este un program de muncă, menită să fie dusă la completă realizare.

Congresul clerului, sub conducerea părintelui *Gh. Ciuhandu*, este întâmpinat călduros din partea reprezentanţilor societăţilor bisericeşti şi culturale din ţară. Referatul privitor la «Oastea Domnului», Soc. «Sf. Gheorghe», şi Reuniunile de femei, referat bine apreciat de congres, a constatat din nou minunatele roade ale acestor instituţii chemate la viaţă de biserica noastră din Ardeal.

S'a fixat la Sibiu un larg program de introducere a spiritualităţii creştine în păturile poporului. Mirenii s'au arătat pătrunşi de-o caldă însufleţire pentru sfânta biserică ortodoxă; ear cea mai potrivită încheere a acestor festivităţi este — cum a declarat I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* — să se oblige fiecare preot să ducă la îndeplinire aspiraţiile bisericii vii.

*

— Pentru cetitorii acestui ziar reamintim dispariţia dintre cei vii a mult regretatului profesor universitar *Gh. Bogdan-Duică*, mort pe neaşteptate în mijlocul celei mai neobosite activităţi, închinate ştiinţii şi culturii româneşti. Corporaţiile noastre bisericeşti, din care făcuse parte, nu vor uita cuvintele sale cu bună şi dreaptă judecată spuse pentru desvoltarea şi întărirea aşezămintelor noastre publice. Biserica ortodoxă îi rămâne totdeauna recunoscătoare.

*

— Biserica ortodoxă a României a suferit o nouă pierdere prin trecerea la cele veşnice a Mitropolitului *Pimen* al Moldovei şi a Arhiereului *Platon Ciosul Ploeşteanu*, vicarul arhiepiscopiei Bucureştilor.

Venerabilul Mitropolit al Moldovei a fost un ierarh plin de râvnă, suflet bun şi românesc, care a ştiut să creeze câteva folositoare aşezări sociale.

Vicarul Platon Ciosul era unul dintre cei mai stimaţi şi iubiţi arhierei atât din partea clerului, cât şi a credincioşilor mireni din capitală şi eparhie.

Dumnezeu să le aşeze sufletele în locaşul drepţilor Săi.

*

— La graniţa de vest a ţării, în oraşul Orăzii, s'a desfăşurat în Noemvrie o prea frumoasă prăznuire, când s'a comemorat împlinirea celor 150 de ani dela zidirea, în mijlocul acestui oraş, a bisericii ortodoxe române.

Aşezarea temeliei acestei catedrale s'a putut face numai după uriaşe silinţe pentru înlăturarea piedecilor aşternute în d r u m u l luptătorilor bihoreni, neclintiţi în credinţa strămoşească. Sărbătoarea a fost închinată în acelaş timp şi vrednicului Arhipăstor, P. S. Sale Episcopului *Roman*, distins cu cel mai mare ordin, Pentru Merit, acordat de Suveran. Trecutul viforos al bisericii noastre dela Oradea a fost tălmăcit în cuvintele măestre spuse de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, de P. Sf. Episcop *Roman* şi de alţi fruntaşi prezenţi la afirmarea ortodoxă dela Oradea.

Bust lui I. G. Duca în Sibiu. Organizaţia sibiană a partidului naţional-liberal a luat iniţiativa lăudabilă de-a ridica un bust distinsului şi mult regretatului fost prim-ministru al ţării, *I. G. Duca*, răpus înainte cu un an de-o mână criminală. Desvelirea bustului, executat de sculptorul Han şi ridicat în parcul din faţa Administraţiei financiare din Sibiu, se va face îndată după terminarea lucrărilor de amenajare a micului parc.

Sărbătorile Nașterii Domnului în Sibiu

In prima zi de Crăciun sf. Liturghie a fost săvârșită de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* cu un sobor de 8 preoți și doi diaconi. La sfârșitul sf. Liturghii I. P. S. Sa a rostit o predică impresionantă și bogată în idei înălțătoare despre *viața cea nouă*, viața cea adevărată, plină, curată și frumoasă, pe care a adus-o lumii Celce s'a născut în peștera din Vifleem. I. P. S. Sa a arătat că reforma fericită a vieții sociale, îmbunătățirea raporturilor dintre oameni și înlăturarea crizelor nu se poate face numai din exterior, cu mijloace pur tehnice, ci în primul rând din interiorul sufletelor, când Hristos se va naște în oameni ca un principiu lăuntric care să determine toată activitatea lor externă.

A doua zi de Crăciun sf. Liturghie a fost săvârșită de un sobor de 7 preoți și doi diaconi. La sfârșitul sf. Liturghii Păr. prot. I. Dăncilă a citit dela amvon *Pastorala* de sărbători a I. P. S. Sale mitropolitului Nicolae, plină de sfaturi folositoare și de caldă iubire părintească față de credincioși.

In toate trei zilele Crăciunului, cu deosebire în cea dintâi, biserica catedrală a fost înțesată de poporul credincios din toate păturile sociale, inclusiv toții fruntașii intelectuali ai Sibiului.

*

Ajutorarea săracilor în orașul Sibiu. — Mizeria la orașe e cunoscută.

Pentru a alina suferința și lipsa atâtor familii cari nu au de lucru, sau au ajuns la sărăcie din cauze neatârnătoare de voința lor, ca un semn al dragostei creștine s'a inițiat din partea autorității bisericești, a preoților și parohiilor colecte și ajutoare în preajma serbătorii Nașterii Domnului.

P. V. Consiliu arhiepiscopesc a dăruit Lei 5000: Donația M. Sale Regelui Lei 5000; Reuniunea femeilor din par. Sibiu-Cetate Lei 5000, apoi contribuția parohiilor a celorlalte reuniuni de femei, și colectele întreprinse Lei 10.000, în total suma de Lei 25.000.

S'au ajutorat în bani, făină, haine etc. în total 400 familii. Donația Reuniunii femeilor din Sibiu-Cetate a fost cu scopul de-a ajutora cu lemne pe cei lipsiți, dându-le câte 300 Lei, prețul la o jumătate stânjin de lemne. Unele familii au dăruit haine pe seama celor săraci. Iar o seamă de săraci au luat masa în ziua întâi de Crăciun la I. P. S. Sa și la Academia Teologică. Societatea „Crucea Roșie" a distribuit la spitale, alienați, orfelinate pachete cu alimente.

„Mai fericit e a da, decât a lua".

Slăvirea eroilor

In 28 Februar 1935 se împlinesc 150 de ani, dela moartea fioroasă — prin frângerea pe roată la Alba-Iulia, — a eroilor Horea și Cloșca, după ce al treilea erou conducător Crișan, se sugrumase, înainte cu câteva zile, în temnița unde fusese aruncat.

Poporul român din Ardeal, crunt prigonit de nobilimea ungurească atât pentru limba lui, cât și pentru legea ortodoxă în care s'a născut, s'a răsvrătit mai de multe ori în cursul veacurilor.

Asupriți pe terenul religios, politic, social și economic, țăranii noștri ardeleni, încurajați de reformele unui împărat luminat și iubitor de oameni, n'au mai tolerat volniciile nobilimii maghiare, ci s'au ridicat să-și dobândească dreptul de-a trăi ca cetățeni liberi.

Răscoala a pornit în toamna anului 1784.

Țăranii adunați într'o Duminecă, la sf. biserică din Mesteacănul Zarandului, fac în fața altarului, jurământ de credință către Horea, preotul le citește rugăciuni și le dă binecuvântarea pentru lupta desrobirii... «In răscoala aceasta au pierit 111 unguri, pe urma cărora au rămas 28 văduve și 77 orfani; ear dintre răsculații români au fost uciși 349 inși, rămânând 243 văduve și 580 orfani» (I. Lupaș). Eată cifre cu tâlc adânc grăitor!

Dacă răscoala a fost sugrumată în sânge, în schimb sentimentul național al poporului s'a deșteptat și mai mult, ear conducătorii lui, preoți și mireni, încep neînfricați mișcarea politică-națională, ce avea să ne ducă, după alte mari și multe jertfe, la întronarea dreptății și libertății depline cetățenești.

Biserica și neamul nu va uita nici odată sacrificiul țăranilor mucenici Horea, Cloșca și Crișan, cu numele adevărate: **Vasile Nicola** *(zis Ursul, și Horea), din Albac,* **Ioan Oarga** *(zis Cloșca) din Cărpiniș, și* **Gheorghe Marcu Giurgiu** *(zis Crișan), din ținutul Crișului, satul Vaca, — toți trei fii ai bisericii ortodoxe române.*

Slăvirea lor, pretutindeni unde există o suflare românească, este o sfântă datorie.

In parastase, în conferințe, șezători etc., ținute în orașele și satele noastre, vom aduce tributul recunoștinței și admirării neamului, închinându-ne smeriți la pomenirea numelor de Horea, Cloșca și Crișan.

Se va produce o dureroasă schimbare în Biserica ortodoxă din Polonia

Statul polon, credincios necruțătoarei sale politici față de minoritari, s'a decis să dea — pe nesimțite — cea mai puternică lovitură minorității ucraino-ruse — și prin aceasta — Bisericii ortodoxe din Polonia.

Cu o extraordinară abilitate, i-a adus în conflict pe ruși cu ucrainenii, susținându-i când pe unii, când pe alții și alimentând astfel dușmănia, din care vine să tragă acum foloase.

Scopul imediat este: paralizarea oricărei activități solidare a acestei minorități serioase, care numără vre-o șapte milioane de suflete, iar alături de acesta, un altul mai îndepărtat, este desnaționalizarea. Acesta n'a putut fi observat până în timpul din urmă. Oficialitatea polonă i-a susținut într'atât pe ucraineni, încât anul trecut le-a dat și acestora concursul la o manifestație împotriva mitropolitului Dionisie al Varșoviei, care e rus. Ucrainenii văzând dragostea statului polon față de ei, au cerut introducerea oficială a limbii ucrainene în biserică, în locul limbei slave vechi, pe care deși o înțeleg foarte bine — nu vor s'o mai tolereze, pentrucă a suferit multe schimbări sub influența limbii ruse.

La aceasta nu se așteptau polonii și de aceea, pentru a evita vre-o nouă complicație, s'au grăbit să propună ca cea mai bună soluție pentru împăcarea rușilor cu ucrainenii — introducerea limbii polone în cult. (In administrația bis. limba oficială e cea polonă).

Această propunere, departe de a trezi vre-o reacțiune din partea ortodocșilor — este întimpinată cu bunăvoință, ca un semn de solicitudine din partea statului polon, — pe când în realitate nu e decât biruința unei acțiuni intreprinse din momentul în care s'a provocat sciziunea între ucraineni și ruși pe chestiuni bisericești și naționale.

Ministerul cultelor de comun acord cu I. P. S. Dionisie al Varșoviei — șeful bisericii ortodoxe din Polonia — a constituit din 4—5 Dec. o comisie care să lucreze la traducerea cărților liturgice — în limba polonă. Ea se compune din P. S. Sava episcop de Lubel, ca președinte, profesorii facultății de teologie ortodoxă din Varșovia: Dr. Ilarion Vazdekas și Dr. Peradze și încă vre-o 2—3 protoierei.

Natural, vor trece câțiva ani până ce această comisie își va isprăvi lucrările, — dar statul polon nu se grăbește, lucrează chibzuit și perseverent, convins că planurile sale se vor realiza fără greș — așa după cum vedem că a început realizarea celui mai dificil.

Prin introducerea limbii polone în cult, se urmărește câștigarea celui mai propriu mijloc pentru desnaționalizarea minorității ruse și mai ales a periculosului element ucrainian.

Politica polonă jubilează, uneltirile ei au triumfat peste nepriceperea și orbirea celor vizați. Din nici-o parte nu se ridică vre-un cuvânt de protest sau de întrebare măcar. Intr'adevăr nimic nu justifică serios măsura aceasta zilnică, deoarece limba slavă a cărților liturgice o înțeleg la fel de bine și rușii, și ucrainenii. Impăcarea acestor două minorități — e numai un pretext de moment, căci odată introdusă limba polonă în cult, statul nu va întârzia să le aducă din nou în conflict în vederea introducerii vre-unei alte reforme prevăzute în planul de desnaționalizare.

Cine ar putea spune precis, dacă această măsură și altele ce vor urma, nu vor servi pe lângă scopul amintit și scopuri de prozelitism religios catolic mai pe urmă?

Dacă pentru noi, ca ortodocși, schimbarea proectată înseamnă năruirea unei tradiții glorioase a bisericii ortodoxe și stirbirea unui principiu pentru a cărui triumf au luptat mai ales apostolii slavilor, — apoi pentru minoritatea și biserica ortodoxă din Polonia — măsura este fatală și consecințele ei incalculabile.

R. R.

Din America

Salvați biserica. — Salvați tinerimea

Primim următoarea corespondență:

La congresul bisericesc, ținut la finea lunei August 1934 în orașul Chicago Ill., — unde au participat delegații parohiilor de seamă din America și Canada, delegate dela toate Reuniunile de femei, și delegați din partea tinerimei române, — am ascultat cu multă bucurie adresa trimisă din partea Patriarhiei române, care ne vestea votarea unui buget de 500.000 Lei pentru Episcopul ort. rom. din America.

Bucuria noastră s'a schimbat însă în desamăgire, când am văzut că problema Episcopiei noastre din America s'a amânat pentru — „lipsa de fonduri".

Trebue să ne mirăm, cum de în România se găsesc fonduri pentru episcopiile neromâne, unele dintre ele chiar dușmănoase statului.

Dacă pentru episcopii străini de neamul nostru sânt bani, cum de nu sânt și pentru un episcop al românilor ortodocși din America, al căror număr ajunge la 80 de mii de credincioși?

Guvernul român și autoritățile bisericești din țară nu pot lăsa să se peardă generații întregi de tinerime... Căci mii și mii de tineri ortodocși stau astăzi la răspântia să fie perduți, sau salvați.

Toate coloniile românești din America sânt pline astăzi de tineri titrați, bacalaureați ai școalelor americane, ajunși la etatea căsătoriei.

Noi, preoții misionari, înregistrăm cu durere faptul că aproape jumătate din aceste căsătorii se fac cu străini și străine.

E timpul suprem să avem un Episcop, prin care s'ar organiza temeinic biserica din America, și s'ar asigura existența neamului românesc pe aceste plaiuri.

Viața românească din America este destul de bine organizată. In fiecare colonie găsești 4—5 și mai multe organizații culturale, reuniuni de femei, coruri naționale și bisericești, școli parohiale, cluburi pentru tinerime ș. a.

Sântem doar nouă preoți, trimiși de autoritățile bisericești din țară. Unii am ajuns la bătrânețe. Poporul în urma depresiei ce bântue, nu este în stare să ne salarizeze. Țara nu ne dă ajutor. Mai avem în coaste o sumă de preoți, răsăriți peste noapte, cari destramă toată autoritatea morală a preoțimii. Noi sântem, 9 preoți, trimiși în țară; iar ei sânt 67, — se află înregistrați la oficiul protopopesc din Cleveland. N'au nici o pregătire teologică și sânt preoțiți (pentru bani) de un „episcop" rus.

La mine, în oraș, este un respectiv din Porcești. A venit copil de 12 ani la America. De meserie este măcelar. Are prăvălie proprie. Sâmbătă seara lucrează în măcelarie până la ora 11 p. m., iar Dumineca dimineața face Liturghie în o hala de joc, împărțind anaforă și cuminecătură la oameni...

Eu, un prea smerit preot, care fac misionarism de 26 ani în America, și împreună cu mine, ceilalți colegi ne adresăm către Prea Veneratele noastre foruri bisericești, în special către Inalt Prea Sfințitul Mitropolit *Nicolae* al Sibiului, din a cărui eparhie este marea majoritate a românilor ortodocși din America, să ne trimită în cel mai apropiat timp un episcop pentru America, salvând astfel ceeace e de salvat, — până ce nu va fi prea târziu.

Indiana Harbor Ind., America de N., în Decemvrie 1934

Pr. S. Mihălțianu
preot misionar

Când se falșifică realitatea...

Dl *Emil Olteanu* din Blaj ne pune la dispoziție textul unei scrisori, adresate de curând către o venerabilă figură a clerului ortodox. Reținem, din scrisoarea dlui Olteanu, următoarele părți:

Prea Cuvioase Părinte,

M'am indignat de cutezanța foii din Blaj, «*Unirea*», văzând cum afirmă că Blajul «*nu s'a opus zidirii bisericii ortodoxe din acest orășel*». Adevărul e cu totul altul: Primăria a dat ordin parohiei să îngrădească locul donat de ea. Când era să începem îngrădirea și adunarea de materiale, intervenția preoților uniți și a jurisconsultului arhidiecezan unit ni-a alungat lucrătorii și a oprit cărăușii să transporte materiale și să stângă varul.

Acelaș advocat arhiedecezan, a pus la cale Consiliul comunal și primăria să facă proces în contra Bisericii noastre. Procesul l-a pierdut primăria, și numai astfel a ieșit biruitor dreptul bisericii noastre.

Mai amintesc faptul că în anul 1925 Consiliul comunal cu unanimitate de voturi ni-a donat terenul, ear în 1927 un nou Consiliu comunal a scos acest teren din domeniul public în domeniu privat, ca să se poată întăbula pe biserică, cu 16 voturi pentru, 2 abțineri, și *2 voturi contra* (canonicul Sâmpălean și dir. Caliani)

Alegeri comunale nu se fac la Blaj. De ce? Ear primăria e condusă azi de câțiva preoți greco-catolici...

Emil Oltean

„Nu ortodox, ci protestant s'ar face!" — Zilele trecute s'a ținut la Blaj comemorarea canonicului *Augustin Bunea*, cu prilejul împlinirii unui sfert de veac dela moartea sa.

La serbări a participat, pe lângă episcopii bisericii greco-catolice, și dl ministru al cultelor *Al. Lapedatu*, care atât ca ministru, cât și ca membru al Academiei Române, a adus omagii memoriei celui dispărut. In cuvântarea ținută, dl Al. Lapedatu a relevat studiul istoric al lui Aug. Bunea în raport cu individualitatea și autonomia bisericii greco-catolice. Dl ministru a zis despre A. Bunea:

Era așa de hotărât și categoric în această atitudine și luptă a sa că, cu prilejul vizitării expoziției jubilare dela 1906, din București, spunea celui ce vă vorbește, că, dacă, cu sila, românii uniți ar fi înglobați în autonomia catolică, atunci nu ortodox, ci protestanti s'ar face, știut fiind că pentru romano-catolci aceștia sunt mai depărtați decât ortodocșii. Un respectuos omagiu deci memoriei aceluia, ce, ca și marii săi predecesori, concepea și susținea rolul bisericii române-unite numai în funcțiune de interesele neamului și numai cu deplina sa individualitate și autonomie.

Probleme, fapte, comentarii

Văicăreală nedreaptă.— In sgomotul ce ne înconjoară auzi tot mai lămurit tonul văicărelii de tot felul, a suferinţii pe care o ducem, noi slujbaşii neamului şi ai bisericii, al greului ce abia ne înnoadă o zi de alta.

Prea puţini ne punem întrebarea: cât sântem de îndreptăţiţi să ne văităm? Şi, peste tot, avem noi îndreptăţirea sufletească de a ne plânge încontinuu? Este conştiinţa noastră, în liniştea şi adâncimea confruntării de sine, în aşa fel împăcată că şi-a făcut datoria până la capătul ei? că a împlinit tot greul poruncilor şi al tuturor cerinţelor, încât să poată sta cu mâna pe inimă în faţa Celui Atotştiutor că *a făcut destul.* Cred că un răspuns afirmativ la aceste întrebări seamănă prea mult cu „rugăciunea" fariseului suit în templu să se roage.

Ear dacă n'ai împlinit tot ceeace datoria ţi-a cerut, — atunci cum pretinzi ca totul să-ţi fie neted şi luminos în calea acestei spinoase vieţi? Oare nu vezi mai curând o întocmire dumnezeecscă în această rânduială a lucrurilor în care, pentru multele tale lipsuri, Dumnezeu îţi trimite şi încercări de tot felul?

Prea vezi numai necazul tău şi prea ţi-l amăreşti. Nu simţi cum ţi se depune în adâncul sufletului un fel de sgură a patimilor, care îţi opreşte avântul spre ceriuri şi îţi paralizează aripile dorului de perfecţiune morală? Şi mai ales, nu ai simţit cum, de când te plângi atâta, par'că nişte cătuşe grele ţi-au zăvorit pornirile voinţii, în aşa fel că viaţa ţi se pare o imensă greutate, cu mult mai mare ca înainte de a te fi văicărit? Iţi vine par'că să nu mai lucrezi nimic, pentrucă aştepţi dela *alţii* îndreptarea lucrurilor.

Iubite creştine, coboară treptele conştiinţii în adâncul sufletului tău, încearcă şi stai de vorbă cu tine însuţi şi încearcă să redai fiinţii tale seninătatea divină, în stare să te apropie pe tine şi pe alţii de Dumnezeu. *B.*

*

Daţi-ne cărţi! — In zilele trecute am stat de vorbă cu unul din cei mai cuminţi ţărani câţi am cunoscut. Umblase mult şi a avut ocazie să audă şi multe din învăţăturile sectanţilor. Il ştiam bun creştin şi cunoscător al rânduielilor şi învăţăturilor sfintei noastre biserici. Nu mai stătusem de vorbă cu el de ani de zile... Acum, vorbele sale, despre mântuirea sufletului, m'au pus pe gânduri.

Susţinea, că biserica noastră este în greşală când aşează în rândurile sfinţilor pe atâţia creştini. Spunea: „Pentruce să ne închinăm creaturilor şi să nu ne adresăm de-a dreptul lui Dumnezeu în rugăciunile noastre? Sfinţii au fost oameni pământeni, şi aceştia nu pot mijlocì pentru noi pe lângă Dumnezeu" ş. a.

L-am combătut cu argumente cunoscute din Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţiune, dar, mărturisesc, fără să-l pot dumerì.

Am rămas însă mult surprins, când am aflat, că are la îndemână peste o sută de *cărţi* de-ale sectanţilor, cărţi ieftine, frumos tipărite, scrise pe înţelesul şi placul tuturor, cu minunate clişee. Astfel de cărţi pătrund în casa ţăranului nostru...

Cum răspundem noi acestor „scrieri" ce încep a câştiga pe cei mai setoşi cetitorii ai noştri? Ce literatură avem la îndemâuă ca s'o dăm celor ce ne întreabă de astfel de lucrări?

Scrierile ortodoxe române, apărute în timpul din urmă, ca: „Ortodoxia". „Istoria Desrobirii religioase a Românilor", Epicleza Euharistică etc., sânt desigur de cea mai mare valoare teologică, dar ele nu pătrund *în poporul* care nu le poate încă înţelege.

Ne trebue, în acest scop, scrieri uşoare şi ieftine, care să lămurească cele mai elementare cunoştinţe ale credinţei noastre ortodoxe.

Avem buni scriitori şi teologi, — dela scrisul lor asteptăm *o eră nouă,* aşteptăm o înoire cerută de vremurile de acum. Minunata Oaste a Domnului este cea mai strălucită dovadă de setea religioasă a poporului nostru. Aşteptăm Sf. Scriptură în ediţia noastră; aşteptăm cărticele de seamă, care să pătrundă în toate casele fiilor noştri sufleteşti. Să curgă valuri „apa vie" să astâmpere setea sufletelor însetate după adevăr!

Dar cum să pătrundă aceste cărţi?

Am văzut bugetul parohiei R. S., unde nu mai exista nici o rubrică, în anii din urmă, pentru biblioteca parohială. Preotul local nu poate convinge Consiliul parohial să voteze suma trebuitoare pentru asemenea cărţi. Şi mai sânt sigur astfel de cazuri şi în alte parohii.

Oricât am fi de săraci, cartea rămâne indispensabilă. De aceea cred, că P. V. Consiliu arhiepiscopesc va trebuì să ia măşuri în consecinţă, ca să putem face faţă cu toţii cerinţelor de azi.

Pr. Victor Marin

Expoziţia de pictură a prof. Petru Avrigean

Dl Petru Avrigean, profesor de desemn şi caligrafie la şcoala normală „A. Şaguna" din Sibiu, într'o sală a şcoalei de menaj din Sibiu a deschis o expoziţie cu lucrări proprii. Deşi nu e mare ca număr de tablouri, promite foarte mult.

Din cele vreo 50 lucrări (schiţe cu creionul, peisagii, portrete, nuduri, schiţe de artă bizantină) de diverse mărimi şi pe material divers nu e greu să descifrezi un desemn minuţios studiat, o tendinţă de a reda culoarea cât mai aproape de realitate şi de a da expresivitate. Nu este aderentul nici al clasicismului, nici al realismului şi nici impresionant nu vrea să fie. Dsa se complace între aceste curente, privind desemnul cu ochiul clasicului, nuanţa culorii şi aşezarea cu al realistului, dar urmărind stoarcerea efectelor prin pete mari şi fără redarea amănuntelor de precizie fotografică. Se observă bine planurile de lumină cu cari lucrează. Remarcăm *portretul unui protopop* cunoscut, portret de-o expresivitate remarcabilă, *Case ţărăneşti dela Răşinari* şi *Ţăranul şezând înaintea casei* de-o căldură şi dulceaţă ce nu se pot uita, iar *Nuduriie* (fără de cari se vede, că azi nu se mai poate deschide nici o expoziţie) denotă cunoştinţe anatomice temeinice şi abilitate de a reda diverşii muşchi prin jocul de umbre şi lumini. Părţile vechi ale oraşului, prinse în lumină de soare diferită, redau şi prin exactitatea desemnului prin tonalitate spiritul Sibiului care se duce. Schiţele de pictură bisericească fiind şi puţine şi figurile sumar redate, reclamă pentru viitor câteva lucrări complet analizate şi închegate definitiv.

Dl Avrigean ne face impresia că dela Dumnezeu a primit un frumos talent, iar şcoala de belearte dela Bucureşti i-a împărtăşit cunoştinţe frumoase, însă le-a îngropat şi acum îşi scoate comoara la iveală. Sperăm să vedem expunând în scurtă vreme lucrări, cari vor face să vorbească.

Noi îl felicităm pentru acest debut promiţător. **Vizitator**

Abonament la Telegraful Român

Invităm onoraţii noştri abonaţi ca, înoindu-şi abonamentul pentru anul 1935, să stăruiască, în cercul cunoscuţilor lor cititori, pentru lăţirea cât mai mare a acestui vechi organ naţional bisericesc, care intră acum în al 83-lea an de neîntreruptă existenţă.

Preţioşi colaboratori, vechi şi noi, vor contribuì, şi de aici înainte, — cu articole, note şi informaţii de interes obştesc, — cât mai mult la desăvârşirea muncii purtate în o slujbă necurmată pentru biserică şi neam.

Abonamentul se face prin mandat poştal trimis la adresa:

Administraţia Telegraful Român, Sibiu.

Numele abonatului, locuinţa, poşta ultimă să fie scrise legibil şi corect.

Red. şi Administr. Telegrafului Român.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

INFORMAŢIUNI

Urăm iubiţilor noştri cetitori şi sprijinitori: Anul nou cu bine şi cu sufletească mulţumire!

Oraşul Sf. Gheorghe s'a bucurat, în ziua de 21 Decemvrie 1934, de o foarte reuşită manifestaţie culturală-religioasă, când corul mixt al bisericii „Sf. Adormiri", din Braşov, condus de Pr. *Ion Brânzea,* a concertat, executând în mod înălţător mai multe colinde frumoase şi cântece de stea. La acel prilej a conferenţiat credincioşilor noştri din Sf. Gheorghe, dl prof. *Ion Moşoiu,* directorul liceului braşovean „A. Şaguna", şi preşedinte al FOR.-ului din Braşov, vorbind, într'o admirabilă expunere, despre viaţa Mântuitorului şi învăţăturile Lui.

† **Preotul Gheorghe Babeş,** paroh al parohiei Sohodol, biserica nouă, protopopiatul Bran, jud. Braşov, a trecut la cele veşnice în 17 Decemvrie 1934. Inmormântarea S. Sale preotului Gh. Babeş, preot distins cu brâu roşu şi cu Coroana României în gradul de cavaler, s'a săvârşit în ziua de 20 Dec. a. c. de un sobor de 20 preoţi, sub conducerea păr. prot. Vasile Stoicanea. Cuvântările rostite de: Păr. prot. Vasile Stoicanea, directorul şcolar Ciurea, f. prefect Gh. Cuteanu, au reliefat luminos aptitudinile intelectuale superioare ale decedatului paroh şi activitatea sa mănoasă, desvoltată în calitate de: învăţător, paroh, administrator protopopesc, preşedinte al comitetului şcolar, al Reprezentanţei bisericilor brănene şi consilier judeţan. La înmormântare au participat toţi credincioşii din ambele parohii din Sohodol, învăţătorimea din Bran în corpore, fruntaşii intelectuali şi plugari din plasa Bran şi o delegaţie a intelectualilor din Braşov sub conducerea dlor: Gh. Cuteanu, fost prefect, Dr. Petru Debu, fost senator, şi Branişte, fost senator. Biserica a pierdut un preot distins, neamul un cetăţean ales iară familia, stâlpul ei. — Vrednic de fericire pururea în veci să fie!

† **Pr. Ioan Banu,** venerabilul paroh din Ernea, protop. Târnavei, s'a stâns zilele trecute în vârstă de 76 ani şi 46 de păstorire. Serviciul înmormântării l-a făcut un sobor de preoţi în frunte cu păr. protopop Ion Dragolea, în asistenţa unui mare număr de cărturari şi de ţărani cari s'au învrednicit adese ori de părinteştile sale povăţuiri. In vremea păstoririi părintelui Banu, s'a clădit frumoasa biserică din sat precum şi şcoala confesională, cu mari jertfe. Până în ultimele sale zile, vrednicul preot a stat totdeauna la datorie. Dumnezeu să-i odihnească sufletul în şirul celor drepţi!

† **Candid Muşlea,** veteranul învăţător pensionar din Braşov, a încetat din viaţă, după scurtă suferinţă, Luni 24 Decemvrie 1934 în al 89-lea an al vieţii. Rămăşiţele pământeşti ale decedatului s'au ridicat din Paraclisul Bisericii Sf. Nicolae Miercuri 26 Decemvrie la ora 3 p. m. şi s'au depus spre veşnică odihnă în cimitirul bisericii Sf. Treimi din Braşov-Tocile. Fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată!

„Dacia". La 15 Ianuar 1935 reapare ziarul românesc *„Dacia"*, pus în slujba mişcării de renaştere naţională, spirituală şi creştină. Fondată în anul 1918, de către Col. Şt. Zăvoianu, în conlucrare cu Al. Vlăhuţă, I. Al. Brătescu-Voineşti, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, Simion Mehedinţi, Vasile Goldiş, Nichifor Crainic, şi alţii, *„Dacia"* a fost trâmbiţaşul unirii Ardealului, Banatutni, Basarabiei şi Bucovinei cu Vechiul Regat, ducând, timp de cinci ani de zile la rând, luptă gazetărească demnă şi cinstită, pentru consolidarea României Mari. Ziarul „Dacia" reapare din îndemnul sufletesc al unui mănunchi de cărturari, scriitori şi oameni de suflet, pentru a îndruma avântul şi truda generaţiei noui, în opera de reclădire naţională. Gazeta se va vinde cu un leu exemplarul. Abonamentul 400 lei anual, 200 lei pe jumătate an. Redacţia şi Administraţia: la *Bucureşti,* Str. Câmpineanu, Nr. 6 etajul II.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 30 Decemvrie 1934, va predica părintele rector *N. Colan;* ear la 1 Ianuarie (Auul nou) părintele protopop *Em. Cioran.*

Pomul de Crăciun a fost sărbătorit Luni, în 24 Decemvrie, ora 5 d. a. şi la penitenciarul de pe lângă tribunalul Sibiu. Sărbarea s'a deschis prin cântarea executată de corul Academiei noastre teologice. Erau întruniţi în sala de lucru 106 arestaţi români, şaşi şi maghiari. Românilor li-a vorbit prof. Pr. A. Nanu, în cuvinte mişcătoare; saşilor li-a cuvântat parohul Arz, ear catolicilor parohul Blaszek ungureşte şi nemţeşte. Un mic program artistic de coruri a fost împreunat cu serbarea dela penitenciar, ear arestaţii au primit la sfârşit daruri de folos practic: hârtii de scrisori, săpunuri ş. a. Dl prim-procuror S. Piso şi dl director P. Murăşan li-a adresat câteva cuvinte şi poveţe înţelepte; unul dintre arestaţi a mulţumit călduros în numele colegilor săi.

Librăria Pavel Suru

(29) 2—3

Bucureşti
C. Victoriei 103

Aduce şi pe această cale la cunoştinţa Prea Cucernicilor Preoţi şi On. sale clientele, că în dorinţa de a fi de folos Bisericii şi în altă direcţie de cât a răspândirii cărţilor de cuprins religios, şi-a reorganizat secţia cu **odăjdii şi obiecte bisericeşti** înfiinţând şi un atelier pentru fabricarea acestor obiecte, sub conducerea dlui **Lazăr Albu,** fost coproprietar al firmei Unirea, în care atelier se vor fabrica cu preţuri f. convenabile candele, cădelniţe, cruci, sfeşnice, îmbrăcăminţi de Evanghelii etc. executate după cele mai artistice modèle din vechea noastră artă bisericească.

Nr. 558—1934. (68) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante de mai jos toate de cl. III-a şi aparţinătoare protopopiatului **Geoagiu,** publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Venitele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate la coala B. şi anume:

1. **Ceru-Băcăinţi** 2. jug. 800 stp. sesie parohială. — b. Casă paroh. în bune condiţii, drept de păşunat şi încălzit, stola obicinuită în protopopiat. Observăm că parohia e la distanţă de 4 Km. de gara Şibot.

2. **Cheile Cibului:** 25 jug. sesiune parohială, casă parohială, stola obicinuită în protopopiat şi câte 1 ferdelă de cucuruz sfărâmat de fiecare familie, cca 100 familii. Păşunat şi încălzit. Parohie fruntaşe de munte.

3. **Mada:** 10 jug. sesiune parohială, locuinţă în notură, stola obicinuită în protopopiat, păşunat şi încălzit, cca 150 ferdele de cucuruz sfărâmat anual.

4. **Nădăştie:** Parohie de munte bine organizată, stola obicinuită în protopopiat, şi câte 1 ferdelă de cucuruz de fiecare familie.

5. **Valea-Iepii:** 2 jug. 800 stp. sesiune parohială, stola obicinuită, 2 decl. cucuruz cu tulei de fiecare familie.

Oficiul protopop. al tractului Geoagiu, la care sânt a se înainta cererile, publică acest concurs în înţelegere cu organele parohiale din numitele parohii.

Cererile se vor înainta în termen, având fiecare concurent a-şi exopera binecuvântarea arhierească pentru concurs şi cu prealabila noastră încuviinţare a se prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu poporul şi cerinţele locale.

Geoagiu, la 18 Decemvrie 1934.

V. Goron
protopop.

Nr. 326—934 (67) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Stejerel (Scroafa),** protopopiatul Băiţa, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post de paroh sânt:

1. Intregirea dela stat.
2. Folosinţa cimitirului.
3. Câte 15 litri cucuruz sfărâmat dela circa 95 familii.
4. Venitele stolare uzitate în parohie.
5. Casă parohială nu exista.

Cererile de concurs însoţite de actele necesare, împreună cu autorizaţia de candidare dela P. Vener. Cons. Arh., se vor înainta oficiului protopopesc Băiţa până la terminul fixat.

Concurenţii se vor prezenta în parohie, cu autorizaţia oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoştinţă cu parohienii.

Oficiul protopopesc ort. rom. Băiţa în înţelegere cu Consiliul parohial

Băiţa, la 16 Decemvrie 1934

Dumitru Secărea
protopop.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII | Sibiu, 6 Ianuarie 1935 | Nr. 2

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Vizitarea familiilor

In ajunul Bobotezii preotul merge pe la casele creștinilor spre a le stropi cu apă sfințită. Obiceiul acesta astăzi e interpretat și îndeplinit numai ca act liturgic, ca lucrare sfințitoare. Cred însă că senzul lui e mai larg. In el se exprimă voința Bisericii de-a căuta pe credincioși, prin preoții ei, în casele lor, de a întinde misionarismul din locul public până în colțurile cele mai private ale vieții omenești. Umblarea «cu botezul» indică asupra unei datorii pastorale: vizitarea familiilor cu scopul de-a le cunoaște, învăța și sfinți.

Vizitarea familiilor e considerată în Pastorala mai nouă ca unul din mijloacele cele mai importante pentru apropierea de sufletul credincioșilor. Se știe că viața adevărată, proprie, și-o trăește omul în intimitate. In mulțime trăește o viață de suprafață, de împrumut. In mulțime omul uită de ce e el în intimitatea sufletului său și se pomenește judecând superficial împreună cu toți ceilalți. Condamnă prea repede sau apreciază prea repede. Reacționează la tot ce află, aproape fără să gândească. Și aproape niciodată un îndemn, un sfat, un gând ce se adresează unei mulțimi nu pătrunde prin stratul gros al psihologiei acestor momente până la *el*, nu ajunge să răsune acolo în afundul lui sufletesc, să provoace un dialog serios între gândurile lui și îndemnul ce i se comunică.

Deaceea se pune azi atâta greutate pe pastorația individuală. Omul cu care ai stat odată de vorbă despre lucrurile tainice ale sufletului, mărturisindu-ți și el și mărturisindu-ți și tu gânduri intime despre viață, despre Dumnezeu, dureri ascunse și nădejdi, îți devine mai apropiat. In predicele ulterioare aruncându-ți ochii asupra lui îi surprinzi o privire de înțeles, între tine preot și el se stabilește îndată un circuit pe dedesubtul cuvintelor ce le rostești: vă leagă ceva în mod deosebit, formați o comunitate neștiută de ceilalți. Cuvintele tale le leagă el de cuvintele de atunci și i se luminează mai mult decât altora. Un om pe care l-ai cunoscut în intimitatea sufletului său — care totdeauna e mai curată și mai gingașe decât manifestările aspre și ursuze, — se va rușina mai mult dacă l vei surprinde vre-odată în atitudini și fapte nepotrivite. Il va inunda amintirea acelui ceas de convorbire în care ți-a simțit inima învăluindu-l cu dragoste și în care și el s'a arătat că are, în fond, un suflet mai senzibil de cum arată. Peste tot e o metodă excelentă aceea de-a desgropa de sub straturile de răceală și de sălbătăcie floarea gingașe a senzibilității pe care o are aproape fiecare suflet. Căci senzibilitatea sufletului este organul religiozității. Prin ea recapătă viață obișnuințele religioase, devenite forme automate. Și tot ea este aceea care reține pe om dela ultima decădere și-l ajută să se refacă. Iar senzibilitatea sufletului nu poate fi desmorțită decât în atmosfera caldă a tăinuirii intime.

Nu mă gândesc aci la acea legătură care există de obicei între preot și o seamă de parohieni fruntași. Aceasta de multeori nu se deosebește de oricare altă legătură. Ea nu străbate până la intimitățile fragede ale sufletului, ci rămâne tot la preocupări de suprafață: la chestii de conlucrare în domeniul administrativ, politic, financiar, economic. Chiar pretinia ce se leagă între preot și unii fruntași ai satului, de cele mai multeori nu are caracter spiritual. In convenirile distractive ale lor domnește un spirit cu totul laic, adecă de suprafață. Pretinia e numai aparentă, căci nu e întemeiată pe o profundă penetrație a unuia în sufletul celuilalt, pe iubirea adâncă a unuia față de aitul.

Eu mă gândesc la o legătură individuală care să constea într'o apropiere sinceră a adâncurilor sufletești. O apropiere care se face prin dragoste, prin aducerea omului în acea stare de seriozitate, de încredere și de sinceritate, în care își deschide comoara cea mai ascunsă a sufletului său. Mă gândesc la convorbiri și legături în cari se vorbește de Dumnezeu, de sufletul propriu, de problemele și durerile proprii pe o coardă gravă și meditativă.

Pentru acest fel de contact individual cu oamenii se recomandă foarte mult vizitarea caselor lor. Duminecă seara și în sărbători e timpul cel mai potrivit. Va începe cu fruntașii satului ca să se obișnuiască oamenii cu acest obiceiu. Li va anunța înainte, dându-le grije să nu se pregătească în mod deosebit. Va merge cu preoteasa, căci astfel vizita pare mai puțin oficioasă, mai familiară. Preoteasa, ca femeie, știe să creeze totdeauna mai ușor o atmosferă de intimitate. Se vorbește la aceste ocazii de câmp, de sămănături, de întâmplările din lumea mare. La unele vorbește mai mult gospodarul, la altele are cuvântul preotul, interpretând faptele într'o lumină religioasă; strecurând câte o părere care echivalează cu un sfat, cu un îndemn în privința raporturilor dintre membrii familiei, a curățeniei din casă, a ordinei din gospodărie, a atitudinii ce are să o ia omul față de un anumit curent social, față de anumite ziare. Sunt prezentați copiii, cu care ocazie se găsesc câteva cuvinte de laudă pentru ei, un sfat cu privire la creșterea lor, la îndrumarea lor spre școală mai înaltă sau spre meserie, sau spre continuarea gospodăriei părintești.

O ochire pe pereți, prin casă, îți descopere ce cărți, ce gazete se folosesc în casă, ce icoane se află. Vei ști astfel de e cazul să înlocuești o anumită gazetă cu o alta, să aduci altădată o carte pentru copii, să le vorbești de icoane. Afli ce pedici sunt în casă în calea unei vieți religioase mai profunde: neînțelegeri între soț și soție, mizerie, greutăți mari, influințarea din partea vre-unor rude sau vecini idei eronate la soț primite din armată sau din altă parte. Cunoști astfel terenul. Știi cum să ți directionezi lucrarea referitor la această familie. Cu ocazia aceasta capul familiei îți face eventual vre-o rugăminte pentru a-l ajuta într'o chestiune sau alta. Dacă familia e cam înstrăinată de biserică, o astfel de vizită poate să-i mai încălzească.

Ar putea fi folosit și prilejul umblării «cu botezul» în senzul acesta? Cred că da unde e parohia mai mică, până într'o sută de familii. Dar chiar dacă ajunge până la 200 de familii, dacă începe preotul cercetarea caselor cu 2—3 zile mai înainta, poate să umble mai domol, să jertfească câte 10 minute în fiecare casă; mai întrebând pe-ai casei de una și de alta, mai învățându-i câte ceva, lăsând în urma sa impresia că se interesează de viața casei aceleia.

Dr. D. STĂNILOAE

Anul nou în Sibiu

Intâia zi a anului 1935 s'a prăznuit cu multă solemnitate în biserica noastră catedrală din Sibiu.

P. S. Sa Arhiereul *Vasile*, cu mare asistență, a slujit sfânta Liturghie, la sfârșitul căreia s'a oficiat Doxologia cea mare, ridicându-se calde rugăciuni către Cel Atotputernic și implorându-I ocrotirea și pentru anul în care intrăm.

La priceasnă a rostit P. C. Sa păr. protopop *Em. Cioran* o impresionantă predică, urmărită cu toată luarea aminte din partea numeroasei asistențe.

După ieșirea din sfânta biserică, reprezentanții autorităților locale militare și civile, și alți credincioși ai bisericii noastre, s'au prezentat în mare număr la reședința mitropolitană, ca să aducă I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae* omagiale felicitări de anul nou.

Dl general *Virgil Economu* comandantul Corp. VII de armată în numele armatei și al D-niei Sale, aduce călduroase urări de bine I. P. S. Mitropolit, asigurându-l de sentimentele profund creștine de care este condusă oștirea română. Toate greutățile mari ale anului trecut n'au clintit armata din postul de veghe: și ea va ști și în viitor să fie la înălțimea chemării ei de a-se jertfi pentru patrie. Roagă pe I. P. S. Sa să re roage neîncetat pentru sănătatea M. S. Regelui *Carol II-lea*, chezășia zilelor de mâne, și pentru propășirea neamului românesc, care are nevoe de pace și de bunăînvoire între cetățenii ei.

In numele preoțimii și-al credincioșilor din Mitropolie P. S. Sa *Dr. Vasile Stan*, vicarul arhiepiscopesc, aduce urările spre mulți ani fericiți, I. P. S. Mitropolit. In cuvântarea înălțătoare salută cu bucurie mare sosirea noului an 1935. Pentru cei cari și-au fixat un ideal în viața lor, anul nou nu mai este pentru ei un semn mare de întrebare, și teama de necunoscut nu-i mai înspăimântă. Schimbarea anului nu mai este o bâjbâire prin întunerec, ci o punte de legătură între trecut și viitor. Constată la sfârșit de an, că naia bisericii noastre ardelene a fost condusă, de cârmaciul ei dibaci, spre limanuri îmbucurătoare, ceeace inspiră și mai mare încredere în sufletul tuturor credincioșilor. Roagă pe Dumnezeu, ca să-i dea I. P. Sf. Mitropolit, sănătate, pace și mulți ani rodnici și fericiți.

Dl *Dr. N. Regman*, prefectul județului, în numele populațiunii din oraș și din județ, aduce cele mai vii mulțumiri I. P. Sf. Mitropolit, pentrucă vede în I. P. S. Sa un animator al tutuorr problemelor mari naționale în fruntea cărora stă. Roagă pe Dumnezeu să-i dea sănătate, să ducă mai departe lupta de spiritualizare și de renaștere sufletească a tuturor fiilor neamului românesc.

Inalt Prea Sfinția Sa mulțumește vorbitorilor și tuturor celor cari au venit să-l felicite. Intre altele Inalt Prea Sf. Sa a spus: *In pragul noului an, ca buni creștini sântem datori să mulțumim lui Dumnezeu pentru toate câte ni-a dat, bune și cari ni s'au părut mai puțin bune, importante și mărunte, cunoscute și ascunse în hainele discreției cu care omul conștient de rostul său pe lume își duce traiul vieții. Anul care a trecut ne lasă drept moștenire multe greutăți și multe probleme la cari se vor adăoga desigur și acele ale anului celui nou. Pe noi nu ne înspăimântă acestea, ci pornind cu încredere deplină în Dumnezeu, suntem veseli să putem da credinții noastre probleme mari de rezolvit. Noi ne dăm toate silințele să păstrăm sfânta noastră biserică în marea misiune religioasă pe care o are, dar în acelaș timp prin aceasta o întărim ca cea mai puternică pârghie morală a statului românesc. Toți fiii neamului sunt înfrățiți prin legăturile duhovnicești ale bisericii strămoșești.*

In sufletul meu și-al credincioșilor bisericii noastre trăesc cele mai curate sentimente față de armata românească, pentrucă știm cum s'a înfrățit în trecutul nostru crucea și spada. La temelia concepției noastre creștine despre viață stă jertfa, pentru toți, simbolul biruinții, întocmai ca și la armată, unde jertfa pentru patrie este idealul cel mai frumos.

Mulțumește apoi P. S. Sale Dr. Vasile Stan, pentru cuvintele de încurajare, asigurând că și în viitor turma și păstorul vor lucra în cea mai desăvârșită armonie. Mulțumește dlui Dr. N. Regman, exprimându-și bucuria justificată, pentrucă biserica ajută și conlucră cu toate instituțiile statului în vremurile grele de azi.

Ultimile urări de bine se îndreaptă către M. Sa Regele *Carol II-lea*, căruia îi dorește mulți ani fericiți, către scumpa noastră țară românească, și pentru slava sfintei noastre biserici ortodoxe.

Școala secundară și religia

Ziarele dinaintea Crăciunului ne-au adus două știri mărunte, dar de-o gravitate excepțională. Cea dintâi suna cam așa: Ministerul Instrucțiunii a decis ca la clasele 4, 5, 6 și 7 dela școalele normale să se facă numai o oră de religie pe săptămână, adunând toate clasele laolaltă; aceasta sub titlul de încercare. Iar a doua: S'a fixat definitiv ca începând cu noul an școlar numărul orelor de clasă în școlile secundare să nu treacă de 30; reduceri de ore s'au făcut mai ales la religie și filozofie. Am încercat să dobândim amănunte, dar până acum nu ne-a reușit.

Nu știm după ce program se vor putea face lecții de religie *deodată* la patru clase de curs secundar superior? Profesorul cum să acomodeze subiectul, vârstei celor din cl. IV și al celor din cl. VII?

Să repete 4 ani aceleași chestiuni? — Vrea să fie exortația, care se face azi în unele școli din Ardeal Duminecă de Duminecă înainte de a merge la biserică? Acestea nu explică adevărurile de credință și morală, ci le *aplică*. Dar ce ne miră mai mult e faptul, că tocmai acum, când peste lumea întreagă s'a revărsat un val de religiozitate, când problemele religioase ignorate voit în unele state apusene au ajuns din nou probleme grele de stat, când orașe și sate sunt inundate de sectarism, când poporul din Ardeal privește rece pe învățătorul, care nu merge la biserică și care nu-i mai cântă înălțător la slujbă, tocmai acum la ministerul (instrucțiunii sau al destrucțiunii?) se crede, că învățătorul unui neam creștin, păstrător al unei mari comori de cultură bizantină și care cultură la rândul ei l-a ferit de pieire sigură în trecut, iar în viitor îl poate duce la glorie și poate da rol acestui neam românesc cu posibilități latente de a dărui Europei o renaștere bizantină, nu mai are lipsă de cunoștința și de razimul religiei?

Oare din capul cui a țâșnit această Atenă fără aripi, fără coif și fără haină?

Cerem categoric ca în școala normală *să se introducă 2 ore de religie de fiecare clasă, iar Duminecа și sărbătoarea înainte de mergerea la biserică exortația de 20—30 minute*, iar pe lângă religie câte *o oră de cântare bisericească* (cel puțin pentru Ardeal), fiind mijlocul cel mai sigur de a lega învățătorul de popor și poporul de învățător.

Cât privește religia în licee, circulă un svon necontrolabil deocamdată, că ar fi scos-o de tot din cursul superior. Să nu fie așa; să o fi redus numai la o oră pe săptămână s'ar fi o lovitură dată sufletului românesc, care nu trebue tolerată, ci trebue să miște toată lumea. *Să se miște F. O. R.-ul.*

Școala secundară e școala *educativă*. Așa e definită de toți pedagogii mari. Are să complecteze educația formală și morală din familie și școala primară și numai apoi să îndoape pe elevi de date seci. Ori peste tot școala secundară de azi s'a transformat într'un laborator de îndopat elevii cu tot felul de cunoștințe, utile și inutile, fără selecție și de atâtea ori fără a le face măcar pricepute. Liceul de azi dă aproape neprelucrat materialul din universități și după metoda universitară, fără să se întrebe nimeni, ce resonanță deșteaptă în sufletul abia înmugurit al copilului de curs secundar. S'a pierdut de tot din vedere educația. Omoruri, crime, sinucideri, drame școlărești, nu spun nimic ministerului și consiliului permanent? Cum se pot remedia aceste rele? Cu 5 ore de chimie și alte 5 de matematici la o clasă? Care materie e proprie să dea un razim sufletului zbuciumat al generației tinere de azi? Insuși tineretul, scăpat depe bănci a indicat direcția. Căci tineretul, care nu sufere încă de pecinginea lichelismului, cere azi pe Hristos în mijlocul vieții! Li se poate lua cu atâta ușurătate?

Că trebue reduceri de ore, nu o neagă nimeni. Copiii de azi nu mai au copilărie; le-o mănâncă școala. Dar întrebăm dece sunt necesare câte 4 ore de română la unele clase, când 3 și 2 ore sunt destule; dece 3—5 ore de Chimie și Fizică în atâtea clase, când școala secundată n'are scopul să creeze chimiști; dece trebue muzică în fiecare clasă de liceu, iar pentru desvoltarea vocii și aplicare de teorie ansamblul coral în 2 ore la săptămână, când teoria din primele trei clase îi e suficientă; dece atâta manifestare artistică extrașcolară, ca să răpească elevilor timpul de pregătire pentru lecții (căci fiecare concert, teatru etc, se pregătește în luni de zile cu grele și lungi repetiții!); dece desemn în fiecare clasă, când în primele 3 clase li se pot da noțiunile fundamentale și în ultima clasă în o oră s'ar putea face aplicațiuni la stilurile arhitectonice pentru a le cunoaște; dece atâtea ore de educație fizică și sport, când două ar fi destul, lăsându-i-se copilului timp liber să se miște în joc spontan, liber ales, care-i procură plăcere și-l desvoltă conform individualității sale? Pentru ceice au aptitudini speciale de muzică, desemn, educație fizică, se pot crea ore facultative, fără a răpi vremea și a chinui și pe ceice nu le au.

Iată cum s'ar putea face reducere fără a păgubi școala, cultura și fără a scoate din programă materia cea mai proprie educației și formale și mai ales morale. Dece numai religia poartă ponosul încărcării pe programă?

Dar celce scrie aceste rânduri e tată. Ca tată întreabă pe dl ministru: părinții n'au nici un drept de a spune cum să se facă creșterea copiilor lor? Cine a acordat acest drept exclusiv ministerului? Noi părinții vrem să ni se crească copiii în frica lui Dumnezeu; vrem să li se dea drept razim în viață credința și moralitatea creștină; mai mult: fiecare materie și chiar fiecare lecție să întărească și prin concluziile ei acest razim. Căci, dle ministru, noi părinții susținem țara și neamul și le facem să dăinuiască prin copiii noștri; creșteți-ne copiii în lumina și căldura eternității. Altcum sunteți împotriva viitorului neamului și al țării și împotriva părinților. Să n'ajungă să vă blasteme!

Dl ministru C. Angelescu la consfătuirea directorilor de școli normale vorbia de o atenție deosebită cu privire la educația religioasă. Aceasta e? Nu credem să fi căzut așa de repede în contradicție. Sperăm că dsa nu știe de cele ce s'au pregătit în birouri și s'au dat pripit la gazetă. Nu e în interesul statului să se turbure iar provinciile alipite pe o chestiune atât de gravă, cum este cea a învățământului religios, care răscolește mai adânc sufletele decât o problemă politică.

Dacă Bucureștilor le convine poate o creștere fără Dumnezeu a copiilor, dați-le! Nouă nu ne trebue, chiar de-or fi siliți copiii noștri să facă o oră în plus peste cele 30! **Ș. B.**

Izvoarele Istoriei Românilor [*Fontes* Historiae Daco-Romanorum], prețioasa publicație a dlui *G. Popa-Lisseanu*, membru coresp. al Academiei Române, au sporit de curând prin alte două cărți, și adecă prin apariția volumelor IV și V—VI. Vol. IV conține: Cronica ungurilor de Simon de Keza, text și tradudere; volumele V—VI ne dău cântecul de jale de Rogerius, și Descoperirea Ungariei cele Mari de Ricordus, text și traducere, „Bucovina", București, 1935. Prețul unei cărți 100 Lei.

Cetitorul are în față nu numai traducerea corectă, ci și textul traducerilor. Cetirea lor lămurește deplin pe toți cei doritori să cunoască exact „misiunea istorică" a vecinilor noștri de peste Tisa și rolul lor de conducători în domeniul cultural și economic, și nu mai puțin ca „apărători" ai creștinătății...

Comentariile și întroducerile, ce însoțesc publicația Isvoarele Istoriei Românilor, sânt binevenite pentru cetitorul român, căruia i se dă putința de-a urmări pasagiile referitoare la istoria *noastră* națională chiar în lucrări privitoare în special la istoria *Ungariei*. Lectura *cronicelor ungurești* grăește limpede împotriva *istoriei* ticluite de urmașii de astăzi — mai mult sau mai puțin veritabili — ai celor 7 triburi ale lui Arpád.

Colecția, întreprinsă de dl G. Popa-Lisseanu, merită deosebită sprijinire atât din partea societăților culturale, cât și a cărturarilor noștri de pretutindeni.

---

* FOIȘOARA *

Tribuna

I. Tribuna și problemele culturale ale Ardealului

[1] de prof. **ION BANU**

Infăptuirile de azi, din România modernă, ar fi greu să le înțelegem fără cunoașterea luptelor, cari s'au purtat pentru realizarea lor. Prin munca și frământările generațiilor, din a doua jumătate a veacului al XVIII-lea și a veacului trecut, s'au țesut pe urzeala instinctului național, aspirațiile spre înfăptuirea unității culturale și politice a românilor. Ziarul „Tribuna", primul ziar cotidian din Ardeal, ce a început să apară la Sibiu în Aprile 1884, este un fragment din sbuciumul pentru triumful românismului sub toate formele lui în Ardeal.

Naționalismul ardelean a crescut din pământul și sub cerul Ardealului. Generațiile ardelene, începând cu generația școalei ardelene, ce descifra din mărețiile Romei antice, originea romană a neamului de iobagi dela curțile grofilor și afirma cu tărie ideea de rasă latină a neamului nostru și sfârșind cu generația unirii, toate s'au desvoltat și au trăit în ambianța spirituală a românismului. Activitatea lor întreagă s'a încadrat organic în tendințele și preocupările românismului.

Ideologia, problemele, directivele și obiectivele mișcării naționaliste, au suferit în decursul vremii transformări și amplificări, au variat aproape din generație în generație. Generația școalei ardelene trebuia să justifice cu ajutorul istoriei și filologiei existența noastră națională pe aceste plaiuri, afirmând latinitatea și continuitatea noastră în pământul Daciei. Generația lui Avram Iancu dela 1848, era preocupată să obțină pe calea armelor, prin revoluție, dreptul la o existență națională. In a doua jumătate a veacului trecut, spiritul epocii se îndrepta spre înfăptuirea unității spirituale a românilor și pregătea căile unirii tuturor românilor într'un singur stat. Axa fundamentală ce a unit organic toate generațiile ardelene, începând cu generația școalei ardelene și sfârșind cu generația desrobirii naționale, a fost ideea națională, fructul copt al instinctului național.

In trecut, așezarea noastră geografică, aici la porțile orientului, în drumul de încrucișare a tuturor năvălirilor, și vremurile de restriște prin care am trecut, când numai moartea și birul erau sigure în viața noastră, nu ne-a dat răgazul necesar, pentru a putea creea valori culturale. Am putut apărea în arena istoriei ca neam unitar, cu destin propriu, abia atunci când condițiile de viață ale Europei s'au schimbat și au adus o schimbare și în pământul românesc, în urma penetrației spiritului modern.

Spiritul lumii moderne n'a rămas pasiv față de viața socială. Intocmai ca torentele cari, venind vara dela munte, în urma furtunilor, pe albia părăului liniștit altădată și cu apă cristalină, rup zăgazurile ce voiesc să le hotărască cursul, mătură totul în cale și schimbă cursul apei, ce va veni după furtună; tot astfel și spiritul lumii moderne a năruit în desfășurarea sa vechile orânduiri, a schimbat cursul vieții sociale și a adus noui orânduiri. Sub presiunea lui au dispărut în negura trecutului instituțiile și clasele conducătoare din evul mediu, alte instituții și clase sociale au luat naștere mai potrivite noului spirit. Epoca modernă se înfățișează istoricului, plină de prefaceri adânci în toate domeniile vieții omenești, plină de frământări sociale și politice, plină de lupte înverșunate între două lumi, între o lume ce murea și o lume nouă ce-și cerea dreptul la viață.

Ideile prefacerilor spirituale din Europa altoite în conditiile de viață ale românilor, au produs o fermentație și în sufletul românesc de acum un veac și ceva. Tendințele de înoire ale formelor de viață, zămislită în sufletul românesc, au afirmat dorința de a elibera neamul în a cărui structură spirituală zac energii nevalorificate încă. Dorința aceasta s'a afirmat sfielnică la început și a sfârșit prin a trece pe primul plan al preocupărilor. Un suflu înviorător a cuprins încetul cu încetul toate conștiințele de elită și valul de reînoire a cuprins toate ținuturile locuite de români. Au urmat schimbări profunde, atât sociale cât și culturale în tot veacul al XIX-lea. S'au deschis orizonturi noui spiritului românesc și s'a pregătit în felul acesta configurația românismului de astăzi.

*

Prefacerile culturale din a doua jumătate a veacului trecut și tendințele organice ale vieții neamului românesc, au adus, între alte probleme, două probleme capitale: problema unității culturale și problema orientării culturii române.

Din cauza împrejurărilor specifce în care s'a desfășurat viața românească în diferitele ținuturi românești, formele ce le-au luat tendințele culturale au variat după ținuturile românești și după tradițiile și influențele locale. In aceste împrejurări a apărut problema unificării tendințelor culturale și nevoia afirmării unui curent cultural, care să integreze toate energiile productive ale neamului. Dar înfăptuirea unității culturale depindea de senzul orien-

Ce se petrece în biserica greco-catolică din America

Biserica apuseană catolică din America este astăzi în plină „activitate". Vaticanul, în perfectă înţelegere cu episcopatul unit ardelean, a început în timpul din urmă lupta pe faţă împotriva ritului oriental, a personalului şi limbii româneşti. Sfintele lăcaşuri de închinare, ridicate de braţele poporului român cu milioane de dolari, se înstrăinează episcopiilor romano-catolice fără învoirea enoriaşilor.

Acest proces de înstrăinare, nu numai a zidurilor, dar şi a sufletului românesc din noul Continent, a sguduit inimile *românilor uniţi*. Protestul lor şi-a spus graiul în congresul ţinut la 21 Octomvrie 1934 în oraşul Canton-Ohio.

Iată ce spune, în faţa celor 300 delegaţi din diferitele parohii nemulţumite, preotul greco-catolic *Vuc* în predica rostită la serviciul divin de deschidere a congresului:

„Noi nu ne-am întrunit aici nici ca răzvrătiţi, nici ca separatişti, cum încearcă să ne înfăţişeze ceice voiesc a induce în eroare autorităţile noastre bisericeşti din Ţară. Ne-am adunat ca fii credincioşi şi supuşi ai maicei noastre biserici, *cari nu mai pot îndura nedreptăţile şi apăsările.* Nu ca să lovim în cineva, ci ca să ne apărăm *limba, neamul şi obiceiurile strămoşeşti.* Ce cerem noi? Cerem dreptul de-a ne ruga în limba părinţilor noştri şi de-a avea în biserică preoţi români, căci *preoţii romano-catolici, cari ni se impun cu sila,* nu ne înţeleg şi nu-i înţelegem. Ei au alte obiceiuri şi vorbesc în alte limbi decât a noastră. Intocmai ca vechii evrei, la râul Babilon, facem şi noi azi jurământ: „Uşte-se limba noastră lipită de cerul gurii, dacă te vom uita noi pe tine, scump Neam românesc al nostru!"

După deschiderea întrunirei, primul mirean care a ridicat cuvântul a fost Ioan Sălcău din Sharon care a spus: „Ceeace ne interesează pe noi azi în această întrunire este biserica şi neamul. Pentru acestea s'au jertfit martirii şi eroii noştri. Dacă va fi de lipsă, ne vom jertfi şi noi, dar de neam şi biserică nu ne lăpădăm. Voim ca bisericile să rămână ale noastre, că **noi** le-am ridicat din sudoarea feţii noastre. Şi mai vrem ca aceste biserici să rămână româneşti".

Delegatul Silaghi din Aurora declară: «*Episcopul romano-catolic dela noi a alungat pe preotul român, care-şi cerea biserica înapoi împreună cu credincioşii săi, şi în locul lui a instalat preot romano-catolic, de neam polon, care nu ştie românește.* Românii nu se duc la slujbă. Li s'a pus cheia în uşă. Peste 900 de români plângeau pe afară, că deşi zidiseră cea mai mare şi mai frumoasă biserică românească din America, n'aveau unde se ruga".

Alt delegat Talpoş din Cleveland spune:

„Credinţa mea şi a celor 90 procente de credincioşi e următoarea: „Intâi sântem români-creştini şi numai în al doilea rând greco-catolici". In altă ordine de idei arătând impilările suferite din partea episcopului romano-catolic spune că biserica li s'a trecut de mult pe numele acestuia, căci la tribunal e înscrisă astfel: „Biserica sf. Treime, *proprietar episcopul romano-catolic*».

Păr. Vamos, din Canton, a spus:

„Mulţi au suferit şi vor mai suferi în lupta pentru libertatea ritului oriental şi a limbii româneşti în biserici. Rezultatul final va fi desrobirea românilor greco-catolici. *Că episcopului romano-catolic din Cleveland nu-i trebue suflete, ci proprietăţi, e dovadă cazul nostru:* Ne-am oferit să-i închinăm sufleteşte biserica aceasta nouă. (Pe ce-a veche le-o luase cu forţa). El însă ni-a spus scurt, să-i trecem mai întâi biserica *pe numele lui* şi apoi stă de vorbă cu noi. Situaţia e aceasta: episcopii romano-catolici dupăce au pus mâna pe proprietăţi, voesc să ne şteargă complet ca grup *naţional* şi să ne încorporeze la romano-catolici. De aceea ne impun preoţi de ai lor şi voesc ca slujba să se facă în limba latină, iar noi să nu mai avem nimic de zis. —

Cum este susţinută „răsvrătirea" greco-catolicilor din America, din partea celor „de acasă"? Se va vedea.

Pr. **A. Marcoviciu**

Probleme, fapte, comentarii

Monografia parohiei Sf. Atanasie şi Kiril cu biserica filială „Vulpe" din Iaşi, cu 25 ilustraţii, de Pr. *N. V. Hodoroabă*, Tip. Ţerek, Iaşi, 1934. Un vol. de 157 pag. Preţul 50 Lei.

Monografiile sfintelor lăcaşuri sânt împreunate cu o muncă nu numai de migăloşie, ci mai ales de răbdare, vreme şi în deosebi, — cum mărturiseşte autorul monografiei dela Iaşi, — de multă dragoste pentru altar.

Păr. *N. V. Hodoroabă*, cunoscut prin o activitate publicistică de un sfert de veac, ne pune înaintea ochilor atât trecutul unei parohii, cât şi tot ce a putut înfăptui Sfinţia sa, în enorie timp de mai mulţi ani cu multă strădanie, în buna credinţă că „azi, mai mult ca ori când, trebue să preţuim sfintele lăcaşuri şi să arătăm tuturor rostul credinţii strămoşeşti în biruinţele purtate veac după veac de neamul nostru atât de greu încercat în drumul său istoric".

Preoţii noştri din mitropolia Ardealului sânt, cel puţin în parte, preocupaţi de asemeni, să oglindească în monografii starea trecută şi actuală a parohiilor, unde slujesc.

Lucrări, de acest fel de conţinut, vor fi în acelaş timp potrivit răspuns la curiositatea cutărui domn, fost ministru, care închipuindu-şi că preotul n'are ocupaţie decât în ziua de Duminecă, pusese întrebarea: «*Ce fac adecă preoţii de Luni până Sâmbăta?*»

Cartea părintelui Hodoroabă, şi cărţile publicate de alţi preoţi, arată pentru cine vrea să vadă, că preoţimea totuşi poate să facă ceva şi „de Luni până Sâmbăta"...

Recomandăm călduros monografia amintită tuturor celorce doresc să cunoască istoricul parohiei de care se ocupă, precum şi preoţilor noştri ispitiţi de-a se încerca şi de a se orienta în alcătuirea de asemenea lucrări de scurte şi interesante monografii bisericeşti.

*

Mamina, de *Al. Lascarov-Moldovanu.* Lucrarea aceasta apărută în editura „Cugetarea" s'a bucurat de-o critică unanim favorabilă, fiind considerată ca una din producţiile de seamă ale anului literar 1934 atât în ce priveşte forma ei aleasă, cât şi conţinutul ei, străbătut de un sănătos suflu de idealism creştin, aşa de trebuitor vremei în care trăim.

O recomandăm cu toată insistenţa.

*

Praznicile mari şi presa noastră. — Marile sărbători ale Bisericii le prăznuim după cuviinţă numai atunci, când izbutim să ne pătrundem, cât mai adânc, de înalta lor morală creştină.

Analizând puţin felul cum cotidianele capitalei, — cu unele excepţii — au comentat şi în 1934 marele praznic al Naşterii Mântuitorului nostru Isus Hristos, observăm că, pe lângă toată îndemânarea rafinată a scrisului, respiră mai mult creştinismul ocazional, oficial, cu totul exterior, în vreme ce înlăuntrul sufletului s'a încuibat binişor nota păgânătăţii, stânjenindu-i mersul spre nemărginit.

Necunoscători în ale religiei creştine, prezintă pe Mântuitorul Hristos ca pe un *om* excepţional, un fel de geniu politic, sau aşa ceva, şi nu ca *Dumnezeu* întrupat, cum îl credem şi cum este.

„Sărbători după sărbători... anunţă naşterea lui Isus — spune un articol de de acest soi la Naşterea Domnului — *a lui Isus, cel care sărind peste animalitate ca un om care s'a desrobit de gravitate, a învăţat omenirea legea iertării şi a iubirii. Şi omenirea nu e mai bună. Căci Dumnezeu a pierit din inimi"...*

Va fi pierit din inimile celorce îl socotesc numai ca *om*, — *dar* nu din ale masselor, care au strigat şi vor mai striga: „*Hristos se naşte măriţi-L!*"

Aceste masse trăesc *de fapt* creştinismul; prin urmare ele nici nu înceată să fie creştine. Evocând la praznice mari şi mici, pe Isus Hristos, ele şi cred în rostul nepătruns al Mântuitorului.

Naşterea Lui este pentru ele prilej de reculegere, de revenire la El, de vieţuire cu El şi prin El, căci altă desăvârşire nu este. Ceice îş întorc privirea spre Cel născut în staulul dela Betleem, găsesc totdeauna izbăvirea după suferinţe şi după amăgiri în viaţa pământească. Astfel creşte fericirea lor de-a trăi. Mântuirea li-o dă numai credinţa.

Intărind, şi nu slăbind credinţa creştină, va putea să vie, mai ales prin mijlocirea presei, pacea şi dragostea între oameni şi popoare.

*

Pe drumul catolicizării unaţiei, apucând nu numai monseniorii Blajului, ci şi cei dela societatea greco-catolică mirenească *Agrul*, nu este de prisos să cunoaştem [pe lângă părerea răposatului canonic Augustin Bunea, care mai bucuros se făcea *protestant*, decât romano-catolic], şi părerile fraţilor noştri din România veche în problema confesională din Ardeal: unirea cu Roma. Revista *Viitorul* [în Nrul 23 din Dec. 1934], ne dă, sub iscălitura dlui *Ion Gh. Savin*, următoarele apreţieri în problema amintită:

«*Pentru noi* — cei din vechiul regat — *românii uniţi au fost priviţi întotdeauna drept victime ale unor vicisitudini istorice, care abea aşteaptă clipa eliberării politice spre a se descătuşa şi de obezile confesionale. De aceea noi, în vechiul regat, nici n'am făcut vreodată distincţie confesională între fraţii din Ardeal. Cum n'au făcut de altfel nici Ardelenii uniţi veniţi dincoace, frecuentând bisericile ortodoxe, fiind membri devotaţi ai diferitelor acţiuni şi societăţi religioase iniţiate de bisericile parohiale ortodoxe, deţinând funcţiuni publice la instituţii pur ortodoxe, profesori de seminarii teologice etc. E ştiut că Veniamin Costache însuşi adusese la Socola şi câţiva profesori uniţi, de a căror «ortodoxie» se va fi*

---

tării culturii române. Orientarea culturii române era a doua problemă a timpului şi de felul cum s'a soluţionat o depins orientarea culturii române. Senzul orientării culturale s'a dat de către urmaşii latiniştilor în Ardeal şi de către Junimea din Iaşi.

In Ardeal, unde predomina spiritul şi concepţiile şcoalei latiniste, se pornea dela ideea latinităţii noastre şi se stăruia să se formeze o cultură, ale cărei caractere să fie, dacă nu identice, cel puţin apropiate de caracterele culturii latine. In Moldova, în Iaşi, la Junimea, se susţinea concepţia culturii româneşti. Latiniştii ofereau o formulă de cultură străină de sufletul nostru; junimiştii ofereau formula culturii naţionale, care să prindă toate caracterele specifice ale structurii noastre etnice, ca singura expresie viabilă a realităţilor organice ale neamului. Prima formulă de cultură se răzima pe o concepţie greşită, produsă de gândirea raţionalistă a şcoalei ardelene; cea din urmă avea la bază înţelegerea sănătoasă a realităţilor şi încrederea în posibilităţile de creaţie ale spiritului românesc.

Curentul junimist tindea la înlăturarea curentelor nesănătoase din cultură, spre unificarea tendinţelor culturale şi în spre afirmarea spiritului creator. In interesul desvoltării unitare a culturii române, concepţiile junimiste trebuiau impuse întregului neam românesc.

Pentru înfăptuirea tendinţelor acestui curent s'au grupat conştiinţele de elită ale timpului, în deosebi tineretul, ce venea cu energii proaspete şi cu sufletul neîncadrat în realităţile altor vremi, străine momentului istoric.

In 1871 studenţimea română în frunte cu genialul poet Mihail Eminescu şi cu I. Slavici, studenţi atunci la universitatea din Viena, au pus la cale comemorarea lui Ştefan cel Mare la Putna, cu intenţia de a ţinea un congres studenţesc, în care să se discute problemele culturale ale timpului, rolul tineretului în viaţa culturală şi mijloacele de înfăptuire ale unităţii culturale. In discursul festiv rostit de A. D. Xenopol, student atunci la Berlin, se cuprinde întreagă ideologie de care a fost animat tineretul. „Avem acea putere, avem acea încredere, spunea A. D. Xenopol, pentrucă sufletul acestei părţi a omenirii ce se numeşte neamul românesc, încă nu şi-a vărsat în lume comoara cuprinsului său sufletesc. In adâncul său se mişcă noui armonii în sfera frumosului, noui descoperiri în acea a adevărului, noui tipuri de caractere ce trebue să iasă la lumină, să rămână în amintirea omenirii.

In acea fierbere interioară, ale cărei urmări stau ascunse în sânul viitorului, stă dreptul la trai, îndreptăţirea speranţelor ce ne încântă... Să lucrăm cu toţii la răspândirea aceloraşi credinţe, şi speranţe, să legăm românul din Ardeal cu cel de lângă Prut prin cuget şi simţire şi să lăsăm mersului istoric apropierea tuturor intereselor. Când tot românul va tinde spre un ţel, când unirea minţii şi a inimii va fi încheiată, atunci acea politică va urma numai decât din însuş mersul lucrurilor. Aceasta deci să fie gândirea ce să ne lege împreună, aicea pe mormântul lui Ştefan cel Mare: că toţi românii cari simt în ei o inimă mai nobilă, un suflet mai deosebit, fie ei din orice ţară, să lucreze fiecare în parte şi cu toţii împreună spre aflarea şi răspândirea mijloacelor, care vor putea să înlesnească înrădăcinarea credinţelor, năzuinţelor şi speranţelor noastre comune în unul şi acelaş viitor şi să asigure împlinirea acelui viitor însuşi" („Convorbiri literare", An. V. 1871).

In spiritul acestor idei programatice s'a desvoltat întreagă activitatea culturală a „Tribunei". Orientările culturale reprezentate prin „Tribuna" şi problemele discutate, fac parte integrantă din tendinţele spirituale, cari au predominat epoca de prefaceri multiple ale vieţii româneşti din a doua jumătate a veacului al XIX-lea.

Din cauza vitregiei vremurilor, în Ardeal era o singură clasă socială românească: clasa ţărănească. Românismul era viu numai în sufletul masselor de ţărani, ce trăiau în condiţiuni neprielnice desvoltări culturale, cu orizonturi strâmte şi patriarhale, dar cari au păstrat în cele mai grele vremuri instinctul înrudirii organice, legătura cu pământul şi au conservat specificul rasei. Românii din Ardeal erau un popor de ţărani cu apucături şi viaţă patriarhală, legaţi unitar însă cu restul românilor, prin acelaş fel de a trăi viaţa, de a-i înţelege rosturile şi a-i simţi bucuriile şi durerile. Prin conveţuirea îndelungată s'au adunat comori de simţire, concretizate în creaţiile artistice poporane şi au trăit tradiţiuni, prin care s'a asigurat continuitatea vieţii româneşti. Trebuia doar să apară un curent care să valorifice acest spirit autohton, să-l lege de lozincile vremii şi să tindă spre înfăptuirea valorilor culturale, care să poarte caracterele specifice ale rasei.

Intelectualii ardeleni, din această vreme, nu puteau aduce o nouă orientare spirituală. Clasa intelectuală prin formaţia sa sufletească se prezenta nehotărâtă şi neformată, pentru o reformă spirituală profundă, care să deschidă vieţii culturale noui orizonturi. Trăia în forme culturale străine poporului. Chiar şi pentru acei intelectuali, cari au primit educaţie în şcolile româneşti, limba vorbită de popor era conruptă, poezia poporană sarbădă, pentrucă erau româneşti şi nu romane. Deşi erau naţionalişti, erau nefolositori desvol-

interesat totuşi... Această ortodoxie nu mai era însă de nimic constrânsă şi pătată odată ce purtătorul ei era dincolo de graniţele silnice ale robiei, liber în ţara lui, liber pentru credinţa şi conştiinţa lui. Fiindcă eu unul nu pot face tuturor acestora insulta de a-i socoti nişte acomodanţi şi traficanţi de ocazie cu convingerile şi conştiinţa lor... In masa românismului liber se disolvau şi dispăreau însă fantomele unui trecut: spectrul Budapestei ca şi cel al Romei. De aceea toţi românii uniţi, veniţi din Ardeal în regat, se socoteau deslegaţi de apartenenţa bisericii unite, intrând direct în biserica ortodoxă».

Va să zică *toţi* aceşti greco-catolici, erau *pentru* revenire la ortodoxie.

*

Viaţa Ilustrată intrând în anul al doilea de apariţie, îş continuă lucrul, în slujba *familiei* ortodoxe, cu avântul cu care l-a început.

E rândul acestor familii să preţuească, în interesul lor, această străduinţă creştinească şi românească, dând putinţă conducătorilor revistei să-şi urmeze frumoasa muncă de până acum, desăvârşindu-o tot mai mult.

Revista *Viaţa Ilustrată*, ce apare sub ocrotirea FOR-ului, secţia Sibiu, a fost salutată dela început ca o publicaţie de absolută şi neapărată trebuinţă pentru familiile ortodoxe, cărora li-a dat şi le dă putinţa unor îndeletniciri superioare spirituale de creştinism.

In paginile ei se tălmăcesc lucruri şi fapte ce ne privesc foarte de aproape, probleme dela ordinea zilei de interes pentru ori care suflet religios român.

Ceice înţeleg rostul vremii în care trăim, nu vor întârzia a se abona la această splendidă revistă, respândindu-o în cercuri cât mai largi.

Primul număr din 1935 a apărut cu interesant şi variat material şi cu numeroase ilustraţii. — Abonamentul pe o jumătate de an 100 Lei, pe un an întreg 200 Lei. Abonamente se fac în: Sibiu, Academia Teologică „Andreiană" sau la Librăria Arhidiecezană.

Alegerea de mitropolit al Moldovei. *Consiliul central bisericesc a expediat convocările prin care membrii Congresului naţional bisericesc şi ai adunării eparhiale a Moldovei sânt chemaţi pentru ziua de 23 Ianuar 1935 în vederea alegerii noului mitropolit al Moldovei.*

---

tării culturale. Lipseau în Ardeal capitalul spiritual şi material, linia fixată prin tradiţie a creaţiilor mari, experienţele şi exemplele, după cari o clasă cultă să se orienteze.

Exagerările latiniste au stagnat desvoltarea culturii ardelene, au izolat preocupările culturale de massa mare a poporului. In dorinţa de a dovedì latinitatea neamului au mers de multeori până acolo, încât au ajuns la negarea spiritualităţii româneşti. Exagerările latiniştilor îşi găsesc explicaţia în concepţia raţionalistă prin care au văzut problemele. Şi de aici şi tendinţa lor de a creia o cultură cu caractere latine. Este adevărat că neamul românesc e de origine latină, dar în decursul timpului a evoluat. In fiinţa sa, în structura sa socială şi psihică au pătruns elemente noui. Imprejurările istorice şi schimbările fatale determinate de legile evoluţiei nu puteau fi înţelese prin concepţia raţionalistă. *Izolarea spiritualităţii Ardealului şi sterilitatea culturală, au fost urmările fatale ale acestei concepţii greşite.* Izolării culturale a Ardeatului, de restul vieţii culturale româneşti, i-a urmat refractarismul cultural al Ardelenilor, faţă de ceeace se petrecea în centrele de adevărată creaţie românească. Limba literară din Ardeal, întortocheată şi neromânească, a împiedecat şi ea pătrunderea în Ardeal a scrierilor literare din România.

In atenţiunea preoţimii noastre

In legătură cu mişcarea religioasă din sânul Bisericii noastre, cunoscută sub numirea „Oastea Domnului", dăm preoţimii noastre următoarele lămuriri:

Cucernicul preot Iosif Trita, — care din încredinţarea autorităţii bisericeşti a avut însărcinări în legătură cu mişcarea religioasă „Oastea Domnului", precum şi cu publicaţiunile ei periodice „Lumina Satelor" şi „Oastea Domnului", — din cauză de boală, şi-a cerut dimisia din funcţiunea bisericească ce a avut.

P. V. Consiliu arhiepiscopesc, în şedinţa secţiei bisericeşti din 2 Ianuarie c. a primit dimisia păr. I. Trita, absolvându-l totodată şi de încredinţările ce le avea în legătură cu „Oastea Domnului" şi cu publicaţiunile ei.

De multă vreme I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae s'a preocupat de lărgirea cadrelor misiunii religioase care se îndeplinea prin Oastea Domnului. Acum a sosit momentul pentru realizarea acestui lucru. Astfel gazetele „Lumina Satelor" şi «Oastea Domnului» apar acum sub conducerea unui larg comitet de redacţie, patronat de I. P. Sf. Sa. Preoţimea noastră, în acest nou stadiu al mişcării „Oastea Domnului", va lua cu şi mai multă energie **conducerea ei în parohii,** *va răspândì gazetele de propagandă religioasă, trimise acum din Tipografia Arhidiecezană, printre credincioşii bisericii noastre, va face abonamente printre ei, vor da toate lămuririle şi îndrumările precise în legătură cu Oastea Domnului. Orice corespondenţă a ostaşilor, scrisori, mandate postale se vor trimite* **NUMAI** *pe adresa: Strada Mitropoliei Nr. 45 — Sibiu. Credincioşii cari au fost abonaţi la foaia „Oastea Domnului" singură, vor fi lămuriţi să se adreseze:* **Strada Mitropoliei Nr. 45,** *trimiţând aici abonamentele, căci din altă parte nu o mai pot primì.*

O întâmplare cu tâlc nu prea veche

In viaţa românească din Ardeal s'au petrecut şi se petrec încă multe întâmplări ciudate, cari ilustrează de minune spiritul de apostolie mercantilistă al catolicismului cu mască răsăriteană, întâmplări cari ascund pe de altă parte suferinţe tragice pentru atâtea biete suflete româneşti. Să dăm acum una din aceste întâmplări, care se află în «arhiva vie» a unui martor ocular al ei:

Protopopul uniat [cel de „altă dată"] *din Geoagiu primise dela Papa Romei o «Intenţiune» prin care — printre altele — li se oferă o sumă respectabilă tuturor acelora cari vor prezenta convertiţi la catolicism. Se fixa o anumită sumă pentru fiecare grupă de câte 5 persoane convertite.*

In Geoagiu vieţuia — pe atunci — între ceialalţi ortodocşi de baştină şi o familie care avea un copil slugă la Orăştie. Casa acestei familii era îndatorată la bancă cu suma de 35 zloţi. Sosind scadenţa, omul nu-şi putu face rost de plată şi astfel casa era pe cale să fie licitată. Omul, jeluindu-se în dreapta şi stânga după ajutor dela oameni, iată că dă peste «marinimozitatea» protopopului uniat. Protopopul îl chemă pe om la sine şi-i spuse: îţi dau eu bani ca să-ţi scoţi casa din ghiarele licitaţiei, căci mi-e milă să te văd mâine-zi în stradă. Dar iată în ce condiţiuni te ajut: îţi plătesc toată datoria ce ai fără ca să-mi mai plăteşti vre-odată aceşti bani, însă în schimb să treci cu toată familia la noi la «uniţi».

(Ceiace s'a petrecut în mintea şi în inima nenorocitului om — la auzul acestei sentinţe — e greu chiar şi de închipuit).

Omul, cerând puţin răgaz, s'a întors la casa sa şi acolo — strânşi unii lângă alţii (el cu nevasta şi cu copiii lui), cu feţele pline de durere, se luptau cu ispita, până ce în cele din urmă omul tulburat în toate mădulările sale, plecă să spună protopopului că se lapădă de credinţa strămoşilor lui, el cu nevasta, cu feciorii şi cu fetele lui.

Actul s'a făcut. «Intenţiunea» s'a săvârşit. Ite, «Missa est».

Sluga se întoarce la Orăştie şi spune stăpânului său: «ne-am dat celui rău, căci altfel nu puteam scăpa de datorie».

Oare cât de mare li-e sâmbria la ceice şi azi umblă să cumpere credinţa oamenilor?

Anastasie Teodorul

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

INFORMAŢIUNI

Mulţumire. I. P. S. Sa arhiepiscopul şi mitropolitul Nicolae *exprimă pe această cale vii mulţumiri şi împărtăşeşte arhiereşti binecuvântări tuturor celor ce i-au trimis felicitări din prilejul Anului nou şi le urează An nou cu sănătate şi mulţumire întru Domnul.*

Distincţii. *I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, apreciind zelul şi roadele activităţii pastorale a împărtăşit binecuvântarea arhierească pentru a purta* brâu roşu *următorilor preoţi: Petru Todoran din Curechiu (prot. Băiţa); Ioan Ludu din Prejmer (prot. Braşov); Petru Lula din Bobâlna (prot. Geoagiu): Iordan Curcubătă din Budila şi Aurel Radu din Hăghig (prot. Sf. Gheorghe); Asachie Marcovici din Lepindea (prot. Târnava) şi Nicolae Florea din Baia de Criş (prot. Zarand). Felicitări.*

Hirotoniri. Clericul Iacob Bozocea, profesor de religie în Sebeş-Alba a fost hirotonit la Anul nou întru diacon. — Au fost hirotoniţi întru presbiteri următorii clerici: Ştefan Corpadea pentru parohia Prihodişte, Adrian Marian pentru Jac, Nicolae Săbău pentru Gusu, Petru Filip pentru Cigmău şi Alexandru Coman capelan pentru Sebeşel.

† **Alecsandrina Moga,** născută baron Popp, soţia dlui medic General Dr. G. Moga din Sibiu, a răposat în 30 Decemvrie 1934 în etate de 67 ani. Inmormântarea i s'a făcut în 1 Ianuar 1935, dela capela cimitirului în cavoul familiar în Sibiu. S'a stâns un suflet bun şi nobil. Odihnească cu drepţii!

† **Eugen Tordăşianu,** un om de bine, cucernic ortodox, cunoscut şi ca scriitor pentru popor, fratele mai mic al regretatului Victor Tordăşianu, s'a săvârşit din viaţă la 1 Ianuar 1935, împărtăşit cu sfintele taine, în vârstă de 72 ani. Inmormântarea rămăşiţelor sale pământeşti s'a făcut Joi 3 Ianuar din capela cimitirului central din Sibiu. Fie-i pomenirea veşnică!

Jalnica familie Babeş mulţumeşte cu recunoştinţă, pe calea aceasta, tuturor rudeniilor, prietinilor şi cunoscuţilor, cari au luat parte la marea durere ce am suferit prin moartea vrednicului şi scumpului nostru soţ şi tată, Preotul *George Babeş*, decedat la 17 Decemvrie 1934.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Luni, în 7 Ianuar 1935 (Sf. Ioan Botezătorul), va predica părintele *Gh. Secaş.*

Răscumpărări. Dl Ioan Rebega, director la „Albina", şi-a răscumpărat felicitările de ziua onomastică cu 500 Lei, dăruiţi fondului săracilor din Sibiu-cetate. — Dl Teodor Moldoveanu, privatier în Sibiu, şi-a răscumpărat felicitările de ziua naşterii cu 100 Lei, dăruiţi pentru ajutorarea ucenicilor dela meserii. — Dl Ioan Stanciu, măestru zugrav, şi dl Ioan Ciontea măestru lăcătuş, şi-au răscumpărat felicitările de ziua numelui cu câte 100 Lei, dăruiţi Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu. *Comitetul.*

Dela primăria municipiului Sibiu. Potrivit legii de pregătire premilitară, toţi tinerii *născuţi în anii 1915 şi 1916*, cari la data de 31 Decemvrie împlinesc 18 şi 19 ani, fie că sânt născuţi pe teritoriul judeţului şi municipiului Sibiu, fie că se găsesc numai temporar la şcoale, fabrici, ateliere, meserii, etc. din cuprinsul municipiului Sibiu, *sânt obligaţi a urma instrucţia de pregătire premilitară.* Tinerii se vor prezenta în ziua de 12 Ianuar 1935, ora 14, [2 p. m.], pe terenul de sport O. N. E. F., pentru a li se face vizita medicală şi a fi repartizaţi pe centre şi subcentre. Acei cari nu vor răspunde acestei chemări, vor suferì rigorile legii, atât ei, cât şi părinţii sau patronii tinerilor.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Revue de Transylvanie, importanta publicaţie în limba franceză, tipărită la Cluj, sub auspiciile „Astrei", a apărut în Nr. 3, cu bune articole şi informaţii, datorite dlor S. Dragomir, D. D. Roşca, V. Moldovanu ş. a.

Transilvania, buletin de tehnică culturală, a apărut Nr. 6, cu material informativ, istoric şi cultural, şi cu interesante amintiri.

Nr. 10760 1934 Şcol.

Concurs

Pentru complectarea postului al III-lea de învăţătoare, înfiinţat prin ordinul ministerial Nr. 213233/1934 **la şcoala de aplicaţie a secţiei de fete dela şcoala normală ort. „Andrei Şaguna" din Sibiu** se publică concurs.

Concursul se va ţinea la secţia de fete a Şcoalei normale în **11 Ianuarie 1935 la ora 9 dimineaţa** în conformitate cu dispunerile din Decisiunea On. Minister al Instrucţiunii Nr. 128506/1934 şi va consta din: o probă scrisă cu subiect fixat de Minister, o probă orală — colocviu — din pedagogie în special şi din celelalte materii de învăţământ din programul şcoalei normale — şi din o probă practică.

Invăţătoarele, care doresc a participa la acest concurs, vor înainta cel mult până la 10 Ianuarie 1935 cerere către Direcţiunea şcoalei normale ort. „Andrei Şaguna" secţia de fete în Sibiu, cu dovada:

1. că la examenul de capacitate şi definitivat au obţinut cel puţin media 8 (opt).
2. că la toate inspecţiile au fost notate cel puţin cu cvalificatul bine,
3. că nu au suferit nici o pedeapsă,
4. Că sunt creştine de legea ortodoxă.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 18 Decemvrie 1934.

Consiliul arhiepiscopesc

Concurs

In conformitate cu art. 11 p. 4 din Regulamentul Academiei Teologice „Andreiane" din Sibiu, se publică concurs pentru **ocuparea catedrei vacante de Teologie Dogmatică** dela această Academie.

Concurenţii vor înainta în termin de 15 zile dela prima publicare a acestui concurs în „Telegraful Român" cerere **Consiliului Arhiepiscopesc Ortodox român din Sibiu,** cu următoarele documente:

1. Act de naştere şi de botez,
2. Diploma de bacalaureat,
3. Licenţa şi doctoratul în Teologie dela o facultate teologică ortodoxă,
4. Lucrări tipărite de specialitate,
5. Alte eventuale certificate de serviciu şi documente recomandatoare.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti dela 18 Decemvrie 1934.

Consiliul arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 13 Ianuarie 1935 — Nr. 3

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază,

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Hristos și preotul

Preotul este în mod deosebit purtător de Hristos. Toată misiunea lui este să mijlocească pe Hristos oamenilor, învățând despre El, împărtășindu-L prin sfânta taină a Euharistiei ca și prin celelalte taine, arătându-L cum e de față și lucrează prin puterea și faptele sale. Preotul este un organ văzut al lui Hristos, nu un înlocuitor al Lui. Hristos e prezent în lucrarea propovăduitoare și sfințitoare a preotului și El este acela care lucrează prin preot. Lucrează fără să fie văzut, dar lucrarea e simțită că e a Lui de orice inimă deschisă lui Dumnezeu.

Preotul încă este conștient că prin el lucrează Hristos. Și simte că Hristos e în el și lucrează prin el cu atât mai mult cu cât se roagă, meditează și se silește mai mult pentru lucrarea Lui. Prin rugăciune și meditație, preotul își ascute simțul prin care ia cunoștință de prezența lui Hristos în el, mărește lumina din sine care-i permite să-L vadă pe Domnul său. Prin sforțările sale de-a iubi tot mai mult pe Domnul, îi crește și i se permanentizează conștiința că Isus este cu el, că lucrează prin el. Și se înțelege că nu este datorie mai mare pentru preoți, decât aceea de-a se sili prin toate mijloacele duhovnicești să vadă și să simtă tot mai intensiv și tot mai des că Hristos este în ei.

Dar preotul are pe *Hristos în Biserică*. Ea este trupul Lui. Iar El este capul ei. Și capul nu stă singur, ci numai în legătură cu trupul. Cu Hristos nu poate petrece decât acela care e mădular din trupul Lui. In afară de trupul Lui, se poate vorbi despre Hristos, dar nu se poate trăi din El, nu poți primi viață din viața Lui. Cine ar spune: eu am aci deoparte pe Hristos, eu petrec separat cu Hristos al meu, acela se înșală. Căci Hristos nu este în inima celui ce stă separat, ci în iubirea cea care strânge la un loc, într'un trup, pe cei ce cred în el.

Cu Hristos ne întâlnim în Biserică. Cine vrea să se retragă cu El deoparte, dincolo de Biserică, nu mai duce nimic cu El.

Aceasta se vede în mod deosebit la preot. El primește calitatea de organ învățător și sfințitor al lui Hristos prin ierarhii Bisericii. Toți ierarhii și preoții, decând există Biserica, au primit calitatea de-a fi organe ale lui Hristos, prin ierarhii Bisericii. Numai sfinții apostoli nu au primit această putere fără mijlocirea vre-unui organ văzut. Dar și dintre apostoli, sfântul Pavel, deși, în calitate de viitor apostol, a fost chemat de Hristos, direct, pe drumul Damascului, totuși a fost îndrumat tot de Hristos să primească această calitate în mod deplin pe calea obișnuită, prin organele Bisericii, prin Anania (Faptele Apost. 9, 6). Sfântul apostol Pavel nu s'a lăsat ispitit de viziunea pe care a avut-o pe drumul Damascului ca să spună că nu mai are lipsă de-a se prezenta la organele Bisericii, Anania și soborul apostolilor, și de-a se încorpora lor. După 14 ani s'a suit la Ierusalim pentru ca să arate celoralalți apostoli evanghelia pe care a propoveduit-o între neamuri și să vadă nu cumva a alergat în deșert; așa a primit Pavel «dreapta împărtășirei» dela ceialalți apostoli (Galateni cap. 2). Toți episcopii, toți preoții de după aceea au fost chemați la această demnitate, prin ierarhii Bisericii. Sfântul Pavel așează episcopi pe Timotei, Tit și alții. Iar aceștia așează preoți prin cetăți. Și toți s'au considerat în acelaș ttmp trimiși ai lui Hristos și trimiși ai Bisericii. Trimițându-i Biserica îi trimetea Hristos, sau Hristos îi trimitea prin Biserică. Lui Timotei îi spune Pavel: «Iți aduc aminte să aprinzi darul lui Dumnezeu care este întru tine *prin punerea mânilor mele*», (I Tim. 1, 6). Darul arhieriei nu se capătă deadreptul dela Hristos, ci prin alți ierarhi. Deasemenea darul preoției (Fapte 14, 23).

Preotul lucrează în tot timpul ca delegat al Bisericii, mai concret al ierarhului lui. Incă apostolii, oricât fuseseră chemați de Domnul fără mijlocirea unor organe văzute, se considerau că lucrează ca delegați de soborul apostolilor. Când se ivea vreo nedumerire se adunau s'o lămurească. Iară când unul făcea ceva în dezacord cu soborul apostolesc, era tras la răspundere. Nici unul nu se scuza însă că așa i-a spus lui Domnul. Era conștient că Domnul nu-l poate îndemna la pași contrari Bisericii în totalitatea ei.

Nu există acțiune publică a preotului privitoare la conducerea credincioșilor, pe care să n'o îndeplinească în numele Bisericii, ci în numele său personal. Orice realizare bisericească-religioasă a preotului, este a Bisericii, pentrucă a făcut-o în calitate de trimis, de reprezentant al Bisericii. O biserică zidită de un preot într'o parohie, o casă parohială, sunt ale Bisericii. O societate religioasă, o mișcare religioasă trezită de un preot este tot a Bisericii. Ar fi o mare eroare să spună un preot: acești credincioși sunt ai mei pentrucă eu i-am întors dela o altă confesiune, sau eu i-am trezit la o viață religioasă mai intensivă. Preotul lucrează prin puterea și harul primite dela Biserică și în toate acțiunile lui bisericești este un slujbaș al Bisericii. Lucrează ca un angajat al ei, pentru ea. Nu pentru sine. Desigur fiecare preot e chemat să aducă maximum de râvnă, de silință, de pasiune personală. Să lucreze nu ca o slugă, gândindu-se numai la salar. Ci cu toată inima și tot sufletul său. Dar nu pentru sine, ci pentru Domnul care este în Biserică. Fiecare preot trebue să se silească a zidi pe temelia care este Isus Hristos, ofranda cea mai bună a sufletului său. Fiecare să se silească a zidi aur, sau argint, sau pietre scumpe, și nu lemne, sau fân, sau trestie. (I Cor. 3, 12). Dar cel care zidește aur n'are nici el nici un drept să se numească proprietar al zidirii, căci pentru lucrul lui își va primi plată în ziua cea mare. «Și al căruia lucru va rămânea din cei cari au zidit, plată va lua» (I Cor. 3, 14). Toți suntem numai lucrători, angajați, în via Domnului, dar nu proprietari ai ei. Sfântul apostol Pavel nu și-a însușit nici una din comunitățile creștine întemeiate de el, ci, dimpotrivă, când a auzit că unii se declară ai lui, s'a grăbit să-i desmânte dela o astfel de pornire periculoasă și pentru el, și pentru ei: «Cine dar este Pavel, și cine Apolo, fără numai slujitori prin cari ați crezut, fiecăruia precum Domnul i-a dat» (I Cor. 3, 5). Toate comunitățile le-a dat, îndată ce le-a întemeiat, Bisericii.

Orice preot trebue să fie fericit când poate face mai mult pentru Biserică, adecă pentru Domnul. Fericit când poate aduce la sânul Bisericii mai multe suflete, când poate face mai mult pentru strălucirea slavei lui Hristos în Biserica Sa. Atunci mulțumește lui Dumnezeu că l-a învrednicit să fie o unealtă rodnică. Mulțumirea lui vine din conștiința că și-a făcut datoria și n'așteaptă nimic pentru sine. Preotul numai dă Bisericii; e departe de el gândul să ia dela Biserică. Și fericirea lui e cu atât mai mare cu cât l-a ajutat Domnul să dea mai mult.

D. S.

Declarațiile dlui prim-ministru Tătărescu, la Cluj

In memorabilul discurs pe care l-a rostit dl prim-ministru Tătărescu la Cluj, în 28 Decemvrie 1934, pentru respingerea absurdelor pretenții revizioniste, a pus și problema atât de importantă și care a întârziat atât de mult, a *reparării* situației umilitoare în care a fost ținut neamul românesc din Ardeal de către stăpânirile străine, situație care a rămas până azi aproape neschimbată.

«*Să ne facem datoria față de provinciile alipite, desavârșind cu un ceas mai curând ceeace am numit în programul nostru* **opera de reparare a nedreptăților istorice**“, a spus dl prim-ministru. Și a citat din declarațiile programatice, rostite tot la Cluj în Mai 1934: «*Soluțiunile ce vom da problemelor ardelene vor forma la olaltă ceeace partidul nostru a numit opera de reparare istorică. Opera aceasta de reparare a tuturor nedreptăților lăsate moștenire de istorie, trebue săvârșită cu hotărâre pe toate tărâmurile vieții economice, culturale și sociale, până ce elementul românesc din acest ținut va fi ridicat sub acest întreit aspect la rangul pe care trebue să-l dețină elementul majoritar într'un stat național. Formarea unei puternice burghezii românești în Ardeal este un imperativ cu caracter național, pe care trebue să-l urmărească elementul românesc și a cărui executare trebue urmărită de toate guvernele*».

Subliniem și aplaudăm din toată inima justele postulate proclamate de dl prim-ministru Tătărescu și dorim să vedem cu un ceas mai curând că se purcede la formularea unui program concret și sistematic pentru întărirea elementului românesc în Ardeal, program care să fie urmărit cu perseverență de toate guvernele pe deasupra deosebirilor de partid. Să nu uite guvernul din acest program prelungirea încă pe un timp îndelungat a operei de împroprietărire a elementului românesc dela orașe cu loturi de case, făcându-i și diferite înlesniri de credit pentru construcția de case. Va trebui să se gândească și la ajutorarea meseriașilor și comercianților români nevoiași, prin diferite ușurări de impozite, precum și prin confecționarea la ei a tuturor celor trebuincioase școalelor, armatei și a celorlalte instituțiuni publice.

Dar în programul dlui prim-ministru Tătărescu se cuprinde implicit și reparea nedreptăților bisericii poporului românesc din Ardeal. Biserica este un puternic factor de promovare culturală, morală și națională. Stăpânirile străine conștiente de ajutorul pe care îl dă biserica națiunii dominante statului și ideii naționale, a ridicat în toate ținuturile și orașele din Ardeal mărețe biserici catolice și reformate, înzestrându-le cu bunuri latifundiare imense, chiar unde credincioșii acelor biserici erau în număr disparent. Acesta e cazul d. ex. cu bunurile patronale și ale statului catolic ardelean, pe cari statul român s'a grăbit atât de repede să le treacă în proprietatea confesiunilor minoritare, deși statul ungar li le ceda numai pentru uzufruct pentru scopurile de desnaționalizare ale elementului românesc.

De opera de reparație, proclamată de dl prim-ministru Tătărescu, ține și revizuirea concesiunilor prea generoase pe cari le-a făcut statul român cultelor minoritare în chestiunea statului catolic și a bunurilor patronale. E o anomalie ca

statul român să înzestreze şi mai munificient cultele minoritare în dauna Bisericii naţionale, de cum a făcut-o statul ungar. In fiecare zi suntem martorii neobositei acţiuni iredentiste pe care o desfăşoară acele culte, ajutate de bunurile cari aparţin de drept statului român.

Se cuvine ca statul român să ia pildă dela felul cum ştia statul ungar să ajute biserica sa. Biserica ortodoxă, Biserica neamului românesc, să fie pusă în situaţia să poată lucra cu toată intenzitatea pentru educaţia naţională şi morală a poporului, să-şi poată desvolta şi consolida instituţii educative şi caritative de cel mai mare folos pentru binele neamului şi prestigiul ei.

Astăzi, precum umilit se prezintă neamul nostru în toate domeniile de viaţă faţă de naţiunile minoritare, umilit se prezintă şi pe terenul bisericesc. E chestiune de prestigiu pentru însuşi statul şi neamul nostru, ca Biserica, legată organic de fiinţa lui în trecut ca şi azi, să fie dacă nu mai sus ca bisericile minoritare, cel puţin la aceeaş înălţime. Cum va sta însă la aceeaş înălţime când preoţii catolici d. ex., necăsătoriţi şi susţinuţi de fonduri suculente, primesc acelaş salar, sau chiar mai mare, dela stat ca şi bieţii de preoţi ortodocşi avizaţi numai la acest salar de mizerie, cu o casă de copii pe cari are să-i crească în duh naţional spre a fi elemente de cel mai mare folos pentru statul nostru.

Dorim să înceapă opera de reparaţie a nedreptăţilor istorice, cât mai curând.

Botezul Domnului în Sibiu

S'a sărbătorit cu fastul tradiţional, deşi lipsit de ninsoarea obişnuită în alţi ani.

După sfânta Liturghie, — celebrată în catedrala mitropolitană de P. S. Sa Arhiereul VASILE cu mare asistenţă în prezenţa I. P. S. Sale Mitropolitului nostru NICOLAE, a dlor generali şi ofiţeri superiori din garnizoana Sibiului în frunte cu dl general V. Economu, precum şi a şefilor autorităţilor civile, — o lume de credincioşi a pornit în procesiune spre Piaţa Regele Ferdinand I, unde I. P. S. Sa Mitropolitul nostru a oficiat sfinţirea apei. Piaţa şi străzile Sibiului erau pavoazate, trupele au dat onorul, în faţa podiului din piaţă se înălţau şi de astă dată cele 3 cruci de ghiaţă. Mii de credincioşi au fost botezaţi. I. Prea Sf. Sa a stropit apoi cu apă sfinţită drapelul şi ostaşii în defilare.

Intreaga aisstenţă s'a înapoiat, după aceasta, la biserică, unde după terminarea serviciului divin, I. P. S. Sa a împărţit anaforă şi a dat arhiereşti binecuvântări.

Dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor, va depune în actuala sesiune a corpurilor legiuitoare următoarele proecte de legi:

1. Proectul pentru pensionarea clericilor;
2. Proectul pentru înzestrarea mănăstirii Neamţ cu terenul păduros numit „Vatra Mănăstirii" în întindere de mai multe mii de ha.;
3. Proectul pentru stabilirea normelor de salarizare a clerului de toate confesiunile.

„Neamul Românesc" împlineşte 30 de ani de apariţie

Dl profesor **N. Iorga,** *neîntrecutul cărturar al neamului nostru, a chemat la viaţă, înainte cu 30 de ani, ziarul său* **„Neamul Românesc",** *luminând în acest restimp pe toţi cei doritori să se lumineze în problemele culturale române, gândite şi desfăşurate de un strălucit publicist.*

Trei decenii de rodnică muncă în viaţa unei gazete româneşti, care nu-şi scoate marfa la târg, ci, fără vânătoare după cetitori, preferă formatul şi tirajul mai smerit, au înălţat «Neamul Românesc» la nivelul unui valoros şi respectat organ de publicitate, al cărui cuvânt găseşte răsunet în presă, ca şi în cercurile cele mai de seamă ale ţării.

Ziarul nostru, Telegraful Român, în numele preoţimii ortodoxe ardelene, urează şi la acest prilej dlui profesor şi directorului «Neamului Românesc», **N. Iorga,** *îndelungime de zile, cu tăria sănătăţii nesdruncinate, şi închinate, ca şi până azi, binelui superior al ţării noastre, care s'a întregit şi prin naţionalismul, sincer şi profund, propagat cu destoinicie, în timp de 30 de ani, în coloanele măestre ale «Neamului Românesc».*

Reîntoarcerea slavilor uniaţi la ortodocsie

In Rusia subcarpatină, în Polonia, în Jugoslavia, pretutindeni slavii cari au fost siliţi de stăpânirile străine să se facă uniaţi, revin în massă la religia lor anterioară. Se vede că unirea ortodocşilor cu Roma n'a fost un fapt solid şi durabil. Slavii nu pot suferi să li se latinizeze cultul, să li se ciuntească slujbele răsăritene şi să li se amestece cu inovaţiile catolice. Recitindu-şi istoria ei văd că drumul pe care au apucat sub cnutul misionar al dinastiilor austro-ungare şi polone e fals, e artificial. De aci puternicul curent de reîntoarcere la calea proprie. Inzadar încearcă preoţii uniţi să domolească poporul uniat spunându-i că el e puntea prin care tot Răsăritul va trece la Roma. In zadar îşi intensifică catolicismul disperat propaganda între fragmentele uniate. Poporul a cunoscut adevărul şi a ajuns la convingerea că nu poate slujì la doi domni, că e necinstit să sugă dela două mame.

Mişcarea a crescut în ultimul timp şi în Jugoslavia. Acum vre-o două luni s'au întors la ortodoxie 200 de familii din Novi-Sad. In Dumineca din 25 Noemvrie 1934 au revenit 65 de inşi din satul apropiat de Novi-Sad, Gospoginaţ. Ceremonia, impresionantă şi plină de bucuria reîntâlnirii fraţilor, s'a desfăşurat sub conducerea episcopului Irineu din Novi-Sad («Glasnik» din 15 Decemvrie 1934, pg. 575).

Pe când vom avea şi noi fericirea să ne îmbrăţişăm cu fraţii noştri reîntorşi din robia străină? Amintim că la slavii uniaţi procesul de latinizare al cultului ortodox e mult mai avansat. Papa, văzând roadele acestei neînţelepte râvne a ştabului uniat, a spus în ultimul timp că e o mare «obrăznicie» să strici cultul răsăritean. Cu toate astea tovarăşia Frenţiu—Nicolaeş merge înainte. Nu-i nimic. Noi aşteptăm rezultatul, — el va fi, sigur identic cu cel din Rusia subcarpatină şi Jugoslavia.

Foaia Diecezană, organul eparhiei Caransebeşului, a împlinit 50 de ani de existenţă. Cu această ocazie, Nr. 1 din 1935 a ieşit cu un material bogat, comemorând acest eveniment. In articolul prim P. S. episcop arată însemnătatea ce-o au foile bisericeşti în timpurile noastre în cari ne inundă publicaţiile ce nu contribue la zidirea sufletelor, ci mai degrabă le slăbesc rezorturile morale şi religioase. Urăm confratelui dela Caransebeş viaţă lungă şi succese îmbelşugate în munca sa atât de preţioasă!

Răscumpărarea vremii

Ieşi-va omul la lucrul său şi la lucrarea sa până seară — Ps. 103, 24 — era norma vieţii pe vremea psalmistului.

Munca era condiţia vieţii. Şi prin muncă se binecuvânta existenţa omului. Dar vremurile de atunci nu mai au întoarcere, în toate ţările.

De când trăim în zodia maşinelor, mai ales la oraşe, munca se măsură cu ceasul şi până seara îi rămân omului ceasuri „goale", pe care nu ştie cum să le «umple».

Inainte vreme lumea se indigna şi protesta că muncitorii au prea multe ceasuri de lucru şi se pretindea să li se reducă numărul orelor.

Iar munca femeilor şi a copiilor era un rest de sclăvie.

Lumea se plângea de prea multă trudă a muncii. Dar maşinele au adus lumea să se plângă că nu ştie cum să cheltuească vremea.

Lipsa de ocupaţie şi munca istovitoare sunt plăgi sociale. Dar mai serioasă e lipsa de ocupaţie. Ea constitue o plagă socială şi morală înfricoşată.

S'a făcut constatare că cei mai desperaţi criminali sunt aceia recrutaţi din rândurile vagabonzilor.

Diavolul caută orice să iscodească pe seama celui fără de lucru.

S'au căutat remedii pentru această plagă, dar ştiinţa nu găseşte lecuire.

Dintre bărbaţii de stat, **Ducele** *Italiei s'a cugetat să iscodească posibilităţi pentru întrebuinţarea timpului liber al cetăţenilor. Planul fascist constă dintr'un mare număr de ocupaţiuni diferite, începând cu sportul, reprezentaţii cinematografice, excursii, studiul igienei, educaţie fizică, slujbă socială, şezători literare, reprezentaţii dramatice etc.*

Dacă acestea sunt menite să înlocuească truda zilnică a muncitorului fără lucru, se poate spune că statul a avut gând bun iscodind acele distracţii.

Dar lipseşte principiul unificator care e capabil să demonstreze poporului utilitatea şi necesitatea acelor lucrări. Şi acel principiu nu poate fi decât de ordin spiritual, care-şi are razimul în religie.

Există şi la noi timp liber şi ce se face cu el?

In ţară agricolă trăind, poporul nostru dispune de mult timp liber, de toamna şi până primăvara.

In vederea întrebuinţării raţionale a timpului liber, am înfiinţat Casa culturală, societăţile Sf. Gheorghe şi Sf. Maria, Oastea Domnului.

Pentrucă slujba bisericii e să **evanghelizeze,** *să* **întoarcă poporul** *la Hristos şi să-l determine a rămânea în stăpânirea Lui, în şcoala Lui, sub stegurile Lui mântuitoare.*

Iar ceeace biserica e chemată să facă, nimenea şi nimic n'o poate **substitui.**

Biserica e chemată să câştige simpatia celor fără de lucru şi prin rugăciunile şi prin învăţăturile ei sacre să intervină salvatoare acolo unde condiţiile familiare sunt maştere şi educaţia insuficientă şi mizeria e mai strigătoare.

Biserica poate înlocui, în caz de nevoe, pe medic, pe advocat, pe judecător etc. etc. — pe ea însă n'o pot înlocui toţi aceştia la olaltă. **T. S.**

* FOIŞOARA *

Tribuna

I. Tribuna şi problemele culturale ale Ardealului

[2] de prof. **ION BANU**

Ce departe erau ardelenii de tendinţele spirituale ale Iaşului, centrul intelectualităţii şi creaţiei din veacul trecut! Curentul pornit din Iaşi, cu tendinţele lui profunde, a scos Ardealul din izolare şi stagnare culturală. Un rol hotărâtor a avut în orientarea culturală a Ardealului, în ultimele decenii ale veacului trecut, ziarul „Tribuna".

In Ardeal existau cercuri junimiste încă înainte de înfiinţarea „Tribunei", în Braşov, Sibiu, Arad şi Năsăud. *In Sibiu începuse să se înjghebeze şi o acţiune cu caracter junimist prin ziarul «Telegraful Român».* Astfel încât în momentul când „Tribuna" îşi începe activitatea, terenul dacă nu era încă bine pregătit, pentru o acţiune mare, totuşi spiritele mai luminate începuseră să se orienteze în direcţia inaugurată de Junimea.

Din cercul literar junimist din Sibiu făceau parte Ioan Bechnitz, Eugen Brote, Aurel Brote, Dr. P. Barceanu, Vicarul N. Popea, asesorul N. Cristea, Dimitrie Comşa, Simion Popescu, Dr. N. Maier şi Dr. I. Crişan. Grupul acesta în frunte cu Ioan Bechnitz şi ajutat de Diamandi Manole din Braşov, a pornit o mişcare cu scopul de a înfiinţa un ziar modern, cotidian în Sibiu. Ziarul a luat fiinţă, sub numele „Tribuna" în 24—25 Aprilie 1884. La conducerea ziarului a fost chemat Ioan Slavici, scriitorul junimist cu o reputaţie literară bine stabilită. Ardelean de origine, cu legături întinse în lumea intelectuală din acea vreme şi bun bunoscător al problemelor ardelene, era cel mai indicat, pentru îndeplinirea acestei misiuni.

Acţiunea „Tribunei" s'a desfăşurat pe planul cultural şi pe planul politic. Pe planul cultural a contribuit la unificarea tendinţelor culturale, în vederea realizării idealului de cultură etnică, iar pe planul politic a luptat pentru dobândirea drepturilor politice ale românilor din Austro-Ungaria.

In lupta culturală lozinca „Tribunei" a fost: „In România răsare soarele cultural pentru întregul neam românesc". In concepţia generaţiei tribuniştilor, România nu era numai centrul geografic al vieţii româneşti, ci şi centrul spiritualităţii româneşti. „Lucrarea intelectuală, care se desfăşoară în România e românească şi români suntem şi noi. Nu simţim ce-i drept decât foarte puţin din frământările ce se desfăşoară în România, dar din rezultatul acestor frământări ne împărtăşim şi noi, şi dacă în România se ridică nivelul de cultură, el se ridică şi la noi, suflarea caldă care se produce la poalele munţilor trece şi aici în văile ascunse. Câtă vreme există statul român şi se desvoltă în pace, suntem şi rămânem şi noi români şi cultura noastră nu poate fi alta, decât aceea care se produce şi în România" (Tribuna). Ideea unităţii intereselor noastre îi face să afirme: „Deşi risipiţi prin mai multe state, noi suntem cu toţii un popor, lucrăm cu toţii în vederea aceloraşi meniri culturale şi trebue să ţinem seamă în toate hotărârile noastre de interesele întregului din care facem parte" (Tribuna). Deci obiectivele urmărite de „Tribuna" în luptele ei culturale erau înfăptuirea unităţii şi originalităţii spiritului românesc.

„Tribuna" a avut de purtat o luptă serioasă şi contra expansiunii culturii maghiare. Iată ce scria în primul an de apariţie: „Există astăzi o luptă grea aici în Ardeal, dar e nobilă în ultima analiză această luptă. Maghiarii vor să ne impună cultura lor; noi le spunem că înzadar se trudesc, căci pentru cultura lor românii sunt inaccesibili. N'o primesc, o resping, îi învrăjbesc numai, când vor să li-o impună. Noi care suntem sânge din sângele românului şi carne din carnea lui, numai noi putem să fim dascălii lui". In faţa formulei culturii maghiare, străină de sângele şi sufletul nostru, „Tribuna" opune concepţia culturii naţionale.

In coloanele „Tribunei" au fost discutate toate problemele mari ale culturii române din Ardeal. In „Foiţa Tribunei" s'au publicat articole cu caracter cultural, scrieri literare originale (aici a fost publicată nuvela „Pădureanca" lui I. Slavici), producţiuni poporane, traduceri din literaturile străine, urmărindu-se ca obiectiv principal formarea gustului pentru citit. Pentru popor la începutul fiecărui an s'au publicat calendare. S'a întemeiat „Biblioteca Tribunei", prin care se punea la dispoziţia masselor româneşti cărţi ieftine şi bune.

Prin lupta lor culturală tribuniştii, în

Probleme, fapte, comentarii

Preotul — erou. — *Intr'o corabie care avea să treacă marea până la America de sud, izbucnise o boală care s'a răspândit printre călători şi printre personalul corabiei. In corabie se găsea printre călători şi un preot care s'a apropiat de cei bolnavi şi-i mângăia în suferinţele lor. Dar n'a fost destul cu boala, ci s'a ivit şi o altă nenorocire, căci corabia, izbită de un vifor puternic de-o stâncă încât a pârâit din toate încheieturile ei, a început să se scufunde. Atunci au fost slobozite în mare bărcile de salvare şi toţi cei cari au putut să se mişte, au sărit în bărci. Nimeni nu s'a mai gândit la cei bolnavi. Numai preotul a mai rămas în cabinele cele mai de jos ale corabiei la călătorii cari zăceau în suferinţe. Preotul se ruga cu ei, i-a spovedit şi le-a dat sfânta cuminecătură pentru bolnavi. Unii dintre cunoscuţii preotului ş'au adus aminte de el şi s'au coborât repede până în cabinele cele mai de jos, unde găsindu-l cu bolnavii, i-au spus să grăbească ca să iasă afară şi să se arunce într'o barcă de salvare. Atunci preotul cu liniştea omului care ştie pentru ce trăieşte pe lumea aceasta, li-a răspuns:* «Datoria voastră, *de-a salva corabia, s'a isprăvit, fiindcă nu mai stă în puterile voastre să o salvaţi; deci de acum mântuiţi-vă* viaţa, *căci aceasta e datoria voastră.* Datoria mea *însă, este alta!»* *Apoi s'a întors iarăşi la bolnavi, în timp ce cunoscuţii săi au părăsit corabia. Până în ultimul moment a spovedit şi împărtăşit pe cei bolnavi şi pe când bărcile de salvare pluteau la suprafaţa apei, aruncată în toate părţile de valurile înfuriate, corabia se scufunda în adâncul mării, închizând ca într'un mormânt pe credinciosul preot în mijlocul bolnavilor săi.*

*

Schiţe din trecutul românilor arădani din veacul al XVIII-lea, părţi din unele conferinţe ocazionale, de prot. *Dr. Gh. Ciuhandu,* Tip. Diec. Arad, 1934, — Un volum de 83 p. Preţul? — Schiţele părintelui protopop Dr. Gh. Ciuhandu, care este şi un neobosit cercetător de arhive, cuprind o parte din rezultatul cercetărilor făcute mai cu seamă în arhiva judeţului Arad, unde se găseşte material, neutilizat încă, pentru istoria românilor din partea locului.

Subiectele conferenţelor sânt dintre cele mai interesante, ca b. o. conferinţa despre viaţa românească, bisericească şi culturală din eparhia Aradului în prima jumătate a veacului al 18-lea; Prigoniri catolicizante printre românii arădani (Călugărul Visarion ş. a.); Revoluţia lui Horea (poate servì ca material potrivit pentru serbările ce se ţin acum în comemorarea eroilor Horea, Cloşca şi Crişan) ş. a.

Adunând astăzi material, de felul celui prezentat în volumul de schiţe, pregătim drumul celui ce va venì mâne să-l desăvârşească spre obştesc folos.

*

Problema feminismului şi studentele noastre. — Un chestionar, către studenţi şi studente, adresat de rectorul universităţii din Cluj, a dat rezultate foarte semnificative cu privire la viaţa studenţească şi la concepţiile tinerimii noastre universitare despre rolul ei în societate.

O asistentă, dşoara Viorica Pintilescu, a redactat, din răspunsurile date chestionarului, o lucrare din cele mai instructive, în deosebi cu raport la problema *emancipării femeilor*. Dintre 408 studente, numai 158 aprobă feminismul, dar „cu condiţii".

Studentele se ocupă foarte puţin de problema femenismului, 98 de studente se pronunţă împotriva lui, un număr de 71 studente declară că nu-l cunosc şi că se îndoesc în efectele lui de îmbunătăţire în ce priveşte situaţia femeii. Emanciparea femeii să nu fie exagerată, ci în limitele temperamentului şi aptitudinilor ei specifice: să nu se uite că ea trebue să fie bună soţie şi bună mamă şi că plămădeşte suflete. Blândă şi discretă, ea va fi colaboratoare preţioasă a soţului, întregindu-i activitatea. Mame ideale şi bune gospodine, — cer 107 studente.

Aceste păreri, exprimate de studente, dovedesc echilibrul sufletesc al tinerelor universitare, care nu admit experimentări primejdioase ce ar putea provoca distrugerea completă a vieţii de familie.

Constatăm astfel cu bucurie, că partea covârşitoare a studentelor noastre, desaprobând extravaganţele feminismului, se rosteşte în favoarea vieţii liniştite familiare.

*

Ce este ortodoxia? — In pagina pusă la dispoziţia bisericii ortodoxe din partea marelui cotidian *Universul*, direcţia acestui ziar caracterizează *ortodoxia* în termenii următori:

Şi trebue să fim şi să rămânem ortodocşi, fiindcă ortodoxia este un caracter esenţial al românismului. Când am apărut în istorie, am apărut cu conştiinţa dreptei credinţi. Această «dreaptă credinţă» a devenit legea noastră strămoşească, pe care am apărat-o cu jertfe, care înspăimântă când le recapitulăm, împotriva turcilor şi a tuturor primejdiilor care s'au ridicat în cursul veacurilor. Toată istoria românilor dela Mircea şi până la războiul de întregire este, sub o formă sau alta, istoria luptelor pentru legea strămoşească, adecă pentru dreapta credinţă cu care ne-am născut şi am pornit firul vieţii noastre etnice.

Această ortodoxie este aşadar trup din trupul nostru şi sânge din sângele nostru. Orce alte îngredinenţe s'ar introduce, ar schimba compoziţia acestui sânge şi i-ar slăbì puterea de rezistenţă, ceeace nu trebue să se întâmple, în nici un chip şi sub nici un cuvânt, fiindcă în acest caz, piloţii pe care se reazimă construcţia noastră etnică ar slăbi, iar puterile lui lăuntrice de acţiune şi de sprijin s'ar desface şi s'ar risipì.

Ziarul cheamă la colaborare, în pagina bisericii şi în scopurile enunţate, pe toţi bunii creştini, şi mai ales pe reprezentanţii clerului.

*

Catolicismul din România în contra ortodoxiei. — Vaticanul, în cunoscuta sa râvnă de prozelitism, îş pune în mişcare, tot cu mai multă străşnicie, pe ceice se numiră de curând: «*noi sântem avangarda Romei*» pe plaiurile ţării româneşti, — cum spunea un episcop român.

In urmare, toate gazetele bisericeşti greco-catolice din această ţară au pornit şi susţin o duşmănoasă luptă împotriva bisericii noastre ortodoxe şi a clerului ei.

Insuşi episcopul, cel cu declaraţia de „avangardă" a papistăşiei între români, P. S. *Alexandru Nicolescu* al Lugojului, scrie în «*Sionul Românesc*», organ oficial al diecezei greco-catolice din Lugoj, un prim-articol sub titlul: *Ortodoxia română şi căsătoria,* în care Prea Sfinţitul îş propune să arate — întemeiat pe o pagină din cartea Ion Vodă cel cumplit, scrisă de Haşdeu, — că *biserica ortodoxă* pe vremea voevodului Ştefan cel Mare şi a urmaşilor lui, — (cari avuseră copii naturali), «*decăzuse de mult dela rolul său de a propaga morala curată a lui Hristos. N'a făcut nimic, sau aproape nimic, să se opună pe acest teren patimilor omeneşti*».

Drept încheere Prea Sfinţitul dela Lugoj spune: «*Tabloul este trist. Nici azi poate nu stăm mai bine cu toate aparenţele contrare. Cel puţin alocurea*».

In „combaterea" ortodoxiei, episcopul român dela Lugoj nu stă la îndoială să înfăţişeze poporul românesc ca neam de bastarzi, şi pe cei mai mari voevozi români să-i zugrăvească drept oameni stricaţi... ear biserica ortodoxă e vinovată, că nu s'a opus «*aproape nimic*» patimilor omeneşti ale voevozilor.

Ştefan cel Mare este pentru un *papă* „atletul creştinătăţii", ear pentru un episcop român (!) ...un mare libidinos.

Dar de ce nu şi-a cheltuit P. Sf. Sa vremea arătând viaţa domnitorilor din Apus, din biserica papistaşă? Fiindcă e slab român şi duşmăneşte ortodoxia!

*

Ce le-a trăznit prin minte! — Un revizionist dela Peşta, rătăcind pe la Cluj, îşi declară sentimentele într'o gazetă din capitala ungurească, tânguindu-se cu amarnică jale că a dispărut vechiul şi aristocraticul Kolozsvár, unde acum roiesc opincarii, — (cari de altfel umblaseră nu tocmai de mult pe înălţimile palatului parlamentului din Buda!) — şi mai roiesc ofiţerii români „pudraţi". Culmea supărării revizionistului este însă catedrala ortodoxă clujană, care „se ridica d'asupra oraşului ca un semn de exclamare *bizantin*», (par'c'ar scârţâì telefonul Unirii!). „Când m'am oprit pe treptele acestei catedrale, — mărturiseşte apărătorul latifundiarilor, — m'am gândit că şi la Varşovia s'a clădit asemenea catedrală, pe care polonii, în ceasul libertăţii, au făcut-o una cu pământul"...

Nu tragem la îndoială puţinătatea sentimentelor creştine ale revizioniştilor maghiari şi-i credem capabili şi că vreau în adevăr să dărime — ca şi strămoşii lor din veacul al 18-lea — biserici şi mănăstiri ortodoxe — când ar ajunge stăpâni peste Ardeal.

Luăm notă, şi va lua şi *străinătatea*, despre felul cum înţeleg şi acum cei dela Peşta să fie stăpâni peste popoare nemaghiare: făcând bisericile lor una cu pământul.

*

In oraşele ardelene mortalitatea e mai mare decât natalitatea. In zilele trecute ziarele arătau că în anul trecut numărul naşterilor din Orăştie, Târgul-Mureş e sub numărul morţilor. Acelaş lucru îl cetim acum despre Arad, unde în anul 1934 s'au înregistrat 1031 naşteri şi 1175 morţi. Mergem rău. Pruncuciderea şi practicele neomaltuziane de evitare a naşterilor progresează în chip îngrijorător. Conştiinţa morală s'a tocit la o pătură socială care şi-a făcut din plăcere suprema ţintă.

*

In Franţa s'au cuminţit părinţii. — In Franţa sunt, ca şi la noi, două feluri de şcoli, de cele de stat şi confesionale. In şcolile de stat nu se învaţă religiunea, în cele confesionale în schimb se pune mare pond pe religiune şi pe creşterea religioasă a copiilor. Din acest motiv cei mai mulţi părinţi s'au convins despre marea binefacere a religiunii şi-şi trimit copiii mai bucuros la şcolile confesionale decât la cele de stat. Urmarea este că şcolile de stat stau goale, iar cele confesionale nu mai

---

frunte cu I. Slavici, ardelean de origine, format însă în spiritul junimist, au orientat viaţa culturală a Ardealului în spre unitatea de aspiraţii culturale. Junimismul „Tribunei" a scos Ardealul din stagnarea spirituală rezultată din exagerările latiniştilor şi a înviorat spiritele, aşa după cum ploile şi căldura primăverii scot din stagnare natura şi o înviorează. Prin directivele culturale ale „Tribunei" s'au rupt definitiv graniţele sufleteşti între intelectualii din Ardeal şi România, iar spiritualitatea Ardealului s'a integrat în ritmul viu, unitar şi creator al culturii române moderne.

II. Tribuna şi problemele politice ale Ardealului

In Ardeal centrul preocupărilor politice în veacul 19-lea îl forma lupta pentru obţinerea drepturilor politice în cadrul imperiului habsburgic.

Clasa ţărănească şi intelectualii erau în Ardeal singurii factori politici româneşti, ce purtau lupta politică, cu un vrăjmaş cu mult mai puternic în acele vremuri, ca noi, cu ungurii. O clasă burgheză românii nu aveam. Meseriile erau desvoltate abia în câteva centre româneşti, ca Braşov, Sibiu, Lugoj, Lipova şi Arad. Clasa ţărănească, despoiată secole dearândul de bunurile cetăţeneşti, deşi avea o conştiinţă naţională vie, totuşi nu putea începe o acţiune politică sistematică, pnntru că era lipsită de conştiinţa politică, ce începuse să se desvolte în Ardeal abia după 1848. Intelectualii erau nehotărâţi în ce direcţie să meargă.

O înviorare a luptei pentru obţinerea drepturilor s'a produs prin acţiunea „Tribunei".

Câştigarea drepturilor politice era împiedecată de unguri, ajunşi prin concursul împrejurărilor isrorice favorabile să predomine neamurile conlocuitoare din Ungaria.

In viaţa politică a Ungariei din sec. XIX-lea, se încrucişau două tendinţe: o tendinţă a Budapestei, ce urmărea înfăptuirea statului naţional unitar între hotarele Ungariei; o altă tendinţă era a curţii imperiale din Viena, care în interesul conservării imperiului dorea realizarea statului poliglot şi federativ. Din aceste două concepţii, diametral opuse, s'a afirmat pe planul politic, în urma înăbuşirii revolutiei din 1848 din Ungaria, concepţia curţii imperiale din Viena. Deşi ungurii au declarat rezistenţa pasivă şi au boicotat aplicarea legilor, totuşi Francisc Iosif I, prin Diploma din 20 Octomvrie 1860, încearcă să pună bazele unei organizaţii federative a imperiului. Acordă naţionalităţilor dreptul de a se conduce prin reprezentanţii lor autorizaţi, de a-şi înfiinţa şcoli naţionale, de a se folosì de limba naţională în administraţia locală şi în faţa instanţelor judecătoreşti. Prin dobândirea acestor drepturi o vie desvoltare naţională a început pentru neamurile din Ungaria. Infrângerea Austriei în 1866, a pus însă capăt acestui început de desvoltare a naţionalităţilor. In viaţa politică a Ungariei a început să predomine tendinţele politice caracteristice Budapestei. Maghiarii profită de înfrângerea Austriei şi încheie pactul dualist cu Austria la 1866. Forţele vii ale naţiunii maghiare s'au concentrat şi s'au utilizat, după această dată, pentru înfăptuirea statului naţional unitar. Dieta maghiară devine o fabrică de legi în vederea desnaţionalizării naţiunilor din Ungaria. Principiul conducător în viaţa politică a Ungariei devine: favorizarea tuturor elementelor din stat, cari ajută dezvoltarea maghiară şi strică cât mai mult naţionalităţilor.

In faţa acestor împrejurări românii se împart în două grupe: grupa pasiviştilor şi grupa activiştilor. Primii bazându-se pe importanţa şi forţa ce o reprezentau în stat cele trei milioane de români, au declarat rezistenţa pasivă şi au refuzat să ia parte la viaţa politică. Activiştii pornind dela principiul oportunităţii în viaţa politică, nu s'au retras complet din viaţa politică. Aceştia din urmă erau însă într'un număr mic şi nu au ajuns să joace nici un rol important.

In consfătuirea naţională dela Sibiu, ţinută în primăvara anului 1881, românii ardeleni formulează revindecările şi dezideratele româneşti, şi afirmă că odată împlinite, sunt gata să ia parte la viaţa politică. Tot în Sibiu s'a elaborat şi programul cu dezideratele naţionale.

Pentru realizarea programului naţional, prin care se angaja într'o atitudine politică unitară întreg neamul românesc din Ardeal, se cerea întărirea conştiinţei politice, formarea opiniei publice şi organizarea şi disciplinarea masselor.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

au unde-şi aşeza elevii. — Oare la noi când se vor cuminţi părinţii şi când îş vor da seama, ce mare binefacere este pentru un om creşterea religioasă? Deocamdată observăm la conducători tendinţa de-a scoate religia din clasele superioare ale şcoalelor secundare...

*

Drept întregire *la notiţa noastră (din Nr. 54, anul 1934) privitoare la preţioasa carte, apărută în limba franceză despre luptele pentru libertate ale românilor ardeleni, carte scrisă de dl prof.* **Gh. Moroianu,** *— adaogăm următoarele: Ediţia franceză a cărţii din 1933 nu este o simplă traducere a versiunii româneşti din 1929, ci este mult augmentată şi completată, nu atât numai prin frumoasa prefaţă a dlui Steed, dar şi prin introducerea, de 40 pe pagini, a autorului, cu unele argumente nouă şi cu unele documente proaspete, precum şi cu adausurile dela sfârşit, între care textul integral al memoriului dat de autor în Sept. 1913 guvernului Majestăţii Sale Britanice despre eforturile României în marele războiu şi despre marile jertfe ce le-a făcut ea pentru unitatea politică a neamului nostru, memoriu care prin sinceritatea lui a făcut o deosebită impresie şi a avut rezultate practice foarte bune, cum arată cele două scrisori dela Foreign Office, reproduse în textul cărţii, etc.*

*

Pregătirea Preregimentară, studiu aplicat la ţara şi poporul românesc, de *Alexandru Marin*, Căpitan de stat major. Tip. Oprescu, Buzău, 1935. — Un vol. de 156 p. Preţul 80 Lei.

Cartea dlui Căpitan de stat major, Al. Marin, urmăreşte ţânta să atragă atenţiunea opiniei noastre publice asupra unei mari probleme naţionale, cum este pregătirea pe care, în înţelesul legii, o vor primi toţi viitorii ostaşi înainte de a se prezenta la serviciul militar activ.

Legea, pentru pregătirea preregimentară sau premilitară, intrând în vigoare anul trecut, 1934, prevede în Art. 23 un *regulament special*, care făcând parte integrantă din legea aceasta *va desvolta modul de aplicare.*

Regulamentul făgăduit, pe cât ştim, n'a apărut până acum; ear lipsa lui, de a aduce lumină în multe chestiuni, trebuia să se resimtă şi în publicaţia de faţă, — ori şi cât de merituoasă am socotit-o de altfel.

In concluziunile sale finale, autorul declară, că s'a limitat la chestiuni de principii şi numai pe ici pe colo dă câte o mică explicaţie (pag. 126), — se pare că tocmai în lipsa pomenitului regulament.

In întroducerea studiului, Pregătirea Preregimentară, dl Căpitan Al. Marin, ne spune că un exemplar al lucrării sale a fost înmânat, în 1933, Ministerului armatei; alt exemplar a fost înmânat unui distins ofiţer din Marele stat major; — dar că până la apariţia cărţii, autorul nu a cunoscut „nici un rezultat, din nici o parte" (p. 13).

Negreşit, că părerea acestor autorităţi, deplin recunoscute în materie de apărare naţională, va trage mult în cumpănă asupra valoarei cărţii pe care o anunţăm cetitorilor noştri. In schimb dl ministru al instrucţiunii, *Dr. C. Angelescu*, în prefaţa publicaţiei, aducându-i un cuvânt elogios, o recomandă tuturora ca o lucrare de mare folos lumii intelectuale din întreaga ţară.

Să sperăm că legea pusă în aplicare cu începere dela 1 Noemvrie 1934, precum şi viitorul ei regulament, împreună cu comentariile critice, de astăzi şi de mâne, vor izbuti să realiseze cele mai bune rezultate cetăţeneşti, morale şi naţionale.

Organizaţi Reuniuni de femei

Informaţiuni în legătură cu „Oastea Domnului"

Cucernica noastră preoţime e rugată să ia la cunoştinţă în legătură cu măsurile mai nouă de întărire şi organizare a mişcării religioase din Biserica noastră „Oastea Domnului" că păr. Iosif Trifa, la cerere proprie, din motiv de boală, a fost absolvit de funcţiunea de preot şi din însărcinările ce le-a avut prin ea în legătură cu Oastea Domnului şi cu publicaţiunile ei. Foaia „Isus Biruitorul" din care a publicat un prim număr, a scos-o **fără** *încuviinţarea autorităţii noastre bisericeşti şi prin urmare preoţimea noastră are să se rapoarte faţă de ea, în caz că o mai întâlneşte, ca faţă de o publicaţie neîncuviinţată de autoritatea bisericească, învăţând şi pe credincioşii Bisericii noastre să facă la fel.*

Mişcarea „Oastea Domnului", fiind o mişcare a Bisericii noastre trebue să găsească la preoţimea noastră toată dragostea şi solicitudinea, căci ea nu trebue identificată cu un preot care a lucrat în cadrele ei, dar care ar putea să pornească pe drum greşit. Cucernicii preoţi **vor sta în fruntea credincioşilor** *noştri «ostaşi» conducând adunările lor, satisfăcând din plin setea lor religioasă şi îndrumându-i cu râvnă în spiritul învăţăturilor sfintei noastre Biserici. Preotul care ar neglija să se ocupe de această parte a credincioşilor Bisericii noastre, sau nu s'ar sili să le dea atâta hrană religioasă de câtă simt ei trebuinţă şi chiar să le mărească şi mai mult trebuinţele religioase, potrivit cu misiunea Bisericii, şi-ar lua asupra sa o răspundere înfricoşată pentru sufletele lor.*

Foile dedicate mişcării religioase a „Oastei Domnului" sunt **exclusiv:** *„Lumina Satelor" şi „Oastea Domnului" cari sunt scoase de un larg comitet de redacţie sub patronajul I. P. S. Sale mitropolitului nostru Nicolae. Preoţii vor îndruma pe „ostaşi" şi pe ceilalţi credincioşi să se adreseze cu abonamentele şi cu orice fel de comunicări* ***numai*** *la adresa: Redacţia şi administraţia gazetelor «Lumina Satelor» şi «Oastea Domnului» Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.*

INFORMAŢIUNI

Distincţie binemeritată. Sub acest titlu foaia *Solia Dreptăţii* din Orăştie, luând notă despre distincţia, — acordată zilele trecute de către I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, preotului *Petru Lula* din Bobâlna, lângă Orăştie, — îşi exprimă satisfacţia şi plăcerea pentru acest gest, făcând despre vrednicul păstor sufletesc dela Bobâlna următoarele constatări:

Ca păstor sufletesc a slujit în parohia Bobâlna 33 ani neîntrerupţi, remarcându-se prin bunătatea şi înţelepciunea părintească, şi prin aceea că a ştiut să menţină în jurul bisericii sale pe toţi credincioşii, dintre cari nici unul nu a rătăcit pe povârnişul sectarismului. Nu este an, ca la Crăciun sau la Paşti, să nu primim, din parohia Bobâlna, învitare spre a lua parte la câte o producţiune culturală; modest însă totdeauna, pentru preotul Petru Lulu, — vorba Sfinţiei Sale, — onorurile lumeşti sânt pe plan secundar, în primul plan fiind biserica şi credincioşii...

Cursurile universităţii populare, organizate de despărţământul Sibiu al „Astrei", se ţin începând din 14 Ianuar 1935 până în 27 Martie 1935, în fiecare *Luni* şi *Miercuri*, între ora 8—9 seara, în aula „Academiei Teologice", Sibiu.

Cursul *religios-moral* cuprinde: 1. Luni, 14 Ianuar: „Defecţiuni morale şi sociale de azi", conferinţă ţinută de I. Dăncilă, protopop militar. — 2. Miercuri, 16 Ianuar: „Taina aceasta mare este", conferinţă ţinută de Gh. Maior, prof. la şcoala normală „A. Şaguna". — 3. Luni, 21 Ianuar: „Evanghelia şi sportul", conferinţă ţinută de N. Colan, rectorul Academiei teologice. 4. Miercuri 23 Ianuar: „Viaţa religioasă la sate şi oraşe", conferinţă ţinută de Em. Cioran, protopop. — Vor urma apoi celelalte cursuri.

In fiecare oră se execută bucăţi muzicale de către corurile „Academiei teologice", şcolii normale „A. Şaguna", liceului „Gh. Lazăr", „Reuniunii meseriaşilor români" etc., sau se fac declamaţiuni. Se ţin şi loterii gratuite între cei prezenţi pentru câştigarea de broşuri din Biblioteca poporală dăruite de „Astra". — Sânt învitaţi toţi cetăţenii sibieni să încurajeze prin prezenţa lor această manifestare cu caracter cultural. — Intrarea liberă!

† Prot. Dumitru Câmpean, fost referent în senatul epitropesc al Arhiepiscopiei din Sibiu, mai apoi arhivar, după lungi suferinţe a adormit în Domnul, în 5 Ianuar 1935, în etate de 73 ani. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au aşezat spre veşnică odihnă, în 7 Ianuar, în cimitirul central din Sibiu. Odihnească cu drepţii!

† Nicolae Togan, paroh-protopop greco-catolic din Sibiu, a încetat din viaţă în 6 Ianuar 1935 în vârstă de 75 ani, după o lungă păstorire de 50 ani în serviciul bisericii sale. A fost înmormântat în 8 Ianuar în cimitirul central al Sibiului. Fie-i ţărâna uşoară!

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 13 Ianuar 1935, va predica părintele *Dr. Dumitru Stăniloae.*

Nr. 10249/1934 Bis. 2—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiilor vacante:

1. Ormeniş, 2. Beia, 3. Jimborul mare, 4. Ghimeş-Făget se publică concurs din oficiu cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Cererile de concurs se vor înainta: pentru parohiile de sub 2 şi 3 la Oficiul protopopesc din Cohalm, pentru parohia de subt 1 la Oficiul protopopesc din Sf. Gheorghe, şi pentru parohia de sub 4 la Oficiul protopopesc din Oituz.

Emolumentele sunt: salar dela stat conform pregătirii preoţeşti, şi stola uzitată în protopopiatul respectiv.

Sesiune parohială: la Ormeniş 8 jugăre, la Beia 8 jugăre, la Jimborul mare 12 jugăre, şi la Ghimeş-Făget 28 jugăre.

Case parohiale nu sunt în aceste parohii.

Candidaţii îşi vor cere binecuvântare de candidare la Consiliul arhiepiscopesc.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti dela 4 Decemvrie 1934.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 602/1934 prot. (66) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl III-a Râuşor, tractul protopopesc Jiu, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela data primei lui apariţii în „Telegraful Român".

Venitele parohiale sânt, în concordanţă cu coala B, următoarele:

1. Sesiunea parohială, având: a) 2 jug. cat. 1097 st. p. arător; b) 107 st. p. grădină; c) 114 st. p. livadă; d) 12 jug. cat. păşune (în iddiviziune cu comuna) 1 jug. cat. 846 st. p. cimitir. (Toate de dinaintea reformei agrare).

2. Două mierţe (60 litri) porumb nesfârmit de fiecare casă (77 fumuri).

3. 77 zile de lucru.

4. Stola obişnuită.

5. Salarul, întregire dela stat.

Este şi casă parohială.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ort. rom. Jiu, sediul Petroşani, jud. Hunedoara, — în termenul prevăzut. Candidaţii având permisiune de candidare dela Consistor se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare, în sfânta biserică, pentru a fi cunoscuţi de enoriaşi, — însă numai cu prealabila încuviinţare a Oficiului nostru şi după ce şi-au înaintat actele de concurs — în deplină regulă.

Petroşani, 26 Noemvrie 1934.

Oficiul protopopesc ort. rom. Jiu în înţelegere cu consiliul parohial.

Ion Duma
protopop.

Librăria Pavel Suru

(29) 3—3

Bucureşti
C. Victoriei 103

Aduce şi pe această cale la cunoştinţa Prea Cucernicilor Preoţi şi On. sale clientele, că în dorinţa de a fi de folos Bisericii şi în altă direcţie de cât a răspândirii cărţilor de cuprins religios, şi-a reorganizat secţia cu **odăjdii şi obiecte bisericeşti** înfiinţând şi un atelier pentru fabricarea acestor obiecte, sub conducerea dlui **Lazăr Albu,** fost coproprietar al firmei Unirea, în care atelier se vor fabrica cu preţuri f. convenabile candele, cădelniţe, cruci, sfeşnice, îmbrăcăminţi de Evanghelii etc. executate după cele mai artistice modèle din vechea noastră artă bisericească.

Nr. 326—934 (67) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Stejerel (Scroafa),** protopopiatul Băiţa, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post de paroh sânt:

1. Intregirea dela stat.
2. Folosinţa cimitirului.
3. Câte 15 litri cucuruz sfărâmat dela circa 95 familii.
4. Venitele stolare uzitate în parohie.
5. Casă parohială nu exista.

Cererile de concurs însoţite de actele necesare, împreună cu autorizaţia de candidare dela P. Vener. Cons. Ărh., se vor înainta oficiului protopopesc Băiţa până la terminul fixat.

Concurenţii se vor prezenta în parohie, cu autorizaţia oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoştinţă cu parohienii.

Oficiul protopopesc ort. rom. Băiţa în înţelegere cu Consiliul parohial

Băiţa, la 16 Decemvrie 1934

Dumitru Secărea
protopop.

Nr. 558—1934. (68) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante de mai jos toate de cl. III-a şi aparţinătoare protopopiatului **Geoagiu,** publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Venitele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate la coala B. şi anume:

1. **Ceru-Băcăinţi** 2. jug. 800 stp. sesie parohială. — b. Casă paroh. în bune condiţii, drept de păşunat şi încălzit, stola obicinuită în protopopiat. Observăm că parohia e la distanţă de 4 Km. de gara Şibot.

2. **Cheile Cibului:** 25 jug. sesiune parohială, casă parohială, stola obicinuită în protopopiat şi câte 1 ferdelă de cucuruz sfărâmat de fiecare familie, cca 100 familii. Păşunat şi încălzit. Parohie fruntaşe de munte.

3. **Mada:** 10 jug. sesiune parohială, locuinţă în notură, stola obicinuită în protopopiat, păşunat şi încălzit, cca 150 ferdele de cucuruz sfărâmat anual.

4. **Nădăştie:** Parohie de munte bine organizată, stola obicinuită în protopopiat, şi câte 1 ferdelă de cucuruz de fiecare familie.

5. **Valea-Iepii:** 2 jug. 800 stp. sesiune parohială, stola obicinuită, 2 decl. cucuruz cu tulei de fiecare familie.

Oficiul protopop. al tractului Geoagiu, la care sânt a se înainta cererile, publică acest concurs în înţelegere cu organele parohiale din numitele parohii.

Cererile se vor înainta în termen, având fiecare concurent a-şi exopera binecuvântarea arhierească pentru concurs şi cu prealabila noastră încuviinţare a se prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu poporul şi cerinţele locale.

Geoagiu, la 18 Decemvrie 1934.

V. Goron
protopop.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 20 Ianuarie 1935 — Nr. 4

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Probleme catehetice

Carnetul de religie

Imi reamintesc cu drag toate amănuntele legate de răsăritul vieții mele: chipul neuitat al mamei, poveștile ei, copiii hoinari, școala satului, etc. Și totdeauna când desgrop aceste amintiri de sub cenușa anilor trecuți, o reverie liniștită, o atmosferă de primenire duhovnicească se sălășluește în mine. De altfel, socot că acest fenomen sufletesc este comun tuturor oamenilor, căci toți s'au bucurat de anii în cari lipsa de griji și nevinovăția au format atmosfera cea mai proprie a zilelor de-atunci.

Și când coboară omul din treaptă în treaptă, pe panta anilor, spre a zăbovi cu gândurile în zilele copilăriei? De câte ori se 'ntâmplă să stea în nemijlocită apropiere cu un amănunt exterior: Un leagăn, îl aruncă tocmai în leagănul propriilor alintări; un pocnet de bici, îl sălășluește câteva clipe printre prietenii din copilăriei; colindul, îi aduce în față ceata drăgălașilor colindători, din care făcea parte odinioară.

Această atmosferă odihnitoare procură nu numai o seamă de amintiri prețioase oricărui suflet omenesc, dar constitue, în acelaș timp, o baie de întrămare duhovnicească, o piatră ziditoare la temelia actelor noastre de fiecare zi.

Și totuși... această bisericuță, clădită din căldura căminului părintesc și din pietricelele prea frumoaselor amintiri ale vieții copilărești, dăinuiește mereu, mereu, până în preajma prohodirii noastre, sub aspectul celui mai curat sentimentalism. De aceea, de fiecare dată când suntem împintenați la intensificarea acțiunilor noastre zilnice, de aceste floricele tinerești, sentimentul este alimentat mai cu dinadinsul. Veți convenì însă, împreună cu mine, că sentimentul nu poate fi consideret drept singurul îndreptar în săvârșirea acțiunilor noastre și că, fără a fi secondat de rațiune și voință, — ba chiar înfrânat de rațional — nu ne poate procura o energie spirituală, atât de necesară mai ales în domeniul vieții religioase-morale. Din acest motiv, și din altele asemenea, pentru un fiu al bisericii se face evidentă și necesitatea unui suport intelectual, a unui conținut de maxime creștine și de idei religioase, din care să-și extragă normele cele mai puternice, mai sănătoase și hotărâtoare în direcționarea vieții zilnice. De câte ori e vorba să ia o atitudine însemnată, credinciosul să aibă *în sine* o căsulie a chibzuinței luminate, clădite din adevărurile fundamentale, din cuvintele lui Hristos Domnul, din modelul vieții Sale și din pilda vieții celor ce s'au jertfit pentru Isus. Astfel, de câte ori vor trece norii îndoelilor și ai desnădejdii prin ființa lui, credinciosul să se poată întrema și odihni și să se poată scutura de grijile distrugătoare ale oricărui elan aducându-și aminte, fără nici o greutate, de cuvintele Domnului: «In lume necazuri veți avea. Dar îndrăzniți, eu am biruit lumea»!

Vrea să-și modeleze viața în deplin acord cu vederile creștinismului? Să aibă înainte, pentru aceasta, clar și luminos, chipul de ostași și de atleți ai credinței și virtuțile creștine, chipul sfinților martiri și mucenici.

Coborând în lumea aceasta de idei curate și în mijlocul exemplelor vii de viață luminată prin Hristos, cugetul lui să deprindă avânt îndemnător spre tot ce e înalt și sfânt, întocmai cum se curățește și îmbărbătează simțirea lui la amintirea evenimentelor nevinovate din copilărie. Astfel și voința va activa în bine.

Se naște acum o firească întrebare: Unde este locul și când ne oferă viața cea mai prielnică și mai potrivită ocazie de a ne câștiga o asemenea bogăție de cunoștințe? Locul este școala. Iar momentele cele mai potrivite sunt acele petrecute în sânul școlii. Ocazia? Sunt orele de catehizație, când, prin acțiunea de fiecare zi a preotului, toate cuvintele lui Hristos, toate adevărurile creștinismului și multe din pildele de eroism creștin pot fi cimentate adânc în sufletul viitorilor muncitori în ogorul bisericii.

In ce mod să se desfășoare activitatea ziditoare a catehetului? Indiciile generale sunt în posesia fiecărui preot. Dar, în ajutorul unei instrucții religioase temeinice, ne sunt de folos — de neprețuit folos — și unele amănunte, pe care le cunosc numai acei cari le-au pus în aplicare și cari au cules și câteva roade din practicarea lor.

Un asemenea amănunt, care se poate transforma într'un prețios auxiliar pe lângă manualul de religie și în asociere cu strădaniile catehetului, este *carnetul*.

Ce este acest carnet? Cum poate ajunge la el fiecare elev? La ce și cum trebue folosit în orele de catehizație?

Iată câteva întrebări, cari își găsesc răspunsul în cele ce urmează.

Carnetul de religie trebue închipuit ca un mic, dar frumos și curățel, vocabular, din acele folosite la scoaterea cuvintelor străine. Imbrăcat curat, cu titlul său, cu numele posesorului, acest carnet trebue să se afle pe bancă, înainte de începerea lecției. Nici unui elev să nu-i fie permis a veni la ora de religie fără acest mic auxiliar didactic. Și când spunem acest lucru, ne referim, desigur, numai la elevii claselor III—VII primare.

La orașe, unde nevoile materiale — mai ales cele bănești — se învingadesea mai ușor, un carnețel pentru religie poate fi procurat fără prea mari greutăți. Oricare părinte sacrifică *doi lei* pentru a satisface această cerință a catehetului. Dar la sate? Ce să ne facem acolo? Și cum să silim pe elev la cumpărarea unui asemenea carnețel, când se cunosc atât de bine nevoile apăsătoare ale celor mai mulți dintre părinți? Chiar și suma derizorie de doi, trei lei, reprezintă ceva pentru căsuța sărăcăcioasă.

Acest neajuns l-am întâlnit și eu când am făcut încercarea de a introduce carnetele de religie. Trecuseră câteva ore dela începutul primului an școlar și abia jumătate din numărul elevilor își adusese carnețelul pentru religie. Dar am stăruit și am învins. Veți întreba, desigur, cum?

Iată cum: cunoscută fiind împrejurarea că ideile mari și maximele morale nu-și pierd din valoare dacă sunt trecute de elevi și pe o hârtie de calitate mai puțin superioară, am obligat pe fiecare elev să-și confecționeze *personal* acest carnet. Hârtia necesară o aflau în casa părintească până și cei mai săraci elevi. Căci, oare, nu se găsesc hârtii nescrise prin podul casei? Nu se află, chiar în casele țărănești, coale năpăstuite, în cine știe ce ungheț dosnic, și care sunt lăsate să servească drept obiecte distractive pentru mici vietăți? Nu aduc părinții hârtie nescrisă deodată cu cumpărăturile zilnice? Dintr'o astfel de hârtie i-am obligat să-și confecționeze carnete. Și în ora care a urmat, nici un elev — din cei aproape 500 câți formau clasele III—VII — nu s'a prezentat fără carnețelul impus.

Pacostea de ordin material era, astfel, subjugată pe deplin, iar pentru scopul, de ordin sufletesc, la care tindeam cu atâta stăruință, îmi asigurasem un auxiliar, nu numai în cărțile elevilor, ci și în acest carnețel.

Iată, dar și calea prin care fiecare elev poate ajunge în posesia unui carnet de religie.

Cine ar încerca aceeaș metodă, ar ajunge să verifice pe dea'ntregul afirmația de mai sus și, în anul școlar care ar urma celui de experiență, s'ar isbì, — ca și mine — de o noutate îmbucurătoare: nu numai elevii vechi, dar până și cei intrați în cl. III se prezintă, încă din prima oră de religie, cu carnețelele trebuitoare, fără să le fi fost cerute de catihet. Așa se asigură întroducerea și continuitatea unui lucru de mare folos în ogorul evanghelizării.

Căci iată cum poate fi folosit carnetul de religie și iată câteva din bunurile sufletești cimentate în sufletul elevilor prin ajutorul lui:

Fiecare lecție de religie urmărește o țintă bine determinată. Amănuntele lecției se strecoară, pe încetul, în subconștientul elevului, ori, adesea, chiar dispar, se uită. Un lucru însă trebue să rămână fixat în conștiința elevului pentru vreme îndelungată, — dacă se poate pentru întreagă viața. Acest lucru trebue căutat în esența fiecărei lecțiuni, în adevărul concretizat de o lecție, în ceeace se cheamă *generalizare*. Oricine este la curent cu ceeace închide în sine *generalizarea*. Dar oricât de frumoasă ar fi maxima folosită ca generalizare într'o lecție de religie, oricât de puternică ar fi expresia biblică folosită în acest scop, dacă ne mărginim numai la reproducerea ei în mod oral, cu scurgerea vremii se strecoară uitarea și, când ar fi să ne folosim de ceeace am auzit în școală pentru cimentarea credinței, ne trezim numai cu generalități. De aceea, generalizările trebue scrise mai întâi pe tabla clasei și apoi în carnetul de religie, ca să rămână, astfel, scrise și în intelectul elevului. Cine nu știe că un adevăr se păstrează cu atât mai mult și mai cu temei, cu cât a fost dobândit pe mai multe căi?

Pentru evidențiere și pentru a se vedea modul de a trece generalizările în carnetele elevilor, reproduc aici o pagină din carnetul unui fost elev al meu în clasa IV primară.

...28 Septemvrie 1933.

1. Pilda celor doi datornici

De veți ierta oamenilor greșalele lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru cel ceresc.

Iar de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșalele voastre (Evanghelistul Matei 6, 14—15).

...3 Octomvrie 1933.

2. Pilda fiului risipitor

Prin pocăință și îndreptare, Dumnezeu, Prea Bunul, ne dă nouă iertare.

Acest procedeu îl folosim la clasele III—IV. In schimb, la clasele V—VII, unde există material istoric, carnetul devine un auxiliar și mai prețios. Căci în el vor fi trecute nu numai generalizări, ci, mai ales, schițe ale lecțiilor. Aceste schițe, trecute în carnete paralel cu scrierea lor pe tablă, pot avea înfățișarea următoare:

...28 Septemvrie 1933.

Sfântul apostol Petru

1. Este fiul lui Iona din Betsaida.
2. El se ocupa cu pescuitul.
3. Isus l-a chemat la apostolie.
4. Petru predică în ziua Cincizecimii. (Câștigă 3000 de oameni).
5. Petru predică la templu. (Câștigă alți 2000 de oameni).
6. Petru în Sinedriu. (Gamaliel).
7. Petru în Samaria. (Simon hagul, *simonia*).
8. Petru în Lida. (Enea).
9. Petru în Iope. (Tavita).
10. Călătorește la Ierusalim, la sinodul apostolesc.
11. Călătorește încă în multe părți,
12. Sufere persecuția lui Nero.
13. † Roma, în a. 64.
14. Biserica îi prăznuește amintirea în 29 Iunie.

Procedând în chipul acesta venim în ajutorul elevului, îi ușurăm înțelegerea tuturor lecțiunilor și îi punem la dispoziție un mijloc practic

de a-şi fixa cunoştinţele, de a putea reproduce la perfecţie cele auzite în clasă, de a putea face o repetiţie temeinică în preajma examenului şi îl trimitem în viaţă cu o merinde plăcută.

In clipe de restrişte şi de sărăcie duhovnicească, în clipe de îndoială, în momentele când spiritul omului aleargă după o oază liniştită şi protectoare, singura posibilitate de destindere stă în reîntoarcerea lui cu sufletul şi cu gândurile toate în sfera trecutului înălţător. Pentru un credincios, crescut într'o şcoală înţelegătoare şi înzestrat de un catihet cu armele de luptă sufletească după modelul de mai sus, cea mai odihnitoare stare va fi totdeauna reîntoarcerea cu gândul la orele de religie, ori la cercetarea cunoştinţelor dobândite deodată cu acestea.

Maximele morale, zicerile biblice, vieţile exemplare au constituit şi constituesc puncte de program în viaţa popoarelor, în ţinuta şi atitudinea caselor domnitoare. Cu atât mai vârtos în viaţa înşilor. Dar nu în a fiecărui om. Ci numai în viaţa acelui care este în posesia unor astfel de comori. Fericiţi cei ce le au. Dar mai fericiţi cei cari îşi fac o problemă dina le sădi cu vrednicie şi cu temei în inima catehumenilor. Mijloacele sunt multiple. Carnetul de religie este printre cele mai însemnate. Cercaţi şi veţi fi de aceeaş părere cu mine.

D. Călugăr

Pentru instrucţia premilitară

S'a făcut apel la slujitorii bisericii să ia parte la acţiunea naţională a instrucţiei premilitare.

Arhiepiscopia noastră a avut intuiţia acestui postulat spiritual, când a înfiinţat societatea Sf. Gheorghe a tineretului adult.

Tinereţea nu formează o excepţie a condiţiilor absolute ale virtuţilor esenţiale omeneşti, ci condiţiunile normale ale vieţii omeneşti însăşi.

Tineretul nu e omul în devenire, e fiinţa omenească în formaţiune.

De pe culmea tinereţii, cu orizontul lărgit de ideal, tinerul se coboară în valea vieţii, purtând în suflet imaginea plăsmuită de ideal. El coboară ca un luptător în valea vieţii, iar nu ca un rob.

Pentru un tiner, Dumnezeu e supremul bine, iar lumea e plină de nădejdi. Pe pământ are să caute peatra unghiulară a adevărului şi turnul nădejdii creştine.

Tineretul are să caute adevărul, iar nu ce e fals; ce e bun, iar nu ce e rău.

Autoritatea externă e necesară pentru ca să ajungă să se călăuzească de autoritatea conştiinţei.

Aristotel a fost întrebat odată de un tiner, dacă e obligat în orice împrejurări să facă binele. Şi la aceasta filosoful i-a răspuns:

— Cel mai bun răspuns îl dă nueaua, iar nu argumentarea.

Instinctul de curăţenie şi repulsiunea faţă de păcat este atitudinea morală a tineretului. Tinerul să croiască un cerc larg, pe care să-l umple pe încetul cu amănuntele cunoştinţei şi ale simţirii. Să nu pornească dela idei strâmte cu intuiţia de a le lărgi.

Dela intuiţia adevărurilor mari, eterne, pe care să le studieze şi de care să se călăuzească. E o condiţie exprimată în vorbirea de pe Munte: Fericiţi cei curaţi cu inimă că aceia vor vedea pe Dumnezeu. *Şi a doua condiţie:* Cele din lume le cunoşti ca să le iubeşti, — spre deosebire de cele sacre, pe care le iubeşti ca să le poţi cunoaşte!

T. Scorobeţ

Solemnitatea

deschiderii anului judiciar 1935 a consiliului de răsboi din cadrele corpului 7 armată

In prezenţa dlui general *V. Economu*, comandantul corpului 7 armată şi membru în consiliul superior al armatei, asistat de capii autorităţilor militare şi civile, s'a făcut, Luni în 14 Ianuar a. c. solemnitatea inaugurării anului judiciar 1935 a consiliului de răsboi din Sibiu.

Preşedintele acestui consiliu, generalul D. Gheorghiu, comandantul brigăzii 18 infanterie, deschide şedinţa festivă prin depunerea jurământului pe care îl prestau şi dnii maiori Pop Titus şi I. Elefterescu, apoi căpitanii Radu şi Marinescu, judecători militari.

Urmează serviciul divin, oficiat de părintele protopop I. Dăncilă, după care Sfinţia sa rosteşte un pătrunzător discurs, făcând sinteza problemelor de ordin moral şi social ce frământă azi sufletul omenesc.

Părintele Dăncilă face apel la justiţia ţării, pentruca aceasta alături de biserică să se considere drept factor de spiritualizare a vieţii de astăzi.

Urmează apoi cuvântul dlui primcomisar regal Titus Carapancea, apoi acela al dlor advocaţi Dr. Bărbat şi Băltăreţu; cărora le răspunde dl general V. Economu — făcând apel călduros tuturora, să stea neclintiţi în serviciul onoarei ostăşeşi. Dl general îşi exprimă mulţumirile pentru rodnicia muncii trecutului şi subliniază încrederea sa în viitor precum şi în integritatea magistraţilor militari şi a apărătorilor civili.

Subliniem dorinţa exprimată de reprezentantul baroului advocaţial din Sibiu, dl Dr. Bărbat, care, între altele, spune: „Profund impresionat de obiceiul creştinesc şi strămoşesc de-a deschide anul judiciar printr'un serviciu divin, secondat de cuvântul duhovnicesc al preotului celebrant, aş dorì să se introducă acest obicei, pe cât de creştinesc, pe atât de necesar, în deosebi în zilele de azi, şi în practica justiţiei civile, unde colaborarea puterii dumnezeeşti cu minusculele noastre puteri omeneşti, întru aflarea adevărului şi apărarea dreptăţii, este atât de necesară".

Solemnitatea se termină prin înscrierea celor prezenţi în cartea de aur a consilului de răsboi din Sibiu. *Rap.*

Probleme, fapte, comentarii

Fereastra deschisă spre Ierusalimul românesc, *este titlul cuvântării rostite de I. P. S. Sa Mitropolitul* **Nicolae** *al Ardealului, în catedrala din Orade, în ziua de 11 Noemvrie 1934, la sărbătoarea împlinirii unui veac şi jumătate dela aşezarea temeliei acestei catedrale.*

Memorabila cuvântare a Inaltului chiriarh a apărut acum în broşură (Tip. Arhidiecezană, Sibiu), împodobită cu figura, după o fotografie mai nouă, a venerabilului arhiereu, a P. Sf. Sale Episcopului Roman al Orăzii.

*

Dela conferinţele Universităţii populare, Sibiu. — Luni în 14 l. c. s'a ţinut în aula Academiei teologice, Sibiu, prima conferinţă din cursul religios-moral, desfăşurată de părintele prot. lt.-colonel *I. Dăncilă* cu subiectul: „Câteva defecţiuni morale şi sociale de astăzi".

Conferenţiarul descrie, presărând cu exemple scoase din miezul vieţii de astăzi, neajunsurile prezentului, arătându-le cu raport la: familie, şcoală şi la societatea de astăzi.

Pentru îndreptarea racilelor morale şi sociale cunoscute, vorbitorul face apel la solidarifatea bunilor creştini pentru a se identifica cu idealurile morale urmărite de biserica vie a lui Hristos.

Conferenţiarul scoate în evidenţă strădaniile în această privinţă ale I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* al Ardealului, realizările Sale spirituale în ogorul sufletesc al românismului; trebue dar să-L ajutăm cu toţii în opera de renaştere şi de înviorare a vieţii noastre religios-morale.

Conferenţa părintelui Dăncilă a fost răsplătită cu unanime aplauze, pentru faptul că a reuşit să prindă nota actualităţii şi a ştiut să trezească în conştiinţa ascultătorilor dorinţa de urgentă îndreptare a neajunsurilor prezentului.

Asttel de conferinţe sânt gustate cu multă plăcere de publicul totdeauna atent la fluxul şi refluxul ordinei morale.

Rap.

*

Armata şi educaţia morală religioasă. — Pentru a da cuvenita importanţă educaţiei moral-religioase a ostaşilor noştri, ministerul armatei a trimis corpurilor de trupă, în toată ţara, un ordin circular în chestiunea educaţiei moral-religioase. Se dispun, între altele, prin ordinul ministerial următoarele:

In zilele de Dumineci şi marile sărbători religioase comandanţii de unităţi sunt obligaţi să trimită soldaţii la sfânta biserică, conduşi — pe cât posiail — de unul dintre comandanţii superiori cu cari au fost în timpul săptămânei la instrucţie, pentruca aceştia să vadă, în superiorii lor, frumoasele calităţi sufleteşti ale strămoşilor.

Pe timpul serviciului divin din Dumineci şi marile sărbători religioase (între ora 9—12 dim.) este oprit a se face instrucţiuni sau a pune soldaţii la diferite servicii pentru nevoile corpului, afară de bucătărie şi posturile de pază în cazarmă.

Deasemenea este cu desăvârşire interzis comisiilor de recrutare sau de control militar al celor lăsaţi la vatră de a lucra în zile de Dumineci şi marile sărbători religioase, deoarece prin aceasta pun pe drumuri sate întregi, turburând sfinţenia zilelor şi jignind sentimentul religios al credincioşilor.

Cu cât nivelul moral-religios al ostaşilor va fi mai ridicat, cu atât pregătirea lor pentru zilele de grea cumpănă ar fi mai desăvârşită.

*

In întunerecul moral al vremii noastre, când, dacă n'am fi creştini ce ne punem ultimă nădejde în intervenţia forţelor de sus, ar trebui să desperăm de viitorul neamului nostru şi al culturii omeneşti, avem totuşi marea bucurie să vedem că o bună parte din tineretul român cunoaşte drumul adevărat al mântuirii şi luptă pentru virluţile eterne ale creştinismului, singurele susţinătoare şi promovatoare ale neamului şi societăţii. Reproducem apelul admirabil al unuia dintre aceşti tineri, apel vibrant de caldă simţire românească şi creştină, adresat femeii române de azi, prin ziarul „Glasul Strămoşesc":

«In lupta pentru mai binele şi salvarea noastră ca neam şi pentru reînoirea sufletului românesc, cel mai puternic, mai frumos şi mare rol îl are femeia.

Ea dă pecetea epocei.

Epoca în care femeia îşi uită menirea ei şi stă toată ziua în faţa oglinzii, pentru caraghioase împopoţonări, sau îşi petrece timpul în dancinguri cu exhibiţii pline de ademeniri — este o epocă neagră, fără viaţă, lipsită de spiritualitate şi laşă.

Pe de altă parte, este cunoscut că toate perioadele eroice au avut ca bază de pornire, suflete mari de femei.

Ştefan, domnul Moldovei, nu credem că putea devenì atât de mare, fără o mamă aşa cum ne-au cântat-o poeţii.

Forţele misterioase ale cerului, cari intervin şi diriguesc viaţa noastră pământească, nu-şi găsesc o punte de trecere mai plăcută, decât sufletul sensibil, delicat şi vibrant al femeii.

* FOIŞOARA *

Tribuna

[3] de prof. **ION BANU**

[Sfârşit]

Un pas hotărâtor în direcţia aceasta l-a făcut ziaristica din Ardeal, în primul rând „Tribuna".

Programul politic al ziarului „Tribuna" a fost determinat de configuraţia politică a momentului istoric. In el se afirmă caracterul poliglot al statului ungar şi atitudinea majorităţii românilor ardeleni. Scopurile politice urmărite au fost: combaterea tuturor măsurilor legislative şi administrative, cari împedecau desvoltarea firească a naţiunilor conlocuitoare; respectarea ideii de legalitate; Autonomia Ardealului; afirmarea elementului românesc în imperiu, ca element dinastic, de ordine şi de cultură. Ca mijloc de luptă în program se preconiza rezistenţa pasivă. In dosul programului se întrezăresc aspiraţiile profunde spre lumină şi libertate al vieţii româneşti din Ardeal.

Problemele românismului erau în realitate variate şi aspectele lor multiple. Din cauza aceasta lupta deschisă de „Tribuna" se anunţa grea. Piedeci nenumărate, obstacole nebănuite aveau să apară nu mult după apariţia ziarului. Interesul românismului cerea însă, înlăturarea piedecilor şi învingerea obstacolelor. Dela conducătorii neamului, acelaş interes al românismului cerea pricepere, tact, curaj şi credinţă în triumful ideilor mari. Grupul dela „Tribuna" a adus tinereţea, entuziasmul şi munca necesară.

Colaboratorii principali ai „Tribunei", în perioada de afirmare a curentului tribunist, au fost Ioan Slavici, Ioan Bechnitz, Corneliu Pop-Păcurariu, Pompiliu Pipoş, Ioan Macaveiu, Vasile Mangra, Ioan Rusu-Şirianu, Gh. Bogdan-Duică, Gh. Coşbuc şi şi Septimiu Albini. Indrumătorii mişcării au fost Ioan Slavici şi Ioan Bechnitz. Teoreticianul şi animatorul mişcării a fost Ioan Slavici. El redacta aproape zilnic articolele de fond, în cari se precizau principiile politice de bază ale mişcării, în ele se afirmau atitudinele politice ale grupului faţă de stările politice, se dădeau îndrumări şi se fixau normele de conduită în viaţa politică.

Pentru a putea ţine cetitorii în curent, cu întâmplările însemnate din principalele centre româneşti, ziarul şi-a asigurat dela începutul apariţiei o reţea de informatori prin corespondenţi. Astfel ziarul a avut corespondenţi în Bucureşti, Iaşi, Cernănţi, Suceava, Arad, Caransebeş, Oradea, Braşov, Gherla, Blaj şi Cluj. Deasemenea a avut corespondenţi în Viena şi Budapesta.

Intr'un timp relativ scurt a pătruns în cele mai largi cercuri româneşti din Ardeal şi a devenit mijlocul principal de informaţie al ardelenilor. A fost răspândit aproape în toate ţinuturile locuite de români, în Ardeal, Bucovina, România şi chiar în Macedonia. Două lucruri explică răspândirea lui în Ardeal: orientarea politică pe care o susţinea şi redactarea lui într'o limbă accesibilă şi masselor româneşti. Avea misiunea de a informa neamul românesc şi străinătatea, despre stările românilor din Ardeal.

Penetraţia ideilor tribuniste în conştiinţa Ardealului a întâmpinat opoziţia generaţiei bătrâne ardelene, care nu putea înţelege atitudinile, ideile şi orientările tineretului. Au avut de luptat cu autorităţile şi presa maghiară. Piedecile şi greutăţile în loc să-i intimideze şi să-i descurajeze, i-a făcut mai dârzi, mai prevăzători şi mai activi.

In cadrul programului dela Sibiu, „Tribuna" a ţinut să rămână un ziar independent, chemat să exprime vederile unui cerc restrâns şi să aducă astfel servicii ideii naţionale. Exprimând convingerile unui cerc restrâns, tribuniştii aveau convingerea, că exprimă adevăratele atitudini ale publicului român, faţă de problemele vieţii publice. Plecau dela convingerea, că românii din Ardeal însemnau ceva, deocamdată, numai prin numărul lor. Pentru a ajunge o forţă politică reală, trebuiau organizate şi disciplinate massele româneşti. Atât organizarea, cât şi disciplinarea masselor, erau factori de a căror existenţă în viaţa noastră depindea viitorul politic.

Inexistenţa opiniei publice a îngreunat munca „Tribunei". Dar sprijinul necesar, pe care nu l-au găsit în normele unei opinii publice, l-au găsit în convingerile lor politice. Credinţa în viitorul neamului credinţa în durabilitatea imperiului austriac dinasticismul şi convingerea, că slavismu este un pericol real al românismului, au constituit elementele fundamentale, cari au

Cunoscând că întreaga evoluţie a societăţi, nu se datoreşte atât puterilor materiale, cât forţei spirituale, uşor putem înţelege chemarea femeii.

Femeia este creatoare de viaţă. Ea transmite celor următori, prin sânul ei, prin fiinţa ei întreagă, toate dorurile, gândurile şi năzuinţele cari i-au sbuciumat sufletul.

Un popor ale cărui femei pricep apelul patriei şi răspund lui, nu poate avea decât copii viteji, gata ori când să înalţe faima şi să-i ridice demnitatea.

Neamul românesc este la o răspântie. Dacă nu va porni pe drumul urcuşului spinos şi plin de jertfe, dar aducător de biruinţă şi duh nou, se pierde.

In lupta noastră de salvare vrem pe femee alături.

Nu manechin fardat; nu sbătându-se steril pentru drepturi aiuristice; nu în costumul Evei şi lăcuind ceasuri întregi unghiile chilometrice, şi nu mâncând lămâie, pentru siluetă, sau în cel mai bun caz tăind avântul — fraţilor, soţilor, părinţilor, prietenilor — devenind un fel de petri de moară, pentru acţiune.

Nu!

Ea trebue să devie luptătoare».

*

Pe acest teren e mult de făcut. Trebue să luptăm aci cu ultima energie pentru o renaştere radicală. Altfel putreziciunea se va întinde la tot corpul social al românismului.

*

Albinăritul, ediţia a doua revăzută şi augmentată, de *Alexandru Popa,* preot în Lisa-Făgăraş, Tip. Ion Lazăr, Făgăraş, 1934. — Un vol. de 276 pagini, la sfârşit cu diagrama stupului de control. Preţul 100 Lei.

Cu gândul fericit de a încuraja pe cât mai mulţi să se îndeletnicească, în binecuvântata noastră ţară, cu albinăritul, păr. *Al. Popa,* — care s'a distins prin propoganda făcută în calitate oficială de conferenţiar agricol, — şi-a întrunit în cartea prezentă conferinţele ţinute în această întinsă propagandă, arătând că o practică de câteva zile la un curs de albinărit sau în stupina unui stupar mai de seamă, împreună cu lămuririle scrise în cartea de faţă, sânt de ajuns ca cineva să poată deveni stupar bun.

Lucrată după cele mai bune izvoare române şi străine, — autorul având şi o lungă experienţă proprie în materie de albinărit, — cartea sa e menită să aducă o intensificare în apicultura ţării noastre, şi anume din motive pe cât de simple, pe atât de grăitoare. Ceice doresc să cunoască aceste motive, n'au decât să-şi ia osteneala şi să le citească în temeinica publicaţie a părintelui dela Lisa. Nu credem că vor regreta această osteneală.

*

Un jubileu. — Reuniunea femeilor române din Prejmer (Braşov) şi-a serbat în 6 şi 7 Ianuar 1935, jubileul de 25 de ani dela înfiinţare, prin frumoase şi însufleţite serbări. A fost un moment potrivit, pe de o parte pentru a se face o reprivire asupra activităţii acestei harnice reuniuni, în răstimpul de 25 ani, pe de altă parte pentru a se insista pentru viitor asupra multor probleme, de cari reuniunea trebue să fie preocupată.

Pentru ziua de Bobotează reuniunea a aranjat o serată culturală, bine pregătită. S'au jucat cu multă îndemânare piesele: Poemul unirii de Z. Bârsan şi „Lume sucită", în 2 acte, scrisă de preotul Ioan Ludu, şi s'au recitat mai multe poezii potrivite.

In ziua de sfântul Ioan s'a ţinut întrunirea cercului religios din parohiile Sânpetru, Bod, Hârman şi Prejmer, luând parte şi venerabilul protopop Dr. Iosif Blaga, care a ţinut o frumoasă predică despre sfântul Ioan Botezătorul, făcând o minunată caracterizare a Inainte-mergătorului. Serviciul divin s'a oficiat în sobor, asemenea s'a oficiat în sobor un parastas pentru membrele răposate (71) ale reuniunii noastre.

La sfârşitul slujbei, părintele protopop a predat, după o inimoasă cuvântare, parohului local *Ioan Ludu,* brâul roşu, cu care a fost distins din partea I. P. S. Sale. O coincidenţă fericită a fost împrejurarea, că numitul paroh îşi serba deodată cu jubileul Reuniunii, al cărei director şi suflet este, şi jubileul propriu de 25 de ani de preoţie şi de 25 de ani de căsătorie, precum şi onomastica sa. Păr. I. Nan din Sânpetru a felicitat pe parohul I. Ludu în numele preoţimei, iar directorul şcolii primare I. Păcală în numele întregului popor. Adânc mişcat a răspuns parohul I. Ludu.

A urmat o masă festivă comună, cu membrele reuniunii. Au asistat 150 de persoane. Toate femeile în admirabile costume naţionale. Au luat cuvântul păr. protopop Dr. I. Blaga, mai mulţi preoţi şi alţi intelectuali. Dna preoteasă, Melania Ludu, a făcut istoricul Reuniunii, arătându-i realizările: înzestrarea bisericii, înfrumseţarea cimitirului, ajutorarea văduvelor, orfanilor şi infirmilor, înfiinţarea de cursuri de ţesătorie, şezători, producţiuni, pentru care s'a cheltuit peste un sfert de milion din cotizaţiile membrelor, în număr de 180. *i.n.*

*

Colinde, Cântece de stea, Cântecele Irozilor, culese dela românii din Şcheii-Braşovului, de Dr. Sterie Stinghe, profesor. Braşov. Caietul I. — Conţine, pe 17 pagini litografiate, 6 cântece de stea, 7 colinde, 5 cântece de-ale Irozilor cu solo Magilor şi cor. Dl prof. Dr. St. Stinghe, adunând şi publicând un preţios mănunchi de melodii rămase din vechi înaintaşi, a săvârşit o vrednică operă, care trebue sprijinită şi cultivată cu stăruinţă. Cuvintele din unele cântece sânt împrumutate din A. Pann, ear altele sânt comunicate din partea cucernicelor membre ale Frăţiei Ortodoxe dela Biserica Sf. Nicolae, „Mângăerea", din Braşov. O ediţie tipărită a Cântecelor credem că ar fi bine întâmpinată de şcolari şi de corpul didactic al şcoalelor primare şi secundare.

*

Conferenţă în Sălişte. — Preoţimea din protopopiatul Sălişte, în conferenţa ţinută la 20 Dec. 1934 s'a ocupat de organizarea, reorganizarea şi îndrumarea tineretutui din prot. Sălişte. Păr. protopop D. Borcia a arătat cu multă competinţă importanţa spiritualizării şi îndrumării tineretului soc. Sf. Gheorghe, iar păr. A. Flucuş a înmănunchiat într'o frumoasă dare de seamă ideile fundamentale din preţioasa lucrare a P. S. Sale Grigorie „Tineretul României". Preoţii tractului au adus valoroase contribuţii la deslegarea practică a acestei probleme, arătând realizările în parohii şi obstacolele, precum şi proiectele de muncă în noua ofensivă de îndrumare a tineretului.

*

Amestecarea la patrat. La Timişoara a avut loc în 10 Ianuarie cor. în mare secret, ceremonia cununiei dlui Max Auschnit, *evreul* stăpânitor al industriei metalurgice din Ardeal, cu dra Pordea, fiica dlui Augustin Pordea, senator şi *greco-catolic.* Ceremonia s'a săvârşit în catedrala *catolică* de către *episcopul catolic Pacha.* Naşi au fost dnii Madgearu şi Richard Franasovici.

Se înţelege că nu invidiem romano-catolicismul că a făcut o achiziţie atât de splendidă în persoana noului catolic Max Auschnit. Subliniem numai actul „naţional" al unui fruntaş al uniaţiei şi al Agrului de-a-şi cununa fiica nu la greco-catolici, ci la romano-catolicii străini. Dăm cazul „Unirii" ca material doveditor pentru „importanţa uniaţiei în viaţa neamului românesc", cum declama în numărul penultim.

Haina de nuntă. Predici misionare, de Dr. Grigorie Gh. Comşa, Episcopul Aradului, 1935. Pagini 112. Preţul 50 lei. Volumul acesta conţine o parte din predicile misionare, rostite de P. Sf. Episcop Grigorie în călătoriile sale duhovniceşti. Este presărat cu pilde din viaţă, cari au făcut o puternică impresie asupra credincioşilor.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

INFORMAŢIUNI

Şedinţă plenară. Consiliu arhiepiscopesc a ţinut în 15 Ianua 1935, şedinţă plenară sub prezidiu I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicola* rezolvind mai multe chestiuni cu rente. Dintre obiectele rezolvat amintim, că administratorul proto popesc al protopopiatului Hunedoa rei, Nicolae Suciu, a fost numi protopresbiter al acestui protopopia

Martirii naţionali şi Academi Română. La propunerea dlui ministr Al. Lapedatu, vicepreşedinte al Aca demiei, s'a hotărât ca Academia R mână să comemoreze pe martirii na ţionali Horea, Cloşca şi Crişan cu oca zia împlinirii a 150 de ani dela moa tea lor, organizând o expoziţie de stamp în legătură cu mişcarea lor revoluţi nară şi ţinând o şedinţă comemorativ în 22 Februar 1935.

Vrednic e muncitorul de plata s Dintr'o corespondenţă primită publicăm următoarele: In Dumineca de 13 Ianua c., Păr. protopop al Târnavei, Gheorgh Oprean, s'a deplasat în parohia Lepi dea, unde cu o deosebită solemnitate împărtăşit parohului local, *Asache Ma covici,* binecuvântarea arhierească de purta brâu roşu. La această sărbătoar din vechea şi frumoasa biserică, a as stat poporul dreptcredincios pe ca Sfinţia Sa îl păstoreşte cu credinţă. A cuvântat la acest prilej Păr. protopo apoi Pr. Ion Oprea, reprezentantul ce cului preoţesc din jur, dl profesor Şerb în calitate de preşedinte al FO ului, din D. sânmărtin, şi înv. direct Nichifor Brad. Li-a răspuns, adânc em ţionat, cel răsplătit. A afirmat că pr „brâul roşu" se simte şi mai adânc l gat de cele duhovniceşti. Simte pova încrederii ce i s'a dat şi roagă pe pă protopop să transmită I. P. Sfinţitul Mitropolit, că şi de aici înainte v muncî în via Domnului cu acelaş z ca şi până acum. *T.*

Parohie pilduitoare are comun *Budila* (Braşov), cu o aşezare de go podari români, trăind în armonie minoritarii locali. Românii acestei p rohii ortodoxe desfăşoară o intensă a tivitate culturală, condusă cu pricepe şi tact din partea păr. *Iordan Curcubă* care păstoreşte în mijlocul credinci şilor săi de un lung şir de ani de pes trei decenii şi a fost de curând împă tăşit de binecuvântarea arhiereas pentru a purta brâu roşu. Mulţumi activităţii neobosite a acestui pre adânc înţelegător al situaţiei, Budila a casă naţională, cu sală potrivită, bibli tecă şi un mic muzeu. In această ca se organizează festivale şi alte mar festări de cultură, la care partici activ tinerii săteni români şi cărtura localnici. Ele sânt bine apreţiate şi d partea elementului minoritar.

Zilele trecute capitala ţării no stre a fost vizitată de doi distinşi oaspe P. S. Episcop *Irineu* din Novi-Sad Iugoslaviei, ierarh cult, mare misiona şi membru activ în comitetele creşti ecumenice şi Dr. Bolislav Ianici teol dela Cernăuţi, bărbat cu rol importa în viaţa bisericească a ortodoxiei sârb

---

determinat atitudinile politice ale tribuniştilor.

In tradiţia politică a Ardealului au căutat elemementul care a ajutat desvoltarea românilor. Elementul tradiţional l-au găsit în activismul dinastic, practicat de mitropolitul Andrei Şaguna. Prin dinastisticism s'au adus în trecut reale servicii românismului şi instituţiilor ardelene. Aveau convingerea că pe calea tradiţională a activismului dinastic, se va putea obţine „dreptul de liberă desvoltare al românilor". Apărarea unităţii imperiului se confunda în convingerea tribuniştilor, cu apărarea intereselor naţionalităţilor. Interesul monarhiei era, după ei, desvoltarea armonică a tuturor naţionalităţilor „emulaţiunea lor în lucruri roditoare". Numai întronarea ideii de liberă desvoltare a naţionalităţilor, putea aduce realizarea echilibrului intern al imperiului. Austria putea aspira la rolul de organizatoare a Balcanului, desorganizat prin stăpânirea de secole a turcilor, numai când în viaţa ei internă domneşte liniştea şi munca creatoare. Mai credeau că Austria este un zid puternic ce desparte slavii de sud de cei de nord şi asigură în felul acesta continuitatea vieţii româneşti, ameninţată, în lipsa Austriei, de valul slavismului. Aveau deci interes şi românii să susţină politica Austriei. Pericolul german preconizat în „Drang nach Osten", pentru români era inexistent. Intre noi şi germani se găseau ungurii, cari opreau expansiunea germană în spre noi.

Admiteau şi o împăcare cu ungurii. Dar împăcarea aceasta era condiţionată de acordarea drepturilor. Impăcarea nu s'a putut înfăptui. Ea ar fi însemnat renunţarea definitivă la idealul maghiarilor de a înfăptui statul naţional, între hotarele Ungariei. Orice s'ar fi putut cere maghiarilor, afară de renunţarea la ideea de a înfăptui statul lor ideal.

Scrutând împrejurările tribuniştii şi-au dat seama dela începutul acţiunii, ce se poate şi ce nu se poate realiza în configuraţia politică a momentului.

Lupta tribuniştilor în contra stărilor politice din Ungaria, a fost o luptă dârză, susţinută de căldura sentimentelor româneşti şi de credinţa într'un viitor mai bun, ce l-a hărăzit destinul neamului românesc din Ardeal. „Tribuna" prin articolele scrise de directorul ei, Ioan Slavici, şi-a precizat din primele zile ale apariţiei atitudinea faţă de statul şi tendinţele maghiare. Dorinţa românilor era, ca statul, alcătuit din mai multe grupuri etnice, să se organizeze astfel în cât să le asigure „libera desvoltare".

Conştientă presa maghiară, de pericolul reprezentat de „Tribuna", pentru ideea formării statului maghiar, începe să reacţioneze. Studenţii maghiari, dela universitatea din Cluj, agitaţi de presă, au ars în ziua de 17 Mai 1884, în Dealul Feleacului „Tribuna" şi „Gazeta Transilvaniei", protestând în felul acesta, în contra tendinţelor româneşti. „Tribuna" recunoştea că reprezintă un pericol în contra consolidării statului maghiar, dar nu renunţă la lupta abia începută, căci ea este dictată de dreptul la viaţă al românilor din Ardeal. Dă însă o soluţie, pentru împăcarea spiritelor. Soluţia este organizarea statului pe baza principiului confederaţiunii popoarelor.

Maghiarii, dacă doreau să fie linişte în Ungaria, să ţină seamă de cea mai numeroasă naţiune din Ungaria, după maghiari, de români.

Cu ocazia alegerilor parlamentare din 1884 „Tribuna" şi-a precizat atitudinea faţă de viaţa constituţională din Ungaria. „Noi românii reprezentăm în statul ung principiul poliglot, faţă de exclusivism maghiar. Il reprezintă şi alţii, însă prin n mărul nostru, prin poziţiunea noastră, n suntem singurii, cari putem să facem imperativ categoric din acest principiu. A pus alternativa, ori respectă Ungaria ac principiu, şi-şi desvoltă dreptul public senzul lui mai departe, ori nu contribu la consolidarea ei".

Despre grupul dela „Tribuna" I. Sl vici scria: „Am luat sarcina, de a ne fa expresia curentului, care domneşte în p porul român, de a pune sub ochii cel competenţi necazurile şi suferinţele pop rului, de a da pe faţă abuzurile celor ch maţi a face să fie păzită legea". Căci situaţia dată „în loc de a ne fi pus cu to la muncă serioasă şi productivă, în loc a ne avea unii pe alţii ca fraţii, dând ur altuia ce se cuvine, elementul maghi ajuns la domnie în puterea împrejurăril a monopolizat beneficiile statului şi şi creat un idol, înaintea căruia se închi cu mic cu mare: maghiarizarea". In via politică totul se petrecea în funcţie această idee. Urmarea firească a acest tendinţe a fost lupta de rassă. Şi atur

Cassa Wertheim Nr. 2. Dimensiunile cassei însaşi 82 înălţime, 61 lăţimea şi 58 afunzimea, cu tresor, plus postamentul, aşa că înălţimea totală este de 156 cm, *potrivită pentru oficiile protopopeşti şi parohiale*, se vinde cu un preţ foarte convenabil din mână liberă. Informaţiuni la Librăria Arhidiecezană.

AVIZ. Se aduce la cunoştinţa P. C. Protopopi şi C. Preoţi, că din «Calendarul bunului creştin» pe anul 1935 nu se mai află nici un exemplar, şi astfel Librăria Arhidiecezană nu mai poate executa comandele de calendar.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 20 Ianuar 1935, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Alegerea de mitropolit al Moldovei. — Congresul naţional bisericesc se va întruni la Bucureşti în ziua de 23 Ianuarie pentru a face alegerea de mitropolit al Moldovei. In căutarea persoanei care să fie învrednicită a urca scaunul venerabil şi de care se leagă atât de glorioase tradiţiuni din viaţa neamului românesc, reprezentanţii clerului şi poporului eparhiei şi-au concentrat atenţiunea asupra P. Sf. Sale *Episcopul Nicodem*, actua'ul stareţ al Mănăstirei Neamţului. P. S. Sa este un mare cărturar al Bisericii noastre, publicând un număr însemnat de scrieri teologice de mare importanţă, A fost episcop la Huşi şi a păstorit ca locţiitor de arhiepiscop Biserica Basarabiei, îndată ce a revenit la patria-mamă. Deşi se apropie de 70 ani, totuşi P. Sf. Sa. este un bărbat capabil de activitate energică şi cu roade bune, cum a dovedit prin lucrările sale din timpul din urmă, între cari aranjarea dreptului de proprietate a Mănăstirii Neamţu asupra unor întinse păduri, ocupă un loc atât de important pentru sfânta noastră Biserică.

Toate cercurile bisericeşti se îndreaptă cu simpatie către persoana P. S. Sale, şi membrii din Ardeal ai Congresului naţional-bisericesc desigur vor respecta dorinţa eparhiei Iaşilor de a avea în frunte pe P. S. Episcop Nicodem ca păstor vrednic de gloria trecutului şi în stare să facă faţă nevoilor prezentului.

Dela „Oastea Domnului"

Numărul din urmă (Nr. 4, din 20 Ianuar cor.) din publicaţiile «Lumina Satelor» şi «Oastea Domnului» aduc material mult şi interesant despre trecutul mişcării «Oastea Domnului». Cucernica preoţime şi credincioşii noştri «ostaşi» vor vedea din acest material că „Oastea Domnului" a început să existe şi a continuat să viеţuiască tot timpul în sânul şi sub ocrotirea şi prin ajutorul sfintei noastre biserici. Părintele Trifa a fost, după mărturia documentelor şi după mărturisirile P. C. Sale, tot timpul un slujbaş al bisericii care s'a bucurat de-o deosebită cinste, iubire şi ajutor din partea autorităţii ierarhice a bisericii.

Tot din acest material din ultimul număr al „Luminii Satelor" se vede, prin acte, cum Păr. Trifa în ultima vreme a început să lucreze în taină în direcţia desfacerii mişcării „Oastea Domnului" de autoritatea bisericească, pentru a şi-o face teren cu totul privat, nesupraveghiat de biserică. Când a văzut că ierarhia bisericească nu poate încuviinţa acest lucru, Păr. Trifa a rupt legăturile cu autoritatea bisericească, cu foile şi cu mişcarea „Ooastei Domnului" cari sunt ale bisericii şi a căutat printr'o foaie nouă, pur personală, «Isus Biruitorul» să atragă pe membrii „Oastei Domnului" din legăturile lor cu biserica, spre sine. Cenzura însă a oprit această foaie, contrară binelui bisericii, să mai apară.

Din toate părţile vin adeziuni la atitudinea pe care a luat-o conducerea bisericească şi dezaprobări pentru încercarea Păr. I. Trifa. Toţi colaboratorii de seamă şi toţi lucrătorii zeloşi din mişcarea «Oastea Domnului» declară că nu înţeleg să-l urmeze pe Păr. I. Trifa pe panta periculoasă pe care a apucat şi voesc să rămână fii iubitori ai sfintei noastre biserici.

Păr. I. Trifa ar face bine să se gândească cu toată seriozitatea la situaţia în care se găseşte şi la abisul întunecos spre care se îndreaptă. E vremea să-i strigăm din inima plină de îngrijorarea de fraţi: ***opreşte-te, Păr. Trifa!*** *Biserica, în care lucrează iubirea mult iertătoare a lui Isus, priveşte cu durere cum unul din fiii ei, în cari şi-a pus atâtea nădejdi, o nesocoteşte acum pregătindu-şi pierzarea. Ea îl aşteaptă şi-l cheamă încă la sânul ei iubitor. Nu credem că Păr. I. Trifa să se învârtoşeze până la sfârşit în atitudinea de împotrivire faţă de Biserica iubitoare, sfântul Trup al lui Hristos.*

*Dar orice drum şi-ar alege Păr. I. Trifa, cucernica noastră preoţime are sfânta datorie să stea în fruntea iubiţilor noştri credincioşi «ostaşi» învăţându-i şi îndrumându-i pe calea mântuirii, folosind toate învăţăturile ziditoare de suflet şi toate mijloacele harice ale bisericii noastre. I. P. S. nostru Mitropolit, în grija ce-o are pentru dreapta înarmare a evlaviei «ostaşilor» va tipări în curând o frumoasă şi bogată «**Carte de Rugăciuni**». De asemenea a luat hotărârea să iniţieze o bibliotecă de* **„Cărţi religioase pentru popor".**

Cucernica noastră preoţime va îndemna pe credincioşi să aboneze în număr cât mai mare publicaţiile «Lumina Satelor» şi »Oastea Domnului», trimiţând orice comunicare pe adresa: **Foaia „Lumina Satelor" sau „Oastea Domnului" Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.**

Nr. 10249/1934 Bis. 3—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiilor vacante: 1. Ormeniş, 2. Beia, 3. Jimborul mare, 4. Ghimeş-Făget se publică concurs din oficiu cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român

Cererile de concurs se vor înainta: pentru parohiile de sub 2 şi 3 la Oficiul protopopesc din Cohalm, pentru parohia de subt 1 la Oficiul protopopesc din Sf. Gheorghe, şi pentru parohia de sub 4 la Oficiul protopopesc din Oituz.

Emolumentele sunt: salar dela stat conform pregătirii preoţeşti, şi stola uzitată în protopopiatul respectiv.

Sesiune parohială: la Ormeniş 8 jugăre, la Beia 8 jugăre, la Jimborul mare 12 jugăre, şi la Ghimeş-Făget 28 jugăre.

Case parohiale nu sunt în aceste parohii.

Candidaţii îşi vor cere binecuvântare de candidare la Consiliul arhiepiscopesc.

Sibiu, din şedinţa secţiei bisericeşti dela 4 Decemvrie 1934.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 326—934 (67) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Stejerel (Scroafa), protopopiatul Băiţa, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post de paroh sânt:

1. Intregirea dela stat.
2. Folosinţa cimitirului.
3. Câte 15 litri cucuruz sfărâmat dela circa 95 familii.
4. Venitele stolare uzitate în parohie.
5. Casă parohială nu exista.

Cererile de concurs însoţite de actele necesare, împreună cu autorizaţia de candidare dela P. Vener. Cons. Arh., se vor înainta oficiului protopopesc Băiţa până la terminul fixat.

Concurenţii se vor prezenta în parohie, cu autorizaţia oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoştinţă cu parohienii.

Oficiul protopopesc ort. rom. Băiţa în înţelegere cu Consiliul parohial

Băiţa. la 16 Decemvrie 1934

Dumitru Secărea
protopop.

Nr. 558—1934. (68) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante de mai jos toate de cl. III-a şi aparţinătoare protopopiatului **Geoagiu,** publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Tel. Român.

Venitele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate la coala B. şi anume:

1. **Ceru-Băcăinţi** 2. jug. 800 stp. sesie parohială. — b. Casă paroh. în bune condiţii, drept de păşunat şi încălzit, stola obicinuită în protopopiat. Observăm că parohia e la distanţă de 4 Km. de gara Şibot.

2. **Cheile Cibului:** 25 jug. sesiune parohială, casă parohială, stola obicinuită în protopopiat şi câte 1 ferdelă de cucuruz sfărâmat de fiecare familie, cca 100 familii. Păşunat şi încălzit. Parohie fruntaşe de munte.

3. **Mada:** 10 jug. sesiune parohială şi locuinţă în notură, stola obicinuită în protopopiat, păşunat şi încălzit, cca 150 ferdele de cucuruz sfărâmat anual.

4. **Nădăştie:** Parohie de munte bine organizată, stola obicinuită în protopopiat, şi câte 1 ferdelă de cucuruz de fiecare familie.

5. **Valea-Iepii:** 2 jug. 800 stp. sesiune parohială, stola obicinuită, 2 decl. cucuruz cu tulei de fiecare familie.

Oficiul protopop. al tractului Geoagiu, la care sânt a se înainta cererile, publică acest concurs în înţelegere cu organele parohiale din numitele parohii.

Cererile se vor înainta în termen, având fiecare concurent a-şi exopera binecuvântarea arhierească pentru concurs şi cu prealabila noastră încuviinţare a se prezenta în parohie pentru a face cunoştinţă cu poporul şi cerinţele locale.

Geoagiu, la 18 Decemvrie 1934.

V. Goron
protopop.

„dacă ei lucrează sistematic, pentru prefacerea statului ungar în stat naţional maghiar, ne împing pe noi să lucrăm pentru desfiinţarea Ungariei: noi şi maghiarii, numai într'o Ungarie organizată ca stat poliglot putem să trăim împreună şi să ne desvoltăm în pace". Cuvintele acestea cuprind refuzul categoric de a servì ca material bun pentru consolidarea naţiunii maghiare.

In faţa ideilor susţinute de „Tribuna", presa maghiară devine seismograful spiritului maghiar. Intreaga presă, indiferent de culoarea politică, lupta în contra pericolului reprezentat printr'o „rassă inferioară" şi cere înlăturarea tuturor luptătorilor români. Ziarul guvernamental „Nemzet" din 23 Septemvrie 1884, publica următoarele: „Faţă de ultraiştii naţionalişti din Ungaria, ar fi destul să amintim, că atât întemeierea, cât şi conservarea şi redobândirea acestei ţări, exclud orice tendinţă federativă, atât politică, cât şi pe terenul limbii de stat. Sunt la noi naţionalităţi, dar nu este în ţara aceasta altă naţiune, afară de cea maghiară. Nu este altă idee de stat, decât ideea de stat maghiar. Nu are nici prezent, nici viitor altă politică, decât aceea care-şi pune drept scop consolidarea statului maghiar şi rassei maghiare". Aceleaşi idei le găsim afirmate şi în celelalte gazete, maghiare „Pesti Napló", „Kolozsváry Közlöny", „Ellenzék" etc.

Statul maghiar în loc să recunoască românilor dreptul la o viaţă naţională, a recurs la mijloacele cari i-au stat la îndemână, pentru suprimarea tendinţelor româneşti: la temniţă şi intimidare, ca mijloace represive, şi la propaganda culturală, ca mijloc spiritual de acaparare a românilor.

Cercul „Tribunei" avea credinţa, că în lumea aceasta, unde toate se petrec cu necesitate organică, stările politice din Ardeal nu pot avea decât un caracter efemer. Aveau convingerea, că maghiarii mânaţi de instinctul de conservare naţională, siliţi de împrejurările politice externe, în deosebi de pericolul slav şi german, conduşi de spiritul realităţilor, care nu poate fi negat, vor renunţa la himera maghiarizării, într'un stat în care ei nu reprezintă nici o treime din populaţie şi se vor unì cu românii, căutând împreună formulele cele mai potrivite configuraţiei politice a momentului istoric.

Credinţa în forţa morală a fost rezortul intim al muncii dela „Tribuna". In faţa deslănţuirii rolului de maghiarizare au afirmat şi întărit ideea culturii naţionale, singura capabilă să înlăture definitiv primejdia desnaţionalizării. Prin ideile răspândite zi de zi, au urmărit întărirea conştiinţei naţionale şi formarea conştiinţei politice, unicul mijloc de reacţiune puternică în contra nedreptăţilor politice. Au propovăduit cultul adevărului, al moralităţii şi al iubirii de neam.

*

S'ar putea pune acum întrebarea, de ce n'au stăruit tribuniştii şi pentru înfăptuirea unităţii politice, aşa după cum au stăruit pentru realizarea unităţii culturale a românilor? Simţul realităţii şi convingerile politice, i-au determinat pe tribunişti să lupte în viaţa politică numai pentru ideile posibil de realizat în configuraţia politică a momentului istoric. Dacă „dreptul de liberă desvoltare", aşa de scump lumii de acum un jumătate de veac, ar fi fost câştigat, desigur alta ar fi fost starea economică şi socială a românilor ardeleni în momentul unirii tuturor românilor. Ardealul ar fi avut o clasă intelectuală bine pregătită şi o burghezie românească stăpână pe viaţa economică a oraşelor ardelene. Cauzele cari au împiedecat obţinerea „dreptului de liberă desvoltare", au fost neînţegerea din partea Austriei a realităţilor şi spiritelor naţionale în plină desvoltare şi tendinţele de maghiarizare ale politicei magare. Aceleaşi cauze au contribuit însă, la accelerarea procesului de desagregare a imperiului şi la prăbuşirea lui.

Rezultatul imediat al luptelor politice, a fost persecutarea sistematică a elementului românesc; rezultatul moral a fost însă incalculabil.

Primul act de manifestare colectivă conştientă, cu caracter politic, în viaţa Ardealului, a fost „Memorandul" din 1892, prin care românii pretindeau recunoaşterea drepturilor naţionale dela curtea din Viena. Acest act ar fi greu de explicat fără o contribuţie serioasă a „Tribunei". In urma acţiunii tribuniste, problema românilor din Ardeal a ajuns să fie pusă ca o problemă europeană. „Lumea care mai înainte nu ne ştia, azi ne cunoaşte şi ne consideră drept un popor, care vrea şi poate să-i facă servicii". (I. Savici, Tribuna şi tribunişii, p. 116).

Dacă politica tribunistă n'a adus românilor din Ardeal îmbunătăţiri concrete şi imediate, avea meritul că a făcut primul pas hotărât pentru organizarea politică a forţelor ardelene. Din frământările acestei epoci s'a întărit ideea înfăptuirii României de azi, ca singurul liman salvator al năzuinţelor noastre naţionale şi unica posibilitate de înlăturare a neajunsurilor naţionale, astfel încât 1918, în momentul istoric decisiv, când s'au trasat noile hotare ale statelor europene, Ardealul a putut hotărâ fără şovăire participarea la formarea statului naţional de azi.

Organizaţi Reuniuni de femei

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 27 Ianuarie 1935 — Nr. 5

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

I. P. S. Nicodem

noul mitropolit al Moldovei

Congresul național-bisericesc a ales în 23 Ian. c., cu mare majoritate de voturi, ca mitropolit în scaunul vacant al mitropoliei Moldovei pe I. P. S. Sa Nicodem Muntean. Congresul național-bisericesc a făcut cea mai potrivită alegere. I. P. S. Sa mitropolitul Nicodem prin însușirile multiple cu cari L-a înzestrat Dumnezeu, este bărbatul care poate răspunde din plin multelor cerințe ce sunt legate de acest glorios și important scaun mitropolitan.

Ca mare cărturar Inalt Prea Sf. Sa s'a situat în fruntea mișcării teologice românești prin cele vre-o 40 de opere câte a scos la lumină, printr'o muncă de uriașă răbdare și neprecupețite sforțări. Să amintim dintre ele cele 10 volume de „*Semințe evanghelice pentru ogorul Domnului*“ atât de folositoare activității omiletice a preotului și atât de ziditoare de suflet prin spiritul lor în care se îmbină cunoștințele cu o irezistibilă vrajă duhovnicească, o calitate generală a scrierilor religioase rusești din cari Inalt Prea Sfinția Sa a primit binefăcătoare inspirații, făcându-și studiile în provoslavnica Rusie. Inalt Prea Sf. Sa este și măestrul tălmaciu al Testamentului Nou și a avut rolul principal în traducerea Bibliei ce se tipărește acum de Sfântul Sinod. Și știut este că nu oricui i se încredințează delicata însărcinare a traducerii Bibliei.

Prin erudiția și cultura profund duhovnicească, I. Prea Sfinția Sa va putea răspunde cerințelor vremii, atât de pretențioase, și va ști să aducă un cuvânt hotărât în clarificarea permanentă a atâtor chestiuni în cari fiecare reprezintă o părere deosebită.

Inalt Prea Sfinția Sa este și un dibaciu gospodar. S'a impus ca atare cât timp a condus eparhia Hușilor, pe care a lăsat-o într'o stare materială înfloritoare, și arhiepiscopia Chișinăului, imediat după războiu, reorganizând-o și adaptând-o noilor referințe de viață, atât de deosebite de cele vechi. Să amintim aci și stăruința perseverentă și istețimea cu care a purtat acel mare proces — socotit de toți, cu anticipație, perdut — prin care a câștigat în anul trecut pentru mănăstirea Neamțu cele 18.000 hecta-e de păduri pe cari statul român i le cedase în 1859, dar ulterior nu i le mai recunoștea.

Mănăstirea Neamțu rămâne bogată în urma stăreției Inalt Prea Sfinției Sale.

Monah din tinerețe, Inalt Prea Sfinția Sa aduce un caracter sobru, o energie neînfrântă, o abnegație sfântă în slujba Bisericii din Moldova.

Felicitând arhiepiscopia Moldovei, urăm și noi, împreună cu norocoșii păstoriți de viitor ai Inalt Prea Sfinției Sale:

Intru mulți ani, Inalt Prea Sfințite Părinte!

In ziua simbolică *de Joi, 24 Ianuar, când românimea de pretutindeni și-a serbătorit măreția unirii sale naționale, orașe și sate din întreg întinsul țării au reluat înfățișarea zilelor mari istorice, cu manifestări înălțătoare ale conștiinței naționale.*

In sfintele noastre biserici s'au săvârșit servicii divine, după care credincioșii au participat la diferitele festivaluri împreunate cu producții artistice, coruri și conferențe, în cinstea zilei.

In catedrala noastră mitropolitană din Sibiu s'a celebrat la la ora 11 a. m. doxologia de preoțimea catedralei, în prezența reprezentanților autorităților civile și militare, a profesorilor și tinerimii școlare dela institutele de învățământ din localitate.

Cuvântul de învățătură

al I. P. Sfințitului nostru Mitropolit, trimis Păr. Iosif Trifa

Cetitorii noștri știu că Păr. Iosif Trifa și-a înaintat, în 31 Decemvrie 1934, demisia din postul de preot ce l-a avut în arhiepiscopia noastră, *pe motiv de boală*. Demisia aceasta findu-i primită de Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc în ziua de 2 Ianuarie cor., Păr. Trifa a fost dispenzat de orice activitate în legătură cu «Oastea Domnului» și cu publicațiile ei, cerându-i-se și cuvenitul raport despre activitatea desfășurată în cadrul acestei mișcări. S'a adeverit însă îndată că Păr. Trifa urmărea prin demisia C. Sale numai o eliberare de sub autoritatea bisericească ca să poată fi proprietarul exclusiv al «Tipografiei Oastea Domnului» și a mișcării cunoscută sub acest nume. Căci la 5 Ianuarie Părintele Iosif Trifa a răspuns actului prin care i se anunța primirea demisiei și i se cerea să raporteze asupra activității și gestiunii P. C. Sale din cadrul mișcării, că nimenea nu-l poate opri să activeze și mai departe în sânul «Oastei Domnului» decât Domnul și n'are de dat nimănui nici o socoteală decât Domnului, căci Domnul singur i-a dat însărcinarea să activeze în «Oastea Domnului».

Iată textul epistolei:

Prea Venerat Consiliu Arhiepiscopesc,

Cu referire la cele ce mi-s'au comunicat din partea Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc sub Nr. 32|1935 bis. răspund: In legătură cu „Oastea Domnului“ n'am avut absolut nici un fel de însărcinare și încredințare din partea nimănui. In consecință, n'am de prezentat, în legătură cu această mișcare, nici un fel de dare de seamă. Creația spirituală a mișcării „Oastea Domnului“ a venit pe deantregul din partea Domnului. El mi-a inspirat-o, și prin El am creiat-o. El singur mi-a dat „însărcinare“ în creația acestei mișcări. Lui singur am „gestiuni“ de predat. El singur mă poate «absolva“ din această „însărcinare“ și El singur mă poate opri să nu mă mai ocup cu ea. Accentuez însă ceeace am spus de atâtea ori: am respectat întru totul învățăturile Sfintei noastre Biserici. Am lucrat în cadrele acestor învățături și voiu lucra și mai departe tot în cadrul acestor învățături. Iar întru cât s'ar părea și s'ar dovedi că am eșit din aceste învățături, sunt gata să mă înfățișez oricând în fața forurilor bisericești competente.

Sibiu la 5 Ianuarie 1935.

(ss) Iosif Trifa, preot.

Față de această scrisoare a Păr. Trifa, în care grăește o mentalitate cu totul străină și opusă învățăturii Bisericii noastre, Inalt Prea Sfințitul nostru mitropolit, însuflețit de grija iubitoare a păstorului care vrea binele duhovnicesc al tuturor păstoriților Săi, face un nou apel la inima Păr. Iosif Trifa, trimițându-i din ședința Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc din 21 Ianuarie c. următorul părintesc cuvânt de învățătură arătându-i greșala și îndemnându-l să nu persevereze în ea. Credem că luminoasa și iubitoarea învățătură a I. P. S. Sale va trezi ecoul dorit în sufletul Păr. Trifa, răspunzând cu iubire iubirei ce i-o arată Biserica și ierarhul ei.

*

Prea Cucernice părinte,

Răspunsul Prea Cucerniciei Tale din 5 Ianuarie c., la hotărârea noastră pe care ți-am comunicat-o prin ordinul Nr. 32 din 2 Ianuarie c., conținând afirmațiuni greșite, ținem să-ți împărtășim următoarele binevoitoare rectificări și observațiuni.

In amintitul răspuns ai făcut afirmațiunile acestea:

„In legătură cu „Oastea Domnului“ n'am avut nici un fel de însărcinare și încredințare din partea nimănui. In consecință, n'am de prezentat, în legătură cu această mișcare, nici un fel de dare de seamă. Creațiunea spirituală a mișcării „Oastea Domnului“ a venit pe deantregul din partea Domnului. El mi-a inspirat-o și prin El am creiat-o. El singur mi-a dat „însărcinare“ în creația acestei mișcări. Lui singur am „gestiuni“ de predat. El singur mă poate „absolva“ din această „însărcinare“ și El singur mă poate opri să nu mă mai ocup cu ea“.

Aceste afirmațiuni ar putea să stea în gura unui sectar rupt de biserică, dar nu pot să fie mărturisirea unui preot ortodox. Ele sunt greșite și se împotrivesc atât cu învățătura de credință și cu ordinea canonică a sfintei noastre Biserici, cât și cu starea reală a lucrurilor.

1. După învățătura ortodoxă, Domnul nostru Isus *Hristos este în Biserica Sa*. El este prezent și lucrează în și prin Biserica pe care a întemeiat-o și cu care va fi pururea până la sfârșitul veacurilor. Biserica este trupul lui Hristos, iar Hristos rămâne pentru totdeauna capul ei, care o conduce și însuflețește prin Duhul Sfânt (I Cor. 12, 27; Efes. 1, 22–23; 4, 12; Colos. 1, 18, 24) Atât de strânsă este legătura dintre Hristos și Biserica Sa, pe cât de nedespărțită este legătura dintre trup și capul său. Biserica este mireasa lui Hristos, pentru care s'a dat pe sine ca să o sfințească pe ea (Efes. 5, 23—27). Biserica este organismul prin care se îndeplinește lucrarea mântuitoare a Domnului. Prin cuvântul și învățătura ei ne luminează Hristos, prin slujbele și tainele ei ne binecuvintează și ne sfințește Hristos și la tot pasul vieții noastre ne povățuiește cu darul ei de mamă încălzită de iubirea lui Hristos. Creștinii ortodocși prin Biserică sunt legați de Hristos. Numai sectarul își închipuiește că poate avea un Hristos al său, în separație de Biserică. Aici zace rătăcirea și amăgirea sectară. Căci dacă legatura dintre Hristos și Biserica Sa este așa cum am arătat-o, atunci e limpede că trebue să fii neapărat mădular al trupului lui Hristos, adecă al Bisericii, ca să poți fi într'adevăr cu Hristos. Biserica ne naște duhovnicește întru Hristos Isus și ne așază în comunitatea celorce cred în Hristos și trăesc prin puterea mântuitoare a Lui. Astfel, în ortodoxie, legătura cu Hristos se face prin Biserică.

Citatele afirmaţiuni ale Prea Cucerniciei Tale sunt în nota subiectivismului sectar, care ocoleşte Biserica, închipuindu-şi că, în afară de ea, poate să stea în legătură cu Hristos şi să primească însărcinări „singur" dela El. O asemenea atitudine, din partea unui preot, este inadmisibilă. El trebue să ştie că prezenţa lui Hristos în Biserică se manifestă în deosebi prin sfintele taine, dintre cari cea a HIROTONIEI, prin care se perpetuiază sfinţita misiune a apostoliei, îl aşază pe fiecare preot în slujba Bisericii. Prin Biserică şi prin episcopii ei, aflându-se în succesiune apostolică, se face această aşezare. Din mâinile sf. apostoli, cari ei singuri au fost chemaţi ne mijlocit de către Domnul, au primit ucenicii şi urmaşii lor pe cari i-au ales, darul şi puterea de a păstoi mai departe Biserica Domnului. Sf. apostol Pavel a aşezat ca episcop pe TIT în Creta şi i-a scris: „Pentru aceasta te-am lăsat pe tine în Crit, ca cele ce lipsesc să le îndreptezi şi să aşezi prin cetăţi preoţi, precum eu ţi-am poruncit" (epistola către Tit 1, 5); pe TIMOTEI l-a rânduit episcop în cetatea Efesului şi i-a scris: „Iţi aduc aminte ca să aprinzi darul lui Dumnezeu, care este întru tine PRIN PUNEREA MÂNILOR MELE" (II Timotei 1, 6); asemenea l-a sfătuit: „Mânile curând să nu-ţi pui pe nimeni"... „Preoţii cei ce-şi ţin bine deregătoria, cu îndoită cinste să se cinstească, mai ales cei ce se ostenesc în cuvânt şi întru învăţătură... Impotriva preotului pâră nu lua, fără numai prin două sau trei mărturii. Pe cei ce păcătuesc, ceartă-i înaintea tuturor, ca şi ceilalţi frică să aibă" (I Timotei 5, 22; 5, 17—20).

2. Dela ucenicii şi urmaşii sf. apostoli se întinde, dealungul veacurilor, şirul celor ce au păstorit Biserica, până în zilele noastre. Biserica de astăzi este deci comunitatea creştinilor din cea dintâi Duminecă a Rusaliilor, în frunte cu apostolii, răspândită în scurgerea vremii prin mărturia succesorilor lor, luminaţi de limbile aceluiaşi foc sfânt care nu s'a mai stins — până la marginile pământului (Fapt. Ap. 1, 8). Cuvintele: „Celace vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă şi celace se leapădă de voi, de mine se leapădă; iar celace se leapădă de mine, se leapădă de celace m'a trimis pe mine" (Luca 10, 16) şi: „oricâte veţi lega pe pământ, vor fi legate în cer; şi oricâte veţi deslega pe pământ, vor fi deslegate în cer" (Mt. 18, 18) — aceste cuvinte rostite de Mântuitorul către apostolii Săi îşi păstrează valoarea şi puterea pentru toţi urmaşii lor. Ele au rămas orânduire şi autoritate statornică în Biserică. Pe ele se întemeiază *ierarhia*, şi în virtutea lor episcopul este capul eparhiei sale, deţinând plenitudinea puterii duhovniceşti.

Preoţii sunt delegaţii episcopului. Ei primesc puterea de a propovedui, dimpreună cu puterea de a săvârşi sfintele taine şi de-a păstori pe credincioşi — prin taina hirotonirii pe care li-o împărtăşeşte episcopul; iar exercitarea propriu zisă a acestor puteri o primesc preoţii prin aşa numita *trimitere canonică*, după cuvântul apostolului Pavel: „Cum vor propovedui, de nu se vor trimite?" (Rom. 10, 15). Prin urmare *oricare preot lucrează din încredinţarea episcopului său şi în atârnare de acesta.* De aceea el poate fi tras la răspundere şi e dator să-şi dee seama de întreaga sa activitate. Tot asemenea el poate fi absolvat de delegaţia ce o are, atunci când, apreciind interesele Bisericii, episcopul crede de cuviinţă. Cu atât mai obligat este episcopul să intervină, când vre-un preot a apucat pe cărări greşite.

Toate acestea în Biserica ortodoxă sunt lucruri de sine înţelese. Cel ce ar îndrăsni să le nege, ar nega Biserica şi doctrina despre ea, ierarhia şi doctrina despre ierarhie, precum şi ordinea canonică din sânul Bisericii.

Ce altceva decât o astfel de negaţiune poate să însemneze afirmaţiunea Prea Cucerniciei Tale: „In legătură cu Oastea Domnului n'am avut absolut nici o însărcinare şi încredinţare din partea nimănui"? Această afirmaţiune dovedeşte o dureroasă sincopă în conştiinţa de preot a Prea Cucerniciei Tale. Oare *hirotonia întru preot* pe care ai primit-o nu constitue prin ea însaşi însărcinarea de a-ţi pune toate puterile în slujba Bisericii? Poate exista oare o ramură a activităţii preoţeşti care să se sustragă încredinţării primite dela Biserică şi să fie considerată ca aparţinând personal preotului?

Noi ştim că sfinţii apostoli şi urmaşii lor au întemeiat comunităţi creştine şi au adus popoare întregi de la păgânism în sânul Bisericii, dar nici unul nu le-a reclamat *ca un domeniu particular de activitate,* pentru care n'ar fi avut încredinţare din partea Bisericii. Tot asemenea dacă astăzi un preot porneşte prin râvna sa o societate ori un curent religios, dacă clădeşte o biserică, dacă aduce credincioşi dela alte confesiuni, el a acţionat în numele şi din încredinţarea Bisericii. Pentrucă *fiecare preot este slujbaş al Bisericii, trimis de Biserică în slujba Domnului.*

3. Dar afirmaţiunile Prea Cucerniciei Tale se împotrivesc nu numai cu învăţătura şi buna rânduială a Bisericii, ci şi *cu faptele,* aşa cum s'au petrecut ele. Aceasta m'a întristat până în adâncul sufletului meu. Fiind vorba de precizarea acestor fapte, voi folosi o notă mai personală. Se poate să îmi scrii *mie,* Prea Cucernice părinte Trifa, că în legătură cu Oastea Domnului *„n'ai avut absolut nici un fel de însărcinare şi încredinţare din partea nimănui"?!*

Dar nu te-am chemat eu în anul 1921 din Munţii Apuseni, unde erai preot în satul Vidra şi nu te-am adus aici lângă scaunul mitropoliei din Sibiu, *anume* ca să te fac redactor la gazeta *„Lumina Satelor"*, pe care eu am înfiinţat-o?! Dar n'am precizat ca program principal al acestei gazete propaganda pentru întărirea credinţii şi trezirea vieţii religioase în mijlocul poporului nostru? Dar n'am scris în primul număr al gazetei aceste cuvinte: *„Luându-şi lumină din lumina lui Hristos care luminează tuturor, ea va turna în sufletele celor ce o vor ceti cu luare aminte, învăţăturile credinţii celei mântuitoare, poveţele dragostei fără de care nici un lucru trainic nu se poate sălăşlui între oameni, şi nădejdea în tot binele pe care, prin munca şi silinţele noastre, suntem datori să-l coborâm în alcătuirile vieţii dintre noi"?* Dar nu ţi-am stat deaproape într'ajutor, mai ales atunci la început, pe cât mi-au îngăduit multele mele îndatoriri, ca să păşeşti la realizarea acestui program al gazetei? La împlinirea alor 5 ani dela înfiinţarea gazetei, P. C. Ta ai scris următoarele cuvinte: „Cetitorii noştri cari au intrat dela început în şcoala acestei gazete, ştiu că *întemeietorul şi patronul acestei foi este I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae.* Acum 5 ani „Lumina Satelor" a plecat la drum cu sprijinul material şi moral al I. P. S. Sale şi *acest sprijin l-a avut neîncetat în tot drumul ce l-a făcut.* Toţi ceice iubesc această foaie, toţi cei cari ţin la această foaie ca la o pâine sufletească, după Domnul datori sunt să mulţumească I. P. S. Sale pentru această bucurie şi mângâiere sufletească" *(Lumina Satelor,* anul VI (1927) Nr. 2.

In *„Oastea Domnului"* din 1931 Nr. 24 dela 14 Iunie, sub iscălitură proprie ai publicat articolul atât de duios: „Intre „profesor" şi „elev", în care scriai aşa: „După alţi 10 ani — desigur tot prin voinţa lui Dumnezeu — fostul profesor — care era acum, prin voinţa lui Dumnezeu, Mitropolitul Ardealului, **a chemat la Sibiu** pe fostul lui elev şi **i-a dat o însărcinare;** şi elevul a început să înveţe şi el pe alţii ceeace învăţase şi verificase".

In mijlocul celui dintâi congres al „Oastei Domnului", ţinut la Sibiu în Dumineca Rusaliilor, anul 1932, am rostit eu aceste cuvinte:

„Era după război. Dumnezeu m'a chemat la scaunul mitropoliei ardelene. M'am rugat să ne împărtăşească darul său, ca să renască la o viaţă nouă pe fiii neamului nostru. Atunci am luat hotărârea de a înfiinţa aici o gazetă care să ducă cuvintele Scripturii şi să le împrăştie pe întreg cuprinsul acestei ţări. Sub inspiraţia lui Dumnezeu gândul meu s'a oprit la un smerit preot din Munţii Apuseni, care pe vremuri când eram profesor, fusese elevul meu, la Seminar. Am trimis vorbă părintelui Iosif din Vidra. A venit. Şi am pornit împreună la lucru. Părintele Iosif văzând cum creşte opera, creştea şi dânsul sufleteşte. Oastea Domnului e un curent de trezire în alvia vieţii noastre".

In faţa aceluiaşi congres, de care şi acum cu mult drag îmi aduc aminte, Prea Cucernicia Ta ai spus aşa:

„I. P. S. Stăpâne! In această zi, mare pentru mine, mi se dă prilej să raportez întâia dată, aici în public, despre **încredinţarea ce mi-aţi dat-o.** *Sunt 12 ani de când, de sigur prin voia şi planul lui Dumnezeu* **m'aţi chemat de la ţară şi mi-aţi pus în mână plugul de la „Lumina Satelor"...** *Vă mulţumim din tot sufletul pentru părintească dragoste şi ocrotire de care ne-aţi învrednicit. Noi ne dăm seama neîncetat,* **ce s'ar fi ales de mişcarea Oastei,** *fără această binecuvântată protecţie şi ocrotire"* (*Oastea Domnului,* anul 1932 Nr. 26 dela 26 Iunie).

Eu nu regret nici astăzi nici un cuvânt din cele ce le-am rostit atunci, căci erau izvorâte din legături duhovniceşti la cari am ţinut. Dar te întreb pe Prea Cucernicia Ta: *mărturiseşti adevărul* când îmi spui că: „In legătură cu Oastea Domnului n'am avut absolut nici un fel de însărcinare şi încredinţare din partea nimănui"? Ai fost în slujba Bisericii, cu leafă, în diferite posturi, între cari 6 ani ca *preot misionar,* însă în tot decursul anilor de la venirea în Sibiu şi până la 1 Ianuarie 1935 **ai avut însărcinarea precisă** de a îndeplini lucrarea de trezire religioasă prin publicaţiunile Oastei.

Am angajat la această mişcare de trezire religioasă toată preoţimea, am dat circulare şi cărţi pastorale cari s'au cetit înaintea credincioşilor de pe amvoanele bisericilor, am pus problema Oastei Domnului în şedinţele Consiliului arhiepiscopesc şi ale Adunării eparhiale, am ţinut congresele anuale ale Oastei, participând la ele mii de credincioşi — numai Prea Cucernicia Ta, *nu aveai „absolut nici un fel de însărcinare şi încredinţare din partea nimănui" în mijlocul acestei febrile lucrări?* Pe lângă tot sprijinul care ai mărturisit că ţi s'a dat, ai trăit într'adevăr cu conştiinţa, că n'ai avut nici o însărcinare? Şi ai putut avea conştiinţa liniştită, că ai fost lăsat să trăieşti în slujba Bisericii, ca preot al ei, aşa de capul propriu, fără de nici o însărcinare?!

Spui totuşi, că ai avut însărcinare „singur" dela Domnul. De sigur legătura cu Mântuitorul este pentru fiecare creştin ortodox şi îndeosebi pentru preot, temelia spirituală pe care se razimă. In domeniul supranatural nimic nu se poate realiza fără ajutorul Domnului: „Fără de mine nu puteţi face nimic" (Ioan 15, 5). Dar Prea Cucernicia Ta *întrebuinţezi pe Domnul numai ca să înlături Biserica Domnului!* „El mi-a inspirat-o şi prin El *am creiat-o"* (Oastea Domnului).

Adecă cum ai *„creiat-o"?!* In mijlocul unui popor de creştini dela originile sale, ai adus ceva cu totul nou, ce mai înainte nu exista? Ai adăogat o revelaţiune pe care Biserica n'o poseda? Dar programul întreg al Oastei Domnului, nu este el luat din programul religios moral al sfintei noastre Biserici? Dar preoţimea noastră n'a avut în lucrarea ei acelaş program? Nimeni nu-ţi va trage la îndoială priceperea şi râvna de a fi îndeplinit în cadrele misiunii bisericeşti o lucrare foarte salutară şi cu rezultate foarte importante, pentru care meriţi toată lauda, — dar de aici până la a crede că ai „creat" ceva cu totul nou în Biserica Domnului, e o distanţă pe care *smerenia* pe un preot nu-l lasă să o parcurgă, mai ales când se ştie în tovărăşia alor zeci şi sute de împreună-slujitori ai săi, cu cari sta pe acelaş front de lucru.

In cuvintele imediat următoare întâlnim într'adevăr fenomenul pe care analiza psihologică a sectarismului îl numeşte *«trufia sectară":* „El (adecă Domnul) *singur* mi-a dat „însărcinarea" în *creaţia* (!) acestei mişcări. Lui *singur* am „gestiuni" de predat. *El singur* mă poate „absolva" din această „însărcinare" şi *El singur* mă poate opri să nu mă mai ocup cu ea". Adecă: eu preotul I. Trifa stau de vorbă direct cu Domnul, cu El singur şi numai El singur îmi dă însărcinări! Exact ceeace se numeşte în psihologia sectelor „trufie sectară", care îi face pe aderenţii sectelor să se considere *mai buni şi mai aleşi decât toţi ceilalţi oameni; care îi împedecă a recunoaşte autoritatea Bisericii,* pentruca în locul acesteia să-şi aşeze propria lor „autoritate".

Cu Domnul, care le-ar fi acordând privilegiul special de a sta «singur» cu ei de vorbă, sectarii vreau să înlăture Biserica. Dar această manieră nu şi-o poate permite un preot ortodox. El trebuie să ştie că Domnul e în Biserica Sa şi prin urmare «însărcinările» le dă tot *prin Biserică,* nu în afară de ea. Sf. apostol Pavel a fost învrednicit de arătarea minunată de pe drumul Damascului, când a fost chemat de Domnul însuşi în slujba Sa (P. C. Ta par'că ai scris că încă ai avut *un vis* în legătură cu Oastea Domnului), cu toate acestea a fost îndrumat de Domnul însuşi să meargă la reprezentanţii Bisericii şi marele apostol n'a pregetat a se înfăţişa înaintea lui Anania (Fapt. Ap. c. 9), iar după 14 ani s'a suit la Ierusalim ca să arate celorlalţi apostoli evanghelia propoveduită între neamuri şi să vadă nu cumva a alergat în deşert; astfel a primit *„dreapta împărtăşirei"* (Gal. 2, 9) — el marele apostol chemat de Domnul direct prin minunea de pe drumul Damascului — dela ceilalţi apostoli. *Fără acest contact cu Biserica şi cu autoritatea ei n'a existat şi n'a lucrat încă nici un ierarh şi nici un preot în Biserica ortodoxă* — numai Prea Cucernicia Ta revendici acest excepţional privilegiu.

Prin urmare avem de-a face cu un caz cu totul deosebit: preotul Iosif Trifa a primit înspiraţie şi însărcinare direct dela Domnul singur, în legătură cu activitatea sa la Oastea Domnului; deci Domnului „singur" are să-i predea „gestiuni" şi Domnul „singur" îl poate absolva din această însărcinare; Biserica şi ierarhul locului nu au nici un drept de a fi dat însărcinări, de a cere dare de seamă şi „gestiuni" şi de a „absolva" din această însărcinare. Preotul Trifa pretinde, deci, a fi cu totul independent şi de-a comunica cu Domnul direct, în afară de Biserică. Oare prin chiar această atitudine, prin această conştiinţă de sine şi de „misiunea" sa, nu *s'a aşezat preotul Iosif Trifa el însuşi pe sine în afară de Biserică?* Ori, dacă vrea să rămână în Biserică, nu înseamnă tot ce spune Prea Cucernicia Sa, întroducerea anarhiei în Biserică? Poate Biserica tolera pe un preot într'o asemenea atitudine, când el însuşi s'a eliminat pe sine din sânul ei?

Din cele ce le-ai comunicat în scris şi din analiza ce le-am făcut, e limpede că Cucernicia Ta reclami *„Oastea Domnului"* **ca un teren privat de acţiune,** *ca un domeniu particular,* cu pretenţia că-ţi aparţine independent de Biserică şi de autoritatea legală a ei. „Fără însărcinare". „Fără dare de seamă şi gestiune". „Fără absolvare". Dar acest lucru este inadmisibil, pentrucă se împotriveşte cu doctrina despre Biserică, cu ordinea canonică şi cu disciplina

care trebue să stăpânească în sânul Bisericii.

Tendința aceasta a separării de Biserică am observat-o la P. C. Ta abia în ultimul timp. La sfârșitul anului 1933, scurt înainte de praznicul Nașterii Domnului, fără să-mi fi spus ceva, ai luat în taină toate măsurile pentru *a transporta la București tipografia și gazeta „Oastea Domnului“*. Abia atunci am înțeles, spre marea mea mirare, că le consideri **ca proprietate privată** a Prea Cucerniciei Tale. Măcar că gazeta „Oastea Domnului“ s'a adăogat în 1930 ca supliment la Lumina Satelor și ambele sunt organele de propagandă ale mișcării religioase a Bisericii, iar tipografia — după cum ai declarat și ai scris chiar Prea Cucernicia Ta în repetite rânduri — este și ea tot a Oastei Domnului.

La cumpărarea ei au contribuit banii rămași din desfacerea Luminei Satelor, apoi însufletitele danii ale ostașilor, despre cari s'au făcut dări de seamă în gazete și cari se urcă la câteva sute de mii; s'au mai adăogat și daruri din altă parte, ca cel dela Banca Națională, care desigur nu s'a dat *personal P. C. Tale*, ci pentru scopul propagandei religioase. Dacă și P. C. Ta ai contribuit din mijloace proprii la alcătuirea prețului acelei tipografii, aceasta ți se va recunoaște fără doar și poate, dar aceasta nu-ți dă dreptul să te facă singurul proprietar al ei.

După ce am împedecat, mutarea tipografiei și a gazetei Oastea Domnului la București, recunoscându-ți greșala, eu am acoperit totul cu iertarea pe care ți-am adus-o la Sanatorul din Geoagiu, unde zăceai greu bolnav.

Totuși nu te-ai oprit aici, ci — iarăși fără să-mi spui un singur cuvânt — ai făcut cerere la registrul firmelor din Sibiu, ca să fie trecută tipografia pe numele *păr. Iosif Trifa, ca singurul proprietar al ei* Lucrul acesta, fără să aibă autoritatea bisericească și ostașii din Oastea Domnului nici o cunoștință despre el, s'a împlinit în *luna Octomvrie 1934*, deci cu abia câteva luni înainte de aceasta Câțiva ani de zile, de când a fost cumpărată tipografia n'ai îndrăznit să faci acest pas, dar l-ai făcut acum fără știrea nimănui. *Prin urmare în mod netertat te-ai făcut stăpân pe avere străină.* Față cu Oastea Domnului și îndeosebi cu aceia cari ascultând de apelurile ce le-ai făcut au trimis daruri pentru tipografie, te-ai purtat cum nu trebue.

Ca proprietar, înțeleg dacă ai rămânea neconturbat proprietar al tipografiei, *poți face cu ea ce ai voi.* Așa: poți să o lași moștenire (ceeace de altfel ai declarat, poți să o duci ori unde, poți să o vinzi oricui ți-ar plăti-o mai bine, iar Oastea Domnului în tot momentul se poate aștepta la oricare din aceste surprize. Să punem cazul că P. C. Ta ori un urmaș ar vinde tipografia lui Itig Rosenthal, împreună cu emblemă cu tot, având să continue afacerea, atunci într'o bună zi ne-am trezi cu următoarea firmă: „Oastea Domnului“. Urmașii Pr. Iosif Trifa, Itig Rosenthal. Nu zic că se va întâmpla una ca aceasta, dar eu am vrut să arăt numai ce urmări neplăcute *ar putea* să răsară din nedreptatea ce ai făcut-o înscriind tipografia pe numele P. C. Tale. Aceste urmări trebuesc evitate.

Inainte de sf. sărbători ale Crăciunului ai venit singur la mine și m'ai întrebat dacă-ți recunosc dreptul de proprietar asupra tipografiei. Eu nu știam și nu mi-ai spus, că tipografia era trecută nu de mult pe numele P. C. Tale. Atunci ți-am răspuns: Chiar dacă ți l-aș recunoaște eu, *cum îți va da liniște conștiința proprie,* știind că în prețul tipografiei sunt bani ai altora, pe cari nu te poți face stăpân.

După sfintele sărbători, în ziua de 30 Decemvrie 1934, ai venit din nou la mine, însoțit de pr. Ouatu din București și de dl Gr. I. Oprișanu și aducând vorba de Oaste și de gazete mi-ați spus, că se resimt fronturile.. că păr. Iosif nu lucrează cu toată însuflețirea... că n'are destulă libertate etc. Foarte hotărât V'am răspuns, arătând că dela început ți-am lăsat cea mai deplină libertate în tot ce ai dorit. Când te-ai plâns ca unul din colaboratorii pe cari ți i-ai ales nu ți-a împlinit voia, ți-am declarat că, dacă dorești, îl voi revoca din lucrarea Oastei. Răspunsul meu nu te-a mulțumit, *fiindcă aveai în gând altceva.* Toată povestea cu libertatea a fost numai un pretext. Cum ai fost restrâns în libertate, câtă vreme de câțiva ani încoace ai fost tot bolnav, dus în sanatorii și spitale, iar lucrul îl îndeplineau tot alții? In acest timp am admis ca să gospodărească niște copii și cu toate că vedeam adeseori că această stare de lucruri nu se potrivește, pentru preoții cari făceau lucrul de căpetenie, știindu-te bolnav n'am intervenit să o schimb. Vorba cu libertatea era numai pretext pentru a nu-ți mărturisi pe față gândul rezervat ce-l aveai. Dar eu l-am cetit și de aceea ți-am spus lămurit că, pentru mine și pentru Biserică chestiunea de căpetenie nu este tipografia, dar la nici un caz nu pot consimți ca organele de propagandă ale Oastei să stee în funcție de tipografie și ca lucrarea duhovnicească în Oaste să-și slăbească atât de mult legăturile cu Biserica, încât să devină un *teren privat* de activitate, scos de sub controlul și disciplina Bisericii. In legătură cu aceasta ți-am adus aminte cum te-am adus și angajat la această lucrare și de tot sprijinul ce ți l-am dat.

Intr'o a doua audiență pe care am fixat-o pentru orele 6 seara în aceeași zi, s'au prezentat numai păr. Ouatu și dl Oprișan, ca să-și ceară binecuvântarea de plecare.

Luni în 31 Dec., adecă a doua zi am primit din partea P. C. Tale cererea prin care-mi aduci la cunoștință că, pentru moment, *ai încetat* redactarea și tipărirea foii „Oastea Domnului“, spunând că ești *proprietarul* ei, apoi că nu mai vrei să figurezi ca redactor la „Lumina Satelor“, și în sfârșit, că, din CAUZĂ DE BOALĂ *nemai fiind capabil de serviciu, ȚI-AI INAINTAT DEMISIA din postul de preot ce l-ai avut în arhiepiscopia noastră.*[1]

In ziua de 2 Ianuarie ți s'a prezentat cererea în ședința Consiliului arhiepiscopesc și toți Prea Cucernicii membrii ai lui au fost de părerea, că trebue să-ți primim demisia. Pe un om bolnav și care însuși se declară incapabil de serviciu, nu-l mai poți ține cu sila în slujbă. Astfel ți s'a comunicat deciziunea prin care *ți s'a primit demisia* din slujba de preot în arhiepiscopia noastră, în acelaș timp te-am absolvat de toate însărcinările și încredințările ce le ai avut în legătură cu Oastea Domnului și cu gazetele ei, dar te-am obligat să prezinți dare de seamă despre toate chestiunile în legătură cu Oastea Domnului.[2] De altfel însuți mi-ai cerut să te absolv din situația de redactor al „Luminei Satelor“, iar despre suplimentul ei „Oastea Domnului“ mi-ai scris că *încetezi* de a o mai redacta și tipări, căci ți-ar aparține ca proprietate personală.

După toate acestea ori ce om cu judecată dreaptă ar fi zis, că părintele Iosif Trifa, bolnav fiind și incapabil de serviciu, s'a retras ca să-și vadă de sănătate, câte zile îi va mai rândui bunul Dumnezeu.

Dar nu a fost așa, ci la câteva zile după ce ți-ai dat demisia din cauză de boală, ai scos altă gazetă sub titlul *„Isus Biruitorul“*. Prin urmare motivul cu boala nu stă, fiindcă cel ce este în stare să scrie la „Isus Biruitorul“, ar fi putut să scrie și la vechile și prețioasele noastre gazete „Lumina Satelor“ și „Oastea Domnului“. Dar prin faptul că ai scos o gazetă nouă ți-ai dat pe față scopurile pe cari le-ai țesut până atunci în ascuns. Căci din tot felul cum ai lucrat de un timp încoace ies limpede la iveală următoarele cinci lucruri:

Întâi: Ai voit *să pui mâna pe tipografia Oastei Domnului ca proprietar al ei;*

Al doilea: Ai voit *să nimicești gazetele* de până acum ale Oastei, adecă „Lumina Satelor“ și suplimentul ei „Oastea Domnului“, fiindcă nu erai proprietarul lor, și în locul lor ai scos o gazetă *proprie* a Prea Cuc. Tale;

Al treilea: Ți-ai dat *demisia din slujba bisericească,* ca să ieși de sub controlul și disciplina bisericii;

Al patrulea: Ai *făcut încercarea de a te înstăpâni și asupra mișcării religioase „Oastea Domnului“,* pentru a o duce după P. C. Ta, dupăce ți s'a primit demisia de preot și ai fost absolvat de însărcinările în legătură cu ea.

Al cincilea: Ți-ai făurit chiar *o teorie doctrinară proprie,* dar cu totul contrară învățăturii ortodoxe despre Biserică, despre ierarhie și despre ordinea canonică în Biserica Domnului.

Cu un cuvânt: ai voit să pui stăpânire pe mișcarea religioasă din Biserica noastră, cunoscută sub numirea „Oastea Domnului“, cu averea ei cu tot, cu gazetă care să-ți aparțină personal și cu ostașii ei cu tot, fără să-i întrebi măcar — și pe deasupra mai adaugi că la toate acestea ai însărcinare dela Domnul „singur“.

Ți-am înșirat pe larg toată povestea aceasta dureroasă a alunecării P. C. Tale dela calea adevărului. Am însă nădejdea că ai greșit fără să-ți dai bine seama de greșala ce ai făcut-o, dar când îți vei da seama, te vei întoarce.

Această nădejde mi-o întemeiez pe cuvintele din urmă din răspunsul P. C. Tale, cari sunt acestea: „Accentuez însă ceeace am spus de atâtea ori: am respectat întru totul învățăturile sfintei noastre Biserici. Am lucrat în cadrele acestor învățături și voi lucra și mai departe tot în cadrul acestor învățături. Iar întrucât s'ar părea și s'ar dovedi că am ieșit din aceste învățături, sunt gata să mă înfățișez oricând în fața forurilor bisericești competente“. Din aceste cuvinte eu scot dorința P. C. Tale de a rămânea în ascultare de sf. Biserică. De aceea, ca cel ce ți-am fost odinioară profesor, iar astăzi îți sunt părinte duhovnicesc și ierarh m'am simțit dator să-ți împărtășesc învățătura cuprinsă în acest răspuns, pentruca să-ți deslușesc că te-ai abătut din calea Bisericii și prin urmare să-ți stau într'ajutor, din toată inima, ca să te întorci din nou pe drumul cel bun. Să consideri deci acest lung cuvânt de învățătură al meu ca un semn nou al iubirei părintești cu care te-am sprijinit până acum. La această răspântie la care te găsești, îți aduc aminte de toate obligamentele ce le ai ca preot de a sluji cu credință dreaptă Domnului și Bisericii Sale. Nu uita că toți ostașii din Oastea în care ai lucrat sunt ațintiți cu privirile spre C. Ta, ca să vadă dacă ai fost sincer și curat la inimă când le-ai cerut ascultare de Biserică ori acum P. C. Ta este cel dintâi din Oaste care dezertează din șirurile și dela altarul sfintei noastre Biserici care „scăpare s'a făcut nouă din neam în neam“.

Eu sunt convins că nici un fiu bun al sfintei noastre Biserici nu te va urma, dacă ai merge mai departe pe drum greșit, pentrucă după ceice dezertează din Oastea Bisericii, nici un credincios nu va merge spre peirea lui, ci își vor aduce aminte de cuvintele Mântuitorului: **„de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie ție ca un păgân și vameș“** (Mateiu, 18,17). Deci privegheză și te roagă ca să nu cazi în ispită, ci să primești învățăturile și povețele ce ți le dau. In conformitate cu acestea te sfătuesc și îți cer să îndeplinești următoarele lucruri:

1. Să te lapezi de greșala pe care ai făcut-o în răspunsul ce mi l-ai dat și să primești învățătura cea curată și sfântă a Bisericii noastre, așa pe cum ți-am arătat-o;

2. Să întri în ordinea canonică și în disciplina bisericească, așa cum te obliga caracterul ce-l ai ca preot;

3. Să ceri cât mai neîntârziat ridicarea înscrierii tipografiei Oastea Domnului pe numele P. C. Tale ca proprietar, din registrul firmelor și să repari astfel nedreptatea ce ai făcut-o Oastei.

Dacă în decurs de opt zile dela primirea acestei arhierești povățuiri nu te vei conforma ei, vom fi nevoiți să te dăm în judecata forurilor bisericești și în a celor civile, pentru partea de vină care cade în competința fiecăruia.

Credem însă, că nu vei întârzia a primi sfaturile ce ți le-am dat, aducându-ți aminte de cuvintele Sfântului *Ignatie Martirul și Purtătorul de* Dumnezeu care a fost ucenicul sfântului apostol și evanghelist Ioan și care zice: *„Frumos lucru este ca să recunoști pe Dumnezeu și pe episcop. Cel ce cinstește pe episcop, este cinstit de Dumnezeu;* **cel ce va face ceva fără știrea episcopului, face slujbă diavolului.“** (*Scrierile părinților apostolici,* trad. de pr. Ioan Mihălcescu. Chișinău 1927, pag. 184).

După cari împărtășindu-ți arhiereasca Noastră binecuvântare, am rămas

Sibiu, din ședința bisericească dela 21 Ianuarie 1935

de tot binele voitor

NICOLAE,
arhiepiscop și mitropolit

(ss.) V. Nistor,
secretar.

---

[1] „Inalt Prea Sfințite Stăpâne, — Față de felul cum s'a desfășurat consfătuirea noastră de ieri, 30 Decemvrie, cu regret Vă aduc la cunoștință, că — pentru moment — am încetat redactarea și tipărirea foii „Oastea Domnului“ a cărei proprietate îmi aparține, fiind fondatorul și creatorul ei. — Odată cu aceasta, Vă rog a dispune să nu mai figurez pe frontispiciul foii „Lumina Satelor“ ca redactor. — Mi-am înaintat și demisia din postul ce l-am avut, după ce, din cauza boalei, nu mai sunt capabil de serviciu. — Aș[illegible]derea fiul meu Tit „Moștenitorul“ pe care l-ai amintit eri, renunță la bursa ce i s'a acordat. Sibiu, la 31 Dec. 1934. [ss] Pr. Iosif Trifa“.

[2] „Cucernice Părinte, — In conformitate cu cererea C. Tale înregistrată la Consiliul nostru arhiepiscopesc sub Nr. 32 la 2 Ianuarie a. c. Ți-se face cunoscut, că am primit dimisiunea C. Tale din funcția de preot ce ai avut în Arhiepiscopia noastră. — Odată cu aceasta ești absolvat de toate însărcinările și încredințările ce le-ai avut în legătură cu mișcarea religioasă din sânul Bisericii noastre „Oastea Domnului“, precum și de cele în legătură cu publicațiunile periodice ale ei „Lumina Satelor“ și „Oastea Domnului“. In urma acestei absolvări rămâne pentru C. Ta obligamentul de a prezenta dare de seamă despre toate chestiunile în legătură cu „Oastea Domnului“. Sibiu, din ședința secției bisericești dela 2 Ianuar 1935. — Cu arhierești binecuvântări: [ss] NICOLAE, arhiepiscop și mitropolit; [ss] V. Nistor, secretar“.

Domnul Isus Hristos, persoana, divinitatea și învățătura, de Pr. *Gh. Cărnaru,* Tip. „Dobrogea“, Sarighiol de Deal, județul Tulcea. — Broșură de 35 pagini. Prețul 15 Lei.

Broșura părintelui Cărnaru este o interesantă lucrare apologetică asupra unui subiect care trebue cunoscut cât mai adânc de toți ceice poartă numele de creștin.

Cărticica de față, consultând o bogată literatură privitoare la viața Mântuitorului, va aduce, pe lângă cunoștințe, și multă mulțumire credincioșilor, cari cetind despre Domnul nostru Isus Hristos, și cunoscându-L, se vor apropia și mai mult de Celce este „temelia vieții noastre personale, familiare și sociale“, și fără de care alcătuirile omului se destramă și se năruesc.

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

Probleme, fapte, comentarii

Revista Teologică. — *Numărul dublu, din Ianuar-Februar 1935, al organului pentru ştiinţa şi viaţa bisericească, Revista Teologică, din Sibiu, se prezintă cetitorilor ca număr festiv, cu prilejul când viguroasa revistă intră în al 25-lea an al apariţiei sale.*

Seria articolelor numărului festiv o deschide cuvântul celuice, în 1907, a întemeiat Revista Teologică, pe atunci profesorul **Dr. Nicolae Bălan,** *acum Mitropolitul Ardealului, care ocroteşte şi sprijineşte şi astăzi publicaţia înfiinţată înainte cu 25 ani şi menită să fie «un amvon al spiritualităţii ortodoxe şi al aspiraţiilor noastre naţionale».*

Cum a luat fiinţă Revista Teologică, se arată în povestirea unor interesante amintiri, lămurindu-se felul, în care noul organ, cu toată opoziţia întâmpinată la început, a mers mereu şi sigur în calea cè şi-a croit, obţinând simpatiile cetitorilor şi contribuţiile tot mai preţioase ale colaboratorilor săi.

Materialul numărului festiv al revistei mai conţine articole, semnate, afară de directorul ei, Pr. **N. Colan,** *şi de următorii: Arhim.* **Policarp Moruşca** *(fostul ei conducător în 1921—1923), Prof.* **Dr. I. Lupaş, O. Ghibu, Dr. Sebastian Stanca, I. N. Lungulescu, Gr. T. Marcu,** *şi unii profesori ai Academiei teologice Andreiane, precum şi mulţi alţii, ale căror articole, dacă n'au putut să apară în numărul de faţă, se vor publica în viitoarele numere ale revistei.*

Numărul festiv, de 144 pagini, se vinde cu 50 Lei exemplarul, şi se poate cere dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

Nu ne îndoim, că va fi primit cu bucurie şi dragoste atât în cler, cât şi în rândul celorlalţi intelectuali.

*

Inarmaţi sufletul, nu numai braţul! — Am remarcat, în numărul precedent al foii noastre, felul cum ministerul *apărării naţionale* **străluceşte, prin ultimul său ordin circular trimis corpurilor de trupă, ca educaţia religioasă morală a oştaşilor să fie luată în seamă conform prescripţiilor date şi până acum. Ordinul circular al ministerului apărării naţionale este, de sine înţeles, cât se poate de înţelept şi trebue prin urmare sprijinit şi din partea altor ministere, în deosebi din partea ministerului de** *finanţe.*

In legătură cu chestia îngrijirii religioase a ostaşilor şi a greutăţiler ce se pun în calea ei, păr. Prot. *Ioan Moţa,* **sub titlul de „Inarmaţi sufletul, nu numai braţul" scrie de curând un prim articol într'un ziar clujan şi constată că ministerul de finanţe a aflat de bine ca, — în loc să mărească ajutoarele date de stat armatei în scopul de care vorbeşte aşa de frumos ministerul apărării naţionale, — a redus aceste ajutoare. Eată dovada, scrie păr. I. Moţa:**

Până în anul 1934, statul neputând da fiecărui regiment un preot militar deosebit, învoia în fiecare garnizoană câte un «confesor» dintre preoţii acelui oraş. Acela era îndatorat a ţinea de 2 ori pe lună «conferinţe» soldaţilor în cazarmă, a-i conduce la biserică, a îngriji de spovedirea şi cuminecarea lor în posturi, a le sluji la depunerea jurământului, la sărbători naţionale şi altele, — pentru toate aceste slujbe având o plată de 250 lei: două sute cincizeci, **pe lună!** *Adecă atât cât nimica. Dar preoţii confesori, fără a se uita ce «resplată» li se dă pentru toată acea îngrijire de sufletele soldaţilor, îşi făceau slujba cu toată inima. Şi nici împotriva acestei «plăţi» ca de pomană, nu murmurau.*

Acum, în Noemvrie ce trecu, comandanţii de regimente au adus la cunoştinţă confesorilor militari, că **ministrul de finanţe,** *vistiernicul ţării,* **i-a şters dintre cei cari vor mai primì vreo plată pentru slujba lor... —**

Socotim că e prea mare greşala săvârşită prin astfel de hotărâri, care nu pot decât să slăbească rezultatul năzuinţelor exprimate de celalalt minister când declară: Faceţi totul, *să avem suflet sănătos în ostaşi!* **—**

Vor auzì cei dela ministere strigarea prin ziare ale celor de jos?

Să n'o audă prea târziu!

*

Sfinţire de biserică. — In zorii zilei de Duminecă, în 30 l. trecută, pe strada principală *Zam,* protopopiatul Dobrei, fâlfâiau drapelurile, în semn de bucurie că a sosit fericitul ceas, să vedem cu ochii noştri târnosirea frumoasei bisericuţe.

Clerul, în frunte cu delegatul I. P. Sfinţitului Mitropolit Nicolae, a pornit dela casa parohială spre noua biserică, unde s'a oficiat actul sfinţirii de Prea C. Părinţii protopopi *Iosif Morariu* din Dobra, *Iuliu Josan* din Ilia, şi de C. Părinţi Ioan Budoiu, Gheorghe Copos, Emanuil Şuiaga, Solomon Giurcoane, Longhin Popa, Alex. Sinitean şi parohul local Adam Lazărescu.

La actul sfinţirii, săvârşit în faţa bisericii, răspunsurile le-au dat: corul bărbătesc din loc sub conducerea dlui învăţător-director Traian Petcu, la înconjurare corul mixt din Dobra, sub conducerea maestrului conducător I. Stoica. După stropire şi sfinţire s'a început sfânta Liturghie, cea dintâi în noua biserică. Sfântul locaş abea a putut cuprinde cam a zecea parte din credincioşii veniţi din toate satele din jur, cei de afară ascultând de acolo serviciile sfinte, cari au fost cu adevărat înălţătoare. In decursul Liturghiei răspunsurile au fost date de ambele coruri.

La finea Liturghiei P. C. Păr. protopop Iosif Morariu a dat cetire actului trimis de I. P. Sfinţitul Mitropolit. Poporul l-a ascultat cu evlavie şi atenţie. A predicat apoi Păr. protopop, arătând însemnătatea bisericii, după care preotul local *A. Lăzărescu* a făcut o dare de seamă asupra celor săvârşite de un mănunchi de intelectuali, comercianţi, industriaşi şi câţiva ţărani. Păr. Lăzărescu a spus: „Cu ajutorul lui Dumnezeu am înălţat acest sfânt locaş cu puterile noastre, cu darurile noastre, cu munca noastră şi cu credinţa noastră. Facă Domnul ca noua biserică ortodoxă să aducă numai mulţumire sufletească, pentru toţi ceice vor trece pragul ei".

Am fost adânc impresionaţi — cei veniţi din depărtări — de vrednicia credincioşilor de aici şi de frumoasele danii aduse de intelectualii din parohie.

Am rămas plăcut impresionaţi şi de donaţiunile făcute de credincioşii din Sibiu, Cluj, Deva, Radna, Bucureşti etc.

După terminarea cuvântării rostite de parohul local şi după stropirea poporului cu apă sfinţită, a urmat masa comună.

Ca încheere aducem cuvânt de meritată laudă neobositului părinte Adam Lăzărescu, care a contribuit atât de mult la înălţarea unui sfânt altar pentru această parohie.

Asistent

*

Măsură *total greşită şi primejdioasă conţine ordinul ministerial, prin care se pune în vedere direcţiilor de şcoale secundare, că elevii* **baptişti** *nu mai sânt obligaţi să îndeplinească ritualul bisericii ortodoxe şi nici nu vor fi îndatoraţi să cerceteze bisericile altor confesiuni.*

In vreme ce să iau asemenea măsuri, ziarele vestesc tot mai dese cazuri, când consiliile de războiu sânt necesitate să condamne la închisoare soldaţi cari refuză să depună jurământul şi nu vreau să facă exerciţii Sâmbăta, pentru motivul că legea lor, **baptistă,** *îi opreşte.*

Ce va să zică refuzul d'a împlinì datoria ostăşească, şi ce primejdie înseamna pildele date ostaşilor din partea sectanţilor baptişti, este prea uşor de înţeles.

Dar, decât să clădim închisori militare pentru actualii şi viitorii lor clienţi baptişti şi alţi sectanţi, nu-i mai cuminte, din orce punct de vedere, să prevenim răul şi **să nu acordăm cu atâta uşurinţă libertăţi** *ce devin adânc păgubitoare tocmai celor ce au creiat statul naţional român şi vreau să-l păstreze cu munca şi jertfele, de care baptiştii se feresc şi le refuză?...*

*

Numele de botez la români, conferinţă, ţinută de prof. *N. Iorga,* la institutul sud-est european, la 18 Mai 1934, Buc. 1934. Broşură de 16 p. Preţul 20 lei.

Marele nostru cărturar, dl prof. N. Iorga, ocupându-se în conferinţa sa de numele de botez la români, arată variatele înrâuriri sub care s'au născut numele acestea. A prezentat ascultătorilor (ear, prin broşura tipărită, şi cetitorilor ei) „o largă alegere critică în ceeace priveşte numele care s'ar putea da unor viitori copii, cari nu trebue să le poarte ca un element ridicol".

*

Conferinţă publică. — Şirul conferenţelor, organizate de societăţile noastre culturale sibiene, s'a reluat, după unele piedeci neprevăzute, în Dumineca din 20 l. c., când în sala prefecturii judeţene a conferenţiat, despre „Sufletul femeii", dl *L. Bologa,* profesor la Şcoala normală „A. Şaguna" din Sibiu.

Cât timp problema femeii luptătoare se ţine la ordinea zilei, tema desfăşurată în această conferinţă bine inspirată nu poate decât să fie dintre cele mai justificate.

Dacă *femeea* se luptă în scop de-a se integra în sistemul tuturor funcţiilor publice îndeplinite de *bărbat,* este, de sine înţeles, mai ales în interesul ei, să-şi cunoască exact toate însuşirile sale caracteristice psihologice şi biologice.

Conferenţiarul s'a ocupat, în cadrul restrâns al unei prelegeri de o seară, de cel puţin o parte din aceste caracteristice. Reese, din cele desfăşurate, că rolul femeii, — rol ce i l-a dăruit Dumnezeu şi natura, — nueste să se organiseze în vederea luptelor politice din viaţa publică, ci în vederea activităţii spirituale, pe terenul filantropiei, al carităţii, al culturalizării, — unde este în orce vreme un câmp imens de muncă. Acest fel de ocupaţie nu va stânjeni şi nu va distruge chemarea firească a femeii de a conduce şi a întări viaţa *casnică şi familială,* azi tot mai adânc compromisă în pătura cărturărească şi la noi, şi aiurea.

*

„Numele străin şi urât de catolici". — „Telefonul" Unirii anunţă cu „fală", la indicaţiile noastre că uniaţia se catolicisează pe zi ce merge, că uniţii sunt de mult catolici integrali. Părinţii şi moşii necăjiţilor epigoni de azi vorbiau cu o demnitate care a evaporat cu totul la ipistaţii de azi ai uniaţiei, sub influinţa burselor cu cari s'a milostivit spre ei „sfântul Părinte" ducându-i pe la Roma, pe la Innsbruck şi prin alte locuri până i-a zăpăcit şi i-a încovoiat iremediabil.

Iată cum vorbea b. o. unitul Papiu Ilarian: „Voi iezuiţi români dela Oradeamare, dela Gherla... şi de aiurea, voi cari în aceste zile ale luminei şi ale libertăţii cutezaţi a îndemna pe români să meargă la sinodul catolicilor la Pesta; *voi cari mergeţi cu cutezanţa până a da românilor uniţi numele străin şi urât de catolici.* Voi, cari prin aceasta şi alte asemenea *criminale apucături,* cercaţi a rupe de tot o parte însemnată a Românilor din corpul cel mare al naţiei, auziţi pe profetul Şincai, şi până e timp convertiţi-vă".

Când le spunem noi aceste lucruri, pe un ton mult mai blând şi mai frăţesc, ni se aruncă în cap o avalanşă de injurii. Meditaţi, de mai sunteţi în stare, ce vă spun mai marii voştri de ieri!

*

Date *îmbucurătoare de o parte, şi dureroase de altă parte, ni se aduc în darea de seamă a Institutului de demografie şi recensământ din ţară, care ajung la rezultatul că România cu anul nou 1935 a împlinit* **19 milioane** *locuitori şi că în patru ani este speranţă să împlinească al 20-lea milion.*

România este, conform datelor oficiale publicate, **cea dintâi,** *între toate ţările civilizate ale lumii, în ce priveşte* **numărul născuţilor.** — *Dar, de altă parte, în nici o ţară nu există o* **mortalitate mai ridicată** *ca la noi:*

Această situaţie tristă nu se poate atribuì, decât neştiinţei şi sărăciei poporului, precum şì greşalelor acelora, cari n'au dat şi nu dau destulă luare aminte trebuinţelor vieţii sufleteşti şi materiale ale satelor şi oraşelor noastre bântuite de sărăcie şi neştiinţă...

Societăţi, şi particulari, şi toţi factorii de conducere ai vieţii publice, au rolul şi datoria să contribue cu luminile lor şi cu toate mijloacele lor în combaterea înspăimântătoarei mortalităţi înainte de vreme a copiilor neamului nostru. Aceasta ni-o spun mereu constatările repetite ale institutului de recensământ. Să nu le nesocotim!

Delegaţie numeroasă *de fruntaşi ardeleni, condusă de I. P. Sf. Sa Mitropolitul NICOLAE al Ardealului şi de dl profesor SEXTIL PUŞCARIU, preşedintele Frăţiei Ortodoxe Române, s'a prezentat în 23 l. c. dlui preşedinte al consiliului de miniştri TĂTĂRESCU, şi a stăruit pe lângă guvern să mijlocească restituirea* **fundaţiunii Gojdu** *sechestrate la Budapesta, reclamându-se astfel drepturile bisericii ortodoxe române asupra averii moştenite dela marele binefăcător al neamului Emanuil Gojdu.*

Delegaţia ardeleană a mai cerut **desfacerea acordului din 1932 cu Vaticanul,** *prezentând dlui ministru două mari volume de moţiuni, votate şi iscălite de peste o jumătate de milion de credincioşi ai bisericii noastre din Ardeal şi Bănat, — un adevărat plebiscit, care va trebuì neapărat luat în seamă de toţi cei chemaţi. Problema deslegării acestui acord nu mai poate fi amânată.*

INFORMAŢIUNI

Răscumpărare de felicitări. P. S. Sa arhiereul *Vasile* şi-a răscumpărat felicitările de ziua numelui dăruind 500 lei la fondul pentru Căminul bătrânilor.

Cassa Wertheim Nr. 2. Dimensiunile cassei însaşi 82 înălţime, 61 lăţimea şi 58 afunzimea, cu tresor, plus postamentul, aşa că înălţimea totală este de 156 cm, *potrivită pentru oficiile protopopeşti şi parohiale,* se vinde cu un preţ foarte convenabil din mână liberă. Informaţiuni la Librăria Arhidiecezană.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 27 Ianuar 1935, va predica părintele *M. Neagu.*

Poşta redacţiunii

Dlui *Gr. T. M.* în *Br.* Pentru numărul de faţă nu s'a putut. Va urma în altul. Incolo, mulţumiri, şi doriri de bine la ziua de 30 Ianuar.

Nr. 36—1935

Concurs

Pentru întregirea postului de **preot-misionar,** se publică concurs cu termin de 30 zile.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sunt: salarul dela stat, conform calificaţiunii şi anilor de serviciu prevăzut în bugetul Onor. Minister al Cultelor pentru preotul catedralei.

Dela concurenţi se cere calificaţiune preoţească pentru parohiile de clasa I.

Cel numit va îndeplini însărcinările pe cari i-le va da Consiliul arhiepiscopesc.

Cererile de concurs, însoţite de documentele personale: Absolutoriu teologic, Atestat de calificaţiune preoţească, Diploma de bacalaureat, Certificat de serviciu, se vor trimite pe adresa Consiliului arhiepiscopesc din Sibiu.

Sibiu, din şedinţa senatului bisericesc a Consiliului arhiepiscopesc dela 18 Ianuarie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Organizaţi Reuniuni de femei

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 3 Februar 1935 — Nr. 6

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază,

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Jezuiții, dascălii uniației

Cu venirea sărbătorilor Nașterii Domnului pusesem punct neplăcutei hărțueli cu profesioniștii calomniei și ai injuriei adăpostiți prin redacțiile oficinelor uniate. Credeam că vor tăcea și ei măcar până trece bine acest timp pe care Dumnezeu l-a voit să decurgă «în pace și bunăvoire». Dar ți-ai găsit astfel de sensibilitate la aceia la cari a grăi înseamnă cu exclusivitate a calomnia, iar a scrie a înțepa. Și pentrucă noi am tăcut cu toate provocările ce ni le-au aruncat încă a 4 zi de Crăciun, ne mai având material nou de exploatat în spirit de ceartă, s'au apucat să recapituleze iarăși și iarăși vechile povești. Articolul de fond al «Unirei» din 29 Decemvrie 1934 poartă titlul: „*Otravă dominantă*“ având între subtitluri: «*Publicațiile ortodoxe înjură*». «*Toți seamănă vrajbă și ură*». Iar articolul de fond din Nr. de pe 12 Ianuarie 1935 poartă ca titlu «*Recapitulări de folos*», iar ca subtitluri: „*Vrajbă veche în anul nou. Autorii războiului confesional. Aparatul de stat în slujba prozelitismului*“.

Nu știm cui îi vor folosi atâtea recapitulări ale invectivei. Probabil că uniației, odată ce are atâta atracție pentru ele. In articolul acesta al «recapitulărilor» episcopia de Cluj e apostrofată pentru a nu știu câtea oară în legătură cu Maramureșul. «Unirea» recunoaște, e drept, că Maramureșul «e chinuit de multe nevoi, de mizerie și analfabetism», dar în loc să arate pe vinovat, care e uniația sub a cărei oblăduire a stat acest ținut atâta vreme, face un tărăboi nemaipomenit pe simplul motiv că episcopia Clujului a hotărât să trimită în parohiile ortodoxe deacolo preoți licențiați în teologie. Ca și când o eparhie ortodoxă n'ar avea drept să se îngrijească de parohiile sale, ci ar trebui să le dea plocon uniației care și-a dovedit cu prisosință condamnabilul obscurantism și totala incapacitate culturală în acest năpăstuit ținut românesc.

Articolul întreg e plin de otrava insinuării și a neadevărului. El se respinge dela sine pentru orice om care-l citește. Neadevărul că statul român a încurajat prozelitismul ortodox printre uniați, îl respingem în altă parte a ziarului cu dovezi concrete, de cari mai putem aduce în numerile viitoare destule. Lumea imparțială să vadă cât neadevăr uricios se ascunde în cuvinte ca acestea: «Reforma agrară s'a pus în slujba idealului panortodox. De aceea s'au dat sesiuni parohiale ortodoxe în sate curat unite. Pentru a cumpăra suflete cu pământ».

Cu stupefacție înregistrăm și acea izbucnire de ură care se cuprinde în cuvintele: «Ni s'a trimis pe cap o ploaie de *dascăli regățeni* (sublinierea e a «Unirii»), cu menirea de-a face prozelitism». Iată din ce motive s'a alimentat și se alimentează continuu tenziunea profund dăunătoare unității noastre naționale între românii de dincoace de Carpați și cei de dincolo. Iată care a fost izvorul de unde s'a generalizat în conștiința simplistă a poporului, care n'a avut nimic să împartă cu frații de peste Carpați, atitudinea de neîncredere față de aceia. Iată ce intenții atribue uniația miniștrilor noștri de instrucție, cari habar n'au avut de astfel de motive când au trimis învățători de peste Carpați în provinciile alipite. De ce au trimis astfel de învățători în Bucovina și Basarabia? Doar acolo nu sunt uniați.

«Unirea» repetă mereu acuza că organele statului fac prozelitism, dar ca ilustrare nu pot induce niciodată decât întâmplarea dela minele Ocna-Șugatag, deși această întâmplare e departe de a putea fi interpretată cum vrea «Unirea». De ce nu își amintește «Unirea» cazurile cu adevărat reale și destul de frecvente când funcționari ai statului, uniți, persecută pe ortodocși? Să mai pomenim d. ex. pe acel prefect sacrileg din Maramureș care a aruncat sfânta Euharistie ortodoxă în șanțuri?

A se vedea, ca pildă, și agronomul dela Făgăraș, dl Ilie Agârbiceanu, care refuză să execute sentința curții de Apel prin care parohia ortodoxă din Feldioara primește o sesie parohială.

Tot în Nr. din 12 Ian. 1935 al Unirii răspunde dl I. Cepariu și G. Todica la un articol mai vechiu din ziarul nostru.

Iezuitismul își arată unghiile mai fără sfială în articolul dlui Cepariu. Mai întâi dsa ține pentru a nu știu câta oară să repete niște observații puțin favorabile făcute de anumiți călători străini prin țările românești cu privire la ierarhia ortodoxă, înainte de unirea dela 1700. Ar vrea chipurile să arate că unirea a adus o adevărată mântuire pentru neamul nostru. E propriu tuturor uniaților (vezi și pe P. S. Nicolescu dela Lugoj) să caute cu lupa petele de pe viața trecutului nostru și să le exagereze, pentru a demonstra calea greșită pe care a parcurs-o poporul nostru. Sărmanii! Ei nu recunosc viața atât de bogată în virtuți excepționale pe care a avut-o poporul nostru în trecutul lui. Viață de ordine și puritate morală, viață sobră și plină de sentimente de duioșie pentru semeni și pentru dobitoace, viață de cinste și omenie. Am vrea să mai vedem multe popoare cu o astfel de viață. Și aceasta sub cele mai grele și nestatornice vremuri, sub războaie, bejenii și asupriri neîntrerupte. Cu siguranță că nici conducătorii acestui popor n'au putut fi niște destrăbălați dacă au putut educa în senzul acesta un popor. Că vor fi fost și unii conducători mai lacomi, mai cu păcate? Dar unde sunt toți ireproșabili? Ceeace-i trist pentru bieții uniați este că ei *sunt siliți de punctul de vedere pe care stau să privească cu repulsiune și cu neîncredere la toată structura și la tot conținutul spiritual al neamului nostru, ca unul ce e determinat și străbătut de duhul ortodox.* Ei sunt siliți să respingă orice inspirație creatoare ce le vine din adâncimile sufletului lor etnic, pentru că acest suflet s'a desvoltat, după ei, greșit. Ei sunt condamnați la o sterilitate radicală pe terenul marilor creațiuni spirituale, căci acestea nu sunt altceva decât țâșniri și cristalizări din etosul național. Se vor putea ei validita pe terenul științelor naturale, pe terenul filologic și istoric, cu un cuvânt pe un teren unde nu se cere decât compilație și experiment fizic, *dar pe terenul spiritual vor fi cu atât mai sterili cu cât vor vrea să fie mai catolici.*

Dar să-i dăm și noi dlui Cepariu câteva citate despre situația morală a catolicismului în țările apusene, acolo unde nu erau năcazurile dela noi. Imprumut deocamdată caracterizările câtorva papi — șefii infailibili ai catolicismului — făcute de un istoric bun catolic, al cărui manual e normativ pentru Facultățile de teologie din Germania, având, se înțelege, și pe *imprimatur*. Iată cum vorbește *Alois Knöpfler* despre papii începând cu Sixtus IV: «Acum începu pentru papalitate o nouă perioadă. Dacă până acum nepotismul se manifestase mai mult ori mai puțin izolat, acum fu ridicat la rangul de sistem formal. Purtătorilor următori ai Tiarii li se păru că oficiul lor înalt trebue să fie în prima linie un mijloc pentru îmbogățirea și înălțarea familiilor lor. Intreaga putere papală fu aservită acestui scop în modul cel mai lipsit de scrupule. Perioada aceasta demnă de plâns a nepotismului condamnabil a introdus-o generalul franciscan Francisc della Rovere, care după o scurtă conclavă fu ales la 9 August 1471 ca Sixt IV (1471—1484)» (Lehrbuch der Kirchengeschichte, ed. 6, Fr. i. Br. 1928 pg. 509). De urmașul acestuia, de Inocențiu VIII (1484—1492) zice același istoric (pg. 510): «In urma acestora s'a produs treptat o instabilitate juridică și o *imoralitate, care amenință să strice nu numai statul pontifical ci însăși biserica.* Inainte de ce întrase Inocențiu în tagma clericală, i se născuseră *dintr'o legătură nepermisă mai mulți copii.* Dintre ei un fiu, Francisc și o fată, Teodorina, trăiră și după pontificatul lui; pentru ei îngriji papa în modul trebuitor. Pe un nepot de 13 ani, Ioan, l-a făcut cardinal». «Punctul culminant l-a ajuns acest period trist al papalității, când Rodrigo Borgia ieși în 11 August 1492 din conclavă, prin cumpărarea voturilor, ca Alexandru VI (1492—1503). Viața lui de până acum fusese foarte laxă. Inainte trăise în Spania ca ofițer, până ce unchiul său (Calist III) îl chemă la Roma și-l îmbrăcă în purpură. Dar și în această funcțiune își continuă viața desfrânată. Cu toate îndemnurile serioase ale lui Pius II întră în legături foarte intime cu o romană, numită Vanozza de Cataneis, care îi născu cinci copii, din cari la urcarea sa pe tron mai erau în viață patru. Grija pentru înălțarea și îmbogățirea lor, complectată cu o dragoste de nepoți absolut nedemnă, este pecetea principală a pontificatului său». Nu descriu mai departe viața acestui papă.

Ea scârbește și pe cel mai umil creștin. Citească-o dl Cepariu din Knöpfler, op. c. 511—512.

Să citez din acest autor și câteva cuvinte despre starea morală a poporului înainte de apariția lui Luther. Repet încăodată: Knöpfler se silește cât poate să atenueze petele grozave cu cari se prezintă viața catolică de atunci. «Cu toată învățătura omiletică și catihetică, starea religios-morală a poporului era, în general, puțin îmbucurătoare... Naivitatea dinainte se transformase în neînfrânare morală, lascivitate și obscenitate, cari otrăveau profund viața poporului și lăsau urme murdare în literatură, d. ex. în așa numitele *jocuri din nopțile de post* ale v. 15. Continuu se înmulțesc plângerile despre profanarea Duminecilor și sărbătorilor, despre batjocurirea poruncilor de-a ține postul, despre neglijarea cuminecării, despre contractarea de căsătorii nepermise, despre necinstirea caselor lui Dumnezeu prin afaceri lumești etc.» (pg. 553—4).

Iată deci, dle Cepariu, că nu e consult să declari o epocă și un popor cu totul imoral sau absolut desăvârșit. Viața noastră, cât timp curge în vremelnicie, e cu lipsuri mai mult sau mai puțin retăcute.

De ce P. S. Episcop Niculescu nu lasă lui Stefan cel Mare liniște nici în mormânt, ci se atinge de amintirea lui plină de vrednicie pentru urmași?

Dar să trecem la al doilea punct din răspunsul dlui Cepariu. Arătasem în articolul nostru «Metoda uniată etc.» din «Telegraful Român» dela 16 Decemvrie 1934, pe baza lui I. Crisian (Beitrag zur Geschichte etc.) și G. Popovici (Uniunea etc.) că actul cu data de 4 Septemvrie 1700, în baza căruia ar fi primit atunci unirea 54 protopopi cu 1582 preoți și 200.000 suflete românești, e fals. Dl Cepariu în loc să răstoarne argumentele puternice pe cari le aduc acești istorici (și să mai amintic aci și pe Densușianu, Anal. Acad. Rom. seria II, tom. II, 1879—80) deviază la cele mai ordinare calomnii la adresa regretatului I. Crișian. Intâi înșiră numele unei serii lungi de istorici uniți cari au admis acel act. Dar observăm că toți istoricii uniți citați sunt anteriori lui Densușianu, Crișian și Popovici. Numai A. Bunea a scris după ei. Insă A. Bunea nu s'a ocupat cu această chestiune în mod special (vezi Z. Pâclișanu, «Unirea» Nr. 2, 1935). Singur iezuitul Nic. Nilles s'a ocupat amănunțit cu unirea de sub Atanasie, după ce Densușianu și Crișian au demonstrat neautenticitatea pretinsului act din 4 Septemvrie 1700 (Simbolae ad illustrandam historiam ecclesiae orientalis etc. 2 vol., Oeniponte 1885). Dar ceeace-i foarte semnificativ e că Nilles nu aduce abso-

lut nimic pentru răsturnarea argumentelor zdrobitoare ale lui Densuşianu şi Crişan. Nici nu pomeneşte că acest act a fost contestat. Spune doar într'o notă sub text (vol I. p. 246) că actele sinodului din Sept. 1700 «sunt luate din cod-msc. A. E. Tr. (Archivum Episcopatus Transilvaniae Albae Carolinae), a cărui autencitate am arătat-o la pg. 165» (Eruta sunt ex codice msc. A. E. Tr., cujus authentiam declaravimus supra p. 165). Iar la pg. 165 spune tot într'o notă sub text, referitor la actele sinodului din 21 Martie 1697, de sub episcopul Teofil, că şi-a luat textul din cod. msc. A. E. Tr. care e o copie după exemplarul primordial latin dus de Baranyi în Arhiva Primatelui din Strigoniu. («Textum nostrum ipsi eruimus ex codice msc. A. E. Tr., exacto ad exemplar princeps, quod e Transilvania allatum Baranyi in scrinus A. Pr. St. reposuit»).

Ce urmează de aci? Nilles n'a văzut nici măcar traducerea latinească primordială de pe actul dela 4 Septemvrie 1700. Şi de ce n'a văzut-o, dacă spune că se afla în arhivul din Strigoniu. Doar Strigoniu era mai aproape de Innsbruck decât Alba-Iulia? Pentru simplul fapt că nu se afla. Dar chiar dacă s'ar fi aflat, ea încă tot nu înseamnă nimic. Protopopii au trebuit să audă şi să subserie — dacă au subscris — la 4 Sept. 1700 un act românesc. Şi aici subscrierile originale interesează. Acel act românesc *original* nu există nicăiri şi nici Nilles nu poate să spună unde se află. Şincai (vezi art. din Telegraful Român din 16 Decemvrie 1934) şi Samuil Clain (G. Popovici op. c. 137) spun anume că acel original nu se afla nici pe timpul lor.

Argumentele aduse de Densuşianu, Crişan, Popovici, din analiza critică a documentului ce se pretinde din sin. d n 4 Sept. 1700 n'au fost scrutate şi respinse aşadar de nimenea până acum. E foarte semnificativ: A trecut o jumătate de veac de când actul de bază al uniaţiei a fost dovedit falsificat şi nu s'a găsit nimeni să ia rând pe rând argumentele cari pledează pentru fals tatea lui şi să le respingă. A. Bunea, istoricul mai de seamă al uniaţiei, n'a îndrăznit să se ocupe cu chestiunea. La cele câteva argumente pe cari le-am înşirat şi noi în articolul «Metoda uniată», dl Cepariu nu răspunde, ci declară simplu pe Crişan de «calomniator şi falsificator care-şi întemeiază minciunile şi scorniturile sale etc.», «a cărui nulitate desăvârşită o arată celebrul scriitor Nic. Nilles etc.»

Să vedem mai departe cine e istoric serios, Crişan ori Nilles? Densuşianu şi Crişan au fost primii istorici cari au descoperit actul original al unirii din 7 Octomvrie 1698. Până atunci nu se cunoştea decât traducerea românească după traducerea falsă pe care a făcut-o Baranyi după acel act. Actul original descoperit de Densuşianu-Crişan sună: «Noi mai josu scrişii Vladica, Protopopii şi Popii Besericelor romanesci ...ne unim cu Beserica Romei cea catolicească, şi ne mărturisim a fi mădularele cestei Beserici Sante catolicească a Romei prin cesta carte de mărturia a nóstra, şi cu acele Privelegiomuri voimu să trăimu cum traiescu madularile şi popii acestei Beserici Sante...» Cum a tradus iezuitul Baranyi? A vârât în mijlocul acestui text cele 4 puncte şi toate credinţele Romei: «...cum Ecclesia Romano-catholica Unionem inimus, ejusdemque Sanctae Matris Romano-catholicae Ecclesiae commembra nos tenere praesentium declaramus, *omnia admitentes, profitentes et credentes, quae illa admittit, profitetur ac credit, praesertim vero illa quator puncta, in quibus hactenus dissentire videbamur* etc.» Tot ce-i substras e adausul iezuitului. Iezuitul Nilles priveşte aceste adausuri ale lui Baranyi numai de nişte explicaţiuni ale ideilor sinodului (Nilles op. c. 205). Pe Crişan, care asemenea lui Densuşianu, a văzut aci o falsificare esenţială a actului îl declară Nilles calomniator. De ce n'a căutat iezuitul Baranyi să convingă pe protopopi să admită în textul românesc aceste adausuri privitoare la credinţă. Densuşianu şi Crişan deduc, pe drept cuvânt, că protopopii n'au admis decât un fel de alianţă bisericească, pe când iezuitul, după obiceiul iezuitic, a introdus în traducerea sa şi renunţarea lor la credinţă. Cu drept cuvânt spune Crişan că protopopii n'au acceptat decât ce le cerea împăratul Leopold prin Diploma sa din 14 April 1698: *legătura cu pontificele roman, fără nici o schimbare în cele ale credinţei.* Căci iată ce se spune în acea Diplomă «Qui ex sacerdotibus graeci ritus edita professione ad observantiam graeci ritus apud catholicos cum agnitione summi Pontificis se declaraverit, quod iusdem prorsus juribus, privilegiis etc.» Precum se vede împăratul cere numai «recunoaşterea pontificelui roman». Nilles îl declară şi pe acest motiv pe Crişan calomniator şi mincinos (pagina 216). Dar se vede cine este mincinosul.

Unde iezuitismul lui Nilles ajunge culmea, iar dl Cepariu îl urmează orbeşte, este acolo unde afirmă că profesorii lui Crişan văzând nulitatea lucrării lui n'au voit să-i admită publicarea (op. c. 172). Când nu poate răspunde deschis, iezuitul loveşte perfid. Pe ce se sprijină iezuitul Nilles când afirmă aceasta? Pe o notiţă al lui Crişan dela pg. 3 a lucrării sale. (Quoniam Ioannes Crişan in fragmento disertationis inauguralis, quam ejus in Universitate Lipsiensi professores, ipso fatente, indignam publica luce judicarunt pag. 3... = Deoarece Ioan Crişan într'un fragment al lucrării sale de doctorat, care, după propria lui mărturie la pg. 3, n'a fost găsită de profesorii lui dela Universitatea din Lipsca demnă de publicat..). Iată notiţa lui Crişan: «Die der philosophischen Facultät zu Leipzig schon im März 1880 vorgelegte Arbeit hatte in ausführhrlicherer Darstellung die Geschichte der griechischen Kirche in Siebengürgen im Mittelalter und unter den Wahlfürsten behandelt. Nachdem inzwischen der zweite Band von Hurmuzake's Fragmenten zur Geschichte de Rumänen erschienen, hat die philosophische Facultät zu Leipzig, da durch Hurmuzaki's Werk meine ältere Abhandlung leider in wesentlichen Theilen antiquirt worden ist, *nur die Veröffentlichung* der Unionsverhandlung unter Kaiser Leopold I genehmigt = Lucrarea pe care am prezentat-o Facultăţii filosofice din Lipsca încă în Martie 1880 trata într'o expunere mai amănunţită istoria bisericii greceşti în Ardeal în evul mediu şi sub principii ereditari. După ce între timp a apărut al doilea volum din scrierea lui Hurmuzache, Fragmente zur Geschichte der Rumänen, Facultatea filosofică din Lipsca, dat fiind că tratatul meu mai vechiu devenise, prin opera lui Hurmuzache, învechit *a aprobat numai publicarea Tratativelor de unire sub împăratul Leopold I*».

Profesorii lui Crişan au admis deci publicarea tocmai a acelei părţi din lucrare, pe care a folosit-o Nilles şi de care ne ocupăm: Beitrag etc. apărută în 1882. Partea care trata istoria mai veche n'au mai admis-o, nu din alt motiv, ci pentrucă între timp, în 1881 apăruse lucrarea mai nouă a lui Hurmuzache. Iezuitul Nilles declară în general că profesorii lui Crişan nu i-au admis publicarea scrierii, ca să arunce bănuiala tocmai asupra părţii acesteia admisă spre publicare. La dl Cepariu calomnia iezuitului Nilles ia o formă şi mai iezuită: «Nu şi-au spus asupra pamfletului său vulgar verdictul de condamnare înşişi profesorii săi dela Lipsca, refuzând să-i tipărească elucubraţia în publicaţiile institutului lor?»

In rezumat actul pretins dela 4 Septemvrie 1700 nu-i decât darea pe românește a traducerii false iezuite de pe hotărârea protopopilor din 7 Octomvrie 1698. I s'a pus traducerii româneşti a acelui fals data de 4 Sept. 1700 şi i s'au adaus numele tuturor protopopilor câţi erau în catalogul eparhial de atunci împreună cu preoţii lor. Toată înscenarea s'a întocmit mai târziu. Trebuia iezuiţilor un act românesc *cu cele 4 puncte, aprobat de tot clerul român.* Cel din 7 Oct. 1698 nu împlinea nici una din aceste două condiţii.

Intr'un număr viitor se va vedea mai pe larg, din două acte dela 1747 (Msc. Wallachische Union, Muzeul Brukenthal), unul emanat dela protopopii uniţi, altul dela secretarul lui Inocenţiu Clain, cât de absurdă este afirmaţia dlui Cepariu că unirea s'a făcut printr'o mişcare de conştiinţă. Din ele se va vedea că nici protopopii uniţi de atunci nu înţelegeau prin unire o schimbare a credinţii, întocmai ca şi protopopii din 7 Oct. 1698, căci vorbesc de «religio nostra» pe care o avem de demult, de pe timpul, lui Gavril Bathory (1609) şi de mai demult, cum dovedesc bisericile noastre vechi («Religionem nostram semper fuisse in hoc regno toleratam, templa nostra antiqua semper sufficienter testantur»). Iar de unire zic «Deus novit, utrum ex desiderio cleri aut contra voluntatem facta fuerit = Dumnezeu ştie dacă a fost din dorinţa clerului sau contra voinţei lui».

Să ne ierte şi stimabilul G. Todică dacă nu mai avem loc să răspundem acum noilor dsale elucrubaţii astronomico-teologice. Vom vedea într'un număr viitor în ce prăpăstii a căzut sărmanul, declarând că familia şi naţiunea sunt nişte prejudecăţi de cari Hristos cere să ne eliberăm.

D. S.

C. preoţi să stea
în fruntea mişcării

Oastea Domnului

FOIŞOARA

Comemorarea lui Nicolae Cristea[1]

(1) de prof. **Emilian Cioran**
preşedintele Reuniunii

Doamnelor şi Domnilor,
Iubiţi meseriaşi,

Comemoraţiile nu învie morţii. Dar ele scot din colţul de nemurire chipurile mari ale trecutului şi le aduc în lumina făcliilor de pomenire înaintea atâtora, cari până atunci sau nu ştiau nimic despre acei oameni, sau îi uitaseră. Şi, poporul întreg pentru care se face comemoraţia se simte în adevăr trăind mai puternic, căci la puterea lui se adaugă, în ciasul de recunoştinţă, puterea păstrată în scrise, în aşezăminte şi fapte a celui care se pomeneşte. Astfel se exprimă marele învăţat N. Iorga.

Comemoraţiile sunt popasuri de reculegere, momente de admiraţie, prilejuri de a cerceta trecutul prin cunoaşterea şi evocarea oamenilor aleşi de cari e legată şi împletită viaţa şi aspiraţiunile unui neam, căci istoria unui popor, în toate manifestările lui de orice ordin ar fi, este în fond istoria oamenilor mari şi aleşi.

Când am simţit noi o mai arzătoare necesitate, ca în ceaţa vremilor de astăzi, de-a cunoaşte figurile mari, icoanele luminoase ale trecutului prin personalitatea, activitatea, caracterul acelora, cari au despicat zări şi au lăsat o dungă de lumină călăuzitoare şi pilduitoare pentru urmaşi în lupta neostoită a vieţii!

Fireşte, avem înaintea ochilor noştri sufleteşti acele personalităţi, cari în slujba neamului, în slujba unei idei, în slujba binelui obştesc au avut o singură atitudine neşovăitoare, fără precupeţire, conduşi fiind numai de conştiinţă, de demnitate şi caracter.

La anul 1900 se prezintă o delegaţie a membrilor reuniunii meseriaşilor români din Sibiu, fericitului mitropolit Meţianu, ca să primească a le fi patron, ca odinioară mitropolitul Şaguna. Cu acest prilej, mitropolitul le adresează următoarele cuvinte: „Dacă astăzi ne putem mândri cu o clasă a meseriaşilor şi industriaşilor noştri, meritul revine în cea mai mare parte bărbatului *încărunţit* care s'a gândit la întemeierea Reuniunii meseriaşilor, dela care s'a răspândit un mare număr de meseriaşi, aproape în toate părţile locuite de români. *Fiţi deci cu recunoştinţă în toate timpurile faţă de el* şi faţă de toţi binefăcătorii voştri".

Acest bărbat de care pomeneşte mitropolitul Meţianu nu este altul, decât venerabilul asesor consistorial, luptătorul neînfricat şi fostul preşedinte, fondatorul Reuniunii sodalilor români din Sibiu, Nicolae Cristea.

Conducătorii, comitetul şi membrii „Reuniunii culturale-naţionale a meseriaşilor români din Sibiu", sunt în firul tradiţiei păstrat cu sfinţenie, urmând sfatul arhiereului de-a fi cu recunoştinţă în toate timpurile faţă de fondatorul Reuniunii şi faţă de toţi binefăcătorii ei — când aducem astăzi un modest prinos de recunoştinţă, prin comemorarea a 100 ani dela naşterea aceluia care la anul 1867 a dat fiinţă Reuniunii şi pe care a condus-o ca preşedinte timp de 30 de ani.

Icoana luminoasă, senină şi plină de bunătate a fondatorului, luptătorului pe care voi încerca să o înfăţişez în persoana lui N. Cristea, va fi în legătură cu înfiinţarea Reuniunii, cu cei 30 de ani de activitate, ca preşedinte; arătând împrejurările extrem de grele în care s'a înfiinţat; cum s'a desvoltat şi evoluat această societate; sufletul mare, statornicia şi însufleţirea pe carile-a adus ca jertfă pentru închegarea şi organizarea clasei de mijloc; în urmă, voi arăta şi alte părţi din activitatea multilaterală a personalităţii proeminente şi distincte, căci pe Nic. Cristea îl revendică deopotrivă biserica, al cărui slujitor devotat şi cu dreptate a fost; îl revendică seminarul Andreian unde a funcţionat ca un luminat profesor; apoi ziaristica românească; *mai mult,* îl revendică întregul neam, căci a fost unul din cei mai desăvârşiţi reprezentanţi ai luptelor şi aspiraţiunilor sale.

In toate slujbele, acelaş om integru, acelaş caracter, rămânând pildă astăzi şi totdeauna, de stimă şi admiraţie — desprinzând unul fiecare din noi cuvenita învăţătură pentru prezent şi orientare pentru viitor. Amintesc aci o coincidenţă în legătură cu comemorarea lui N. Cristea. Tot astăzi serbăm şi ziua onomastică la al 2-lea fondator, V. Tordăşianu.

*

Reuniunea sodalilor români din Sibiu, a luat fiinţă la anul 1867, cea dintâi reuniune de acest fel în Transilvania.

Se naşte firească întrebare: *care* era starea meseriaşilor români, a meseriilor peste tot, înainte de anul 1848 şi după acest an al libertăţii? *Cari* erau împrejurările de desvoltare mai ales la oraşe pentru meseriaşii români? Numai cunoscând aceste stări vom putea aprecia în întregime opera, strădania şi gândul fondatorului N. Cristea cu înfiinţarea Reuniunii şi vom putea judeca însemnătatea, valoarea societăţii şi activitatea fondatorului ei.

Poporul nostru se constituia în veacul al XIX-lea şi cu mult în urmă până la originea sa, din agricultori, păstori şi zileri,

[1] Ţinută la 11 Noemvrie 1934, la 100 de ani dela naşterea lui.

Investitura I. P. Sfinţitului mitropolit *Nicodem* s'a făcut, cu obişnuitul ceremonial, la palatul regal din Bucureşti, în ziua de Miercuri, 30 Ianuar, când Suveranul i a încredinţat toiagul pastoral al mitropoliei Moldovei.

In numărul viitor vom reveni asupra acestui însemnat act din biserica noastră.

† I. P. Sf. Mitropolit Vasile Suciu al Blajului

In reşedinţa sa, din istoricul castel dela Blaj, a încetat din viaţă, în noaptea de 25 Ianuar, I. P. Sf. Mitropolit greco-catolic *Vasile Suciu*.

De mai mulţi ani înaltul prelat era greu suferind, a suportat operaţii din cele mai grele şi, în cele din urmă, n'a mai luat parte în vâltoarea sbuciumărilor publice.

Mitropolitul Vasile Suciu moare la vârstă de 62 de ani, ca al patrulea mitropolit al Blajului, după o păstorire de 15 ani, închinată binelui bisericii greco-catolice, actelor de filantropie, şi culturii credincioşilor.

Toate aceste fapte îl ridică între citorii mari ai micului oraş de pe maluri târnăvene.

In ramura activităţii de cărţi bisericeşti, defunctul a scris şi tipărit câteva volume, între care se înşiră la primul loc patru volume de *Teologie dogmatică*, întocmită în spiritul bisericii apusene romanocatolice şi după izvoare mai mult sau mai puţin acreditate.

Defunctul prelat a fost legat cu inima de aspiraţiunile neamului românesc.

Inmormântarea regretatului mitropolit s'a făcut, în 29 Ianuar 1935, din catedrala mitropolitană în cimitirul greco-catolic din Blaj.

Veşnică să-i fie amintirea!

Inalt Prea Sf. nostru mitropolit Nicolae a fost reprezentat la trista ceremonie a înmormântării prin P. Sf. arhiereu vicar Vasile, în fruntea unei delegaţiuni.

Cum a sprijinit statul român idealul ortodox prin reforma agrară

„Parohiile *unite* din Valea Nirajului şi filiile lor cu 2—3 familii au primit sesii parohiale zeci de jugăre, d. e. Sf. Andrei, Troiţa, Roteni, Bolintineni, Crăciun, pe când cele *ortodoxe* n'au primit aproape nimic.

Parohia ortodoxă din Deva care are circa 3000 suflete cu protopop şi un paroh, a primit din reforma agrară 24 jug., pe când parohia unită cu abia 260 suflete a primit 15 jug.

Parohiile unite din judeţul Hunedoara au fost favorizate la împroprietărire la insistenţa agronomului regional Eugen Trastian, de confesiune unită.

Parohia unită din Bodogaia (jud Odorheiu) deşi nu are nici un credincios, a fost împroprietărită cu 15 jug. pământ.

Parohia ortodoxă Drăguş (jud Făgăraş) care are circa 1600 suflete, a primit din reforma agrară 3 jug. pământ, iar parohia unită, care nu are nici un credincios, tot 3 jug. Asupra acestei parohii vom reveni mai jos.

Parohiei unite din Gusu (jud. Sibiu) i s'a dat din rezerva de stat dela Alămor 11 jug., iar parohiei ortodoxe Topârcea cu peste 2500 suflete, care e învecinată cu Alămorul, cu toate cererile ce le-au făcut-nu i s'a dat nimic.

Parohia ortodoxă şi unită din Chesler (jud Târnava-mică) au cerut să li se dea din rezerva de stat pădure. Parohiei unite i s'a dat pădure în valoare de circa 350.000 Lei, iar parohiei ortodoxe nu i s'a dat nimic, pe motiv că aceasta ar fi contra legii.

In plasa Huedin, jud. Cluj, o mulţime de parohii ortodoxe mari, dar sărace, ca Valea-Drăganului, Risca, Rogojel, Straja, Cubleşul, Bedeciu, Vinciu nu au primit nimic din reforma agrară, deşi era de unde, iar parohiile unite toate au rămas cu sesiile parohiale primite dela statul ungar.

In plasa Buziaş, jud. Timiş, sunt în total 6700 suflete ortodocşi şi circa 1700 suflete uniţi. Fiind în 1922 senator al cercului Buziaş fostul subsecretar de stat la domenii, G. Cipăianu, unit, s'au favorizat cu ocazia împroprietăririi cele 7 parohii unite, cari au primit în total 253 jug. ca sesii parohiale şi pământ la biserici, însă cele ortodoxe abia 78 jugăre. Afară de aceastea au primit dela stat materialul pentru zidirea bisericilor unite din Dragşina, Hitiaş, Jebel şi Racoviţa, din nişte castele şi edificii expropiate, în valoare de mai multe milioane, pe când ortodocşii au primit numai pentru biserica din Folia, deşi au cerut în repeţite rânduri să li se dea şi lor la zidiri de biserici materialul necesar.

a) Aşa d. e.: Comuna Dragşina cu 393 suflete ortodoxe şi 69 suflete unite a primit din reformă pentru biserica ortodoxă 15 jug. iar pentru cea unită 48 jug. Cu ord. Nr. 4733 din 28 Ian. 1929 al Min. Agriculturei materialul în valoare de 1 milion dintr'un castel şi din casa de pe moşia expropiată „Arsure“ a fost atribuit bisericii unite, însă bisericii ortodoxe, deşi e foarte slabă, deşi a cerut în repeţite rânduri, nu i s'a dat nimic. Tot asemenea s'a cerut material pentru zidirea şcoalei primare, dar nu s'a dat nimic. Ba şi puţinilor credincioşi rom.-cat. unguri li s'au dat 26 jug., sesie parohială, 5 jug. pentru casa de rugăciune, 5 jug. pentru cantor şi 5 jug. oentru şcoală (secţia maghiară);

b) Comuna Hitiaş, cu 1202 suflete ortodoxe şi 210 suflete unite, a primit biserica ortodoxă 17 jug., iar biserica unită 49 jug.; biserica unită a mai primit gratuit materialul de zidire al bisericii;

c) Comuna Icloda, cu 487 suflete ortodoxe şi 102 suflete unite, a primit biserica ortodoxă 16 jug., iar biserica unită 52 jug. Biserica unită a primit în 1928—30.000 Lei ajutor dela Min. Cultelor, cea ortodoxă nimic, deşi e slabă şi necesită mari reparaturi;

d) Comuna Jebel, cu 2743 suflete ortodoxe şi cu 233 suflete unite. Biserica unită a primit 40 jug. pământ, materialul de zidire din conacul Mira III expropiat, şi dela prefectura judeţului Timiş în 1928 un ajutor de 250.000 Lei. Materialul de zidire a fost transportat la ordinul preotului unit în mare parte de credincioşii ortodocşi din Jebel;

e) Comuna Folia, cu 587 suflete ortodoxe şi 194 unite. Biserica ortodoxă a primit 16 jug., iar cea unită 46 jug. Biserica ortodoxă fiind foarte slabă a primit material de zidire din un conac expropriat. Uniţii au biserică şi casă parohială pompoasă zidite din fondul religionar romanocatolic sub stăpânirea maghiară;

f) Comuna Racoviţa, 1151 suflete ortodoxe şi 276 unite. Biserica ortodoxă a primit 14 jug., cea unită 18 jugăre având dinainte sesie de 29 jugăre. Biserica unită a mai primit materialul de zidire în valoare de circa 400.000 Lei, transportat în mare parte tot de credincioşii ortodocşi.

In hotarul acestei comune a primit episcopul Lugojului sesiunea sa de 178 jugăre calitatea primă şi castelul „Marialac“, care e vrednic milioane.

Comuna Izvin, judeţul Arad:

In această comună prin anii 1925—6 misionarul episcopiei unite din Lugoj a atras la unire prin beutură şi promisiuni vreo 140 suflete de ortodocşi, epoi a reuşit să câştige în 1926 cu ajutorul subsecretarului de stat Cipăianu 24 jug. sesie parohială, iar în anul 1928 alte 8 jugăre, şi 10 jugăre pentru biserică, 6 jug. pentru cantor, pământ în hotarul comunei învecinate Bazoş, pe marginea canalului Bega, loc de zarzavat, care se arândează cu cca 5000 Lei jugărul, pe când sesia parohiilor ortodoxe cu abia 600—800 Lei jugărul. Pentru întărirea acestei parohii unite s'a dat din partea prefecturei Timişoara în anul 1929 — 25.000 Lei ajutor, pe când celei ortodoxe nimic. La şcoala de copii mici, unde nu e nici un copil unit, la insistenţa uniţilor revizoratul a numit pe învăţătoarea unită Ileana Pascu.

La ferma model de pe teritorul acestei comune a fost administrator Vas. Farcăşianu, unit, care sub guvernul Maniu a fost avansat director al Camerei de agricultură din Timişoara“. (Din broşura: *Confesionalism politic*, de Păr. Nichifor).

Probleme, fapte, comentarii

Vechea artă religioasă la români, de *N. Iorga*, preşedintele comisiunii monumentelor istorice, Editura Episcopiei Hotinului, Tip. „Datina Românească“ Văleni-de-Munte, 1934. — Un vol. de 144 pagini + 49 pagini ilustraţii. Preţul: 50 lei.

Volumul conţine preţios material după mai multe conferinţe, ţinute în capitală, în 1933 şi 1934, despre: Icoana românească, Argintăria românească, Miniaturile româneşti, Sculpturile în lemn, şi ţesăturile: va să zică despre lucruri pentru o lume, care se interesează de rămăşiţele vechei arte româneşti ce se împuţinează pe zi ce merge. Sânt chestiuni desfăşurate cu prea recunoscuta competenţă a marelui nostru cărturar, a dlui profesor Nicolae Iorga.

*

Filosofia greacă, epoca elenistă-română, de *Wilhelm Windelband*, traducere de *Tudor D. Ştefănescu*, profesor la colegiul naţional Carol I şi la liceul ortodox de fete, din Craiova, Tip. „Biruinţa“. F. a. — Un volum de 170 pag. Preţul?

Este unul din volumele apărute în publicaţia intermitentă, îngrijită de dl prof. T. D. Ştefănescu dela Craiova, sub numirea «*Cultura greco-romană în viaţa românească*».

Filosofia greacă, supusă unei cercetări serioase filosofice, a găsit în profesorul Windelband, dela Heidelberg, pe unul dintre tâlcuitorii ei fruntaşi.

Spre deosebire de lucrările multor filosofi germani, cartea profesorului Windelband prezintă o valoare, ca formă, prin expunerile sale în fraze scurte şi clare, — ear, în ceea ce priveşte conţinutul, prin noutatea şi temeinicia ideilor desfăşurate atunci, când tratează epoca elenistă-romană din filosofia greacă.

Traducătorul, dl prof. Ştefănescu, luând sarcina să tâlcuească în româneşte opera profesorului dela Heidelberg, vine să aducă un netăgăduit bine celor ce se îndeletnicesc mai d'aproape cu probleme filosofice.

La sfârşitul volumului, care arată evoluţia filosofiei greceşti, perioadele şi reprezentanţii lor, traducătorul român a adaos un scurt capitol despre *filosofia greacă în cultura română*, indicându-se o mare parte dintre lucrările autorilor noştri, cari au tratat despre filosofie sau despre anumite capitole din filosofia greacă. „Mult ar câştiga şi elevii noştri, şi oamenii noştri de cultură, — încheie, cu drept cuvânt, dl Ştefănescu, — dacă ar căuta să se pătrundă de soliditatea şi adevărul teoriilor care de secole servesc drept baze cercetărilor fără ca focarul lor să peardă ceva din grandoarea şi strălucirea lui“.

*

Dogme, rasă, naţiune, stat, de *Radu A. Florescu*, Bucureşti, Institutul „Eminescu“ S. A. 1934. — Un vol. de 206 p. Preţul 75 lei.

Autorul îşi propune să cerceteze unele probleme politice ale zilei, în scop de a contribui la deslușirea lor şi a răspunde astfel la întrebarea ce se aude azi tot mai des: *Incotro mergem*?

In zece capitole se explică, între altele, însemnătatea dogmelor privite din cele mai diferite puncte de vedere, urmate apoi de teoriile asupra mişcării ideologice, cunoscute sub numirea de *rasism*; sub variate aspecte este privită *naţiunea şi naţionalitatea*; tot astfel şi antisemitismul, socialismul constructiv şi destructiv, partidele politice şi parlamentul etc.

Chestiunile sânt, cum vedem din aceste înşirări de titluri, destul de grave şi actuale, ca să fie studiate cât mai serios.

*

Pedeapsa depunerii din cler, de Pr. *Spiridon Cândea*, retipărire din Revista Teologică, Sibiu, 1935, Tip. Arhid. — O broşură de 40 p. Preţul?

Pedeapsa cea mai gravă aplicată clericilor vinovaţi: caterisirea, degradarea, excluderea sau depunerea din cler, este tratată în acest studiu pe temeiul canoanelor şi al practicei bisericeşti.

Se arată pe scurt, dar temeinic şi documentat, care sânt delictele pedepsite cu depunere şi cum biserica a aplicat sancţiuni pentru aceste delicte, ear prin luarea de măsuri a făcut ca viaţa morală a credincioşilor şi concepţia despre religia creştină să fie respectate. Cu cât legile bisericeşti vor fi urmate cu ascultare tot mai pronunţată din partea creştinilor, cu atât mai mult

Organizaţi Reuniuni de femei

apoi, din preoţi, învăţători şi prea puţini funcţionari publici. Comercianţi, industriaşi şi meseriaşi, abia de existau. Nu că românul nu ar fi avut sau nu ar avea aplicare spre meserii, căci din timpuri străvechi, agricultorul nostru a fost şi meseriaş în mare parte. *Cine* cultiva inul şi cânepa apoi pânza, *cine* o ţesea pentru albituri? Dar din lâna oilor ciorapii, pantalonii, sumanul?; iar din piei, cojoace ş. a. m. d., — restul de îmbrăcăminte le procurau dela oraşe, putem afirma cu toate aceste, că ocupaţiunea era mărginită numai pe lângă „bâta păstorului şi coarnele plugului“ — după cum se exprimă fondatorul Reuniunii.

„Am cugetat — scrie N. Cristea — că un popor nu poate progresa numai cu ţărani şi funcţionari. — puterea de viaţă, de rezistenţă şi independenţă i-le dă însă industria, comerţul şi meseriile“. In casele înaintate, burghezia, clasa de mijloc îşi au evoluţia lor cu veacuri în urmă; *la noi*, abia se poate vorbi de un modest început la sfârşitul veacului al XIX-lea.

Şi sub acest raport, trăiau sub carantină ca în toate domeniile de manifestare ale vieţii, chiar sute de ani. Dacă cineva practica o meserie oarecare şi se dovedea, i-se confişcau instrumentele de lucru, era pedepsit, sau era nevoit să-şi nege naţionalitatea. Meseria aparţinea ca multe alte — privilegiilor şi privilegiaţilor. *Cea mai aspră* opreliste era în aşanumitul „fundus regius“. Aşezarea la oraşe ca meseriaş român, învăţarea meseriei erau îndeletniciri nepermise elementului românesc. *Poate fi* mirare de această opreliste, când în veacul al 18 şi 19 nu era permis ca biserica românească să aibă turn şi clopote în acest oraş? *Şi*, care era raportul chiar dacă cineva învăţa şi practica o meserie, faţă de alţi meseriaşi de altă naţionalitate cu privilegii, cu trecut din tată în fiu, cu capital şi experienţa, cu legături — faţă de modestul începător cu capital mic şi cu cultură mai redusă!

Cum aceasta era starea la anul 1848, mergând mai în urmă, sub acest raport starea este şi mai tristă. Trăind în iobăgie la sate, toleraţi la oraşe, *cum* să fi permis stăpânitorii de pe vremuri practicarea şi învăţarea meseriilor la oraşe, ca români? Pe la anul 1811, măerenii din Sibiu au înaintat o jalbă la curtea din Viena, că nu sunt primiţi la meserii ca români, nu-i admit saşii în aşa numitele „ţehuri“, în schimb, erau obligaţi să presteze atâtea servicii gratuite la oraş, aflându-i buni la robotă nu însă la drepturi. S'a ordonat o anchetă, care a constatat în ce umilinţă şi ce nedreptate le fac mai marii oraşului; li s'a recunoscut că plângerea este dreaptă şi s'a dat ordin să fie primiţi la meserii şi în „ţehuri“ (sindicate).

VOINŢA ARDEALULUI. Am arătat în numărul trecut al ziarului nostru că o delegaţie de fruntaşi ardeleni s'a prezentat, zilele trecute, în frunte cu I. P. Sf. Sa Mitropolitul Nicolae şi dl Sextil Puşcariu dlui prim-ministru Tătărescu cerând repatrierea *Fundaţiunii „Gojdu“* şi *desfacerea Acordului dela Vatican*. Faptul de-o importanţă covârşitoare este că memoriul prezentat cu această ocazie e semnat de peste 560.000 români ardeleni. Dacă ţinem seama că iscăliturile acestea sunt numai dela cei vrâstnici, în cea mai mare parte dela capii de familie, putem considera acest memoriu ca un adevărat plebiscit al neamului românesc din Ardeal, ca o manifestare impresionantă a voinţii Ardealului românesc.

Menţinerea Acordului dela Vatican, şi după această repudiere a lui din partea românimii ardelene, ar însemna o nesocotire a celor mai fundamentale principii după cari se conduc azi popoarele.

Evenimentul e prea important ca să nu mai trebuiască să revenim în numerile viitoare asupra lui.

---

va sporì viaţa morală şi disciplina în cler şi popor. Acest lucru se dovedeşte, clar precizat, pe paginile menţionatei broşuri a părintelui Spiridon Cândea.

*

Cunoşti tu calea? *Chemări către suflet, de Preotul* Toma Chiricuţă, *Editura «Fântâna Darurilor», Buc. 1934. — Un vol. de 271 pagini. Preţul 60 lei.*

Eată o nouă carte care este un prea frumos rod al muncii părintelui Toma dela biserica «Zlătari» din Bucureşti. Harnicul şi smeritul propovăduitor al cuvântului dumnezeesc ne dă, în noul său volum, 22 predici, cele mai multe inedite, altele apărute în volumul Chemări de departe.

Fraţii preoţi şi bunii credincioşi le vor primì cu interesul şi iubirea dovedite şì la alte prilejuri faţă de publicaţiile osârdiosului preot dela Zlătari, care izbuteşte mereu să învedereze atât de luminos adevărul, frumuseţea şi adâncimea, cuprinse în rândurile din Evanghelie.

*

Distincţie binemeritată. — Ca întregire la notiţa apărută, sub acest titlu, în numărul nostru din 13 Ianuar, mai primim următoarele: In Dumineca din 20 Ianuar 1935 s'a ţinut în biserica din Bobâlna (lângă Orăştie), solemnitatea în vederea distincţiei preotului local *Petru Lula* cu brâul roşu, acordat din partea I. P. Sfinţitului Mitropolit Nicolae. Un sobor de preoţi, din tractul Geoagiului, în frunte cu Păr. protopop Valer Goron, a săvârşit slujba divină în asistenţa mulţimii de credincioşi, ţărani şi cărturari, în mijlocul cărora Păr. P. Lula s'a bucurat totdeauna, timp de peste trei decenii, de multă dragoste şi respect, ear faptele sale meritau deplin încrederea şi distincţia, date din partea superiorilor săi. La sfârşitul slujbei, a cuvântat Păr. protopop Goron, reliefând activitatea frumoasă a sărbătoritului, care timp de 34 de ani s'a dovedit a fi adevărat păstor sufletesc al păstoriţilor săi, oameni vrednici şi buni credincioşi. A răspuns adânc emoţionat sărbătoritul, ascultat cu evlavie de toţi cei de faţă. După aceasta a vorbit dl *Dr. A. Vlad*, — fost ministru şi membru marcant al corporaţiilor noastre bisericeşti, — accentuând că, în criza morală actuală, se resimte în deosebi trebuinţa educaţiei religioase creştineşti; ear sărbătoritul, slujitor al altarului dela Bobâlna, prin credinţa şi munca sa pilduitoare de atâţia ani, a dat o bună îndrumare tuturor enoriaşilor săi, cari totdeauna l-au ascultat şi urmat cu fiască iubire. S'au mai rostit felicitări în numele preoţimii din protopopiat şi în al parohienilor din comună, celuice propovedueşte cuvântul Domnului şi îndeamnă cu lungă răbdare şi cu bună învăţătură.

*

Pentru tineretul nostru. — Astăzi, în ţara noastră, organizarea tineretului ortodox de toate categoriile, rural, urban, de şcoală primară, secundară şi universitară este cea mai mare problemă care se impune categogic şi — cred — nime n'ar putea contesta nici momentul, nici necesitatea. O fugară anchetă, dar obiectivă, în zile de Dumineci şi sărbători, prin viaţa satelor, sau prin dughenele şi periferiile oraşelor, ar fi dureroasă.

Tineretul nostru de toate categoriile este crescut în atmosfera otrăvitoare a prea multor libertăţi şi este încurajat de o ucigătoare operă de distrugere sufletească. Cinematograful cu filme senzaţionale, tipărituri pornografice care împodobesc vitrinile librăriilor — multe din acestea prigonite de cenzura altor ţări — injectează sufletul tineretului cu cea mai periculoasă şi şi distrugătoare otravă. Nu acestea distrug atâtea plăpânde suflete şi nu acestea deschid, prea de timpuriu, mormântul pentru atâtea vieţi? Tineretul nostru, cu toată alarma răscolitoare de cele mai amănunţite măsuri de prevedere după monstruoasa crimă a elevilor liceeni şi a altor ordinare fărădelegi săvârşite tot de elevi şi tineret, a rămas totuşi abandonat, sau rămâne organizat în societăţi izolate în vreo câteva provincii, dar şi acestea fără legătură între ele.

Afară de acestea, astăzi, când viaţa socială şi la noi îşi caută mai accentuat ca ori când, noui tipare de viaţă, problema înmănuncherii tineretului ortodox într'o organizaţie creştină sub conducerea bisericii, trebue să fie preocuparea principală a zilei.

Lumea veche apune, şi o lume nouă vrea să răsară care-şi caută formele de viaţă.

Lumea care apune a fost creştină cum a fost; dar care vrea să vină, cum va fi? Va fi aşa, cum vom şti s'o creştem. Se va forma în tiparele de viaţă pe care le vom da noi.

De aceea mă gândesc, ce măreaţă înfăptuire a anului 1935 ar fi, înmănunchierea tineretului ortodox dintre fruntariile ţării noastre într'o mare asociaţie creştină ortodoxă (d. ex. Sf. Gheorghe) sub conducerea bisericii, care să-i înfrăţească într'acelaş crez, într'acelaş ideal şi aceeaş luptă pentru neam şi legea strămoşească.

Programul de muncă al acestei mari organizatii se poate încadra parţial în programul organizaţiei premilitare a tineretului, organizaţie înfăptuită, care-şi începe activitatea. In subcentrele de instrucţie premilitară, asociaţia religioasă creştină îşi va putea desvolta un frumos program de activitate, urmând, ca restul programului să fie desvoltat cu acest tineret în satul lui.

In general, această mare asociaţie creştină a tineretului ar avea îndatorirea de a creşte întreg tineretul şi de toate categoriile *în şcoala «Invăţătorului Celui Mare»*, Care le va reconstruì sufletul.

In această şcoală tineretul va învăţa să-şi plece genunchii în faţa sfintelor altare pentru rugă, va învăţa să iubească, să ierte şi să se jertfească pentru adevăr, bine, dreptate, pentru neam şi legea strămoşească, cu marele obligământ moral, ca, el, tineretul de astăzi, care mâne va forma suportul bisericii noastre ortodoxe şi care va ajunge să conducă destinele ţării noastre, să încreştineze viaţa familiară şi socială, legile şi toate instituţiile ţării.

O astfel de organizaţie creştină dela început s'ar părea irealizabilă, mai ales în această epocă de incertitudini, dar a o lăsa ar însemna o înfrângere în luptă cu idealele mari ale vieţii de astăzi.

Imperativul vremilor de astăzi este munca şi toţi, cari se vor înfrăţi cu ea în lupta pentru înfăptuirea acestei mari asociaţii a tineretului ortodox român, vor binemerita dela biserică. Pr. *Isacu*

*

Nesinceritate permanentă. — Uniaţia nu poate privì fără, răutate, situaţia dominantă a Bisericii ortodoxe în statul român. Şi nu mai conteneşte să persifleze, această demnitate a Bisericii ortodoxe, zeflemizând în modul cel mai puţin decent, şi fără a-i turbura pentru aceasta nimeni, Biserica şi credinţa neamului românesc. Când pot găsì vre-un cuvânt potrivnic ideii de Biserică dominantă, îl citează, de s'ar fi rostit undeva peste mări şi ţări. Aşa citează acum un astfel de cuvânt de-al lui Mussolini, uitând că Ducele a spus aceasta în senzul că nu vrea să aservească Biserica statului, aşa cum vrea fascismul hitlerist. Nici nu putea combate ideea Bisericii de stat în senzul ei obişnuit şi corect, căci atunci ar fi venit în contrazicere cu sine însuşi, ştiut fiind că prin Acordul dela Lateran a recunoscut catolicismul ca biserică de stat în Italia.

Dar mărunţii mercenari ai injuriei prin „telefon“ ar fi trebuit şi din alt motiv să cugete puţin înainte de-a utiliza pe Mussolini pentru combaterea ideii de biserică dominantă (căci la noi, din păcate, e numai dominantă, nu de stat), Papa Pius IX a condamnat teza că religia catolică nu poate fi socotită ca religie de stat, în statele unde are ca adepţi majoritatea locuitorilor. Deci prin aceasta a susţinut că religia majorităţii trebue socotită în orce ţară ca religie de stat. Iată a 77-a teză din Syllabus, pe care a condamnat-o: «*Aetate hac nostra non amplius expedit religionem catholicam haberi tanquam unicam status religionem, ceteris quibuscumque cultibus exclusis*». Pe românește: «*In epoca noastră nu mai este de folos a socoti religia catolică ca unica religiune de stat, cu excluderea tuturor cetorlalte culte*».

Dacă vom pârâ pe scribii fără cap ai „Unirii“ la Vatican pe tema aceasta, papa va trebui să-i condamne dacă ţine în adevăr la principiul pe care odată l-a formulat şi dacă nu vrea să-şi ciuruiască „infalibilitatea“. De nu-i va condamna — şi nu-i condamna desigur — atunci n'avem dreptul să folosim aci numele unui dulce şi prea folositor năravː *oportunism?*

*

Viaţa Ilustrată, *revistă de familie, a apărut Nr. 2 pentru Februar 1935.*

In acest număr se comemorează **revoluţia lui Horia,** *izbucnită înainte cu 150 de ani.*

Articole chibzuite şi mişcătoare, scrise în amintirea martirilor naţionali Horia, Cloşca şi Crişan, numeroase ilustraţii, şi alt bogat şi îngrijit material, în proză şi versuri, împodobesc paginile excelentei reviste sibiene, care se recomandă astfel dela sine creştineştilor familii din toată ţara.

Abonamente se fac şi la: Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

INFORMAŢIUNI

† **Victor Lazăr,** profesor î. p., un eminent pedagog, scriitor şi publicist, s'a stâns din viaţă în 28 Ianuar 1935, în al 66 lea an al etăţii sale, după o lungă şi sbuciumată activitate publică. A fost director al şcoalei comerciale sup. române din Salonicul Macedoniei; apoi a lucrat în Biblioteca Academiei Române, ca funcţionar al ei; a susţinut cu condeiul său numeroase publicaţii ale societăţilor noastre culturale, şi a colaborat sârguincios la reviste şi la ziare din Ardeal şi din alte părţi ale ţării. Regretat de toţi ceice l-au cunoscut, a fost petrecut de un mare uumăr de prieteni, foşti colegi şi alte persoane, la locul de veşnică odihnă, la 30 Ianuar, în cimitirut central din Sibiu. Dumnezeu să-l primească între drepţii Săi!

Proect de lege, în scopul înfiinţării unei *monetării naţionale*, s'a depus săptămâna aceasta în parlamentul ţării. — Se vor bate şi pune în circulaţie noui monete divizionare de: 25 şi 50 bani, 1 leu, 2 lei, 5 lei, 10 lei, 20 lei, 50 lei, 100 lei, — în valoare nominală aproape de 5 miliarde lei.

Ministerul sănătăţii, prin deciziunea Nr. 103.951—935, dispune *obligativitatea* declarării pentru *Rugeolă*, deoarece această boală a apărut cu complicaţiuni pulmonare şi gastro-intestinale care dau un mare procent de mortalitate. Obligaţia de a declara această boală o au, în conformitate cu articolul 175 din legea sanitară: 1. Medicii curanţi; 2. directorii şcoalelor; 2. conducătorii stabilimentelor industriale, comerciale, azilelor, hotelurilor, hanurilor, închisorilor etc.; 5. capii familiilor; 6. persoanele care îngrijesc bolnavii; 7. orcine are ştiinţă de boală infecţioasă. — Declararea se face, pentru bolnavii de pe raza municipiului Sibiu, către *Serviciul sanitar al municipiului Sibiu;* iar pentru bolnavii din judeţ către Serviciul sanitar al *judeţului* Sibiu. — Medicul şef al municipiului Sibiu: *Dr. I. Sturza;* secretar *Jureş.*

Şi Dvoastră

vă economisiţi sigur frumoase diferenţe de sume cu cari vă acoperiţi alte necesităţi, făcându-vă cumpărăturile mărfurilor de **Coloniale, cafea, bonboane** etc. la marele şi renumitul magazin de coloniale şi cafea

„LA PAŞA“

Magazinul „LA PAŞA“ pe lângă specialităţile de cafea, ceai şi cacao de prezent este cel mai bine asortat cu tot felul de coloniale, delicatese şi secţie specială pentru bonboneria „ZAMFIRESCU“, „PALATULUI“ etc., atât în cutii frumoase pentru cadouri la orce ocaziuni cât şi desfăcute — Furnizorii Curţii Regale.

Depozit de zahăr cu preţul cel mai ieftin al zilei.

Notaţi adresa, vizitaţi cu prima ocazie şi convingeţi-vă personal de calitatea superioară a mărfurilor cât şi de preţurile ieftine.

Câştig mic şi rulaj mare este deviza sinceră a magazinului „LA PAŞA“.

Cei ce se prezintă la târguieli cu acest anunţ primesc cadouri. [1] 1—1 [R. S.]

SIBIU, strada Regina Maria 42

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Sâmbătă, 2 Februar 1935, (Intâmpinarea Domnului) va predica părintele *M. Neagu;* ear Duminecă, 3 Febuar păr. prot. *E. Cioran.*

CĂRŢI ŞI REVISTE

Calendare. Cunoscutele şi răspândite calendare pentru popor ale firmei Krafft şi Drotleff S. A. din Sibiu: «*Calendarul Săteanului*» şi «*Amicul Poporului*» au apărut, pentru anul 1935, cu bogat material de învăţătură şi de petrecere. „Amicul Poporului“, ajuns la frumoasa vârstă de 75 de ani, a îmbrăcat haină de sărbătoare. Intemeetorul calendarului a fost Visarion Roman, care l-a redactat timp de 29 de ani. Materialul din 1935 conţine o piesă teatrală, „Pelerinii“, apoi povestiri istorice, poezii, articole economice, ş. a. îngrijit redactate de dl Horia Petra-Petrescu. Preţul Calendarelor este: „Calendarul Săteanului“ Lei 12, „Amicul Poporului“ Lei 18.

Poşta redacţiunii

Mai multora. **Din multele scrisori ce le-am primit constatăm, că în sufletul preoţimii din întreaga noastră mitropolie s'a ridicat un val de indignare şi revoltă faţă de purtarea preotului Iosif Trifa. Toată lumea ştie *de cât sprijin* s'a bucurat acest preot din partea Inalt Prea Sfinţitului nostru mitropolit *Nicolae* şi acum cu amară ingratitudine are cutezanţa să se ridice împotriva ordinei şi disciplinei canonice din Biserică. Şi cu ce apucături! Dintr'o boală de care sufere vrea să-şi croiască nici mai mult nici mai puţin decât — *martiriu;* iar neascultarea şi răsvrătirea sa faţă de Biserică şi faţă de autoritatea bisericească vrea să şi-o înfăţişeze înaintea celor naivi drept — *persecuţie!* Dar oamenii cu judecată au văzut, din documentele ce le-am publicat în numărul nostru trecut, care este starea lucrului. Mişcarea Oastei, ajunsă sub noua conducere, se întăreşte, căci P. Cucernicii preoţi se ataşează acum cu toată încrederea la ea şi o iau sub conducerea lor. In mişcarea Oastei astăzi este o înviorare şi gazetele ei sunt tot mai vii şi mai frumos scrise. Situaţia părintelui I. Trifa merge spre clarificare, căci dintre oamenii înţelegători nu mai are pe nimeni în jurul său.**

Nr. 36—1935

Concurs

Pentru întregirea postului de **preot-misionar,** se publică concurs cu termin de 30 zile.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sunt: salarul dela stat, conform calificaţiunii şi anilor de serviciu prevăzut în bugetul Onor. Minister al Cultelor pentru preotul catedralei.

Dela concurenţi se cere calificaţiune preoţească pentru parohiile de clasa I.

Cel numit va îndeplini însărcinările pe cari i-le va da Consiliul arhiepiscopesc.

Cererile de concurs, însoţite de documentele personale: Absolutoriu teologic, Atestat de calificaţiune preoţească, Diploma de bacalaureat, Certificat de serviciu, se vor trimite pe adresa Consiliului arhiepiscopesc din Sibiu.

Sibiu, din şedinţa senatului bisericesc a Consiliului arhiepiscopesc dela 18 Ianuarie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII Sibiu, 10 Februar 1935 Nr. 7

Telegraful Roman

Organ naţional-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Lozinci regale pentru Biserică

Tot mai des şi tot mai desvăluit îşi manifestă M. S. Regele concepţia înaltă ce-o are despre misiunea Bisericii ortodoxe în ţara noastră şi tot mai insistent îşi arată voinţa de-a fi un călduros ocrotitor al ei şi un asiduu animator al activităţii pastorale a slujitorilor ei. M. Sa Regele, dându-şi seama despre marele rol ce-l are Biserica în viaţa unui popor şi a unui stat, înţelege, ca şi vechii domnitori din ţările ortodoxe, să se intereseze de aproape de mersul vieţii bisericeşti, să participe la tot ce interesează conducerea şi îndrumarea Bisericii. M. Sa Regele nu vrea să fie un Domnitor laic într'un stat laic. Grija ce-o arată, ca Suveran al statului, Bisericii ortodoxe, arată că în concepţia M. Sale, fiinţa şi destinul statului român e nedeslipit legat cu al Bisericii ortodoxe. Rege ortodox al unui stat ortodox, aşa se consideră M. Sa, şi aceasta este realitatea.

Cu ocazia investirii I. P. S. Sale Nicodim ca mitropolit al Moldovei, M. Sa a exprimat din nou, în forme şi lozinci strălucitoare de înţelepciune, rolul Bisericii ortodoxe şi al slujitorilor ei în timpurile noastre, precum şi legăturile ei cu statul, cu poporul şi cu Regele nostru:

«*Biserica astăzi trebue să reînceapă să-şi trăiască adevăratul ei rol şi acest rol nu poate să şi-l îndeplinească decât prin energia şi înţeleapta îndrumare a conducătorilor ei.*

Viaţa astăzi nu mai e contemplativă ca în vremea marilor ierarhi premergători ai I. P. S. Sale; astăzi se trăeşte intens, se trăeşte repede, agitat; biserica trebue şi ea să urmeze cu vremea, ea nu mai poate fi numai contemplativă, ea trebue să devie vie, să se afirme cu putere în faţa nevoilor vieţii moderne».

Cei mai mulţi slujitori ai Bisericii simt azi trebuinţa să folosească şi alte mijloace şi ocazii de propovăduire, decât slujba simplă. Simt că trebue să ducă cuvântul dumnezeesc în toate locurile unde sunt reţinute azi, aproape tiranic, sufletele omeneşti: în case, fabrici, în sindicate, pe străzi. Slujitorii altarului văd, afară de câţiva înapoiaţi cu sau fără voie, că e necesară *organizarea* atât pentru propovăduire, cât şi, mai ales, pentru ajutorarea oamenilor la nevoie. M. S. Regele vine acum să confirme şi să dea forţă nouă acestor silinţe ale Bisericii, arătând cu hotărâre că acesta e drumul misionarismului actual. Cu o pătrunzătoare înţelegere a spiritului vremii, care şi-a înoit în toate ramurile de activitate metodele, M. S. Regele a constatat că şi în păstorirea sufletelor e necesară o împrospătare a metodelor, potrivit cu tot felul de-a gândi şi de-a lucra al omului de azi. Sforţările omului contimporan pe teren agricol, pentru a scoate tot mai multe roade dintr'un pământ cât de puţin promitător, pot fi un puternic îndemn pentru slujitorii altarului să facă la fel în lucrarea sufletelor.

«*Mai mult ca oricând parabola Mântuitorului despre semănătorul este actuală, dar nu trebue să ne speriem de pământul neroditor; ca şi în agricultură, trebue să ne pregătim ogorul ca să încolţească cât mai roditor lanul. I. P. S. Ta şi ceilalţi ierarhi sunteţi semănătorii, tot restul clerului sunt plugarii şi muncitorii pământului, cari vă pregătesc ogoarele*".

Impresionante cuvinte are M. Sa când, vorbind de pericolele ce ne pasc credinţa din partea unor credinţe străine, cere tuturor să se înroleze în lupta pentru apărarea şi întărirea ei, în frunte cu M. Sa. Căci ortodoxia şi românismul sunt două forţe indispensabile pentru propăşirea ţării.

«*Se aud multe plângeri că alte credinţe ne copleşesc.* **Aceste plângeri trebuesc să devie serios îndemn pentru păstrarea Bisericii noastre. Toţi acei cari îi aparţinem trebue să ne dăm mâna, să muncim cu putere la reîntărirea şi ridicarea credinţii noastre ortodoxe române. In trecut aşa de strânse au fost legate aceste noţiuni, patrie şi credinţă, încât ele fac parte integrantă din efortul spre progres al României".**

Ii suntem profund recunoscători M. Sale Regelui pentru această hotărâtă proclamare a necesităţii vitale pentru poporul nostru, de-a fi sprijinită credinţa acestui neam de toţi fiii lui, prin urmare, în primul rând de conducătorii statului nostru. Rămâne ca guvernele ţării să ţină seama de voinţa regală, sprijinind sforţările pastorale ale Bisericii ortodoxe şi apărând-o de loviturile neloiale ale sectelor şi confesiunilor străine.

In legătură cu aceasta M. S. Regele nu uită să sublinieze importanţa factorului mirenesc în apărarea şi înrirea Bisericii:

«*Datoria aceasta incumbă mai ales conducătorilor şi credincioşilor Bisericii. Colaborarea strânsă şi desăvârşita încredere între aceste două elemente componente ale ei este mijlocul prin care se va atinge acest scop*».

Colaborarea clerului cu mirenii este un bun care prin Legea bisericească s'a transmis din Biserica Ardealului întregii Biserici ortodoxe române. M. S. Regele arată în ce spirit trebue să aibă loc această colaborare şi ce roade binefăcătoare se pot aştepta dela ea. Această colaborare încă este unul din acele mijloace pastorale noui, prin cari slujitorii Bisericii au ocazia să iasă din izolare şi contemplativitate şi să propovăduiască pe Hristos la atâtea ocazii. Mirenii sunt «un component» al Bisericii şi ca atare trebue să-i interesăm la opera de întărire a Bisericii.

Binevenit este şi îndemnul categoric al M. Sale ca slujitorii altarului să nu se mai lase deviaţi dela misiunea lor duhovnicească, de politică cu tot cortegiul ei de interese materiale şi egoiste. Va trebui ierarhia bisericească să se îngrijească ca acest îndemn regal să aibă urmări reale. Căci e o evidenţă ce nu mai poate fi pusă în discuţie că prin politică preotul îşi slăbeşte activitatea misionară şi eficacitatea ei. Dintre preoţii cari fac politică nu cred să se fi distins vreunul cu adevărat în creşterea sufletelor în credinţă. Desigur sunt interese de ordin material în fiecare parohie. Dar ele vor trebui satisfăcute pe alte căi decât în dauna păstoririi sufletelor. O anumită «politică» în senz de diplomaţie, în acest scop, rămâne în sarcina centrelor eparhiale.

Mulţumim M. Sale Regelui pentru grija ce-o poartă Bisericii neamului. Slujitorii altarului se vor sili să urmeze înţeleptele sfaturi şi îndemnuri ale M. Sale, iar gândul că M. Sa veghiază cu iubire asupra lor le va da putere şi mai multă. **D. S.**

Fundaţiunea Gojdu şi „Acordul cu Vaticanul"

— Votul obştesc al Ardealului —

Delegaţia fruntaşilor ardeleni care, condusă de cele mai cu vază personalităţi ale vieţii publice româneşti, s'a prezentat recent dlui prim-ministru Gh. Tătărescu, a cerut două lucruri:

Repatrierea Fundaţiunii Em. Gojdu şi

Desfacerea „Acordului cu Vaticanul".

Demersul fruntaşilor noştri s'a desfăşurat pe temeiul *votului obştesc* al Ardealului românesc.

Peste o jumătate de milion de iscălituri, în cea mai mare parte dela capi de familii ortodoxe, se rostesc *împotriva* Acordului amintit şi-l *osândesc*, ca pe un act dăunător şi primejdios ţării şi neamului nostru.

Memoriul, înaintat prim-ministrului ţării, cu privire la Fundaţia Gojdu şi Acordul cu Vaticanul, este semnat de dl profesor universitar *Sextil Puşcariu*, preşedintele Frăţiei Ortodoxe Române.

Cu raport la repatrierea fundaţiunii Gojdu, reţinute pe nedrept la Budapesta, memoriul insistă ca soluţiunea să fie dată *neîntârziat*, cu atât mai mult, cu cât, după informaţiunile din urmă, şi din partea maghiară există bunăvoinţa de a lichida acest litigiu.

In problema Statusului romano-catolic ardelean, memoriul constată următoarele:

«*S'a săvârşit greşala de a se încheia în 1932 cu privire la la Statusul catolic un acord cu Vaticanul prin care Statului catolic i s'a dat sub astă denumire recunoaşterea legală pe care vechea Ungarie i-a* refuzat-o consecvent, *iar bunurile administrate de el în mod temporar, din încredinţarea Statului, au fost date exclusiv* catolicismului unguresc.

Dar conştiinţa publică românească a refuzat, în mod consecvent, ratificarea acestui atentat la adresa Statului român. Astfel ministerul de instrucţie şi culte, ministerul de agricultură, ministerul sănătăţii publice, universitatea din Cluj, — toate interesate în chestiunea bunurilor deţinute de Statul catolic, — precum şi justiţia *ţării, printr'o serie întreagă de sentinţe executorii şi printr'o cercetare penală de proporţii neobişnuite, s'a opus şi continuă să se opuie în mod categoric Acordului cu Vaticanul. Chestiunea se găseşte, de aproape doi ani de zile, în faţa înaltei Curţi de casaţie, unde cinci procese între Statul român şi Statul catolic aşteaptă, conexacte, să fie desbătute. Desbaterea aşteptată n'a avut încă loc nici până în ziua de azi, — ea s'a amânat de 6 ori una după alta*».

Conştiinţa publică românească, în faţa acestei situaţii, cere în mod hotărât autorităţilor superioare de stat să-şi facă fără şovăire datoria.

Menţinerea şi întărirea «statusului» în statul român, ocrotindu-l prin acorduri nefaste, este cu desăvârşire contrară intereselor româneşti, şi în acelaş timp bine venit şi cu însufleţire salutat în tabăra iredentiştilor revizionişti.

In modul cel mai documentat, memoriul arată că:

1. Problema Statului catolic nu este problemă catolică, — ci o problemă de Stat.

2. Că ea nu este o problemă de politică externă, — ci de politică internă.

3. Guvernului român — singur — îi revine dreptul şi datoria de a rezolvi problema Statului catolic în conformitate cu interesele de Stat.

In interesul dreptăţii şi al liniştei ţării, cei 560 mii de cetăţeni ortodocşi ai Transilvaniei cer cu toată hotărârea luarea de măsuri în consecvenţă, în special:

Onor. guvern să declare nul Acordul cu Vaticanul, atribuind imobilele deţinute de acesta, organelor în drept să le poseadă, adecă Universităţii din Cluj, Statului român şi Eparhiei romano-catolice de Alba-Iulia, şi să dea curs urmăririi penale împotriva vinovaţilor; — să prezinte chestiunea Statului catolic, respectiv a Acordului cu Vaticanul, dimpreună cu întreg materialul istoric şi juridic parlamentului, care sântem siguri că va refuza ratificarea; — să lase ca înalta Curte de casaţie, suprema instanţă judecătorească a ţării, să-şi spună cuvântul său atât cu privire la Statul catolic, cât şi la Acordul cu Vaticanul.

Biserica noastră ortodoxă, vă face declaraţia solemnă că nu va odihni până ce nu va vedea realizarea acestor îndreptăţite deziderate ale ei.

Inscăunarea I. P. Sf. Mitropolit Nicodem al Moldovei

In mijlocul unor mari şi rare festivităţi s'a făcut la Iaşi, în ziua de Duminecă, 3 Februar 1935, urcarea noului mitropolit *Nicodem* Munteanu, în scaunul de Dumnezeu păzitei Mitropolii a Moldovei şi Sucevei.

I. P. S. Sa a sosit dimineaţa la Iaşi, însoţit de înalţii oaspeţi: I. P. S. Patriarh *Miron*, I. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului şi dl ministru al cultelor, Al. Lapedatu.

In catedrala mitropoliei a urmat serviciul religios, săvârşit de 3 episcopi, 12 preoţi şi 8 diaconi. I. P. S. Mitropolit Nicolae a rostit Simbolul Credinţei. După terminarea serviciului divin, dl ministru Al. Lapedatu citeşte decretul regal de numire, ear P. S. Arhiereu Veniamin Pocitan dă citire gramatei prin care P. S. Nicodem, stareţ al mănăstirii Neamţu, este învestit cu demnitatea de mitropolit al Moldovei şi Sucevei.

In sfântul lăcaş s'au rostit, după aceasta, cuvântările, ţinute de: I. P. S. Patriarh *Miron*, dl ministru *Al. Lapedatu*, şi I. P. S. Mitropolit *Nicolae*; — tuturora le răspunde sărbătoritul mitropolit, I. P. S. Nicodem.

I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, dăruind sărbătoritului cartea *Noul Testament* dela 1648, a spus, în reasumat, următoarele:

Inalt Prea Sfinţite, prea venerate şi în Domnul prea iubite frate,

In **Predoslovia** *la această sfântă şi dumnezeească Scriptură a Noului Testament, tipărită în anul 1648 în cetatea Bălgăradului din Ardeal, mitropolitul Simeon Stefan a aşezat aceste memorabile cuvinte:*

«Noi derept aceia ne-am silit, de încât am putut, să izvodim aşa cum să înţeleagă toţi; iară să (dacă) nu vor înţeleage toţi, nu-i de vina noastră, ce-i de vina celuia ce-au răsfirat Rumânii printr'alte ţări, de ş'au mestecat cuvintele cu alte limbi, de nu grăesc toţi într'un chip».

Dând astfel grai luminat principiului unităţii de limbă a întregului nostru popor, păstorul duhovnicesc al Românilor ardeleni dinainte de aceasta cu aproape trei sute de ani a însoţit cu un lung şi adânc oftat dureroasa constatare, că Românii sunt răsfiraţi prin atâtea ţări şi limba lor e amestecată cu limbile atâtor neamuri. Par'că ar fi voit să spună: ce bine-ar fi dacă am locui toţi într'o ţară!

Dar pe lângă toată împrăştierea în care a trăit poporul românesc atâta amar de vreme, dragostea de frate a fost mai puternică decât nedreptele graniţi despărţitoare şi a găsit totdeauna mijlocul ca să ducă lumina şi cuvântul de încurajare acolo unde primejdia era mai mare. Astfel măritul voevod **Ştefan cel Mare** *a aşezat altarul mântuirii şi scaunul episcopiei dela Vad;* **Petru Rareş** *a ocrotit şi sporit ctitoriile.* **Mitropolitul Varlaam** *a combătut calvineştile învăţături, împrăştiind slova românească în toate părţile Ardealului, şi dela* **scaunul mitropoliei Moldovei** *şi din* **sfintele ei mănăstiri** *ni-a sosit în toată bună vremea lumină şi întărire şi frăţie românească.*

Culmile Carpaţilor n'au fost nici când prea înalte şi trecătorile lor n'au putut fi atât de păzite ca să nu le străbată smeriţii călugări aducând în desagii lor hrana sufletească pe care, ca pe o sfântă împărtăşanie, o împărţeau dela frate la frate. Aşa am putut rezista în decursul îndelungatei şi apăsătoarei noastre asupriri, până ce a sosit ceasul cel mare al desrobirii.

Aducători aminte de toate aceste faceri de bine cari s'au revărsat cu îmbelşugare asupra noastră, am venit să tâlmăcesc astăzi, înaintea gloriosului scaun al mitropoliei Moldovei, simţemintele de mulţumită şi recunoştinţă a întregului cler şi popor din mitropolia Ardealului. Am venit totodată ca să luăm parte, din tot sufletul, şi noi la bucuria mare a fraţilor noştri moldoveni cari îşi primesc astăzi pe bunul şi înţeleptul păstor sufletesc pe care l-au dorit pe scaunul mitropoliţilor Moldovei. Şi n'aş putea să subliniez într'un chip mai semnificativ marea noastră bucurie decât prezentând Inalt Prea Sfinţiei Voastre, ca unui învăţat tâlmăcitor al dumnezeieştilor Scripturi, acest venerabil monument literar al unităţii noastre de limbă, de credinţă şi de suflet românesc. **Cuvântul Domnului,** *precum a fost în trecut aşa trebue să fie astăzi şi să rămână în viitor,* **temelia nebiruită** *pe care să se clădească edificiul mare şi statornic al vieţii şi culturii neamului nostru românesc. Rog pe bunul Dumnezeu să hărăzească I. P. S. Voastre viaţă îndelungată ca să puteţi răspândi harul şi adevărul care prin Hristos ni s'a dat în sufletul iubitului nostru popor, spre binele lui, spre întărirea patriei române şi spre slava sfintei noastre biserici drept măritoare!*

Mitropolitul Nicolae înmânează mitropolitului Nicodem preţiosul dar, îmbrăţişându-l şi sărutându-l.

Cartea poartă următoarea închinare:

«Dăruit-am această dumnezeească scriptură a Noului Testament, tipărită la Bălgărad în Ardeal, la anul 1648, Inalt Prea Sfinţiei Sale D. D. NICODEM, învăţatului tâlmăcitor al cuvântului Domnului, cu prilejul înscăunării I. P. S. Sale ca arhiepiscop al Iaşilor şi mitropolit al Moldovei şi Sucevei, în ziua de 3 Februar 1935.

NICOLAE, arhiepiscop al arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu şi mitropolit al românilor ortodocşi din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş».

La palatul mitropolitan a urmat apoi o mare recepţie.

Catehizaţia ca mijlocul cel mai eficace al păstoririi sufletelor

Păstorirea sufletelor, cu privire la viaţa religioasă, se poate face de preot, sub diferite forme şi cu diferite mijloace. Preotul păstoreşte sufletele, în cadrul vieţii de familie, într'o formă anumită şi cu mijloace anumite. In viaţa socială, sub altă formă şi cu alte mijloace. In viaţa individuală iarăş deosebit. Tot aşa, preotul păstoreşte sufletele deosebit şi după etate, temperament, ocupaţiune (profesiune), situaţie socială, etc. Ba chiar după ţinuturi, localităţi şi după alte împrejurări. Preotul trebue să ştie deci, ce forme şi ce mijloace să întrebuinţeze pentruca acţiunea lui pastorală să fie reală si vie spre scopul nostru ideal suprem.

Deci, din aceste consideraţii — precum şi din altele nenumărate — problema pastoral-religioasă este angrenată într'o mulţime de cerinţi pe cari preotul — sub un aspru imperativ moral — e dator să le cultive şi să le trăiască în sufletul său.

Dar cu toate acestea, oricum ar fi pregătit preotul în acţiunea sa pastorală, dacă el neglijează elementul infantil, păstorirea sa e lipsită de o bază şi deci poate fi puţin durabilă. Mai ales în epoci de decădere morală, preotul trebue să-şi dea întregul său tribut duhovnicesc pentru a feri pe copii de a creşte în atmosfera stricată a imoralităţii deghizate sub ideile subversive ale modernismului, ale emancipării, ale femenismului, ale libertinismului, etc. etc.

Pentru acest scop însă, preotul n'are nevoie, numai decât, de metode şi de mijloace măestrite, pentru a face pedagogie religioasă; ci într'o atitudine de tot simplă şi cu un suflet plin de credinţă şi de evlavie să urce catedra şi, aşa, să povestească copiilor întregul adevăr dumnezeesc.

Prin aceasta nu vreau să se înţeleagă, că aş fi contrar al oricărui sistem pedagogic; ci religia fiind — prin excelenţă — viaţă, fiind un elan vital ce tinde a fi permanent deasupra contingenţelor, ea cere dela pedagog viaţă, cere puterea elanului moral, iar aceasta n'o poate da decât un suflet desbrăcat de metode şi de artificii, un suflet plin de evlavie şi puternic în credinţa religioasă.

In această stare catehetul singur îşi creiază metode şi mijloace prin puterea duhovnicească ce o are în sufletul său.

Deci, catehizatia — din acest punct de vedere — nu e o problemă, ci ea devine problemă acolo unde preotul n'o face, n'o activează.

Sunt azi (şi vor mai fi încă un şir de ani) mulţi dintre preoţi cari lipsiţi de conştiinţa adevăratei păstoriri a sufletelor, lasă catehizaţia în mâna învăţătorilor, sau a sorţii, nu din alte motive, ci (poate?) din simpla inconştienţă. Unii ca aceştia consideră catehizaţia ca ceva dispensabil în păstorirea lor; ceeace tocmai acest fapt constitue punctul iniţial al catehizaţiei ca problemă.

Dupăce tu ca preot — prin darul sfintei Taine a preoţiei — ai botezat pe copil, adecă l ai făcut părtaş (mădular) al Bisericii lui Hristos, de ce-l abandonezi tocmai atunci când el te reclamă mai mult ca părinte duhovnicesc? In seama cui laşi creşterea sufletului lui? In seama părinţilor? sau a învăţătorului? Dar dacă şi aceştia — la timpul lor — au fost lipsiţi de catehizaţie? Cum vor putea ei da catehizaţia? Din cărţi? Dar am spus, că religia — prin excelenţă, adecă în fiinţa ei — e viaţă, deci ea nu se poate învăţa din cărţi numai; ci ea trebue să fie „dar din dar", suflet din suflet, viaţă din viaţă. Iată deci, că nimic şi nimeni nu poate înlocui pe catihet, pe preotul adevărat.

Dacă azi unii preoţi se plâng, că tinerii ce se căsătoresc nu mai vin să ceară sfânta Taină a cununiei; că divorţurile sunt în plină ascensiune; că desfrâul şi alte imoralităţi s'au aşezat asupra satului ca ceaţa răcoroasă a toamnei, — apoi în cea mai mare parte se datoresc lipsei de catehizaţie la timpul său.

Prin catehizaţie preotul nu numai că îşi creşte pe viitorii cetăţeni ai parohiei sale, ci totodată prin copiii dela şcoală poate păstori întreaga viaţă a enoriaşilor săi. De pe catedră catehetul poate descifra (din gura sinceră a elevilor săi) moralitatea familiei; poate influinţa moral asupra vieţii familiare, — copilul fiindu-i un mijloc excelent misionar. De pe catedră preotul poate să-şi formeze pe micii misionari contra sectarismului, contra modernismului şi contra oricărui curent distructiv al vieţii morale omeneşti. De pe catedră preotul poate iniţia opera economică-gospodărească a satului; opera cultural-socială; opera de igienă, de caritate etc.

E de nebănuit câtă autoritate, câtă putere şi câtă iubire îşi poate câştiga preotul-catihet asupra enoriaşilor săi!

Lipsa de catehizaţie însă, ne duce la dezastru.

Mai zilele trecute citeam următoarea veste tristă:

O anchetă la şcolile secundare (de băeţi şi fete) din Chişinăul Basarabiei, a scos la iveală, că un număr considerabil de *elevi şi eleve* sunt contaminaţi de boli sexuale; că clientela unor medici este formată exclusiv din elevi şi eleve din şcolile secundare; că s'au găsit case de întâlnire unde aceşti copii precoci îşi satisfăceau erotismul lor trupesc. Lucruri, de cari, numai auzindu-le te îngrozeşti. Apoi, nu de mult am citit (şi ştim par'că cu toţii), cum acelaş element al societăţii omeneşti de azi (copii din liceu), din Bcureşti, Iaşi, şi din alte părţi ale ţării au comis crime, au pregătit atentate, au conspirat în acţiuni anarhice, etc.

De unde acestea? Se va spune: din negrija părinţilor. Dar aceasta? Se va afla de sigur, un răspuns. Insă, adevărata cauză este lipsa de viaţă morală. Viaţa morală însă vine numai din religiozitate; iar aceasta, numai prin catehizaţie şi păstorire duhovnicească.

Când copiii sunt lipsiţi de ideea unui Bun suprem, unui ideal nobil, ei îşi făuresc singuri idealuri, fiecare în felul său, sau unii dela alţii. E drept, că prinţii astorfel de copii nu sunt fericiţi de idealurile copiilor lor, dar nici ei nu le pot da idealul cel adevărat al vieţii, deoarece ei înşişi l-au abandonat.

Când scriu acestea, mă gândesc mai ales la părinţii din oraşe unde viaţa „modernă" a cutropit viaţa ideală a familiei. Dar tot atât mă gândesc şi la autorii de legi din zilele noastre, cari, în viaţa de stat, nu văd decât preocupări pur sociale politico-economice. Laturea religios-morală au abandonat-o, sau cel mult, — din când în când, după împrejurări — îi îmbie câte o promisiune.

In astfel de împrejurări nu ne rămâne altceva decât ca (de-pe-acum, pentru viitor, deocamdată — la oraşe — chiar şi fără sprijinul material al statului) să întrăm cu toţii, cu adevărat, în apostolat.

Nu e suficient ca legile să ne oblige a catehiza, nu e suficient ca să încredinţăm (unii) misiunea noastră altora; ci să facem din catedră un al doilea altar pentru fericirea celor ce în urma noastră au să ducă mai departe truda, isbânda şi idealul nostru.

Orăştie, Ianuar 1935.

Pr. **Iosif Vinţan**

Protestantismul în corn de capră

Se împlinesc 400 de ani de când reformatorul Luther a dat în traducere germană vechiul Testament. Evenimentul e sărbătorit cu mult entuziasm mai ales în Germania protestantă. Se scot albumuri comemorative, se îmbracă reviste în haină de Duminecă, se ţin congrese jubilare, expoziţii oferind ochilor variatele tipuri biblice perindate în albia celor 400 de ani. Bucuria e justificată. Luther a dat confesiunii sale o traducere credincioasă şi cu înţeles, iar următorii n'au făcut decât să reînoiască potrivit vremii ceeace a făcut bun primul traducător. Alături de ecoul ce se ridică în atmosfera sfântă a bucuriei, se se înalţă nourii negri ai unei concepţii singularizate, că, ce ne mai trebue vechiul Testament? Dat fiind că problema înlăturării vechiului Testament s'a pus, s'au căutat şi mijloacele practice pentru realizarea ei. Astfel în Nr. 1 din publicaţia periodică „Der Weg der Kirche" se vorbeşte la pag. 28 despre două căi. Intâia posibilitate ar consta în a declara vechiul Testament de necanonic, a pune adecă vechiul Testament alături de Inţelepciunea lui Solomon, Sirah, Iudit, Tobit, ,I II, III Macobei şi celelalte pe cari sfinţii Părinţi le recunosc ca lectură folositoare şi edificătoare. Altă cale la care au recurs, este mult mai radicală. Se cere pur şi simplu înlăturarea vechiului Testament din Biblie, predică şi învăţământ. Această uşuratică nestabilitate în materie teologică se datoreşte concepţiei eronate a protestanţilor cu privire la sfânta Scriptură. Tăgăduitori a tot ce este supranatural unii raţionalişti au slujit mult, pentruca sfinţenia sfintei Scripturi să se profaneze în inimile credincioşilor. Astfel nu e de mirat că s'a pus problema înlăturării Vechiului Testament şi că s'au căutat chiar şi căile practice pentru rezolvarea ei. Problema aceasta nu s'ar putea pune în biserica ortodoxă. Biserica dreptcredincioasă, ca mandatară a întemeietorului ei, a fixat un catalog în care sunt înşirate toate cărţile inspirate, catalogul acesta e cunoscut sub numele de „canon", iar cărţile cuprinse în el sunt canonice sau sfinte. Aceste cărţi cuprind în sine doctrina relevată ca regulă şi normă pentru credinţă şi viaţă. Ele sunt proprietatea bisericii. Biserica singură, protejată de-o înţelepciune supraomenească, are dreptul şi îndatorirea de-a regula aceste norme de credinţă. In vârtutea cărui drept ar veni acum un oarecare să retuşeze o hotărâre luată cu autoritatea de sfintenie a Bisericii. A declara cărţile Vechiului Testament necanonice e uşor, dar concluzia n'are nici o valoare. Cărţile nu-şi pierd prin aceasta caracterul lor. Ceeace pentru Hristos şi apostoli este sfânt, nu poate fi profan pentru noi. Inlăturând vechiul Testament din colecţia cărţilor sfinte, religia creştină rămâne suspendată în aer perzându-şi legătura cu Dumnezeul creator ale cărui opere le cunoaştem din revelaţia veche. Cu atât mai puţin este posibilă înlăturarea Vechiului Testament din învăţământ. Creştinismul este atât de legat de Vechiul Testament, încât păcătuim faţă de creştinism în general dar mai ales faţă de sufletul copiilor. Tocmai prin marile figuri ale Vechiului Testament se poate scoate la iveală principiul pedagogiei creştine, că oamenii trebue să asculte mai mult de Dumnezeu decât de oameni. Dacă unii preoţi au început a evita

în predicile lor chestiuni în expunerea cărora simt greutăți, o atare predică este de mai multeori ilegală: înlăturarea Vechiului Testament din predică fiind imposibilă. Noul Testament se sprijinește pe vechiul, care și pentru cultul bisericii a devenit o carte inevitabilă. Psalmii b. o. se bucură de atâta dragoste în biserica creștină, încât într'un fel oarecare ei au lăsat Noul Testament pe planul al 2-lea. Dacă Vechiul Testament și-ar putea pierde autoritatea de „Cuvântul lui Dumnezeu", atunci fără îndoială că și Noul Testament ar înceta de a mai fi carte sfântă, căci vechea vorbă creștinească: Novum Testamentum in vetere latet, Vetus in Novo patet, se potrivește de minune tocmai aici. Tradiția reprezentată prin scrisul sfinților Părinți, cei mai profunzi înțelegători ai Vechiului Testament va trebui dată și ea uitării. De vreme ce Vechiul Testament nu mai are ce căuta în învățământ și în genere în viața bisericii, elanul religios al înaintașilor noștri rămâne și el o eroare spirituală condamnabilă.

Iată pricina pentru care, întocmai cum nu putem zice: cu ce să înlocuim sufletul, astfel nu se poate pune întrebarea: Ce punem în locul Vechiului Testament?

Prof. **Dr. N. Neaga**

In memoria profesorului defunct Victor Lazar

de prof. **Constantin Crișțiu**

Cred că e bine și frumos, să fim recunoscători și pe cale publicistică, să ne aducem aminte de scumpii noștrii colegi antecesori din era veche, dela cari multe am putut învăța noi cești din era nouă.

In numele profesorilor din județul Sibiu și din întreagă țara, în numele acelora din cari te-ai ridicat, printr'o voință și putere pilduitoare, în numele acelor martiri ai neamului românesc, — de lângă sicriul tău rece și mut, de lângă groapa ta, care ar fi putut să te mai aștepte, viu să-mi îndeplinesc un greu și trist mandat, pentru a-ți rosti cuvântul de adio, cuvânt de tainică despărțire, cuvânt de recunoștință și sinceră admirație, vin eu colegul și prietenul tău de idei și convingeri, ca în numele acelor martiri și soli ai gândirii românești, din rândul cărora te-ai ridicat, în numele acelor cari te-au admirat, iar tu i-ai iubit, în numele acelora pe cari tu i-ai dorit să fie: solidari, uniți în cugete și în simțiri și dârzi în lupta cu întunerecul, — la a cărui limpezire tu ai muncit și ai ostenit cu graiul și cu peana atât de mult și din greu.

Neuitate coleg și prieten, știu că toată știința și energia risipită din belșug pe toate cărările umbletului tău, în urcușul ierarhiilor urcate, în îndeplinirea datoriilor ce ți s'au încredințat în tot locul, ai purtat busola dascălului român subjugat. Nu știu câți dintre dascăli ți se vor fi putut coborî în adâncul sufletului tău, — eu m'am coborât, eu m'am adâncit în afunzimea judecății ce te frământă și ți-am descoperit nobila ta intenție, prin care doriai să vezi murind neștiința, ignoranța, nedreptatea, umilirea, neadevărul, ipocrizia, demagogia și toate aspectele cari fac omul urât. Îndrăznesc să mărturisesc, că ai purtat, — peste tot locul pe unde ai umblat, chiar și ca directorul școalei comerciale superioare românești din Salonic-Macedonia, — cu multă resignare busola dascălului român prigonit și umilit.

Nu știu dintre câți te-au cunoscut, s'au putut adâncî în străfundul sufletului tău? Da! Dăscălimea și profesorimea ardeleană română s'au coborât și s'au adâncit în afunzimea gândurilor tale, desceperind în felul tău de a trăi, o înțelegere reală a aspirațiunilor tale, cari să închege aspirațiunile națiunii tale, pe care ai servit-o cu vârf și îndesat.

Învățătorimea care te-a stimat și iubit, învățătorimea pe care n'ai uitat-o în ultima clipă a vieții tale, învățătorimea pe care ai pregătit-o ca profesor la școala normală din Cluj, depune lacrimile sale sincere și prinosul de recunoștință, pe mormântul celui care a fost: Victor Lazar: *învățător, profesor, scriitor, publicist, conferențiar și martir național, — celui carele din comuna Jina a copilăriei sale și până 'n Salonicul-Macedoniei și carele ca bibliotecar al Academiei Române și eșit din temnițele ungurești pentru sentimentele sale românești, cutreerând țara românească dealungul și dealatul, a fost și a rămas* dascăl.

Și pare mi-se să nu exagerez, când afirm că taica Victor Lazar, — a fost un al doilea „Gheorghe Lazar", carele din tot sufletul său a iubit neamul românesc și ar fi dorit să-i mai servească și să-i mai facă bune și prețioase servicii.

Dacă ai fi avut puterea, precum ți-a fost dragostea și râvna de mare, ai fi pus-o întreagă în slujba temeliei acestei țări, din ignoranța căreia mulți și-au zidit palate. Mă fac deci interpretul mulțimei de popor și intelectualii ce te-au citit și depun pe mormântul tău floarea recunoștinței a întregei dăscălimi românești.

De încheiere găsesc de foarte nimerit să folosesc citatul din poezia scumpului nostru poet Octavian Goga: «Pe cine'n gropi părinte azi? Pe un om de omenie!»

Dormi în pace suflet blând și nobil!

Sibiu, 1 Februarie 1935.

Probleme, fapte, comentarii

Sfințire de troiță-monument. — In continuarea inaugurării troițelor-monument, — ridicate în ținutul Zarandului cu ocazia comemorării revoluției lui Horea, Cloșca și Crișan, de acum 150 de ani, — Duminecă în 27 Ianuar 1935 s'a făcut sfințirea troiței din parohia *Vălișoara*, jud. Hunedoara, localitate însemnată, prin luptele și izbânzile dobândite de răsculații din 1848, împotriva nobilimii maghiare din acele timpuri.

Deși toată ziua a plouat, numărul participanților, din localitate și jur, a trecut peste 500 persoane. Comitetul executiv, a fost reprezentat prin dnii C. Ciocan dir. lic. „A. Iancu" din Brad, prof. C. Rusu, ing. N. Minovici, iar din partea armatei dl sublocot. N. Drăghici. Serviciul divin a fost oficiat de parohul locului, păr. Popa Alexă și de către dir. C. Ciocan. După terminarea sfintei liturghii, participanții au pornit în procesiune spre mijlocul satului, unde a fost așezată troița și unde s'a făcut sfințirea apei, precum și parastasul pentru eroii revoluțiilor din 1784 și 1848, cum și pentru cei din marele războiu al întregirii țării. Restul programului s'a desfășurat la școala primară din loc, unde dl prof. C. Rusu a vorbit poporului despre evenimentele care au determinat ridicarea acestei troițe-monument. Au urmat apoi declamări și cântece patriotice, executate de elevii școalelor primare din Vălișoara și D. Mare.

Din partea parohiei a vorbit păr. Popa Alexă, arătând, prin cuvinte alese că ținutul Zarandului se mândrește cu eroii pe cari i-a dat din sânul său; ear cele zece troițe-monument din acest ținut vor rămânea mărturii nestерse, în fața generațiilor de azi și mâne despre faptele vitejești ale strămbunilor și părinților lor.

Terminând mulțumește onoratului comitet, pentru frumoasa operă înfăptuită. Dl dir. C. Ciocan, secretarul comitetului central, a făcut amănunțită dare de seamă asupra felului cum s'a pornit această inițiativă de către corpul profesoral al liceului nostru din Brad și de alți intelectuali; la urmă predă troița în grija autorităților locale. După ce frații „ostași" din parohia Vălișoara și jur au intonat frumoasa cântare: „Lăudați-L, că e mare Dumnezeu", serbarea a luat sfârșit. *Un asistent*

Din activitatea unui cerc pastoral. — Dintr'un raport ce-l primim dela cercul pastoral *Budila*, protopopiatul Sf. Gheorghe, constatăm vioaia activitate ce-o desfășoară preoții membri ai acestui cerc în frunte cu președintele lui, păr. *Iordan Curcubătă*.

Astfel între 11 Noemvrie 1934 și 27 Ianuar 1935 cercul și-a ținut pe rând adunările în parohiile *Dobârlău, Băcel, Marcoș, Teliu* și *Budila* cu slujbe în sobor, cu predici potrivite, cu șezători religioase pentru popor și cu ședințe intime ale preoților. La toate adunările colaborează școala primară, prin învățătorii și elevii ei, și asociațiunile: „Oastea Domnului", soc. „Sf. Gheorghe", „Reuniunea de femei". La adunarea din Budila, din 27 Ian. cor., a participat și „Astra" dela Brașov prin delegații ei. Cu acea ocazie, după ce păr. I. Curcubătă a conferențiat poporului despre rugăciunea „Tatăl Nostru", dl inspector Dr. Popa dela „Astra" Brașov a vorbit despre „revizionism", iar dl Dr. Suciu-Sibianu despre câteva reguli higienice.

In cele mai multe părți preoțimea noastră în unire cu ceilalți factori culturali desfășoară o intensivă acțiune religioasă și culturală. Dumnezeu să ne învrednicească să vedem cât mai curând roadele acestei activități.

*

Creștinismul și francmasoneria, *Ce este francmasoneria pentru popoarele creștine? Mijloacele bisericii creștine de-a o combate. Tip. «Artistică», Pitești. F. a. Broșură de 49 p. Prețul?*

Efectele dezastruoase ale acestei societăți secrete internaționale, de factură jidovească, le putem constata și în păturile sociale din țara noastră. Problema este astfel vrednică să fie ținută la ordinea zilei, lucrându-se tot mai conștient împotriva asociației anticreștine și antinaționale a masoneriei.

Broșura ce ni se prezintă din editura Sf. Episcopii Argeș, este un raport al referentului cultural Gh. Popescu, întocmit pe temeiul conferințelor preoțimii din județul Argeș, ținute în toamna anului 1933.

Raportul descrie în cuvinte lămurite organizarea și scopurile urmărite de francmasonerie, ale cărei rezultate în România sânt: secularizarea averilor bi-

* FOIȘOARA *

Comemorarea lui Nicolae Cristea

[2] de prof. **Emilian Cioran**
președintele Reuniunii

Porunci zădarnice, căci și după anul 1848 a dăinuit această stare, ba aproape până în ziua de astăzi. Căci dacă la 1811 e starea aceasta, nu a fost mai bună nici mai târziu. La anul 1860, ni se amintește cazul lui Moise Albu din Apoldul român, care numai după grozave stăruințe, cu petițiuni și apelațiuni până la locotenența regească din Sibiu, de abia a primit dreptul de a-și practica meseria de pantofar în Sibiu.

Aceste stări justifică până la evidență. că și sub acest raport de ce suntem mai în urmă față de alții. Sunt deci *un întreg complex* de împrejurări cari au dăinuit sute de ani. *Dar astăzi*, nu se cere oare o luptă dârză cu altă formă pentru afirmarea elementului românesc în industriile străine? Nu suntem de atâtea ori *«străini în țara lui»?* Robiți de ideia statului țărănesc, accentuând marele procent de agricultori, cu cari se pare că dăm faliment, nu se lasă pe planul ultim protecțiunea clasei de mijloc și peste tot meseriile și industria națională?

Starea aceasta de lucruri și împrejurări e generală la orașe, în special în provinciile alipite.

Neavând posibilitatea de-a învăța meserii, nu am avut nici clasa de mijloc, ne lipsea și ne lipsește încă în mare măsură: *zala*, care se încopcieze lanțul social.

Mai este o împrejurare pe care vreau să o amintesc. *Deși* spuneam că românul din fire e mesteșugar, *totuși* a avut și are și astăzi în parte ideea fixă, că meseria aparține Romilor, că ar fi degradantă față de ocupațiunea țăranului agricultor. *Deci*, erau *două mari piedeci, una externă* care venea de sus și *alta internă*, care venea de jos.

Cam aceasta este icoana, foarte sumară a împrejurărilor, a meseriilor și starea meseriașului român până către anii 1870. Astăzi nu mai putem trăi în ideile și împrejurările trecutului, ar însemna să rămânem toată viața și în noile împrejurări de viață, *tributarii, iobagii* meseriașilor și industriilor streine.

Tinărul N. Cristea, n. la 14/26 Oct. 1834 în Ocna-Sibiului din părinți agricultori studiind la școala secundară din Sibiu, apoi teologia și academia de drept de aici, cunoscător al stărilor amintite, cu marele-i suflet plin de dragoste pentru înaintarea neamului său, studiind în Germania, în Lipsca, unde a fost trimis ca bursier de mitropolitul Șaguna, a văzut ce clasă puternică e burghezia acolo, cunoscând atât de bine situația sub acest raport chiar în acest oraș, unde a trăit, constatând *greul imens* prin lipsa clasei de mijloc la poporul român, înapoindu-se dela studii acasă, a comunicat marelui mitropolit Andrei gândul său, de-a închega, de-a organiza într'o societate pe puținii meseriași români, patroni și calfe ca să nu rămână izolați într'un mediu străin; să nu-și piardă naționalitatea; să fie ajutorați în meseria lor și să-și câștige și cultura socială necesară în mediul atât de favorizat în care trăiau și se desvoltau cei cari dețineau privilegiile și puterea. Mitropolitul Șaguna s'a bucurat, i-a dat îndemn să înființeze această societate de închegare, promițând tot sprijinul său moral și material, punând la dispoziția meseriașilor o sală în seminarul Andreian și primind să fie patronul acestei reuniuni.

„Viața chiar și cea politică — zicea N. Cristea — *fără clasa* de mijloc se prezintă sterilă". Din experiențele și cunoștințele ce le avea, *știa*, că viața unui popor pulsează mai puternic, dacă prisosul de puteri, deci pătura agricultorilor, trece în terenul industriei și, de aci preparat, în rezortul clasei de mijloc — *ajunge*, cu puteri independente și sănătoase în clasa superioară a societății românești.

N. Cristea a început să canalizeze, să popularizeze această idee în diferite articole în Telegraful Romă, în urmă a cercetat meseriașii români din Sibiu, a vorbit cu fiecare în particular și le-a deschis perspectiva de-a înființa o reuniune a meseriașilor români.

In chipul acesta a pus piatra de temelie închegării clasei de mijloc, ca să le întregească cultura; să le cimenteze solidaritatea; să-i înfrățească în lupta de emancipare și concurență în marea străinilor cu cu alt trecut și alte posibilități de desvoltare.

Conferință publică. Comemorarea lui *Alexandru Odobescu*, (1834—1895), — împlinindu-se anul trecut o sută de ani dela nașterea sa, ear în anul acesta 40 de ani dela moartea sa, — a făcut-o, în cadrul unor interesante expuneri, profesorul din localitate, dl *Al. Dima*, prin o conferință ținută Duminecă în șirul apreciatelor prelegeri din sala prefecturii județene. In numeroase scrieri, Odobescu a știut să mânuească o admirabilă limbă, — proza română a ajuns neîntrecută în operele lui. Forma lor estetică poate să trezească viu interes și în cercurile iubitorilor de literatură de astăzi. Conferențiarul a făcut lucru nimerit îndreptând atențiunea auditorului asupra cărților, multe pline de farmec, rămase pe urma unui scriitor înzestrat cu cele mai frumoase calități.

sericești în 1864, umilirea clerului, ateismul aproape oficial, înmulțirea sectelor, o democrație anticreștină, încurajarea avortului etc.

Intre măsurile de luat împotriva francmasoneriei, cea dintâi și cea mai prielnică țării ar fi **desființarea** *logilor masonice, după exemplul dat de Italia și Germania.*

In al doilea rând se pot înșira alte bune măsuri, care însă n'au decât să pregătească pe **cea dintâi:** *desființarea vrăjmașului criminal.*

*

Privire generală asupra monahismului creștin, după diferiți autori, de *Arhim. Efrem Enăcescu,* exarhul sfintelor mănăstiri și schituri din Oltenia. In folosul operilor de binefacere. Partea I. 1933. Tip. „Cozia". (Un vol. de 223 p.). Prețul: 50 Lei. — Partea II, 1934. Tip. „Episcopul Vartolomeiu", Râmnicu-Vâlcii. (Un volum de 236 p.) Prețul 50 Lei.

I. P. Cuviosia Sa Arhimandritul *Efrem Enăcescu,* după mulți ani petrecuți în viața călugărească, iar mai în urmă ca stareț și exarh, a constatat că neajunsurile de care sufer monahii și mănăstirile noastre, se datoresc mai ales neînțelegerii în de ajuns a monahismului și a rostului său în biserică. Cartea sa vine, prin urmare, ca o contribuție la timp pentru înlăturarea acestor neajunsuri, punând „într'o mai clară lumină adevăratul monahism, așa cum a fost înțeles și trăit în decursul veacurilor".

Partea I începe cu originea monahismului și, continuând cu respândirea lui în orient și occident, arată starea actuală a monahismului în bisericile ortodoxe, și sfârșește cu tabloul de mănăstiri și schituri românești din trecut și de astăzi, și cu foloasele monahismului creștin.

Partea a II se ocupă de legile și regulele după care se conduce monahismul creștin, ear drept întroducere se amintesc câteva noțiuni despre *conștiință,* chemată să facă uz constant de aceste legi.

Atât „frații întru Domnul" cărora li se prezintă mai întâi lucrarea de față, cât și toți cei ce se interesează de monahism, — care se caracterisează și ca o năzuință către desăvârșire, — vor găsi în cărțile părintelui Arhimandrit și Exarh prețioase lămuriri și îndrumări de mare folos.

*

Indrumarea tineretului către Hristos, conferință ținută de docentul universitar, Pr. *Mihail Bulacu,* la congresul preoților misionari dela Chișinău din 1 Noemvrie 1933, organizat de secția culturală a Arhiepiscopiei din Chișinău. București, Tip. Cernica, 1934. Broșură de 42 p. Prețul 25 Lei.

Publicația Părintelui Mihail Bulacu este închinată: *Tinerimii creștine ortodoxe române, comoara scumpă a bisericii noastre strămoșești.*

Deslegarea problemei de educație, cum se desfășoară din această frumoasă conferință, va avea o resfrângere și asupra ortodoxismului militant, ale cărui succese atârnă în cea mai mare parte dela felul în care se va formă sufletește tinerimea noastră, organizându-o prin biserică, și pregătindu-o pentru o deplină hotărâre la viața *cu Hristos și prin Hristos.*

Izvorul educației integrale ni-l dă numai *creștinismul,* — experimentările altor sisteme de educație nimeresc în gol. Se cere însă neapărat o *reorganizare* a învățământului religios în școală. Care sânt principiile fundamentale în această reorganizare, se arată, cu mai multe pilde, în paginile broșurii recente a preotului docent universitar.

Dintre propunerile sale, merită să fie în deosebi amintită: creiarea unui *institut central de editură creștină,* care prin publicațiile sale ieftine, multe și bune, ar îndruma cetitorii către Hristos. Aici ne trebue, de sine înțeles, concursuri și premieri de cărți religioase bine scrise, care ne lipsesc în mare grad spre paguba creșterii morale creștine a tineretului lipsit de asemenea lectură. Problema înființării unei astfel de institut privește atât ministerul instrucțiunii, cât și forurile bisericești ortodoxe române.

*

S. Mehedinți: *Apropiere de Isus prin Biserica noastră prin alegerea educatorilor,* București 1935, p. 46, Lei 20.

Eminentul profesor și pedagog dela universitatea din București, cunoscut și apreciat din diferite lucrări privitoare la creșterea tineretului, dl Simeon Mehedinți, a publicat în această broșură două interesante și instructive conferințe ținute, una la universitatea „Radio", iar alta la fundația „Dalles" sub patronajul Consiliului central bisericesc.

In fața dureroasei constatări că lumea românească, de mai bine de vreo douăzeci de ani încoace, se găsește într'o situație morală bolnăvicioasă, distinsul educator își pune problema: cum s'ar putea găsi o temelie mai sigură pentru reedificarea creștinismului în țara noastră? Cum s'ar putea produce o înviorare a vieții morale și cum am putea merge pe urmele Mântuitorului?

Pentru ca această stare bolnăvicioasă de spirit, care tinde la desagregarea morală a poporului nostru, să ia sfârșit, ca și pentru a ne apropia mai mult de Domnul Isus Hristos, conferențiarul găsește numai două soluții posibile:

In primul rând o apropiere de Isus se poate face prin maică noastră Biserică strămoșească. Umila noastră Biserică, căreia noi îi datorăm adânc respect și fiască supunere, ne poate ajuta pe noi în acest scop, tocmai fiindcă are o calitate foarte aleasă: este o biserică a sufletului.

Intr'al doilea rând, problema înălțării neamului nostru s'ar putea realiza cu altă pregătire și altă alegere a educatorilor tineretului. Alegerea celor mai puțini și buni, cărora să li se dea o creștere cât mai îngrijită, deprinzându-i a cugeta, vorbi și viețui într'un duh cu totul nou. (Fr. W. Foerster: Hristos și viața omenească, în românește de N. Colan.) Apoi prin așezarea la posturile de conducere a acelor oameni, cari pot fi în ramura lor de activitate modèle de viață morală pentru alții.

Socotința unora de a ne îndrepta scăderile morale prin multele cărți, fie acelea chiar și bisericești, autorul o consideră pe deplin greșită. Moșii și strămoșii noștri n'au fost cărturari, dar pentru acea „este cunoscută aplecarea lor către cele sufletești, râvna lor religioasă, cât și tăria credinței lor într'o viață dincolo de moarte".

Un italian contra voinții unui popor

Cine se ridică, furtunos și necuviincios, împotriva celor 560 mii iscăliturі, când ele cer desfacerea „Acordului cu Vaticanul", este foaia dlui prof. *Iosif Frollo* din București, «*Farul Nou*», unit cu «*Dacia Creștină*» (răposată la Iași), și având protectoare pe „Sf. Bernadeta"...

Cu tot patronajul sfintei, afișate în fruntea foii, Farul Nou cu Dacia Creștină bat rău câmpii, când în numărul mai nou (din 3 Februar) nu se rușinează să scrie, că iscăliturile celor 560 de mii nu urmăresc decât un scop «*bănesc și politic*», — ear semnatarii nici n'au citit textul acordului cu Vaticanul, — spune organul dlui Frollo.

Nu e vorba însă nici de bani, nici de politică, — ceea ce s'a dovedit cu vârf și îndesat în publicațiile apărute până acum, ca și în hotărârile date de foruri judecătorești.

Ear dacă se reproșează necitirea textului din menționatul acord, lucrul privește chiar pe *Farul Nou,* care nu știe (sau nu vrea să știe) că Art. VI al Acordului spune că: «*dispozițiile cuprinse în prezentul acord vor fi aplicate* (cel puțin la unele fonduri), **afară numai dacă instanțele judecătorești, nu vor decide în alt fel, în mod definitiv, sau dacă un aranjament ulterior, de altă natură, nu ar fi intervenit".**

Va să zică, *neratificatul* acord admite, în unele cazuri, „instanțele judecătorești", sau alte „aranjamente".

Dar lucrul principal, pe care îl combat semnatarii ortodocși este faptul, că *acordul* vrea să institue *Dieceza romano-catolică de Alba-Iulia* ca posesoră și administratoare a bunurilor *administrate* de „Status Romano-Catholicus Transylvaniensis", — *fără ca acest «Status» să fi fost vreodată adevăratul lor* **proprietar,** — (care era statul).

Scriitorii români și neromâni au lămurit deplin faptul.

Acordul nu desființează „Statusul", cum spune Frollo, — ci îi modifică puțin numele și-i acordă drepturi ce nu i se cuvin. El trebue în consecință anulat.

INFORMAȚIUNI

† **Constantin Bacalbașa,** o podoabă a ziaristicei noastre, nestor al presei române, a încetat din viață în București, Marți dimineața, în 5 l. c. la vârstă de 79 ani. Scrisul său zilnic, până în ultimele momente, a stat totdeauna în slujba neamului, apărându-i cu viguros talent interesele naționale și publice. Și-a început activitatea de ziarist la vârsta de 23 ani în (1873) cu primul său articol scris în ziarul *Telegraphulu de Bucuresci.* A trecut apoi la *Românul,* la *Epoca* și la alte ziare, care în urma articolelor scrise de Constantin Bacalbașa împotriva politicei de asuprire a românilor ardeleni, erau oprite să intre în Ungaria. S'a distins și ca membru de seamă al camerei deputaților. A publicat cartea interesantă *Bucureștii de altă dată* ș. a. Cu gazetarul Bacalbașa dispare un om de mare caracter, un bun român și creștin, apărător sincer și convins al tradițiilor și bunelor moravuri. Veșnică să-i fie pomenirea!

Licențiat în teologie. Părintele *Simeon Radu,* profesor la școala normală I. G. Duca (Cristur) jud. Odorhei, a luat licența în teologie, cu distincție, la Facultatea din Cernăuți, tratând subiectul dogmatic: „Sfânta Taină a Pocăinței".

Pensionare. Directorul *Constantin Popp,* dela centrala băncii „Albina", Sibiu, a fost trecut, la cererea proprie, cu ziua de 1 Ianuarie 1935, în statul funcționarilor în pensiune. Dl director Popp a activat în cadrele institutului „Albina" 45 de ani și anume, 3 ani ca practicant, de 1 Octomvrie 1892 ca funcționar definitiv și dela Iunie 1920 ca director executiv.

† **Paraschiva Candidinescu,** văduvă preoteasă în Mihăleni, protopopiatul Mediașului, după o văduvie de 29 ani, împărtășită cu sfintele taine, a răposat în Domnul, în ziua de 1 Februar 1935, în vârstă de 77 de ani. Deplânsă de o numeroasă familie și de credincioșii din parohie, a fost înmormântată, în 3 Februar, în cimitirul din loc. Dumnezeu să-i primească sufletul între drepții Săi!

† **Teodor Marcu,** bătrânul dascăl confesional și cantorul parohiei Tău, protopopiatul Mercurii, a răposat în al 83-lea an al vieții, în noaptea de 31 Ianuar 1935. Născut în comuna Tău, din familie preoțească, s'a dedicat de tinăr dăscăliei, pe care a profesat-o cu dragoste și credință nestrămutată în: Tău, Proșteni, Păuca, Panc, Tâmpa, Păucea, iar după întronarea regimului român la școala de stat din Beșinău. „Dascălul peregrin", cum e supranumit, a muncit 50 ani; glasul său melodios a răsunat mulți ani dela strana bisericii protopărinților și părinților săi, până când gripa l-a răpus pe vecie. Slujba înmormântării s'a făcut în 2 Februar de preoții: Ioachim Marcu parohul locului, capelanul Aurel Străuț și Miron Munteanu din Colibi, în asistența elevilor școalei primare pe cari mult i-a iubit, învățători, a întregului popor și a delegaților comunelor vecine unde funcționase. Dumnezeu să-l răsplătească! — Pr. *A. S.*

† **Ioan Bota,** învățător pensionar în Cetea, jud. Alba, sârguincios muncitor pe tărâmul folk-lorului, s'a stâns din viață în 4 Februar 1935, în vârstă de 80 de ani și a fost înmormântat, în 6 Februar, în satul său, pentru care s'a trudit să-i fie cât mai de folos, luminându-l cu bune învățături. Odihnească cu drepții!

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 10 Februar 1935, va predica părintele rector *N. Colan.*

„Frăția Ortodoxă Română" — Sibiu *organisează Duminecă, 10 Februar 1935, ora 11½ a. m., în sala prefecturii județene o conferință ținută de dl profesor I. D. Ștefănescu despre* **Biserica noastră în viața neamului românesc.** — *Intrarea liberă.*

Dela primăria municipiului Sibiu. — Tinerii dispensați ca susținători de familie, din clasa anului 1932, 1933, 1934 și 1935, se vor prezenta la primăria municipiului Sibiu cu certificatul de dispensă, spre a li se face viza pentru menținerea dispensei. Tinerilor, cari nu se vor prezenta până la 20 Februar 1935, li se va anula dispensa și urmează a fi încorporați.

— Tinerii născuți în anul 1914, pe teritorul altor județe, cari domiciliază în orașul Sibiu și nu sânt înscriși pe tabelele de recensământ ale acestui oraș, se pot prezenta la primăria orașului Sibiu, ușa Nr. 21, în zilele de 18—21 Februar 1935, pentru a li se întocmi tabelele de recrutare. Tinerii vor aduce cu sine, actul de naștere dela primăria unde sunt născuți și 2 fotografii.

Știri din bisericile ortodoxe

Viața religioasă în Rusia sovietică. In Rusia se ivește un creștinism nou, o biserică nouă. Acum merg la biserică nu numai bătrânii, ci și mulți tineri. In deosebi s'a întărit creștinismul printre tineret acum cu sfârșitul planului cincinal care a arătat că idealurile materialiste nu valorează nimic. Acum oamenii cred adânc, tare, ca martirii. Iar păstorii lor deasemenea, sunt altfel ca înainte. Preotul acum e de obicei cerșetor, trăește din milostenie. E desculț și așa zicând desbrăcat. Și e pericol să i se acorde sălaș peste noapte. Preoții au devenit sfinți. Ei merg la bolnavi acasă, și la copii să-i boteze, dar așa ca să nu-i vadă nimeni, să nu producă vre-un necaz celor pe cari îi vizitează. Există o viață bisericească și la suprafață, dar mai puțină. Ea s'a coborât în subterane, în catacombe. Preoții tineri arată un zel deosebit.

Nr. 62—1935 Prot. (1) 1—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de cl. I **Aninoasa,** protopopiatul Jiu, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele acestui post sânt:

1. Salarul dela stat, conf. coalei B.
2. Locuință completă, cu avantagii la luminat și încălzit.
3. Stola pentru serviciile de: Cuminecare a bolnavilor la locuință, botez, cununie și înmormântare este răscumpărată cu o sumă fixă lunară, conform hotărârii consiliului parohial din 31 Iulie 1934, pentru angajații societății miniere „Petroșani"; pentru ceilalți credincioși stola este cea obișnuită în parohiile tractului Jiu.

Concurenții își vor înainta cererile, însoțite de actele prevăzute de lege, regulamentul și ordinațiunile în vigoare, în termenul indicat, oficiului protopopesc ortodox român Jiu, Petroșani, jud. Hunedoara, și după ce vor esopera binecuvântare de candidare dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc, cu prealabila aprobare a protopopului, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a sluji, cânta, predica și a face cunoștință cu enoriașii.

Oficiul protopopesc ortodox român Jiu în înțelegere cu consiliul parohial.

Petroșani, 28 Ianuar 1935.

Ion Duma
protopop.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 17 Februar 1935 — Nr. 8

BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Soluții simpliste

In sfârșit proectul de unificare a codului penal a venit în discuția Senatului. Prin el se legalisează și permisiunea avortului pentru anumite cazuri. Legiuitorii recomandă, între altele, avortul social, în cazul când într'o familie sunt prea mulți copii, ear mijloacele de subzistență puține.

Iată o soluție extrem de simplistă a unei probleme atât de importante. In fața greutăților economice ale vieții, legiuitorii noștri nu găsesc altă soluție decât aceea a uciderii permanente a unui mare procent de prunci. Numai atâta poate lăudata știință și înțelepciune a conducătorilor de azi? Iar conștiința morală a omului modern s'a tocit într'atâta că recomandă fără nici o ezitare omorârea atâtor prunci nevinovați numai ca să poată trăi mai ușor altă parte de oameni?

Cât mai e până la aplicarea acestei soluții și la ființele omenești trecute peste cele nouă luni de petrecere în sânul maicii lor? Nu mai e decât distanța unei concluzii logice până la legiferarea uciderii unui număr anumit de oameni pentru ca să trăiască mai ușor restul.

Mai este acesta suiș omenesc? Nu e un trist coborâș până la întunecatul nivel al celei mai crunte barbarizări morale?

Conducătorul de azi nu găsește altceva nimic pentru ușurarea condițiilor de viață ale membrilor unui popor?

La atâta se reduc puterile slăvitei rațiuni a omului modern? Auzi pe toate cărările printre medici și printre „femeniste" că e necesară „raționalizarea" anarhiei nașterilor. «Raționalizarea» aceasta cu care atâta se mândrește omul de azi, pe care o consideră ca cea mai progresată funcțiune omenească, a ajuns să însemne pustiire a vieții. Dar ce rațiune și „raționalizare" îți mai trebue pentru un lucru atât de simplist și de barbar? Dacă numai atâta poate rațiunea și „raționalizarea" omenească, ea își dă cel mai radical certificat de paupertate și nu mai poate avea nici o pretențiune de-a prezida destinele vieții.

Crizele economice vin pe capul oamenilor ca să le prilejuească o încordare a puterilor spirituale în găsirea soluțiilor și modificarea organizației sociale. Și nu credem că dificultățile timpurilor noastre sunt absolut insolubile, așa încât singura ușurare să stea în uciderea unei părți de prunci. Conducătorii statului să-și încordeze puterile mintale, în acord cu conștiința morală, și să găsească alte soluții pentru greutățile sociale, nu una ca aceea care face rușine unei minți omenești cât de modeste. Să vadă că poate e ceva greșit în mecanismul actual al distribuției bunurilor, să purceadă la organizarea unor instituții serioase de ajutorare a familiilor numeroase, de creștere a copiilor fără părinți și să ia măsuri educative și polițienești pentru îndreptarea moravurilor, cari sunt cauza conceperii nelegale de prunci, nu să distrugă pruncii cari n'au nici o vină pentru imoralitatea celor ce i-au născut. Calea cea sănătoasă este nu permisiunea avortului pe seama fetei siluite, ci căutarea paternității și silirea autorilor să-și ia răspunderea faptei. Altfel vom asista la deslănțuirea unui desfrâu ca în vremurile celei mai triste decadențe și disoluții sociale.

In alte țări, cum e Italia și Germania, s'au creat instituții puternice pentru ocrotirea și ajutorarea familiilor numeroase, pentru încurajarea căsătoriilor și a nașterilor. Acestea sunt soluții.

Să găsim posibilitatea de viețuire pe seama oamenilor chiar când împrejurările sunt mai grele, să adaptăm, să modificăm, să refacem condițiile externe, dar nu să ucidem pe om. Omul e valoarea supremă dintre făpturi, toate sunt pentru el. Toate silințele conducătorilor de state trebue să socotească omul un factor dat, un suveran al creațiunii, pe seama căruia trebue create și întocmite posibilitățile de viață. Lucrurile sunt pentru om, nu omul pentru lucruri.

Statul nostru nu admite pedeapsa cu moarte pentru criminali și bine face. Ca creștini înțelegem că sfârșitul vieții unui om nu poate fi determinat decât de Dumnezeu. «Statului nu-i aparține cuvântul ultim în soartea unui om, hotărârea ultimă asupra personalității. Statul nu trebue și nu poate să știe ceasul morții omului, pentrucă aceasta este cea mai mare taină, față de care trebue să ne raportăm în modul cel mai cucernic. Pedeapsa cu moarte este o violare săvârșită de stat, asupra lui Dumnezeu, asupra providenței dumnezeești» (Berdiaev, Destinul omului, ed. rusă. Paris, 1931, pg. 222).

Dar dacă statul nostru nu admite uciderea răufăcătorilor și crede încă, ceea ce-i foarte creștinește, în putința îndreptării lor, cu atât mai mult trebue să respingă ideea uciderii pruncilor, dacă vrea să fie consecvent cu sine însuși. Criminalii au totuși vini grave și îndreptarea lor e foarte problematică, pe când pruncii din sânul maicii lor n'au nici o vină și vor fi, în majoritatea cazurilor, factori pozitivi, creatori pentru societate, în unele cazuri chiar bărbați providențiali.

Dacă conducătorii statului nu vreau să țină seamă de atâtea considerente importante, e momentul Bisericii să protesteze energic și să se opună cu ultima energie acestei legiferări a crimei. Dacă Irod a rămas în conștiința Bisericii personajul cel mai desfigurat din punct de vedere al sentimentelor morale, ea nu poate tolera să se legifereze permanentizarea faptei irodiane. Cerem autorităților ierarhice ale Bisericii să ia toate măsurile pentru a se renunța la legiferarea avortului. In ultima instanță să îndemne preoțimea a expune credincioșilor pericolul și a organiza un protest general al întregei Biserici. **D. S.**

Pomenind pe sfinții Trei ierarhi

Predica chrisostomică

Popasurile de sfântă pomenire, ale celor ce se preamăresc cu îngerii din Ceruri, au desigur o semnificație, un rost, în opera de perfecțiune creștină și de restaurare a sufletului la locul de onoare ce i se cuvine. Pe care-l definește cuvântul Scripturii când zice: Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, cari v'au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cum și-au încheiat viața și le urmați credința (Evrei 13, 7). Dacă acum, am luat aici subiectul enunțat, mărturisesc că n'am făcut-o cuprins de gându-l vreunei imaginare crize de predică, la noi acasă, ci tocmai dimpotrivă: am convingerea că în vremea de față, predica, dupăce e cerută insistent, e și servită generos. Și mai cred că posibilitățile ei de înrâurire asupra celor dornici de mană cerească, trebue — și pot fi! — studiate și multiplicate. Și astfel, ce altă trăsătură de căpetenie ale devotatelor Lor frământări pentru Hristos am fi putut evoca mai cu folos, atunci când, «ne aducem aminte» de trei din «mai marii noștri ce ni-au grăit cuvântul», decât tocmai maniera de a împărți oral pe Domnul, noroadelor, dusă la cele mai impunătoare culmi de perfecțiune de reprezentantul eminent al verbului predicatorial, Sfântul poreclit pe drept de admirația veacurilor anonime «Gură de aur»? Nu după sinaxare — roade ale pietății care nu caută atâta, cât crede — ci din migăloasele osteneli ale științei care caută și care, mărturisesc cu deplină sinceritate, covârșită de admirație, se ia la întrecere cu evlavioasele istorioare din minee în a lăuda personalitățile lor excepționale — culeg cele ce scriu aici. Un G. Bardy, O. Bardenhewer, A. Puech, Rauschen și alții, toți patrologi unși cu nimbul autorității științifice, sânt unanim de acord asupra judecății amintite.

Preliminarii

Opera Sf. Ioan Chrisostom e atât de impunătoare încât, fără să vrei, dupăce ai ostenit citind abia titlurile, te întrebi cum a putut încăpea atâta muncă într'o viață de om, normală ca durată de timp (344—407) și cum un trup uscat de asceză și o sănătate ce n'avea nimic din rumeneala și bunadispoziția animală a atâtor cuvătători de meserie, — foarte frecvenți în toate epocile — a putut suporta acea uriașă descărcare de energie pe care o presupune moștenirea lăsată veacurilor de Sfântul ce-l pomenim. Ești constrâns odată mai mult să cugeți în goala ta puținătate de om la puterea lui Dumnezeu care nu se refuză nimănuia din cei ce-o solicită cu devotament, la acțiunea și iconomia ei. Angajat complectamente în ministeriul pastoral menit să stoarcă clipei care fuge maximul de câștig pentru Hristos și sufletul omenesc, Sf. Ioan spovedește prin însăși configurația operei Sale cât de puternic și cât de real a trăit El multiplele nevoi duhovnicești ale vremii Sale. Tratatele de teologie ce ne-a lăsat, cele mai multe datează dinainte de a-și începe apostolatul. Epistolele ce ni s'au păstrat, aparțin perioadei de exil. Intre timp, se mulțumește *să predice*, la Antiohia, la Constantinopol, în Biserică, în stradă, pretutindeni mesajul Crucii răsună pasionat, convingător și limpede de pe blagoslovitele-i buze. E de altfel aceasta, nota de căpetenie a activității Sale; predica îi e dogma, îi e pânea de toate zilele. Un savant, din cei pomeniți, subliniază și justifică această predilecție chrisostomică pentru amvon, în termini ca aceștia: «Temperamentul Său ajunge ca să ne explicăm indiferența ce-o manifesta față de speculație. El este înainte de toate om de acțiune, predicator și moralist. El învață cum se trăiește corect mai mult decât cum se cugetă corect, convins că ceice vor viețui corect, în mod firesc au să cugete corect. Apoi Sf. Ioan nu este din aceia cari au făcut să progreseze teologia și e departe de a avea în istoria dogmelor importanța Sf. Vasile cel Mare sau a Sf. Grigorie de Nissa. S'ar putea scrie această istorie fără a cita aproape deloc numele Său, nimic nu va lipsi pentru înțelegerea desvoltării doctrinei creștine (G. Bardy). Era născut orator și, din primele sale începuturi, El cucerì și fermecă pe credincioșii din Antiohia și apoi, când faima Lui s'a răspândit în toate laturile Orientului, a venit rândul acelei capricioase și nesigure populații a Constantinopolului să-i aplaude elocvența. Deastădată, ea pornea din primul scaun patriarhal al imperiului.

Obiectul predicii chrisostomice

Era Scriptura şi strada. Una cu eternele ei lumini, cealaltă, cu frecventele ei umbre. Obişnuit, lua ca punct de plecare un text din Sf. Scriptură, a cărui tălmăcire literală, după metoda ermineutică a şcoalei din Antiohia, formă prima parte a predicii, partea doctrinală, menită să reîmprospăteze norodului elementele de credinţă creştină. După aceasta, aborda problemele morale preferite. Şi aceasta era partea în care se manifesta «suveranul său ascendent asupra sufletelor care-L cunoşteau atât de bine». Dacă n'a compus comentare pentru cărţile Sf. Scripturi, El a făcut pentru cele mai multe din ele, aceste comentare, predicându-le. Şi de aşa manieră încât astăzi, un teolog romano-catolic de talia lui F. Prat, mărturiseşte pe fiecare pagină a monumentalei sale lucrări, La Théologie de Saint Paul (Paris, Beauchesne, 1913; ed. VI în 1923) că vede în Sf. Ioan Chrisostom pe cel mai limpede şi cel mai autorizat comentator al slăvitului Apostol Pavel. Partea morală a predicii chrisostomice — adevăratul asalt al vieţii bolnave: publice şi private — începe mai bine în diviziunea ce urmează.

Caracterul predicii chrisostomice

E desigur o neobişnuită râvnă de infuzare a cuvântului dumnezeesc în massele flotante între eroare şi adevăr şi pregătirea de teren favorabil pentru binecuvântata «însămânţare». Cum? După o manieră pe care Sf. Ioan a ilustrat-o mai deplin, mai constant, mai perseverent ca nimeni altul. Avea întâi de toate posibilităţile necesare unei asemenea acţiuni de propovăduire. Şcoalei retorului Libaniu îi datoreşte desigur puritatea atât de insistent subliniată a graiului său. Poate nici un alt părinte bisericesc n'a scris sau n'a vorbit aşa frumos ca Sf. Ioan Chrisostom. Isidor de Peluziu îi sărbătoreşte stilul. Iar o competenţă ca Willamowitz-Möllendorf a putut scrie că toţi Elenii veacului Său nu sânt decât nişte barbari pe lângă acest creştin din Siria, al cărui stil merită să fie comparat cu cel al lui Demostene (In: Hinneberg-Die Kultur der Gegenvart, Berlin, 1905, p. 212). Esenţialul însă, nu stă aici. De tirania tropilor şi figurilor picurate 'n graiul Lui de retorica păgână, se scapă curând, pentru a lăsa să vorbească sufletul său, fără ale cărui văpăi, tot meşteşugul oratoricesc ar fi rămas o biată «aramă sunătoare». Şi acest suflet grăieşte aşa cum simte, aşa cum se impresionează de cele ce se petreceau în jurul Său. Omiliile sale prezintă un tablou fidel al societăţii din amurgul veacului al patrulea. «Moravurile timpului nu sânt deloc cruţate de acest predicator auster care voia să corijeze toate abuzurile şi să realizeze idealul unei societăţi perfect creştine». N'are pereche în vigoarea cu care denunţa şi biciuia viciul, chemând la datorie pe indiferenţi şi pe păcătoşi. Celor bogaţi le predica energic marea datorie a iubirii şi ajutorării deaproapelui. «Mulţi îmi fac acest reproş: tu ataci fără încetare pe cei bogaţi! — spunea într'una din omiliile Sale. Da, desigur! Căci fără încetare ei atacă pe cei săraci; dealtfel, eu nu mă înviersunez împotriva celor bogaţi, ci împotriva acelora cari uzează necreştineşte de avuţiile lor. Eu o spun mereu: nu bogaţii sânt acei pe care-i acuz, ci avarii. Un lucru e bogăţia şi altul avariţia». Cele mai diverse probleme se 'ntâlnesc şi sânt desbătute în predicile Sale. Aşa bunăoară, primele Sale campanii le îndreptă contra iudeilor, cari se agitau pe chestiunea sărbătorii Paştilor producând nelinişte şi sminteală şi 'ntre creştini. G. Bardy se exprimă astfel despre răsunetul acestei lupte: «putem să credem că populaţia Antiohiei, atât de avidă după dispute teologice, nu-i menajă deloc aplauzele ei». Nu avem însă deloc dreptul să credem că Sf. Ioan ar fi fost exagerat sau n'ar fi posedat măsura echitabilă în presantele Sale predici. Rigorist era mai ales cu sine însuşi. Morala predicată de El, e morala Evangheliei. «El ştie că înfrânarea este rezervată călugărilor şi asceţilor şi admite căsătoria pe seama celorce trăiesc în lume. Totdeauna a vorbit cu respect despre viaţa familiară, despre datoriile stăpânei casei, despre educaţia copiilor. Nimănui nu-i predica altceva decât datoria».

Roadele

Supraomeneasca sa râvnă de a realiza idealul predicat de Isus, a fost răsplătită aici pe pământ, de oameni, cu omenească monetă. Pentru ajungerea acelui ideal, trebuia să schimbe oamenii. Infocatul Său zel n'a întârziat să grupeze în juru-i admiratori entuziaşti. «Se simţea stăpânul poporului Său, căruia îi cunoştea laturile cele bune şi cele cari trebuiau direse şi o făcea cu o familiaritate sigură de sine». «Dacă tratez despre tot felul de lucruri în discursurile mele — spunea odată — aceasta o fac pentruca toţi să se regăsească în ele şi nimeni să nu se întoarcă acasă cu mânile goale». Acelaş neostoit zel, tunetul predicilor Sale, i-a creiat însă şi numeroşi duşmani. Călugării vagabonzi pe cari i-a întors la mănăstire, curtezanele cochete, populaţia aceea imundă dela curte, împărăteasa chiar, şi în genere, toată acea pletoră de oameni certaţi cu morala, pe cari biciuelile neodihnitului ascet îi neliniştea serios, i-au jurat pieirea. Dacă din primul exil s'a întors în triumf la poporul Său iubit, apoi, a doua oară coteriile posedate de duhul satanic al veacului au triumfat, trecător, isbutind să-L răpună. Nu aparţine articolului nostru povestirea evenimentelor.

Incheere

«In omiliile Sale, spune unul din patrologii amintiţi, găsim mereu, cu toate că s'au scurs atâtea veacuri, cele mai pure lecţii de morală evanghelică. Ar trebui recitite aceste omilii, dacă vrem să avem o idee justă de ceeace trebue să fie un autentic propovăduitor al vieţii predicate de Mântuitorul». —

Fie ca aceste rânduri, adunate laolaltă din multe părţi, cu multă dorinţă de a putea fi de folos tuturor, să trezească în preoţimea noastră gustul neodihnei sfântului pomenit, iar în propovăduirea vieţii celei noui şi adevărate ai cărei crainici sânt, să picure câtuşi de puţin din sublima otravă căreia, într'o răpire de gând, i-am spus: *tunetul predicii chrisostomice.*

Breslau, Ianuar 1935.

GRIGORIE T. MARCU

Probleme, fapte, comentarii

„Gândirea“, valoroasa revistă de literatură şi artă naţională, a închinat numărul său de pe Februar studiilor asupra: *rasei şi religiunii, ortodoxiei şi naţiunei.* Problemele acestea la noi sânt cercetate foarte puţin, şi este necesar să se spargă coaja indiferentismului cu care sunt îmbrăţişate. O anumită publicistică dela noi, în mod sistematic a reuşit să strecoare în sufletul multora ideile cosmopolite. Aceasta este literatura evreească în care citeşti atât de des: „fără deosebire de rasă, fără deosebire de naţionalitate, fără deosebire de religiune“ (chiar şi în regulamentul „Cercetăşiei“ există un anume punct în sensul acesta).

Conştiinţa cosmopolită, incoloră, hrănită din iluzii dintr'o stratosferă internaţională de artificialităţi umanitariste, nu poate fi luată ca începutul regenerării nici unui neam, ci este semnul decadenţei lui.

Dl prof. *Nichifor Crainic* directorul revistei în studiul «*Rasă şi religiune*», analizează una dintre cele mai actuale şi importante probleme, aşa cum se pune azi în Germania — *rasismul* — care este o exagerare teoretică a naţionalismului. In măreţul fenomen al regenerării germane, rasismul este o idee greşită.

Este foarte adevărat că rasele sunt realităţi inegale pe plan natural, consacrate de Sf. Scriptură, dar această inegalitate se desăvârşeşte prin egalitatea în faţa lui Dumnezeu.

Afirmaţiunea că rasa germană este rasa *regală*, aleasă să domine lumea, cum susţine teoria contelui de Gobineau, este fundamental greşită şi aduce la concluziile neplăcute ale anticreştinismului rasist. Pentru rasişti creştinismul este un produs al rasei iudaice şi romanice, care se opune direct celor două virtuţi specifice germanismuiui: cultul onoarei şi-al eroismului. Ideia de umilinţă şi ideia de păcat proprii creştinismului, sânt contrare celor două virtuţi — spun rasiştii — şi prin urmare germanii trebue să-şi făurească o religie proprie genialităţii lor, — *Deutschreligion*, care deocamdată este numai un cuvânt al lui A. Rosenberg, însărcinatul oficial cu construirea acestei religii.

Concepţia naturalistă despre geneza creştinismului, ca un produs natural al rasei iudaice-romanice, duce la absurditatea de mai sus.

Rasiştii uită că creştinismul nu este produsul natural al nici unei rase de pe pământ, ci este singura *religiune revelată* de Dumnezeu, şi stă mai presus de legile genetice ale religiunii naturale, care propriu zis nu este religiunea, raportul precis dintre Dumnezeul adevărat şi om, ci religiozitatea în căutarea lui Dumnezeu.

Dl profesor *Dr. D. Stăniloae* în studiul: «*Ortodoxie şi naţiune*» documentează, prin doctrina antropologică ortodoxă, desăvârşita armonie dintre creştinism şi naţiune, care în catolicism nu poate exista.

Studiile următoare sânt semnate de dl L. Bologa: „Despre rasă ca stil“; dl V. Băncilă: „Etnicul şi logica modernă“; iar dl Dr. D. Grigorescu: „Fundamentul biologic al rasei“.

In restul numărului sânt frumoase poezii de V. Voiculescu şi Radu Gyr, o puternică nuvelă de dl V. Papilian, şi cronica literară. *I. Faur*

*

Un an dela moartea lui V. Goldiş *s'a împlinit în 10 Februar 1935.*

Cu acest prilej s'a slujit un parastas de către P. S. Episcop **Grigorie** *al Aradului, înconjurat de un sobor de preoţi, în catedrala din Arad; ear la palatul cultural s'a inaugurat, după parastas, un mic muzeu închinat lui Vasile Goldiş şi alcătuit dintr'o cameră care evoacă biroul de lucru al dispărutului cărturar, luptător naţional, şi* **„mucenic al credinţei“**, *cum l-a numit, în cuvântarea ţinută la inaugurare, P. S. Episcop Grigorie al Aradului. Au mai vorbit: dl* **A. Crişan** *în numele societăţii culturale «Astra», dl* **Dr. N. Popovici**, *profesor la Academia teologică ş. a.*

Terminându-se solemnitatea la palatul cultural, asistenţa s'a dus în pelerinaj la mormântul neuitatului defunct; ear la ora 5 d. a., în acelaş palat, s'a făcut o nouă comemorare prin o bine apreciată conferinţă, spusă de dl **Silviu Dragomir**, *profesor universitar.*

*

Astfel amintirea lui Vasile Goldiş trăeşte viu în sufletele tuturora celor ce i-au fost soţi de muncă şi de idei, ca şi în inimile tuturor celor ce au auzit de faima numelui său, dobândită ca luptător pentru drepturile unui popor asuprit de veacuri. Cinstind memoria lui, făgăduim în acelaş timp să năzuim a trăi şi a lucra în duhul inspirat de neînfricatul propovăduitor al unităţii noastre naţionale.

*

Omilia şi Predica, studiu istoric-omiletic, de Preot Dr. *Petre Procopovici*, profesor de teologie, Tip. Diecezană. Oradea, (1934). Preţul? — Un volum de 86 p.

Cuvântarea bisericească, în structura ei, este subiectul studiului părintelui profesor Dr. P. Procopovici dela Oradea. După un scurt istoric al desvoltării predicii, unde se arată ce puternică înrâurire a exercitat predica în anticitatea creştină, autorul caracterisează cele două forme fundamentale de predică: *omilia* şi *predica*, „unitare în fond, şi diferite în forma lor constructivă“. In concluziune, se răspunde la întrebarea: *Ce* şi *cum* să predicăm în vremea de astăzi? Autorul expune, în scurte lămuriri, întâi cerinţele predicei de pe amvon, sau ale predicilor în legătură cu o slujbă cultuală; după aceasta se ocupă de forma predicii de azi. La pregătirea ei fiecare predicator să aibe şi să citească atent în special cărţile sf. Ioan Hrisostom, — este o recomandare făcută de scriitori bisericeşti recunoscuţi.

In vremile tulburi şi cu marea furioasă, — sfârşeşte lucrarea bine întemeiată dela Oradea, — să nu uităm mai ales, că numai cuvântul lui Dumnezeu va linişti valurile mării, singur cuvântul evangheliei conduce sufletele neliniştite şi îndurerate spre ţărmul veşnicului adevăr şi a contopirii noastre în eterna dragoste a lui Dumnezeu.

*

Ştiri din Zarand. — Inainte cu un an şi jumătate se constituise la Brad un comitet, în frunte cu fostul director de liceu, Dr. Ioan Radu, pentru comemorarea revoluţiei lui Horia în ţinutul Zarandului. Comitetul a realizat, în acest ţinut, opere demne de toată lauda. In Duminecile din earnă s'au inaugurat, rând pe rând, în cadrul unor însufleţite sărbătoriri, troiţe-monumente în comunele Buceş, Mihăleni, Curechi, Crişcior, Mesteacăn, Ribiţa, Vălişoara, Hălmaj, şi Iosaş. Pe soclul fiecărei troiţe se descrie pe scurt evenimentul istoric din revoluţia lui Horea din comuna respectivă, iar alături este fixată câte o placă de bronz în basso-relief cu scena din acea descriere. Toate aceste scene sânt lucrate cu deosebit talent de cunoscutul nostru sculptor-statuar, Radu Moga, profesor la liceul nostru.

Pentru Brad, ca centru al Zarandului, s'au rezervat alte monumente şi mai măreţe.

Deocamdată s'a terminat în faţa liceului ortodox monumentul eroului martir Crişan, născut în Zarand. Lucrarea este tot opera profesorului Radu Moga şi reprezintă bustul lui Crişan, în mărime de 2 ori naturală, turnat în bronz şi redat cu mult simţ artistic. Soclul este lucrat din peatră, proporţional cu sculptura. Pe soclu este aşezat un basso-relief, lucrat în bronz, reprezentând o scenă din răscoala revoluţionarului, o placă din marmoră conţine inscripţia referitor la viaţa eroului.

Bradul se pregăteşte pentru desvelirea acestui monument, care se va face cu tot fastul cuvenit invitându-se oficialităţile din Bucureşti şi din alte părţi, la o dată, ce se va anunţa la timp.

Pr. *V. T.*

*

Rătăcire sufletească. — Există şi o problemă a rătăcirii spirituale, care în aparenţă pare a fi justificată prin setea de spiritualitate.

Setea de spiritualitate este un fenomen propriu individului şi colectivităţii. Dacă cercetăm desfăşurarea acestui fenomen, ajungem să vedem, că a avut şi are momente de mai multă sau mai puţină intensitate.

Setea de spiritualitate se manifestă sub două aspecte: în sensul unui proces psihic ce trece prin filtrul momentelor vieţii psihologice până ajunge la justificarea lui raţională, adecă devine fapt *conştient*; sau, se manifestă în forma unui prisos de spontaneitate sentimentală, ce trece peste formele normale ale vieţii sufleteşti. Atmosfera acestei prisosinţe sentimentale acopere seninătatea funcţiunilor conştientului. Cel stăpânit de această atmosferă a pierdut frâna spiritului şi a pornit rasna, călcând formele în care spiritul devine conştient.

Aceasta e rătăcirea spirituală, şi corifeii săi sânt mulţi şi se ivesc mereu pe arena vieţii publice.

Omul e fântâna darurilor capabile de concentrări spirituale sub formă de idei şi idealuri, pe care le trăieşte. Mintea lui este vatra ce încălzeşte energiile creatoare ale vieţii. Dar, entuziasmul lui, născut din setea de a realiza veşnicia în rostul vremelniciei, trebue să fie canalizat, trebue disciplinat. Căci realizarea spiritului în forme superioare, până la îndumnezeire, nu se poate înfăptui decât incadrând setea de spiritualitate în normal şi real.

Viaţa omenească în mişcarea ei de devenire dela inconştient la conştient, spre o idee, spre un ideal, trebue să treacă prin cenzura formelor impuse de realitatea vieţii.

Una din aceste forme, indispensabile sufletului în efortul lui de înălţare spirituală, este respectarea *princìpiului autorităţii*, care înfrânează avântul exaltat al sentimentalismului. Cel ieşit de sub frâna principiului autorităţii, indiferent de ce categorie ar fi el, riscă să cadă în mania de a da interpretări cosmice eului, căzând într'o stare de vizionarism nedisciplinat şi egoist.

Exemplul cel mai desăvârşit în care s'a încarnat principiul autorităţii şi fără de care nu se poate satisface setea de spiritualitate, este Mântuitorul nostru Isus Hristos: «*N'am venit să stric legea, ci s'o împlinesc*». **Legea** era expresia voii lui Dumnezeu.

Mântuitorul nu a căutat să răscolească patimile din sufletul omenesc, sub impulsiunea acelui egoism luciferic de a-şi întemeia *o împărăţie aparte*. N'a înfiorat „Marea vieţii" omeneşti, ci a potolit-o. Nu a lăsat frână liberă răsvrătirilor sociale, ci li-a pus în faţă principiul autorităţii: «*Supuneţi-vă stăpâniilor*» şi al disciplinei «*Fiţi blânzi ca porumbeii*».

Hristos era viaţa, adevărul. Plenitudinea spiritualităţii ce reprezintă şi azi printr'o ierarhie a valorilor ce lucrează la zidirea unitară a vieţii, prin transfigurare spirituală. Eludarea acestei ierarhii, ce o găsim în toate formele de manifestare ale vieţii, înseamnă *rătăcire spirituală*.

Ce să mai spunem de entuziasmul smerit al sfinţilor apostoli şi de eroismul martirilor, cari renăscuţi în duhul lui Hristos au pornit să aşeze între laturile lumii, ca izvor de înoire sufletească, Trupul mistic al lui Hristos, — Biserica Lui, zidită pe ierarhia plenitudinei spirituale...

De atunci şi până azi, sub cupola autorităţii acestei biserici, viaţa omenească şi-a găsit puterea desăvârşirii. Din fântâna darurilor ei duhovniceşti s'au adăpat sufletele însetate de divin; din comoara adevărurilor ei revelate s'au înavuţit minţile cercetătoare de adevăr. Ea a fost, şi este, isvorul sublimelor inspiraţii, rezervorul energiilor creiatoare şi al eroismului, forţe prin care se cuceresc redutele mântuirii. Prin Hristos şi prin biserica Sa am luat cunoştinţa senzului vieţii, ajungând la o concepţie unitară despre lume şi viaţă. Ori care ar fi căutările setoşilor de spiritualitate în afară de Hristos şi de biserica Sa, sânt osândite să termine în — rătăcire spirituală.

...Din nefericire acest soi de rătăciţi se găsesc în toate domeniile de activitate ale vieţii omeneşti: în politică, literatură, artă...

...Când însă şi în plaiul duhovnicesc al bisericii apare fantoma câte unuia dintre aceştia, nu ştiu de ce mă umple de admiraţie figura marelui ierarh *Vasile cel Mare*, şi mă înfioară gândul lui *Iulian Apostatul*...

Pr. *C. Zoican*

Biserica şi şcoala de peste hotare

Intr'o şedinţă recentă a Camerei deputaţilor, dl *N. Batzaria* a întrebat ministerul de instrucţie, cu privire la situaţia, în care se găsesc bisericile şi şcoalele româneşti din Banatul *iugoslav* şi din *Macedonia* sârbească.

Dl deputat, afară de aceasta, solicită intervenirea guvernului român pentru şcoalele din *Albania*; aminteşte, în sfârşit, starea de jale, în care trăesc călugării români din Muntele *Athos*, şi cere să se dea românilor dela Sfântul Munte o mănăstire pe seama călugărilor noştri de acolo. —

Este cunoscută situaţia culturală şi socială a fraţilor români de peste hotare, expuşi cu deosebire în Ungaria şi Bulgaria, prigonirilor şi greu stânjeniţi în libertate, de care se bucură toti minoritarii din România.

Biserica şi şcoala românească sânt mereu lovite la vecinii noştri pomeniţi, în vreme ce statul român dă putinţa bisericilor şi şcoalelor minoritare din toată România să se înmulţească şi să se întărească. Ar fi vremea, ca în sfârşit să înceteze campania dusă în statele vecine împotriva aşezămintelor minoritare de acolo, împotriva bisericii şi şcoalei româneşti. Ceea ce continuă şi acum a se petrece acolo, trebue să mâhnească adânc orce suflet românesc. Stăpânirile noastre, — o cere opinia publică din ţară, — trebue să fie energice, interesându-se foarte de aproape de şcoala şi biserica românească de peste hotare de pretutindeni, şi luând neîntârziate măsuri de îndreptare.

Ingăduinţa şi îndelunga răbdare a guvernelor române se explică în străinătate cu *alt fel* de atribute, care nu pot să ne facă cinste.

Cu Iugoslavia avem o *convenţie* care, în ce priveşte şcoalele, intră în vigoare cu începere *dela 1 Martie 1935*. In curând va fi ratificată de parlament şi convenţia relativ la *biserici*, — „cu mici modificări", cum se anunţă.

Conform dispoziţiilor convenţiei şcolare, vor funcţiona şcoale româneşti în 39 localităţi din Iugoslavia cu peste 80 învăţători români din Iugoslavia, eventual, în lipsa lor, cu învăţători din România.

Ministrul şcoalelor din Iugoslavia, dl *Civici*, — dupăcum vestesc unii din franţuziţii noştri confraţi, — «*s'a sesizat*» de acest lucru şi a dat ordin în consecvenţă tuturor organelor de control şcolar din judeţele iugoslave cu locuitori români.

Aşteptăm să vedem şi faptele.

Primul Episcop român în America. *Sf. Sinod al Bisericii autocefale ortodoxe române a numit episcop pentru românii ortodocşi din America pe I. P. C. Sa Arhimandritul* **Policarp Moruşca,** *egumenul Sfintei mănăstiri H.-Bodrog.*

Dumnezeu să lumineze şi să ocrotească toţi paşii celui dintâi Episcop român din lumea nouă!

Bibliografie

Apă la moara învinşilor. Preotul *P. Chiricuţă* dă în traducere românească 5 predici despre Vechiul Testament, rostite de cardinalul Faulhaber de pe amvonul unei biserici din München. Am avut în mână predicile scrise în limba germană, cărora nu le-am dat însă aceeaş importanţă pe care le-o dau acum când le citesc în grai românesc, publicate sub îngrijirea unui preot ortodox. Titlul românesc al traducerii este: «*Iudaism, creştinism, germanism*» tradus şi adnotat de... Traducerea este bine adecvată textului german, dovadă că preotul Chiricuţă cunoaşte destul de bine limba germană. Adnotările anunţate pe copertă lipsesc (cu excepţia paginei 21), deşi ar fi fost foarte necesare şi ar fi trebuit să vie chiar c'o mulţime de note rectificătoare.

Orce contribuţie la scrisul teologic este binevenită, mai ales când lămureşte chestiuni cari sunt la ordinea zilei. Problema Vechiului Testament este actuală nu numai în Germania, ci peste tot unde, în lupta pentru înfrângerea spiritului marxist, este înglobat în mod inconştient şi Vechiul Testament. In scrisul românesc nu se află o cercetare mai amănunţită cu privire la acest subiect, iar majoritatea este în genere desorientată cu privire la problema V. T. Dovadă că în sesiunea din Mai 1928, cu prilejul alcătuirii programei analitice, maturul corp parlamentar, pradă desorientării, era cât p'acì să voteze excluderea din învăţământul secundar a Vechiului Testament. Probabil pentru a face lumină în această chestiune, preotul Chiricuţă traduce cele 5 predici papistaşe. Dar Sfinţia Sa mai mult a încâlcit problema. Dovadă sigură că nu e nici pe departe chemat a vorbi cu precădere în această privinţă, e faptul că traduce şi primeşte de bun tot ceea ce spune Faulhaber. Papistăşism, protestantism, ortodoxism, tot una e, căci pentru preotul Chiricuţă, cardinalul bavarez, a cărui biografie o face în 3 pagini, este „prinţ al bisericii", care „de pe amvonul catedralei din München strigă popoarelor". Iar părintele Chiricuţă a aprobat fără alegere tot ceeace a citit în predicile lui Mihail Faulhaber. Aşa, atribue liturghiei noastre părţi pe cari nu le are, se înglobează în turma lui Faulhaber şi zice: „pentru noi catolicii", „Cuvântul lui Faulhaber îmbracă tărie de cuvânt pro-

* FOIŞOARA *

Comemorarea lui Nicolae Cristea

[3] de prot. **Emilian Cioran**
preşedintele Reuniunii

Prin mai multe întruniri pregătitoare, la 30 April 1867, în temeiul statutelor aprobate de guvernul transilvan, se ţinù adunarea generală de constituire a „Reuniunii sodalilor români din Sibiu", cea dintâi reuniune de acest fel în Ardeal şi pe întreg teritorul locuit de români, din *care şi prin care* s'au înfiinţat aproape în toate oraşele asemenea reuniuni, ca dintr'un grăunte de muştar, care a devenit un copac umbros sub care să se adăpostească mulţi meseriaşi români, aici şi pretutindenea. Cele mai multe reuniuni de meseriaşi s'au înfiinţat în judeţul Sibiu.

Statutele ne arată scopul: înaintarea în cultură, înaintarea în câştigarea cunoştinţelor reale, — iar ca mijloace se statoresc unele seri în săptămână în cari se adună să asculte propuneri privitoare la starea industriei din trecut şi prezent; la starea comerţului şi legătura cu agricultura; apoi pentru recrearea şi cultura spirituală să se facă lectură şi deprinderi în comput şi cântări. Discuţiunile politice şi confesionale sunt excluse.

Din aceste întruniri serale s'au desvoltat mai târziu şedinţele literare lunare atât de variate şi folositoare introduse de al doilea fondator al reuniunii: Victor Tordăşianu — iar corul condus la constituire de păr. D. Cunţanu este începutul corului mixt şi funebral care există până astăzi cu nenumăratele concerte, prestaţiuni şi producţiuni teatrale, atât de educative şi instructive pentru cultivarea meseriaşului român, având favorul deosebit de-a fi condus şi instruat de ani îndelungaţi de un dirijor tot dintre meseriaşi. Mai mult, dela sfinţirea catedralei până la războiu, în vacanţă răspunsurile la sf. liturghie în Catedrala mitropolitană, le da corul meseriaşilor.

Cu cine, cu câţi a început fondatorul N. Cristea Reuniunea la 1867? Cu 2 măestri: 1 pantofar, 1 legător de cărţi şi, 28 sodali, dintre cari: 14 pantofari, 2 fauri, 4 tipografi, 1 măsar, 1 petrar, 2 zidari, 3 bărdaşi, 1 covrigar, 1 croitor, 1 pardositor, 1 lăcătuş. In total 30 meseriaşi, 2 patroni, şi 28 sodali, număr care a rămas acelaşi trei ani de zile. Spre orientare amintesc că 10 ani mai târziu, la 1877 Reuniunea avea 52 membri; la 1887, 84 membri; la 1897, 75 membri. Erau membri ordinari, conlucrători cari ţin conferinţe şi cetiri şi, membri onorari.

Preşedinte era N. Cristea, apoi vicepreşedinţe, notar, casier, controlor şi 4 membri in comitet. Aceasta era conducerea după statute.

Numărul membrilor nu era mare, nu putea fi prea mare, căci sodalii după cum aflau aplicare rămâneau în Sibiu sau se duceau în altă parte. De aci provine o fluctuaţie în şirul anilor, câteodată cu un număr foarte mic de membri la Reuniune. Cu toate aceste membrii aşezaţi în alte localităţi au rămas sprijinitori şi propagatorii ideii de-a se înfiinţa astfel de Reuniuni şi în alte centre neuitând niciodată Reuniunea de aici. Dacă tot începutul e greu — spune fericitul fondator şi preşedinte N. Cristea — trebue să zic: că începutul nostru, greutatea s'a început dela punerea în lucrare a Reuniunii, aşadară dela început.

Membrii Reuniunii, în cea mai mare parte oameni săraci, aveau să lupte cu multe neajunsuri, în special cu concurenţa. Nu erau în nici o privinţă egali cu membrii altor reuniuni similare, cari aveau zeci şi sute de ani dela înfiinţarea lor. Mai târziu au ajuns să fie invitaţi să colaboreze la serbări comune cu alte societăţi similare mai vechi din acest oraş, achitându-se cu onoare de rolul primit. Conducătorii şi membrii Reuniunii, au fost nevoiţi la început să «*spargă ţelina*». Compuşi din diferite elemente cu diferite temperamente şi educaţiuni, aplicaţi la ispite şi şoapte cari nu ţinteau închegarea şi cimentarea clasei de mijloc; trăind în sărăcie — despre care zice Cristea, că era o însuşire generală a membrilor firește, însuşire care devine şi a Reuniunii peste tot. Fără local propriu, pe lângă plătirea chiriei localului şi înzestrarea cu cele necesare, abia s'a putut provedea cu o mică bibliotecă. Când ne cugetăm că această Reuniune, având la început o sală în seminarul Andreian, mai în urmă odaie închiriată în strada Guşteriţii, Poschen, strada Avram Iancu, Mitropoliei, când nu puteau plăti chiria sau când proprietarul se enerva de cântecele româneşti ale corului, li se abzicea localul, iar bieţii meseriaşi cu scaunele într'o mână, cu corfa de cărţi în alta, îşi luau patul şi umblau mai departe.

De câteori preşedintele Cristea a fost nevoit se acopere din buzunarul său această chirie, căci el nu a jertfit numai timp în curs de 30 de ani luptând cu toate greutăţile începutului în împrejurările date, ci cu extraordinară răbdare împletită cu o *bunătate* caracteristică cu care a cucerit inimile meseriaşilor, toate înseninate de o neţărmurită dragoste faţă de fiii neamului său, în special faţă de dorinţa de-a vedea progresând clasa de mijloc — a jertfit sume enorme de câteori cerea trebuinţa.

Mai amintesc o împrejurare de ordin general care ne caracterisează: Individualişti prin fire, neobişnuiţi aproape nici astăzi a trăi prin societăţi colective în ordine şi disciplină, aplicând şi la urzirea acestei Reuniuni şi în general la felul de manifestare chiar în zilele noastre, *aplicând zic, adevărul* exprimat de un bătrân al nostru, care spunea, că tovărăşia a doi români are un singur cusur, că e cu unul prea mult, un trist adevăr, — *atunci*, putem să ne dăm seama de toate greutăţile preşedintelui Cristea cu înfiinţarea şi conducerea Reuniunii 30 de ani, în împrejurările cunoscute ale începutului şi ale trecutului!

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

fetic", „episcopul nu poate să tacă", zice „preotul nostru" (chiar când e vorba de cel catolic); consultă fără notă rectificătoare pe „sfântul Francisc d'Assisi", pe „cardinalul Manning" şi anunţă canonizarea „conaţionalului nostru, fratele Konrad von Altötting" alături de fericita „Irmengard, sf. Petru Canisius" etc.

La pag. 21 citim: „Biserica a pus şi asupra scrierilor Vechiului Testament mâna ei protectoare, a adunat toate cele patruzecişicinci (ortodocşii au primit *numai* 39 — nota trad.) cărţi ale V. T. la un loc..." Cum adecă? noi mai avem cărţi de primit pentru a completa numărul până la 45?!

Biserica, prin înţelepciunea cea de sus, a normat odată pentru totdeauna chestiunea numărului cărţilor V. T. şi în privinţa aceasta concepţia catolicilor apare ca o revizuire ulterioară. Ea este fără temei, cum zadarnic e şi regretul părintelui Chiricuţă «*că numai*» şi nu mai multe. Onoratul traducător, dacă şi-a propus a da publicităţii o traducere adnotată, trebuia să deosebească principalul de accesoriu, şi dumnezeescul de ceeace este strict omenesc.

Şi, ale cui false păreri le-a moştenit onoratul traducător, când scrie ca şi când ar spune un lucru adevărat: „Suevii, la fel Goţii de vest, erau arieni şi *în veacul al 6-lea* trecură *catolicism*»?!!

Perzistenţă în neascultare

Cititorii cunosc maniera părintească cu care I. P. S. Sa mitropolitul nostru Nicolae s'a raportat faţă de greşala şi neascultarea recentă a păr. Iosif Trifa. In termini blânzi, frumoşi, I. P. S. Sa şi redacţia foilor „Lumina Satelor" şi „Oastea Domnului" au îndemnat pe păr. Trifa să revină din eroare, dovedindu-i cu documente şi cu învăţătura Bisericii noastre că e în rătăcire. „*Cuvântul de învăţătură*" pe care i l-a adresat I. P. S. Sa e străbătut de o vibrantă grije părintească; atât prin expunerea documentată şi obiectivă, din care lipseşte orice termen jignitor pentru păr. Trifa, cât şi prin sentimentul de adâncă iubire ce-l străbate, e un apel călduros, pornit din adâncul sufletului, adresat păr. Trifa să iasă din starea de încăpăţânată şi ambiţioasă neascultare în care se află.

Dar Păr. Trifa nu vrea să asculte glasul iubirii părinteşti. Iubirea trezeşte în C. Sa năcaz şi ură. Răspunsul pe care l-a dat „*cuvântului de învăţătură*", prin foaia păr. Ouatu dela Bucureşti, „Ostaşul Domnului" [din 15 Febr.] e un monument de retorism demagogic, de trufie şi de ură nereţinută; o pledoare nedemnă, cu armele cele mai incalificabile, pentru dreptul exclusiv la tipografie.

N'avem de gând să polemizăm aci cu Păr. Trifa; remarcăm numai câteva inadvertenţe din articolul C. Sale:

Din 9 pagini de răspuns, intitulat retoric: „*Istoria unei jertfe*", 6 se ocupă cu drepturile C. Sale de-a poseda exclusiv tipografia.

Spune în câteva rânduri că-şi dă şi viaţa pentru ea. Şi n'admite nici un control din partea Bisericii, căci aceasta numai l-ar încurca pe băiatul C. Sale în exercitarea dreptului de moştenitor: „*Un control bădăran (!) şi jignitor, ar încurca numai lucrurile şi i-ar face băiatului meu zile amare pe întreaga viaţa lui. De aceea ţin ca la viaţa mea la zestrea tipografiei, în care am pus tot ce am avut. Orice atingere în punctul acesta mă răneşte*". S'au în alt loc: „Fiecare om are în viaţa lui un ideal: unul să-şi ridice o casă cât mai frumoasă, altul să-şi lărgească moşia, altul să-şi facă cele mai mari comodităţi de trai tihnit, etc. In anii din urmă am avut şi eu un *ideal evanghelic*. Să am *o tipografie proprie* s'o pun cu totul în slujba Domnului".

Autoritatea bisericească care n'a cerut decât dreptul la două părţi din zece, şi aceasta numai pentru a-i asigura acestei tipografii destinaţia religioasă, e împroşcată de păr. Trifa cu cele mai nesocotite injurii. Ii atribue pofta de a se îmbogăţi *personal* cu această tipografie. „Insă, celor din strada Mitropoliei le-a venit o poftă grozavă de a pune mâna pe această tipografie salvată". Nu-i aceasta demagogia cea mai iresponzabilă? Doar Consistorul nu-i o societate privată pe acţiuni, ca să împartă între persoanele compunătoare, averea Bisericii. Păr. Trifa atribue autorităţii bisericeşti poftele C. Sale. Gândului că de ce n'a pus şi Oastea Domnului ca proprietară a Tipografiei, căci astfel mai uşor i se garanta destinaţia religioasă, îi răspunde Păr. Trifa astfel: „Pe numele „Oastei" nu poate sta, şi nu poate sta pentrucă oastea nu este societate şi persoană juridică". Dar era aşa de greu să facă această formalitate, să înscrie „Oastea" ca personalitate juridică? Un om cinstit, care vrea să evite orice bănuială, aşa face. Nişte statute foarte largi, de câteva paragrafe formale, n'ar fi însemnat „omorârea Duhului".

Biserica este numită de Păr. Trifa „împărăţia iadului". Când I. P. S. Sa, ierarhul responsabil pentru tot ce se face în Biserică, se interesează de „Oastea Domnului" şi îndeamnă preoţii să stea în fruntea ei, Păr. Trifa strigă că se „oficializează" „Oastea Domnului", ca şi cum lucrarea ierarhului şi a preoţilor e o oficializare de care trebue să fugi.

Păr. Trifa vorbeşte patetic de prigoanele la cari e supus, deşi petrece frumos în cel mai luxos sanator, şi se compară cu ucenicii Domnului, cărora „li s'a întins cununa de spini şi au fost târâţi ca nişte făcători de rele în faţa „diregătorilor".

Toată chestia meschină cu tipografia Păr. Trifa o scaldă retoric în „lacrimi" şi „jertfă", deşi mai sunt şi au mai fost destui slujitori ai bisericii cari s'au îmbolnăvit fără ca să aibă putinţa să meargă pe la Davos, pe la Geoagiu şi să petreacă prin cele mai scumpe sanatorii, cheltuind sute de mii de lei la an. Care „apostol" a mai avut această posibilitate?

Ap. Pavel nu primea dela nimeni nici un ban, ca să nu vorbească lumea, ci împletea corturi ca să-şi câştige existenţa modestă.

Dar nu de tipografie se interesează organele conducătoare bisericeşti. La urma urmelor şi-o poate ţinea Păr. Trifa întreagă, dacă-i permite conştiinţa. E vorba de mişcarea religioasă „Oastea Domnului" pe care Păr. Trifa vrea s'o lege de tipografia *proprie*, scoţându-o de sub autoritatea Bisericii. Căci tipografia fără „Oaste" n'aduce venituri. Dar aci Biserica nu poate sta nepăsătoare.

Părinte Trifa! Ia seama că te cufundă pofta pentru bani. Aceasta te-a făcut şi acuma să te ridici în public contra ierarhiei şi contra Bisericii! Dumnezeu să te lumineze, ca să nu pieri!

INFORMAŢIUNI

Moartea memorandistului Francisc Hossu Longin. In Băseştii Sălajului a răposat în 13 l. c. fostul advocat şi luptător naţional Francisc Hossu Longin, în vârstă de 87 de ani. Membru în comitetul partidului naţional român înfiinţat la 1881, a fost în tot timpul unul dintre cei mai hotărâţi susţinători ai drepturilor poporului nostru ardelean. Venerabilul bătrân, apărător în marele proces al memorandului, dispare înconjurat de iubirea ţărănimii din nordul ţării şi de stima tuturor intelectualilor din Ardeal. Dumnezeu să-i primească sufletul între drepţii Săi!

† **Ion Bianu,** profesorul şi academicianul secretar perpetuu al Academiei Române, a încetat din viaţă, în etate de 79 de ani, în 13 l. c. în locuinţa sa din Calea Victoriei în Bucureşti. Cu moartea lui, înalta instituţie pierde pe unul dintre cei mai vechi şi cei mai activi membri ai săi. A desfăşurat o intensivă muncă în direcţia de cercetări de literatură veche şi istorică. Dintre publicaţiile sale s'au remarcat: Psaltirea lui Dosoftei (dela 1673), Psaltirea Scheiană (1482), şi marea colecţie — lucrată împreună cu Nerva Hodoş — a Bibliografiei româneşti vechi. A rămas totdeauna un pasionat culegător şi îngrijitor de vechi texte. Fie-i veşnică pomenirea!

† **Ioan Rebega,** director la banca „Albina", Sibiu, unul dintre cei mai valoroşi funcţionari ai institutului acestuia, după lungi suferinţe a încetat din viaţă în 10 Februar 1935, în etate de 56 ani. Prin stăruinţă şi modestie, prin munca sa cinstită şi prevenitoare, directorul Rebega s'a bucurat de multe simpatii în toate cercurile din Sibiu şi împrejurime. Rămăşiţele sale pământeşti s'au aşezat spre odihnă veşnică în 13 Februar în cimitirul central din Sibiu. Public numeros a asistat la slujba înmormântării, în frunte cu I. P. S. Mitropolit Nicolae. Serviciul religios a fost săvârşit de P. C. protopop Emilian Cioran, înconjurat de un sobor de preoţi. In predica părintelui protopop, ca şi în cuvântările celorlalţi vorbitori rostite la acest trist prilej, s'au apreciat calităţile vrednicului bărbat. Odihnească cu drepţii!

Comemorare. Joi în 14 l. c. s'au împlinit 15 ani dela moartea lui *Victor Tordăşianu*. Din acest prilej comitetul „Reuniunii meseriaşilor rom. din Sibiu" a ţinut şedinţă de comemorare, reliefând meritele răposatului ca vrednic preşedinte şi bun îndrumător al Reuniunii timp de 24 ani. — In loc de cunună pieritoare pe mormânt, comitetul a hotărât să contribue cu 1000 Lei la fondul Victor Tordăşianu pentru ajutorarea ucenicilor dela meserii.

Preot romano-catolic condamnat. Pentru insulte rostite, împotriva statului şi poporului român, din partea preotului catolic maghiar *Héjja Albert*, într'o cârciumă din Odorhei, tribunalul din acel oraş l-a condamnat, înainte cu un an şi ceva, la două zile detenţiune şi amendă de *o mie* de lei. Atât curtea de apel, cât şi Casaţia, unde apelase acuzatul, au confirmat sentinţa tribunalului, — dată de alt fel cu indulgenţa, de care noi, românii, sub fostul regim maghiar n'am avut parte nici odată. — Mai amintim, ca notă de reţinut, că în procesul dela Odorhei împotriva preotului Héjja Albert, s'a invocat, drept *împrejurare atenuantă(!)* pentru inculpat, halul său de *ebrietate*, când vociferase în cârciumă împotriva românilor. Astfel de „atenuare" însă ar trebui considerată mai de grabă ca împrejurare *îngreunătoare*, în deosebi când e vorba de un intelectual, care mai e şi slujitor al altarului.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 17 Februar 1935, va predica părintele *Dragoş Octavian*.

Două conferinţe s'au ţinut, Duminecă trecută, în sala prefecturii judeţului Sibiu: Inainte de masă a vorbit, cu recunoscută competinţă, dl profesor *I. D. Ştefănescu*, despre Biserica noastră în viaţa neamului. Conferinţa, organizată de FOR-secţia Sibiu, şi onorată de prezenţa unui mare număr de ascultători, în frunte cu I. P. S. Mitropolit *Nicolae*, a tratat cu multă dragoste rolul bisericii ortodoxe în viaţa românească. Dl I. D. Ştefănescu, pe urmele deschizătorului de drumuri nouă care este profesorul N. Iorga, şi-a consacrat activitatea în deosebi cercetărilor arhitecturii religioase a bisericilor şi mănăstirilor ţării noastre. Şi la acest prilej, conferenţiarul a analizat caracteristicile arhitecturii şi picturilor din monumentele noastre bisericeşti, ale căror frescuri nu rămân cu nimic îndărătul altor vechi opere similare din Italia şi din orient. Dl Ştefănescu ni le a prezentat şi de astădată cu măestrie şi cu mare bogăţie de amănunt, trezind astfel interesul în sufletele ascultătorilor, cari vor putea aprecia după cuviinţă comorile artistice, aşa de puţin cunoscute. ale sfintelor noastre lăcaşuri de închinare. —

— După amiazi a vorbit dl *Dr. I. Popescu* despre N. Vaschide şi problema viselor. Conferinţa dlui doctor Popescu este a doua în ciclul pornit de gruparea intelectuală „Thesis" sub numele de „Energii creatoare ale neamului". Conferenţele ţinute vor alcătui broşuri, instructive şi interesante, publicate de gruparea amintită.

Conferenţiarul medic a scos la iveală activitatea ştiinţifică, pe terenul psihologiei experimentale, a regretatului Vaschide, mort în etate de 33 de ani. In legătură cu activitatea lui Vaschide, dl Popescu s'a ocupat cu problema viselor privite din punct de vedere al ştiinţei. Publicul l-a urmărit cu plăcere şi interes.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Horia, povestirea pătimirii lui, de *A. Nanu*, **Sibiu, 1935, Tip. Arhid. — O broşură de 24 p. Lei 5.**

Apărută întâi în numărul mai nou al *Vieţii Ilustrate*, s'a retipărit în broşura de faţă. Este o plăzmuire poetică, întocmită pe temei istoric şi scrisă cu însufleţire şi cu multă dragoste pentru poporul ţăran.

(2) 1—3

Concurs

In baza deciziunei Ven. Consiliu arhiepiscopesc, cu Nr. 936 Bis. din 1 Februar a. c., se publică concurs pentru întregirea parohiei din nou înfiinţate, de clasa I, din Braşov-Blumâna, protopopiatul Braşov, cu termen de 30 zile, dela publicarea în ziarul Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Salarul dela Stat.

2. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească şi aprobate de autoritatea superioară bisericească, deocamdată pentru parohiile fără sesiune parohială.

3. Locuinţă parohială, pusă la dispoziţie de parohie.

Reflectanţii la acest post de paroh îşi vor înainta cererile lor, însoţite cu toate actele necesare, dovedind studiile şi serviciile de până acum, precum şi binecuvântarea de candidare în prealabil dela Ven. Consiliu arhiepiscopesc, oficiului protopopesc, Braşov, Piaţa Unirii 1, având a se prezenta într'o Duminecă sau sărbătoare, la biserica-capelă, din strada Calea Victoriei, spre a servi şi predica, în scopul de a fi cunoscuţi de credincioşii din parohie.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Braşov.

Braşov, în 9 Februar 1935.

Dr. I. Blaga
protopop.

Nr. 62—1935 Prot. (1) 1—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de cl. I Aninoasa, protopopiatul Jiu, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele acestui post sânt:

1. Salarul dela stat, conf. coalei B.

2. Locuinţă completă, cu avantagii la luminat şi încălzit.

3. Stola pentru serviciile de: Cuminecare a bolnavilor la locuinţă, botez, cununie şi înmormântare este răscumpărată cu o sumă fixă lunară, conform hotărârii consiliului parohial din 31 Iulie 1934, pentru angajaţii societăţii miniere „Petroşani"; pentru ceilalţi credincioşi stola este cea obişnuită în parohiile tractului Jiu.

Concurenţii îşi vor înainta cererile, însoţite de actele prevăzute de lege, regulamentul şi ordinaţiunile în vigoare, în termenul indicat, oficiului protopopesc ortodox român Jiu, Petroşani, jud. Hunedoara, şi după ce vor esopera binecuvântare de candidare dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc, cu prealabila aprobare a protopopului, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a sluji, cânta, predica şi a tace cunoştinţă cu enoriaşii.

Oficiul protopopesc ortodox român Jiu în înţelegere cu consiliul parohial.

Petroşani, 28 Ianuar 1935.

Ion Duma
protopop.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 24 Februar 1935 — Nr. 9

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA CENTRALĂ "ASTRA" SIBIU

Nr. 1762 Pres.

Circulară

către iubitul cler și popor din arhiepiscopia noastră ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

Un popor trăiește și ajunge la izbânda drepturilor și a înaltelor sale năzuințe prin jertfa curată a fiilor săi.

Drumul istoriei noastre, până ce cu ajutorul bunului Dumnezeu am răsbit la libertatea de astăzi și la înfăptuirea unirii noastre politice-naționale, încă a fost semănat cu nenumărate jertfe de viață omenească, pe toată întinderea lui.

Cuvine-se să ne aducem aminte de acele jertfe neprihănite ale înaintașilor noștri, căci ele stau la temelia statului nostru și a vieții naționale de astăzi.

Următori acestui îndemn către pomenirea cu laudă a celor ce s'au învrednicit de ea prin faptele și suferințele lor, aducem la cunoștința iubitului cler și popor al arhiepiscopiei noastre, că în ziua de 28 Februarie a. c. se va împlini un veac și jumătate de când inimoșii căpitani ai ridicării poporului nostru împotriva iobăgiei și a asupririi seculare, cunoscută sub numele de *Revoluția lui Horia*, au fost trași pe roată în cetatea Bălgradului [Alba-Iulia].

In acea zi, înainte de aceasta cu 150 de ani, trupurile lui *Horia și Cloșca* au fost sfârticate în bucăți, pentru că au avut curajul să ceară cu arma 'n mână, împreună cu al treilea tovarăș al lor, *Crișan*, în fruntea poporului asuprit, dreptul la slobozenie din cătușele iobăgiei și la o viață trăită cu vrednicie. La revoluția lor din toamna anului 1784 și începutul anului 1785 a luat parte cu sufletul întreg poporul românesc, dar terenul pe care s'a desfășurat ea au fost îndeosebi Munții Apuseni și scoborârile lor împrejmuitoare spre Alba-Iulia pe vatra Mureșului în jos către Deva și de aici până la Arad, apoi spre Crișana și Cluj. In decursul acestei revoluții și mai ales după ce ea a fost înăbușită de răzbunarea nemeșilor unguri și a oștilor împărătești, a curs mult sânge românesc. Oameni din popor și preoți slujitori la altarul Bisericii noastre ș'au jertfit viața pentru izbăvirea neamului din lunga lui robie. Dacă izbăvirea n'a venit atunci, jertfa lor totuși a rodit în sufletul poporului nostru, așa cum a rodit și jertfa lui *Avram Iancu* și a revoluției din 1848, trezind dorul după *libertatea națională* care a venit întreagă abia după marea jertfă a răsboiului întregirii neamului, pe care ne-am învrednicit să o vedem cu ochii noștri.

Inaltul guvern al țării a luat hotărârea să aranjeze, în luna Mai din acest an, mari serbări naționale, sub patronajul Majestății Sale Regelui nostru, la Alba-Iulia.

Dar și până atunci, pentru a prăznui după cuviință amintirea zilei de 28 Februarie, în conformitate cu dispozițiile Dlui Ministru al Cultelor și Artelor *Alexandru Lapedatu*, dispunem următoarele:

1. In ziua de 28 Februarie c. se va sluji sf. liturghie și după ea *parastas* în toate bisericile din capitalele de județ, pentru odihna sufletelor eroilor Horia, Cloșca și Crișan, precum și a celorlalți martiri naționali, țărani și preoți, morți în revoluția din a. 1784—1785. La parastas vor fi invitate și autoritățile locale.

2. Aceleași sfinte slujbe se vor face în ziua de 28 Februarie c. și în toate acele biserici din parohiile aparținătoare arhiepiscopiei noastre, ai căror credincioși au participat pe vremea lor la revoluția din 1784—1785. Despre aceasta vor fi încunoștiințate autoritățile locale și poporul credincios.

Cucernicii preoți vor ține cu ocaziunea parastasului câte-o scurtă *cuvântare* potrivită cu însemnătatea zilei, arătând cât de mult trebue prețuită și bine folosită libertatea la care am ajuns noi astăzi cu prețul atâtor jertfe ale înaintașilor noștri.

3. In bisericile acelor parohii din arhiepiscopia noastră, ai căror credincioși n'au participat la revoluția din 1784—1785, se va face parastas în *Dumineca* următoare zilei de 28 Februarie, adecă în *3 Martie* c., după sf. liturghie, pentru sufletele eroilor morți în mișcarea din 1784—1785, iar Cucernicii preoți în cuvântările lor vor aminti despre împlinirea alor 150 de ani dela eroica moarte a mucenicilor naționali din Revoluția lui Horia.

4. P. Cucernicii protopopi și cucernicii preoți, precum și organele noastre parohiale vor da tot concursul lor la reușita serbărilor comemorative ce se vor aranja în acea zi din partea autorităților școlare.

Astfel comemorarea martirilor din Revoluția lui Horia se va face cu folos sufletesc pentru generația de astăzi, învățând din pildele înaintașilor iubirea de țară și de neam.

Impărtășindu-Vă arhiereasca Noastră binecuvântare, am rămas

Sibiu, la 20 Februarie 1935:

Al Vostru al tuturor de tot binele voitor

NICOLAE
Arhiepiscop și Mitropolit.

Pentru cunoașterea revoluției lui Horea și pentru a putea tălmăci credincioșilor însemnătatea acelei mișcări de desrobire națională, arătându-li-se, în potrivite cuvântări, **cauzele, ținţele** *urmărite și înrâurirea ei asupra sufletelor poporului ardelean, — Cucernicii noștri preoți vor putea consulta următoarele publicațiuni:*

1. Revoluția lui Horea, de **Nic. Densușianu**, *Buc. 1884, — din care se mai găsesc puține exemplare în biblioteci publice și private;*

2. Lămuriri nouă, privitoare la Revoluția lui Horea, de **Ștefan Metеș**, *Sibiu, 1933, — reproduse din* **Revista Teologică,** *pe anul* **1933,** *pag. 213, 261, 323 și 387;*

3. Răscoala țăranilor din Transilvania la 1784, de **I. Lupaș,** *— despre care se ia notă la alt loc al numărului de față din acest ziar.*

Aceste două din urmă se pot comanda dela Librăria arhidiecezană (Sibiu).

FOIȘOARA

Libertatea bisericească

Reproducem mai jos un articol din 1858 al mitropolitului A. Șaguna despre felul în care trebue înțeleasă libertatea bisericească pe care unii o înțeleg ca o permisiune de manifestare a tuturor pornirilor egoiste și distructive. In acest articol marele mitropolit Șaguna, demonstrează, cu spiritul lui atât de judicios, necesitatea ca Biserica să cenzureze scrierile religioase cari se adresează poporului credincios, pentru a-l feri de influințele dezastruoase ale acelora cari urmăresc scopuri disolvante.

Niciodată n'a fost în Biserica noastru mai actual un astfel de articol ca azi, când un preot al Bisericii se adresează poporului cu ziare și scrieri religioase fără încuviințarea și contra voinții ierarhiei și lovind în ierarhia Bisericii.

§ 1. — Libertatea bisericească, de care unii atâta se tem, și dela care alții atâta nădăjduesc, nu e volnicia de a face cineva ce vrea, ci putința de a face fiecare ce se cuvine să facă.

§ 2. — Aici e vorba dar de un lucru foarte greu și delicat, dar totodată și foarte practic, care înainte de toate cere cunoștințe adânci și temeinice ale așezămintelor bisericești, va să zică ale dreptului canonic; căci cu fraze frumoase și sofistice nu folosim nimic.

Ce e așadar libertatea bisericească? Libertatea bisericească este putința de a viețui și a muri după Religia și învățăturile ei, care o mărturisește cineva, nefăcând deaproapelui său nici cea mai mică vătămare, dar nici el neiscusind de nici o parte stavilire sau nepăciuire în lucrările care dânsul le face după pravilele Religiei spre mulțămirea conștiinței sale.

Când zicem dar *libertate bisericească*, trebue să cugetăm totdeauna la lege. Pe câmpul bisericesc încă e ca pe cel politic; libertatea ce nu-și cunoaște marginile sale în lege, nici bisericii, nici statului nu-i aduce binecuvântare, de vreme ce nu neascultarea, ci ascultarea și împlinirea legilor susține pe creștin în starea normală, va să zică liber față cu drepturile ce le dă lui biserica și patria, altmintrelea devine în starea abnormă și se lipsește de bunătățile libertății. Căci Dumnezeu a dat fiecărui om deosebit libertatea ca să se supună din îndemn propriu voii lui Dumnezeu, legii Domnului, și în această cucerire de bunăvoie să-și afle norocirea pe pământ, fericirea în cer.

§ 3. — Dacă dar libertatea, înțeleasă și întrebuințată bine, tot mereu ear reduce[1] la lege, apoi se poate vedea lesne, de ce însemnătate pentru libertatea bisericească e cunoștința legii. Și unde se află aceasta? In Evanghelii, în scrierile sf. Apostoli, în canoanele apostolești, și în ale soboarelor ecumenice și locale, în istoria bisericească și mai pe urmă în cărțile acelor autori bisericești cari de către biserica ecumenică s'au precunoscut de sfinții Părinți, de dascăli ai lumii, ear scrierile lor de mântuitoare și învățătoare pentru creștini; care toate puse în sistemă fac studiul dreptului canonic.

§ 4. — Nu trebue să uităm: Unde nu stăpânește legea, acolo stăpânește volnicia; și unde stăpânește volnicia, acolo cu atât mai curând se ridică în contra autorității, opoziția e una dintre cele mai rele boale ale vieții sociale.

Biserica trebue să departe (depărteze) dela fiii săi cât se poate primejdiile volniciei, care trag după sine lățirea minciunii prin cuvânt și scrisoare; aceasta e datoare Domnului, care o a făcut lăcaș adevărului și a vărsat într'însa toată mulțimea descoperirii sale spre păstrare pentru toate neamurile până la sfârșitul veacurilor; dar e datoare și tuturor acelora cari se țin de ea, ca să le arate rătăcirea și să-i apere și să-i scutească de pericolele ei. De nu o ar face aceasta, s'ar face vinovată de trădare îndoită: a Domnului, dumnezeescului ei întemeetor și a credincioșilor încrezuți mumeștei (maternei) ei îngrijiri; s'ar abate dela exemplul lui Hristos și al Apostolilor, ceea ce n'o poate și nu trebue să o facă, de oarece aceea pentru toate vremile e pravila cea sfântă a lucrării ei; ba s'ar părăsi și ea însași pe sine în ideea de a fi veghitoare credincioasă a adevărului celui veșnic între oameni și conducătoare la binele cel nesfârșit.

§ 5. — Acum însă mai vine întrebarea, cum își poate plini ea această problemă? Spre aceasta a primit dela Domnul afară de puterea învățăturii și puterea legării și a deslegării. De aceste puteri dar va face și trebue să facă acea întrebuințare ce o cer scopul și împrejurările. La aceasta va păși treptat; unde ajută învățarea și sfătuirea, nu va mai avea trebuință de alt ceva; dar dacă aceasta ră-

[1] Revine.

Serbări comemorative în 28 Febr. 1935

— Slăvirea eroilor dela 1784|85 —

(=) Un veac şi jumătate se împlineşte, la 28 Februar 1935, de când au fost sdrobiţi pe roata dela Bălgrad conducătorii mişcării de desrobire, socială şi naţională, din anii 1784—85, înscrisă în paginile istoriei noastre sub numirea de **Revoluţia lui Horea.**

Românii din Munţii apuseni ai Ardealului, bieţi iobagi storşi de nobilimea feudală dătătoare de legi «despre noi fără de noi», dela o vreme n'au mai fost în stare să supoarte sarcina taxelor, a contribuţiilor nenumărate, ca şi a «zilelor de lucru» şi a dăjdiilor de tot felul.

Din această pricină au ridicat multe plângeri — fără rezultat — atât la stăpânirea transilvană, cât şi la curtea imperială a Habsburgilor, — Horea însuşi făcuse patru zadarnice drumuri la Viena, în vremuri când asemenea călătorie primejduia viaţa drumeţului.

Când plângerile deşarte ale masselor româneşti au amuţit, a izbucnit răscoala ţăranilor conduşi de Horea, Cloşca şi Crişan, având drept ţintă: să stârpească asupritoarea clasă a nobilimii, care în Ardeal erà cea ungurească...

Au pătimit însă abea nobilii unguri din ţinutul Zarandului şi Hunedoarei, dar şi aceştia în număr neasămănat mai redus, decât a fost numărul enorm al românilor răpuşi, fie în lupte, fie executaţi, sau omorâţi din răsbunare, în modul cel mai neomenos...

Amintirea morţii de mucenici, a conducătorilor Horea, Cloşca şi Crişan, a trăit şi trăeşte azi şi totdeauna în sufletul neamului, întărindu-i mintea şi inima în lupta pentru drept şi libertate, pentru neam şi legea strămună.

Dorim, toţi bunii români şi ortodocşi din tot largul ţării, ca împlinirea celor 150 de ani dela cumplita vărsare de sânge, săvârşită în ziua de jale din 28 Februar 1785, să fie cinstită cu toată evlavia şi sărbătorirea ce se cuvine unui mare act din istoria românilor.

In sfintele noastre biserici se vor slujì liturghii cu parastase pentru odihna sufletelor martirilor naţionali Horea, Cloşca şi Crişan şi a celorlalţi eroi şi soţi de luptă şi suferinţă, morţi în acea mare mişcare de desrobire dela 1784—85.

Tuturor le aducem creştinescul prinos de recunoştinţă. Şi, având în faţă icoana lor, păşim mai departe la munca ce duce spre desăvârşirea operei de unitate sufletească a neamului.

Dumnezeu şi dreptatea Lui sfântă a fost şi este cu noi.

Sus să avem inimile!

Probleme catehetice

Atitudinea catehetului

Unul din factorii de seamă — poate chiar cel mai important, — care contribue neasemănat de mult întru promovarea educaţiei şi instrucţiei religioase, este, fără îndoială, catehetul însuşi. Personalitatea acestuia supleneşte şi întregeşte, adesea, lacunele altor factori asociaţi în opera de evanghelizare. Prin însuşirile nobile ce-l caracterisează, ori, uneori, prin scăderile cari se leagă de persoana sa, catehetul realisează postulatele Bisericii depăşind chiar prevederile programului oficial, ori, în cazul al doilea, coboară totul în făgaşul acelui cotidian văduvit de măreţie, de strălucire şi de simţire ziditoare. In cultura şi în educaţia religioasă pe care şi le-a format şi le deţine din şcoală, în aptitudinea şi abilitatea pedagogică ce-i cârmuieşte până şi cele mai mici mişcări, pe care le reclamă prezenţa sa zilnică în societatea micilor catehumeni, dar *mai ales* în moralitatea nediscutată care-l încununează, stă, de multeori, secretul adânc, incalculabil în adâncime, al rezultatelor fericite pe urma învăţământului religios.

In deplină concordanţă cu aceste consideraţiuni de ordin general, învăţământul religios-primar ar trebuì încredinţat exclusiv numai pe seama acelora dintre catiheţi, cari sunt în stăpânirea calităţilor enunţate nu cu mult înainte. Dar imperativul acesta, oricât de ideal, devine în toate vremile şi din pricini binecuvântate, o imposibilitate. Căci providenţa nu se dovedeşte, nicicând, egală în dărnicie faţă de toţi copiii pământului. Unul primeşte cinci, altul doi, iar altul *doar un* talant. «*Fiecare după puterea lui*». Prin urmare, aptitudinile pedagogice nu sunt sălăşluite în mod egal nici în fiinţa fizică şi spirituală a celor ce s'au ales să slujească lui Hristos. Deasemenea, împrejurările sociale duc, adesea, un răsboi crâncen chiar şi cu acei cari au intenţia să se adâncească şi să pătrundă în tainele cele mai intime ale sistemelor de pedagogie religioasă.

Să mai aducem aici vorba şi despre puterea, despre gradul de moralitate sub unghiul căruia se situează actualii noştri cateheţi?!... Acest lucru devine ceva de prisos într'un articol cu titlul şi cu menirea celui prezent. Şi-apoi, în afară de faptul că această chestiune nu poate forma obiect de discuţie pentru umilul ticluitor al acestor rânduri, ce nu trebue să prindă rădăcini nici în scrisul, nici în vorba cuiva. Nimeni, chiar din tabăra duşmană, nu-şi poate administra licenţa de a dubita măcar probitatea morală a preoţimii noastre, atunci când slujitorii altarului se găsesc oficiind zilnic într'o a doua biserică, *în şcoală*. Aşa că, din acest punct de vedere, n'avem a ne supăra.

Dar dacă aşa se prezintă chestiunea, mersul ideilor zămisleşte, natural şi logic, următoarea întrebare: Ce elemente pot sta în sprijinul cateheţilor — chiar şi în al acelora, cari se simt mici în raport cu apostolatul catehizării — pentruca, alături de moralitatea ce se leagă de fiecare, să se poată asigura un rezultat cât mai deplin? Aceste elemente importante şi în posesiunea cărora poate intra oricine dintre catiheţii noştri, se cuprind sub un titlu general, titlu care se citeşte şi în fruntea acestui articol. Ele pot fi adăogate personalităţii noastre prin experienţă, prin străduinţă constantă şi prin voinţa vie de a suplinì, cât mai mult posibil, lacunele pedagogice de care suntem privaţi prin naştere.

Enumărarea lor se va face în cele ce urmează.

Dar, în dorinţa noastră de a fi documentaţi în expunerea acestui subiect, trebue să anticipăm două constatări de ordin psihologic. Căci ele condiţionează atitudinea catehetului în mijlocul elevilor săi.

Mai întâi, iată o notă de psihologie infantilă: nimic nu activează cu atâta vioiciune în sufletul copilului ca spiritul de observaţie. Şi, ceeace e mai însemnat, ţelul observaţiei este îndreptat spre cele mai neînsemnate amănunte: cum îşi face catihetul intrarea în clasă, cum este îmbrăcat, ce dispoziţie sufletească are, ce gesturi face deodată cu expunerea lecţiei, etc.

Spiritul de observaţie al copilului este secondat, tot atât de viu, de interes. Toate acestea nu-i folosesc numai pentru dobândirea unor cunoştinţe noui, nici pentru a face din atitudirea catehetului o chestiune vrednică de imitat, ci, de multeori, pentru a-i servi totul într'un scop cu obiectiv de critică. Cine a surprins, în timpul liber, o discuţie liberă între elevi, îşi poate formula o icoană limpede asupra unghiului critic sub care judecă ei tot ce s'a petrecut în clasă. Nimic nu sufere menajamente, nimic nu rămâne în ignoranţă. Din contribuţia spontană, obiectivă şi nevinovată a fiecărui elev se zideşte autoritatea catehetului. Dar tot prin graiul acestui sfat de pitici se dărâmă cu grabă autoritatea aceluia dintre propunători, care nu se află în stăpânirea unei atitudini corespunzătoare.

Acum, să înregistrăm încă o notă psihologică: atitudirea pe care o manifestă cineva în îndeplinirea unei însărcinări oarecare, stă într'un raport direct cu concepţia pe care o are respectivul asupra misiunii sale. Prin urmare şi atitudinea catehetului se derivă din ideea pe care acesta o are asupra misiunii sale. Şi în această privinţă, catehetul trebue să-şi considere misiunea — aşa cum e — ex-

---

mâne fără folos, atunci nu va mai îndemna numai, ci va porunci, şi dacă nu se va păzì porunca, va pedepsì, — şi toate acestea le va face după mărimea peric(o)lului ameninţător de adevăr şi de mântuirea sufletească. Căci ea, puterea legării cu care dă legi legătoare şi ţine pe credincioşi să păzească legile ei, pentru aceea o a primit dela Domnul, ca în întâmplări unde e ameninţată susţinerea adevărului, urmarea legii morale, păzirea binelui sufletesc, să o întrebuinţeze pentru de a reduce (a întoarce) pe rătăciţi la adevăr, de a îndrepta pe ceice greşesc, de a scăpa pe cei primejduiţi.

§ 6. — Aceste principii aşa curg de ne'ncurajabile din fiinţa bisericii lui Hristos, încât nu va nega nimenea consecinţa lor. Aşadar numai despre executarea lor — zicând aşa — mai poate fi vorba, care negreşit în deosebite vremi a fost deosebită. Poate fi o vreme, în care puterea convingerii religio(ase)-morale atâta să fie de mare şi de vie, încât să ajungă numai cu învăţătura, pentru a delătura toate primejdiile din partea cărţilor rele. Un ce astfel aflăm în Faptele Apostolilor. Pavel propovedueşte în Efes; cuvântul lui străbate la inimi; mulţi credincioşi cari se ocupă cu fermecătorii şi descântece, aduc cărţile sale (cărţile lor) în preţ de cinci zeci de mii de arginţi şi le ard în public [Faptele Apost. 19, 18—19]. Unde e convingerea aşa vie şi lucră atâta de tare, acolo firește nu trebue nici opreliște, nici pedeapsă. Şi dacă credincioşii vremilor noastre, asemănându-se înaintaşilor săi din vremile Apostolilor, şi acuma cărţile cele rele, dela care îi reţin următorii Apostolilor, le-ar aduce înainte şi le-ar arunca în foc, curând ar fi lucrul isprăvit. Insă timpurile s'au schimbat. Una însă o a primit biserica sobornicească şi în pracsa [practica] sa din acel loc al Faptelor Apostolilor, că adecă e bine a arde ori a nimicì cărţile cele rele, ca să nu mai facă pagubă, precum se arde neghina. Ce-şi are începutul în faptele Apostolilor, nici un creştin nu va afla de defăimat, măcar şi de nu s'ar potrivì întru toate simţemintelor lor.

§ 7. — Vezi bine, că ar putea zice cineva, că aceea credincioşii o făcură de voie, şi fie cine poate face cu al său, ce va, aşadar şi arde, şi că de acì nu se poate urmărì nimic mai departe. Dar una totuşi se poate urmărì, că adecă Apostolul Pavel, dacă nu sfătuì lucrul, dar de sigur dădu îndemn la aceea prin învăţăturile sale, şi îl aprobă, cu lucrare a milei dumnezeeşti în cei întorşi, ca semn al adevăratei lor căinţe şi al seriosului lor propus, a se lepăda de diavolul şi de lucrările lui, a seca izvorul stricăciunii lor sufleteşti. Pentru aceea sf. Luca a însemnat întâmplarea aceasta în Faptele Apostolilor, ca dovadă însemnată a cugetării creştineşti, ce fu produsă prin cuvântul S. Ap. Pavel în Efes.

Afară de aceea, biserica îndată după ce sub împăratul Constantin ajunsese libera sa desvoltare, în floarea sa la sinodul ecumenic din Niceea în anul 325, a arătat cum înţelege ea acea 'ntâmplare. Arie, care nega dumnezeirea lui Hristos, scrisese pentru întărirea acestui eres al său o carte cu numele Talia. După ce soborul osândise eresul lui Arie şi aşezase simbolul niceean al credinţei, afurisì sus numita carte a lui Arie şi oprì a nu se cetì.

§ 8. — Asta a fost numai o urmare ne'ncunjurată a afurisirii eresului arian şi a aşezării simbolului niceean. Căci dacă se proclamă odată adevărul clar şi hotărât, ear minciuna se 'nseamnă şi se 'nfierează ca minciună, apoi aceeaş datorinţă ce caracteriză [a]ceste două fapte, mai pofteşte şi aceea ca mijloacele pentru lăţirea eresului şi duşmănirea adevărului să se taie. Aceeaş gură care zice dintâi: *Acesta-i adevărul, ţine-l,* şi care mai departe a zis: *dar aceasta e minciuna,* trebue să mai adauge: *Fereşte-te de minciuna ce s'a aflat ici ori colo,* în cartea cutare ori cutare; aşadar, *păzeşte-te de cartea aceea,* — asta şi mai mult nu e oprirea bisericească de cărţi. Cu aceasta cei 318 Părinţi adunaţi la întâiul sinod ecumenic îş pliniseră partea lor din datorinţă, ceealaltă parte se cuvenea Impăratului. Constantin Impăratul dară demandă prin edict comun (public), că toate cărţile scrise de Arie şi partizanii lui să se ardă, spre a se nimicì în chipul acesta şi eresurile cuprinse în ele, precum mai nainte cărţile scrise de înverşunatul duşman al creştinismului Porfirie încă se arseseră. Ceeace odinioară în zilele Apostolilor recunoscù şi duse la 'mplinire adunarea cea credincioasă în mădularii săi singuriţi, aceea acum şi puterea creştinească de stat recunoscù şi împlinì ca bun. Impăratul Constantin recunoscú de bine a apăra adevărul cel descoperit de Dumnezeu şi proclamat sărbătoreşte la sinodul ecumenic în contra atacurilor celor pe cât de îndrăzneţe, pe atâta şi de maliţioase şi criminale ale unei eresìi sofistice, prin aceea a păzì în împărăţie unitatea credinţei cea atât de trebuincioasă, a stavilì desbinarea din lăuntru şi împrumutata duşmănire a sectelor între sudiţii săi. Care e adevărul cel descoperit, care e eresul abătut dela acela, şi în ce scrieri se cuprinde acea rătăcire, — aceasta lăsă să o hotărască biserica sobornicească, păzitoarea cea aşezată de Dumnezeu a adevărului; după ce ea *vorbì*, acum era rândul la el, de *a lucra*.

§ 9. — Acest punct se ţinù şi în timpul următor. Arcadie Impăratul porunci a se căuta cu cea mai mare grijă cărţile Evnomianilor şi ale Montaniştilor şi a se arde dinaintea ochilor judecătorilor. Mai tot pe o vreme cu aceasta se 'ntâmplă asemenea cu cărţile vestitului, de mult răposatului Origen, care dintr'altele fu om cuvios şi învăţat, dar totuşi căzù în unele eresuri,

GLAS DE PREOT NĂCĂJIT

In „Movila lui Burcel“ de Alexandri, se întreabă:

Auzit-aţi auzit,
Glas de Român năcăjit?“...

Bate-voiu păstorul, ca să se risipească turma!

Se vede că aşa era şi în vechile vremuri şi mai e şi azi, scris neamului nostru de Români, să auzim prea des, pe pământul românesc „glas de Român năcăjit“, pentru prigoanele şi nedreptăţile trimise de vrăşmaşi asupra lui...

Dar astăzi trebue să spunem, că mai năcăjit decât glasul de român din poezia lui Alexandri, auzim de lângă sfintele noastre biserici româneşti de peste tot locul, *glas de preot năcăjit!* Căci, tulburate sunt astăzi sufletele în mii de preoţi de vicleana urzire pentru *subsăparea sfintei noastre biserici, pornită din partea chiar a unora, ce se ţin „slujitori“ ai ei!* Cine, fiind drept şi cunoscător de oameni, care a cetit numărul din urmă al foii „Ostaşul Domnului“ dela Bucureşti, nu se revoltă de indignare?

In numita foaie, părintele *Iosif Trifa*, întinde pe 9 pagini „Istoria unei jertfe“, care este o nesfârşită vărsare de *ură şi de hule*, cari de cari mai grele şi nestăpânite, asupra *Inalt Preasfinţitului Mitropolit Nicolae al Ardealului.* Firul roşu ce trece prin întreaga lungă poveste, este, de a-l arăta pe Mitropolitul Ardealului, ca pe un lăcomitor după avere, chiar după avere străină, un nesocotitor al drepturilor altuia, cu scopul de „a pune mâna pe averea“ aceluia! Intr'un articolaş mai mic, de pe pagina a 16-a, nesocotitul scriitor cutează să pună pe hârtie cuvintele nesăbuite: — ...„dacă au furat în văzul lumii foaia „Oastea Domnului“, cred că vor putea fura şi Camioneta Oastei“! Adecă îi fac pe conducătorii bisericii noastre dela Sibiu, hoţi şi tâlhari! Iar câţiva preoţi de prin Basarabia şi Moldova, alături de păr. Trifa şi Ouatu dela Bucureşti, ridică cu toţii petrii asupra Mitropoliei (înţelege: Mitropolitului) dela Sibiu!

In faţa acestei grozave nelegiuiri, noi cei cari cunoaştem oamenii şi lucrurile, cu adevărat, am fi nişte vinovaţi şi părtaşi nelegiuirii, dacă am tăcea.

De aceea subscrisul, care cunosc bine şi lucrurile şi oamenii şi văd nedreptatea strigătoare la cer, ce se face, sunt dator să grăesc, — *nu pentru a apăra* pe I. Preasfinţitul Mitropolit Nicolae, care se va şti apăra singur, ci *pentru a lămuri pe mai puţin ştiutorii mei fraţi din popor,* cari cetesc foile, ca să nu-i las să cadă *în grozavă rătăcire cu judecata lor,* asupra conducătorilor sfintei noastre biserici, şi prin ei asupra *bisericii înseşi,* Căci hulitorii ştiu ce fac: *Bate-voiu păstorul, ca să se risipească turma!*

Lăcomitor după averi?

Care va să zică: Mitropolitul Nicolae lăcomitor de avere, *şi încă la una care e* bunul altuia? *Apoi despre lăcomia după avere a acestui înalt Cap Bisericesc, iaca ce ştim noi:*

Am avut, chiar în anul trecut, 1934, în protopopiatul Orăştie, sfinţire de două biserici noi. Credincioşii acelora, dorind a le sfinţi, au întrebat la Sibiu, că: ce cheltueli vor avea cu sfinţirea? Nu că doară s'ar fi ferit a le purta, ci ca să ştie cu ce să se pregătească. Li-s'a răspuns de Preacucernicul secretar al Mitropoliei: Oamenii să aibă biserica terminată deplin, curtea curăţită, împrejmuită, etc. Ce priveşte cheltuiala cu venirea Inalt Prea Sfinţitului şi a însoţitorilor, (2 asesori, 2 diaconi, etc.) toată cheltuiala ce li se cere creştinilor, e să dee, după sfinţire, o masă Arhiereului şi însoţitorilor săi. Masă cât mai simplă şi modestă! Incolo sănătate şi dela Dumnezeu dar... Şi de n'au cor bun pe aproape, să ne daţi de ştire, că aducem şi corul de aici.

Şi aşa a fost! *Două parohii, la cari au venit la sfinţire* doi *Arhierei, cu 2 consilieri, 2 diaconi şi încă vre-o 3 persoane ajutătoare, — au venit toţi pe cheltuiala nu ştim cui,* căci oamenilor nu li s'a cerut nici un ban, o centime măcar, *pentru cheltuielile cu venirea şi înapoierea sfinţitorilor!*

Inainte de a fi I. P. S. Sa Dr. Bălan, Mitropolit, e drept că se plăteau de parohii cheltuelile şi ceva diurnă. *Mitropolitul a şters acel obiceiu.* Nu cere şi nu primeşte nimic.

Asemenea plăteam noi, preoţii, la sfinţire, o taxă Arhiereului pentru sfinţire. I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae nu primeşte dela nici un preot pentru sfinţire, nici un onorar, nici o răsplată! *Când dă o deslegare pentru cununie în post sau pentru înrudire, se plăteşte un canon (100 Lei), dar canonul merge la* Fondul milelor, *din care se ajută săracii şi neputincioşii. Nu se va găsi în toată Biserica noastră un singur preot ori credincios care să poată spune că a dat vre-un ban I. P. S. Sale mitropolitului nostru Nicolae, chiar pentru astfel de servicii după cari se plătesc anumite taxe legale în toată biserica.*

Ei, bine, ce suflet poate fi acela, care aruncă veninul urei şi hulei, asupra acestui Arhiereu, înfăţişându-l cetitorilor săi neştiutori, drept un „lăcomitor după avere“, chiar răpitor de averea altuia? Numai pentrucă nu dă aceea ce ştie că e al Său, celui ce o poftеşte? — Il întrebăm pe păr. Trifa, cine e lăcomitor, acela care apără interesele Bisericii, sau acela care îşi însuşeşte avere streină: Tipografie pe nume propriu?

„Strângerea de gât“.

Indeosebi m'a cutremurat învinuirea păr. Trifa, că atunci când era mai greu suferind pe patul său dela Geoagiu şi dela Davos „Mitropolia“ (înţelege: Mitropolitul) **„îl strângea de gât“** în chip neomenos, ca să-şi plătească datoria faţă de tipografia arhidiecezană (a bisericii) care tipărea „Lumina Satelor“. — Sunt cu totul la locul meu ba chiar dator, a lămuri pentru oamenii cu suflet drept, această învinuire, — căci eu eram atunci la „Lumina Satelor“ şi „Oastea Domnului“, ca redactor al lor. Ei, bine, ştiţi ce e cu „strângerea de gât?“ Iaca ce:

Părintele Trifa cumpărase tipografia cea nouă, cu un milion şi jumătate Lei. Şi după cum mergeau foile atunci, când a făcut târgul, îşi făcuse socoteala, că, cu ce mai rămâne din cărţi şi calendare, *poate* plăti rate de câte *40.000 Lei lunar!* Foile erau administrate (chivernisite) de fratele său Constantin Trifa. Ei, bine, după ce tipografia a fost pusă în lucrare, au venit anii cu criză şi venitele au cam dat înapoi. Fratele Constantin nu avea altă grijă, decât să facă rost de plata ratelor celor grele faţă de Fabrică pentru maşină! Dar scoaterea foilor, cerea şi ea cheltueli. Şi dl Constantin nu avea grije de asta. Şi depozitului de hârtie, şi tipografiei, îi dădea numai când putea şi cât vrea. **Cea mai lăsată în neplată, era Tipografia arhidiecezană,** care tipărea **„Lumina Satelor“.** Dar tipografia la sfârşitul săptămânii *trebuia,* ori vrea ori ba, să-şi plătească lucrătorii. Cum lucrările se împuţinaseră şi aici (cât pentru „criza“, cât pentru că i se împărţeau acum lucrările cu tipografia nouă), şi venitele nu-i erau de-ajuns pentru a face plăţile, — conducătorul tipografiei cerea stăpânului, Consistorului, bani pentru plăţi. Consistorul răspundea: „Scoate de unde ai de primit!“ — I se răspundea: *Am sumă mare de primit dela „Lumina Satelor“, dar nu-mi dă!...*

Atunci, ce era mai firesc decât asta — că tipografia trimetea *administratorului foii,* la care încurgeau banii pentru foaie, învitare (zi-i şi „provocare“) *să plătească pentru lucru.* Căci, — i se spunea — din banii veniţi pentru foi, trebue să plătiţi întâi cheltuelile *ei,* apoi să se dee şi în altă parte! (Lucrătorii din tipografia cea nouă, e drept că nu ştiau de astfel de lipsuri).

Fratele Constantin, în loc să-şi cruţe fratele bolnav, *îi trimetea acolo astfel de cereri ale tipografiei arhidiecezane (a bisericii),* par'că anume ca să-l irite (aprindă) împotriva acelei tipografii şi a stăpânirii ei, — că: de ce îi cer ce le este dator?

Uneori dl Constantin mi se plângea şi mie, că nu mai ştie ce să facă, căci *rata e prea mare,* şi din pricina ei nu mai poate plăti încolo (hârtia, tipografia). I-am spus: Cere Fabricei, cu arătare la stările de azi, să-ţi scadă rata dela 40.000 Lei la vre-o 25.000 Lei pe lună, că aceia înţeleg vremile şi ţi-o scad! Şi aşa a făcut. Şi i-s'a scăzut!

Acum judece ori-ce om care are pe Hristos în inima lui: Pentrucă tipografia bisericii, îţi cerea să-i dai *şi ei din banii foilor, cari veneau destui pentru a acoperi toate cheltuelile foilor, ba să şi rămână!,* e drept să strigi în lume că „Mitropolia *te strângea de gât* pe patul suferinţelor tale la Geoagiu (lăsând pe cetitorul simplu să înţeleagă că asta o făcea Mitropolitul cel fără de inimă, Bălan!)? Mai ales că provocările nu erau adresate părintelui ci *Administraţiei foilor!*

Incheerea este aceasta: *Părintele Trifa avea în vedere numai Tipografia cea nouă, plătirea ei ca să o aibă slobodă; pentru aceasta lăsa totul la oparte, lua din banii foilor, din banii ce veneau ca ajutoare, din banii ce trebuiau daţi lucrătorilor;* cea mai mare nedreptate o făcea cu tipografia arhidiecezană, căci aceasta era cea mai răbdătoare, întrucât I. P. S. Sa, sprijinind pe păr. Trifa, spunea conducătorilor tipografiei, să-i lucreze şi fără plată. *Care tipografie de pe lume îţi mai lucrează, când tu pentru lucru faci datorie de 90.000 Lei.* Şi cum priveşti ca o strângere de gât faptul, că tipografia care ţi-a lucrat şi căreia-i datorezi sumă mare, îţi ceresă-i plăteşti.

Ţi-a pus şi interese, era 'n drept s'o facă. Tipografia arhidiecezană avea şi ea datorii mai mici la hârtie, unde i-se socoteau 14% şi le plătea, era deci şi ea în drept să ceară, totatâtea procente datornicilor ei. Dar pentruca cetitorii să fie edificaţi vom spune că păr. Trifa nu a plătit 14% după datorie, ci nimic, căci la ultima socoteală s'au socotit abia 3 la sută şi păr. n'a plătit. Consistorul a votat atunci un ajutor de 50.000 Lei, cu care s'a înjumătăţit datoria, iar la predarea administraţiei, păr. Trifa a predat totul cu grele datorii: La impozit restanţe mari, la angajaţi, la timbre, etc. etc.

Deci strângerea de gât o făcea păr. Trifa altora, dovedindu-se necinstit. Şi-a cumpărat cu bani streini tipografie şi tot dânsul se plânge.

O, câte n'aş putea spune încă, despre ce am aflat şi

am băgat însumi de seamă, cât am stat în Sibiu la aceste foi! In acel an foile au avut un câştig curat de cel puţin 300.000 Lei, dar celor ce aveau dorinţa şi dreptul de a şti cum stau, li-s'a raportat că au încheiat anul, cam ca toţi anii, cu „pierdere“ de 200.000! Perderea era aşa, că banii foilor s'au pus la alte nevoi, şi ele erau datoare cu atâta la tipografie, la hârtie. Şi meşterii contabili spuneau că asta e „perdere“... Văzând ce-i pe acolo, eu am plecat acasă, tăcând asupra tuturor... Când peste vre-o jumătate de an, păr. Trifa s'a întors la Sibiu şi a văzut cum se „administra“ de bine la foi şi la celelalte, am auzit că şi-a trimis fratele la plimbare...

Şi atunci dacă, după astfel de chivernisire, dsa a avut destule de descurcat; şi dacă cei încurcaţi îşi cereau ce era *al lor*, — pentru asta *pe ei* îi afli netrebnici?

„Idealul meu“...

Dar să mă întorc la firul roşu (chiar «roşu»!) al articolului. Prin el păr. Trifa nu bagă de seamă, că, în loc să arate pe Inalt Prea Sfinţitul «lacom după avere», — se scoate chiar pe sine ca foarte însetat alergător după avere pământească, şi deloc nu cerească!, — atunci, când însuşi mărturiseşte, că «idealul», ***dorul înalt, cel mai ferbinte al vieţii sale, a fost, şi e şi azi, să aibă o Tipografie! Şi că de nu-i rămâne asta, şi din mormânt are să strige: Tipografie!***

Şi, lucru ciudat, când vorbeşte aşa de însufleţit de tipografia *sa*, păr. Trifa îşi bate cumplit joc de Tipografia Arhidiecezană, *cea a bisericii*, numindu-o «*marea moartă dela Nr. 45*» (sub acest număr se află tipografia bisericii în strada Mitropoliei).

Oare cu ce drept îşi bate joc *un preot* de tipografia asta a arhidiecezei noastre? Nu ştie păr. Trifa, că această tipografie a fost înfiinţată de *Mitropolitul Şaguna*, şi nu cu scop de *specula*, ci: ca ea să fie un izvor de venit *al bisericii*, şi anume cu prea creştinescul scop, ca din venitul ei, ***să se dee ajutoare, milă, sărmanelor preotese vădure***, cari vor fi rămas sărace (cum avem destule) şi cu copii fără tată!

Dacă părintele Trifa cinstea gândurile sfinte alui Şaguna, nu ar fi făcut niciodată o tipografie în coastele Tipografiei Arhidiecezane, luptându-se să-i iee aceleia lucrările şi câştigurile (şi aşa prea modeste), căci prin asta *dânsul s'a atins de micile ajutoare ce le aveau dela această tipografie, familiile orfane de preoţi!...* Mai curând trebuia *să-i dee de lucru*, făcând prin asta o faptă plăcută lui Dumnezeu, care să i-o scrie în ceriuri! In loc de asta, d-sa e furios că I. P. S. Sa Mitropolitul nu i-a dat voie să ducă dela tipografia noastră, şi «Lumina Satelor», *măcar pe 3 luni...* (c'apoi să fie dusă pe totdeauna!...). Asta ar fi însemnat, că şi *I. P. S. Sa Mitropolitul să lovească în tipografia bisericii*, căreia tocmai ocrotitor îi este. Părintele Trifa îşi putea face oriunde o tipografie, numai în Sibiu nu!

Cele 8 milioane.

Păr. Trifa spune apoi, ca lucru mare, că în cei vre-o 8 ani, până nu cumpărase şi sf. sa o tipografie, a dat Tipografiei Arhidiecezane vre-o 8 milioane de Lei! Ca să zică cetitorul nepriceput: Auzi, mă, că varsă rîuri de bani în ei, şi nu-i mai satură!... Dar părintele nu spune, că tipografia ce-a făcut cu acei bani? Că din aceia a plătit hârtia *foilor, cărţilor şi Calendarelor, a plătit* lucrătorii *tipografi*, compactorii, expeditorii *şi* tot ce s'a cerut, — *iar ei, tipografiei, ce i-a mai rămas? Ce? Aşa de «mult», că azi nu mai are nici atâta fond cruţat, cât avea înainte de ce a început a lucra şi pentru părintele Trifa!*

De ce se spun lumii nepricepătoare astfel de lucruri, cari să-i ducă judecata în rătăcire asupra bisericii, a aşezămintelor ei şi-a conducătorilor ei? Noi ne întrebăm, dacă păr. Trifa a plătit 8 milioane, cât a trebuit să încaseze, şi ce aşezăminte creştineşti de ajutorare a întemeiat spre a veni şi în ajutorul altora.

40 de case...

Nici aceea nu uită părintele Trifa să spună, că Consistorul are în Sibiu 40 de case (las' că n'or fi atâtea!) şi păduri şi moşii! De-ar fi chiar aşa, pe acelea le au adunat capii şi conducătorii buni ai bisericei, dela cei cari au iubit mai mult biserica, decât pe sine şi ale sale, — ca să ni le lase nouă drept uşurare în purtarea de grije de acest aşezământ alui Dumnezeu. Nu cumva cei de azi au vină, că nu risipesc ce au moştenit, că nu ne dau nouă, la toţi lacomii, câte-o casă, câte-o pădure. Ciudat fel de judecată!

Comorile Mitropolitului.

Ce-i drept e drept. Şi I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae e cam iubitor de comori, încă aici pe pământ. Şi ne pune şi pe noi, pe preoţi, să contribuim la ele cât mai mult, ca să-i crească Comorile pentru cari I. P. S. Sa se luptă şi ne ceartă mereu pe noi preoţii, că nu-i ajutăm destul ca să crească, sunt: aşezămintele cari să învioreze viaţa duhovnicească, adevărata viaţă creştină în biserică, aşa cum era ea în vremile de înflorire a creştinismului. In acest scop a pregătit şi a pus în lucrare: Pentru tineret «Societăţile Sfântul Gheorghe», cu program foarte îngrijit; pentru cei mari «Casele culturale» cu program foarte bogat; pentru femei «Reuniunile de femei», cu nobil scop, toate pentru înviorarea şi încălzirea sufletelor la viaţă adânc creştină.

***Pentru a pune mai viu în mişcare aceste societăţi, a întemeiat foaia „Lumina Satelor», căutându-şi la ea lucrători meşteri. Iar nouă preoţilor, pentru a ne pregăti spre slujbă în acele societăţi, ne porunceşte să ne adunăm în conferinţe preoţeşti pe protopopiate de 2 ori pe an şi de cât mai multe ori în cercuri religioase** (Asociaţia clerului).*

Când s'a înfiripat „Oastea Domnului“ ca a patra societate religioasă pe lângă cele 3 de mai sus, I. P. S. Sa s'a bucurat de ea şi a îngrijit-o foarte mult prin circulări către noi preoţii, prin cuvântările Sale pastorale de Crăciun, Anul-nou, iar pe însufleţitorul isteţ al acestei «Oşti», pe Păr. Trifa, l-a lăudat, l-a susţinut, a umblat cu el ca cu un ou roşu şi certa pe ceice îndrăzneau să-i spună să bage de seamă, că părintele Trifa nu e chiar aşa cum îl ţine I. P. S. Sa! L-a cercetat la Sanatoriu, l-a sfătuit unde să meargă la loc mai bun la Davos că se va face bine, etc. cum însuşi păr. Trifa mărturiseşte.

Pentru a duce cu spor viaţa în societăţile de sus şi mai târziu şi în „Oaste“, I. P. S. Sa ştia de ce folos îi este foaia „Lumina Satelor“, la care s'a adaus mai târziu şi „Oastea Domnului“ — şi de aceea, cum îşi închipuia păr. Trifa şi Ouatu, că I. P. S. Sa întemeetorul şi proprietarul legal al foii, o va lăsa să-i treacă din mâni şi dela tipografia bisericii?

„Voluntariatul“.

Păr. Trifa spune că priveşte „Oastea Domnului“ ca un „voluntariat“, adecă o armată de sine, şi se împotriveşte cu dârzenie, ca ea să fie „oficializată“, adecă ţinută în legătură prea vădită cu biserica. Dar nu bagă de seamă şi părintele şi cetitorii, că tocmai *aşa spun şi sectele*: că ele-s ceva „de sine stătător“, fiecare cu capul ei, îndreptându-şi şi credinţa după cea a capului, fără a ţinea seamă de credinţa şi rânduielile bisericii?! Crede păr. Trifa că viitorul „Oastei“ e mai asigurat şi pe drum mai bun aşa, ca „voluntariat“, adecă de capul ei, decât ţinând bunele legături cu sf. biserică? Noi credem că chiar prin aceste legături şi prin aşezarea steagurilor ei lângă sfinţii prapori în biserici, îi este viitorul mai asigurat şi mai păzit de rătăcire! De o va ţinea osebită „voluntară“, ea va trebui să aibă şi un Comandant deosebit al ei. Şi atunci noi preoţii care slujim „Oastea Domnului“ cu „Comandantul“ nostru împreună, cu Arhiereul, noi ce ne facem? Să avem doi comandanţi, unul în biserică, altul afară, pe cel al „Oastei?“ Păr. Trifa se socoate singur „Comandant“ al Oastei. Dar când Dumnezeu îl va chema pe părintele în ceriuri, Oastea cui o lasă? Numeşte dânsul pentru ea un moştenitor? Iată pentru ce e greşită această cerere. Şi iată pentru ce noi preoţii slujim cu drag Oastea stând ea *în* biserică, căci aci îşi are cursul ei firesc, ca şi sfânta biserică, cea vecinică şi nelegată de un om.

Asmuţarea mulţimii.

Păr. Trifa se bizuie pe »mulţimea« care îl va urma. O, Doamne, ce e mai uşor azi, în aceste zile ale francmasoneriei şi a sectelor, ca şi a puzderiei de cărturari necredincioşi, decât să asmuţi mulţimea celor ce nu le ştiu toate, împotriva preoţilor şi a treptelor mai înalte preoţeşti? Asta o fac, cu mare isbândă, toţi agenţii electorali. De ţii cu »partidul« lui, eşti preot vrednic, de ţii cu altul, eşti: »popă vândut duşmanului« şi huiduit de popor...

Cam aşa-i şi aci. Ridică păr. Trifa cuvânt de ocară şi cu învinuiri asupra Capului bisericii, dându-se pe sine de »prigonit« şi nedreptăţit, chiar „furat“, o, ce repede îşi va găsi destui nepricepuţi cari să ridice pumnul şi ciomagul asupra »prigonitorului«. »Nu-l lăsăm pe părintele nostru«! Dar cine a voit să ţi-l iee sau să ţi-l mişte, creştine, dela locul de multă încredere şi cinste ce i s'a dat? El *pleacă, trântind uşile după sine, în semn de creştinească recunoştinţă pentru binefăcătorul şi mult preţuitorul său! Şi nu vedeţi, fraţilor, că aşa vârâm cel mai respingător bolşevism în biserică?*

Şi preoţii?...

Că dintre cei cu puţină înţelegere, se ivesc astfel de săritori pentru cel „prigonit“, o pricepem. N'o fac din răutate, ci din neştiinţă. Dar *preoţii?*, preoţii pot şi ei să ridice glasul, pumnul, ciomagul, pentru a sprijini acest val de răsvrătire şi de răsturnare a valorilor în sfânta biserică? Părintele *Vladimir Popovici* din Glingenii, Basarabia, G. Bogoride din Moldova şi alţii, alături de răsvrătitul şi încurajatorul la răsvrătire preot *Ouatu* din Bucureşti, îşi dau ei sama de ce fac?

Şi Patriahul? „Ostaşul Domnului“ publică fotografia Inaltului Patriarh Dr. Miron Cristea, numindu-l „sprijinitorul şi *susţinătorul*“ părinţilor Trifa şi Ouatu! In zbuciumul lor de a se smulge de sub legăturile bisericii? Dar asta nici ca glumă nu se poate închipui! Chiar pentru aceea aşteptăm dela Inalt Preasfinţitul Patriarh o grabnică şi hotărâtă desminţire şi desaprobare a pornirii răsvrătite a celor doi preoţi.

Valul...

Ce e val ca valul trece. Ce vedem azi, bunul cetitor să ştie că e numai un *val*, un *vârtej* adus de vântul rău. Dar valul se va linişti, căci e trecător, şi marea — sfânta biserică, — va rămânea, vecinică şi măreaţă cum a făcut-o Dumnezeu, şi noi în ea!.., Şi vârtejul se va perde şi drumul pe care a roscolit praful şi gunoaiele, va rămânea drum curat, drumul vieţii curate creştineşti, şi noi vom merge pe el spre Domnul. — Aşa să credeţi.

Orăştie, 16 Febr. 1935.

Prot. Ioan Moţa.

trem de importantă. Să o plaseze cu convingere într'o lumină ideală, făcând din ea un adevărat apostolat.

Aşa dar, din impresia pe care vrem să o lăsăm asupra catehumenilor şi din concepţia înaltă pe care trebue să ne-o formăm faţă de chemarea noastră, răsare atitudinea pe care trebue să o păstrăm în fiecare zi.

Ajunşi la acest punct, putem întra în miezul chestiunii.

Şi, data viitoare, vom îndeplini acest lucru.

D. CĂLUGĂR

Probleme, fapte, comentarii

I. Lupaş: Răscoala ţăranilor din Transilvania la anul 1784. *Cluj 1934. 230 pag. 60 Lei, cu 41 ilustraţii. — Cu prilejul comemorării celor 150 de ani dela revoluţia lui Horea, dl prof.* I. **Lupaş** *ni-a făcut un preţios dar, prin evocarea măreaţă a mişcărilor ţărăneşti din Ardeal.*

Veacul al 18-lea s'a ivit la orizontul istoriei Transilvaniei aducând trecerea ei sub sceptrul habsburgic.

Casa Habsburgilor, în scop să-şi consolideze imperiul, a încercat unificarea sufletească a neamurilor prin impunerea limbii germane şi a catolicismului, cu ajutorul celor trei factori: **călugărul** *iezuit,* **agentul** *fiscal, şi* **generalul** *împărătesc.*

Dar asaltul întreit se izbeşte de stânca de granit a sufletului românesc. Atunci începe regimul de teroare, căruia românii îi răspund cu tăria isvorâtă din credinţa strămoşească.

Călugărul **Visarion Sarai** *porneşte luptă în 1744; o continuă călugărul* **Sofronie** *din Cioara, care prin puterea cuvântului său răscolise toată suflarea românească contra nobililor unguri şi a uniţilor.*

Iosif II-lea, suveranul luminat, avù o atitudine demofilă, în călătoriile sale printre români, trezindu-le speranţa într'o soarte mai bună.

Isbucnirea răscoalei ţărăneşti din 1784 este în linia tradiţiei revoluţionare ce s'a păstrat mai puternică în Munţii Apuseni. Locuitorii de aici numai în sec. 18-lea au ajuns iobagi. Spiritul lor de libertate nu putea fi îngrădit de feudalismul nobililor. Iobăgia a fost cauza locală a răscoalei. Impulsul cel mai apropiat l-a dat conscripţia militară în regimentele de graniţă.

Revoluţia pe lângă caracterul ei economic şi social-politic, apare şi cu tendinţa spre convertire la ortodoxie, drept reacţiune împotriva măsurilor drastice ce le suferiră românii timp de peste 80 ani.

Focul revoluţiei îl aprinde **Crişan** *la biserica din Mesteacăn, lângă Baia de Criş, Duminecă în 31 Octomvrie 1784. In decurs de 5 zile întreg Zarandul e cuprins de revoluţie, al cărui suflet e Horea, secundat de Cloşca şi Crişan.*

Peripeţiile dramatice ale răscoalei sânt descrise în interesante amănunte, ce nu pot fi cuprinse în aceste câteva rânduri. Se constată că preoţii au fost factori însemnaţi de îndrumare în mişcările ţărănimii.

Sfârşitul revoluţiei a fost din cele mai tragice pentru conducători şi pentru sutele de eroi anonimi şi cunoscuţi. Tradaţi şi prinşi, întâi Horia şi Cloşca, pe urmă şi Crişan, sânt duşi la închisoarea din Alba-Iulia. Crişan îşi curmă firul vieţii în 13 Februar 1875. Horia şi Cloşca sânt frânţi pe roată în 28 Februar. Mai întâi a fost sfârmat Cloşca, — Horea, după ce a »iertat cu toată inima« pe cei cari l-au tradat, a păşit la moarte cu inimă îndrăzneaţă.

Cartea dlui prof. I. Lupaş aruncă vie lumină asupra mişcării din 1784—85. Ochiul ager al istoricului, temeinicia isvoarelor, faza colorată, stilul sobru al istoricului nostru, s'au îmbinat într'o fericită armonie, dându-ne această operă vrednică să fie citită de orce român.

I. Faur

*

Sfinţirea troiţei din Crişcior (prot. Zarand). — Duminecă în 3 Februar s'a sfinţit, cu fastul cuvenit, troiţa din Crişcior, ridicată în amintirea împlinirii unui veac şi jumătate dela revoluţia lui Horea. După terminarea sfintei liturgii în biserică, preoţii în număr de cinci au pornit cu credincioşii în procesiune spre centrul comunei, unde a fost aşezată troiţa.

Aici în faţa unei asistenţe numeroase s'a făcut sfinţirea apei, stropindu-se troiţa cu aghiasmă. S'a oficiat parastas pentru *Horea, Cloşca, Crişan,* pentru preotul *Constantin Turcin,* căpitanii din Crişcior: *George Adam, George Marcu,* şi pentru toţi eroii morţi în decursul acestei revoluţii. Slujba dumnezeească a fost oficiată în sobor, de parohul locului Ştefan Perian, preoţii Ioan Birău din Buceş, Candin Stanciu din Blăjeni, Nicolae Tebieş din Şesuri şi Ioan Demian din satul Bucureşti.

După terminarea sfintei slujbe, dl inginer G. Minovici a ţinut o frumoasă vorbire, despre revoluţia lui Horea în legătură cu evenimentele petrecute atunci în Crişcior. Au urmat recitări de poesii patriotice de către elevii şcoalei primare din loc, cântări executate de fanfara societăţii „Mica".

Vorbeşte apoi învăţătorul Petru Mateieş despre sfârşitul tragic al eroilor martiri: Horea, Cloşca şi Crişan, despre atitudinea ungurilor în revoluţie şi despre pretenţiile lor nesocotite din zilele noastre.

A vorbit după aceasta dl Dr. Ioan Radu din Brad, preşedintele comitetului pentru comemorarea revoluţiei, făcând o dare de seamă despre construirea troiţei din Crişcior, [a costat peste 35 mii Lei], mulţumeşte sprijinitorilor şi predă monumentul în grija autorităţilor locale. In deosebi mulţumeşte minerilor şi funcţionarilor soc. „Mica", cari toţi au contribuit cu obolul lor la zidirea acestei troiţe. La sfârşit ia cuvântul Pr. Ştefan Perian, care, spune între altele, că troiţa este al treilea monument de seamă din comuna Crişcior, cu istorica sa biserică ortodoxă veche de peste 500 ani, şi monumentul eroilor ridicat de societatea Sf. Gheorghe în amintirea vitejilor din localitate, morţi în marele războiu de întregire a neamului. Aminteşte numele eroilor crişcioreni dela 1784 între cari al preotului *Constantin Turcin,* — acest preot a avut acelaş sfârşit tragic ca Horea şi Cloşca, fiind şi dânsul sfârmat pe roată şi decapitat, împreună cu Marcu şi Adam, căpitanii lui Crişan. Indeamnă la sfârşit credincioşii, că de câteori trec pe lângă această troiţă să-şi educă aminte de martirii neamului, să se adape din sufletul lor curat şi cu evlavie creştinească să se roage pentru odihna sufletelor lor.

Troiţa ridicată în Crişcior are în faţă un baso-relief, o frumoasă icoană de bronz, lucrată de dl Radu Moga profesor din Brad. Ea reprezintă pe preotul Constantin Turcin, zis popa *Costan,* care botează pe Apolonia fiica nobilului Mihai Pakot, pe care o cunună cu iobagul Ioan Sârbu din Crişcior.

Terenul pe care e aşezată troiţa, e donat de credinciosul Nicolae Faur şi soţia sa Ana din Crişcior.

Troiţa are în faţă inscripţia gravată cu litere de aur în marmoră: «*Spre pomenirea veşnică a mucenicilor revoluţiei lui Horea dela 1784. Intâia flacără a răscoalei a izbucnit aici în Crişcior*». Pe partea inversă a troiţei stau scrise numele eroilor crişcioreni amintiţi.

Pr. *Şt. P.*

*

Semănătorii de vrajbă. — In nrul ultim al „F'arului Nou", organul de propagandă catolică şi de dăscălire a neamului nostru, publicat de familia italiană Frollo, găsim ştirea uluitoare că congregaţia „De Propaganda Fide" din Vatican a numit pe canonicul Brânzeu dela Lugoj, preşedintele comisiunii de răspândire a credinţii catolice în România.

Iată-ne aşa dar declaraţi, într'un mod cât se poate de deschis teren de misiune.

In orice caz e comod să fi misionar în România. Nu ai de suportat nici căldurile Africei equatoriale, nu rişti nici perderea vieţii, n'ai nici de lămurit capetelor primitive de sălbateci avantagiile credinţei creştine, ci stai liniştit în cabinetul tău de canonic, mai ţesând ici colo câte o intrigă, răsvrătind aici poporul contra preotului ortodox, stimulând dincolo poftele vre-unui şofer după demnitatea sacerdotală şi la sfârşit înscriind pe foştii credincioşi în registrele tale, fără nici o osteneală de a le descoperi noua credinţă.

Dar noi întrebăm organele conducătoare ale Statului: se mai pot suporta astfel de jigniri ale statului nostru creştin şi civilizat din partea unei instituţii străine? Nu e cazul să i se respingă cu toată indignarea astfel de batjocuri, iar ambasadorul să-i fie expediat grabnic acasă?

Şi dacă nu se iau măsuri contra acestor jigniri, nu e în drept ca poporul nostru să-şi manifeste toată nemulţumirea?

Cine seamănă vrajba?

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a fost plecat în zilele de 14—17 cor. la Bucureşti în chestiuni bisericeşti. Cu ocazia aceasta a conferit cu dl Titulescu, ministrul afacerilor străine şi cu dl Savel Rădulescu subsecretar de stat la acelaş minister, asupra modalităţilor de cât mai grabnică repatriere a Fundaţiunii Gojdu.

Nouă foaie religioasă. Din Arad primim întâiul număr, apărut în 17 Februar 1935, al foiţei de vestire creştină, *Calea Mântuirii,* „foaie duminecală pentru vestirea credinţei ortodoxe şi îndreptarea vieţii creştine". Redactor al acestui organ, care apare cu arhierească binecuvântare, este Pr. *Ilarion V. Felea.* Abonamentul anual 50 Lei. Adresa: Arad, strada Eminescu 18. — Dorim noului confrate viaţă lungă şi bogată în realizările ce le urmăreşte.

Biserica ortodoxă rusească din Bucureşti este cedată, în mod gratuit,

---

Teofil, episcopul Alexandriei, osândì împreună cu alţi episcopi din Egipet cărţile lui, după ce acelea fuseseră cetite într'o adunare mare în public, şi se mai hotărâ şi aceea, ca nimenea să n'aibă voie de a citì ori de a ţinea cărţile lui Origen. Călugării acelor ţinuturi ziceau, că fiecare va avea atâta pricepere, ca să despartă în cărţile acestea adevărul de minciună şi nu voiră a li se oprì, de oarece ar sta într'însele şi multe bune. Ear episcopii răspunseră, că mai sânt ele cărţi bune destule, pentru aceea scrierile lui Origen să nu se cetească, căci din cetirea lor va purcede mai multă pagubă pentru ne'nvăţaţi, decât folos pentru învăţaţi; de aceea folosindu-se de puterea sa opriră acele cărţi; ba Teofil cerù într'ajutor şì braţul statului, prin care apoi se efeptuì (îndeplinì) hotărârea cu puterea.

§ 10. — Aceeaş ivire, ca cu Arie şi cu întâiul Sobor ecumenic, se poftoreşte [se repetă] la ereticul Nestorie şi sinodul ecumenic din Efes la anul 431. După ce osândi acest sinod greşala lui Nestorie, îndreptă o scrisoare către Impăratul Teodosie, cu cuprinsul: „Te rugăm pe Maiestatea Ta, cu străjnicie a îngriji ca eresul lui să se ţină departe din biserică, şi cărţile lui pretutindenea să se ardă. In chipul acesta credinţa Apostolilor, având prin cuviosia Maiestăţii Sale parte şi de scutinţa aceasta din afară, se va păzì nevătămată". Impăratul corespunse rugării episcopilor şi slobozì legi, dintre care una fu primită şì în cărţile legilor imperiale. Cod. Theodos, I. 66. despre eretici. Acolo se zice mai întâi: „După ce Nestorie fu osândit ca eretic, partizanii lui se opresc a nu se mai chema creştini şi a nu mai lua în deşert acest nume cinstit; dar şi cărţile cele rele ale lui Nestorie, prin care se sileşte a-şi lăţì eresurile sale cele de osândă şi care le combat şì hotărârile Sinodului ecumenic din Efes, n'are nimenea voie a le avea, cetì, ori decopia; ci acelea mai vârtos să se caute cu grijă şi să se ardă în public. Aşa se va seca învăţătura cea mincinoasă din rădăcină, şi ologul [mulţimea] cel lesne de amăgit, va fi asigurat de neghina cea spornică a rătăcirei". „Căci, zice într'alt edict, ce e mai scump ca sufletul; ce e mai preţios ca credinţa; dar amândouă prin astfel de cetiri sufer pagubă; şi pe când raţiunea prin năluca arătărilor înşelătoare se duce în rătăcire, toate celelalte lucrări duhovniceşti sânt puse în drum rău şi în direcţiune întoarsă".

§ 11. — Asemenea lege, ca în contra scrierilor nestoriane, se slobozì împotriva scrierilor eresului mare şi periculos următor al Evtihienilor, la anul 451, prin Impăratul Marţian, care lege se primì şì în cartea legilor imperiale. Cod. Iustin, I. 8. despre eretici.

§ 12. — In sfârşit mai vine a se considera încă o împrejurare, aceea adecă, că la o carte cu înţeles adânc misterios, dela a cărui pricepere atârnă cunoaşterea adevărului, întocmirea vieţii omeneşti, ajungerea mântuirii veşnice, foarte mult face aceea, dacă zice traducerea acurat (întocmai) aceea, ca textul original. Şi, pentru aceasta, cine chizăşueşte?

Cine au tradus cărţile Sf. Scripturi ale Testamentului Vechi? Le-au tradus 72 bărbaţi, pe cari însuşi împăratul Ptolomei Filadelful i-a aflat vrednici şi procopsiţi de acest lucru. Aşadar traducătorii cei dintâi ai Bibliei nu din volnicia lor, ci în urma unei porunci onorifice au primit asupraşi sarcina aceasta, şi în chipul acesta biserica avea traducerea autentică a Sf. Scripturi a Testamentului Vechi; ear sfintele Scripturi ale Testamentului Nou le-a dobândit biserica dela Evanghelişti şi Invăţăceii lui Hristos, pe care toate le sfinţiseră Apostolii prin întrebuinţare. Dar o traducere făcută aşa numai de cine apucă, fie 'nvăţat ori ne'nvăţat, fie dreptcredincios ori eretic, fie chemat ori nechiemat, o traducere ca aceea este nimicită după firea sa încă în simburele ei prin puterea bisericească.

§ 13. — Judecata bisericii la astfel de cărţi se reduce la obiect, adecă la cuprinsul cărţii când scriitorul precunoaşte eresia ce o făcuse prin scrierea sa, ear altmintrelea se reduce şi la subiect, adecă şi la scriitor.

Aşadar, în privinţa cărţilor e de lipsă nainte de toate, ca *toate cărţile care au de a propune învăţătura dogmatică ori morală a bisericii, precum catehisme, cărţi de rugăciune şi evlavie pentru drepcredincioşi, să se supună cenzurii înainte de tipărire;* căci ce e să se lăţească drept învăţătură bisericească între popor, de aceea biserica cu puterea dregătoriei învăţătoreşti, încredinţate ei dela Dumnezeu, trebue să aibă grijă deosebită, ca nu cumva în loc de lucruri mântuitoare să se lăţească între oameni, prin de aceia ce n'au chiemare, lucruri mincinoase ori întoarse, nepricepute ori ridicole.

§ 14. — Când puterea statului o carte, ce din parte bisericească se proclamă pericoloasă credinţei şi moralei, nu o ar afla aşa, atunci se poate ca să nu întrebuinţeze nici mijloace pentru oprirea şi nimicirea ei. *In cazul acesta lerarhia văzând că e pericolul ameninţător, e datoare a cere sprijinirea statului şi de al doilea, şi de al treilea pe baza aşezămintelor bisericii:* şi dacă nu o capătă, atunci are drept de a întâmpina răul cu măsuri care îi stau ei în dispoziţie.

Iubire frăţească

In legătură cu a doua pustiire a mănăstirii Brâncoveanu

Mănăstirea dela Sâmbăta de sus dărâmată prima oară la 1761, la ordinul generalului Buccov şi la cererea episcopului unit Petru Pavel Aron, a fost pustiită a doua oară în Noemvrie 1785 (Dr. Augustin Bunea, Episcopii Petru Pavel Aron şi Dionisie Novacovici, 337 şi Dr. Ştefan Lupşa, Din trecutul mănăstirii Brâncoveneşti dela Sâmbăta de sus, în Revista Teologică 1931, pg. 126 urm.).

spre a se face într'însa slujbe în limba română. — Se mai anunţă din capitală, că guvernul din Rusia a pus la dispoziţia României toate *arhivele* evacuate la Moscova. Guvernul român a luat măsuri ca aceste arhive să fie transportate în ţară.

Dela oficiul poştal Sibiu. Se aduce la cunoştinţă că prin Jurnalul consiliului de miniştri s'a aprobat a fi înscrise în tariful p. t. t. cu preţul de lei 35 bucata, plăcile de *control* radio, fiind obligator pentru toţi abonaţii radio a avea placă de control.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 24 Februar 1935, va predica părintele *M. Neagu.*

Conferinţa ţinută Duminecă în sala prefecturii judeţene de dl *Dr. I. Stoichiţa,* inspector general sanitar, a avut de subiect, plin de învăţături folositoare şi interesante: aspecte din viaţa sanitară a României de astăzi. Problema sanitară, constată conferenţiarul, stă în cea mai strânsă legătură cu problema economică. In mod intuitiv se arată apoi, în tablouri numeroase, cifrele de natalitate şi mortalitate, în ultimii 20—25 ani, în deosebitele state, precum şi cauzele mortalităţii la popoarele din aceste state. Cu cât se reduce numărul de analfabeţi într'o ţară, cu atât se îmbunătăţeşte şi aspectul ei sanitar, — o dovedeşte experienţa zilnică. Conferinţa a fost una din cele mai bine primite de marele număr al auditorilor.

Recrutarea pentru tinerii din oraşul Sibiu, născuţi în anul 1914, clasa anului 1936, se va face în zilele de 6—9 Martie 1935. Informaţii se pot primi dela primăria municipiului Sibiu, uşa 21, în fiecare zi de lucru dela ora 8—12.

Nr. 10.912—1934.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Părintele Ioan Banu din Ernea, decedat la 27 Noemvrie 1934, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc, au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 16 Februarie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Publicaţiune

Spitalul de boli mintale Sibiu publică concurs pentru ocuparea postului de **şefbucătar** la acest spital pe data de *10 Martie 1935.*

Informaţii se pot lua din biroul administrativ al spitalului în orele oficiale.

Sibiu, la 19 Februar 1935.

Dr. Gh. Preda
medic primar, director superior
inspector general sanitar.

I. Moşoiu
administrator.

[2] 1—1

Fără sfială

Publicăm, ca supliment la numărul de faţă, un articol al păr. prot. I. Moţa în care se scot la iveală câteva neadevăruri şi laturi puţin evanghelice din răspunsul păr. Trifa, publicat în »Ostaşul Domnului«. Intr'un număr viitor se va arăta într'un supliment mai larg, cu reproducerea în fac-simil a documentelor, cât de mult nesocoteşte păr. Trifa adevărul şi cât de mult s'a abătut în răspunsul C. Sale dela linia cuvenită a sincerităţii, a modestiei şi a respectului faţă de autorităţile ierarhice ale Bisericii.

Se va arăta prin reproducerea din *Circularele* I. P. S. nostru mitropolit cât de neadevărată şi de puţin cuviincioasă este afirmaţia păr. Trifa că autorităţile noastre ierarhice şi bisericeşti nu s'au interesat de Oastea Domnului.

Există o stare de spirit, care e la polul opus celei a creştinului bun, când omul, deşi ştie, în fundul conştiinţei sale, care e adevărul, totuşi înăbuşe acel glas printr'o încăpăţinare şi printr'o trufie păcătoasă, şi vorbeşte cu totul altfel de cum ştie că a fost şi este. Numai o astfel de lipsă de sfială faţă de adevăr şi faţă de glasul conştiinţei care îl spune, poate face pe păr. Trifa să afirme un lucru ca cel de mai sus sau ca cele ce vom mai remarca. Această lipsă de sfială faţă de adevărul care strigă chiar din tine, se mai numeşte şi rea credinţă şi ea stă în strânsă legătură cu trufia, adecă cu refuzul de-a te supune adevărului când nu e pe placul tău. Ea se mai numeşte şi perfidie, adecă căutarea de-a ascunde adevărul prin diferite abilităţi.

Căci nu numai păr. Trifa, ci toţi ierarhii, toţi preoţii şi toţi credincioşii câţi au stat de vorbă cu I. P. S. Sa, sunt în stare să mărturisească cu mâna pe inimă, din adâncul convingerii lor, despre marea, nemărginita dragoste ce a avut-o I. P. S. Sa faţă de mişcarea »Oastea Domnului«, care putem afirma cu toată certitudinea, nici n'ar fi existat fără sprijinul şi dragostea I. P. S. Sale.

Dar când cineva caută să înăbuşe adevărul, aproape totdeauna ajunge în contrazicere cu sine însuşi. Se răsbună adevărul. Aşa şi cu păr. Trifa. Intr'un loc spune că «Oastea Domnului« era deja o înfăptuire puternică înainte de-a avea C. Sa tipografie proprie. In altă parte însă tot C. Sa spune că fără tipografie proprie mişcarea nu putea exista, căci tipografia Arhidiecezană cu cele 3 maşini ale ei e o »mare moartă« din care n'a ieşit nimic. Dar nu în Tipografia Arhidiecezană s'a tipărit până la 1930 »Lumina Satelor« şi cărţile păr. Trifa şi nu prin tipăriturile acestea, ieşite din ea, s'a înfăptuit »Oastea Domnului?« Şi apoi se poate să vorbească un preot cu atâta dispreţ şi ură despre Tipografia aceasta, din care s'a nutrit şi se nutreşte preoţimea şi poporul nostru cu hrană spirituală dela Şaguna încoace? Acest dispreţ e aruncat şi asupra tuturor celor cari au tipărit la această tipografie: ierarhii noştri de până acum, teologii, pedagogii şi istoricii noştri. Şi apoi »minunea« Oastei s'ar fi realizat aşa de uşor, dacă n'ar fi fost poporul nostru creştin şi educat creştineşte în bună parte şi cu ajutorul scrierilor ce au apărut din această tipografie?

Păr. Trifa se plânge că plăteşte 2500 lei lunar pentru librărie, pe care dânsul a vrut să şi-o facă afacere privată. Dar nu se gândeşte că ceilalţi slujbaşi ai bisericii din centrul eparhial plătesc pentru camerele lor de locuit câte 2000 lei lunar, pe când C. Sa n'a plătit nimic pentru locuinţă niciodată. Unde e persecuţia?

C. Sa vorbeşte de »bănuţii văduvei« din care s'au strâns *»vre-o* 250,000 lei« pentru plata tipografiei, dar de ce nu s'a gândit la aceşti »bănuţi«, cu remuşcare când şi-a pus tipografia pe numele propriu? »Bănuţii văduvei« nu s'au dat niciodată pentru strângerea de averi personale de milioane, ci s'au dat sau pentru o instituţie publică, sau pentru a îmbrăca un om gol şi flămând.

Păr. Trifa afirmă că la începutul anului 1934 a plecat la Bucureşti pe ascuns nu ca să scape de controlul Bisericii, ci ca să iasă de sub jurisdicţia strâmtă a unui ierarh şi să se pună sub jurisdicţia Patriarhiei, a Bisericii întregi. C. Sa nu ştie că orice preot când pleacă dintr'o eparhie, trebue să ceară »litterae dimissionales« dela ierarhul său pentru a le prezenta celuia în a cărui eparhie pleacă? Chiar dacă n'ar fi fost la mijloc o mişcare ca »Oastea Domnului« şi publicaţiile ei, şi tot nu era frumos şi canonic să plece pe ascuns. Şi dacă s'a dus la Bucureşti şi a tipărit acolo un prim număr din »Oastea Domnului«, cerut-a binecuvântarea dela I. P. S. Sa Patriarhul? Noi ştim că nu. Deci argumentul că de aceea a plecat pentru a se pune sub jurisdicţia I. P. S. Patriarhului, e nesincer.

Din alte pasagii înţelegem că păr. Trifa vrea ca mişcarea »Oastea Domnului« şi dânsul ca comandant al ei să nu ţină de nici un ierarh, ci de Biserica întreagă (»emblema Oastei era şi este mai presus de hotarele unei Eparhii«, »mişcarea Oastei aparţine Bisericii întregi« iar de foaia »Ostaşul Domnului« spune că ea »este o dovadă că Oastea Domnului nu aparţine unui ierarh şi unei Eparhii, ci ea este a tuturor celor cari se ocupă cu ea şi se jertfesc pentru ea»).

Cum înţelege C. Sa aceasta? că nu ţine de nici un ierarh personal, ci numai de toţi la un loc, adecă de Sf. Sinod? (Interpretarea că nu ţine nici măcar de Sf. Sinod, nu vrem să i-o atribuim păr. Trifa, căci atunci nu mai ţine de Biserică peste tot) Dar atunci poate spune un preot şi un credincios »ostaş« dintr'o eparhie oarecare: eu nu mai ascult de ierarhul meu, eu ascult numai de Sf. Sinod? Păr. Trifa cam aşa vrea să se prezinte. Desigur »Oastea Domnului« e a Bisericii întregi, aşa cum orice creştin ortodox e al Bisericii întregi, dar el stă în legătură cu Biserica întreagă printr'un ierarh. Nu există preot în Biserica noastră şi nici credincios care să nu depindă de *un* ierarh.

Păr. Trifa, ca preot al Bisericii, cu atât mai mult trebue să stea sub jurisdicţia unui ierarh. Dacă nu-i mai place să stea sub jurisdicţia unui ierarh, n'are decât să plece, dar să ceară »litterae dimissionales« dela ierarhul respectiv, regulându-şi situaţia şi să se anunţe celuilalt, cerând încuviinţarea pentru ce vrea să lucre.

Cum rămâne, din acest punct de vedere, cu fapta C. Sale dela Anul nou cor. de-a scoate o foaie (»Isus Biruitorul«) fără încuviinţarea ierarhului sub a cărui jurisdicţie se află? Când n'ai încuviinţarea ierarhului tău, n'ai, pur şi simplu, încuviinţarea Bisericii. Intâi trebuia să intre sub jurisdicţia altui ierarh şi apoi, de i-ar fi dat acela încuviinţare, să-şi fi scos foaia. Dar cum se împacă afirmaţia că vrea să stea sub »întreaga Biserică« cu gândul ce l-a avut când a pornit să scoată »Isus Biruitorul«: «Cu ajutorul Domnului voi încerca să mai clădesc o casă nouă, în care să lucrez fără să mai fiu pus sub tutela administrativă şi *spirituală* a părintelui Secaş, sau *a altora*?« Acest «altora» se referă la I. P. S. Sa. Aşadar independenţă deplină. Se vor mai remarca celelalte laturi nepotrivite ale articolului C. Sale cu alte ocazii.

Noi mai remarcăm de încheiere numai una: Păr. Trifa face demagogie, (aceasta tot lipsă de sfială, este: în faţa conştiinţei, a adevărului, a preciziunii şi a urmărilor pentru Biserică).

Căci ce alta este să te complaci în echivocul pe care ţi-l permite identitatea dintre titlul unei foi şi marea realitate care este Mântuitorul Isus Hristos. »Stau închis cu »Isus Biruitorul« şi *El*, va birui«. Adecă stau închis pentru o foaie dar foaia e *El*. Un om cu puţină responsabilitate morală evită astfel de maniere.

Iar în alt loc îşi aplică vorba Mântuitornlui: »Vor pune mâna pe voi şi vă vor prigoni, vă vor arunca în temniţe *şi vă vor târâ înaintea dregătorilor* **din pricina numelui meu**« (Lc. 21, 12).

Aşadar ierarhul Bisericii îl persecută pentrucă propovăduieşte pe Domnul?! Va să zică autoritatea Bisericii e *contra* Domnului! E asemenea autorităţilor păgâne din vremea primilor creştini!

Vai ce blasfemie!

Noroc că ne mai aducem aminte că nici un apostol sau martir n'a luptat şi n'a murit pentru tipografii, sau pentru case.

Despre o contribuţie „frăţească" din partea uniaţiei şi la a doua stricare nu se ştia până acuma. Se credea că a doua pustiire se datoreşte în mod absolut ordinului împărătesc din 30 Decemvrie 1782, care dispunea desfiinţarea tuturor mănăstirilor şi a ordinelor călugăreşti cu viaţă pur contemplativă.

Ar fi fost însă prea mare minunea să nu fie amestecată şi aci bunăvoinţa „fraţilor".

De fapt, avem să mulţumim şi episcopului unit Grigorie Maior pentru a doua desfiinţare a mănăstirii Brâncoveneşti.

In arhiva fostului comandament al corpului austriac de armată din Sibiu, acum în posesia „Astrei", se găsesc câteva ştiri în privinţa aceasta.

In 19 Aprilie 1782 episcopul Grigorie Maior raportează comandamentului general din Sibiu, la adresa aceluia din 26 Martie acelaş an, că n'are sub jurisdicţiunea sa nici o mănăstire şi nici un monah cu viaţă contemplativă, atrage însă inzistent atenţiunea comandamentului general asupra mănăstirii dela Sâmbăta de sus, ai cărei călugări nu îndeplinesc nici o misiune legată cu păstorirea sufletelor şi, în plus, reprezintă cel mai mare pericol pentru unire.

Iată cuvintele lui: „Dacă fac abstracţie de schitul dela Silvaşul de sus în districtul Haţegului, nu mai există, pe cât ştiu, nicăiri altundeva eremiţi sau călugări de acest fel (cu viaţa contemplativă n. pr.) sub jurisdicţiunea mea. Dar mă întorc la mănăstirea neuniată de rit grec, dela Sâmbăta de sus, cel mai mare luptător contra întregei sfinte uniri şi reamintesc cu plecăciune Excelenţii Voastre cele ce vi le-am scris adesea cerând dărâmarea din fundament a acelui locaş păduret. Nu mă îndoesc că Excelenţa Voastră va ajuta la împlinirea acestei cereri, dacă acum o sprijineşte şi dorinţa prea înaltă". [1]

La această epistolă comanda generală îi răspunde, a doua zi, în 20 Aprilie: „La onorata epistolă a Excelenţei Voastre din 19 cor. răspund respectuos că desfiinţarea mănăstirii neunite dela Sâmbăta de sus e înafară de sfera Prefecturii Armelor şi chestiunea priveşte exclusiv guvernul regal". [2]

Zelul episcopului Maior nimerise la adresă greşită.

Dar la 14 Mai comanda generală din Sibiu răspunde din nou episcopului arătându-i că a raportat guvernului atât cererea sa de-a se admite mai departe existenţa călugărilor uniţi, cât şi aceea de-a se desfiinţa mănăstirea dela Sâmbăta de sus. „La acestea adaog că nu am omis să informez guvernul regesc despre mănăstirea neuniată dela Sâmbăta de sus, care în baza onoratei adrese din 19 Aprilie constitue un pericol pentru unire". [3]

De fapt în aceeaş zi comanda generală, raportând guvernului despre starea mănăstirilor şi călugărilor din Transilvania, cu specială referinţă le cele aşezate lângă graniţă, aminteşte şi de cererea lui Grigorie Maior. [4]

Ce s'a mai petrecut până în Noemvrie 1785 nu ştim. Dar chestiunea o băgase Maior pe moară. Iar rezultatul a fost neplăcut pentru ortodocşi şi dulce „fraţilor".

D. Stăniloae

[1] „Verum siquidem in Regiminibus confiniariis si unicum Felső Szilvasiense in districtu Haczeg asceteriolum excipiamus nullibi alibi quantum scio sive eremitae seu calugeri ejusmodi jurisdictioni meo subjecti existere comperiantur, converto me ad monasterium graeci ritus non unitum Felső Szombathfalense summum totius sacrae unionis offendiculum, demisse revocando in memoriam Excellentiae Vestrae ea quae saepius eidem Excellentiae Vestrae circa sylvesnis fani illius demolitionem cum fundamento perscripseram, cui postulato meo cum jam num et Altissima Intentio patrocinetur non dubito quin et Excellentiae Vestrae opera ad effectum accesura sit" [1782, 2, dos. 85].

[2] „Ad honorificentissimas Excellentiae Vestrae litteras de 19 finientis humanissimi repono, quod sublatio monasterii Felső-Szembathfalensis non uniti extra spheram super Armorum Prefecturae posita sit, resque unice Regium Gubernium tangat" [ibid.].

[3] „Cui adhuc subjugandum esse duxi, quod Regium Gubernium de Monasterio non unito Felső-Szombalthfalvensi, quod tenore praecipitatarum euisdem aestimatissimarum de 19 Aprilis offendiculum unionis est, informarem non destiterim" [1782, 2, dos. 101].

[4] Ibid.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 3 Martie 1935 — Nr. 10

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

In memoriam...

— La 150 de ani dela moartea lui Horia, Cloșca și Crișan —

Neamul nostru de dincoaci de Carpați are parte de multe comemorări triste, pentrucă istoria sa, dela închegarea lui pe aceste plaiuri și până bine de curând, a însemnat pe răbojul vremii mai mult semne negre, decât albe. Parecă providința dumnezeiască, prin aspre suferințe, prin grele încercări și prin *atâtea jertfe de sânge* ce în nedreptatea și cruzimea lor stau alături de patimile scumpului nostru Mântuitor, anume a voit să-i oțelească sufletul pentru lucruri mari, pentru evenimentele veacului nostru.

Dar dintre toate comemorările dureroase, se pare, că nici una nu sguduie mai adânc întreagă ființa noastră de creștini și români, ca cea de astăzi, când numărăm 150 de ani dela frângerea pe roată a eroicilor țărani mucenici: *Horia și Cloșca*, la Alba-Iulia.

Dacă ne întrebăm, care a fost *vina* acestor mucenici ai neamului nostru, încât trebuia ispășită într'un mod așa de neomenos, dușmanii lor și ai noștri ar răspunde, că a fost o pedeapsă meritată pentru răscoala atâțată de ei în iarna anului 1784, în contra stăpânirii lumești și a orânduielilor sociale din acel timp.

Dar răspunsul drept nu poate fi dat așa de neted, pentrucă stăpânirea lumească era maștera și orânduielile sociale nedrepte, și apoi răspunsul drept se împletește cu soarta nemiloasă de suferințe religioase, morale, naționale și sociale a sătenilor noștri iobagi din veacul al XVIII-lea, cari căutau o ieșire, o ușurare din starea ce le sugruma și trupul și sufletul. Și când această ușurare stăpânirea lumească le-o refuză și plângerile lor drepte nu află milă, ci sunt întâmpinate cu ocări, cruzimi și batjocuri nouă, eșirea mântuitoare și-o caută în *propriile puteri*, cari izbucnesc cu forța elementelor firii din adâncurile, unde fuseseră atâta vreme înăbușite.

Astfel, capul de acuză, revoluția, trebuie socotită ca actul din urmă al dramei vieții românești din veacul al XVIII-lea, iar vina eroilor ce au avut roluri în ea, în ochii noștri devine o *virtute națională* și căderea lor năprasnică *o mucenicie* pentru neam și legea lui.

*

Către sfârșitul veacului al XVII-lea Ardealul își schimbă stăpânul. Suzeranul păgân, turcul, înfrânt în lupte, cedează locul Vienei creștine. Această schimbare de stăpân, ar fi trebuit să aducă bucurie și ușurare în starea locuitorilor. Dar lucrurile în realitate nu s'au petrecut așa, ci s'a dovedit și de astădată înțelepciunea din zicala poporală: schimbarea domnilor, bucuria nebunilor. Domnia Habsburgilor *creștini*, la jugul de cruntă exploatare al nemeșilor unguri, cari confiscaseră pentru dânșii toată munca de peste săptămână a țăranului român iobag, mai adaugă o fiscalitate împovorătoare și *iobăgia sufletească* a prozelitismului catolic.

Aceste, combinate cu brutalități, cu întemnițări, cu ucideri, cu teroarea ce culminează în tunurile zdrobitoare de mănăstiri și biserici ortodoxe ale faimosului general Buccov, țin în tot cursul veacului al XVIII. în frământare și revoltă vieața poporului român.[1]

Dar se pare, că în cupa amărăciunii, picurul cel mai amar a fost atentatul săvârșit de Curtea din Viena la vieața noastră sufletească, la credința noastră dreptmăritoare, prin forțarea actului unirii religioase cu Roma dela 1700, care a făcut să crească îndârjirea țăranilor români alipiți de credința lor străbună și să izbucnească în astfel de împotriviri, ce au sguduit ca un cutremur întreg Ardealul, cum a fost venirea aci a călugărului Visarion și mai violent pe vremea lui Șofronie din Cioara, prin autoritatea sa de slujitor al bisericii străbune, într'o vreme stăpân pe Munții-Apuseni, dela Alba-Iulia la Câmpeni.

Românii iobagi, obișnuiți cu greul vieții, s'ar mai fi putut împăca oarecum și cu robota din ogorul domnului de pământ ungur, ar fi dat și împăratului dări, până la cojocul din spinare, și cătanele care-i trebuiau împărăției pentru războaiele sale, dar sufletul... *sufletul nu!* vreau să-l păstreze lui Dumnezeu!

In Țara Moților, unde a izbucnit focul revoltei, mai erau și alte pricini, locale, de amărăciune. Moții, mai nainte liberi și stăpâni pe pământul lor, prin manevrele neoneste ale funcționarilor împărătești recrutați din aristocrația ungurească, au fost deposedați de munți și pășuni și reduși, din oameni liberi, la o *iobăgie erarială* cu robote pentru fisc tot așa de împovărătoare, ca și ale iobagilor de pe moșiile nemești.

In sufletul drept al acestor țărani, orgolioși ca și strămoșii lor daci de independența și dreptatea lor ce nu știa de ocoluri și compromisuri, tresăriau deci amintiri mai vechi, de pe vremea, când *ei* erau stăpânii văilor și munților; iar șicanele de tot felul ale noilor stăpâni venetici, în speță aproape toți slujbași de viță ungurească din soiul în general urgisit al nemeșilor, cari mergeau cu abuzul până la confiscarea vinului pentru sfintele Paști, erau oleu turnat pe jăratecul ce mocnea în inimile îndârjite.

Nesfârșitele plânsori duse la treptele tronului împărătesc din Viena, de reprezentanții acestor țărani obidiți — eroul mucenic Horia a fost la împăratul de 4 ori, de 3 ori însoțit de prietinul său Cloșca — plânsori prin care în cuvinte cuminți și duioase cerșeau ușurare de sarcini și cruțarea credinții lor străbune, în cazul cel mai bun nu erau ascultate, când nu se sfârșiau cu prigoana și pedepsirea cutezătorilor suplicanți.

Chiar și când pe tronul împărătesc ajunsese Iosif al II, un împărat mai milostiv și hotărît să mai ușureze din suferințele oropsiților iobagi din împărăția sa, plânsorile ce-i soseau dela țăranii români ardeleni pentru cari avea speciale simpatii din timpul călătoriilor sale prin Ardeal și doria sincer să le ușureze starea, rămâneau fără urmare, pentrucă patentele împărătești de ușurare a țărănimii, *varmeghia* bizuită pe drepturile sale izvorîte din afurisitele Aprobate și compilate, le îngropa în arhive. Astfel nici mila, nici porunca împărătească nu putea răzbi prin zidul de oțel al rezistenței nemești până la colibele nevoiașilor.

Când în vara anului 1784 se face în Ardeal o conscripție militară, iobagii români, sub conducerea preoților, aleargă cu însuflețire să se înscrie ca soldați grăniceri, pentrucă această stare era împreunată cu o ușurare simțitoare a greutăților. Iar când opoziția nemeșilor unguri — pretutindenea și totdeauna tot ei — se pune și în calea acestei porniri, exasperarea ajunge la o culme, după care nu poate veni decât saltul în făptuiri desperate.

Și *aceasta* urmează.

Horia tocmai se întorsese din ultima sa călătorie la împăratul. Ce va fi vorbit cu acesta, ce speranțe, ce îndemnuri îi va fi dat Iosif al II? E o taină. Probabil împăratul se va fi rostit împotriva nemeșilor unguri, cari îi pun piedeci să facă dreptate Românilor. Probabil să-i fi cerut Horia să-i lase pe nemeși în seama lui, că va răscula poporul împotriva lor și împăratul să fi aprobat? E o taină. Fapt este, că Horia cu tovarășii lui Cloșca și Crișan, după întoarcerea dela Viena atâță satele din Munții-Apuseni și din Zarand, să nu mai slujească nemeșilor, ci numai împăratului, spunându-le, că e voia lui Dumnezeu și porunca împăratului să stângă pe toți ungurii și diregătorii, afară de cei ce se vor boteza în legea românească.

Horia, [Vasile Nicola Ursu, din Albac-Arada], care încarnează în sine dorința aprinsă de libertate și independență a Moților, *Cloșca*, [Ioan Oargă din Cărpiniș] și *Crișan* [Gheorghe din Vaca, căsătorit în Cărpiniș], iobagi plini de energie și hotărâți să lupte până la sacrificiul vieții pentru desrobirea fraților de suferință, erau încunjurați de încrederea și dragostea tuturor și de concursul nesovăelnic al preoților, iobagi și ei.

Focul revoltei se aprinde la sfârșitul lui Octomvrie 1784 la Mesteacăn, o comună în Zarand, cu rugăciuni și jurăminte în biserică, și cu iuțeală uimitoare se întinde pe văile Crișului spre Bihor, pe Mureș spre Arad, pe Arieș spre Turda și Cluj, pe Ampoi spre Alba-Iulia și Sibiu, ducând pârjol și moarte asupra curților nemești și asupra slujbașilor acestora. Această „clacă a lui Dumnezeu", cum numesc Moții revoluția, a ținut până către sărbătorile Crăciunului și cu toată slaba pregătire a răsculaților, a putut fi înăbușită numai prin intervenția oștilor împărătești.

Căpitanii răscoalei, hăituiți ca fiarele prin codri, tradați, sunt prinși și întemnițați la Alba-Iulia. Temnițele din orașele unde erau cuibăriți nemeșii unguri, gem de mulțimea iobagilor români. Represiunea începe, răzbunătoare, mai fioroasă decât însași revoluția, plină de ură și cruzimi ne mai auzite. Vinovați, nevinovați, iobagi, preoți, fără alegere, sunt trași în țeapă, frânți pe roată, arși pe rug, spânzurați, ciopârțiți, sugrumați, ca să fie înspăimântătoare pildă tuturor.

Pentru judecarea căpitanilor a fost numită o comisiune specială, în frunte cu un comisar împărătesc. La cercetările acesteia, Crișan a mărturisit curagios, că răscoala a izbucnit din pricina nobililor și a diregătorilor cari asupresc poporul și nu vreau să țină seamă de hotărîrile împărătești ce aveau să-i ușureze soartea.[1] Apoi singur și-a luat viața în temniță la 13 Februar 1785. Astfel comisiunea „chesaro-crăiască" și-a putut pronunța sentința numai asupra corpului lui neînsuflețit, dispunând ca acesta să fie târât la locul de osândă, acolo să i se taie capul și să-i despice corpul în 4 bucăți; capul să fie pus în țeapă la casa lui din Cărpiniș, iar câte-o bucată din corp să fie pusă pe roată la Abrud, Bucium, Brad și Mihăileni. Sentința aceasta crudă, plină de nepotolită sete de răzbunare ce

[1] Dr. I. Lupaș: Răscoala țăranilor din Transilvania la anul 1784, pag. 16.

[1] Dr. I. Lupaș: op cit, pag. 167.

trece şi graniţele vieţii, a fost executată în 16 Februar 1785.

Horia şi Cloşca, deşi chinuiţi prin o lungă investigaţie, n'au mărturisit nimic important despre cauzele şi mersul răscoalei, ci au stăruit în răspunsuri negative, afirmându-şi mereu nevinovăţia.

In sfârşit, în 26 Februarie 1785, ca unor „turburători îndrăzneţi ai liniştei şi siguranţei publice" şi „scelerați crânceni", li se aduce sentinţa de moarte, şi ca să fie „de pildă şi oroare pentru alţii asemenea lor", sentinţa dispunea să fie duşi la locul obişnuit de supliciu şi acolo „să li se frângă cu roata toate membrele corpului, începând de jos în sus, anume mai întâi lui Ioan Cloşca, apoi lui Horia zis şi Ursu Nicola... iar corpurile lor despicate şi tăiate în 4 bucăţi să fie puse: Capul şi părţile corpului pe roate pe lângă diferite drumuri şi anume: în comunele unde au săvârşit cruzimile cele mai scelerate, iar inimile şi intestinele lor să fie îngropate la locul supliciului".[1]

Această osândă, de o barbară cruzime, a fost executată în 28 Febr. 1785, în faţa orăşenilor din Alba-Iulia şi a 2515 ţărani aduşi din 419 sate româneşti.[2]

Ambii martiri primesc moartea cu bărbăţie şi creştineşte; Cloşca cu gândul la uşurarea păcatelor prin rugăciunile preotului Vasile din Mogoş, iar Horia iertând „cu toată inima", ca şi Mântuitorul Hristos, pe oamenii care-l vânduseră.

Drama s'a consumat. Cortina se lasă lugubră asupra unui veac de suferinţe româneşti.

*

Revoluţia lui Horia şi a prietinilor săi n'a dat, atunci, roadele aşteptate, dar ideia desrobirii n'a putut fi distrusă cu ciopârtirea în bucăţi a mucenicilor ei. Dimpotrivă. Horia, Cloşca şi Crişan continuă să trăiască în amintirea urmaşilor ca eroi legendari ce şi-au jertfit vieaţa în luptă aprigă pentru neam şi lege. Din trupurile lor sfâşiate şi împrăştiate cu ură ungurească pe suprafaţa pământului românesc, n'a răsărit spaima, ci floarea vitejilor, cari aveau să poarte mai departe lupta pentru libertate şi pentru stăpânirea gliei strămoşeşti, până la triumful ei deplin. Iar în locul unde li-a fost îngropată inima — simbol al dragostei de frate — s'a încoronat Regele tuturor Românilor.

Binecuvântaţi eroi mucenici ai neamului, veşnică vă fie pomenirea şi spornică în noi făptuirea voastră!

† **Vasile**

[1] Dr. I. Lupaş: op. citat pag. 171.
[2] Ibidem pagina 174.

Revistele dela Sibiu. — „Pagina Bisericii" din marele ziar *Universul*, în numărul din 17 Februar 1935, luând notă despre numărul festiv de curând apărut al *Revistei Teologice*, spune următoarele:

Găsim moment potrivit să mărturisim satisfacţia cu care primim, cu o regularitate puţin obişnuită în publicistica noastră bisericească, revistele dela Sibiu. Căci apar acolo mai multe, adresându-se la cititori diferiţi: pe lângă **„Revista Teologică"**, *temeinică în articole şi studii cu caracter teologic, ne vine săptămânal dela Sibiu* **„Telegraful Român"**, *organ naţional bisericesc, ajuns în al 83-lea an de apariţie; apoi o bună revistă ilustrată de familie* **„Viaţa Ilustrată"**, *ce apare lunar sub auspiciile «Frăţiei Ortodoxe Române» secţia Sibiu, şi în fine cunoscutele foi populare* **„Lumina Satelor"** *şi* **„Oastea Domnului"**.

Toate aceste reviste aduc mereu material variat şi interesant pentru cititorii cărora se adresează fiecare. Ceeace însemnează că la Sibiu, pe lângă o râvnă rodnică, se găsesc şi condee bine mânuite.

Problema învăţământului teologic

In jurul organizării şi unificării învăţământului teologic se poartă de mai mulţi ani o discuţie ce pare să nu mai aibă sfârşit. Cea mai mare parte din cercurile bisericeşti, în frunte cu Sfântul Sinod, e pentru aducerea acestui învăţământ, cum e firesc, sub conducerea Bisericii, după modelul Academiilor teologice din Ardeal şi acest punct de vedere e exprimat şi în proectul de organizare al învăţământului teologic, ce se află, de mai multă vreme la ministerul cultelor. Ideea aceasta însă nu e acceptată de unii din profesorii Facultăţilor şi Seminariilor teologice, cari vreau ca învăţământul teologic să rămână şi pe mai departe sub conducerea Statului şi să constea şi deaci înainte numai din Facultăţii şi Seminarii, cu excluderea Academiilor.

Cel mai aprig apărător al tezei din urmă e Păr. Popescu-Mălăeşti, profesor la Facultatea de teologie din Bucureşti. P. C. Sa a scris de câţiva ani mai multe pledoarii în favorul acestei teze. Cel mai nou articol al P. C. Sale pe această temă e cel publicat în Nr. 2534—5 (din 22—23 Februar) din ziarul «Curentul», sub titlul: «Legea învăţământului teologic».

In cele ce urmează ne vom permite să examinăm argumentele P. C. Sale, să vedem dacă rezistă măcar unei critici cât de puţin stăruitoare.

Argumentele P. C. Sale se pot împărţi în trei categorii: 1. istoric-tradiţionale, 2. dogmatice şi 3. sociale.

1. Prea C. Sa afirmă în repetate rânduri că nu e în tradiţia Bisericii ortodoxe să conducă ea şcolile pentru formarea clerului. «Motivul înfiinţării Academiilor îşi are originea, cum am spus mai înainte, într'un principiu străin de ortodoxie, adecă în acela că numai Biserica ocârmuitoare este în drept şi în stare să pregătească pe viitorii slujitori al altarului». Este de mirare cum P. C. Sa, cel mai pasionat adversar al şcolilor teologice conduse de Biserică, nu şi-a luat odată osteneala să cerceteze care este într'adevăr tradiţia ortodoxă în această privinţă. Căci din nefericire pentru P. C. Sa tradiţia aceasta nu vrea să se acomodeze presupunerilor P. C. Sale. Il invit pe P. C. Sa să cetească scrierea lui *Dr. Friedrich Fuchs, Die höheren Schulen von Konstantinopel im Mittelalter* (Leipzig, Teubner, 1926). Va vedea de acolo că aproape în tot decursul imperiului bizantin a existat, alături cu înalta şcoală împărătească pentru studiile profane, *o înaltă şcoală patriarhală* pentru studiile teologice. Profesorii ei erau funcţionari ai curţei patriarhale şi erau designaţi de Patriarh, iar din elevii ei se recruta clerul superior. In grad inferior faţă de şcoala patriarhală erau şcolile episcopale. Deşi statul avea atunci un caracter atât de teocratic, totuşi formarea preoţilor era lăsată *în grija Bisericii.*

Pentru timpul dinainte de Constantin cel Mare şi de după 1453, când Biserica nu s'a bucurat de protecţie din partea Statului, nu e necesar să inzistăm asupra dovezilor că şcolile teologice au fost conduse de Biserică.

Academiile şi seminariile teologice din Rusia depindeau iarăşi de Sfântul Sinod rus; ele nu comunicau în nici o chestiune cu guvernul, ci numai cu Sfântul Sinod. In chestiunile de importanţă secundară ajungea aprobarea şi controlul mitropolitului, în altele era necesară aprobarea Sf. Sinod. Profesorii, rectorii Academiei, erau confirmaţi de Sf. Sinod. Foarte interesante sunt, din acest punct de vedere, propunerile Academiei din Kazan adresate Sf. Sinod la 1867 (Hristianskoe Ctenie, partea II, St.-Petersburg 1867, pg. 613—618).

S'ar putea obiecta că în Sf. Sinod rus Ober-procurorul imperial avea mai multă putere decât ministrul nostru de culte în Sf. Sinod român şi prin urmare şcolile teologice ruseşti tot de Stat depindeau. Dar fapt e că şcolile teologice ruseşti aveau un alt regim decât celelalte şcoli, deşi statul şi Biserica erau atât de strâns, prea strâns împletite. Fapt e că şcolile teologice aveau ca imediată autoritate superioară un organ bisericesc: Sf. Sinod.

Obiceiul ca şcolile teologice să depindă direct de stat, cu evitarea ierarhiei, nu datează mai mult ca de-o sută de ani. El s'a întrodus, ca o inovaţie, mai întâi în Grecia, cu Facultatea de teologie, şi în ţările româneşti cu seminariile.

Adevărata tradiţie ortodoxă, în ce priveşte organizarea şcolilor teologice, s'a menţinut în Ardeal şi-i corespund actualele Academii teologice.

Il rog deci pe Păr. Popescu-Mălăeşti să renunţe la cuvintele pompoase: tradiţie ortodoxă, spiritul Bisericii noastre etc. dacă mai are de gând să pledeze împotriva drepturilor Bisericii la şcoala pentru formarea preoţilor. Să lase să abuzeze de aceşti termini naivii cari vreau să se afle şi ei în vorbă.

2. Părintele Popescu-Mălăeşti ar dori să justifice şi dogmatic teza P. C. Sale. Anume, cu doctrina ortodoxă despre Biserică. Regret însă că P. C. Sa rămâne în acest punct foarte vag. Ar fi de dorit să-şi precizeze opinia despre Biserică. Vom putea discuta atunci de pe poziţii mai clare. După cât înţelegem din expresiile sfielnice ale părintelui Popescu-Mălăeşti, P. C. Sa nu vede în Biserică o instituţie precis conturată faţă de stat, cu putinţa de-a conduce aşezămintele şi de-aşi disciplina membrii. Iată ce spune P. C. Sa: «Biserica ortodoxă nu concepe situaţia Bisericii în stat ca romano-catolicii. Ea nu este un stat în stat. *Deci nu poate şi nu are nevoie să-şi formeze un aparat şcolar cu totul deosebit de cel al Statului*". Desigur că Biserica nu vrea să fie un stat în stat în senzul rău al cuvântului. Pentrucă ea nu este stat şi nu se ocupă cu chestiunile cari ţin de fiinţa statului. Ea se ocupă cu adâncurile sufleteşti ale oamenilor, cu ceeace nu se ocupă şi nu se poate ocupa statul. Ea nu rivalizează cu statul şi nu-i rupe nici un domeniu din jurisdicţia firească a lui.

Dar Biserica este totuşi o instiţie văzută. Dacă Păr. Popescu-Mălăeşti este de altă părere să o spună. Ca instituţie, ca frăţie religioasă ce se manifestă şi în ordinea celor văzute, Biserica are un centru de gravitaţie, un centru conducător, spiritual-disciplinar: ierarhia. Şi ca organism social Biserica formează un întreg, toate funcţiunile ce se exercită în ea, toţi slujitori ei, şi toţi membrii ei în ce priveşte viaţa lor religioasă, depinzând de centrul ei, de organul ei conducător. Ce organism spiritual-social mai e acela al cărui mădulare nu depind toate de el, ci se rup dela el şi se acaţă de organisme străine?

Modul de argumentare al Păr. Popescu-Mălăeşti, urmărit consecvent, ne duce până la a admite că şi preoţii pot depinde direct de minister, ierarhul rămânând doar cu dreptul «punerii mânilor» la hirotonie. Dar când fiecare preot se ştie că depinde numai de minister, unde mai e conştiinţa de sine a Bisericii ca un întreg? Unde mai e organul purtător al acestei conştiinţe şi organizator al acţiunilor Bisericii? Să fie ministerul acest organ? Nu cred că poarte afirma Păr. Popescu-Mălăeşti acest lucru. Cine ia în acest caz răspunderea pentru ce se face şi ce nu se face în Biserică? O mai poate lua organele conducătoare ale Bisericii? Nu rămâne toată răspunderea ministerului, ceea ce-i anormal?

Eu cred că normal e ca fiecare preot să se ştie pe sine, nu ca o fărâmă izolată lucrând în bisericuţa lui după propria inspiraţie şi după ordinele ministerului, ci ca un lucrător aparţinând unei mari organizaţii active conduse de un comandament unic.

E normal aspectul pe care ni-l prezintă situaţia de azi? Deoparte Biserica în întregimea ei, iar în afară de sfera ei de conducere, Facultăţile şi Seminariile teologice? Nu se datoresc în bună măsura hărţuelilor excesive de astăzi pe teme bisericeşti şi acestei situaţii? E edificatoare sfâşierea aceasta a Bisericii? Toţi slujitorii ei stau sub comandamentul unic al ierarhiei; numai aceia cu rolul cel mai important: pregătitorii preoţimii, sunt pe dinafară acestui comandament. Eu cred că nu aceasta este situaţia normală. Un pregătitor de preoţi trebue să fie un trimis al Bisericii şi să aibă permanent această conştiinţă. Studentul teolog iarăşi, aflându-se în stadiul de *pregătire* pentru preoţie, trebue să-şi întărească zi de zi conştiinţa de slujitor al Bisericii. Tot ce i se predă în şcoală, toate îndrumările teoretice şi practice, cari i se dau, trebue să aibă conştiinţa că i se predau pentru a le folosi în slujba Bisericii. El trebue să crească în cultul Bisericii, al cărui slujitor devotat până la supremul sacrificiu trebue să fie. El trebue să trăiască în timpul acestei pregătiri în atmosfera vieţii concrete şi actuale a Bisericii, să se frământe în faţa problemelor actuale ale Bisericii, să participe la biruinţele ei şi să sufere suferinţele ei, să participe simpatetic la viaţa ei. Un student teolog nu poate să privească la Biserică ca la ceva de vis-à-vis şi nici nu poate să se simtă ca un ins suspendat în cadrul individualităţii şi al preocupărilor sale separate. Acesta zic şi eu că e protestantism. In plin centrul vieţii bisericeşti, nu la periferia sau înafara ei trebue să stea şcoala teologică.

Dar este dependenţa ei de stat un factor propice acestei atmosfere? Sau, nu promovează cu mult mai mult dependenţa de biserică o astfel de stare de spirit?

Teologia nu e o ştiinţă ca scop în sine. Când tinde să devină aşa ceva, ea nu mai are nici o legătură cu religia. Prin teologie se propovăduieşte într'o mai deplină măsură cuvântul dumnezeesc, celui ce va avea să-l propovăduiască altora, mai departe. Teologia e propovăduirea cuvântului dumnezeesc. Cine e chemat să facă această propovăduire? Statul, nu Biserica? Evident că Biserica. Ea trimite la propovăduire în largul poporului, dar şi la grupele alese să fie propovăduitori ulteriori. Profesorii de teologie sunt *„didascaloi tou Evangeliou"* şi ca atare fac parte din corpul slujitorilor supuşi ierarhiei, ca odinioară la Constantinopol.

Cine să pregătească Bisericii propovăduitori? Statul? Nu e firesc. Aşa cum statul nu poate da unei alte organizaţii sociale să-i formeze armata, tot astfel nici Biserica nu poate lăsa altcuiva să-i formeze preoţi.

Păr. Popescu-Mălăeşti, ca să nu pară că e pentru excluderea totală a Bisericii din învăţământul teologic, spune că el trebue organizat «pe baza raportului de armonie şi colaborare dintre Biserică şi Stat»; «Sta-

tul să se ocupe cu partea materială, iar Biserica trebue să aibă grijă de partea spirituală».

Formula e justă şi o primesc şi eu. Dar când căutăm să vedem cum o vrea P. C. Sa realizată practic, constatăm că Bisericii nu-i mai lasă aproape nici un rol. Astfel P. C. Sa cere ca Facultăţile de teologie să rămână cu organizarea de acum, care nu dă Bisericii nici un drept. A se vedea Legea învăţământului superior din 1932, în care nici odată nu e menţionată ierarhia, sau Biserica în legătură cu Facultatea de teologie. Totul la Facultatea de teologie: numirea profesorilor, examenele, conduita profesorilor, stă în funcţie de ministerul instrucţiunii, ca şi la Facultatea de medicină b. o.

Păr. Popescu-Mălăeşti spune că nimeni n'a oprit pe ierarhi dela «cercetarea şcoalelor teologice». Dar nu-i suficient atâta. Ce folos că ierarhul e admis din politeţă, să facă uneori câte o vizită la şcoală, dacă el n'are nici un drept la numirea profesorilor, la disciplinarea lor, la luarea de măsuri pentru îndreptarea unei şcoale? Că poate să reclame ministerului în caz că are vreo nemulţumire. Dar acest drept îl are orice particular. Biserica trebue să-şi reclame şi afirme dreptul ce-i aparţine exclusiv de a-şi creşte ea însăşi preoţii. Numai o Biserică lipsită de conştiinţa de sine a putut renunţa la acest drept, cedându-l statului, iar ierarhii unei astfel de biserici consimţând să poată întra ca mosafiri în şcolile cari cresc pe viitorii preoţi! Această situaţie e tot ce poate fi mai anormal şi în contrazicere cu Biserica!

Păr. Popescu-Mălăeşti când spune că lasă Bisericii laturea spirituală în conducerea învăţământului teologic, înţelege ca Biserica să rămână într'un domeniu ireal din care nu poate exercita nici o influinţă serioasă asupra şcoalei. Adecă Biserica să aştepte până când vre-un profesor va călca un paragraf dogmatic, devenind eretic notoriu, ca abia atunci — şi şi atunci cu câtă greutate — să aibă putinţa unei intervenţiuni eficace. E prea puţin pentru Biserică. Ea nu are de supraveghiat numai să nu se calce vreo dogmă, ci e chemarea ei să ia în mâna ei *întreaga conducere efectivă* a şcolilor de creştere a clerului. Ea-şi va îndeplini uşor această chemare numai dacă are dreptul să conducă direct şcoala, nu să se roage pentru orice lucru de minister. Linia între «spiritual» şi «material» nu-i atât de uşor de tras. Şi trebue să ne ferim de-a trece şi «spiritualul» în domeniul «materialului».

Colaborare între Biserică şi stat există şi în cazul când Biserica are un drept real la conducerea învăţământului teologic. Orice catedră nou înfiinţată, orice măsură mai însemnată se realizează numai cu prealabila încuviinţare a ministerului. Dar şi de altfel între Biserica noastră şi stat există o strânsă colaborare. Prin urmare între toate organele şi instituţiile bisericeşti şi cele ale statului. Dar această colaborare are loc între Biserică şi stat luate ca două unităţi. Nu poate un organ al Bisericii sau al statului să colaboreze întreolaltă cu dela sine voinţă şi putere, ci numai întrucât îndeplinesc un mandat al Bisericii sau al statului, privite cu mărimi unitare. O şcoală teologică se întâlneşte cu statul prin conducerea bisericească sau prin delegaţie din partea Bisericii, dar nu ca instituţie de sine stătătoare. Altfel nu mai e nici o unitate în Biserică. In colaborarea dintre Biserică şi stat pe un teren atât de strict bisericesc, e firesc ca iniţiativa, conducerea şi răspunderea întreagă să o aibă Biserica nu statul.

3. Părintele Popescu-Mălăeşti aduce în sprijinul tezei P. C. Sale şi câteva consideraţiuni de ordin practic-social. Una din ele este că viitorul preot e bine să fie în timpul studiilor «alăturea de ceilalţi studenţi», formându-şi pentru mai târziu pretini şi colaboratori în slujba Bisericii. E ciudat că acest argument nu mai are nici o putere în ochii P. C. Sale atunci când respingem existenţa seminariilor tocmai prin faptul că izolează pe tânăr dela început în cercul acelora cari vor fi aproape toţi numai preoţi, apărând mai târziu în societate fără pretinii trainice din vrâsta fragedă a şcoalei secundare, fără punţi de înţelegere, fără amintiri comune cu medicii, advocaţii, inginerii. Este unul din argumentele ce le avem în vedere când cerem să fie lăsat copilul să crească în liceu, la un loc cu viitorii intelectuali de toate categoriile. Dar de ce nu mai are acest argument valoare, aplicat la seminarii? E secretul Părintelui Popescu-Mălăeşti.

Şi totuşi argumentul aplicat la şcoala teologică superioară nu mai are atâta forţă. Studentul e, oricum, închis în cercul specialităţii şi al colegilor săi de Facultate. Rare legături mai are cu cei dela alte Facultăţi. Cât timp ţine studiul universitar tânărul se retranşează în specialitatea sa, în problemele legate de ea; de abia după aceea, apare iarăşi în complexul social, aducând societăţii serviciile pe cari i le permite pregătirea specială pe care o are.

Iar legăturile acestea, aşa cum sunt ele, mai firave decât cele de pe băncile şcoalei secundare, le poate întreţinea cu studenţii diferitelor Universităţi şi un student teolog a cărui şcoală e condusă de Biserică. Studenţii Academiei teologice din Cluj întreţin cu ceilalţi studenţi legături cari nu sunt cu nimic mai slabe decât cele pe cari le întreţin ceilalţi studenţi între ei. Par'că se sesizează tinerii în întâlnirile lor de întrebarea: oare şcoala voastră e condusă de minister sau de Biserică?

O altă consideraţie de ordin social invocată de Păr. Popescu-Mălăeşti în favorul tezei P. C. Sale este aceea că preoţii ortodocşi sunt oameni căsătoriţi, cu familie, deci mai legaţi de societate şi ca atare trebue educaţi în mijlocul societăţii nu în afară de ea, «în pădure sau mănăstire».

La aceasta răspundem mai întâi că nici un aderent al şcoalei teologice condusă de Biserică n'a susţinut vreodată că viitorii preoţi trebue crescuţi «în pădure sau mănăstire» (deşi, fie vorba în treacăt, un timp oarecare de retragere după terminarea şcoalei teologice, n'ar strica). Academiile teologice din Ardeal fiinţează toate la oraşe. Şi în mijlocul societăţii. Sigur, cu orele cuvenite de reculegere în retragere, care nu strică viitorilor preoţi, ci le dă o atitudine mai elevată când ies în societate. Dacă am continua argumentarea Păr. Popescu-Mălăeşti, ar trebui să zicem: deoarece preoţii sunt căsătoriţi şi trăesc în societate, nu mai trebue să depindă de ierarhie, ci de guvern. Argumentul cu căsătoria nu poate fi utilizat ca armă împotriva unor principii fundamentale ale învăţăturii şi organizării Bisericii.

Şi mai puţin serioasă este spaima Păr. Popescu-Mălăeşti că aducerea şcoalei teologice într'o mai strânsă dependenţă de Biserică ar înlesni «scoaterea Bisericii din statul ortodox... ca în principiile socialiste-comuniste». Nu faptul că are sub conducerea sa câteva şcoale teologice e în stare să împedece statul să rupă legăturile cu Biserica atunci când mentalitatea cercurilor conducătoare se îndreaptă în această direcţie. Ci forţa unei opinii publice, trezită de o Biserică activă, sau de un curent sănătos de idei ce începe să domine spiritul veacului. Colaborarea Bisericii cu Statul e mai vie în viaţa de toate zilele decât în cele câteva şcoale teologice, în cari la urma urmelor domneşte o totală autonomie, Statul având doar ocazia să aproabe din când câte o hotărîre a conferinţei profesorale. Dacă Statul va simţi că se poate dispensa de colaborarea Bisericii în viaţa de toate zilele, nu-l va opri o slabă legătură birocratică dela realizarea planului său.

Ce să mai zicem apoi de afirmaţia Păr. Popescu-Mălăeşti că numai dependenţa şcolilor teologice de Stat le poate ajuta să progreseze? «Prin puterea ce se dă statului în şcoalele bisericeşti, *tocmai schimbările politice apără de absolutism şi totodată garantează şi împinge aceste şcoale să se ţină la nivelul progresului* pe care îl face societatea în toate ramurile de activitate».

E de observat la aceasta că tot Păr. Popescu-Mălăeşti e potrivnic organizaţiei actuale a Bisericii pe motiv că întroduce în corporaţiile bisericeşti elementul mirenesc alăturea cu cel clerical. Aci P. C. Sa nu mai vrea să recunoască folosul pe care-l aduce «societatea», prin elementul mirenesc, în bunul mers al treburilor bisericeşti. Şi aci, oricum, elementul mirenesc, societatea, e încadrată între clerici, e prezidată de ierarhi, e sfinţită oarecum de atmosfera bisericească în care e ridicată, înăbuşindu-se pornirile ei rele şi aducând ca ofrandă Bisericii, numai priceperea, inspiraţiile sănătoase, talentele ei. Pe când în forma legii de azi, în şcoala teologică se exercită puterea societăţii animată numai de voinţa ei, de iniţiativele ei nefiltrate de o azistenţă, de un cadru bisericesc.

Dar indiferent de această contrazicere a Păr. Popescu-Mălăeşti, P. C. Sa vrea să prezinte şcoalele teologice conduse de Biserică ca izolate de viaţa socială. Ceeace nu-i adevărat. Mai întâi Biserica însaşi e în mijlocul societăţii; acţionează asupra ei şi se orientează în lucrarea ei după trebuinţele sociale. Preoţimea dacă depinde de ierarhie şi nu de minister, nu însemnează că nu e în societate. Apoi biserica noastră e îndrumată de corporaţii în cari întră reprezentanţii întregei societăţi şi şcoalele Bisericii sunt conduse de aceste corporaţiuni, în colaborare cu ierarhul. Iar dacă-i vorba de progresul care-l poate inspira societatea unei şcoale teologice, cu siguranţă că aceste inspiraţii nu vin din birourile ministerului, ci din viaţa socială concretă de cari nu sunt străini profesorii de teologie, chiar dacă nu depind direct de minister, aşa cum nu sunt străini preoţii. Cu deosebire în predarea cuvântului dumnezeesc în studiul teologiei, nu poate veni din birourile unei instituţii care nu se ocupă special cu aceste lucruri, ci din frământările şi experienţele Bisericii, din felul cum se proectează *în conştiinţa ei* problemele sociale, din acţiunea ei misionară, din ciocnirile de curente din sânul ei, dar nu deadreptul din minister.

Mai are un argument Păr. Popescu-Mălăeşti. Unul pe care făcea mai bine să nu-l scrie, ci să-l mărturisească numai confidenţial. E cel care ştim că e mai puternic şi animează toată pasiunea P. C. Sale. E teama de despotismul ierarhilor. P. C. Sa ştie că nefiind în nici o dependenţă de ierarhi, profesorul pregătitor al preoţilor poate critica fără riscuri orice nu-i este pe plac la ierarhi. Dar ierarhul nu conduce în Biserica noastră despotic. El e încadrat de atâtea corporaţii. Să-şi exercite acestea autoritatea ce le-o acordă legea. Pe lângă aceasta eu cred că e mai nobil şi mai eroic să lupţi pentru îndreptarea lucrurilor ce nu ţi se par cum trebue, luând asupra-ţi toate riscurile. Spunându-ţi cuvântul, fără publicitate demagogică, în faţa celui ce greşeşte, fără reticenţe. Şi mai ales făcându-ţi tu toată datoria, în slujba pe care o ai, ca să fi spre pildă şi spre mustrare cât mai multora.

In articolul de faţă m'am preocupat numai de demonstrarea unui principiu. La întrebarea ce şcoli teologice, din cele actuale, agreez: Facultăţi de teologie, Academii, sau Seminarii, nu găsesc de trebuinţă să dau un răspuns prea exclusiv. Rămână după mine, în fiinţă toate trei categoriile, dar un lucru e necesar: legătura mai strânsă a Facultăţilor şi a Seminariilor cu autoritatea conducătoare bisericească. In special, cred că Facultăţile răspund unei nevoi reale: pregătirea clerului conducător. Pentru păstorii de rând sunt excelente Academiile, cu grija ce-o dau ele pastoraţiei şi vieţii bisericeşti concrete. Afară de aceea nu toţi tinerii cari îmbrăţişează misiunea preoţească sunt înzestraţi cu puteri intelectuale eminente pentru a avea pretenţii la titluri înalte şi la roluri de îndrumători ai Bisericii. De aceştia sunt destul de puţini. Două Facultăţi pe ţara întreagă ajung. Dar să fie aduse într'o mai strânsă legătură cu Biserica şi să fie provăzute cu internate cari să încapă pe toţi studenţii lor. Chiar dacă n'ar fi aduse tocmai în aceeaş dependenţă de Biserică în care se află Academiile din Ardeal, totuşi e de lipsă ca Biserica să aibă măcar un drept egal cu statul la numirea profesorilor, decanului, la proclamarea de licenţiaţi şi doctori, la modificarea programelor de învăţământ, regulamentelor et. etc.

Cât priveşte Seminariile, deduc, din ceeace scriu directorii şi profesorii lor, că sunt într'o criză gravă care le va aduce în curând, inevitabil, la transformarea lor în licee confesionale după tipul celor câteva din Ardeal. Atât Păr. Popescu-Mălăeşti in articolul de care ne ocupăm, cât mai ales Păr. Olimp Căciulă, directorul seminarului Nifon, ca şi alţii, scriu că Seminariile nu mai pot fi considerate numai ca şcoale pregătitoare de preoţi, atât din motivul că e crud să prededestinezi copii fragezi la o misiune pentru care nu vor simţi poate nici o chemare, cât şi pentrucă astăzi seminariştii nu mai găsesc locuri de preoţi decât foarte puţini. Seminariile trebue să devină şcoli cari să pregătească pe tineri pentru a apuca pe toate căile profesiunilor intelectuale. Dar în faţa acestei necesităţi, Păr. Olimp Căciulă constată («Criza învăţământului seminarial», ziarul «Curentul» din 11 Ianuar 1935) că programa actuală a Seminariilor e nesatisfăcătoare. Sunt prea multe materii teologice şi prea puţine din celelalte, aşa încât absolventul dacă nu se poate face preot, rămâne un neadaptat al vieţii. Trebuesc deci reduse materiile teologice. «Tinerii seminarişti, cărora li se dă o educaţie sufletească deosebită, exclusiv în vederea frumoasei şi nobilei misiuni preoţeşti, se simt nişte fiinţe hibride, nişte oameni lipsiţi de armătura sufletească pe care o cere viaţa aprigă de astăzi... Şi atunci, aceste elemente, care au fost crescute exclusiv pentru preoţie, terminând seminarul dar negăsindu-şi loc în preoţie... încep să-şi macine încetul cu încetul idealurile înalte făurite pe băncile şcoalei şi cu ele îşi macină sufletele etc. etc.». O tragedie grozavă se petrece cu aceste biete fiinţe. Şi credem că nu e permis Păr. Popescu-Mălăeşti, sau altora, s'o nesocotească numai din aversiune pentru Academiile teologice ardelene şi din ambiţia de a menţine o instituţie bună altădată, dar perimată azi.

Aşadar reducerea orelor de teologie la seminarii. Apropierea lor în privinţa programului, de licee. Dar dacă nu se vor mai deosebi de licee decât printr'o oră-două de religie mai mult la săptămână, ce le va da caracterul confesional? Evident, condu-

cerea bisericească, care desemnează profesori potriviţi şi creează o atmosferă prielnică creştinismului în acele şcoale, pe lângă toată pregătirea ştiinţifică robustă şi optimistă ce se dă elevilor. Aşa sunt cele câteva licee confesionale din Ardeal: cel din Braşov, Brad, şcoala normală din Sibiu. Institutele acestea n'au creiat niciodată fiinţe hibride, aşa cum nu s'au făcut vinovate de acest păcat nici Academiile teologice din Ardeal.

Şi totuşi Păr. Popescu-Mălăeşti nu le poate suferi!

Dar dacă nu vor mai exista — şi e necesar să nu mai existe — seminariile ca şcoli pentru pregătirea clerului, ajunge să ne mulţumim numai cu Facultăţile? Cred că cei mai mulţi vor spune nu. Academiile teologice sunt instituţiile cele mai bune şi absolut necesare pentru pregătirea clerului de rând.

Dr. D. STĂNILOAE

† Dr. Octavian Vasu

Ştire de profundă jale am primit din bătrânul oraş al Făgăraşului: omul de bine, care a fost **Dr. Octavian Vasu** *decanul baroului advocaţilor făgărăşani, a adormit în Domnul, în ziua de 25 Februarie 1935, în vârstă de 62 de ani.*

Moartea valorosului bărbat al neamului şi al bisericii noastre ortodoxe lasă unanime păreri de rău în ţara sa iubită a Oltului, ca şi în toate celelalte părţi ale Ardealului de ieri şi de astăzi.

A făcut studii de seamă, începute la liceul din Braşov şi sfârşite la universitatea din Budapesta. S'a stabilit după acestea în 1901 ca advocat la Braşov, pe urmă la Făgăraş.

In marele războiu, şi în calitate de căpitan în rezervă, ajuns prisonier în Rusia, organizează vitejescul corp de voluntari.

După războiu, este numit cel dintâi prefect român al judeţului Făgăraş în ţara desrobită. Intemeiază camera de agricultură a acestui judeţ. In 1932 a reprezentat Făgăraşul în parlamentul ţării, ca senator.

«Frăţia Ortodoxă Română» din acel oraş îl alege preşedinte a tinerei societăţi.

Drept dovadă a sentimentelor sale pentru ortodoxie, lasă moştenire bisericii strămoşeşti **imobilul său din strada regală,** *al cărui preţ se urcă la cca două milioane lei, menite în scopul înălţării unei catedrale ortodoxe române în Făgăraş.*

Slujba de înmormântare s'a făcut la 27 Februar c. în sala festivă a prefecturii. A participat delegatul I. P. S. Nicolae, P. C. Tr. Scorobeţ, asesor cons. Sibiu, rostind un panegiric pătrunzător; din partea tribunalului a vorbit dl Simionescu, preşedinte, dl Dr. Bârsan în numele prefecturii, preotul I. Ciocănelea din partea parohiei, dl Dr. Damian dir. liceului în numele comitetului şcolar, dl V. Literat din partea Ligii antirevizioniste şi al F. O. R., iar la cimiter, din partea baroului, dl Dr. Cârje şi din partea stagiarilor dl Vam. L-a petrecut la locul de odihnă un public numeros, în frunte cu corpul ofiţeresc din garnizoană şi din judeţ.

Cu Dr. Octavian Vasu pierdem un om de neobosită acţiune şi de bogate realizări. Nesdruncinat în credinţa străbună, păzitor vajnic al ei şi al duhului marilor ctitori români, a muncit necontenit în direcţia pornită, sfătuind şi ajutând în toată vremea cu fapte şi cuvinte izvorâte din marea sa dragoste pentru promovarea în căile progresului ale celorce mult au pătimit în afirmarea lor de români ortodocşi.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

După 150 de ani

— Comemorarea martirilor dela Alba-Iulia —

Poporul şi clerul nostru din întreagă ţară a prăznuit, în ziua de 28 Februar 1935, amintirea faptelor şi a muceniciei eroilor ţărani iobagi Horea, Cloşca şi Crişan, dela al căror tragic sfârşit s'au împlinit, în această zi, 150 de ani.

In toate sfintele noastre biserici s'au slujit solemne slujbe cu parastase pentru odihna sutletelor martirilor naţionali dela 1785.

In biserica catedrală din **Sibiu** *a slujit un sobor de preoţi, în frunte cu P. S. Sa arhiereul vicar arhiepiscopesc* **Vasile,** *care la acest prilej a ţinut una din cele mai frumoase şi impresionante cuvântări. (O publicăm în fruntea ziarului de azi).*

Reprezentanţii tuturor autorităţilor civile şi militare, şcoalele de toate categoriile, şi un mare număr de credincioşi localnici, au asistat la înălţătoarele ceremonii religioase. Cântările, magistral executate de corul Academiei teologice Andreiane, au ridicat şi mai mult clipele de profundă evlavie a marei comemorări.

Ziua de 28 Februar 1785 a mai fost sărbătorită, în oraşul Sibiu, prin luminoase **conferinţe** *şi* **festivaluri** *comemorative, urmărite cu mare însufleţire de publicul sibian românesc.*

Astfel, încă Duminecă în ziua de 24 Febr., despărţământul sibian al «Astrei» şi federaţia profesorilor secundari au comemorat evenimentele dela 84 prin o strălucită conferenţă alcătuită de prof. universitar **I. Lupaş** *şi cetită — autorul bolnav fiind — de prof. I. Popa. Corul Academiei teologice a intonat, la începutul serbării, cântarea «Pe Tine te lăudăm», ear la sfârşit cântări naţionale de mare efect. Versuri patriotice, cu avânt recitate de un student al Academiei teologice, au fost de asemeni viu aplaudate de numeroasa asistenţă.*

Festivalul din 28 Februar, dat în teatrul oraşului, cu două conferenţe ţinute de profesorii noştri, şi cu recitări şi coruri bine alese, cu bucăţi executate de orchestra oraşului, a fost viu ovaţionat de mulţimea tinerimii şcolare şi a celorlalţi ascultători.

Ştiinţă şi credinţă. — *Rectorul universităţii din Bucureşti, dl* **Dr. N. Gheorghiu,** *a făcut o caldă mărturisire în cuvântarea sa, de curând rostită, la sărbătorirea patronului facultăţii de teologie şi internatului teologic din capitală. Marele învăţat şi conducătorul înaltei instituţii culturale a spus:* **„Sânt creştin ortodox convins“,** *dovedind prin aceasta, în faţa tinerei generaţii, armonia dintre ştiinţă şi credinţă.*

Dl rector Gheorghiu a schiţat, după aceasta — cu raport la faptul că România reprezintă astăzi cel mai mare număr de ortodocşi — un bine gândit program de activitate pentru fiecare român, dar şi pentru diplomaţia noastră, în ceea ce priveşte rolul **ţării româneşti** *în desfăşurarea viitoare a ortodoxiei.*

Cuvintele dlui rector trebue să fie cât mai mult cunoscute, adâncite şi urmate.

*

Bisericile româneşti din Ungaria sânt zilnic prigonite, din partea organelor administrative, cu ştirea şi aprobarea, mai presus de orice îndoeală, a stăpânirii dela Budapesta. *Gazeta Antirevizionistă* dela Arad (din 18 Febr. a. c.) comunică sub titlul „Românii uniţi din ţinutul Dobriţinului“ mai multe cazuri de asemenea prigoniri. Reţinem, din cele comunicate, următoarele:

Situaţia bisericii unite române din Ungaria, putem să spunem fără încunjur, se prezintă *mult mai tristă* chiar decât a celei ortodoxe, care abea se reculege de pe urma acţiunii bine cunoscute a lui Ştefan Németh. Preoţii români din parohiile unite, diriguite în mare parte de episcopia gr. cat maghiară de *Hajdudorog*, au fost înlocuiţi cu preoţi maghiari ori ruteni, *ear în biserici s'a introdus limba liturgică ungurească.* Numeroase comune, locuite de români greco-catolici, n'au preoţi români, *nici şcoale confesionale române*, în schimb au însă şcoală cu numirea «*Görög-katholikus magyar felekezeti iskola*» (Şcoala confesională greco-catolică maghiară).

Serviciul divin în comunele *Csengerujfalu* şi *Csengöld*, — locuite de greco-catolici români, cu vechi biserici româneşti, — se face în *limba maghiară*, afară de prefacere care se rosteşte *greceşte*.

Românii din acest ţinut sânt obligaţi să ia parte, în frunte cu preoţii şi învăţătorii, la toate serbările naţionale şi revizioniste, cei absenţi sânt persecutaţi de autorităţi. —

Aşa se continuă încercările de *silnică desnaţionalizare* în Ungaria de azi şi de totdeauna.

*

Calomnia se reia. — Deşi „Renaşterea“ clujană din 10 Febr. c. a demascat calomnia cu Z. Pâclişanu, care într'o conferenţă la Bucureşti a afirmat că Şaguna ar fi întrodus limba maghiară în procesele verbale consistoriale, pe baza scrierii eminentului academician Ioan Lupaş. Un răspuns detractorilor lui Şaguna“, [Sibiu 1909] arătând că tocmai episcopul Ioan Lemenyi s'a făcut vinovat de aceasta [vezi Papiu Ilarian: „Istoria Românilor în Dacia“], totuşi „Farul Nou“ din 3 Febr. c. reia calomnia. Acesta e procedeul iezuitic. Când minciuna sau calomnia le e dată pe faţă, tac şi nu retractează; iar la scurt timp o reiau, ca în opinia publică să rămână totuşi o bănuială. Căci iezuitismul nu ştie de cinste.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. In ziua de 26 Februar 1935 Majestatea Sa Regele a primit în audienţă pe I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* al Ardealului.

Mitropolit decedat. In Baden a decedat Mitropolitul grec Ghermanos care avea jurisdicţia peste grecii ortodocşi din Apus, fiind cu reşedinţa la Viena.

Timbre de comemorare. In tot cursul lunii Martie 1935 vor circula timbre poştale pentru comemorarea şi cinstirea eroilor martiri ai neamului, Horea, Cloşca şi Crişan. Aceste timbre au valabilitate la francarea corespondenţelor poştale.

„Gândirea Economică“ este titlul unei recente publicaţii de economie, finanţe şi critică, apărute în 1 Martie 1935, la Cernăuţi, sub direcţia dlui *Leon Proca*. Noua revistă, condusă de un condei competent în materie de economie şi finanţe, promite să fie un excelent informator şi îndrumător în reînvierea morală şi dirijarea economică a ţării. Primul număr se prezintă cu un cuprins ales şi temeinic, întocmit de directorul revistei şi de colaboratorii săi. Abonamentul: 150 lei pe an. Adresa: Cernăuţi, str. Arh. Eusebiu Popovici Nr. 16 a.

Cifre! O gazetă bucureşteană, «*Porunca Vremii*», şi-a luat osteneala să facă următoarea numărătoare: Cele 23 cotidiane şi foi săptămânale din Bucureşti sânt redactate de 266 publicişti; între aceşti sânt *207 jidovi* (78 le sută), 6 la sută sânt greci şi armeni; şi numai 16 la sută, adecă *42, români.*

Portar ştiutor de carte, harnic şi cinstit caută Academia teologică din Sibiu. Doritorii de a ocupa acest post îşi vor înainta cererile rectoratului Academiei până la data de 20 Martie c. Cererile vor fi însoţire de certificat de bună purtare semnat de parohul locului.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 3 Martie 1935, va predica părintele *E. Cioran.*

Poşta redacţiunii

Pr. *G. E.* în *M.* Administraţia vă trimite numerele cerute, afară de Nr. 27 din 1934, care nu-l mai are.

Pr. *I. M.* în *C.* Mai încercaţi. După cea dintâi, cele următoare pot să fie mai reuşite.

Notificare oficială

Atragem atenţiunea Cuc. preoţi din parohiile aparţinătoare judeţului Sibiu, că nu li se vor lichida salariile pe luna Ianuar a. c. până ce nu vor prezenta la Caseria noastră dovadă eliberată de organele fiscale, că sunt în curent cu plata tuturor impozitelor.

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român de Alba-Iulia şi Sibiu

Nr. 1991—935 Ep. (3) 1—1

Pădure de stejar de vânzare

Consiliul arhiepiscopesc ort. din Sibiu are de vânzare în pădurea „Tufari“ dela Cisnădie 609 arbori de stejar cu un volum de circa 604 m. c. lemn de lucru 171 steri lemn de foc din trunchiu şi 90 steri din crăci.

Reflectanţii vor înainta oferte scrise până la *16 Martie a. c.* Consiliului arhiepiscopesc ort. în Sibiu, unde se pot vedea zilnic condiţiunile.

Ofertanţii vor depune odată cu ofertele la Caseria Consiliului arhiepiscopesc ort. în Sibiu o garanţie provizorie de Lei 6000 în numerar ca efecte de stat calculate pe cursul zilei.

Consiliul arhiepiscopesc îşi rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanţi.

Sibiu, 1 Martie 1935.

Consiliul arh. ort.

(2) 2—3

Concurs

In baza deciziunei Ven. Consiliu arhiepiscopesc, cu Nr. 936 Bis. din 1 Februar a. c., se publică concurs pentru întregirea parohiei din nou înfiinţate, de clasa I, din **Braşov-Blumâna,** protopopiatul Braşov, cu termen de 30 zile, dela publicarea în ziarul Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Salarul dela Stat.

2. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească şi aprobate de autoritatea superioară bisericească, deocamdată pentru parohiile fără sesiune parohială.

3. Locuinţă parohială, pusă la dispoziţie de parohie.

Reflectanţii la acest post de paroh îşi vor înainta cererile lor, însoţite cu toate actele necesare, dovedind studiile şi serviciile de până acum, precum şi binecuvântarea de candidare în prealabil dela Ven. Consiliu arhiepiscopesc, oficiului protopopesc, Braşov, Piaţa Unirii 1, având a se prezenta într'o Duminecă sau sărbătoare, la biserica-capelă, din strada Calea Victoriei, spre a servi şi predica, în scopul de a fi cunoscuţi de credincioşii din parohie.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Braşov.

Braşov, în 9 Februar 1935.

Dr. I. Blaga
protopop.

Nr. 62—1935 Prot. (1) 3—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de cl. I **Aninoasa,** protopopiatul Jiu, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele acestui post sânt:

1. Salarul dela stat, conf. coalei B.

2. Locuinţă completă, cu avantagii la luminat şi încălzit.

3. Stola pentru serviciile de: Cuminecare a bolnavilor la locuinţă, botez, cununie şi înmormântare este răscumpărată cu o sumă fixă lunară, conform hotărârii consiliului parohial din 31 Iulie 1934, pentru angajaţii societăţii miniere „Petroşani“; pentru ceilalţi credincioşi stola este cea obişnuită în parohiile tractului Jiu.

Concurenţii îşi vor înainta cererile, însoţite de actele prevăzute de lege, regulamentul şi ordinaţiunile în vigoare, în termenul indicat, oficiului protopopesc ortodox român Jiu, Petroşani, jud. Hunedoara, şi după ce vor esopera binecuvântare de candidare dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc, cu prealabila aprobare a protopopului, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a sluji, cânta, predica şi a face cunoştinţă cu enoriaşii.

Oficiul protopopesc ortodox român Jiu în înţelegere cu consiliul parohial.

Petroşani, 28 Ianuar 1935.

Ion Duma
protopop.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 10 Martie 1935 — Nr. 11

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASTRA" SIBIU

Papagalii iezuiților

Credeam că după loviturile de grație pe cari le-a primit, dense și incontestabile, dl Cepariu, pretinul dlui Todica întru misiunea ingrată de-a apăra uniația, a sucombat de-a binelea. Constatăm însă, cu stupefacție, că tot mai are puterea să facă măcar cu degetul semnul necedării. Adevărat record de tenacitate, cap unic în vârtoșenia lui de fildeș, nebiruit nici de cele mai tari argumente și nici de dovezile cele mai zdrobitoare pentru restul omenirii.

I-am arătat că nu e bine să se acațe de Nilles, care a fost un mare mistificator, căci riscă să cadă împreună cu acela în groapa celei mai lamentabile discreditări. I-am arătat, prin citate, ce calomniator fără scrupule a fost acest iezuit (cazul cu Crișan) și ce perfid căuta să se strecoare din situațiile grele, vrând să lase aparența că dreptatea e totuși cu el (cazul cu «autenticitatea» actului dela 5 Sept. 1700).

Dar dl Cepariu e tenace. «He, he, stai că mai e un punct la care n'ai răspuns!», îmi strigă, cu ultima nădejde de salvare dela înec. Dsa n'a răspuns la nici unul din argumentele cari dovedesc iremediabil falsificarea actului dela 7 Octomvrie 1698 și inexistența manifestului dela 5 Septemvrie 1700, dar ține cu neînduplecarea unui creer strâmt să răspund și la amănuntul ultim. Eu credeam că dacă am demonstrat odată în punctele principale că Nilles e un personagiu care nu merită nici o credință, nu mai e necesar să arăt aceasta și într'o chestie de infim amănunt.

Dar dacă acesta este ultimul pai de care se acață ostentativ dl Cepariu, să ne executăm. Cu toată mila ce-o simțim pentru victimă.

Dnul Cepariu ne ripostează că n'am răspuns la acuza ce-o aduce Nilles lui Crișan, că a tradus greșit în latinește un cuvânt din textul românesc al manifestului de unire dela 7 Octomvrie 1698. In prima anexă a acestui document se află cuvântul «*obiceiu*» în următorul context: «*Insă într'acesta chip ne unim și ne mărturisim a fi mădularele sfântei noastre catholicești Biserici a romei, cum pre noi și rămășițele noastre din* **obiceiul besericei noastre** *a răsăritului să nu ne clătească. Ci toate ceremoniile, sărbătorile, posturile cum până acum așa și de acum nainte să fim slobodi a le ține după călindariul vechiu etc.*».

Anexa aceasta primă, ca și a doua, a lui Atanasie, nu s'a tradus în textul latinesc, pentrucă ele vorbesc de restricțiile și limitele unirii, și iezuiților nu le convenea. I. Crișan a dat, pentru publicul străin, o traducere latinească a acestor două anexe. Dar punând pe o coloană paralèlă și textul românesc. Cuvântul *obiceiu* el l-a tradus în latinește cu *fides*, *credință*. Nilles, ca să-l descrediteze, îl acuză pentru aceasta de fals. (Simbolae etc. I, pag. 216, nota 1) și dl Cepariu îl urmează, iar orbește. Să vedem e cinstit procedeul?

Mai întâi un om care falsifică nu pune în coloană paralèlă textul original. Chiar dacă nu s'ar accepta latinescul *fides* propus de Crișan pentru românescul *obiceiu*, actul lui tot n'ar fi un fals, ci *o propunere*. Crișan a lucrat științificește. El a văzut că termenul *obiceiu* din textul românesc, în context are un senz mai adânc decât cel pe care îl exprimă latinescul *ritus* (cum îl traduce Nilles, op. c. 204), și pe baza acestui fapt, precum și a altor motive, a crezut că *real* acestui termen îi corăspunde *cel mai bine*, latinescul *fides*.

Cari au fost argumentele lui Crișan pentru această interpretare a cuvântului *obiceiu*?

1. Mai întâi însuși acest cuvânt în contextul în care se prezintă. Fără îndoială cuvântul acesta la plural: *obiceiuri*, însemnează o sumă de acte, de manifestări constante cu oarecare vechime. Dar cuvântul *obiceiu* la singular, folosit nu pentru un singur act, pentru o anumită manifestare, ci în senz de totalitate pentru un anumit domeniu, cum e cel religios, are un înțeles mai adânc decât manifestările pur externe, rituale, referindu-se și la *modul de-a fi*, (de-a simți, de-a gândi) la *structura vieții tale*. Crișan a intuit cu simțul lui neaoș de limbă românească, acest senz al cuvântului și-a simțit că protopopii cer aci nu numai menținerea ritului lor, ci a întregului lor fel de-a fi, a mentalității lor religioase. In corpul principal al actului protopopii refuzaseră să înscrie cele 4 puncte. Ei concepeau unirea aceasta numai ca o alianță cu biserica romano-catolică, menținându-și toată credința lor. Conform cu ce-au scris în corpul principal al actului, s'au gândit că trebue să mai repete odată lucrul și în forma negativă.

Nilles a crezut că-l dă gata pe Crișan, referindu-se la Dicționarul român-francez al lui Cihac. Vii tu, străin, fără cunoștință de limbă românească, să înveți, pe baza a ce se spune într'un dicționar atât de departe de bogăția de nuanțe a limbei vii, românește pe un intelectual român atât de distins, cu atâta spirit critic, cum se dovedește a fi fost Crișan! Iar dl Cepariu se ține strâns de Nilles.

2. Dar Crișan a mai avut un argument și mai puternic pentru a traduce cum a tradus. In al doilea adaus la manifestul dela 7 Oct. 1698, scris de mitropolitul Atanasie, se spune: «*Și așe ne unim acei ce-s scrișì mai sus cum* **toată legea noastră,** *slujba Besericei, liturghia și posturile și darul nostru să stè pe loc etc.*». Acest adaus a avut scopul să precizeze și mai bine cum înțelegeau unirea Atanasie și protopopii în acea adunare. «*Toată legea noastră*» nu poate să însemneze *ritus*, pentrucă *ritus* însemnează *slujba*, care urmează. E drept că de multă vreme e uzul între teologii uniți să vorbească de *lege* în senzul de rit, spunând că uniații păstrează *legea românească*, sunt *de-aceeaș lege cu toți românii*, dar înțeleg totdeauna prin aceasta *ritul*. Dr. Aug. Bunea (Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românesci unite, Blaj, 1893, partea II, pag. 15) are chiar îndrăsneala să afirme că și poporul înțelege prin *lege*, *rit*. «*Pentru aceea poporul în Transilvania zice că uniții și neuniții au una și aceeași lege, va să zică deși se deosebesc în credință, au acelaș rit și aceeași disciplină, adecă aceleași forme externe, cari sunt identice în biserica unită și neunită*».

Evident că aceasta este o afirmație necinstită. Poporul nostru când zice *lege românească* zice *tot* ce se cuprinde în sfera religioasă. Când zice «nu vreau să-mi las legea», nu înțelege numai: nu vreau să-mi las ritul, ci religia ortodoxă în întregime. Dacă s'ar face țăranilor noștri întrebarea, ce înțeleg prin *lege*, sunt sigur că aproape sută la sută ar răspunde dintr'odată: *Credința noastră românească*.

Poporul și la 1700 a înțeles prin *lege*, credința lui. Și evident că și umilii protopopi cu episcopul lor Atanasie, oameni din popor cari nu e de crezut să fi fost deprinși cu speculațiile și distincțiile teologice de azi. Chiar și preoții și protopopii de azi, dacă ar fi aduși în situația să scrie că vreau să rămână la *legea* lor, ar înțelege prin aceasta *credința* lor românească.

Nu e nici o îndoială, așadar, că cuvintele «toată legea noastră» din adausul al doilea al manifestului din 7 Octomvrie 1698, se referă la *toată credința noastră*, și Ioan Crișan, care a făcut *istorie critică*, analizând minuțios și confruntând documentele (Nilles a realizat doar o naivă tipărire a documentelor din colecția iezuitului Hevenesi, fără să se ocupe de autenticitatea lor, fără să prelucre informațiile ce le oferă acele documente într'o expunere critică a evenimentelor, calomniind doar grosolan istoricii pe cari nu-i putea combate), a văzut că cuvintele «*toată legea noastră*» din adausul al doilea corăspund cuvântului «*obiceiu*» din adausul întâi al actului și pentrucă cuvântul *lege* a trebuit să-l traducă în latinește prin *fides* (alt cuvânt corăspunzător nu există), ce era mai firesc decât a traduce și corespondentul lui, *obiceiu*, tot prin *fides*?

Dar fiindcă s'a pus această chestiune, vom mai aduce și noi câteva dovezi că unirea dela 1698 s'a înțeles numai ca o alianță și că protopopii declarând că-și păstrează «obiceiul» și «toată legea» au înțeles că-și păstrează toată credința.

3. La 1747, în 16 Sept., se adună la Daia aproape toți protopopii uniți din districtele dela sudul Murășului și în scrisoarea ce-o adresează episcopului Inocențiu Klein (vezi colecția Wallachische Union 35 din Muzeul Brukenthal, copie după Nr. 40, 1748 al Cancelariei aulice transilvane; actul acesta nu e folosit de Dr. Aug. Bunea, deși a scris pe larg istoria lui Inocențiu Klein; nu-i convenea!), ținut în mizerie la Roma, ca să le trimită binecuvântarea pentru a ține un sinod general din care să-l reclame acasă, vorbesc de *religia lor*, pe care o au din vechime, și de unirea pe care au făcut-o, menținând *religia lor*, cu *religia* romano-catolică. „...*Ita religionem nostra semper fuisse in hoc regno toleratam*, templa nostra antiqua sufficienter testantur. Similiter ex Privilegio, cuius copiam ex transumptibus qui apud aliquos nostrorum reperiuntur sub litera A (în marginea textului se spune că e vorba de diploma lui Gavril Bathory din 9 Iunie 1609 prin care se acordă preoților români scutirea de sarcinile publice) descriptam Illustritati Vestrae transmisimus, qualiter religio nostra steterit, videbit Illustritas Vestra, et mutationes ab eo tempore ad illud, quo facta est *Unio cum religione romano-catholica* (Deus novit, utrum ex desiderio cleri aut, contra voluntatem facta fuerit) etc.».

Așadar protopopii la 1747 vorbesc încă de vechea religie ortodoxă, *ca de-a lor*. Dovadă că prin unire n'o părăsiseră. Prin cuvântul religie, sigur că n'au înțeles rit, pentrucă zic mai la vale că s'au unit cu religia romano-catolică. Și e sigur că nu s'au unit cu *ritul* romano-catolic. Prin religie ei înțeleg întregul complex religios. La 1747 încă nu se perduse înțelegerea justă a actului dela 1698. Trăiau încă, sigur, destui din protopopii dela adunarea din 1698.

4. Dar putem aduce și o dovadă că în romano-catolicism există azi, și deci foarte probabil că a existat și pe la 1700, un curent de opinie care socotește că unirea între catolici și ortodocși nu trebue să însemneze părăsirea credinții lor nici de către unii, nici de către alții, ci, așa cum au trăit în comunitate înainte de 1054, cu toate că existau unele deosebiri dogmatice între ei, pot reface această comuniune și azi fără nici o schimbare la unii sau la alții. Opiniei acesteia îi dă glas scriitorul catolic *Chiril Korolevsky* în scrierea «*L'uniatisme*» și catolicul român dl *M. Theodorian-Carada*. Amândoi au cuvinte aspre la adresa uniației actuale care crede că nu se poate afla în comunitate cu Roma decât apropiindu-se în credință și rit de romano-catolicism, caricaturizându-se printr'un amestec urât de ortodoxie și catolicism și prin aceasta împedecând enorm unirea bisericilor cu atmosfera de încordare ce-o întreține între ele.

Iată cuvintele dlui M. Theodorian-Carada, pe cari dacă le-am scrie noi, ne-am atrage o ploae de injurii din partea «Unirii»: „*Uniatismul este un hibridism urâcios, născut din igno-*

ranța unora și lipsa de inteligență a altora. Uniatismul nu este însă o ipocrizie. **A fost o prostie.** (Bravo!!! nota pr)... *Adversar hotărât am fost și sunt al acelui hibridism ce se numește Uniatism*". „*Voiesc unirea ca înainte de 1054 și nici decum Uniatismul*" (ziarul «Cuvântul» din 15 Dec. 1931).

Așa s'a înțeles unirea și la 1698. Dar au venit mai târziu sfătoșii cu... prostia, la care țin cu încăpățînare nătângă și azi; ba încă o și înmulțesc pe zi ce trece.

*

Fiindcă spusesem în articolul: «*Iezuiții, dascălii uniației*», că de peste 50 de ani, de când Nic. Densușianu și I. Crișan au demonstrat falsurile din actele de naștere ale uniației, nu s'a găsit nici un istoric uniat care să se ocupe în mod special cu această chestiune, respingând argumentele lui Densușianu și Crișan, dl Cepariu îmi obiectează că n'am pomenit pe Dr. Aug. Bunea care a scris despre aceste lucruri. Trebue să-i răspund dlui Cepariu că articolașele lui Aug. Bunea din volumul «Cestiuni din dreptul și istoria bisericei românești unite» (partea II, pg. 3—56), mi s'au părut atât de superficiale (nu începuse încă activitatea lui istorică propriu zis), încât nu le-am considerat ca studii critice, demne de demonstrațiile lui Densușianu și Crișan. In special articolașul care se ocupă cu actul dela 5 Septemvrie 1700, (Autenticitatea și genuitatea manifestului de unire din 5 Sept. 1700) e atât de neserios încât nu se ridică nici măcar până la nivelul articolelor dlui Cepariu. In el nu e altceva decât reluarea, compromițătoare pentru autor, a lamentabilei povești cu «autenticitatea» actului dela 5 Sept. 1700, lansată de iezuitul Nilles și demascată în articolul nostru din «Telegraful Român», din 3 Februar. Astfel că articolașul acesta «al celui mai mare istoric unit» ne îndreptățește și mai mult să considerăm povestea cu manifestul de unire din 5 Sept. 1700, subscris de 54 protopopi pentru o mie și atâtea sute de preoți și atâtea sute de mii de credincioși, *definitiv* îngropată.

In articolul privitor la actul dela 7 Octomvrie 1698, Aug. Bunea are, e drept, un argument la aparență mai serios în favorul tezei că acel act n'a fost falsificat prin traducerea în latinește. Dar numai la aparență. In realitate argumentul acesta are un ascuțiș mai pronunțat împotriva tezei lui Bunea. El este adecă o sofismă. Iată acel argument, sau mai bine zis acele argumente, — căci constă din două mai mici:

In originalul actului, aflat în biblioteca din Budapesta de Nic. Densușianu pe la 1880, și constătător din 3 foi, pe fața primă a foii întâi e manifestul în românește, pe fața a doua e traducerea latinească în care sunt interpolate cele 4 puncte și alte schimbări, iar pe pagina primă și a doua a foii a doua și pe pagina primă a foii a treia sunt subscrierile protopopilor. Dr. Aug. Bunea deduce de aci că traducerea latinească s'a făcut chiar în sinod, căci altfel subscrierile ar fi urmat imediat pe pagina a doua a primei foi. Deci traducerea latinească a fost cunoscută protopopilor. Concluzia însă nu rezultă cu necesitate. Iezuiții din sinod au putut face pe oameni să înceapă iscăliturile după o față goală, spunându-le că pe ea vor scrie traducerea și așa vor trimite actul în ambele limbi, deci și cu textul original pentru mai bună edificare, forurilor superioare. Sau chiar dacă au scris traducerea latinească chiar în sinod, n'au putut ei spune protopopilor că au tradus exact? Cine știa latinește din ei?

In orice caz se ridică întrebarea turburătoare, capabilă să răstoarne toate combinațiile sofistice: de ce n'au acceptat protopopii să inducă în textul românesc cele 4 puncte, dacă au fost dispuși să le primească în textul latinesc?

Și a doua parte a argumentării lui Bunea: Iezuitul Barany, sau Hevenesy, au păstrat acest document original, iar mai târziu (nu știu când, în orice caz după moartea lor) acest document împreună cu alte documente strânse și copiate de Hevenesy au trecut în biblioteca din Budapesta. Dacă iezuiții ar fi falsificat textul traducându-l, dacă adecă versiunea latinească cu cele 4 puncte n'ar fi fost adoptată chiar de sinod la 1698, ar mai fi păstrat ei originalul? Nu l-ar fi distrus, lăsând să circule numai traducerea de pe versiunea latinească?

Concluziunea lui Bunea e greșită.

Iezuiții au avut interes să-și vâre și textul lor înainte de iscăliturile protopopilor și imediat după textul original. Și-au făcut-o în sinod, sau ulterior. Prin aceasta știau că istoria viitoare va socoti că versiunea lor latinească a fost aprobată chiar de sinod. Aveau însă interesul ca documentul cu textul original să dispară deocamdată, până când lumea se va obișnui încet încet cu ideea că s'au admis și cele patru puncte. Căci altfel ar fi putut să se lege cu toată tăria de ceeace s'a admis prin textul românesc. N'aveau însă interesul să dispară definitiv, pentrucă așa s'ar fi putut isca vreodată bănueli în legătură cu întrebarea de ce-a dispărut actul original? N'a fost oare vre-un interes să dispară? Așa însă, istoria va spune mai târziu: iată, sinodul dela 1698 a subscris și versiunea latinească cu cele 4 puncte. Textul original, fără cele 4 puncte, va putea apărea după ce uniația se va fi consolidat în cele 4 puncte, fără a mai aduce cu sine nici un pericol.

Numai așa se poate explica, de ce un document atât de însemnat n'a fos trimis imediat forurilor superioare împreună cu versiunea latinească, sau n'a fost depus de iezuiți imediat într'o bibliotecă sau arhivă publică, ci a fost ținut în posesiune privată și tainică de Barany sau Hevenesy. De ce n'au circulat măcar còpii de pe textul original românesc? De ce au început să circule numai traduceri de pe versiunea latină? Ei mor, ultimul la 1715, iar primul la 1719. Deci cel puțin până atunci actul original a fost ținut în secret. Și probabil că și după aceea, după dispozițiile ce le vor fi lăsat acești iezuiți. Dr. A. Bunea spune despre Hevenesy «Din contră, noi ne simțim chiar datori a da părintelui iezuit, ce a mântuit manifestul de peire, tributul nostru de laudă și recunoștință» (Op. c. pg. 33). Mersi!

Din toate acestea rezultă că iezuiții au lucrat cu o dibăcie neîntrecută, căzându-le în cursă amărâții de uniați cari se închină și astăzi până la pământ în fața lor și iau de bune tot ce zic.

D. S.

Probleme, fapte, comentarii

O sărbătoare a muncii. Duminecă, 3 Martie c., a avut loc în parohia Budila din protopopiatul Sf. Gheorghe, sărbătorirea parohului local, Iordan Curcubătă, cu prilejul împlinirii a 35 ani de activitate (31 ca preot, iar 4 ca învățător), încununată de distincția cu brâu roșu din partea I. P. S. Sale Mitropolitul Nicolae.

Sf. Liturghie a fost slujită de 8 preoți, în frunte cu P. C. Sa protopopul Aurel Nistor dela Sf. Gheorghe. La pricesnă prof. Dr. D. Stăniloae a explicat evanghelia Duminecii. După sfânta liturghie a avut loc solemnitatea predării brâului roșu de către P. C. Sa Păr. protopop Nistor.

Cn această ocazie P. C. Sa arostit o frumoasă cuvântare despre senzul misiunii preoțești, despre greutățile și bucuriile ei, scoțând apoi în relief munca depusă de sărbătorit în cursul atâtor ani.

Prefectul județului Brașov, dl Strat, a exprimat felicitări sărbătoritului în numele forurilor civile, anunțându-l că guvernul a luat hotărârea să-l distingă și el.

Au mai vorbit: Pr. Lincu din parohia Chichiș în numele colegilor preoți din protopopiat, dir. școalei primare din localitate, dl Bucur Sandi și dl Șandru în numele parohiei.

S'au scos în relief meritele sărbătoritului pe teren religios, național, cultural și economic. S'au reamintit greutățile cu cari a avut de luptat preotul I. Curcubătă în direcția întăririi sentimentului național într'o comună unde massa mare de populație secuiască și dependența materială a populației române de curțile boierești maghiare presau din greu orice tresărire românească.

Frumoasa *casă națională* din comună cu dese conferințe și serbări poporale, *cooperativa de consum* ce funcționează atât de bine, activitatea vioaie a cercului pastoral Budila, condus de sărbătorit, sunt alte dovezi ale muncii și priceperii C. Sale.

După Sf. Liturghie a urmat o masă comună în vechea casă culturală [zidită în 1905] din curtea parohială, la care au luat parte, pe lângă prefectul jud. Brașov, protopopul V. Nistor și mulți preoți din protopopiat, încă mulți invitați din comună, din Brașov și Sf. Gheorghe.

Seara a avut loc o producțiune teatrală-muzicală a tinerilor din soc. Sfântul Gheorghe, precedată de o conferință a Pr. I. Curcubătă.

„Vrednic este lucrătorul de plata sa".

*

O carte de mare valoare. — Păr. protopop Dr. Gh. Ciuhandu, dela Arad, intenționează să publice cât de curând o vastă monografie întitulată: «*Episcopii Samuil Vulcan și Gherasim Raț: 1830—1840*». Cartea, cuprinzând vreo 400 pagini plus vreo 100 pagini documente, descrie persecuțiile violente deslănțuite de episcopul uniat S. Vulcan dela Oradea contra românilor ortodocși din acele părți și reacțiunea vitejească a poporului ortodox, în frunte cu episcopul dela Arad, Gherasim Raț.

Practicele iezuite ale uniației, teroarea și intrigile cu care a lucrat în trecut, vor fi ilustrate încodată în culorile adevărate, zguduitoare.

Intrucât tipărirea va comporta mari cheltueli, toți cucernicii preoți, cari vreau să aibă o astfel de carte extrem de prețioasă, ajutând totodată la demascarea felului de-a lucra al dușmanilor nemiloși ai neamului nostru, sunt rugați să se prenoteze pentru câte un exemplar la Păr. prot. Dr. Gh. Ciuhandu, la Consiliul Eparhial din Arad.

Prea Cucernicii protopopi cari pot aduna prenotări mai multe, vor face o faptă demnă de toată lauda.

*

Preotul englez, Dr. A. I. Macdonald, dela una din bisericile Londrei, scrie într'un ziar londonez despre *Hitler* conducătorul Germaniei, între altele, următoarele:

Hitler este primul mare conducător revoluționar, care sprijinește religia creștină ca ajutor pentru politica lui. El recunoaște, întocmai ca un păstor plin de experiență, că fără religie nu există nici o morală socială și nici un idealism înalt politic. Regimul-Hitler a pus sfârșit filmelor impure, a curățit străzile nocturne și a închis cluburile de noapte. Ear tinerimii de după războiu i-a dat o sănătoasă organizație făcându-o să fie împărtășită de o instrucție morală. De aceea, termină preotul englez, „eu cred în Hitler".

*

„Prometeu". — Numărul recent (9—10) al revistei brașovene „Prometeu" de sub conducerea scriitorului *I. Al. Bran-Lemeny*, se prezintă cu un material bogat, select și interesant. Este caracteristică această publicație pentru orașul, unde pulsează un ritm mai sănătos și o atmosferă plină de inițiative laudabile.

Cu drept cuvânt revista și-a înscris pe frontispiciul ei deviza luptei «*pentru propășire, frumos și adevăr*». Din întreg cuprinsul ei, animat de un suflu înălțat de a contribui, cât de cât, la regenerarea și primenirea vieții noastre publice, morale, culturale și politice, se remarcă linia dreaptă a acestor sforțări binevenite, făcute, de sigur cu mari sacrificii de muncă, de timp și de bani, de o mână de intelectuali cu tragere de inimă pentru binele obștesc și național.

Din partea ideologică și științifică a revistei relevăm aporturile dlor I. Al. Bran-Lemeny [Spirit nou], I. Popa [Imperativul moral al progresului], Eft. Mărculescu (Filosofia și ocultismul), Dr. M. Suciu-Sibianu (Concepții noi în medicină și viață) ș. a.

Recenziile, susținute cu pregătire și căldură de director, închee revista, cuprinsă într'un cadru de incontestabilă valoare literară și morală.

*

Bucurie la frați. — Am semnalat în unul din numerele trecute intrarea în al 50-lea an a „Foii Diecezane". O jumătate de veac în viața unei publicații e într'adevăr o „remarcabilă peatră de hotar". Cine a răsfoit filă de filă colecția celor 49 de ani ai revistei, constată cu satisfacție că are o existență bogată în osteneli folositoare. Numeroasele studii de pedagogie creștină, tâlcuirile biblice, expozeurile dogmatice precum și valoroasele contribuții la lămurirea istoriei bisericești vor prilejui mereu luarea de contact cu ctitoria nemuritorului Popasu.

Nr. 1 din 1935 apare în haină de sărbătoare și-aduce astfel omagiul cuvenit meritelor pe cari și le-a câștigat acest străjer pentru menținerea sănătății sufletești și mai ales pentru înteriorarea învățăturii ce se întemeiază pe cele trei virtuți.

nga

*

Impotriva voinții poporului. — Italianul propagandist catolic din București, dl Iosif *Frollo*, prin organul său, *Farul Nou*, continuă cu râvnă campania împotriva iscăliturilor celor 560 de mii, care cer anularea așa zisului «*Acord dela Roma*».

Semnatarii au fost arătați, de italianul nostru prozelitist, ca oameni stăpâniți de lăcomie bănească; ear acum, mai nou, în alt număr din acelaș *Far*, se adaogă, la adresa celor 560 de mii de ortodocși români, și vorba că sânt *ridicoli*; pe când «*neobositul Onisifor*» [adecă dl profesor universitar dela Cluj, Onisifor Ghibu] nu face, prin publicațiile sale, decât «*pură și primejdioasă demagogie*», — căreia pare că i s'a atașat și «*subtilul, finul și delicatul învățat Sextil Pușcariu*»... crede Farul.

In fața dovezilor sdrobitoare, scoase la lumină de opera monumentală a „neobositului Onisifor", dl Frollo, cu Bernadeta dela Lourdes în ajutor, nu îndrăznește să combată nici un singur fapt din ceea ce i-a pus la dispoziție profesorul român dela Cluj; ear pe dl S. Pușcariu ar vrea să-l măgulească puțin, spunându-i că nu se poate potrivi cu „dl Onisifor", căci dl Pușcariu este învățat «*subtil*», «*fin*», și «*delicat*», — atribute pleonastice, care toate împreună alcătuesc micile apucături iezuitice prea străvezii ale propagandistului.

Adevărul însă rămâne și mai departe *nerăsturnat*, pe lângă toată ofensiva neobrăzată a *Farului Nou*.

Și acest adevăr este că: «*Status catholicus*» *din Ardeal* a administrat, *începând dela 1867, fonduri și fundații, al căror* proprietar n'a fost și nu este *eparhia romano-catolică dela Alba-Iulia*. E cu deplină dreptate, prin urmare, ca ele să revină în posesiunea și administrația proprietarului.

*

Propagandiști și misionari. — Spre deosebire de propagandiștii obișnuiți, *misionarii* bisericii aduc cu sine avântul sincer, simțire intensă, potrivire de viață în toate amănuntele, scopuri bine definite și mai ales o lipsă de mijloace materiale convertibile. Ei au credință în misiunea lor, credința care învinge totdeauna; — câtă vreme propagandiștii de rând sânt lipsiți de aceste calități esențiale, ear mobilul lor de propagandă este de comunin teresul sub înfățișările lui materialiste.

Propaganda în sine este de obicei laudă exagerată, acțiune de atragere prin mărirea proporțiilor; propaganda urmărește, prin metodele sale, o sugestionare forțată a publicului, o inconștientă însuflețire și atașare a lui la scopurile sale.

Evanghelizarea este însă o permanentă căutare de suflet, de povățuire și luminare a lui cu cuvintele Domnului. Preotul urmărește, prin misiunea lui, mântuirea sufletelor și instaurarea între oameni a unei ordini mai înalte de viață.

Pe propagandistul de rând îl interesează cantitativ rodul acțiunii sale, *numărul* inșilor, prinși în plasa sa; el nu urmărește să deștepte energiile religioase din sufletul omului, printr'o activitate misionară sinceră, ci prin făgăduinți de ordinară calitate lumească.

In acest înțeles putem să vorbim de o propagandă existentă și în biserica unită.

Constatăm că această propagandă întrebuințează o seamă de idei ce răstălmăcesc adevărurile cultului contrar. Ea aduce cu sine, în lumea creștină, ideea de revoluție și de negație.

Această zestre de propagandă contribue, în largă măsură, la devastarea valorilor sufletești. Se știe că credința are anumite pietri de temelie, exprimate de obicei sub numirea de certitudini religioase, datorite unor autorități de credință.

Propagandistul dibaci cunoaște aceste realități sufletești și cu perseverență le trunchează și le dărâmă, lăsând în urmă un câmp sufletesc pustiu de comorile sale firești. Sufletul nostru are o anumită energie de receptivitate pentru valorile religioase, dar, sub paragina pustiului deslănțuit de astfel de propagandă, își pierde din energia inițială. Așa se explică de ce, ori unde trecerile religioase s'au datorit unor astfel de propagande, ele n'au putut constitui poziții redutabile, care să onoreze pe patronii lor, sau măcar să mulțumească enormele sacrificii materiale, făcute pentru convertirea lor! Comunitatea lor improvizată este mereu răvășită de ambiții personale, mereu se creează ortăcii, — ea se răsvrătește, fiindcă a pierdut suportul autorității divine care reglementează și coordonează mișcările fiecărui ins, adaptându-l, organic, la viața de obște a bisericii.

Ortodoxia n'a deslănțuit asupra nimănui asemenea propagandă, pentru ea propaganda păstrându-și înțelesul înalt, corespondent cu termenul de *misiune și evanghelizare*. Ea s'a afirmat în sânul bisericii noastre, iar cazurile de convertire au urmat, după aceasta, pe o cale obișnuită, plină de convingeri sufletești, datorită meditației și rugăciunii revelatoare. In asemenea cazuri, am câștigat totdeauna credincioși cu care ne putem mândri.

Dar, ceea ce se face la frații din strana stângă, a încetat să fie o preocupare de suflet, sau afirmare de credință, ci mai vârtos demagogie sub formele ei cunoscute în epoca de azi bolnavă de propagandism ușor și ieftin.

Pr. *Augustin A. Băilă*

Asociația clerului „Andrei Șaguna"

Comunicat

Potrivit §-lui 6 din Regulamentul pentru organizarea despărțămintelor Asociației clerului „A. Șaguna", în postul sfintelor Paști va avea loc adunarea de primăvară a acestor despărțăminte, cu următorul

PROGRAM:

Ziua I.

Inainte de masă: Invocarea Duhului sfânt. Darea de seamă a președintelui despre activitatea cercurilor religioase și despre activitatea culturală a membrilor despărțământului. Discuții. Chestiunea cotizațiilor. Inscrieri de membri noi. Alegerea delegaților pentru congresul viitor. Propuneri cu privire la activitatea viitoare a despărțământului.

După masă: Vecernie. Mărturisirea preoților și a credincioșilor, cu meditație. Text pentru meditație: „Ceice sunt ai lui Hristos trupul și-au răstignit împreună cu patimile și poftele". (Galateni 5, 24).

Ziua II.

Sf. Liturghie înainte sfințită. Predică la împărtășirea preoților și a credincioșilor. Text pentru meditație: „O pâine și un trup suntem noi, cei mulți; căci toți dintr'o pâine ne împărtășim". (I Cor. 10, 17).

Sibiu, la 6 Martie 1935.

Biroul Asociației clerului „A. Șaguna"

NB. Foile eparhiale din Mitropolia Ardealului sunt rugate să reproducă acest comunicat.

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

Presa religioasă populară

Nu încape îndoeală, că în lupta de idei și curente, care se încrucișează și se circuesc în viața socială, trebue să ne folosim de *presă*, ca cel mai excelent mijloc de propagandă creștină. Presa este cea mai nouă și cea mai temută armă a spiritualității moderne, prin care se samănă în lume semințe sufletești, bune și rele.

Biserica noastră are, în privința aceasta, foi și reviste, — care însă au un defect general: nu fac destulă propagandă și nu caută să popularizeze cât mai stăruitor *doctrina ortodoxă a bisericii*.

Cu durere îmi aduc aminte de unele clipe din zilele studenției, când colegi, mai sus pe scara cursurilor teologice, ne spuneau nouă celor noui veniți în Academie, că tot ce învățăm în Teologie, și mai ales Dogmatica, — nu e de mare folos în parohie. Nu se poate o *erezie* mai mare ca aceasta.

In opt ani de preoție nu am avut mai mare trebuință de nimic, ca de *Dogmatică*. La fiecare pas îți ies în cale întrebări și probleme biblice și dogmatice. Fapt îmbucurător este că însuși *poporul* ni le pune.

Credincioșii, desorientați de propaganda sectară, simt lipsa de-a-și cunoaște și documenta credința. Sânt fericite cazurile când preotul este la îndemână să le dea lămuriri imediat, dar este nespus de trist atunci, când ele lipsesc sau întârzie.

Ce-i de făcut? Cu predica de pe amvon sau ocazională nu biruim pe adversari, și nici pe credincioși nu-i putem sătura. Ne trebue bucate multe și tari. Acestea ni le dă *presa*, dacă o avem bună și ieftină. Dacă nu, trebue să ni-o facem fără întârziere.

Presa ce ne trebue, în deosebi, este cea de propagandă și popularizare a doctrinei dogmatice, morale și liturgice a Bibliei și a Bisericii. Păr. Iosif Trifa nu ni-a dat-o decât unilateral, pe cea morală; și a lăsat poporul complect desorientat în privința dogmatică și liturgică. Evident presa doctrinală nu o pot scrie decât preoții, cari cunosc doctrinele sectare și sufletul poporului așa cum se frământă acolo unde se atinge cu ereziile, — *în parohie*.

După o redactare bună, se cere și preț *ieftin*. In această condiție se desface orice foaie populară religioasă, punând la contribuție bine înțeles mișcarea preotului și colaborarea lui cu organele și corporațiunile parohiale.

Biserica noastră are o ierarhie apostolică și o organizație ideală. Dela Vlădică până la opincă avem căi deschise pe care să înaintăm *spre mai bine*. Să luăm parohia: In frunte păstorul, preotul, și pe urma lui consiliul parohial, epitropii, cântăreții și crâznicul, cari toți pot fi angajați în lucrarea de propagandă religioasă prin foi. Ce agitație sănătoasă s'ar face într'o parohie în care toți acești factori la un moment dat se mișcă! Efectul va fi cu atât mai salutar, cu cât mișcarea va fi mai generală, — pe protopopiate și Eparhii.

Și pe calea aceasta n'am făptui altceva, decât am urma linia tradiției apostolice, linie de lucru prin grai viu și *prin scris*, pentru luminarea, înălțarea și sfințirea tuturor sufletelor și trupurilor, care alcătuesc corpul tainic al Bisericii Mântuitorului Hristos.

Pr. Il. V. Felea

Adunare în Sibiu, prezidată de dl *Dr. Aurel Vlad*, s'a ținut în 4 l. c., la care au participat dl *Al. Vaida* și mulți din aderenții săi, membri ai partidului național-țărănesc.

După discursurile rostite în adunarea sibiană, ținută în sala mare dela „Thalia", s'a votat *moțiunea*, în care se spune, că toți cei întruniți sânt soldați credincioși ai Tronului, hotărâți a continua lupta pentru proporționalitatea etnică a locuitorilor țării.

Moțiunea e semnată de dnii: Alex. Vaida, A. Vlad, E. Hățeganu și V. Tilea.

Știri din bisericile ortodoxe

Partid bisericesc în Grecia. Sinodul arhiereilor bisericii grecești a pus în discuție chestiunea înființării unui partid bisericesc pentru apărarea ortodoxiei. Cu această ocazie mitropolitul Corintului, Dionisie, a publicat în ziarele ateniene un articol în care scrie că un astfel de partid ar putea să apere drepturile nesocotite ale bisericii și preoțimii, să lupte pentru ridicarea nivelului cultural al preoțimii parohiale, să apere biserica față de elemente dușmănoase culturii bisericesc-naționale, să influențeze asupra sistemului educativ din școli în spirit creștin și în general să lupte pentru intensificarea sentimentului creștin și național. In cercurile superioare s'a și început organizarea „partidului politic creștin".

---

* FOIȘOARA *

Comemorarea lui Nicolae Cristea

[4] de prot. **Emilian Cioran**
președintele Reuniunii

La anul 1870 Reuniunea își sfințește steagul având de naș pe arh. N. Popea, episcopul de mai târziu al eparhiei Caransebeșului, un cald sprijinitor pe toate căile al Reuniunii.

La 1878 Reuniunea își serbează aniversarea de 10 ani, iar la 1892, 25 de ani de existență, pășind înaintea publicului cu o expoziție care a atras și admirația străinilor, — cel dintâi pas pentru alte progrese de desvoltare a industriei și meseriilor. La această expoziție au luat parte 69 exponeți, cu 172 obiecte expuse. Juriul instituit constată, că obiectele au fost confecționate corect, solid și frumos; că meseriașii români prin această expoziție au dovedit nu numai destoinicia lor în exerciarea meseriilor profesionale, ci totodată și o laudabilă emulațiune — reprezentând aproape toate meseriile uzitate în acest ținut. Au fost premiați în bani 16 exponenți, restul au primit diplome de recunoștință.

Această expoziție însoțită și inaugurată de un frumos concert dă prilej preș. Cristea să-și exprime legitima bucurie la iubileul de 25 de ani al Reuniunii prin cuvintele: «*Mulțumesc* lui Dumnezeu, că am ajuns să văd ostenelele mele împreunate cu multe neajunsuri, grele și diverse suferințe, *aduse la* un rezultat cum e cel din stadiul de față — *se înțelege* prin concursul laudabil al membrilor și al celor ce m'au sprijinit".

Un alt moment însemnat mai mult în afară de Reuniune, dar între membrii Reuniunii, a fost mișcarea din 1895 pentru înființarea unei societăți prin care să se poată veni grabnic industriașilor mărunți cu ajutor, cu sume mici, înființându-se și un consum care consta din o prăvălie de coloniale.

In cursul timpului și mai târziu Reuniunea a trimis mai mulți tineri în străinătate, — oameni de valoare astăzi.

Din ideea și concepția creștină care stă la baza Reuniunii, s'a încetățenit obiceiul cu împărțirea darurilor de Crăciun la ucenici și înzestrarea cu haine.

In anul 1897 la adunarea generală a Reuniunii președintele N. Cristea între alte spune: „Fie-mi permis, mie, care am contribuit la înființarea Reuniunii, pot *zice mai mult, am îmbătrânit alături de dânsă*, a mă îndrepta către adunarea generală cu o *rugare modestă*, să mă dispensați pe viitor de postul de președinte. Deoparte bătrânețele, de altă parte oficiul meu mă reclamă, nu-mi mai este cu putință să mai stau în fruntea Reuniunii, unde bucuros am stat cu multă resignațiune, cu multe jertfe mari, spirituale și materiale, timp de peste 30 de ani. *Cu durere, dar trebue să mă despart*». Speră, că suplinirea are să fie cu mult mai priincioasă pentrucă «*ne va feri Dumnezeu* de aci încolo, de ceeace, în timpul mai din urmă, nu am fost feriți".

«*Cugetați-Vă*, a pune în fruntea Reuniunii un bărbat, care după cum zice istoricul Mommsen despre bărbații de stat «*nu pentru plată* să servească *poporului*, dar *nici măcar* pentru *plata dragostei poporului*, ci pentru binecuvântarea viitorului și înainte de toate pentruca să fie posibil a mântui și a face, ca națiunea să poată reîntineri".

Adunarea generală, după o activitate de 30 de ani ca președinte, cu adâncă recunoștință, îl proclamă președinte de onoare.

30 de ani președinte, în ce împrejurări dificile sub toate aspectele! Astăzi, când conducătorii se schimbă, se delatură de pe o zi pe alta, conducerea lui Nicolae Cristea ne apare ca un record. Probabil din acest început, s'a urmat tradiția până în ziua de azi.

Reuniunea meseriașilor în curs de aproape 70 de ani a avut numai 5 prezidenți. Inițiată sub streșina bisericii, conducătorii ei de până azi în felul de conducere și de manifestare, au stropit-o cu miros de busuioc și tămâie, având întotdeauna 2 obiective precise: concepția creștină despre viață și ideea națională. Aceste idei fundamentale au fost urmate cu sfințenie, *numai* astfel a putut dăinui și, este o necesitate să existe și pe viitor, să fie sprijinită de toți meseriașii, de toți oamenii de bine, căci și astăzi zilele sunt rele sub altă formă ca și la 1867, chiar pentru afirmarea elementului românesc și în special a meseriașului român.

Liniile mari trasate de fondatorul N. Cristea și de urmașul său V. Tordășianu, au fost marcate pe teren, au devenit realizări, prin munca de atelier în sinul Reuniunii a atâtor colaboratori sinceri și devotați, membri ai Reuniunii, cari au ținut continuitatea și au fost veriga de legătură între ziua de eri și cea de azi. Meseriașii știu și cunosc pe colaboratorii lui N. Cristea, unii decedați, alții în viață, aci de față, cari au făcut ucenicia sub Cristea, școala sub Tordășianu, îmbătrâniți în slujba Reuniunii în roluri de conducere, statul major de totdeauna ai activității și prestigiului Reuniunii. Ei au jertfit timp, pe când alții lucrau pentru ei și familia lor — și astfel au rămas săraci ca și prezidenții lor. Prezidenții de astăzi și de eri suntem martorii acestor adevăruri afirmate. Fără acești colaboratori sinceri cu dragostea lor de Reuniune neprecupețită, fără jertfa tuturor membrilor, zadarnică ar fi rămas strădania conducătorilor de eri și de azi. Ei vor fi la vreme cu recunoștință pomeniți.

Dela „Frăția Ortodoxă Română" — Sibiu. Duminecă, 10 Martie 1935, ora 11½ a. m, se va ține în sala prefecturii județene conferența dlui prof. universitar *Dr. Silviu Dragomir*, despre Vasile Goldiș, gânditorul și omul politic. — Intrarea 5 lei de persoană. — Elevii gratuit.

„Eu“ și numai „eu“

E cuvântul ce răsună din tot ce scrie acel ce, din nefericire, mai are voia și inconsecvența să se numească preot, deși nu mai acordă de multă vreme nici o stimă preoției, hulind-o împreună cu adepții săi în fiecare rând scris, în fiecare propoziție rostită.

„Eu“ e urzeala tuturor articolelor ce le scrie, idolul tuturor gândurilor și acțiunilor intreprinse. In jurul lui „eu“ se învârtesc, tămâindu-l și adulându-l, toate preocupările proprii, toate laudele hiporbolice, toate autoexaltările blasfemice în slava marilor personagii biblice. Șarpele viclean, simulând devoțiunea față de Domnul, i-a trezit din amorțeală și i-a scos la suprafață: „eul“. Deacum cel care mai subscrie: Preot Iosif Trifa, batjocurind însă și zeflemizind pe preoții Bisericii în oficiul lor de propovăduitori ai Domnului, nu mai vede nimic decât «eul» propriu. «Eul» îi întunecă orizontul; universul întreg întră în umbra „eului“ propriu, în «întunerec», în «păcat». Totul în lume, inclusiv Biserica, este din lumea aceasta, e Egiptul, Babilonul, numai „eul“ e salvatorul, e născătorul lumii la viața cea adevărată.

David, Daniel, Moise, Ilie, sunt încercați pe rând pentru o identificare cu „eul“ propriu. Dar nici unul nu corăspunde, toți sunt măsuri prea mici pentru a putea încăpea «eul» propriu. Nici toți la un loc nu-i pot satisface setea orgolioasă. Să așteptăm ultima îndrăzneală, pe aceea egală cu a îngerului celui rău: măsurarea cu Domnul.

Daniel în groapa cu lei! Comparația ar fi deplină, numai când am lua tipografia Păr. Trifa drept lei. De fapt ea însemnează lei, lei mulți, cu mult mai mulți ca ai lui Daniel, dar altfel de *lei*. Și credem și noi că Păr. Trifa se simte bine între ei, atât de bine că spumegă de furie împotriva oricui vrea să-l scape de nenorocirea ce-i poate proveni din prea multă petrecere cu ei.

Uneori, ca să facă drum „eului“, Păr. Trifa ia în slujba lui Biblia. Pune Biblia să-i facă loc, ca «eul» să ajungă domn al tuturor. Trebue doborâte organele conducătoare din Biserică, pe cari Domnul le-a rânduit. Și atunci ridică Biblia împotriva lor, ca și când aceste organe n'ar fi în slujba cuvântului dumnezeesc depozitat în Sf. Scriptură și Tradițiune. „Biblia să prezideze“, strigă viclean „eul“ Păr. Trifa. E o lozincă fainâ, își zice «eul» Păr. Trifa: Cu aceasta ridic poporul credincios contra conducătorilor firești din Biserică și le voi lua eu locul. «Așa a fost la Niceea», strigă „eul“ insinuant și înfruntând istoria care nu știe de așa ceva.

„Biblia să prezideze, iar Biblia o voi mânui eu cum îmi place; de la spatele Bibliei, voi dicta eu!“.

Biblia prezidează de fapt în Biserică. Dar numai în Biserică. Căci numai în Biserică e orânduită de Domnul o conducere în succesiune neîntreruptă dela Apostoli și până la sfârșitul veacurilor, care e legată să interpreteze Biblia așa cum a fost interpretată dela apostoli și până azi și cum va fi interpretată totdeauna. Un preot, un ierarh al Bisericii, nu poate da o interpretare arbitrară, personală a Bibliei, ci una și aceeaș pe care au dat-o apostolii și însuși Domnul, și pe care o dă întreaga Biserică. Un preot, un ierarh nu ia Biblia în serviciul lui, al poftei sale de originalitate, dominație sau avere, ci *el* stă în serviciul Bibliei, al senzului adevărat al ei, care depășește persoana lui. Slujbă Bibliei se face numai în Biserică. In toate sectele e dimpotrivă: Biblia e silită să facă slujbă omului.

De ce sunt atâtea secte, atâtea păreri, acolo unde nu mai e o ierarhie care să ia rolul de-a păstra senzul de totdeauna al Bibliei? Pentrucă fiecare om face din Biblie ce vrea el, o supune poftelor lui. Păr. Trifa spune că acolo unde prezidează Biblia, e pace și armonie între oameni. Dacă ar prezida Biblia, «în sfaturile și adunările oamenilor n'ar mai fi dihonii, discuții aprinse, împerecheri, minciuni, certe». Să poftească Păr. Trifa să admire armonia sectară, unde prezidează Biblia în senzul în care înțelege dânsul această prezidare.

Adevărata prezidare a Bibliei are loc numai în Biserică, pentrucă numai aici omul nu-și aservește Biblia, ci slujește ei. Dintre toate persoanele cari se pretind să trăiască deadreptul din Biblie, *singur preotul este* acela care nu-și aservește Biblia, ci servește ei. In Biserică, pe altar, prezidează Biblia. Dar lângă ea stă preotul. Nu ca să o manipuleze după poftele sale, nici ca să împreună-prezideze cu ea, ci ca să slujească ei, ca să-i păzească senzul ce i l-a dat Domnul, apostolii și toată Biserica. E păzitorul ei de profanarea și stricăciunea ce i-o pot aduce poftele și ambițiile celor ce nu vor să servească ei, ci lor înșiși. E cel ce păzește această grădină sfântă ca cei ce întră în ea, să nu calce și scuipe pe iarbă, să nu rupă flori pentru a-și împodobi pălăriile lor, să nu pășească fluerând arogant pe cărările ei, ci să se compoarte cu respect, cu fior de cucernicie față de tot ce văd și față de senzul lor pe care nu au voie să-l bagatelizeze dacă nu-l înțeleg.

Dar noi rugăm autoritatea bisericească să grăbească cu clarificarea situației acestui răzvrătit și tulburător al sfintei Biserici. Corpul credincioșilor trebue să știe cu un moment mai de vreme să se ferească de sluga celui rău, care umblă în haină de slujitor al lui Dumnezeu să-i ispitească și să-i peardă.

Până unde merge patima

Acum 3 săptămâni s'a ținut proba scrisă pentru examenul de capacitate la specialitatea religie. Comisia, prezidată de Păr. Popescu-Mălăești, a respins în urma acestei probe pe toți candidații ardeleni, licențiați ai Facultății de teologie din Cernăuți. Intre cei 45 de candidați reușiți la proba scrisă și admiși la examenul oral, **nu se află nici un ardelean.**

Cunoaștem patima antiardeleană ce tiranizează cu atâta exclusivitate pe Păr. Popescu-Mălăești. Dar nu ne puteam astepta dela un om, care mai e și profesor universitar, să meargă atât de departe într'o pornire ce nu cinstește pe nimeni, încât să persecute fără nici un alt discernământ orice e ardelean.

Onor. guvern, care cunoaște această stare patalogică a Păr. Popescu-Mălăești, avea datoria să nu numească un astfel de om în fruntea unei comisii care trebue să dea dovadă de calm și imparțialitate. Iar dacă nu s'a așteptat la aceasta, acum impune simțul de dreptate ca proba scrisă, făcută sub prezidența Părintelui Popescu-Mălăești, să fie repetată, după prealabila înlocuire a C. Sale cu un om a cărui judecată nu se lasă alterată de patimă.

INFORMAȚIUNI

† Pr. Samoilă Sabo. In dimineața zilei de 12 Februar 1935, s'a stins din viață, în urma unei scurte suferințe, Pr. *Samuilă Sabo*, din parohia ortodoxă română Blaj, protopopiatul Mercurea-Sibiu. Părintele Sabo a fost slujit și condus la locașul de veci de către un grup de preoți, în fruntе cu păr. protopop de Dumbrăveni, Ioan Dragolea, delegatul I. P. Sf. Mitropolit Nicolae. Activitatea regretatului preot decedat, care a păstorit credincioșii bisericii noastre din Blaj și a catehizat la toate școalele românești de acolo timp de 64 ani, a fost scoasă în relief în calde și mișcătoare cuvinte de către păr. protopop Ioan Dragolea și păr. Const. Hășcău. Cu preotul Samoilă Sabo dispare un om de caracter, un bun român și apărător convins al învățăturilor propovăduite de biserica ortodoxă română pe care a slujit-o atâta timp. Dumnezeu să-i primească sufletul între drepții Săi!

† Generalul în p. Ioan Popoviciu. Una din figurile marcante ale Sibiului s'a stins din viață la 5 Martie 1935 în vârstă de 70 de ani, lăsând regrete în inimile tuturor celorce l-au cunoscut ca om de mare caracter. Erà cel mai în vârstă fiu al răposatului preot ort. din Săsăuș, care ca mulți alți preoți și-a crescut cu mari jertfe copiii spre a-i face folositori neamului și bisericii. Precum în viață, generalul Popoviciu a fost lipsit de ambiții deșarte, așa a dorit să-i fie și petrecerea sa din această lume: în liniște și fără de paradă. A fost înmormântat în 7 l. c. în cimitirul central din Sibiu. Dumnezeu să-l primească între aleșii Săi!

Deces. In Țebea, prot. Zarandului, a trecut la cele veșnice credincioasa *Elena Evuțianu*, venerabila mamă a P. C. Sale consilierului episcopesc din Oradea, Ion Evuțianu, și a fost înmormântată în 2 Martie 1935 în cimitirul bisericii din loc. Odihnească cu drepții!

Din Cernăuți. Cercul studenților teologi ardeleni «*Andrei Șaguna*» dela universitatea din Cernăuți a organizat la 28 Februar, în cadrul comemorării revoluției lui Horia, un mare festival în sala teatrului din acel oraș și a obținut un strălucit succes moral și material. S'a executat un program ales și bine întocmit, care a făcut multă cinste studenților noastre.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 10 Martie 1935, va predica părintele *G. Secaș*.

Conferență deosebit de interesantă a rostit Duminecă, în sala prefecturii județene, dl Căp. *Mircea Alexiu*, despre viața și activitatea marelui pictor român Luchian, atât de nedreptățit cât a fost în viață. Conferențiarul face o amănunțită și caldă expunere a bogatei și variatei opere de artă, datorite vigurosului talent al pictorului. Intre operele lui Luchian, cu bogăția lor de culori și umbre, se numeră și icoanele sale de pictură bisericească, răscolitoare de evlavie și de duhovnicească reînsuflețire. Cătră sfârșitul vieții sale, artistul, greu suferind, s'a lăsat ispitit mai ales de forma și culorile gingașelor flori. Analiza acestor pânze, rămase după regretatul Luchian, cu nota sinceității și originalității lor, a făcut o neștearsă impresie asupra auditorului.

Proecțiuni luminoase, care ar fi ridicat negreșit și mai mult farmecul expunerii, nu s'au putut face, — din motive neatârnătoare de voința osârdiosului conferențiar.

Vaccinările antidifterice pentru copiii școlari, în vârstă de 5—10 ani, [născuți în anii 1929—1934], urmează a se face în 11 Martie 1935, ora 2 d. a., și în zilele următoare, [în 3 perioade], la Primărie, în strada Mitropoliei Nr. 2, unde copiii vor aduși dela școală sub conducerea învățătorului respectivei școale. Părinții cari, fără motiv legal, îș vor sustrage copiii dela vaccinarea antidifterică, vor fi pedepsiți cu amendă până la două mii de lei. Alte amănunte se dau la Serviciul sanitar al municipiului Sibiu.

Poșta redacțiunii

Dlui *V. I.* în *O.* Pare mai mult o traducere, decât o dare de seamă.

Pr. *C. O. — Cioara.* Apelul și cărțile sunt gata. Veniți după ele, sau le trimitem? *Tip. Arh.*

Nr. 11.120—1934.

Comunicare

Se aduce la cunoștință că erezii după Păr. Gheorghe Drăgan din Băița, decedat la 13 Decemvrie 1934, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoțesc au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reținere, ajutorul preoțesc de Lei 30.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 16 Februarie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 74—935. 5 III. (4) 1—1

Publicațiune

Se publică spre generală cunoștință că în ziua de *23 Martie a. c.*, ora 11. a m. se dă în antepriză prin licitație publică, în palatul prefecturii județului Ciuc, continuarea lucrărilor la construcția bisericii ortodoxe române din Mercurea-Ciuc.

Licitația se va face prin oferte închise.

Garanția de licitație se fixează la 60.000 de lei adecă: șasezecimii lei în numerar sau în efecte reduse la cursul zilei.

Devizul antemăsurătoare și condițiile speciale de darea în antepriză a lucrărilor se pot vedea la oficiul parohial ortodox român din Mercurea-Ciuc.

Valoarea lucrărilor este de cca 600.000, șasesutemii lei.

Pr. **Ion I. Borcan**
președinte.

Nr. 28—935 (5) 1—1

Publicație de licitare

Se publică spre cunoștința generală, că în ziua de *25 Martie 1935*, ora 10, se va vinde în localul primăriei Intorsura Buzăului prin licitare publică pe parcele à 1 hectar fiecare, următoarele materiale rezultate din exploatarea parchetului predat bisericii Intorsura Buzăului:

Cantitatea de: 15 parcele a cca 1 hectar fiecare, cu prețul de strigare de lei 6120 pentru o parcelă.

Vânzarea se va face pe lângă respectarea condițiunilor specificate în art. 88—100 din legea contabilității publice, cu aplicarea condițiunilor generale de exploatare a pădurilor statului, publicate în Mon. Of. Nr. 106 din 12 August 1912, precum și a caetului de sarcini, de conținutul cărora amatorii pot lua cunoștință la primăria comunei Intorsura, parohia Intorsura Buzăului și ocolul silvic Intorsura Buzăului.

Garanția provizorie va fi de 10% din suma oferită.

Dat în Intorsura Buzăului la 6 Martie 1935.

George Neagoviciu Negoescu
preot-paroh.

Vasile Ola
epitrop.

Concurs

In baza deciziunei Ven. Consiliu arhiepiscopesc, cu Nr. 936 Bis. din 1 Februar a. c., se publică concurs pentru întregirea parohiei din nou înființate, de clasa I, din **Brașov-Blumâna,** protopopiatul Brașov, cu termen de 30 zile, dela publicarea în ziarul Telegraful Român

Retribuțiunile împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Salarul dela Stat.
2. Venitele stolare stabilite de adunarea protopopească și aprobate de autoritatea superioară bisericească, deocamdată pentru parohiile fără sesiune parohială.
3. Locuință parohială, pusă la dispoziție de parohie.

Reflectanții la acest post de paroh își vor înainta cererile lor, însoțite cu toate actele necesare, dovedind studiile și serviciile de până acum, precum și binecuvântarea de candidare în prealabil dela Ven. Consiliu arhiepiscopesc, oficiului protopopesc, Brașov, Piața Unirii 1, având a se prezenta într'o Duminecă sau sărbătoare, la biserica-capelă, din strada Calea Victoriei, spre a servi și predica, în scopul de a fi cunoscuți de credincioșii din parohie.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Brașov.

Brașov, în 9 Februar 1935.

(2) 3—3 **Dr. I. Blaga,** protopop

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII Sibiu, 17 Martie 1935 Nr. 12

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Senzul icoanei

Icoana se bucură de mare cinste în Biserica noastră. Dumineca în care s'a putut restabili cu toată solemnitatea cultul ei, e socotită ca o zi de triumf al ortodoxiei, ca Dumineca ortodoxiei.

Timpul mai nou, superficial și raționalist, incapabil de-a înțelege legătura strânsă, misterioasă, dintre cele văzute și cele nevăzute, interpenetrația lor, privește cu arogant și ignorant dispreț la tot ce reprezintă și cuprinde, ca vas și ca gest senzibil, puterile dumnezeești. Timp incapabil de-a înțelege *simbolul* în senzul lui mistic, de conținător senzibil al forțelor nesenzibile, el se comportă cu indiferență sau chiar cu ostilitate față de toate încorporările realităților religioase: Biserică, taine, cult. Un vânt rece, dela Apus, seacă înțelegerea adâncă, mistică și bogată a spiritului răsăritean.

De aceea era momentul suprem să apară acea splendidă și profundă apologie a icoanei pe care ne-a dat-o Păr. S. Bulgacov sub titlu: «*Icoana și închinarea ei*» (Paris 1931).

Lovitura cea mai grea a dat-o icoanei iconoclasmul veacului 8 și 9. Adversitățile ulterioare, apusene, s'au nutrit din același argument. Iconoclaștii stăteau tare pe lângă afirmația că Dumnezeirea lui Isus — pentrucă cearta se învârtea în jurul icoanei lui Hristos — nu poate fi redată în imagine. Poate fi redat numai trupul Său. Dar dacă numim imaginea trupului lui Hristos, imagine a lui Hristos însuși, însemnează sau că despărțim trupul Său de Dumnezeirea Sa ca ipostas separat, sau contopim trupul Său cu Dumnezeirea Sa. In primul caz ajungem la Nestorianism, în al doilea la Monofizitism.

Păr. Bulgacov constată cu uimire că apărătorii icoanelor din veacul 8—9 n'au putut răspunde serios argumentelor iconoclaștilor. Ei admiteau premisa iconoclastă că Dumnezeirea nu poate fi exprimată în imagine, dar fără să se sfiască de inconsecvență afirmau că Isus Hristos totuși poate fi redat în imagine, întrucât a fost și om. Incoherența lor se prezenta în forma aceasta: Hristos ca Dumnezeu nu foate fi redat în imagine; ca om însă da; dar imaginea omenității Lui e imaginea Lui în întregime. Admiteau premisa iconoclastă, dar nu mai admiteau concluzia acelora, care rezultă necesar din premisă.

Păr. Bulgacov întreprinde fundamentarea icoanei pe baze mai adânci, rămânând deplin consecvent cu sine însuși.

P. C. Sa se sesizează de însași premisa iconoclastă, de teza că Dumnezeirea nu poate fi imaginată. Argumentarea P. C. Sale constă în a arăta că Dumnezeu nu poate fi exprimat decât într'o serie de antinomii. Dumnezeu ca Absolut, ca mai presus de orice relație cu lumea, nu poate fi numit cu nici o numire pozitivă. Dar ca Ziditor al lumii, ca unul din termenii relației Dumnezeu-lume, El poate fi caracterizat după toate însușirile bune ale lumii. Ca Absolut, nu are nici o legătură cu lumea, nu poate fi imaginat. Iar ca Făcător și Providențiator al lumii, El e prezent cu puterile Lui în ea, e simțit, e văzut ca printr'un mediu străveziu. Lumea e traducerea în forme vizibile a conținutului Său de viață, al Sofiei necreiate. Dar în formele vizibile palpită și dau viață modélele nevizibile.

Așa încât se poate spune că Dumnezeu e și inimaginabil, și imaginabil.

Se pot folosi și alte considerente pentru ducerea mai departe a argumentului de mai sus și pentru dovedirea că în icoana Mântuitorului nu e prinsă numai imaginea omenității, ci și a Dumnezeirii Lui.

Sufletul omenesc, oricât e de spiritual, se *vede* prin trup, și într'o fotografie sau într'un tablou al unei persoane nu se redă numai trupul acelei persoane, ci și simțirea, caracterul, temperamentul, *sufletul* ei. Intre trup și suflet e o penetrație misterioasă. Privirea unui om nu e numai combinație de celule, numai aglomerație de materie cărnoasă, ci și *senz*, *idee*, *sentiment*. Fața omului e lucrul cel mai minunat de pe lume. E o tainică dar incontestabilă unire de spiritual și material. Materia cu spiritul fac întregul ce se cheamă față. Fețele omenești sunt tot atâtea apariții ale spiritului în lumea naturii materiale, întreruperi ale naturii, soli ai altei lumi. Trupul întreg e un chip, o imagine a sufletului. Nu înțelegem cum poate fi ceva material imaginea, icoana a ceva spiritual, dar realitatea cuprinde și lucruri pe cari nu le înțelegem noi. Ochii sunt imagine a vederii, mânile ale acțiunii, urechile ale auzului; orice organ al trupului e o imagine a unei funcțiuni spirituale și toate la un loc, trupul în întregime, e o imagine a sufletului cu funcțiunile lui.

Iar dacă într'un suflet e sălășluit har ceresc, nu se străvede și el prin privirea și fața omenească, prin tot felul unui om de-a se comporta vizibil? Evident că da. Când suntem în preajma unui om înălțat de harul dumnezeesc, simțim și vedem harul din el. Nu direct, ci prin trup. Iar dacă e pictat sau fotografiat acel om, nu va fi redat cu toată starea lui sufletească?

Mântuitorul Isus Hristos purta sub forma vizibilă omenească, însași Dumnezeirea. Dacă harul se revarsă pe fețele peliței străvezii a trupului, cu atât mai mult a trebuit să se vadă Dumnezeirea din El. Ce forță, ce dulceață, ce mângâiere trebue să fi iradiat din El! Și dacă evanghelistul Luca sau altcineva i-ar fi redat pictural imaginea, ar fi fost aceea numai o imagine a trupului Lui, nu și a sufletului încărcat de Dumnezeire?

Evident că iconoclaștii n'aveau și n'au dreptate. Dumnezeirea ca și sufletul străbate prin cele materiale. De suflet știm că e chipul lui Dumnezeu. Adecă așa cum trupul e imaginea sufletului, deși e atâta deosebire de substanță între ele, tot așa și sufletul în funcțiunile lui: în cugetare, în simțirile curate, în voința spre bine, e imagine a lui Dumnezeu! De aceea chiar redând un om cu trupul și sufletul lui, redai chipul, imaginea lui Dumnezeu.

Păr. Bulgacov acordă mare însemnătate sfințirii icoanei de către Biserică. Prin sfințire persoana reprezentată în icoană își însușește această imagine. Adecă imaginea din icoană devine însași imaginea persoanei reale reprezentate. Prin sfințirea unei icoane care reprezintă pe Isus Hristos, imaginea din această icoană devine cu adevărat chipul, imaginea Mântuitorului. O icoană sfințită, care reprezintă pe Hristos, este într'adevăr un tablou, o fotografie a Lui. Deși avem, în diferitele icoane ale lui Hristos, diferite imagini ale Lui, variate între ele, totuși cie toate sunt imagini ale feței lui reale. Așa cum numele dat unei persoane se referă la eul ce unește toate înfățișările acelei persoane, cari variază cu vârsta și cu împrejurările, tot astfel diferitele imagini ale lui Isus, din nenumăratele icoane, sunt reduse la același suport, la același *eu*, prin faptul că li se dă același nume In toate icoanele apare fața lui Isus Hristos, dintr'un moment sau altul.

Ce n'am da să ni se fi păstrat o fotografie, un tablou al Mântuitorului? L-am reproduce în milioane de exemplare, l-am privi fără să ne mai săturăm, ne-am cufunda cu ochii în privirile Lui, în taina lor nesfârșită, l-am săruta cu dragoste nețărmurită. Ori iată că icoana ne redă tocmai imaginea feței Lui. Cum nu ne vom închina ei? Cum nu o vom adora din adâncul sufletului nostru?

Dr. D. STĂNILOAE

FOIȘOARA

Comemorarea lui Nicolae Cristea

[5] de prot. **Emilian Cioran**
președintele Reuniunii

Dar simțul de jertfă a scăzut în parte. Cu sărăcia dinainte de războiu s'a realizat mai mult. Dovadă, casa Reuniunii, cumla 1904 cu 9000 fl. imprumutați dela Consistorul din Sibiu cu o minimală dobândă, alți 9000 pentru adaptarea casei și înzestrarea ei cu cu tot ce este necesar ca să fie o vatră de lumină și cultură a meseriașului român, contribuind în felul acesta la prestigiul Reuniunii și a meseriașului român; de aceea se cuvine să fim cu recunoștință și față de instituțiunea care ne-a ocrotit și ajutat.

Aici în sală avem atâția tineri cari nu l-au cunoscut pe N. Cristea, nu au cunoștință mai deaproape nici de împrejurările specifice ale trecutului. De oarece e însă mult de lucru pe toate terenele, ca să aibă o orientare pentru viitor, căci fiecare meseriaș mai întâi e român, noua generație e datoare să cunoască icoana luminoasă a venerabilului N. Cristea și din altă latură, căci activitatea lui a fost multilaterală.

Afirmam la început că pe N. Cristea îl revendică deopotrivă biserica, institutul teologic și pedagogic, ziaristica, și este revendicat de întreg neamul românesc, ca luptător în linia de front a luptelor național unde personalitatea lui ese și mai mult în evidență.

Voi înfățișa și sub aceste aspecte icoana luminoasă a lui N. Cristea, de sine înțeleș în chip sumar, ca activitatea și faptele lui să rămână totatâtea izvoare de însuflețire, pilde de ținută și demnitate românească în orice împrejurări.

Prin distanța vremii ne apare tot mai mare acest bărbat, mai ales în mediul de mărunta târguială la care se angajează mulți din conducătorii cu suflet mic într'o țară mărită.

El a fost unul din garda de onoare a celor 3 Mitropoliți: Șaguna, M. Romanul și I. Mețianu. Om, întru care vicleșug nu era, Părinte bun și stimat de întreaga preoțime pentru dreptatea care o apăra în toate cauzele ei. Ilustrez această afirmație cu lacrimile dedicate la moartea lui, de un preot dela sate, din care citez o strofă:

„O suflet nobil, suflet blând pe sf. sicriul tău
Aduc peoții năcăjiți rugi către Dumnezeu,
Proștern și lacrimi multe ferbinți, că în tine (am perdut
Pe cel mai drept judecător, pe care l-au avut"!

Iar în continuare, preotul exprimă nădejdea ca și de sus, Duhul lui să le fie „înger păzitor".

Am avut deosebita plăcere și mulțumire sufletească să citesc memoriile scrise de acest eminent bărbat. Memorii, cari reoglindesc seriozitatea, înțelepciunea, bunătatea, dragostea lui nemărginită față de neamul din care parte a făcut, cu al cărui ideal s'a identificat aproape ca nimeni altul din falanga luptătorilor, a precursorilor naționali din epoca în care a trăit. Această afirmație se poate ilustra deoparte prin ținuta sa ca redactor al Telegrafului Român, 18 ani, — *ca* un luptător cu condeiul al cauzei românești, *și, mai presus* de toate, prin demnitatea cu care a apărat drepturile și cauza națională în marele proces al Memorandului dela 1894, în care ne apare pe lângă Barcianu și alți tovarăși *ca cel mai desăvârșit* reprezentant al luptelor și aspirațiunilor naționale.

Ca redactor, — răsfoind ziarul din vremea când era condus de N. Cristea, — aflăm pe omul stăpânit de inteligență, pătrundere și competență. A fost însă delăturat de ministru Tisa, deși mitropolitul Șaguna îl indicase prin testament să rămână, până la moarte, redactorul Telegrafului Român.

Inlăturat dela Telegraful Român, înființează la 1884 împreună cu alții ziarul cunoscut „Tribuna" la care a colaborat,

Nr. 2450—935.

Dumineca Bolnavilor

Dumineca a doua din Sf. Paresimi se va prăsnuì la 24 Martie c. ca Duminecă a Bolnavilor. Invităm On. Preoţime să procedeze şi de astă dată potrivit dispoziţiunilor din anii trecuţi, pregătind pe cei bolnavi pentru sfânta împărtăşanie şi distribuind celor din suferinţe, ofrandele sănătoşilor.

In spitale se va slujì sfânta liturghie, iar la vecernie sf. maslu.

Predicile rostite şi tabloul bolnavilor şi al ofrandelor, strânse cu ajutorul Reuniunii de femei, se vor trimite aici prin oficiul protopopesc în termen de 8 zile.

Sibiu, 12 Martie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 1777—1935.

Circulară

Având în vedere adresa cu Nr. 23464/935 a On. Minister al agriculturii şi domeniilor, privitoare la membrii clerului, cari fac parte din comitetele agricole judeţene, îi invităm;

a) A lua parte activă la lucrările comitetului şi a da tot concursul lor la aplicarea planului de lucru şi a dispoziţiunilor, luate de acest comitet;

b) A îngriji ca membrii clerului cari fac parte din comisiunile agricole, să dea tot concursul şi să depună toată stăruinţa pentru a corespunde astfel rolului, pe care On. Minister a înţeles să li-l rezerve prin participarea lor în acele comisiuni.

On. Preoţi cari au fost numiţi în acele comisiuni, să notifice aceasta aici în termin de 15 zile.

Sibiu, 12 Martie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 288—1935.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că văd. după Pr. Gh. Babeş din Sohodol bis. nouă, decedat la 17 Decemvrie 1934, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc a primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 16 Februarie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Probleme, fapte, comentarii

Prof. Ioan Lupaş: Carte de Istorie bisericească ilustrată, *aprobată de Sf. Sinod al Bisericii ortodoxe române Nr. 5773 din 21 Iunie 1933, Edit. Tip. Cărţilor bisericeşti, Bucureşti 1933. — Un vol. 268 pp. Preţul 70 Lei.*

Noul volum, datorit neobositului istoric al neamului şi bisericii noastre, părintelui profesor Ioan Lupaş, — dupăce stabileşte folosul şi neapărata trebuinţă a cunoaşterii istoriei bisericeşti pentru ceice doresc să înţeleagă starea din timpul de faţă a bisericii creştine şi a feluritelor ei aşezăminte, — se ocupă, între limitele cerute de învăţământul şcolar, de istoria bisericii creştine, şi, în special, de istoria bisericii ortodoxe române. Volumul mai cuprinde: 13 cântece cu subiecte religioase, 91 ilustraţii, şi 19 admirabile planşe (gravuri în culori) reprezentând icoana Mântuitorului Isus Hristos, a sfinţilor Apostoli, a Mucenicilor şi a Muceniţei Ecaterina ş. a.

Publicaţia de faţă atinge astfel problema catehizaţiei, o problemă care preocupă cercurile noastre pedagogice, în deosebi începând dela adunarea generală, ţinută de secţia Sibiu a Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna», în ziua de 24 Noemvrie 1932.

Cu acel prilej I. P. S. Sa Mitropolitul NICOLAE al Ardealului a indicat lipsurile de care sufere învăţământul şcolar la noi, — lipsuri recunoscute, în aceeaş adunare, şi din partea dlui inspector şcolar, P. Petrescu, — stăruind asupra unui nou duh de viaţă şi a unui nou fel de educaţie şcolară, în deosebi atunci când biserica e chemată să intre în şcoală.

Indemnuri şi bune îndrumări s'au desprins şi din temeinicele referate ale raportorilor adunării catehetice dela Sibiu.

Privitor la manualele didactice pentru religie, *s'a arătat grabnica lor necesitate atât pentru preoţi, cât şi pentru şcolari, manuale care să răspundă vrâstei şi cerinţelor sufleteşti ale tinerimii, cărţi nu scumpe, dar cu grijă tipărite şi cu ilustraţii potrivite scopului urmărit.*

Din aceste puncte de vedere, socotim că istoria bisericească a profesorului I. Lupaş prezintă un mare progres şi aduce considerabile îmbunătăţiri, asămănată cu alte manuale de conţinut asămănător.

Dacă va fi rezultând şi un neajuns din lipsa programei analitice a învăţământului religios, credem că în schimb însaşi această Carte a profesorului Ioan Lupaş este bine venită şi pentru statorirea neîntârziată a părţilor de istorie bisericească din programa analitică, mereu reclamată de preoţi şi cateheţi, — în sarcina cărora cade, fireşte, şi îndatorirea de a face eventuale observaţii menite la perfecţionarea cărţii.

*

Aprecieri juste. Excelenta revistă condusă de dl *N. Crainic*, în numărul său din Martie c. semnalează cu mult interes manifestările scrisului în revistele ardeleneşti. Despre cele din Sibiu, Gândirea spune următoarele: „La Sibiu apare *Viaţa Ilustrată*, plăcută la înfăţişare şi curată în gândirile cu care se îndreaptă spre un public dornic de o publicaţie cumsecade, ce trebue să înlocuească mârşavele „ilustraţii" evreeşti, sosite din capitală. Tot la Sibiu, a împlinit anul acesta un sfert de secol *Revista Teologică*, întemeiată de mitropolitul Nicolae Bălan, condusă azi de profesorul N. Colan. In cultura intelectuală religioasă, această publicaţie înseamnă o dată mare. Voluminosul număr jubilar aduce, pe lângă articolele fericitului întemeetor şi actualului redactor, studii semnate de D. P. Moruşca, D. Stăniloae... I. N. Lungulescu, magistratul atât de versat în filosofia creştină, Aurel Radu, Onisifor Ghibu, I. Lupaş, Gh. T. Marcu... şi alţii". —

In legătură cu nota sa din „Cronica mărunţă", sub titlul Ortodoxia Constructivă, *Gândirea* constată, tot cu privire la Sibiu, următoarele:

„Mitropolia Sibiului, a cărei înaltă activitate intelectuală am relevat-o în revista noastră, nu e mai pe jos nici pe terenul construcţiei cu ale sale mari biserici ridicate în centrele minoritare, dominate până ieri numai de monumentele altor culte".

*

„Gândirea" *apare cu regularitate matematică la începutul fiecărei luni. Noi ne bucurăm nespus de mult că această revistă, pe drumul adevărat al tradiţiei ortodoxe-româneşti, aduce o contribuţie reală la formarea sufletului nostru românesc, atacat din toate părţile şi sistematic de scrisul ieftin şi îndrăzneţ al tuturor nechemaţilor. Publicaţiile jidoveşti par'că au monopolizat întreaga gândire din ţara noastră. Nouăzeci la sută, din tot ce se tipăreşte în România, poartă pecetea intereselor jidoveşti.*

Scrisul isvorât din adâncimile sufletului şi care-i adevăratul suspin al neamului, este trecut sub tăcere şi boicotat. In schimb tot ceiace este imoral şi antinaţional este lansat în chioşcuri şi librării cu cea mai mare reclamă. In privinţa aceasta sunt mult grăitoare datele statistice publicate în ziarul „Porunca vremii" Nr. 96 şi 97 a. c.

In primul articol al «Gândirii" Nr. de pe Martie dl profesor Nichifor Crainic scoate de sub vălul uitării o carte a celui mai specific cugetător politic naţionalist dl profesor A. C. Cuza, «Naţionalitatea în artă» scrisă în 1905. Este o carte de cea mai vie actualitate, în care se cuprinde singurul sistem de economie politică-naţională şi doctrina viguroasa a specificului naţional cu creaţia artistică. «Naţionalitatea în artă e gând cristalizat din adâncul românesc». Naţionalitatea este o lege naturală, ce nu se dobândeşte pe calea juridică, ci numai prin naştere şi e dată ontologic în noi. «Naţionalitatea este puterea creatoare a culturii». O cultură este cu atât mai spiritualizată, cu cât îşi trage seva mai mult din adâncimile sufletului naţional. Cristalizarea aspiraţiilor acestui suflet naţional se face mai complect în artă. O operă de artă cu cât este mai naţională, cu atât mai mult se integrează în patrimoniul culturii universale. Specificul naţional imponderabil al artei nu poate fi redat în cultura altui neam cu toată frumuseţea lui. Adevărul acesta în constatăm în traducerea operelor literare. O traducere, oricât ar fi de măiastră, nu redă originalul aşa cum este el, deoarece cuvintele, imagini directe ale sufletului, nu pot fi smulse din rădăcinile înfipte în adâncul etnic.

Un talent străin de neamul românesc, fie el cât de mare, niciodată nu se va putea integra cu fiinţa naţională a noastră, pentrucă n'are nimic comun cu ea.

„Cultura românească e un privilegiu din natură şi o misiune conştientă a neamului nostru". Adevărul acesta trebue să fie permanent în conştiinţa artiştilor, învăţaţilor şi bărbaţilor politici, cărora le revine rolul desăvârşirei naţionale.

Cu durere trebue să spunem că urechea lor nu-i aplecată să asculte pulsaţiile sufletului românesc, ci ascultă de dictatura străinilor, sau mai precis a jidovilor.

Generaţia care va desăvârşì prin fapte viitorul naţional, se pregăteşte în tăcere sub ochiul de fier al vremurilor.

Studiile «Folklorul în poezia nouă românească» de Ion Pilat, «Profetul Bălcescu» de Const. D. Ionescu, şi „Din mărturirile unui naţionalist" de tânărul filosof Emil Cioran, se încadrează minunat în şirul studiilor asupra naţionalismului. Dl Emil Cioran termină cu su-

---

susţinându-l ca nime altul, iar sibienii ca semn de admiraţie pentru ţinuta lui Cristea, şi ca răspuns lui Tisa, îi fac un conduct cu torţe în semn de simpatie şi recunoştinţă.

Notiţele din memorii ne dovedesc dragostea lui de neam. Zilnic citia ziarele româneşti şi străine: ungureşti şi nemţeşti; urmărea cu o rară tenacitate tot ce se scria despre Români, însemna şi răspundea, căci îl interesa soartea întregului neam deopotrivă fie din Regat, fie din Macedonia, urmărind luptele croaţilor, a cehilor, a tuturora cari aveau aceeaşi soarte comună în împărăţia Habsburgică. Scrie într'o notiţă din memorii: „Când aşi putea înregistra în toate zilele despre cele ce se petrec în sânul naţionalităţii noastre române, ar fi *nu numai interesant, ci şi folositor*».

El avea în ochii sufletului său, problema unităţii culturale prin unitatea limbii, care era un crez al său; scria metodic, despre ideia unităţii de rasă; era un îndrumător social şi ca gazetar era totdeauna *prezent* în arena de luptă cu condeiul şi astfel a ajuns unul din cei mai de seamă oameni politici din Transilvania.

Ca student la Lipsca ţinu mai multe conferinte despre istoria Românilor. Renumitul profesor de istorie H. Treitschke ţinând un curs despre anul 1848, prezenta în lumină puţin favorabilă mişcarea Românilor din Ardeal. N. Cristea se adresă în scris profesorului său, arătând inexactităţile celor afirmate cu privire la Români. Profesorul mulţumindu-i pentru cele relatate, rectifică de pe catedră cele afirmate mai înainte, dând satisfacţie studentului care-şi apăra cinstea şi adevărul istoric pentru neamul din carea făcea parte.

In procesul istoric dintre Români şi Unguri, în procesul Memorandului dela 1848, *deşi* era un simplu membru în comitetul naţional şi *nu făcea* parte din biroul comitetului, — întrebat fiind la desbaterea din Cluj „dacă îşi ia răspunderea textelor încriminate din memorand, a răspuns: «*Da, mi-o iau cu toată inima*». Prin ţinuta sa bărbătească a salvat onoarea partidului naţional român, iar ca răsplată pentru această conştiinţă vie şi demnitate naţională, a stat 8 luni în temniţa Vaţului împreună cu ceilalti tovarăşi, *în plus*, guvernul i-a suprimat leafa, pe care n'a primit-o încă 1 an şi 5 luni, după ce a ieşit din temniţă. Guvernul, mai târziu îi pune în vedere să fie mai moderat, să renunţe la ideile politice. Persoanei încredinţate cu acest mesagiu, îi răspunde: «*Spune-le Te rog*, că pentru un om sărac ca mine leafa mi-ar *prinde bine, însă dacă* ar fi să o capăt *numai* cu sacrificarea principiilor mele, să-şi ţină banii şi mie să-mi dea pace". *Ce avertisment*, ce exemplu clasic şi pentru oamenii din zilele noastre!

El avea o deviză căruia credincios i-a rămaş până la urmă în lupta la care s'a angajat: *Nici un compromis cu Ungurii! «Românii nu vor să se omoare înainte de-a le venì moartea». Şi mai departe:* „Ori unde li se dă ocaziune, Românii se lupte pe teren legal pentru drepturile naţionale, căci *pasivitate, însemnează amorţire politică, egală* cu moartea politică".

In lupta de afirmare el niciodată nu a disperat. După memorand, după cele 8 luni temniţă scrie o croşură: „La Ţintă" — meditaţiune politică în 1895, preconizând un al doilea memorand, prezentând clar chestiunea română. Analizându-o, o prezintă în cadrul politicei europene. «*Românii* — spune Cristea — *n'au desperat în 18 veacuri, vor despera acum când soarele libertăţii este sus pe orizont*»?

Coruri religioase şi *Culegerea de cântece din popor*, **a publicat de curând Pr.** *Gh. Fl. Preşmereanu* **din Codlea. Caetul de coruri religioase este menit pentru uzul adunărilor Oştii Domnului, 8 pagini, 5 lei. Caetul al doilea conţine [pe 16 pag. cu preţul 20 lei] 68 melodii poporale, Se pot procura dela autor şi dela librării.**

Preotul pilduitor

Materialismul fără margini, care a pus stăpânire pe manifestările omului, pe preocupările şi tendinţele sale, se observă mai bine într'un oraş mare, cum este b. o. o capitală.

Cine e dus de necazuri în capitala ţării noastre, rămâne buimăcit de luxul, petrecerile, de goana nebună a automobilelor, şi de alte manifestări neobişnuite unui provincial.

Deşi omul ştie că grânele n'au preţ, că exportul este slab, că salariile se plătesc greu, el vede însă că localurile sânt pline, că teatrele de tot felul sânt tixite, şi că lumea petrece în zile de lucru, ca şi în zile de sărbători, — deşi tocmai sărbătorile trebue să aibă momente de reculegere şi de înălţare a sufletelor.

Dar, eată, că în mijlocul vieţii trepidante din capitală se ridică una dintre oazele de linişte şi de meditaţie: în această oază îşi găsesc refugiu toţi cei doritori de-o clipă de autentică reculegere spirituală: este vorba de sf. biserica *Zlătari*.

După cum beduinul din pustiul Saharei, pornit cu caravana de cămile, în arşiţa înăbăşitoare a soarelui, în bătaia vântului înfricoşător „Simunul" care ridică în aier nisipul arzător, află adăpost într'o oază cu palmieri şi cu izvor de apă răco-

fietul plin de o singură speranţă: «speranţa într'o altă Românie», desigur mai demnă şi mai curată decât cea de azi.

Idei, oameni, fapte, cronica literară, plastică, a spectacolelor şi cronica mărunţă, complectează numărul foarte bogat.

*

In misiune religioasă. — Ziua de 3 Martie 1935, Duminecа lăsatului de carne, a fost zi de înălţare deosebită sufletească pentru dreptcredincioşii parohiei *Şeica-mare*, prot. Mediaşului.

Cu binecuvântarea I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, coboară din centrul mitropoliei cucernicii preoţi *Dr. Nicolae I. Popoviciu*, profesor la Academia teologică Andreiană, şi *Gh. Secaş*, preotmisionar al sfintei mitropolii.

Se slujeşte utrenia şi sf. Liturghie în sobor.

Niciodată nu am simţit mai profundă evlavie în faţa sfântului jertfelnic, ca în tovărăşia acestor doi ucenici plini de duhovnicească smerenie.

La priceasnă a predicat părintele profesor N. Popoviciu vorbind despre dumnezeeasca dragoste care ne cheamă: „Veniţi la Mine toţi cei osteniţi", şi despre Mântuitor ca drept judecător.

Urme adânci şi neşterse au lăsat în sufletele noastre şi cuvintele Scripturii „Priveghiaţi şi vă rugaţi", tălmăcite aşa de pătrunzător de părintele Gh. Secaş la sfârşitul sfintei Liturghii.

Urmează după ameazi vecernia, iar după vecernie se slujeşte sfântul Maslu pentru bolnavii parohiei.

Pare că nicio dată nu au cântat mai pătrunzător cantorii şi poporul din Şeica-mare, ca la rugăciunile rostite acum de slujitori.

Frumos şi mişcător au predicat şi de astădată părintele Gh. Secaş şi păr. profesor Popoviciu, cu citate din Scriptură şi din sfinţii Părinţi, despre sfânta biserică şi tainele ei sfinte şi sfinţitoare.

Sărbarea religioasă o luat sfârşit prin ungerea poporului „cu untul de lemn al bucuriei", şi „stropirea binecuvântării" prin apa sfinţită.

De încheere nu putem decât să aducem I. P. S. Sale Părintelui nostru Mitropolit mulţumiri recunoscătoare pentru grija duhovnicească ce ne poartă, asigurându-L de ascultarea şi dragostea noastră, ca adevăraţi fii sufleteşti ai sfintei biserici drept măritoare.

Pr. *Chirion Marcu*

*

Apărarea legii strămoşeşti. — E titlul unui articol al Păr. Septimiu Popa, preot greco-catolic şi catihet în Cluj, publicat în „Patria" din 19 Ianuar c. Articolul e un strigăt de alarmă în faţa tendinţelor de catolicizare deplină a românilor uniţi, tendinţe urmărite cu un zel păcătos şi prostesc de o parte din clerul superior uniat, studiat la Roma.

Dăm mai multe fragmente din acest just şi românesc rechizitoriu al unui preot unit din sufletul căruia *nu* s'a stins dragostea de neam:

„In coloanele ziarului „Patria" am publicat mai multe articole privitoare la *anarhia rituală*, sălăşluită de-o bucată de vreme în biserica română unită. Am combătut inovaţiile ce unii preoţi, mai ales dintre aceia, cari şi-au făcut studiile în străinătate, le introduc din propria lor putere în serviciul divin, neţinând seama nici de condiţiile unirii, condiţii acceptate illo tempore de Roma şi nici de hotărârea ultimului sinod provincial, care această unire a reînoit-o numai „între marginile aşezămintelor apostolice ale bisericii răsăritului"...

„Românii din Ardeal s'au unit cu Roma pe lângă condiţia păstrării caracterului specific românesc al bisericii lor... De împrumuturi rituale dela romano-catolici biserica română-unită n'a avut şi n'are nevoie. Ritul bisericii răsăritene e atât de bogat, încât în cadrele acestui rit oricine se poate ridica la cele mai mari înălţimi, chiar de pe pământ la cer. Cărţile liturgice ale bisericii răsăritene cu nimic nu sunt mai puţin catolice decât „Rituale Romanum", „Breviarum", ori alte cărţi de acest fel ale romano-catolicilor. Inovaţiile s'au introdus mai întâi în părţile aşa numite „ungurene", de către preoţi, cari şi-au făcut educaţia în institute teologice ungureşti, ori maghiaro-rutene. (In 1934 s'au împlinit tocmai 40 ani decând consistorul dela Oradea a adus hotărârea să nu mai trimită teologi la Blaj, **ci numai în institute teologice ungureşti).** Teologii veniţi dela Roma înainte de războiu au rămas adevăraţi preoţi români-uniţi. Abia după încheierea păcii, când atât la Roma, cât şi în alte institute teologice din străinătate au început a se creea doctori cu duiumul, aceştia reîntorcându-se în patrie au inaugurat o acţiune intenzivă pentru a face pe românii uniţi *mai catolici chiar şi decât papa.* Ajunşi la rol hotărâtor în conducerea spirituală a institutelor teologice române-unite, în aceste institute (cu excepţia celui dela Blaj), au întrodus „litaniile", „Cultul Sf. Inimi", „Rozarul", „Binecuvântarea Euharistică" şi altele de acest fel... La mănăstirile române-unite de călugăriţe nu se face nici utrenie şi nici vecernie românească, pentrucă nimeni nu le-a învăţat aceste slujbe, ci numai „litaniile" şi „binecuvântările euharistice". Mai amintesc în treacăt că uneori **ne facem de-adreptul ridicoli.** Liturgierul cel nou, al cărui text s'a stabilit la... Stâna de Vale, prescrie pomenirea papei de 4 ori la liturgie. N'aş putea să descriu niciodată zâmbetul sarcastic ce s'a strecurat pe buzele unui romano-catolic când a auzit această ştire...

„Propovăduitorii inovaţiilor romano-catolice afirmă că ei sunt conduşi numai de dorul unei intensificări a vieţii religigioase şi că inovaţiile sunt nişte supliniri ale unor lipsuri reale. Eu cred însă că în realitate ei sunt conduşi de ideia fixă, că adevăratul catolicism se găseşte numai la romano-catolici, *urmărind prefacerea lentă a bisericii române-unite în biserica romano-catolică...* Avem impresia că desconsiderarea ritului răsăritean se face anume cu intenţia de-a îndrepta privirile credincioşilor spre ritul romano-catolic. **Conştient, ori inconştient, se urmăreşte desromânizarea bisericii române-unite...**

După părerea unui „fost alumn" dela Propaganda fide... atitudinea apărătorilor legii strămoşeşti e o «*indiferenţă demoniacă, o ţinută nedemnă a unor mercenari şi angajaţi, căci preoţi nu se pot chema*»... In sfârşit, în numele tuturor propovăduitorilor îndepărtării de apostoliceştile rânduieli ale bisericii răsăritene, preacucernicul „fost alumn" închee cu ameninţarea: «*nu vom permite, ca împotrivirile făţişe şi impertinente să nu-şi primească pedeapsa cuvenită. Uneltirile urmaşilor trădătorului Iuda nu ne vor abate din calea noastră dreaptă, nelegiuirea nu o vom cruţa, ci o vom face cunoscută urbi et orbi*».

„Să nu creadă nimeni, că noi cei de altă părere, ne cutremurăm în faţa acestor ameninţări. **Ne dăm prea bine seama că pentru nimicirea bisericii române-unite diavolul întrebuinţează** chiar şi arma evlaviei excesive, nu numai cea a ameninţărilor grandilocvente. Chiar şi din rândurile citate mai sus se vede însă lămurit: **că aceia cari urmăresc prefacerea bisericii române-unite într'o caricatură, sunt bine organizaţi.**

«*Se impune aşadar o cât mai grabnică şi mai temeinică organizare a apărătorilor legii strămoşeşti.* E urgent necesară inaugurarea operei de luminare a poporului, de adevărată intensificare a vieţii religioase pe temelia aşezată de marii înaintaşi. Celor cu suflet romano-catolic n'avem decât să le spunem: *transformaţi-vă sufletul, ori,* **duceţi-vă acolo, unde aparţineţi.** Cuvintelor de ameninţare să le opunem cuvintele profetului din alte vremuri: *De frica voastră nu ne vom teme, nici nu ne vom tulbura, căci cu noi este Dumnezeu*». —

La luptă, părinte Popa, şi toţi cei cari simţiţi încă la fel. Puterile de reacţiune ale unei părţi din neamul nostru împotriva pericolului s'au concentrat în conştiinţa P. C. Tale, a pretinilor P. C. Tale. Lupta vă va fi grea, căci duşmanii sunt mulţi şi dispun de armele vicleniei şi ale loviturilor perfide. Dar nu descurajaţi. Aveţi în spate poporul întreg, care nu va permite să fie înstrăinat şi rupt de comunitatea românească.

*

Horia *este numele unui volumaş de versuri, primit din Varşovia dela autorul său, vigurosul poet ardelean,* Aron Cotruş, *iscusitul cântăreţ al ţăranului român de veche vârtoşie.*

Pe cât de mic ca exterior este volumaşul comemorativ închinat lui Horia, pe atât de mare şi vrednic de admirat este conţinutul celor 26 poezii, care proslăvesc pomenirea eroului frânt în roată.

Citiţi pe acest trubadur al poporului. Cartea sa, despre Horia, grăeşte aşa:

Alba-Iulie, de praznic îmbracă-te
şi adună-ţi cei mai drepţi şi mai pietroşi voinici
din munţi, din câmpii, de pe maluri de ape,
cu inima unii de alţii aproape,
să-şi prăznuească desrobirea aici,
unde Horia, de sub zăvoare şi lăcate,
a fost dus să moară pe roată...

*

Horia, dormi liniştit...
gândul tău de foc a biruit...
grofii ca o apă tulbure s'au dus,
pe toteauna, spre apus...

Horia, dormi liniştit...
vreri aspre veghează necontenit
şi 'nchid, pentru năluci şi strigoi,
toate drumurile 'ntoarcerii 'napoi...

*

Prozelitismul catolic în Grecia începe a fi stăvilit. Se cunoaşte mişcarea prozelitistă catolică din ultimul timp din Grecia. Deaceea au început să se sesizeze chiar autorităţile de stat de aceste fapte. Iată unul din ele:

Statul elen a recunoscut printr'un protocol din 1830 episcopiile existente până atunci încă de sub regimul turcesc. Alte episcopate străine nu se puteau înfiinţa fără încuviinţarea statului. Ori catolicii, cari pentru prozelitism se folosesc de orice mijloace, şi-au însuşit în timpul din urmă pentru conducătorul bisericii din Atena, titlu de arhiepiscop, câtă vreme statul nu recunoaşte decât un simplu preot pentru comunitatea catolică din Atena.

Deaceea ministrul cultelor, dl Macropulos a dat o circulară tuturor comunităţilor, făcând cunoscut că vor fi socotite nelegale şi contrare legii orce relaţii şi scrisori cu comunitatea catolică şi unită, făcute sub alt titlu decât cel recunoscut de stat.

E o măsură bună care se cere dusă până la capăt. — [„Le messager d'Athènes"]. *T. B.*

*

Henri-Robert Petit: «*La dictature des loges*», Editions Baudiniere, Paris, 1934, un vol. de 345 pag., 12 franci fr.

Literatura noastră românească este lipsită până astăzi de lucrări mai pretenţioase, cari să trateze problema francmasoneriei; a acelei societăţi secrete, ce bântue în deosebi în pătura intelectualilor din străinătate şi dela noi.

In literatura apuseană, însă, găsim asemenea scrieri foarte preţioase, scoase de aceia cari văd clar realitatea crudă a destrămărilor naţionale şi bisericeşti, operă a acestei francmasonerii cu şcopuri distrugătoare de Tron, Biserică şi naţiune.

Cartea autorului *Henri-Robert Petit, Dictatura logilor,* ne descopere o mulţime de lucruri foarte interesante, mai ales dacă ţinem seama că tot ceeace fac aceşti francmasoni, fac în mare taină pentru „profani", — cum numesc ei pe cei neiniţiaţi în tainele diabolice ale lor.

Autorul îşi dedică lucrarea sa, contelui Armand de Puységur, preşedintele fondator al Ligii antimasonice din Franţa.

---

ritoare, tot cam aşa creştinul bucureştean găseşte la biserica Zlătari, în casa Domnului, liniştea şi mângâierea sufletească de care orce om are nevoie.

Dar această casă a Domnului n'ar atrage aşa de mult, dacă n'ar slujì înăuntru omul ce-i dă viaţă. Ce ar fi această biserică fără preotul ei vrednic, care acum este păr. Toma Chiricuţă? Ce ar fi acest locaş de închinare fără dorul de mai bine al preotului Toma? Activitatea pe care o desfăşură Sfinţia Sa este cu atât mai lăudabilă, că cât mediul în care slujeşte îi este potrivnic. Căci biserica Zlătari este aşezată într'un mediu negustoresc, un mediu de afaceri, de bani şi de distracţii: In faţă are cafeneaua Grand, în stânga berărie, în dreapta cafenele, în spate prăvălii... Mulţi din cei ce forfotesc în jurul bisericii nu sânt creştini.

Cu toate acestea, par. Toma a reuşit să creieze la biserica sfinţiei sale un centru de rugăciune şi de intensă cultură creştină. Sfinţia sa caută să convingă pe creştini, să-i atragă prin îndemnuri cuminţi şi sfaturi bune, să meargă pe căile Domnului.

O vizită întâmplătoare, făcută Duminecă 30 Decemvrie 1934 la biserica Zlătari, m'a făcut să merg şi în celelalte sărbători şi m'aşi duce mereu dacă aş avea locuinţa în Bucureşti. Cum a reuşit acest preot să strângă în jurul său un număr atât de mare de creştini care îl venerează? Răspunsul este: Cuvântul grăit ascultătorilor din partea preotului porneşte din adânca şi ferma convingere a sufletului său.

In predici ce am ascultat în multe alte biserici, mi s'a părut că preotul explicând evanghelia, caută să convingă pe creştini, menţinându-se într'o atmosferă pur teologică şi evită să vorbească de viaţa reală, socială, economică sau chiar politică.

Preotul Toma dela biserica Zlătari ştie să îmbine însă potrivit viaţa spirituală a evangheliei cu viaţa reală a celor ce-l ascultă predicând.

Fără îndoială, incursiunile pe care un preot le face în domeniul social, economic, politic, ar putea să-i aducă uneori riscuri sau conflicte; dar, cu tact, cu o cultură bogată, preotul evită astfel de neajunsuri. Evident, preotul nu poate fi înregimentat în cutare partid politic. Dar un preot, care se manifestă ca preot nu numai în biserică, ci şi în afară de biserică, nu se teme de cazul când ar condamna purtări sau moravuri total greşite.

Preotul Toma ştie să condamne, în cursul predicii, pe ceice nu urmează calea lui Isus Hristos, fără să-şi atragă duşmănie, — ştie să coboare sfânta Evanghelie la cele pământeşti fără a fi vulgar.

Preotul nostru a întrodus la biserica sa şi alte inovaţii: astfel în Dumineca dela 30 Decemvrie 1934 a invitat pe creştini să vină a doua zi, Luni, la biserică, la ora 9 seara, pentruca Anul nou ce vine să-i găsească în Casa Domnului.

Un bun creştin *aici* ar trebui să-şi facă „revelionul".

Privegherea aceasta, din ajunul Anului nou, în locaşul de închinăciune, corespunde şi cu urarea din popor: Cu Dumnezeu înainte!

Altă inovaţie, în sfânta biserică Zlătari, priveşte *corul.*

Preotul Toma vrea ca sufletul poporului să participe mai din adins la slujbă. A coborât prin urmare corul la strana din dreapta, ca să poată cânta şi publicul din jurul stranei şi, cu vremea, să cânte toţi cei din biserică. Creştinul, cântând însuşi, e pătruns mai adânc de măreţia învăţăturilor bisericeşti.

Ce să mai pomenim, de cântările din altar ale preotului Toma, de rostirea clară a cuvintelor şi pe înţelesul tuturor!?

Eată un preot pilduitor şi vrednic să fie lăudat şi ascultat. **Vanghele Liu**
prof. în Sibiu

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

„Astrologul" făcând istorie

Unirea blăjană se afişează uneori ca «*principal organ de publicitate al bisericii române unite cu Roma*»; altă dată preferă a se declară, că *nu* este organ de publicitate al mitropoliei dela Blaj...

Nu ştim, în care din aceste două calităţi, foaia bisericească-politică a monseniorilor de pe Târnave a găsit «*note discordante*» la serbările comemorative recente ale mişcării lui Horea. Descoperitorul discordantelor note (în Unirea din 9 Martie a. c.) este Gavril *Todica*, domnul care mai de mult, dacă nu ne înşelăm, manifestase o mare preferinţă pentru astrologie. Astăzi domnul cetitor de stele, care stând călare pe bălaur se ridică în nori să coboare ploi şi grindină asupra păcătoşilor, s'a domolit şi a pornit să facă şi ceva studii *istorice*, dupăce incursiunile sale teologice, tot din timpul mai nou, în apărarea uniaţiei, nu prea nimeriseră ţinta.

„Astrologul" cerului ardelenesc constată nu fără uimire, «*că dela 1884... în curs de 50 de ani, istoriografia română ardeleană nu a progresat de loc sub acest raport* [al cunoaşterii temeinice a mişcării dela 1784), *ci a regresat lamentabil*».

Va să zică, *toate* publicaţiile ulterioare anului 1884, toate cercetările mono-

Cartea e împărţită în 10 cap. tratând în fiecare subiecte diferite, în legătură cu problema masonică.

La pag. 42—44 ne dă o proclamaţie a „francmasonilor şi a tovarăşilor către fraţii lor din Franţa şi din lumea întreagă", unde îşi expun ei toată pretinsa lor legalitate de a fi, de-a exista.

Influenţa pe care au avut-o logile masonice asupra evenimentelor din Franţa în timpurile mai apropiate de noi, a dus la separarea Bisericii de stat în 1905, cu urmările ei dezastruoase pentru ambele instituţii.

Influenţă a exercitat masoneria şi asupra evenimentelor cari au pregătit războiul mondial, precum şi turburările postbelice.

In noaptea de 6 Februarie 1934 mâna masonică a fost aceea care a condus tragicile scene ce s'au desfăşurat pe străzile Parisului, îmbibat de astfel de „patrioţi". Iar de atentatele şi asasinările atâtor oameni politici, francmasoneria nu este străină, căci autorul cărţii ne arată şi astfel de fapte pe cari le-a săvârşit politica masónică.

Obiectivele la cari trebuia să ajungă şi la cari au şi ajuns francmasonii spre a-şi pune planul în aplicare, sunt alianţele politice, presa, sindicatele muncitoreşti, clerul, şcoala laică, armata, societatea naţiunilor etc. cari toate sunt bine expuse şi documentate. O mulţime de semne şi obiecte pe cari le găsim într'o lojă masonică şi-au găsit explicarea în paginile acestei cărţi, arătând-autorul, simbolismul şi însemnătatea lor între „fraţii iniţiaţi" în tainele ascunse ale acestei societăţi secrete.

Gh. Bordean

Năluciri păcătoase

Stipendiaţii „anumitei prese", urmând poruncilor interesate ale stăpânilor, nu mai pot de grija bunului mers al Bisericii ortodoxe.

De câteori cred că pot exploata un prilej pentru a da o lovitură prestigiului acestei Biserici, nu se dau îndărăt nici de cele mai abracadabrante şi irresponzabile invenţiuni.

Acum de curând o sluguliţă zeloasă a „anumitei prese" a crezut că poate să intre în graţiile deosebite ale stăpânului, servindu-i cu lux de minciuni, prétinse turburări bisericeşti în comuna Bungard din prilejul înlocuirii în biserica acelei comune a iconostasului vechiu, cu unul nou.

Adevărul este acesta: Comisiunea Monumentelor Istorice a declarat prin actul 1379 din 26 Nov. 1934 iconostasul bisericii din Bungard de monument istoric şi a decis să fie ridicat de-acolo şi pus în Sibiu spre mai bună păstrare. Iconostasul nu mai putea rămâne în biserica din Bungard fără să se sfărâme de tot, fiind mâncat adânc de carii. Bisericii din Bungard i s'a dat alt iconostas nou de stejar, alcătuit de marele pictor al Comisiunii Monumentelor Istorice, dl Mihail. Inlocuirea iconostasului nu s'a petrecut nici cu „forţarea uşilor bisericii", nici cu „spargerea zidului". Poporul e mulţumit că a căpătat un iconostas de mare valoare şi de toată frumuseţea, în locul unuia care nu se mai putea ţinea.

INFORMAŢIUNI

Călătorie, de Sf. sărbători ale Invierii Domnului, în *Palestina*, se organisează de Eforia Bisericii ortodoxe de pe lângă Sf. Patriarhie, sub conducerea spirituală a Părintelui Dron. Intreaga săptămână a Patimilor şi Invierea Domnului se va petrece în Locurile Sfinte şi la Mormântul Domnului. Se va vizita Palestina şi Egiptul în timpul din 17 April până în 12 Mai 1935. Costul călătoriei, cu pensiune completă şi toate taxele, dela Constanţa şi înapoi la Constanţa, este: clasa turistă 15,500 Lei. Inscrierile — locurile sunt limitate — se primesc, până la 1 April 1935, la: *Turismul România*, Biroul de voiaj, *Arpa*, Bucureşti, Piaţa Palatului Regal (Piaţa Fundaţiei Carol), de unde se pot primi informaţiile de amănunte.

Sărbătorire. Ni se comunică: Duminică, 3 Martie 1935, s'a ţinut în biserica din Baia de Criş solemnitatea predării brâului roşu venerabilului preot local Nicolae Florea. Un sobor de preoţi, în frunte cu P. C. protopop Ioan Indrei al Zarandului, a slujit sfânta liturghie în asistenţa unui mare număr de cărturari şi săteni din împrejurimile Băii de Criş. La sfârşitul slujbei dumnezeeşti P. C. protopop Ioan Indrei într'o predică ocazională relevă activitatea pastorală a pr. Nicolae Florea în timpul celor 49 ani de serviciu preoţesc în satul său natal Râşca şi în Baia de Criş. Citeşte apoi actul prin care I. P. Sfinţitul Mitropolit Nicolae, pentru merite pe teren bisericesc, îi dă binecuvântarea de-a purta brâu roşu. Mai vorbesc: dl advocat Iacob Oncu, în numele consiliului parohial al bis. ort. din Baia de Criş, aducând omagiu de recunoştinţă zelosului preot N. Florea, care prin propagandă şi muncă nepregetată a adunat fondurile necesare ridicării bisericii din Baia de Criş. In numele Reuniunii femeilor ortodoxe din localitate, dna viceprezidentă Graţiana Tămaş felicită pe sărbătorit şi-l asigură că i se va da şi pe viitor sprijin pentru înfrumseţarea şi înzestrarea bisericii cu cele necesare. Tuturor le mulţumeşte sărbătoritul. Binemeritata distincţiune a preotului N. Florea, a produs vie impresie în sânul populaţiunii zărăndene, al cărei fiu este.

Donaţiuni. Dl deputat *Constantin Bursan* din Bucureşti a dăruit — faptul grăeşte dela sine — pe seama mai multor biserici din protopopiatul Hunedoara, în cursul anului precedent, suma de 103,700.

Mulţumită. Cu ocaziunea Ceaiului Dansant aranjat de Soc. Fem. Ort. în 16 Febr. c. au binevoit a suprasolvi şi contribui pentru bufet: P. S. Sa V. Stan 100 lei; Dna P. Floaşiu 1000 lei; Dna V. Dr. Regman 200 lei; Dnele Agnes Dr. Măcelar, Lia Eşianu, M. Frâncu, E. Dr. Vecerdea, V. Dr. Manta, M. Jantea, Flor. Col. Florescu, Dşra M. Ştefănescu, Eugenia Doboiu, firma Gallia câte 100 lei; Dir. Dumitrescu, 140 lei; I. Dr. Hoadrea 160 lei; Păr. Morariu Lei 40; Păr. Dr. Gâlea 10 lei; Dna Dr. Bologa, friptură; M. Col. Dăncilă, friptură; E. Cioran, friptură; E. Dr. Bărbat, salat de boef; Insp. Finc. Cioran, friptură; Dna Vict. Boiu, tortă; Dna Cpt. Eli, prăjitură; Dna V. Dr. Cristea, cârnaţi şi salată; Dna Virg. Morariu, tortă; Dna Petra, tortă; Dna Dr. Foica, friptură şi ouă umplute; Mioara Col. Pleniceanu, prăjitură; Dşoara Maria Ştefănescu, savarină şi vişinată; Dna P. Sârbu, sandvici; Dna M. Popp, tortă; Dna S. Petruţiu, tortă; Dna Clementiu Petre-Oaşia, tortă; Dna M. Odor, şuncă; Dna Gusta Dr. Muţiu, prăjituri; Dna Col. Savu, tortă; Dna Eug. Tordăşianu, friptură; Dl Nic. Colan, rector, rum şi cogniac; Dl Păr. Morariu, 10 litri vin; Prof. I. Isac 10 litri vin; firma Bunea, prăjituri; firma Bufniţa, pastetă în aspic. Atât pentru acestea, cât şi pentru darurile primite pentru tombolă, dela particulari şi diferite firme, exprimă călduroase mulţumiri: *Comitetul.*

Act de mulţumită. Consiliul parohial ort, rom. din Geoagiu-Băi mulţumeşte On. Familii a dlui Colonel *Macici Nicolae*, Brig. 17 inf. Oradea Mare, pentru preţioasa donaţiune trimisă bisericii noastre, — un tetrapod din stejar cu sculptură bogată. Numele generoşilor donatori au fost trecute în Cartea de aur a bisericii. Pr. *Vasile Glodeanu.*

Rezultate de jale dă slaba pregătire sufletească în şcoalele actuale primare şi secundare. Se anunţă anume: că din cimitirul Eternitatea din Iaşi s'au furat busturi de bronz de pe mormintele celor îngropaţi acolo. Furtul senzaţional, al celor lipsiţi de cinste şi de credinţă religioasă, va da de gândit dlor liber cugetători?

Scade numărul francmasonilor în Austria. Ziare vieneze vestesc, că în ultimul an s'a redus binişor numărul francmasonilor în Austria. In Viena au părăsit lojile 600 de membri, funcţionari publici, medici, advocaţi, etc. în deosebi arieni. Astfel, elementul jidovesc în cele 22 loji vieneze, se prezintă şi mai covârşitor. Lojile din provincie, în toate oraşele Austriei, s'au desfiinţat, în lipsa membrilor. Numai Viena mai adăposteşte astăzi masoni, cari aproape în totalitatea lor sânt jidovi, sau persoane fără confesiune.

In Palestina, în localitatea Meghiddo (la poalele muntelui Carmil, nu departe de râul Kison) s'a dat la iveală acum de curând un templu păgân al zeiţei Astarte. Lucrările s'au început acum vreo 30 de ani de către arheologul Schumacher, dar abia acum au putut fi terminate. Vechimea templului se urcă până la timpul lui Solomon.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 17 Martie 1935, va predica părintele rector *N. Colan.*

Societatea femeilor ort. române şi „F. O. R." — Sibiu, organisează, Duminecă, 17 Martie 1935, ora 11½ a. m. în sala Prefecturii judeţene un mare *festival religios* pentru prăznuirea „Duminecii Ortodoxiei". Program: 1. V. Petraşcu: Cât de mărit (corul Academiei teologice). 2. Renaşterea sufletească, conferinţă rostită de prot. Tr. Scorobeţ, consilier arhiepiscopesc. 3. Premierea celor mai bune lucrări dela concursul dat la religie de elevele liceului de fete „Domniţa Ileana" din Sibiu. 4. C. Sandu: Rugăciune (corul Academiei teologice). — Intrarea liberă.

Conferenţa anunţată pentru matineul din Dumineca trecută, despre Vasile Goldiş, nu s'a putut ţinea, — conferenţiarul, dl prof. *Silviu Dragomir*, fiind împiedecat de-a veni la Sibiu.

— După ameazi s'a ţinut, în ciclul organizat de societatea literară „Thesis", conferenţa dlui prof. *L. Popescu*, dela liceul „Gh. Lazăr", despre Al. Xenopol ca filosof al istoriei. Dl profesor arătând problemele de care se ocupă filosofia istoriei, caracterisează partea logică şi cea metafizică a filosofiei istorice la Xenopol şi la unii filosofi germani.

Serbare. Societatea ortodoxă a femeilor din parohia părintelui Şt. Morariu, a aranjat o serbare frumoasă, în scopul măririi fondului pe seama sus numitei societăţi. Programul, constând din două piese de teatru şi din mai multe cântări, s'a executat de elevii Şcoalei ort. rom. de cântăreţi (Sibiu) sub conducerea şi supravegherea directă a părintelui diacon D. Călugăr. S'a realizat un însemnat beneficiu material şi o caldă atmosferă morală.

CĂRŢI ŞI REVISTE

Ţara Bârsei, revista braşoveană, sub conducerea profesorului *Ax. Banciu*, îşi urmează apariţia regulată, publicând material bogat şi preţios, pe lângă toate greutăţile materiale împreunate cu tipărirea ei. Numărul pentru Martie—April 1935 cuprinde articole de interes istoric, literar şi cultural, proză şi versuri, şi numeroase dări de seamă ş. a. Abonamentul: 260 lei pe un an. Adresa: Braşov, str. Mureşanilor 22 I. Revista „Ţara Bârsei" e vrednică de întreg sprijinul intelectualilor români.

Poşta redacţiunii

Pr. *I. I. M.* în *C.* Cuvântarea cuprinde lucruri cunoscute cititorilor noştri. Pentru credincioşii veniţi la praznic, era, negreşit, potrivită.

Unui preot în *O.* Astfel de împreună liturghisire nu este admisă, nici de-o parte, nici de alta.

Nr. 2036—935 Ep.

Publicaţiune

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu dă în întreprindere prin licitaţie cu oferte închise lucrările de construcţie şi instalaţiuni ale Şcoalei normale „Andrei Şaguna" din Sibiu.

Licitaţia se va ţine în cancelaria Consiliului arhiepiscopesc ortodox în Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 32 după cum urmează:

1. Pentru lucrările de construcţie în ziua de 15 Aprilie 1935 la ora 10 a. m.

2. Pentru instalaţiile de apă, canal, obiecte sanitare şi calorifer — cari vor face obiectul unei singure oferte — în ziua de 16 Aprilie 1935, la ora 10 a. m.

3. Pentru instalaţia de lumină electrică, sonerie şi lămpi electrice în ziua de 17 Aprilie 1935 la ora 10 a. m.

Ofertanţii vor depune odată cu oferta o garanţie de 5% asupra valorii totale a ofertei — în numerar sau efecte de stat calculate la cursul zilei.

Planurile, devizurile şi condiţiunile se pot vedea zilnic în cancelaria Consiliului arhiepiscopesc din Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 32.

Consiliul arhiepiscopesc îşi rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanţi.

Sibiu, 4 Martie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român

Nr. 126—1935 (6) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a, **Tomnatecul de sus,** tractul Zarand, se publică concurs cu termin de 30 zile dela data primei lui apariţii în Telegraful Român.

Venitele parohiale sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopresbitaral ortodox român Zarand, sediul Brad, jud. Hunedoara, în termenul prevăzut. Candidaţii, având permisiune de candidare dela Prea Ven Cons. arhiepiscopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, pentru a fi cunoscuţi de enoriaşi, — având şi prealabila încuviinţare a oficiului nostru în acest scop.

Brad, la 11 Martie 1935.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Zarandului.

Ioan Indreiu
protopop.

Nr. 124—1935 (7) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Juncul,** cu filia **Juncul de sus,** tractul Zarand, se publică concurs cu termen de 30 zile dela data primei lui apariţii în Telegraful Român.

Venitele parohiale sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită.
3. In anul 1935 văd. preoteasă beneficiază de ½ din venitele parohiei.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopresbiteral ortodox român Zarand, sediul Brad, jud. Hunedoara, în termenul prevăzut. Candidaţii, având permisiune de candidare dela Prea Ven Cons. arhiepiscopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, pentru a fi cunoscuţi de enoriaşi, având şi prealabila încuviinţare a oficiului nostru în acest scop.

Brad, la 11 Martie 1935.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Zarandului.

Ioan Indreiu
protopop.

---

grafice şi alte scrieri pentru cunoaşterea revoluţiei lui Horea sânt producte «*lamentabile*» după a dlui Todica părere: Lamentabile sânt nu numai publicaţiile ortodocşilor I. Lupaş, Şt. Meteş, Silviu Dragomir, N. Iorga etc., ci chiar şi ale *unitului* Dr. Augustin Bunea, ale nu mai puţin unitului Z. Pâclişanu etc. — lista lor se dă la *Biografie*, în cartea: I. Lupaş, Răscoala ţăranilor din Transilvania la 1784, Cluj, tip. Astra, 1934, pg. 203—205, — o carte de valoare istorică, pe lângă toată ieşirea împotriva ei a dlui Todică din Unirea, când trage (de păr) concluzia, că: «*La comemorarea de 150 ani a revoluţiei lui Horea nu era nici o trebuinţă de această carte*», — (pe care însă o citesc astăzi românii cu miile).

Când face mustrare episcopului ortotox Nichitici (de origine sârb), care în urma ordinului primit, a făcut intervenţii de pacificare, dl Todica nu spune că acelaş lucru de intervenire l-a făcut şi episcopul *Ioan Bob* al Blajului, adresând circulară clerului unit şi invitând preoţii săi «*să îmblânzească inimile turburate ale poporului*». [N. Densuşianu, Revol. lui Horea, 1884, pg. 279].

La fel cu dl Todica, scrie şi *Farul* (din 10 Martie) al dlui Frollo, catolicul italian din Bucureşti, care ţine să arate pe «*episcopii ortodocşi*» ca înăbuşitori de revoluţie, dar nu crâcneşte nimic de *episcopul Blajului, Ioan Bob.*

Cu atât mai puţin le dă mâna, acestor incomparabili apărători ai papismului între români, să recunoască faptul dovedit de istorici noi, că *în deosebi preoţii ortodocşi*, „schismaticii", *alcătuesc pătura conducătoare a mişcărilor dela 1784.*

Va fi având toată dreptatea dl Todica să scrie în litere cursive, că «*biserica română unită era aproape inexistentă, sau, în or ce caz, slab organizată*» în regiunea unde s'a desfăşurat revoluţia lui Horea.

Era, în adevăr, atât de puţină şi atât de slab organizată această biserică, încât şi cei câţiva preoţi ce-i avea atunci, au adus mai mult serviciu nemeşilor asupritori, decât răsculaţilor români asupriţi.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 24 Martie 1935 — Nr. 13

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de M...ul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Gratuit
Internatul de fete al Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român
Strada Șaguna 8
Sibiu
BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII"

Bugetul Bisericei ortodoxe

Gazetele ne aduc iarăși vești cari trebue să îngrijoreze pe conducătorii Bisericei și pe slujitorii ei. Ministerul Finanțelor a cerut tuturor ministerelor o comprimare de 10% a bugetului, față de cel din 1934/35. Bugetele departamentelor cu această reducere sunt întocmite și urmează să fie trecute în curând întâi prin comisia bugetară și apoi prin Cameră. Cum se va fi întocmit bugetul Cultelor, care ne interesează mai de aproape, dela cari capitole s'au făcut reduceri, aceasta este o taină pentru publicul mare. Am cerut relații personale dela unii parlamentari asupra celor ce se scriu în gazete și mi s'a comunicat, că nimic precis nu pot să afle dela Ministerul Cultelor, deoarece se lucră cu ușile zăvorite și nu transpiră nimic din ceeace se pregătește, ceeace nu e semn bun.

Se spune, că anul acesta se va separa bugetul Cultelor de al Instrucțiunii. Până acum dl ministru Dr. C. Angelescu a apărat cu dârzenie bugetul departamentului său, admițând numai o reducere mai mică de 10% la un buget de 10 ori mai mare ca al Cultelor. Nefăcându-se la bugetul Instrucțiunii reducerile cerute, ne este teamă, ca nu cumva să cadă iarăși preoțimea noastră jertfa măsurilor excepționale de a suporta din nou o sarcină prin amputarea salarului ei, care numai cu 1 Decemvrie 1934, prin bunăvoința dlui ministru Al. Lapedatu a primit, în urma stăruințelor I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae, o reparație justă prin ștergerea celor două curbe speciale.

Preoțimea așteaptă cu îngrijorare ziua de mâne, ca în fiecare an în preajma alcătuirei bugetului, ca să vadă prin tratamentul ce i se aplică, cum este apreciată misiunea ei în mijlocul poporului nostru.

Din cele publicate în gazete cu privire la declarațiile dlui ministru Al. Lapedatu făcute delegației Asociației clerului ortodox rezultă, că preoțimei noastre i se pregătește o nouă lovitură prin aplicarea unei curbe speciale, adecă de a se scade din actualul salar — așa de redus prin celelalte curbe, — o cotă corăspunzătoare cu venitul sesiunei parohiale și al veniturilor stolare (ale epitrafilului) pe baza declarațiunilor ce s'au trimis de curând ministerului Cultelor. Aceasta înseamnă o **curbă specială aplicată numai preoțimei** de care sunt scutiți toți ceilalți funcționari publici.

Că această știre trebue să aibă un temeiu este o indicație comunicarea ce a făcut-o în ședința camerei dela 14 Martie a. c. dl deputat G. Nazarie către dl ministru al Cultelor, «arătând, că preoțimea ortodoxă română este foarte îngrijorată că se încearcă pe cale bugetară să se aplice asupra salarului preoțesc noui curbe de sacrificiu, în timp ce celorlalți funcționari de stat li s'au dat asigurări, că nu se vor face scăderi de salarii în noul buget». Dupăce arată, că partidul național-liberal a dat asigurări că va apăra drepturile la existență ale preoțimei continuă: «Preoțimea socotește, că nu este drept, ca *din jumătatea de salariu* pe care o primește dela stat, să fie scăzute veniturile epitrafilului. Ingrijorarea preoțimei ortodoxe este deci destul de întemeiată, mai ales că în ultimul timp predă gratuit învățământul religios în clasele primare și pe deasupra nu trebue uitat, că toți preoții ortodocși sunt familiști.

«Preoțimea ar fi tratată vitreg de acelaș stat, care nu retrage veniturile personale nici unui funcționar public (advocat de stat, medic, profesor etc.), care pe lângă salariu beneficiază de veniturile muncii sale.

Roagă pe dl ministru să răspundă, dacă este adevărat că se intenționează asemenea măsuri». (Universul din 17 Martie a. c.).

Dupăce dl ministru va răspunde, vom ști ce surpriză neplăcută se pregătește pe seama preoțimei noastre. Să nu vie însă prea târziu acest răspuns, când nu se mai poate face nimic pentru repararea nedreptății ce i se pregătește.[1] Aplicarea acestei măsuri nedrepte vine, spre surprinderea noastră chiar dela dl ministru Lapedatu, care prin ștergerea celor două curbe speciale și alte îmbunătățiri a făcut un început de reparație a multelor nedreptăți ce s'au aplicat de la războiu încoace față de Biserica noastră ortodoxă.

Aplicarea acestei reduceri la salariile de mizerie de astăzi ale preoțimei noastre, ca echivalent al veniturilor din parohie constitue o dublă nedreptate, și este egală cu o nouă secularizare. Intâi pentrucă orice reducere de salar nu se poate face pe cale bugetară, decât numai prin lege. Și al doilea, trebue să se țină seamă, că la statorirea salariilor preoțești s'au avut în vedere aceste venituri fluctuante și nesigure și de aceea s'au stabilit salarii așa de mici, ca ale celor mai de jos slujbași ai statului. Salariile preoțești sunt abia jumătate decât cele ale funcționarilor de stat cu studii similare. Că folosința sesiei parohiale nu constitue un venit aparte, ci face parte integrantă din leafă rezultă și din faptul, că în lege este o dispoziție, că unde nu este sesiune parohială preotul va primi un spor de 25% asupra salarului. Așa că în urma calculării dela început a acestor venituri la statorirea salariilor, preoții primesc azi numai o jumătate dintr'un salariu corespunzător misiunei și pregătirii lor. Cu privire la acest lucru Asociația clerului ortodox publică următoarele:

«Spre a se vedea cât de modeste sunt salariile preoțești în comparație cu salariile altor funcționari de stat, — cum ar fi de ex. cele ale corpului didactic, care sunt și acestea destul de reduse — dăm următoarea tabelă, după bugetul pe 1934—35:

I. La sate:

Un preot cu 8 clase de seminar, fără gradații bruto 1860 lei.

Un învățător definitiv, cu 6—7 clase de școală normală fără gradații bruto 2600 lei.

Un preot cu seminar, cu 4 gradații bruto 2170 lei.

Un învățător grad. 1 cu 4 gradații bruto 6250 lei.

Un preot licențiat fără gradații bruto 2580 lei.

Un preot licențiat cu 4 gradații brutor 4240 lei.

Un agent sanitar de control bruto 4550 lei.

Un medic de plasă bruto 7500 lei.

II. In București:

Un preot cu seminar, fără gradații, bruto 2330 lei.

Un învățător cu seminar, fără gradații, bruto 4450 lei.

Un preot cu seminar, cu 4 gradații, bruto 3260 lei.

Un învățător gradul I cu 4 gradații, bruto 8000 lei.

Un preot licențiat fără gradații, bruto 3460 lei.

Un profesor definitiv fără gradații, bruto 6650 lei.

Un preot licențiat cu 4 gradații, bruto 5480 lei.

Un profesor definitiv cu 4 gradații, bruto 12.350 lei.

Din comparația acestor cifre se vede foarte bine că salariile preoțești au fost fixate la un tip ce reprezintă *cam jumătate* din retribuția cuvenită clerului după titlul său de studii.

Din aceasta se deduce ușor că așa zisul venit dela epitrafil și folosința pământului nu este decât un complimentar la arătatele salarii scăzute. Atunci cum vine dl ministru Lapedatu ca să socotească venituri în plus, ceeace deja a fost avut în vedere când s'au fixat clerului niște salarii așa de scăzute, și să le mai reducă din nou până la desființare?

Măsura dlui ministru este de fapt o confișcare de salar și o tăgăduire a dreptului clerului de a fi retribuit de stat. Este aceasta în interesul țării, când se simte atâta nevoe de misionarismul integral al preoțimei în mijlocul poporului, mai ales astăzi când atâtea curente protivnice sapă la temelia statului?».

Pentru *preoții din Ardeal* se face o și mai mare nedreptate, deoarece acești preoți nu primesc salarul integral, ca preoții din vechiul regat, fiind ei luați în state cu «congrua» moștenită dela statul ungar, adecă cu o leafă, din cari s'au detras venitele stolare declarate cu ocazia votării legii congruei din 1898. Ce e drept, aceste venite declarate în aur nu sunt prea mari, dar sunt preoți, cărora li se reține din salarul actual aproape suma maximă de congruă, cum e cazul preotului din Sibiu, căruia i se reține astăzi anual 1594 lei. Dacă se vor reține din salar și venitele declarate *acum*, în urma legii inventarierii averilor bisericești, atunci preoțimea din Ardeal va suferi o îndoită reținere. Această reducere ar agrava și mai mult mizeria în care se sbate o parte din preoțime de ani de zile.

Dar se pune întrebarea: oare numai preoții au pe lângă salarul, — foarte redus ce-i drept, — și alte venituri? Nu sunt și alte categorii de salariați ai statului, cari să aibă și alte venituri pe lângă salariu? Logic ar fi ca, prin analogie, să se aplice această măsură — deși foarte nedreaptă — și față de aceștia. Așa d. p. ar trebui să se scadă din salarul medicilor de spitale, rurali și cei dela universitate, venitele ce le incasează dela clientelă, apoi din salariile advocaților Statului, ale profesorilor de drept dela Universitate onorarul proceselor purtate de ei. La notarii comunali se scad venitele ce le au?

Dar sunt și alte categorii de slujbași ai statului, cari în urma slujbei ce ocupă, au pe lângă salariu și alte venituri, destul de considerabile, cari uneori întrec suma salarului. Credeți că s'a gândit cineva să scadă aceste venituri din salariu, deși prin analogie aceasta ar fi just. Se vor scădea oare din leafă onorariile destul de mari ce le primesc profesorii din diferite comisiuni de bacalaureat, de capacitate, ori taxele de examene ce le primesc profesorii dela universitate, cari toate sunt venituri în plus? Dar jetoanele directorilor și paradirectorilor și inspectorilor de prin ministere și de pe la casele autonome, cari încasează sume mari pentru că iau parte în diferite comisiuni din același minister în timpul oarelor de serviciu, s'a gândit cineva vre-odată să le scadă din leafă? Să încerce vre-un ministru să vină cu o astfel de lege, că s'ar face o adevărată revoluție prin ministere.

Tot numai biata preoțime trebue să supoarte cu resignare orice nedreptate ce i se face.

Dar nu este legală această măsură ce se pregătește, deoarece aceasta se face pe baza datelor adunate până la 30 Ianuar a. c. la ministerul Cultelor în baza Legii pentru inventarierea averii și veniturilor bisericești. Pe baza acestor date în vederea unei noui salarizări a clerului tuturor cultelor, chestiunea va trebui studiată în ansamblul ei de o comisiune a ministerului, în care vor trebui să ia parte și reprezentanții bisericei. Vor trebui revidate cu toată conștienciozitatea și severitatea declarațiunile intrate, iară unele verificate chiar la fața locului și numai după ce se vor fi făcut toate acestea, se va putea purcede *prin lege* la statorirea salariilor, conform situației faptice după un calcul mediu pe

[1] Știrea se confirmă, deoarece dl ministru Lapedatu a declarat în ședința din 21 Martie a. c. a Sf. Sinod, că în noul buget se vor scade din salarile preoților veniturile din parohie. *(N. R.)*

5 ani şi ţinându-se seamă şi de cvalificaţiunea şi de misiunea preoţilor.

Aşa cum se încearcă acuma, ca, pur şi simplu să se reţină din salariu venitele declarate fără ca acestea să fi fost studiate şi verificate, este o mare greşală. Şi aceasta se face numai pentrucă trebue să se facă economii, când acestea se pot face mult mai uşor dela alte capitole bugetare, fără să se facă nedreptate unei categorii întregi de slujbaşi.

Nici nu ne vine să credem, că chiar dl ministru Al. Lapedatu, care a început cu repararea nedreptăţilor faţă de preoţime prin ştergerea celor două curbe speciale, să vină abia după câteva luni să-i facă această nedreptate, luându-i cu o mână ce i-a dat cu cealaltă. S'ar putea să se facă o nouă nedreptate faţă de preoţime, chiar acuma când criza e tot mai acută, când viaţa se scumpeşte zi de zi, iară «veniturile», de care se face atâta pomenire, şi cari sunt nesigure şi oscilează dela o zi la alta, scad simţitor în urma împuţinării veniturilor ţărănimei şi a lipsei creditului ei pe urma conversiunii, şi în urma propagandei «domnilor» şi «politicianilor» de a nu mai da preotului cele ce i se cuvin, pe motiv, că are leafă dela stat? Se face mare caz de veniturile sesiunilor din parohie, de câte ori vine vorba de plata lefurilor, deşi acestea sunt uneori aşa de mici încât abia trec ceva peste suma impozitelor, pe cari fiscul le încasează fără considerare la venitul real al lor.

Cum se potriveşte această măsură a dlui ministru Lapedatu cu declaraţia făcută în şedinţa din 24 Iunie 1934 a Senatului? Dsa, după ce a arătat programul ce se va pune în aplicare pentru sprijinirea doleanţelor preoţimei, a declarat: «Cum vedeţi un început serios, cutez a zice foarte serios, de restaurare a bisericilor noastre naţionale şi a celorlalte culte istorice în drepturile lor şi de reparare a greşelilor şi nedreptăţilor ce li s'au făcut în trecut. Iar aceasta în o vreme de mare penurie a tezaurului Statului şi de mari dificultăţi bugetare. Căci guvernul s'a socotit *obligat* să dea aceste reparaţii, obligat *moralmente* pentru situaţia şi rolul important, pe care bisericile şi cultele îl îndeplinesc în viaţa Statului şi obligat *politiceşte* pentru angajamentele ce şi le-a luat la timpul său de a aduce îndreptare vexaţiunilor şi nedreptăţilor ce s'au făcut acestor biserici şi culte».

Frumoase cuvinte, cari am dori să nu rămână numai vorbe, ci să se treacă la fapte!

*

Măsura proectată faţă de preoţime e vorba să se aplice şi *cântăreţilor* din vechiul regat, cărora ar urma să li se scadă din salar venitele din parohie. Anul trecut au fost scoşi din buget 2500 de cântăreţi, cari în 1 Octomvrie urmau să fie repuşi în buget, ca acum să li se ciopârţească din nou leafa, deşi cântăreţii sub raportul salarizării au o situaţie din cele mai precare. Promisiunea făcută anul trecut de dl ministru Lapedatu, cum cetim în gazete, nu s'a realizat.

In legătură cu situaţia cântăreţilor, ar fi vremea să li se acorde şi celor din Ardeal, cum de altfel s'a promis, un salar cât de modest, 200—300 Lei lunar, ca să nu fie aşa mare deosebire în diferitele provincii ale ţării. Şi în caz că nu s'ar putea, din cauza greutăţilor financiare, să se dea leafă la toţi cântăreţii, ar fi de dorit să se acorde salar măcar celor cu diplomă de cântăreţi în regulă. Numărul acestora în Ardeal nu trece mult peste 100, aşa că anual ar trebui o sumă de circa 400,000 Lei, care uşor s'ar putea găsi.

Şi în caz că nici acestora nu s'ar putea sări în ajutor, cel puţin celor din *Săcuime* ar trebui cu un ceas mai de vreme să li se acorde un ajutor modest, căci altcum sunt expuşi preoţii să nu mai poată face servicii divine în parohiile din Săcuime, din lipsă de cântăreţi, deoarece nu se găsesc cântăreţi localnici, căci în multe sate şi-au perdut limba, iară cei din alte părţi, nu se duc acolo, deoarece fiind venitele stolare de tot neînsemnate, nu le este asigurată existenţa.

In general problema *bisericii din Săcuime* e o problemă de stat, a cărei fericită soluţionare invoalvă în sine prestigiul şi caracterul de permanenţă a stăpânirii noastre româneşti. Prezenţa vie şi activă a Bisericii ortodoxe naţionale e menită să inaugureze o viaţă naţională solidă şi demnă. Pentru a-şi putea împlini misiunea, biserica trebue să aibă sprijinul efectiv al Statului, pentru reromânizarea credincioşilor perduţi şi pentru oprirea procesului de desnaţionalizare, ce durere, se continuă şi sub stăpânirea românească. Statul trebue să găsească mijloacele materiale pentru a veni în ajutorul elementului românesc din Săcuime. Până acuma s'a neglijat problema bisericească, prin ceeace elementul românesc a fost lăsat să tânjească sub raport bisericesc şi naţional.

Statul trebuie să înfiinţeze parohii noui, să acorde sesiuni parohiale, cantorale şi bisericeşti, să acorde ajutoare pentru zidiri de biserici şi case parohiale, iară preoţilor şi cântăreţilor să li se acorde un spor de leafă pentru misiunea grea ce au de îndeplinit în acest ţinut. Asemenea ar fi de dorit ca şi preoţilor din Munţii Apuseni, unde nu sunt sesiuni parohiale aproape de loc şi unde sărăcia e mai mare ca în altă parte a ţării, să se acorde un spor de salar.

*

In legătură cu această nouă nedreptate, trebue să repetăm din nou unele revendicări juste ale Bisericii noastre, cu tot începutul de reparare ale unor nedreptăţi din partea dlui ministru Al. Lapedatu. Aceste revendicări au fost prezentate în memorii din partea Consiliului Central bisericesc, ale Consililor eparhiale, ale Asociaţiei Clerului, forurilor în drept, deoarece şi astăzi, Biserica ort. cu toate îmbunătăţirile făcute, primeşte în proporţia sufletelor mai puţin decât celelalte culte.

Dacă este vorba de economii bugetare ar trebui să se înceapă cu celelalte culte. Aşa s'ar putea reduce din numărul prea mare de *canonici* greco şi romano-catolici, care au câte 6—8—10 la fiecare eparhie, pe când la ortodocşi nu sunt, cu excepţia mitropoliilor Bucureşti şi Sibiu, decât câte trei la fiecare eparhie.

In Octomvrie anul trecut eparhia greco-catolică din Baia-mare a mai primit încă 3 canonici pe lângă cei 3 de mai înainte. La acest capitol s'ar putea face economii considerabile.

Să se reducă numărul *protopopilor* greco-catolici cari sunt în număr de 75, pe când Biserica ortodoxă are numai 145, deci cu mult prea puţini în raport cu greco-catolicii.

Şi în ce priveşte *preoţii*, Biserica ortodoxă are prea puţini în raport cu numărul sufletelor şi în raport cu celelalte culte. Aşa, pe când la ortodocşi vine un preot la 1800 suflete, la saşii luterani vine unul la 900 suflete, la greco-catolici unul la880 suflete, la reformaţii unguri unul la 750 suflete şi la unitarii unguri unul la abia 630 suflete. Şi la capitolul protopopilor şi preoţilor s'ar putea face reduceri cari ar aduce mari economii.

Gradaţiile preoţilor să se achite la timp, căci acestea fac parte integrantă din salariu şi nu formează un spor incidental. Drepturile materiale ale preoţilor au fost călcate prin suspendarea plăţii la timp a gradaţiilor.

Tot asemenea să se achite gradaţiile consilierilor eparhiali după toţi anii serviţi la biserică şi stat, cum a fost până în 1932 şi *aceste gradaţii să se treacă în state nominal*, iară nu în sumă globală.

Ajutoarele de familie după copii să se achite dela prima a lunei ce urmează dela data înştiinţării naşterii copilului, iar nu numai cu începutul anului bugetar viitor, cum se face acum.

Să se achite *salariile restante* pe anul 1932 în bani, iar nu în bonuri.

Să se înmulţească numărul personalului dela centrele eparhiale, să se reînfiinţeze posturile de *misionari* şi revizori eparhiali, atât de indispensabili astăzi în biserică, când atâtea curente subversive sapă la dărâmarea unităţii sufleteşti a neamului. Să se înfiinţeze posturi de *inspectori ai învăţământului religios* în şcolile secundare şi primare, când acest învăţământ se face de preoţime gratuit.

In parohiile mai mari, unde sunt un număr mare de elevi în şcolile primare cu 8—20 de învăţători să se înfiinţeze posturi bugetate de *cateheţi* d. e. în Braşov, Sibiu, Sebeş, Răşinari, Cluj etc. căci preoţii locali nu sunt în stare să predea cum se cuvine învăţământul religios.

La Academiile teologice ortodoxe este absolut nevoie să se bugeteze câte un post de duhovnic şi secretar, fără de cari nu poate funcţiona normal o şcoală unde se cresc preoţii. La Academiile teologice greco-catolice statul plăteşte câte un post de spiritual şi secretar, aceasta însă o refuză Academiilor teologice ortodoxe.

Aceiaşi categorie de slujbaşi să aibă la toate cultele acelaş salar.

Să se avanseze în grad şi salar toţi funcţionarii dela Centrele eparhiale ortodoxe cum au fost avansaţi în 1929, la Mitropolia din Blaj.

Să se bugeteze salarul preoţesc pentru toate parohiile vacante, spre a putea întregi în cursul anului, iară până la întregire să se plătească din suma bugetată celor ce suplinesc vacanţele o sumă corespunzătoare.

Să se înscrie în buget sporul de 1/9 la retribuţiunile preoţilor din Ardeal, care să se verse la fondul de pensiune eparhial.

Să se ia în buget o sumă pentru ajutorarea preoteselor văduve din Ardeal, cari au astăzi pensiuni cari variază între 166 şi 1200 Lei lunar.

Să se ia în buget salariile personalului dela Mănăstirile şi schiturile din Ardeal. Să se urce raţia de hrană a călugărilor, care să le asigure un trai mai omenesc.

*

Pentru revendicarea acestora şi altor juste doleanţe ale Bisericei noastre şi în special pentru înlăturarea reducerii salariilor şi eventual pentru reînfiinţarea curbelor speciale, ar trebui făcute toate eforturile, ca pe căile legale, cu ajutorul chiriarhilor, a parlamentarilor, a Asociaţiilor clerului, să se dobândească dreptate pe seama Bisericei noastre. Sf. Sinod. care s'a întrunit zilele acestea, încă se va ocupa de soartea Bisericei şi a slujitorilor ei. Şi întrucât forurile cu cădere nu vor avea înţelegerea cuvenită, să se meargă până la M. Sa Regele Carol II, cerându-i ajutorul, ca să nu se mai facă o nedreptate. La caz de nevoie să se ţină un congres extraordinar al preoţimii, care să-şi spună răspicat durerea şi doleanţele şi să arate ţării întregi cât de maşter este tratată.

Am multă încredere şi nădejde în simţul de dreptate al dlui ministru Al. Lapedatu, al primului ministru G. Tătărescu şi al celorlalţi factori, cari apreciază cum se cuvine rolul Bisericii noastre şi al slujitorilor ei «care în tot trecutul nostru s'a confundat cu viaţa însaşi a Statului român» — cum a spus dl Lapedatu — ca să nu admită această nedreptate clerului, aruncându-l în şi mai cumplită mizerie ca până acuma.

In curând bugetul cultelor va trece prin comisia bugetară, unde Biserica va trebui să-şi aibă oameni cu greutate cari să apere interesele Bisericei şi ale preoţimei. Acelaş lucru va trebui făcut şi în Cameră.

Nu ne îndoim, că întrucât se vor face *la timp* şi cu toată hotărârea demersurile necesare din partea tuturor factorilor cu răspundere şi greutate ai Bisericii, se vor lua în considerare doleanţele ei.

Sibiu, 18 Martie 1935.

Pr. **V. NISTOR**

Nr. 2939—1935

Notificare oficială

Onor. oficii parohiale sunt rugate ca în adresele lor prin cari comandă luminări de ceară dela fabrica noastră de luminări, să precizeze cantitatea şi Nr. de fabricaţie al luminărilor, precum şi modul de expediere (cu ramburs sau contra cost).

Se atrage atenţiunea, că dacă la comandă nu se cere expedierea luminărilor cu ramburs, luminările comandate nu se pot expedia înainte de primirea preţului luminărilor.

Consiliul arhiepiscopesc

Sfântul Sinod a luat în desbatere problema salarizării clerului în noul buget. In şedinţa din 21 c. dl ministru Al. Lapedatu a făcut în faţa Sfântului Sinod o expunere a normelor după care se va face salarizarea clerului în bugetul viitor. Ele sunt acelea pe cari le analizează şi le arată ca profund dăunătoare, părintele consilier V. Nistor în primul articol al foii noastre. Sf. Sinod, nemulţumit cu situaţia ce se creează clerului în noul buget, a delegat pe II. PP. SS. LL. Mitropoliţii Moldovei, Ardealului şi Basarabiei să intervină energic la dl prim-ministru G. Tătărescu. Să sperăm că intervenţia înalţilor ierarhi va fi onorată cu un răspuns favorabil din partea dlui prim-ministru. Pe ziua de 22 c. *Asociaţia clerului* s'a întrunit într'un congres extraordinar ca să protesteze împotriva nouei umiliri ce i se aduce preoţimii. Congresul a ales o delegaţie de preoţi, care a fost primită în aceeaş zi în audienţă de M. Sa Regele.

Nr. 223—1935.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că văd. după Pr. Dumitru Câmpeanu din Sibiu, decedat la 5 Ianuarie 1935, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc a primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 16 Februarie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Cursurile celei dintâi *şcoale ţărăneşti* superioare în Sibiu s'au inaugurat în ziua de Joi, 21 Martie 1935, în sala de gimnastică a liceului „Gh. Lazăr". S'a ţinut, în această zi, în prezenţa tinerilor ţărani, veniţi la cursuri, şi a unui numeros public sibian, o frumoasă şezătoare culturală cu instructive expuneri şi cu un bogat program de producţiuni, coruri, teatru şi recitări executate cu râvnă şi pricepere de elevele şcoalei primare Regina Maria. Cursurile, la care au venit ţărani din judeţul Sibiului şi chiar din Vâlcea, sânt organizate, cu ajutorul intelectualilor locali, din partea despărţământului sibian al „Asociaţiunii" culturale. Timp de trei săptămâni se vor împărtăşi ţăranilor cunoştinţe, mai ales practice, din sfera lor de activitate la sat. Intreţinerea ascultătorilor la aceste cursuri este absolut gratuită, mulţumită bunăvoinţei şi sprijinului acordat de autorităţile noastre civile, militare şi bisericeşti.

Probleme, fapte, comentarii

Religia în spitale. — *De zece ani de zile, de când am introdus Duminecа Bolnavilor în a doua Duminecă din Păresimi, am cules o mulţime de experienţe variate, care merită fixate şi examinate.*

Mai întâi constatăm că însuşi corpul medical de azi s'a convins că vindecarea boalelor trupeşti nu constă numai din operaţie, pansamente, leacuri şi regim alimentar corăspunzător. Bolnavul se vindecă mai uşor şi mai sigur, când are linişte şi tărie sufletească. Starea sufletească are mare influinţă asupra trupului.

Dar liniştea şi tăria sufletească nu le poate da bolnavului ştiinţa medicală, ci religia. Rugăciunea întăreşte sufletul, aduce pace şi liniştire şi creează condiţiuni favorabile însănătoşirii. Un medic cuminte va zice bolnavului: Eu te operez, Dumnezeu te vindecă!

Medicul şi preotul sunt chemaţi să se ajute reciproc la vindecarea bolnavilor. Capelele din spitale nu sunt anexe de lux, ci necesare ca şi salele de operaţiuni şi farmacia.

Confesorii de spitale mărturisesc că slujbele religioase au un balsam sufletesc, de care lumea sănătoasă nu-şi poate da seamă. Slujbele religioase sunt urmărite de pacienţi şi sunt cerute cu o însetare nepotolită. Inchinătorii din spitale se simţesc înfrăţiţi prin suferinţele, cari îi apropie unul de altul, chiar chiar când nu sunt de aceeaşi credinţă.

Slujbele din spitale le ascultă cu plăcere şi aceia cari n'au fost credincioşi, cari nu s'au rugat lui Dumnezeu, n'au căutat biserica şi n'au cunoscut mângăierile credinţii.

Predicile, rostite pacienţilor din spitale, se deosebesc de alte predici. Ascultătorii nu se împrăştie, când confesorul a terminat slujba şi predica. Ascultătorii rămân împreună, îşi spun impresiile, discută ideile predicatorului, meditează asupra Evangheliei. Şi mulţi ies din spitale vindecaţi trupeşte şi renăscuţi.

Sunt necesare capelele în toate spitalele care să stea tot timpul deschise, la îndemâna celorce pot umbla. Şi biblioteci cu scrieei religioase pe seama pacienţilor. Şi confesori permanenţi la spitale, care să se apropie de patul bolnavilor, să examineze pe fiecare şi starea în care se găseşte grădina lui sufletească.

Confesoratul în spitale e necesar şi pentru personalul medical şi pentru îngrijitorii de bolnavi. Sacrificiile, pe care au să le aducă pe seama bolnavilor, nu le pot face aceia cari nu cred în Dumnezeu. Iar celce nu crede în Dumnezeu n'are iubire nici faţă de aproapele.

Biserica are slujbe pentru bolnavi. Desigur şi pentru vindecarea boalelor trupeşti. Dar mai ales pentru vindecarea păcatelor. Pentrucă păcatele au urmări şi asupra trupului. Rugăciunea e o medicină sufleţească, dar indirect şi o medicină trupească. Trupul este muritor, dar rugăciunea şi sfintele taine aduc harul mângăierii şi întăreşte sufletul în faţa tuturor crizelor.

E timpul suprem ca să se organizeze în mod sistematic confesoratul în spitale, cu capele, biblioteci şi cu surori de caritate, crescute în spirit creştin ortodox.

*

Robia babilonică a clerului unit. — Puţinul drept ce-i mai rămăsese clerului unit la alegerea mitropolitului dela Blaj e pe cale să fie restrâns şi mai mult de către pofta de dominaţie nelimitată a scaunului papal. Rămâne să vedem dacă va şti acest cler să-şi apere cu curaj puţinul drept ce i-a mai rămas. Ca să se întărească în lupta sa, ar trebuì să-şi reamintească de drepturile largi ce le avea clerul unit într'un trecut în care poftele papale întâlneau rezistenţă dârză şi bărbătească din partea lui.

Dăm câteva citate dintr'o scrisoare a lui Alexandru Novac, secretarul episcopului Inocenţiu Micu, adresată din Roma unui protopop unit, din prilejul presiunilor ce le făcea scaunul papal asupra clerului unit pentru a alege un alt episcop şi a părăsì pe Inocenţiu Micu. Scrisoarea e datată din 25 August 1747 [vezi colecţia Rosenfeld 35 din Muzeul Brukenthal].

Episcopul Inocenţiu Micu suspendase pe Petru Aron din demnitatea de vicar episcopesc şi-l excomunicase. Papa umbla cu gândul să înlăture pe Inocenţiu Micu dela episcopat şi să numească pe Petru Aron vicar apostolic pentru conducerea bisericii unite. Alexandru Novac scrie protopopilor: *„Aud că îl vor face (pe Aron) vicar apostolic; de va fi aşa,* **nimenea dintre Domniile Voastre să nu-l accepte,** nimenea să nu slujească cu el, ci să servească cu vicarul legitim, pe care-l va numì Domnul episcop".

După ce-i mai îndeamnă să se adune în sinod şi să ceară să li se trimită episcopul lor, Inocenţiu Micu, acasă, strigând că altfel *«toţi vom părăsì unirea»*, Alexandru Novac, care scria desigur inspirat de Inocenţiu Micu, aduce pilda unui mitropolit unit rutean care a voit să se impună cu voia papei şi a regelui, dar n'a putut, nefiind ales de cler. Apoi continuă: „Dacă ar căuta cineva în legile ţării, va afla un articol care prevede ca *clerul să-şi aleagă sieşi vlădică, făcându-se alegere legitimă;* apoi, prin consimţământul tuturor, să fie trimis la rege pentru aprobare".

Dar acestea erau pe vremea altorfel de oameni. Mai trezì-vor aceste cuvinte vre-un răsunet în inima celor de azi?

*

Pr. Petre Vintilescu: *Preotul în faţa chemării sale de păstor al sufletelor.* Capitole de teologie pastorală indirectă. Tip. „Carageale", Bucureşti, [1934]. Vol. de 295 pp. Preţul?

Manualul acesta, al profesorului dela facultatea de teologie din Bucureşti, are în vedere *persoana* preotului „în raport cu situaţiile pe care i le creează chemarea preoţiei".

Capitolele manualului formează o parte din cursul de Teologie pastorală, propusă de profesorul Pr. P. Vintilescu studenţilor săi din anul IV în prelegerile ţinute în anul şcolar 1933—1934.

O vastă literatură pastorală, publicată în limba germană şi franceză, precum şi lucrări de acelaş fel apărute în limba engleză, ca şi în cea română, sânt utilizate de autor cu simţ critic şi cu citaţii necesare, în prelegerile sale atât de luminoase şi atrăgătoare.

Dacă studenţimea se bucură mult de imprimarea acestui curs de teologie pastorală, nu încape îndoială că însaşi preoţimea, recitindu-l, îi va simţì plăcerea şi folosul.

Câteva puţine linii, din cartea părintelui profesor, nu vor fi de prisos reţinute şì la acest loc:

Aşa b. o. în capitolul despre *vocaţia* celui ce aspiră la treapta preoţiei, se spune: Inainte de oricare alte însuşiri, necesare păstorului sufletesc, se cere o capacitate de natură mai subtilă. Este vorba de o anumită dispoziţie interioară a candidatului, absolut necesară, care denotă *vocaţia* sa pentru sacerdoţiu. Vocaţia îşi are începutul într'un complex psihologic, în care intră o inclinaţie spre cele sfinte, dispoziţii interioare ale candidatului, ilustrate în exterior printr'o viaţă virtuoasă şi vrednică de un viitor apostol. Un astfel de element, care pe d'asupra dă dovadă de „un suflet simplu, dar echilibrat", trebue îndemnat să se pregătească pentru preoţie. Semnele vocaţiei se pot observa manifestându-se într'o formă naturală, şi deci sinceră, încă în faza copilăriei, în sânul familiei. Părinţii, cei dintâi, pot distinge în preferinţele copiilor lor aptitudiui pentru sacerdoţiu. Un copil care îşi face regulat rugăciunile, concentrat şi într'o atitudine meditativă, care iubeşte biserica şi manifestă dorinţa fierbinte de a participa la serviciul divin şi de a îndeplinì mici servicii în această ocaziune, care reţine cântări bisericeşti şi are o predilecţie serioasă în a reproduce melodiile imnelor bisericeşti; care respectă poruncile bisericii şi se arată pătruns de ele în purtarea lui; care se simte atras de persoanele bisericeşti şi le respectă, — un astfel de copil manifestă toate semnele vocaţiei sacerdotale în sensul ei *subiectiv.* Dacă alte condiţii, de integritate fizică şi însuşiri de inteligenţă, nu-i lipsesc, el trebue îndrumat spre slujba Domnului... [pag. 69—71].

In capitolul: *Preot căsătorit, ori preot celibatar?* Problema se rezolvă „uşor şi exact" cercetându-o în raport cu misiunea la care candidatul la preoţie înţelege să se angajeze primind hirotonia. Dacă celibatul se acceptă cu titlul de consacrare absolută, ca un sacrificiu deplin, voit în virtutea unui impuls interior puternic şi socotit necesar realizării unei virtuţi ori a unei opere practice, care fără un astfel de preţ n'ar fi posibilă, este de înţeles, de aprobat şi de admirat. A impune însă celibatul deavalma, ca o uniformă, înseamnează a-i răpì adevăratul caracter de virtute, care implică înainte de toate libertate, devoţie şi vocaţie specială. Este o uniformă care nu va cădea bine pe toate structurile individuale şi, deci, va stârnì ridicolul şi ipocrizia, inevitabile în astfel de situaţii... Negreşit, dacă nu putem subscrie pentru celibatul din oficiu, nu-l dispreţuim totuşi ca vocaţie. Mai mult, este de dorit, este necesar chiar ca în rândul păstorilor bisericii să se găsească doritori să intre şi de acei cari se pot angaja la un celibat voluntar, curat şi devotat, pentru a se dedica lucrărilor care cer o jertfă prea mare, căreia confraţii săi căsătoriţi nu i-ar putea face faţă, cel puţin cu urgenţa pe care ar reclama-o împrejurările parcurse într'un moment dat, de biserică. Dedicarea pentru ştiinţă şi promovarea ei în serviciul bisericii, organizarea şi administrarea unor opere practice de viaţă bisericească şi pietate, împlinirea unei misiuni în societate pentru biserică etc. sânt, eată, atâtea motive şi scopuri, în slujba cărora se pot pune vocaţiile speciale ale viitorilor păstori, cari dintr'o pornire şi sete inte-

* FOIŞOARA *

Comemorarea lui Nicolae Cristea

[6] de prot. **Emilian Cioran**
preşedintele Reuniunii

[Sfârşit]

In anul 1900, luând parte la sfinţirea monumentului dela Presaca, fostul ministru de finanţe al Ungariei, *Lukács* a întrebat pe preotul din Zlatna, cine era protopopul cu care te plimbai? „E asesorul mitropolitan N. Cristea dela Sibiu". Iar ministrul a zis: *„Imi pare foarte rău că nu m'am întâlnit cu el. Acesta e omul cel mai cuminte şi mai de omenie în toată naţia Dvoastră".*

In anul 1898, îşi împlinì o adâncă datorinţă a sufletului său, făcând o călătorie în Vechiul Regat, a vizitat mai multe oraşe, culegând impresii de oamenii şi locuri. A luat contact cu toţii bărbaţii de stat, expunându-le în amănunte şi cu autoritate politica naţională din Ardeal. El a spulberat multe din îndoelile marilor bărbaţi de stat din Vechiul Regat. La Brăila, ministru Stolojan făcându-i cunoştinţa, la masa comună, îi adresă în faţa tuturora, întrebarea: *«Părinte, Dta ai fost la închisoare pentru memorand?*

La răspunsul său afirmativ, ministrul Stolojan, în aplauzele însufleţite al mulţimei, se înclină în faţa lui Cristea şi-i sărută mâna. Era un *sincer omagiu* adus luptătorului, care reprezenta Ardealul robit.

Deopotrivă omul şi luptătorul a fost de o rară modestie, nu şi-a făcut reclamă ca alţii nici în toiul luptelor, nìci ulterior. Alţii, cu mai multă reclamă şi cu altă fire, au beneficiat şi atunci, urmaşii lor beneficiază şi după moarte. E *semnificativă* din cale afară întrelăsarea celor în drept, şi nu e locul aici să o analizez eu, afirm doar atât, că dintre cei cari supravieţuesc vremile de luptă ale trecutului — *singură venerabila* Dna Cristea, tovarăşa la puţine bucurii şi la multe suferinţe, nu este împărtăşită de o pensie viageră care se dă cu atâta generozitate în dreapta şi în stânga... tocmai de beneficiarii de pe urma acestor luptători!...

Revin la anii din urmă ai vieţii sale. Spuneam că la anul 1897, obosit, cu durere se desparte de Reuniune, rămânând numai preşedinte de onoare. Poate de multeori, ca şi în lupele politice şi în alte domenii de manifestare, a fost răsplătit cu ingratitudine, având chiar şi pagube materiale pentru binele obştesc şi pentru binele săvârşit faţă de unele persoane, încât către sfârşitul vieţii a putut spune: „De mult nu mai întâlnesc decât duşmănii, intrigi şi calomnii. Lucruri de valoare fără linişte sufletească — nu se pot".

„Niciodată — zice un împărat — mărirea celor glorioşi nu dispare odată cu moartea, virtuţile nu se sfârşesc odată cu trecerea lor în veşnicie, ci mai mult creşte părerea cea bună despre cei virtuoşi după moartea lor, pentrucă orice invidie faţă de cei răposaţi — dispare".

Amintesc la acest loc un moment interesant din viaţa meseriaşilor dela început. Ca rezultat al educaţiunii şi a trezirii sentimentului naţional prin Reuniune, s'a sistat în mare măsură obiceiul din trecut de-a se căsătorì meseriaşii români cu străine. —

Reuniunea meseriaşilor după trecerea din viaţă a preşedintelui de onoare, întâmplată la 1902, a pus bază unui „fond N. Cristea" cu scopul de a se ridica monumente bărbaţilor binemeritaţi ai Reuniunii. In fiecare an la Florii se săvârşeşte un parastas pentru preşedinţii şi binefăcătorii de totdeauna; astfel s'a statornicit un cult al oamenilor aleşi, iar în salele Reuniunii tablouri de tot felul eternizează şi ţine viu pentru cei de mâne trecutul cu oameni şi fapte pilduitoare.

Să nu ne seducă libertatea de astăzi, nici să nu ne amăgim în zilele cu soare, căci pot veni şi vremuri cu ceaţă, cu negură.

In anul 1918 în zilele de mărire în Sibiu singură Reuniunea meseriaşilor era cu cor şi membri închegaţi de a primi pe diferite personalităţi din Vechiul Regat şi din străinătate; un act de pietate pentru cel trecut în veşnicie, un moment de zidire sufletească.

Comemoraţiile nu învie morţii, dar să fie un prilej, un popas de reculegere de-a desprinde şi culege învăţături din pilda, activitatea oamenilor aleşi şi binemeritaţi pentru Reuniunea noastră, pentru neamul nostru.

E încă mult de lucru. *Să* fie oare generaţia de astăzi mai prejos decât cea de eri? *Să* fi dispărut oare simţul de solidaritate, de jertfă de unire, dragostea faţă de această instituţiune, cea mai veche din cuprinsul ţării româneşti? *Cât* ne vom preţuì noi înşine pe noi şi instituţiile de lumină şi cultură care ne ocrotesc, — *atâta prestigiu şi valoare* va avea clasa de mijloc în lupta de afirmare şi de înaintare, *care niciodată* şi la nici o clasă socială nu încetează.

Noi ne-am plinit în cadre modeste o datorie de recunoştinţă faţă de tot binele ce l-a săvârşit, în cei 30 de ani, fostul preşedinte N. Cristea, faţă de clasa de mijloc, faţă de Reuniunea meseriaşilor prin un pa-

rioară profundă se simt atraşi către astfel de meniri. De alt cum, biserica ortodoxă de răsărit stă în această privinţă pe temeiul regulelor dela început de a lăsa căsătoria şi celibatul pe seama vocaţiei şi a libertăţii candidatului la preoţie (pag. 187, 192, 194, 196).

Deşi paginile acestei cărţi au în vedere cu preferinţă pe ceice se pregătesc pentru treapta preoţiei de enorie, ele merită să fie cetite şi de alţi mulţi slujitori ai sfintei noastre biserici.

Dumineca Bolnavilor

Vindecarea Slăbănogului din Capernaum (Marcu 2, 1—12)

Mântuitorul nostru Isus Hristos poposia adeseori în Capernaum, oraş aşezat lângă Marea Galileii. Acolo îl cunoştea lumea şi alerga cu mic cu mare în jurul Lui. Venirea Mântuitorului în Capernaum de astă dată a rămas în amintirea creştinătăţii, pentru o întâmplare deosebită.

De data aceasta n'au năvălit la Mântuitorului numai cei sănătoşi, copiii, femeile, bărbaţii, popor de rând şi farisei, ci şi un bolnav, care era slăbănog şi zăcea în pat. Casnicii slăbănogului, rudele şi cunoscuţii, cuprinşi de milă faţă de cel bolnav, s'au socotit să-l aducă înaintea Mântuitorului. Dar casa şi curtea şi strada erau tixite de lume. Ceice aduceau cu patul pe slăbănog şi-au făcut drum printre mulţime, dar ajungând la casă, unde se găsea Isus, n'au putut înainta cu bolnavul lor.

Credinţa însă iscodeşte căi şi mijloace pe care omul nici nu le bănuieşte. Bolnavul dorea să ajungă la Isus şi ca să-i îndeplinnască dorinţa, au descoperit casa şi l-au coborât înaintea lui Isus.

Bolnavul simţea că Hristos nu-l va lăsa nemângâiat. Isus când l-a văzut, a rostit cuvintele: „Fiule, iartă-ţi-se ţie păcatele tale“ (Marcu 2, 5). La auzul acestor cuvinte, unii din fariseii cari erau de faţă, au început să murmure şi se gândeau în cugetul lor: „Cum poate acesta să ierte păcatele cuiva, căci numai unul Dumnezeu are putere să ierte păcatele oamenilor!“

Dar Mântuitorul, care cunoştea gândurile lor, a spus cu glas răspicat: „Ce este mai lesne a zice slăbănogului iartă-ţi-se ţie păcatele tale, ori ia patul tău şi umblă“? Dar, ca să vă încredinţaţi că Fiul omului are putere pe pământ să ierte păcatele, a zis slăbănogului: „Ia-ţi patul tău şi umblă! Şi îndată s'a sculat slăbănogul şi luându-şi patul s'a dus la casa sa“ (Mat. 9, 6—8). Lumea s'a mirat de ceeace a văzut acolo. —

Păcatul este boala sufletului. Şi un suflet bolnav dărâmă şi trupul cel mai puternic.

Boalele de care suferim, nu se vindecă numai cu doftorii, ci şi cu rugăciunea şi cu mângâierile sfintelor taine a mărturisirii, a cuminecării şi a sfântului maslu.

Credinţa e leac vindecător şi întăritor, credinţa aduce linişte şi răbdare în sufletul bolnavului, ca să înfrunte durerile trupeşti. Mulţi bolnavi după ce s'au mărturisit şi cuminecat, după ce li s'a slujit sfântul maslu, simt uşurare şi primesc puteri proaspete de reînsănătoşare.

Din sfânta Evanghelie de azi vedem mai întâi, că minunile pe cari le-a săvârşit Mântuitorul, sânt dovezile dumneneirii Lui. Mai învăţăm că nici un om care aleargă cu credinţă la Hristos nu se întoarce nemângâiat. Scăparea păcătoşilor este Hristos.

Ştie însă păcătosul că scăparea lui este Hristos? Aleargă el la Doftorul sufletelor şi al trupurilor? Aleargă la Hristos cum a alergat slăbănogul din evanghelia de azi, sau ca Iair pentru fiica lui (Luca 8, 40—56), sau ca Hananeanca pentru fiica ei (Mat. 15, 21—28), sau ca sutaşul pentru sluga lui? (Luca 7, 1—10).

Dar cei sănătoşi, cei credincioşi, arată ei râvna celor patru inşi din Evanghelie să ducă la Hristos pe cel păcătos? O, de-ar avea toţi credincioşii tăria dragostii de a aduce şi azi la Hristos, la Biserica Lui, pe bolnavii de păcate, de a mântui sufletele prinse în mrejile pierzării, în mrejile păcatului.

Calea care duce la Hristos, e îngrădită de piedeci, pe care ni le aşează în drum lumea şi răuvoitorul diavol. Să oblim calea şi să înlăturăm piedecile. Să deschidem larg porţile inimilor noastre de a înţelege durerea celor pierduţi cari au lipsă de ajutorul Domnului. Sufletele încătuşate, deslegaţi-le prin puterea rugăciunii. Sufletele, strivite de păcate, alinaţi-le prin faptele de milostenie. Dar mai ales prin pocăinţă, prin rugă, şi prin darul sfintelor taine, de care avem lipsă şi în acest post.

Pr. **Mihail Neagu.**

Mai afund pe drumul rătăcirii

Cu toate avertismentele frăţeşti ce le primeşte din toate părţile, părintele Iosif Trifa continuă să rivalizeze cu Biserica în a chema în jurul său pe credincioşi. Criticând acţiunea dusă de preoţii Bisericii prin delegaţie dela ierarhia canonic instituită, păr. Trifa strigă prin „Isus Biruitorul“ că la el este adevărata mântuire, la el este Isus, la el este Canaanul, iar în Biserică este Egiptul. Dintr'o pornire de lăcomie şi mândrie, dânsul se încăpăţinează în voinţa de-a desbina pe credincioşi în două părţi.

Şi nu se dă înapoi dela nici un mijloc capabil să-l ajute în acţiunea sa profund condamnabilă. După ce şi-a făcut o propagandă asurzitoare prezentându-se ca martir, inundat de lacrimi, acum recurge şi la inventarea de viziuni minunate.

Intr'un număr recent al foii d-sale, nu se sfieşte să vorbească pe larg de o pretinsă arătare a Domnului care l-ar fi îndemnat să meargă înainte în acţiunea de-a rupe pe credincioşi dela Biserică.

„Oare s'a împărţit Domnul?“ întrebăm şi noi cu Pavel. Oare a început Domnul să lupte cu sine însuşi? Sau nu mai e Domnul în Biserică? S'a dat pe partea păr. Trifa? Să nu fie! Totdeauna sfinţii şi marii martiri cari au avut viziuni, au primit dela cel ce se arăta şi porunca să lupte cât mai mult pentru mărirea Bisericii şi împotriva celor ce căutau să rupă pe credincioşi dela sânul ei.

„Arătarea“ păr. Trifa sau e dela cel rău, sau e invenţia unui om lipsit total de scrupule.

După ce a vândut „lacrimi“ cu nemiluita, acum începe să scoată pe tarabă „vedenii“. Un om care n'a plâns niciodată degeaba — dacă a plâns —, cum plâng în ascuns şi fără nici un folos material atâţia oameni de pe lume, ştie să transforme în marfă atracţioasă şi cele mai sfinte lucruri. Cinismul a ajuns la culme.

Ştiri din bisericile ortodoxe

„Biserica greacă în persecuţie“. Aceasta e expresia pe care a găsit-o de potrivită Sf. Sinod al bisericii Elladei faţă de atitudinea condamnabilă pe care autoritatea politică a avut-o şi o are faţă de problema vechiului calendar. Se ştie că atunci când, înainte cu câţiva ani, biserica oficială a întreprins reforma calendaristică, statul, sub conducerea lui Venizelos, a promis tot sprijinul său pentru a duce la izbândă această chestiune atât de gingaşă. Astăzi, dacă statul şi biserica oficială folosesc noul calendar, poporul şi o mulţime de preoţi ţin încă tot vechea rânduială a sărbătorilor. Şi atât de acută a devenit problema aceasta de o vreme încoace, încât Sf. Sinod promisese la un moment să hirotonească preoti cari apoi să ţină sărbătorile după ritul vechi, lucru pe care autoritatea bisericească nu l-a făcut sigur.

Dar statul, prin deputaţii lui speculează azi această situaţie cumpărând voturile „stiliştilor“ şi promiţându-le tot felul de ajutoare materiale. Le promit, şi le dau, biserici; îi susţin printr'o presă a lor proprie prin deputaţii stilişti destul de numeroşi. Există chiar la Atena o puternică societate a stiliştilor, cu şedinţe şi membri numeroşi. Incât ziarele spun cu tot dreptul că „Biserica ortodoxă grecească a ajuns la un greu impas cu problema stilistă“ (Εστία, 17. II). „Politica pasională şi criminală pe care o duc guvernele de azi a făcut problema stilistă aproape nerezolvabilă, căci cu nădejdea că repede va uita opinia publică o mică incorectitudine, cu dorinţa de a nu se supăra bunii votanţi stilişti pe simpaticii politicieni, cu teama instinctivă în faţa oricărei hotărâri energice şi bărbăteşti, guvernul a lăsat nestingherită activitatea stilistă, a lăsat atmosfera să se clarifice dela sine şi azi, după ce îi chiar încurajează, problema a ajuns într'o fază tragică“ (Εστία, 17. II). „Căci problema stilistă nu-i o problemă numai a guvernului, ci una care neglijată în chipul acesta duce la o adevărată shismă, la o conturbare a rânduelii publice şi la o slăbire a frontului sufletesc naţional, aşa bine atrăgea atenţia acum un an şi mai bine însuş patriarhul Constantinopolei. Şi iată că guvernul şi politicianii lui dau ocazie stiliştilor să batjocorească chiar biserica (vezi şi Ἐλεύτερον βῆμα, 18. II).

Incât expresia Sf. Sinod că Biserica greacă e în persecuţie chiar dacă e puţin exagerată, denotă o grea stare de lucruri.

T. Bodogae

C. preoţi să stea în fruntea mişcării Oastea Domnului

rastas în biserica catedrală înainte de amiazi şi acum incadrând comemorarea prin un concert la care aţi luat parte.

Apelăm, cu acest prilej festiv la toţi oamenii de bine să sprijinească clasa de mijloc, având atâţia măeştri pricepuţi, aproape în toate branşele, apelăm, la toţi oamenii cu suflet *să sprijinească* Reuniunea noastră, înscriindu-se ca membri, — e cel mai curat omagiu ce-l putem aduce memoriei lui N. Cristea.

Apelăm la toţi meseriaşii români, bătrâni şi tineri deopotrivă, cărora duhul lui Cristea le adresează următorul mesagiu ca un testament de urmat: *Dacă nu puteţi* face mai mult în aceste vremuri mai prielnice, păstraţi cel puţin intactă moştenirea spirituală şi materială pe care v'am lăsat-o, eu şi urmaşii mei în conduccre. Şi ori de câteori gânduri haine sau şoapte rele voesc să vă desintereseze de această vatră de lumină, a Voastră a tuturora, — sau să vă învrăjbească între voi, de câteori veţi fi la răscruci rătăcitoare şi păgubitoare pentru interesul nostru şi al Reuniunii, apelaţi şi *întrebaţi* duhul senin şi plin de bunătate a lui Cristea şi pe al doilea fondator Tordăşianu şi veţi afla calea de adevăr, de liniste şi de mântuire în rezolvarea oricărei probleme.

Iar în ce mă priveşte personal, ca urmaş în conducerea Reuniunii după aceşti oameni aleşi, binemeritaţi ai Reuniunii cărora nu sunt vrednic să le desleg cureaua încălţămintelor lor, Vă aduc înainte în această zi festivă de comemorare inscripţia de pe uşa intrării la biserica curţii de Argeş:

„Eu duc pe celce plânge la rai de mângăere,
Pe orb către lumina cerească 'l aduc eu,
Voi ce intraţi aici, goniţi orice durere
Şi orice disperare lăsaţi pe pragul meu“.

Iubiţi meseriaşi, — Voi ceice intraţi şi susţineţi Reuniunea, orice supărare, neînţelegere de ordin personal aveţi între voi, lăsaţi la pragul ei de intrare, ca să Vă puteţi lumina şi încălzi; uşile Reuoiunii sunt deschise ca şi ale bisericii, numai astfel vă veţi putea ridica acolo unde dorim să fiţi: *zale* de închegare în lanţul social al neamului românesc, — astfel va creşte prestigiul fiecăruia şi al tuturora, numai astfel uniţi vă veţi impune şi veţi fi preţuiţi.

La împlinirea a 100 ani dela naşterea fondatorului N. Cristea, ne plecăm cu recunoştinţă în faţa memoriei care în veci va fi binecuvântată.

INFORMAŢIUNI

† **Dr. Gheorghe Baiulescu** medic în Braşov, fiu al regretatului protopop Bartolomei Baiulescu şi fost întâiul primar român al Braşovului, apoi prefect şi inspector general, s'a stâns din viaţă ajuns la vârsta de 80 de ani, închinaţi binelui neamului şi ţării desrobite. Venerabilul octogenar, apreciat doctor şi mult respectat în cercurile intelectuale ardeleneşti, a fost înmormântat în 18 Martie 1935 în cimitirul din Groaverii Braşovului. Veşnică să-i fie pomenirea!

Dela oficiul tel. post. Sibiu. Conform ordinului Direcţiunii generale a poştelor, Nr. 66.588 din 14 Martie 1935, *localitatea* şi *strada de destinaţie* a corespondenţei poştei de scrisori, va fi scrisă **numai** în limba oficială a ţării româneşti, — contrar nu se vor primi pentru expediere.

Din Cernăuţi. Domnii jos notaţi sânt rugaţi binevoitor să-şi comunice adresele — *Cercului studenţilor teologi ardeleni «Andrei Şaguna», Reşedinţă, Cernăuţi:* Marcu T. Grigorie, Jula Octavian, Deheleanu Petru, Nistor Sorin, Pop Ioan şi Oniţiu Nicolae.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 24 Martie 1935, va predica părintele protopop *I. Dăncilă;* ear Luni 25 Martie (Bunavestire) părintele protopop *E. Cioran.*

Festivalul religios din Dumineca Ortodoxiei, organizat în sala prefecturii judeţene din partea Societăţii femeilor ortodoxe române şi a „F. O. R.“ — Sibiu, a întrunit un public neobişnuit de numeros. La acest solemn prilej a conferenţiat P. C. Sa prot. *Tr. Scorobeţ,* consilier arhiepiscopes, desfăşurând problema *Renaşterii sufleteşti.*

In stările critice de astăzi, care cer o grabnică însănătoşire morală şi spirituală, cuvintele înţelepte şi cuprinzătoare de creştinesti adevăruri, rostite de Prea Cucernicia Sa, au produs mulţumire celor mai în vârstă şi au dat îndrumări pedagogice tinerimii, pentru a stărui în cultivarea virtuţilor şi în credinţă în Dumnezeu.

Festivalul care a fost onorat de prezenţa I. P. S. Sale a Mitropolitului *Nicolae* a P. S. Sale Arhiereului vicar Vasile, şi a altor fruntaşi din localitate, a fost deschis şi încheiat cu frumoase coruri religioase, executate de coriştii Academiei noastre teologice, dirijaţi de studentul Florea. Inainte de încheere a vorbit dna Eugenia Tordăşianu, prezidenta societăţii fem. ort. secţia Sibiu, şi a distribuit premiile pentru cele mai bune lucrări dela concursul dat la religie de elevele liceului sibian de fete „Domniţa Ileana“.

Publicare de licitaţie minuendă.

Consiliul parohial din Aciliu în baza ord. cons. Nr. 843—1935 Exp. dă în licitaţie publică cu oferte închise *lucrările de construcţie în roş* a zidirii bisericii noui.

Valoarea lucrărilor după deviz.

Condiţiunile de licitaţie, planul şi devizul nouii biserici se pot vedea la oficiul parohial din Aciliu.

Licitaţia se va ţinea în prezenţa consiliului parohial la *7 Aprilie 1935 la ora 3 d. m.* în sala şcolii din Aciliu, având fiecare oferent a depune un vadiu de 5% în numerar sau în efecte de stat după cursul pieţii, dela preţul din deviz.

Toate materialele şi salahori îi dă parohia.

Consiliul parohial din Aciliu

A apărut în **Editura Comisiunii administrative a Tipografiei şi Librăriei arhidiecezane**

Istoria bisericii româneşti din Transilvania

de ŞTEFAN METEŞ

Vol. I

Preţul: broşat 280 Lei, legat 330 lei. Se poate procura dela

Librăria Arhidiecezană, Sibiu

Strada Mitropoliei 45

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 31 Martie 1935 — Nr. 14

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noul buget al cultelor

In jurul bugetului cultelor pe anul 1935—6 s'au ivit multe zvonuri și o agitație care, după ultimele precizări ale dlui ministru Al. Lapedatu, nu mai poate avea temeiuri puternice. Suntem în măsură azi să aducem din sursa cea mai sigură următoarele informații în legătură cu acest nou buget:

D. Al. Lapedatu, ministrul cultelor, a ținut să pună în aplicare prin noul buget pentru prima dată cele trei criterii de justiție în materie de ajutorare a cultelor, ce se cuprind în Legea pentru regimul general al cultelor în România: 1) proporționalitatea numerică a credincioșilor, 2) averea de care dispun cultele și 3) trebuințele reale ale cultelor. Era o nedreptate, ce-a dăinuit prea mulți ani, ca personalul eclesiastic al cultelor minoritare, cu averi uriașe, să primească dela stat un salar echivalent cu preoții ortodocși, cu toate că primea și dela cultul căruia îi servește salarii considerabile.

In linia acestei preocupări d. ministru Al. Lapedatu a dispus o inventariere a averilor de cari dispun diferitele culte. In urma acestei inventarieri s'a constatat că diferitele eparhii ale cultelor minoritare au venituri de 4, de 5 și de 6 ori mai mari ca Biserica ortodoxă. La repartizarea sumelor bugetare d. ministru a ținut seamă de această proporție.

Pe de altă parte în bugetul cultelor pe anul bugetar ce începe trebue să se opereze o reducere de 10%, consimțită de toate ministerele. Această reducere, care la Ministerul cultelor nu se poate aplica decât personalului, neexistând un capitol de materiale, ca la celelalte Ministere, se ridică la suma de circa 50 milioane. La ea se mai adaugă suma de 90 milioane echivalentă cu sporul acordat salariilor preoțești în urma ștergerii celor două curbe speciale, spor pe care d. ministru Lapedatu, după ce le-a acordat în ultimele luni ale bugetului trecut, vrea să-l asigure și pentru anul bugetar viitor, dar care, precum n'a făcut parte din bugetul ordinar în anul trecut, nu putea fi înglobat în bugetul ordinar nici în anul ce vine, având în vedere că bugetul pe noul an are tendința să se micșoreze nu să crească.

Deci îi trebuia Ministerului cultelor o sumă de 140 milioane lei pentru a plăti aceleași salarii cari s'au plătit bună oară în Martie anul acesta (1935). Neavând de unde le lua, o soluție simplistă ar fi fost să se lase iarăși în ființă cele două curbe speciale, prin ceeace ar fi scăpat de-a mai plăti 90 milioane, iar cele 50 mil., ce reprezintă reducerea de 10% ce trebuie să o accepte în anul bugetar ce vine și Ministerul cultelor în rând cu toate celelalte Ministere, să fie repartizate uniform, cu un procent fix, de 5 sau 10% la toată preoțimea, indiferent de cultul de care ține și de veniturile ce le mai are pe lângă salariu. Ar fi trebuit bunăoară ca un preot ortodox din Munții Apuseni fără nici o bucată de pământ să fie supus exact la aceleași grele reduceri ca și un preot catolic din Banat, cu sute de jugăre ca eclejie. Să primească amândoi același salar; un salar mult redus față de cel actual din care trebuia să se detragă mai întâi sporul dat în urma desființării celor două curbe speciale și apoi noua reducere de 5 sau 10 la sută. Ar fi fost dreaptă această procedură? N'ar fi fost apăsarea mai mare pentru preotul care nare nici un venit pe lângă salarul dela Stat?

Dl ministru Lapedatu a evitat însă soluția aceasta simplistă, care numai la aparență egalizează pe slujitorii altarului, dar în realitate crează nedreptăți dureroase. In loc să aplice tuturor o reducere egală, a aplicat acolo unde sunt averi considerabile, o reducere mai mare, iar unde nu sunt averi deloc n'a aplicat nici o reducere.

Astfel din cele 140 milioane, cari trebuiau repartizate, ca reduceri, pe toate cultele, Biserica ortodoxă n'are de suportat decât vre-o 40 milioane, deci nici a treia parte, deși numărul sufletelor ortodoxe e de vre-o 2½ ori mai mai mare ca al sufletelor celorlalte culte (Era la început vorba să se aplice Bisericii ortodoxe o reducere de 82 milioane, dar în urma intervențiunilor ierarhilor noștri, d. ministru Lapedată a coborât această sumă la jumătate). Aceasta-i o primă dreptate. In loc să fi suportat preoții ortodocși, așa săraci cum îi știm, o reducere egală cu personalul eclesiastic al cultelor minoritare atât de bogate, iată că reducerea cea nouă va fi mai mare la cultele minoritare.

Dar și în cadrele Bisericii ortodoxe sunt eparhii mai bogate, cu mai mari venituri. Dacă s'ar aplica reducerea de 40 milioane la fel pe toți preoții ortodocși, ar veni la fiecare o reducere de circa 9% (La unele eparhii minoritare red. e și de 60-70%). Dar avându-se în vedere varietatea veniturilor dela eparhie la eparhie, pe arhiepiscopia noastră revine o reducere de circa 6%, fiind printre cele mai sărace.

Dar s'a mers cu aplicarea acestui principiu de dreptate și mai departe. In loc să se aplice b. o. tuturor preoților din arhiepiscopia noastră aceeași reducere de 6%, s'a ținut iarăși socoteală de venituri. In unele parohii sunt eclejii frumoase cari aduc oarecare venit; în altele toată nădejdea preotului, e în salarul dela stat. Existau până acum, în chipul acesta, mari inegalități. De acum ele se vor diminua. Astfel preoților din Munții Apuseni nu li se va aplica în noul buget absolut nici o reducere, ci el va rămânea același ca în Martie a. c. de pildă. De cele 2 curbe speciale am spus că ele rămân șterse așa că și la preoții cari vor suferi reduceri, acestea se vor calcula din salarul sporit prin suprimarea acelor curbe. Media reducerilor în arhiepiscopie fiind de 6%, se înțelege că unor preoți neaplicându-se nici o reducere, altora li se va aplica una mai mare. Dar ca criteriu al reducerilor nu se iau veniturile stolare, ci *numai eclejia*, socotindu-se de fiecare hectar o sumă minimă, inferioară chiar evaluărilor celor mai pesimiste.

Noi salutăm în bugetul cel nou apariția eficace a ideii de dreptate și de reală egalizare, exprimată deacum un deceniu în legea de organizare bisericească. Pentru aceasta nu putem decât să mulțumim dlui ministru Al. Lapedatu. Se înțelege că dreptatea deplină nu va fi realizată decât atunci când preoțimea va încadrată în ce privește salarizarea între slujbașii cu aceeaș pregătire, urmând ca din acel salariu să se detragă apoi la cei cu venituri din parohie, echivalentul acelor venituri. Credem că dl ministru Lapedatu, care cunoaște atât de bine trebuințele slujitorilor altarului și importanța Bisericii în Stat, se va strădui să împlinească și acest deziderat în legea pe care intenționează să o aducă în legătură cu salarizarea clerului.

Nu putem să încheiem aceste lămuriri fără a respinge toate atacurile îndreptate, din prilejul discuțiilor recente în jurul bugetului, de unii preoți din București împotriva legii de organizare a Bisericii ortodoxe. Ce legătură este între legea aceasta și reducerile de salariu pe cari le face statul, uneori din necesități, dar alteori (acum însă nu e cazul) din aversiunea cercurilor conducătoare față de Biserică? Cine mai e naivul să creadă că se împiedecă un guvern de-o lege când vrea cu orice preț să reducă salariile preoțimii, fie din necesități bugetare, fie din neînțelegere față de misiunea Bisericii? Spunem aceasta pentrucă anumiți preoți interesați din București, doritori să canalizeze sentimentele produse de orice eveniment nefavorabil, împotriva legii, ca împotriva unui țap ispășitor, nu mai contenesc să îmbete lumea cu naivități ca aceea că dacă s'ar schimba niște articole din legea de organizare, în sensul că în loc de *congruă* statul dă *salariu* și că dacă parohiile ar renunța la eclejiile lor, am fi asigurați pe vecie de fidelitatea statului în achitarea neștirbită a unor salarii egale cu ale celorlalți slujbași. Să ne ferească Dumnezeu de vremuri mai grele, dar să nu dăm pasărea din mână pe cea din gard. Se împedecă un guvern de un articol din lege când nu mai vrea să-l respecte? La reducerile operate în salariile celorlalți slujbași, s'a împedecat statul de legile categorice cari le garantează acelora dreptul?

Unii au mers atât de departe că au regretat reînființarea Ministerului cultelor, pe motiv că dacă aparțineam la Instrucție, ne apăra dl ministru Dr. C. Angelescu și pe noi, cum apără corpul didactic. Dar sub Ministerul de Instrucție am fost, când ni s'au aplicat cele 2 curbe speciale, cari nu s'au aplicat corpului didactic. Să nu uităm că suprimarca acestor două curbe este opera exclusivă a Ministerului de culte nou reînființat și a titularului său actual, dl Al. Lapedatu. Dacă nu se reînființa Ministerul cultelor, nu se suprimau cele 2 curbe speciale și prin urmare reducerea de pe anul bugetar ce vine ar fi fost mai mare.

Chiar dacă acum este în fruntea Ministerului Instrucțiunii un titular care poate ne-ar fi apărat, dar la acel departament se perindă și titulari cari n'au nici o înțelegere pentru Biserică, socotind-o ca a 5-a roată la car față de școală. Pe când așa, Ministerul cultelor va fi totdeauna un apărător al nostru, iar titularul lui un om a carui atențiune se concentrează exclusiv asupra trebuințelor Bisericii. Și apoi ține de prestigiul Bisericii să fie reprezentată în guvernul țării printr'un ministru, dar și prestigiul statului e ridicat înaintea cetățenilor atunci când le arată cât de mult prețuește credința religioasă, încredințând unui ministru de sine stătător grija cultelor.

Să nu conexăm deci lucruri cari n'au nici o legătură între ele.

Situația clerului ortodox. — Ședința dela 26 Martie 1935 a Senatului a fost ocupată, aproape întreagă, de chestiunea situației grele a clerului bisericii noastre, în urma reducerilor de ajutoare în bugetele anilor ultimi, care au cerut clerului ortodox să aducă jertfe mai mari decât cereau altor categorii de slujbași ai țării.

A luat cuvântul, în această ședință, I. P. S. Sa Patriarhul *Miron* constatând, că biserica ortodoxă română, sub raportul sprijinului ce i se dă din visteria țării, este *cea din urmă* între *toate* cultele din țară. Inaltul prelat a cerut lămurirea situației în conformitate cu principiile depuse în *legea cultelor*, arătând în temeinice motive necesitatea unui cât mai simțit sprijin pentru clerul bisericii noastre.

Dl ministru *Al. Lapedatu*, în largă expunere, înfățișează modul în care s'a întocmit bugetul cultelor în situația financiară deficitară a statului; în bugetul pe 1935—1936 a trebuit — spune dl ministru — să mențină, pe întregul an bugetar viitor, salariile clerului și funcționarilor eclesiastici de pe ultimele trei luni ale exercițiului încheiat, adecă cu eliminarea celor două curbe excepționale. —

Au mai vorbit: P. S. Sa episcopul *Vartolomeu* al Râmnicului, și Păr. *Popescu*-Bălțești, care a stăruit să se aducă legea armonizării salariilor; atunci când legea aceasta va fi stabilită, se va ști că atât este salarul, și dacă se cer sacrificii, să le facem cu toții fără deosebire. Abia atunci se va putea desăvârși opera de echitate și dreptate; — astăzi însă, situația clerului ortodox este, ca și în anii precedenți, mai grea decât a celorlalte categorii de slujitori ai patriei române.

O carte de valoare

Tiparnița arhiepiscopiei noastre a scos la lumină o nouă carte de valoare, în seria celor didactice. Este: **Istoria Bisericii și a vieții religioase a Românilor din Transilvania și Ungaria,** *a marelui istoric ardelean* **Ștefan Meteș.**

Ca bază pentru această scriere ce urmărește evenimentele până la 1698, dl Ștefan Meteș a luat prima ediție a «Istoriei Bisericii românești din Ardeal și Ungaria» publicată de Dsa în 1918. Dar acea primă ediție se prezintă acum larg întregită și temeinic revăzută pe baza literaturii bogate ce-a apărut dela 1918 până azi pe acest teren. Un capitol referitor la arta bisericească din acele vremuri vine și el să complecteze, ilustrat cu vreo 115 repreduceri de icoane, biserici, pagini de manuscrise și tipărituri, această scriere densă de fapte și extrem de minuțioasă.

Un tablou în care imaginea, de abia schițată până acum, a vieții noastre bisericești trecute, prinde să-și umple contururile cu amănuntele dramatice ale unei vieți mișcătoare, o frescă în care se dă atenție, dincolo de scheme, fiecărui colțișor de viață, cartea aceasta ne va face posibilă de aci înainte o mai continuă, mai amplă și mai intuitivă reprezentare a trecutului nostru bisericesc.

Apărută în condiții tehnice de mare farmec, cartea te îmbie ca o legendă eroică, cu peripeții tragice, cu suferințe nenumărate în planul fenomenal, cu biruințe strălucitoare în lumea spiritului românesc, cu o continuă asceză și mortificare externă, dar cu o tot atât de continuă creștere a forțelor de vitalitate interioară, izbucnind din când în când în flacările orbitoare ale creațiilor artistice, în expresiile unor cugetări de adâncă filozofie, în eroismul unor neînfricați luptători și martiri pentru limbă și lege.

In peste 500 de pagini se desfășoară lupta supraomenească spre viață a unui popor, înlănțuit și apăsat, ținut în lipsurile cele mai crunte și înăbușit în orice aspirație spre lumină.

Mai mult de altă sută de pagini ne pune la dispoziție tot felul de indici: al episcopilor și mitropoliților, al izvoarelor folosite (vreo 400 la număr), al numelor și locurilor istorice, al cărților și manuscriselor vechi, al cuprinsului în amănunțime.

Este, sub acest raport, o carte civilizată care reușește să facă toate ușurințele cetitorului care vrea să găsească ceva la moment.

Autorul merită toate adâncile noastre mulțumiri pentru acest dar ce-l face Bisericii neamului.

Dumnezeu să-i ajute să ne dea la timpul promis (încă în acest an) volumul II, care descrie evenimentele până la 1848.

Probleme, fapte, comentarii

Activitatea F. O. R. la Brașov. — Secția F. O. R. dela Brașov, de sub președinția dlui *Ioan Moșoiu*, directorul liceului „A. Șaguna", se află în plină activitate. Anul 1935 s'a inaugurat cu un ciclu de conferințe ce continuă să se țină în sala festivă a liceului Șaguna. Până acum au conferențiat: Ioan Lupaș, dna Al. Cantacuzino, Onisifor Ghibu, Nae Ionescu.

La 17 Martie (Dumineca ortodoxiei) cu prilejul adunării generale, în prezența clerului din protopopiatul Brașov și a membrilor Frăției, a conferențiat dl Ioan Moșoiu despre: „Biserica ortodoxă și neamul"; iar corul bisericii Sf. Adormire, sub conducerea părintelui Ioan Brânzea, a executat un frumos program religios.

După ce s'a dat citire raportului despre bogata activitate din cursul anului trecut, s'a votat cu multă însuflețire următoarea **moțiune:**

1. Membrii FOR-ului roagă pe I. P. Sf. Mitropolitul **Nicolae** *al Ardealului și pe dl profesor universitar* **Dr. Sextil Pușcariu,** *președintele FOR, să continue străduințele pentru redobândirea fundațiunii «Gojdu»;*

2. Să persevereze în acțiunea, întreprinsă și îmbrățișată cu atâta însuflețire de toată suflarea ortodoxă, pentru desființarea Concordatului cu Vaticanul și pentru denunțarea acordului încheiat la Roma cu Vaticanul;

3. Să se insiste pe lângă guvernul țării, ca biserica noastră națională, dimpreună cu slujitorii ei, să fie repuși în toate drepturile lor morale și materiale, pe baza principiului just al proporționalității, a cărui aplicare nu ar cere sacrificiu imposibil de împlinit în vremurile grele de azi;

4. Pentru recunoașterea acestor drepturi, brașovenii ortodocși sânt gata ori când la luptă și fără șovăire, repetând declarația făcută de înaintașii lor, la 1701: «gata sântem să ni se verse sângele, de cât legea strămoșilor să o pierdem»;

5. Adunarea condamnă acțiunea de îndepărtare de biserică a părintelui Iosif Trifa, care nu se sfiește a ridica cuvânt de ocară și de învinuiri asupra Capului bisericii noastre; mărturisim deplină solidaritate cu mișcarea religioasă Oastea Domnului de sub conducerea Arhipăstorului nostru I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, care a știut să toarne, cu atâta măestrie, duh nou de viață creștină și militantă în societățile inspirate și înfăptuite de I. P. S. Sa».

*

Comemorarea înființării FOR-ului. — In vederea împlinirii a doi ani dela înființarea Frăției Ortodoxe Române președintele cercului protopopesc Jiu, dl inginer *Iosif Iancu*, inspector general de mine, membru al adunării eparhiale, a convocat comitetul despărțământului pentru 5 l. c. în Casinoul funcționarilor superiori din Petroșani. După o cuvântare de deschidere mai lungă, în care s'au arătat legăturile mirenilor cu opera bisericii și s'au sulevat momentele mai importante ale înființării FOR-ului, comitetul a decis să prăznuească — după amintirea calendaristică — în cadre mai largi, la Dumineca Ortodoxiei, faptul acesta.

Potrivit acestei hotărâri, — comunicată la timp tuturor conducătorilor din parohii ai FOR-ului, — la vecernia din 17 c. din biserica Sf. Nicolae din Petroșani, slujită de P. C. protopop *I. Duma*, răspunsurile le-a dat neîntrecutul cor mixt „Dragostea de neam" din Petrila-Regele Ferdinand I. După rugăciunea de seara președintele, dl ing. *Iosif Iancu*, deschide adunarea festivă.

Corul cântă: „Sfânt, sfânt"... și concertul Muzicescu: „La râul Vavilonului" cu atâta măestrie și simțire, încât numerosul public, obișnuit cu dese manifestări culturale și artistice de nivel ridicat, — a rămas extaziat. Ochii tuturor se ațintau spre „tatăl" bun al acestui cor, ing. șef *Ant. Moteț-Grigoraș*, care — prin dirigintele *Aug. Dumbravă* și elementele câștigate pentru îndelungata trudă muzicală — a creat această minune a văii Jiului.

Urmează conferința dlui profesor *Gh. Ghiță*, membru al comitetului eparhial al FOR-ului, profesor al liceului de băeți din Petroșani. Dsa vorbește, avântat și frumos stilizat, despre fericirea și buna stare a țărilor, în care stăpânirea vremelnică este călăuzită de principiile Impărăției lui Dumnezeu, — propovăduite de Biserica Lui. Dupăce arată pilde din istorie, — explică naționalismul Bisericii ortodoxe, ale cărei precepte singure ar putea face să se sanеze diferitele crize ale epocii. Cultură și muncă națională în cadrele Bisericii noastre, — iată singura salvare. „Fiți Dvoastră mlădițele de sălcii cari înmuguresc în iarnă vestind neapărata sosire a primăverii când înfloresc și dau rod toate nădejdile Bisericii și neamului nostru", — închee dl Ghiță.

După un ultim concert religios al corului, președintele — mulțumind colaboratorilor săi și publicului numeros — închide adunarea.

Astfel s'au rugat împreună, vreme de două ceasuri, preoți, ingineri, directori, minieri, țărani, dascăli, magistrați și ofițeri, în biserica din Petroșani, pentru preamărirea lui Dumnezeu prin înaintarea neamului românesc în bunurile duhovnicești și materiale, sub călăuzirea Frăției Ortodoxe, — în ziua cuviosului Alexă, omul lui Dumnezeu... *I. P.*

*

Anarhia uniată. *Am reprodus într'un număr trecut strigătul de alarmă al Părintelui Septimiu Popa în fața anarhiei ritualiste din biserica unită, în fața curentului de rătăcire a minților, de împestrițare bufonă a cultului răsăritean, de încercare de-a rupe poporul unit din comunitatea religioasă a neamului românesc.*

Zăpăceala e adâncă, a prins în vârtejul ei funest multe capete cu sau fără tonsură în păr, dar în orice caz rase de tot la minte și la bun simț, prin strungile dela Roma și Innsbruck.

«Lumina Creștinului», revista catolică din Iași, salută în Nr. 3 a. c. o astfel de manifestare simptomatică la un anumit Pater, A. Pop din Bixad. Admirator al formelor religioase ce le observă la secui și dornic de-o cât mai fraternă apropiere de ei, Paterul Augustin Pop propune, după «Lumina Creștină», ca „autoritățile în drept să desemneze comisiuni, cari să dea acelor devoțiuni haina ritului răsăritean și totodată să introducă în cărțile bisericești pe marii Sfinți, cari au trăit după anul 1054». «Lumina Creștină» citează din deșteptul pater, ca dintr'un oracol, următoarea năsbâtie:

«Condamnăm tendința de a ne păstra și pe mai departe, ca biserică și ca rit, în izolare hermetică de orice curent religios și avânt de spiritualitete, ce vine dela Roma. Nu ne putem împăca cu ideea de-a figura ca o ramură streină în marele arbore al bisericii catolice, care nu vrea să primească sucul dătător de viață al trunchiului. Ori suntem catolici, și atunci trebue să participăm din plin la viața bisericii, ori, dacă aceasta nu se face, trebue să recunoaștem că suntem foarte defectuoși în catolicismul nostru».

Cum mai seamănă emfaza aceasta, ce nu-și mai poate opri avântul amețitor al beției de cuvinte, cu discursul lui Brânzovenescu, despre revizuirea constituției.

Dacă vreți să fiți catolici integrali ce mai tot profanați sfintele cărți de slujbă ale Răsăritului, pe cari nu voi le-ați făcut, ci aceia pe cari-i huliți? Ce mai tot băgați în vinul tare al spiritualității cultului răsăritean apa chioară isvorâtă din alte subsoluri? Ce mai umblați să coaseți petece cenușii și posomorâte pe haina strălucitoare a cultului răsăritean, când ea e întreagă și n'are lipsă de nici o cârpeală? Luați-vă cultul catolic în întregime și fiți întregi și consecvenți.

Hibrizi ați fost de când v'ați născut, hibrizi veți fi cât vă va mai răbda Dumnezeu pe fața pământului! E tara fatală a uniatismului. E trista lui definiție. **Ori-ori,** *ca situație netă, tranșantă, nu va fi o realitate la voi, decât în senzul hilariant al lui Brânzovenescu!*

FOIȘOARA

Orizonturi spirituale

In penumbra mănăstirii Brâncoveanu

Voi continua în foiletonul de azi publicarea impresiilor ce le-am cules la sfânta mănăstire dela Sâmbăta de sus. Locul acesta de singurătate și mister mi-a lăsat în suflet urme neșterse și m'a făcut să întrezăresc dincolo de cotidianul omenesc, lucruri cari ar trebui să formeze pivotul existenței noastre, aici pe pământ. Nu se uită ușor un colț de cer înstelat și ireal, un freamăt de pădure asemenea unor odihnitoare acorduri de violoncel, o pajiște însorită, o atmosferă mistică, o înserare plină de taină. Nu se uită ușor lozinca ce se desprinde atât de magnific din tăcerea grotelor celor mai gigantici munți ai țării noastre, din rigiditatea și maiestatea stâncilor acestor munți: să te ridici până pe culmile spiritualității. Nici acele supreme postulate etice pe cari le 'nțelegi în toată măreția lor, numai în momentul când te găsești singur în fața dumnezeesc de puternicului univers și a Creatorului său. O clipă de reculegere în penumbra acestei mănăstiri prețuește mai mult decât ani întregi de speculații metafizice de minoră importanță, speculații cari nu sunt altceva decât niște seducătoare mreje în jurul cărora o incomensurabilă naivitate ne face să gravităm atât de mult. Aici am înțeles pentru prima dată gestul acelor oameni cari denunță legăturile cu lumea din care fac parte, și mânați, nu atât de nostalgia unei vieți solitare, cât mai ales de dorința desăvârșirilor spirituale, apucă calea regală, dar atât de grea a uitării și a renunțărilor, calea mănăstirii.

In valea Sâmbetei, vuetul apei cântă fără de 'ncetare o melopee tristă, nostalgică: aici a fost o mănăstire. O cantilenă duioasă, din vremuri de demult. Un cântec care venea de afund de negură istorică. Nu trebue să fii o fire emotivă ca să te înduioșeze evocarea tragediei acestui sfânt locaș de închinare, vad al tămăduirilor sufletești și trupești. Pentrucă în locul acesta s'a consumat o adevărată tragedie, în veacul în care sufla peste pământul bătrânului Ardeal duhul dementei proselitiste. In locul acesta canonadele lui Bucov — regisate de mâni sacrilege — au izbit cu furie un altar dumnezeesc. De câte ori mă gândesc la lucrul acesta, îmi pare că întrece limitele de comprehensiune ale minții mele. Cât de vindicativă trebue să fie ființa omenească, cât de puternice trebue să fie resentimentele oamenilor față de semenii lor, cât de mare trebue să fie aversiunea și cecitatea lor morală, pentru a ajunge să-și dărâme chiar și altarele ridicate pentru preamărirea lui Dumnezeu. Infrățirea oamenilor, predicată de blândul Isus, a fost și va rămâne pentru noi, un ideal inaccesibil. Am rămas aceiași incorigibil tezaurizatori de bunuri pământești, suntem refractari oricăror îndemnuri de spiritualizare și de prea puține ori viața noastră este străfulgerată de înalte idealuri.

Momentul în care am făptuit primul păcat, se repercută adânc în viața noastră spirituală. In fața primului păcat consumat te cuprinde o tristețe iremediabilă. Ai senzația unei fulgurante rostogoliri într'un abis. Resorturile sufletului tău se frâng dureros. Un sentiment de imensă vacuitate pune stăpânire peste tine. Conștiința îți înfige în inimă țărușul unei cumplite remușcări. Iți dai seama că sufletul tău și-a pierdut puritatea, a pactizat cu țărâna. Cât durerea ta este mai mare în clipa când ai făcut prima concesiune păcatului, cu atât bucuria sufletului tău va fi mai intensă în ziua când și-a recâștigat supremația asupra lutului. Ziua aceasta va fi o zi de sărbătoare pentru sufletul tău. Viața nu ți se va mai părea prozaică. Zilele nu ți se vor mai părea anoste și exasperant de plictisitoare. Toate acele imponderabile de cari atârna viața noastră nu te vor mai tulbura, iar viziunea mormântului sumbru, care mai curând sau mai târziu se va deschide și se va 'nchide și pentru tine, nu-ți va mai da fiorul chinuitoarelor sentimente de anxietate.

In după amiaza aceea de August, valea Sâmbetei cânta fără 'ntrerupere... Aici a fost o mănăstire. Un cântec duios ce venea din afund de negură istorică. Și-acesta a fost singurul cântec pe care l-am ascultat în ziua sărbătorii sufletului meu. Stam lângă izvorul tămăduirii. Izvorul cu apă vie care te face să pătrunzi până la obârșia tainelor ce 'nconjoară. De un asemenea izvor a vorbit Mântuitorul când învăța sub cerul torid al Palestinei. Câte nădejdi nu leagă mulțimea credin-

„Farul Nou" al familiei Frollo nu mai cunoaşte nici o margine în îndrăsneală şi necuviinţă. De câtva timp nu mai conteneşte să mustre pe I. P. S. Sa Patriarhul ţării noastre pe motiv că a îndrăznit să spună că şi Biserica ortodoxă este tot atât de „catolică" şi „apostolică" ca şi cea apuseană şi pentrucă a apelat la românii uniţi să fie mai apropiaţi de fraţii lor ortodocşi.

Iată cuvintele pentru cari foaia italianului Frollo, misionarul papei în România, nu iartă pe I. P. S. Sa Patriarhul nostru. Ele au fost rostite la Ateneul Român, cu prilejul comemorării revoluţiei lui Horia, Cloşca şi Crişan:

„Deci este o îndatorire patriotică şi naţională indiscutabilă, că fraţii noştri uniţi cu Roma sunt datori a se apropia cât mai mult de majoritatea covârşitoare a fraţilor lor dreptcredincioşi.

„Doar Biserică fraţilor ortodocşi cu nimic nu e mai puţin „catolică" şi mai puţin „apostolică" din punct de vedere al doctrinei, decât biserica celor străini de neamul nostru şi de aspiraţiunile ţării noastre" [citat din „Farul Nou" din 17 Martie a. c.].

Ne-am tot silit şi noi să descoperim ce e ofensător pentru uniţi, sau chiar pentru catolici, în aceste cuvinte. Ar mai fi avut drept organul familiei Frollo să se supere când I. P. S. Sa Patriarhul ar fi spus că biserica catolică nu are adevărul în măsura în care îl are Biserica ortodoxă. Deşi credem că în Italia sau în Franţa nu poate împedeca nimeni pe şeful bisericii catolice să spună la o serbare naţională din acele ţări că catolicismul singur are cu el adevărul. Iată însă că organul familiei Frollo nu mai dă drept şefului Bisericii poporului românesc nici măcar să spună că *şi* Biserica ortodoxă are în ea adevărul. Ar vrea organul familiei Frollo să spună I. P. S. Sa la toate ocaziile solemne că Biserica ortodoxă este în rătăcire?

Cât priveşte apelul adresat fraţilor uniţi „de-a se apropia cât mai mult de comunitatea neamului românesc", ce este aci de blamat? Azi când atâţia „apostoli" cu nume exotice lucrează de zor ca să creeze tot mai multe puncte deosebitoare între uniaţi şi ortodocşi, desbinând poporul în două, apelul I. P. S. Sale Patriarhului, rostit din suflet îndurerat de Român, e cât nu se poate mai potrivit.

Dar ce să-i faci dacă organului familiei Frollo nu-i convine!

Necuviinţa organului frollist se ilustrează şi prin alte cazuri. Intr'un număr recent acesta profanează memoria marelui şi nemuritorului nostru mitropolit: *Andrei Şaguna*, mustrându-l că n'a fost destul de bun român. Dar, despre această impertinenţă revoltătoare, într'un număr viitor.

Bate câmpii ca să nu tacă. — Dl Cepariu, nădejdea cea mai de pe urmă a uniaţiei, s'a înfundat lamentabil. Pornise cu un mănunchiu de „dovezi" luate dela Nilles, — precum le mai luase odată din acelaş loc suspect şi A. Bunea — să arate că actele de naştere ale uniaţiei sunt autentice, iar I. Crişan este un calomniator, un falsificator şi un autor discreditat chiar de profesorii lui dela Lipsca.

Unul câte unul am frânt argumentele dlui Cepariu. Docil, dl Cepariu s'a retras tot mai înapoi, neopunând nici o rezistenţă, nefăcând nici cea mai mică încercare să rămână pe poziţiile în cari era atacat. De actul din 4 Sept. 1700 n'a mai amintit nimic din prima zi. Povestea cu discreditul lui Crişan în faţa profesorilor dela Lipsca, a părăsit-o la al doilea atac. Acuza de „fals" în ce priveşte traducerea cuvântului „obiceiu" prin „fides", a lăsat-o baltă în urma demonstraţiei noastre din data trecută.

De mulţimea de îndoieli şi argumente cari sfârtică rău certitudinea autenticităţii actelor de naştere ale uniaţiei, dl Cepariu n'a vrut în ruptul capului să se apropie nici măcar cu vârful degetului. Aşa se apără actele de bază ale instituţiei din care faci parte?

Totuşi ca să nu tacă chiar de tot, dl Cepariu face sgomot. Da de-o uita lumea de chestiunea în discuţie şi de ruşinea dsale! Ne spune că cuvântul „unire" însemnează identificare. Par'că numai acest senz l-ar avea cuvântul „unire" şi „a se unì". Par'că nu s'ar numì adeséori şi *alianţa* dintre două sau mai multe ţări *uniune, front unic.*

Incolo dl Cepariu întinde o laudă in *abstracto* streinilor: lui Cihac, Miklosich etc. având grije să-l amestece printre ei şi pe Nilles. De Nilles ce să spunem? Lauda *în general* i-ar fi căzut bună când ar fi căutat dl Cepariu să-l scoată mai întâi de sub povara *concretă* a atâtor fapte difamante câte i le-am descoperit în articolele noastre. Dar aşa?

Cât despre Cihac, Miklosich şi ceilalţi, Dumnezeu să-i ierte, sau să fie sănătoşi! N'am avut nimic cu ei. Am spus numai de Nilles că o limbă nu se poate cunoaşte perfect din dicţionar, oricâte calităţi ar avea acel dicţionar. Nici un dicţionar, nici chiar unul făcut de un Român, nu poate cuprinde toată bogăţia de nuanţe a unei limbi. Un cuvânt îşi schimbă uşor înţelesul, dela o poziţie din frază la alta, dela legătura cu un cuvânt la legătura cu un alt cuvânt. Fiecare cuvânt are nenumărate nuanţe de înţeles. Nuanţe atât de fine, atât de greu de precizat, ca trecerile dintre culori, ca adierile de zefir.

In chestiunea păstrării actelor de unire în biblioteca din Budapesta, dl Cepariu rămâne iarăşi, cu bună ştiinţă, în domeniul confuziei şi al vagului. „Nu ni l-au păstrat chiar ei (iezuiţii) în colecţia de documente a lui Hevenesi, în biblioteca universităţii din Budapesta?". Noi am explicat lucrul acesta în articolul anterior. Intrebăm a doua oară: De când sunt depuse aceste acte în biblioteca din Budapesta? Asta-i chestia.

Fără nici o justificare dl Cepariu trâmbiţă un ditiramb iezuiţilor, iarăşi *in abstracto*. Din nou îi amintim că, dacă voia să-şi întemeieze într'adevăr lauda, trebuia să spulbere în prealabil argumentele noastre prin cari am dovedit «*necinstea*» iezuitului Nilles şi a iezuiţilor Baranyi şi Hevenesi. Altfel lauda stă pe nisip, sau chiar pe un teren de fapte potrivnice. Nu va fi, dealtfel, atât de naiv dl Cepariu încât să creadă că, dacă l-a găsit dsa pe Macaulay din care să citeze cuvinte de laudă la adresa iezuiţilor, nu putem găsì şi noi autori destui din cari să citäm cuvinte de defăimare la adresa acestui ordin de care a fost şi este scârbită întreagă lumea.

Am fi aşteptat din partea uniaţiei o mai serioasă sforţare întru apărarea actelor ei de bază. Dar se vede că cu imposibilul nu poate lupta nici cel mai vrednic zel. Ce nu se mai poate apăra, nu se mai poate. Legenda actului dela 4 Septemvrie 1700 şi a celor 4 puncte primite, zicè-se, în Octomvrie 1698, nu mai poate fi scăpată dela moarte.

Dar uniaţia de azi, cu cinismul ce-o caracterizează, nici nu mai are lipsă de ea.

Congresul profesorilor dela Academiile teologice. In zilele de 18, 19, 20 Aprilie 1935 va avea loc în Sibiu primul congres al profesorilor dela Academiile teologice ardelene. E un eveniment important pentru viaţa religioasă şi bisericească a Ardealului, căci în acest congres se vor discuta, frăţeşte, şi se vor stabilì norme comune în ce priveşte educaţia şi cât mai buna pregătire a viitorilor preoţi.

Societatea „Tinerimea Română", care a împlinit 56 ani de existenţă, îş continuă binefăcătoarea activitate în scop de a întări şi mai mult legăturile sufleteşti cu tinerimea şcolară.

O delegaţie a societăţii, condusă de venerabilul său preşedinte, dl *Nae Dumitrescu*, şi de mai mulţi profesori, a sosit Duminecă, venind din capitală, să viziteze *Sibiul*.

Intâmpinaţi cu multă dragoste, membrii delegaţiei au asistat dimineaţa la sf. liturghie săvârşită în catedrala mitropolitană, unde la sfârşitul serviciului a rostit o frumoasă predică păr. protopop I. Dăncilă.

In sala mare dela Thalia s'a desfăşurat apoi o măreaţă manifestare culturală patriotică, în asistenţa unui public ales şi numeros, în frunte cu P. S. Sa arhiereul vicar *Vasile*, dl general *V. Economu* comandantul corp. VII de armată, dl prefect al judeţului *N. Regman*, ofiţeri superiori, profesorime din Sibiu ş. a. Delegaţia este salutată prin cuvântul dlui *I. Sandu*, directorul şcoalei normale „Andrei Şaguna". Dl. *N. Dumitrescu* răspunde scoţând la iveală însemnătatea vechiului centru de cultură românească şi de ortodoxie care a fost Sibiul. Au mai vorbit, din delegaţie, dnii gen. *Pavelescu* şi păr. Prof. *Dr. A. Crăciunescu;* ear tinerimea şcoalelor noastre a executat mai multe coruri. Filmul „*Concursurile Tin. Rom. din 1934*" au stârnit vii aplauze.

In aceeaş zi s'au vizitat muzeul Asociaţiunii culturale şi şcoalele secundare, comerciale şi normale; ear seara delegaţia a asistat, în sala prefecturii judeţene, la înălţătoarea conferinţă a dlui general *Economu*, comandantul corpului VII de armată. Dl general a tălmăcit, în scurte şi luminoase cuvinte, schimbările treptate ale răsboiului de întregire din 1916—1918 şi rolul vitezei armate române în acest răsboi.

A doua zi, Luni, delegaţia a plecat spre Bucureşti cu cele mai bune impresii.

Meditaţie

Remediul

cel mai eficace contra ispitelor trupului nostru îl găsim la picioarele Crucii Mântuitorului nostru Isus Hristos

„Ceice sunt ai lui Hristos, trupul şi-au răstignit împreună cu patimile şi poftele lor" (Gal. 5, 24). Regele Artaxerxe într'o zi a avut la masă ca oaspe pe Aman, omul cel mai intim al său. In timpul mesei, la un moment dat, regina Estir s'a sculat cerând regelui pentru sine şi pentru poporul ei viaţa lui Aman, zicând despre el: „Vrăjmaşul şi duşmanul cel mai temut al nostru este Aman". Iar regele Artaxerxe fără întârziere porunceşte ca pe spânzurătoarea gătită de Aman pentru Marhodeu, să fie spânzurat însuşi Aman, zicând: „Să fie spânzurat el pe dânsul" (Estir 7, 6).

Sub Aman trebue să înţelegem trupul nostru. Intr'adevăr trupul e duşmanul nostru şi vrăjmaşul cel mai temut al nostru, căci cu cât îi permitem mai multe cu atât devine mai rebel, şi cu cât îl îngrijim mai mult cu atât mai multe supărări ne aduce.

Aman a fost spânzurat nu în casa lui, ci la poarta cetăţii Suza spre cea mai mare ruşine a lui. Astfel şi noi, slujitorii lui Dumnezeu, *trebue să spânzurăm pe Crucea lui Hristos trupul nostru rebel* cu piroanele părerii de rău, a fricii şi a dragostei lui Dumnezeu, zicând cu Psalmistul: „Pătrunde cu frica ta cărnurile mele, că de judecăţile tale m'am temut" (Psalm. 118, 120).

Cu tot dreptul apostolul neamurilor conclude: „Ceice sunt ai lui Hristos trupul şi-au răstignit împreună cu patimile şi poftele lor" (Gal. 5. 24). Să vedem, luând de criteriu acest citat, suntem sau nu ai lui Hristos? Când Isus Hristos, Mântuitorul nostru, şi Adevărul cel veşnic a fost pe Cruce, cu cei fără de lege s'a socotit, pentruca pe noi din nedrepţi să ne facă drepţi şi sfinţi.

Sfânta Scriptură zice: „Atunci au răstignit împreună cu Dânsul doi tâlhari, unul deadreapta şi unul de-a stânga" (Mat. 27, 38). Tortura cea mai obişnuită pentru tâlhari era crucea şi Isus Hristos Fiul lui Dumnezeu, socotit ca corifeul tâlharilor, era spânzurat chiar în mijlocul a doi tâlhari.

Dar ce deosebire între aceşti doi tâlhari: unul, cel pocăit, a fost mântuit, iar al doilea a fost osândit pe vecie. Crucea lui Isus Hristos a fost tribunalul cel mai înalt dela care nu există apel, şi Cel răstignit pe ea era judecătorul cel suprem. Unul din tâlhari, care a crezut, a fost achitat, iar al doilea, care ocărea şi blestema, a fost osândit. Prin aceasta ni se pune în vedere ce va face acest Judecător cu vii şi morţii, punând pe unii de-a dreapta, iar pe alţii de-a stânga.

Tâlharul cel de-a stânga reprezintă lumea care nu încetează de-a batjocorì şi insulta pe Isus Hristos şi pe aderenţii cari poartă Crucea lui. Tâlharul cel de-a dreapta este trupul nostru pentru care duhul nostru se răstigneşte, suferind toate pentru el şi mângâindu-l îi aduce mântuirea zicând: „Astăzi vei fi cu mine în raiu", adecă iute vor trece suferinţele şi necazurile tale, numai puţin să ţii cu mine şi pentru aceste puţine suferinţe vei fi tovarăşul meu pe veci răsplătit.

Oh, iubiţilor fraţi în Domnul, să răstignim pe acest tâlhar al nostru, adecă trupul nostru cu toate patimile şi poftele lui, pentruca în ceasul morţii noastre de asemenea să ne învrednicim a auzì din gura lui Isus Hristos Celui răstignit: „Astăzi vei fi cu mine în raiu".

Dumnezeu a poruncit lui Moisi că fiecare familie izraelteană să ungă pragul şi amândoi stâlpii uşii cu sângele Mielului Pascal, pentruca *Ingerul cel distrugător, văzând semnul sângelui pe uşile lor, să nu fie rana întru ei, să nu peară* (Eşire 12, 13).

Sângele acestui miel este chipul Mielului celui fără de prihană, omorât pe Cruce pentru mântuirea noastră.

Dreptaceea, iubiţilor fraţi, când va veni diavolul, distrugătorul sufletelor noa-

---

cioasă de izvorul acesta providenţial? Câte dureri fizice, câte suferinţe morale nu alină izvorul acesta? Cârpele atârnate de pomii de lângă izvor simbolisează suferinţele acelora cari aleargă aici să-şi potolească arşiţa sufletului şi să-şi vindece boalele trupului. Şi sunt mulţi acei cari sufer în lumea aceasta. Despre minunile făcute de apa acestui izvor vorbeşte un întreg ţinut. Aceste minuni nu sunt inventii. Sunt fapte reale cari se pot verifica. Desigur, raţiunea, care-şi trăieşte ultimele clipe pe soclul ei impresionant şi pentru care credinţa nu este altceva decât un narcotic al celor urgisiţi, nu poate vedea în toate aceste lucruri altceva decât iscusită colportare a unor masive minciuni cari întreţin legenda unei mănăstiri. Căci mănăstirea Brâncoveanu dela Sâmbăta de sus a trăit şi va trăi prin minunile făcute de izvorul tămăduirii. Minunile acestea, în pofida tuturor acelora cari nu cred în ele, s'au făcut. Impunătoarele procesiuni cari s'au făcut an de an la acest izvor, confirmă în mod inapelabil credinţa în apa lui miraculoasă. Cărări tăcute şi adumbrite duc la izvorul tămăduirii. Izvorul acesta a reînviat mănăstirea Brâncoveanu.

In penumbra mănăstirii dela Sâmbăta de sus!

Stam lângă izvorul tămăduirii. Departe se zărea estompat vârful Negoiului. In faţă aveam valea Sâmbetei, care se vede până sus la originea ei. Pitorescul acestei văi, împreună cu întregul peisagiu, atât de încântător, atât de reconfortant al locurilor cari formează fieful mănăstirii, l-am descris în mod cu totul sumar în foiletonul meu precedent asupra mănăstirii Brâncoveanu. Economia acestei foişoare, impusă de spaţiul restrâns al ziarului, mă obligă să omit multe lucruri legate de pământul acesta, pe care l-am conturat data trecută. Amintesc în treacăt despre înfăptuirile realizate la această mănăstire în ultimul timp. Subliniez încăodată faptul că în momentul când solicitudinea I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae s'a îndreptat spre locaşul acesta, din falnica mănăstire brâncovenească de odinioară, n'au mai rămas decât nişte ruine triste năpădite de bălării. Erau amintirea unei mănăstiri. Ridicarea acestui sfânt aşezământ din ruine, cu păstrarea caracterelor şi specificului brâncovenesc, cu păstrarea picturei bizantine şi a tuturor acelor lucruri cari formează apanajul şi farmecul bisericilor şi mănăstirilor ridicate de voevodul Constantin Basarab Brâncoveanu, până în stadiul de a fi redat cultului, a fost într'adevăr un gând temerar. Dar gândul acesta, printr'un efort perseverent şi o neadormită grijă, s'a putut realiza. Ultima etapă a lucrărilor se va executa vara viitoare. După aceasta mănăstirea va putea fi sfinţită şi dată în seama viitorilor ei slujitori.

Cum a putut fi reînviată mănăstirea aceasta? Era întrebarea care s'a insinuat sediţios în cugetul meu. Fac abstracţie de voinţa de granit a înaltului nostru ierarh, care n'a făcut altceva decât să se erijeze în interpret al unei dorinţe care latent exista de mult, traducând în realitate o cerinţă care exista în sufletele tuturor credincioşilor. Ce a reînviat mănăstirea Brâncoveanu? Două lucruri: izvorul tămăduirii de care v'am vorbit mai sus, şi necesitatea unei renaşteri sufleteşti prin mănăstiri. Despre acest din urmă lucru, într'un viitor foileton.

V. Sămărtinean

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

stre, ispitind trupul nostru cel slab spre păcătuire şi aşteptând încuviinţarea noastră, de grabă să alergăm la Crucea lui Isus Hristos şi prin meditaţie asupra patimelor sale să ne adăpostim la picioarele acestei Cruci. Iar diavolul trecând pe lângă noi nu ne va putea aduce nici o rană ca să pierim.

Tovit cel bătrân fiind orbit prin gunoiul unei rândunici, a recăpătat vederea prin fierea amară a peştelui. Tovie luând din fierea peştelui, dată de îngerul Rafail, a uns ochii tatălui său bătrân, şi îndată acela a văzut (Tov. 11, 12).

Orice păcătos, dar mai ales cel desfrânat, este orb. Ce sfat să-i dai? Să-şi aplice şi dânsul fierea. Fierea aceasta este amărăciunea patimilor lui Isus Hristos. Aceste patimi, de le va medita des şi serios, va învinge mai uşor impulsurile cărnii şi supărările ispitelor.

De câte ori ne simţim apăsaţi de cugete rele şi suntem îmbolditi la plăcerile cele nepermise, de atâtea ori să punem înaintea ochilor noştri sufleteşti scena răstignirii pe Cruce a lui Isus Hristos pentru noi.

In caz de ispită să zicem: Dumnezeul meu este răstignit pe Cruce, eu vreau să mă tăvălesc în plăceri? Să nu fie, ci să viеţuească în mine Isus Cel răstignit! Cine poate să mă despărţească de dragostea lui?

O femeie oarecare, fiind întru curgerea sângelui de doisprezece ani şi nimic folosindu-i ca să se facă sănătoasă, a venit la Isus Hristos, zicând întru sine: măcar de hainele lui de mă voi atinge, mă voi mântui. S'a atins de hainele lui şi s'a însănătoşat. Iar Isus Hristos pe această femeie sfioasă şi înfricoşată o mângâie zicând: „Fiică, credinţa ta te-a mântuit, mergi în pace» (Luca 5, 28).

Şi noi avem o curgere de sânge care ne pricinueşte slăbirea duhului, poftele noastre trupeşti, care ne slăbesc peste măsură.

Remediu contra acestei curgeri şi slăbiri este alergarea la Crucea Celui răstignit, acolo vom găsi leacul pentru încetarea acestei curgeri.

Dacă într'adevăr suntem ai lui Hristos, vom răstigni, vom curăţi trupul nostru de toate poftele şi patimile, recunoscând public greşelile noastre, precum a făcut tâlharul cel bun. „Noi după dreptate, căci cele cuvenite după faptele noastre luăm, iar Acesta nici un rău n'a făcut“ (Marcu 23, 41).

Dar să nu facem ca Adam, protopărintele nostru, aruncând vina asupra Evei. Să nu ne scuzăm, ci să recunoaştem greşelile noastre, nearuncându-le asupra diavolului, trupului nostru cel rebel, dar nici asupra amicilor sau prietenilor răi, cari ne-au sedus.

Tâlharul cel bun, reîntors din ascunzişurile codrilor, s'a făcut un prieten mai credincios şi mai constant lui Hristos ca învăţăceii lui.

Cât de mare a fost credinţa ta, Disma! Asemenea ei n'a găsit Domnul în Israel.

A crezut Avram, dar lui Dumnezeu grăitor din cer; a crezut Moisi, dar lui Dumnezeu grăitor din rug şi din nor; a crezut şi Isaia, dar lui Dumnezeu grăitor de pe tronul cel înalt. Crede şi tâlharul, dar omului disprеţuit de toţi, însângerat şi rănit în tot trupul, crede celui răstignit pe lemnul de ocară ca şi dânsul, recunoscându-l ca Fiul lui Dumnezeu: îl adoră, îl apără şi-i mărturiseşte în public nevinovăţia Lui.

Intr'adevăr aşa credinţă n'a găsit Isus în Israel.

Dreptaceea de suntem ai lui Hristos şi nu vrem să murim şi noi înşine cu păcatele noastre, să alergăm la visteria deschisă a Crucii lui Isus Hristos, în care sunt ascunse toate comorile. Să alergăm, ca şi tâlharul cel bun, la Isus Hristos cel răstignit şi vom găsi la picioarele Crucii Sale odihna sufletelor noastre — Amin. **Ivo**

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Mitropolitul nostru *Nicolae* a călătorit în 18 c. la Bucureşti, unde a luat parte la şedinţele Sf. Sinod şi ale Senatului. In 23 c. I. P. Sf. Sa s'a întors la Sibiu.

Sf. Sinod a rânduit ca vicari: la Bucureşti pe P. S. Arhiereu *Veniamin Pocitan*, iar la Râmnicul Noului Severin pe P. C. Arhimandrit *Galaction Cordun*.

Proectul de lege, pentru pensionarea din oficiu a personalului bisericesc, — proect votat în senat fără modificări, — se referă la preoţimea din Vechiul regat şi din Basarabia, dar nu la preoţimea din Ardeal, Banat şi Bucovina.

Parastas. Implinindu-se un an dela moartea Pr. *Emilian Şinca*, fost paroh în Aninoasa, — preoţimea întrunită Sâmbătă, 16 l. c., în şedinţa cercului religios, — sub conducerea P. C. protopop I. Duma, în această fruntaşă parohie, — a slujit parastas pentru sufletul regretatului şi vrednicului preot. Cuvântarea de comemorare a rostit-o C. Pr. *Const. Zoican*, în faţa unei mulţimi de credincioşi.

Alegere de paroh. In ziua de 16 l. c. s'a făcut, sub conducerea protopopului tractual, P. C. I. Duma, alegerea de paroh în parohia vacantă Aninoasa, tractul Jiu. Toate voturile le-a întrunit unicul candidat, dl *Ion D. Popiţa*, absolvent al Academiei noastre teologice şi licenţiat al Facultăţii de litere şi filosofie din Bucureşti.

In propagandă religioasă. Duminecă, 24 Martie c., elevii şcoalei de cântăreţi (Sibiu), sub conducerea profesorilor lor, au descins în comuna Viştea de jos spre a face propagandă religioasă. Sub conducerea păr. N. Topolog, elevii au cântat liturghia întreagă, dl director Şt. Morariu a rostit, la sfârşitul slujbei, o predică înălţătoare tratând despre datoriile creştineşti în postul mare. După masă, şcoala a desfăşurat un program în sala culturală. Elevii au executat mai multe cântece, iar păr. diacon D. Călugăr a desvoltat conferinţa: Situaţia omenirii în preajma venirii Mântuitorului. Atât la slujba religioasă, cât şi la conferinţă, au luat parte toţi sătenii, şi mulţumirea lor deosebită s'a tălmăcit prin cuvântul luminat al păr. Pavel Borzea din Viştea.

Ziua de Duminecă a fost adoptată ca zi de sărbătoare în locul zilei de *Vineri*, cum se obişnuia până acum în Turcia. Aşa a hotărât adunarea naţională din Ankara. Hotărârea de a respecta Dumineca va fi şi urmată în faptă. Şeful republicii dela Ankara nu ştie de „gluma“ supuşilor cari nu ascultă de lege.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 31 Martie 1935, va predica părintele protopop *Gh. Maior*.

Repausul Duminecal. Dela primăria municipiului Sibiu: Pentru ca tineretul să poată lua parte la pregătirea premilitară şi la slujbele religioase, ce sânt obligatorii acestei pregătiri, — ministerul de interne ordonă să se respecteze strict dispoziţiunile legii repausului duminecal, astfel ca tinerii să poată lua parte la pregătirea premilitară, şi să nu fie reţinuţi la lucru de către patronii sau părinţii lor. Autorităţile vor lua severe măsuri contra celor cari nu vor păstra repausul duminecal.

Poşta redacţiunii

Pr. *S. R.* în *I. G. D.*: A sosit prea târziu. Altceva!

Pr. *P. P.* în *C.* S'a trimis direct. Puteţi să avizaţi trimiterea la adresa arătată.

Nr. 241—1935 (9) 1—3

Concurs

In conformitate cu ordinul Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 2209 Bis. 7 Martie 1935 publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de clasa I-a (întâia) **Sohodol, biserica nouă.**

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.

2. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu arhiepiscopesc cu ordinul Nr. 4544—1929.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a concura dela Ven. Consiliu arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zârneşti, 12 Martie 1935.

Vasile Stoicanea
protopop.

Publicare de licitaţie minuendă.

Consiliul parohial din Aciliu în baza ord. cons. Nr. 843—1935 Exp. dă în licitaţie publică cu oferte închise *lucrările de construcţie în roş* a zidirii bisericii noui.

Valoarea lucrărilor după deviz.

Condiţiunile de licitaţie, planul şi devizul nouii biserici se pot vedea la oficiul parohial din Aciliu.

Licitaţia se va ţinea în prezenţa consiliului parohial la *7 Aprilie 1935 la ora 3 d. m.* în sala şcolii din Aciliu, având fiecare oferent a depune un vadiu de 5% în numerar sau în efecte de stat după cursul pieţii, dela preţul din deviz.

Toate materialele şi salahori îi dă parohia.

[8] 2—2 **Consiliul parohial din Aciliu**

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

„ALBINA“, institut de credit şi de economii, Sibiu

Nr. 6773/935

CONVOCARE

Domnii acţionari ai institutului de credit şi de economii „ALBINA“, Sibiu, sunt învitaţi în virtutea §§-ilor 19 şi 28 pentru ziua de **20 Aprilie 1935, ora 9 a. m.,** în

adunare generală extraordinară.

De asemenea se convoacă conform §§-ilor 19 şi 25 din statutele societăţii

a LXII-a adunare generală ordinară,

a cărei şedinţă se va ţinea în aceeaş zi la ora 10 resp. imediat după terminarea şedinţei adunării extraordinare.

Adunările se vor ţinea în localul de şedinţe al institutului „ALBINA“ din Sibiu, Strada Visarion Roman 1.

Adunarea generală extraordinară va fi legal constituită, dacă acţionarii sau mandatarii prezenţi în adunarea generală extraordinară vor reprezenta conf. art. 28 cel puţin o treime din capitalul social, iar cea ordinară conform art. 25 al Statutelor dacă vor fi prezenţi cel puţin 20 acţionari, cari să prezinte a 10-a parte din capital.

Ordinea de zi pentru:

I. Adunarea generală extraordinară:

1. *Modificarea §§-ilor: 1, 2, 4, 7, 10, 16—18, 20, 21, 23, 28, 32, 34—37, 41, 43—47, 49—51, 53—55, 57, 58, 63, 65, 66, 68 şi 69—92 ai statutelor institutului;*
2. *Modificarea Statutelor Fondului de pensiuni.*

II. Adunarea generală ordinară:

1. *Deschiderea şi constituirea adunării generale;*
2. *Raportul general al Consiliului de administraţie, Bilanţul şi Contul Profit şi Pierdere pe anul 1934 şi raportul Consiliului de cenzori;*
3. *Descărcarea Consiliului de administraţie şi a Consiliului de cenzori;*
4. *Distribuirea beneficiului net;*
5. *Stabilirea remuneraţiei pentru membrii Consiliului de censori;*
6. *Fixarea preţului marcelor de prezenţă pentru anul curent;*
7. *Alegerea unui membru în Consiliul de administraţie cu mandat pe 6 ani;*
8. *Alegerea Consiliului de censori cu mandat pe 3 ani.*

Domnii acţionari, cari voiesc să participe la adunările generale în persoană sau prin plenipotenţiaţi, în conformitate cu §-ii 22, 23, 25 şi 28 din statutele societăţii, trebue să depună acţiunile şi plenipotenţele cel mult până Miercuri, în 17 Aprilie a. c., la 12 ore, la cassa Centralei noastre în Sibiu.

Depunerea acţiunilor resp. a plenipotenţelor în scopul indicat se poate face şi la filialele institutului din Braşov, Bucureşti, Cluj, Dicio-Sânmărtin, Lugoj, Mediaş, Târgu-Mureş şi Timişoara, precum şi la băncile „Ardeleana“ din Orăştie, „Furnica“ din Făgăraş şi Banca Românească din Bucureşti, tot până la termenul de 17 Aprilie a. c.

Sibiu, 23 Martie 1935.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE.

Reproducerea nu se onorează.

[3] 1—1

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 5 April 1935 — Nr. 15

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 3510|1935

Convocare

Având în vedere trebuința unei cât mai bune îndrumări a învățământului teologic și a unei cât mai îngrijite educații a viitorului nostru cler — și cumpănind utilitatea organizării unitare a Academiilor noastre teologice, în înțelegere cu PP. SS. LL. Episcopii sufragani convocăm

Prima conferință a profesorilor dela Academiile teologice ortodoxe române din Mitropolia Ardealului

la Sibiu, pe zilele de 19 și 20 April 1935, cu următorul

PROGRAM:

Vineri, 19 April: 1. *Ora 8: Sf. Liturghie săvârșită în biserica catedrală. Chemarea duhului Sfânt.*

2. *Ora 10:* **a)** *Deschiderea conferinței, în Aula Academiei teologice «Andreiane»;* **b)** *Educația studenților în internatele teologice, referat cu discuții.*

3. *Ora 16:* **a)** *Invățământul teologic ca învățământ educativ, referat cu discuții;* **b)** *Materiile teologice, scopul și metoda de predare a lor, referat cu discuții.*

Sâmbătă, 20 April: 1. *Ora 9:* **a)** *Studiul Pastoralei în cadrul învățământului teologic, referat cu discuții;* **b)** *Manuale și biblioteci, referat cu discuții;* **c)** *Unificarea organizației Academiilor teologice, referat cu discuții.*

2. *Ora 16:* **a)** *Organizarea Asociației profesorilor și a studenților dela Academiile teologice, referat cu discuții;* **b)** *Eventuale propuneri (vor fi anunțate biroului conferinței — Consiliul arhiepiscopesc, Sibiu — cel puțin cu 3 zile înainte de conferință);* **c)** *Inchiderea conferinței.*

Sibiu, la 5 April 1935.

† *NICOLAE*
arhiepiscop și mitropolit.

Probleme catehetice

Atitudinea catehetului

Ne vom ocupa, de astă dată, de *pregătirea lecției* catehetice.

In articolul din Nr. 9, 1935, am trasat liniile generale din cadrul cărora poate fi derivată atitudinea catihetului. Acum, potrivit unei cerințe de ordin intern și în dorința de a stabilì legătura necesară cu cele ce au format obiectul primului capitol și cu cele ce vor urma imediat mai jos, trebue să reîmprospătăm următoarele: atitudinea catihetului se fixează dela sine, dacă ne știm privi în ochiul critic al elevilor și se menține pe o poziție anumită în raport proporțional și direct cu concepția ce ne-o formăm despre misiunea noastră evanghelizatoare.

Din momentul în care ne-am împăcat și ne-am clarificat asupra acestui punct însemnat, putem trece direct la cea dintâi chestiune legată de ființa subiectului propriu zis. Și această primă chestiune nu o poate constituì decât *lecția de religie.* Cu alte cuvinte: atitudinea catihetului față de lecția pe care o are de predat în școală. Nu constitue, desigur, un secret afirmația că lecțiile de religie sălășluiesc în cea dintâi linie pe frontul acțiunii de evanghelizare. De aceea, calitatea acestor lecții vorbește respicat asupra rezultatelor pe care dorim să le obținem la capătul celor șapte ani de catehizație primară. Și cum biruința unui front este în dependență de ostașii luptători, biruința catehetului o pregătesc ostașii cei bine pregătiți; lecțiile zilnice. Dar, repetăm: acestea trebuesc bine pregătite. Și nu în front. Ci înapoia frontului de luptă.

Există ceva neclar în expunerea din rândurile încrustate imediat mai sus? Poate... Dar pentru a înlătura orice umbră din preajma lor, subliniem că lecțiile de religie nu se pregătesc, nici nu încep deodată cu intrarea catehetului pe ușa clasei. Ci se pregătesc în amănunte, cu liniște, în tihnă, metitând și scrutând isvoare potrivite, în casa catehetului. Când este timpul de pregătire? Desigur, dacă nu cu zile, apoi cu câteva ore înainte de sosirea vremii pentru mergerea la școală. Inainte de a-și îndrepta pașii spre școală, catehetul trebue să fie în clar și la punct cu toate amănuntele subiectului pe care îl are de predat. Și să nu ne adăogăm celor ce subscriu la lipsa de importanță a celor în legătură cu pregătirea amănunțită a fiecărei lecțiuni. Să nu ne răzimăm niciodată în cea mai autentică și mai firavă cârjă a comodității: neprevăzutul asociat cu inspirația momentului. Nu! Căci acesta este cel mai sigur potec pe care pășim spre superficial, spre lipsa de adâncire a problemelor creștine. Inspirația momentului poate forma doar un adaos la reușita lecției. Dar ea nu poate lua niciodată locul prețios al unei pregătiri temeinice și minuțioase.

Neglijența în pregătirea lecțiilor mai leagă de sine și alte inconveniente. Ba poate nimic nu se răsboiește atât de vitejește cu autoritatea, cu prestigiul unui catehet decât tocmai această ignoranță manifestată față de o lecție, ori față de toate lecțiile. Adăogând aici și necesitatea de a stabilì zilnic o legătură, o continuitate sigură a materialului biblic, subliniem că aceasta nu se poate face la întâmplare. Ce se întâmplă în cazul negativ? Mai întâi e sigură alunecarea lecțiunii în râpa desorientărilor strigătoare. Nici prelegătorul, nici elevii nu pot fixa punctul sigur spre care să tindă lecția. Tot aici se adaogă pleiada amănuntelor nefolositoare și streine de lecție, ceata nimicurilor mâncătoare de timp, lumea întrebărilor și răspunsurilor copilărești și adesea glumețe. La ce contribue o asemenea situație? La inaugurarea și la permanentizarea unei atmosfere greoaie, apăsătoare; la transformarea prelegătorului într'un personagiu lipsit de prestigiul necesar și la erijarea elevului în ipostasa celui mai autentic scrutator interesat, speculator și răsfățat.

Cine își revizuește amintirile, își poate face o icoană limpede asupra acestui lucru. Iar o oglindă și mai fidelă și-o poate înfățișa chiar acela care a experimentat, voluntar sau întâmplător, situația de mai sus.

E necesar să se adaoge aici, că toate s'ar fi evitat și se pot evita prin pregătirea temeinică a fiecărei lecțiuni?

Cu lecția studiată putem păși liniștiți în fața elevilor. Nimic nu ne îndrituiește să nu scontăm în reușita ei. Căci nu suntem gâtuiți nici de lipsa întrebărilor, nu avem teamă nici de o derutare, suntem în clar cu drumul ce-l avem de parcurs și ne situăm într'o atmosferă de părintească superioritate.

Cât privește expunerea însași a lecției, înclinăm spre aceia cari stau locului în timp ce vorbesc. Dar nu în oricare loc al clasei, ci în locul unde să fim văzuți și de unde să putem cuprinde toată clasa. Nici un elev să nu stea înafara unghiului nostru de vedere. Căci din pricina aceasta ar lua ocazia să se dispenzeze de a fi atent. Ceeace numai bine nu poate fi.

Staționarea prelegătorului mai are și un alt avantaj: nu obosește pe ascultători. In schimb, plimbarea acestuia, dintr'un colț în altul al clasei, obosește mult privirea și atenția elevilor. Există totuși momente când trebue să păsim printre bănci chiar. O nedumerire a elevilor, o strengărie observată mai în rândurile din urmă, reclamă prezența noastră acolo. Fără o pricină bine determinată, deplasarea catehetului stârnește mișcarea elevilor, destrămarea atenției lor și pierderea firului.

Să adăogăm, în sfârșit, o vorbă privitoare la tonul necesar în expunerea lecției, la mimică și la gesturile însoțitoare? Iată o chestiune care se înfățișează firesc în șirul ideilor acestui articol. Dar mai adăogăm: iată o chestiune buclucașă. Uneori chiar comică. Ii zicem așa ținând seama de controversa care dăinuește mereu în jurul ei. Unii sfătuesc pe prelegător să-și împrumute o atitudine de circumstanță: să-și modeleze și acomodeze vocea potrivit ideilor din lecție, să împrumute o mimică iarăși asemenea și să însoțească totul cu gesturi. Alții îl povățuesc pe prelegător la reținerea sa în ținuta cea mai naturală. Inclinăm spre cei din tabăra a doua, socotind că școala nu este o scenă de teatru, iar catehetul nu este actor, ci educator. Ținuta naturală, cuviincioasă, ne procură și tonul potrivit, și mimica necesară și eventualele gesturi.

Rămâne acum să încrustăm și alte amănunte în legătură cu atitudinea catehetului. Dar acestea, fiind de o categorie aparte, le vom enumăra într'un alt articol.

D. CĂLUGĂR

Așteptăm legea de armonizare a salariilor preoțești

In Nr. trecut al foii noastre am constatat că dl ministru Al. Lapedatu s'a gândit să aplice principiul de dreptate din legea cultelor, ținând seamă la salarizarea preoțimii diverselor culte de averile ce le au acele culte. Am spus însă că dreptatea deplină s'ar realiza numai când în prealabil salariile preoțești ar fi armonizate cu salariile celorlalți slujbași ai statului, cari au aceeaș pregătire. Abia din salariile întregite astfel s'ar putea detrage la parohiile cu ceva venituri din eclejie acele venituri.

Repetăm cererea noastră cu toată insistența. Până ce nu se realizează acest just deziderat, considerăm reducerea din salariile actuale ale unor preoți ce au eclejii, o măsură nedreaptă ce lovește dureros în slujbașii Bisericii, cei mai folositori pentru ridicarea morală a statului. Onor. guvern să ia seama să nu dea o nouă lovitură Bisericii. Să nu așeze tot pe umerii năcăjitei preoțimi toate poverile; salariile ei sunt cele mai reduse. Tot pe spatele ei trebue să-și realizeze economiile orice guvern?

Intâi legea de armonizare a salariilor preoțești, și apoi eventualele reduceri echivalând cu venitul din eclejie! Aceasta este lozinca noastră. Iar legea aceasta să nu fie adusă prin surprindere și iarăși cu gând de nedreptățire a preoțimei, ci să fie întocmită temeinic, cu conlucrarea tuturor reprezentanților Bisericii.

Frământări în comitetul unei societăți

Este lucru în de obște cunoscut, că *Societatea ortodoxă națională a femeilor române* a desfășurat, în cursul existenței sale de 25 de ani, o binefăcătoare lucrare în interesul vieții morale și naționale din țara noastră, dând învederate și numeroase dovezi de exemple ale dragostei sale de biserică și neam.

Societatea a creiat, până acum, 23 de filiale, dintre care **15 în părțile ardelene.**

In afară de opera de propagandă și afirmare creștină ortodoxă prin conferințe, serbări, adunări, Societatea femeilor:

a fondat *cămine* și *institute internate*, cu mobil propriu, în capitală și în alte șase orașe ale țării;

a organizat *grădini de copii, școale primare* și *de țesătorie*, earăș cu imobile proprii, în diferite localități;

a zidit *criptele* Bisericii Neamului la Mărășești;

a contribuit la *clădirea sfintelor biserici* din orașe ardelenești și a înființat *capelele* dela Institutele sale din București și Iași.

Dela războiu încoace, partea cea mai mare a inițiativelor și a lucrărilor îndeplinite revine președintei Societății ortodoxe a femeilor, doamnei **Alexandrina Cantacuzino,** sub a cărei neobosită și înțeleapta conducere instituția a realizat, timp de 17 ani, progrese ce nu se mai pot tăgădui.

Prin urmare, în deosebi cele 15 filiale din Ardeal sânt gata totdeauna a se declara solidare cu activitatea de președintă generală a dnei Alexandrina Cantacuzino, care nu numai astăzi, ci și în vremuri de urgie a avut înaltă înțelegere pentru trebuințele sufletești ale poporului nostru din Ardeal.

Cu atât mai neînțelese ni se par învinuirile, mai mari și mai mărunte, publicate într'o recentă broșură și aduse dnei Cantacuzino. Doamnele 9 la număr, care semnează broșura (cu titlul: „Cauzele care au determinat desbinarea din comitetul central al Societății ortodoxe naționale a femeilor române"), sânt departe de a cunoaște exact stările ardelenești, de care se vede că sânt preocupate în broșura de față. Dacă în Ardeal nu se înființează *astăzi* școale confesionale românești (la care biserica ortodoxă, de sine înțeles, n'a renunțat), învinuirea nu se poate atribui nici Societății femeilor, nici conducerii sale de azi; ci, întâi și mai întâi, *altor* factori, hotărâtori și chemați să resolve problema școlară în conformitate cu cerințele religioase și morale ale neamului.

Nici celelalte învinuiri, mai de a doua mână, aduse doamnei Cantacuzino de semnatarele broșurii, nu pot să ne schimbe buna părere, nici să ne sgudue încrederea, când e vorba de activitatea în Ardeal a societății de sub președinția dnei Al. Cantacuzino, care năzuește să armonizeze concepția ortodoxiei cu condițiile de viață a statului, și să adâncească temeliile morale în societatea românească. Indrumarea societății, în frunte cu dna Cantacuzino, este va să zică dintre cele bune și sănătoase. Mici greșeli, ce vor fi existând, ca pretutindeni în lucrările muritorilor, se pot înlătura cu bunăvoință și prevenire din amândouă părțile.

Doamnele care s'au grăbit a semna broșura, credem că se vor resgândi și, *ca adevărate femei capabile de creștinească înălțare,* nu vor stărui în direcția pornită a învrăjbirii, ci, pătrunse de necesitatea bunei înțelegeri, vor accepta mâna de împăcare ce li se întinde.

Nr. 3264.

Sădirea pomilor

Onor. minister al agriculturii și domeniilor a început o acțiune laudabilă de a sădi pomi fructiferi în cuprinsul țării.

Sădirea pomilor e prilej de folositoare învățăminte pentru popor. Invităm Onor. preoțime să dea acestei acțiuni cel mai larg concurs.

Atragem atențiunea organelor bisericești să planteze pomi fructiferi, precum și de împodobire (brazi, tei, castani etc.) în cimitire și în jurul sfintelor lăcașuri de închinare. Pomii sunt și o podoabă naturală și un izvor de venit însemnat.

Sibiu, 2 April 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

La discuția bugetului general al statului, în ședința camerei dela 29 Martie 1935, luând cuvântul dl deputat *Gheorghe A. Cuza,* a făcut observații înțelegătoare și drepte în problema situației materiale a preoțimii de astăzi. Dl Gh. A. Cuza a declarat că atunci când se vorbește de apărarea națională a țării, trebue ca și preoțimii, — care este *armata sufletească* a țării — să i se înlesnească o situație mai puțin șubredă ca cea actuală. Preotul, — constată oratorul — nu poate trăi numai din veniturile sale personale, din venitul pământului și al epitrahilului: el trebue să aibă o situație în raport cu menirea lui duhovnicească. Când e vorba de preoțime, e vorba de *credință,* ear de credință atârnă însași existența țării românești pentru ziua de mâne. Credința și altarele, ocrotitoarele pământului nostru, au fost și într'o vreme când conștiința națională nu exista: ele au fost afirmarea conștiinței naționale. Dl deputat Gh. A Cuza a avut astfel cuvinte bune pentru un element intelectual bisericesc, al cărui rol covârșește pe al celorlalți slujitori intelectuali, cari vin în atingere cu credincioșii.

*

Conferință protopopească s'a ținut în *Cluj,* la reședința episcopală, în zilele de 27 și 28 Martie 1935.

P. S. Sa Episcopul *Nicolae,* venerabilul ierarh, în cuvântul de deschidere a conferinței celor 17 protopopi din eparhie, reamintește dispozițiile de până acum privitoare la: serviciile religioase regulate zilnice și pline de evlavie din postul mare; la catehizație, la cercetarea bolnavilor și credincioșilor, la casele lor șcl.

S'au citit și discutat, în cursul celor două zile, rapoartele protopopești despre situația din parohia centrală a fiecărui protopopiat, din punct de vedere moral, religios, cultural, epitropesc și social, constatându-se realizărt îmbucurătoare chiar și în centrele protopopești de curând înființate.

Interesante *teme* s'au desbătut cu acest prilej, pe temeiul lucrărilor, prezentate de referenți, asupra subiectelor: Rolul protopopilor în organismul bisericii ardelene; apărarea împotriva sectelor; cum să întocmim bugetul protopopiatului și bugetul parohiilor sărace, spre a prezenta un buget echilibrat și real. Alte subiecte rămân să fie tratate în viitoarele conferințe.

*

Felul sălbatic al luptei politice, deslănțuite de curând în bătrâna cetate a *Sibiului,* nu putea decât să întristeze profund pe toți românii de bine ai acestui centru cultural ardelenesc, și să osândească, fără deosebire de partid. sistemul inaugurat al manifestațiilor cu ciomagul, cu pietrile și cuțitul.

In ajunul zilei de 1 April, lumea localnică nu se aștepta la „păcăleală", ci la o mare și serioasă întrunire de popor din împrejurime.

Intrunirea s'a putut ține însă abea după intervenirea autorităților și după câteva mici încăerări sângeroase, între cele două tabere național-țărăniste, — cu ferestre sparte și cu trei răniți duși la spital...

Ce spunea un țăran, întrebat dojenitor de un cărturar, la vorba:

— Nu vi-i oarecum, măi iubite creștine, să vă luați la bătaie, voi oameni de seamă ai satelor?!

Cel dela sat a răspuns cam așa:

— Când se încaeră domnii noștri dela oraș, pentruce să nu facem *la fel* și noi, „prostimea" satelor adusă la oraș?!

Răspunsul pare a nu fi lipsit de oarecare învățăminte.

Nr. 1356—1935.

Comunicare

Se aduce la cunoștință că văd. după Pr. Nicolae David din Juncul de jos decedat la 22 Ianuarie 1935, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoțesc a primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reținere, ajutorul preoțesc de Lei 50.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 16 Februarie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Un alt monitor al calomniilor răsuflate

„Farul Nou" al familiei italiene Frollo, care crede că șederea în România, bine salarizată de statul român, nu poate fi folosită altfel decât batjocorind credința acestui neam și pe marii lui ctitori, reia în numărul din 17 Martie c. o veche calomnie uniată la adresa celui mai mare bărbat al Ardealului ortodox, Andrei Șaguna. E cunoscuta calomnie că marele mitropolit a introdus în 1848 limba ungurească în ședințele consistorului episcopesc. Deși această invenție meschină a fost arătată în ipostasa ei de minciună de către istoricul lui Șaguna, dl profesor I. Lupaș în broșura «*Răspuns detractorilor lui Șaguna*», „Farul Nou" ține s'o repete pentru a nu știu câta oară.

„Farul Nou" își întemeiază, chipurile, afirmația de-o îndrăzneală necuviincioasă întâi pe o pretinsă cópie de pe procesul verbal al ședinței consistoriale din 20 Ian. 1848, cópie ungurească legalizată în 1889 de notarul Zagoni Gabor, iar în al doilea rând pe afirmația lui Papiu Ilarian (Istoria Românilor din Dacia Superioară pag. 262), care zice de Șaguna: „Acest episcop cu vreo faptă publică nu se însemnase până acum (până la adunarea din 3/15 Mai 1848 n. pr., afară de introducerea limbii ungurești în biserica română din Sibiu, înainte de-a fi obligat la aceasta prin vreo lege".

Ce poate fi acea cópie ungurească? In arhiva consistorului din Sibiu nu s'au păstrat decât protocoalele ședințelor consistoriale dela 1850 încoace, și câteva dinainte de 1850. In nici una din ele nu e măcar un rând ungurește. Din 1847 s'a păstrat un protocol cu rezumatul chestiunilor tratate în fiecare ședință. El e redactat iarăși în întregime românește. Protocoalele din 1848—49 nu s'au păstrat. Au fost arse în Martie 1849 de armata lui Bem. Cum a putut atunci notarul public Zagoni Gabor să legalizeze în 2 Octomvrie 1889 o cópie de pe un proces verbal din protocolul ședințelor din 1848? Pretinsa cópie legalizată de el e sau un fals, sau cel mult vreo cópie de pe vreo traducere în ungurește a procesului verbal în chestiune, pe care o va fi trimis-o consistorul din Sibiu în 1848 la Budapesta în legătură cu vreo cerere. Cum însă notarul Zagoni nu spune precis aceasta, ci vrea să prezinte cópia lui ca luată deadreptul de pe procesul verbal din protocol, e vizibilă tendința de mistificare, reaua credință și deci chiar în al doilea caz toată povestea acestei „cópii" e foarte suspectă. „Farul Nou" sau dl Z. Pâclișanu dela care se pare că a împrutat acest text «Farul Nou" erau datori să explice misterul suspect al acestei cópii. Altfel e necinstit să te folosești de ea. Ii provocăm în mod categoric să dea această explicație.

Dar să urmărim puțin și mai departe povestea acestei cópii.

„Unirea" din 12 Iunie 1909 scria, pregătindu-se pentru centenarul Șaguna: „Originalul actului consistorial prin care s'a adus această hotărâre, (de-a se introduce limba ungurească în consistor n. pr.), s'a fost pus o lună de zile spre vedere publică în Blaj, în 1890". In Nr. din 17 Iulie acelaș an, însă, răspunzând broșurii citate a dlui prof. I. Lupaș care împrăștia aceste calomnii, „Unirea" nu poate replica asupra acestui subiect decât atât: „Acum ar fi bine dacă cineva ar fotografia faimosul act și l-ar publica în facsimil, ca să-l facă accesibil și istoriografilor vechi și noi dela Sibiu".

A avut Blajul în 1890 actul original prin care se hotărește de către Șaguna introducerea limbii ungurești în ședințele consistorului? Nu l-a avut. Am spus că nici un act consistorial nu s'a păstrat din anii 1848—49. Apoi dacă l-ar fi avut Blajul, nu l-ar fi publicat? Dorința aceasta vedem că o avea Blajul. Dar n'aveau ce publica. Sau nu l-ar publica azi „Farul Nou"? S'ar mulțumi să ne prezinte numai o cópie de pe un oarecare proces-verbal din 1848? Să mai notăm că „Farul Nou„ ne prezintă această cópie ca singura pe care o are, deși articolul e inspirat, dacă nu și scris, de Z. Pâclișanu, specialistul de azi în calomnierea lui Șaguna.

„Actul original" de care vorbea atunci „Unirea" nu e decât „cópia" de care vorbește acum „Farul Nou". Aceasta se deduce din următoarele considerații: Cópia de care vorbește acum „Farul Nou" a fost legalizată la 2 Octomvrie 1889. Peste câteva luni, în 1890, Blajul pretinde că are un act original în aceeaș chestiune, dar nu îndrăznește să-l publice. De „cópia" legalizată cu câteva luni înainte nu pomenește însă nimic, deși a trebuit să o cunoască (doar nu se va fi apucat Zagoni așa, dela sine, să legalizeze „o cópie" într'o astfel de chestiune!).

Ce rezultă de aci? O țesătură de minciuni și un plan meschin urmărit cu cea mai conștientă intenție de-a micșora pe marele Șaguna. Au pregătit întâi o „cópie". Au mințit apoi că au chiar actul original. Minciuna perseverează și azi, reluată de Z. Pâclișanu și „Farul Nou".

Iezuiții au făcut școală în uniație. Ii poftim să dovedească că nu-i așa!

Ce privește afirmația lui Papiu Ilarian, ea trebue inseriată în mulțimea de inexactități și neadevăruri debitate de acest autor pe seama lui Șaguna, fie că nu cunoștea bine referințele dela Sibiu, fie că era preconceput. Nicolae Popea le-a dovedit pe toate mincinoase, în chipul cel mai indubitabil, în monografia despre Șaguna. Dacă Șaguna ar fi introdus limba ungurească în ședințele consistorului din Sibiu de dragul lui Kossuth, cum afirmă Papiu Ilarian, cum se face că acelaș Kossuth declara în 26 Aprilie 1849 că pe toți capii Românilor îi iartă, numai pe Șaguna nu?

Dar Papiu Ilarian ar mai putea fi iertat. El scria la 1852, deci într'un timp în care geniul lui Șaguna și opera lui binefăcătoar pentru neamul românesc nu se desfășurase încă, într'o vreme în care ca orice om tânăr reprezenta încă un semn de întrebare. Pe când „Unirea" și „Farul Nou" nu mai pot fi în nici un chip justificate. Astăzi opera românească a lui Șaguna stă deschisă ca o carte în văzul tuturor. Numai o rea credință meschină mai poate exprima îndoelile lui Papiu Ilarian cu privire la naționalismul lui Șaguna.

Dar „Farul Nou" a avut în articolul amintit îndrăsneala, care nu se mai sfiește față de nimic, de-a opune pe Lemenyi lui Șaguna și de-a prezenta pe acela ca mai mare român. De Lemenyi putea ști Papiu Ilarian mai bine ca de Șaguna, căci trăise la Blaj, iar când și-a scris cartea, Leményi nu era la începutul episcopatului, ci îl încheiase cu rușine. De aceea dăm cuvânt lui Papiu Ilarian, ca să se vadă naționalismul lui Leményi, care ar fi putut fi fatal bisericii unite:

„...In curtea episcopului Lemenyi, care la a. 1830 a tienutu predica ungurésca la moartea episcopului J. Bobu in beseric'a mitropoliei din Blasiu — cea d'ântâiu predica ungurésca in acésta beserica! — in curtea episcopului Lemenyi nu mai audiai alta limba, de câtu cea ungurésca, in câtu se sì numià *kis magyarország (ungari'a mica);* locuitorii curtei acestei-a nu se salutà altramente, de câtu cu ungurésculu «*aláz-szolgája*», cumu dice unu corespundente de pe atunci in Gazet'a de Transilvani'a; protopopii e (și) preotii cei mai de frunte 'si tramitea fetele la cultura ungurésca la Clusiu, Osiorheiu etc. si déca invetià acolo ungurésce si luà portulu ungurescu: apoi nu le mai erà indemana a vorbì cu feciorii romani, cì conversà mai bucurose cu unguri curteni; *in seminariulu teologiloru din Blasiu erà lege, care oprià pe teologi se nu vorbésca romanesce* — suptu pedepsa de carentia, — scopulu legei, ce è dreptu, era, cà se se deprenda teologii in limb'a latina, in care se propunea studiele teologice, si déca n'aru avé altu scopu vieti'a e (și) crescerea seminaristica, de câtu acést'a, cà din feciorii romaniloru se faca teologi buni in limb'a latina, cà apoi se-i tramita, cà misionari pe cea-alalta lume, cà acolo se-lu intorca la legea crestinesca pe Romulu, Cicerone e (și) Traianu si

pe cei-alalti strabuni ai nostri, cari au repausatu, cà pagani — fia-le tieren'a usiora!: — atunci legea e institutiunea acést-a a seminariului din Blariu ar' fi fostu buna; dar' fiind-ca seminariulu cu tota institutiunea sea è numai unu medi-locu pentru cultur'a cea morale-religiosa a poporului romanu, care nu vorbesce e nu intielege latinesce; asiadar' Blasiulu numai atunci si-ar' putè desculpare inaintea mentei celei sanetose acésta mesura de institutiune, candu i-ar' potè facere pe romani se creda, ca preotii e dascalii romaniloru mai lesne-lu voru potè invetiare pe poporulu romanu atunci, candu ei 'si voru fi facutu cursulu scientieloru in limb'a latina, de câtu candu le aru fi invetiatu si ei tote scientiele romanesce, — asià teologii, cari de fric'a carentiei nu vorbià romanesce, dar' nici latinesce de ur'a, ce o avea catra limb'a latina, de candu, mancase bataia pentru *hic nomen laudabile*, vorbià mai bucurosi unguresce, si ungurismulu atâtu de tare apucase in seminariu pe la a .1833, in câtu afara de cantarile cele prescrise nu audiei alte cantece natiunale in seminariu, far' numai *Kis-Komárom, Nagy-Komárom*...

LXXI. Limb'a unguresca incepuse a se introducere chiaru si in admenestratiunea interna a besericei romanesci. Episcopulu Lemenyi pe la a. 1841 a cerutu voia dela guberniulu transilvanu de a tiparire in limb'a unguresca nisce carti liturgice romanesci traduse in unguresce de unu preotu romanu dintre secui, ce necapetandu dela guberniu, care-i dede respunsu, ca guberniulu nu se mesteca in riturile bisericesci, episcopulu se intorse cu rogamintea sea catra archi-episcopulu besericei unguresci din Strigoniu, care nesciendu, ca preotii e poporulu romanu de secle intregi se roga e canta in limb'a nationale, 'lu intrebà: *cu ce dreptu se sierbescu romanii cu limb'a romanesca in cele dumne-zeesci?* (quo jure utuntur Valachi in sacris lingva valachica?), asià necapetandu voia de nicairi fù constrinsu a lasare lucrulu intr'atât-a, unu lucru! de care se ensusi Rákótzy, candu s'ar' sculà din morti, s'ar' mirà, cumu s'au schimbatu tempurile, de acumu episcopulu romaniloru cere voia dela unguri a traducere cartile bisericesci in unguresce, candu inainte de 200 ani ungurii i facuse pe romani a-si traduce liturgi'a in limb'a natiunale!...

La episcopi'a Blasiului mergea multe instantie dela *romani* scrise *unguresce*, sciendu suplicantii prè-bene, ca nu facu cu acést-a lucru neplacutu nici consistoriului, cu atâta mai pucinu episcopului. Unii protopopi incepusera a ducere sì protocolele in limb'a unguresca.

...Pe cleru 'lu oblegase formale episcopulu anca in sinodulu dela a. 1838 pentru unguri, facundu-lu, se depuna *juramentulu celoru trei natiuni* facutu a nume asupr'a romaniloru, asiadar' se conjurà sì clerulu serbatoresce asupr'a romaniloru, fiiloru sei sufletesci... (op. c. I pg. 105—9).

Şi când te gândeşti că Z. Pâclişanu ţine conferinţe la Bucureşti arătând pe Leményi ca mare român, iar pe Şaguna... mai aşa. Oare tot atât de mult vor fi fost închinate adevărului şi celelalte conferinţe ale Agrului, ţinute în iarna aceasta la Bucureşti?

„Farul Nou" dacă vrea să cunoască mai bine trecutul uniaţiei ardelene, să-şi exprime dorinţa ca să deschidem îndată, între altele, arhiva lui Szabo Iános şi Laorán Agoston.

Comunicat

Se aduce la cunoştinţa cucernicilor preoţi, că Direcţiunea generală a C. F. R. a prelungit valabilitatea carnetelor vechi până ia 30 Iunie a. c.

Consiliul arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Şedinţă plenară. Consiliul arhiepiscopesc a ţinut în 30 Martie a. c. şedinţă plenară sub prezidiul I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae*, rezolvind mai multe chestiuni curente, dintre care amintim: hotărârea de a se ţinea anul acesta Adunarea eparhială ordinară la Dumineca Tomii în 5 Mai.

Profesorul suplent de Apologetică şi Dogmatică al Academiei teologice „Andreiane", presbiterul Dr. Nicolae Popovici, a fost numit profesor titular al acestei catedre.

In memoria episcopului Ioan Popasu. Din Caransebeş se anunţă: Animată de cultul marilor bărbaţi ai bisericii şi neamului nostru, secţia eparhială Caransebeş a **F. O. R.**-ului a hotărât se ridice un monument întâiului episcop al reînfiinţatei episcopii a Caransebeşului, fericitului *Ioan Popasu*. Prin stăruinţă şi bună înţelegere se va putea ridica în piaţa acestui oraş, pe locul unde Ioan Popasu a călcat întâia oară în 18 August 1865, un monument demn de memoria lui.

Hirotoniri. Au fost hirotoniţi întru presbitori următorii clerici: Trifu Benea pentru parohia Stejerel, Simion Nanu pentru Tălmăcel II, şi Ioan Florea pentru Lovnic.

Act de mulţămire. Societatea naţională Crucea Roşie a României, filiala Sibiu, aduce pe această cale călduroase mulţămiri tuturor cari au contribuit la reuşita seratei din 2 Martie 1935. Mulţămeşte doamnelor care au contribuit la bufet, firmelor care au oferit la tombolă, precum şi următoarelor persoane care şi-au răscumpărat biletele de onoare: I. P. S. Sale Mitropolitul Nicolae al Ardealului 100 lei; dna Livia Dr. Piso 500 lei; dna Maria C. Popp 500 lei; dl Const. Popp 150 lei; dna Bârsan 100 lei; dl I. Vătăşianu 100 lei; dl Dr. N. Cristea 100 lei; şi alţii. — *L. Bologa*, prezidentă.

Săptămâna cărţii, *în zilele de 12, 13 şi 14 Mai 1935, în urma iniţiativei pornite din îndemnul M. Sale Regelui, prin Fundaţiile Culturale Regale, se va desfăşura, în toată ţara, într'un cadru mai larg decât anul trecut. Cei interesaţi de propăşirea culturii româneşti, vor stărui să se facă expoziţii de cărţi de seamă ale scrisului românesc. Vitrinele librăriilor, din întreagă ţara, vor fi împodobite cu cărţi vechi şi nouă, pentru cărturări de toată vârsta şi pentru şcolărime. La sate, în casele noastre culturale, se vor expune, sub îngrijirea preoţimii, cărţi potrivite pentru ţărănime făcându-se în acest scop o întinsă propagandă.*

Ştire ziaristică. Din Chişinăul Basarabiei primim noul organ de publicitate, *România Creştină*, tribună de luptă naţionalistă creştinească. Adresându-se basarabenilor, în deosebi clerului basarabean, acest organ al sindicatului ziariştilor creştini din Basarabia îşi găseşte rostul în stăruitoarea promovare a intereselor româneşti şi creştineşti, şi în combaterea energică a curentelor ce tind la slăbirea ţării, a neamului şi a credinţei lui. Urăm noului confrate dela Chişinău viaţă lungă şi spornică lucrare, în provincia cu un trecut atât de românesc.

Dela primăria municipiului Sibiu: Fundaţia Culturală Regală comunică (în adresa Nr. 39—34), că Muzeul Alexandru Saint-Georges din Bucureşti, Bdul Lascar Catargi Nr. 39, a trecut în proprietatea ei. Fundaţia roagă să i se trimită, la adresa Muzeului, documente, monete numismatice şi cărţi de orce fel care au legătură cu ţara noastră.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 7 April 1935, va predica părintele *M. Neagu*.

Convocare. Se convoacă adunarea generală a comitetului şcolar al Şcoalei normale ortodoxe române „A. Şaguna" din Sibiu, secţia băieţi şi fete, pe ziua de 14 April c. ora 11 a. m., în localul şcoalei, cu următorul program: 1. Dare de seamă despre activitatea comitetului pe exerciţiul 1934—1935; 2. Verificarea şi aprobarea gestiunii 1934—35; 3. Aprobarea proectelor de buget. In cazul că nu se va întruni majoritatea membrilor, adunarea se va ţine în ziua de 21 April a. c., aceeaşi oră. — *Tr. Scorobeţ*, preşedinte; *I. Sandu*, secr.

Onoraţii membri ai *Societăţii pentru ajutorarea bolnavilor şi anormalilor mintali* sânt rugaţi a lua parte la adunarea generală care se va ţine Vineri 12 Aprilie 1935 ora 6 p. m. în sala de lectură a Asociaţiunii culturale „Astra", Sibiu. Intrucât nu vor fi membri în număr cerut de statute, se ţine a doua adunare generală la ora 6·30 în aceeaş zi cu orice număr de membri. — *Comitetul.*

C. preoţi să stea în fruntea mişcării Oastea Domnului

„FRUMOASA"

Intreprindere industrială de lemne s. a., Petreşti

Convocare

(4) 1—1

Domnii acţionari ai s. a. „Frumoasa", intreprindere industrială de lemne din Petreşti, prin aceasta se convoacă la

I-a adunare gen. extraordinară

care va avea loc la sediul societăţii în Petreşti în ziua de *Sâmbătă 20 April 1935* la ora 3 p. m. cu următoarea

ORDINE DE Zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Citirea procesului verbal din 27 Noemvrie 1934, conţinând abzicerea preşedintelui dlui Augustin Höcker şi alegerea dlui Dr. Petru Nicolaus ca preşedinte nou.
3. Alegerea alor 2 membrii noui în Comitetul de cenzori.
4. Eventuale propuneri.

Domnii acţionari, cari vor să participe la adunarea generală, sânt invitaţi a depune acţiile la cassieria societăţii din Petreşti, cel puţin cu trei zile înainte de adunare.

Petreşti, la 28 Martie 1935.

Consiliul de administraţie

Nr. 124—1935 (7) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Juncul,** cu filia **Juncul de sus,** tractul Zarand, se publică concurs cu termen de 30 zile dela data primei lui apariţii în Telegraful Român.

Venitele parohiale sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită.
3. In anul 1935 văd. preoteasă beneficiază de $^1/_2$ din venitele parohiei.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopresbiteral ortodox român Zarand, sediul Brad, jud. Hunedoara, în termenul prevăzut. Candidaţii, având permisiune de candidare dela Prea Ven Cons. arhiepiscopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, pentru a fi cunoscuţi de enoriaşi, având şi prealabila încuviinţare a oficiului nostru în acest scop.

Brad, la 11 Martie 1935.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Zarandului.

Ioan Indreiu
protopop.

Nr. 241—1935 (9) 2—3

Concurs

In conformitate cu ordinul Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 2209 Bis. 7 Martie 1935 publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de clasa I-a (întâia) Sohodol, biserica nouă.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.

2. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu arhiepiscopesc cu ordinul Nr. 4544—1929.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a concura dela Ven. Consiliu arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zârneşti, 12 Martie 1935.

Vasile Stoicanea
protopop.

Nr. 126—1935 (6) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a, **Tomnatecul de sus,** tractul Zarand, se publică concurs cu termin de 30 zile dela data primei lui apariţii în Telegraful Român.

Venitele parohiale sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopresbitaral ortodox român Zarand, sediul Brad, jud. Hunedoara, în termenul prevăzut. Candidaţii, având permisiune de candidare dela Prea Ven Cons. arhiepiscopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, pentru a fi cunoscuţi de enoriaşi, — având şi prealabila încuviinţare a oficiului nostru în acest scop.

Brad, la 11 Martie 1935.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Zarandului.

Ioan Indreiu
protopop.

FOIŞOARA

Misticismul euharistic*]

[1] de **Dr. Nicolae Terchilă**

Sfânta cuminecătură este nervul cel mai intim al vieţii bisericeşti. *Credinciosul* simte în ea cea mai concretă şi cea mai impresionantă realizare a făgăduinţei Domnului dată prin cuvintele: „Şi iată eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârşitul veacului" (Mat. 28, 20). Venirea şi prezenţa Domnului, actualizarea şi trăirea tainică a morţii şi a învierii Lui, revelaţia unei realităţi divine în cadrele celor pământeşti, preamărirea, transfigurarea omului şi a creaturii, *chiar acum*, prin harul dumnezeesc şi în sfârşit aşteptarea dornică a unei descoperiri desăvârşite a Impărăţiei măririi ce va să vină — toate acestea sunt trăirile fundamentale cari s'au împreunat în sfânta taină a Cuminecăturii.

Incă pe când era împreună cu ucenicii Săi Isus, le zicea acestora: „Unde sunt doi sau trei adunaţi întru numele meu, acolo sunt şi eu în mijlocul lor" (Mat. 18, 20). Intr'o formă mai concretă şi mai reală sunt cuprinse aceste cuvinte la Ioan cap. 6. Iar în mod desăvârşit pe punctul culminant a vieţii Sale, nemijlocit înaintea săvârşirii — în noaptea premergătoare suferinţelor, împărtăşeşte Isus ucenicilor Săi ultima şi suprema Sa moştenire. Pentrucă aici în cina cea de taină primeşte o exprimare concretă ceace au luat cu ei ca moştenire din viaţa petrecută împreună cu Domnul — *sensaţia comunităţii nedistruse cu El.* La primii creştini este foarte vie această senzaţie a comunităţii şi devine un act central în viaţa lor, precum rezultă din cuvintele sfântului apostol Pavel: „Că eu am luat dela Domnul, care am şi dat vouă. Că Domnul Isus în noaptea întru care s'a vândut a luat pâne şi mulţumind a frânt şi a zis: luaţi mâncaţi, acesta este trupul meu care se frânge pentru voi; aceasta să faceţi întru pomenirea mea". Aşişderea şi păharul după cină zicând: acest păhar legea cea nouă este întru sângele meu; aceasta să faceţi de câte ori veţi bea, întru pomenirea mea (I. Cor. 11, 23—25).

Acelaş lucru putem constata şi la Sinoptici. Chiar şi la Ioan în cuvintele de despărţire ale lui Isus de ucenicii săi răsună tainic făgăduinţa rămânerii Sale cu ceice cred într'însul. El va veni la ei, El va rămânea cu ei, El nu-i va părăsi nici odată, nu vă voi lăsa pe voi sărmani; voi veni la voi. „Incă puţin şi lumea pe Mine nu mă va mai vedea; iar voi mă veţi vedea pe Mine, că Eu viu sunt şi voi veţi fi vii. Intru acea zi veţi cunoaşte voi, că Eu sunt întru Tatul meu şi voi întru Mine şi Eu întru voi. Celce are poruncile mele şi le păzeşte pe ele, acela este care mă iubeşte pe Mine; şi cela ca mă iubeşte pe Mine, iubi-se-va de Tatăl meu şi eu îl voi iubì pe el, şi mă voi arăta lui şi Tatăl meu îl va iubì pe el şi la el vom veni şi lăcaş la dânsul vom face (Ioan 14, 18).

Şi chiar şi mai înainte în sfânta Ev. a lui Ioan — după săturarea minunată a celor 5000 — auzim din gura lui Isus mult discutatele cuvinte cari, după înţelesul lor, merg paralel cu raportul sinopticilor despre cina cea de taină: „Adevăr, adevăr zic vouă — că Trupul meu adevărat este mâncare şi Sângele meu adevărat este beutură. Celace mănâncă trupul meu şi bea sângele meu, întru Mine petrece şi Eu întru el", (Ioan 6, 55—56)·

*] Vezi: Nicolae Arseniev, „Ostkirche und Mistik" pg. 71 squ.

„ALBINA“, institut de credit şi de economii, Sibiu

Bilanţ încheiat la 31 Decemvrie 1934

ACTIV

Cassa:		
a) Numerar efectiv	16.460.648.—	
b) Disponibil la B. N. R. şi la C. E. C.	15.003.362.—	31.464.010.—
Disponibil la bănci:		
a) In ţară	745.956.—	
b) In străinătate	1.584.867.—	2.330.823.—
Portofoliu de titluri:		
I. Titluri româneşti.		
a) Efecte publice val. nom. 30.352.700	13.109.994.—	
b) Titluri cotate la bursă V. N. 32.020.550	22.767.952.—	
c) Titluri necotate la bursă V. N. 22.243.650	8.344.375.—	
II. Titluri străine	11.578.—	44.233.899.—
Portofoliu de scont:		
I. Plătibil în ţară:		
a) Cambii fără garanţii	37.438.028.—	
b) „ garantate cu titluri	370.000.—	
c) „ „ „ ipoteci	85.640.637.—	123.448.665.—
II. Cambii de circulaţiune şi garanţie Lei 969.656.785.—		
Debitori:		
I. Din ţară:		
a) Debitori fără garanţii	13.359.293.—	
b) „ garantaţi cu efecte comerciale	67.361.499.—	
c) „ „ „ titluri	15.687.160.—	
d) „ „ „ mărfuri	324 306.—	
e) „ „ „ ipoteci	95.383.093.—	
f) „ cu garanţii diverse	4.050.989.—	
g) „ „ „ „ în monetă străină	38.006 694.—	234.173.034.—
Debitori beneficiind de legea lichidării datoriilor din 7/IV 1934 (cota rămasă)		583.023.488.—
Pierderi rezultând din aplicarea legii lichid. datoriilor		—.—
Participaţiuni în ţară		5.800.000.—
Efectele fondului „Partenie Cosma“		293.000.—
Imprumuturi pe termen lung		18.128.188.—
Imobile:		
a) Imobile necesare exercitării comerţului de bancă şi pentru locuinţele funcţionarilor	30.160.400	
b) Alte imobile	9.555.661	39.716.061.—
Mobilier, amortizat		—.—
Conturi diverse		558.330.—
		1.083.169.498.—

PASIV

Capital social		100.000.000.—
Fond de rezervă		10.511.908.—
Fonduri de ajutorare:		
Fondul „Partenie Cosma“	1.060.300.—	
Fondul cultural	1.377.500.—	2.437.800.—
Obligaţiuni proprii în circulaţie		17.250.—
Depuneri spre fructificare:		
1. Din ţară:		
a) la vedere	17.776.338.—	
b) pe termen	433.250.350.—	
c) „ „ în valută străină	26.783.713.—	477.810.401.—
Depunerea fondului de pensiuni al funcţ. institutului		5.900.000.—
Creditori:		
1. In ţară:		
a) la vedere	20.339.185.—	
b) pe termen	83.403.403.—	103.742.588.—
Angajamente de reescont:		
1. In ţară:		
a) la B. N. R.	359.751.182.—	
Giruri la B. N. R. şi Creditul Industrial	3.021.497.—	362.772.679.—
Ordine de plată emise:		
cu plata în ţară		1.249.068.—
Dividende neridicate		629.784.—
Conturi diverse		11.183.520.—
Conturi transitorii		1.655.013.—
Beneficiu net:		
a) reportat din anul trecut	2.177.045.—	
b) al anului curent	3.082.442.—	5.259.487.—
		1.083.169.498.—

Conturi de ordine

ACTIV

Cauţiuni statutare	2.325.000.—
Debitori pentru avaluri şi scrisori de garanţie date de bancă	27.226.860.—
Efecte comerciale în gaj	235.614.716.—
Cambii de circulaţiune	969.656.785.—
Efecte spre incassare	1.730.970.—
Ipoteci, cesiuni, mărfuri şi garanţii diverse	283.635.340.—
Depozite de titluri	299.018.042.—
Debitori de titluri împrumutate	468.040.—
	1.819.675.753.—

PASIV

Deponenţi de cauţiuni statutare	2.325.000.—
Creditori pentru avaluri şi scrisori de garanţie date de bancă în ţară	27.226.860.—
Deponenţi de efecte în gaj	235.614.716.—
Deponenţi de cambii de circulaţiune	969.656.785.—
Remitenţi de efecte spre incassare	1.730.970.—
Deponenţi de ipoteci, cesiuni, mărfuri şi garanţii diverse	283.635.340.—
Deponenţi de titluri	299.018.042.—
Diverse titluri împrumutate	468.040.—
	1.819.675.753.—

Fondul de pensiuni al funcţionarilor institutului

Pensii plătite în anul 1934		2.223.533.—
Starea fondului la finea anului 1934:		
în Efecte publice şi acţiuni diverse	18.040.070.—	
„ Depunere la „Albina“	5.900.000.—	23.940.070.—
		26.163.603.—

Starea la finea anului 1933 a fost de	23.854.853.—
Dotaţiuni dela „Albina“, contribuţiunile funcţionarilor institutului, dividende şi dobânzi incassate în anul 1934	2.308.750.—
	26.163.603.—

Profit şi Pierdere la 31 Decemvrie 1934

DEBIT

Cheltuieli de administraţie:		
a) Salarii şi indemnizaţii	16.634.384.—	
b) Diverse	4.258.422.—	20.892.806.—
Impozite şi taxe		1.269.261.—
Dobânzi plătite:		
a) La Depuneri	5.436.812.—	
b) „ Reescont	9.103.143.—	
c) „ Alţi creditori	2.460.862.—	17.000.817.—
Diferinţe de Curs:		
La portofoliul de titluri		9.736.654.—
Beneficiu net:		
a) Reportat din anul precedent	2.177.045.—	
b) al anului curent	3.082.442.—	5.259.487.—
		54.159.025.—

CREDIT

Report din beneficiul anului precedent		2.177.045.—
Dobânzi incasate:		
a) Dela portofoliu de scont	17.941.979.—	
b) „ debitori	25.644.272.—	43.586.251.—
Comisioane incassate		2.125.214.—
Venitul portofoliului de titluri		3.168.284.—
Venitul imobilelor		2.563.021.—
Beneficii diverse		539.210.—
		54.159.025.—

Sibiu, la 31 Decemvrie 1934.

Dr. I. Beu
prez. Cons. de adm.

I. Vătăşianu
director general.

Pentru contabilitate:
A. Guşu
expert contabil.

Subsemnatul Consiliu de censori am exeminat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi în consonanţă cu registrele institutului.

Sibiu, la 27 Martie 1935.

CONSILIUL DE CENSORI:

Dr. G. Proca p. preşedinte. **Emilian Cioran** **Matei Jiga** **Dr. Nicolae Schiau**

Raportul consiliului de censori.

Onorată Adunare Generală!

Subsemnatul Consiliu de censori, am examinat conturile „Bilanţ“ şi „Profit şi Pierdere“ pe anul 1934 ale institutului de credit şi de economii „ALBINA“ Sibiu şi le-am aflat în consonanţă cu registrele. (5)

Referitor la împărţirea profitului net de Lei 5.259.487.— ne alăturăm propunerii Consiliului de administraţie, pe care o recomandăm spre primire.

Vă rugăm deci, ca aprobând Bilanţul pe 1934 să daţi atât Consiliului de administraţie, cât şi Consiliului de censori descărcare pentru gestiunea lor pe anul 1934.

Sibiu, 27 Martie 1935.

CONSILIUL DE CENSORI:

Dr. George Proca p. preşedinte. **Emilian Cioran** **Matei Jiga** **Dr. Nicolae Schiau**

Reproducerea nu se onorează.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 14 April 1935 — Nr. 16

Telegraful Roman

Organ naţional-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Cele două feţe ale spiritualităţii

Problema răului s'a cercetat puţin în Biserica ortodoxă. Mai mult ca celelalte dogme creştine, soluţia ei a rămas exprimată într'o schemă care exprimă, desigur, adevărul, dar un adevăr nelimpezit prin desvoltare. Răul îşi are originea şi suportul în voia liberă a spiritelor create, fie că aceste spirite sunt o parte din îngeri, fie că sunt oameni. Aceasta e teza creştină. Dar până la deplina ei înţelegere, e o cale atât de lungă.

Şi totuşi Biserica a fost odată presată puternic să-şi desvoalte concepţia despre izvorul răului. In epoca gnosticilor. Toate curentele gnostice au fost chinuite de întrebarea de unde e răul. Şi toate au ajuns la soluţii dualiste, stabilind pe seama răului un principiu aparte, al cărui domeniu cel mult se amestecă cu al binelui, dar nu-l poate străbate în miezul lui, nu-l poate altera, prefăcându-l în rău. Curentele gnostice s'au vărsat toate în manicheism, care reduce răul la materie, la trup, ca principiu existenţial aparte şi de sine stătător.

Pericolul reprezentat de aceste curente, ca şi cel reprezentat de manicheism, se vede însă că n'a fost atât de serios ca să provoace în Biserică o mai inzistentă preocupare în legătură cu problema dogmatică a răului. La aceasta a contribuit, desigur, şi concepţia optimistă a Bisericii noastre despre om. Biserica ortodoxă învaţă că chipul dumnezeesc n'a fost alterat radical în om, ci doar întunecat în oarecare măsură, aşa încât şi faţă de cel mai păcătos om ne apropiem cu încredere, cu nădejde, vedem mai mult licăririle bune din el, decât umbrele răului. Pe noi, crescuţi în spiritul Bisaricii răsăritene, nici un păcat, nici o decădere a unui om, nu ne poate descuraja în speranţa de a-l revedea renăscut, nu ne poate distruge încrederea că totuşi au rămas în el colţuri tainice cari, de le ştim trezi, ne pot vrăji cu farmecul delicatei lor bunătăţi.

Astăzi însă soluţia problemei răului se cere în mod foarte categoric desvoltată, detailată, propovăduită. Mentalitatea creştinilor ortodocşi a început să fie serios influinţată de un manicheism de provenienţă apuseană.

Cum a crescut acest manicheism în Apus? Cred că nu atât sub influinţa catolicismului (deşi doctrina lui că păcatul rezidă în *concupiscentia carnis*, deci în ceva pur trupesc, a putut ajuta), sau a protestantismului, cât mai mult a raţionalismului şi a umanismului extrareligios. Omul încrezător în puterile sale şi ale raţiunii sale, crede că cu cât se ridică mai mult din punct de vedere cultural, e mai puţin păcătos, iar savantul sau eruditul sunt oamenii cei mai îngereşti, pentrucă s'au ridicat peste excesele trupeşti ale celor simpli. E foarte frecventă ideea că omul se poate desăvârşi prin sine însuşi, fără nici un ajutor de sus, tocmai întrucât se ridică peste poftele trupeşti ale oamenilor neumblaţi pe la şcoală multă. De fapt, omul *cult* nu mai bea, nu mai fumează, nu mai trăeşte în desfrânare, se reţine dela a vorbi de rău pe alţii, se reţine dela orice exces şi manifestare externă exhuberantă, duce o viaţă comprimată şi pedantă din punct de vedere extern. Şi toată lumea îl crede fără de păcat. Aşa s'a înrădăcinat încetîncet ideea că păcatul este ceva pur trupesc şi cu cât îţi comprimi mai mult manifestările trupeşti, cu cât trăeşti mai mult *în spirit*, cu atât eşti mai puţin păcătos, sau chiar de loc.

Spiritul acesta raţionalist şi *umanist* (de excesivă încredere în puterile omului, luat în separaţie de Dumnezeu) se validitează şi în secte. Astfel că în lumea ortodoxă el a ajuns pe 2 căi: 1. prin circulaţia cărţilor, prin comuniune intelectuală, şi 2. prin secte.

Spiritul manicheist, deşi e atât de atrăgător pentru omul simplu, n'a prea avut trecere în poporul nostru ortodox. Posturile, mersul la biserică, abstinenţa de alcool şi fumat, voturile monahale, deşi au fost practicate şi alte dăţi, într'o măsură cu mult mai mare şi mai sinceră, totuşi n'au fost considerate de cei ce le practicau ca mijloace absolut purificatoare. Perzista mai departe conştiinţa păcătoşeniei proprii.

Astăzi e mai necesar ca oricând să readucem oamenilor aminte că ultimul izvor al răului e în regiunea spirituală. Spiritualitatea nu e numai decât puritate şi înălţime morală. In regiunea cea mai intimă a spiritului sunt două feţe, de poli: unul luminos şi altul întunecos, cum desvoltă atât de clar teologul rus V. Zenkovski (Problemele educaţiei în lumina antropologiei creştine, Paris 1934, pg. 110 urm.). Dualitatea aceasta în miezul spiritului nu e evidentă celor ce nu sunt familiarizaţi peste tot cu o viaţă spirituală, celor ce sunt încă cu totul sub stihia vieţii externe, periferice. Dar cu cât cineva creşte în viaţa spirituală, desfăcându-se de robia celei exterioare, cu atât cresc în el mai mult ispitele şi greşelile pur spirituale. Cu cât se ridică omul mai sus pe culmile spirituale, cu atât creşte mai mult, paralel cu grâul bunelor porniri, neghina ispitelor.

Şi e foarte des cazul când neghina birueşte cu totul. Cu cât se ridică omul mai sus peste obişnuitele păcate în trup ale celor mulţi, cu atât se simte mai ispitit să se autodivinizeze pentru biruinţa sa pe care o crede foarte mare, cu atât îşi tămâiază mai mult propriile puteri, cu atât se depărtează mai mult de Dumnezeu. Dacă desăvârşirea ar sta în spiritualitate pur şi simplu, într'o înfrânare până la mortificare a manifestărilor inferioare externe, câţi filosofi şi savanţi, atei, câţi adepţi ai diferitelor sisteme tehnice de orânduire a vieţii externe, n'ar fi mântuiţi, cu toate că dispreţuesc ideea de Dumnezeu şi se prezintă pe ei ca dovezi că omul se poate desăvârşi şi fără Dumnezeu.

Dar dacă e posibil saltul dintr'o viaţă de excese trupeşti într'una excesiv spirituală, fără ajutor dumnezeesc, nu mai e posibilă mântuirea de răul spiritual fără Dumnezeu. Abia în această îmbunătăţire internă a omului se valorifică în toată plenitudinea ei învăţătura că fără Dumnezeu nu putem face nimic.

In polul luminos al spiritualităţii domneşte smerenia în faţa lui Dumnezeu, în cel întunecos mândria pentru vrednicia proprie, cu uitarea lui Dumnezeu. Astfel e foarte evident de ce nu poţi face să biruiască polul luminos al spiritualităţii în tine, până nu accepţi pe Dumnezeu, până nu te pleci înaintea măririi Lui, până nu-l ceri ajutorul. Cu cât creşte smerenia în om, smerenia faţă de Dumnezeu şi cu cât scade mândria din el, cu atât spiritualitatea luminoasă alungă întunerecul din el. O desăvârşită smerenie, însemnează o absolută acceptare a lui Dumnezeu, convingerea că tot ce realizezi, realizezi cu ajutorul Lui; o desăvârşită smerenie însemnează o radicală desfiinţare a mândriei, a convingerii că *tu* faci ceeace faci, că eşti superivr altora, că n'ai lipsă de Dumnezeu şi de alţii pentru fericirea ta, pentru opera ce vrei s'o realizezi. O mândrie potenţată la gradul ultim însemnează negarea lui Dumnezeu, negarea celorlalţi oameni şi biruinţa totală a polului întunecos al spiritului.

Smerenia este, astfel, virtutea cea mai fecundă de spiritualitate luminoasă, de frumuseţe morală. Ea singură generează iubirea de Dumnezeu şi de oameni, înlăturând din noi marea pedecă a iubirii: trufia şi dispreţul, şi arătându-ne pe Dumnezeu şi semenii noştri vrednici de atenţia şi de iubirea noastră.

Smerenia trăeşte un moment de extraordinară exaltare în taina pocăinţii. Ea repurtează atunci o biruinţă

---

* FOIŞOARA *

Misticismul euharistic

[2] de **Dr. Nicolae Terchilă**

Nu este aici locul pentru o interpretare mai minuţioasă a acestor texte sinoptice şi Ioaneice. Un lucru este însă clar: întru această cină de taină săvârşită în amintirea Lui, *credinciosul trăieşte* în mod real, concret şi totodată *mistic* apropierea şi *prezenţa reală a Domnului.* Acest adevăr se dovedeşte şi prin faptul că El se arată ucenicilor în Emaus, când aceştia frâng pânea: „Şi a fost când a şezut El cu ei, luând pânea a binecuvântat şi frângând a dat lor. Şi li-s'au deschis lor ochii şi L-au cunoscut pe Dânsul"... „Şi ei povesteau cele ce se făcuse pe cale şi cum s'a cunoscut de dânşii întru frângerea pânii" (Luca 24, 30 scv.). Cu acelaş scop sunt şi alte două arătări ale lui Isus celui înviat împreunate cu şederea la masă.[1] Din acest motiv frângerea pânii are un rol central în viaţa primilor creştini. Aceştia săvârşiau frângerea pânii „cu bucurie şi bunătatea inimii" (Fapt. 2, 46). Pavel est pătruns de sensaţia misterului mare şi de *fiorul sfinţeniei acestei lucrări.* „Drept aceea, oricare va mânca pânea aceasta, sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi trupului şi sângelui Domnului. Ci să se ispitească omul pe sine şi aşa din pâne să mănânce şi din pahar să bea. Că celce mâncă şi bea cu nevrednicie, judecată lui; mănâncă şi bea, nesocotind trupul Domnului" (I Cor. 11, 27—29). Pentrucă Domnul este de faţă, El este prezent în mod real şi adevărat cu trupul şi cu sângele Său şi momentul săvârşirii tainei. De această trăire fericită în sensaţia prezenţei Domnului, a apropierii Lui nemijlocite în pânea şi vinul sfintei Euharistii sunt pătrunse cuvintele de încheere ale celei mai vechi rugăciuni euharistice.[1] „Să se coboare harul şi să treacă lumea. Osana Fiul lui David. Dacă cineva este sfânt, să se apropie; iar dacă nu, să se pocăiască", şi încheie cu chemarea în care vibrează fiorul bucuriei: «Maranatha", Vino Doamne, Dumnezeul nostru".

In general rugăciunea pentru sfinţirea elementelor euharistice prin pogorârea Duhului Sfânt (Epiclesa) devine o parte fundamentală în toate liturghiile orientale. „Iarăşi îţi aducem Ţie aceasta jertfă cuvântătoare şi fără de sânge şi Te rugăm şi cerem şi implorăm: Trimite Duhul Tău cel Sfânt peste noi şi peste darurile acestea puse înainte. Şi fă adecă pânea aceasta trupul scump al Hristosului Tău (prefăcându-o cu Duhul Tău cel Sfânt. Iar ce este în paharul acesta scump sângele Hristosului Tău (prefăsându-l cu Duhul Tău cel Sfânt). Şi la urmă preotul binecuvântând amândouă Sfintele zice: „Prefăcându-le cu Duhul Tău cel Sfânt".

Toate aceste rugăciuni fierbinţi ale bisericii se nasc din acea străveche rugăciune a primilor creştini, din „Vino Doamne" (Maranatha).

Apropierea, venirea lui Isus este *mai înainte simţită* de credincioşi. De aici acea deosebită înălţare sufletească, care străbate rugăciunile euharistice. Ele se nasc din Duhul harismatic, din mulţumirile harismatice ale primei comunităţi. „Sus avem inimile". „Avem către Domnul". „Să mulţumim Domnului". „Cu vrednicie şi cu dreptate este a ne închina". Preotul începe acum rugăciunea cea mare aducerii înainte a darurilor de jertfă, rugăciune în care evlavia bisericii vechi îşi ajunge apogeul. „Cu vrednicie şi cu dreptate este a-Ţi cânta, a-Ţi mulţumi, a ne închina Ţie în tot locul stăpânirii Tale. Iţi mulţumim Ţie şi pentru slujba aceasta, pe care binevoieşte a o primi din mânile noastre, deşi înaintea Ta stau mii de arhangheli şi zeci

[1] R. Seeberg: Der Ursprung des Christenglaubens, 1914, pg. 10. R. Seeberg: Lehrbuch der Dogmengeschichte I. 1922 pg. 166.

[2] Didahie c. 10.

strălucitoare asupra mândriei noastre. Dar o biruinţă grea. Şovăind, împletecindu-ne în ton şi în cuvinte, ridicăm maiul să dăm o lovitură mortală mândriei noastre; reputaţiei noastre externe, reputaţiei noastre cotidiene în faţa propriilor noştri ochi. Săvârşim atunci o operaţie dureroasă, chinuitoare de par'că e vorba de desfiinţarea noastră înşine.

Aci stă însemnătatea căinţei: în acest cutremur al spiritualităţii noastre prin cea mai grea operaţie posibilă: omorârea mândriei din noi şi exaltarea smereniei. Enumerarea cât mai exactă şi mai tehnică a devierilor noastre externe, n'are o valoare în sine. Ci numai întrucât prin ea realizăm mai deplin acel cutremur molecular al fiinţei noastre. De aceea de taina pocăinţii n'au trebuinţă numai oamenii cu greşeli trupeşti precise: cutare, cutare şi cutare. Ci şi mai mult, «spiritualiştii», aceia cari oricât îşi inspectează trecutul, nu găsesc nici o deviere mai remarcabilă. Tocmai la aceştia mândria a crescut mai mult şi deci şi smerenia trebue să se manifeste printr'o zguduire mai pătrunzătoare. Un intelectual nu are mai puţină lipsă de taina pocăinţii ca oamenii simplii: Răul spiritual e mai învârtoşat decât răul trupesc.

Înţelepciunea Bisericii a aşezat spre sfârşitul postului taina pocăinţii. Ea ne arată astfel că după ridicare peste excesele trupeşti, trebue să ne vindecăm şi spiritul. Căci nu numai trupul păcătueşte. Se prea poate ca unii, în urma unei precise îndepliniri a poruncii postului, să creadă că au devenit curaţi de păcate. Biserica le aminteşte că există şi o păcătoşenie a spiritului, căreia îi dăm cea mai puternică lovitură în taina pocăinţii.

De abia după această biruinţă a spiritualităţii luminoase în noi, ne-a hărăzit Biserica să ne apropiem de eonul cel nou al lumii: de viaţa după Înviere.

Dr. D. STĂNILOAE

Nr. 3843.

Comemorarea lui M. Cogălniceanu

Duminecă în 14 April c. se va slujì parastas în toate bisericile noastre pentru Mihail Cogălniceanu, marele patriot şi îndrumător cultural în veacul trecut.

Onor. minister al instrucţiunii publice a dispus ca toate şcolile din ţară să participe la această pioasă comemorare.

Sibiu, 11 April 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Probleme, fapte, comentarii

Ce şcoale ne trebue? — În legătură cu recentele examene de capacitate pentru profesorat, — la care s'au prezentat aproape *patru mii* de concurenţi, catedre vacante fiind abea câteva zeci, — dl profesor *S. Mehedinţi*, bun român şi bun ortodox, care nu poate fi împricinat de regionalism, afirmă (în articolul său din Universul dela 4 April 1935) că tablourile de „capacitate" ale profesorilor examinatori *«pot arăta cel mult ştiinţa candidaţilor, dar despre însuşirile lor ca educatori nu se spune aproape nimic sigur»*.

„Statul, — urmează mai departe dl profesor S. Mehedinţi — să-şi dea seama că a greşit, când cere universităţii profesionişti. Din universitate nu pot eşi nici profesori, nici magistraţi, nici preoţi, nici medici... nici un profesionist, căruia să i se poată încredinţa cu certitudine mari sarcini sociale. Când ies şi de aceştia, meritul este al lor, nu al universităţii, care nu poate da tinerilor decât ştiinţă, iar problema omeniei o lasă afară din cadrul preocupărilor.

Să intre odată în capul cârmuitorilor, că universitatea este o instituţie de înaltă cultură. Atât. Ea este şi trebue să fie destinată unui mic număr de tineri cu mari aptitudini pentru ştiinţă.

Dar când e vorba de oameni cari vor purta mari răspunderi sociale, cum sânt magistraţii, preoţii, medicii, profesorii... evident, lor li se cere nu numai ştiinţă, ci li se cere pe lângă pregătirea profesională şi multă *omenie*.

Aşa dar, pentru a pregăti marile valori sociale, care se cheamă: magistrat, preot, medic, profesor etc., trebue numai decât o scrupuloasă alegere a candidaţilor chiar la început. Cine calcă a preot? Cine calcă a magistrat? Cine poate fi educatorul tineretului? Cine va avea marea răspundere de a da sănătate oamenilor?

Apoi, tinerii aceştia de elită să fie crescuţi cât mai departe de promiscuitatea universitară, cu alte programe, alţi profesori şi în alt mediu. Închipuiţi-vă ce judecători am avea, când cei cu adevărată vocaţie pentru magistratură ar fi crescuţi 3—4 ani sub ochii unor profesori aleşi dintre cei mai de seamă magistraţi ai ţării, — ferindu-i de orice contaminare cu strada şi cu universitatea"! —

Sântem în deplin acord cu aceste mărturisiri, lămurite şi adevărate, ale distinsului scriitor, care împotriva celorce combat existenţa academiilor teologice, constată că facultăţile de teologie ale universităţilor nu ne pregătesc pe adevăraţii preoţi. Facultatea poate da ştiinţă, dar *nu pregătire profesională de educaţie.*

Dnul profesor S. Mehedinţi relevase aceeaş lacună într'o broşură a sa, unde spunea: *«e numai decât necesar ca tinerii «aleşi», spre a sta pildă în faţa întregului lor neam, să fie crescuţi ei înşişi într'o atmosferă de înaltă distincţiune sufletească, sub ochii celor mai buni dintre cei buni... Aceasta e calea pe care trebue să pornim»*.

*

Conferinţă preoţească. — Preoţimea Despărţământului „Andrei Şaguna"-Geoagiu şi-a ţinut conferinţa de primăvară în zilele de 25—26 Martie a. c. la sediul tractual.

După oficierea liturghiei înainte sfinţită, a predicat părintele *A. Băilă*-Balşa, despre misterul întrupării lui Isus Hristos în sânurile Fecioarei Maria, prin lucrarea Duhului sfânt în actul esenţial al concepţiunii; fixează locul pe care Pururea Fecioara Maria îl are în inima credincioşilor ortodocşi; cu ocaziunea împărtăşirii Cuc. preoţi, cari s'au mărturisit de dimineaţă, vorbeşte părintele *I. Şerban*-Cornila, despre valoarea acestei dumnezeeşti taine.

După masă părintele preşedinte *V. Goron*, deschide conferinţa de primăvară, întrându-se în ordinea de zi.

Intre numeroasele probleme, care au animat preoţimea noastră tractuală, a fost în special discutată *problema pastoraţiei* cu toate aspectele ei. Aşa: măsurile de a amplifica activitatea cercurilor religioase; *ziarul pastoral*, cu discuţii asupra celui mai bun model de redactare; necesitatea tot mai mult resimţită de preoţi a unor organe de control, care să judece şi fixeze personalitatea preoţilor în intimitatea vieţii lor pastorale, cu considerare la toate împrejurările cari evidenţiază aceasta, — renunţându-se la actualul sistem al autoevaluărilor elogioase, care duc la supralicitări ce nu cadrează cu modestia şi smerenia misiunii preoţeşti. La finele conferinţii s'au luat dispoziţii pentru a se creea o bibliotecă tractuală, care să poată fi un prim auxiliar al preoţilor în formaţia lor intelectuală. Toate aceste discuţii au fost purtate de un însemnat număr de preoţi în frunte cu protopopul V. Goron, păr. T. Glodeanu, păr. P. Trifu, păr. I. Ţiruţa, păr. A. Băilă etc.

Conducerea veche a Despărţământului înaintându-şi demisia, adunarea preoţească alege cu însufleţire de preşedinte pe părintele *T. Glodeanu*-Geoagiu-Joseni, iar ca vicepreşedinte pe păr. A. Băilă-Balşa. Părintele A. Băilă citeşte apoi două telegrame adresate, una I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae:*

Inalt Prea Sfinţite Stăpâne,

Preoţii Despărţământului Geoagiu pentru Asociaţia clerului «A. Şaguna», întruniţi în conferinţă de primăvară şi însufleţiţi de părinteasca grije cu care I. P. S. Voastră apăraţi drepturile Bisericii şi preoţimii noastre, asigură pe «Exponentul Ortodoxiei» de tot devotamentul ei în lupta de afirmare a prestigiului Bisericii noastre ortodoxe; — iar alta adresată dlui Stelian Popescu, dir. ziarului Universul. Preoţimea face o mişcătoare manifestare de omagiu la adresa I. P. S. Sale şi una de simpatie pentru dl Stelian Popescu.

Ne facem plăcerea să amintim că la toate lucrările noastre, au participat activ dl Dr. Indrieş, preş. FOR-ului şi dl N. Popa, primpretorul plasei.

Şi cu această ocazie, preoţimea s'a dovedit destul de activă şi prezentă la toate imperativele misiunii preoţeşti.

Corespondent

*

A împedecat răspândirea ortodoxiei? — Un reprezentant al Vaticanului luase parte la serbările budapestane organizate, anii trecuţi, în amintirea sfântului catolic *Emeric*, fiul primului rege ungar. Serbările, conform năravului vecinilor noştri apuseni, trebuiau să fie şi o demonstraţie politică, în care delegatul papal, alături de magnaţi şi ceilalţi prelaţi, a ţinut să-şi aducă prinosul laudelor exagerate, afirmând că naţia ungurească s'ar fi ilustrat în istoria naţiunilor europene, între altele, şi prin meritul excepţional, că *ea* — naţia ungurească — *ar fi împedecat răspândirea ortodoxiei.*

Intr'un articol, „Controverse istorice", apărut de curând într'un mare cotidian din capitală, părintele profesor universitar, *Ion Lupaş*, examinând mai deaproape afirmaţiile făcute la Budapesta din partea delegatului papal, ajunge la convingerea, că celce a făcut aceste afirmaţii n'a putut avea, în vârtejul procesiunilor şi al banchetelor fastuoase, răgazul necesar spre a da cuvintelor sale măcar *aparenţa* unor temeiuri de adevăr istoric.

Indus în eroare de informatorii săi, — spune păr. I. Lupaş, — delegatul papal a rostit, în toiul festivităţilor, mari inexactităţi istorice.

Documentele arată, continuă istoricul nostru, că ungurii la aşezarea lor în Panonia, au stat sub înfluenţa bisericii răsăritene şi au primit botezul creştinesc dela diferiţi misionari ai acestei biserici. Unii regi ungari au intrat în legături matrimoniale cu familii ortodoxe. Înşişi istorici unguri, profesori universitari la Budapesta, între alţii *Marczali Henrik*, constată că *ortodoxia* a împedecat consolidarea *puterii ungureşti şi pătrunderea ei în ţările româneşti.*

„Ungaria năzuia să-şi asigure stăpânirea prin răspândirea violentă a catolicismului, dar s'a izbit de cea mai tenace rezistenţă a populaţiei ortodoxe", — spune istoricul maghiar, în citaţia profesorului I. Lupaş, — care astfel restabileşte adevărul istoric.

*

Trei ani de luptă a sărbătorit Duminecă, în 7 l. c., *partidul naţional-agrar* de sub conducerea dlui *O. Goga.*

In congresul din capitală, ţinut cu acest prilej, preşedintele partidului, dl O. Goga, vorbind din balconul „Ţării Noastre" mulţimii din Piaţa Teatrului Naţional, a făcut o luminoasă expunere a situaţiei politice, subliniind ideile de care este condusă activitatea sa politică: ideea *naţională*,

---

de mii de îngeri, cheruvimii şi serafimii cu şase aripi şi cu ochi mulţi sburând întru înălţime". Acesta este momentul încordării supreme a sufletului religios întru aşteptarea Domnului.

In sfârşit taina cea mare s'a săvârşit şi credincioşii se apropie cu frica lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste de Domnul, care a venit. Ca în rugăciunea din Didahia cea veche, auzim aici strigătul de bucurie prin care se bineventează şi se primeşte Domnul, care se coboară în elementele euharistice. Aceasta primire a Împăratului măririi se face înainte de sfinţirea elementului euharistic prin cântarea de biruinţă: „Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul Savaot. Plin este ceriul şi pământul de mărirea lui. Osana întru cei de sus. Bine este cuvântat, Celce vine întru numele Domului. Osana întru cei de sus". Iar în Liturghia cea mai nainte sfinţită zicem aşa: „Iată întră Împăratul măririi, iată jertfa cea de taină, săvârşită se aduce. Cu credinţă şi cu dragoste să ne apropiem, ca să fim părtaşi vieţii celei veşnice".

Ingerii sunt împreună slujitori la săvârşirea tainei celei mari. „Acum puterile cereşti împreună cu noi nevăzut slujesc". Credincioşii sunt înălţaţi într'o altă sferă de viaţă, ei trăesc aici pe pământ împărăţia veşniciei în nemijlocita apropiere de Dumnezeu. „Hristos în mijlocul nostru" se salută preoţii liturgisitori la sărutul împăcării şi-şi răspund: „Este şi va fi". In liturghia armeană găsim cuvintele acestea: „Voi cari luaţi parte la masa cea sfântă a Impăratului, vedeţi pe Hristos şezând pe scaunul măririi, înconjurat de cetele îngereşti". In liturghia siriacă a lui Iacob se rostesc cuvintele acestea: „Să stăm cu frică, cu cutremur şi cu sfinţenie, pentrucă se aduce darul cel de jertfă şi mărirea se descopere. Porţile ceriului se deschid, Duhul Sfânt se pogoară pe aceste sfinte Taine şi le pătrunde. La locul de frică înfiorătoare ne aflăm împreună cu cheruvimii şi serafimii, fraţi şi împreună slujitori cu îngeri ne-am făcut şi cu aceştia săvârşim slujba focului şi a Duhului.[3]

Dar credincioşii la sfânta liturghie nu trăiesc numai venirea tainică şi prezenţa transfigurătoare a Domnului înconjurat de cetele îngereşti. Un cuvânt este şi rămâne dătător de ton şi anume: „De câteori veţi mânca pânea aceasta şi veţi bea paharul acesta, *moartea Domnului vestiţi până va veni*» (I Cor. 11, 26). Moartea Lui, jertfa Lui cea de pe cruce *o trăieşte credinciosul* ca pe o realitate zguduitoare, veşnic prezentă şi deapururea vie. Intreaga filosofie a mântuirii creştine se concentrează aici ca într'un focar. Transfigurarea pământescului, putere nouă de viaţă dumnezeească, viaţă veşnică ce apare în mijlocul existenţei pământeşti; şi toate acestea numai şi numai prin moartea Lui, prin suferinţele şi moartea Sa pe cruce, prin „nebunia crucii" şi prin umilinţă, căci fără aceasta nu există viaţă veşnică.

Amintirea morţii Lui retrăite neîncetat, prezentarea mistică-reală a jertfei de pe Golgota este nervul central al întregei liturghii, căci legea cea nouă s'a dat prin sângele Lui. Precum Pavel, aşa şi Apologetul Iustin despre cina cea de taină a creştinilor zice, că prin aceasta ei şi-aduc aminte şi de patimile, pe cari Fiul lui Dumnezeu le-a suferit pentru ei.[4]

Intreaga liturghie — am putea zice — se basează pe aceasta idee. Aşa se zice şi la Proscomidie: „Junghie-se mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatele lumii pentru viaţa şi mântuirea lumii". Iar în liturghia lui Iacob în timpul trecerii elementelor euharistice din proscomidie, pe altar se cântă aşa: „Să tacă tot trupul omenesc, căci iată Impăratul împăraţilor şi Domnul Domnilor vine să se junghie". Una dintre părţile cele mai importante ale rugăciunii anaforice este aşanumita „anamneză" — *sărbătoarea şi impesionanta amintire a patimilor şi învierii Domnului.* Foarte detailată amintire a patimilor mântuitoare se face în vechia liturghie coptică a sfântului Grigorie, precum urmează: „Tu ai suferit batjocura celor fărădelege" — zice preotul — „trupul Tău a îndurat loviturile de biciu şi faţa Ta palmele, pentru mine nu Ţi-ai ferit obrazul de scuipări şi hulă". Iar poporul răspunde: „Doamne miluieşte-ne". Preotul continuă: „Ca o oaie ai venit la junghiere; Te-i îngrijit de mine până pe cruce; ai omorât păcatele mele prin pogorârea Ta în mormânt, şi până la ceriuri m'ai înălţat împreună cu Tine".[5] Cu un cuvânt mielul lui Dumnezeu, care s'a jertfit de bună voie, stă în centrul întregei Liturgii. *Şi totuşi acest Isus, care sufere şi moare, este totodată şi cel viu, cel preamărit şi cel înviat.* Sfânta Euharistie este pătrunsă de razele măririi, de razele învierii.

Aşa dar nu numai prezenţa Lui, ci şi suferinţele, moartea şi învierea Lui o trăieşte credinciosul. Frica şi cutremurul, senzaţia sfinţeniei celei mari, a tainei celei înfricoşate — a unui mister de o importanţă cosmică universală se reflectează din următoarele cuvinte: „Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte, sfânta jertfă cu pace a o aduce". Iar în liturghia alexandrină după săvârşirea misterului se zice: „Iată taina s'a săvârşit. Mulţumim Ţie, Doamne, Dumnezeule, Părinte atotputernic,

[3] Renaudot: Collectio liturgiarum orient. II pag. 30.

[4] Iustin, Dial. 117. c. 41.

[5] Renaudot: I 23.

ideea de a reîntrona *autoritatea*, şi ideea de a stărui în slujba *moralităţii*, năzuind spre o primenire adâncă a societăţii noastre pe temeiuri de învăţătură creştină.

Ziarul *Ţara Noastră*, a apărut, la împlinirea celor trei ani dela constituirea partidului naţional-agrar, într'un număr festiv cu frumoase şi grăitoare contribuţii, semnate de: *O. Goga*, prof. *I. Lupaş*, *Alex. Hodoş*, *G. M. Ivanov* şi o seamă de alţi talentaţi ziarişti, din ale căror păreri şi preţioase declaraţii desprindem:

Nu mai trebue s'o spunem. O ştie orice om cu bun simţ: Biserica noastră sub forma ei autentică, ortodoxă, a înscris pe răbojul istoriei fapte ce nu se vor putea şterge nicicând. Ele fac parte din însuşi patrimoniul sacru al neamului, cu şi prin care ne-am îndeplinit timp de nouăsprezece veacuri menirea pe aceste plaiuri hărăzite de Pronie...

De aceea problema religioasă va trebui repusă între preocupările esenţiale ale vieţii noastre de stat.

In discursul său, dl O. Goga spune:

Este necesar ca şi în România să domine porunca ideii naţionale. România de după războiu n'a făcut o politică naţională, ca alte neamuri conştiente de rolul lor. A continuat liberalismul antebelic individualist, fără preocupări bine precizate de ordin naţional.

Oratorul a terminat cerând schimbarea Constituţiei pentru a se întemeia *România românilor*.

*

Au apărut:

— **Ion Petrovici:** *Rotocoale de lumină*, Buc. Ed. Casei Şcoalelor 1934. Vol. de 166 pp. Preţul: 50 lei.

In formă de volum sânt adunate *esèuri*, mai pe românește *încercări*, de natură critică şi filosofică, respândite până acum în diverse organe de publicitate.

Autorul, distins profesòr şi temeinic cugetător, dl Ion Petrovici, ne prezintă în paginile noului său volum subiecte variate şi interesante, expuse scurt şi lămurit. Din cele 11 încercări critice şi filosofice ale cărţii, remarcăm: *Biserica şi pacea*. Negreşit, biserica poate avea rol de frunte domolind izbucnirile inconştiente şi atavice, cum declară autorul; — rămâne totuşi ca în acest rol biserica să nu fie stânjenită de tratamentul vitreg al celor chemaţi să sprijinească mai mult ca până acum înrâurirea ei binefăcătoare.

O impresionantă evoluţie sufletească, în raport cu problema religioasă, — „o istorie în care se pot regăsi şi alţii", — povesteşte autorul în articolul: Confesiuni filosofico-religioase.

Ni se promite o lucrare sistematică de *metafizică*, în curs de pregătire. O nouă carte a profesorului dela Iaşi este aşteptată cu interes şi plăcere de cetitorii iubitori de probleme filosofice.

— **S. Mehedinţi:** *Apropiere de Isus* **prin biserica noastră, prin alegerea educatorilor, Socec şi Co. Buc. 1935. Preţul 20 Lei.**

Broşură de 48 pp. cu două conferenţe: una spusă la Radio în *Duminecа Ortodoxiei* [în 25 Februar 1934], şi alta, cuvinte către tineret spuse la „Fundaţia Dalles" din capitală în 24 Martie 1934.

Incheerea scriitorului, — care nu este cunoscător în ale teologiei, dar este unul care a trecut prin încercările vieţii, — se resumă în următoarele: Ne putem apropia de Isus prin *Biserica noastră*, dar cu *altă creştere*, adecă cu altă alegere şi altă pregătire a educatorilor tineretului.

— **Şerban Ionescu:** *O dispută creştino-filosofică*, **Buc. Tip. „I. C. Văcărescu", 1934. Lei 30.**

Volumaşul de 89 pagini, tratând *problema conştiinţei*, conţine o discuţie în contradictoriu între un călugăr al Mănăstirii Neamţu şi un tânăr profesor universitar, înarmat cu erudiţie filosofică şi juridică, şi învitat din partea „Universităţii Populare" dela numita mănăstire să onoreze obişnuitele ei cursuri de vară cu o conferinţă asupra uneia din problemele morale sau sociale la ordinei zilei. Disputa se termină cu o bine primită conferinţă a savantului profesor, care a vorbit despre conştiinţă ca atribut distinctiv al personalităţii omului. «*Prin vocea ei mărturisim existenţa lui Dumnezeu*»; dar procesul conştiinţei nu se mărgineşte numai la om ca fiinţă izolată: ci trece dincolo şi în *societate*, unde problema se pune cu aceeaş îngrijorare. Societatea are să-şi cerceteze conştiinţa ei, spre a răspunde la nedreptăţile ce stăruesc în viaţa socială, şi a lua măsuri împotriva profitorilor, şi a acaparitorilor, împotriva relei organizări a utilizării braţelor de muncă, contra foamei şi a miseriei.

Cu duh expusă, într'o impecabilă formă literară, cărticica dlui Şerban Ionescu se citeşte uşor şi cu plăcere. Dorim să fie citită şi cu folos.

*

Viaţa Ilustrată, *April 1935. — Numărul mai nou al minunatei reviste de familie, Viaţa Ilustrată, sub conducerea mult străduitoare şi inteligentă a păr. director, Nicolae Colan, nu este mai pe jos de numerele sale precedente. Paginile revistei sibiene, intrată în al doilea an de existenţă, sânt ilustrate şi în numărul de faţă cu multe şi interesante contribuţii, semnate de tineri şi harnici colaboratori. O variată şi aleasă cronică, nu mai puţin ilustraţiile sale artistice, completează cuprinsul publicaţiei, care nu trebue să lipsească de pe masa de citire a familiilor româneşti de pretutindeni.*

Abonamentul, (de 100 lei pe jumătate de an, 200 lei pe anul întreg) se poate trimite la: Librăria arhidiecezană, Sibiu.

*

„Unirea", disperată că nu mai poate salva dela înec actele de identitate dela 1700, caută unde poate ajutor contra „Telegrafului Român". Cu sentimentul celor ce constată că au lovit prea în plin, privim cu zâmbet calm şi milos la agitaţia minoră a năcăjiţilor cepari [ceteşte: pateri] şi la scârţâielile de alarmă ale telefonului.

In goana după orice ar putea să ne pişte câtuşi de puţin şi să ne alunge zâmbetul de pe buze, iată au aflat un articol al unui anonim scris prin... 1913, contra „Telegrafului Român".

S'a terminat. Ne-a înfundat. Să mai zicem ceva de Nilles, ori de falsurile dela 1700.

Prea deştepţi şi prea ghiduşi pateri! Dece căutaţi diversiuni? Vreţi să ne mai daţi o ocazie de-a vă supăra? Uite, cei ce redactăm azi „Telegraful Român", nu eram pe la 1913 în situaţia care ne-ar putea permite acum să ştim, fără cercetare, de ce s'a supărat *anonimul* pe „Telegraf" şi dacă nu cumva a spus omul neadevăruri ca unul ce era supărat. Poate ne-om lua vreodată osteneală să cercetăm chestia în amănunt. Dar să ştiţi că de-om întreprinde acest lucru, o să cercetăm calitatea „Telegrafului" în raport cu a „Unirii". Aşa-i că nu vă convine? Căci, iată, suntem aprioric convinşi că rezultatul cercetării nu va fi prea favorabil „Unirii". Ştim prin inducţie, — o lege din ştiinţele naturale — ce poate o minte de patăr uniat.

*

Teologii şi mareşalul Pilsudski. — De unde o fi ieşit ideea aceasta stranie, nu ştim. Destul că studenţii Facultăţii de teologie din Bucureşti s'au văzut adunaţi într'una din zilele recente, ale Postului Mare, ca să se înflăcăreze de discursurile rostite în cinstea mareşalului polon şi catolic, Pilsudski. N'avem nimic cu mareşalul Pilsudski, ferit-a sfântul. Dimpotrivă, îi admirăm vrednicia şi devotamentul în slujba Patriei, precum mai admirăm încă vreo 10 oameni politici europeni. Dar ce legătură o fi existând între el şi teologia ortodoxă sau idealurile bisericii ortodoxe, e greu de înţeles. Inima studentului teolog ortodox şi dragostea ei poate să se alimenteze în Postul Paştilor din meditaţie la mucenicii luptători pentru icoane, la sfântul Grigorie Palama, la sfinţii mari asceţi şi postitori ai ortodoxiei; entuziasmul prea mult al sufletului de tânăr ucenic al Domnului îşi poate găsi în Postul Paştilor atâtea prilejuri sfinte de revărsare. Dar să-ţi duci inima spre mareşalul Pilsudski, iată un lucru care nu înţelegem pur şi simplu cum a putut avea loc.

E ceva aproape fantastic.

*

„Neamul ales" despre Biserica creştină. — Reporterul de politică externă dela „Curentul", umblând să explice cauzele revoluţiei din Grecia, scrie: **„acest brav popor [grec], reprerentantul unei incomparabile civilizaţii *potopite de o biserică atât de străină spiritului ei*» [din 6 Martie 1935].**

Dacă în Grecia ar stăpâni, — măcar cât în strada Sărindar din Bucureşti, — spiritul semit, nu cel creştin ortodox, scriitorul acestor cuvinte n'ar fi avut de ce să plângă pe ruinele „potopitei" civilizaţii a lui Perikles... Dar aşa, — trebue să-şi vâre codiţa duhul rău al masoneriei dela „Curentul" unde poate...

* *I. P.*

S. Runciman: *La civilisation byzantine* [330—1453], trad. E. Lévy, Paris, Payot, Nov. 1934, pag. 341, 24 fr.

Cartea marelui istoric englez, apărută sub acest titlu în traducere franceză de vre-o 4 luni, se înşiră alături de cele mai bune din opere scrise despre civilizaţia şi cultura bizantină, începând dela Kondakov şi Krumbacher şi până la Vasiliev şi Ch. Diehl din zilele noastre, ca să amintim numai pe cei mai însemnaţi dintre străini. E o carte în acelaş timp şi de erudiţie istorică, dar şi de o incontestabilă putere de generalizare, încât o citeşti cu plăcere.

Dintre cele 12 capitole ale cărţii, în deosebi se remarcă cele în care vorbeşte despre „religie şi biserică" [pg. 112—142], „educaţie şi cultură" [237—255], „arta bizantină" [270—295] şi în deosebi ultimul capitol: „Bizanţul şi lumea".

Eată ce zice acest cunoscător despre viaţa religioasă a bizantinului: „Pentru a înţelege istoria culturii bizantine, trebue să ne aducem aminte de puţina importanţă pe care o dădeau bizantinii vieţii pământeşti. Aşa că de multe ori puncte infime de doctrină teologică angaja sufletul bizantinului mai mult decât cele mai importante probleme de politică lumească, întrucât aceasta din urmă nu privea decât lumea aceasta, câtăvreme teologia viza o veşnicie. Şi tocmai acest spirit religios, dominant în mentalitatea bizantină, a menţinut în picioare marele edificiu al culturii bizantine. Deaceea şi organizaţia bisericească a Bizanţului a rămas până azi ca cea mai civilizată din câte a cunoscut lumea şi deci mai aproape de înălţimea netrecătoare a cerului spre care conducea lumea" [112 şi 141].

In această latură, moştenirea Bizanţului chiar şi în viaţa noastră naţională şi social-creştină din trecut este cât se poate de evidentă, deşi noi am cunoscut civilizaţia aceasta bizantină prin intermediul bulgarilor şi sârbilor, cum afirmă Runciman [304].

Aşa încât, repetăm, cartea lui Runciman este un preţios aport adus domeniului atât de atractiv din istoria culturii umane, care se cheamă cultura bizantină, chiar şi atunci când nu se pierde în subtilităţi ştiinţifice, cum fac alţii.

T. Bodogae

Scrisoare deschisă — părintelui Iosif Trifa

...Prin mijlocirea tiparului ai avut prilejul de-e striga tuturor celor cari te-au cunoscut şi nu te-au cunoscut, că eşti bolnav şi suferi... O credem cu toţii, şi crede-ne şi C. Ta, că-ţi păstrăm sincere sentimente de compătimire pentru nenorocul de-a fi lipsit de nepreţuita comoară a sănătăţii.

Departe dar de mine gândul de a-ţi tulbura liniştea, de care ai nevoie... Iţi scriu cu gândul curat de frate 'n Domnul, care se întristează văzând învolburarea turnată în expresii de revoltă şi de ironie, de smerenie prefăcută şi de îngâmfare, — chiar din partea aceluia, care 'n ordinele de zi ale oştii nu vorbea decât despre răbdare, blândeţe, bunătate, umilinţă şi înţelepciune creştinească...

Erai însă un „comandant" absent; erai mulţumit auzind întonări de marşuri şi ai pornit într'o cruciadă, în care arătându-ţi-se c'ai greşit drumul, te-ai răzvrătit...

Oare nu ţi-ai destăinuit de-atâtea ori îngrijorarea, că înaltul nostru ierarh, I. P. S. Sa Nicolae, intenţionează „oficializarea" Oştii Domnului? Numeai „oficializare" îndemnurile date preoţimii, de-a ţinea contact continuu cu această mişcare religioasă, pentru a-i asigura mersul ei în ogaşa dreaptă şi cuminte, ce i-a fost fixată la început.

Nu trebuia să te neliniştească întru nimic dar „oficializarea" Oştii Domnului.

Nu-ţi pare, părinte Trifa, că chiar în presa Oştii Domnului ai menajat o mentalitate nepotrivită şi că mulţi din cei educaţi în senz pseudo-creştinesc socoteau că titlul de „ostaş al Domnului" este un monopol al celor cu cruciuliţa albastră pe piept, căutând să tragă graniţe despărţitoare între ei şi lumea celorlalţi creştini?

---

că mila Ta pentru noi este mare, şi că ne-ai arătat cele ce numai îngerilor este dat a vedea".[6] In una dintre liturghiile cele mai vechi, în liturghia siriacă a lui Iacob se accentuiază în mod deosebit acest sentiment de frică şi de cutremur în faţa sfintei Taine. Neîncetat aud credincioşii îndrumările diaconului de a fi atenţi şi de a sta cu sfinţenie: „Iată a sosit vremea fricei, iată ceasul cel plin de groază. Puterile cereşti stau cu frică şi slujesc lui cu cutremur. Acesta este ceasul în care se aduce jertfa cea de împăcare şi în care păcatele fug din faţa Lui. Slujitori ai bisericii vă cutremuraţi pentrucă voi împărtăşiţi foc viu. Puterea dată vouă este mai măreaţă decât aceea a serafimilor. Fericit este sufletul, care întru curăţenie se află în biserică, pentrucă Duhul sfânt îi scrie numele şi-l înalţă pe el la ceruri. Diaconilor, vă cutremuraţi în acest ceas preasfânt, în care Duhul sfânt se coboară ca să sfinţească trupurile acelora, cari primesc aceasta taină sfântă. Puterile cereşti stau împreună cu noi în sanctuar şi slujesc preacuratului trup al Fiului lui Dumnezeu, care se junghie în prezenţa noastră. Apropiaţi-vă şi primiţi dela El iertarea păcatelor voastre".[7] Asemenea se scoate la iveală cu deosebită putere aceasta frică şi cutremur în faţa misterului nespus la sfinţii Părinţi, în rândul prim la Ioan Gură de aur.[8] In rugăciunea siriacă preotul rosteşte în taină următoarea rugăciune anaforică: „Vai mie, vai mie, celui cuprins de groază, căci sunt om cu buze spurcate şi locuiesc într'un popor cu buze spurcate şi ochii mei au văzut pe împăratul, pe Domnul cel puternic. Cât de înfricoşai este azi acest loc. Aici se află azi casa lui Dumnezeu şi porţile ceriului; căci ne-ai învrednicit a-Te vedea ochi în ochi, o Doamne. Dar acum să ne ajute mila Ta. Mărire îndurărilor Tale, pentrucă ai împreunat cele cereşti cu cele pământeşti.[9]

[6] Renaudot. I. 75.
[7] Redaudot. o. c. II. 38, 40.
[8] De Poenitentia. Im. IX. Migne 49. Col. 345.
[9] Renaudot. II. 584.

Nr. 1937—1935.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Părintele Samoil Sabo din Blaj, decedat la 12 Februarie 1935, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numerar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 12 Martie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

In schimb însă ceice şi-au tălmăcit cu înţelepciune creştinească titlul de „ostaş", — şi cari formează grosul oştii, au rămas adânc mâhniţi aflând surprinzătoarea metamorfozare a gândurilor şi faptelor C. Tale... Ei se întreabă nedumeriţi: Care-i adevăratul părinte Trifa, — cel de eri..., ori cel de azi?

Cu toată duioşia în care ţi-ai învăluit persoana, aşezându-te singur în rândul martirilor, lumea în judecata ei dreaptă, îţi invidiază poate „mucenicia", pe urma căreia ai devenit proprietarul unei tipografii, care-i un bun considerabil.

In zilele trecute mă 'ntreba un preot, dacă dânsul, care zeci de ani s'a străduit în chip şi fel să zidească biserică, şi casă parohială, şi să sporească avutul bisericii, adăugându-i în timpul păstoririi sale peste 15 jugăre pământ, — nu cumva, prin analogie, — are dreptul de-a transcrie biserica, locuinţa parohială şi pământul bisericii pe numele său?... Bine înţeles, făcea haz din ceea ce C. Ta ai făcut caz şi avere...

„*Isus Biruitorul*", par'că-i numele extrem de pretenţios cu care ţi-ai botezat organul de presă... Nu-ţi sugerează acest titlu gânduri mai creştineşti?

Te-ai certat cu biserica, — şi 'n „apa vie", despre care-ţi plăcea să vorbeşti cu atâta cucernicie, ai aruncat acum un pumn de noroi...

Iată, de ce te-au părăsit bunii şi adevăraţii ostaşi...

De-acum toată lumea ştie, că proprietarul tipografiei mercantilizează numele de „Isus Biruitorul", urmărind scopuri foarte lumeşti...

Iţi doresc însănătoşire, păr. Trifa, dar şi sănătoasă revenire.

Prot. **Alex. Brotea**

Notificare oficială

Discul dela Florii pentru fondul de pensie şi discul dela sărbătorile Invierii Domnului, pentru Internatul arhidiecezan, se vor purta şi în anul acesta în conformitate cu ordinile noastre Nrii 2962 şi 2963 din anul 1931.

Sumele incasate se vor trimite oficiului nostru de cassă, prin oficiile protopopeşti până la 1 Mai a. c.

Sibiu, la 11 April 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Tipicul sărbătorii Sf. Gheorghe

Se comunică Cuc. preoţimi că în anul acesta slujba Sf. Gheorghe din ziua de Marţi săptămâna Patimilor — se va face în Dumineca Floriilor, iar Marţi rămâne Sfânta Liturghie înainte sfinţită a Sf. Grigorie.

Întâia biserică română în Palestina

In ziua de 28 Martie 1935, numeroşi credincioşi ai bisericii noastre aflători în Palestina s'au adunat pe malurile Iordanului pentru a fi de faţă la aşezarea pietrii de temelie a primei biserici româneşti în Palestina.

La ceremonia sfinţirii au slujit Sfinţiile lor: Damaschin protosinghel dela mănăstirea Secu, ieromonahul Fotie Petrescu dela mănăstirea Cernica şi protosinghelul Gherasim Luca.

Inainte de punerea pietrii fundamentale, dl *Marcu Beza*, consul general al României şi membru coresp. al Academiei Române, a spus următoarele:

„După lungi veacuri de legături strânse cu Palestina, de generoase danii şi ajutoare domneşti, pentru întâia oară purcedem la zidirea unui lăcaş deosebit al nostru, ca neam aparte, conştient de rostul său în trecut şi în viitor. Curând şi în Ierusalim vom clădi o biserică şi un cămin românesc. Punând acum piatra de temelie aici la Iordan, bătrânul râu sfânt al colindelor noastre, unde Ioan Premergătorul şi-a ridicat chemarea de pocăinţă şi unde Isus a coborât să primească botezul menirii sale pământeşti, — gândurile noastre se îndreaptă către Măria-Sa *Regele Carol II*, care, ocrotind munca noastră, duce cu strălucire înainte tradiţia ctitoricească a marilor voivozi; către I. P. S. Sa Patriarhul Miron Cristea, truditor neobosit pentru înfăptuirea dorinţii unui aşezământ al nostru în locurile sfinte; şi către toţi credincioşii români, clerici şi laici, câţi şi-au dat obolul binevoitor! Ajută-le bunul Dumnezeu! Ajută-ne şi nouă să ducem la capăt ceeace astăzi începem cu atâta râvnă şi pietate!

Potrivit obiceiului străbun în sticlă sigilată am pus o bucată de pergament — din care o cópie tot în pergament se va trimite Patriarhiei la Bucureşti, cu rândurile scrise:

In zilele dreptcredinciosului şi Măritului Rege Carol II, Domnitor peste întreaga Românie unită, Patriarh fiind I. P. Sf. şi de Hristos-Iubitor Miron Cristea, s'a zidit acest întâi lăcaş românesc pe malurile Iordanului, în 28 Martie 1935.

Cronică bisericească externă

Din Grecia. *Şcoli catehetice.* In ultimii ani s'au desvoltat foarte mult aşa numitele „şcoli catehetice" de care se îngrijeşte, afară de autorităţile bisericeşti, o societate specială de creştini ortodocşi. Cele mai multe din aceste şcoli sânt în Atena şi Pireu. In aceste două oraşe există acum 45 de şcoli catihetice cu 5359 de elevi, 45 de instructori şi 100 de ajutători.

*

Din Rusia Sovietică. *Rezultatele propagandei ateiste în anul trecut.* Pe baza materialului publicat în „Bezbojnik", revistă ateistă, se poate răspunde negativ la întrebarea de-au reuşit propagandiştii comunişti ai ateismului să câştige massele poporale şi în special noul tineret din Rusia. Deşi se continuă cu închiderea şi dărâmarea bisericilor, propaganda ateismului rămâne fără rezultat, căci, cum spune „Bezbojnik", propagandiştii nu pot şi nu ştiu să răspundă la „întrebările serioase ale tineretului". Pretutindeni se întâmplă la fel: propagandiştii, cum spune „Bezbojnik", „nu sunt pregătiţi teoreticeşte". „Bezbojnik" recunoaşte însuşi că „nu sunt cadre", „nu sunt echipe active", „celulele se închid".

INFORMAŢIUNI

Premiul naţional pentru un preot. Majestatea Sa Regele a aprobat ca «*Premiul naţional de literatură*», al Fundaţiei pentru literatură şi artă „Regele Carol II", în valoare de unasutămii lei, ce se distribue în fiecare an, să fie acordat în anul acesta părintelui *Gala Galaction*. Se ştie, că distinsul scriitor preot a primit în acelaş timp însărcinarea de a tălmăci Sfânta Scriptură din textele originale ebraice şi greceşti.

Casa de economie, ajutor şi credit a clerului ortodox cu sediul în Bucureşti, şi-a ţinut adunarea generală în ziua de 28 Martie 1935. La 31 Decemvrie 1934 Casa şi-a încheiat bilanţul cu un beneficiu net de lei 908.770, după ce a executat un buget de lei 2.477.161, ear numărul total al membrilor este de 15.833. In cursul anului 1934 a acordat împrumuturi în sumă de lei 26.341.054, la 3049 membri.

Reduceri pe c. f. r. In vederea sfintelor sărbători ale Paştilor, direcţia generală a căilor ferate a acordat o reducere de 50 la sută, din taxele tarifare integrale, pentru toţi călătorii şi la toate trenurile de călători. Călătoria se va face pe baza unei *jumătăţi* de bilet. Reducerile se acordă începând dela *26 April* ora 12, până la *5 Mai* 1935, ora 24.

Patriarhia Constantinopolei a decis ca viitorul erarh patriarhal pentru Europa centrală, pe care îl va numi patriarhul dintre mitropoliţii sufragani, să rezideze în Viena, dar numai un an, după care va fi numit altul.

Mitropolitul Hrisostom al insulei Zakintos a trimis de curând o circulară tuturor preoţilor, prin care îi opreşte cu asprime de a mai face politică.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 14 April 1935, va predica părintele *G. Secaş*.

Poşta redacţiunii

Pr. *V. I.* în *R.* Incercaţi mai concis şi mai puţin banal.

Meditaţie

La împărtăşania preoţilor

„Acum puterile cereşti nevăzut împreună cu noi slujesc; căci iată intră Impăratul măririi, iată săvârşită este jertfa cea de taină. Cu credinţă şi cu dragoste să ne apropiem, ca părtaşi vieţii de veci să ne facem.

„Tot trupul omenesc să tacă şi să stea cu frică şi cu cutremur şi nimic pământesc întru sine să nu gândească. Că Impăratul împăraţilor, Domnul domnilor merge să se junghie şi să se dea spre mâncare credincioşilor".

Dacă ne aplecăm bine urechea sufletului nostru spre înţelegerea după cuviinţă a momentului de faţă, trebue să strigăm plini de duhovnicească răpire: Mare este taina creştinătăţii. Jertfa este săvârşită, de pe înălţimea crucii Mântuitorul sufletelor noastre a rostit: săvârşitu-s'a. Sângele scump a curs, trupul sfânt e frânt, uşa care despărţea şi oprea întrarea noastră la Tatăl ceresc e înlăturată: catapeteasma s'a rupt 'n două de sus până jos.

Mărturisirea e făcută; pământul sufletului nostru, în faţa tainei mai presus de fire, se cutremură, piatra păcatului din inimă se despică şi se sfarmă. Soarele înţelepciunii omeneşti, se întunecă; tot ce e lumesc intră în noapte...

Taina în toată plinirea ei se descopere: Golgota altarului ne îmbie credincioşilor trupul Domnului spre mâncare şi sângele său scump spre beutură.

Fiul lui Dumnezeu s'a jertfit, pentru viaţa veşnică a sufletelor noastre.

In faţa acestei descoperiri, frica de Impăratul împăraţilor ne cuprinde, dar în acelaş timp bucuria nespusă pentru isbăvirea şi viaţa noastră ne aprinde inimile.

In sfera acestei realităţi sublime ne ridică taina tainelor, sfânta Euharistie.

In taina aceasta cele pământeşti se sfinţesc prin atingerea cu lucrarea cerească a Duhului sfânt. In Euharistie formele pământeşti se prefac în realităţi sacre; ceriul atinge pământul prin masa sfântului prestol, prin crucea Golgotei, şi-l îndumnezeeşte.

Iar ca lucrători şi slujitori ai acestor sfinţenii iată-ne pe noi, preoţii Bisericii. Duminecă de Duminecă şi zi de zi, sărutăm sfântul prestol, săvârşim sfânta Liturghie. Mare şi înfricoşată slujbă ne este încredinţată.

Cetele nevăzute ale îngerilor se cutremură şi înconjoară cu frică sfânta masă pe care se aduce jertfa Golgotei. Cu atât mai vârtos noi făpturi omeneşti, ce suntem cercaţi de ispite şi patimi, va trebui să ne apropiem cu mare frică.

In sfânta Euharistie ne apropiem cu taină nu numai de Isus Hristos cel răstignit, de omul durerilor, ci ne împărtăşim cu Domnul preamărit şi înviat din morţi: „iată intră Impăratul măririi". Drept aceea primirea trupului Său şi-al sângelui, este împărtăşire deapreptul nu numai a iertării păcatelor, ci primire a vieţii veşnice: „Cine mănâncă trupul meu şi bea sângele meu, are viaţă veşnică". Ioan 6, 54.

Cum vom cuteza să ne apropiem de această taină a tainelor, dacă slăbiciunea noastră nu ar fi plinită de darul lui Dumnezeu?

Veniţi deci să cădem cu pocăinţă înaintea milostivirii Tatălui nostru ceresc; veniţi cu duh umilit, inima înfrântă şi smerită, căci iată vrednici a fi de osândă ne vedem; să căutăm, să batem şi să cerşim la uşile milostivirii, cunoscându-ne nevrednicia; să ne aruncăm cu plângere, cu frică, dar în aceeaş vreme plini de nădejde înaintea îndurării nemăsurate a lui Dumnezeu şi din adâncul sufletului, cu toată fiinţa noastră, iar nu numai dela buze să zicem: „Cred Doamne şi mărturisesc, că Tu eşti cu adevărat Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, carele ai venit în lume să mântuieşti pe cei păcătoşi, printre cari cel dintâi sunt eu".

Numai aşa, apopiindu-ne în deplină smerenie şi căinţă a sufletului, marea taină în faţa căreia stăm, ne va fi spre binecuvântare, spre tămăduire a sufletului şi a trupului, spre uşurarea greutăţilor şi a uneltirilor diavolului, spre agonisirea împărăţiei cereşti şi spre viaţa veşnică.

Isuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, caută în această clipă asupra noastră a robilor tăi preoţi şi ne învredniceşte ca fără de osândă să ne împărtăşim cu trupul şi sângele Tău cel sfânt.

Şi prin împărtăşirea tainei acesteia fă să crească în noi darul Tău pentru a-ţi sluji Ţie cu sfinţenie, viaţa noastră întreagă. Amin.

Preotul **Gh. Secaş**

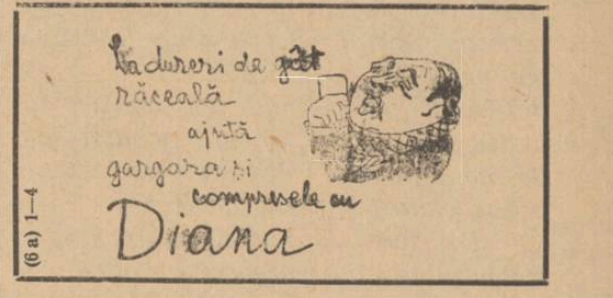

Nr. 124—1935 (7) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Juncul,** cu filia **Juncul de sus,** tractul Zarand, se publică concurs cu termen de 30 zile dela data primei lui apariţii în Telegraful Român.

Venitele parohiale sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Stola obişnuită.
3. In anul 1935 văd. preoteasă beneficiază de $^1/_2$ din venitele parohiei.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopresbiteral ortodox român Zarand, sediul Brad, jud. Hunedoara, în termenul prevăzut. Candidaţii, având permisiune de candidare dela Prea Ven Cons. arhiepiscopesc, se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în sfânta biserică, pentru a fi cunoscuţi de enoriaşi, având şi prealabila încuviinţare a oficiului nostru în acest scop.

Brad, la 11 Martie 1935.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Zarandului.

Ioan Indreiu
protopop.

Nr. 241—1935 (9) 3—3

Concurs

In conformitate cu ordinul Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 2209 Bis. 7 Martie 1935 publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de clasa I-a (întâia) Sohodol, biserica nouă.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu arhiepiscopesc cu ordinul Nr. 4544—1929.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a concura dela Ven. Consiliu arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zârneşti, 12 Martie 1935.

Vasile Stoicanea
protopop.

In timpul epidemiilor preveniţi suferinţele folosind zilnic „DIANA" la galgara de gură şi gât. Puneţi şi câteva picături în apa de spălat.

A apărut în **Editura Comisiunii administrative a Tipografiei şi Librăriei arhidiecezane**

Istoria bisericii româneşti din Transilvania

de ŞTEFAN METEŞ

Vol. I

Preţul: broşat 280 Lei, legat 330 lei. Se poate procura dela

Librăria Arhidiecezană, Sibiu
Strada Mitropoliei 45

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 21 April 1935 — Nr. 17

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA CENTR... SIBIU

Nr. 4035 Pres. 1935.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

Pe temeiul articolelor 132 și 134 din Statutul pentru organizarea bisericei ortodoxe române, convocăm și declarăm convocată **Adunarea eparhială** a Arhiepiscopiei noastre, în sesiune ordinară, pe ziua de **Dumineca Tomei, 5 Maiu a. c. ora 9 dimineața,** în biserica catedrală din Sibiu, când se va oficia sf. Liturgie și invocarea Duhului Sfânt, după care va avea loc deschiderea Adunării în localul designat spre acest scop.

Dat, în Sibiu la 19 Aprilie 1935.

NICOLAE
Arhiepiscop și Mitropolit.

Profesorii Academiilor teologice în conferință la Sibiu

Azi și mâne, în 19 și 20 April 1935, se adună, în centrul Mitropoliei Ardealului, în prima conferință, profesorii dela Academiile teologice ortodoxe române ale mitropoliei, în vederea trebuinței «unei cât mai bune îndrumări a învățământului teologic și a unei cât mai îngrijite educații a a viitorului nostru cler».

Problemele, discutate în conferința profesorală, sânt:

1. Educația studenților în internatele teologice;
2. Învățământul teologic ca învățământ educativ;
3. Materiile teologice, scopul și metoda de predare a lor;
4. Studiul pastoralei în cadrul învățământului teologic;
5. Manuale și biblioteci;
6. Unificarea organizației Academiilor teologice;
7. Organizarea Asociației profesorilor și studenților dela Academiile teologice;
8. Eventuale propuneri, înainte anunțate.

Programul de lucrare, statorit pentru conferință, mărturisește că ne aflăm în fața unei înfăptuiri de cea mai mare însemnătate în viața bisericească a neamului.

Ceice au luat inițiativa norocoasă și promițătoare a întrunirii dela Sibiu, înfățișând problema învățământului teologic în complexitatea ei și indicând calea pe care trebue să înainteze învățământul teologic, nu puteau decât să fie sprijiniți cu căldură și entuziasm de profesorii întruniți și, în desbaterile urmate asupra referatelor, să contribue la aducerea de soluții nimerite și binefăcătoare pentru viitorul clerului nostru și pentru misiunea din ce în ce mai grea ce-l așteaptă.

Se agită spiritele, de multă vreme în jurul proectului de lege a învățământului teologic, în deosebi asupra părții care privește sistemul *academiilor* teologice și al *facultăților* de teologie.

Discuțiile, urmate la conferința sibiană de acum, învederează faptul că profesorimea noastră din Mitropolia Ardealului nu poate nici decum să renunțe la sistemul Academiilor sale, cu atât mai vârtos astăzi, când chiar de dincolo de munți, — unde se militează de alt fel cu mare râvnă pentru facultățile teologice, — răsună glasuri în *favoarea academiilor* de teologie. Mai ieri ni s'a dat ocazie să citim scrisul învățatului profesor și pedagog *S. Mehedinți*, care ca vechi profesor universitar declară că facultățile teologice *nu* pregătesc pe adevărații preoți: facultatea, spune dl S. Mehedinți, poate da știință, *dar ea nu dă pregătire profesională de educație.* —

Hotărârile conferinței dela Sibiu, — despre care nu vom întârzia să raportăm în amănunte, — sânt prin urmare cu totul în nota vremii și a trebuințelor noastre, întărind cursul vieții religioase a credincioșilor de pretutindeni.

O rugăminte

Dumnezeu și Domnul nostru Isus Hristos s'a milostivit spre smeritul Său slujitor și, prin alegerea Sfântului Sinod al Sf. noastre Biserici ortodoxe române, m'a chemat la înalta diregătorie de episcop misionar pentru românii ortodocși din America și țările apusene.

Inainte de a pleca peste țări și mări la frații noștri, răsfirați pe îndepărtate și streine meleaguri, să le fiu părinte și păstor, să-i ajut a se reculege sufletește și a-și înviora conștiința românească — mă îndrept către toți cei de acasă: Inalți Ierarhi, P. C. Preoți de enorii, frați monahi dela conducerea sfintelor noastre Mănăstiri și către toți oamenii de bine, cu dragoste de neam și de lege rugându-i: să binevoiască a mă ajuta, ca să pot pleca echipat cu cele necesare unui început nou de misionarism ortodox și românesc, în afară de granițele țării noastre scumpe.

In deosebi apelez la sfintele noastre Mănăstiri, cu vechi tradiții de cultură și viață religioasă, cari mai păstrează colecții bogate de obiecte sacre, ca și la preoții bisericilor noastre mai bine înstărite să mă ajute cu daruri: icoane, candele, păznicare, vase și odoare sfinte, cruci și sfinte evanghelii, cărți de rugăciune și de zidire sufletească și orice alte dăruiri pe seama credincioșilor, și de împodobire a bisericilor noastre din America.

In deosebi aș dori să pot înfiripa, și în colonii fără biserici, într'un colț de casă a vre-unui bun creștin primitor, câte un tetrapod-paraclis, cu o candelă sub o icoană, unde să poată îngenunchea toți din partea locului, să se închine și să sărute o sfântă Evanghelie și o cruce *de acasă*; la brațul de jos al căreia va fi prins, într'un medalion, o fărămitură din pământul țării mame, ca astfel să-și stâmpere dorul de vatra părăsită și să-și potolească nostalgia de patria românească.

In acelaș timp rog pe toți câți vor lua cunoștință de plecarea Noastră și, îndeosebi pe frații preoți să anunțe credincioșilor, *să le ceară adresele rudeniilor* și prietenilor, cu exprimarea de dorințe și urările lor către cei dragi ai lor de departe și, adunându-le, să mi le trimită. Ca atunci, când voiu ajunge în localitatea unde se află, deodată cu binecuvântări arhierești și cu îmbrățișarea Noastră părintească, să le pot împărtăși și solia celor scumpi ai lor de acasă.

Va fi aceasta o duioasă mângăiere pentru toți, pe câți îi voiu chema către mine după numele și neamul lor, și le voi comunica vești dela părinți, frați, rudenii și prieteni și vor putea săruta o icoană, o cruce chiar dela biserica lor de acasă.

* FOIȘOARA *

Misticismul euharistic

[3] de **Dr. Nicolae Terchilă**

[Sfârșit]

Păretele despărțitor a căzut prin moartea și prin învierea Lui. De aceea este trasă la o parte perdeaua la Liturghie. „Nimenea să nu fie legat; fiecare să îndrăznească a-se apropia de aceasta sfântă taină. Perdeaua a fost înlălurată și harul a venit, îndurarea s'a revărsat".

Dar și mai mult. Nu numai prezența reală a Domnului răstignit și preamărit o simt credincioșii în sfânta Cuminecătură, ci ei înșiși, ființa lor proprie se preamărește, ei înșiși iau parte la viața cea deapururea preamărită prin aceea, că-L primesc în ființa lor în mod psiho-fizic, îi asimilează trupul și sângele Lui. Cuvintele: „Luați, mâncați" și „beți dintru acesta toți" stau în centrul cultului Euharistic. Aceasta „mâncare" a trupului și sângelui Domnului ne unește cu El în mod organic. Incă la Ioan se zice: „Celce mănâncă Trupul meu și bea Sângele meu, acela întru mine petrece și eu întru el" (Ioan 6, 56). Omul se face participant al vieții Domnului, firea cea muritoare se transfigurează. „Celce mănâncă Trupul meu și bea Sângele meu, are viață veșnică și eu îl voi învia pe el în ziua cea de apoi" (Ioan 6, 54). La fel se zice și în cea mai veche rugăciune euharistică rămasă nouă dela primii creștini: „Tu Doamne, Atotstăpânitorule, ai dat oamenilor mâncare și beutură ca să-ți mulțumească Ție, iar nouă ne-ai dat mâncare și beutură duhovnicească și viață veșnică prin Fiul tău".[1]

Ignatie din Antiohia vorbește despre pânea Euharistiei, ca despre un „medicament al nemuririi" un mijloc de a nu muri, ci de a trăi veșnic în Isus Hristos".[2] Iar *Irineu* zice: „Cum să nu fie trupul nostru părtaș al vieții veșnice, câtă vreme se hrănește din trupul și din sângele Domnului și este mădular al acestuia". Trupurile noastre, cari participă la sfânta Euharistie nu mai sunt peritoare, pentrucă au nădejdea învierii intru veșnicie..., ele vor învia la vremea lor.[3] „Sub chipul pânii ți-se dă ție Trupul, sub chipul vinului ți-se dă ție Sângele Domnului", așa învață Ciril din Ierusalim pe creștinii nou botezați despre tainele credinței, „ca și tu, participând la Trupul și Sângele lui Hristos, să fii un trup și un sânge cu El. In chipul acesta ne vom face purtători ai lui Hristos, pentrucă trupul și sângele lui Hristos se răspândește prin mădulările noastre.[4] „Duhul în pânea Ta și focul în vinul Tău sunt minunea cea nouă, pe care a primi s'au învrednicit buzele noastre" zice plin de mirare Efrem Syrul.[5]

De acelaș conținut sunt și rugăciunile din sfintele Liturghii, cari toate ne dovedesc, că aici nu este vorba numai de o participare externă „magică" a omului la ființa dumnezeească, — o participare independentă de procesul moral. Efectul tainei este strâns legat de viața morală a omu-

[1] Didahia c. 10.
[2] Ignat. Efes. 13.
[3] Ireneu: Advers. Haeres. V. 2, 3.
[4] Ciril: Cateh. Mystagog. 4, 3.
[5] Bibliotek der Kirchenvät. II, 75.

Oricine va trimite vre-un dar pentru fraţii noştri îndepărtaţi, este rugat a însemna de unde şi dela cine vine darul, pentru cine e menit, ori pentru care localitate e destinat, ştiind că în chip firesc, locuitorii dintr'un sat s'au aşezat şi acolo, departe, cam în acelaş oraş, sau ţinut: Ardeleni mai ales în Statele-Unite, Moldovenii în Canada, Basarabeni în America de Sud, Argentinia a. m.

Adresele ca şi obiectele se vor trimite, cel mai târziu până la 10 Mai a. c. la adresa:

Arhiereu **Policarp P. Moruşca**
Episcopul Americii şi al ţărilor apusene.
Sf. Mănăstire H. Bodrog, of. Zădărlac, Judeţul Arad

In amintirea lui M. Cogălniceanu. Conform dispoziţiei luate de organele chemate bisericeşti, în Dumineca din 14 April 1935 s'au slujit parastase în toate bisericile noastre pentru odihna sufletului marelui patriot şi îndrumător cultural *Mihail Cogălniceanu.*

In biserica catedrală din *Sibiu* a slujit parastasul P. S. Sa Arhiereul vicar *Vasile*, înconjurat de preoţime, şi în asistenţa unui mare număr de credincioşi, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului. Toate şcoalele noastre au participat la pioasa comemorare. —

*

Inregistrăm cu acest prilej şi *apelul către români*, dat de Consiliul fnndaţiei culturale „Mihail Cogălniceanu", — apel purtând numele dlor G. G. Mironescu, N. Iorga, N. Titulescu, I. P. S. Sa Nicodem mitropolitul Moldovei, O. Goga, I. Simionescu, Dr. C. Angelescu, ministru, ş. a., şi îndemnând pe toţi românii să contribue la dotarea fundaţiei culturale „M. Cogălniceanu" şi la ridicarea unui *monument* celui ce a pus bazele statului român modern şi a fost unul din marii respânditori de cultură în secolul său. Fundaţia are menirea să publice ediţia complectă a operelor lui M. Cogălniceanu, să adăpostească un muzeu şi o bibliotecă publică.

Se aşteaptă ca intelectuali şi popor să răspundă cu vrednicie apelului, spijinind consiliul fundaţiei culturale să-şi desfăşoare activitatea spre cea mai mare cinste a sa şi a noastră.

Strângerea fondurilor se face prin Banca Naţională şi sucursalele din provincie.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Proiectul de statut

al fondului de pensiuni şi ajutorare al preoţilor şi funcţionarilor bisericeşti din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu

I. Dispoziţii generale

§ 1. Fondul de pensiuni serveşte pentru pensionarea preoţilor din Arhiepiscopie, a profesorilor dela şcoala de cântăreţi, Academia Teologică „Andreiană", a funcţionarilor şi a oamenilor de serviciu ai Consiliului arhiepiscopesc, precum şi ajutorarea văduvelor şi orfanilor lor.

Unde acest statut vorbeşte despre funcţionari, fără a face distincţiuni, se vor înţelege toate categoriile înşirate în aliniatul premergător.

§ 2. Fondul de pensiuni este proprietatea totalităţii membrilor săi, cu menirea specială şi exclusivă, ca din venitele lui să se asigure pensiunile şi ajutoarele membrilor fondului, ale văduvelor şi copiilor acestora.

§ 3. Participarea la acest fond este obligatorie pentru toţi cei înşiraţi la § 1.

Pentru soţiile funcţionarilor amintiţi în § 1, care sunt funcţionare bisericeşti, participarea la fondul de pensiuni este facultativă.

Ca membri la fondul de pensiuni pot fi admişi şi preoţii şi funcţionarii angajaţi în serviciul Consiliului mitropolitan din Sibiu, în baza unei cereri, asupra căreia se va decide în şedinţă plenară a Consiliului arhiepiscopesc.

Membrii primiţi vor avea toate îndatoririle şi toate avantajele cuprinse în prezentul statut.

II. Dreptul de pensiune

§ 4. Fiecare funcţionar din categoria celor numiţi în § 1 şi 3, are dreptul la pensiune după un serviciu neîntrerupt de 10 ani, în cazul dacă prin boală sau bătrâneţe, sau altă cauză devin neapţi pentru a mai servi, sau dacă sunt dimisionaţi fără vina lor din serviciu.

Timpul de serviciu se socoteşte din ziua intrării în serviciile numite la § 1 până la ziua când a urmat pensionarea. La pensionare se vor considera numai acei ani de serviciu, după cari s'au plătit taxele prescrise în §§ 18, 19 şi 20.

§ 5. Funcţionarilor amintiţi în §§ 1 şi 3 li-se socotesc ca ani de serviciu şi acei ani, cari i-au petrecut ca învăţători, profesori, sau altă funcţiune administrativ, bisericească sau şcolară în arhiepiscopie, întrucât nu primesc după acei ani pensiune separată şi dacă plătesc taxele prescrise în §§ 18, 19 şi 20 plus 5% interese.

Favorul acordat de acest § se dă în urma unei cereri înaintate în răstimp de un an dela intrarea în serviciul bisericii.

Preoţii, cari primesc o pensiune de învăţător, vor primi dela acest fond pensiune numai dela data intrării în serviciul de preot. Anii de serviciu bisericesc împliniţi în altă eparhie se socotesc ca utili la pensie numai în cazul, când funcţionarul plăteşte taxele prescrise în §§ 18, 19 şi 20 cu interese de 5% pe tot timpul petrecut în serviciul bisericesc din altă eparhie.

Cererea pentru acordarea acestui favor, precum şi plata taxelor se face în decurs de un an dela intrarea în serviciul arhiepiscopiei noastre.

§ 6. Văduva unui pensionar sau funcţionar cu drept de pensiune, dacă ea însăşi are drept de pensiune, ca fostă funcţionară, nu va putea cumula cele 2 pensiuni, va avea însă drept la pensiunea cea mai mare.

III. Pensiunea

§ 7. Pensiunea este personală, legată de persoana care beneficiază de ea. Plata ei nu poate fi făcută decât titularului sau împuternicitului. La copii minori se plăteşte tutorelui.

§ 8. Preoţii şi protopopii după un seviciu de 40 ani, funcţionarii şi oamenii de serviciu ai Consiliului arhiepiscopesc după 35 ani, iar profesorii dela Şcoala de cântăreţi şi dela Academia Teologică „Andreiană" după 30 ani, au dreptul la pensiunea normată în § 9.

§ 9. După un serviciu de 10 ani, pensiunea se statoreşte după formulele următoare:

a) Pentru preoţi:

$$\text{Pensia} = \frac{\text{salar}}{100}\left(\frac{60+N+d}{2}\right)$$

b) Pentru funcţionari:

$$\text{Pensia} = \frac{\text{salar}}{100}\left(\frac{70+N+d}{2}\right)$$

c) Pentru profesori:

$$\text{Pensia} = \frac{\text{salar}}{100}\left(\frac{80+N+d}{2}\right)$$

Explicarea formulelor:

Salar = media salarelor brute din ultimii 3 ani.

N = numărul anilor de serviciu la data pensionării, care nu poate fi mai mic de 10 şi mai mare de 40 la preoţi şi protopopi, de 35 la funcţionari şi de 30 la profesori.

d = numărul anilor serviţi după 1 Iulie 1935.

La statorirea pensiei se numără numai anii întregi, lunile şi zilele se consideră în favorul fondului.

§ 10. Limita de vârstă se statoreşte pentru

a) Preoţi şi protopresbiteri cu 65 ani,

b) funcţionari şi oameni de serviciu ai Consiliului arhiepiscopesc şi mitropolitan cu 60 ani şi

c) profesorii dela Şcoala de cântăreţi şi dela Academia Teologică „Andreiană" cu 55 ani.

§ 11. Dacă funcţionarii numiţi în §§ 1 şi 3, înainte de a împlini 10 ani de serviciu, din cauză de boală sau alt neajuns ar deveni neapţi pentru a servi mai departe, ceeace este a se constata prin doi medici designaţi anume spre acest scop din partea Consiliului arhiepiscopesc, petiţionarul fiind în drept să ceară complectarea comisiei cu un medic designat de el, ori fără vina lor ar fi demisionaţi din funcţiune, pentru cazul că ar fi împlinit cel puţin 5 ani de serviciu, li se asigură o escontentare în mărimea unei jumătăţi a salarului anual şi adausul de scumpete avut, iar neîmplinind nici 5 ani de serviciu, li-se restitue, cu excepţia taxei fundamentale, taxele cu cari a contribuit la fond şi fără interese. Dacă funcţionarul devine neapt de serviciu în urma unui accident suferit în exerciţiul funcţiunii sale, va primi pensiunea cuvenită după 10 ani de serviciu, chiar şi dacă nu a servit 10 ani împliniţi.

§ 12. Văduva funcţionarului are drept la jumătate din pensiunea ce a avut bărbatul ei, sau din pensiunea la care ar fi avut drept acelaş în ziua morţii sale. Văduva are drept la pensiune, până la moarte sau până la remăritare. Văduva nu are drept la pensiune, dacă dela celebrarea căsătoriei până la pensionare nu au trecut cel puţin 2 ani şi dacă soţul la încheerea căsătoriei a fost trecut de 55—60—65 ani (§ 10) şi nu a servit după împlinirea acestor ani încă cel puţin 3 ani în serviciul activ, după încheerea căsătoriei.

Drept escontentare pentru sine şi copiii săi primeşte odată pentru totdeauna:

a) Văduva unui funcţionar, care a răposat înainte de a împlini 5 ani de serviciu, o sumă egală cu a 5-a parte, şi

b) Văduva unui funcţionar, care a răposat înainte de a împlini 10 ani de serviciu, o sumă egală cu jumătate a pensiunei pe un an, la care ar fi avut drept bărbatul după un serviciu de 30—35 sau 40 ani.

Orfanii în etate sub 18 ani ai unui funcţionar văduv, răposat înainte de a împlini 5 respective 10 ani de serviciu, primesc odată pentru totdenuna drept escontentare, jumătate din suma la care ar fi avut drept mama lor.

§ 13. Copiii legitimi şi legitimaţi, a căror mamă trăeşte ai unui funcţionar numit în § 1 şi 3, răposat după un serviciu de cel puţin 10 ani, au drept la ajutor, până devin majori, (18 ani) care se sistează însă şi mai înainte, dacă minorii îşi câştigă singuri existenţa.

Ajutorul de copii se fixează: pentru 1 copil 20% din pensiunea cuvenită tatălui, pentru 2 copii 35%, pentru 3 sau mai mulţi copii 50% din aceea pensiune.

Suma ajutoarelor tuturor copiilor nu poate trece peste suma pensiunii la care are drept văduva. In cazul, că sunt mai mult decât 4 copii îndreptăţiţi la ajutor, li-se poate acorda ajutor extraordinar conform § 28. Orfanii, ai căror părinţi au fost ambii funcţionari, au dreptul a reflecta la pensiunea care le convine.

Orfanii de tată şi mamă, capătă ajutorul dublu.

Orfanilor cu defecte corporale sau mintale, cari nu-şi pot câştiga singuri existenţa li-se poate acorda dreptul şi dupăce au devenit majori, eventual până la moarte întrucât sunt lipsiţi de mijloace, dacă vor dovedi aceasta din 5 în 5 ani prin certificat medical şi dela oficiul parohial respectiv. Copiii legitimi sau legitimaţi ai femeilor membre ale fondului, ai căror soţi nu sunt în serviciul arhiepiscopiei, au drept la ajutor numai dacă a murit şi tatăl lor şi dacă după acesta nu beneficiază de pensiune separată.

---

lui. Numai cei curaţi cu inima, numai „sfinţii" sunt vrednici a-se apropia de cele sfinte. „Ci să se ispitească omul pe sine, şi aşa din pâne să mănânce şi din pahar să bea. Că celce mănâncă şi bea cu nevrednicie judecată lui, mănâncă şi bea nesocotind trupul Domnului" aşa scrie sf. ap. Pavel către Corinteni (I. C. 11, 28—29).

Stânta cuminecătură trebue primită în Duhul iubirii frăţeşti. Aşa vorbeşte Iustin despre sărutul păcii, pe care şi-l dau credincioşii cari participă la sfânta Euharistie.[6] Toate Liturghiile cunosc acest sărut al păcii, care este însă de origine apostolică.

Pe lângă necesitatea iubirii frăţeşti, la care ne cheamă cu glas mare preotul sau diaconul zicând: „Să iubim unii pe alţii ca într'un gând să mărturisim", în toate liturghiile aflăm rugăciunea fierbinte pentru *curăţirea morală* a credincioşilor, şi mai ales a preoţilor liturgisitori, ca să fie vrednici a primi aceasta sfântă şi înfricoşată taină fără de osândă. Aşa de pildă în Liturghia sfântului Vasile ne rugăm astfel: „Curăţeşte-ne pe noi de toată întinăciunea trupului şi a sufletului şi ne învaţă întru frica Ta a săvârşi cele sfinte, ca cu *inimă curată* împărtăşindu-ne cu sfintele taine să ne împreunăm cu sfântul trup şi sânge al Hristosului Tău şi după primirea

[6] Iustin, Apol. I. C. 65.

lor vrednică să avem pe Hristos la noi locuind întru inimile noastre făcându-ne sălaş al Duhului sfânt".

Cu stăruinţă neobosită se face în fiecare Liturghie rugăciunea pentru cureţenia, renaşterea morală, pentru sfinţirea sufletului şi a trupului. Aceasta este dispoziţia fundamentală, acesta este substratul, aceasta trăsătură puternică, covârşitoare în rugăciunea euharistică.

O astfel de participare la sfânta taină a cuminecăturii a fost din cele mai vechi timpuri un bogat izvor de putere morală, un mijloc puternic pentru înoirea, tămăduirea morală a omului. Aşa ne rugăm şi azi când ne apropiem de sfântul potir: „nu spre judecată, nici spre osândă să-mi fie mie împărtăşirea sfintelor tale Taine, Doamne, ci spre *tămăduirea* sufletului şi a trupului",

Noi trebue să primim pe Hristos în sufletul nostru, ca să biruim patimile trupului şi ale sufletului, scrie Clement Alexandrinul.[7] Acei cari cu credinţă se împărtăşesc vor fi sfinţiţi cu trupul şi cu sufletul. In mod deosebit se accentuiază şi în rugăciunile de după sfânta Cuminecătură *cererea pentru îndoita înrâurire*, psiho-fizică a sfintei Euharistii, *pentru sfinţirea*, transfigurarea *întregei fiinţe* omeneşti... precum zice: „...Ne-ai dăruit nouă aceste înfricoşate taine spre facerea de bine şi sfinţirea sufletelor trupurilor noastre; dă să fie aceste şi mie întru tămăduirea sufletului şi trupului,... spre luminarea ochilor inimii mele, spre împăcarea sufleteştilor mele puteri, spre credinţă neruşinată, spre dragoste nefăţarnică, spre plinirea înţelepciunii, spre paza poruncilor Tale, spre adaugerea darului Tău celui dumnezeesc spre împărtăşirea împărăţiei Tale"...[8]

Vedem deci că în sfânta Cuminecătură se începe o nouă viaţă, viaţa cea după Duh, care se hrăneşte cu trupul şi cu sângele Domnului primit în darurile euharistice. In acelaş timp şi trupul se „sfinţeşte", se spiritualizează, pătruns fiind de „Duhul vieţii în Hristos" primeşte germenile transfigurării, al nemuririi, al vieţii de veci.

Dar încă în credinţa bisericii vechi importanţa sfintei Euharistii trece peste marginile influinţei omului singuratic; importanţa ei este *cosmică*, fiind prezentarea mistică a jertfei de pe Golgota.

Prin ea se împacă ceriul cu pământul precum zice Ignatie din Antiohia în epistola sa către Efeseni: „οὐδέν ἐστιν ἀμεινον εἰρήνης, ἐν ᾗ πᾶς πόζεμος καὶ αργεῖται ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων".[10] Pentru Ireneu, darurile euharistice — pânea şi vinul pe cari le aducem lui Dumnezeu şi cari se prefac în trupul şi în sângele lui Hristos — reprezintă întreaga natură văzută, sânt începuturile creaţiei: „Noi aducem lui Dumnezeu, ale lui Dumnezeu şi astfel vestim comunitatea şi împreunarea cărnii şi a spiritului". Pentrucă „pânea pământească, — dupăce s'a făcut chemarea Duhului sfânt pestea ea, — nu mai este o pâne simplă, ci ea devine Euharistie constătătoare din două elemente, din cel ceresc şi din cel pământesc".[11]

Prin sfinţirea şi prefacerea pânii şi a vinului, — a acestor începuturi ale creaţiei văzute — în trupul şi sângele lui Hristos, în mod potenţial se sfinţeşte întreaga creaţie văzută. Pentrucă „păharul cu vin luat din creatură l-a recunoscut a fi sângele său propriu; iar pânea deasemenea luată din creatură o a recunoscut în mod nediscutat a fi trupul său". „Viţa de vie" zice mai departe Ireneu „împlântată în pământ aduce la timpul său fructe, şi bobul de grâu ajungând în pământ şi putrezând înviază întru rodnicie prin Duhul Domnului care pretutindenea pluteşte; mai pe urmă, prin înţelepciunea lui Dumnezeu, ambele ajung spre folosinţa omului, şi luând întru sinea lor Cuvântul Domnului, devin Euharistie, care este trupul şi sângele lui Hristos. Asemenea şi trupurile noastre, hră-

[7] Clem. Alex. I. 6. II. 2.

[8] „Ciaslov".

[10] Ignat: Efes. 13.

[11] Ireneu: Adversus Haereses. IV. 18 5.

IV. Dispoziţii excepţionale

§ 14. Când un funcţionar iese din serviciu fără vina lui, de ex. prin reducerea personalului sau prin nerealegere, acela are dreptul la pensiune şi fără documentarea invalidităţii, dacă a împlinit 10 ani de serviciu (§ 9).

§ 15. Dacă un pensionar al fondului de pensiuni reintră în serviciu, pensiunea se pierde de drept. Anii serviţi în urmă se vor adăuga la cei dinainte pentru a obţine o nouă pensiune.

Orice reţineri din retribuţiunea funcţionarului pentru pensiune, devin proprietatea fondului de pensiuni şi funcţionarul nu are nici un drept să ceară restituirea, el are drept numai la pensiune, dacă îndeplineşte condiţiunile statutului.

O restituire de taxe se face numai în cazul dacă un funcţionar cu învoirea autorităţii bisericeşti — trece în serviciul bisericesc al altor eparhii, atunci se vor vărsa casei de pensiuni, la care va aparţinea, toate reţinerile făcute pentru pensiune cu excepţia taxei fundamentale şi fără interese.

V. Pierderea dreptului de pensiune

§ 16. Dreptul de pensiune se pierde:

1. Prin moarte.

2. Prin renunţarea de bună voie la post.

3. Prin destituire din post pe cale disciplinară, dacă pierderea drepturilor de pensiune se enunţă prin sentinţă disciplinară ca pedeapsă.

4. Prin părăsirea bisericii ortodoxe.

5. Prin pierderea calităţii de cetăţean român.

6. Când văduva se mărită sau duce o viaţă imorală, şi dacă la moartea soţului, din vina ei proprie, nu a trăit împreună cu el sau a fost pedepsită pentru crimă sau delicte difamante.

7. Orfanii când devin majori, sau îşi câştigă singuri existenţa, sau se căsătoresc, sau dacă sunt pedepsiţi pentru crimă sau delicte difamante, decretându-se prin sentinţă judecătorească şi suspendarea drepturilor cetăţeneşti sau interdicţia dela funcţiuni publice.

8. Orfanii primiţi în internatul arhidiecezan nu beneficiază de ajutor câtă vreme sunt adăpostiţi gratuit în internat.

VI. Mijloace

§ 17. Fondul se alimentează din:

1. Taxa fundamentală.
2. Taxa anuală.
3. Taxa de avansare.
4. Taxa dela biserici.
5. Jumătate venit din parohiile şi protopopiatele vacante.
6. Discuri.
7. Taxele pentru examenul de calificaţiune preoţească şi extradarea duplicatelor de diplome ori certificate.
8. Pedepse dictate de autorităţile bisericeşti spre acest scop.
9. Ajutor permanent dela Stat.
10. Donaţiuni şi legate făcute în favorul acestui fond.
11. Interesele capitalului disponibil al fondului.
12. Suma ce se plăteşte din venitele Tipografiei arhidiecezane pentru ajutorarea preoteselor văduve.
13. Din alte sume destinate pentru fond de Consiliul arhiepiscopesc şi din venite extraordinare.

Taxa fundamentală

§ 18. Taxa fundamentală se statoreşte egală cu salariul brut pe o lună, care se plăteşte odată pentru totdeauna din partea fiecărui funcţionar îndreptăţit la pensiune, în sensul § 4 şi se poate achita deodată, sau se detrage din salar în 12 rate egale.

Protopresbiterii plătesc taxa fundamentală şi după salariul primit dela Stat în calitate de protopresbiteri în sumă egală cu salariul brut pe o lună.

Taxa anuală

§ 19. Taxa anuală se statoreşte la 5% dela salariul brut (salar, gradaţii şi sporuri), care se reţine în rate lunare la Cassieria Consiliului arhiepiscopesc.

Aceste reţineri se fac până la pensionare.

Taxa de avansare

§ 20. Taxa de avansare este sporul retribuţiunii pe o lună, sau sporul lunar ce-l primesc la salar ca gradaţie sau alt titlu, şi care se reţine la fondul de pensiuni.

Taxe dela biserici

§ 21. Fiecare comună bisericească din arhiepiscopie contribue cu o taxă anuală după averea de care dispune şi anume: cu cotizaţii anuale de Lei 250, 400, 600, 1000, iar comunele cu mai multe parohii încă 50% în plus pentru fiecare parohie.

Aceste taxe se administrează, în pătrarul prim al fiecărui an, la Cassieria Consiliului arhiepiscopesc.

Parohiile şi protopresbiteratele vacante

§ 22. Jumătate din venitul parohiilor vacante revine acestui fond pe întreaga durată a vacanţei, tot asemenea şi 10% din salariul ce-l primesc dela Stat preoţii pentru administrarea parohiilor vacante.

Administratorii protopopeşti, întrucât au în biserică oficiu sistemizat, contribue cu jumătate din venitul fix din protopresbiterat plus 10% din salariul ce l-ar primi dela Stat pentru administrare.

Discul

§ 23. In fiecare biserică din arhiepiscopie se poartă anume pentru acest fond un disc de 2 ori pe an, şi anume la Dumineca Floriilor şi a doua zi de Rusalii. Sumele intrate se varsă la fondul de pensiuni.

Taxele pentru examene şi duplicate

§ 24. Dela fiecare candidat de preot, pentru examen de calificaţiune preoţească, drept taxă de certificat se încasează în favorul fondului de pensiuni o taxă de Lei 100·— iar dela profesori pentru atestatul de definitivare Lei 500·— Pentru extradare de duplicate după orice diplomă sau certificat se plăteşte, în favorul acestui fond, o taxă de Lei 100.

Tipografia arhidiecezană

§ 25. Suma destinată din venitul Tipografiei arhidiecezane pentru ajutorarea preoteselor văduve, se va transpune la acest fond.

VII. Acordarea pensiei

§ 26. Pensionarea se decide prin Consiliul arhiepiscopesc în şedinţă plenară la propunerea secţiilor, respectiv:

a) La cererea funcţionarului;

b) Din oficiu, când este reclamată în interesul oficiului.

Ad *a)* Cererile de pensionare sunt a se instrui:

1. Cu atestat de botez;
2. Cu atestat despre continuitatea serviciului;
3. Cu certificat medical despre starea sănătăţii;
4. Cu atestat despre purtarea oficiului dela autoritatea imediată sub care stă petiţionarul.

Consiliul arhiepiscopesc supune pe petiţionar unei vizitaţiuni din partea comisiunei sale, esmise din plenul consistorial, cu concursul a 2 medici, care imediat transpune Consiliului arhiepiscopesc procesul-verbal despre expertiză însoţit de opinia lor. Medicii cercetează pe petiţionar în prezenţa membrilor comisiunei, cari sunt de tagma preoţească.

Spesele expertizei medicale statorite de Consiliul arhiepiscopesc, le suportă petiţionarul, având a le anticipa la numitul Consiliu.

Membrii fondului de pensiuni cari au ajuns limita vârstei (§ 10) sau au împlinit numărul anilor de serviciu prevăzuţi în § 8, sunt dispensaţi dela cercetare.

Ad *b)* In caz când funcţionarul nu se învoieşte să fie pensionat, necesitatea se constată din oficiu prin sentinţa forului competent disciplinar.

Ceice au ajuns limita de vârstă pot fi pensionaţi în interesul serviciului şi fără proces disciplinar.

La lichidarea pensiunei se iau numai luni întregi, fracţiunile cad în favorul fondului.

§ 27. Cererile de pensiune ale văduvelor şi orfanilor au să fie înaintate Consiliului arhiepiscopesc în termen de cel mult 3 luni dela moartea soţului sau tatălui şi vor avea să fie însoţite cu următoarele acte:

1. Extras din matricula morţilor;
2. Extras de botez al copiilor minori;
3. Certificat de moralitate din partea oficiului parohial, în care se atestă, că văduva e în viaţă şi că duce o viaţă morală, că la moartea soţului a trăit împreună cu el, că nu a fost pedepsită pentru crimă sau delicte difamante şi că nu s'a remăritat.
4. Certificat de cetăţenie română;
5. Extras de pe actul de căsătorie;
6. Certificat dela oficiul parohial unde s'a încheiat căsătoria, prin care se certifică, că nu s'a desfăcut căsătoria prin divorţ, şi din care să se vadă, că dela celebrarea căsătoriei şi până la moartea soţului au trecut cel puţin 2 ani, şi dacă soţul la încheierea căsătoriei a fost trecut de 55, 60, 65 ani (§ 10), că a servit după împlinirea acestor ani cel puţin 3 ani în serviciul activ (§ 12).
7. Certificat dela oficiul parohial unde domiciliază copiii şi mama, prin care se certifică că sunt în viaţă;

Orfanii de ambii părinţi vor avea să înainteze şi certificatul de moarte al mamei.

Pensiunea văduvelor sau orfanilor se lichidează cu prima lunei care urmează după moartea capului de familie, îar atâta timp cât Statul acordă ajutoare de înmormântare cari echivalează cu salarul pe 3 luni, pensiunea se lichidează cu prima lunei care urmează după aceste trei luni calculate dela moartea capului de familie.

Cererile intrate după 3 ani dela moartea soţului sau tatălui nu se mai iau în considerare.

Pensiunile neridicate în decurs de 2 ani după scadenţa lor, rămân în favorul fondului.

VIII. Ajutoare extraordinare

§ 28. Consiliul arhiepiscopesc poate acorda ajutoare extraordinare funcţionarilor şi urmaşilor îndreptăţiţi la pensiune, în caz de necesitate, întrucât permit venitele fondului.

In cazul, când rămân mai mult de 4 copii, Consiliul poate acorda după necesitate ajutoare extraordinare şi celorlalţi copii, cari ajutoare însă nu pot fi mai mari, ca ale minorilor îndreptăţiţi, întrucât permit venitele fondului.

§ 29. In cazul morţii unei văduve pensionare, erezii primesc drept ajutor de înmormântare, pensiunea văduvei pe 3 luni.

§ 30. Dacă ulterior se constată o eroare de fapt, cu privire la timpul servit, la persoană, vârstă sau retribuţiune, la reţineri sau la calculul pensiunii, atât pensionarul, cât şi Consiliul poate cere rectificarea pensiuneî.

§ 31. Fondul de pensiune se administrează de Consiliul arhiepiscopesc separat de celelalte averi şi se poate plasa în: 1. Depuneri la bănci, 2. în efecte, şi 3. în realităţi.

O comisiune constătătoare din 3 membri ş. a.: 1. Un protopop şi 2 preoţi delegaţi de Asociaţia clerului, secţia Sibiu; 2. Un reprezentant al profesorilor şi 3. Un reprezentant al funcţionarilor va cenzura socotelile fondului la fiecare sfârşit de an, şi va înainta raport prin Consiliul arhiepiscopesc la Adunarea eparhială.

IX. Cheltuelile fondului de pensiuni sunt:

§ 32. 1. Pensiunile şi ajutoarele prevăzute la §§ 9, 12, 13, 28 şi 30; 2. Subvenţii pentru plata personalului şi materialului necesar la evidenţa pensiunilor.

X. Dispoziţii tranzitorii

§ 33. Membrii actuali ai fondului de pensiune, pot să-şi răscumpere în întregime sau mai puţini din anii serviţi înainte de votarea acestui statut, solvind în decurs de doi ani diferenţa între sumele reţinute şi cele prevăzute în prezentul statut, plus 3% interese.

Cererile de răscumpărare se vor înainta Consiliului arhiepiscopesc până cel mai târziu la 31 Dec. 1935, după care termen, cererile intrate nu se vor mai lua în considerare.

Pensiunile actuale rămân în vigoare până la definitiva lichidare.

§ 34. Intrucât în cursul timpului, pe cale legislativă s'ar lua din partea Statului măsuri, ca pensiunile funcţionarilor eclesiastici din arhiepiscopie să fie suportate de Casa generală de pensiuni şi drept urmare fondul de pensiune şi-ar pierde menirea precizată în alineatul 1 al §-ului 1, averea

---

nite prin sfânta Euharistie, aşezate în pământ şi putrezând vor învia la timpul lor, dăruindu-le Cuvântul Domnului învierea, întru prea preamărirea lui Dumnezeu Tatăl.[12] De aceea „consună cu Euharistia învăţătura noastră, care spune, că materia în sine nu este rea şi carnea va învia şi Euharistia întăreşte învăţătura noastră".[13] Iar Efrem Syrul află o rehabilitare a materiei în întocmirea Euharistiei. Domnul prin frângerea pânii a vrut să arate, că „El nu a îmbrăcat în trup necurat".[14]

Asemenea păreri — transfigurarea creaturii în legătură cu sfânta Euharistie — aflăm şi în ritualul vechilor liturghii. Chiar şi serviciul divin de Sâmbăta în sinagoga evreilor este plin de laude aduse lui Dumnezeu pentru facerea lumii. Aceste laude trec pe urmă în mulţumiri pentru binefacerile Domnului faţă de poporul ales. Rugăciunile euharistice ale liturgiilor creştine din vechia sinagogă în structura lor externă sunt o continuare a cestor rugăciuni.[15] Şi ele încep cu preamărirea activităţii creatoare a lui Dumnezeu şi cu descrierea conducerii neamului omenesc în Vechiul Testament. Dar acestea îşi au centrul lor în evenimentele fundamentale ale istoriei fundamentale — în întrupare, viaţă, patimi, moartea pe cruce, învierea Fiului lui Dumnezeu, aşezarea sfintei Euharistii prin El „în noaptea în care a fost vândut". „Pentru ochiul deschis al omului religios" — scrie iscusitul cercetător al vieţii liturgice din biserica veche, P. Odo Casel — „apăru acum toată vremelnicia în altă lumină. Făptura primì acum un nou înţeles, decând îşi află scopul şi centrul său în Hristos".[16] De aceea proslăvirile faptului creator al lui Dumnezeu în rugăciunile euharistice nu sunt numai o moştenire a trecutului, sau o simplă continuare exterioară a formelor de cult tradiţionale, ci acestea cresc în mod organic dintr'o necesitate internă, dintr'o deosebită predispoziţie, din întreaga concepţie de viaţă a creştinismului primordial, dintr'o nouă, covârşitoare şi fericită concepere a istoriei universale, ca a unui proces al mântuirii, al sfinţirii şi al readucerii făpturii la Dumnezeu. In rugăciunile euharistice primeşte expresia sa corespunzătoare, profunda necesitate a bisericii vechi de a *mulţumì* lui Dumnezeu pentru binefacerile Sale faţă de toată făptura. Aceste binefaceri la împlinirea vremii şi-au primit încoronarea şi desăvârşirea lor în venirea în lume ca om a Fiului lui Dumnezeu. Acum înţelegem, pentruce o mare parte din cele mai vechi rugăciuni euharistice amintesc aşa de mult făptura lui Dumnezeu; pentrucă „toată suflarea şi toată făptura" primeşte o valoare şi o însemnătate spiritualizată privită din acest centru, de pe această culme a istoriei universului pe care se află credincioşii „în Hristos".

Rugăciunea euharistică din „Didahie" zice: „Tu, atotputernice Doamne, toate le-ai făcut pentru Numele Tău".[17] Pe la mijlocul veacului al patrulea Ciril din Ierusalim descrie în modul următor liturghia de atunci: „După aceea (adecă după începutul rugăciunii euharistice) ne aducem aminte de cer şi de pământ, de mare, de soare, lună şi stele, de toată făptura cea înţeleaptă şi neînţeleaptă, de Ingeri, Arhangheli, Puteri, Stăpâniri, Impărăţii, de Heruvimii cei cu multe aripi, şi cu glas tare să strigăm cuvintele lui David: „Lăudaţi împreună cu mine pe Domnul".[18] Toată suflarea şi toată făptura este chemată să laude de Domnul.[19] In visiunea din apocalipsă aflăm următoarele: „Şi am văzut şi iată în mijlocul Scaunului şi al celor patru vieţuitori şi în mijlocul bătrânilor, un miel stând, ca şi cum ar fi fost junghiat"... „Şi când a luat cartea, cei patru vieţuitori şi cei douăzecişipatru de bătrâni au căzut înaintea Mielului"... „zicând cu glas mare: vrednic este Mielul carele s'a junghiat, ca să ia puterea şi bogăţia şi înţelepciunea şi tăria şi cinstea şi slava şi binecuvântarea. Şi toată făptura care este în ceriu şi pe pământ şi cele ce sunt în mare şi cele ce sunt într'însele toate, am auzit zicând: Celui ce şade pe Scaun şi Mielului fie binecuvântarea şi cinstea şi slava şi puterea, în vecii vecilor".[20]

Iar liturghisitorul după liturghia lui Marcu aşa se roagă: „Tu ai făcut ceriul şi toate cele ce sunt într'însul şi pământul şi toate cele ce sunt pe pământ şi marea şi râurile şi toate cele ce vieţuesc într'însele şi pe om l-ai făcut după chipul şi asemănarea Ta".[21]

Dar în liturghia creştină toate acestea sunt numai o introducere pentru închipuirea actului central al istoriei universale, act prin care toată făptura în mod potenţial se sfinţeşte şi devine părtaşe nemuririi, act sfânt care este întruparea Cuvântului şi jertfa Lui pe cruce, ceace se retăieşte în sfânta Euharistie. Aşa de ex. în liturghia lui Marcu din Egipt înaintea sfinţirii darurilor euharistice se zice: „Cu adevărat ceriul şi pământul plin este de mă-

---

[12] Ireneu: Adversus Haereses V. 2, 2–3.

[13] Ireneu: Adversus Haereses IV. 18 5.

[14] Efrem Syrul: Omilii 47 [trad. în Bibl. Sf. Păr. 1873, Vol. II. pg. 294].

[15] A. Baumstark: Vom geschichtlichen Werden der Liturgie 1923. pg. 13—19.

[16] O. Casel: Das Gedächtniss des Herren in der altchrist. Liturgie 1920. pg. 5.

[17] Didahie. Cap. 10.

[18] Ciril: Catehez. Mystag. 5. 6.

[19] Hvalitele din Octoih.

[20] Apocal. V. 6, 8, 12, 13.

[21] Renaudot: „Liturgiarum Orientalium Colectio". I. 125. 1847.

fondului cu intacta asigurare a drepturilor câştigate pentru trecut şi pe lângă satisfacerea conştiincioasă a obligamentelor statutare faţă de părtaşii şi urmaşii lor îndreptăţiţi, rămâne în proprietatea arhiepiscopiei, spre a se subvenţiona din venitele lui internatul pentru orfanii de preoţi.

Dacă în urma unor asemenea măsuri legislative, fondul de pensiuni nu va fi în stare să satisfacă obligamentele statutare, iar Statul nu ar asigura pensiuni corespunzătoare celor asigurate prin prezentul statut, Adunarea eparhială la timpul său va stabili modalităţile după care se vor despăgubi membrii de atunci ai fondului, ţinând seama de contribuirile ce le-a făcut fiecare membru la fond.

§ 35. Statutul prezent intră în vigoare la 1 Iulie 1935.

Statutul prezent, după punerea lui în aplicare definitivă, se poate modifica prin Adunarea eparhială, prin un concluz luat cu o majoritate a voturilor celor prezenţi.

Propuneri de modificare pot face: 1. Consiliul arhiepiscopesc, 2. Membrii fondului şi 3. Comisiunea menţionată la § 31, cari propuneri se vor înainta la Adunarea eparhială prin Consiliul arhiepiscopesc, — care este dator să le publice în organul oficial al arhiepiscopiei cel puţin cu 15 zile înainte de întrunirea Adunării eparhiale, — şi deodată cu convocatorul la Adunarea eparhială să le comunice şi deputaţilor eparhiali.

§ 36. In cazul când dotaţiunea actuală a celor îndreptăţiţi în §§ 1 şi 3 la pensiune s'ar micşora, ori ar interveni o modificare în alimentarea fondului, ori s'ar schimba situaţia valutară încât venitele fondului nu ar fi suficiente pentru acoperirea cheltuelilor prevăzute în § 32, Adunarea eparhială după consultarea comisiunii speciale şi a Consiliului arhiepiscopesc, trebue să supună unei revizuiri dispoziţiile privitoare la suma pensiunilor şi ajutoarelor şi să le reducă după trebuinţele ce vor rezulta din experienţele câştigate conform împrejurărilor.

§ 37. Statutele vechi şi dispoziţiunile luate până în prezent în legătură cu fondul de pensiune, se abrogă la data punerii în aplicare a prezentului statut.

§ 38. Cu aplicarea statutelor prezente se încredinţează Consiliul arhiepiscopesc.

Sibiu, din şedinţa Consiliului arhiepiscopesc, secţia economică, ţinută la 17 Aprilie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Concurs. Comitetul central al Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român „Astra", Sibiu, publică concurs pentru burse, pe anul şcolar 1934—35: O bursă de *1000 Lei* anual pentru studenţi români, cari urmează universitatea, şcoala de belearte, sau Academia de muzică şi artă dramatică; O bursă de *500 Lei* anual, pentru tineri români, cari urmează şcoli industriale sau comerciale; Zece burse *à 500 Lei* anual, pentru zece ucenici cu bună purtare de pe la măieştri de diferite meserii. Reflectanţii la burse vor avea să înainteze, până *cel mai târziu la 15 Mai 1935*, Comitetului central al Asociaţiunii, strada Şaguna Nr. 6, Sibiu, cererea şi actele necesare.

INFORMAŢIUNI

Hirotoniri. Au fost hirotoniţi întru presbiteri următori clerici: Sever Stănilă pentru parohia Bodogaia, Vasile Cheşcu pentru Mihăileni, şi Vasile Doroga pentru Ţapu.

O frumoasă pildă au dat soldaţilor unii dintre ofiţerii şi subofiţerii reg. 92 infanterie din *Orăştie*, — cari, cu prilejul pregătirii duhovniceşti a trupei spre a se împărtăşi cu sf. Taine, nu numai că au fost colaboratori efectivi ai confesorului garnizoanei, ci, cu o evlavie plină de sinceritate s'au prezentat şi ei — nu din ordin, ci din dragoste creştinească, — în fruntea trupei cerând sf. Taine a mărturisirii şi cuminecării pentru mântuirea sufletelor lor. Exemplu de urmat!

Măsură cam târzie, dar totuşi binevenită. Un ordin al ministerului de interne, dat prefecţilor de judeţe şi primăriilor, nu mai admite sub nici o formă *banchete sau festivaluri* care ar necesita cheltueli din partea comunelor, oraşelor, municipiilor sau judeţelor. Nerespectarea ordinului atrage după sine reţineri din salariile personale ale prefecţilor şi primarilor pentru acoperirea unor astfel de cheltueli nepermise.

Viitorul mitropolit al Blajului. O adunare de clerici ai mitropoliei blăjene se va întruni în 7 Mai 1935, la Blaj, pentru a designa, prin votul lor, *trei* persoane, dintre care Vaticanul va alege şi va numi pe viitorul mitropolit al Blajului. Adunarea se compune din 100 clerici, dintre cari 60 reprezintă arhidieceza, şi câte 10 reprezintă cele patru dieceze greco-catolice.

† **Pr. Iosif Suciu** din parohia Alun, protop. Hunedoara, a încetat din viaţă la 6 April 1935, în vârsta de 69 de ani şi după 40 de ani de preoţie. Moartea sa lasă duioase regrete între enoriaşi. Dumnezeu să-l aşeze în ceata dreptilor!

† **Febronia Oprea.** In 10 April c. a încetat din viaţă, la locuinţa sa din comuna Bahnea, protop. Târnava, *Febronia Oprea*, — mama parohului nostru Ioan Oprea din aceeaş comună, — după lungi şi grele suferinţe. A fost o cucernică femee, harnică şi bună. Odihnească cu drepţii!

Vacanţă de Paşti vor lua şcoalele, de toate categoriile, Sâmbătă 20 April la amiază până Luni 6 Mai. — Autorităţile publice iau vacanţă Joi 25 April până Joi 2 Mai.

Instalarea noului protopop greco-catolic din Sibiu. Duminecă înainte de amiazi s'a făcut instalarea noului protopop greco-catolic, Victor *Aron*, în Sibiu.

Preoţii romano-catolici în judeţul Ciuc urmează, plini de zel, propaganda împotriva şcoalelor româneşti primare. Cazul mai nou se anunţă dintr'o comună, unde preotul romano-catolic, Bors István, a bătut crunt o fetiţă de 9 ani, Victoria Ignácz Király, pentru că a găsit-o cercetând şcoala română a statului. Părinţii fetiţei au denunţat fapta săvârşită de iredentistul preot.

Se şi mândreşte! Bătrânul militar al Germaniei lui Wilhelm II, generalul *Ludendorf*, n'a stat la îndoeală să declare de curând unui ziarist englez: „Eu, Ludendorf, sânt împotriva lui Hristos; sânt păgân chiar, şi *mă mândresc că-s păgân*; din iubire faţă de neam, poporul german luptă împotriva bisericii". — Unii moşnegi, dela o vreme, cam obosiţi la minte, grăiesc aiuriţi vrute şi nevrute.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă 21 April 1935 (Dumineca Floriilor), va predica părintele protopop *I. Dăncilă*.

Răscumpărare. Păr. consilier, Dr. George Proca, şi-a rescumpărat felicitările de ziua onomastică contribuind la fondul orfelinatului cu suma de 300 Lei.

Sfinţire de clopot. Duminecă în 14 c., s'a sfinţit noul clopot al bisericii noastre din cartierul Trei Stejari. Un sobor de preoţi a săvârşit slujba sfinţirii, la care răspunsurile le-a dat corul Academiei teologice. Au rostit cuvântări frumoase, la acest prilej, părintele profesor Dr. *N. Terchilă*, — remarcând năzuinţele neobosite desfăşurate din partea oamenilor de bine întru creiarea parohiei din cartierul acesta, — şi dna *Eugenia Tordăşianu* ca reprezentantă a societăţii femeilor ortodoxe.

Răscumpărare. Dl Dr. George Măcelariu, advocat, şi-a rescumpărat felicitările de ziua onomastică cu 200 Lei, dăruiţi Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu.

Parastas. Membrii corului bisericesc ai „Reuniunii culturale naţionale a meseriaşilor români din Sibiu" pun parastas în biserica catedrală, Duminecă în 21 April a. c. pentru pomenirea vrednicilor prezidenţi ai Reuniunii şi a membrilor corului decedaţi. — Onor. familii ale răposaţilor şi meseriaşii români sunt rugate a lua parte la acest act de pietate. *Membrii corului.*

Poşta redacţiunii

Pr. *S. R.* în *I. G. D.* Lung şi întârziat.

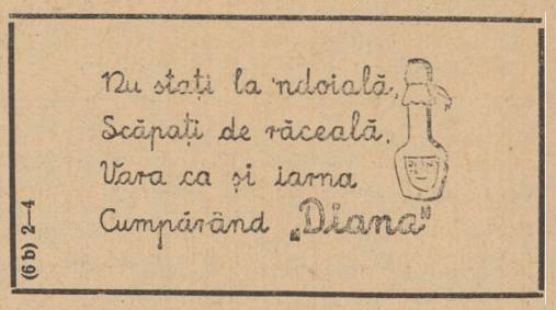

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Chinurile durerilor de dinţi le atenuează veritabilul Franzbranntwein „DIANA", fricţiunile uşoare ale gingiilor, — iar pe dinţii cariaţi o vată imbibată cu „DIANA",

Au apărut:

Cântările liturgice
pentru cor mixt, publicate de
Timotei Popovici
profesor de muzică la şcoala normală „A. Şaguna" şi dirigintele corului mitropolitei

Ediţie nouă primenită. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. — Preţul Lei 160.

Bilanţul Fondului de Ajutorare preoţesc

Active — **la 31 Decemvrie 1934** — **Pasive**

Cassa	705.463·—	Starea la 31 Decemvrie 1933	588.263·—
		Capitalizare	117.200·—
	705.463·—		705.463·—

Cheltuit — **Contul Cheltueli şi Venituri** — **Incassat**

Ajutoare	690.000·—	Cotizaţii de fondare	6.800·—
Capitalizare	117.200·—	Cotizaţii lunare	800.400·—
	807.200·—		807.200·—

Sibiu, la 31 Decemvrie 1934.

Verificat de noi şi aflat în conformitate cu registrele contabilităţii:

COMISIA VERIFICATOARE:

Prot. **Ioan Crăciun**, preşedinte — Preot **Ioan Bânda** — Preot **Dr. Ioan Voişanu**

---

rirea Ta prin arătarea Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos", (διὰ τῆς ἐπιγαιείας τοῦ κυρίοι καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ).[22]

Pentrucă „prin patima Fiului Tău unul născut toată făptura s'a înoit şi omul iarăş nemuritor s'a făcut şi a îmbrăcat o haină, pe care nimenea nu i-o poate răpi", aşa citim la începutul liturghiei armene. Şi continuă aşa: „El bine a voit a se sălăşlui între noi, în firea cea trupească pe care a primit-o dela Fecioara Maria şi ca un ziditor dumnezeesc a zidit o nouă făptură făcând din pământ ceriu".

In jurul acestui punct, — care este sfinţirea jertfei Euharistice, şi care posede o însemnătate generală, cosmică, — se concentrează toate rugăciunile fierbinţi ale credincioşilor: rugăciuni pentru sfânta Biserică, pentru toţi fraţii, pentru cei vii şi pentru cei morţi şi pentru toată făptura cea văzută.

Sfântul Ioan Gură de Aur în modul următor descrie acest moment după vechia rânduială a bisericii din Antiohia (în urma sfinţirii darurilor euharistice): „Iată jertfa de împăcare pentru toată lumea, pentru sfânta Biserică ce se află dela o margine la alta a lumii. Şi se apropie preotul de Dumnezeu şi se roagă pentru îndepărtarea războaielor, pentru încetarea turburărilor, pentru pace, pentru binecuvântarea anului, pentru grabnica izbăvire de toată primejdia şi nevoia etc".[23]

In liturghia lui Marcu aflăm de ex. această rugăciune: „Incă ne rugăm, bunule şi iubitoriule de oameni Doamne; adu-ţi aminte de una, sfântă sobornică şi apostolică Biserică răspândită dela o margine la alta a lumii, adu-ţi aminte de toate popoarele şi de întreaga Ta turmă. Revarsă în sufletele noastre pacea cea cerească şi ne dăruieşte pacea vieţii acesteia". Urmează ecteniile pentru mai marii noştri, pentru întreg poporul, pentru cei bolnavi, ceice călătoresc, ceice sunt întru necazuri. „Dar şi călătoria noastră în aceasta viaţă, păzeşte-o, Doamne, nevătămată. Trimite ploaie roditoare pentru pământul înstelat. Prin caborârea ei, îmbucură şi împrospătează faţa pământului, ca înverzând să se veselească de picăturile ei. Adapă brazda pământului şi înmulţeşte rodurile ei. Binecuvintează, Doamne, produsele pământului, păstrează-ne pe noi sănătoşi şi nevătămaţi... Binecuvintează, Doamne, şi acum coroana omului prin bunătatea Ta, pentru săracii poporului Tău, pentru văduve şi orfani, pentru ceice călătoresc şi pentru noi toţi cari nădăjduim întru Tine şi chemăm numele Tău cel sfânt".[24] Asemenea rugăciuni găsim în toate liturghiile bisericii răsăritene şi apusene.

Precum vedem, atât omul cât şi natura se transfigurează în taina sfintei Euharistii. Spiritul comunităţii îşi primeşte aici expresia sa, legătura frăţească, prin care în rugăciunea şi în lauda lui Dumnezeu toţi credincioşii, atât cei vii cât şi cei morţi, întreaga biserică, cea cerească şi cea pământească şi — mai mult — chiar întreaga făptură se împreună în mod organic cu „Capul trupului tainic, adecă cu Biserica; cu Acela carele „este Incepătură, întâi născut din morţi";[25] cu Impăratul vieţii, cu Domnul cel preamărit, carele este de faţă în darurile euharistice. Pentrucă în sfânta Euharistie, — care este momentul suprem în viaţa mistică a bisericii — se trăieşte în întreaga sa realitate marea împăcare — acea împăcare a celor apropiate şi a celor îndepărtate, a celor cereşti şi a celor pământeşti, precum zice sfântul ap. Pavel: „Pentrucă El este pacea noastră, care au făcut amândouă una, şi peretele cel din mijloc al zidului au sfărâmat".[26] „Că întru El bine a voit Tatăl... să împace toată lumea spre sine; făcând pace prin sângele crucii Lui; printr'însul, ori celor de pe pământ, ori celor din ceriuri".[27]

(După: Ostkirche u. Mystik, de N. Arseniev).

In serile de rugăciune, la deniile din sfintele locaşuri, creştinii iubitori de biserică vin cu toţii la Casa Domnului, ca acolo să-şi înalţe sufletul la Ziditorul lumii.

In faţa sfintelor icoane, pe a căror faţă joacă lumini cu sclipiri de stele, se opresc, fac cruce şi mătănii... In unghere le cele mai tăinuite, cu glas potolit cel mai încărcat suflet îş cere milă şi îndurare... Aici, pe aripi de îngeri, rugăciunea obiditului se ridică spre lumea nevăzută a iertării, a iubirii, a nădejdii...

Din faţa altarului slujitorul cheamă gândurile spre trezire:

„Suflete al meu, suflete al meu, scoală! Pentru ce dormi?"

Este glasul conştiinţei. Este luminarea venită prin rugăciune din nopţile acestea de reculegere din preajma sfintei pătimiri a Domnului, când sufletul se pregăteşte să fie sălaşul Duhului sfânt.

In povaţa Mântuitorului, care zice „priveghiaţi şi vă rugaţi", creştinul să sârguească să stea azi mai mult în tainica liniştire a rugăciunii. Sufletul său, trezit din frământările zilnice, îş caută apa vie care să-i potolească focul patimilor.

Veniţi dar la rugăciune, căci Patimile Mântuitorului se apropie şi să ne curăţim simţirile. Pr. *Al. Fl.*

[22] Renaudot: „Liturgiarum Orientalium Collectio". I. 45. [Liturg. Copt. de sf. Ciril].

[23] Compară: Ciril: Cateh. Mysteg. 5, 9.

[24] Renaudot, c. c. I. 15—18.

[25] Colos. I. 18.

[26] Efes. II. 14.

[27] I. Colos. 20.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 28 April 1935 — Nr. 18—19

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Sibiu
Str. Şaguna 8

Nr. 3181 Pres. 1935.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu, şi Mitropolit al Românilor ortodocşi din Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş.

Iubitului cler şi popor: Har şi milă dela Dumnezeu-Tatăl şi dela Domnul nostru Isus Hristos.

„Biserica Dumnezeului celui viu este stâlp şi întărire a adevărului". *I Timotei 3, 15.*

Iarăşi a sosit la noi praznicul cel mare al Invierii Domnului, care toate de lumină şi de bucurie le-a umplut: şi cerul şi pământul şi cele de desupt. Bucuratu-s'au mironosiţele muieri cari foarte de dimineaţă stând înaintea mormântului, aflat-au ele, cele dintâi, dela îngerul cel pe piatră şezând minunata ştire: ce căutaţi pe cel viu cu cei morţi? Nu este aici, *că s'a sculat!* Bucuratu-s'a cu bucurie sfântă Maica Preacurată, prin inima căreia sabia durerii trecuse în Vinerea Patimilor, iar acum veseleşte-se întru învierea Celui născut al său. Bucuratu-s'au învăţăceii cari în faţa chinurilor şi a răstignirii de pe cruce a Învăţătorului lor, cuprinşi de frică s'au împrăştiat în toate părţile, iar acum o nouă credinţă şi un nou curaj îi face să vestească lumii neînfricaţi, că *Hristos a înviat!* Bucuratu-s'a firea întreagă, pământul care la vederea patimilor se cutremurase, soarele care se întunecase, au strălucit într'o lumină nouă în acea prea slăvită şi sfântă dimineaţă a învierii Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Bucuria aceasta a toate covârşitoare, care s'a desprins dela groapa goală, a străbătut de atunci încoace veacurile dealungul lor şi s'a revărsat cu lumina ei caldă şi înviorătoare în miile şi milioanele de suflete creştineşti cari au primit solia învierii şi deodată cu ea credinţa în dumnezeirea lui Hristos Domnul şi în mântuirea pe care El ni-a adus-o nouă oamenilor.

Astăzi, iubiţii mei fii sufleteşti, dupăce am săvârşit calea postului şi prin taina pocăinţii biruitori asupra păcatului am fost învredniciţi a ne arăta, am ajuns şi noi din nou să ne închinăm sfintei învieri şi să primim bucuria cea mare pe care ne-o aduce praznicul ei. Cu sufletele curate şi înălţate de simţeminte vii v'aţi înfăţişat în bisericile Voastre, pentruca dela altarele lor să primiţi vestea cea bună a Invierii Domnului, pe care cu cântări mai pătrunzătoare decât oricând o preamăreşte sfânta noastră Biserică, ca pe cea mai mare biruinţă ce a fost câştigată în lume. Ea, mireasa lui Hristos, saltă şi se bucură că a Domnului mărire peste dânsa a răsărit.

Nedespărţită de Celce din mormânt ca un mire a ieşit, Biserica lui Hristos e aşezată pe temelia învierii. Credinţa în învierea Domnului a pus în mişcare sufletele apostolilor şi le-a dat curajul propovăduirii fără frică până la marginile pământului. Din fiecare cuvânt pe care l-au rostit şi din fiecare şir pe care l-au scris vibrează credinţa lor în învierea Domnului. Ea le-a dat razimul în mijlocul suferinţelor şi simţemântul biruinţei chiar în faţa morţii. Toată viaţa cea nouă, care s'a propagat prin Biserică, a răsărit din „izvorul nestricăciunii, din Hristos, celce a izvorât din mormânt", căci Hristos prin învierea Sa *„moartea au stricat şi au adus la lumină viaţa şi nestricăciunea prin evanghelie"* [II Timot. 1, 10].

Câţi au vrut să surpe Biserica Domnului, dar nimenea nu a putut, fiindcă ea este clădită pe înviere. Impăraţii cei tari ai păgânilor au săpat morminte peste morminte Bisericii şi au voit să o închidă în ele, dar Biserica a rupt peceţile, a trântit la pământ paznicii şi s'a ridicat din nou la viaţă şi la biruinţă, fiindcă cu ea este Domnul cel înviat din morţi. Ea stă neclătită pe temelia învierii Domnului şi e lăsată să fie aici în lume *„stâlp şi întărire a adevărului"*. Ori câte vrăşmăşii se îndreaptă astăzi şi se vor mai îndrepta în viitor împotriva Bisericii, se vor sfărma întru neputinţă, dar Biserica va sta ca cetatea cea de pe munte şi *«nici porţile iadului nu o vor birui pe ea.»*

Sf. apostol Pavel numeşte Biserica trupul mistic al lui Hristos şi aceasta este ea pentru noi creştinii dreptmăritori. Hristos rămâne pentru totdeauna capul ei, care o conduce. Invăţătura Bisericii nu este altceva decât adevărul care a zburat de pe buzele Mântuitorului şi al cărui răsunet s'a păstrat în propoveduirea apostolilor şi a urmaşilor lor până în ziua de astăzi. Duhul sfânt luminează şi însufleţeşte Biserica, ferindu-o de rătăciri. Se schimbă părerile oamenilor dela o zi la alta; se răstoarnă învăţăturile şi legile lor, căci sunt trecătoare ca tot ce este omenesc, dar învăţătura Bisericii a rămas aceiaşi şi nu se va schimba până la sfârşitul veacurilor, fiindcă ea este adevărul Domnului, care a fost pecetluit cu sângele vărsat pe cruce şi rămâne în veci acelaşi. Nu păreri ale lor, ci acest adevăr al Domnului sunt chemaţi să-l vestească slujitorii Bisericii, cari sunt trimişii lui Hristos, la cari se referesc cuvintele Lui: *„Celce vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă şi celce se leapădă de voi, de mine se leapădă, iar celce se leapădă de mine, se leapădă de celce m'a trimis pe mine"* [Luca 10, 16].

Prin slujbele şi prin sfintele taine ale Bisericii se împărtăşeşte darul cel sfinţitor şi puterea mântuitoare a lui Hristos. Când preotul rosteşte cuvintele *„botează-se"*, *„cuminecă-se"*, *„cunună-se"* ... robul lui Dumnezeu, preotul se retrage par'că cu smerenie în dosul tainelor ce le săvârşeşte, voind să spună că tot darul ce se împărtăşeşte prin ele vine dela voinţa cea sfinţitoare a Domnului. Astfel prin cuvântul Bisericii şi astăzi învaţă Hristos, prin sfintele şi de viaţă făcătoarele sale taine întăreşte Hristos întru sfinţenia Sa pe toţi ceice fac parte din Biserica Sa.

In călătoria oamenilor pe acest pământ către patria cea veşnică, numai Biserica este în stare să-i povăţuiască cu grija ei de mamă, încălzită de iubirea lui Hristos. Singură Biserica Domnului are această tărie de a fi „stâlp şi întărire a adevărului", căci cu ea rămâne nedespărţit Domnul însuşi „în toate zilele până la sfârşitul veacurilor". Beutura cea nouă, pe care Biserica o împărtăşeşte, nu curge din piatră stearpă, ci din izvorul nestricăciunii, din Hristos, celce au izvorât din mormânt.

Din praznicul Invierii Domnului răsună cuvânt de chemare la o viaţă nouă, după cum sf. Apostol Pavel glăsuieşte: *„Curăţiţi aluatul cel vechiu, ca să fiţi frământătură nouă... Că şi Hristos, paştile noastre, pentru noi s'a jertfit. Drept aceea să prăznuim nu întru aluatul cel vechiu, nici întru aluatul răutăţii şi al vicleşugului, ci întru azimele curăţeniei şi ale adevărului"* [I Cor. 5, 7—3].

Să faceţi deci, iubiţii mei, văzută credinţa în învierea lui Hristos în casele şi în familiile Voastre, în şcolile şi bisericile Voastre, în purtarea şi în toate îndeletnicirile Voastre.

Dragostea şi alipirea Voastră către Biserica Domnului, către învăţăturile şi poveţele ei, către tainele şi rânduielile ei, să fie plină de ascultare fiească şi neşovăitoare, aducându-Vă întotdeauna aminte de vorba marelui apostol că: *«Biserica Domnului celui viu este stâlp şi întărire a adevărului»*, aici pe pământ şi pe drumul spre viaţa cea veşnică, pe care ni l-a deschis Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Hristos prin patimile şi prin mărita Sa înviere a treia zi din morţi. Neamul nostru românesc prin Biserica sa dreptmăritoare a trăit şi răzimându-se de tăriile ei a biruit năpăstuirile prin care a trecut. Ea îi este stâlp şi întărire şi astăzi, iar un popor al cărui suflet este ocrotit şi povăţuit de Biserica Domnului, stă nebiruit în mijlocul valurilor acestei vieţi.

Cu aceste sfaturi şi învăţături venind la Voi, iubiţii mei fii sufleteşti, în ziua luminatului praznic al Invierii Domnului, Vă împărtăşesc binecuvântarea Noastră arhierească şi Vă doresc din toată inima să-l petreceţi cu bucurie şi mulţumire duhovnicească şi să Vă învredniciţi a-l ajunge întru mulţi ani.

Dat în reşedinţa Noastră arhiepiscopească din Sibiu, la sărbătoarea Invierii Domnului din anul 1935.

Al vostru al tuturor de tot binele voitor

NICOLAE
Arhiepiscop şi Mitropolit.

Crucea: puterea lui Dumnezeu şi arma mântuirii noastre

„Cuvântul Crucii, celor peritori nebunie este; ear nouă, celor ce ne mântuim, puterea lui Dumnezeu este".
I Cor. 1, 18.

Aprins de focul sacru al iubirii de Hristos cel Răstignit, cu entuziasmul caracteristic misionarului creştin, a predicat înainte cu 19 secole, *Pavel* apostolul, sămănătorul înţelepciunii de Dumnezeu, fraţilor şi fiilor săi sufleteşti din *Corintul* frumoasei Elade.

Oraş luxos, cu o frământată viaţă comercială, cu o pătură intelectuală recunoscută, era totuşi un cuib de stricăciune morală, înrăit şi plin de păcate.

Această atmosferă nu trebuea să mai dureze. Care altul ar fi avut curajul şi tactul suficient pentru o purificare morală şi restabilire a valorilor spirituale în sens creştin, decât tocmai încercatul şi mult iscusitul Pavel?

Este minunat punctul său de plecare. Arată că omenirea, cu propriile puteri spirituale, n'a putut cunoaşte pe Dumnezeu, şi că înţelepciunea divină este nemărginită şi'n faţa ei dispare imposibilul.

Pentru a dovedi acest fundamental adevăr, prin care se începe o viaţă spirituală în Dumnezeu, Sf. Pavel predică *cuvântul despre cruce*, care de fapt este mântuire pentru ceice cred, nebunie pentru alţii.

Scopul său era să atingă inimile corintenilor, câştigându-le deplina adesiune pentru Hristos-Dumnezeu. Prin venirea la El cu credinţă, puteau să se înţelepţească, să-şi pună în viaţă un ideal: al binelui, frumosului şi adevărului moral, care să-i ridice din prozaicul vieţii zilnice deasupra banului comercial şi al egoismului.

Ţelul — acelaş în veci pentru misionarul creştin — poate fi realizat prin predicarea răstignirii şi morţii Mântuitorului Hristos. Moartea Lui pe cruce constitue centrul activităţii Sale mesianice. Prin ea ne-am mântuit din robia diavolului, ne-am răscumpărat din păcate, dând satisfacţie lui Dumnezeu în numele nostru, cu care ne-am împăcat desăvârşit; iar prin ştergerea vinei păcatelor ni s'a asigurat o viaţă fericită, în comunitate cu El, de care ne legăm prin iubirea Lui.

Cu atitudinea-i liniştită, în logica-i sobră, Apostolul neamurilor aducea la fiinţă un adevăr, ce rămâne mereu actual: mântuirea ne-o pregătim numai la picioarele Crucii Domnului. Ea este puterea lui Dumnezeu, „armă asupra diavolului", unicul drum care asigură fericirea eternă a sufletului.

Corintenii, şi cu ei omenirea întreagă, trebue să ştie şi înţeleagă aceasta: Crucea este puterea lui Dumnezeu numai pentru celce crede că Hristos este răscumpărătorul lumii, în ipostasul Său: Dumnezeu-Om. Cine se'ndoeşte în patima şi moartea celui Răstignit pe ea, rămâne în păcate şi sufere urmările.

Prin urmare, Crucea are darul nevăzut să ne împace cu Tatăl ceresc, să sfarme tăria şi uneltirile diavolului mântuindu-ne prin ştergerea vinovăţiei de relele făcute. Cel mort pe ea, însuşi Dumnezeu, i-a dat această putere irenică, dar numai pentru cei buni, ceilalţi „se pierd", pentrucă înaintea lor se face zadarnică suferinţa Domnului.

Crucea rămâne cel mai autentic simbol al întregei opere de răscumpărare din păcat. Este lemnul care a coborît şi împreunat, din iubire sfântă, cerul cu pământul; instrumentul prin care, până la sfârşitul lumii, se lucrează taina Împărăţiei lui Dumnezeu pe pământ, care, în zilele cele de apoi, se va desăvârşi în cer. Prin ea grăeşte Dumnezeu către om şi-i arată drumul vieţii. Crucea primeşte astfel un înţeles nou, necunoscut în putere decât creştinilor adevăraţi, cari îi slujesc cu devotamentul credinţei lor.

Inainte, potrivit pedepselor antice, pe cruce se torturau tâlharii, criminalii vestiţi şi sclavii dispreţuiţi. Această menire a ei o făcu odioasă şi temută.

Dar, din momentul când un nevinovat, Mesia, trecu pe tăpşanul Golgota peste calvarul ei cu propia Sa viaţă, ca să desrobească o lume înrăită, înţelesul ei s'a schimbat radical: De atunci lemnul de ocară, de pierzare şi grozavă privelişte, a devenit armă de nemărginită iubire pentru sufletul creştin, de revărsare a puterilor minunate care cuceresc viaţa eternă în Dumnezeu.

La poalele ei, senină şi blândă, îngenunche cu încredere înţelepciunea adevărată, călăuzită de duhul smereniei şi vraja iubirii de Dumnezeu.

In faţa ei, înţelepciunea lumii se dovedeşte nebună, căci puterea lui Dumnezeu lucrează etern prin ea. Triumful ei s'a înscris de mult în istorie. Drept aceea rămâne „armă nebiruită" în apărarea lumii credincioasă ei.

Ea rămâne „podoaba bisericii", căci prin ea se mântuesc şi sfinţesc fiii ei credincioşi.

Să învăţăm deci a lupta, a suferi în tăcere, cu speranţa în bucuria triumfului idealului moral.

Numai prin Cruce ne vom trezi înşine din amorţirea morală, la o viaţă creştină demnă. Prin ea ne vom bucura cu bucurie sfântă de lumina Praznicului Invierii Domnului şi vom cânta cu vrednicie cântare Impăratului vieţii noastre: *Hristos a înviat!...*

Simeon Radu

Ziua Invierii

(=) E cea mai mare sărbătoare a a creştinătăţii ortodoxe.

E praznicul credinţii şi al nădejdii, când glasul bisericii noastre, prin slujitorii altarului, ne strigă:

Veniţi şi luaţi lumină!

Cucernicii credincioşi se apropie de tălmăcitorii **cuvântului** *ce în veac rămâne, şi, smeriţi, aproape de uşa altarului, îşi aprind luminările din* **„Lumina cea adevărată, care luminează pe tot omul ce vine în lume".**

Veniţi dar şi luaţi lumină toţi cei pregătiţi de-a o lua, căci printr'însa nădejdea sporeşte şi credinţa se întăreşte din nou în sufletul împovărat de ispitele îndoelii şi de durerile înfrângerii.

E praznicul înoirii sufleteşti din temelie.

Minunea Invierii însemnează biruinţa Domnului asupra vrăjmaşilor Săi şi izbăvirea noastră din stăpânirea întunerecului.

De-a lungul Săptămânii Patimilor ne-am înfiorat şi ne-am cutremurat de suferinţele şi chinurile Mântuitorului. Cunună împletită din spini; lovituri aspre de trestie, izbiri păgâne de vorbe şi pietri se aduc Mântuitorului în tot urcuşul spre creştetul Golgotei, — fiere şi suliţă Răstignitului...

Şi drept răspuns, — la tânguirile femeilor care îl plângeau pe Dânsul, Isus li-a zis: Nu mă plângeţi pe mine, ci pe voi vă plângeţi şi pe fiii voştri! Chinuitorilor Lui, Isus li-a răspuns cu nesfârşită blândeţe, cu răbdare şi iubire de oameni...

Şi când Domnul şi-a dat Duhul, «catapeteasma bisericii s'a rupt în două, de sus până jos, şi pământul s'a cutremurat şi pietrile s'au despicat, şi mormânturile s'au deschis, şi multe trupuri ale sfinţilor ce adormiseră s'au sculat»...

Coborât de pe cruce, în mormânt săpat în peatră este aşezat, cu peatră mare pecetluită întărindu-se mormântul. Ear a treia zi El a înviat din morţi, moartea biruind, după cuvintele Lui «că trebue să se dea Fiul Omului în mânile oamenilor păcătoşi, şi să se răstignească, şi a treia zi să învieze»...

Praznicul Invierii Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos să ne lumineze mintea şi inima, în ţânta, ca pocăindu-ne, să trăim nu pentru noi înşine, ci pentru Celce a murit şi a înviat spre mântuirea noastră.

Să ne pătrundem în sfârşit de adevărul, că lumina ce ne trebue, n'are să dăinuiască abea câteva clipe grabnice trecătoare, ci are să stăruească adânc în spirite de-a lungul tainei vieţii noastre, ca lumină povăţuitoare şi îndrumătoare în orce lucrare de creştini, cari îşi deschid larg porţile sufletului primind cu bucurie pe Isus Cel înviat din morţi, — pe Celce a zis:

«Umblaţi până când aveţi lumina, ca să nu vă cuprindă pe voi întunerecul; că celce umblă în întunerec, nu ştie unde merge. Până când aveţi lumina, credeţi în lumină, ca fii ai luminii să fiţi».

Eată adevărata mântuire din frământările chinuite sufleteşti ale zilelor de azi şi de mâne!

Credinţă şi Pietate

Iată două stări ale sufletului care trebue să stea în strânsă legătură. Ceeace nu e totdeauna cazul.

Sufletul omenesc, în afunzimile lui, este un conglomerat de stări ce ard lent şi tainic firul vieţii omului. In această ardere o pară, mai mică sau mai mare, dă lumină, care călăuzeşte sufletul spre ţinta lui eternă. Lumina vieţii sufletului e cu atât mai intensă, cu cât conglomeratul stărilor sufletului se asociază într'o armonie tot mai desăvârşită.

Când în suflet stările se asociază pentru un ideal, omul trăieşte o viaţă de fericire şi armonie. Din contră, când stările sufletului se disociază, omul trăieşte o viaţă de antagonisme, o viaţă de destrămare, de banalitate şi desgust.

Omul, în fiinţa sa etică, duce o continuă luptă contra antagonismelor sufletului său. Lupta, în cele mai multe cazuri, iese puţin izbânditoare, deoarece tocmai factorul principal din luptă este slăbit de stări mai îndărătnice ale sufletului. Factorul principal e *voinţa*. Voinţa, ca organ motric al sufletului, trebue să dea cea mai mare contribuţie de viaţă sufletului său. Iar prin tainica ei libertate voinţa trebue să croiască potecile vieţii ideale şi prin această să distrugă antagonismele, care destramă viaţa sufletească.

Astfel deci voinţa cu libertatea ei formează punctul de intersecţie a armoniilor sufletului nostru. Voinţa cu libertatea ei dă omului gama întreagă a vieţii sale, întreg urcuşul şi coborâşul vieţii.

Deci prin voinţă şi libertatea ei trebue să stabilim noi şi armonia dintre credinţă şi pietate.

Credinţa e o putere a sufletului prin care omul primeşte adevărul. Credinţa e de nuanţă individuală, dar ca fond poate fi şi colectivă (o sumă de simţuri şi gânduri comune unui grup de oameni). Dar senzul cel mai înalt al credinţei e adevăr absolut, e adevăr religios, adecă accepţia, că există o fiinţă absolută personală, creatoare, faţă de care creaturile sânt dependente şi cu scop etern spre El.

Pietatea e laturea de vis-à-vis a credinţii, în virtutea căreia sufletul credincios, pe baza voinţii şi a libertăţii sale, porneşte la realizarea postulatelor sale morale. Pietatea deasemenea e notă individuală a sufletului şi nu exprimă totdeauna în mod adecvat credinţa. Pietatea are în geneza sa ideea caritătii şi a moralei. Pietatea e îmbrăţişarea credinţei cu iubirea.

Din cele expuse urmează să stabilim raporturile care trebue să realiseze armonia dintre cele două stări de vis-à-vis ale sufletului omenesc — credinţă şi pietate.

Intâi trebue să existe între credinţă şi pietate un raport de reciprocă interfuziune. Nicicând credinţa să nu fie lipsită de pietate, şi tot aşa, pietatea să aibă în conţinutul său totdeauna în mod adecvat credinţa religioasă.

In al doilea rând, între credinţă şi pietate să existe deplină sinceritate. Adecă între gând şi faptă să nu intervină viclenia, ipocrizia.

In al treilea rând, între credinţă şi pietate să existe idealul suprem şi etern al Adevărului absolut. Adică, tot ce credem şi săvârşim, să fie din dorinţa după viaţa cea eternă în Dumnezeu.

Formulările acestea teoretice convin tuturora. Căci, toţi dorim plenitudinea în Dumnezeu şi în viaţa eternă. Toţi dorim să avem fericirea şi mulţumirea prin armonie: Dar în viaţă, în realitatea gândurilor şi a simţirilor, trăim totuşi în compromisuri faţă de idealul nostru etern. Cauza e în noi şi nu afară de noi, chiar şi atunci, când există ispite şi împrejurări externe.

Moralitatea din noi nu e putere izolată de dumnezeire. Ci, Dumnezeu e prezent, în sufletul omului prin harul său. In actul credinţii şi al pietăţii trebue să chemăm, — pe lângă elementul uman (sufletul), şi pe cel divin (harul). — „Cred, Doamne, ajută necredinţii mele" (Marcu 9, 24). Legătura prin care unim natura cu supranatura e rugăciunea. Prin rugăciune moralitatea sufletului nostru se sfinţeşte, prin dumnezeirea Harului. Iar Harul ni l-a dat spre mântuire, spre sfinţire, spre comuniune cu Dumnezeu în viaţa cea eternă.

Deci moralitatea noastră, credinţa şi pietatea, trebue să fie pornită totdeauna din gândul de a ne uni cu Dumnezeu.

Harul divin nu e simplu mijloc al sfintelor Taine, prin care noi ne împăcăm cu Dumnezeu, sau prin care primim dela Dumnezeu toate dnrurile; ci Harul divin este însăşi esenţa vieţii noastre; (Dumnezeu ne-a creiat din iubire, din Har); Dumnezeu singur prin iubirea sa, prin harul său ne duce spre El (nimeni nu poate veni la mine, de nu-l va trage pe el Tatăl, Ioan 6, 44); prin harul divin ne ducem spre eternitate.

Astfel între om şi Dumnezeu, între suflet şi Har trebue să existe o colaborare plină de credinţă şi evlavie, căci numai aşa poate scăpa omul de antagonismele sufletului său. Intre voinţa sufletului nostru şi între Harul divin trebue să fie colaborarea vie prin rugăciunea plină de evlavie.

Păstorii de suflete, — de-şi vor înţelege misiunea, şi de vor, ca turma cuvântătoare ce li s'a încredinţat, să meargă pe calea mântuirii, — să facă din scaunul mântuirii uşa, prin care toţi să între la mântuire. Deacolo, din scaunul mărturisirii, alungaţi credinţa deşartă, alungaţi făţărnicia, nepăsarea, superficialitatea şi tot ceeace diavolul sădeşte contra mântuirii noastre.

In faţa Praznicului celui Mare al mântuirii, prin care harul sfintei Treimi, coborât pe pământ sub chipul omului graţial, prin patimile, moartea şi învierea Sa, a desăvârşit jertfa vieţii eterne, noi, fiinţele Harului, să ne umplem de credinţă, de evlavie şi de smerenie în faţa mântuirii pe care Hristos, Fiul lui Dumnezeu, ni-a câştigat-o prin învierea Sa.

Pr. **I. Vinţan**

ISTORIA BISERICII şi a vieţii religioase a Românilor din Transilvania şi Ungaria, *vol. I, (până la 1698). Ed. II. revăzută şi întregită şi cu 115 ilustraţii, de* **Ştefan Meteş,** *Sibiu, 1935. Editura Librăriei Arhidiecezane. Tip. Arhidiecezană. Preţul: 280 Lei broşată, 330 Lei legată.*

Cartea (de 596 pagini), întru totul remarcabilă, apare în seria publicaţiilor religioase şi teologice, care, puse în slujba preoţilor noştri şi a intelectualilor mireni, se tipăresc cu multă osârdie în atelierele dela Sibiu, întemeiate de Şaguna.

Ediţia nouă a cărţii este larg întregită pe temei de informaţii, parte inedite, aducând şi un nou capitol despre arta bisericească ardeleană, cu multe ilustraţii.

Toţi cei cu iubire faţă de trecutele vremi ale bisericii noastre, au prilejul de a cunoaşte cât mai bine faptele bogate în învăţături ale înaintaşilor şi contribuţia lor la unitatea politică a neamului.

Publicaţia preotului Ştefan Meteş, atât de binevenită şi de necesară tuturor ştiutorilor de carte doritori de-a se orienta în trecutul bisericii strămoşeşti, nu trebue astfel să lipsească de pe masa de citire a nici unuia dintre cărturarii noştri. A se cere dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

Congresul profesorilor

dela Academiile teologice din Ardeal

Necesitatea unui congres al profesorilor dela Academiile noastre teologice a fost simţită de multă vreme. El avea să soluţioneze o mulţime de probleme în legătură cu desăvârşirea organizaţiei acestor şcoale şi cu cât mai temeinica pregătire ştienţifică şi morală a viitorului nostru cler, ale cărui sarcini şi îndatoriri sporesc de pe-o zi pe alta.

Graţie înţeleptei iniţiative pe care a luat-o I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan de perfect acord cu PP. SS. Lor Episcopii Roman al Orăzii, Nicolae al Clujului, Grigorie al Aradului, Vasile al Caransebeşului, acest congres s'a ţinut la Sibiu în zilele de 19 şi 20 April într'o atmosferă de caldă colegialitate şi cu discuţii a căror înălţime a vădit odată mai mult înţelepciunea cârmuitorului Bisericii noastre ardelene, ca şi înţelegerea şi interesul dascălilor chemaţi să crească pe viitorii slujitori ai sfintelor noastre altare ortodoxe.

Cei mai mulţi congresişti au sosit la Sibiu încă în ziua de ajun. Profesorii Academiei teologice din Sibiu au făcut colegilor lor o călduroasă primire.

Facultatea de teologie din Cernăuţi a fost reprezentată la congres prin dl profesor *Dr. N. Cotos*, facultatea din Bucureşti prin P. C. Părinte profesor *Dr. H. Rovenţa*, iar Ministerul Cultelor prin dl *inspector T. P. Păcescu*. Facultatea de teologie din Chişinău a trimis congresului o telegramă de bune urări, prin dl decan Popescu-Prahova.

Şedinţele congresului au fost prezidate de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului. La ele au participat şi P. S. Arhiereu Vasile de Răşinari, vicarul arhiepiscopiei, P. S. Arhiereu Andrei Crişanul, vicarul episcopiei Orăzii, precum şi PP. CC. Consilieri ai Mitropoliei şi Arhiepiscopiei sibiene.

Şedinţa I

După liturghia darurilor mai înainte sfinţite şi a invocării Duhului Sfânt, săvârşite la ora 8 dim. în catedrala mitropolitană, congresiştii s'au adunat în aula Academiei teologice, unde corul studenţilor a cântat «Tatăl nostru», iar după aceea congresul a fost deschis printr'o magistrală cuvântare din partea I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului, în care a conturat figura ideală a preotului de care are astăzi nevoie Biserica şi a arătat mijloacele cari pot contribui la formarea unui asemenea preot. Se constitue biroul, alegându-se secretari: rectorul N. Colan—Sibiu, Prof. Dr. Stănescu—Cluj şi Prof. Dr. N. Popoviciu—Sibiu.

Dl T. P. Păcescu, inspector în Ministerul Cultelor aduce salutul dlui ministru al Cultelor, arată avantajele creşterii tinerilor în academii unde primesc cultura şi teologică şi sacerdotală, necesară misiunii lor şi stăruie asupra organizării unitare a academiilor ca astfel să fie posibilă circulaţia studenţilor dela o academie la alta care numai binefăcătoare poate fi.

Dl prof. Dr. Nicolae Cotos aduce salutul Facultăţii de teologie din Cernăuţi, care cu multă plăcere a dat urmare învitării ce i s'a făcut de a participa la acest congres atât de bine organizat şi căruia îi urează spor la muncă — rezervându-şi cuvântul în legătură cu diferitele probleme până la discutarea lor în amănunt.

P. S. Dr. A. Magier, rectorul Academiei teologice din Oradea, îşi exprimă bucuria şi mulţumita pentru organizarea acestui congres atât de necesar şi de folositor.

In numele congresului se expediază telegrame omagiale M. S. Regelui Carol II, I. P. S. Patriarh Miron, dlor miniştri C. Angelescu al Instrucţiunii şi Lapedatu al Cultelor.

Se trece la partea primă a programului, privitoare la formarea preotului cerut de vremurile de azi.

Părintele Dr. T. Botiş, rectorul Academiei teologice din Arad, îşi citeşte referatul: «Educaţia în internatele teologice», în care a expus sistematic mijloacele potrivite pentru o cât mai aleasă educaţie în internate a clericilor (spiritual, capelă, meditaţii, exortaţii, exerciţii spirituale, mărturisire, împărtăşire, etc.). La discuţia amplă care s'a deschis după cetirea referatului — şi prin care s'a subliniat necesitatea absolută a internatelor pentru toţi studenţii în teologie — au luat cuvântul: P. S. Dr. A. Magier—Oradea, Dr. Cioloca—Caransebeş, Dr. N. Terchilă şi N. Colan—Sibiu, Dr. Vască şi Dr. Pasca—Cluj, Dr. N. Cotos—Cernăuţi şi I. P. S. Mitropolit Nicolae care a rezumat cele discutate şi le-a adâncit.

Referatul a fost întregit cu următoarele propuneri: *a)* Consiliile eparhiale să fie severe la alegerea şi primirea în internat a studenţilor (certificat dela preot şi catihet); *b)* numărul maxim al studenţilor într'o academie să fie de 80, ca să se poată face educaţie individuală; *c)* să se introducă uniforma preoţească; *d)* vacanţele studenţilor să fie riguros controlate; *e)* profesorii academiilor să ia contact zilnic cu studenţii şi în afară de orele de curs; *f)* să fie introdus ziarul personal prin care studenţii îşi vor putea controla gândurile, iniţiativele şi mai ales faptele; *g)* să fie asigurate condiţiile materiale necesare unei prielnice vieţi spirituale în internat.

Şedinţa II

In şedinţa de după masă deschisă la ora 4 şi prezidată de I. P. S. Mitropolit Nicolae, profesorul Dr. V. Petraşcu—Cluj, îşi citeşte: «Proiectul de regulament pentru internatele teologice», redactat şi întregit la discuţia pe articole în spiritul expunerilor făcute în prima şedinţă. A urmat referatul părintelui prof. N. Popovici—Arad: «Materiile teologice şi metoda lor» şi referatul P. S. Dr. A. Magier—Oradea, privitor la «Planul analitic», cari s'au completat reciproc. Discuţii îndelungate la care au participat aproape toţi congresiştii, au avut loc cu privire la alegerea şi împărţirea pe discipline şi ore a materialului de predat. S'a stabilit principiul proporţionalităţii desăvârşite, între cele patru ramuri ale teologiei, cu accentuarea importanţei pe care trebue totuşi să o aibă ramura sistematică, lăsându-se academiilor oarecare libertate la repartizarea pe ore a diferitelor discipline.

I. P. S. Sa salută la această şedinţă pe reprezentantul Facultăţii teologice din Bucureşti păr. Dr. H. Rovenţa care a adus salutul acestei Facultăţi şi urările ei de bine pentru congres.

Şedinţa III

Obiectul şedinţei ultime l-au constituit trei referate, şi anume: referatul păr. Dr. D. Stăniloae—Sibiu «Studiul Pastoralei în cadrul învăţământului teologic», care a fost pe larg discutat de către congresişti; referatul preotului Dr. G. L. Munteanu—Cluj, privitor la «Organizarea unitară a academiilor teologice» care a stârnit vii discuţii, şi referatul păr. Dr. I. Petreuţă—Oradea, privitor la «Organizarea asociaţiilor profesorilor şi studenţilor dela academiile teologice» care a fost primit integral.

Prof. Dr. N. Popoviciu—Sibiu la sfârşit citeşte următoarea moţiune:

1. Profesorii Academiilor teologice ortodoxe din Mitropolia Ardealului, întruniţi la Sibiu în prima lor conferinţă, constată că pregătirea viitorului cler este o chestiune de vitală importanţă pentru sfânta noastră Biserică.

2. Această Biserică, având singură dreptul şi datoria de a-şi creşte slujitorii, se va îngriji să organizeze învăţământul teologic în aşa fel ca prin el să zidească sufletele de misionari caracterele de preoţi de care ea are nevoie pentru împlinirea chemării sale mântuitoare între oameni.

3. Constatând existenţa diferitelor tipuri de şcoli teologice (facultăţi, academii, seminarii), profesorii Academiilor teologice îşi exprimă întreaga lor recunoştinţă faţă de preţioasa contribuţie pe care a adus-o fiecare şcoală teologică la pregătirea clerului din trecut şi departe de a dorì desfiinţarea vreuneia — profesorii academiilor teologice sânt convinşi că autoritatea bisericească va desăvârşì cât mai grabnic organizarea acestor şcoli ca să fie cât mai folositoare pentru Biserică şi neam.

4. Aceste criterii reclamă şcoale superioare — Academii, Facultăţi — înzestrate cu internate.

5. Având în vedere faptul că Academiile teologice existente pretind dela studenţii lor pregătire de bază egală cu bacalaureatul, că profesorii lor se recrutează după normele învăţământului superior, că studiul durează 4 ani, că în sfârşit aceste şcoli sânt încadrate administrativ în învăţământul superior, profesorii Academiilor teologice, cer să li se recunoască dreptul de a libera licenţă.

Moţiunea a fost votată în întregime de congres.

Prof. Dr. Muntean mulţumeşte I. P. S. Mitropolit Nicolae pentru organizarea congresului împreunat cu atâtea mari foloase pentru învăţământul teologic ardelean şi pentru ospitalitatea de care s'au bucurat tot timpul congresiştii. —

In timpul liber congresiştii au vizitat aşezămintele religioase şi culturale ale Mitropoliei şi ale oraşului.

---

* FOIŞOARA *

Emil Ludwig: Fiul Omului,

trad. de EUGEN RELGIS

Acesta este titlul unei cărţi, pe care editura «Cugetarea» a aruncat-o pe piaţa publicului cititor — nu de prea multă vreme, dar totuşi destulă ca să ne vină rău de ea.

Căci «istoria» aceasta a «unui profet» dedicată «tuturor martirilor de etatea» Mântuitorului Isus Hristos, nu este de fapt decât o blasfemie, oricât ar căuta autorul să ne asigure că «tratează numai despre Isus-Omul, nu despre Hristos-Mântuitorul». «Divinitatea lui Hristos» — «la acei ce trăesc în această credinţă» — este adânc tulburată şi vătămată de încercarea dlui E. Ludwig de-a «povestì din istoria neamului său de obârşie» (ca şi al traducătorului Sigler, cum îl cheamă de fapt pe dl Relgis), luând ca temă viaţa Domnului şi Mântuitorului nostru.

Este o cutezanţă care frizează provocarea obraznică această jupânească tentativă de scădere a Dumnezeu-Omului la nivelul de înţelegere a puterilor omeneşti, — fără roua harului Dumnezeesc şi fără evlavie. Deaceea nu polemizăm cu ea, — doar o categorisim cum se cuvine pentru a prevenì pe creştini să se ferească de pericolul acestei cărţi, scrise cu oarecare îndemânare şi cu toată perfidia bimilenarei uri deghizate.

Autorul pozează în victimă, având să se lupte cu cele «patru Evanghelii în «contrazicere» una faţă de alta... infirmate de puţinele surse necreştine... adăogându-se şi o confuzie în ordinea cronologică a întâmplărilor»... pentru a putea să «picteze portretul» Fiului Omului, să redea «un caracter omenesc». Noroc că desteptăciunea inerentă rasei dlui E. Ludwig şi Sigler îl ajută să iese din această «neorânduială»: nu se vor reda toate vorbele şi toate faptele lui Isus, — nici nu se vor explica (în mod natural!) toate minunile Lui... Evanghelia lui Ioan se va utiliza numai în puţine cazuri, Evangheliile lui Marcu şi Matei mult mai des (de Luca nu ni se spune cum va fi tratat). Fiindcă «numai unghiul sub care sânt privite aceste fapte, numai redarea acestor vorbe, punţile de trecere ale gândirii ce leagă vorbele între ele, motivele şi înlănţuirea sentimentelor, — numai acestea pot şi trebue să fie completate în mod liber», ne încredinţează jupânul, mai minţind că «nu s'a adăogat nimic».

Acestor îndrăzneli şi amestecului de erezii s'a căutat să i se dea o formă sprintenă şi insinuantă, un stil cuceritor (dar, în traducere, mai păstrând câte-o caracteristică evreească).

Cine a avut nenorocul să citească lucrarea de batjocură a dlui Ludwig a umblat ca Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan, care — în Apocalipsul său — a luat din mâna îngerului o carte, pe care o a mâncat apoi, — «şi era în gura mea dulce ca mierea, şi după-ce o am mâncat s'a amărât pântecele meu» (Cap. 10, 10).

Prot. **I. Duma**

Hristos şi Vechiul Testament

In gândirea Mântuitorului Noul Testament apare ca o prelungire firească a celui Vechiu, de aceea Noul Testament nu face deosebire prea pronunţată între evanghelii şi revelaţia Veche. Hristos se declară pe Sine „Dumnezeul care odinioară a grăit prin proroci". El vorbeşte contimporanilor despre creare, despre potop, Sodoma şi Gomora, rugul aprins, semnul lui Iona, vorbeşte despre Moise şi Solomon: „cei însuflaţi de Duhul sfânt", citează din Psalmi şi-şi mustră aderenţii cari calcă poruncile lui Dumnezeu revelate în „Scriptură". Pentru Hristos Vechiul Testament este „Cuvântul lui Dumnezeu", „Scriptură sfântă". Incă dela începutul activităţii Sale în sinagoga din Ierusalim comunică cărturarilor prezenţi, că în persoana Sa se împlinesc până în amănunte profeţiile lui Isaia din cap. 61. Din scrierile Vechiului Testament gustă Mântuitorul totdeauna când are a-şi convinge discipolii că acolo există adevăruri veşnice-dumnezeeşti. Luca ni-a păstrat în această legătură de idei mărturii scumpe, sunt cuvintele Mântuitorului: „Am venit în lume pentruca să se împlinească ce s'a scris despre mine în legea lui Moise, în proroci şi în Psalmi". Ar fi cu totul nedrept să trecem cu vederea că Botezul Domnului e incadrat în plăsmuiri morale etern valabile. Care ar putea fi dreptatea care dă o nouă orientare Mergătorului Inainte şi faţă de care se simte dator Mântuitorul, dacă nu legea veche şi mereu nouă, înaintea căreia adânc îşi pleacă fruntea?

Un paralelism bine justificat din punct de vedere istoric există bună oară între Hristos şi Vechiul Testament în istoria ispitei: Odinioară Duhul minciunii lucra să despartă creatura de Celce este începutul şi sfârşitul tuturor lucrurilor, cu al doilea Adam tocmai aceasta nădăjdueşte s'o ajungă prin reclama bogăţiilor ce nu erau ale sale. Şi felurile cum a fost pregătită prăbuşirea alcătuesc un înţeles unificător. Astfel Adam a fost întrebat: „oare să fi zis Dumnezeu?"... La ispitirea lui Isus adversarul observă perfect aceeaş sugestie: „oare să fi zis Dumnezeu că Tu eşti Fiul lui Dumnezeu?" Aceeaş lovitură e ridicată

Congresul a luat sfârşit în aceeaş atmosferă de entuziasm şi frăţietate în care s'a deschis. I. P. Sf. Sa mitropolitul Nicolae a spus că şedinţele lui au fost pătrunzătoare «exerciţii spirituale» acum în preajma sărbătorii Invierii Domnului.

Dată fiind importanţa acestui congres — primul dela unire încoace — ca şi a problemelor care au fost discutate şi luminate în el, nădăjduim că sf. Mitropolie va publica pe larg analele lui. Legiuitorul de mâne al învăţământului teologic ar găsi în aceste anale preţioase sugestii şi îndrumări.

Vis şi realitate

Tânărul nostru părăseşte teologia plin de viaţă şi de entuziasm, abia apucând să intre în viaţa preoţească pentru a desfăşura o activitate pastorală cât mai mare, înarmat cu o pastorală destul de temeinic studiată.

Pastorala adusă în practică îl lasă însă demulteori desnădăjduit văzând că răul perzistă. Pe unii desnădejdea îi cuprinde imediat, pe alţii la un interval mai mare. Răul începe a-i învinge, şi atunci; aleargă pentru un sprijin la un frate în Hristos, sau la altul, fără să-l prea poată găsi.

In viaţa trupului şi în medicină e tocmai contrariul: la infectarea unei părţi a corpului vedem globulele de sânge alergând şi luptându-se cu duşmanul intrat în corp pentru a-l înlătura. Pentru a întări forţa globulelor să reziste duşmanului, iscusita minte şi mână a medicului introduce, prin injecţie, serul necesar acestei lupte.

Acest ser e necesar şi preoţimii să-l introducă pentruca să poată rezista în luptă cu răul. Mă gândesc adecă la reînfiinţarea acelui curs pastorul, care a fost înfiinţat odată de I. P. S. Sa actualul nostru Mitropolit *Nicolae*, curs care a funcţionat. Prin reînfiinţarea cursului acestuia s'ar ajunge la multe lucruri folositoare şi bune preoţimii.

Pentru vremile de azi, când dragostea creştină s'a mai răcit şi dragostea fraţilor în Hristos e mult scăzută, când unele lucruri se fac nu din dragostea de-a face, ci din datorie, acest curs ar face mult. [Avem informaţiuni autentice că I. P. Sf. Sa mitropolitul nostru Nicolae se ocupă cu planul organizării din nou a cursului pastoral. *Red.*).

Cei mai mulţi dupăce au terminat studiile, nu se mai ocupă cu ele, ci se mulţumesc cu ceeace au primit în şcoală.

La ordin unii preoţi mai pregătesc câte o conferinţă sau predică. Dar atâta tot. Şi se ştie că şcoala este numai o îndrumătoare către învăţătură şi viaţă. Şcoala pune numai calea înainte arătându-ţi-o; pentru ca să o străbaţi, trebue să înveţi singur pe urmă cum să o străbaţi mai uşor.

Dar dupăcum lăstarul de viţă nu poate da rod dela sine decât numai dacă rămâne în viţă, tot astfel nici preoţimea, dacă nu ar rămânea strânsă pe lângă şcoală.

Pentru preoţime nu ar fi o bucurie mai mare, decât aceea de-a fi mereu legată cu studiul teologiei care de pe o zi pe alta evoluează.

Prin reînfiinţarea cursului pastoral, preoţimea ar fi mereu în curent cu cele mai noui scrieri, ar fi chiar o şcoală cu caracter dublu unde preoţimea poate învăţa dela domnii profesori lucruri noi, şi domnii profesori deasemenea, din pastorala practică îndeplinită de preoţi.

Poate se va pune întrebarea cu drept cuvânt: nu există mijloace pentru aşa ceva? Eu cred că nu este preot care să nu consimtă ca în fiecare lună să se facă o detragere de 30—50 Lei pentru susţinerea cursului, ţinând seama că prin această detragere lunară va putea sta şi el o lună în Sibiu la acest curs. Preoţimea în acest curs va avea posibilitatea de-a discuta diferite păreri şi chestiuni de ordin general şi particular referitor la viaţa pastorală.

Va fi o şcoală ai cărei elevi vor fi întreaga preoţime a arhiepiscopiei, împărţindu-se fiecare protopopiat în 5 serii pe cele cinci luni de iarnă, pentru a putea asista întreaga preoţime la aceste cursuri în fiecare an.

I. P. S. Sa, care totdeauna a fost iniţiatorul şi sprijinitorul lucrurilor frumoase, bune şi folositoare, sperăm, că şi de data aceasta ne va veni în ajutor prin reînfiinţarea cursului pastorat.

Pr. Şt. P.

Probleme, fapte, comentarii

Conferinţe preoţeşti. — *Preoţimea din tractul* **Băiţa,** *şi-a ţinut conferinţa de primăvară, în 9—10 April c. în parohia sediului protopopesc.*

După terminarea serviciului religios, deschizându-se şedinţa s'a desfăşurat întreg programul pus la ordinea zilei, referitor la pastoraţia individuală şi colectivă. Conferinţa îş exprimă durerea, pe care tractul nostru a simţit-o prin încetarea din viaţă a Pr. Gh. Drăgan, fost paroh în Băiţa.

După amiazi, la ora 4, s'a săvârşit serviciul vecerniei, la sfârşit, ţinând o meditaţie pentru mărturisire, Pr. V. Todoran Crăciuneşti, după care preoţimea, şi un număr însemnat dintre credincioşi, s'au mărturisit. In 10 l. c. dimineaţa s'a oficiat sfânta Liturghie înainte sfinţită, la priceasnă a predicat Pr. Popa Alexie-Vălişoara îndemnând în cuvinte alese pe cei de faţă să năzuească spre regenerarea vieţii morale şi să slujească în dragoste şi credinţă lui Dumnezeu şi bisericii. După predică, preoţimea, şi poporul s'au împărtăşit cu sf. cuminecătură

Cor.

*— In 6 April asociaţia clerului «Andrei Şaguna»-***Mercurea** *şi-a ţinut conferinţa de primăvară cu programul cunoscut. Preşedintele, părintele protopop Păcurar, a luat demersurile necesare ca să facă din acea zi o zi de plină măreţie spirituală pentru sufletul preoţimii. La executarea programului iau parte: La punct 3: «Meditaţie cu textul dela Galateni 5, 24, preoţii N. Popa şi Aurel Străuţ. La punct 4: Predică referitoare la împărtăşirea preoţilor şi credincioşilor cu textul dela I Cor. 10, 17, Pr. I. Nicoară şi N. Săbău. Aceleaşi lucrări, executate de mai mulţi şi privite din multe puncte de vedere, trezesc discuţii instructive şi de folos obştesc. S'a discutat activitatea tuturor cercurilor pastorale din tract şi s'au evidenţiat rezultatele. Părintele preşedinte prot. spune: că în protopop. Mercurii conferinţele pastorale au o vechime de peste 35 ani cu bune efecte, şi îndeamnă preoţimea la muncă neîntreruptă, ca astfel să se obţină roade îmbelşugate în toate cercurile din tract. In numele preoţimii, preotul Ioachim Marcu aminteşte activitatea octogenarului preot şi protopop Păcurar şi îi doreşte şi pe viitor sănătate şi putere în conducerea protopopiatului.*

— Conferinţa preoţească a tractului **Braşov** *s'a ţinut în 16 April 1935, fiind de faţă toţi preoţii tractului, — afară de păr. Muşlea, bolnav. Intrându-se în ordinea de zi, preşedintele prot. Dr. Iosif Blaga aduce în discuţie chestiunea dureroasă provocată de Pr. Iosif Trifa, în Sibiu, prin cunoscuta sa faptă şi rupere de biserica noastră. Conferinţa, osândind fapta preotului amintit, votează în unanimitate o moţiune în acest înţeles.*

*

Evanghelia în faţa ştiinţei de *Dr. Costache Dăniţă*, Tip. Alecsandri—Alexandria 1932 - 1933. Trei broşuri, à 20 Lei.

Broşura întâi şi a doua tratează în deosebi despre *combaterea* patimilor şi *urmările* patimilor. Cu date ştiinţifice şi pe temeiurile învăţăturii Evangheliei lui Isus, — autorul, călcând pe urmele regretatului profesor *Dr. N. C. Paulescu*, arată pe larg două din patimile semnificative, „la care insistă Evanghelia în deosebi, şi pe drept cuvânt", şi adecă: patima (viţiul) de nutriţie şi cel de reproducţie.

In *combaterea* patimilor, sânt citate cuvintele sfinte ale Evangheliei, cuvinte spuse de însuşi Mântuitorul; ear în arătarea *urmărilor* patimei de nutriţie şi de reproducţie, autorul se întemeiază pe cercetările şi statisticele celebrilor doctori ai timpului nostru.

Când se ştie, că aceste patimi se răspândesc dela individ la familie, dela familie la societate, dela societate la naţiune, ameninţându-le viitorul, datoria intelectualilor cu dragoste pentru neam este a lupta împotriva răului alături cu bunii şi luminaţii creştini, cari conştienţi ca şi Dr. C. Dăniţă, de puterea Crucii, propovăduesc reîntoarcerea sinceră la adevărata Biserică a lui Isus Hristos.

A treia broşură începe cu: *Procesul lui Isus* şi continuă cu alte capitole în legătură cu problema *Isus şi Iudeii*. Procesul e înfăţişat, luând mărturie cuvântul Apostolului Ioan, cu interesante observaţii asupra *luptei între Pilat şi Iudei*.

Publicaţiile doctorului C. Dăniţă, — care este şi director al organului *Isus învinge*, — conţin pe de o parte învăţături de mare folos pentru cetitori, pe de altă parte alcătuesc o propagandă neînfricată în apărarea Bisericii de toţi adversarii şi duşmanii ei. Astfel de lucrare merită să fie ajutată şi încurajată din toate părţile.

*

Conferinţa Asociaţiei clerului „A. Şaguna" despărţământul *Mediaş* s'a ţinut Joi şi Vineri, în 4 şi 5 April 1935, la Mediaş. După invocarea Duhului sfânt, P. C. Sa prot. *I. Crăciun* deschide şedinţa, prezenţi fiind 18 preoţi din acest protopopiat. In cuvântarea sa, păr. protopop stăruieşte ca, în frământările sociale de astăzi, care se resfrâng şi asupra poporului dreptcredincios, munca preoţimii să fie pusă la îndoită încordare.

In ordinea zilei se face dare de seamă despre cercurile religioase şi activitatea membrilor despărţământului în 1934. Se adoptă mai multe propuneri şi se fac unele observări din partea preoţilor precum şi a preşedintelui, care învită preoţimea:

să înainteze pe viitor rapoarte mai amănunţite, arătând manifestările desfăşurate în cadrul reuniunii femeilor, al societăţii „Sf. Gheorghe" ş. a.;

să scrie predicile ţinute şi să le trimită oficiului protopopesc;

în parohiile sărace să chibzuească cererea de ajutoare dela judeţ şi dela comună...

La propunerea unui membru, conferenţa preoţească îş exprimă părerea de rău şi desaprobă cu totul atitudinea recentă a preotului *Iosif Trifa*, cerând sancţiune conform sfintelor canoane.

După amiazi, la ora 4, a urmat, în biserică, meditaţia rostită de păr. M. Maier, apoi s'au mărturisit toţi preoţii şi mai mulţi credincioşi din parohia

---

în calea realizării: mândria, şi e vorba de mâncare acolo ca şi aici. De aceea în răspunsul său decisiv Mântuitorul preferă să împrumute pentru întâia oară expresiile din Deuteronom 6, 16: „Nunumai cu pâine va trăi omul"; pentru a doua oară Deut. 8, 3 şi în sfârşit Deut. 6, 13. Corespunde unei necesităţi a evoluţiei spirituale ca şi paguba despărţirii de Dumnezeu să armonizeze indisolubil cu câştigul, care „aduce împăcare şi uneşte din nou pe Dumnezeu cu omul". Mai târziu Pavel, apostolul cel cu multă izbândă pentru Hristos, ne face clară această perfectă unitate de scopuri.

Un alt tablou semnificativ este „semnul lui Iona". Când fariseii neîncrezători cer o minune, Hristos le pune în vedere „semnul lui Iona". Prin răspunsul formulat Domnul voia să răspundă iudeilor că vor vedea minunea cea mare a învierii. In Mt. 16, se face pentru a doua oară legătură între cele două minuni. Pomenind pe Iona Hristos vede în rămânerea de trei zile a profetului în pântecele peştelui, o prefigurare a şederii în mormânt şi a învierii Sale din morţi.

Delicata lege a Vechiului Testament: „să nu vorbeşti de rău pe surd, să nu pui în calea orbului o pedecă", îşi păstrează valabilitatea chiar şi în bogatul cerc al îndatoririlor creştineşti; iar obligativitatea decalogului Hristos o asociază învăţăturii Sale. Aceeaş valoare permanentă îi este rezervată şi în evanghelii orânduirii lăuntrice: „fiţi sfinţi precum Domnul Dumnezeul vostru sfânt este". Atât de populara parabolă cu bogatul şi săracul Lazăr, arată ce poate mijloci Vechiul Testament credinciosului care-şi pune toată nădejdea în acea revelaţie. Prea mulţi uită că b. o. porunca Vechiului Testament: „iubeşte pe Dumnezeu şi pe aproapele ca pe tine însuţi", Hristos o pune la temelia învăţăturii Sale.

Uneori Mântuitorul contrazice, parecă, Vechiului Testament. El însuşi se sustrage dela împlinirea unor obligaţii ordonate cu atâta stricteţă acolo. Critică practica în desfacerea căsătoriei, condamnă obligaţia sacrificiilor sângeroase, iar sub pretext că nu ceeace intră în gură spurcă pe om, dă un înţeles diametral opus celui pe care Vechiul Testament îl admitea privitor la mâncările provenite din cărnurile animalelor necurate. Că Vechiul Testament nu e pe voia Mântuitorului, pare a rezulta din toate prelegerile prefaţate de antitezele: „S'a zis... dar eu zic vouă". Aşa b. o. voind să arate cum trebue soluţionată problema conjugală, El consideră admiterea divorţului ca ceva accidental. Luând cuvântul în această chestiune păstrează formalitatea veche cu cartea de despărţire, dar restrânge dreptul de divorţ la cazul de adulter, dupăcum era prevăzut teoreticeşte şi de Vechiul Testament în: „Cel care ţine femee desfrânată, este nebun". Hristos desăvârşeşte, cu alte cuvinte arată că nu este mulţumit cu împlinirea legii Vechiului Testament aşa cum o practicau evreii. Printr'o serie de exemple luate din Vechiul Testament, arată sensul şi felul cum se interpretează acele porunci. Unele prescripţii şi orândueli ale Vechiului Testament au avut valoare numai pentru poporul evreu. Aşa b. o. porunca de-a prăznui Sâmbăta, cea privitoare la aducerea sacrificiilor sângeroase, a ţinerii sărbătorilor Vechiului Testament, încetează de-a mai avea putere. Numai ce este de folos permanent, trece în creştinismul practic. Ce este neesenţial, cum sunt legile cultice, cade dela sine, dovedindu-se astfel că legea evoluţiei are valabilitate şi în istoria bunurilor spirituale.

Atitudinea Mântuitorului faţă de Vechiul Testament o cunoaştem în mod special din raportul stenografic în care evangheliştii ne redau predica de pe munte. Faţă de socotinţele riguroase a celor 600 de farisei, care erau întotdeauna gata să interpreteze în sens opus bunele intenţii, Mântuitorul trebuia să precizeze punctul de vedere creştin: „Să nu socotiţi că am venit să stric legea sau prorocii, nu am venit să stric, ci să plinesc... că zic vouă: până ce va trece cerul şi pământul, o iotă sau o cifră nu va trece din lege, până ce vor fi toate. Deci celace va strica una din aceste porunci mai mici, mai mic se va chema întru împărăţia cerurilor".

Prin lege se înţeleg cele 5 cărţi ale lui Moise, iar „prorocii" sunt restul cărţilor cari urmează Pentateuhului. Cu expresia „lege şi profeţi" se însaamnă Vechiul Testament în întregime. Faţă de-o eventuală socotinţă greşită că Hristos ar tinde la abrogarea Vechiului Testament, „Acel cunoscător al sufletelor precisează că Vechiul Testament rămâne, dar trebue completat şi mai ales interiorizat. Precum în alfabet fiecare literă sau semn are importanţa sa, astfel toate câte sunt scrise în Vechiul Testament spre desăvârşirea omului, rămân valabile şi importante, căci sunt expresia voei lui Dumnezeu. Istoria reţine pe seama omului o mulţime de surprise. Intre altele „un cer nou şi un pământ nou" va face Dumnezeu. Dar Hristos ne asigură cu autoritatea persoanei Sale, că până îşi va exercita încă pământul actual funcţiunea sa, toate cele profeţite şi scrise în Vechiul Testament se vor împlini. Iată cum se compoartă Hristos. Nu aflăm în cuvântările Sale nici măcar o bănuială că Mântuitorul ar fi avut vre-un cuvânt greu faţă de Vechiul Testament. Dupăcum timpul constă din zi şi noapte, tot aşa de sigur e, că Sfânta Scriptură va rămânea alcătuită din Vechiul şi Noul Testament. Aceasta fiind atitudinea Mântuitorului, se înţelege că nici cea a aderenţilor Săi nu poate fi alta.

Pr. **Neaga**

Mediaș, ear în ziuă următoare, la sfârșitul sfintei liturghii, s'au cuminecat. In ședința redeschisă s'au cercetat mai de aproape meditațiile ținute de preoți și s'au dat din, partea președintelui, potrivite sfaturi pastorale preoților din tract.

*

Rostul Bisericii noastre, — în noua epocă de cucerire națională în care am intrat, — este tălmăcit cu adâncă înțelegere în cuvintele dlui profesor universitar, *Sextil Pușcariu,* apărute de curând în Pagina Bisericii din ziarul Universul.

Puternica personalitate a scriitorului, care a ilustrat știința românească în opere de mare preț atât pentru conținutul, cât și pentru forma lor, desprinde următoarele adevăruri în problema despre *lege* și *limbă:*

„Legea strămoșească — scrie dl prof. S. Pușcariu — împreună cu limba, e elementul distinctiv față de orcare alt neam. Deosebirea aceasta nu e numai exterioară, ci atinge și structura sufletească. Precum graiul nostru e altul decât graiurile vecinilor noștri nu numai fiindcă întrebuințăm alte cuvinte decât ei, ci și fiindcă le legăm în altfel de construcții și expresii figurate, în care se reflectă sufletul nostru, cu însușirile lui de rasă, — tot astfel biserica noastră nu se deosebește de a catolicilor fiindcă preoții noștri poartă barbă și de a reformaților fiindcă ritul nostru e altul decât al lor, ci și fiindcă duhul ce stăpânește în biserica dreptmăritoare e altul decât în celelalte biserici. Acest duh a picurat, necurmat, ee aproape două mii de ani, în concepția noastră creștină, nuanțe ce nu mai pot fi șterse din sufletele noastre, a imprimat culfurii noastre, desvoltată veacuri dearândul în strânsă legătură cu Biserica, un anumit caracter. Etnicul nostru de esență latină, identificându-se cu ortodoxia a dat românismului o notă prețioasă și originală, cu care ne putem prezenta în modul cel mai avantajos în marea concurență a culturilor naționale...

La temelia luptei de cucerire națională trebue să stea o neclintită concepție morală.

Nu tendințe meschine de căpătuială, ci convingerea nestrămutată în marea misiune pe care poporul nostru are s'o îndeplinească în lume, trebue să ne conducă.

Această ricicare morală n'o póate face decât Biserica, căreia va trebui să i se dea în viitor tot prestigiul de care are nevoie.

Sătui de materialismul ce ne-a stăpânit fără să ne poată fericì, sântem azi însetați după spiritualism. Dorința de a deschide larg ușile caselor noastre Mântuitorului devine din ce în ce mai generală. Și nu numai că unui oape de ocazie, mângâitor în clipe de răstriște și de suferinți, ci ca unui însoțitor și călăuzitor perpetuu întru cărările drepte ale Domnului".

*

Răspunsuri variate și, în parte, interesante au dat mai mulți intelectuali mireni din țara noastră la un chestionar ce li s'a trimis de canonicul *Ioan Georgescu* în chestiunea „apropierii" între „Bisericile Românești". Răspunsurile au apărut acum într'o broșură sub titlul „Bisericile Românești", anchetă de Ioan Georgescu. Oradea, 1935.

Chestionarul pusese întrebările:

1. Găsiți *oportună* o încercare de unire a celor două biserici românești?

2. In ce senz cugetați că e bine să se facă această unire: orientând viața sufletească a întregului neam românesc spre orientul greco-slav (!), sau spre occidentul latin?

3 și 4. Care ar fi consecințele noului act — și care sânt piedecile înfăptuirii și mijloacele înlăturării lor?

Unul dintre răspunsurile, scurte și lămurite, este dat de profesorul universitar dela Cluj, dl *Sextil Pușcariu,* care spune:

„Oportune" sânt toate acțiunile care ne apropie, și neprielnice încercările care ar putea mări deosebiri existente. „Dumneata — Domnule Georgescu — ești prea mult „unit", și eu un prea bun „ortodox", încât să ne putem părăsì credința... Răspunzând la întâia întrebare, am dat implicit răspunsul și la chestiunile 3 și 4. — Chestiunea 2, — spune mai departe dl S. Pușcariu — mi se pare greșit pusă: A fi ortodox nu însemnează a fi orientat cu „viața sufletească" spre orientul greco-slav... Credința... ne orientează spre Cel de sus. ...Cât despre cultura noastră, ea este, după a mea părere, chiar prea mult orientată spre occident și nu credința va schimba această orientare, pe care au determinat-o spiritele conducătoare în Vechiul Regat ortodox", (pg. 96).

Mai sânt și alte răspunsuri la fel. In orce caz, întoarcerea bisericii greco-catolice la cea veche ortodoxă nu poate însemna „orientarea întregii biserici spre orientul greco-slav", — cum ar vrea să înfățișeze această unire canonicul redactor al anchetei și amicii săi greco-catolici.

Calomniile gazetei „România Nouă". Gazeta dlui *Boilă* din Cluj se ocupă de fondul de pensiuni al Arhiepiscopiei noastre și debitează o serie de neadevăruri calomnioase, pe cari le rectificăm numai pentruca nu cumva vre-un cetitor cinstit să fie sedus a le lua drept bani buni.

Din fondul nostru de pensiuni n'a fost întrebuințat *nici un ban* pentru clădirea capelei Academiei teologice, cu atât mai puțin pentru Sanatorul dela „Păltiniș" ori pentru orcare alt scop; ci fondul întreg, salvat prin prevederea I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae din dezastrul băncilor, servește exclusiv destinațiunii sale statutare. Sanatorul dela „Păltiniș" a fost construit fără nici o contribuție din vre-un fond al bisericii; dar el este astăzi o instituție creștinească cu care ne mândrim.

Dl *Boilă,* nume de care în memoria opiniei publice se leagă deosebite preferințe față de fondurile de penziuni, ar face mult mai bine, dacă s'ar interesa de fondul de penziuni al uniților, căci pentru aceasta l-ar îndreptăți calitatea de actual ori fost advocat al Capitlului din Blaj.

INFORMAȚIUNI

Hristos a 'nviat! *Tuturor bunilor cititori ai noștri le urăm, de sfintele sărbători alè Paștilor, să le petreacă în bucurie, sănătate și pace!*

Hirotoniri. Au fost hirotoniți întru presbiteri următorii clerici: Leonida Lazar pentru parohia Sulighete și Ioan Popița pentru Aninoasa.

Dela Societatea de difuziune radio-telefonică — București. Se atrage atențiunea, tuturor celor ce țin la casele lor radio, asupra avizului Societății acesteia, prin care se arată că vor fi urmăriți toți ceice țin *radio clandestin* la casele lor și că cei descoperiți vor fi supuși penalității.

† **Ilie Floașiu sen.,** mare comerciant în Sibiu, a fost înmormântat cu deosebită pompă, Duminecă, în 21 l. c., în cimitirul central al orașului. A trăit 71 de ani, ridicându-se, prin muncă trudnică și conștiincioasă, dela starea modestă, de mic negustor în satul Tilișca, de lângă Săliște, la situația de fruntaș comerciant în piața Sibiului, unde se stabilise curând după marele răsboi, desfășurând o întinsă și rodnică activitate în întreprinderile sale. Veșnică și binecuvântată să-i fie amintirea!

„Lumina Satelor", numărul de Pași, bogat în 12 pagini, s'a trimis mai multor oficii parohiale câte 5 exemplare spre desfacere. P. C. Preoți sunt rugați să plaseze acele numere și banii a-i trimite la: Administrația foii: *Lumina Satelor,* Sibiu. Numerile nevândute, a se reînapoia.

Convocare. Membrii Societății române de înmormântare din Sibiu sânt rugați a se întruni în adunare generală ordinară ce se va ținea Duminecă 5 Mai 1935 la ora 11^{30} în sala festivă a Reuniunii meseriașilor români (strada Brukenthal 17) cu următoarea ordine de zi: 1. Raportul general despre activitatea societății în 1934; 2. Bilanțul și inventarul pe 1934; 3. Bugetul pe 1935. — Sibiu, la 25 Aprilie 1935.

Timotei Popovici, președinte.

ȘTIRI LOCALE

Primăria municipiului ordonă, conform legii, stârpirea gândacilor de Mai (cărăbușilor), ce se ivesc anul acesta în număr mare. Contravenienții proprietari, cari nu stârpesc cărăbușii aflători pe pomii lor, se amendează cu o sumă până la 1000 lei.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Eroismul în viața de stat (Spirit și materie), de *Ioan Colfescu Delaturda.* Tip. „Ardealul", Cluj, 1935. Un vol. de 388 pp. Lei 160. — In capitolele studiului său, peste 40, autorul vrea să arate cum în societatea română se formează cadrele viitoarei organizații sociale ale statelor de mâne. După părerea autorului ar venì, în viața cea nouă, èra eroismului.

Au apărut:

Cântările liturgice
pentru cor mixt, publicate de
Timotei Popovici
profesor de muzică la școala normală „A. Șaguna" și dirigintele corului mitropoliei

Ediție nouă primenită. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. — Prețul Lei 200.

(6) 3—4

Dacă spatele te doare,
Dară capu-ți arde-n foc,
Ai înțepături în șale,
Nici nici poftă de mâncare,
Ai „Diana"-ai noroc.

Stampile din cauciuc pentru oficii, pe lângă prețuri modeste, execută
Prima Fabrică Română de stampile
Oct. L. Vestemean
SIBIU, Str. Tribuei 14. Telefon 304
(7) 1—3

Pentru ușurarea durerilor articulare, majorarea rezistenței organismului, recrearea convalescenților și celor cu nervi epuizați, veritabilul „DIANA" are totdeauna un efect repede și sigur.

„POPORUL", Institut de credit și cassă de schimb, S. P. A. Săliște

CONVOCARE

P. T. Domnii acționari ai institutului de credit și cassă de schimb „POPORUL", societate pe acții, se convoacă la

a XXVII-a adunare generală ordinară

care se va ținea Sâmbătă în 11 Maiu 1935, la orele 3 p. m. în sala școalei primare din loc cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constituirea adunării, constatarea acționarilor prezenți și a voturilor.
2. Raportul Consiliului de Administrație.
3. Prezentarea Bilanțului de pe 1934, raportul Consiliului de Cenzori și descărcarea Consiliului de Administrație și Consiliului de Cenzori de gestiunea anului 1934.
4. Alegerea a 2 membri pe 5 ani în Consiliul de Administrație.
5. Alegerea Consiliului de Cenzori.
6. Eventuale propuneri.

Domnii acționari cari doresc a lua parte la această adunare cu vot decisiv au să depună acțiile, titlurile provizorii sau reversele precum și eventualele documente de plenipotență la cassa institutului sau la următoarele institute încredințate de Consiliul de Administrație: „Poporul" filiala Câmpia-Turzii, Banca Vâlcea, R.-Vâlcea, Banca „Albina" Sibiu, Banca Centrală, Sibiu și Banca „Oașia", Sibiu. [§ 17 din statute].

Pentru cazul, că numărul acționarilor nu ar fi suficient pentru aduceri de concluze valide, prin aceasta se convoacă o altă Adunare Generală pe ziua de 18 Maiu 1935 în acelaș loc, la aceiaș oră și cu aceeaș ordine de zi, când se vor aduce concluze valide, fără considerare la numărul acționarilor, al acțiilor reprezentate și al voturilor.

Săliște, la 18 Aprilie 1935.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

Bilanț la 31 Decemvrie 2934

Activ			Pasiv		
Cassa			Capital social		5,000.000
a) Numerar efectiv	223.103		Fond de rezervă		1.427.564
b) Disponibil la Banca Națională a României	1.242	224.345	*Fonduri de ajutorare:*		
Disponibil la Bănci:			Fondul D. Banciu	27.000	
In țară		380.000	Fond de binefaceri	7.925	34.925
Portofoliu de titluri:			*Depuneri spre fructificare*		
I. Titluri românești:			din țară [cota rămasă]		3,047.471
Efecte publice v. n. 5.000 Lei	4.400		*Creditori:* în țară:		
Titluri necotate la bursă	45.200		*a)* la vedere	829.325	
II. Titluri străine v. n. 99,100 — coroane	1	49.601	*b)* pe termen [fond de pensii]	484.925	1,314.250
Portofoliu de scont:			*Angajamente de reescont* în țară:		
plătibil în țară:			*a)* La Banca Națională Românieì [cota rămasă]	1,395.276	
Cambii fără garanții		44.739	*b)* Giruri la Creditul industrial [neredus]	622.694	2,017.970
Efecte reescontate:			*Dividende neridicate*		4.886
Reescont la Banca Națională a României [cota redusă]	1,395.276		*Conturi diverse*		7.335
Reescont la Creditul industrial [neredus]	622.694	2,017.970			
Debitori:					
din țară:					
Debitori fără garanție	31.755				
Debitori cu garanție ipotecară	49.348				
Debitori beneficiind de Legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934 [cota rămasă]		7,873.930			
Pierderi rezultând din aplicarea Legii lichidării datoriilor		1,777.291			
Imobile:					
a) Imobile necesare exercitării comerțului de bancă	346.401				
b) Alte imobile	51.417	397.818			
Mobilier amortizat		1			
Conturi diverse		7.603			
		12,854.401			12,854.401

Conturi de ordine

Cauțiuni statutare	260.000	Deponenți de cauțiuni statutare	260.000
Cambii de circulațiune și garanții reescontate	6,271.619	Deponenți de cambii de circulație și garanții reescontate	6,271.619
Ipoteci, cesiuni, mărfuri și garanții div.	3,964.239	Deponenți de ipoteci, cesiuni, mărfuri și garanții diverse	3,964.239
	10,495.858		10,495.858

Profit & pierdere

Debit			Credit		
Cheltueli de administrație:			*Dobânzi încasate:*		
Salarii	86 640		*a)* dela portofoliul de scont	62.459	
Diverse	43.942	130.582	*b)* dela debitori	119.482	181.941
Impozite și taxe		11.437	Comisioane încasate		19 711
Amortizări din pierderi din conversiune		59.633			
		201.652			201.652

Săliște, la 31 Decemvrie 1934.

[ss] **N. Hociotă,**
contabil, contabil autorizat

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

[ss] **Dr. M. Lupaș.** [ss] **Dr. N. Petra.** [ss] **Dr. I. Cupu.** [ss] **I. Martin.** [ss] **N. Dădârlat.** [ss] **I. Manasiu.** [ss] **C. Țintea.** [ss] **D. I. Herția.** [ss] **Onisifor Răcuciu.** [ss] **O. Borcea.** [ss] **D. N. Roșca.**
președinte

Subsemnatul Consiliu de Cenzori, am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare ale institutului.

Săliște, la 20 Aprilie 1935.

CONSILIUL DE CENZORI:

[ss] **Elie Petruțiu.** [ss] **I. Dădârlat.** [ss] **N. Borcea.** [ss] **Dumitru Jitian.** [ss] **Avram Tâmpănariu.**

„ALBINA“ institut de credit şi de economii, Sibiu

Bilanţ încheiat la 31 Decemvrie 1934*

ACTIV			PASIV		
Cassa:			Capital social		100.000.000·—
a) Numerar efectiv	16.460.648.—		Fond de rezervă		10.511.908·—
b) Disponibil la B. N. R. şi la C. E. C.	15.003.362·—	31.464.010·—	Fonduri de ajutorare:		
Disponibil la bănci:			Fondul „Partenie Cosma“	1.060.300·—	
a) In ţară	745.956·—		Fondul cultural	1.377.500·—	2.437.800·—
b) In străinătate	1.584.867·—	2.330.823·—	Obligaţiuni proprii în circulaţie		17.250·—
Portofoliu de titluri:			Depuneri spre fructificare:		
I. Titluri româneşti.			1. Din ţară:		
a) Efecte publice val. nom. 30.352.700	13.109.994·—		*a)* la vedere	17.776.338·—	
b) Titluri cotate la bursă V. N. 32.020.550	22.767.952·—		*b)* pe termen	433.250.350·—	
c) Titluri necotate la bursă V. N. 22.243.650	8.344.375·—		*c)* „ „ în valută străină	26.783.713·—	477.810.401·—
II. Titluri străine:	11.578·—	44.233·899·—	Depunerea fondului de pensiuni al funcţ. institutului		5.900.000·—
Portofoliu de scont:			Creditori:		
I. Plătibil în ţară:			1. In ţară:		
a) Cambii fără garanţii	37.438.028·—		*a)* la vedere	20.339.185·—	
b) „ garantate cu titluri	370.000·—		*b)* pe termen	83.403.403·—	103.742.588·—
c) „ „ „ ipoteci	85.640.637·—	123.448.665·—	Angajamente de reescont:		
II. Cambii de circulaţiune şi garanţie Lei 969.656.785·—			1. In ţară:		
Debitori:			*a)* la B. N. R.	359.751.182·—	
I. Din ţară:			Giruri la B. N. R. şi Creditul Industrial	3.021.497.—	362.772.679·—
a) Debitori fără garanţii	13.359.293·—		Ordine de plată emise:		
b) „ garantaţi cu efecte comerciale	67.361.499·—		cu plata în ţară		1.249.068·—
c) „ „ „ titluri	15.687.160·—		Dividende neridicate		629.784·—
d) „ „ „ mărfuri	324.306·—		Conturi diverse		11.183.520·—
e) „ „ „ ipoteci	95.383.093·—		Conturi transitorii		1.655.013·—
f) „ cu garanţii diverse	4.050.989·—		**Beneficiu net:**		
g) „ „ „ „ în monetă străină	38.006.694·—	234.173.034·—	*a)* reportat din anul trecut	2.177.045·—	
Debitori beneficiind de legea lichidării datoriilor din 7/IV 1934 (cota rămasă)		583.023.488·—	*b)* al anului curent	3.082.442·—	5.259.487·—
Pierderi rezultând din aplicarea legii lichid. datoriilor		—·—			
Participaţiuni în ţară		5.800.000·—			
Efectele fondului „Partenie Cosma“		293.000·—			
Imprumuturi pe termen lung		18.128.188·—			
Imobile:					
a) Imobile necesare exercitării comerţului de bancă şi pentru locuinţele funcţionarilor	30.160.400				
b) Alte imobile	9.555·661	39.716.061·—			
Mobilier, amortizat		—·—			
Conturi diverse		558.330·—			
		1.083.169.498·—			1.083.169.498.—

Conturi de ordine

ACTIV		PASIV	
Cauţiuni statutare	2.325.000·—	Deponenţi de cauţiuni statutare	2.325.000·—
Debitori pentru avaluri şi scrisori de garanţie date de bancă	27.226.860·—	Creditori pentru avaluri şi scrisori de garanţie date de bancă în ţară	27.226.860·—
Efecte comerciale în gaj	235.614.716·—	Deponenţi de efecte în gaj	235.614.716·—
Cambii de circulaţiune	969.656.785·—	Deponenţi de cambii de circulaţiune	969.656.785·—
Efecte spre incassare	1.730.970·—	Remitenţi de efecte spre incassare	1.730.970·—
Ipoteci, cesiuni, mărfuri şi garanţii diverse	283.635.340·—	Deponenţi de ipoteci, cesiuni, mărfuri şi garanţii diverse	283.635.340·—
Depozite de titluri	299.018.042·—	Deponenţi de titluri	299.018.042·—
Debitori de titluri împrumutate	468.040·—	Diverse titluri împrumutate	468.040·—
	1.819.675.753·—		1.819.675.753·—

Fondul de pensiuni al funcţionarilor institutului

Pensii plătite în anul 1934		2.223.533·—	Starea la finea anului 1933 a fost de	23.854·853·—
Starea fondului la finea anului 1934:			Dotaţiuni dela „Albina“, contribuţiunile funcţionarilor institutului, dividende şi dobânzi incassate în anul 1934	2.308.750·—
în Efecte publice şi acţiuni diverse	18.040.070·—			
„ Depunere la „Albina“	5.900.000·—	23.940.070·—		
		26.163.603·—		26.163.603·—

Profit şi Pierdere la 31 Decemvrie 1934

DEBIT			CREDIT		
Cheltuieli de administraţie:			Report din beneficiul anului precedent		2.177.045·—
a) Salarii şi indemnizaţii	16.634.384·—		Dobânzi incasate:		
b) Diverse	4.258.422·—	20.892.806·—	*a)* Dela portofoliu de scont	17.941.979·—	
Impozite şi taxe		1.269.261·—	*b)* „ debitori	25.644.272·—	43.586.251·—
Dobânzi plătite:			Comisioane incassate		2.125.214·—
a) La Depuneri	5.436.812·—		Venitul portofoliului de titluri		3.168.284·—
b) „ Reescont	9.103.143·—		Venitul imobilelor		2.563.021·—
c) „ Alţi creditori	2.460.862·—	17.000.817·—	Beneficii diverse		539.210·—
Diferinţe de Curs:					
La portofoliul de titluri		9.736.654·—			
Beneficiu net:					
a) Reportat din anul precedent	2.177.045·—				
b) al anului curent	3.082.442·—	5.259.487·—			
		54.159.025·—			54.159.025·—

Sibiu, la 31 Decemvrie 1934.

Dr. I. Beu
prez. Cons. de adm.

I. Vătăşianu
director general.

Pentru contabilitate:
A. Guşu
expert contabil.

Subsemnatul Consiliu de censori am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi în consonanţă cu registrele institutului.

Sibiu, la 27 Martie 1935.

CONSILIUL DE CENSORI:

Dr. G. Proca p. preşedinte. **Emilian Cioran** **Matei Jiga** **Dr. Nicolae Schiau**

* **Publicat a doua oară (după adunarea generală ordinară) conform art. 30 al Legii bancare dela 8 Mai 1934.**

Reproducerea nu se onorează.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII“ SIBIU

Anul LXXXIII — Sibiu, 5 Mai 1935 — Nr. 20

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Adunarea eparhială din Sibiu

(=) Salutăm cu multă bucurie, în orașul de reședință a Mitropoliei noastre, pe toți preaonorații reprezentanți legali ai clerului și poporului credincios din Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu, întruniți în sesiune ordinară, pentru anul acesta, în ziua cu frumoase reminiscențe istorice, în **Dumineca Tomei,** 5 Mai 1935, spre a examina tot ce s'a realizat, timp de un an, în această Sfântă Arhiepiscopie, potrivit rânduelilor, împrejurărilor și misiunii Bisericii noastre.

Punctul principal în preocupările conducătorilor noștri bisericești a fost, ca și până acum, să asigure și să păstreze Bisericii locul fruntaș în viața publică a țării.

Activitatea bisericească, culturală și administrativă din anul expirat este înfățișată în expunerile îngrijite și întocmite de Consiliul arhiepiscopesc. Ele mărturisesc din nou străduințe sincere și necurmate de a slujì cât mai simțitor interesele obștești și a contribuì la îndrumarea unei lucrări publice roditoare și folositoare neamului, cu bune și îndreptățite nădejdi pentru viitorul său.

Biserica noastră, după cum va putea constata Adunarea eparhială, continuă să-și îndeplinească toate îndatoririle sale către stat și în aceste zile bogate în greutăți și în reduceri bugetare, îndrumând clerul și credincioșii săi spre activitatea reclamată de duhul vremilor și în conformitate cu doctrina bisericii și cu tradiția vieții noastre bisericești constituționale.

Misiunea bisericii noastre se desprinde lămurit din problemele înaintate în rapoartele Consiliului arhiepiscopesc spre a fi cercetate în ședințele Adunării eparhiale.

Sântem fericiți să constatăm, că însuși iubitul nostru *Suveran, M. Sa Regele Carol II*, reliefând legătura între biserica strămbună și viața națională a poporului român, a găsit cuvinte de frumoasă apreciere a misiunii bisericii acesteia, când la prilejul învestirii episcopilor noștri, în 1934, li-a declarat:

Credința strămoșească, pentru a deveni sprijinul de toate zilele al poporului nostru, trebue să depășească zidurile bisericilor, să pătrundă în cele mai trufașe palate, ca și în cele mai umile colibe... Vreau să simt că Biserica, prin slujitorii ei, vibrează, este vie... Așa cum în trecut împrejurul Bisericii roià toată viața națională, astăzi Biserica trebue să sprijine tot ce este progres, tot ce ajută la întărirea și propășirea patriei... Pornind în eparhiile Voastre, plecați cu convingerea că, aici, pe Tronul țării, aveți un credincios al Bisericii, un convins al învățăturii Mântuitorului, care în calea Voastră vă va urma cu drag și care dorește din tot sufletul să aibă alăturea de El pe toți acei cari vor să muncească pentru întărirea și strălucirea Bisericii noastre naționale...

La alt prilej, Suveranul vizitând plaiurile ardelenești și bănățene, spusese:

«*Sânt strâns legat de tot ceeace este românesc. Sânt poate și prin legendă legat și mai mult de aceste plaiuri de peste Carpați. Cunoașteți toți că sufletul Meu bate deopotrivă cu toți românii, dar am păstrat un colț duios în sufletul Meu pentru aceste plaiuri*».

Ne dăm bine seamă, și în fața acestor înalte aprecieri, că lucrarea noastră omenească, oricât ar fi de bine făcută, ea totuși lasă putința de-a fi înfăptuită și mai bine.

Activitatea noastră va înainta însă mereu spre culmile desăvârșirii, susținută fiind — cu înțelepciune, cu dragoste de muncă și cu nesdruncinată încredere în biruința binelui și adevărului, — din partea tuturor celor chemați la locuri de răspundere.

Cei inspirați și conduși de asemenea sentimente, prea venerații și iubiții reprezentanți, mireni și clerici, cei ce vin cu lumină și cu dragoste spre consfătuire în adunarea eparhială, fie bineveniți în orașul de reședință mitropolitană!

Dar să pășim ceva mai departe.

Știut este că, datorită unor împrejurări streine de voința noastră, clasa mijlocie este alcătuită din minoritari. Românii au fost alungați, în trecut, sistematic la periferia vieții culturale și materiale. Iar dacă azi se tinde la înlocuirea minoritarilor prin meșteșugari români, apoi nu e de mirare că, în mare parte, fiii de plugari trebue să-și facă ucenicia în atelierele streinilor. Ori, în ateliere *se aud* și *se văd* multe. Și se învață destule. Insă nu toate spre o bună întremare sufletească a tineretului românesc. Căci dece s'ar străduì oare minoritarii să cultive virtuți creștinești, românești și cetățenești în grădina spirituală a unui neam, pe care abia dacă l-au putut privì cu ochi disprețuitori?

Dar ceeace strică, sau ceeace chiar numai ignorează alții, trebue să dregem și să cultivăm, cu toată grija noi. Ceeace nu dă atelierul, trebue să completeze școala. Ceeace dă rău atelierul, trebue să plivească învățământul muncitoresc.

Ni se va răspunde că menirea aceasta o au doar obiectele de învățământ specificate în actuala programă a învățământului muncitoresc. Istoria națională, limba română, geografia României, etc. lucrează tocmai pentru ridicarea și cultivarea tinerilor meseriași în spirit românesc. E drept. Nimeni nu poate contesta o realitate atât de evidentă cum e aceasta. Insă, fie-ne îngăduit a adăoga că fără religie isprava este numai aparentă. Desbrăcat de cele ce a dat Biserica în toate vremile, sufletul și trecutul neamului românesc s'ar trezi strein și gol. Prin viforniță vremurilor de jale și de glorie, prin dibuirile spre luminiș ale românismului de pretutindeni, în cheagul care i-a ținut strâns legați pe toți românii și i-a condus spre bucuria dreptului Simeon, religia ortodoxă își dovedește cu prisosință contribuția leului. Biserica își revendică pe drept această însușire de mamă crescătoare a neamului românesc și trebue să i se recunoască acest lucru, acum și totdeauna. De aceea, în deplină concordanță cu logica faptelor devenite axiome, în aceste vremuri de afirmare a unui naționalism integral și neșovăielnic tot numai un învățământ religios poate crește și da neamului pe adevărații săi meșteșugari.

Iată, așa dar, un motiv în plus, care pledează pentru importanța religiei în cadrul învățământului muncitoresc.

In această ordine de idei e bine să vorbim ceva și despre «vârsta critică» pe care o au cercetătorii școalelor de ucenici. Am putea-o numì și vârsta răscrucilor, ori, mai degrabă, cărăruia din marginea prăpastiei.

Cercetătorii învățământului muncitoresc au cam păsit din mijlocul nevinovăției copilărești. Dar n'au ajuns în pragul bărbăției. Ci plutesc în apele

Probleme catehetice

Religia și învățământul muncitoresc

In împrejurările actuale, „*Religia și învățământul muncitoresc*“ nu înfățișează doar titlul unui articol de ziar. Imperecherea acestor cuvinte conturează mai degrabă o problemă egală în importanță pentru Stat ca și pentru Biserică. Fapt e totuși, că despre valoarea, despre rolul covârșitor de important al religiei în cadrul învățământului muncitoresc se vorbește extrem de puțin. Ori, considerând mulțimea discuțiilor cari se întind aproape zilnic asupra învățământului religios în alte categorii de școli, putem risca chiar afirmația că problema religiei în învățământul muncitoresc stă dosită în colțul tăcerii. Și poate, nu-i de prisos să remarcăm că și acestei împrejurări îi revine, măcar în parte, vina lipsei religiei din programa analitică a respectivului învățământ. Adică — de ce n'am spune? — faptul acesta e menit să mai îndrepteze și optica sucită prin care cerne Statul valoarea obiectelor de învățământ pentru formarea sufletească a viitorilor noștri meșteșugari.

Dar să lăsăm, deocamdată, totul la o parte, să părăsim câmpul enunțărilor și să poposim mai degrabă tocmai în miezul chestiunii. Aici stând, să arătăm în amănunțime importanța cea mare a religiei în ceeace se numește învățământ muncitoresc. — Desigur, nici una din școalele noastre n'ar trebui să fie scutită de a avea și religia printre celelalte materii de învățământ și educație spirituală. Cerința aceasta devine însă o adevărată obligație pentru școalele de ucenici.

Și iată de ce:

In primul rând, trebue să analizăm chestiunea fixând drept punct central însași evoluția sufletească în care se află cercetătorii școalelor de ucenici. Aceștia, în covârșitoare majoritate, sunt fii de țărani. Ei sunt, în general, absolvenți a patru clase primare. Unii, ceva mai reduși ca număr, au la bază școala primară cu șapte clase. Și puțini, regretabil de puțini, sunt în situația de a fi trecut câteva — cel mult patru — clase secundare. Datele acestea ne servesc ca amănunte prețioase în soluționarea problemei care ne preocupă. Căci din ele răsar, în mod luminos, câteva idei salutare. Cercetătorii învățământului muncitoresc — potrivit celor de mai sus — sunt niște călători, cari și-au luat drumul spre largul vieții, părăsind vatra liniștită și atmosfera patriarhală a satului românesc. Ei sunt și pruncii neamului, cari au crescut în duhul curat al familiei românești, în religiozitatea neprihănită a mamei și în ascultarea necondiționată a Bisericii din sat. Desprinși din acest mediu și transplantați în atmosfera sgomotoasă și streină a orașului, acești copii nu trebue totuși să «o rupă» cu trecutul. (Căci ar putea aluneca — se întâmplă adesea — spre pierzanie). Iar continuitatea trebue să o găsească în școală, prin învățământul religios.

Ținând seama de școala pe care o au la bază cei mai mulți elevi ai școalelor de ucenici, reiese că învățământul muncitoresc, deși cu nuanță de învățământ profesional, trebue să se situeze cam în aceeaș linie cu cel supraprimar, ori, fără doar și poate, el nu poate executa decât parte din programul liceului inferior. Dar atât în învățământul supraprimar, cât și în cel liceal, Statul — desigur și din stăruința Bisericii — admite săptămânal *câte două* ore de religie pentru fiecare clasă. Ceeace înseamnă că religia este considerată acolo între obiectele educative de mare importantă.

Oare nu este mai mult decât firesc, ca religia să promoveze aceeaș viață duhovnicească și în ființa elevilor școalelor de ucenici, când și aceștia au aceeaș etate și *cam* aceeaș mentalitate ca și cei amintiți mai sus? Iar dacă e așa, mult trebue să ne mire motivul care a lucrat la eliminarea religiei din actuala programă analitică a învățământului muncitoresc.

opiniilor neclare. Cred că tot ce sboară, se mănâncă. Ceeace spune foarte mult. Pentru ei au multă valoare distracţiile ieftine şi cărăruiele spre plăceri nepermise. Desfrâul îi pândeşte la fiecare pas şi cei slabi se lasă târâţi în ghiarele lui hidoase. Ce ştiu, nu ştiu destul de bine. Cele neştiute, li se par drept favoruri din leagănul basmelor. Iar când, căzuţi şi înfrânţi, voiesc totuşi să se avânte spre o nouă viaţă, se găsesc cu aripile rupte.

Nu continuăm cu amănuntele. Căci le-am enunţat suficient. Poate că realitatea să fie chiar mai crudă, deşi nu am vrea să ne-o confirme faptele. Ţinem doar să accentuăm, că elevii din învăţământul muncitoresc pot fi salvaţi cu adevărat numai prin sfaturile şi poveţele Evangheliei. In faţa altarului le-ar putea auzi, dar prea puţini sunt aceia cari găsesc vremea suficientă să cerceteze biserica. Şi în această situaţie, doar la orele de catehizaţie se poate lucra pentru moralizarea acestor tineri. In cadrul orelor de religie se pot înfrâna pornirile spre rău şi se pot scurta iţele desfrâului.

Iar acum, că ne apropiem de punctul rezervat concluziilor finale, cade-se a mai sublinia încă un amănunt extrem de semnificativ. El reiese din răspunsul pe care l-a primit autorul acestui articol dela un elev al său, cercetător al şcoalei de ucenici. Iată răspunsul adus de următoarea întrebare:

— Cum se face, că unii dintre colegii voştri lipsesc mereu dela ora de religie?

— Părinte, nu-i greu de priceput lipsa unora din colegii noştri. Ei ascultă de alte poveţe. Mulţi găsesc un farmec în cartea «Tânărul Lenin», pe care o primesc, în stradă, la ieşirea din fabrici. Acolo scrie să ne ferim de religie, ca de foc şi, în caz de războiu, să întoarcem arma spre ceice ne-au pus-o în mână.

Răspunsul este autentic. Conţinutul lui înfăţişează o grozăvie. Şi ne arată că la temelia actualului nostru aşezământ fumegă un fitil, care conduce spre o bombă. Ferească-ne Dumnezeu de isbucnirea ei! Iar din spirit de prevedere, să retezăm fitilul periculos până e încă vreme suficientă. Accentuăm că numai un învăţământ religios temeinic ne poate oferi posibilităţi spre asanarea morală a tineretului din categoria celor cuprinşi în răspunsul de mai sus. Singură religia poate sfărma acţiunile de destrămare morală şi naţională, care caută să se strecoare cu tot dinadinsul în sufletul tineretului fraged din România.

Acum, de încheere, să înfăţişăm concluzii? Nu se simte nevoie de aşa ceva. Concluziile se află în corpul articolului. Ori, dacă tocmai le aşteaptă cineva, le oferim sub chipul următoarelor întrebări:

Ce suport spiritual urmăreşte să pună Statul la temelia vieţii viitorilor meseriaşi ai ţării? Vrea să ne dăruiască cu o seamă de oameni înstrăinaţi total de tradiţia creştinească şi românească? Are de gând să lase frâu liber influenţei patronilor minoritari asupra desvoltării spirituale a tinerilor ucenici? Nu găseşte cu cale să indiguiască pornirile spre desfrâu ale acestor tineri cari străbat «vârsta critică»? Şi, în sfârşit, îi vrea botezaţi, scăldaţi mereu şi crescuţi în baia halucinaţiei bolşevismului distrugător şi a internaţionalismului care sapă la temelia actualei noastre aşezări religioase şi politice?

Actuala programă analitică a învăţământului muncitoresc, în care nu este loc pentru religie, îl ajută la aceasta.

Ori, vrea Statul să ne hărăzească o clasă mijlocie integrată actualei ordini şi asociată vechei noastre alipiri către Hristos, Rege şi Naţiune?

In cazul acesta, fericit caz, Statul este dator, moral şi material, să sprijinească acţiunea Bisericii, care, deşi nu este învitată oficial, îşi trimite preoţii săi să exercite săptămânal slujba de luminători şi îndrumători spre bine în folosul sufletesc al tinerilor meseriaşi. La revizuirea actualei programe analitice a învăţământului muncitoresc, — lucru ce este în stare de proect — religiei să-i fie rezervat locul cuvenit, loc pe care ea l-a deţinut în mod demn şi justificat până acum câţiva ani.

D. CĂLUGĂR

Probleme, fapte, comentarii

Problema Universităţii săseşti şi a instituţiei celor Şapte Juzi. Editura „Cartea Românească" Sibiu, 1935. —

Acesta este titlul cărţii, de 110 pp., scrisă cu sârguinţă de tinărul advocat, *Dr. Ioan Fruma* din Sibiu, pe baza unor multe şi migăloase cercetări istorice şi juridice.

Autorul prezintă problema aceasta ardelenească în lumina adevărului istoric şi juridic, cu scopul de a atrage asupra ei atenţiunea factorilor politici, în deosebi a guvernului, pentru a o soluţiona cu un ceas mai de vreme în interesul dreptăţii tuturor locuitorilor de pe aşanumitul «*fondus regius*» sau «*pământ crăiesc*».

Instituţia Universităţii săseşti şi a celor Şepte Juzi, era, în trecutul îndepărtat al Ardealului, o organizaţie politică, care în decursul timpului a reuşit să acumuleze şi să administreze o avere considerabilă în favorul saşilor şi în detrimentul celorlalte popoare de pe „Pământul crăiesc", îndeosebi în detrimentul românilor, cari formează majoritatea pe acest „pământ crăiesc".

Averea constă astăzi din: depuneri la bănci, acţiuni şi rente, 1200 jugăre pădure, 9 case mari în Sibiu, 1 casă şi 100 jugăre teren cultivabil în Mediaş, — şi se poate evalua la cel puţin 70 milioane Lei valoare reală.

Evenimentele politice din anul 1848 şi îndeosebi articolul de lege XII din 1876, au desbrăcat această instituţie de haina ei politică şi au transformat-o în instituţie culturală, obligând-o a-şi administra averea pentru îndeplinirea scopurilor culturale ale *tuturor* locuitorilor de pe „Pământul crăiesc", fără deosebire de religie şi limbă.

Conform acestei legi, instituţia avea următoarele organe de conducere: o adunare generală compusă din 20 membri aleşi de către alegătorii în drept, 1 preşedinte, 1 secretar şi mai mulţi funcţionari.

Legea electorală, nedreaptă, ungară, pe baza căreia se alegeau cei 20 membri ai adunării generale, a făcut să poată intra în adunarea generală *numai 2 români*, pe lângă 18 saşi. Saşii având deci conducerea efectivă, au dat din veniturile instituţiei 70% pentru scopuri culturale săseşti, 14% pentru cele ungureşti şi *numoi 16%* pentru scopurile culturale ale românilor, cari formau majoritatea locuitorilor de pe „Pământul crăiesc".

Alegerile se făceau din 3 în 3 ani. Dela Unirea Ardealului cu Patria-Mamă, nu s'au mai făcut alegeri, şi instituţia este condusă în mod provizor de secretarul ei sas, care dimpreună cu ceilalţi funcţionari tot saşi, la împărţirea subvenţiilor culturale, aplică tot cheia cea veche de 70% pentru saşi, 16% pentru români şi 14% pentru unguri. In felul acesta se perpetuă în Ţara Românească o situaţie de privilegiu din trecut în favorul saşilor şi în detrimentrul românilor.

Situaţia aceasta de privilegiu pentru unii, în dauna altora nu se mai poate tolera.

Autorul cărţii atrage asupra ei atenţiunea factorilor politici şi în deosebi a guvernului, solicitând curmarea ei prin revenirea la legalitate şi dreptate şi cerând luarea de măsuri grabnice pentru alegerea celor 20 membri în adunarea generală a instituţiei. Alegerea membrilor făcându-se după *Legea electorală azi în vigoare*, adecă făcându-se după legea votului universal, ar da numărul cuvenit de membri români în adunarea generală, care apoi ar putea împărţi veniturile din averea ei în mod just *şi după proporţia numerică* a celor trei popoare îndreptăţite: români, saşi şi unguri de pe „Pământul crăiesc".

Nu putem, decât să felicităm pe dl advocat, autorul cărţii că şi-a luat oboseala de a o scoate la lumină cu scopul de a arăta greşala guvernelor româneşti cari s'au perindat dela unire încoace şi au amânat soluţionarea justă a acestei probleme, cu o neglijenţă condamnabilă.

Biserica noastră, care în raport cu biserica luterană, primeşte subvenţie culturală redusă dela universitatea săsească, face şi ea călduros apel la guvernanţii de astăzi ai ţării, de a soluţiona cât mai curând problema instituţiei „Universităţii săseşti şi a celor Şapte Juzi".

*

Au apărut:

Prot. Gh. I. Şavelschi: *Dreptul din V. T.* (după descrierea Psalmilor), trad. din ruseşte de Pr. *Al. Bogdăneţ*, licenţiat în teologie, Chişinău, tip. Uniunii clericilor ortodocşi, 1934. Preţul? Broşură de 63 pp.

Protop. Gheorghe I. Şavelschi, unul dintre preoţii ruşi cari au apucat toiagul pribegiei, este astăzi profesor la Facultatea de teologie de pe lângă universitatea din Sofia, Bulgaria.

Vestit scriitor bisericesc, în deosebi prin marea sa operă de *Pastorală*, păr. Gh. I. Şavelschi îş pune drept problemă, în broşura amintită, să înfăţişeze *icoana dreptului* aşa cum este el zugrăvit în Psaltire: «*icoana vie a celui mai bun, cu adevărat drept om din Testamentul Vechi, care atrăgea pe iudeii Vechiului Testament şi continuă să atragă şi pe creştinii Noului Testament*» (pag. 6).

Ce înrâurire are cartea cântărilor în cinstea Domnului, Psaltirea, asupra sufletului? „Cititorul află în ea răspuns la orce trăire sufletească: bucurie şi durere, indignare dreaptă în faţa nedreptăţii şi răutăţii omeneşti, găseşte răspuns şi la propria sguduire sufletească, la conştiinţa păcatului săvârşit, la admirarea măreţiei Inţelepciunii lui Dumnezeu şi la recunoaşterea slăbiciunii omeneşti, nevredniciei şi nimicniciei... Cel care citeşte Psaltirea, simte că par'că cineva stă lângă dânsul, înapoia lui este un drept inspirat, pătruns în adâncimea Inţelepciunii dumnezeeşti şi a fiinţei omeneşti, care împreună cu el se bucură şi sufere, îl îndrumează, îl mângâe, îl dirijează pe calea mântuirii..." (p. 13, 14).

Ce distinge pe omul drept?

Subliniind trăsăturile structurii sufleteşti ale dreptului psaltirian, autorul spune:

Neclintirea credinţei, măreţia duhului, curăţenia şi îndrăzneala năzuinţelor, detestarea răului cu nedreptate şi râvnă pentru Domnul, adâncimea căinţei şi înălţimea profeţiilor mesianice, care disting pe dreptul psaltirian, fac chipul şi măreţ, şi înălţător. Acest chip ne arată până la ce înălţimi spirituale putea să se ridice omul Vechiului Testament. Ear pentru iudaismul de mai târziu, care a redus religia sa la o formă neînsufleţită şi la cărturărie cazuistică, el serveşte ca un reproş viu şi divulgare (pag. 61).

Preoţi şi teologi, şi oricare alt intelectual ortodox, vor putea găsi, în lucrarea eruditului scriitor bisericesc, multe idei şi adevăruri nouă.

*

Prot. Dr. Gh. Ciuhandu: «*Mântuirea mea — Dumnezeu*» (Ps. 61, 7), poem teatral biblic în trei tablouri, întocmit din texte ale Sfintei Scripturi. Arad, 1934. Preţul 8 Lei. —

Publicată cu titlu de *manuscris*, lucrarea (de 74 pp.) a părintelui protopop Dr. Gh. Ciuhandu înfăţişează, în formă de teatru, o seamă de împrejurări din viaţa evreilor, din faza ultimă a robiei lor asiriene şi din cursul luptelor purtate pentru redobândirea libertăţii lor naţionale politice şi religioase.

Acţiunea poemului urmăreşte scopul de a produce trezire religioasă şi zidire sufletească în ascultători. Pentru o înfăţişare scenică a piesei sale, autorul îş rezervă dreptul de dispoziţie, pe lângă cel de proprietate.

Ca lectură religioasă, poemul biblic „Mântuirea mea — Dumnezeu" merită să fie împărtăşit de cuvenita atenţiune.

Pr. I. Grigorescu: *Biserica ortodoxă şi sectele raţionaliste.* Tip. Vlădescu, Câmpulung-Muscel, 1935. Preţul 5 Lei.

Volumaşul (51 pp.) a apărut în Biblioteca ortodoxă «*Lupta cea bună*», care urmăreşte înviorarea credinţei strămoşeşti prin tipărirea şi respândirea în popor a cărticelelor religioase bogate în învăţături folositoare sufletului.

Cărticica de acum, apărută ca Nr. 14—15 din această bibliotecă, lămureşte pe înţelesul tuturor câteva puncte de credinţă ortodoxă, atăcate de sectanţi.

Comenzi din cărticelele Bibliotecii „Lupta cea bună" se fac la Pr. *I. Grigorescu* în Câmpulung-Muscel.

*

Biblioteca Amvonului. Nr. 1. Redactată de Ic. stavr. *Zaharie Moga*, consilier eparhial, cu colaborarea preoţilor din eparhia Oradea. *Cuvântări bisericeşti.* Tip. Diec. Oradea. F. a. Preţul?

Pe 85 pagini ni se aduce un frumos mănunchi de predici, 12 cu totul, dela Dumineca Vameşului şi a Fariseului până la Dumineca Floriilor.

„Biblioteca Amvonului" pleacă la drum împărtăşită cu binecuvântarea P. Sfinţitului Episcop *Roman* al Orăzii şi cu Precuvântarea P. S. Arhiereu Andrei Crişanul.

Redactorul ei, păr. *Zaharie Moga*, a avut nimerita idee, ca din rapoartele depuse la arhiva episcopală, care conţin, pastorale, predici, conferinţe, prelegeri pentru popor, rostite de slujitorii eparhiei, să adune pe cele mai de seamă şi să le dea la tipar, scoţându-le periodic sub numirea de „Biblioteca Amvonului", în scop de a vesti cuvântul Domnului şi a desvolta iubirea pentru amvon.

Fraţii preoţii şi cucernicii credincioşi vor găsi, în aceste alese cuvântări, multe lucruri de mare folos sufletesc, bine şi la înţeles sufletesc tălmăcite.

Volumul întâi se înfăţişează prezentabil şi ca exterior. De dorit ar fi totuşi ca paginile sale să se tipărească păstrând acelaş fel de caractere. Amestecul, de caractere tipografice în adevăr frumoase, cu altele mai de a doua mână, pare că dela o vreme devine supărător pentru ochii cetitorului atent.

*

C. Veniamin Lupu: *Insănătoşirea socială şi spirituală*, constatări şi soluţii, cu un cuvânt introductiv de *Gala Galaction* şi o prefaţă de *Dr. T. Taubeş* prim rabin în Bârlad. 1933. Tip. „Munca", Botoşani. Un vol. de 83 pp. Preţul 30 Lei.

De multă vreme se vorbeşte şi se scrie pretutindeni de trebuinţa *regenerării vieţii*, în toate direcţiile sale de manifestare. De multă vreme se cere tot mai stăruitor, în presă, la tribună şi în amvon, întronarea în societate a spiritului nou, a unor concepţii superioare, care biruind curentele bolnăvicioase păgâneşti ce ne ameninţă, să ne creeze temelia tare şi indestructibilă a României de mâne.

Cărturari, iubitori de ţară şi de oameni, tot mai mulţi simţesc datoria să-şi aducă obolul cugetului intru realizarea marilor idealuri naţionale şi religioase şi să alcătuească o mare însoţire a celor drepţi şi cu frica lui Dumnezeu, împotriva celor ce răspândesc destrămarea sufletească, descurajarea şi materialismul orb şi egoist.

Cartea dlui C. Veniamin Lupu, dela Botoşani, vrea de asemeni să contribue din răsputeri în acest senz, publicând constatări şi soluţii, deşi în general cunoscute, întregite însă cu învăţăminte culese în deosebi din opera de gândire a celebrilor învăţaţi evrei. Intenţii bune şi demne de recunoştinţă.

Pentru slujitorii hotărâţi *ai lui Hristos*, lucrarea critică a dlui C. Veniamin Lupu lasă, cu toate acestea, mult de dorit.

In mintea şi sufletul acelor slujitori Mântuitorul Isus Hristos este cu totul alt ceva, decât un «*judecător idealist care a murit sacrificat pe cruce ca martir al ideilor sale umanitariste*» (pag. 43).

El este Calea, Adevărul şi Viaţa, şi numai El poate însănătoşi viaţa spirituală.

Slujitorii lui Hristos vreau să întroneze în lume nu orce spiritualitate, ci spiritualitatea *creştină*, creatoare de viaţă şi de echilibrul necesar.

Iubire și egalitate, în înțeles creștin, nu însemnează, că avem să fim cu toții «*o apă și un pământ*», ci însemnează putința socială a oamenilor de a se valorifica și a se desvolta ca fii ai lui Dumnezeu și ca frați cu aceleași drepturi, fără privilegii sau titluri de clasă.

Porunca epocei noastre este, că *această* religie, a creștinismului, are să fie propoveduită în fapte și cuvânt.

*

Despre studiul religiei în învățământul nostru primar și secundar, privit prin prizma unui *medic* (medicul este docentul din Cluj, dl *Dr. C. Stanca*), — se spune într'un număr recent al ziarului Națiunea Română, următoarele:

Sânt convins, că orele de religie sânt astăzi cu mult mai necesare, decât înainte, pentru întreg învățământul primar și secundar. Lucrul acesta nici nu ar trebui să se mai discute, căci ar fi o adevărată crimă să se șteargă din unele clase această materie, care e menită să fie pavăza cea mai puternică în vicisitudinele vieții. Odată cu desființarea învățământului religios ar începe și decadența, care ar duce la prăbușirea statului însuși. Învățăminte triste avem atât de multe după războiu, la unele din cele mai mari națiuni. Ceeace cerem dela profesorii noștri de religie, e ca ei să se năzuiască a găsi metoda cea mai potrivită pentru fiecare vârstă, pentru ca studiul religiei să fie cât mai accesibil și mai captivant.

*

Gospodăria preotesei. — Sub impresia celor citite în articolul *Gospodăria preotului*, din un număr mai vechi al acestui ziar, m'am gândit la chemarea frumoasă pe care trebue să o îndeplinească în parohie tovarășa de viață a preotului.

Ea trebue să se gândească, în căsnicia ei cea nouă, și la căsnicia de model pentru căsniciile parohienilor.

Preoteasa, ca bună și iscusită gospodină, are să povățuească și pe femeile din parohie.

Casa ei are să fie împodobită cu toate vredniciile de bună mamă a unei parohii. Să aibă țesăturile și cusăturile lucrate de mâna ei, și cât mai puține cumpărate gata.

Intocmirea din lăuntru a casei cuviincioasă și armonică. Pereții împodobiți cu icoane creștine. Să nu lipsească florile în oale, nici în grădinița cu verdețuri și leguminoase, în perfectă ordine și de soiuri alese. Aceeaș ordine în curte și în dependențele casei, înzestrate cu toate cele ce se țin de o gospodărie ca lumea.

Prin acestea ea va putea apropia femeile din parohie, câștigându-le pentru biserică. Uneia să-i arate un model de cusătură, broderie; alteia o țăsătură nouă; celeilalte cum să-și îngrijească copiii, cum să-și întocmească lucrurile din casă, sau cum să pregătească o mâncare. Altădată să le citească din cărțile ei religioase...

In felul acesta, preoteasa chemată să conlucre cu păstorul unei parohii, va fi mereu pildă vie pentru toate gospodinele parohiei. Ele nu vor întârzia a se apropia de casa preotească, pentru a lua de acolo un sfat bun, o învățătură, un îndemn, o încurajare.

Pentru îmbunătățirea stărilor morale și materiale în comună preotul nu poate renunța la concursul cât mai temeinic al preotesei.

Traducerea în faptă a celor schițate aici se așteaptă în deosebi dela generația tinără a preoțimii noastre. Pr. **A. Străuț**

Cereți dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, cartea acum apărută:

ISTORIA BISERICII și a vieții religioase a românilor din Transilvania, — lucrare datorită distinsului scriitor și istoric Ștefan Meteș.

Intelectualii noștri, preoți și mireni, precum și bibliotecile poporale, au prilej de-a procura această prețioasă carte ce li se recomandă cu toată căldura.

Invierea Domnului în Catedrala din Sibiu

Sfânta Inviere, trecerea din moarte la viață, s'a sărbătorit și de astădată, în catedrala noastră, în cadrul cuvenit luminatului praznic al creștinătății.

La înviere precum și la Liturghia din ziua primă și la toate slujbele dumnezeești începând de Joi seara, a servit I. P. S. Sa Mitropolitul **Nicolae**, *asistat de preoțimea din centru.*

Inaltul prelat a rostit la aceste prilejuri, la slujba Sfintei Invieri și la sfârșitul Sfintei Liturghii, impresionante cuvântări pline de părintești povățuiri și ascultate cu multă cucernicie de credincioși.

La această liturghie I. P. S. Sa a hirotesit întru protoiereu pe păr. Rector al Academiei Teologice, N. Colan.

Răspunsurile liturgice le-a dat, cu înviorător efect, corul catedralei, condus de prof. T. Popovici.

A doua zi de Paști a slujit, înconjurat de un sobor de preoți, P. S. Sa Arhiereul vicar Vasile. *O predică înălțătoare de suflete a ținut P. C. Sa consilierul arhiepiscopesc* Tr. Scorobeț.

Pentru reclădirea unui schit. Președintele comitetului de reconstruire a schitului «*Afteia*» din comuna *Cioara*, județul Alba, Pr. *Const. Oancea*, — în urma autorizației primite dela forurile chemate, — apelează la sprijinul frățesc al creștinilor, în scop de a termina reclădirea pomenitului schit ajuns la coperiș.

Spre lauda lui Dumnezeu și spre binele credincioșilor, îndemnăm pe cei cu dare de mână să contribue cu obolul lor la desăvârșirea frumoasei opere ce se ridică prin stăruințele preotului Constantin Oancea.

Bibliografie

„Cum se poate orândui cronologia vieții Sf. Apostol Pavel pe baza inscripției dela Delphi?“. — S'au scris despre Pavel multe cărți. Și totuși nu s'au deslegat toate problemele în legătură cu apostolul care a murit ca învățător al neamurilor. In literatura popoarelor se va face mereu caz de personalitatea divină a aceluia, care a purtat creștinismul din palat în colibă. Oricât ar învechi lumea, Pavel este mereu nou.

Sub titlul de mai sus, preotul *Constantin Nonea*, consilier la mitropolia Moldovei, utilizând metoda sincronică urmărește și orândueste în mod cronologic viața sfântului apostol Pavel pe baza datelor ce le pune la îndemână inscripția dela Delphi. Inscripție dela Delphi, în jurul căreia s'a făcut mare zgomot acum câteva zeci de ani, cuprinde o scrisoare a împăratului Tiberiu Claudiu (41—54) către locuitorii orașului Delphi, din Achaia-(Peloponez). Această scrisoare (descoperită la sfârșitul secolului trecut) a fost gravată de cetățenii orașului pe peretele templului lui Apolon de acolo. Deoarece peatra pe care a fost gravată scrisoarea e foarte deteriorată, nu s'a putut face încă reconstituirea completă. Totuși se pot extrage date importante în legătură cu evenimentele povestite în Faptele Apostolilor și în genere în scrisorile Pauline.

Iată cum stabilește părintele *Nonea* datele conologice ale vieții sf. Pavel pe baza inscripției dela Delphi:

32 = Convertirea sfântului pe drumul Damascului.
33 = Pavel întâiaoară la Ierusalim, unde face cunoștință cu Petru și Iacob.
44 = Pavel a douaoară la Ierusalim, unde face o colectă.
44—47 = Intâia călătorie.
47—49 = Pavel la Antiohia.
49 = (Rusalii) Sinodul apostolic.
49—52 A doua călătorie.
52 (Iunie) = P. înaintea lui Galion.
52 (toamna) Conflictul între Petru și Pavel în Antiohia, pe chestiunea celor legale.
53 (primăvara) = P. pleacă în a treia călătorie.
53 (vara) = Pavel sosește la Efes.
53 (toamna) = P. scrie către Gal.
54 (primăv.) = P. scrie către Cor. (perdută).
54 (toamna) P. scrie către Cor. I-a.
55 (primăvara) = Călătoria intermediară dela Efes la Corint.
55 (vara) = P. scrie către Cor. (perdută).
55 (toamna) = Pavel părăsește Efesul și pleacă la Corint prin Macedonia de unde scrie a II-a către Cor.
55/56 (iarna) = stă trei luni în Corint.
56 (primăvara) petrece Paștele la Filipi (?) în Macedonia.
58 (după Rrsalii) = Captivitatea în Cesarea.
58 (toamna) = Plecarea spre Roma.
58/59 (iarna) = stă 3 luni în insula Malta.
59 (primăvara) = ispășește o detențiune de 2 ani.
61 = Scapă din prima captivitate romană.
61—66 = Călătoria în Spania, Asia mică, Macedonia, Creta etc.
67 = A doua capt. romană și moartea.

Fără îndoială în fixarea cronologiei vieții sfântului Pavel va trebui să se țină cont de inscripția dela Delphi. *Nga.*

Reuniunea culturală națională a meseriașilor români din Sibiu

Convocare

Membrii „Reuniunii culturale naționale a meseriașilor rom. din Sibiu“ se convoacă la

Adunarea generală ordinară

ce se va ținea *Duminecă în 12 Mai* a. c. la ora 3 d. a., în localul Reuniunii din strada Brukenthal Nr. 17, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
2. Constatarea membrilor prezenți.
3. Raportul general al comitetului și raportul despre încheerea socotelilor pe anul 1934.
4. Luarea la cunoștință a raportului general, aprobarea socotelilor și darea absolutorului comitetului.
5. Eventuale propuneri.

In preziua adunării generale (Sâmbătă 11 Mai a. c.) la ora 8 seara va avea loc în localul Reuniunii o consfătuire pentru alegerea comisiei de verificare a Raportului general și a Raportului cassei. Este de dorit să participe la această consfătuire cât mai mulți membri.

Sibiu, 25 April 1935.

Prot. **E. Cioran**, prezident. **Stefan Duca**, secretar.

Intrucât nu se prezintă membri în număr suficient după statute la ora 3 d. a., adunarea generală se ține cu ori câți membri prezenți ar fi în aceeași zi și în acelaș local la ora 3½ d. a.

Propunerile din afară trebue trimise comitetului cel puțin cu cinci zile înainte de adunarea generală.

Pagină pastorală

Duhul de întărire sufletească

Cu Hristos împreună m'am răstignit și de-acum nu mai trăesc eu, ci Hristos trăește întru mine.
Gal. 2, 20.

Iubiți creștini, — Pentru sf. Pavel un lucru a rămas toată viața necuprins de minte: minunea întoarcerii sale pe drumul Damascului.

Pavel prigonise fără seamăn Biserica lui Hristos. Din anii tinereții când asculta docil explicarea legii la picioarele lui Gamaliel (Fapte 22, 3), când apoi păzia hainele celor ce ucideau cu pietrii pe arhid. Ștefan (Fapte 7, 58), până când umbla cu strășnicie din casă în casă suflând amenințare și omor împotriva ucenicilor Domnului, schingiuindu-i și târându-i la închisori (Fapte 9, 1—2) și în fine până pe drumul lui unic spre Damasc, — toate aceste atitudini ne prezintă aceeaș figură de vajnic următor al părinteștilor lui obiceiuri (Gal, 1, 14).

Și deodată, când se credea mai stăpân pe situație, Fiul lui Dumnezeu vine și, într'o orbitoare lumină, lovește cu piciorul în țărușul lui sufletesc, lărgindu-i orizontul până la marginile dinafară ale absolutului. Din simțământul suficienții sale personale, n'a mai rămas în „făptura cea nouă“ (Gal. 6, 15) decât zgura unor deșertăciuni și cenușa unui foc care a ars numai sub obroc. A răsărit în schimb floarea cerească a cetățenîei celei noua (Filip. 3, 20), a ieșit privirea numai spre semn (Filip. 3, 14) a celei mai stăruitoare voinți din câte a cunoscut epoca apostolică. In camera de rezonanță a sufletului, sf. Pavel își au deacum intrarea numai vorbele Mântuitorului. Il vor fi chinuit toată viața pe sf. Pavel cuvintele: „Saule, Saule, pentruce mă prigonești?“ (Fapte 2, 4).

Deaceea mădulările omului vechi, ale lui Saul, le-a tăiat de tot sabia Duhului, necurățiile sufletului le-a spălat revărsarea covârșitoarei bunătăți dumnezeești. In planta nouă pe care a sădit-o harul în Pavel, s'a întâmplat un lucru minunat: asemenea unei altoiri, Hristos s'a sălășluit în casa, în care mai înainte domnise întunerecul egoismului și răutatea omenească.

La o altoire punctul esențial îl formează împreunarea mlădiței nobile cu buciumul. Locul acela în care se face transfuzia de sevă a vieții este și pentru orce creștin punctul central, regiunea în care se face îmbogățirea vieții lăuntrice. Această regiune e conștiința omului, punctul în care se împreună curentul vieții de veci cu cel al vieții umane, pentruca cel dintâi să-l innobileze continuu pe cel din urmă. Acest fenomen, prin care Hristos însuși vine și-și face sălaș în inima omului (Ioan 14, 23), și-a avut în sufletul apostolului neamurilor cea mai vie realitate posibilă.

Eul omului vechi (Rom. 6, 6, Col. 3, 9, Ef. 4, 22, Gal. 6, 8) se destramă și în locu-i se țese pânza unei vieți ce are altă fizionomie. Omul se naște din nou (Ioan 3, 3, Tit. 3, 5), o făptură ce nu mai are cu cea veche nimic comun, decât un cadru de humă trecătoare și schimbabilă — o astfel de făptură își prinde pe încetul consistență.

Dar cel ce face să se producă o asemenea minune e duhul puterii, e sămânța duhovnicească ce rodește ales (1, Petru 2, 9).

Cum se ajunge însă la această stare de desăvârșire? Prin omorârea trupului păcatului (Rom. 6, 6), prin răstignirea patimilor și poftelor (Gal. 5, 24), căci zice apostolul: prin Crucea Domnului lumea s'a răstignit mie și eu lumii (Gal. 4, 14) iar în alt loc: cu Hristos împreună m'am răstignit (Gal. 2, 20). Hristos, fiind strălucirea slavei și însăși icoana ființei lui Dumnezeu (Evrei 1, 3) a realizat în sensul cel mai deplin mântuirea lumii, răstignindu-se. Chinurile cele mai grele le-a suferit cel născut mai înainte de veci, pentru a restabili frumusețea chipului celui dintâi om.

După cuvintele lui Hristos: Rămâneți întru mine și eu voi vămânea întru voi (Ioan 15, 4), nouă ni se impune porunca de a stărui în curățenia de care a dat dovadă pe pământ Fiul lui Dumnezeu. Sigur n'o putem realiza în acelaș grad, dar trebue ca și stilul vieții noastre să aibă ceva din reflexul celei de acum 1900 ani. Trebue ca buruenile păcatelor să le stârpim printr'o ardere: a unei spiritualități trăite la temperaturi morale ridicate. Să reușim să stârpim în fiecare zi câte-o fărădelege, câte-o părticică din trupul păcatului, și atunci nu ne va fi departe nici nebunia crucii. Căci cine odată gustă din amărăciunea suferinții, nu-i mai poate uita dulceața ei în veac.

„Prin credința în Fiul lui Dumnezeu viez deacum în trup“, zice apostolul, a aceluia „ce s'a dat pe sine pentru mine“ (Gal. 2, 20). Viața în Hristos se socotește ca o acțiune directă a Mântuitorului prin trupul de humă innobilat al omului. „In el viem, ne mișcăm și suntem“ zicea acelaș apostol în areopagul Atenienilor (Fapte 17, 18).

*

Fiule al lui Dumnezeu, care ți-ai dat viața pentru reînfrumsețarea chipului nostru dintâi, cel ce știai dinainte de veci de amărăciunile și chinurile crucii mântuitoare, ascultă-ne, când te rugăm, a veni în sufletele noastre. Inundă cu revărsările bunătății Tale câmpiile noastre sufletești. Fă-ne să-ți putem dura trainic o casă, a cărei rezonanță singură chemarea ta s'o cerce. Odată ce ne-ai câștigat și ne-ai atras spre Tatăl, trimite-ne Duhul de întărire sufletească, ce să ne poată face în stare să reacționăm la orce lucru ce ne-ar subția ființa noastră sufletească și care nu ți-ar plăcea Ție. Ajută-ne, Doamne Ție numai să-ți slujim, toată viața noastră numai Ție să Ți-o dăm, pentruca și prin noi să se preamărească numele Tău în veci, Amin. *T. Bodogae*

Asociaţia clerului „Andrei Şaguna"

O importantă şedinţă a Comitetului central

Joi, 3 Mai a. c., s'a ţinut la Sibiu şedinţa comitetului central al Asociaţiei clerului ortodox din Mitropolia Ardealului. Şedinţa a fost prezidată de P. C. Sa Păr. Dr. Gh. Ciuhandu, consilier eparhial—Arad şi preşedinte al Asociaţiei «A. Şaguna».

Obiectul acestei şedinţe l-au alcătuit trei mari probleme cari agită astăzi preoţimea şi cari îi inspiră justificate îngrijorări pentru viitor: 1. Noile reduceri bugetare, 2. Proectul salarizării clerului, şi 3. Pensionarea preoţilor.

1. Cu privire la prima chestiune comitetul constată cu durere şi cu îndreptăţită indignare că scăderea problematicelor venite stolare şi ale sesiunilor parohiale din salariile mizere ale preoţilor constitue o cruntă nedreptate şi o nouă lovitură dată slujitorilor altarelor de către ceice sânt chemaţi să-i sprijinească pe aceştia în greaua lor misiune.

Când guvernul ţării a fixat salariile preoţeşti sub nivelul salariilor pe cari le primesc acarii căilor ferate sau uşierii ministeriali — a făcut-o justificându-şi măsura prin faptul că aceste salarii se sporesc cu veniturile stolare şi cu ale sesiunilor parohiale — măcar pe unde sânt.

Scăderea recentă a acestor venite — adeseori imaginare — din salariile preoţeşti echivalează cu lăsarea pe drumuri a unui mare număr din slujitorii altarelor, slujitori cari prin nimic nu merită această bătaie de joc din partea cârmuirii statului. Legal şi după dreptate o asemenea scădere nu se poate face decât după aşezarea salariilor preoţeşti la nivelul reclamat de pregătirea şcolară a clerului nostru şi de greutăţile multiplelor lui îndatoriri culturale şi misionare.

Deaceea preoţimea protestează împotriva acestei jigniri şi nedreptăţi şi cere urgenta ei reparare.

2. Cu privire la noul proect de salarizare a clerului pregătit de dl ministru Alexandru Lapedatu, comitetul constată că acest proect pune salariile preoţeşti în funcţie de greutăţile bugetare ale fiecărui an financiar şi tinde să legalizeze arbitrariul oricărui ministru şi să deschidă poartă largă tuturor nedreptăţilor aplicate preoţimii noastre din patimă politică sau de altă natură.

Preoţimea ortodoxă respinge cu indignare acest proect, cerând cât mai urgenta şi dreapta legiferare a armonizării salariilar.

3. Comitetul constată că problema pensionării preoţilor nu mai poate suferi amânare. Deaceea cere cu toată insistenţa soluţionarea ei în sensul ultimei legi votate în privinţa aceasta de parlamentul ţării.

4. Asaciaţia clerului «A. Şaguna», prin comitetul ei, va face toate demersurile necesare la factorii competenţi — bisericeşti şi de stat — pentru îndeplinirea dezideratelor de mai sus şi, solidară cu preoţimea din restul ţării, va lupta din toate puterile sale împotriva necontenitelor jigniri pe cari cârmuitorii ţării le aduc Bisericii şi slujitorilor ei.

Ea cere urgenta convocare a Congresului naţional bisericesc, chemat să contribue la soluţionarea justă a acestor deziderate.

5. Comitetul Asociaţiei clerului „A. Şaguna" a făcut demersuri pentru studierea mai deaproape a problemelor din chestiune şi pentru informarea preoţimii în vederea unui congres preoţesc pe mitropolie, care să-şi dea avizul, ratificând proectele comitetului şi mai ales mijloacele de acţiune pentru mai departe.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării Oastea Domnului

Catedrala noastră — comoară de daruri duhovniceşti

Nici într'o altă vreme în cursul anului bisericesc, nu se sapă şi nu se sădeşte, în suflete ca şi în pământ, mai cu spor şi mai în adânc ca în Postul sfintelor Paşti, în zilele premergătoare Sfintei Invieri!

Niciodată preotul nu are momente mai prielnice de a da strălucire scaunului de învăţătură, scaunului duhovniciei ca în timpul de pregătire ce se cuvine pentru toţi credincioşii cari întru Hristos s'au botezat şi întru El se cuvine să fie îmbrăcaţi, nu odată, ci într'o continuă primenire sufletească.

Niciodată nu poţi constata un mai îmbucurător suflu religios — dacă ai această fericire — ca atunci când o mare de credincioşi, bogaţi şi săraci, intelectuali şi zileri se apropie şi-şi pleacă frunţile către acelaş potir dătător de nouă viaţă, simţindu-se toţi una, o singură comunitate spirituală în faţa marelui împărat care şi-a dat viaţa Sa rescumpărare pentru toţi, fără deosebire.

La Celce a avut darul şi puterea să potolească furtunile elementelor naturii, la El aflăm comoara de daruri duhovniceşti de-a potoli şi toate furtunile sufletului omenesc.

Nu ştiu de ce bucurii duhovniceşti s'au făcut părtaşi Cuc. preoţi la sate în bisericile lor în aceste zile şi ce constatări au putut face în scaunul duhovniciei, şi care este rezultatul în comparaţie cu anii trecuţi.

In catedrala noastră mitropolitană prin nouile îndrumări primite din partea Arhipăstorului nostru; prin serviciile prescrise săvârşite aproape totdeauna în sobor; prin slujbele arhiereşti cu pompa cuvenită cultului nostru; prin predicile cari se ţin regulat în fiecare Duminecă şi sărbătoare; prin armonioasele melodii ca răspunsuri la Sf. Liturghie a corului mitropolitan; prin desele întruniri religioase ale credincioşilor anume chemaţi la diferite ocazii, cari s'au succedat în anii din urmă, — această Catedrală a ortodoxiei noastre e tot mai mult aceea ce trebue să fie, un centru de radiare a unei mai intense treziri la o nouă viaţă duhovnicească cu toate darurile ei sfinte şi sfinţitoare.

In anii din urmă, numărul credincioşilor din oraşul Sibiu şi din satele învecinate cari se mărturisesc şi se împărtăşesc cu trupul şi sângele Domnului, a crescut într'un chip foarte îmbucurător.

Am văzut în zilele din urmă, de dimineaţa şi până seara, pe aceiaşi credincioşi cari şi-au făcut o regulă de viaţă din primenirea sufletească, an de an. Am văzut alţii, cari până aci de ani de zile „au trecut alături", apoi un număr mai îmbucurător de intelectuali cari se conving că cu toate câte se ţin că ştiu, viaţa este o tragedie dacă nu te poţi ridica la înălţimea de a pricepe şi înţelege jertfa lui Hristos. Am văzut atâţia „osteniţi şi însărcinaţi" cari prin cele două taine s'au înviorat sufleteşte. Preotul trebue să cunoască şi să ştie citi în sufletul credincioşilor săi, fără să cunoască psihologia religioasă a sufletului omenesc, aceasta nu este cu putinţă. Trebue să aibă un dar şi un elan duhovnicesc.

Ne bucurăm cu bucurie duhovnicească că în aceste vremuri, trăind în „relele păcii" se ivesc şi semne de trezire spre o nouă viaţă şi, că credincioşii noştri se îndreaptă spre biserică ca spre o comoară de daruri duhovniceşti.

E. C.

Revue de Transylvanie, tomul I, Nr. 4, care închee primul volum al excelentei reviste de sub direcţia dlor *Silviu Dragomir* şi *D. D. Roşca*, conţine material ales, înfăţişând o serie de probleme, care interesează Transilvania. Studii substanţiale semnează dnii I. Lupaş, Dr. Sabin Manuilă, C. Petreanu, L. Someşan, N. Săulescu şi S. Dragomir. „Revue de Transylvanie" ni-a dat, în primul an de apariţie, un volum de 540 p., care cuprinde un mănunchi bogat de studii menite a apăra, în faţa opiniei publice europene, teza unităţii noastre naţionale. Colaboratori aleşi au ştiut să facă din revistă o publicaţie de combatere sistematică şi temeinică a literaturii revizioniste.

Vestim de pe acum, că în curând apare de sub tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, **Cartea de Rugăciune,** *cuprinzând, alături de rugăciuni, şi cântări bisericeşti cu note.*

Cartea aceasta de rugăciune se publică sub deosebita îngrijire a I. P. Sf. Sale Mitropolitului **Nicolae** *al Ardealului, şi va fi cea mai completă carte de rugăciune, ce există în limba română. Impodobită cu măestre figuri, lucrarea va aduce folos şi bucurie credincioşilor.*

INFORMAŢIUNI

Adunările generale, ordinară şi extraordinară, ale băncii «*Albina*», Sibiu, s'au ţinut în 20 April a. c., prezidate de dl Dr. Ilie Beu, preşedintele Consiliului de administraţie. Au participat la întrunire 54 acţionari, cu peste 4 mii de voturi. Din rapoartele, primite cu aprobare, se poate constata, că vechea noastră instituţie bancară dela Sibiu este pe cale de-a ieşi biruitoare din criza economică, mergând treptat spre o nouă epocă de înflorire. Prin bună şi înţeleaptă conducere, banca „Albina" inspiră încrederea necesară şi întăreşte spiritul de economie al clientelei sale. Din beneficiul realizat pe lângă toată greutatea vremii, se va distribui şi în anul acesta un modest dividend; în acelaş timp vor primi o dobândă de 2% pe 1935 deponenţii după toate depunerile lor vechi, în fiinţă la 18 Decemvrie 1931.

Luna Bucureştilor se inaugurează în 9 Mai c., sub înaltul patronaj al M. Sale Regelui, şi se începe cu deschiderea expoziţiei capitalei. Se vor desfăşura apoi celelalte festivităţi: defilarea armatei la 10 Mai, desvelirea statuei lui Spiru Haret, defilarea breslelor în caruri alegorice, inaugurarea Grădinii botanice şcl., după programul întocmit de dl Al. Donescu, primarul general al municipiului, care îşi va arăta frumoasele realizări.

Populaţia Palestinei, după statistica publicată de autorităţile engleze, se ridică la aproape 1 milion. Pe confesiuni ea se împarte în: 760.000 musulmani, 175.000 evrei, 91.000 creştini, 9000 druzi, 181 samariteni. Ierusalimul are o populaţie de 90.000 locuitori, dintre cari 19.000 creştini, 51.000 evrei, 20.000 musulmani. In genere ortodocşii numără aproape jumătate din populaţia creştină a Palestinei 40.000), catolicii (cu uniţi cu tot) 31.000, anglicani 5000, armeni gregorieni 3000, maroniţii 3590, iacobiţii sirieni 1000, abisinienii 282, copţii 219. In Ierusalim: 6500 ortodocşi, 5500 catolici, 1300 anglicani, 2000 armeni, 600 sirieni, 127 maroniţi, 93 abisinieni, 89 copţi. In porturi evreii sânt în creştere.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 5 Mai 1935, va predica părintele rector *N. Colan.*

CĂRŢI ŞI REVISTE

Cultura satelor noastre, de Dr. *Grigorie Gh. Comşa*, Episcopul Aradului. Tip. Diecezană Arad, 1935. Un volum de 182 pp. Preţul 50 Lei.

Lucrarea mai nouă a P. S. Episcop dela Arad se ocupă de opera culturalizării satelor româneşti, aducând puternice dovezi, că această culturalizare nu se poate realiza fără concursul larg al bisericii. In special se cere ca: Biserica să aibe în fiecare sat casă culturală proprie, sau pusă sub auspiciile ei, şi să organiseze tineretul, bărbaţii şi femeile, în legătură cu această casă culturală; biserica să aleagă cărţile ce se dau poporului; comunele şi judeţele, precum şi învăţătorimea, să acorde bisericii întreg concursul lor, ca să poată acţiona cât mai temeinic pe teren cultural. In mai multe capitole se desluşesc aceste cerinţe.

Poşta redacţiunii

Pr. *M. B.* în *Buc.* Ziarul s'a trimis şi se trimite regulat *ca schimb* pentru „Apostolul" [la Patriarhie] Binevoiţi a mijlocì să ni se trimită schimbul.

Cronică bisericească externă

Statul grec şi Vaticanul. — Intr'un articol publicat sub acest nume în revista „Ἐργασία" [munca] din 3 Februar 1935, dl A. Olivizatos, prof. de drept bisericesc la facultatea de teologie din Atena, face un scurt rezumat sintetic asupra raporturilor dintre stat şi Vatican. „De câteva zeci de ani încoace, scrie autorul, miniştrii noştri de externe au promovat prea mult interesele Romei în defavorul ţării proprii [ca şi în România, de altfel]. Şi aceasta din necunoaşterea istoriei — care ne spune că nicicând n'a existat în Atena un arhiepiscop latin, cum vrea să se intituleze, arbitrar, capul de azi al comunităţii latine din Atena, — iar pe de altă parte din slăbiciunea de a ceda unor intervenţii ale altor miniştri, cari vor numai decât bune relaţii diplomatice cu Vaticanul. Şi căciuleala aceasta a mers în acest răstimp până acolo, continuă autorul, că s'au călcat legile, numai ca să menajeze pe catolici".

Iată însă că s'au ridicat la treburile externe şi conştiinţe ortodoxe puternice, care au renunţat să recunoască arhiepiscopia catolică de Atena, ca nefiind înfiinţată în decomun acord cu statul grec, cum cere constituţia. Iar mai nou, ministrul cultelor a interzis chiar corespondenţe oficiale cu această „arhiepiscopie inexistentă" a Atenei. Căci faţă de prozelitismul, şi sub formă catolică şi sub formă unită, care începuse să lucreze în toată voia, conştiinţa ortodoxă greacă ştie să se mobilizeze atunci când trebue. Şi trebue atunci, când interese streine izbesc în religia neamului.

Oare la noi vor fi miniştri la înălţimea la care se cere din acest punct de vedere? *T. Bodogae*

*

Biserica ortodoxă din Albania. — Biserica ortodoxă din Albania, care numără câteva sute de mii de credincioşi, este încă, dela declararea ei de autocefală, shismatică, adică nerecunoscută de Patriarhia ecumenică de Biserică canonică independentă.

Afară de aceste necazuri externe, ea sufere pe urma persecuţiei actualului guvern albanez dela Tirana, care sprijine politica musulmană a regelui Ahmet Zogu.

In zilele trecute, arhiepiscopul Visarion a înaintat regelui un protest, în care se plânge de persecuţia sistematică la care e supusă instituţia pe care o conduce de 6 ani şi mai bine. La urmă face apel călduros către rege, rugându-l să se milostivească la acest protest, provocat mai ales de ravagiile la care e supusă Biserica ortodoxă de fiscalitatea albaneză.

[După „Πρωΐα" din 13 şi 14 Februar şi „Messager d'Athénes" 15 Februar].

Stampile din cauciuc pentru oficii, pe lângă preţuri modeste, execută
Prima Fabrică Română de stampile
Oct. L. Vestemean
SIBIU, Str. Tribuei 14. Telefon 304
(7) 2—3

Au apărut:
Cântările liturgice
pentru cor mixt, publicate de
Timotei Popovici
profesor de muzică la şcoala normală „A. Şaguna" şi dirigintele corului mitropolitei
Ediţie nouă primenită. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. — Preţul Lei 200.

La grîpă: cu gargară
La durere de cap: comprese
La dureri: fricţiuni cu „DIANA"

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae
Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 12 Mai 1935 — Nr. 21

BIBLIOTECA CENTRALA ... SIBIU

Telegraful Roman

Organ naţional-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

In opera de refacere naţională...

(=) Programe din cele mai variate, cu vaste planuri aşternute pe hârtia răbdătoare, sau declamate îndrăzneţ la adunări publice, se vântură cu pretenţia unei reorganizări a vieţii noastre de stat.

Planurile însă, în cele mai dese cazuri, n'au fost construite între marginile putinţei de realizare, ci mai mult improvizate, şi prin urmare nici nu pot avea darul de a fi primite de opinia publică treză şi capabilă de-a judeca deslegarea practică a unei probleme de obştesc interes.

Desfăşurarea vieţii noastre bisericeşti, în mijlocul puţin prielnic al acestor teorii, a luat totuşi un avânt neaşteptat, învederând năzuinţe spre înaintare şi întărire în opera de înfăptuire a reformelor trebuitoare vieţii publice româneşti.

Activitatea pastorală a preoţimii organizate în cercuri religioase, cum a constatat Adunarea noastră eparhială recentă, se continuă împrăştiind lumină în cercurile credincioşilor, şi în special ale tinerimii.

Cu cât viaţa lor se desfăşoară sub înrâurirea tot mai simţită a *Bisericii*, cu atât se aşează mai uşor stavilă pornirilor rele ce bântue toate păturile naţiei noastre mărite.

Pornirile rele, cu excesul de materialism al societăţii, cum arată experienţa, nu se pot combate cu vânturatul de formule demagogice bine sunătoare, ci numai prin puterea şi lumina *credinţei*.

Desbaterile şi hotărârile acelei Adunări, dovedesc că Biserica n'a întârziat să urmărească, în toată seriositatea, desvoltarea vieţii sociale în gradele ei deosebite; ea se preocupă de marile probleme ce frământă omenirea, căutând să găsească potrivita lor deslegare; ea propovedueşte mereu minunatele învăţături evanghelice în stare să refacă viaţa socială a naţiei şi să aducă mângâere în suflete şi pace între oameni. Biserica, departe de a fi semnul decorativ al creştinului, cum afirmă puţincredincioşii, — ea este o necesitate în toată viaţa lui; căci teama şi iubirea de Dumnezeu alcătuesc temeliile întregii sale vieţi.

Cu cât vom cultiva şi vom adânci sentimentul religios în sufletele credincioşilor, cu atât ei vor avea un îndreptător mai desăvârşit în toate acţiunile lor.

Biserica ortodoxă naţională, alcătuitoarea sufletului neamului românesc, nu poate să-şi peardă prestigiul şi influinţa de altădată fără primejduirea existenţei noastre ca naţie românească: aceasta o declară astăzi, în adunare eparhială şi în întrunirile FOR-ului, reprezentanţii mireni, bărbaţi iluştri ai neamului nostru, oameni cari vreau să deschidă drum nou pentru slava Bisericii şi au datoria de a grăi în numele ei.

Opera de refacere naţională se inaugurează luând hotărâri în acest senz, de sănătoasă concepţie, şi lăsând să străbată în inimi razele luminoase din lumina Mântuitorului.

Clerul şi mirenii Arhiepiscopiei noastre s'au afirmat, şi la prilejul întrunirii lor din acest an, ca veghetori neadormiţi ai legii româneşti şi ai fiinţei naţionale a neamului, aşa cum o cer, alături de duhul vremii de astăzi, cei mai de seamă fruntaşi ai noştri.

Adunarea eparhială din Sibiu

Reprezentanţii aleşi ai clerului şi poporului credincios din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia şi Sibiu, adunaţi la Dumineca Tomei şi în următoarele zile în centrul eparhial, au examinat cu luare aminte activitatea bisericească, culturală şi administrativă, desfăşurată anul precedent în Arhiepiscopie.

Desbaterile, şi toate lămuririle şi întregirile necesare date de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* în şedinţele Adunării, au fost urmărite cu deosebit interes, aducând rezoluţii, menite să contribue tot mai puternic la propăşirea bisericii şi neamului nostru.

In ziua de Duminecă, 5 Mai, I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, asistat de un sobor de slujitori, a săvârşit în catedrală Sf. liturghie şi slujba chemării Duhului Sfânt asupra lucrărilor Adunărilor eparhiale întrunite în sesiune ordinară pentru anul acesta.

După terminarea serviciului religios, Inaltul ierarh arătând că motive speciale au făcut convocarea mai timpurie a Adunării noastre eparhiale, a rostit cuvântul de deschidere a sesiunii şi a expus în linii luminoase situaţia Bisericii noastre în viaţa statului român de astăzi. Cuvântul, care a deşteptat viu răsunet de creştinească înălţare în inimile membrilor Adunării, cuprinde, în reasumat, următoarele:

Biserica noastră, de un şir de ani încoace, s'a împărtăşit din partea guvernelor ţării, de un tratament care a produs asupra preoţimii impresia că este pusă în discuţie chiar utilitatea misiunii sale şi a bisericii în cadrele vieţii de stat.

Prin nesfârşite şi neînţelese amputări bugetare, aplicate la salariile preoţeşti ale slujitorilor bisericii noastre, această preoţime este pusă într'o situaţie de firească îngrijorare şi împinsă în vâltoarea unor mişcări care îi micşorează putinţa de a-şi împlini nestingherită întreaga ei misiune în mijlocul poporului credincios.

In unele cercuri preoţeşti s'a cristalizat convingerea, că în România se pune la cale atentatul separaţiei dintre biserică şi stat.

Inţeleg să împărtăşesc justificata îngrijorare de care sânt cuprinşi slujitorii altarelor şi nu pot nega nici decum existenţa unor cercuri oculte (francmazone) care urmăresc în chip nefast asemenea obiective. Activitatea acestor cercuri a izbutit, în ultimii ani, să-şi sporească numărul membrilor să-i şi cu fii de-ai bisericii şi ai neamului nostru.

Nu pot crede însă, în izbânda acestor ucigaşi ai sufletelor poporului nostru, şi nu pot accepta în România o separaţie dintre biserică şi stat; — cred, dimpotrivă, că întroducerea acestui regim la noi este dea dreptul o imposibilitate.

La noi nu există antecedenţe (ca în apus), nici cauze care să contribue la separarea statului de biserica sa.

Voinţa lui Dumnezeu şi evoluţia noastră istorică au realizat, între biserică şi naţiune, o sinteză, o unitate inseparabilă. Sinteza aceasta face din orce vrăjmaş al naţiunii, vrăjmaş al sufletului neamului nostru.

Statul, dacă ar încerca să desfacă această unitate, s'ar trezi luptând contra propriei sale existenţe. Fără instinct de rasă purificat prin luminile credinţei şi fără o răspundere în faţa eternităţii, statul ar slăbi şi existenţa lui s'ar pune în cumpănă.

Dacă totuşi s'ar găsi cineva, care se încumetă să încerce a desface ceea ce Dumnezeu a împreunat, slujitorii altarelor, — oastea preoţimii, — se vor îndrepta către poporul credincios, cu ale cărui necazuri şi bucurii s'au identificat totdeauna.

Se va aprinde atunci în suflete flacăra celui mai curat dar şi a celui mai arzător naţionalism ortodox, care va curăţa viaţa noastră de buruienile răsărite din alte soluri decât cele ale gliei străbune.

Dar, slava lui Dumnezeu! n'am ajuns acì, şi nu văd sosită clipa pentru asemenea luptă. Invit, de aceea, preoţimea să-şi păstreze înţeleptul său cumpăt şi, prin contact cu bărbaţii de stat, binevoitori ai bisericii, să găsească soluţiile drepte, — preoţii să rămână liniştiţi în conştiinţa marei misiuni ce au de îndeplinit în mijlocul poporului, — misiune pe care nimeni nu ni-o poate substitui...

Cu acest cuvânt, implorând binecuvântarea Domnului peste Domniile Voastre şi rugând pe bunul Dumnezeu să ne ajute, declar Adunarea noastră eparhială din acest an deschisă.

După şedinţă, membrii Adunării s'au prezentat la reşedinţa mitropolitană, unde dl *A. Lucescu*, în numele membrilor, a adresat I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* următoarele cuvinte:

Inalt Prea Sfinţite Stăpâne, — In numele Adunării eparhiale venim astăzi să Vă mărturisim că în biserica strămoşească am găsit, găsim, şi vom găsi întotdeauna credinţa cea adevărată, lumina şi scăparea noastră.

Rolul mare pe care l-au avut păstorii neamului îl mărturiseşte, cu o vie mărturie, istoria neamului nostru, care ne arată de câtă credinţă au fost pătrunşi strămoşii noştri şi cum au înălţat sfinte locaşuri de închinare înzestrându-le cu sfintele danii şi ctitorii pentru ca păstorii să-şi poată îndeplini cât mai bine misiunea.

In numele adunării eparhiale vin astăzi cu smerenie să Vă asigur că ne înălţăm gândurile şi sufletele către Cel Atotputernic, rugându-L să ne ajute în ajungerea scopului pentru care ne-am întrunit.

Să trăiţi întru mulţi ani, I. P. Sf. Stăpâne!

I. P. S. Sa răspunde mulţumind din toată inima pentru simţămintele ce i se arată şi urările făcute cu prilejul întrunirii la Adunarea eparhială. Simt situaţia mea întărită — spune Inaltul prelat — de câteori văd în juru-mi membrii Adunării eparhiale. Văd exprimându-se, în această corporaţiune, principiul de strânsă colaborare care a existat în biserica noastră întotdeauna între cler şi popor. Şi sânt convins că atât timp cât se va păstra această colaborare strânsă între cler şi mireni, Biserica va fi în stare să biruească toate piedecile din calea ei şi să întărească poporul şi statul nostru naţional.

Eu n'am temeri, că Biserica nu-şi va putea îndeplini rolul ei, fiindcă văd în misiunea Bisericii noastre însăşi voinţa lui Dumnezeu şi cred că nici o putere din lumea aceasta nu va putea vreodată să-i întunece frumuseţea ei divină.

Biserica e clădită pe peatra credinţei şi ea va fi în stare şi azi să-şi îndeplinească rolul ei dumnezeesc, învăţând şi luminând prin darurile ei pe fiii săi, pe poporul românesc.

Sânt legat din toate fibrele sufletului meu de misiunea Bisericii şi de revendicarea drepturilor Bisericii noastre strămoşeşti. Cu aceste cuvinte vă împărtăşesc arhiereştile Noastre binecuvântări.

*

Şedinţa a doua

s'a ţinut Luni în 6 Mai, la ora 9 în sala prefecturii judeţene, sub preşedinţia I. P. S. Nicolae, asistat de P. S. Vasile, vicar arhiepiscopesc.

Comisia *organizatoare* raportează prin dl I. Moşoiu, care citeşte raportul general al secţiilor unite.

Raportul conţine următoarele probleme:

I. O nouă ideologie în Biserică;
II. Omagiile aduse Suveranului;
III. Tragedie într'o misiune a Păcii;
IV. Congresul F. O. R. la Sibiu;
V. Legislaţia civilă;
VI. Bugetul;
VII. Protopopiate vacante;
VIII. Adunările protopopeşti;
IX. Schimbări obvenite. —

In problema I, „O nouă ideologie în Biserică", raportul constată începutul de înoire în întreaga viaţă internă a bisericii în vederea unei activităţi misionare pentru a pregăti renaşterea sufletească a poporului şi a preface Biserica în factor principal de consolidare a aşezămintelor publice ale statului. Opera de înoire s'a întins dela Clerul pastoral la mirenii noştri şi a creiat cadrele apostolatului laic de împreună lucrare cu Clerul. Noua ideologie pune stăpânire din ce în ce mai mult asupra sufletelor. Religia, chemată fiind să sfinţească şi să consolideze viaţa societăţii, datoria obştei este să dea întreg sprijinul întru realizarea scopurilor urmărite.

Adunarea eparhială acceptând aceste vederi, aduce omagii de mulţămire şi recunoştinţă Inaltului ierarh al Arhiepiscopiei noastre. —

Faptul că *M. Sa Regele Carol II* a binevoit să participe la solemnitatea punerii pietrei fundamentale a *Şcoalei Normale «Andrei Şaguna»* în toamna anului 1935, a dat ocazie Adunării eparhiale să ia act cu multă bucurie despre chipul măreţ în care s'au desfăşurat serbările şi să roage pe I. P. S. Sa să trimită în numele adunării mulţumiri Suvenanului nostru iubit, pentru participare la menţionata festivitate.

Momente de reculegere, drept pios omagiu, a ţinut adunarea în legătură cu punctul III despre odiosul *atentat dela Marsilia* din 12 Octomvrie 1934, exprimându-şi convingerea că în viaţa sbuciumată de azi numai *Evanghelia* poate aduce linişte şi pace între popoarele lumii.

Privitor la *Congresul F. O. R.*, s'a luat act de rodnica lucrare a tinerei instituţii de apostolat laic şi i s'a exprimat recunoscătoare admirare în nădejdea unei activităţi tot mai stăruitoare. —

Cu raport la «*Legislaţia civilă*» (legea conversiunii), I. P. S. Sa făcut cunoscut că a intervenit la On. guvern şi a cerut ca Biserica să fie ocrotită şi despăgubită.

Membrul, dl *Dr. A. Vlad*, propune să se intervină ca guvernul să insiste pe lângă Banca Naţională să treacă, sumele cuvenite, băncilor pentru despăgubirea bisericii.

Membrul, dl *Dr. P. Groza* propune să se intervină şi în favoarea bisericilor debitoare pentru a beneficia de legea conversiunii. Ambele propuneri sânt primite.

Cu satisfacţie s'a luat act, că Onor. guvern al ţării, recunoscând rolul bisericii în educaţia creştină a tineretului, a cerut colaborarea ei în chestiunea *educaţiei premilitare*. —

In problema *Bugetului*, s'a cerut ca On. guvern să întocmească o lege organică de salarizare a clerului, aşezată pe temelii sigure şi echitabile, precum şi o salarizare demnă şi corespunzătoare misiunii preoţeşti.

I. P. S. Sa arată că în proectul de lege a salarizării preoţeşti, prezentat parlamentului în sesiunea trecută, se cuprinde ca parte bună principiul *proporţionalităţii* şi *declararea averilor bisericeşti*; — dar, ca parte jignitoare pentru cler, proectul voia să fixeze salarul preoţesc după posibilităţi — variate şi nesigure — bugetare.

Urmând *comisia bisericească*, raportorul P. C. Sa *Ion Duma*-Jiu citeşte raportul secţiei bisericeşti.

Raportul se ocupă de următoarele puncte:

I. Directivele Centrului Eparhial, — înfăţişând aspectele misionarismului, apostolatului laic, propagandei culturale, problemelor sociale, a plăgilor morale şi sociale, viaţa euharistică, extensiunea bisericească, criza economică şi repercusiunile ei asupra spiritului, renaşterea religioasă şi condiţiile ei.

S'a căutat, prin toate acestea, să se conserve vie tradiţia ortodoxă, utilizând progresele culturii şi contribuţia forţelor vieţii naţionale fără a jertfi comorile trecutului. In acest senz a procedat centrul eparhial şi va proceda şi în viitor, — ceeace Adunarea a luat la cunoştinţă.

II. *Vizitaţia canonică arhierească* în protopopiatul Mediaşului, — considerând marele câştig sufletesc al credincioşilor pe urma vizitaţiilor de felul acesta, — s'a luat cu bucurie la cunoştinţă, exprimându-se vii mulţmuiri, P. S. *Vasile*, vicar arhiepiscopesc, şi rugând pe I. P. S. Sa să dea cât mai dese ocazii pentru astfel de întremătoare băi duhovniceşti.

III. Punct de însemnătate deosebită a fost: *Biserica noastră în Săcuime*, regiune ce reclamă specială organizare. La propunerea comisiei, s'a decis: Conducerea bisericească să stăruie pentru înfiinţarea în fiecare an a câtorva parohii nouă, până la împlinirea numărului necesar; parohiilor din regiunea aceea să li se mijlocească adaosul de salar ce-l au şi învăţătorii din săcuime; cântăreţilor din acel ţinut să li se creieze condiţii speciale de existenţă, recrutându-se cei potriviţi chiar din parohiile localnice.

I. P. S. Sa accentuiază, că situaţia elementului românesc din săcuime este o problemă *de stat*, — numai statul, cu mijloacele sale, este în stare să aducă la îndeplinire o astfel de problemă, căreia de altfel biserica i-a dat şi până acum atenţia trebuitoare.

In acest scop trebue alcătuit un plan de acţiune cu ţinte obiective şi realizări periodice, un plan care să fie adoptat şi respectat de *toţi* cei ce se perândă la cârma statului. In acest înţeles Inaltul ierarh a întocmit un memoriu înaintat guvernului şi este în aşteptarea colaborării.

IV. *Conferenţa profesorilor dela Academiile teologice* din mitropolia Ardealului, întrunită de curând la Sibiu, pentru a chibzui înoirea sistematică de instrucţie şi de educaţie a viitorilor preoţi, — a fost întâmpinată din partea membrilor Adunării ca un semn care va însemna „o peatră de hotar în istoria pregătirii Clerului din Mitropolia noastră".

V. *Cazul Trifa*. Comisiunea a propus şi Adunarea a aprobat toate măsurile luate de I. P. S. Sa împreună cu Ven. Consiliu Arhiepiscopesc în această afacere; membrii din „Oastea Domnului", unde e cazul, să fie readuşi de conducătorii fireşti ai parohiilor în sinul celorlalţi credincioşi ai bisericii; Prea Ven. Consiliu să introducă obligatoriu şcoala duminecală în toate parohiile, îngrijindu-se ca preoţii să lucreze sistematic şi după amănunţit plan unitar pe întreaga arhidieceză în aceste şcoale creştine.

Membrul, dl *A. Popa*, îş exprimă sentimentele de mâhnire şi indignare faţă de acţiunea preotului Iosif Trifa, a cărui rătăcire o socoteşte drept urmare psihică a suferinţelor sale fizice, şi propune ca, întru cât cel rătăcit nu revine la calea dreaptă a bisericii, să fie pedepsit în consecvenţă; — propunerea se primeşte.

I. P. S. Sa îş manifestă şi de astă dată durerea sufletească, pricinuită de atitudinea abătută dela drumul bun a preotului Iosif Trifa şi constată următoarele: Problema înoirii religioase s'a pus îndată după marele răsboi, reclamată fiind de spiritualitatea sdruncinată a poporului; ear iniţiativa pentru asanarea acestei stări s'a luat prin editarea foii „Lumina Satelor", a cărei redactare o încredinţase preotului I. Trifa. Regretă, că redactorul foii a înţeles greşit încredinţarea primită, apucând cale cu totul greşită. Alipirea poporului însă faţă de biserica sa strămoşească a lăsat pe numitul preot singur pe drumul apucat, — din acest motiv aşa zisul „caz Trifa" se poate considera definitiv lichidat. Preoţimea să activeze şi mai departe cu aceeaş râvnă conducând pe drumul drept aşezământul Oştii Domnului.

VI. *Lucrări de restaurare artistică şi zidiri bisericeşti*. Lăcaşuri dumnezeeşti s'au terminat şi târnosit în mai multe comune; sânt gata de sfinţire: capela Academiei teologice, biserici frumoase în Mediaş şi Simeria; Mănăstirea Brâncoveanu, cu lucrările din interiorul său în curând terminate, va fi predată destinaţiei sale.

VII. *La Academia teologică* s'a introdus o nouă ordine internă în internat; în capela institutului se întroduce slujirea zilnică a sfintei liturghii; însemnate jertfe materiale s'au adus pentru înzestrarea bibliotecii Academiei ş. a.

VIII. *Şcoala de cântăreţi*. La propunerea făcută de membrul, dl *Lucescu*, se va intervenì la ministerul cultelor, ca prin deschiderea unui credit extraordinar să se asigure încă de acum o plată lunară de 200 Lei cel puţin, cântăreţilor bisericeşti absolvenţi ai şcoalei de cântăreţi în număr de 60, insistându-se pentru a li se acorda şi reducere pe c. f. r. tuturor cântăreţilor bisericeşti.

IX. *Impărtăşirea credincioşilor cu sfintele Taine*. Văzând tablourile oficiilor protopopeşti în chestiunea împărtăşirii credincioşilor cu sfintele Taine, Adunarea a exprimat preoţimii eparhiale via sa satisfacţie pentru munca desvoltată în direcţia aceasta.

Punctele X şi XI, cauze disciplinare şi date statistice, servesc spre ştire.

Şedinţa III

Luni, 6 Mai, se deschide la ora 4 d. a., sub preşedinţia I. P. S. Nicolae.

Comisia şcolară fiind la ordinea zilei, raportorul ei, dl *I. Sandu*, citeşte raportul secţiei culturale asupra momentelor mai importante cu caracter cultural bisericesc din Arhiepiscopie dela ultima sesiune şi până azi.

Raportul se refere la următoarele:

I. *Propaganda culturală prin Biserică*. Se adoptă propunerea făcută de membrul dl *Aurel Popa*, ca în programul cultural al bisericii noastre să între şi preocuparea ei statornică de a se aplica principiul *proporţionalităţii confesionale* la ocuparea de posturi în învăţământ şi alte servicii, precum şi la diferite misiuni şi însărcinări de ordin cultural, cerându-se guvernului ţării, printr'un memoriu, aplicarea principiului de proporţionalitate şi sub acest raport.

II şi III. *S'a luat act despre: comemorările pioase*, relativ la centenarul naşterii asesorilor consistoriali Z. Boiu şi N. Cristea, din pleiada glorioasă a renaşterii bisericeşti şaguniene; — relativ la comemorarea martirilor Horea, Cloşca şi Crişan; precum şi despre activitatea *F. O. R.* şi pelerinajele societăţii tinerimii „Sfântul Gheorghe".

IV. *Catehizaţia*, a) In şcoala primară: Prot. *E. Stoica* ridică chestiunea manualelor de religie.

I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* arată că manualele bune de religie se pot publica numai după stabilirea programei analitice, în comună înţelegere între stat şi biserică; ar fi de dorit apoi ca un pedagog consumat să ne dea cât mai neîntârziat o carte de metodică a religiunii cu orientări pedagogice de ordin principiar. Se atrage atenţiunea şi asupra însemnătăţii tablourilor religioase intuitive.

Se decide: A se cere On. Minister al instrucţiunii numirea unui organ special pentru controlul învăţământului religios. Adunarea mai primeşte propunerea dlui membru *Victor Păcală* de a se avea pe lângă fiecare şcoală primară o bibliotecă religioasă şi a se ţinea cursuri pentru catiheţi de câte 1—2 săptămâni;

b) *In şcoale secundare:* până la sistemizarea unui post de inspector al învăţământului religios, Ven. Consiliu Arhiepiscopesc va avea să inspecteze învăţământul religios din şcoalele secundare prin delegaţi dintre consilierii arhiepiscopeşti sau dintre catiheţii cei mai destoinici.

V—VIII. Se ia act despre datele şcolare dela şcoalele noastre: Şcoala normală „A. Şaguna", secţia de băeţi, secţia de fete; liceele ortodoxe române „A. Şaguna" din Braşov şi „A. Iancu" din Brad; şi dela Şcoala primară ortodoxă română „I. Popazu" din Braşov, unde educaţia religios-morală s'a făcut cu deosebită îngrijire şi în anul şcolar trecut.

Privitor la liceul nostru din Braşov, membrul, dl *N. Baboe*, cere să se ia măsuri pentru constituirea eforiei şcolare.

I. P. S. Sa constată că nu din vina bisericii a întârziat constituirea menţionată, de oarece nu avem încă regulamentul interpretativ al legii care normează raportul dintre stat şi liceele confesionale.

In legătură cu trecerea la pensie a distinsului profesor *Axente Banciu* dela Braşov, adunarea exprimă vrednicului educator al tinerimii recunoştinţă şi mulţumiri pentru munca sa pilduitoare, timp de 34 ani, la liceul nostru braşovean.

Societăţii «*Mica*» i se aduce profundă mulţămire din partea Adunării eparhiale, pentru donaţiunile făcute în interesul liceului nostru dela Brad. —

Adunarea alege şi I. P. S. Sa declară aleşi:

a) în locul de consilier onorific în senatul bisericesc pe protoiereul *N. Colan*, rectorul Academiei teologice;

b) în locul de consilier onorific mirean în senatul şcolar, pe dl *Lucian Bologa*, profesor la Şcoala normală „A. Şaguna" din Sibiu;

c) ca delegat mirean la Congresul naţional bisericesc pe dl *Ioan Moşoiu*, directorul liceului „A. Şaguna" din Braşov.

Şedinţa IV

In şedinţa din urmă, ţinută Marţi în 7 l. c. înainte de ameazi, s'au citit şi discutat ultimile rapoarte: al comisiei financiare şi cele speciale ale comisiei organizatoare.

Asupra hotărârilor aduse vom avea prilej să stăruim.

Terminate lucrările Adunării eparhiale, I. P. S. Sa rosteşte următoarele:

Ajuns la sfârşitul lucrărilor noastre, constat cu satisfacţie interesul viu manifestat de membrii Adunării faţă de problemele puse în desbatere.

Am satisfacţia să constat, că propunerile ce s'au făcut şi hotărârile luate sânt chemate să promoveze interesele Bisericii.

Atenţiunea deosebită ce s'a arătat chestiunilor bisericeşti duhovniceşti, a fost mai pronunţată ca în trecut.

Mulţumindu-vă pentru concursul dat, invoc binecuvântarea asupra lucrărilor şi hotărârilor aduse, precum şi asupra Dvoastre, dorindu-vă să vă întoarceţi în pace, în mijlocul poporului.

Vă împărtăşesc tuturora arhiereasca binecuvântare.

In numele Adunării eparhiale mulţumeşte I. P. S. Sale părintele *Ioan Moţa*, spunând:

Situaţia Adunării eparhiale se poate asemăna cu aceea a apostolilor, a căror corabie e pe mare şi primejduită de valuri, asemenea şi cu a părintelui, care cere ajutor pentru mântuirea fiului său.

Aşa sântem şi noi, cei cari trăim în mijlocul valurilor vieţii.

Când venim aici, venim să vedem ce îngrijiri, ce mângăieri găsim în cuvintele conducătorului nostru, I. P. Sf. Nicolae.

Membrii adunării sânt foarte fericiţi de rezultatul rapoartelor depuse care ni-au prezentat o icoană vie despre toate chestiunile tratate.

Dacă membrii Adunării nu au luat cuvântul precum se întâmpla în alţi ani, cu deosebire înainte de răsboi, este a se atribuì faptului, că rapoartele au fost întocmite cu cea mai mare grijă şi pricepere. Astfel simţim sufletească mulţumire de a ne întoarce cu nădejdile întărite.

Exprim, în acelaş timp, deosebit respect şi mulţumiri şi P. S. Vicar Vasile, mâna dreaptă a I. P. S. Sale, precum şi tuturor colaboratorilor I. P. S. Sale.

Serbarea de 10 Mai *a luat anul acesta, proporţii neobişnuite, în deosebi în capitala ţării.*

Totuşi, obişnuitele cuvântări cu vorbe mari (şi aşa de inutile!) au fost cu mult mai puţine.

Ar fi, pe semne, vremea să pornim o viaţă mai întinsă **de muncă,** *fără excesul vorbăriei.*

In **Sibiu,** *sărbătoarea naţională s'a marcat prin slujbă religioasă în catedrală, defilarea măreaţă de trupe, prelegeri tălmăcitoare pentru tineretul şcolar, şi recepţii în sala prefecturii judeţului, unde s'au adus Suveranului şi dinastiei române cuvenitele omagii.*

Nr. 4444—1935 Pres.

Comunicat

Aducem la cunoştinţa tuturor *clericilor* spre ştire şi conformare următoarea adresă a Ministerului apărării naţionale Nr. 20.900—1935 către On. Minister al cultelor, comunicată nouă cu adresa acelui minister Nr. 53.199—6217 din 24 Mai a. c. în cauza acordării dispenzelor condiţionate dela serviciul militar:

„La Nr. 6505—1934 către Ministerul cultelor:

Am onoare a Vă comunica, că faţă de prevederile categorice ale art. 40 din Legea recrutării care spune: „Se dispensează condiţional până la vârsta de 27 ani împliniţi, seminariştii şi studenţii facultăţii teologice de orce rit, cari prezintă angajament acceptat de Ministerul cultelor de a se preoţi până la vârsta înaintată mai sus", absolvenţii Academiilor şi institutelor teologice, *cari nu mai pot beneficia de dispenză condiţională, chiar dacă nu au etatea de 26 ani şi aceasta întrucât şi-au terminat studiile.*

Dacă însă unii tineri din aceste categorii de absolvenţi urmează studii teologice superioare (doctoratul) pot beneficia de dispenză pe baza dovezilor respective, de dispenză condiţională, care li se va menţine de către Consiliul de recrutare în faţa cărora trebue să se prezinte anual".

Sibiu, 7 Mai 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Probleme, fapte, comentarii

După congresul profesorilor dela Academiile teologice. — Dnul profesor *Dr. Nicolae Popovici* dela Arad scrie, în numărul mai nou al organului oficial *Biserica şi Şcoala*, următoarele:

Conducătorii bisericeşti din Mitropolia noastră, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul *Dr. Nicolae Bălan*, şi-au dat seamă de această schimbare (în situaţia actuală, când preoţimea are să se dedice în deosebi scopului sfânt al împărăţiei lui Dumnezeu: mântuirea şi sfinţirea oamenilor), şi prin reorganizarea şcoalelor noastre teologice, au căutat să îndrume viaţa lor astfel ca să corespundă cât mai bine situaţiei schimbate.

Congresul dela Sibiu formează o etapă însemnată în seria acestor străduinţe ale Bisericii noastre. I. P. Sf. Mitropolit, prin cuvântarea sa de deschidere a congresului, a făcut o sinteză admirabilă a idealului de preot ce ne trebueşte, iar în desbaterile ce au urmat, s'a lămurit deplin şi s'a stabilit precis ţinta spra care vor tinde Academiile teologice: *pregătirea de personalităţi preoţeşti însufleţite de convingere religioasă şi pătrunse de entuziasmul misionar*. In serviciul realizării acestui scop se vor pune toţi factorii şi toate mijloacele, de care dispun Academiile teologice. Pe lângă instrucţia teologică cu o pregătire ştiinţifică solidă, din care viitorii preoţi se vor inspira şi îşi vor culege motivele motrice pentru misiunea lor, mai ales *internatele* vor avea să fie astfel organizate, încât să desăvârşească pregătirea caracterelor de preoţi.

Statul are cea mai imperioasă datorie, chiar în interesul său, să dea tot concursul ca Biserica să-şi poată pregăti pe preoţii cari îi trebue. Să dea tot concursul ca Biserica să poată desăvârşi cu o zi mai de vreme organizarea Academiilor teologice, adevăratele şi propriile pepiniere pentru clerul viitor, potrivit criteriilor fixate la Congresul din Sibiu.

*

Conferinţă preoţească. — Cucernica preoţime din tractul protopopesc *Sighişoara* şi-a ţinut conferinţa de primăvară în parohia *Hendorf*, în 15 şi 16 April c., sub conducere Prea Cuc. protopop Em. Stoica.

In cuvântul de deschidere preşedintele spune că a ţinut să pună în fruntea preocupărilor conferinţei o chestiune de obştesc interes: *Taina sf. Pocăinţe*. Dela scaunul mărturisirii se începe noua viaţă adevărat creştină.

Dupăce s'au făcut, verbal, referate despre spovedirea: *a)* copiilor de şcoală, (păr. Simion Radu, prof. în I. G. Duca); *b)* a tineretului, (păr. G. Dănilă-Boiu); *c)* a bărbaţilor şi femeilor, (păr. A. Stoicovici-Sighişoara); *d)* a bătrânilor, (păr. I. Herţioga), cu concluziile preotului Sebaştian Rusan-Odorhei, s'a deschis o vie discuţie, în care s'au dobândit preţioase experienţe pentru noi cei tineri. In concluzia s'a stabilit:

1. Copii după data de 12 ani să fie spovediţi individual;

2. Mărturisirea să se facă după întrebări: datoriile faţă de Dumnezeu, aproapele şi noi;

3. Să nu se schimbe duhovnicul, decât în cazuri bine motivate;

4. In caz că s'ar mărturisi păcate grele, excepţionale, duhovnicul, ca drept canon, să ceară sfaturi părinteşti dela I. P. Sf. Mitropolit Nicolae;

5. Să nu se limiteze timpul de spovedire numai pentru postul sfintelor Paşti;

6. Este de dorit ca Onor. minister al instrucţiunii publice să dea mai mare atenţie educaţiunii religioase în şcoalele secundare şi universităţi;

7. Să se supravegheze intens cursurile de adulţi şi şezătorile. Să se aplice strict statutele societăţii „Sf. Gheorghe", şi să se lucreze de aproape cu instrucţia preregimentară.

La vecernie a vorbit copiilor despre însemnătatea sfintei spovedanii părintele Simeon Radu, ear păr. I. Bologa pentru preoţi şi popor. A doua zi, la sfânta liturghie înainte sfinţită, a predicat păr. I. Dan-Şard. S'a împărtăşit Cuc. preoţime şi mult popor.

După terminarea serviciului religios s'au prezentat în şedinţă mai multe rapoarte de activitate pastorală pentru vară. Cu această ocaziune Prea C. Sa părintele protopop roagă să se intensifice activitatea cursurilor culturale preoţeşti, a societăţii „Sf. Gheorghe", a Casei culturale, a Societăţii femeilor, ş. a.

Pr. *S. R.*

„Săptămâna copilului"

Societatea naţională «Principele Mircea» cheamă instituţiile ţării să prăznuească anul acesta «Săptămâna copilului» dela 12—19 Mai a. c. Sfânta noastră Biserică prin organele sale aderă la această iniţiativă creştină şi patriotică. Cheea viitorului este îngrijirea de «mugurii lui Dumnezeu». On. Preoţime va ţinea predici arătând poporului, părinţilor şi mamelor răspunderea pentru aducerea la Hristos a copilului şi grija pentru educaţia lui.

Sibiu, 9 Mai 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

C. preoţi să stea în fruntea mişcării Oastea Domnului

Cronică bisericească externă

Chestiunea vechiului calendar. — In şedinţele sf. Sinod din Atena, ţinute în ultimul timp, s'au ridicat de mulţi episcopi proteste contra faptului că autorităţile civile sprijinesc uneori pe aderenţii vechiului calendar. Aşa s'a întâmplat la Tesalonicunde „stiliştii" îşi au biserica lor, — din îngăduinţa prefectului. Aşa s'a întâmplat în eparhia Tebei şi Levadiei, a Mantineii şi Kinuriei, etc. Se crede că această chestiune va mai da de lucru mult Bisericii.

*

Sf. Sofia transformată în muzeu. Descoperiri nouă. — Din 10 Februar a. c. sf. Sofia, măreaţa catedrală din Constantinopol, a încetat, din ordinul Direcţiunii Muzeelor turceşti, de a mai fi loc de cult pentru musulmani, fiind transformată, sigur după îndelungate intervenţii diplomatice, în muzeu. Nu un muzeu comun, cu sertare şi cu piese aduse din alte locuri — acestea plasându-se în curtea măreţei catedrale, unde va fi muzeul propriu zis — ci ca monument neperitor de artă bizantină, lăsat să fie admirat, pentru suma de 10 piaştri (taxa de intrare), de oricine. Acum se poate admira numai arhitectura şi pictura interiorului, iar dela 15 Iunie a. c. muzeul amenajat în curtea catedralei va fi şi el gata. Mobiliarul moscheei a fost scos afară, iar cadrele musulmane desprinse de pe pereţi şi duse la muzeul islamic în deosebi în Adrianopol. Au rămas încă din elementele islamice următoarele: tronul de marmură al mezzuinilor (mihrab) construit de Murad III, candelabrele uriaşe (top kandyl) atârnate de lanţuri din epoca bizantină, apoi tribuna sultanică a lui Ahmet III (1703—1730) şi 2 covoare cu inscripţii din Coran, în sfârşit inscripţia de pe boltă ce spune că Allah e lumina lumii... şi sub cupolă două discuri imense cu numele lui Allah, al profetului şi ale califilor. (Discurile deşi strică esteticii catedralei, s'au menţinut fiind opera lui Teknedzi Zade Ibrahim din 1642, cel mai cunoscut caligraf turc). Toate aceste elemente turceşti s'au menţinut numai ca să arate vizitatorilor că Aghia Sofia a servit, şi încă în timpuri de glorie, şi ca moschee.

Incolo, toate decorurile şi podoabele turceşti au fost scoase, descoperind pictura şi miniaturile bizantine neîntrecute. Chiar şi ceremonialul vizitării s'a lăsat. S'au desfiinţat „pantofii" vânduţi, prin bacşiş, de gardieni pentru intrarea în templu. La fel au dispărut şi spălările înainte de intrare şi tot personalul de introducere. Azi există în privinţa sfintei Sofii un regulament, un director, un ghişeu pentru bilete, un vestiar. Se închide şi se deschide în acelaş timp cu celelalte muzee din oraş, şi pentrucă sigur că la ea merg cei mai mulţi vizitatori — ceeace e un bun mijloc de câştig — avem, iată şi al doilea motiv pentru care turcii au redat o Sf. Sofie aproape creştină. Cu vremea s'ar putea ca cel puţin interiorul să rămână pur creştin.

In curtea sf. Sofii, Institutul arheologic german din Constantinopol lucrează sub conducerea vestitului prof. arheolog Dr. Schneider, la descoperirea vechiului atrium al lui Iustinian şi a locului pe care s'a zidit vechea sf. Sofie. Primele descoperiri sunt resturi de întăriturî turceşti zidite cu material bizantin. In incintă însă s'a dat, de vre-o 7 zile, de pragul uşii principale a altarului vechii sf. Sofii precum şi de pavajul vechii biserici. Inăuntru, în sf. Sofia (cea mare) s'au descoperit uimitoare modele de decorare a pavajului original. In deosebi patratul cu laturea de 4 m. aflător pe partea dreaptă a Bisericii aproape de iconostas, prezintă o extraordinară valoare artistică. Inăuntrul lui sânt câteva cercuri din porfirită cu mozaicuri şi cu linii dantelate cu ivoriu. Cercul din centrul patratului e de marmură verde şi are diametrul de $2^1/_2$ m. E foarte probabil că aceasta a fost prima decoraţie a pavajului şi numai târziu s'a înlocuit, cum se vede în nartex, cu parablograme de marmură de $3/_1$ m. aşezate vertical în faţa uşii. Faptul că aceste modele s'au adăogat ulterior, îl dovedeşte aflarea unui patrulater de acesta în naia dreaptă în faţa a 2 uşi de marmoră de ale ghineceului. Lucrările de descoperire urmează încă şi vor da concluzii interesante.

(După ziarul „Le Messager d'Athènes" din 17 Februar şi 17 Martie a. c.).

T. B.

*

Se va sfârşi shisma bulgară? — Cercurile religioase din Bulgaria se preocupă mult de problema ridicării shismei ce patriarhia Constantinopolei a aruncat-o asupra bisericii bulgare încă în 1870. Aceasta în deosebi în urma propunerii făcute de Comisia interortodoxă din April 1934 dela Athos, propunere destul de favorabilă Bulgariei. Patriarhia de Ierusalim, executând propunerea comisiunii, transmite mitropolitului Neofit de Vidin, vice-preşedinte al Sinodului Bisericii bulgare, următoarea procedură pentru împăcarea lucrurilor.

Biserica bulgară să înainteze o scrisoare Patriarhului ecumenic, în care să-şi arate dorinţa de restabilire a legăturilor frăţeşti cu bisericile ortodoxe, recunoaşterea autocefalici şi ridicarea „epitimiei" (a pedepsei impusă în 1870). Ca răspuns, patriarhul va exprima bucuros consimţământul Bisericii, va recunoaşte autocefalia Bisericii bulgare şi va trimite binecuvântarea Sa clerului şi poporului bulgar. Apoi şi patriarhul şi Sinodul bulgar vor anunţa oficial celorlalte biserici ortodoxe împăciuirea. In urma împlinirii acestor rânduieli, se va săvârşi în biserica patriarhală din Fanar de patriarh şi episcopii bulgari o liturghie solemnă şi o slujbă pentru odihna sufletului urzitorilor schismei.

Propunerile au fost studiate de Sinodul bisericii bulgare în Decemvrie trecut, dându-se răspunsul, de către acelaş Neofit de Vidin, că problema va fi studiată pe larg şi de adunarea sinodală. Dată fiind însă, situaţia generală a Bisericilor interesate, Adunarea crede că împrejurările de

* FOIŞOARA *

Documente vechi

Comunicate de Pr. **Candid Muşlea**

Intr'un «*Protocolum pentru însemnarea Comisiilor arhiereşti şi gubernialiceşti din marele Prinţipat al Ardealului*», protocol al bisericii noastre din Râşnov (prot. Braşov) şi pe care l-am putut răsfoi, mulţumită C. Sale Părintelui N. Gogonea, — între alte lucruri de interes, am aflat câteva circulare ale protopopului al treilea al Braşovului, *Bratu Baiul*, care-şi avea reşedinţa în Zărneşti.

Acest preot harnic, energic şi cu mare dragoste faţă de biserica şi şcoala românească, a fost unul din cei mai vrednici protopopi din vremea sa. Născut pe la 1760, după câţiva ani de preoţie ajunse namesnic şi apoi protopop. El coresponda cu autorităţile lumeşti, folosindu-se de alfabetul latin, căci studiase la o şcoală militară. Până la 1831, anul morţii sale, el a dus o luptă îndârjită cu Magistratul săsesc braşovean, de care nu s'a lăsat terorizat ca atâţia alţii. El e cel care a ridicat pe spesele sale biserica cea nouă din Zărneşti, cu hramul Naşterii Maicii Domnului, a renovat la 1810 biserica Sf. Nicolae, a înfiinţat şcoala de acolo, iar împreună cu negustorul braşovean *Ciurcu* a făcut biserica din Predealul Braşovului.

Cele 5 tete, pe care le-a măritat după oameni harnici, au fost mai târziu mamele mitropolitului I. Meţianu, a cavalerului Ioan de Alduleanu, a protopopului braşovean Bartolomei Baiulescu şi a preoţilor din familia Dan.

Mâna dreaptă a protopopului Baiul a fost fiul său *Nicolae* („Conu Baiu"), care şi-a făcut studiile la Braşov, Sibiu, Cluj şi Pesta. Funcţionar la tezauriatul transilvan, apoi secretar al episcopului Vasile Moga, şi în urmă advocat — deşi nerecunoscut de stat — el a fost totdeauna apărătorul zărneştenilor şi al celorlalţi români din Ţara Bârsei, care aveau de lucru cu Magistratul braşovean sau cu guvernul ardelean, ba şi cu cei dela Curtea din Viena.

La îndemnul său, şi cu banii săi, mulţi tineri din Zărneşti s'au îndreptat spre şcoalele din Blaj, Sibiu şi Cluj, între cari cei dintâi sânt Ioan Baiu şi Ioan Alduleanu.

In circularele date preoţimii se văd multe dintre ideile lui Nic. Baiul. Una singură e redactată de bătrânul protopop; celelalte sânt mai mult opera fiului, care cunoştea bine limbile latină, germană şi maghiară, din care adeseori tălmăcea (în paranteză) cuvintele ce credea că nu le vor înţelege preoţii subordonaţi tatălui său.

Viaţa acestor doi factori importanţi, în trecutul românilor din Zărneşti, este descrisă pe larg în revista „Ţara Bârsei" din Braşov a. 1935.

Vom da, pe rând, câteva din vechile acte ce ni s'au păstrat.

*

I

Cuprinsul unui act din Decemvrie 1825 este următorul:

Cucernicilor Preoţi, — Profeta [prorocu] şi deodată împăratu David în psalmu a doilea versu au stihu a zecilia aşa zice: „Luaţi învăţătură ca nu cumva să să mânie Domnul şi să periţi din calea cea dreaptă". Apoi în psalmu a optulia versu a treilea spune: „Doamne Din gura pruncilor şi acelor ce sug ai săvârşit laudă!" Adică copii cei mici care încă sug ţâţă la pieptu mamei sale, mai întâi să să deprinză cu cuvinte dumnezeeşti, şi apoi întâi aceste vorbe sfinte să înceapă a grăi: „Doamne, ajută-ne, Doamne miluieşte-ne! Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda ta".

Insă după ce cresc pruncii şi pruncele, de ajung la vârstă de 5 ani, să purceadă a umbla în şcoală, ca să înveţe lauda şi frica lui Dumnezeu în şcoală. Psalmu 24-lia, la versu 4-lia, 5-lia, 13-lia, 14-lia în forma aceasta scriă: „Căile Tale, Doamne, arată-mi şi cărările Tale mă învaţă. Indreptează-mă spre adevărul Tău şi mă învaţă, că tu eşti, Dumnezeu, Mântuitorul mieu, pre Tine Te-am aşteptat toată zioa. Cine iaste omul celace să teme de D[o]mnul; lege va pune lui în calea în care au ales. Sufletu lui întru bunătăţi să va sălăşlui, şi sămânţa lui va moşteni pământu. Iara la Psalmu 118, versurile 9—16, 97—105: „Intru ce-şi va îndrepta tânărul calea sa când va păzi cuvintele Tale. Cu toată inima mia Te-am căutat pre Tine, Doamne, să nu mă lepezi dela poruncile Tale, Doamne! Intru inima mia am ascuns, cuvintele Tale, ca să nu greşesc Ţie. Bine eşti cuvântat Doamne, învaţă-mă îndreptările Tale Cu buzele mele am vestit toate judecăţile gurii Tale. In calea mărturiilor Tale m'am desfătat ca întru toată bogăţia. Intru poruncile Tale mă voiu deprinde şi voiu cunoaşte căile Tale. Intru îndreptările Tale voiu cugeta, nu voiu uita cuvintele Tale. Cât am iubit legea Ta, Doamne. Toată zioa gândiria mea este. Mai mult decât pre vrăşmaşii miei m'ai înţelepţit cu porunca Ta, că în Sion [?] a mea iaste, Doamne. Mai mult

azi nu vor permite desfăşurarea în linişte a lucrurilor.

Revista „Pantainos", a patriarhiei de de Alexandria, după care luăm informaţiile crede în sinceritatea răspunsului bulgar şi aşteaptă doar „împrejurări favorabile". Ce anume împrejurări nu se precizează, din nici o parte şi e de înţeles. Patriarhia Constantinopolei, ajunsă azi într'o extrem de umilă stare materială şi chiar spirituală, vrea cu orice preţ să-şi menţie rolul de primat onorific şi pe mai departe şi deaceea face, la aparenţă, concesiuni, numai să-şi menţie poziţia. De altă parte, bulgarii, cari târăgănează lucrurile şi din cauza situaţiei lor politice faţă de Antanta balcanică, dar şi din molivul că nu le vine uşor, şi poate pe drept, să recunoască şi de azi încolo rolul de conducere spirituală patriarhiei care azi numără aşa de puţini credincioşi faţă de România, Jugoslavia, Bulgaria etc. Libertatea de acţiune de care se bucură aceste biserici lipseşte celei din Fanar. Ideea aceasta exprimată de bulgari şi şi de unii din presa românească, nu e în deosebi pe placul grecilor, cari întreţin această stare spirituală prin aceea că vor chiar mutarea Patriarhiei ecumenice la Athos, numai să rămână tot ei cei cari să dirijeze spiritualiceşte lumea ortodoxă, cum au pretenţia c'au făcut-o dealungul vremurilor. Şi totuşi o direcţie unică se impune, chiar dacă e anacronic şi imposibil s'o realizeze tot grecii. Să sperăm că viitorul imediat va aduce şi schimbarea aceasta.

(După „Πανταίνος", Februar 1935, „Messager d'Athènes", 17 Martie).

T. Bodogae

Nr. 3959—1935.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Părintele Iosif Suciu din Alun, decedat la 6 April 1935, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numărar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 4 Mai 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 4098—1935.

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Părintele Nicolae Huiu din Găinari, decedat la 10 April 1935, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc, au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numărar fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 4 Mai 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Istoria Bisericii *şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania*, vol. I (până la 1698), ed. II revăzută şi întregită şi cu 115 ilustraţii, de *Ştefan Meteş*, Sibiu 1935. Tip. Arhid. Un vol. de 596 pp. Preţul: 330 Lei (legat) şi 280 Lei (broşat).

Cartea anunţată şi mult apreciată în lumea intelectualilor dela noi, cuprinde în 14 capitole următoarea materie:

Viaţa creştină în Dacia. Biserica românilor până la aşezarea ungurilor. Biserica românilor din Ardeal până în veacul al 16-lea. Episcopiile româneşti din Ardeal. Relaţiile cu Ţările române în sec. 15—16-lea. Literatura şi arta religioasă română până în sec. 17. Mihai Viteazul şi bis. rom. din Ardeal. Biserica rom. până la mitropolitul Sava Brancovici. Bis. rom. din Maramureş, „părţile ungureşti", şi din Banat. Viaţa şi faptele mitropolitului Sava Brancovici. Biserica rom. din Ardeal până la unirea cu Roma. Relaţiile cu Ţările române în sec. 17. Literatura şi arta bisericească română din Ardeal în sec. 17. Situaţia preoţimii româneşti din Ardeal şi Ungaria până la unirea cu Roma.

Este o carte de istorie bisericească ardeleană unică la noi, a cărei lipsă se simţea de multă vreme.

Preoţii şi alţi cărturari, doritori să aibă această lucrare de mare valoare, să binevoească a se adresa către *Librăria Arhidiecezană*, Sibiu.

La Blaj s'a ţinut Marţi în 7 Mai sinodul celor 100 de clerici uniţi pentru alegerea celor 3 candidaţi dintre cari papa luând avizul guvernului român, va designa pe unul ca mitropolit al Blajului.

Ceeace-i curios, noul regulament pentru convocarea şi funcţionarea acestui sinod a fost fixat fără nici o avizare a guvernului. Guvernul român grăbit la intervenţii când e vorba de biserica neamului, pe care n'o lasă să facă nici măcar educaţia viitorilor preoţi, e cuprins de slăbiciune când e vorba de cultele minoritare, faţă de cari ar fi într'adevăr cazul să fie mai vigilent.

In ziarul „Curentul" găsim nostima explicaţie că Ministrul de resort nu ţine la „amorul propriu" de-a fi ţinut la curent cu evenimentele decisive din sânul bisericii unite.

Dar cum are să poată informa bine pe M. Sa Regele pentru a-şi da avizul când papa va voi să designeze pe unul din candidaţi ca mitropolit?

In ce priveşte rezultatul alegerii, observăm că nici un candidat n'a întrunit majoritatea absolută. Se vede cât de împărţită este preoţimea unită. Dacă n'ar fi ca sinodul provincial să fie ultimul for de alegere ar trebui să se facă balotaj.

„Noroc" că-i uşurează papa de această sarcină, *numindu-le* mitropolitul.

Facem aceaste reflexii fugare fără gândul de a ne amesteca în chestiunile interne ale uniaţiei.

Asociaţia cult.-religioasă „Ostea Domnului" din Eparhia Orăzii

Chemare

Cu binecuvântarea I. P. S. Sale Părintelui Mitropolit *Nicolae* al Ardealului şi P. S. Sale Păr. Episcop *Roman* al Orăzii, şi în baza art. 18 şi 19 din statut, se convoacă Marele Sfat (congresul) anual al „Oastei Domnului" din Eparhia ortodoxă a Orăzii pe ziua de *19 Mai, Dumineca Slăbănogului, 1935, la Oradea.*

Congresul va fi prezidat de P. S. Sa Arhiereul Dr. Andrei Mager Crişanul, vicar episcopesc, şi va decurge după un ales şi bogat program.

Se invită la acest congres Veneratul Cler şi poporul dreptcredincios din Eparhie, de asemenea toate asociaţiile surori şi ostaşii Domnului din toată ţara.

Cei ce doresc a lua parte sânt rugaţi să se anunţe din vreme fie direct, fie prin Oficiile parohiale la Oficiul protopopesc ortodox din Oradea sau la Comitetul de organizare, care îşi are sediul la Casa naţională din Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 11.

Preoţii şi ceilalţi intelectuali să comunice, dacă doresc să fie încartiruiţi la familii sau la hoteluri, unde să li se rezerve camere.

Ostaşii sânt rugaţi a veni în grupuri în frunte cu preotul local, având steagul oastei sau praporul bisericii şi placarde cu inscripţia comunei de unde vin.

Dumnezeu să ajute, ca acest congres al „Oştii Domnului" dela frontiera de Vest a scumpei noastre Românii să fie bogat în rezultate îmbucurătoare şi să însemneze o întărire puternică a acestei frontiere. Întărirea va rezulta din devotamentul nostru întreg pentru Mântuitorul Isus Hristos şi Biserica Sa, din dragostea curată pentru pământul Ţării şi Regele Ei, şi din îndemnuri stăruitoare la virtuţile şi faptele bune creştineşti. **Comitetul**

INFORMAŢIUNI

In preajma Sfintei mănăstiri brâncoveneşti dela Sâmbăta de sus s'a adunat şi anul acesta, în ziua de Vineri din săptămâna luminată, mulţimea credincioşilor din peste 60 de sate şi 5 judeţe. Cu tot frigul unei vremi cu ninsoare, poporul plin de cucernicie a ascultat sf. Liturghie, apoi sf. Maslu, slujite de P. S. Sa *Vasile*, arhiereul vicar dela Sibiu, cu asistenţa unui sobor de preoţi. A predicat frumos şi impresionant păr. prof. *Nic. Popoviciu*. După sfintele slujbe s'a ţinut adunarea Oştii Domnului, şi credincioşii au fost stropiţi cu apă sfinţită şi unşi cu untul de lemn sfinţit.

Incurajarea şi respândirea scrisului *românesc* este unul din scopurile *săptămânii cărţii*. Sânt trei ani de când am apucat acest sănătos şi folositor obicei, menit să desvoalte gustul pentru cetitul cărţilor de seamă româneşti. Vitrinele librăriilor vor expune mai pretutindeni cărţi, cu preţ redus, şi mai bune, — dar şi mai puţin bune. Vom alege din cele dintâi, şi ne vom feri de cele din urmă care, în interesul cetitorilor, nu merită atenţia lor.

† **Pr. Ioan Blaga.** In Joia sfintelor Patimi, după grele suferinţe, a încetat din viaţă, împărtăşit cu sfintele Taine, preotul *Ioan Blaga* din parohia Jibert, protopresbiteratul Cohalm, în etate de 68 ani ai vieţii şi 42 ai rodnicei sale păstoriri. Corpul neînsufleţit, al regretatului slujitor al sfântului altar, a fost aşezat în cripta familiară din cimitirul ortodox Jibert, în 27 April c. Sf. altar a derdut un devotat propovăduitor al cuvântului evanghelic, şi mai ales al faptei, biserica şi şcoala pe susţinătorul şi animatorul lor neînfricat, enoriaş pe părintele educator neîntrecut în cele religioase-morale, economice şi culturale, iar îndurerata familie un tată plin de abnegaţie şi jertfelnicie. Odihnească cu dreptii!

„Săptămâna copilului". Societatea *Pincipele Mircea*, urmărind cunoaşterea problemelor în legătură cu fiinţa copilului, organisează de câţiva ani, în cursul lunei Mai, o săptămână de propagandă: *Săptămâna copilului*. Anul acesta manifestarea se face între 12 şi 19 Mai.

Vestim de pe acum, că în curând apare de sub tiparul Tipografiei Arhidiecezane, Sibiu, **Cartea de Rugăciune,** *cuprinzând, alături de rugăciuni, şi cântări bisericeşti cu note.*

Cartea aceasta de rugăciune se publică sub deosebita îngrijire a I. P. Sf. Sale Mitropolitului **Nicolae** *al Ardealului, şi va fi cea mai completă carte de rugăciune, ce există în limba română. Impodobită cu măestre figuri, lucrarea va aduce folos şi bucurie credincioşilor.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 12 Mai 1935, va predica părintele *M. Neagu*.

Societatea „Frăţia Românească" de pe malul stâng al râului Ţibin din Sibiu, convoacă pe membrii săi în adunare generală pentru ziua de *19 Mai 1935*, ora 3 p. m. în Casa culturală din Sibiu, strada Lungă 15, (fosta şcoală primară). *Comitetul.*

Poşta redacţiunii

Gazeta dlui Z. Boilă nu este capabilă să iasă din atmosfera în care se complace. Ce să-i faci, omul are pasiuni atavice pentru fondurile de pensiuni. Despre al nostru s'au prezentat dări de seamă, an de an, la adunarea eparhială, alcătuită din trimişii clerului şi ai poporului. Dar despre fondurile eparhiilor unite nu se prezintă asemenea dări de seamă, deci avocatul Capitlului blăjan are bună ocazie să-şi plasese faţă de ele marele interes atavic faţă de asemenea chestiuni. Noi nu aşteptăm să înţeleagă nici importanţa unei capele şi a unei biblioteci în interiorul unui institut de educaţie a clerului, iar în ce priveşte Păltinişul, îi atragem atenţiunea spre **Stâna de Vale** a eparhiei unite a Orăzii, unde ierarhul de aceiaşi confesiune cu „România Nouă" şi-a clădit numai pe seama sa un palat somptuos, nu ca căminul nostru pus la dispoziţia publicului creştin. Nu ne aşteptăm să înţeleagă redacţia acelei gazete, că în biserica noastră ostodoxă există o administraţie cinstită a banului public, fiindcă îi lipseşte buna credinţă, cu desăvârşire. Noroc că ortodocşii ştiu cu cine au de-a face. Deci... înainte cu calomniile!

Nr. 102—1935. (10) 1—1

Concurs de licitţie

Consiliul parohiei ortodoxe române Gheorgheni-Ciuc, ţine la *27 Mai 1935* ora 3 p. m. în liceu, licitaţie publică cu oferte închise, pentru darea în antrepriză a continuării lucrărilor, respective terminării construcţiei bisericii.

Devizul iniţial de restul lucrărilor ş condiţiunile: la oficiul parohial. Garanţie 5% conform L. C.

Pr. **Aurel Negoescu**
paroh ortodox român

Stampile din cauciuc pentru oficii, pe lângă preţuri modeste, execută
Prima Fabrică Română de stampile
Oct. L. Vestemean
SIBIU, Str. Tribuei 14. Telefon 304
(7) 2—3

ANUNŢ

Tuturor oficiilor protopopeşti şi parohiale din arhiepiscopie

Având în vedere dispoziţiile testamentare ale fericitului mitropolit Şaguna precum şi regulamentele pentru administrarea Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, atragem atenţiunea oficiilor parohiale şi protopopeşti ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate şi tipărituri oficiale precum şi obiecte rituale şi cărţi bisericeşti să se procure dela Tipografia şi Librăria arhidiecezană.

Aceste aşezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale şi protopopeşti.

Consiliul arhiepiscopesc

A apărut:

EPICLEZA EUHARISTICĂ

de

Diaconul N. I. POPOVICIU

Preţul Lei 150·—

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţându-se preţul, plus spese postale Lei 15·— prin mandat postal.

Organizaţi Reuniuni de femei

decât toţi cei ce mă învaţă am înţeles, că mărturiile Tale gândirea mia iaste. Mai mult decât bătrânii am priceput că poruncile Tale am căutat. Despre toată calea rea am oprit picioarele mele ca să păzesc cuvintele Tale. Dela judecăţile Tale nu m'am abătut! Că Tu ai pus lege mie. Cât sânt de dulci gâtlejului mieu cuvintele Tale, mai mult decât mierea gurii mele. Din poruncile Tale am cunoscut, pentru aceasta am urât toată calea nedreptăţii. Făclie picioarelor mele e lauda (?) Ta şi lumină cărărilor meale".

Din aciastă lege sfântă şi poruncă dumnezeiască luminat se poate cunoaşte, precum la toţi pruncii şi la toate pruncele iaste nesmintit de lipsă ca negreşit să să ducă la şcoală. Acolo să să procopsească cu învăţăturile care fieştece creştin şi toată creştina trebue să le ştie, almintrelea nu sânt vrenici de a să chema creştini, şi a purta numele lui Hristos.

Părinţii nu pot face lucru mai plăcut lui Dumnezeu şi altă bunătate mai mare fiilor şi fiicelor sale, decât deacă pre copiii lor şi pre copile îi trimit la şcoală, ca acolo să înveţe legea lui Dumnezeu, apoi să înveţe datoria lui către Împăratu şi către patria (ţara) sa, ca adecă toţi pruncii şi toate pruncele, în tinereţele sale, să înveţe în şcoală, cum trebue să poarte grijă de suflet, de lucru cel nemuritor, care iaste mai scump la fieştece creştin şi la toată creştina decât lumea întreagă de vreme (ce) însuşi Mântuitorul nostru Is. Hr. aşa zice: „Ce foloseşte omului să capete lumea întreagă toată, de-şi va pierde sufletul său?" şi acel om e prăpădit şi perit de tot.

Aşijderea să să adape în şcoală pruncii cu învăţătura aceea, carele datorie are cum către împărăţia şi către patria (ţara) noastră, ce să fie la împărăţia şi patria (ţara) noastră de folos.

Inălţatu împăratu (Franţiscus primus, dintâi) prin părintescu său Decret crăesc dela Viena au Beci la 2 August 1824 Număru Póblico 2230 Studiorum 68, iar înălţatu crăesc Gubernium prin milostiva Sa judecată din Cluj sub 28 Deţember zisului an 1824 Număru Gubernial 12749 s'au îndurat cu tărie a porunci cât în tot satu au oraşu rumânesc negreşit să să ridice scoală rumânească pentru procopsirea copiilor şi a copilelor româneşti întru ştiinţele unui creştin şi unei creştine nesmintit să le ştie trebuincioase.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAŢIUNII"

Anul LXXXIII — Sibiu, 19 Mai 1935 — Nr. 22

BIBLIOTECA „ASSOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Apropierea anglo-ortodoxă

La sfârșitul acestei luni sosește în București delegația Bisericii anglicane să stabilească temeiurile de apropiere între cele două biserici creștine naționale: anglicană și ortodoxă română.

Vor participa în delegație patru episcopi anglicani, profesori de teologie și înalți dignitari bisericești, toți specialiști în problemele dogmatice, istorice și canonice, care privesc cele două biserici.

Anglicanii — de sigur — și prin această importantă delegație doresc să demonstreze marea importanță, pe care o atribue apropierii dintre cele două biserici.

Idealul unirii bisericilor creștine părea multora pecetluit pentru multă vreme în melancolicele mormânturi ale încercărilor nereușite de unire bisericească de până acum.

Rivalitățile dintre popoare, amintirea vie a suferințelor pe care unele altora și le-au pricinuit în decursul veacurilor, deosebirile de sânge și de limbă, la care s'au adăugat noianuri de prejudiții fatale oricăror încercări de apropiere, au adâncit veac după veac prăpastiile dintre biserici și dintre confesiuni. Nu e de mirat deci că multă lume consideră desbinarea Bisericii creștine definitivă și iremediabilă.

Totuși creștinii adevărați nu se pot împăca cu această situație. Biserica noastră continuă să se roage: *pentru unirea tuturor*. Ea nu poate abandona idealul pentru care Mântuitorul Hristos s'a rugat Tatălui ceresc în clipele cele mai solemne ale vieții Lui pământești. In fața desbinărilor dintre creștini, credincioșii adevărați din toate părțile trebue să fie cuprinși de durere și de căință și mai ales de râvna sfântă pentru restabilirea unității Bisericii.

Credincioșii adevărați și în împrejurările adverse de azi trebue să fie ca acei călători prin munți, când sunt împresurați de ceață, fac un popas până ce dispare ceața și pornesc din nou să ajungă pe culmile munților.

Primejdii cumplite amenință azi creștinătatea și bunurile ei spirituale. Aceste primejdii se țin lanț de multă vreme. Protestantismul a atacat Biserica. Raționalismul și Liberalismul veacului trecut au atacat creștinismul. Iar azi comunismul atacă *sufletul*.

O reacțiune spirituală generală e singura scăpare posibilă. Creștinătatea de azi constată cu mâhnire că Biserica catolică, vinovată în mare măsură de învrăjbirea creștinilor, se izolează dela acțiunea de unire bisericească, pornită în veacul nostru de către Biserica anglicană.

Această Biserică cu credincioși în toate continentele globului pământesc a pornit acțiunea de unire bisericească pe un plan nou. Ea mânecă dela ceeace e comun bisericilor și confesiunilor creștine iar nu dela ceeace îi diferențiază.

Unitate în diversitate e principiul ei, iar nu absorbirea și uniformizarea. Prin sistemul colaborării pe teren social și practic, a isbutit să organizeze trei congrese mondiale religioase, la Stockholm, Ierusalim și Lausanne, în fața cărora și cei mai sceptici au trebuit să recunoască progresul netăgăduit al încercărilor de unire și șansele lor de isbândă, în momentul ales de Pronia cerească.

Imboldul pentru reluarea încercărilor de unire bisericească a pornit din America, lumea nouă, în care trăiește un amalgam de popoare, pe care le unește viziunea din viitor a unei *turme cu un Păstor*. Ierarhii anglicani din America, adunați în conferența din Lambeth din 1920 au isbutit să determine pe cei 252 Episcopi anglicani prezenți să adopte în unanimitate rezoluția de a se adresa un *Apel către toate popoarele creștine*, în chestia unirii bisericilor. A fost un moment istoric acolo. Toți cei prezenți s'au ridicat în cucernică reculegere.

Un glas a început Doxologia fiind urmat de întreaga asistență. Aici este obârșia acțiunii de unire, începută și condusă de anglicani.

Unii au început să bănuească pe anglicani că vor să alcătuească un front comun în contra catolicilor. Anglicanii însă au pornit tratative și cu catolicii, prin lordul Halifax, prietenul până la moarte al arhiepiscopului Mercier al Belgiei.

Negocierile cu Ortodocșii ne interesează mai mult.

Acestea au înregistrat realizări importante.

Patriarhia de Constantinopol prin Sfântul Sinod, întrunit în Iulie 1922 a făcut declarația prin care consideră valide hirotoniile anglicane de Episcopi, preoți și diaconi: «întru cât posed tot ce e esențial și considerat indispensabil din punctul de vedere al «harismei» hirotoniei, provenite din succesiune apostolică».

Patriarhia ecumenică a ținut de a sa datorie să comunice și celorlalte biserici ortodoxe ale Răsăritului faptul asupra căruia a convenit. Orice deciziune a Bisericii ortodoxe devine act ecumenic numai prin acceptarea unanimă de către toate bisericile ortodoxe sau printr'o deciziune a unui Sinod ecumenic al întregului Episcopat ortodox. Patriarhia Ecumenică a comunicat decizia sa Patriarhiilor de Alexandria, Antiohia, Ierusalim și Bisericii Rusiei precum și bisericilor autocefale a României, Iugoslaviei, Cehoslovaciei, Bulgariei. Intre timp Patriarhia de Alexandria și cea de Ierusalim încă au recunoscut validitatea hirotoniilor anglicane.

Intre anglicani și ortodocșii greci și ruși s'au stabilit relații frățești. Cu biserica românească însă aceste relații vor putea începe abia de aici înainte. Anglicanii nu ne cunosc istoria nici situația prezentă, după cum nici românii nu cunosc anglicanismul în realizările lui.

Profesorul de istorie bisericească B. I. Kidd din Oxford în volumul al treilea al istoriei universale în cinci volume, apărute în 1927, expune istoria bisericilor ortodoxe în 540 pag. din cari numai cinci pagini pentru biserica noastră.

Fără cunoaștere reciprocă, problema unirii bisericești rămâne nedeslegată.

Datoria Bisericii noastre e ca și în acțiunea de apropiere și de relații externe să fie purtătoarea de steag a ortodoxiei moderne.

Pentrucă se tratează de un patrimoniu virtual, menit să potențeze forțile și să ridice valoarea de circulație a Bisericii noastre în lăuntru și în afară.

Tr. Scorobeț
asesor consistorial

Diferite feluri de moarte

Există mai multe feluri de moarte. Este mai întâi moartea *trupului* sau despărțirea sufletului de trup. Trupul, despărțindu-se de suflet, se întoarce, după cuvintele Eclesiastului, în țărâna din care a fost alcătuit și putrezește, iar sufletul se duce la Dumnezeu care l-a dat. (Ecl. 12, 7.) Cu privire la moartea trupească, Biserica noastră ne învață că ea este consecința păcatului original. Primul om a fost creiat de Dumnezeu nemuritor și numai în urma neascultării, Dumnezeu, drept pedeapsă, l-a făcut muritor, cum zice și sf. apostol Pavel: „Printr'un om a intrat păcatul în lume, și prin păcat moartea, și așa a trecut moartea la toți oamenii". (Rom. 5, 12.) Și ceva mai departe: „plata păcatului este moartea". (6, 23.) Prin urmare moartea trupului are de creator pe Dumnezeu și pe om, deopotrivă.

Patriarhul Avram a murit de această moarte, și cu toate acestea el n'a fost mai puțin viu. Dumnezeu, zicea Mântuitorul, nu este Dumnezeu al morților, ci al celor vii. (Mat. 22, 32.)

Este, după aceea, moartea *sufletului*, la care a făcut aluzie Hristos, când a spus; „Lasă morții să-și îngroape morții lor". (Mat. 8, 22.)

Un alt fel de moarte, foarte lăudabilă, este aceea despre care apostolul Pavel vorbește: «*De aceea omorîți mădularele voastre ale omului pământesc: desfrânarea, necurăția patima, pofta rea și lăcomia, care este o închinare la idoli*». (Colos. 3, 5.) Sau: «*Ceice sânt ai lui Hristas Isus, și-au răstignit firea pământească împreună cu patimile și poftele ei*». (Gal. 5, 24.)

Apoi mai există un ultim fel de moarte, care este un efect al celei de care am amintit mai sus, care are loc *prin taina sf. botez* și prin care noi răstignim pe omul cel vechi, pentruca trupul păcatului să fie desbrăcat de puterea lui, în așa fel ca să nu mai fim robi ai păcatului. (Rom. 6, 6.) Aceasta este moartea *păcatului*. Marele proroc David spune că ea este un adevărat isvor de fericire: „Fericiți sânt aceia cărora li s'au șters fărădelegile". (Ps. 32, 1.)

Odată cu venirea Domnului în lume, moartea sufletului, (cea veșnică) a fost desridicată, prin curățirea de păcat în apa botezului; moartea trupului s'a menținut însă din înalte motive pedagogice și educative. —

Să fugim de moartea care ne lipsește de adevărata viață, ear cât privește pe aceea care este comună tuturor oamenilor, să nu ne temem de ea.

Să ne dăm silința și să ne ferim de moartea *sufletească*. „Nu vă temeți de ceice ucid trupul, ear sufletul nu pot să-l ucidă, ci vă îngroziți și vă temeți mai curând de acela care poate și sufletul, și trupul să le piarză în Gheena". (Mat. 10, 28).

Nu ni-ar fi de nici un folos să trăim, dacă noi nu ne vom ostenì să atingem o viață de fapte bune.

Pr. **Ioan Ilie**

Prea Sfințitul Episcop Nicolae al Clujului

a împlinit vârsta de 80 de ani

In ziua de 17 Mai 1935, P. S. Sa Episcopul NICOLAE al Clujului a atins vârsta de patriarh, de mulți dorită și de puțini ajunsă.

In acest lung trecut, dat i-a fost venerabilului păstor de suflete să înfăptuească atât înainte de războiu în Arhidieceza Sibiului, cât și după războiu în reînființata Eparhie, al cărei prim episcop este, opere ce-i vor înveșnici numele de-a lungul generațiilor din toate vremurile.

P. S. Episcop Nicolae a reînviat vechea ctitorie a lui Ștefan cel Mare din nordul Ardealului. O muncă îndelungată și roditoare a pus în slujba bisericii și a culturii românești, ca dascăl, paroh, publicist, protopop și asesor consistorial, în urmă ca episcop, ale cărui bătrânețe le-a încununat cu monumentala catedrală dela Cluj și cu alte însemnate realizări.

Alături de Eparhia Clujului, întreagă biserica noastră şi întreg neamul românesc aduce astăzi urări de bine vrednicului chiriarh, care prin autoritatea, râvna, experienţa, şi mintea sa luminată a izbutit să realiseze atâtea planuri măreţe în refacerea şi reorganizarea bisericească şi naţională a poporului nostru.

Ne alăturăm dorinţelor fiilor duhovniceşti ai eparhiei Clujului, rugând pe bunul Dumnezeu ca pe Prea Sfinţitul Episcop Nicolae să-l ţină în fruntea eparhiei mulţi ani în sănătate deplină şi în aceeaş putere de muncă necurmată ca şi până acum.

Intru mulţi ani, Stăpâne!

Dela Adunarea eparhială din Sibiu

Şedinţa dela 7 Mai c.

In şedinţa ultimă a sesiunii, sub preşedinţia I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae*, asistat de P. S. Sa Arhiereul vicar *Vasile*, Adunarea eparhială a desbătut chestiunile privitoare la situaţia *fondurilor şi fundaţiunilor* centrale.

Raportorul comisiunii economice, dl *Silviu Olariu*, a citit raportul Consiliului arhiepiscopesc şi a prezentat propunerile acestei comisiuni, alcătuite din 3 persoane din cler şi din 6 mireni, între cari ca financiari specialişti au figurat domnii membri ai adunării *Ion Ghişe* şi *Silviu Olariu*. Această comisiune economică-financiară, în baza autorizaţiei şi a mandatului primit, *a controlat cu deamănuntul şi s'a convins de justeţa şi de exactitatea deplină a expunerilor Consiliului Arhiepiscopesc în toate chestiunile fondurilor şi fundaţiilor centrale.*

Intre alte realizări de seamă, s'au constatat următoarele:

I. Fondul de ajutorare preoţesc progresează în mod mulţumitor; averea fondului, la sfârşitul lui Decemvrie 1934, a fost de Lei 705.453, cu un spor de Lei 117.200 faţă de anul precedent.

II. Cu privire la înfiinţarea de instituţii, în cadrul realizării planului conceput de I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, s'au înfăptuit, în 1934, următoarele:

a) La Mănăstirea lui Constantin Brâncoveanu dela Sâmbăta de sus pictura deteriorată a bisericii a fost refăcută prin pictorul *Ion Mihail* dela Comisia monumentelor istorice şi s'a păstrat tot ce s'a putut din cea rămasă. Se construeşte, şi în scurt timp va fi complet terminat, drumul dela comuna Sâmbăta de sus până la Mănăstire. Pentru mărirea terenului acestei Mănăstiri, s'a cumpărat în 1934 dela stat o suprafaţă de 1 Hectar 7100 mp.

b) S'au continuat lucrările de construcţie *a capelei* şi *bibliotecii* Academiei teologice.

c) S'a pus peatra de temelie la construcţia unui *local*, propriu şi corespunzător, al Şcoalei normale „Andrei Şaguna", — local care va fi terminat în timp de 2 ani.

d) S'a luat iniţiativa înfiinţării în oraşul Sibiu a unei *Mănăstiri de maice pentru creşterea surorilor de caritate în duh religios* şi s'au făcut demersuri necesare, ca această instituţie, unică în cuprinsul ţării, să poată lua fiinţă cât mai de vreme.

III. La împrumutul de *înzestrare a ţării*, Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu a contribuit subscriind titluri în valoare nominală de aproape *două milioane* Lei.

IV. In cursul anului 1934 pentru bisericile din cuprinsul Arhiepiscopiei noastre s'au făcut donaţiuni în valoare totală de Lei **4.730.193,** deci cu Lei 707.944 mai mult, decât în anul 1933.

Donaţiuni mai însemnate au făcut:

1. Prefectura judeţului *Odorhei*, pentru parohia Odorhei . . . 180.000
2. Dl *Constantin Bursan*, deputat Bucureşti, pentru 16 parohii din protopopiatul Hunedoarei . . 103.000
3. Primăria oraşului *Diciosânmărtin*, pentru biserica din Diciosânmărtin 100.000
4. Primăria oraşului *Mediaş*, pentru biserica din Mediaş . . . 100.000
5. Primăria oraşului *Sighişoara*, pentru biserica din Sighişoara 100.000
6. Dl *Arsenie Stinghe*, Bucureşti, pt. biserica din Braşov-Tocile 100.000
7. Pr. *Nicolae Duma*, Deva, pentru biserica din Deva . . . 100.000
8. Ministerul *Agriculturii*, pentru biserica din Diciosânmărtin . 77.000
9. Primăria municipiului *Braşov*, pt. biserica din Braşov-Blumâna 60.000
10. Dl *Dr. P. Groza*, fost ministru, pentru biserica din Deva . . 50.000
11. Primăria judeţ. *Târnava-mică*, pt. biserica din Diciosânmărtin 50.000
12. Societatea *Copşa-mică—Cugir*, pentru biserica din Cugir . . 50.000
13. Societatea de gaz metan, *Diciosânmărtin*, pentru biserica din Diciosânmăritn 40.000
14. Dl *Nicolae Cheşcă*, pentru biserica din Târlungeni 32.000
15. **Societatea minieră „Mica"**, pentru casa culturală din Brad, pentru biserica din Ruda şi casa parohială din Valea-Brad . .1.393.450

V. Deosebită atenţie s'a dat organizării bisericii noastre din Săcuime, acordându-se din partea Consiliului Arhiepiscopesc ajutoare pentru zidiri de biserici şi case parohiale la mai multe parohii. —

Adunarea eparhială aprobând realizările acestea, prezintă I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae şi Consiliului Arhiepiscopesc, omagii de profundă recunoştinţă pentru munca depusă la înfăptuirile menţionate. Aceeaş Adunare învită Venerabilul Consiliu Arhiepiscopesc să trimită, în numele adunării, o telegramă de mulţumire dlui Primministru *Gheorghe Tătărescu* pentru solicitudinea înaltului guvern manifestată prin acordarea unui prim şi însemnat ajutor din partea statului român, în scop de a se ridica un local corespunzător pe seama Şcoalei noastre normale, care peste doi ani îşi serbează jubileul de un secol şi jumătate de existenţă.

In jurul noului proect al legii administrative. In proectul cel nou al legii administrative, votat înainte de Paşti prin surprindere la senat, se prevăd şi următoarele:

1. Din consiliul comunal al comunelor rurale fac parte ca membri de drept şi preoţii «*celor două biserici naţionale*».

2. La oraşele nereşedinţă fac parte din consiliul comunal, ca membri de drept, *un reprezentant al uneia dintre cele două biserici naţionale* şi un reprezentant al clerului aparţinător bisericii minoritare cu cei mai mulţi credincioşi în oraş. Ei sunt numiţi de prefectul judeţului.

3. La oraşele reşedinţă şi la municipii membrii de drept ai consiliului sunt: câte un reprezentant al „bisericilor naţionale" şi un reprezentant al bisericii minoritare cu cel mai mare număr de credincioşi din localitate sau judeţ. Ei sunt numiţi de ministerul de interne la recomandarea prefectului.

Constatăm în aceste dispoziţiuni câteva inadvertenţe cari nu trebue să capete putere de lege.

Conform Constituţiei şi Legii cultelor din 1928 biserica unită nu este biserică naţională, ci unul din cele 3 rituri ale bisericii catolice internaţionale, cu centrul de conducere şi de viaţă în Vaticanul care ştim că se afirmă ca extranaţional şi internaţional. Biserica unită însăşi a protestat în 1923 la ideea de-a fi numită în Constituţie biserică naţională (Unirea Nr. 12 anul 1923). Papa Pius IX a condamnat noţiunea de biserică naţională ca eretică, prin *Syllabus* în 1864.

Cum poţi numi membri de drept în consiliul comunelor şi oraşelor din România pe nişte servitori ai unui stăpân din afară de România, care ţine să-şi impună voinţa nu numai în chestiunile religioase, ci în toate?

Dispoziţiunea aceasta e cu atât mai primejdioasă, cu cât e întărită printr'o alta, reprobabilă şi în sine: cu aceea ca prefectul judeţului să poată *el* numi în consiliul comunal pe preotul care-i convine, fie pe cel al bisericii ortodoxe, fie pe cel al bisericii unite.

Dacă preotul în calitate de slujbaş al Bisericii e chemat să facă parte din consiliul comunal, prerogativa de-a alege pe cel mai apt pentru a o reprezenta nu aparţine prefectului, ci Bisericii. Dar aşteptăm ca Onor. guvern să asigure prin noua lege administrativă *singurei biserici naţionale* a României, aceleia care nu e numai la momentele de oportunitate *naţională*, ci se mândreşte să fi fost şi să fie totdeauna prin firea ei *naţională*, drepturile de prioritate de cari ea ştie să facă uz nu în favorul unor stăpâni din afară de România, ci numai în favorul neamului românesc.

*

Moartea mareşalului Pilsudski. — In Varşovia a încetat din viaţă viteazul soldat, conducător şi organizator al Poloniei, mareşalul *Iosef Pilsudski*, moartea sa provocând doliu naţional în întreaga ţară. In repetate rânduri bătrânul mareşal a vizitat România. Cu aceste ocazii şeful de stat polon şi-a manifestat totdeauna sentimentele de multă simpatie pentru poporul nostru. Intreaga Românie va păstra vie recunoştinţă memoriei ilustrului dispărut. Din partea Patriarhiei noastre, în numele clerului şi credincioşilor bisericii ortodoxe din regatul României, s'a trimis dlui primministru Slawek, la Varşovia, telegramă de condoleanţe ca omagiu adus decedatului mareşal.

* FOIŞOARA *

Paştile ortodoxe la Moscova

Paştile au fost, de data aceasta, mai sărbătoreşti decât în anii trecuţi. In Duminneca Floriilor, 21 April, numărul trecătorilor cu stâlpări sfinte era impresionant de mare în comparaţie cu al celor din anul trecut. Pe la jumătatea săptămânii patimilor, am aflat că nu se mai găseau, nici chiar cu valută străină, un număr de articole alimentare ce se consumă obişnuit de sfintele Paşti.

Noaptea Invierii. — Indatăce sunetele melodioase din clopotniţele bisericii „Adormirii" din Kremlin au bătut ora 11, — am pornit în oraş să vizitez aproape a treia parte din cele 50 (cincizeci) de biserici din Moscova, — cari erau deschise.

In oraş domnea atmosferă pronunţată de sărbătoare. Tramvaiele arhipline, duceau de data aceasta gloatele credincioşilor la slujbele Invierii. De-abia în câteva cazuri am izbutit să pătrund în interiorul bisericilor, din cauza aglomeraţiei: chiar şi în faţa celei mai mari dintre bisericile deschise — cea a Inălţării — nemai încăpând mulţimea, staţiona în massă compactă prin care nu puteai străbate.

Cădelniţele orientale grele, cântecele religioase vechi slavone, flacările galbene a mii de lumănările galbene, de ceară, glasurile profunde ale diaconilor, toate aceste impresii — în genere neplăcute pentru un polon, căci evocă amintiri de slavă ţaristă — de data aceasta au căpătat farmecul lor deosebit într'o atmosferă pioasă şi pătrunzătoare ca de catacombă. Coloritul acestei atmosfere îl măreau micile automobile speciale, care stăteau în coasta fiecărei biserici cu agenţi cari desigur controlau cuprinsul politic al suspinurilor adânci şi cuvioase.

Pe creasta anilor cari au trecut, am constatat mari schimbări; dacă în anii trecuţi erau printre credincioşi mai mulţi oameni bătrâni şi intelectuali, acum am constatat prezenţi, cam 60% feţe tinereşti şi 80% elemente fără 'ndoială proletare, muncitoare...

De sub cojoacele de piele şi de sub paltoanele simple, adeseori luceau gulere albe, iar majoritatea femeilor ascundea, sub pardesiurile modeste, tradiţionalele rochii albe de Paşti.

Muncitorii au sărbătorit de data aceasta Paştile, fără cea mai mică şicană, profitând din plin de hotărârile constituţiei sovietice, care garantează cetăţenilor, atât libertatea de conştiinţă, cât şi „libertatea propagandei antireligioase"; însă în noaptea Paştilor — cetăţenii au profitat mai mult de prima libertate decât de a doua, căci între ora 11 şi 2 din noapte (cât au ţinut slujbele) n'am observat nici o demonstraţie antireligioasă, în schimb am văzut, chiar în mâna *militarilor în uniforme*, — pască sfinţită!

In definitiv, dacă evoluţia prezentă a stărilor de aici, o să meargă paralel în toate domeniile, nu-i exclus faptul, ca peste câţiva ani s'auzim în bisericile (de pe întinsul Rusiei) tradiţionalele („mnohaia lieta") „mulţi ani" în cinstea conducătorilor regimului şi a „roşiei şi de Hristos iubitoarei armate".

Fiindcă religia, din ce în ce mai vădit, încetează de a mai fi periculoasă pentru starea de fapt a lucrurilor de aici, — devenind, în acelaş timp, o nevoie din ce în ce mai manifestată a masselor de pravoslavnici.

Intelectualii cunoscuţi pe cari i-am întrebat, despre sărbătorile Paştilor, mi-au răspuns: „Noi poate că n'o să le sărbătorim, dar proletariatul desigur".

Anturajul meu ortodox cel mai apropiat, în persoanele bunei gospodine „Aculina", cum şi a eminentului şofer pe care l-am considerat până acum „liber cugetător" — atât din punct de vedere al convingerilor, cât şi al manifestărilor — anturajul acesta s'a găsit în această zi de sărbătoare pe o platformă comună cu credincioşii declaraţi, cel puţin consumând tradiţionalele alimente de Paşti.

In împrejurimile cele mai apropiate ale Moscovei, pe care în ziua de Paşti — nu fără risc, în societatea unui comisar, — am izbutit să le vizitez, domnea o sărbătoare după chipurile cele mai clasice de dinainte de revoluţie.

Un băeţaş de vreo 12 ani, pe care într'un sat l-am întrebat de ce nu lucrează lumea, — s'a uitat la mine ca la un smintit şi m'a întrebat: „Da, ce, tu unchiule, eşti nebotezat? Nu ştii că azi sânt Paştile? Hristos voscrese!" (Hristos a 'nviat). După acest răspuns şi, cu el, am închis reportajul.

(Reportajul corespondentului dela Moscova: Otmar, al oficiosului guvernului polon «*Gazeta Polska*», apărut în numărul 122 de Sâmbătă 4 Mai 1935 al numitului ziar).

Varşovia. **R. R.**

Din vremuri apuse

[2] Documente vechi

Comunicate de Pr. **Candid Muşlea**

[Urmare]

Din cele mai sus înşirate limpede se cunoaşte, precum iaste aspră poruncă dela Dumnezeu, dar avem şi straşnică poruncă atât dela Inălţatu nostru împărat Franţiscus primus (Franţisc întâi) cât şi dela înălţat crăesc Gubernium, ca fieştece tată să-şi trimită pre fiii săi şi pre fiicele sale în şcoală, ca la şcoală în tinereţele sale să înveţe legea cea creştinească a Mântuitorului nostru Is. Hr., apoi să înveţe şi datoria sa către împărăţia şi către patria (ţara) noastră, almintrelea tot omu neascultător, care adică nu-şi dă pruncii şi pruncele sale la şcoală, atât într'această viaţă trecătoare prin domnii deregătorii locului, cât şi mai vârtos prin Dumnezeu în ceealală lume aspru se vor pedepsi, după cum curat spune a dooa poruncă sfântă în cuvintele acestea: „Dumnezeu cearcă păcatele părinţilor neascultători în feciorii şi în fetele lor până la a treia şi până la a patra sămânţă, dar face Dumnezeu milă până la a mia sămânţă cu oamenii cei plecaţi, care adecă ţin, ascultă şi împlinesc poruncile lui Dumnezeu.

Probleme, fapte, comentarii

E. Esclangon: Zece lecţiuni de astronomie, în româneşte de Pr. *Candid Muşlea* şi *Stelian Mărculescu*, profesori, Braşov. Atelierele „Adevărul" S. A. Bucureşti, pp. 130. Preţul 120 Lei.

E. Esclangon, directorul observatorului din Paris şi membru al Academiei de ştiinţe din Franţa, a cuprins în paginile acestui volum 10 frumoase şi instructive lecţiuni de astronomie. Se crede că, dintre toate ştiinţele, astronomia a frământat încă din cele mai îndepărtate vremi minţile oamenilor. Frumuseţea cerului înstelat, a soarelui, a lunii în nopţile senine, albastrul boltei cereşti, pe care zilnic le contemplăm, n'au putut lăsa pe om indiferent, ci i-au atras privirile şi i-au pus o mulţime de probleme de gândire.

Aşa că ştiinţa cerului este cea dintâi care s'a născut. Cu mii de ani înaintea erei creştine, egiptenii, asirienii şi caldeenii se ocupau cu astronomia şi ştiau să precizeze anumite chestiuni astronomice.

In prezent, mai ales de vreo câteva decenii încoace, studiul astronomiei a luat avânt considerabil, desvoltându-se mai ales pe baze ştiinţifice.

Autorul, personalitate competentă şi cu vaste cercetări personale în domeniul astronomiei, îşi propune să clarifice, în această valoroasă lucrare, câteva concepţii din ştiinţa astronomică modernă.

Aşa, bunăoară, ca să nu amintesc decât pe cele mai de seamă subiecte, în lecţia I. tratează despre importanţa astronomiei, rolul ei în ştiinţă, filosofie şi civilizaţie; II. nesfârşita întindere a sistemului solar în univers; VII. sistemul solar, planetele, vârsta pământului; IX. energia şi materia, evoluţia universului, trecutul şi viitorul lui.

La sfârşitul expunerilor, autorul îşi pune întrebarea: care este soartea universului şi „dacă reprezintă el o stare de permanenţă inalterabilă a ansamblului mijlociu al elementelor care populează spaţiul, sau, dimpotrivă se îndreaptă către un sfârşit deosebit de forma sub care ne apare azi?" (pg. 121). Şi ajunge la concluzia că aceste întrebări sânt tot atâtea enigme care poate vor rămânea pentru totdeauna necuprinse de ştiinţa omenească. (122).

„Viaţa omenirii, comparată cu aceea a lucrurilor cerului, nu este decât o fulgerătoare licărire, o secundă pierdută în imensitatea timpurilor, în cursul căreia totalitatea universului nu poate desvălui ochilor ştiinţei omului decât schimbări insensibile"... (pg. 121).

Cele zece lecţiuni sânt precedate de o prefaţă a dlui prof. *Coculescu* dela universitatea din capitală şi urmate de încheiere ale dlui I. Moşoiu, directorul liceului ortodox român din Braşov.

La traducerea acestei lucrări au ostenit păr. Muşlea şi dl Mărculescu, profesori la liceul „Şaguna" din Braşov. Se vede că clipele plăcute ce le procură lectura acestei cărţi i-au determinat la această muncă de tălmăcire. Păr. Muşlea, ca vechi şi iscusit profesor de limba franceză, este cunoscut de altfel şi din activitatea sa de istoric al bisericii din părţile braşovene pe care P. C. Sa o depune cu zel la excelenta revistă braşoveană „Ţara Bârsei".

Traducerea este făcută în stil limpede şi atrăgător. Cartea, însoţită de 21 de planşe, poate fi citită cu aceeaş plăcere atât de specialişti, cât şi de oricare alt intelectual. Ne facem o datorie recomandând-o cu stăruinţă, în deosebi tinerilor liceeni din clasa VII-a reală, cărora le poate servi ca un preţios auxiliar la manualul lor de astronomie. Ear dlor traducători, cari au avut bunăvoinţa de ni-au dat-o pe româneşte, le exprimăm sincere mulţumiri.

*

Supărări cari nu costă mult. — Câţiva preoţi din Bucureşti, cari huzuresc în fericirea cumulardă de-a fi şi profesori, s'au adunat în zilele trecute pentru a protesta că guvernul ţinând seama de situaţia lor atât de rentabilă, le-a micşorat puţin veniturile. După imprecaţii nestăpânite la adresa episcopatului, C. preoţi şi profesori au propus între altele ca toţi preoţii să refuze ridicarea salariilor. De sigur numai ale celor preoţeşti cari sunt mai mici, nu şi ale celor de profesori. Cum ar putea suporta acest lucru preoţimea care nu încasează şi alt salar, nu s'au întrebat Cuc. preoţi-profesori. Bine că sunt C. Lor asiguraţi.

*

Biserica şi şcoala. — Excelenta revistă culturală, *Libertatea* din *Bucureşti*, sub direcţia dlui *I. Gigurtu*, membru al Adunării eparhiale din Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu, constată (în Nr. 9 din 5 Mai c.), scriind despre *Biserică şi şcoală*, următoarele:

Armata, fără pregătire sufletească nu se poate înfăptui. Mintea o pregăteşte şcoala, sufletul biserica. Pentru şcoli am făcut clădiri, dam am neglijat învăţământul superior. Nu putem avea şcoli primare bune, fără un învăţământ universitar serios şi profesorii pătrunşi de rolul lor. In primul rând, conştiinţiozitate ştiinţifică, apoi exemplu de datorie, exemplu de seriozitate în viaţa privată, contact cu studenţii pentru a le forma educaţiunea. Ceeace se petrece cu studenţimea noastră, este dovadă că nu există o legătură între ei şi profesori; profesorii nu pot influenţa orientarea studenţilor şi vina nu e a celor din urmă. Din întâmplare, am citit un protest al unor studenţi, contra înlocuirei dlui Constantinescu-Iaşi, profesor la Faculatea de teologie din Chişinău, ateu şi comunist. Nu m'a mirat protestul, poate studenţii nici nu ştiu de ce e vorba; românul e îngăduitor, îl roagă cineva să semneze, semnează. Atenţiunea mi-a fost atrasă de faptul că se protestează contra obscurantismului; dnul Constantinescu-Iaşi ar fi un luptător contra obscurantismului. Adică cum? Dsa ateu, crede că locul lui e să fie profesor la Facultatea teologică, şi că e cinstit ca la această Facultate să inducă în eroare sufletele tinerilor doritori de lumină? Ceeace e interesant însă, este că se consideră credinţa şi biserica ca rămăşiţe care îşi datorează însă existenţa, numai „obscurantismului". Sântem foarte curioşi să ştim ce citesc aceşti tineri studenţi, ce cultură au, ce profesori au ascultat, de oarece ar trebui să ştie că *azi cei mai mari oameni de ştiinţă din Franţa sânt credincioşi*, că teoria evoluţionistă a lui Darwin e azi cu totul perimată, că în general ştiinţa a evoluat atât de mult încât toate ipotezele, pe cari se bazeau teoriile ştiinţifice acum 30—40 ani, au căzut fiind înlocuite, că noile explicaţiuni şi în general spiritul ştiinţific nu elimină credinţa. Că mulţi din părinţii bisericei, sfinţii dela începutul creştinismului, erau cei mai cunoscuţi oameni de ştiinţă pe vremea lor. Biserica este azi poate neînţeleasă şi chiar anacronică, însă numai pentru semidocţi, nu pentru cei cari au pătruns-o şi pentru oamenii cu spirit ştiinţific adevărat.

Statul de azi nu numai că nu se ocupă destul de biserică, dar o împedică chiar în desvoltarea ei. Statul a luat bisericei întreaga avere, lăsată ei de credincioşi, pentru că pe acele vremuri bisericile şi mănăstirile aveau un rol important, în alcătuirea socială, Era de datoria statului să îngrijească, să ia asupra lui cheltuelile cultului, şi aceasta cu precădere pentru Biserica ortodoxă pentru că secularizarea s'a făcut asupra averilor ei. Statul nu-şi face datoria, bisericile sunt cele mai multe construite de credincioşi, iar slujitorii altarului sânt plătiţi ca cei mai umili funcţionari ai statului. In alegerea pentru scaunele episcopale, interesele politice covârşesc, în cele mai multe cazuri, pe cele ale bisericii, şi trebue să recunoaştem că progresul făcut de biserica noastră în ultimele decenii, în asemenea condiţiuni, poate fi considerat ca o adevărată minune. Insă, aşa cum este azi, ea nu corespunde decât poporului şi oamenii cu adevăraţi culţi cari îi cunosc misterele, pentru cetăţenii oraşelor, pentru aşa numita clasă mijlocie, biserica a rămas o tradiţie, ea nu mai satisface nevoile ei sufleteşti şi nici nu se impune lor că o necesitate. Cum această clasă joacă un rol hotărâtor în conducerea statului, asupra ei trebue să cadă atenţiunea marilor Chiriarhi. Fără a se atinge de cult, care este acelaş, pentru totdeauna, el trebue făcut însă cu toată pătrunderea oficiului ce împlineşte. Biserica se adresează sufletului, ea trebue să activeze asupra lui; în timpul cultului, omul trebue să aibă sensaţii de înălţare, sensaţii care îl apropie de fiinţa superioară. Aceste sensaţiuni nu se pot obţine decât dacă slujitorii cultului sânt pătrunşi şi cunosc misterul ce oficiază. Dacă statul nu va înţelege că aceşti slujitori ai credinţei trebue retribuiţi astfel ca să poată duce o viaţă corespunzătoare, atunci biserica va trebui să ia iniţiativa să umple această lipsă dela datorie, a statului şi suntem siguri că nu credincioşii se vor opune la o măsură justificată şi aplicată cu dreptate. In primul rând, un popor credincios, — credinţa este secretul popoarelor nordice, lipsa de credinţă adevărată stă poate la baza calvarului din istoria poporului german, — apoi şcoala ca element producător de cunoştinţe sănătoase şi necesare, şi atunci vom avea elementele pregătite pentru o armată bună. Statul va trebui să recunoască a nu-şi fi făcut datoria şi a nu şi-o fi putut face, lipsind de continuitate în acţiunea sa şi de directivele generale cari formează temelia rostului său. Sărbătorile sfintelor Paşti, care au trecut, ne-au adus iar în contact cu cultul şi ni-au sugerat cele de mai sus. Am fi fericiţi, dacă mulţi din credincioşi ar fi simţit la fel. Atunci, când un mare număr de oameni simt în acelaş ritm, se formează o ambianţă, care se impune şi celorlalţi, de aceea nu trebue neglijată nici o acţiune, cât de mică, care are ca scop înfăptuirea unui lucru bun, sau deslusirea unei cunoştinţe întunecate. Să nu se creadă că acţiunea izolată este perdută, fiecare în cercul lui poate face mult bine, adunat la un loc, constitue progresul. Numai aşa se explică progresul acestei ţări, acest popor optimist vrea să trăiască mai bine, — cu toate greutăţile ce i se pun în cale, el tot merge înainte. Progresul lui, evident, nu-l recunosc o categorie de oameni politici, pentrucă ei nu înţeleg cum e el posibil fără concursul lor şi poate adeseori contra

---

Deci prin aceasta cu tărie tare se întimă (porunceşte) Cucerniciilor Voastre ca acest a nostru cuget protopopesc în Sfânta Scriptură şi în părinteştile preaînaltele porunci crăeşti şi gubernialiceşti întemeiat, formos (?) mintian să-l scrieţi în parohialu său protocol a comisiilor, şi din acel a său parohial protocol în trei Dumineci una după alta următoare în biserici, nu numai să-l cetiţi, ci pre înţeles să-l şi tălmăciţi parohianilor săi, apoi în toată forma să vă siliţi ca fieştece poporan nezmintit să-şi trimită copiii săi şi copilele sale la şcoală, spre a putea învăţa în şcoală, cât să cunoască pre Dumnezeu, să ştie datoriile sale către împărăţia şi către patria (ţara) noastră, că între toate zidirile lui Dumnezeu omu iaste făptura cea mai cinstită şi cea mai frumoasă alui Dumnezeu, precum luminat mărturiseşte profeta (prorocu) şi împăratu David cele ce în psalmu a optilea versurile 7, 8 şi 9, zice: „Şi l-ai pus pre dânsu (adecă pre omu) preste lucru mânilor Tale, Dumnezeule! Toate le-ai supus supt picioarele lui, omului: oile şi boii, toate încă şi dobitoacele câmpului, pasările cerului şi peştii mării cele ce străbat cărările mărilor".

Lângă aceasta. (?)

De vreme ce în şcoală lucrătoru, ori ispravnicu iaste însuşi Normal Dascăl, iară singur casă de şcoală fără de Normal Dascăl nu foloseşte, aşa Cucerniciile Voastre neîncetat să îndemnaţi pre parohialnicii săi, cât Normal Dascălului locului să dea încuviinţată simbrie, ca cu cinste să poată trăi, căci Normal Dascălu iaste persoană publică, adecă om în dere(gătorie) de obşte aşezat, şi slujaşte lui Dumnezeu, la împărăţia şi patria (ţara) noastră, şi pentru aceea după osteneala lui cea multă şi pentru folosul cel mare carele face tuturor oamenilor atât în cele sufleteşti, cât şi în cele trupeşti, iaste cu adevăr vrenic de a căpăta cuviincioasă plată dela părinţii pruncilor, ca să aibă de unde vieţui cu cinste, almintrelea dacă Normal Dascăl(ul) nu va avea hrana cea de toate zilele, şi veşmintele cele trebuincioase, lesne se poate întâmpla, cât acel Normal Dascăl să-şi piardă inima au râvna de a învăţa pre copii şi pre copile, adecă Normal Dascăl tare se întristează şi-şi leneveşte deregătoria de a învăţa pre pruncii şi pre pruncele, pentru că nu are cele de lipsă şi atuncia groaznice păcate fac însişi părinţii pruncilor, căci opresc simbria învăţătorului său, despre care însuşi Cucerniciile Voastre preoţii locului veţi avea a răspunde, că de nu ar fi Normal Dascăli, nici preoţi, nici alţi judecători (?) domni, nici alte căpetenii negreşit trebuincioase am avea, şi atunci foarte mare rătăcire s'ar afla între noi oamenii, ar fi vai de noi pământenii. Precum Cucerniciile Voastre a noastră această dojană protopopială cu adevărat în 3 Dumineci în biserică o aţi publicăluit (vestit) şi anumit în care 3 Dumineci această poblicaţie (vestire) aţi împlinit şi că normal şcoală în parohia sa aveţi, apoi învăţătorului de copii şi de copile de acolo îndestulată simbrie aţi făcut, cât acela Normal Dascăl ca persona publică din făcuta plată cu cinste să poată trăi, Cucerniciile Voastre offitiosa relaţie (dregătorialicească sa arătare) în scris veţi avea către mine după săvârşita publicaţie (vestire) mintean negreşit a o aşterne.

Al Cucerniciilor Voastre
Zărneşti, Vineri 30/18 Dec. 1825.
bon voitori
(ss) **Bratul Baiul m. p.**
Protopopu Braşovului

Un act din April 1827:

Cinstiţilor parohi! — Marţi sub 4/16 Ianuarie a acestui an 1827 am fost poftit eu cu cuvântu pe Directoru dela Contumaţie (lazaretu) Branului, cinstitu Domnu Iosefus Mangesius ca pe toţi preoţii romaneşti din acest protopopiat, iar mai ales pe Presbiterii de dinsus de Bran, precum şi pe celelalte feţe bisericeşti să le lase a trece pela poarta Contumăţii din Bran, şi să nu le ţiie oprite ca pe alţi mireni, până când să deschide poarta Branului la contumaţia. Prelăudatu Domnu Contumaţial-Director Iosefus Mangesius tot în mai sus zisa zi, adecă Marţi la 4/16 Ianuarie 1827, au binevoit cu rostru (gura) său a-mi responde că pe preoţii romaneşti, pe ludimagistri (învăţători de prunci), pe cantori, pe sacristiani (nemţeşte: Gotesman, aut Gociman) pe campanatori (clopotari) şi atuncia, când să va afla poarta închisă la linia Branului, îi va lăsa să treacă, adecă va porunci ca să li se deschidă poarta la Contumaţia Branului, şi nu-i va ţinea la poarta de acolo opriţi ca pe alţi mireni, însă Presbiterii (Preoţii) şi celelalte mai sus numite feţe bisericeşti când vreau de dinjos de Bran să meargă dinsus de Bran, şi la linia Branului e poarta închisă, atunci să intre direpţ la lăudatu contumaţial Director Domnu Iosefus Mangesius, şi să spue cugetu său că vreau a merge dinsus de Bran, şi poarta de acolo se află închisă, şi domnia sa va porunci de se va deschide, şi va trece persoana bisericească; iar când de dinsus de Bran cugetă aut în satu Zârneşti la acest Scaun protopopesc, aut airea să călătorească, atuncia asemeneaşi să trimită pe cineva la Prealăudatu Domnu Contumaţ Director Iosefus Mangesius, ca să arăte că vrea a trece dinjos de linie şi poarta se găseşte închisă, şi domnia sa iarăşi va porunci a se deschide şi va lăsa a trece în jos persoana bisericească, numai să nu nemereasca tocma atuncia, când mănâncă slujitorii domnii Sale, adecă slonarii, căci timp de mâncare trebue să aibă şi acei slujitori dela Contumaţia (ungureşte: lazaret) vel slonar.

Acest beneţeţium (bonifapt) acum căpătat, atât Frăţiilor Voastre, cât şi celoralalte feţe bisericeşti locale spre plăcuta ştiinţă se face cunoscut, şi rămân

A(l) Frăţiilor Voastre

Zărneşti di(e) Miercuri(i) 18/6 Aprilie 1827.

Benevolus (bunvoitor)
(ss.) **Bratul Baiul**
Protopresbiter Corone[nsis]

voinţei lor. Dacă statul s'ar mărgini la frumoasele lui atribuţiuni de-a garanta ordinea şi avutul cetăţenilor, de-a asigura buna împărţire a justiţiei, de-a susţine şcoli bine organizate cu profesori conştienţi şi a încuraja biserica în acţiunea ei, pentru a avea cetăţeni conştienţi şi gata să-şi apere ţara, atunci ar merge mult mai bine la toată lumea. Teama că ne cotropesc străinii dacă nu se iau măsuri, nu justifică măsurile luate, de oarece nu s'a încercat lipsa lor. Mie mi-e teamă că nu ne lipsim de aceste măsuri, tocmai de teamă că s'ar dovedi inutilitatea lor. Intreaga activitate a statului concentrându-se asupra intereselor materiale, este natural că tot ce nu are contact direct nu aceste interese, să cadă pe planul al doilea, şi astfel dintr'o greşală de concepţiune iniţială, tindem spre mizerie şi riscăm destrămarea autorităţii statului prin neglijarea principalelor lui atribuţiuni.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Marţi, în 14 Mai c., la Bucureşti, pentru rezolvirea unor chestiuni bisericeşti; ear Vineri, 17 Mai, s'a înapoiat la reşedinţa Sa.

„Serbătoarea copilului". Societatea „Principele Mircea", filiala Sibiu, sub înalta ocrotire a M. Sale Reginei Maria, organisează, cu prilejul „Săptămânii copilului", o serbare cu program variat şi interesant, Duminecă în 19 Mai 1935, în sala Teatrului din Sibiu. Inceputul la ora 5 d. a. Bilete se vând la Librăria Poporului, în strada Mitropoliei, şi la cassă.

Deputat român. Minoritatea română din Iugoslavia şi-a ales în 5 l. c. un reprezentant în parlamentul dela Beograd. In cercul electoral, cel mai reprezentativ românesc, Alibunar, întrunindu-se delegaţii românilor din toate unghiurile Banatului iugoslav, au isbutit să aleagă, cu un frumos număr de voturi (4375), pe candidatul român *Dr. Alexandru S. Butoarcă*, director al ziarului Nădejdea din Vârşeţ. Alegătorii leagă nu puţine nădejdi de activitatea *unicului* deputat român în parlamentul iugoslav.

Manifestaţie culturală. Ni se comunică: **Societatea corală „Sf. Gheorghe" din Agnita, sub conducerea preotului Emil Pora, a dat în seara de 5 Mai c., în sala „Plugarilor români" din *Rupea* (Cohalm), un reuşit concert cu bucăţi de compozitori de-ai noştri. A făcut cea mai bună impresie asupra numerosului public ţinuta coriştilor, cu disciplina, preciziunea şi măestria arătată în executarea cântărilor religioase şi a celor poporale. Rar s'a auzit în comună un cor de ţărani şi ţărance atât de îngrijit organizat şi dirijat. Corul şi părintele dirigent au fost călduros felicitaţi.**

Intâlnire colegială. *Absolvenţii din anul 1925 ai Academiei teologice «Andreiane» din Sibiu prin aceasta sânt chemaţi la întrunirea colegială de 10 ani, pe ziua de Marţi, 2 Iulie, 1935, ora 8 în Academia teologică. Orce corespondenţă în această privinţă să se adreseze subsemnatului diacon:* **Ioan Dinu,** *Sibiu, arhiepiscopia ortodoxă. Rog pe iubiţii colegi să-şi anunţe sosirea.* — **I. D.**

Caterisire. **Preotul Elemir Călugăru din parohia Ferice, eparhia Oradea Mare, a fost caterisit pentru grave abateri dela credinţa şi disciplina bisericească.**

In interesul minorilor. In numeroase oraşe ale ţării se văd pe străzi minori cerşind şi colindând prin localuri publice şi prin prăvălii. Camera de muncă dela Timişoara a avut buna idee să înfiinţeze un control poliţienesc asupra acestui fel de minori, pe cari îi dă la meşteşuguri; ear pe cei fără căpătâi îi internează.

Jocurile de noroc oprite. Ministerul de justiţie a adresat parchetelor din ţară o circulară, unde se arată că, potrivit dispoziţiilor legii, publicate în M. O. din 15 April 1935 *pentru reglementarea jocurilor de noroc* pe bani sau fise (marcă de plată), aceste jocuri sânt oprite în cafenele, restaurante, berării şi orice localuri publice sau pieţe, târguri etc., precum şi în comunele rurale. Sânt interzise de asemenea şi jocurile mehanice (ruletă, cutii mehanice etc.) în orice localitate din ţară, afară de cele arătate în legea citată.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 19 Mai 1935, va predica părintele protopop *Em. Cioran;* ear Marţi 21 Mai (Constantin şi Elena) părintele consilier *Tr. Scorobeţ.*

Cereţi, dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, cartea acum apărută:

ISTORIA BISERICII şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania, — lucrare datorită distinsului scriitor şi istoric **Ştefan Meteş.**

Intelectualii noştri, preoţi şi mireni, precum şi bibliotecile poporale, au prilej de-a procura această preţioasă carte ce li se recomandă cu toată căldura.

Nr. 4992—935 Ep. 1—1

Se caută lemne de foc

Consiliul arhiepiscopesc ortodox din Sibiu are nevoie de 110 stânjini lemne de foc esenţă fag, de prima calitate şi neplutite.

Amatorii de a furniza aceste lemne vor înainta oferte în scris până la *1 Iunie a. c.* la Consiliul arhiepiscopesc ortodox în Sibiu, unde se pot vedea condiţiunile şi se dau informaţiuni.

Sibiu, 14 Mai 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Anunţ de licitaţie

In urma hotărârii consiliului parohial ortodox român din Odorhei, în şedinţa sa din 14 Mai 1935, şi în baza aprobării Prea Veneratului Consiliu arhiepiscopesc de Alba-Iulia şi Sibiu cu Nr. 2537 din 6 April 1935 se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de *9 Iunie 1935* ora 11 a. m. se va ţinea licitaţie publică cu oferte închise şi supraoferte verbale, pentru darea în intreprindere a zidirii bisericii ortodoxe române din oraşul de reşedinţă Odorhei, în capele ortodoxă din palatul prefecturii.

Planul, devizul şi caetul de sarcini se pot vedea în orce zi la Oficiul parohial ortodox român din Odorhei.

Licitaţiunea se va ţinea în conformitate cu art. 88—110 din legea asupra contabilităţii publice.

Toate persoanele care doresc a lua parte la această licitaţie, vor depune pe lângă oferte şi o garanţie provizorie de 5% din valoarea furniturii, care va fi completată de către adjudecatarul licitaţiei la încheerea contractului la 10% sub formă de garanţie definitivă.

Cheltuelile de deplasare la faţa locului pentru licitaţie privesc pe antreprenorii respectivi.

Antreprenorul care va lua lucrarea, este obligat a suporta cheltuelile împreunate cu planul şi devizul acestei clădiri.

Odorhei, la 15 Mai 1935.

Preş. cons. parohial: **Seb. Rusan** paroh ortodox român. Epitropia: **J. Nica**

[11] 1—1

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Au apărut:

Cântările liturgice
pentru cor mixt, publicate de
Timotei Popovici
profesor de muzică la şcoala normală „A. Şaguna" şi dirigintele corului mitropolitei

Ediţie nouă primenită. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. — Preţul Lei 200.

„FRUMOASA", intreprindere industrială de lemne s. a. din PETREŞTI

CONVOCARE

Domnii acţionari ai s. a. „Frumoasa", intreprindere industrială de lemne, din Petreşti, prin aceasta se convoacă la

a XI-a adunare generală ordinară

care va avea loc la sediul societăţii în Petreşti în ziua de 7 Iunie 1935, la ora 3 p. m. cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Deschiderea adunării generale.*
2. *Raportul Consiliului de Administraţie şi al Comitetului de Cenzori.*
3. *Bilanţul pe anul 1934.*
4. *Darea absolutorului.*
5. *Alegerea Consiliului de Administraţie.*
6. *Alegerea Comitetului de Cenzori.*
7. *Eventuale propuneri.*

Domnii acţionari, cari vor să participe la adunarea gererală, sânt învitaţi a depune acţiile la cassieria societăţii din Petreşti, cel puţin cu trei zile înainte de adunare

Petreşti, la 4 Mai 1935.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE

Activa Contul Bilanţ la 31 Decemvrie 1934 Pasiva

Cassa în numerar		73.565·—	Capital societar		900.000·—
Fabrica şi instalaţiuni		884.485·—	Fond de rezervă		119.125·—
Imobile		100.000·—	Fond pentru creanţe dubioase		216.330·—
Lemne de foc		3.823·—	Cont Transitoriu		105·009·—
Lemn rotund		3.088.165·—	Creditori		12.051.896·—
Marfă fasonată		4.672.539·—			
Articole tehnice		53·908·—			
Debitori		4.326.610·—			
Perdere: 1933	68.743·—				
„ 1934	120.522·—	189.265·—			
		13.392.360·—			13.392.360·—

Cheltueli Contul Profit şi Perdere Venite

Cheltueli generale		690.143·—	Beneficiu brut		721.138·—
Abscrieri		220.260·—	Perdere: 1933	68.743·—	
			„ 1934	120.522·—	189.265·—
		910.403·—			910.403.—

Petreşti, la 31 Decemvrie 1934.

Pentru contabilitate:
Toma Preiss m. p.

Verificat şi găsit conform cu registrele.

Comitetul de supraveghiare:

Sergiu Medean m. p. preşedinte.

Ioan Muntean m. p.

Iuliu Gazdik m. p.

(10) 1—1

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 26 Mai 1935 — Nr. 23

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ANDREIANĂ" SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Case parohiale

(=) Traiul nestingherit, în împlinirea neîntreruptă a datoriilor pastorale și misionare, este condiția principală pentru celce vine, însoțit de nădejdile și iluziile tinerețelor, să-și ocupe postul de paroh într'o comună.

Case parohiale, — nu departe de biserică, având confortul lor, fie chiar limitat în cadre cam smerite, dar cel puțin neprimejdioase pentru sănătatea gazdei, — vor întări în toată vremea silințele slujitorilor altarului în munca și truda lor apostolească.

Lipsa acestui fel de adăposturi la sate a fost, și mai este, adânc simțită în eparhiile bisericii noastre, pe lângă toate jertfele mari materiale aduse de păstoriți.

In Arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu avem astăzi, — cum s'a arătat în recenta adunare eparhială, — *abea 292 case parohiale* în cele aproape șapte sute de parohii. In decursul anului precedent, 1934, s'au clădit în Arhiepiscopie case parohiale în *opt* parohii, și anume în: Mihai Viteazul, Odorhei, Beșa, Gurarâului, Berghin, Balșa, Cernatul de jos și Homorod-suseni.

Cum se explică numărul mic de 292 case la cele aproape șapte sute de parohii ale eparhiei?

Dreptcredincioșii noștri atât din Arhiepiscopie, cât și din celelalte eparhii ale mitropoliei ardelene, cărora în trecut ca și astăzi biserica li-a acordat frumoase drepturi, n'au întârziat a se gândi și la datoriile, tot așa de frumoase, împreunate cu aceste drepturi; — și astfel, bani grei, adunați din sărăcia lor, s'au cheltuit în scop să se înalțe edificiile **școlare** ale bisericii noastre, care nu putea admite nici decum să-și peardă școala amenințată de foștii stăpânitori de altă lege și de altă limbă.

Edificiile școalelor noastre confesionale *formează proprietatea* **Bisericii**, și ele ar avea să slujească astăzi, — când biserica este deocamdată lipsită de școalele avute, — drept case parohiale, unde preotul va putea adăposti și *biblioteca parohială*, împreună cu *arhiva*, în condiții mult mai favorabile, decât în casele luate cu chirie.

Adunarea eparhială dela Sibiu se ocupase, în 1931, cu arzătoarea cauză a edificiilor școlelor confesionale; ear Consiliul arhiepiscopesc, luând în dreaptă cumpănire necesitatea de a dispune de case parohiale în cât mai multe parohii, învitase organele parohiale ca, acolo unde se poate, edificiile școalelor noastre să fie decretate de case parohiale.

Pasul acesta n'a dat, întru toate, resultatul dorit.

Statul, instalându-se în edificiile noastre confesionale, le deține mai departe pentru instruirea copiilor locuitorilor fără deosebire de religie și naționalitate.

Astfel, pe lângă toată scumpirea vieții și alte neajunsuri, va trebui ca parohiile noastre, în atitudinea lor de creștinească resemnare, să dovedească earăș că, gata de jertfă, stau la culmea chemării, manifestându-și încrederea și ascultarea și oferind sprijinul moral și material întru resolvirea cât mai grabnică și cât mai folositoare a problemei caselor parohiale. —

In altă ordine de idei, înălțând asemenea locașuri, pe seama preoțimii noastre, nu însemnează câtuși de puțin, că Biserica ortodoxă română din Ardeal s'a lăpădat sau se lapădă de moștenirea școalelor sale.

Se recunoaște și se repetă de persoane marcante ale neamului, că biserica ortodoxă română este așezământul care de veacuri a ținut vie și a apărat neclintită conștiința națională; — prin urmare, zicem noi, cu atât mai vârtos este necesar ca, la adăpostul acestor înalte și binevoitoare încheeri, biserica aceasta să fie ajutată, nu împiedecată, în acțiunea sa de realizare a obținerii drepturilor ce nu se prescriu.

Valoarea școalei confesionale române, în viața poporului nostru, o pot micșora sau tăgădui numai necunoscătorii *comorilor credinței ortodoxe*, și nu aceia cari, în norma lor de judecată, se orientează după astfel de criteriu.

Eată precizări, formulate în interesul superior al țării și neamului nostru.

Nu părăsiți vatra! — *Ministerul muncii a învitat, prin circulară adresată eparhiilor noastre, să se ia măsuri ca preoțimea, prin mijloace potrivite, să lămurească poporul satelor asupra greutăților, primejdiilor și mizeriei la care se expun ceice, părăsind vatra, se duc după lucru la orașe.*

Când autoritățile laice îș înțeleg astfel menirea și cer mijlocirea bisericii în interesul sătenilor, cari trebue feriți de părțile rele ale orașelor, nu putem decât să ne bucurăm și să îndemnăm preoțimea noastră să-și îndrepteze grija către ceice intenționează, fără țintă și fără bună socoteală, să-și părăsească satul și să înmulțească și mai mult mizeriile orașelor.

Pentru înzdrăvenirea vieții satelor nici o lucrare nu trebue să ne fie prea grea.

*

Ostașii Domnului, în număr de câteva mii, din eparhia Orăzii, s'au întrunit Dumineca trecută în congres, condus de P. S. Sa Arhiereul *Andrei* Crișanul, președinte onorific și de dl *Pompiliu Dan*, președintele activ al „Oștii Domnului" din această eparhie.

După serviciul religios, săvârșit dimineața în bisericile ortodoxe din oraș și Velența, și după sfânta liturghie în sobor celebrată în catedrală, a urmat o impresionantă procesiune, cu prapori și preoți în frunte, spre biserica din cetate, unde s'a deschis congresul, prin cuvântul rostit de Prea Sf. Arhiereu Andrei, care a spus și următoarele:

Oastea Domnului, ca un izvor subpământean, a răsărit acum 13 ani, și de atunci și-a tot sporit apele dela un hotar la altul.

E o mișcare de înviorare creștină ce vine de jos în sus. Oastea Domnului e ca grăuntele de muștar, ce este mai mic decât toate semințele, dar când a crescut, este mai mare decât legumele și se face pom încât vin pasările cerului și se sălășluesc în ramurile lui.

Țara românească întregită e pe cale de a devenì iarăși țară adânc creștină. De jur împrejur, ca firele plecate de furtună, sufletele apăsate de răutatea vremii se înalță spre Hristos. Tineretul nostru s'a grupat sub steagul pe care stă scris numele Lui. Rândurile celor ce vor să guste pe Domnul, cresc; numele de ostaș al lui Hristos este și el luat din sfânta scriptură: «ia-ți spada ta de suferință ca un bun ostaș al lui Isus Hristos» (2 Tim. 23). Când vorbim deci de ostași ai Domnului, ne gândim la creștinii cari iubesc pe Hristos mai pe sus de toate și luptă în cele dintâi rânduri pentru înstă-

---

* FOIȘOARA *

Vechiul Testament în românește

In lucrarea „Un congres biblic românesc" tânărul autor își exprima încă în 1914 dorința caldă de-a vedea generația secolului nostru dăruită c'o Scriptură înveșmântată într'o haină demnă de veacul al 20-lea. Poate n'a aflat înțelegerea cauzei la forurile de mai sus, poate îi lipsiau cei câțiva împreună lucrători energici, destoinici și indispensabili la o asttel de înfăptuire. Nu știm. Dela 1920 încoace, urmașul de scaun al arhiepiscopului Șaguna, e mereu preocupat de „pânea cea de toate zilele" a poporului său. A contemplat o comisie care sub supraveghierea I. P. S. Mitropolit *Nicolae* avea să îngrijească tipărirea în ediție revizuită a Bibliei fericitului Șaguna. Tipărirea avea să înceapă... și „să hrănească cu Duhul și lumina lui Hristos sufletul dornic de învățătură sfântă al clerului și poporului credincios". Referințe materiale au împedecat realizarea în grabă a acestui gând mântuitor. Totuși bucuria noastră e legitimă văzând că trebuința sufletească simțită atât de arzător este pe cale de a fi satisfăcută prin jertfa adusă la altarul bisericii noastre de I. P. Sf. Mitropolit Nicodim al Iașilor și cu împreunăostenitorii Părinți: V. Radu și Gala Galaction, profesori la facultatea de teologie a universității din Iași. — Cuvântul dumnezeesc s'a tipărit în românește în multe rânduri. Primele lucrări religioase sunt biblice. Ele sunt întoarceri de pe textul Scripturii. Adevărat că puține au o individualitate proprie, de cele mai multeori se reproduce acelaș text. Totuș fiecare contribue într'o măsură mai mult sau mai puțin trainică la înțelesul evoluției scrisului — biblic în românește.

Iată necesitatea de-a releva, fie chiar în calitatea unui indicator bibliografic, pe cele mai de preț dintre producțiunile afiliate titlului sugerat în fruntea acestui articol. Vechile întoarceri se făcură de obicei de pe slavonește, grecește, iar uneori și de pe jidovește. Ca orice lucru începător, primele traduceri sunt mai puțin iscusite. Ele rămân de multeori sclave literei, iar înțelesul textului trece pe planul al doilea. Dintre scrierile biblice cartea care s'a bucurat de-o mai largă popularitate, este Psaltirea. Ea s'a tradus și tipărit mai mult. Astfel chiar șirul bibliografiei biblice a V. T. îl deschid c'o Psaltire, cu **Psaltirea** cuprinsă în manuscrisul ce odinioară făcea parte din biblioteca **dela Scheia** a lui D. C. Sturdza-Scheianul. Astăzi manuscriptul este proprietatea Academiei române. Numirea „Psaltire"... este prea îngustă deoarece cuprinde, în afară de 150, respectiv 151, psalmi, și Exod cap. XV (Cântarea lui Moise); Deut. cap. XXXII (a 2-a cântare a lui Moise); I Regi cap. II. (cântarea Anei); Avacum cap. III (Cântarea lui Av.); Is. cap XXVI 9—20 (Cântarea lui Isaia); Iona cap. II 2—10 (Rugăciunea lui Iona în pântecele peștelui); Dan. III 2—67 (Cântarea celor trei tânări); Luca I. 46—55 (Cântarea Mariei); Lc. I 68—79 (Cântarea lui Zaharia) și simbolul de credință numit atanasian.

La alcătuire va fi avut un oarecare amestec și vre-un călugăr romano-apusean, cum crede dl profesor S. Pușcariu (în Ist. lit.), sau a lucrat acolo un nepriceput în materie de dogmă. Dovadă este în privința aceasta simbolul Atanasian strecurat în manuscriptul dela Scheia. Psaltirea scheiană, sau cel puțin acel exemplar de pe care s'a tradus, a avut la bază textul grecesc, dovadă numărul și ordinea Psalmilor. In istoria fixării textului biblic, Psaltirea scheiană, scrisă într'o românească destul de îngrijită pentru selolul al XV-lea,[1] a avut o influență bogată. Nu numai că Psaltiri tipărite i-se aseamănă, ba unele îi urmează întocmai. Astfel între textul Psaltirii scheene și între cel tipărit de **diaconul Coresi** la 1577 este o foarte mare asemănare, dacă nu e chiar identic. Adevărat că în cazul acesta cuvintele lui Coresi din prefață rămân o enigmă, întocmai cum nesigur este locul unde s'a tipărit Psaltirea dela 1577. De numele lui Coresi se leagă și alte Psaltiri românești. Astfel istoria îi atribue Psaltirea tipărită la 1568, alta la 1570. Drumul deschis de diaconul din Brașov începe a fi bătătorit. Din 1580 datează o Psaltire slavo-românească, al cărei autor este necunoscut. Psaltirea se afla înainte de războiu în biblioteca muzeului din Moscova. Astăzi Dumnezeu știe ce drumuri va fi apucat.

[1] 1482.

pânirea în ţara noastră a «împărăţiei lui Dumnezeu».

Oastea Domnului este o mlădiţă crescută în grădina bisericii noastre ortodoxe, şi ea nu poate avea trăinicie decât vieţuind în sânul bisericii şi în duhul ei. Iată pentruce Oastea Domnului nu poate trăi decât în biserica ortodoxă; când zic «ortodoxă», înţeleg duhul vechi apostolic, crucea de pe Golgota, mormântul Domnului, adierea ţării sfinte, cari trăesc aşa de viu în biserica noastră; dar mai înţeleg: mormintele părinţilor noştri, fumul de tămâe în bisericuţele de lemn (izvoare ale jertfei şi rezistenţei noastre), viaţa trăită de noi pe aceste plaiuri după voinţa lui Dumnezeu, ortodoxie, haina sufletului nostru românesc, nu cea împrumutată dela alţii. In sânul acestei biserici «ostaşul nu se simte stingher», ci împreună cetăţeni ai sfinţilor şi casnici ai lui Dumnezeu, ne-am întâlnit ostaşi din eparhia Orăzii, — grăniceri nu numai ai ţării, ci şi ai bisericii strămoşeşti, nu ca să ne mândrim, ci ca să ne îmbărbătăm şi să împrumutăm puteri, să mulţămim Tatălui ceresc pentru tot ce a făcut pentru noi. E o fericire să ne simţim sub oblăduirea unui rege iubitor de Hristos, precum însuşi mărturiseşte, convins credincios, cel dintâi rege ortodox al ţării; sub sceptrul Său drumul nostru aici pe pământ e ferit de suferinţele de odinioară. Asigurându-l de neţărmurita noastră dragoste şi supunere, îi dorim domnie lungă şi glorioasă! Impăratul împăraţilor, Domnul Isus Hristos, să-l ocrotească şi povăţuiască spre a face din ţara noastră o Românie, creştină ortodoxă şi fericită. —

P. S. Arhiereu Andrei Crişanul îşi încheie cuvântarea, îndreptându-şi gândul către: capul bisericii noastre strămoşeşti, Preafericitul patriarh *Miron*, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit *Nicolae*, patronul şi îndrumătorul mişcării „Oştii Domnului“ şi către preaveneratul şi înţeleptul episcop *Roman* al Orăzii, cu binecuvântarea căruia se ţine acest congres.

Părintele *Gh. Secaş*, dela Sibiu, aduce binecuvântarea I. P. S. Sale mitropolitului Nicolae al Ardealului, spunând că a venit să fie martor la această manifestare românească şi duhovnicească. Luptând luptă dreaptă pentru apărarea drepturilor noastre sfinte, slujim pacea pământească mai mult decât alţii.

Dl Pompiliu *Dan*, preşedintele activ al asociaţiei, expune activitatea desfăşurată în cuprinsul eparhiei Orăzii de această asociaţie. Una din realizările de frunte ale „Oştii Domnului“ este bucătăria populară, de unde îşi capătă hrana trupească zilnic sute de nevoiaşi. Ostaşii Domnului au contribuit la întreţinerea acestei bucătării, donând în cursul celor trei ani 22 mii lei.

La ora 4 s'a ţinut a doua şedinţă a congresului, tot în curtea bisericii din cetate. Diferitele coruri ortodoxe au dat un concert religios.

Probleme, fapte, comentarii

O carte de mare preţ. — Ven. Consiliu eparhial ortodox român din Arad recomandă pentru procurare, sub titlul de „O carte de mare preţ“, volumul: **Istoria Bisericii româneşti din Transilvania,** de **Ştefan Meteş,** cu următoarele cuvinte:

Decurând a apărut la Sibiu lucrarea cu titlul de mai sus, o operă de mare valoare istorică şi culturală românească, incadrată în rândul celorlalte valoroase publicaţii ce apar acolo, sub călăuzirea autorităţii bisericeşti. Lucrarea se întinde până în prag de fatala desbinare religioasă a uniaţiei, şi va avea de urmare încă un volum, ce se va tipări încurând, ajungând cu firul expunerii istorice până la zilele noastre.

Autorul, care e P. C. Sa Păr. Ştefan Meteş, n'are trebuinţă de a mai fi făcut cunoscut, după prodigioasa şi temeinica sa activitate istorică. Cel mult despre cartea sa recentă trebue să dăm câteva scurte lămuriri:

Cartea sa cuprinde 16 capitole, începând dela viaţa creştină în Dacia, utilizând tot ce s'a scris până acì cu privire la trecutul românesc, cultural şi bisericesc. Alta notă a lucrării sale este că a reuşit într'un chip foarte fericit să arate legăturile de tot felul, ce au existat între noi şi fraţii de peste Munţi, şi astfel lucrarea sa ofere bazele sufleteşti alè înţelegerii multor datorii din cele politice, ale zilei.

E o carte unică în felul ei, care şi până acì a cucerit, mai ales în pătura intelectualilor, şi ar trebuì dusă cât mai adânc în şcoale şi în pătura poporului şi în toate bibliotecile parohiale, fiind scrisă absolut potrivit din toate punctele de vedere.

Cartea mai are marele avantaj de a cuprinde, în ilustraţiile sale multe, toată viaţa românească, fiind vorba de cultura bisericească şi de operele sale.

*

La congresul Ligii culturale, ţinut Duminecă în Cernăuţi, preşedintele dl prof. *N. Iorga*, în ovaţiile unanime ale asistenţei, a spus, la sfârşitul discursului său de deschidere, următoarele:

Când nu e naţie cât de inferioară care să nu-şi reclame locul în lume, — cum am crede... că numai noi sântem osândiţi să fim veşnic săracii şi desmoşteniţii pământului, în care am împlântat cei d'intâi **plugul** *şi am pus cei d'intâi* **crucea** *în vârful unei clopotniţe?*

Orcine poate pretinde să i se respecte religia pe care i-au transmis-o înaintaşii. Dar, a face parte dintr'un stat fără a simţi pentru dânsul, fără a-i admite necesitatea, e un act de rău cetăţean. Dacă ai curaj, ia arma contra statului, — şi sufere, dacă eşti învins, soarta fatală a învinşilor! Dar, a da statului numai o supunere aparentă şi adeseori mai puţin decât atâta, e un act de viclenie şi de laşitate. —

Eată un subiect de meditaţie pentru cei vizaţi!

*

Reforma statului român. In revista dirijată de dl *Leon Proca*, sub numirea de „Gândirea Economică“, — ce apare în Cernăuţi cu preţios material şi informaţii în chestiuni financiare şi economice, nu mai puţin şi morale, — se relevă în numărul din urmă (Mai-Iunie 1935) problema reformei statului român, în mersul său spre consolidare.

Autorul articolului, dl director al revistei, L. Proca, arată rezumând că această reformă implică cunoaşterea necesităţilor poporului; ear factorii, reprezentanţi ai voinţei sale, au datoria să urmărească de aproape nevoile poporului. Combătând revoluţia, şi sprijinind evoluţia, articolul spune:

Intre remediile ce trebue aduse formei statului nostru este şi descentralizarea... Intocmirea constituţiei care naşte regiunea, pare să aibă ceva revoluţionar, totuşi numai pe calea autonomiei provinciale sântem in stare să reorganizăm administraţia ţării, şi „revoluţionarul“ nu este, în fapt, decât integrarea normalului în locul arbitrarului. In acest fel se descongestionează şi parlamentul ţării, care iroseşte azi vremea în desbaterea unor chestiuni provinciale ori locale, fără prea multă competinţă...

Ca încheere: „Nu vrem să distrugem democraţia ci să o „modernizăm“ adaptând-o stărilor economice, politice şi sociale actuale. Vrem să înlocuim arbitrariul prin respectul voinţei naţiunii, dându-i posibilitatea să-şi spună cuvântul pe cale de referendum, oridecâteori constată că interesele sale sânt precupeţite. Inlocuirea guvernanţilor, răi administratori, pe căile legale, indiscutabile şi imediate. In acest scop preconizăm funcţiunea permanentă a suveranităţii populare, pe calea sufragiului universal, iniţiativei şi referendumului şi descentralizarea. Adaptarea regimului politic condiţiunilor specifice regionale (economice, sociale, culturale). In acest sens şi numai aşa concepem reforma statului român.“

*

Congresul studenţilor creştini. — Din cercurile studenţimii noastre se comunică unele precizări în legătură cu congresul naţional studenţesc, ţinut în primăvara anului curent la **Craiova,** în capitala Olteniei. Astfel, Centrul studenţesc creştin din Chişinău constată, în organul său oficial „Gândul Neamului“, următoarele:

Congresele studenţeşti, e bine să ne mărturisim slăbiciunile, erau, până acuma, pentru mulţi colegi, cel mai nimerit prilej de plimbare, excursii şi distracţii: «*Mergem la congres — ne distrăm*». Desbaterile n'au interesat decât o mică parte din congresiştii veniţi acolo să caute altceva decât distracţii... Congresul dela *Craiova* a stabilit o metodă nouă de lucru: disciplina creatoare.

Ceice s'au adunat la Craiova nu s'au dus pentru distracţii, ci pentru altceva, mai nobil, mai sfânt: pentru unirea mistică a sufletelor lor. Congresul dela Craiova a depăşit pe toate celelalte. Sufletele s'au unit unele cu altele, inimile au bătut în acelaş ritm şi cântecele au avut aceeaş melodie.

Cuvinte nu se pot găsì pentru a putea exprimà simţămintele celor aproape 5000 de studenţi.

Cu toate acestea opinia publică, ţara şi neamul, n'a aflat nimic din exaltarea mistică a congresului dela Craiova.

Reprezentanţii presei au stropit manuscrisele cu lacrimi, dar n'au avut grija să toarne pe ele şi cerneala încălzită cu inimile ce-au palpitat 3 zile în capitala Olteniei. Cei care se ostenesc să umple pagini întregi cu aspecte dela procesele cutărui criminal, n'au binevoit să arate opiniei publice decât reportagiile reci ale oricărui congres. Ori, congresul studenţesc dela Craiova n'a fost congres în sensul celor obişnuite. A fost congresul unei conştiinţe. Şi *aşa* trebuia să se spună!

Azi când, în loc de strigăte şi de plimbări, s'au discutat formulele de realizare practică a unor deziderate vechi, şi noui în acelaş timp, aceeaş presă a tăcut.

Tăcerea însă nu poate să mai continue. Adevărurile mai curând sau mai târziu vor ieşì la iveală. Le vor auzì şi văile, şi munţii.

Congresul naţional studenţesc dela Craiova a fost semnalul.

Către sfârşitul vieţii literare a lui Coresi apare în Orăştie „Palia“. Sub numele de **„Palia dela Orăştie“** se cunoaşte traducerea făcută la o mică parte din V. T., în românească localitate de pe malul stâng al Mureşului. Numele „Palia“ înseamnă vechea, şi este prescurtarea numirii greceşti ce se dă cărţilor sfintei Scripturi a V. T., şi nu cum scrie regretatul Dr. Iosif Popovici: „Palia adică cele cinci cărţi ale lui Moise“.[2] Pentru întâia dată foloseşte numirea Palia apostolul Pavel. Astfel în scrisoarea a II-a către Corinteni vorbind la cap. III 14 despre legământul cel Nou (κοίη διαθήκη) îl opune celui Vechiu pe care-l numeşte παλαια διαθήκη. „Palia“ a apărut în Iulie 1582 „în cetate în Orăştie... cu ştirea lui Bator Jicmon voevod al Ardealului“. Spesele de tipar le-a suportat Francisc Gesti „vestitul vitéz ales hotnoj al Ardélului şi ţării ungureşti“. Acest comandant militar îşi avea reşedinţa în Deva şi se vede că se bucura de mare trecere în cercul contimporanilor, deoarece autorii traducerii dedicară lucrarea lor acelui mecenate. Partea tehnică s'a făcut sub îngrijirea diaconului Şerban, „meşterul mare a tiparelor“, şi sub a diaconului Marien. Tipăritura cuprinde primele două cărţi ale V. T. Facerea şi Eşirea. In prefaţă traducătorii ne informează că au dat „pre limba românească cinci cărţi ale lui Moise prorocul şi patru cărţi ce se cheamă ţrstva şi alţi proroci câţiva“. Aceste cărţi deşi s'au tradus, n'au văzut însă lumina zilei. Manuscriptele vor sta prin cine ştie ce unghier nebănuit şi ar fi o plăcută surpriză aflarea restului din acest preţuit document biblicoliterar. Dl *Iorga* susţine (la pag. 96 din Istoria literaturii până la 1688) că s'a găsit lângă Oradea un manuscris, care dă urmarea din Palia, iar *Haşdeu* a tipărit în „Cuvente din bătrâni“ un fragment din Levitic. Dacă manuscriptele, din biserica Lazuri (Bihor), semnalate de V. Mangra[3] sunt într'adevăr din Palia, atunci posedăm din acea veche traducere şi fragmente din cărţile împăraţilor, Cartea lui Daniel şi din Tovie. Iniţiatorul traducerii din Orăştie a fost Mihail de Turdaş episcopul Românilor din Transilvania trecuţi la calvinism. Lucrarea s'a făcut sub supravegherea sa, i-au stat însă într'ajutor mai mulţi bărbaţi versaţi în ştiinţa sfintei Scripturi. După informaţiile pe care ni le dă prefaţa colaboratori au fost „dascălul de dăscălie al Sebeşului“ Efrem Zakan, — profesor (probabil) la o şcoală de învăţători în localitatea amintită; Ştefan Herce „propovăduitorul Evangheliei lui Hristos“ în oraşul Kavaran Sebeşului; Moise Peştişel „propovăduitorul evangheliei în oraşul Lugojului“ şi cu Achirie „protopopul varmeghei Hunedoarei“. Traducerea s'a făcut „cu mare muncă din limba jidovească şi grecească şi sârbească“. Sprijinit pe aceste cuvinte dl profesor Iorga crede că traducerea s'a făcut de pe slavoneşte, iar Dr. I. Popovici susţine că nu de pe limba jidovească, dar nici din cea grecească, ci „din ungureşte“...

Imi place să cred că traducătorii vor fi lucrat după indicaţiile pe cari ni le dădură în prefaţă. Se poate că pentru comparare să fi avut la îndemână şi vre-un text unguresc. Altcum ce rost ar fi avut indicaţia pusă în fruntea traducerii: „tradus din jidoveşte, greceşte şi sârbeşte“. Este greu a presupune că toţi traducătorii vor fi cunoscut limba jidovească, dar nu e exclus ca dintre doi preoţi, un protopop şi un profesor de şcoală normală să nu fi cunoscut unul câte puţin limba ebraică. Alegerea acestor persoane se va fi făcut de episcop pentru motivul că aceia aveau cunoştinţele necesare unei traduceri. Nu tradează cumva numele Efrem Zakan o origine jidovească? Efrem e nume pe care-l întâlnim des la evrei, iar evreescul Zakan însamnă barbă (Barbu). Zakan poate fi un prozelit, care prin contribuţia adusă la realizarea traducerii va fi făcut o afacere băneasca demnă de origina sa. Ungurismele din Palie se pot explica şi pe altă cale. Glosarul ardelenilor e peste tot încărcat de ungurisme. Se zice şi azi, în 1935: nu sunt în clar cu chestiunea acasta (Nem vagyok tisztában); nu fac (ei) destul datoriilor lor (nem tesznek eleget kötelességeiknek); barşon (în loc de catifea); tist (în loc ofiţer); caută bine afară (jól néz ki) etc. Cele câteva ebraisme „carne“, (în loc de trup) „Şilo“ (la Fac. 49, 10) etc., păstrate în Paliă, ne fac să putem presupune că între textele consultate va fi fost şi unul evreesc.

Cu Palia dela Orăştie se închee tipăriturile secolului al 16-lea. Veacu următor este inaugurat prin tipărirea unor Psaltiri slavoneşti. Astfel se tipăreşte din porunca lui Matei Vodă Basarab cu binecuvântarea arhiepiscopului Teofil mitropolit al ţării, de egumenul Meletie Macedoneanul în anul 1637 Psaltirea slavonă la Govora; alta este Psaltirea slavonească tipărită de călugărul Ştefan din Orhida în aceeaş localitate la 1641 şi Psaltirea slavonească din Câmpulung dela anul 1650, tipăritura lui Dionisie Eclisiarhul. Intâia tipăritură, românească la V. T., din acest secol este **Psaltirea dela Bălgrad,** (Alba-Iulia), A apărut în 1651 cu titlul ebraic: „Sefer Tehilim Psaltirea ce se zice, cântarea, a fericitului proroc şi împărat David...“ In afară de psalmi tipăritura mai cuprinde cântările lui Moise. După predoslovie, traducerea s'a făcut: „cu mare socotinţă din izvod jidovesc... şi a celor 72... cu îndemnarea şi porunca denpreună cu toată cheltuiala măriei sale George Racoţ craiul Ardealului... metropolit fiind Simion Ştefan“. Numele traducătorilor nu se cunoaşte. *I. Onciul* crede (în Introducere la V. T.) că traducerea s'a făcut înainte de tipărire, iar editorii şi-au

[2] Anal Acad. Ser. II tom 33 p. 517.

[3] V. Mangra: Cercetări istorice-literare [Buc. 1896] p. 19.

✝

Prea Sfinția Sa Dr. Grigorie Gh. Comșa

Episcopul Aradului

In momentul când ziarul nostru se găsește sub presă, și în parte tipărit, aflăm cu profundă jale adormirea în Domnul a Prea Sfințitului Episcop **Dr. Grigorie Comșa** *al eparhiei Aradului, Ienopolei, Hălmajului și al părților anexate din Banatul Timișan.*

Tinărul și vigurosul Arhipăstor, după grele suferințe de câteva săptămâni, purtate cu creștinească resemnare și împlinindu-și, până în ultimele clipe, cu toată conștiința, înalta misiune, a trecut la cele veșnice astăzi Sâmbătă în 25 Mai 1935 în anul al 46-lea al vârstei.

Se împliniseră, în ziua de 3 Mai 1935, **zece** *ani când Sinodul electoral al văduvitei dieceze a Aradului, condus de I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, a ales cu însufletire în scaunul vacant al eparhiei Aradului pe tinărul, doctor în teologie și în drepturi,* **Gheorghe Comșa.** *Actul hirotonirii sale întru arhiereu a fost săvârșit în catedrala noastră din Sibiu, în 14 Iunie 1925, de către I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae cu conlucrarea Ierarhilor Vartolomei al Râmnicului Noului Severin, Iosif al Caransebeșului și arhiereul Filaret.*

Scurtă i-a fost păstorirea; dar dragostea sa de Dumnezeu și de oameni, dragostea sa de muncă neîntreruptă lasă după sine semne de remarcabile progrese în eparhia condusă cu gândul la mântuirea sufletelor ce i s'au încredințat spre părintească păstorire.

Rămășițele pământești ale regretatului Arhipăstor, se vor așeza spre veșnică odihnă, conform dispozițiilor ce se vor lua.

Fie-i binecuvântată amintirea!

Cronică bisericească externă

Școala teologică din Alexandria. — Patriarhatul de strălucită aducere aminte al *Alexandriei* a pierdut mulți credincioși, rămânând azi doar cu 8 episcopii a căror întreagă populație abia este cât a două episcopii de ale noastre.

Libertatea de acțiune i-a fost mărginită, iar starea materială mult redusă.

Vremurile unui Meletie Pigas sau Ciril Lucaris (sec. 17) fuseseră epoce de însemnată viață culturală și teologică în Alexandria. Deatunci încoace s'a stins aproape total faima vechei «*cetăți de lumină a Orientului*».

In zile noastre, patriarhul *Meletie III*, fost până în 1923 mitropolit al Atenei și patriarh la Constantinopol, depune toate sforțările pentru a ridica nivelul religios și cultural al bisericii sale la înălțimea cerințelor de azi.

In acest scop a înființat, în 4/17 Oct. 1926, un seminar (ἱεροδιδασκαλεῖον), care pregătea și preoțimea și dăscălimea din întreg Patriarhatul. Funcționând la început cu 6 ani, pe urmă cu 7, seminarul acesta a fost unificat în 1932 cu seminarele și școlile normale din Grecia, al căror program l-a și adoptat. Pregătirea aceasta era insuficientă; de acea în 9 Iulie 1934 Sf. sinod al patriarhiei a promovat vechea școală în „școală superioară de teologie" având alăturată și secția pedagogică. In 19 Decemvrie 1934 s'a și publicat regulamentul acestei școli în revista oficială a patriarhiei, în „Πανταίνος", după care reproducem părțile mai importante.

Cursurile sânt de 4 ani, cuprinzând materie teologică, pedagogică, literară și muzicală. Absolvenții pot deveni preoți, profesori de teologie la seminar, și de religie în celelalte școli ale statului, precum și învățători în orașe. Se studiază, pe lângă limba de predare greacă, și cea engleză, aceasta fiind cea oficială, araba pentru populație și latina pentru cultura teologică. Conducerea școlii o formează o eforie compusă din directorul și profesorii școalei sub prezidența unui arhiereu numit, (cu titlu de inspector) de Sf. sinod pe câte 2 ani. Mijloacele de existență ale școalei le formează: 1. alocațiile dela patriarhie; 2. subscripțiile patriarhului, arhiereilor și preoților; 3. contribuțiile funcționarilor cancelariilor arhierești; 4. didactrul și hrana studenților; și 5. subsidiile și darurile binevoitorilor.

Se primesc ca studenți ceice au absolvat gimnaziul sau școlile similare (6 clase). Ceice au absolvat seminarul intră direct în anul II. Clericii sânt toți interni. Prelegerile se țin tot cu câte două cursuri odată, I cu II, III cu IV, încât înscrierile și absolvențele se fac la 2 ani. Se susțin gratis de patriarhie 10 studenți pe câte 2 ani, dar numai cei din regiunea patriarhiei și cari vor să se preoțească.

Programa cursurilor este aproape aceeaș cu a Academiilor noastre (de altfel s'au inspirat la formarea ei după cel al academiei din Halki).

*

Interzicerea de a purta haină preoțească în Turcia. — In 30 Noemvrie 1934 s'a adus în camera turcă un proect de lege prin care se interzicea preoților creștini de orce confesiuni de a mai purta rasa preoțească în afară de serviciul divin. Motivele pentru care turcii au luat astfel de decizie, nu se cunosc deplin, dar, între cele mai însemnate, e pretenția ce-o au turcii că haina creștină preoțească, rasa, e copiată după hainele lor, și de aceea se cere abolirea. Intențiile acestei legi zac sigur în vechea dușmănie ce există între turci și greci, — cei dintâi urmărind, pe cât se spune, scoaterea celorlalți din Asia mică.

Patriarhul Fotie II făcu imediat demersuri pe lângă guvernul turc, în sensul ca să fie scutit de rigorile acestei legi clerul ortodox, care are îmbrăcămintea lui de atâta vreme, în cât în fața poporului ea a căpătat semnificație aproape simbolică.

Legea însă s'a votat în 5 Decemvrie 1934, cu singura clauză că guvernul poate permite patriarhului, ierarhilor și autorităților bisericești de alte confesiuni din Turcia să poarte rasa și în afară de locurile și serviciile lor de cult, dar numai prin învoire specială. Legea a intrat în aplicare în 6 Mai 1935.

*

Biserica greacă și Muntele Atos. — In legătură cu intepelarea făcută în Camera română de N. Batzaria cu privire la situația monahilor români dela M. Atos, interpelare care cerea intervenția miniștrilor noștri de externe și instrucție pentruca să se dea și românilor o mânăstire, ca astfel să înceteze situația de umilire în care suntem puși față de celelalte neamuri ortodoxe, — în legătură cu această interpelare zic, presa greacă a ținut să răspundă următoarele:

Mai întâi numărul călugărilor români ține să-l precizeze revista sf. Sinod grec „Εκκλησία", nu la 4—500 cum credea d. N. Batzaria ci la 1500. Apoi încearcă să arate că deputatul român nu prea are dreptate atunci când susține că cele mai multe afierosiri și daruri făcute Muntelui Atos au provenit dela domnii români. Această afirmație este o sfidare a istoriei, care ne spune că aproape toți Domnii români începând dela Neagoe Basarab până la Cuza au ajutat nespus de mult și au închinat mânăstirii și averi întregi Muntelui Atos. Să nu se răspundă, cum răspunde „Εκκλησία" (16 Martie 1935), că acele daruri ce veneau din principatele noastre veneau aproape tot dela domni greci (fanarioți). Recunoștința ar trebui să nu permită astfel de impietăți față de istorie.

Mai departe, aceeaș revistă încearcă să arate că și monahii români au două schituri mari la Atos (sf. Ana și Prodromul), cu chilii și averi multe, schituri conduse, după regulamentul republicei atonite, de ei înșiși, sub supravegherea marelui consiliu al celor 20 de mânăstiri mari, că au deplină libertate internă (să se roage), că se pot folosi de lemnele din pădurile Atosului. Nu știm încă întrucât sânt adevărate acestea. Vom vedea cu altă ocazie. Fapt e însă că cei 1500 de monahi români sânt azi într'o stare de umilire față de ceilalți, căci deși sânt în rândul al III-lea după număr și poate printre cei dintâi după vrednicia intelectuală și morală, totuși nu au nici o mânăstire mare din cele 20, căci 17 sunt ale grecilor, 1 a rușilor, 1 a bulgarilor și 1 a sârbilor. Și într'o anumită măsură are dreptate d. Batzaria când spune, că monahii români sunt „robii" celorlalte mânăstiri streine. Se răspunde, că nu permite constituția sf. Munte înființarea încă a vreunei mânăstiri peste numărul de 20. Iar când amintește autorul articolului citat din Εκκλμοία că în trecut nu odată au turburat rușii liniștea Muntelui Athos prin pretențiile „megalomaniei" lor, conchide că „să nu se mai repete greșala lor".

Insă pentrucă Muntele Atos are legături strânse și directe cu guvernul grec, să vedem ce zice acesta în privința situației dela sfântul Munte. Se svonea adecă de curând că se tinde la suprimarea autonomiei Muntelui Atos, grecii găsind cu cale că le-ar prinde bine secularizarea averilor întinse pe care le au mânăstirile. Sesizându-se de acest svon — care credem că s'a spus din sursă oficială de cineva — un preot rus din Maroc scrie mitropolitului Hrisostom al Atenei ca, întrucât mânăstirea rusă din Atos sfântul Pantelimon îi datorează 600 franci și întrucât e vorba ca statul să preia tot sf. Munte, să intervină pe lângă ministerul finanțelor ca să i-se dea (pr. din Maroc) învoiala de a-și ridica banii înainte de a se închide mânăstirea Pantelimon. Nu cunoaștem încă răspunsul guvernului în această chestiune. Ziarul „Εστία" din 18 Martie, ocupându-se tot de interpetarea dlui Batzaria invită guvernul să dea un răspuns oficial, întrucât „nu că s'ar ajunge prin demersuri diplomatice la schimbarea statutului sfântului Munte, prin ridicarea unui schit român la rang de mânăstire, dar s'ar putea strica relațiile elino-române". „Sigur, urmează acelaș ziar, e intenționată denaturarea lucrurilor prin interpelarea dlui Batzaria, dar tocmai de aceea guvernul trebue să răspundă".

Așteptăm și noi acest răspuns oficial, până atunci însă guvernul nostru ar face bine să intervină.

T. Bodogae

îngăduit numai niște corecturi. Cam în aceeaș vreme cu Bălgradul ne dă importante lucrări biblice mitropolitul din capitala Moldovei: *Dosofteiu.* Cartea care l-a ispitit mai mult pe mitropolitul dăruit cu darul poetic, a fost Psaltirea „care iaste ca o grădină sufletesccă răsădită de Dumnedău... caria cetind iubitulu creștin să satură de toată dulceța și se adapă de viață viacinică".[4] Distinsul vlădică cărturar adâncind cu râvnă imnele religioase trimite la 1673 Psaltirea stihuită, în lume. Tipărirea s'a făcut la Uniev (Polonia). In afară de cei 150 Psalmi, cu note explicative, urmează al 151-lea și adausuri de caracter liturgic. La versificare a lucrat „5 ai foarte cu osârdie". Se îndepărtează uneori de fondul sacru și aceasta e greșala lui. Dela Dosofteiu ne-a rămas și o Psaltire în proză, cea din 1680. Textul e tipărit în două coloane—slav și român.

Peatra de temelie, în istoria cărții Duhului sfânt la Români este, *Biblia dela București.* Anul 1688 este întâiul când se tipărește în graiul nostru sfânta Scriptură întreagă. Aceasta s'a tălmăcit de către „oameni ...nu numai pedepsiți întru a noastră limbă, ce și din limba elinească având știință"...[5] Pentru această traducere Mitropolitul Șaguna are cuvinte de laudă. Și cu bună dreptate, căci s'a ușurat până în zilele noastre osteneala acelora cari se silesc să dea în dulcele grai al părinților noștri Cartea Duhului sfânt. „Limba Bibliei, (zicea Șagună în prefață la Scriptura sibiană), pentru un popor numai odată se poate alcătui. Dacă s'au biruit pedicile traducerii bune și credincioase, dacă poporul a primit limba traducerii în însași ființa sa, atunci următorii n'au altceva să facă, decât să reînoiască și să îndrepteze limba Bibliei, așa cum ar fi reînoit-o și îndreptat-o cel dintâi traducător al ei, presupunând că a trăit până în veacul acesta".

Așa este, și deaceea prețuirea Bibliei lui Șerban este atât de mare.

[Sfârșitul urmează]

[4] Cuvântul Mitropolitului la Hodoș-Bianu, Bibliografia Veche p. 228 v. I.

[5] Șerban-Const. Basarab, în prefață.

Din vremuri apuse

[2] Documente vechi

Comunicate de Pr. **Candid Mușlea**

[Urmare]

Act din Mai 1827.

Cinstiților Preoți! — Medicus aut fisicus (doctor) în districtu Coronensi (Brașovului) Domnu Petrus Richter dela Cetate Corona au scris la Inclitu Maghistratu Brașovului, ca să mijlocească cât fieștece paroh din toată Țara Bârsii, ori de ce religie (lege) va fi, să trimită Domnisale la toate trei luni o consignație (însemnare) despre copiii și copilele în parohia sa în acele trei luni botezați, iar despre pruncii în anii trecuți botezați și încă nevacținați (ungurește: neoltoiți) să se facă de(as)emenia consignație semestralie (latinește: 6 luni), ca apoi numitu medicus vel fisicus aut doctor Domnu Petrus Richter dela Cetate Corona (ungurește: Brașov) să dea acele consignație (însemnări) a preoților la subordinatu său herurgus (ungurește: fălceri) cât să pona (pună!) vârsatu de vacă la toți pruncii botezați, și așa să sporească ponere vărsatului de vacă la prunci după părintescu preaînaltu cuget.

Această poftă a pomenitului medicus aut fisicus (doctor) Domnului Petrus Richter prelaudatul Maghistratus Coronense la 15 November 1826, număru maghistratual 3850 mie despre împlinirea au înștiințat.

Deci de vreame ce despre lățirea vel sporirea vacținației (ungurește: oltoiri) Frățiile Voastre în timpu trecut multe decreturi (porunci) dela Inălțatu Impărat și dela Inălțatu Crăiescu Gubernium prin mine ați primit, iar aceste mai înalte decreturi a le împlini noi toți trebue să ne silim, așa, după dorirea lăudatului Magistrat, Frățiilor Voastre se poruncește ca arătatele consignație (însemnări) despre copii și copilele (care) în parohia sa vor fi botezați la toate 3 luni cu slovele latinilor să le scrieți, făcându-le dela începutu acestui an 1827, și așa acum întâiașidată aveți Frățiile a Voastre de lucra descoperitele consignație pe 6 luni, anumit pe Ianuarie, Fevruarie, Martie, Aprilie, Mai și Iunie anu 1827, și mie a le așterne, ca apoi să le dau eu odată toate la poftoritu medicus vel fisicus aut doctor domnu Petrus Richter spre a le trimite domnia Sa la subordinatu și hirurgus (ungurește: fălceri) ca acest hirurgus să pue vărsatu de vacă la toți pruncii botezați.

Asemenea consignatio să faceți Frățiile Voastre pe tempu fiitor în tot anu de doao ori, adecă la ultima Iunie și ultima Dețember despre copii și despre copilele în anii trecuți botezate, și până acum nevacținate (ungurește: neoltoiți).

Zernești, Die 5 Mai 1827.

(ss.) **Bratul Baiul** m. p.
Arhipresbiter Barțensis.

Act din 1827.

Cinstite Sațordes (Sacerdos!) — Cred eu, precum Frății Tale iaste deplin cunoscut că atât dela Milostivu D(u)mnezeu, cât și dela Inălțatu nostru Imperator Franțiscus primus avem multe și aspre decreturi ca tot omu să-și trimită copiii și copilele sale în școala locală, începând dela 5 ani până la 12 ani, spre a-i învăta relighia și moralitas în școală. Aceste strașnice dispoziții dumnezeești

In jurul *chestiunii privitoare la salariile şi salarizarea clerului, dl profesor* **Alexandru Lapedatu,** *ministrul cultelor, a făcut presei unele declaraţii lămuritoare.*

Vom revèni asupra acestei probleme, ce preocupă în prezent clerul.

Intâlnire colegială

— Aviz —

Colegii absolvenţi, din anul şcolar 1896—97 ai secţiunii pedagogice a seminarului Arhidiecezan „Andreian" (Şcoala normală) din Sibiu, prin aceasta sânt poftiţi să-şi anunţe adresa precisă subscrisului până la 9 Iunie c., pentru a li se putea expedia „Programa convenirei", contemplate la revederea după 38 ani dela absolvire, — convenire ce se va desfăşura în Catedrală şi în Aula Academiei teologice „Andreiane" din Sibiu, în zilele de *Duminecă 23 şi Luni 24 Iunie c.*, sub patronajul şi prezidiul Inalt Prea Cuviosiei Sale Părintelui Dr. Eusebie R. Roşca, fost director al seminarului.

Sibiu, 24 Mai 1935.

Const. Criştiu
profesor la şcoala comercială de băeţi din Sibiu

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. Intru căutarea sănătăţii, I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* al Ardealului a plecat în 21 l. c., pentru trei săptămâni, în urma sfatului medical, la băile din Karlovy Vary, în Cehoslovacia.

Urăm Inaltului Arhipăstor, în numele tuturor fiilor Săi sufleteşti, să revină cu bine şi în deplină sănătate în mijlocul nostru.

P. S. Episcop Grigorie al Aradului este bolnav de două săptămâni, suferind de tromboză. Luni după amează starea sa era, după constatarea medicilor, foarte gravă. Marţi, la amează, s'a oprit la căpătâiul său I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului.

Dorim înaltului şi osârdiosului prelat dela Arad grabnică însănătoşire.

In chestiunea averii aşa numitei „Universităţi săseşti" din Sibiu, ministerul de interne a numit o comisie pentru administrarea acelei averi. Comisia se compune din dnii: N. Regman prefectul judeţului, Dr. E. Piso, A. Boiu, I. Milea, H. Platner şi Fr. Müller. Această comisie va administra averea numitei instituţii, până ce se va întocmi legea, care să statorească definitiv felul ei de conducere.

Vechiul proces al primăriei din Şimleul Silvaniei, împotriva ordului minoriţilor pentru proprietatea liceului din acel oraş, a fost câştigat de primărie, pe baza sentinţei aduse zilele aceste de Inalta Curte de casaţie. Se ştie, că materialul documentar, în acest soi de chestiuni, a fost adunat şi pus la dispoziţia opiniei publice din partea distinsului şi neobositului cercetător, dl profesor O. Ghibu.

Donaţie pentru biserică. Primim: Cu ocazia Sfintelor Paşti, dl locotenent nviator *Laurian Ioanovici* din Cluj, fiul fostului paroh al Şoimuşului, prot. Târnava, a binevoit a dona sfintei noastre biserici din această parohie suma de Lei 1000 (una mie). Mulţumind evlaviosului donator dorim ca fapta sa să fie cât mai pilduitoare. — *Oficiul parohial din Şoimuş.*

Ziua Mamei în Sibiu. Societatea ortodoxă naţională a femeilor române, filiala Sibiu, a organizat, în 21 l. c., în sala prefecturii judeţului, un reuşit matineu, în cinstea *Zilei Mamelor.* S'au executat, cu bun efect, frumoase coruri, citiri şi recitări ocazionale, la care şi-au dat concursul şcoala primară de fete „Regina Maria" şi liceul de fete „Domniţa Ileana". Tot la această ocazie, Păr. profesor *O. Dragoş,* dela Şcoala normală de fete „A. Şaguna", a rostit o impresionantă conferinţă cu subiectul: *Mama în familia creştină,* ascultată de numeroasa asistenţă cu mult interes. Ziua închinată mamelor, onorată cu prezenţa intelectualilor sibieni, în frunte cu P. S. Arhiereu vicar Vasile, a avut şi de astădată înţelesul şi farmecul său.

Indemn şi sfat potrivit. Congresiştii Ligii culturale, adunaţi de curând în Cernăuţi, au făcut, în număr de peste 300, un pelerinaj la Sf. mănăstire Putna, unde preoţii, în frunte cu stareţul mănăstirii, li-au urat bun sosit. Dl profesor *N. Iorga* mulţămind, a rostit miilor de săteni adunaţi o cuvântare, sfătuindu-i *să nu facă politică* şi să-şi muncească ogorul, căci numai astfel ţara noastră, care e mare, va fi şi o ţară tare ca în vremea Voevodului înmormântat în această mănăstire.

† Ana Popa n. Roman, soţia preotului Isaia Popa din Ocna-Sibiului, după lungi şi grele suferinţe, a adormit în Domnul, în anul al 66-lea al vieţii şi al 48-lea de fericită căsătorie, la 9 Mai a. c. Să-i fie somnul lin şi ţărâna uşoară. Veşnică să-i fie amintirea!

Cerşitorii nu se plâng. Un bătrân cerşitor rugat să-şi spună impresiile cu raport la criză, mărturiseşte aşa: „La noi, la cerşitorime, nu simţim criza, întrucât noi nu cunoaştem decât două feluri de oameni cari ne miluesc: cei bogaţi şi cei săraci; cât ar fi criza de mare, bogatul îş cumpără zilnic gazeta şi aruncă un leu în pălăria cerşitorului, ear cel sărac aruncă şi el un bănişor ca să aibă noroc, — de care omul are nevoe cu atât mai mare, cu cât sporeşte şi criza; — de aceea noi, cerşitorii, n'avem pricină să ne plângem de criză".

Cum ne păstrăm sănătatea? Societatea de ocrotire „Principele Mircea" afişează următoarele reguli:

Păstrăm sănătatea: bând lapte din abundanţă, bând apă multă între mese, dar puţină în timpul când mâncăm; ţinând corpul nostru curat, îmbrăcându-l bine iarna şi uşor vara. Dormind 8 ore neîntrerupt. Sculându-ne dis-de-dimineaţă şi culcându-ne seara de vreme; făcând două ore de exerciţii pe zi, mergând zilnic cel puţin 2 kilometri pe jos; examinându-ne dinţii cel puţin de două ori pe an.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 26 Mai 1935, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Sfinţire de drapel. Dumineca trecută s'a făcut, cu solemnitatea cuvenită, sfinţirea drapelului societăţii de ajutor reciproc „A. Şaguna" din cartierul Lazaret al Sibiului, în asistenţa reprezentanţilor societăţilor româneşti din acest oraş şi a unui mare număr de alţi sibieni. La sfinţirea drapelului şi baterea ţintelor, a vorbit păr. Ştefan Morar, scoţând la iveală silinţele făcute de conducătorii societăţii întru ridicarea culurală şi religioasă a locuitorilor români ai cartierului.

Serbare câmpenească în Dumbrava Sibiului se va ţinea Duminecă, în 26 Mai 1935, — (în caz de timp nefavorabil se amână pentru Dumineca următoare, în 2 Iunie), organizată, ca şi în anul trecut, de societăţile noastre sibiene, sub preşedinţia dlui Dr. N. Comşa. Plecarea cortejului spre Dumbravă la ora 8 şi jum. dimineaţa din Piaţa Regele Ferdinand. Amănuntele programului se arată în afişe.

CARŢI ŞI REVISTE

Transilvania, buletin de tehnică a culturii, Nr. 2 pentru Martie—April 1935, Sibiu, Tip. „Dacia Traiană", conţine îndrumări culturale, material de conferinţe, informaţii, cronice etc. Abonamentul anual: 100 Lei. Un număr 20 Lei. Red. şi adm.: Sibiu, Strada Şaguna 6.

Poşta redacţiunii

Pr. *I. C.* în *A.* Articolul este mai potrivit să-l adresaţi organului eparhial local, ca cel mai apropiat.

A apărut în Tipografia arhidiecezană:

Tânărule, ţie-ţi zic, scoală-te

de **Dionisie Făgărăşianu**

Volumul II.

Indemnuri creştineşti către tineretul de azi. Se poate procura dela Librăria arhidiecezană cu preţul de Lei 50, plus spese poştale de Lei 15.

A apărut:

EPICLEZA EUHARISTICĂ

de

Diaconul N. I. POPOVICIU

Preţul Lei 150·—

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimiţându-se preţul, plus spese postale Lei 15·— prin mandat postal.

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

şi crăieşti, eu atât în anii trecuţi, cât şi în acest an şcolar 1827 Frăţii Tale pe larg am descoperit şi de odată pre Frăţia Ta am îndemnat ca să te sileşti a le împlini, adecă cu tot deadinsu să sfătuieşti pre auditorii tăi, ca nezmintit să-şi dea pruncii şi pruncele sale la şcoală, apoi Frăţia Ta în toată săptămâna de doo ori, adecă die Miercurii şi die Sabbati după prânz negreşit să faci catihizaţie în şcoala locului.

Deci întru acest an şcolar 1827 acum de nou cu tărie se intimă ca mintean să îndatorezi pre toţi părinţii de vecinătate, cât 1) spre a se putea mai bine împlini numitele decreturi sfinte şi împărăteşti, să umble în toată casa ce se află în viţinătatea sa şi să-i spuie fieştecăruia pater familias ca să-şi trimită copiii şi copilele sale în şcoala locului spre a se deprinde în relighie şi moralitate.

2) Să arate la tot omul şi aceea deodată că şezătorile şi clăcile, adecă adunarea feciorilor şi fetelor, de către Inălţatu Crăiesc Gubernium sub 7 November ano 1814, Numeru Guberniali 10.698, sunt oprite sub canon de 25 de bete la un june, şi pentru aceea vreun viu din staţia Frăţiei Tale să nu cuteze a strânge la sine tinere şi tineri, că de va călca pe lăudata Guberniali dicata, greu se va canoni spre învăţu său şi spre exemplum altora.

3) Cele mai sus aici însemnate şi Frăţia Ta în eclesia sa în 3 Dumineci nezmintit să le publici şi spre parohianii săi la împlinirea acelora a-i mişca (?) să te străduieşti, apoi catehizaţia în şcoala locală Miercuri şi die Sabbati în toată săptămâna negreşit să faci Frăţia Ta, almintrilea întri la mare păcat. Cu acestea rămân

A(l) Frăţii Tale

benevolus

(ss) **Bratul Baiul** m. p.
Arhisacerdos Barţensis.

Act din Martie 1829.

Cinstiţilor Presbiteri! — A fi datori copiii şi copilele de a lăuda pe Dumnezeu este anume poruncă dela Dumnezeu dată prin profeta [prorocu] David la psalmu 148, versu 12 în cuvintele: „Tinerii, fecioarele, bătrânii cu cei mai tineri să laude numele Domnului!" Apoi la psalmu 8, aşa zice: „Din gura pruncilor şi a celor ce sug ai plinit laude!"

Cumcă tot omu trebue în fieştece zi de multe ori să să roage lui Dumnezeu, cunoaşteţi din psalmul 69, celace aşa sună: „Iar eu sărac sunt şi mişel, Dumnezeule, ajută-mi!"

Insuşi Hristos mărturiseşte prin Ioan Evanghelistul, cap. 15, versu 5, în forma aceasta: „Fără mine nu puteţi face nimica!"

Folosul de a învăţa în Biserică, şi în şcoală relighia (le[gea]) lui Dumnezeu ne arată psalmu 118, care aşa spune: „Bună e mie legea gurii Tale, Doamne, mai vârtos decât mii de aur şi de argint". [v. 72. N. tr.].

Lipsa cea mare de a tălmăci la prunci şi la prunce, la feciori şi fete, Dumineca Apostolu şi Evanghelia luminat se înţelege din faptele Apostolilor de Joi a treia săptămână după Paşti, după care arapu famen vistieru împărătesei Candachii din ţara Arapilor s'au plâns către Apostolu Filip, precum nu pricepe ce ceteşte, de nu-i va arăta cineva. [F. Ap. 8, 26. N. tr.] A fi cu cuviinţă cât cei mai mici să roage pe Dumnezeu ca să ajute mai marilor săi întru purtarea dregătoriilor sale, limpede cunoaşteţi din Apostolu care die Sabbati la doazeci de săptămâni după Rusalie în Biserică se ceteşte, prin care Paulus Apostolus sfătuieşte pe oamenii din cetatea Corint vel pe Corinteni, ca să se roage Tatălui ceresc pentru el, după cum mărturisesc aceste vorbe acolo cuprinse: „Ajutorindu-ne şi voi pe noi cu rugăciunea".

Deci Frăţiilor Voastre se porunceşte ca întâi: Ceale aici însemnate în 3 Dumineci să le publicaţi şi pe înţeles să tâlcuiţi parohianilor că adecă părinţii, copiii şi copilele sale să-i aducă cu sine în Biserică la facerea rugăciunii către Dumnezeu, cât şi la şcoala locului să trimită pruncii şi pruncele ca să înveaţe legea lui Hristos care luminează pe tot omu.

Al doilea: In fieştece Duminecă la un ceas după amiazi prin tragerea clopotelor să se adune la Biserică copiii şi copilele, feciorii şi fetele, iar Părinţiile Voastre pe scurt să le tâlcuiţi Apostolu şi Evanghelia din aceea Duminecă. Apoi să înveţe zisa tinerime sfintele rugăciuni ceale ce trebue tot cristianu să le ştie şi se găsesc tipărite în Bucoavna Bisericească dela paghina 46 până la paghina 55. Iar după isprăvita aceasta învăţătură Frăţiile Voastre minteni să începeţi letania vecernia, şi pomenita tinerime să rămâe în Biserică până ce vor zice înaintea Părinţiilor Voastre datornile rugăciuni în zisa Bucoavna Bisericească sub arătata paghina 49, până la paghina 55 tipărite, după cum despre acest sfânt lucru ne-am înţeles toţi preoţii atuncia die 19 Deţember Ano 1828 [când] am avut sinod [în oraşu Râjnov] unde s'au cetit oarşcare părinteşte poruncă guberniale şi Episcopale pentru pestis [ungureşte: ciuma] apoi pe larg am vorbit să lăţim cinstea lui Is., să luminăm oamenii cu priceperea sfintei scripturi şi să ne silim pentru mântuirea sufletelor omeneşti.

A patrulia: Pentru pónere în parohia sa acestor răguli de sub întâi, a doiliea şi a treilea [care s'a omis aici, cu voia sau întâmplător! N. tr.] punt la suflet şi la trup tuturor oamenilor foarte folositoare, Părinţiile Voastre să trimiteţi pe sacristianu şi pe campanatoru său din casă în casă şi prin dumnealor să publecaţi cu rostru [gura] arătatele de tot sănătoasele reguli.

A cincilea: Să îndatoraţi Frăţiile Voastre pe cantoru de acolo, ca după săvârşita liturghie, apoi după isprăvita litania vecernia tot totdeauna, adecă în toată zioa de doo ori dimineaţa şi sara nesmintit să cânte în Biserică rugăciunea cea pentru Prea Osfinţitul nostru Domnu Episcopu alcătuită şi aşa sunătoare: „Pe Stăpânul şi arhiereu nostru Basilius, Domne păzeşte-l în mulţi ani" de 3 ori.

Despre împlinirea acestora să aşterneţi Părinţiile Voastre în scris încoace relaţia sa pentru trebuincioasa mea ştiinţă.

Zernest, Die 29 Martie Anno 1829.

A[l] Frăţiilor Voastre

Bun voitor

[ss.] **Bratul Baiul** m. p. Prot

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII | Sibiu, 2 Iunie 1935 | Nr. 24

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Episcopul Grigorie al Aradului

(1889–1935)

Eparhia Aradului, împreună cu biserica și neamul nostru, a suferit o mare și dureroasă pierdere prin încetarea din viață a Prea Sfințitului Episcop Dr. *Grigorie Gh. Comșa*, trecut la cele veșnice în ziua de 25 Mai 1935.

Vestea morții timpurii a prea muncitorului ierarh dela Arad a răscolit adâncă mâhnire și durere sufletească în toate păturile sociale, unde se cunoșteau însușirile sale de înțeleaptă arhipăstorire, de bunătate a inimii și de căldură a cuvântului rostit de pe tribună și din amvon.

Pus înaintea problemelor, multe și grele, din eparhia situată la frontiera bântuită de uneltiri îndreptate împotriva legii și neamului românesc, energicul arhipăstor și-a împlinit misiunea de-a da piept biruitor cu toate piedecile dușmănoase ce ni se pun din partea elementelor străine de limba și religia noastră. Episcopul Dr. Grigorie Gh. Comșa a știut să fie, în toate împrejurările vieții sale, apărător vajnic și neclintit al ortodoxiei și al românismului.

Pe mormântul ce s'a deschis acum în sfânta Mănăstire Hodoș-Bodrog, unde rămășițele sale pământești s'au așezat spre eternă odihnă, noi și urmașii noștri de mâne și de totdeauna vom împletì în veci cununile amintirii și ale a recunoștinții evlavioase.

*

Regretatul Dr. Grigorie Gh. Comșa era unul dintre fiii Arhidiecezei noastre. Născut în județul Făgărașului, în comuna Comana de sus, la 13 Mai 1889, ca fiu de dascăl al acelei comune, a luat bacalaureatul în liceul dela Făgăraș (1908), ear studiile teologice le-a făcut în seminarul „Andreian“ din Sibiu, unde a avut de profesor și pe actualul mitropolit al Ardealului. După războiu s'a înscris la facultatea de teologie din București; aici a obținut (1921) titlul de doctor în teologie. Pe vremea războiului (la 1915) luase doctoratul în drept la universitatea din Budapesta, unde fusese trimis ca bursier al Arhidiecezei Sibiului. Tot în 1915 a fost hirotonit întru diacon ceremonial al catedralei mitropolitane.

In anul 1920 a reprezentat cercul Șercaia, județul Făgăraș, ca deputat în camera dela București. In ministerul cultelor a fost numit subdirector general, pe timpul când acel departament era condus de dl O. Goga. De aici a trecut apoi (în 12 Iulie 1925) la Arad, ca ales episcop al acestei eparhii.

Ca episcop a dovedit o stăruință pilduitoare, desfășurând o rodnică activitate. A tipărit zeci de cărți, dintre care „Tineretul român“ a obținut premiul Academiei Române.

A zidit biserici și paraclise, peste 50; a reparat 179 biserici, dintre care 71 le-a sfințit însuși în persoană. Case parohiale s'au ridicat în 130 parohii. Vizite canonice a săvârșit în 379 comune. A inaugurat biblioteci parohiale, a înființat fondul milelor, care în scurt timp a trecut suma de un milion lei. A pus temelie unui fond de propagandă religioasă, din care s'au tipărit și împărțit gratuit credincioșilor peste 100.000 cărți.

A desfășurat o bogată și neîntreruptă activitate pe terenul cultural și ziaristic, publicând numeroase lucrări în aceste domenii, ca studii, articole și cuvântări, care oglindesc pe vrednicul păstor legat cu toată ființa sa de Hristos, pe bărbatul idealist preocupat de problemele vieții de astăzi, și pe neobositul luptător, prin grai și scris, pentru propășirea neamului învrednicit de Dumnezeu să ajungă zilele desrobirii.

In ședința Academiei Române, ținută anul trecut în ziua de 28 Mai, păr. *I. Lupaș* a citit următoarea propunere pentru alegerea Episcopului Grigorie al Aradului ca membru onorar al Academiei Române:

„Intre membrii înaltului cler P. S. Sa Episcopul Aradului Grigorie Comșa desfășoară la granița de vest a României întregite o activitate literară-culturală intensivă și sistematică. In afară de propaganda prin viu graiu, pe care o îndrumă cu multă râvnă prin necontenite descinderi la sate, apărând credința neamului de atacurile tot mai îndrăznețe ale feluritelor secte, — în anii din urmă s'a distins și prin o respectabilă serie de tipărituri, dintre care însăși Academia Română a aflat de bine a premia pe cea privitoare la creșterea tineretului nostru în spiritul tradițiilor religioase-morale ale bisericii ortodoxe. Pentru munca stăruitoare și râvna neobosită a P. S. Sale, propunem să fie ales membru de onoare al Academiei Române“.

Episcopul Grigorie a fost ales atunci membru onorar cu majoritate de 19 voturi din 21 exprimate.

Celce a propovăduit cu mare zel credința în Isus Hristos, s'a săvârșit în vârsta bărbăției, profund deplâns de toți ceice au cunoscut viața lui, pusă în slujba bisericii și culturii românești.

*

Inmormântarea

Rămășițele pământești ale Inaltului defunct, așezate în sala reședinței episcopești dela Arad, s'au strămutat cu procesiune bisericească la biserica Catedrală Luni în 27 Mai c. la ora 4 d. a., unde s'a făcut privegherea de noapte prevăzută de ritualul bisericesc.

Marți, în 28 Mai 1935, la ora 8 dimineața s'a început rândueala înmormântării.

Delegațiuni numeroase din parohiile eparhiei, unele în frunte cu corurile lor, au venit să-și arate sentimentele de durere și pietate pentru vrednicul defunct.

M. Sa Regele a fost reprezentat prin dl Mocsony; guvernul prin dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor; Patriarhia și Sf. Sinod, prin Prea Sfinția Sa Episcopul Cosma al Dunării de jos, care a condus slujba fu-

* FOIȘOARA *

Episcopului Grigorie

Intoarce-te suflete la odihna ta, căci Domnul ți-a făcut bine (Ps. 116, 7), pentrucă: Scumpă este înaintea Domnului moartea celor iubiți de El (Ps. 116, 15).

Mântuitorul te-a chemat la sine din sbuciumul unei vieți de aprigă și însufletită luptă pentru triumful Legii Sale sfinte, pe neașteptate, în floarea vârstei și în plinul unei activități duhovnicești și misionare spornice, ca în pacea veșniciei, încununat cu cununa biruitorilor, să te bucuri cu ceice luptă bună au luptat în Biserica Sa.

O, cât de nepătrunsă este taina vieții! Omul este ca o suflare, zilele lui sunt ca umbra ce trece (Ps. 144, 4), ca iarba care înflorește dimineața și crește, iar seara este tăiată și se usucă (Ps. 90, 6): se tânguiește psalmistul în fața nestatorniciei și a deșertăciunilor din lume.

Dar cred, că acest pesimism descurajator este apanajul filozofilor visători ai orientului. Mântuitorul nu l-a aprobat ci la temelia doctrinei Sale sfinte a așezat, ca ideie centrală, viața, viața trăită după porunca și cuvântul lui Dumnezeu, viața în luptă necurmată cu răul, cu instinctele bestiale, cu păcatul pentru întronarea binelui, a dreptății, a sfințeniei în viața oamenilor. Și atunci, în raport cu veșnicia, înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, nu lungimea, nu mulțimea anilor înseamnă ceva, ci binele cât ai făptuit, lumina câtă ai împrăștiat, gândurile curate și drepte, cu cari ai hrănit foamea sufletească a semenilor tăi, mila și mângăierile, prin care le-ai potolit setea duhovnicească.

Dacă judecăm oamenii și făptuirile lor sub proiecțiunea acestei lumini creștinești, umbre trecătoare pe pământ în înțelesul cuvintelor psalmistului, fără nici o dâră de lumină, sunt numai ceice nu lasă în urmă nimic spiritual, nimic sufletesc, ori câți ar fi anii vieții lor.

Ceice poartă, pe pământ, aprinsă torța sufletului, sunt călăuzitori ai mulțimilor pe marea înviforată a vieții. Chiar meteorii ce aprind pe o clipă atmosfera: cu scânteierea lor, cu fâșia lor de lumină rămân pe retină, continuă să trăiască în conștiință, luminează în bezna sufletelor și în depărtarea anilor.

Fericite episcoape Grigorie! Tu în scurta arhipăstorire de 10 ani ți-ai asigurat pagina ta de aur în istoria eparhiei ce ai lăsat-o văduvită. Nu ai viețuit, ai înfăptuit. Cu avânt tineresc și cu stăruință impresionantă ai învățat și ți-ai întărit în credință clerul și poporul cu înțeleaptă povață prin scrisul tău. Le-ai fost pildă vie și îndemn statornic de viață românească prin patriotismul tău curat. Prin cuvântul tău luminat și dârz ai pus stavilă, aș putea spune, ai înfrânt ereziile sectare ce-ți primejduiau eparhia. Prin activitatea misionară aprinsă și fără preget, ca a preafericiților părinți bisericești din timpurile de glorie ale creștinismului, ți-ai întins faima peste hotarele eparhiei. Și iată astăzi, când aripile avântului tău le-a frânt moartea, când condeiul tău sârguincios se odihnește ...pentru totdeauna, când vocea ta tunătoare ca a profocilor a amuțit, când făclia creștinismului activ ce o purtai sus ca un adevărat purtător de lumină, s'a stins în mâinile tale, iată, toată suflarea românească, ca omagiu suprem în clipa despărțirii de veci, te jelește și — te fericește.

Domnul a fost scutul tău și slava ta, El ți-a înălțat capul (Ps. 3, 3) El să te așeze în împărăția slavei Sale cu aleșii Săi!

† Vasile Stan

nebră; I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului şi consiliile mitropolitan şi arhiepiscopesc prin P. Sf. arhiereu vicar Vasile, consilierii Dr. G. Proca şi Tr. Scorobeţ, şi arhidiaconul I. Dinu; Episcopia din Cluj, prin rectorul Academiei de teologie, Dr. Vască şi prin consilierul Dr. Stanca; P. Sf. episcop Roman, prin P. Sf. arhiereu Mager; Românii din America, prin P. Sf. Episcop Policarp Moruşca; credincioşii din Ungaria ai defunctului, prin protopopul Toma Ungureanu dela Budapesta şi prin preoţii Sabău şi Negru, dela Giula; ministrul instrucţiunii, prin dl inspector-şef Evuţianu; „Astra", prin dl Dr. Vasile Bologa dela Sibiu, şi Armata prin un mare număr de ofiţeri superiori, în frunte cu dl general Antonescu, comandantul garnizoanei.

Slujba religioasă a început cu liturghia, oficiată de un sobor de 50 preoţi, în frunte cu arhiereii amintiţi.

Răspunsurile au fost date de corul „Armonia", sub conducerea dlui profesor Lipovan.

După prohod s'au rostit cuvântări ce au fost difuzate prin microfon.

Primul a luat cuvântul P. S. Episcop *Cosma*, aducând memoriei defunctului omagiile Patriarhiei şi ale românilor din eparhia Dunării de jos.

A arătat momentele principale din viaţa şi din activitatea decedatului, spunând că a fost un adevărat păstor bun, nebosit, un orator neîntrecut, un scriitor bisericesc de seamă.

In numele I. P. Sf. Mitropolit Nicolae şi al eparhiei Caransebeşului, şi-a luat rămas bun dela cel dispărut, P. Sf. episcop *Vasile Lăzărescu*.

P. Sf. a arătat că de mic copil, până când a închis ochii, defunctul a fost mânat de un dor nestins al cunoaşterii binelui.

Ajuns episcop al Aradului, defunctul a fost o adevărată făclie a vieţii bisericeşti, culturale şi naţionale a acestei graniţi, semănându-şi drumurile vieţii cu înfăptuiri care vor face amintirea lui veşnică.

Dl *Al. Lapedatu*, ministrul cultelor, a ţinut o emoţionantă cuvântare, în care spune:

Conducând acum 10 ani, în aceeaş calitate de ministru al cultelor, la scaunul nouei sale oblăduiri arhiereşti, pe adormitul în Domnul, fericitul fost episcop al Aradului, Grigorie, îi preziceam, că dat fiind tinereţea viguroasă şi anii ce-i stau numeroşi deschişi înainte, va ajunge să păstorească turma credincioasă şi să propovăduească cuvântul Domnului până la adânci şi fericite bătrâneţe; şi iată că acum, îmi revine tot mie nemărginita durere de a-i însoţi cuvântul meu de înmormântare la lăcaşul de veci, înainte de a fi ajuns bătrâneţele ce-i doream. Căci, iubindu-l pentru neostenitul său zel apostolic şi preţuindu-l pentru marea sa iubire de neam, bunul Dumnezeu l-a chemat la sine în puterea vârstei.

Dar, dacă nu i-a fost dat să treacă măcar dincolo de pragul tinereţei în viaţa aceasta pământească, în schimb, a ajuns să îndeplinească, în scurtul timp cât i-a fost rânduit de Dumnezeu să cârmuească păzita eparhie a Aradului, întreaga datorie de ierarh şi român. Căci, ca un apostol din alte vremuri al credinţei creştine, mult regretatul a luptat neobosit şi nebiruit împotriva tuturor acelora cari rătăcind pe căi greşite şi înşelătoare sapă la temeliile acestei credinţe şi prin aceasta la temeliile înseşi ale neamului nostru. Lupta aceasta este şi va rămânea pilda cea mai luminoasă de chipul cum un ierarh al zilelor noastre a înţeles să-şi îndeplinească misiunea sa împotriva curentelor nesănătoase şi distrugătoare ce ne-au bântuit şi ne bântue.

Asemenea, ca român, şi-a îndeplinit făgăduinţa solemnă dată Regelui întregitor la învestitură, de a pune toată munca şi toată râvna pentru unificarea sufletelor şi pentru consolidarea patriei, prin întărirea şi înălţarea spirituală şi morală culturală şi naţională a credincioşilor săi dela această graniţă de apus a pământului românesc. Cei ce vor vorbi după mine, vor arăta de sigur în mai bună şi mai deaproape cunoştinţă cum şi ce fel a îndeplinit el această mare operă pastorală şi naţională pentru apărarea şi proslăvirea bisericii noastre străbune, pentru binele şi fericirea patriei întregite. Mie îmi revine numai trista datorie, ca în calitate de ministru al cultelor şi în numele guvernului din care fac parte, să aduc la marginea acestui sicriu, deschis de cu vreme, expresiunea sentimentelor de pietate şi de recunoştinţă ale neamului pentru celce a fost episcopul Grigorie Comşa, bun, blând, vrednic şi devotat fiu al patriei şi slujitor al altarului. —

I. P. C. arhimandrit *Suciu*, a luat cuvântul în numele clerului din eparhie.

Dl Dr. Sabin *Evuţian*, inspector-şef al învăţământului dela Timişoara, a vorbit în numele ministerului instrucţiunii, arătând că episcopul Grigorie a ştiut să facă toată viaţa sa o strânsă legătură între biserică şi şcoală.

Dna Elvira *Săulescu*-Bucureşti, vicepreşedinta Societăţii ortodoxe a femeilor române, a adus memoriei defunctului, omagiile acestei societăţi, căreia episcopul Grigorie i-a dat totdeauna nepreţuit concurs.

In numele „Astrei" dela Sibiu, a vorbit dl Dr. Vasile Bologa. —

A pornit apoi un lung cortegiu dela biserică la gară, unde s'a format un tren special, care a dus osemintele răposatului episcop la Sf. Mănăstire Hodoş-Bodrog; aici, — după serviciul religios săvârşit de un sobor de preoţi, în frunte cu fostul ei stareţ, astăzi P. S. Sa Episcopul Policarp, — au fost aşezate spre odihna de veci.

*

In biserica catedrală din Sibiu s'a slujit, în 28 Mai, parastas pentru odihna sufletului decedatului episcop Grigorie. La parastas, oficiat de un sobor de preoţi, în frunte cu P. C. Sa protopopul Em. Cioran, au participat delegaţi ai şcoalelor din localitate şi numeroşi credincioşi.

Bunul Dumnezeu să-i facă parte de fericirea drepţilor Săi!

Congresul Societăţii ortodoxe naţionale a femeilor române

Congresul anual, ţinut Dumineca trecută la Fundaţia Carol din capitală, s'a deschis prin cuvântul rostit, în numele Patriarhiei, din partea P. S. Sale Arhiereului Vicar Veniamin, *aducând congresului salutul creştinesc al bisericii.*

Reprezentantul ministerului instrucţiunii publice, dl Şoimescu, *dela Casa şcoalelor, arată însemnătatea iniţiativei private, care vine în ajutorul statului acolo, unde acesta nu-şi poate realiza însărcinările; constată, în acelaş timp, biruinţa dreptăţii ideii religiaase şi naţionale.*

In numele mitropoliei Ardealului a vorbit părintele protoiereu Nicolae Colan, *rectorul Academiei teologice din Sibiu. P. C. Sa stăruieşte asupra activităţii binefăcătoare a instituţiei ortodoxe a femeilor pe tot întinsul Ardealului.*

Venerabila prezidentă a Societăţii, dna Alexandrina Gr. Cantacuzino, *spune în discursul său, că prin congresul de faţă se încheie o muncă de un sfert de veac în viaţa Societăţii ortodoxe naţionale a femeilor române. Mari prefaceri s'au petrecut în răstimpul de 25 de ani, în care Societatea ortodoxă a femeilor şi-a continuat lucrarea cu toată chibzuinţa, şi-a apărat doctrina, şi-a sporit filiale, şi-a mărit capitalul moral şi material, ajungând să fie un factor de întâia ordine în slujba educaţiei moral-creştine din ţara noastră.*

Dna Cantacuzino scoate în evidenţă activitatea numeroaselor filiale, ca b. o. la Cluj, Sebeş, Sibiu, precum şi în vechiul regat, unde institutele societăţii se găsesc în continuu progres. Grădinile de copii ale Societăţii, din toată ţara, în număr de 27, sânt mai frecventate decât ori când.

După aceasta s'au cetit rapoartele filialelor despre activitatea anului precedent şi s'au aprobat bilanţul şi raportul cenzorilor.

Societatea ortodoxă naţională a femeilor române, condusă de prezidenta şi animatoarea sa, dna Alexandrina Gr. Cantacuzino, *înscrie o nouă şi luminoasă pagină în opera de educaţie ortodoxă creştină şi de cultură naţională.*

Carte bună. — *In seria de scrieri teologice şi didactice, iniţiată de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului şi tipărite, în condiţii superioare, în Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, a văzut de curând lumina zilei cartea:* **Tânărule, ţie-ţi zic, scoală-te,** *vol. al doilea, de* Dionisie Făgărăşanu.

Ca urmare a primului volum, cuprinde adevărate comori sufleteşti pentru tinerimea noastră creştină.

A se cere dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu. Preţul: 50 Lei (porto poştal 8 Lei).

*

Acţiune solidară a ortodoxei române împotriva acordului cu Roma. — *Adunarea eparhială dela Cluj, în şedinţa sa dela 27 Mai 1935, s'a identificat întru toate cu acţiunea măreaţă a Frăţiei Ortodoxe Române în chestiunea acordului cu Roma, (— precum şi a fundaţiunii Gojdu).*

Adunarea a hotărât ca printr'un memoriu să se adreseze guvernului, stăruind pentru **neratificarea** *dăunătorului acord cu Roma.*

Lumea românească, lămurită asupra acestui acord, trebue să pornească o acţiune întinsă şi solidară împotriva lui.

*

Număr festiv şi bogat a publicat **organul naţional-bisericesc dela Cluj,** *Renaşterea*, **la aniversarea vârstei de 80 a Prea Sfinţitului episcop** *Nicolae* **al Clujului, Vadului şi Feleacului, cu numeroase articole omagiale, profund simţite, şi datorite condeelor purtate de: P. Sf. Episcop, tot octogenar,** *Roman*, **al Orăzii; de ministrul cultelor, dl** *Al. Lapedatu*; **de dnii:** *S. Puşcariu, I. Lupaş, V. Stanciu, O. Ghibu, V. Moldovanu, Dr. M. Sturdza, I. Mateiu*, **directorul Renaşterii, ş. a. Publicaţia conţine şi câteva crâmpee, scrise în diferite epoce, şi caracterizând activitatea publicistică a serbătoritului episcop care, din tinereţe până la bătrâneţe, a închinat bisericii şi neamului, o binecuvântată şi rodnică muncă de mare luptător pe terenul bisericesc şi naţional.**

Organizaţi Reuniuni de femei

Lecţiile unei vieţi

Intreruptă brusc, viaţa şi opera Episcopului Grigorie Comşa al Aradului sugerează o seamă de lecţiuni cari merită a fi fixate deodată cu însemnările asupra înmormântării, scrise când plecarea lui e recentă, iar jalea Bisericii e proaspătă.

De sigur, va trebuì să treacă anumită vreme, pentruca opera Episcopului Grigorie să poată fi privită în raport just cu istoria contemporană şi cu progresul renaşterii bisericeşti.

Totuşi e potrivit şi azi a scoate în relief calităţile, cu cari răposatul a contribuit la realizările care merită să se generalizeze în întreagă Biserica noastră.

Episcopul Grigorie a adus o contribuţie considerabilă cauzei ortodoxiei noastre, deoarece făcea parte dintre acei înalţi slujitori ai Bisericii, cari sunt convinşi că luptă pentru o cauză sfântă şi că adevărul trebue să isbândească, închinându-le toată ardoarea şi întreg sufletul.

Ceice au cunoscut pe Episcopul Grigorie, i-au fost colaboratori şi l-au apreciat, îşi dau seama că răbdarea nu era printre calităţile, cu care era înzestrat.

Vremurile schimbate au scos la suprafaţa vieţii o mulţime de probleme nouă, cari pretind efective soluţii. Nu credea că sunt probleme, care îngădue amânare. Acum e momentul hotărâtor — pentru toate nevoile — era lozinca acestui lerarh. Activitatea pe care a desfăşurat-o trebue interpretată ca o manifestaţie a unui luptător pasionat. Răgazul marilor deciziuni, luate după îndelungate chibzuinţe, nu l-a cunoscut. Simţia în conştiinţa sa prea multe şi prea mari responsabilităţi decât să stea inactiv. Simţia în sine clocotul tinereţii şi al ambiţiei învăpăiate de a transforma viaţa religioasă a credincioşilor din partea de vest a Bisericii. Răsărit din popor, avea intuiţia clară ce poate deveni acel vrednic popor de străjeri dela graniţa Ţării.

De aici se explică dragostea lui de a fi în permanent contact cu massele populare.

Conştiinţa naţională, cultivată înainte de războiu în massele populare nu s'a desvoltat paralel cu conştiinţa bisericească. Stăpânirea vrăşmaşă a încurajat propaganda sectară printre credincioşi. Episcopul Grigorie şi-a dat seama de această rană sufletească şi a isbutit să atragă atenţia tuturora asupra primejdiei sectare.

Opera sa misionară e o brazdă adâncă, la care urmează să continue arătura tuturor slujitorilor harnici ai Eparhiei.

Formarea de misionari clerici şi laici este o lucrare începută şi neterminată.

Este un domeniu nou de activitate, de experimentări însufleţite, care face să scadă îndrăsneala sectară. Ceeace s'a făcut este numai un început. Mai este însă mult de făcut până se va ajunge la o lucrare sistematică de evanghelizare. Ceeace urmează să se facă necesită multă răbdare, profundă sinceritate, studiu şi perseverenţă. Un cler studios şi activ, inspirat de exemplul Episcopului Grigorie va avea să convertească la Hristos massele populare, muncitorimea şi populaţia viguroasă dela oraşe. Scrisul zilnic al acestui lerarh pornea din necesitatea pe care Psalmistul o caracterizează plastic: **cunoştinţa de Dumnezeu să umple viaţa, precum apa acopere faţa pământului.**

Episcopul Grigorie a obişnuit pe credincioşi cu biserici tixite de închinători şi cu slujbe ceremonioase. Nu se opria la atâta. Ci să ajungă ca disciplina şi credinţa să devie centrul vieţii, pentru transformarea conţinutului ei.

Programul lui era exemplul, pe care l-a dat şi prin care a cârmuit Eparhia sa.

Tr. Scorobeţ,
consil. eparhial

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Vechiul Testament în românește

[Sfârșit]

După asemănarea Bibliei dela Bucureşti tipăreşte Antim Ivireanu o *Psaltire la 1694*. O prevede c'o predoslovie care rânduește ca psalmii să se citească: „încetu şi cu socotelă, şi nu te grăbi ca şi cu minte să înţelegi cele ce ceteşti".[1] Tot aici cade să amintim *Psaltirea lui Vişki* dela 1697 cu litere latine şi ortografie ungurească, şi Psaltirea care ne-o dă în slavoromâneşte polonul Alexandru din Braşov.[2]

Tipărirea Psaltirei, „care ca soarele luminează, ca apa cureţeşte, ca focul arde păcatele..."[3] — se succede la *Bucureşti:* 1748, 1756, 1758, 1775, 1780, 1796, 1806, 1929, 1933; la *Sibiu:* 1791, 1796, 1799, 1801, 1804, 1805, 1806, 1811, 1837...; la *Iaşi:* 1743, 1752, 1754, 1766, 1782, 1790, 1794, 1802, 1817... la *Râmnic:* 1725, 1746, 1751, 1764, 1779, 1784... la *Buzău:* 1701, 1703, 1793... la *Blaj:* 1764, 1786, 1809... la *Buda:* 1808, 1813, 1817... la *Viena:* 1793 cu blagoslovenia Carlovăţului... la *Neamţ:* 1807, 1817, 1931... la *Cernăuţi:* 1898... la *Braşov:* 1807, 1810... etc. etc. Dintre acestea unele Psaltiri au o valoare critică. Aşa sunt mai importante pentru originalitatea lor: Psaltirea (cu comentar) din Cernăuţi

[1] Bibliografia... Hodoş p. 337 I.
[2] In manuscript la Sf. Nicolae Schei Braşov.
[3] Bibl. Veche 136 II.

Probleme, fapte, comentarii

Şcoala normală „A. Şaguna" din Sibiu în propagandă cultural-naţională. — Pentru a stabilì un contact mai strâns între viitorii învăţători şi lumea satelor noastre direcţiunile celor 2 şcoli normale (fete şi băeţi) de comun acord au hotărât încă din iarnă organizarea unor festivaluri artistice cu caracter naţional-cultural în câteva din satele judeţului nostru. Acest program a putut fi pus în aplicare graţie concursului dat de autorităţile săteşti, cărora s'au adresat, cu ziua de 19 Mai 1935, când corul mixt al celor două şcoale împreună cu fanfara şcoalei de băeţi s'au deplasat în fruntaşa comună *Răşinari* sub conducerea prof. A. Nanu, L. Bologa şi M. Popa. Aci în faţa unui numeros public, după un cuvânt introductiv rostit de Pr. profesor A. Nanu în care a fixat rostul acestui festival de omagiu marelui mitropolit, patron al şcoalei şi de contact cu lumea satelor noastre, a desfăşurat un program variat şi bogat compus din cântece religioase, poporale şi naţionale, declamări şi piesa „Se face ziuă" de Z. Bârsan. A mulţumit, pentru cinstea deosebită ce a făcut-o şcoala normală de fete şi băeţi cu acest festival, preotul local M. Lungu.

După festival elevii au plecat în grup la mormântul marelui mitropolit A. Şaguna, unde fanfara a intonat o rugăciune, apoi a vizitat reşedinţa episcopală a episcopilor sârbi Adamovici şi Nichitici.

Marţi în 21 Mai în ziua sfântului Constantin şi Elena, sub conducerea dşoarei directoare M. Iuga, a prof. Gh. Maior şi L. Bologa a organizat un festival asemănător în comuna *Gurarâului*. Inainte de masă elevii au participat la sfânta liturghie servită de preotul local *I. Bologa* şi preotul prof. *Gh. Maior*. Răspunsurile liturgice le-a dat corul mixt al şcoalei normalé. La sfârşit a ţinut o frumoasă cuvântare păr. prof. Gh. Maior.

După masă şi seara s'au dat 2 reprezentaţii, una pentru popor şi una pentru fruntaşii şi intelectualii satului. Intre reprezentaţii fanfara a cântat o rugăciune la mormântul eroilor din localitate, apoi mai multe cântece în piaţa satului. Atât la prima reprezentaţie cât şi la a doua păr. Maior a schiţat în linii mari intenţia şcoalei cu acest festival, de a aduce un omagiu de recunoştinţă martirilor Horia, Cloşca şi Crişan, cari prin jertfa lor pe roată au contribuit indirect la întemeierea acestei şcoale; şi în rândul al doilea elevii şcoalei cunoscând unul din fruntaşele noastre sate cu bunele lui orânduieli şi instituţii să le ia drept exemple pentru satele în care vor profesa. După reprezentaţia de seara părintele local *I. Bologa* în câteva cuvinte adânc simţite mulţumeşte oaspeţilor, în numele comunei, pentru osteneala care au depus-o pentru a creia poporului câteva momente de reculegere şi înălţare sufletească. Ii asigură totodată de toată recunoştinţa şi de trainica amintire legată de aceste moment. S'a dat apoi o masă intimă la care au luat parte intelectualii satului.

Un lucru, care rar se poate observa în comunele noastre, este deplina armonie între intelectualii satului. Preoţii, învăţătorii, notarul etc. muncesc cu elan unitar pentru realizarea operei de culturalizare şi de înălţare a satului. Oamenii, înţelegători şi harnici, au înţeles de mult acest lucru şi-şi urmează conducătorii cu încredere. Poate fi luată ca exemplu de celelalte comune.

*

Preotul Nicolae Popescu: *Viaţa şi faptele Domnului Ţării Româneşti Constantin Vodă Brâncoveanu*, Bucureşti, Bibl. Institutului biblic, 84 pag. 6 Lei.

Păr. N. Popescu, distinsul profesor al Facultăţii de teologie din Bucureşti şi membru al Academiei române, se ocupă în această preţioasă broşură de „viaţa şi faptele" domnitorului muntean Constantin Brâncoveanu. Lucrarea de faţă prezintă un interes deosebit pentru noi şi este cu atât mai merituoasă, cu cât Prea Cuc. autor i-a succes pe deplin ca într'un număr restrâns de pagini să expună lămurit şi concis personalitatea si activitatea marelui voevod-mucenic.

Constantin Vodă Brâncoveanu a avut o domnie îndelungată. Prin iscusinţa sa a reuşit a se menţine pe tronul şubred al Munteniei timp de un sfert de secol (1689—1714), împotriva tuturor intrigilor meschine ce se ţeseau în jurul persoanei sale.

Pe lângă realizările de ordin politic, trebue să-i admirăm şì bogăţia de fapte creştineşti pe care le-a săvârşit într'o viaţă de 60 ani, cu toate greutăţile provenite din pricina războaelor ce se purtau pe atunci.

In ce priveşte pasiunea de a zidì locaşuri sfinte, Brâncoveanu seamănă mult înaintaşului său Neagoe Basarab. Numai că evlaviosul Constantin înzestra propria sa ţară cu biserici frumoase, spre deosebire de strămoşul său Neagoe care îmbogăţia mai mult lavrele greceşti dela locurile sfinte.

Dintre locaşurile de închinare pe care le-a ridicat amintim: mănăstirea Hurezului (Vâlcea), Mamul (lângă Drăgăşani, Brâncoveni (Piatra-Olt), Brâncoveanu (jud. Făgăraş) ş. a. Dintre biserici menţionăm pe cea din Făgăraş (azi în posesiunea uniţilor), Biserica dintr'o zi, sf. Ioan grecesc şi sfântul Gheorge nou din capitală, unde a fost şi înmormântat.

Apoi a reînoit o mulţime de biserici şi a construit câte un paraclis pe lângă fiecare din palatele sale şi chiar la conacurile unde poposia în desele lui călătorìi prin ţară.

Brâncoveanu a avut şi o caldă înţelegere pentru rosturile superioare ale culturii prin sprijinul ce l-a dat traducerilor şi tipăriturilor de cărţi româneşti, greceşti, arăbeşti şi georgiene. Mitropolitul Antim Ivireanul, contimporanul voevodului, îl aseamănă cu împăratul Constantin cel Mare din secolul al IV-lea, iar despre dărnicia lui creştinească scrie că a fost ca un „râu cu curgerile de aur, dintru care au curs aceste patru isvoare: ale Românilor, Elinilor, Arabilor şi ale Ivirilor tipare", (Dr. Ioan Lupaş: Istoria Bisericii ortodoxe române, pg. 63).

Faptele istorice pe cari autorul le înşirue cu deosebită meşteşugire, sunt menite a ridica pe cititor la un nivel înalt de idei şi sentimente. Cărticica este cât se poate de instructivă pentru celce doreşte ca din faptele trecutului să desprindă învăţături pentru prezent şi viitor. Stilul este plăcut, clar şi curgător. Volumaşul poate fi considerat ca un respectuos omagiu de recunoştinţă adus aceluia, care, împreună cu fiii săi, şi-a jertfit viaţa cu multă abnegaţie pentru legea ortodoxă-românească.

Pr. *Ioan Ilie*

*

Preoţimea cercului pastoral *Şeicamare*, tractul Mediaş, s'a întrunit în 19 Mai 1935 la *Haşag*, într'o adunare bine cercetată de credincioşii parohiei.

După sfânta liturghie, slujită în sobor de 8 preoţi, şi după predica zilei, temeinic pregătită, a preotului Ioan Popovici (Veseud) despre slăbănogul dela lacul Vitezda şi slăbănogirea sufletească a creştinului prin păcat, am avut plăcerea să ascultăm îndrumările P. C. S. părintelui protopop Ioan Crăciun, îndemnând poporul la dragostea lui Hristos şi a sfintei biserici.

La ora 2 p. m. părintele protopop, înconjurat de aceiaşi preoti, după slujba vecerniei, a făcut sfinţirea apei împreunată cu rugăciuni alese, binecuvântând poporul prin stropirea apei sfinţite. A urmat disertaţiunea pentru popor, ţinută de părintele A. Suciu (Agârbici): „Raportul între Dumnezeu şi om din punct de vedere economic-rural". Nu putem uita nici cuvintele de învăţături creştineşti ale încercatului preot T. Holerga (Frâua).

Sărbarea ia sfârşit prin cuvântul duhovnicesc şi naţional al părintelui protopop.

In şedinţa intimă, se votează şi o moţiune în legătură cu situaţia preoţimii creată prin noile norme de salarizare.

Pr. *Ch. Marcu*

*

In conferinţa de primăvară a despărţământului *Geoagiu* al Asociaţiei clerului „A. Şaguna", preoţimea acestui tract a reînceput misiunile religioase pentru regenerarea morală-religioasă a credincioşilor noştri. Ca centre misionare s'au luat în vedere comunele: Almaşul-mare, Balşa, Băcăinţi, Feredeu (Geoagiu-Băi) şi Rapolt.

Prima misiune din acest an s'a ţinut în zilele de 25—26 Mai, la *Balşa*, o parohie de frunte pe Valea Geoagiului, odinioară centru protopopesc.

Preoţii Ion Iancu, Sabin Bunea şi A. Băilă au oficiat serviciile prescrise şi solicitate. La sfânta liturghie a predicat Pr. Ion Iancu despre „Sfânta mărturisire", la vecernie Sabin Bunea despre „Simbolul vecerniei şi valoarea ei culturală".

Pentru misiunile de a doua zi sosesc şi preoţii de pe valea Murăşului, Pr. Inocenţiu Tiruţă-Uroiu şi Pr. Adam Marcu-Rapoltel, designaţi de centrul despărţământului.

A doua zi, Duminecă, serviciile încep cu utrenia oficiată de Pr. I. Tiruţa, A. Marcu şi A. Băilă din loc. Liturghia este celebrată de protopopul V. Goron, înconjurat de un sobor de 15 preoţi.

Stranele sânt ţinute de cantorii din loc şi comunele limitrofe.

Nu lipsesc nici cărturarii satelor. Am remarcat mulţi învăţători şi notari.

S'au rostit următoarele cuvântări: Protopopul V. Goron „Biserica şi aşezămintele ei"; Pr. Pascu Trif: „Mai

---

a lui *Onciul* 1898 cea (cu comentar) din Caransebeş a prof. *Dr. I. Olariu* 1901, *Psaltirea* Preasfinţitului Nicodim 1931 şi a Pr. prof. V. Radu şi Gala Galaction (1929), iar pentru folosul practic merită amintire comentarul prelucrat în peste 2000 pagini de G. Timuş.

Despre versificarea lui Ioanovici Corbea (din Braşov, scrisă în Rusia şi tipărită la Bălgrad) „nu se poate spune mare lucru. Nu atinge frăgezimea naivă a unor psalmi din Dosofteiu", (Iorga). Intr'un anumit cerc de cetitori e bine primită Psaltirea poetului *V. Militaru*, eşită din chibzuinţa Dosofteiană că „subt această formă minunaţii psalmi vor ajunge mai repede la inima poporului". Glasul ridicat în contra popularizării sub pretext că „a te ruga în poesie este a-ţi perde concentrarea sufletească" e fără temeiu. Pe lângă Psaltirea versificată de V. Militaru mai avem pe cea a lui *Ioan Glonţescu* (1934, Piteşti vol. I 1—40 ps.), versificări sunt şi la alte scrieri. Mă gândesc la Cântarea Cântărilor a lui *C. Moldovanu* apărută acum într'o nouă ediţie. Versul e frumos, dar depărtarea dela originalul sacru prea mare. Desigur pentru istoria textului biblic menţionez traducerile (cu comentar) la: Ioil, Proverbe de *Voiutschi*; Obadia, Malachia, Iob, Plângeri de *Dr. S. O. Isopescu*, Haggai, Geneză, Exod, Levitic, etc. de *V. Tarnavschi*; Obadia, Ioel, Ecclesiastul, Plângerile, (Isaia etc.) de *I. Popescu-Mălăeşti*; Nahum de *T. S. Negoiţă*...

Biblia de Bucureşti, fiind întâia tipăritură completă la Scriptură, s'a epuizat c'o repezeală uimitoare pentru acele vremi. Astfel a ajuns a fi mult căutată şi a se plăti scump orice exemplar. Lipsa aceasta o suplinesc cele peste 100 de Psaltiri cari se tipăresc dela 1688 până la 1818, când vede lumina zilei Biblia de *Petersburg*. Această faptă bună se datoreşte „Societăţii biblice ruseşti", care tipări Scriptura[4] în toate limbile vorbite în împărăţia creştină din răsărit, deci şi în cea românească. Intre colaboratori se înşiră: Mitropolitul G. Munteanu al Chişinăului, arh. V. Cuza, principele Ipsilanti, consilierul M. Crupenschi şi probabil mitropolitul de mai târziu Filaret al Moscovei. Pe lângă textele româneşti existente se orientează după câte unul slavon, ebreesc, grecesc, latin şi francez. Pe acest fundament construeşte mai departe Biblia dela *Buzău* (1854) a vlădicului Filoteiu. Lucrarea acestuia a rămas lectura mântuitoare a bunilor creştini până ce nemuritorul *Şaguna* se hotărî a tipări din nou Cartea cea bună. Sub înţeleapta sa ocârmuire s'au scris multe cărţi, Şaguna ţinea însă să dea poporului său dreptcredincios cartea de căpătâi a sufletului. „Susţinerea în curăţenie a învăţăturii Mântuitorului" a îndrumat direcţia tipografiei diecezane a aduce în „Telegraful Român" din ziua de 20 Ianuar 1856 la cunoştinţă publică tipărirea: „Ediţiile româneşti de până atunci n'au putut îndestula pe deplin dorinţa ferbinte a creştinilor, cari ardeau ca să se adape din izvorul de căpetenie al dumnezeeştei descoperiri. Pe deoparte acele ediţii nu s'au publicat într'o formă mai curată spre a mulţumi şi simţul din afară al cititorilor, pe de altă parte au ajuns a fi rare". Deşi în zilele acelea existau multe tipografii, totuşi abia se putea cumpăra o Biblie cu 70 florini, tipografia diecezană însă caută să îndestuleze publicul oferind întreaga Biblie pe-o hârtie foarte aleasă împodobită cu aproape 100 icoane într'o formă impunătoare — pe lângă minusculul preţ de 20 florini.[5] Mitropolitul Şaguna gândindu-se la tipăriturile anterioare crede că lucrul acelora a fost bun pentru vremea lor; pentru epoca sa cuvântul Scripturii trebuia însă înveşmântat într'o haină demnă de renaşterea Românilor din marele principat al Ardealului, căci „limba noastră este pom viu — care în toată primăvara se schimbă, ramurile bătrâne şi fără suc, se usucă şi cad, mlădiţele tânăre es şi cresc, frunza se vestejeşte şi se scutură, dar alta nouă curând îl împodobeşte — toate ale ei se fac şi se prefac, numai trupul rămâne tot acelaşi".[6]

Iată considerentele cari au îndemnat pe mitropolit a pune la îndemâna publicului dornic de spiritualizare „acest triumf al tipografiei diecezane."[7] Biblia a văzut lumina zilei înainte de sfintele Rusale ale anului 1858. La alcătuirea textului a luat Şaguna traducerea celor 72, ediţia din Atena 1843. Fără îndoială cunoştinţele sale îi va fi îngăduit a întrebuinţa şi alte versiuni. Cunoaşte încă T. N. dela Bălgrad, Biblia dela Bucureşti, Petersburg, T. N. din Smirna (1838), Biblia dela Buzău etc. Limba Bibliei lui Şaguna e destul de potrivită. Spre scopul acesta a veghiat: „din carte în carte, din cap în cap, din cuvânt în cuvânt". Colaboratori la revizuirea Bibliei nu se amintesc, deşi se crede că a fost secondat de sprijinul vreunuia dintre subalterni. Adevărat că oameni bine versaţi nu prea avea, abia el îi formează, totuşi putem afirma că în cazul unei colaborări ia putut fi de folos profesorul de teologie Dr. Grigorie Pantazi, despre care Şaguna spune că „era un exemplar rar în veacul nostru, atât în privinţa năravurilor sale blânde şi domoale, cât şi în privinţa talentului său".[8] Adevărat că Pantazi moare la vârsta de 30 ani, în 1855, când Biblia încă nu era tipărită, dar pregătirile pentru tipar vor fi durat. Un al doilea colaborator s'ar putea bănui în persoana preotului S. P. Barcian, paroh în Răşinar şi apoi profesor de teologie în Sibiu. Acesta a publicat lucrări de valoare, a fost membru al Academiei şi

[4] S. M. Clain, I. Bob şi alţi câţiva blăjen tipăresc la 1795 pe baza Bibliei din Bucureşti, Biblia în Blaj.

[5] Tel. Român 1856 din 25 Ianuar.

[6] Şaguna, în prefaţă la Biblie.

[7] Tel. Român 1856 p. 45.

[8] Lupaş: Viaţa lui Şaguna p. 235.

are rost uniaţia în statul român"?, şi Prof. I. Comas „Laptele şi derivatele lui".

La procesiunea din ţarine, a ţinut Păr. I. Tiruţa meditaţie pentru popor: „Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieţii cei veşnice" Ioan 6, 68. — La conferinţa intimă: Pr. A. Marcu a vorbit despre „Atitudinea preotului în misiuni". La vecernie: dl Dr. Iosif Indrieş preş. FOR-ului din Geoagiu, despre: „Frăţietatea prin biserică"; Pr. A. Băilă, parohul local, a rostit cuvânt de încheiere, cu mulţumire lui Dumnezeu şi celor ce au contribuit la organizarea acestui praznic al sufletului.

In cadrul acestor misiuni s'a mărturisit şi acum un mare număr de credincioşi. Pr. *I. Tiruţă*

Meditaţie

Unde e vindecarea...

«Isuse, Fiul lui David, miluieşte-mă»
[Luca 18, 38]

Cu aceste cuvinte a întâmpinat, pe Mântuitorul, orbul din Ierihon, acum sânt 1900 ani. Sărmanul orb care şedea lângă cale cerşind, va fi cheltuit poate cu doctoriile şi cu doctorii, dar străduinţele lui au rămas zadarnice, neputând să-i dăruiască nimenea vederea. Auzise, în ultimul timp, de doctorul doctorilor, Isus Hristos, care înconjurat de mulţime multă străbătea calea unde orbul sta cu mâna întinsă spre trecători.

De astă dată orbul îşi împreunase toate nădejdile şi toată credinţa în Fiul lui Dumnezeu, cerându-i dumnezeeasca milostivire să recapete vederea.

Fiinţa orbului ardea în dorinţa după lumina ochilor, ear starea lui sufletească s'a închegat în cuvintele: «*Isuse, Fiul lui David, miluieşte-mă*».

In această mărturisire se disting două arătări sufleteşti: Omul se ştia că are o meteahnă, dar avea şi credinţă în însănătoşire.

Eată două stări necesare oricărei îndreptări: Conştiinţa că eşti bolnav sufleteşte, şi dorinţa tare după sănătate morală care nu poate veni decât dela Dumnezeu.

— Astăzi, câti dintre noi nu sântem orbi pentru o adevărată viaţă morală? Cutreerăm cărările lumii, orbiţi de patima după avere trecătoare şi neputincioşi de a merge pe drumul ce duce spre înălţimile mântuitoare. Orbecăim în viaţă, împedecaţi să ne împărtăşim de gustarea frumuseţilor şi a mulţumirilor ce le aduce în viaţa muritorului credinţa religioasă...

Boala noastră este tot aşa de grea, ca a orbului din Evanghelie.

Vindecarea o găsim la Domnul nostru Isus Hristos, care ne zice: *Credinţa voastră vă mântueşte!* **Gh. Şerbu**
catehet.

Sanatorul dela Schitul Păltiniş

Sanatorul este deschis dela 1 Iunie până la 30 Septemvrie. Situat la 1400 metri altitudine în cea mai frumoasă regiune climaterică. Inzestrat cu tot confortul, putând rivaliza cu oricare Sanator din străinătate. Preţuri convenabile. Informaţii şi prospecte se cer dela Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu

INFORMAŢIUNI

Ziua restaurării dela 8 Iunie. Sâmbătă, 8 Iunie, este aniversarea sosirii în ţară şi a urcării pe tron a M. Sale Regelui Carol II. Ziua aceasta va fi, conform dorinţei Suveranului, o sărbătoare a *tineretului* din întreaga ţară. Autorităţile, fără deosebire, civile, militare, bisericeşti, vor avea să-şi dea concursul întru reuşita manifestaţiilor culturale.

Adunarea Oştii Domnului *se va ţinea, anul acesta, la Sibiu, în praznicul Rosaliilor şi va fi prezidată de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului. Fraţii ostaşi vor veni, în frunte cu drapele, la această sfântă sărbătoare în număr cât mai impunător. Biserica îi cheamă, ca pe bunii săi fii, cari înţeleg să stea neclintiţi în jurul ierarhilor ei. Adunarea va însemna din nou mărturisirea alipirii noastre către Mântuitorul şi Biserica Sa.*

Rămăşiţele fostului Domn al Moldovei, *Dimitrie Cantemir* **(1673—1723), bărbat cu vastă învăţătură şi autor de însemnate opere, vor fi desgropate din pământul Rusiei, şi aduse în ţară pentru a fi îngropate la sfânta mănăstire Mierla, de lângă Odobeşti, al cărei ctitor este Constantin Cantemir Vodă, tatăl lui Dimitrie. Ceremonia se va face în cursul lunei curente.**

„Ziua Eroilor". *La Înălţarea Domnului, Joi în 6 Iunie c. se va desfăşura sărbătoarea «Zilei Eroilor», în toată ţara. Chetarea prin cutii de chetă pe străzi este desfiinţată. Se va oferi spre cumpărare benevolă numai insigna «Cultul Eroilor» cu preţul fix de 2 lei exemplarul. Bunii români sânt rugaţi, să contribue la opera de recunoştinţă naţională a îngrijirii mormintelor ostaşilor căzuţi pe câmpul de luptă, cumpărând această insignă.*

Desvelire de monument. *Publicul românesc este invitat la desvelirea monumentului martirilor* **Dr. Ioan Ciordaş** *şi* **Dr. Nicolae Bolcaş.** *Desvelirea se face Joi, 6 Iunie 1935, în Beiuş, în prezenţa dlui Alexandru Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor. Va fi o manifestaţie a sentimentelor patriotice faţă de ceice au suferit cea mai cumplită moarte, ucişi în mod barbar în noaptea de 3 spre 4 April 1919.*

Promoţie de doctor. In 22 Mai a. c. părintele *Romul Em. Iacob,* din Bretea-Murăşană, judeţul Hunedoara, a fost promovat doctor în drept la Universitatea din Cluj, susţinând teza de doctorat: „Puterea judecătorească în biserica ortodoxă română".

Dela societatea „Sf. Gheorghe" a elevilor lic. „A. Şaguna" din Braşov. Societatea religioasă „Sf. Gheorge" a elevilor liceului „A. Şaguna" din Braşov şi-a încheiat activitatea anului şcolar 1934—35 cu o şedinţă festivă aranjată la 21 Mai c., în cadrul unui program bogat care a atras un public numeros. Preşedintele societăţii, părintele prof. *I. Brânzea* a vorbit despre: *Ce facem cu porunca Domnului: «Lăsaţi copiii să vină la Mine»,?* purtând pe Isus în mijlocul elevilor şi contemplând tânăra, dar jalnica recoltă, a odraslelor societăţii noastre. S'au recitat mai multe poezii, potrivite cu subiectul conferinţei, s'au rostit istorioare şi pilde de mai mulţi elevi, iar orchestra de acordeoane şi simfonică a liceului a completat programul cu alese piese muzicale.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 2 Iunie 1935, va predica părintele *M. Neagu.*

Baia populară din Sibiu. *In tot decursul verii, până la 1 Septemvrie, bazenul de înnot şi terenul pentru băile de soare sânt deschise şi în vremea prânzului.*

Nr. 5071—935 Şcol.

Concurs

La *Şcoala normală ortodoxă «Andrei Şaguna» din Sibiu,* cu începerea anului şcolar 1935—36 sânt vacante următoarele catedre:

a) *secţia de băieţi:* 1. Catedra de limba franceză, 2. Catedra de ştiinţe pedagogice, 3. Catedra de ştiinţe agricole, 4. Catedra de violină şi cântare bisericească;

b) *secţia de fete:* 1. Catedra de limba franceză şi drept, 2. Catedra de lucru de mână, ţesut şi sericicultură.

Ceice doresc a ocupa vreuna din aceste catedre, să înainteze până la *1 Iulie c. Consiliului arhiepiscopesc ortodox român de Alba-Iulia şi Sibiu, în Sibiu* cerere însoţită de actele personale despre studii şi certificatul de botez în original ori cópii certificate.

La distribuirea catedrelor dela secţia de băeţi, se dă preferinţă candidaţilor preoţi ori cu pregătire teologică.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 18 Mai 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 4821—935 Şcol.

Concurs

Pentru întregirea catedrelor vacante dela liceul „Andrei Şaguna" din Braşov şi liceul „Avram Iancu" din Brad se publică concurs.

La liceul ortodox român „A. Şaguna" din Braşov este vacantă catedra Nr. 7 limba franceză.

La liceul ortodox român „A. Iancu" din Brad sânt vacante catedrele:

Română-Latină,
Română-Filosofie,
Franceză,
Germană,
Geografie-Drept,
Ştiinţe naturale,
Desemn-Caligrafie şi
Educaţie fizică.

Condiţiunile de numire sânt normate în Art. 10 lit. *a)* din Legea asupra raporturilor dintre şcoalele secundare confesionale române şi Ministerul instrucţiunii (anul 1929).

Cererile de concurs se vor trimite până la cel mai târziu 30 Iunie 1935 pe adresa: *Consiliul arhiepiscopesc ortodox român Sibiu,* însoţite de următoarele acte în original sau cópie autentificată:

1. Extras de botez,
2. Certificatele de studii (bacalaureat, licenţă, examen pedagogic, examen de capacitate).
3. Certificat de serviciu.
4. Alte documente.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 14 Mai 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

un bărbat mult preţuit de Şaguna pentru „frumoasele lui însuşiri ca om de carte". La frumoasele realizări şaguniene se adaugă prin a 2-a *Biblie dela Bucureşti* (1914) un aluat menit să transfigureze mai departe năzuinţele sufletului dornic de sfinţenie. Biblia sfântului Sinod este cea mai nouă Biblie oficială. *Scriptura întreagă s'a mai tipărit în 1873 la Budapesta,* dar de către societatea biblică britanică după ebreeşte, fără să cuprindă cărţile necanonice şi lipsită de trimiteri. Acea societate a scos în timpul din urmă aproape anual câte-o ediţie, cu texte paralèle, unele portative, dar toate într'o lucrare tehnică puţin reproşabilă şi mai ales eftine. Aceste tipărituri au umplut piaţa cărţii româneşti, încât de pretutindenea se cerea cartea Duhului sfânt după jertfa adusă la altarul bisericii de creştinismul ortodox, singurul limpede şi curat ca apa cea dela izvor. Locul Bibliei epuizate îl ocupă de mulţi ani *Mica Biblie din 1913* a P. S. Nicodim, arhim. Scriban şi Ic. P. Savin. E cu icoane şi cu atât mai potrivită pentru răspândirea sfintelor învăţături în massele largi ale poporului. A eşit în multe ediţii şi e lucru bun.

Dar datoria prezentă a bisericii noastre era de a-şi împroprietări fiii, mai ales în acest timp de concurenţă confesională, cu cartea Duhului sfânt, care să fie adevărată Biblie a veacului al XX-lea. Retipărirea simplă a textelor vechi nu mulţumeşte. Traducerile de până acum nu redau exact slova originală. Sunt ziceri ce nu se pot pricepe, sunt idei neînţelese, pe alocurea nu observă nici un consecutio temporum şi întâlnim multe cuvinte nepotrivite etc. De aceea hotărârea Sfântului Sinod cu privire la tipărirea Cărţii sfinte a umplut inimile noastre de bucurie. Munca este imensă, dar prin stăruinţă neslăbită frumosul gând va deveni realitate. Tipărirea a început cu Vechiul Testament, lucrul e la jumătate şi cel mai târziu la toamnă vom avea o Biblie nouă. O traducere nouă a sfintei Scripturi s'a început şi din iniţiativa M. Sale Regelui Carol II. Ea va fi editată de către fundaţia pentru literatură şi artă „Regele Carol II". Angajaţii la lucru sunt aceiaşi proeminenţi bărbaţi ai scrisului: Preoţii profesori universitari Gala Galaction şi V. Radu.

Cunoaştem câte o traducere de probă a ostenitorilor: Psaltirea din 1929 dată la iveală în numele Bibliei editate de Sfântul Sinod, şi Cântarea Cântărilor (1934) din traducerea sfintei Scripturi iniţiată de voevodul culturii româneşti, M. Sa Regele Carol II.

Astfel avem material pentru a compara din punct de vedere al evoluţiei limba sacră şi a face o preţuire justă măcar în ceeace priveşte Psaltirea şi Cântarea Cântărilor din Biblia cea nouă.

Iată tema noastră pentru un articol viitor.

Prof. Pr. **Dr. N. Neaga**

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Din vremuri apuse

[3] Documente vechi

Comunicate de Pr. Candid Muşlea

No. 2309/1829.

IV.

Din porunca Maghistratului dela Gubernie venită ca toţi locuitorii să se ferească de strandrehi, adecă din picioare(?) făcută peitoare, de perire cum s'au întâmplat la locuitorii din Vâlcan Radu Mateiu aşa au perit trecând plaiu, pentru aceea tot omu se porunceşte cu tărie să se păzească ca să nu cază în patima aceea a Vâlcăneanului şi să-i rămâie copiii săraci (orfani! N. Tr.) ca la el. Zernesti

Die. 22 Iulie 1829.

(ss) **Bratul Baiul Protopop m. p.**

VII.

Act din August 1829.

Cinstiţilor Presbiteri, — Arhiereu nostru Prealuminatu şi Prreastinţitu Dominus Basilius Moga la 21 Iulie a. c. N. 356. m'au înştiinţat că Exţelsum Reghium Gubernium sub 13. Iuliu astui an No. 6624 face tuturor oamenilor cunoscut, precum în Valahia şi Moldova este pestis (ungureşte: ciuma!) şi cine va trece de acolo încoace pe cale oprită mintian se va puşca, care s'au şi întâmplat ca un viu anume Radu Marcu din satu Vâlcan din Dıstrictu Coronense, din Valahia au venit încoace pe cale ascunsă. Aicia l-au prins şi îndată l-au împuşcat Inclitus Coronensis (Cinstitu Braşeu!) Maghistrat, apoi pe unu tinerel Ion Matei dela Reas(?) în Districtu Cormense l-au aruncat Prealăudatu Coronensis Magistratus în ţucaus Braşeului şi l-au pus sub fiscal acţio spre ascărendus(?) canon pentrucă au trecut dela Valahia încoace pe poteci oprite cu zisul împuşcatu Radu Marcu dela Vâlcan. Asemenea şi laudatus Coronensis Senatus (Magistratus) la 22 Iulie anume sub No. 2246 m'au poftit ca să dau eu Frăţiilor Voastre înainte timpurile de acum cele primejdnicioase pentru descoperita bolă ciumii. De aceea cu tărie porunceşte Frăţiilor Voastre ca împreună cu poporul său în genunchi să taceţi rugăciune la Dumnezeu, cât beteşugu pestis vel cioma în Valahia şi Moldavia să înceteze şi în ţara noastră să nu se întinză. Să cetiţi Frăţiile Voastre în genunchi trebuincioasele ectenii, aduceţi aminte auditorilor (ascultătorilor aut parohianilor) săi pagubile cele mari care pomenita boala pestis înainte de 16 ani adecă anu 1813. şi anu 1828. au făcut, când se lăţise în părţile acestea de se închisese cetatea Corona (ungureşte: Braşov), pentru aceea tot omul acurat să păzască regula..... care dela cei mai mari se porunceşte şi care Frăţiile Voastre poporului de trei ori să le publicăluiţi şi pe înţeles să le tâlcuiţi şi să-i dojeniţi ca pe cale oprită să nu cuteze a veni din Valahia încoace, că se va împuşca ca şi numitu Radu Marcu din Vâlcan. Apoi de s'ar întâmpla vre'o moarte grabnică vel cu prepus de pestis vel cioma, mintean să se arate la deregătoriile locului.

Zernesti din 8 Agust 1829.

Bartolomeu Baiu m. p.
Protopop.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 8 Iunie 1935 — Nr. 25

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Telegraful Roman

Organ naţional-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Chemare

Glasul păstorului către creştinii din „Oastea Domnului"

La praznicul Pogorârii Duhului Sfânt, de care ne despart numai puţine zile, vom ţinea — la Sibiu — marea adunare anuală a Oastei Domnului.

Adunarea noastră din acest an va avea o însemnătate mai deosebită, întrucât ea va trebui să facă încă odată dovada strălucită a celor intraţi în Oastea Domnului, despre dragostea fiească şi despre alipirea lor nepărmurită către sfânta noastră Biserică. Faţă cu dureroasa poticnire întâmplată în sânul Oastei la începutul acestui an, este necesară o nouă înălţare de inimi şi o mărturisire de credinţă către Biserică, *care să spulbere orice îndoială şi să înlăture din calea sănătoasei desvoltări a scumpei noastre mişcări religioase orice piedeci.*

In mijlocul încercărilor se arată tăria celor credincioşi, cari nu cunosc decât drumul cel drept al Bisericii. Oastea Domnului îşi are rostul ei numai ca o mişcare de înviorare a credinţei şi vieţii creştineşti în alvia Bisericii. Scoasă din acest rost, care îi dă dreptul la viaţă, ea ar fi o primejdie pentru mântuirea sufletelor şi o rătăcire de la dreapta credinţă. *Dar nimeni şi nimic nu va fi în stare să o clătească din rosturile ei. Căci Domnul e cu ea şi prin Biserică îşi trimite darul şi binecuvântările Sale peste ea şi peste cei grupaţi în rândurile ei.*

Adunarea noastră din acest an trebue să fie, deci, un frumos prilej de înălţare sufletească a fraţilor cari se vor întruni la Sibiu, o revărsare de Duh Sfânt peste inimile lor, un izvor de curaj nou şi proaspăt pentru ostaşi şi o bucurie pentru sfânta noastră Biserică.

Iată de ce glasul meu se îndreaptă cu părintească iubire către toţi creştinii noştri intraţi în Oastea Domnului, ca şi către credincioşii cari se interesează de mişcarea noastră şi o însoţesc cu dragostea lor, chemându-i la marea adunare dela praznicul Rusaliilor.

Sfânta noastră Catedrală din Sibiu va îmbrăca haină de sărbătoare luminată şi se va umplea de rugăciunile şi de cântările sfinte cari se vor înălţa către Impăratul sufletelor noastre.

Nici unul din cei cari au putinţa să vină la Sibiu, să nu lipsească dela acest mare praznic duhovnicesc al Oastei Domnului. Cucernicii noştri preoţi să organizeze în parohiile lor pelerinajul şi să vină în fruntea credincioşilor la sărbătoarea Pogorârii Duhului Sfânt, la Sibiu, ca împreună să slăvim pe Domnul.

Cu arhiereşti binecuvântări,

Al tuturor de tot binele voitor

NICOLAE

arhiepiscop şi mitropolit.

Dl Al. Lapedatu, *ministrul cultelor, a fost ales preşedinte al Academiei Române, conform statutelor, pe un ciclu de trei ani.*

Alegerea aceasta, binemeritată a distinsului cărturar al Ardealului, a stârnit vie bucurie în toate cercurile intelectuale ardelene, atât profane, cât şi bisericeşti, care n'au întârziat a felicita călduros pe noul conducător al înaltei instituţii de cultură şi ştiinţă.

Oastea Domnului la Praznicul Rusaliilor

Se întrunesc earăş Ostaşii Domnului în marea adunare din anul curent, ţinută la sărbătoarea Cincizecimii, în centrul Mitropoliei, în vechea cetate ortodoxă a lui Şaguna. Este al patrulea congres al societăţii „Oastea Domnului".

Adunarea din acest an,— spune cuvântul de chemare al I. P. S. Mitropolit **Nicolae** *al Ardealului, — trebue să fie un frumos prilej de înălţare sufletească a fraţilor, o revărsare de Duh Sfânt peste inimi, un izvor de curaj nou şi proaspăt pentru ostaşi şi o bucurie pentru sfânta noastră Biserică. —*

Societatea „Oastea Domnului" a luat fiinţă şi s'a organizat, împreună cu alte instituţii religioase, sub iniţiativa, ocrotirea şi conducerea Inaltului Chiriarh dela Sibiu, cu menirea să primenească şi să întărească sentimentele religioase ale unui popor ortodox creştin, deprins din strămoşi să fie profund şi sincer închinător Bisericii Mântuitorului Isus Hristos.

Mai pe sus de vremelnicile tulburări, fraţii ostaşi au prilej să-şi dovedească din nou marea alipire de sfânta **Biserică** *ortodoxă, luptând nu pentru om, ci pentru această Biserică a lui Hristos şi apărând cu hotărâre şi înţelepciune toate rânduelile ei.*

Pelerinajul al patrulea către cetatea mitropolitană, la această duhovnicească prăznuire, să însemneze o propăşire tot mai înviederată în mersul societăţii de-a realiza idealul creştin şi naţional sub ocrotirea şi conducerea Bisericii noastre şi a celorce stau în fruntea ei.

In această ţintă, nu putem decât să salutăm călduros pe ostaşii Domnului, sosiţi din apropiere şi din depărtare, şi să le zicem: Domnul să fie în mijlocul nostru, acum şi totdeauna!

*

Programul serbărilor, dela Rusaliile din 1935, cu prilejul congresului al 4-lea al «Oştii Domnului», cuprinde următoarele:

Marea adunare va fi prezidată şi condusă de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru **Nicolae.**

Ziua întâi de Rusalii, 16 Iunie:

Ora 6 *dimineaţa, mai mulţi duhovnici vor fi prezenţi în biserica catedrală pentru Sfânta taină a mărturisirii; fraţii ostaşi şi credincioşii Bisericii noastre chemaţi la închinare să se pregătească din vreme spre a se putea face părtaşi tainelor Bisericii.*

Ora 9. *Sfânta liturghie cu mare sobor de preoţi, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae; predică şi împărtăşirea fraţilor cu Sfintele taine.*

După Sfânta Liturghie, *fraţii cu toţii vor trece în curtea Academiei teologice. Urmează cântări şi cuvântări.*

Ora 4—8, *adunare frăţească în sala festivă a Academiei teologice, în care se vor da îndrumările de trebuinţă pentru Oaste şi unde preoţii şi fraţii din toate părţile ţării îşi vor putea spune cuvântul.*

Ziua a doua de Rusalii, 17 Iunie:

Ora 9 *Sf. Liturghie, cu mare sobor de preoţi şi în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, cu două predici, a I. P. C. Sale Arhim. I. Scriban, din Bucureşti, a doua a păr. Nicolae Popoviciu din Sibiu.*

---

* FOIŞOARA *

Episcopul Grigore Comşa

Opiniile sale biblice

Rândurile acestea mi le-a prilejuit moartea la amiaza vieţii a episcopului care s'a închinat integral bisericii lui Hristos şi neamului românesc, şi care în scurta-i păstorie de 10 ani a scris 100 de cărţi, a făcut 379 de vizitaţii canonice şi alte lucrări, unele mărunte, altele însemnate, pe care la timpul său istoria le va aprecia. Este un obicei creştinesc să se vorbească numai vorbe bune despre cei trecuţi din rândul celor vii. Aici însă se potriveşte, fără drept de bănuială, cea mai bună dintre toate aprecierile.

Biblia este cartea Duhului sfânt. Nici o altă carte din lume nu poate merita acest nume, afară de sfânta Scriptură, Cartea prin excelenţă, Cartea Cărţilor, sau cartea cea bună, cum i se mai zice.

Biblia ocupă un loc cu totul aparte între productele literare ale omenirii. Originea, conţinutul ei inepuisabil, scopul ei atât de precis şi preţios, este atât de fericit justificat prin numirea: „Biblioteca sfântă", sau simplu „Biblioteca" ce i-o dădea Augustin. Şi totuşi, nu se poate spune în deajuns despre acest tezaur, pentru dumnezeescul pe care-l conţine.

Celce vrea să scrie o carte constructivă şi nutritoare de suflet, va trebui să meargă până aici, la izvorul moralei, unde apa sufletului este mai curată şi mai răcoritoare.

Este o fatalitate pusă la cale de Dumnezeu ca numai acele creaţii ale geniului omenesc să supradăinuiască care împrumută gânduri din semânţa în care corpurile străine sânt puţine la sută; ca numai faptele rupte din simţămintele sfintei Cărţi să fie bune, ca numai acei oameni să fie superiori cari chiar în veacul de rapiditate excesivă urcă spre vârful piramidei sociale călcând treptele formale ale venerabilei Biblii.

Episcopul cărturar Grigore s'a ataşat cu toată energia înţelepciunii sale de ceeace cu adevărat este Cartea Cărţilor.

In acel şir de mărgăritare ale scrisului său aflăm preţioase orientări de ordin biblic. Nu există latură socială pe care cărturarul vrednic să n'o fi trecut prin prizma luminoasă a cărţii Duhului Sfânt.

Este interesant a urmări, sub acest raport, opiniile regretatului defunct. Entuziasmat că va apărea în sfârşit Sfânta Scriptură într'o haină demnă de veacul nostru, episcopul Grigore dedică evenimentului pagini speciale în lucrarea sa: „Flori din grădina sufletelor". Dar cugetele sale biblice ies la iveală în întreaga mulţime a cărţilor pe care le-a scris. Faţă de-o eventuală susţinere a unor pretinşi iniţiaţi, cari fac dintr'o anumită parte a Bibliei obiect de gâlceavă, episcopul Grigore ia o atitudine rezolută: „Testamentlee Bibliei au ambele aceeaş vrednicie, zice regretatul autor; Vechiul Testament este necesar ca şi Testamentul Nou, afară de aşezămintele ebraice, de preînchipuiri şi rituri".[1] Sânt firesti îndemnurile ca Sfânta Scriptură să fie de învăţătură, dar să nu ne abatem dela învăţătura adevărată fie din Scriptură, fie din tradiţie... Episcopul Grigore spune despre popularizarea Sfintei Scripturi: „Când în fiecare familie românească va reintra Sf. Scriptură... atunci se va asigura domnia lui Hristos şi prin aceasta voia lui Dumnezeu".[2] In viaţă omul este un simplu ucenic, având nevoe să înveţe dela alţii şi mai ales din descoperirea Vechiului şi Noului Testament.[3] „Sfânta Scriptură ne dă pentru întocmirea socială a vieţii cele mai înaintate principii, dă sfaturi cari rămân aceleaşi, ea nu dibueşte".[4] E bine ca preotul în apostolatul său să arete că celce lucrează împotriva acestor învăţături ale Sfintei Scripturi, este cuprins de gânduri rele, care au o repercursiune tristă asupra societăţii întregi. Una din cauzele sectarismului este şi faptul că la noi nu s'au dat creştinilor învăţături precise, ci, de pildă,

[1] Dr. Gr. Comşa: Călăuza combaterii sectelor [1925] p. 109.

[2] Dr. Gr. Comşa: Viaţa Ilustrată Nr. 7.

[3] Dr. Gr. Comşa: „Fântâna Darurilor", 1931, pag. 293.

[4] Dr. Gr, Comşa; Datoriile preoţimii, [1935 pag. 44.

Ora 11. *După obiceiul din anii trecuți, în rând și cu drapelele și praporii în frunte, plecare spre sala* „Thalia", *unde se ține* adunare sărbătorească *și în care vor lua cuvântul: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, I. P. C. Sa Arhim. I. Scriban—București; Preot A. Lupșa—Oradea; Preot Il. Felea—Arad; Prot. V. Stoicanea—Zărnești; fratele Dr. Suciu-Sibianu—Brașov; Preot Ioan Alexandrescu—Șarânga, j. Buzău; Preot Mihail Reguș—Bucovina; Preot Pavel Grosu—Chișinău—Basarabia; Păr. Gh. Secaș, și alții.*

*

Cu certificate dela oficiul parohial, fiecare membru al societății va putea călători cu bilet de jumătate pe C. F. R. pe timpul de Sâmbătă, 15, până Marți, 18 Iunie. Unde va fi un grup de 20 frați, reducerea este de 60 la sută.

Incepând de Sâmbătă după masă ostașii din Sibiu, vor fi la gară, așteptându-și frații. Locul de întâlnire este Catedrala din Sibiu. De aici fiecare va fi călăuzit la locul de găzduire.

La ziua restaurației

Țara noastră, în vremurile tulburi ca cele de azi, este corabia amenințată de valurile nemulțumirilor, pricinuite în primul rând de noi înșire prin viața trăită în dușmănie, morală și politică; în al doilea rând nemulțumirilor cauzate de dușmanii interni ai vieții noastre naționale, de pescuitori în apă tulbure, cari au năpădit asupra bogățiilor pământului românesc și ne iobăgesc munca și sufletul; în al treilea rând tulburărilor pricinuite de dușmani neastâmpărați aflători dincolo de granițele țării noastre.

Impânziți pretutindeni de rețeaua primejdiilor, gândul nostru de nădejde se îndreaptă către Șeful suprem al țării, către iubitul nostru Rege Carol al II-lea, care care cu puterea înțelepciunii pătrunde în fondul destinelor veșnice ale acestui neam.

El veghează la porțile țării alături de vrednicii săi căpitani și sfetnici.

In programul Său de activitate, călăuzit de credință și dragoste, stau scrise cu litere de aur cuvintele:

Aici, pe Tronul țării, aveți un credincios al Bisericii, un convins al învățăturii Mântuitorului, un doritor din tot sufletul să aibă alăturea de el pe toți acei cari vor să muncească pentru întărirea și strălucirea Bisericii noastre naționale...

Au trecut cinci ani dela ziua Restaurariei, ani de făgăduitoare domnie, înfăptuită din mila lui Dumnezeu pentru acest neam și din voința nestrămutată a națiunii române, care vrea să fie stăpână în casa ei, stăpână pe gospodăria sa, stăpână pe interesele sale naționale și culturale.

Zid puternic de apărare înălțăm cu toții în jurul Tronului spre a stăvili furtuna ce mijește în neguri. Priveghiăm și ne rugăm spre a nu cădea în ispită... Veghiăm cu candela sufletului nostru veșnic aprinsă, ca mirele, venind în miez de noapte, să nu ne găsească adormiți...

Crucea Domnului o purtăm în suflet, — și în *acest* semn vom biruì.

Viață lungă și binecuvântată iubitului Rege, Restauratorului sănătății noastre naționale!

Pr. **Silvestru Garcea**

Delegația bisericii anglicane în București

— Intâmpinarea delegaților. — Ședințele. —

Episcopi anglicani, profesori de teologie și dignitari bisericești, cunoscători de probleme dogmatice și canonice privitoare la biserica anglicană și la cea ortodoxă română, sosind în țară au fost întâmpinați, cu o respectuoasă însuflețire, atât din partea înaltului cler român, cât și a multimii cetățenilor din capitală și a diferitelor societăți culturale și religioase.

In numele prelaților ortodocși români, P. S. Sa episcopul *Vasile Lăzărescu* al Caransebeșului a urat, în limba engleză, oaspeților bun venit în mijlocul poporului român, al cărui creștinism n'are dată istorică pentrucă se confundă cu însași nașterea poporului român. A răspuns episcopul *Nugent de Lincoln*, — cunoscut și apreciat în România de pe când era episcop al Gibraltarului, — spunând că această primire călduroasă i-a mișcat profund, și că din momentul când au păsit pe pământul românesc, au admirat deopotrivă cântările mărețe ale corurilor, ca și puterea de simțire a sufletului românesc. —

Cei dintâi sosiți au fost Episcopul *Nugent de Lincoln*, profesorii doctori *Iohn A. Douglas*, *Frang Gavin* și *I. Sharp*; în aceeaș zi, Vineri, d. a. și seara au sosit Lordul *Harold*, episcopul Gibraltarului, și Arhiepiscopul *F. G. Gregg*, rectorul universității din Dublin, și prof. Dr. *Philip Usher* profesor universitar.

Lucrările delegației s'au deschis în ziua următoare, Sâmbăta, dimineața la ora 9, în prezența I. P. S. Patriarh *Miron*. După serviciul religios din paraclisul Patriarhiei, delegații celor două biserici, anglicană și ortodoxă română, s'au reunit în marea sală de recepției.

In numele bisericii noastre a deschis ședința I. P. S. Sa Patriarhul *Miron*, adresând cuvântul către Venerabila delegație. a spus, în extras:

Mântuitorul Hristos a întemeiat o singură biserică universală pentru toată omenirea.

Dar cu timpul diferite împrejurări locale, influențe variate, diferența de caracter și temperament a popoarelor și adeseori interese de altă natură, decât religioase, au împărțit biserica lui Hristos în deosebite confesiuni, cari câteodată au uitat, că la temelia ei stau sublimele virtuți ale iertării și iubirii deaproapelui.

Aceste devieri dela învățăturile evanghelice ale blândului Nazarinean formează o pată, ce apasă sufletul creștinilor, ce le-au practicat.

Cei de azi trebue să ștergem și amintirea acestei rătăciri omenești și să revenim față de toți la iubirea creștină cea fără de margini, căci după această iubire se va ști, dacă «suntem învățăceii lui Isus».

Biserica ortodoxă, și în cadrele ei biserica ortodoxă română, a dovedit totdeauna un spirit creștinesc, iertător, tratament nu numai tolerant, ci uman chiar și față de ceice i-au voit rău.

Vă puteți deci închipui, ce firească este bucuria noastră, a Românilor astăzi, când atâția oaspeți preacinstiți ați sosit în țara și pe plaiurile, unde — după tradiția istorică — 'nainte cu aproape 1900 ani a propoveduit cuvântul Mântuitorului nostru Isus Hristos sf. apostol Andrei, cel întâi chemat. Lăudăm și admirăm zelul vostru, care v'a îndemnat să porniți din magnifica voastră patrie, cea mai puternică și mai bine organizată țară din lume, — și să veniți în îndepărtata noastră țară, care este bucuroasă a folosì această bine venită ocazie, să vă exprime prin glasul meu gratitudinea și recunoștința ei pentru câteva prețioase daruri făcute nouă de Marea-Britanie.

Nobila națiune engleză ni-a dat mai întâi pe mult iubita noastră Regină-Mamă Maria, regina providențială, care — în decursul marelui războiu, când am avut norocul a fi aliații voștri — a fost pentru ostașii noștri, pentru răniții noștri și pentru însuflețirea noastră obștească acea, ce a fost odinioară prorociția Debora pentru poporul ei.

Ne mândrim a avea o dinastie înrudită deaproape cu glorioasa dinastie a falnicului Albion. Maj. Sa Regele Carol II este strănepotul marei voastre regine Victoria.

Am fi deci fericiți să vă putem oferì și noi — în schimbul darurilor voastre de până acum — daruri duhovnicești, din comoara bisericească milenară a țării noastre, care reprezintă un măreț trecut bisericesc și o sf. doctrină, fericit închiegată prin înțelepciunea inspirată de Duhul Sfânt sfintelor sinoade ecumenice.

Dacă interpretez bine tendința generală a sufletelor celor mai nobile din zilele noastre, cuvântul lor este pretutindeni: **Inapoi, spre autenticile izvoare ala revelațiunii dumnezeești!** *Iar de altă parte toate popoarele creștine fac apel la conlucrarea tuturor întru cultivarea sentimentelor de evanghelică înfrățire și de sporire a forțelor sufletești spre o muncă de ușurare a vieții și de mulțumire a tuturor și întru delăturarea curentelor, ce ar împiedica ori zădărnici acest scop creștinesc și uman. Iară spre a mări forțele acestea spirituale ale popoarelor, mulți caută a se netezi calea revenirii la idealul unității sufletești a Creștinismului.*

Ba, în Anglia s'a făcut nu de mult un pas și mai îndrăsneț, care nouă — ortodoxilor — ne-a făcut cea mai bună impresie. Ne-am bucurat anume de hotărârea unanimă a celor 252 Episcopi anglicani, întruniți din toate continentele în conferința dela Lambeth din 1920: de-a adresa un apel către toate popoarele creștine în chestia **reunirii bisericilor,** *dorind reluarea discuțiunilor și încercărilor, ce — durere — deatâtea ori n'au dat rezultatul dorit.*

In biserica noastră ortodoxă acest apel este statornic, căci ea zilnic și la toate slujbele sale rituale ne îndeamnă mereu, ca «pentru sfintele lui Dumnezeu biserici și **pentru unirea tuturor,** *Domnului să ne rugăm».*

Fideli acestui creștinesc îndemn, noi Românii suntem gata a resuma și prezenta în toată curățenia ei apostolică doctrina bisericei noastre ortodoxe, lipsită de abaterile și înoirile, care au produs atâta desbinare între confesiuni.

Adevăratul creștin nu poate părăsi ideea reunirii bisericilor, căci s'ar abate dela învățătura Mântuitorului Hristos, — că precum **unul** *este păstorul tuturor, anume Isus Hristos — așa și turma sa*

---

despre botez s'au dat numai generalități, fără nici o referire la Cartea Cărților. Când s'a ivit primul propagandist sectar cu Biblia în mână, i-a fost ușor să dobândească adepți.[5] In alinarea setei sufletești credinciosul să fie precis edificat cu privire la raportul dintre Biblie și Biserică, ca să nu rezulte că „darurile Bibliei ar fi ceva separat și ar lăsa îndemnul ca cineva separat de Biserică să caute alinarea setei lui numai în Biblie, căci darurile în acest sens sânt ceva protestant.[6] Sântem datori a da chiar copiilor învățături în legătură cu istorisiri biblice,[7] iar tineretului universitar să-i deschidem larg evanghelia lui Isus,[8] pentruca citirea din Sfânta Scriptură să se facă cel puțin săptămânal.[9] Numai o astfel de Biblie poate fi citită și consultată, care s'a tipărit cu aprobarea autorităților noastre bisericesti. Nu oricine poate să tâlcuiască Scriptura, fiindcă nu toate lucrurile sânt lămurite pentru toți. Dreptul de a tâlcuì Sfânta Scriptură îl au numai preoții și învățătorii bisericii.[10]

Afară de considerentele de ordin generic, episcopul Grigorie stabilește înțelesul corect la multe texte fundamentale ale Scripturii, — dar despre aceasta cu alt prilej.

Prof. Pr. **Dr. N. Neaga**

[5] Dr. Gr. Comșa: Fântâna Darurilor, 1931, pag. 179.
[6] Dr. Gr. Comșa: Acțiunea catolică și ortodoxia lucrativă, p. 32.
[7] Dr. Gr. Comșa: Tineretul românesc, p. 155.
[8] Ibid. p. 235.
[9] Ibid. p. 345.
[10] Dr. Gr. Comșa: Cunoașterea Șectelor [1925], p. 108.

N. Berdiaev*)

Biserica și lumea

I

Este biserica o realitate ontologică? Catehismele nu ne dau nici o deslușire potrivită de a explicà natura sa. Ontologia bisericii de abia e cunoscută. Aceasta e o datorie a viitorului. Esența bisericii nu era încă suficient reală și actuală, spre a îngăduì o elaborare a ontologiei sale. O definiție a bisericii, dealtmintrelea, e posibilă?

Biserica, privită din afară, nu poate fi înțeleasă în întregime; rațional nu se poate definì traducându-o, accesibil, printr'un concept. Trebue să trăești în biserică; nu o cunoști decât prin experiență. Ea nu ni se impune ca realitate exterioară. Ceace isbutim să cunoaștem din exterior, nu alcătuiește natura sa lăuntrică.

Biserica nu e casă zidită din pietri; nu e adunare de credincioși, nici parohie formată din oameni; nu e instituție reglementată prin norme juridice, cu toate că aceste elemente fac parte din ființa sa. Ea n'are margini și semne exterioare care i-ar determina natura, deosebindu-o de restul ființei.

Biserica are un element fizic, psihic și social, dar nu prin aceste elemente putem să-i definim natura. Biserica nu e pipăibilă, nu face parte din lumea lucrurilor văzute, nu e realitate empirică la fel cu a mineralelor, plantelor, animalelor. Ea aparține lumii lucrurilor nevăzute, ce nu pot fi adeverite decât prin credință; e o realitate spirituală interioară.

E adevărat că biserica există pentru toți ca o realitate empirică; își determină atitudinea pe bun drept; dușmanii ei, cei cari nu cred în ea, luptă contra ca și cu o realitate. Ei recunosc realitatea sa, însă cu totul deosebit decât cei ce cred și trăesc în ea. Fiindcă, dintr'o manieră pipăibilă — privită din afară — nu vezi decât pietri, un rit, o instituție și oameni cu un rang într'o ierarhie. Iar realitatea adevărată a bisericii — ca ființă e intimă, mistică; ea se află dincolo de pietri, de ierarhie, de rituri, de soboară etc...*)

Natura sa e duhovnicească, aparține însuși lumii spirituale și nu lumii naturale.

Prin aceasta nu vreau să zic, că ea nu se încarnează în lumea naturală și istorică, și că rămâne nevăzută. Eu văd biserica în experiență; dar această experiență începe atunci, când ajung a mă ridica peste limitarea, izolarea lumii mele sufletești, când pătrund în „unitatea" necuprinsei lumi spirituale, biruind timpul și spațiul. Această lume și experiență spirituală, sânt supra-individuale, supra-psihice; aparțin în mod virtual bisericii. Metafizic, viața spirituală e socială, nu individualistă, și biserica are o natură spirituală socială, în adâncul înțeles al cuvântului. Experiența bisericii e „ecumenică", iar ecumenicitatea e una din calitățile sale ontologice. In această experiență nu mă simt singur, sânt cu toți frații mei în duh, indiferent de locul și timpul în care au trăit...

Eu însumi sânt mărginit în conștiința mea; experiența mea e restrânsă și nu pot îmbrățișà plenitudinea și complexitatea ființei; prin mine n'am cunoscut un număr mare de hotărâtoare întâlniri spirituale. Am scris această carte; însă în ea n'am putut ajunge decât la raze parțiale de lumină, n'am întrevăzut decât oarecare aspecte ale adevărului. Dar mă pot exterioriza, metafizic vorbind, pot depăși marginile mele proprii, pot comunica prin experiența ființei apropiate în duh, cu experiența supra-personală. In experiența religioasă a bisericii, în întâlnirea cu Hristos, omul nu e singur, e cu toți cei ce au cu-

*] In cartea *„Esprit et Liberté"*.

*] Peter Lipert: Das Wesen des katholischen Menschen.

trebue să devie iarăşi **una,** *reunită din toate cele răslețe.*

Călăuzită de asemenea evanghelicești gânduri şi învățături, biserica ortodoxă română şi teologii ei suntem frățește bucuroşi să aflăm dorințele, întrebările şi preocupările voastre bisericești, fie cu privire la hirotoniri, fie cu privire la orice chestiune religioasă, privindu-le toate prin lumina inalterabilei noastre doctrine, scoase din Sf. Scriptură şi din Sf. Tradițiune şi cristalizată în hotărârile sf. sinoade ecumenice şi în scrierile sf. noştri părinți şi mari dascăli ai întregei creştinătăți.

Teologii noştri se vor sili a arăta, că noi facem parte din familia creştină primară şi suntem Biserica integrală, că suntem Orientul Ortodox, din care s'a revărsat spre Occident lumina Sfintei Evanghelii.

Ca în vechile castele din Anglia — cele pline de amintiri şi de odoare seculare — noi păstrăm în duhovniceşti castele, comorile intactei noastre mărturisiri creştine ortodoxe.

Avem venerabila şi sacra Tradiție milenară. Avem cele şapte Taine, lăsate nouă de Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Hristos. Avem cultul preasfintei, curatei, de Dumnezeu Născătoarei şi pururea Fecioarei Maria. Avem veneraţia sfinților eroi ai lui Hristos şi a glorioaselor lor relicvii...

Şi mai presus de toate avem dumnezeească Liturghie, adică dumnezeiasca Euharistie — instituită de Domnul, în seara cea din urmă a petrecerii sale între noi şi reactualizând prin mijlocirea sfintei preoții, până la Parusia Domnului Jertfa de pe Golgotha.

Am avut în ultimele 2 decenii fericite şi repetite ocazii a auzì din gura unor distinşi teologi anglicani expuneri doctrinare, cari tind a se apropia de doctrina ortodoxiei indicată mai sus.

Cu aceste gânduri salut sosirea în România a onoratei delegaţiuni anglicane mulţumind Venerabilului arhiepiscop Cosmo al Angliei şi primat al comunităţilor anglicane din întreaga lume pentru onoarea, ce ne face prin trimiterea ei; ceeace va contribui la menţinerea şi întărirea bunelor raporturi dintre cele 2 biserici şi prin ele dintre ţările noastre; şi doresc ca în chestiile ce o preocupă, să găsească — împreună cu teologii români, valoroşii mei consilieri — astfel de proiecte de soluţii, cari — în conformitate cu trecutul canonic al bisericii noastre — să poată devenì soluţii ecumenice prin aprobarea unanimă a tuturor bisericilor ortodoxe.

Cu aceste cuvinte declar deschisă conferinţa delegaţiunilor engleze şi române şi le doresc succes, ca să fie un îndemn de apropiere în spiritul iubirii evanghelice şi între alte biserici, şi să nu odihnească, până când creştinătatea nu va realiza supremul ideal: **Unitatea de credinţă prin cuminecarea din acelaş potir al Sfintei Euharistii.** —

— In numele delegaţiei anglicane ce conduce, episcopul *Nugent de Lincoln*, a rostit în limba engleză răspunsul cuvântării I. P. S. Patriarh.

Ţin să vă mulţumesc, spune P. S. Sa pentru luminoasele cuvinte ce ni-aţi adresat. Ne vom amintì totdeauni cu deosebită bucurie de aceste clipe care apropie atât de mult biserica anglicană de cea ortodoxă. La începerea acestor lucrări de profundă cunoaştere şi înţelegere a dogmelor celor două biserici, socotim ca un augur de bună îndreptare rugăciunea rostită în paraclisul Patriarhiei.

P. S. Sa adaugă că nu vor uita niciodată primirea atât de călduroasă ce li-a fost făcută atât la Giurgiu, cât şi la Bucureşti. —

Episcopul *Nuget de Lincoln* citeşte scrisoarea Arhiepiscopului *Cosmo de Canterbourg* către şeful bisericii noastre; în acest mesaj de salut frăţesc se aduce asigurarea de dragoste creştină a bisericii anglicane de pe întreg cuprinsul pământului pentru ortodoxia ţării noastre.

I. P. S. Patriarh mulţumeşte pentru mesajul trimis, şi prezentă delegaţiei pe P. S. Sa Episcopul *Lucian al Romanului* care va prezida lucrările celor două delegaţii.

După aceasta, delegaţiile au început discuţiunile sub preşedinţia P. S. Episcop al Romanului. —

— Reprezentanţii bisericii anglicane au participat Duminecă la liturghia săvârşită în biserica Domniţa Balaşa. In dorinţa d'a cunoaşte mai deaproape ritualul bisericii ortodoxe, au urmărit cu mult interes desfăşurarea sfintei slujbe, după manuscrise anume traduse în englezeşte.

După amează au vizitat Seminarul central şi Institutul ortodox din str. Principatele unite. La acest institut au fost întâmpinaţi de comitetul societăţii ortodoxe a femeilor române, în frunte cu prezidenta, dna Alexandrina Gr. Cantacuzino, şi de un numeros şi distins public.

— Conferinţele anglicane-ortodoxe şi-au reluat lucrările Luni dimineaţa în palatul Patriarhiei.

S'a cetit referatnl despre „Necesitatea preoţiei şi caracterul ei sacramental".

Punctul de vedere al bisericii ortodoxe l-a susţinut Pr. *I. Mihălcescu*, decanul facultăţii teologice din Bucureşti, ear teza anglicană canonicul *Douglas*.

La ora $4^1/_2$ s'a redeschis şedinţa, discutându-se subiectul tratat dimineaţa.

*

noscut această experienţă, cu întreaga lume creştină, cu apostolii, sfinţii, cu toţi fraţii întru Hristos, vii sau morţi.

Acest fapt nu e numai pentru generaţia celor vii ce aparţin bisericii; asemenea fac parte toate generaţiile trecute, toate sânt „vii în biserică", cu toate sânt într'o legătură reală. Iată, una din datoriile esenţiale ale bisericii; în ea, în spiritul ecumenic, zvâcneşte o singură inimă; toţi oamenii aici întâlnesc pe unul şi acelaş Hristos, dela El toţi primesc o singuă putere unificătoare. Hristos e în noi şi noi sântem în Hristos. Noi formăm generaţia unică a lui Hristos, noua generaţie omenească, a lui Adam cel nou.

Această generaţie are înţelepciunea lui Hristos; prin ea noi cunoaştem ceace n'am fi putut cunoaşte prin înţelepciunea noastră. Omul care trăieşte în biserică, pătrunde într'o nouă rânduială a fiinţei, natura sa sufere o schimbare, devine mai duhovnicească. In biserică, în generaţia renăscută, lucrează nu numai înţelepciunea lui Hristos, ci şi iubirea Lui, libertatea Sa, necunoscute lumii naturale, generaţiei strămoşului Adam. Biserica e rânduiala „iubirii" şi „libertăţii"; ea sintetisează împreunarea lor. In lumea naturală, libertatea şi iubirea sânt despreunate; împreunarea şi unitatea îmbracă forma constrângerii şi a arbitrarului. Insă rânduiala bisericii, lumea sa duhovnicească, nu cunoaşte constrângerea; nu cunoaşte nici libertatea ce ridică împotriva „unităţii" şi „iubirii".

Biserica, în actualizarea şi întruparea sa în lumea naturală şi istorică, poate îmbrăca forme inerente acestei lumi; poate împrumuta principiul constrângerii şi violenţei. Dar aceste elemente sânt străine naturii sale interioare, esenţei sale. Biserica este corpul mistic al lui Hristos. Lui îi aparţine, e un mădular din acest corp mistic, un organ al acestui organ mistic. Prin aceasta aparţinând corpului mistic al lui Hristos, noi primim înţelepciunea Sa, iubirea Sa, libertatea Sa, pe care nu le avem şi nu le cunoaştem în lumea naturală, în izolarea noastră sufletească.

Trad. de Pr. **C. Zoican**

Cărţi de cuprins religios şi de istorie bisericească premiate. Academia Română a acordat, anul acesta, premii şi pentru următoarele lucrări: Premiu de 4000 Lei, dlui *Nicolae Firu*, pentru „Monografia Bisericii Sfintei Adormiri (biserica cu luna) din Oradea; 2500 Lei preotului *Toma Chiricuţă*, pentru scrierea „Cunoşti tu calea? Chemări către suflet"; 1000 Lei preotului *Ioan Iliescu*, pentru scrierea „Biserici, chipuri şi documente din Olt".

In drum spre România

Delegaţia anglicană, în drum spre România a sosit în Zagreb la 27 Mai a. c. şi a fost întâmpinată de I. P. S. mitropolit Dositei. Vineri, fiind sărbătoarea sf. Ciril şi Metodiu apostolii slavilor de sud, au participat la liturgia din catedrala ortodoxă din Zagreb. Mitropolitul Dositei a arătat în predica sa legăturile dintre anglicani şi sârbi din vremea războiului mondial.

După slujba din catedrală, oaspeţii au vizitat instituţia tinerilor creştini a studenţilor universităţii din Zagreb.

Din Zagreb, delegaţia a plecat la Belgrad, unde i-a aşteptat episcopul Irineu, reprezentantul I. P. Sf. Patriarh Varnava. Vizita la Patriarhul şi la I. P. Sf. Antonie al Chievului a fost foarte cordială.

O conferinţă, ţinută la Sf. Sinod a stabilit că acţiunea Patriarhiei sârbeşti în chestia apropierii anglo-ortodoxe urmează a se lua în deplin acord cu reprezentanţii bisericii ruseşti. Delegaţia s'a prezentat la prinţul regent Paul şi la ceilalţi regenţi.

Din Belgrad, delegaţia a luat drumul spre Sofia. (După *Church Times*).

Zile de bucurie în Basarabia. — Poporul nostru adânc credincios, dintre Nistru şi Prut, şi-a manifestat sentimentele dinastice cu multă bucurie, întâmpinând în mijlocul său pe **M. S. Regele** şi **Marele Voevod Mihai** în vizita Lor recentă din Basarabia.

Satele, cu preoţii bisericilor din regiune, au întâmpinat pe Suveran şi pe Marele Voevod cu nesfârşite ovaţii şi urale.

La Hotin, în faţa catedralei, auguştii oaspeţi au fost primiţi de un sobor de preoţi în frunte cu I. P. S. Mitropolit Nectarie al Bucovinei şi P. S. Episcop Visarion al Hotinului.

Dela Hotin M. S. Regele şi Marele Voevod Mihai au mers la Băiţi, îndreptându-se spre noua catedrală, o impunătoare clădire, a cărei sfinţire se desfăşoară cu mare fast în prezenţa Suveranului şi a înalţilor prelaţi ortodocşi şi demnitari bisericeşti veniţi din străinătate: Mitropolitul *Maximos* al Calcedoniei, — reprezentând marea biserică a lui Hristos din Constantinopol şi pe conducătorul ei Prea Fericitul Patriarh Fotie al II-lea; Episcopul *Sava* al Lublinului—Polonia; *Mariatachis* ca reprezentant al bisericii ortodoxe din Atena şi arhimandritul *Adamandios*. După săvârşirea slujbei religioase, a cuvântat P. S. Episcop *Visarion* al Hotinului, care cu prilejul acestor festivităţi a fost decorat, cu Coroana României în gradul de comandor, pentru rodnica muncă depusă în eparhie. Prelaţii străini cari au rostit cuvinte bune la adresa neamului şi a bisericii ortodoxe române, au fost de asemenea decoraţi pentru cinstea făcută participând la creştineştile şi româneştile noastre sărbători.

In drumul spre *Chişinău* trenul regal a fost aclamat de miile de săteni; ear la Chişinău, mulţimea celor adunaţi în număr de peste 200,000 de oameni, a salutat şi ovaţionat pe ceice vin, împreună cu demnitarii ţării, să ia parte la durerile şi bucuriile lor.

La catedrală s'a celebrat o înălţătoare slujbă religioasă, ear I. P. S. Mitropolit *Gurie* al Basarabiei, în cuvântul spus Suveranului, Il roagă să primească în numele clerului şi păstoriţilor basarabeni, ca semn de iubire şi devotament, icoana *Sfântului Mare Mucenic Gheorghe*, purtătorul de biruinţe, ocrotitorul ceresc al marelui voevod Ştefan cel Mare, zicând: „Vă urăm să-l aveţi şi Majestatea Voastră alături în lupta ce duceţi cu „bălaurii" cari sapă la temeliile statului şi bisericii". Pe Marele Voevod îl roagă să primească icoana Mântuitorului nostru Isus Hristos, care să-i fie povăţuitor în viaţă pe calea binelui şi adevărului. —

Suveranul, în drumul Său prin Basarabia, s'a oprit în mai multe comune, vizitând aşezămintele ţărăneşti şi interesându-se de gospodăria satelor din provincia moldovenească bogată în pământ mănos şi harnici credincioşi.

Profesor universitar. Senatul universităţii clujene şi consiliul profesoral dela facultatea de litere au recomandat numirea dlui *Octavian Goga* de profesor la catedra de estetică literară, vacantă prin moartea regretatului Gh. Bogdan-Duică. Se va întocmi în acest scop, o lege specială. Dl O. Goga, care a primit propunerea ce i s'a făcut, va începe să funcţioneze, ca profesor, la toamnă.

In ziua Inălţării Domnului, 6 Iunie 1935, s'a serbat, în tot cuprinsul ţării, cu solemnitatea cuvenită, *Ziua eroilor*, simbolizând marea zi a întregirii neamului şi a eroismului ostăşesc.

Procesiunile religioase, intonând imnuri patriotice şi de evlavie, şi pomenirile vitejilor căzuţi, s'a desfăşurat sărbătoreşte.

In cuvântările ţinute s'a glorificat sufletul românesc. S'au presărat flori pe mormintele tuturor eroilor căzuţi în marele război, fără deosebire de lege şi naţionalitate.

Manifestaţii culturale, organizate în orele de după amează, au fost luate în programul comemorării eroilor, alături de distribuirea cocardei-insignă a Societăţii „Cultul Eroilor", în scop de a sporì fondul trebuitor organizării cimitirelor de onoare şi centralizării mormintelor de eroi răspândite în cuprinsul ţării. —

După terminarea Sfintei Liturghii, săvârşite în catedrala noastră din *Sibiu* de un sobor de preoţi în frunte cu P. S. Sa arhiereul *Vasile*, vicar arhiepiscopesc, publicul asistent s'a îndreptat spre cimitirul eroilor, unde s'a celebrat parastas pentru miile de viteji morţi în marele război şi s'au ţinut cuvântări comemorative rostite de reprezentanţii autorităţilor locale.

Nr. 5740

Notificare oficială

Având în vedere nedumerirea multor preoţi cu privire la detragerea din salarul preoţesc a venitului local cu începere dela 1 Aprilie a. c., dăm următoarele lămuriri:

Stabilirea venitului local s'a făcut de către Onor. Minister al Cultelor, în baza declaraţiei de venit Nr. 1 întregită de fiecare preot, socotindu-o după cum urmează:

La venitul terenurilor (sesiilor parohiale) şi la venitul epitrafilului (stolei) s'a luat în considerare cel stabilit de fisc. La celelalte rubrici s'au luat sumele declarate de preot. Toate aceste venite cuprinse în Declarcţia Nr. 1 s'au adunat şi din suma lor totală 58% formează venitul anual local care se detrage din salar.

Această sumă s'a împărţit pe 12 luni cu diferenţa că sumele dela 1—49 Lei s'au întregit la 50 Lei, sau cele dela 51—99 la 100 Lei (exemplu: dacă suma lunară face 337 Lei s'a întregit la 350 Lei, şi 375 la 400 Lei.

Declaraţiile trimise nouă s'au înaintat Onor. Minister al Cultelor, aşa că noi nu putem constata eventualele greşeli ce s'ar fi făcut.

Preoţii cari se cred nedreptăţiţi cu privire la venitul local care li se detrage lunar din salar, vor cerceta declaraţia formular Nr. 1 şi vor calcula sumele după normele de faţă. Dacă vor constata că li s'a făcut vre-o greşală, vor face cerere către Onor. Minister al Cultelor arătând cu certificate rectificarea ce o cer şi o vor înainta cu raport Consiliului nostru arhiepiscopesc, pentru a o promova cu recomandare. Notificarea prezentă s'a dat ca răspuns preoţilor, cari prin rapoarte oficiale au cerut informaţii cu privire la detragerile din salar.

Sibiu, la 4 Iunie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Probleme, fapte, comentarii

Viaţa Ilustrată, *revistă de familie, Nr. 6 din Iunie 1935, a apărut cu articole, cronici, informaţii şi ilustraţiuni. Remarcăm articolul semnat de directorul revistei:* **Mănăstirile noastre,** *lăcaşuri ce trebue, înainte de-a le arăta călătorilor străini, să le cercetăm noi înşine, ca monumente de rară valoare artistică, dar şi pentru atmosfera lor de linişte şi de taină odihnitoare după zilele de muncă ale vieţii;* **Flori creştine: Noaptea în câmpie,** *tălmăcire trezitoare de smerenie şi slăvire în faţa minunilor necuprinse ale Atotputernicului, şi* **Ideal,** *tălmăcind cum nerecunoştinţa se dă bătută în faţa iubirii, — două flori datorite maestrului Al. Lascarov-Moldovanu.* **Clipe din răpunerea lui Buteanu,** *prefectul de legiune, ucis mişeleşte în 23 Mai 1849;* **Ziua muncii; Grija de copiii noştri** *ş. a. Intre ilustraţii se deosebeşte figura aşa de gânditoare şi de românească* **a ţărăncuţii din Drăguş-Făgăraş,** *pusă în fruntea revistei. Sânt lucruri frumoase şi bune, — care însă cer şi cheltueală bănească, ce nu se poate face fără concursul cititorilor doritori să aibă şi mai departe o publicaţie cu grijă redactată şi ireproşabil tipărită. Iubiţii cititori sânt, prin urmare invitaţi, să achite modestul abonament la «Viaţa Ilustrată» şi să câştige cât mai mulţi abonaţi noi, colaborând astfel la opera de educaţie ortodoxă şi naţională a neamului.*

*

Serbările Societăţii „Sf. Gheorghe" din protopopiatul Târnava-Mare. In zilele de 25 şi 26 Mai s'au ţinut la Dumbrăveni — din laudabila iniţiativă a P. C. Păr. Protopop I. Dragolea şi cu preţiosul concurs al preoţimii tractuale — întrunirea şi serbările societăţilor „Sf. Gheorghe" din întreg protopopiatul T.-Mare.

Serbările s'au început prin concertul dat — Sâmbătă seara — de corul societăţii „Sf. Gheorghe" din Dumbrăveni. Bucăţile religioase şi naţionale din program au fost executate cu multă măestrie şi răsplătite cu furtunoase aplauze din partea întregei asistenţe. In cadrul concertului a conferenţiat Păr. *Dr. Nicolae Terchilă,* prof. la Academia teologică din Sibiu, despre educaţia tineretului. Duminecă s'a făcut desfăşurarea propriu zisă a serbărilor. Inainte de masă s'a slujit sf. Liturghie în sobor. Marea mulţime a celor adunaţi a trebuit să se mulţumească cu ascultarea de afară a sf. Liturghii, căci Biserica nu-i mai încăpea. A predicat Păr. *Dr. Nicolae Popoviciu,* prof. la Academia teologică—Sibiu, despre apa cea vie a lui Hristos.

La sf. Liturghie au participat toţi intelectualii din Dumbrăveni, dând astfel o frumoasă pildă tinerilor veniţi dela ţară.

La ora 1 d. a. tineretul s'a adunat la cinematograful local şi a asistat la rularea unui film; iar dela ora 3—6 s'a desfăşurat un lung şi foarte variat program artistic în sala festivă a liceului „Timotei Cipariu". Publicul extrem de numeros a fost delectat rând pe rând de corurile societăţilor „Sf. Gheorghe" din Alma, Biertan, Nou, Seleuş, Dumbrăveni etc., conduse de învăţători, cari merită toată lauda şi recunoştinţa din partea bisericii pentru munca lor. Printre bucăţile corale au vorbit Păr. *Dr. Nicolae Terchilă* despre comoara cea mai preţioasă din lume, Păr. *Dumitru Călugăr,* catihet—Sibiu, despre ridicarea morală a lumii prin venirea Mântuitorului Hristos, şi Păr. *Dr. Nicolae Popoviciu* despre mântuirea sufletului şi mijloacele cari duc la ea.

Serbările s'au încheiat în piaţa mare a oraşului cu o serie de dansuri naţionale. Păr. Protopop I. Dragolea, organizatorul principal al acestor serbări şi toţi mirenii colaboratori din Dumbrăveni se pot felicita pentru fapta bună pe care au săvârşit-o. Toţi participanţii s'au împrăştiat pela vetrele lor mulţumiţi şi cu multă hrană duhovnicească în suflet. Fie, ca pilda dela Dumbrăveni să găsească în curând cât mai mulţi imitatori!

*

Cercul religios Hunedoara al preoţilor, sub preşedinţia Păr. protopop N. Suciu, a organizat Duminecă, 26 Mai c. o misiune religioasă pentru poporul din comuna Teliuc. Participă: Păr. protopop Nicolae Suciu, Preoţii: Gh. Raiu, Gh. Turceanu, E. Timişan, Gh. Tarcea, A. Botiş, şi Const. Gociu.

Sânt de faţă: pe lângă credincioşii din Teliuc, Ostaşii Domnului din comunele: Cerna, Cinciş, Pestişul-mare, Nădăştia-inferioară, Nădăştia-superioară, Hunedoara şi Zlaşti, — precum şi delegaţii FOR-ului, secţia Hunedoara, dnii: Dr. Gh. Dănilă, Simion Chirca, Ioan Albu, Nerva Florea şi corul meseriaşilor din Hunedoara de sub conducerea tinărului Eugen Zurălău.

Şapte sute de credincioşi au alergat însetaţi de apa vie, la sfânta şi încăpătoarea biserică zidită prin râvna Păr. Gh. Turceanu.

La serviciul divin a slujit Păr. protopop, înconjurat de soborul preoţilor amintiţi; iar răspunsurile la sf. liturghie le-a dat corul meseriaşilor hunedoreni.

Predică la priceasnă Păr. protopop, tălmăcind Evanghelia zilei cu femeea Samarineancă.

La sfârşitul sfintei liturghii dl catehet Nerva Florea vorbeşte, din partea FOR-ului, secţia Hunedoara, despre: Sectele religioase, pericolul lor pentru familie, stat şi naţiune.

Cuc. preoţi urmaţi de poporul credincios, încolonat în rânduri de câte patru, au parcurs în procesiune strada principală până la ţarină, unde s'a oficiat sfinţirea apei şi Sf. Taină a Maslului. Venerabilul Păr. *Gh. Raiu,* cu bătrânească înţelepciune şi cu însufleţirea tinerească, a arătat ce însemnează Sf. Taină a Maslului pentru vindecarea boalelor sufleteşti.

Partea a doua a serbării religioase începe la ora 4 d. m. când poporul, prin glas de clopot e chemat la concertul religios dat de corul meseriaşilor amintiţi. Intre punctele muzicale s'a intercalat conferinţa Păr. Gh. Tarcea, despre: Educarea copilului din partea mamei, a şcoalei şi a societăţii.

Ostaşii Domnului, în frunte cu Păr. Gh. Tarcea, execută cântece religioase. Vorbeşte despre „Oastea Domnului" ostaşul Goghiţă N., primarul comunei Cerna-Cinciş, iar din partea ostaşelor, Clara M. din Pestişul-mare, despre: Rolul femeii în răspândirea credinţei celei adevărate.

Părintele Gh. Turceanu mulţumeşte tuturor pentru participare la această serbare de înoire sufletească. *N. Fl.*

Ziua de 8 Iunie va purta de aici încolo numele de *Ziua tineretului* şi va fi cinstită prin manifestaţii străjereşti, preamărind pe Suveranul nostru ca ocrotitor şi îndrumător al culturii şi tineretului. Conducerea serbărilor cade în sarcina Oficiului de educaţie a tineretului român.

In atenţiunea P. C. Preoţi. *Adunarea propriu zisă a* Oastei Domnului, *din praznicul Rusaliilor, are loc în ziua a doua, Luni 17 Iunie. In această zi va avea loc procesiunea şi adunarea cea mare a* Oastei Domnului.

(11) 1—3

Stampile din cauciuc pentru oficii, pe lângă preţuri modeste, execută Prima Fabrică Română de stampile **OCT. L. VESTEMEAN,** SIBIU, Str. Tribunei 14. Telefon 304 Aceasta fiind singura firmă românească, rog să nu comandaţi la firme străine.

Moartea lui Eugen Goga

Eugen Goga, ziarist şi scriitor de rar talent, fiul fostului preot Iosif Goga din Răşinari, şi fratele dlui Octavian Goga, s'a stâns pe neaşteptate, după scurtă suferinţă, în 3 l. c., în vârstă de 46 ani. Rămăşitele pământeşti ale regretatului defunct, transportate din Bucureşti la Răşinari, în comuna sa natală, au fost înmormântate Joi, în 6 l. c., în cripta familiei. Au slujit la înmormântare: P. S. Sa Arhiereul vicar *Vasile,* prot. E. Cioran, prot. M. Lungu, prot. Cuciujna din Basarabia, preoţii E. Dancăş, I. Brote, N. Popoviciu şi diaconul I. Dinu. O singură cuvântare s'a ţinut, rostită de protopopul Sibiului, E. Cioran, înfăţişând în mişcătoare cuvinte pe omul de caracter şi personalitatea creştină a decedatului. Au asistat la actul înmormântării, afară de membrii familiei şi de venerabila matroană şi îndurerata mamă a celui dispărut, numeroşi cunoscuţi şi prieteni din Sibiu, reprezentanţii organizaţiilor naţional-agrare din toată ţara, scriitori şi ziarişti din capitală şi o mare mulţime de săteni. Veşnică să-i fie pomenirea!

INFORMAŢIUNI

Şcoala normală „A. Şaguna" în propagandă culturală la sate. După Răşinari şi Gurarâului, fanfara şi corul şcoalei de fete şi băeţi, sub conducerea dlui director I. Sandu, a dşoarei prof. S. Comşa, şi prof. L. Bologa, s'a deplasat în fruntaşa comună grănicerească *Orlat.* La gară au fost întâmpinaţi de o delegaţie în frunte cu directorul şcoalei primare, S. Loloiu. In sunetele fanfarei s'a parcurs drumul până la Casa culturală. Aici elevii, în faţa unei săli arhipline, au desfăşurat un program bogat constătător din coruri religioase, poporale naţionale, declamări şi piesa „Se face ziuă". Intre coruri dl director I. Sandu într'o cuvântare bine închegată a schiţat rostul acestul festival de a întări conştiinţa naţională în sufletul tineretului şi ţăranilor noştri şi de a aduce un omagiu de recunoştinţă satului, care veacuri dearândul a ştiut să se afirme ca un element conştient de menirea sa în sânul acestui neam, fie prin locuitorii lui, fie prin conducătorii care i-a avut. La urmă preotul local *V. Becicherei,* reîmprospătând câteva scene din istoricul şcoalei primare din Orlat, mulţumeşte oaspeţilor pentru gândul bun cu care au organizat acest festival.

Convocare. „Asociaţia pensionarilor civili din oraşul şi judeţul Sibiu" învită pe toţi membrii, a lua parte la adunarea generală, care va avea loc în ziua de 18 Iunie 1935 la ora 4 d. m. în sala mare dela casa din str. Regele Carol II Nr. 26.

Act de mulţămită. Parohia ortodoxă română din *Bucureşti-sat,* prot. Băiţa, jud. Hunedoara, aduce vii mulţămiri celor ce au binevoit a contribui la zidirea nouii biserici ortodoxe române din această comună. Au dăruit: Societatea minieră „Mica" din Brad, prin dl inginer Ioan Gigurtu, director general, 25.000 Lei; Banca „Crişana" din Brad-Hunedoara prin dl Ioan Ghişe, director, 5000 Lei; dl C. Bursan, deputat de Hunedoara 1000 Lei; dna preoteasă Victoria Becşa, Soimuşul-mureşan 500 Lei; mulţumim şi Cucernicilor preoţi cari ni-au restituit listele de Apel cu numerar, ce le vom publica la timpul său. In numele credincioşilor din parohie: Pr. *Ioan Demian.*

Fapte bune. Subsemnatul preot din parohia *Băţălar* cu filia *Bretea-română,* prot. Haţeg, în numele consiliului parohial din filia Bretea-română, aduc profunde mulţumiri credincioşilor: Ioan Coposesc, Nandra Coposesc, Ieronim Coposesc, Emeric Cacuci şi Lazăr Oanci, cari au cumpărat pe seama bisericii o Evanghelie cu litere latine, în preţ de 650 Lei; P. C. protopop din Haţeg, I. Ciocan şi familia, cari au donat bisericii un sfeşnic cu trei braţe, notarului Silviu Ionaşcu şi familia cari au contribuit cu suma de 1000 Lei, şi credincioşilor Simon Danci, Solomon Armie şi Lidia Petca cu câte 100 Lei, pentru cumpărarea unei cruci de argint pe seama bisericii, în preţ de 1350 Lei; iar consiliul parohial a votat din banii bisericii 1500 Lei, cu care s'a cumpărat un potir de argint. In special aduc mulţumiri celor 45 membre ale „Reuniunii de femei", sub conducerea preşedintei soţie de preot Aurelia Ciocan, reuniune ce s'a constituit în anul trecut şi care din cotizaţii lunare şi din contribuţii benevole din partea membrelor a dat pentru înfrumseţarea bisericii diferite obiecte în preţ de 800 Lei; în anul acesta de sfintele sărbători ale Invierii Domnului au făcut un rând de frumoase odăjdii în preţ de 4600 Lei. Pr. *Romul Ciocan.*

Ziua de Duminecă, în locul celei de Vineri, a fost decretată ca zi de repaus în *Turcia* — repaus care acolo se şi respectează, fiindcă preşedintele Kemal nu vrea să ştie cu nici un preţ de gluma celorce se îndărătnicesc în obiceiuri rele. —

Pentru sărbători naţionale Turcia n'are decât o *singură zi* în an; în restul zilelor, afară de Duminecă, se munceşte.

Spre păgânism. Ziare budapestane anunţă, că la Gödöllő, reşedinţa de vară a regentului Horthy, situată aproape de capitală, o seamă de vreo 30 de credincioşi, între cari şi consilieri ministeriali, s'au adunat să celebreze sărbătoarea primăverii după vechile rituri turanice. In faţa unui altar au aprins focuri în cinstea „zeului războaielor" („Hadak Istene"), au cântat în jurul altarului şi au încheiat serbătoarea printr'un „áldomás", mare banchet. Astfel păgânismul vine la modă şi pe la Peşta.

Protocoalele Zionului, împotriva cărora protestează jidovimea, au fost declarate, din partea tribunalului elveţian din Berna, de „falşe" şi „scornite", oprindu-le să mai circule în Elveţia.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 9 Iunie 1935, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Baia populară din Sibiu. *In tot decursul verii, până la 1 Septemvrie, bazenul de înnot şi terenul pentru băile de soare sânt deschise şi în vremea prânzului.*

CARŢI ŞI REVISTE

Tinărule ţie-ţi zic, scoală-te! Indemnuri creştineşti pentru tineretul de azi. Vol. II. Ed. Librăriei Arhidiecezane, Sibiu, 1935. Pp. 112. Lei 50.

Cateheze ţinute de fostul iscusit profesor la Braşov, în scop de a sădi în sufletele tinereşti virtuţile propoveduite în învăţăturile Mântuitorului. Carte potrivită şi pentru premii şcolare.

---

(12) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de cl. III **Bucium,** protopopiatul Orăştie, — se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publ care în „Telegraful Român".

Venitele împreunatec u acest post:

Sesiune parohială (eclejie) un jugăr şi 535 stângini pătraţi arător, 800 st. pătr. fânaţ, şi zece jugăre pădure. Apoi dela fiecare familie una măsură (21 litri) porumb sfărâmat şi una zi de lucru.

Nefiind casă parohială, preotul se va îngriji deocamdată singur de locuinţă

Concurenţii, — după ce îşi vor primi permisiunea Preaveneratului Consiliu pentru a concura, — îşi vor înainta, în terminul indicat, cererea de concurs însoţită de actele cerute, însoţite şi de permisul primit dela Preav. Consiliu, — oficiului protopopesc al Orăştiei. Iar în vre-o Duminecă sau sărbătoare se vor prezenta în parohie la sf. Biserică, pentru a servi, cânta sau predica, făcându-se cunoscuţi poporului.

Din şedinţa dela 13 Mai 1935 a Consiliului parohial ortodox român din Bucium.

Bucium la 15 Mai 1935.

Pentru oficiul parohial, în înţelegere cu oficiul protopopesc Orăştie:

Prot. **Ioan Moţa**
administrator al tractului.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 16 Iunie 1935 — Nr. 26

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cu Isus printre sămânături

La Înălțarea Domnului, la Rusalii, după sfânta Liturghie iese poporul la holde cu preotul în frunte, pentru sfințirea sămănăturilor. Ce tablou impresionant! Praporul se leagănă pe cale, bătut ușor, pe deasupra spicelor, de adierea văzduhului. In urma lui cămășile albe și fețele cucernice ale credincioșilor se acordă cu limpezimea atmosferei și cu veselia mulcomă a câmpului într'o sărbătoare plină de vraje. Preotul în odăjdii, cu evanghelia pe brațe, revarsă, laolaltă cu cântăreții, peste lanuri și livezi psalmodiile mângăietoare ale înțeleptelor tropare. Cu pământuf întocmit din spice preotul botează holdele ce se închină elastic în fața lui și frunțile cu gândurile în contemplație pioasă ale credincioșilor.

Nu e Isus acì? Cine nu-l vede pășind încet în rând cu credincioșii? Cine nu-l simte străbătând prin perdeaua de lumină a azurului, mângâind ușor praporul ce atinge capetele credincioșilor, înmuind inimile din melodia troparelor și glăsuind domol din evanghelie? Cine nu se simte în mijlocul holdelor multicolore, sub bolta nemărginitului senin, în aerul îmbălsămat, purtat pe brațe de Părintele ceresc?

Niciodată nu se trezește instinctul metafizic — acest simț prin care sesizăm pe Dumnezeu — atât de puternic ca în astfel de momente. In tovărășia naturii Dumnezeu ni se descopere mai ușor, mai măreț, mai mângâietor. Toate întrebările, toate frământările ce însoțesc trezirea acestui instinct atunci când ești izolat, se topesc în clipele deplinei înfrățiri cu natura. E un semn că pe Dumnezeu îl aflăm mai repede nu în izolare, nu în abstracțiunea individualistă, ci în comuniunea cu semenii și cu natura. Așa precum soarele nu poate fi văzut decât anevoie când vreai să fi singur, când vreai să-ți dai impresia că e numai al tău, că numai cu tine vrea să comunice.

Ceeace-i curios însă e că nu prea știm folosì mediul naturii, atât de favorabil simțirii religioase, pentru a-l arăta pe Domnul. Ce efect bogat nu poate avea o cuvântare scurtă la sfârșitul slujbei de sfințire a câmpului? De sigur că această predică nu va fi patetică. Ce e mai discordant decât micul patetism omenesc pe scena și între spectatorii uriași și calmi ai naturii? Dar va fi o predică din care să se difuzeze sentimentul micimii omenești în fața grandoarei lui Dumnezeu, și totodată sentimentul că Dumnezeu ne poartă de grijă și nouă celor atât de mici. O mână ridicată spre cer în semn de indicare, un ochi aruncat peste holde deodată cu un cuvânt de admirație, un firișor de spic, un munte din față, luate ca pilde ale atotputerniciei lui Dumnezeu, sânt tot atâtea părticele de efect ale unei predici la astfel de ocazii.

Dar scena lui Isus ce merge printre sămănături cu apostolii învățându-i, poate servì ca pildă și pentru o activitate pastorală mai largă în mijlocul naturii, în decursul verii. Ea poate fi pusă ca motto al unui program pastoral de vară. Cine nu știe că preotul se consideră peste vară oarecum dispenzat de orice activitate pastorală, pe motiv că poporul e acum ocupat, plecat din sat, de neîntâlnit. Judecată, evident, greșită. Preotul doar nu e legat de zidurile unei parohii, ci de sufletele ei. E și nedemn de un preot să rămână în zilele de vară pe ulițele pustii ale satului, împreună cu babele și cu gâștele, mai omorându-și plictiseala doar cu câte-o scaldă la râu. La câmp după sufletele păstorite! Aceasta să fie deviza. In cutare parte a câmpului își va face de lucru cu inspectarea unei holde a lui, sau a lucrătorilor ce-i are acolo. Pe cale, mergând domol, se întâmplă adesea să aibă același drum cu unul sau mai mulți credincioși. Vorba trece dela năcazuri și greutăți — pe cari e foarte bine de le cunoști și le poți alina într'un fel oarecare — la laturi mai puțin oportuniste ale vieții. Iată ocazia de-a povestì ceva cu tâlc, de-a îndemna, de a-ți împrietinì un suflet. La un punct al drumului o familie lucrează pe locul ei aproape de cale. Câteva vorbe nu prea cu grabă, un zâmbet, un sfat merg la inimă. Câteva minute de odihnă face bine omului care lucrează. Mai încolo cosesc câțiva bărbați, povestind una și alta la începutul brazdei și când respiră. Mergi puțin timp paralèl cu brazda ce-o trag, le ții tovărășie de câteva ori la începutul brazdei nouă, afli ce discutau și adaugi ceva dela tine. Iți vor comenta vre-un ceas cuvintele, istorioara. Ai introdus în preocuparea lor din acea zi o idee înaltă, ai aruncat în inima lor o sămânță. Pe drum spre casă, seara, ce prilej admirabil de-a povestì oamenilor cu cari vii niscai întâmplări și istorioare cu tâlc folositor. Mulțumiți cu ce-au lucrat peste zi, rugând tainic pe Dumnezeu să le ajute și mai departe, ei măsoară încet drumul peste care se coboară umbrele înserării, aruncându-și uneori ochii la imensitatea cerului albastru și povestindu-și câte le vine în minte. Aproape nu există timp mai propice contemplației și conversației desinteresate, ca acesta al întoarcerii dela lucru în pacea și misterul înserării. Mintea li se duce la lucruri din domeniul fantaziei. Il auzi pe câte unul formulându-și modest câte-o cugetare crescută tainic în inima lui. O ilustrează apoi cu diferite observații, cu ce-a mai auzit de pe la niscai domni, cu ce-a cetit prin vre-o carte ce i-a căzut în mână. Ce bine ar cădea preotul între ei! Depănând mulcom vreo istorioară, scoțându-i învățătura, adaugând niscai gânduri de-ale lui, aducând pe Dumnezeu în legătură cu fenomenele din natură, interpretându-le evenimentele mai nouă din lume, el se poate despărți după un ceas de drum cu ei, mulțumit că n'a perdut ziua degeaba.

Vara, printre sămănături și livezi, e timpul și locul cel mai potrivit pentru pastorația individuală. **D. S.**

Oastea Domnului la Sibiu
In al 4-lea Congres al său
PROGRAMUL

Societatea religioasă, «Oastea Domnului», va organiza sub patronajul și conducerea I. P. S. Sale Mitropolitului NICOLAE al Ardealului, mari serbări la praznicul Rusaliilor din acest an, din prilejul **celui de al patrulea Congres al său.**

Ziua I. 16 Iunie, *ora 9 dim.: Liturghie arhierească în frunte cu Inalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului; predică deosebită. La sfârșitul Liturghiei împărtășirea credincioșilor cu sfintele taine. Ora 4—8: Adunare religioasă în Aula și curtea Academiei Teologice.*

Ziua II. 17 Iunie, *ora 9 dim.: Liturghie arhierească, cu predica I. P. C. Sale Arhim. Scriban din București. Ora 11 după sfânta Liturghie, în sala «Thalia» se va desfășura un bogat program.*

Dintre vorbitori amintim: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului. I. P. C. Sa Arhim. Scriban, București. Pr. A. Lupșa, Oradea. Prot. Turicu și Pr. Il. Felea, Arad. Prot. V. Stoicanea, Zârnești. Fratele Dr. Suciu-Sibianu, Brașov. Pr. I. Alexandrescu, Șarânga I. Buzău. Pr. Mihail Reguș, Bucovina. Pr. Pavel Grosu, Chișinău—Basarabia, și alte vorbiri ale diferiților delegați.

Onoratul public din Sibiu este rugat a lua parte la aceste serbări.

Intrarea liberă.

FOIȘOARA

Sub paza sfintei icoane

Era praznicul Inălțării Domnului în anul 1901, în ziua de 8 Mai.

Dimineața se arătase limpede ca lacrima, cu soare strălucitor, liniștită, fără pic de adiere.

Dela Paști nu mai picurase nici o ploicică. Țărâna, pe ulițele satului, se prăfuia ca cenușa; paiele, de pe acoperișele caselor și ale șoproanelor, se destrămau de uscăciune, strecurându-se spre streașină.

Puteai trece dimineața prin earba și sămănăturile răsucite de arsura soarelui fără să fi atins de umezeală: nici un strop de rouă nu răsuflase, peste noapte, din plămânii pământului uscați ca sfarogul.

Tocase de sfânta Liturghie, când jos în vale se ivì deasupra drumului de țară o volbură sucită sfredel. Se apropia de sat, răscolind turbată praful drumului, și îmbrăcându-și spiralul în praf, pene și puf de păpădie, și furișându-se printre căsuțele din capătul satului.

Portițele, rămase deschise pe urma credincioșilor plecați la slujba sfântă, scârțâiră rând pe rând, plângându-și ascuțit rugina țâțânilor. Un șuer puternic, ca o suflare de uriaș, și într'o clipită lumina zilei se înecă în nuori groși de praf și stuf înaripat.

Vârtejul se oprì deasupra satului. Cei cari l-au văzut spun cu groază și astăzi, că avea chip de bălaur și coadă de foc desprinsă parecă din soare dogorâtor.

Un freamăt nelămurit din depărtări se ridică în văzduhul prăfuit, deodată cu o dâră lungă de fum negru ca țundra.

In curând se auziră țipete, de femei și de copii înspăimântați...

Un bărbat desculț, în capul gol, apăru de după cotitura uliței ce ducea la biserica cea veche, și în goana mare urla cât îl țineau baierile inimii: *Foc! Foc!*

Cu chipul desfigurat și cu vinele grumazului cât degetul, sbieră aceeaș veste îngrozitoare, până ce ajunse în tinda bisericii. Aici se opri gâfâind, privì aiurit la credincioșii cari întonau cântările liturghice, apoi se năpustì pe scările turnului, la deal, și dintr'o răsuflare apucă în mână sfoara unui clopot.

Ear clopotul se mișcă greoi în scobiturile osiei. O mișcare, două fără sunet, apoi limba atinse ușurel o margine. Celelalte lovituri isbiră în acelaș loc... într'o dungă.

Ca prin farmec amuțiră oamenii în biserică, femeile își îndreptară ochii spre geamurile dinspre sat, bărbații se năpustiră spre ieșire ca un puhoi de apă.

Fumul negru, din mijlocul satului, se îngroșa în gomoioage pâlcoase, ce pluteau deasupra caselor în formă de negură cernită. Lumea, alergând afară din biserică, simți mirosul înecăcios de arsură. Tineri și bătrâni se năpustiră peste mormintele din cimitir, năuciți de groaza fumului și a vârtejului. Cel din urmă ieși cantorul, după care se strecurară în afară și femeile.

Un singur moșneag rămase în dreptul altarului, nesimțitor și neclintit. Cu mânile încrucișate și cu fața luminată de sfântă destăinuire, se ruga și se închina plecându-se până la pământ, apoi cu pași hotărâți se îndreptă spre icoana Inălțării pusă la închinare. Mai făcu o cruce și, fără să țină seamă de preotul care-și grăbea serviciul pe sfârșite, prinse icoana și ieși cu ea din biserică. Ridicând icoana deasupra creștetului chel, bătrânul, cu numele Ion Călugăr, părea un sfânt la vohod. Trecu cu pași mărunți pe după biserică și pieri ca o nălucă, acoperit de zidul turnului.

Sute de brațe încordate se trudiră să-și apere avutul de pleasna aprinsă a bălaurului, — fără rezultat însă, căci în acea zi, de Ispas cu soare de aur, se mistuì satul între flacări înălțate până la cer.

Zdrobiți, de trudă zadarnică și de groază, oamenii se refugiară pe colinele

Biserica ortodoxă română și Episcopii anglicani

Președintele delegației anglicane, P. S. Episcop de *Lincoln*, înainte de a părăsi țara al cărei oaspe a fost, a adresat cuvinte călduroase, ca rămas bun, pentru primirea ce a întâmpinat întreaga delegație în tot timpul șederii în țară la noi.

Distinsul oaspe, aducând mulțumiri patriarhiei române, continuă astfel:

«In tot timpul discuțiunilor noastre gândul nostru de căpetenie a fost să lămurim câteva chestiuni de mare importanță și actualitate. Din aceste discuțiuni s'a putut vedea că Biserica anglicană se poate apropia de Biserica ortodoxă, și în special s'a putut constata interesul pe care ambele Biserici îl pun în aprofundarea vieții religioase pe temeiul Sf. Taine și mai ales a Sf. Euharistii. Ca rezultat imediat al discuțiilor noastre aș putea spune că s'a ajuns la o desăvârșită înțelegere, între ambele părți interesate, și că aceasta va servi drept temelie de discuții viitoare cu frații noștri ortodoxi.

Scopul nostru al tuturora este să ajungem la unirea acestor două mari Biserici: anglicană și ortodoxă, fără compromisuri și fără trădare dintr'o parte sau din alta. Desigur pentru a se ajunge la o înțelegere deplină și deci la unitate de doctrină și practică religioasă, vom fi nevoiți să avem mai multe conferințe. Cu toate acestea, poporul român ortodox să fie sigur că dacă noi am putut să ajungem la această înțelegere, aceasta se datorește mai ales distinșilor teologi ortodoxi români, care au făcut parte din delegația numită de I. P. S. Patriarh. Datorită erudiției și tacticei pe care au arătat-o în tot timpul discuțiunilor noastre, noi am putut să realizăm aceea ce în alte împrejurări n'ar fi fost posibil. Noi știm cât prețuește rezultatul discuțiilor noastre, pentrucă știm sigur toate influențele ascunse care au lucrat pentru zădărnicirea lucrărilor noastre. Voința lui Dumnezeu a fost însă de partea noastră.

Pentru moment nu putem vorbi despre rezultatul discuțiilor noastre. Va trebui să supunem aceste rezultate autorităților supreme atât de aici, cât și din Anglia. Ceeace putem spune e că de data aceasta s'a călit puternica verigă a prieteniei dintre Biserica ortodoxă română cu Biserica anglicană și deci între aceste două mari națiuni. prietenie pe care nimeni și nimic nu va fi în stare s'o distrugă, pentrucă **„Cu noi e Dumnezeu“,** *ca să fac uz de această frumoasă cântare ortodoxă.*

Ceeace ne-a impresionat profund, a fost influența pe care Biserica ortodoxă o exercită asupra poporului românesc, precum și interesul națiunii române în problemele care interesează Biserica. Biserica ortodoxă, după constatările noastre, a dat naștere poporului românesc, și dacă națiunea românească dorește să trăiască și să înflorească, va trebui să se grupeze în jurul dragostei profunde pe care Biserica ortodoxă i-a arătat-o întotdeauna. A spune mai mult înseamnă să depășesc intenția gândurilor de față. Cert este că poporul românesc, așa cum a ieșit din eroicele eforturi ale războiului mondial, va trebui să fie întărit, unificat și strâns legat de interesele și dragostea Bisericii române-ortodoxe.

Terminând, n'am putea să încheem aceste observații ocazionale, fără să ne arătăm dragostea și respectul nostru față de M. S. Regele Carol al II-lea, care se înrudește cu iubita noastră familie regală a imperiului Britanic, și care ni-a arătat o deosebită afecțiune și a dovedit că este un monarh iubit, dar și un ortodox practicant.

In acelaș timp dorim să aducem viile noastre mulțumiri marelui om de stat, Nicolae Titulescu, al cărui geniu politic a reușit să scoată România deasupra tuturor întortocherilor vremii. Dl Titulescu este bine cunoscut in Anglia ca și mulți dintre bărbații de stat ai României, pentru care Anglia nu are decât respect și înțelegere deplină.

Mulțumind încă odată I. P. S. Patriarh, strigăm din tot sufletul: trăiască, crească și înflorească Biserica și Națiunea Românească! Dumnezeu să le aibă sub a Sa dragoste și oblăduire!»

Luptători conștienți

— Un gest ostășesc de evlavie —

Școala de infanterie din Sibiu se deplasează an de an, pentru exerciții practice, pe câteva săptămâni în Avrig, locul natal și locul de odihnă al dascălului neamului *Gheorghe Lazăr*.

Cu ocaziunea deplasării din anul curent, dl inspector al școalelor militare, generalul Miltiade, — cercetând mormântul lui Lazăr și constatând că este împrejmuit de un modest grilaj, — a sugerat comandantului școalei, dlui colonel Fălfănescu ideea *împrejmuirei mormântului cu un grilaj demn de cel ce odihnește în acel mormânt.*

Zis și făcut. Ofițerii și elevii școalei au împrejmuit mormântul cu un frumos grilaj, fixând predarea lui în grija bisericii și autorităților comunei pe ziua de 9 Iunie 1935.

Sărbătoarea, organizată de școala militară din acest prilej, a luat proporțiile unei frumoase manifestări de înfrățire a tuturor celor ce s'au încălzit din duhul lui Gh. Lazăr.

In această zi Avrigul a îmbrăcat haină de sărbătoare în semn de pioasă închinare memoriei marelui dascăl al neamului.

La ora 10 a. m. P. S. Sa Arhiereul *Vasile* a oficiat parastas solemn pentru odihna sufletului celui răposat. Au slujit protoiereii I. Cândea, Dr. G. Proca, Ion Dăncilă, preoții I. Chialda, T. Maxim și diaconul I. Dinu. Răspunsurile le-a dat corul despărțământului cultural al Astrei „Răsunetul“, sub conducerea dlui învățător Ștefan Bucșa.

După terminarea parastasului, P. Sf. Sa a stropit grilajul cu apa sfințită.

La această festivitate au asistat: dl comandant al corpului 7, generalul Economu, comandantul școalelor militare, generalul Miltiade, generalii Vasilescu și Gheorghiu și mai mulți ofițeri superiori din Sibiu, deputații Piso și Cioban, prefectul județului N. Regman, directorul liceului „Gh. Lazăr“ din Sibiu, Nicolescu, cu un număr însemnat de elevi, și întreg poporul din Avrig.

Cuvântările

După terminarea serviciului divin, dl general Miltiade a rostit o însuflețită și emoționantă cuvântare încredințând mormântul, îmbrăcat în haină nouă, în grija slujitorilor bisericii.

Părintele protopop *Cândea* în cuvinte alese mulțumește scumpei noastre armate pentru această pioasă faptă.

Au mai rostit calde cuvinte notarul Chialda, directorul Nicolescu, și elevul școalei P. Dragoescu.

La comanda dlui colonel Fălfănescu, elevii școalei militare prezintă onorul armelor, muzica regimentului 90 infanterie intonează rugăciunea, în timpul căreia dl colonel Fălfănescu rostește, cu fața spre mormânt, următoarele vibrante cuvinte:

„Nemuritorule Gheorghe Lazăr! Raportez că armata română și-a făcut datoria spărgând lanțul Carpatic, și a eliberat pe frații ardeleni“.

Dl general comandant *Economu* a primit apoi defilarea elevilor școalei militare, a elevilor școalelor primare și ale diferitelor reuniuni din Avrig, a elevilor liceului „Gh. Lazăr“ și a școalei normale „Andrei Șaguna“ din Sibiu, precum și a elevilor dela instrucția premilitară. **P.**

Probleme, fapte, comentarii

Cuvintele Regelui. — *La împlinirea celor cinci ani dela restaurație, ziua de* **8 Iunie** *a fost aleasă ca sărbătoare oficială a tineretului, închinată M. Sale Regelui Carol II, Marelui străjer al țării.*

In această zi, sărbătorită cu fast deosebit în toată țara, Suveranul, alături de Marele Voevod Mihai și de Regina Elisabeta a Greciei, și urmat de membrii guvernului, a ascultat serviciul divin săvârșit la altarul ridicat sub cerul liber pe platoul dela Cotroceni și a asistat la sfințirea fanioanelor străjerești, celebrată de I. P. S. Sa Patriarhul Miron.

Corurile tinerimii au intonat rugăciunea «Tatăl Nostru» și «Imnul Regal», ear Suveranul adresându-se tineretului, a zis:

Această serbare, care întrunește un număr așa de mare de reprezentanți ai tineretului României, este o serbare care trebue să aibă o însemnătate adâncă și să imprime un nou avânt întregii Românii.

Prin mișcarea Străjerismului nu s'a urmărit numai un gând de a face o educație fizică. Ne-am gândit, acei cari am creat-o, că pentru consolidarea acestui neam avem nevoe de o mișcare nouă, de o înviorare care să pătrundă până în fibrele cele mai adânci ale întregii populațiuni.

Iată ce însemnează pentru Mine — și ce trebue să însemneze pentru toată țara — Străjeria.

Noi am înțeles să dăm tuturor o educație nouă, bazată pe vechea credință și pe tot trecutul acestei țări.

Pregătirea unei generații sănătoase, pentru ziua de mâne, este cel mai înalt și mai sfânt comandament pe care trebue să-l aibă conducătorii unui neam.

Pentru voi, cetățenii și ostașii de mâne, pentru voi muncim noi, pentru voi avem să pregătim o Românie nouă, în care să trăiți tot așa de fericiți cum au trăit generațiile dinainte de războiu.

Vi se cere însă și vouă un lucru care este chezășia unui progres sigur:

din jur, având în față priveliștea ultimelor flacări și a fumului pâclos.

Un biet om rămăsese nemișcat în capătul de sus al comunei cu icoana Înălțării ridicată deasupra capului pleșuv. Acì se oprì vârtejul. Inaintea desăvârșitei credințe bălaurul cu coadă de flacări se svârcolì câteva momente. Acoperì furios cu schintei și pulbere Icoana din mânile tremurânde ale bătrânului Ion Călugăr și frânt de puteri, mai mari decât ale lui, pierì împrăștiat în spuza și scrumul caselor prefăcute cenușă.

Așa, rămaseră, întregi și neatinse de flacările focului, numai biserica și căsuța moșneagului Ion Călugăr, apărate de icoaaa Înălțării dela Ispasul anului 1901.

Pr. **Asache Marcovici**

O teofanie celebră

Intre teofanii a devenit celebră mai ales cea dela Mamvre (cap. 18 din Facere). Ea face parte din minunatele revelații ale Vechiului Testament. Astfel de apariții misteiroase cunoaște încă Sfânta Scriptura. Mă gândesc la lupta lui Iacob cu îngerul Domnului și la paralèla ei izbitoare din Exod 4, 24.

Din ele transpiră epoca de aur când, omul nefiind atât de distanțiat de Divinitate, revelațiile erau mai dese. Apariția acelor 3 bărbați dela Mamvre nu-i imaginară, ea n'a avut loc în vis, ea nu-i nici de caracter mitologic, ci mai de grabă sunt modèlele asemănătoare din literatura păgână o imitație denaturată a realităților din Sfânta Scriptură. Exemplarele din literatura păgână s'au mai putut ivì și pe altă cale. Oare nu acelaș Dumnezeu se descopere tuturor? Organele primitoare nefiind însă vasele cele mai alese ale Divinității, ele l-au înțeles într'o formă întunecoasă.

Afirmațiilor exagerate ale protestantului Gunkel, i se poate opune constatarea profesorului universitar din aceeaș tabără confesională E. König [1] —: „Imposibilitatea acestei arătări divine nu poate fi contestată, căci bărbați cum sunt Avraam și Moise trebue să fi făcut experiențe prin cari în mod netăgăduit să li se confirme locul deosebit pe care îl dețin în istoria religiei. Dacă pentru a dovedi neverosimilul unei atari apariții divine, scriitori noui (Beer G. ș. a.) se referă iarăși și iarăși la povestiri similare din afară de Israel (b. o. la Ovid: Fasti V. 495; Metamorfoze VIII, 611 etc.), atunci trebue să li se pună acestora din nou întrebarea: Formatu-s'a din raporturile divine în afară de Israil o religie atât de supranaturală ca în Israil? Wellhausen a lăsat, nu numai odată, a se înțelege că, din felul său de-a interpreta (aceste apariții) n'ar putea stoarce întrebarea: De ce n'a devenit b. o. Kamos din Moab zeu al dreptății și creator al cerului și al pământului? Dar patriarhii și profeții V. T. au știut aceasta. Deaceea rămâne singurul punct de vedere corect acela că, experiențele pe temeiul cărora și-au putut explica acești bărbați avântul deosebit de înalt în istoria religiei... vor fi ținute drept realități istorice“.

Avraam a înțeles că unul dintre cei trei bărbați este mai însemnat decât ceilalți, iar în privința aceasta eu nu cred nimerită părerea dogmaticianilor Comoroșan și Olariu cari admit că cei 3 bărbați sânt deopotrivă de însemnați.

Ic. Șt. S. Bejan, află atâtea argumente pentru unul, câte pentru celalt fel de interpretare: „Noi nu putem afirma — scrie Sfinția Sa la pag. 14 din Dogma sfintei Treimi — adevărul și nu putem preciza dacă lui Avraam i s'au arătat persoane dumnezeești, sau Dumnezeu cu 2 îngeri slujitor“.

Eu cred că cei 3 bărbați nu erau egali întreolaltă; iată motivele:

1. Avraam agrăește numai pe unul, pe acela pe *care-l credea mai* principal: „Doamne de am aflat har înaintea ta, nu trece pe robul tău!“;

2. Unul îi răspunde lui Avraam în v. 10 și iarăși unul și acelaș în v. 13;

3. Pe timpul mesei când călătorii se interesează de Sara luând cuvântul Avraam primește răspunsul aceluiași: „Iată voi veni la tine în vremea aceasta și în ceasurile acestea“;

4. Spre a convinge pe Avraam că celce face făgăduinta, e însuși Dumnezeu, vorbește aceeaș persoană: „au este la Domnul ceva cu neputință?“ Asemenea cel mai însemnat dintre ei anunță lui Avraam perderea orașelor din valea Sidim;

5. In timp ce două dintre ființele misterioase pleacă spre Sodoma, Avraam stă de vorbă cu a treia. Pe primii doi bărbați Moise îi numește îngeri (19, 1), iar celui care a purtat cu Avraam discuția, îi zice mereu Domnul.

Arta religioasă aduce o mulțime de modèle în care sfânta Treime este imaginată prin trei bărbați. Așa b. o. în biserica episcopală din Roman aflăm o pictură care s'a inspirat din cap. 18 al Facerii pentru a reprezenta sfânta Treime. Personal n'am văzut pictura, cunosc însă acest tablou din colecția de pictură [2] a profesorului I. D. Ștefănescu, publicată cu text lămuritor în limba franceză la Paris în 1929. Planșa a 46, 2 din volumul acesta

[1] Din Genesis 518.

[2] La peinture religiuese... en Bucovine et en Moldavie, Paris 1929.

vi se cere dragostea pentru conducători şi mai presus de toate dragoste şi conştiinţiositate în muncă.

Aceasta trebue să vă fie credinţa care să vă conducă de azi înainte şi care trebue să fie idealul întregii voastre vieţi.

Voi, luptătorii de mâne şi noi cei de azi, trebue să fim mânaţi de aceeaş credinţă şi de acelaş ideal.

Educaţia nouă care vi se cere, o educaţie de dragoste, dar şi o educaţie de disciplină, iată baza pe care va trebui aşezată noua clădire a Statului român. —

Cuvintele Regelui au fost acoperite de ovaţiile celor peste 25 mii de străjeri, străjere, cercetaşi, cercetaşe, şoimi şi elevi, cari au participat la defilare.

*

Apropiere anglo-ortodoxă. — Cu ocazia venirii în ţara noastră a delegaţiei Bisericii anglicane, — biserică ce numără aproximativ 70 milioane de suflete răspândite în Marea Britanie, Irlanda, dominioane şi India, — presa bisericească dela noi a găsit cuvinte bune la adresa oaspeţilor anglicani veniţi cu gândul să statorească temeiurile de apropiere între două biserici naţionale, cum este cea anglicană, şi cea ortodoxă română. S'au găsit, în această presă, şi câteva voci, care s'au grăbit să osândească, în bănueala lor nemotivată, acţiunea de unire bisericească pornită, în anii din urmă, de către biserica anglicană.

Răspuns nimerit acestor voci a dat de curând Pr. *Gh. Chiriac*, care în „Cronica Romanului" din Iunie c. face şi următoarele comentarii:

Regretăm că o anumită presă bisericească dela noi, care confundă dogma cu ura, crede că aduce o slujbă lui Hristos pledând pentru o atitudine de dispreţ ortodox faţă de «eretici». Unii merg chiar mai departe: impută reprezentanţilor ortodocşi faptul că stau de vorbă cu ereticii; iar alţii, adepţi ai strigătului ca mijloc de convingere, cer ca reprezentanţii noştri să tipe anglicanilor în faţă: «jos ereticilor»!

Nu trebue să stăm de vorbă cu ereticii? Dar aşa a făcut Mântuitorul? Şi dacă nu stăm de vorbă cu ei, cum îi putem aduce la ortodoxie? Dar am vrea să ştim un lucru: Dacă mâne, ferească Dumnezeu, am trăi cu pumnul în gură, ca fraţii noştri din Rusia, fără drept de a ne apăra crezul şi dacă ar veni atunci anglicanii să ceară unirea cu noi, i-am mai numi eretici? Am striga atunci «jos ereticilor», sau «salvaţi-ne fraţilor»?

In loc să unim forţele creştine în faţa curentului din ce în ce mai gros al ateismului internaţional, care dacă ar triumfa ne-ar învăţa şi pe unii, şi pe alţii ce'nsemnează erezie, noi consumăm cerneala şi hârtia în înmulţirea dificultăţilor. Nu sântem partizanii unirii cu orce preţ. Dar nici nu aprobăm pe cei cari vrând să rezolve cu formule tari o problemă atât de delicată, văd sacrilegii până şi în convorbirea noastră cu ei. Dar mai întâi o întrebare: când îţi vine cineva în casă, omeneşte vorbind, îl pui în genunchi la uşă, sau îi oferi un scaun?

Sântem siguri că deocamdată unirea nu se va putea face, pentrucă o unire cu anglicanii ar aduce o imensă turburare în mulţimile ortodoxe care, oricât am pleda noi, nu ar ierta niciodată oficialitatea pentru unirea cu «catolnicii». In apropierea noastră de ei nu se opun deci, atât dificultăţile dogmatice, cât psihologia religioasă a mulţimilor.

Aceasta nu însemnează însă că însăşi ideea unirii nu trebue discutată şi pregătită.

Iar, în pregătirea şi elaborarea punctelor comune, strigătul nu are ce căuta.

Nr. 5272—1935.

Comunicări

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Părintele Ioan Olariu din Orăştioara de sus, decedat la 21 April 1935, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numărar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 4 Iunie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 4995—1935.

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Printele Ioan Blaga din Jibert, decedat la 25 April 1935, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc, au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numărar fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30,000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 4 Iunie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 4914—1935.

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Părintele Petru Ştefu din Cerbia, decedat la 27 April 1935, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc, au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numărar fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30,000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 4 Iunie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Preoţimea şi reducerile bugetare

Primim următoarea

Moţiune

Preoţimea ortodoxă română din protopopiatul Sibiului, întrunită în ziua de 11 Iunie 1935 în oraşul Sibiu, constată cu durere că prin nouile reduceri bugetare i s'a creiat o situaţie materială insuportabilă, iar perspectivele pe cari i-le deschide proectul de lege pentru salarizarea clerului, proect depus la Senat, împing acest cler în alvia unor trământări protivnice înaltei misiuni căreia s'a consacrat.

Având în vedere aceasta tragică situaţie, preoţimea cere:

1. Retragerea numitului proect de lege dela Senat.

2. Legiferarea cât mai urgentă a salariilor preoţeşti după criteriile pregătirii şcolare a clerului şi după ale grelei misiuni pe care o împlineşte el în mijlocul poporului.

3. Să revină asupra nedreptelor reţineri făcute numai din salariile preoţeşti, cari au cel mai mic salar posibil, iar până la aducerea legii de armonizare să se păstreze ultima situaţie din Bugetul anului trecut.

4. Să se acorde salarul cuvenit preoţilor noui, care se aşează în parohiile devenite vacante, întrucât acest salar este mai mic chiar decât salarul, luat în Buget, al preoţilor decedaţi. Parohiile existente nu pot fi lipsite de cârmuitorii lor duhovniceşti. Nu putem înţelege rostul unor adrese ale Ministerului Cultelor „Că ia act de întregirea parohiei..... prin N. N. cu lămurirea, „ci va funcţiona fără salar până la Bugetul anului viitor — când vom vedea ce se va putea face"... (Nr. 52616/6122 din 28 Mai 1935).

5. Să se rectifice Bugetul Cultelor avându-se în vedere numărul credincioşilor, averea şi necesităţile reale ale acestor culte, luându-se în Buget toţi protopopii şi cântăreţii bisericeşti — întrucât Bugetul din urmă, ca şi cele anterioare, nu ţin seamă de aceste postulate legale şi drepte.

6. Domnul ministru Lapedatu este rugat să nu uite că şi preoţimea a avut de ani de zile drept la cele două curbe şi dacă ni s'au recunoscut şi asemnat atât de târziu, nu se cuvenea din dreptul nostru ca aceea ce am primit cu o mână, să ni se ia cu cealaltă; să nu uite o altă nedreptate, că înainte de aceste amputări se cuvenea să ne plătească restanţa pe 1932; să nu uite că mai sunt funcţionari publici (medici de circumscripţie, advocaţii statului, notarii etc. cari încă au venite laterale, însă li s'a măsurat cu altă măsură.

7. Organele fiscale se ia în considerare vremile în care trăim şi să nu facă impunerea preoţilor după sesiuni şi venite stolare — după legende şi auzite.

8. Perspectivele la care ne expune proectul de lege pentru salarizarea clerului: umilinţa şi dependenţa, an de an, de situaţia Bugetului şi de bunul plac al oamenilor dela conducere — ne jicnesc adânc. Cunoaştem şi întrezărim gândul ascuns şi nemărturisit faţă de viitorul bisericii şi al slujitorilor ei.

Conştientă de importanta misiune religioasă şi naţională pe care o săvârşeşte în mijlocul neamului, preoţimea cere dela conducerea Statului cât mai urgenta satisfacere a justelor sale revendicări, luptând pe toate căile legale, solidară pe întreaga ţară: pentru drepturile bisericii şi a slujitorilor ei până la deplina isbândă.

E. Cioran
prot. ort.

Preot Ioan Bânda
secretar.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului s'a înapoiat dela Karlovy Vary, Joi seara în 13 l. c., la reşedinţa Sa.

Distincţiuni. M. Sa Regele a binevoit a acorda următoarele distincţiuni, numind membri ai ordinului Ferdinand I:

1. In gradul de *Mare cruce* pe I. P. Sf. Sa Mitropolit Nicolae; —

2. In gradul de *Mare ofiţer:* Sextil Puşcariu, preşedintele Frăţiei Ortodoxe Române; —

3. In gradul de *Comandor:* Protopop Ioan Moţa din Orăştie, prof. universitar Dr. I. Lupaş şi Dr. O. Ghibu; —

4. In gradul de *Ofiţer:* Protopop Dr. I. Blaga din Braşov şi Dr. Silviu Dragomir, prof. universitar.

Aviz. *Ceice vin cu trenul de Rusalii la adunarea Oştii Domnului la Sibiu, îş vor cumpăra bilet întreg; — cu acest bilet se vor putea întoarce înapoi* **gratuit** *pe lângă o legitimaţie primită dela păr. Gh. Secaş, la Redacţia foilor «Lumina Satelor» şi «Oastea Domnului».*

Expoziţie şcolară în Sibiu. Revizoratul şcolar al judeţului Sibiu invită la *expoziţia* judeţeană, de lucru manual,

---

aduce un tablou cu următoarele portrete: Adormirea sfintei Paraschiva, portretul ei, vederea unui sinod, şi teofania dela Mamvre. Tabloul acesta înfăţişează două începuturi de clădiri unite printr'un zid de legătură. Clădirea din stânga are o uşă iar imediat lângă uşă se află un copac cu dese frunzişuri. Uşa se evidenţiază, şi astfel pictorul este destul de fidel faţă de textul biblic.

Se zice doar: „pe când Avraam şedea la uşă..." Sub frunzişul copacului îndată lângă uşă se află o masă întinsă, la care şed 3 bărbaţi. Din laturea stângă se vede păşind în grabă un al 4-lea bărbat. E Avraam, care aduce 3 turte. Din cealaltă parte soseşte Sara cu ceva de ale mâncării într'o farfurie. Cei 3 străini nu sunt oameni de rând: Ei sunt cu aripi, îmbrăcaţi în haine ostăşeşti, încinşi cu brâe, ţinând în mână lănci şi având nimbul ceresc în jurul capetelor. Din ordinea după care sunt aşezaţi la masă, rezultă superioritatea unuia dintre cei trei. De altcum inegalitatea dintre ei rezultă şi din alte icoane care concretizează teofania. B. o. se poate constata aceasta în „Das Buch der Bücher in Bildern" de Bertholet.

Tabloul Nr. 25 evidenţiază diferenţa între bărbaţi. Cel care poartă discuţia cu Avraam, are o ţinută care produce o impresie asupra celorlalţi, ceilalţi doi iau o atitudine mai umilă, supusă, de unde rezultă rolul lor secundar în acţiune. In „die Heilige Schrift de Schäfer, ediţia 1929, nimbul, — care sub chipul razelor radiază în toate direcţiile voind să simbolizeze providenţa divină, — îl poartă numai persoana care ocupă locul de frunte la masă. Delitsch întitulează capitolul 18 din comentorul său la Facere: „Der Besuch Iahves mit zwei Engel" etc.

Important în legătură cu pictura din Roman este faptul că deasupra tabloului se pot zări iniţialele: „Sfânta".., probabil că acestei expresii a urmat cuvântul „Treime" deci „Sfânta Treime", căci maldărul fiind deteriorat nici scrisul de pe pictură nu s'a mai putut reproduce în fotografie.

Pictorul acestei biserici avea ordinul să înfăţişere într'o formă văzută şi accesibilă celor mulţi misterul Sfintei Treimi. El va fi făcut uz de acel fel de concretizare care era mai cunoscut credincioşilor, căci altcum ei n'ar fi fost în stare să descifreze intenţia artistului. Artistul se adresează capitolului 18 din Facere, unde după părerea lui se descrie manifestarea în mod văzut a sfintei Treimi. După informaţiile profesorului Ştefănescu, pictura aparţine secolului al 14-lea. Astfel avem o dovadă că poporul dreptcredincios vede în teofania dela Mamvre o revelaţie a sfintei Treimi. Această credinţă se poate citi şi din praporii bisericilor noastre. Se află chiar în catedrala din Sibiu unul care poartă deasupra aceleiaşi imagini inscripţia „Sfânta Treime". De data aceasta fiecare dintre cei 3 bărbaţi poartă pe piept simbolul a câte uneia dintre cele 3 persoane ale Treimii. Astfel bărbatul din mijloc are ochiul providenţial; cel dea dreapta lui, crucea; iar cel din stânga, porumbelul. Praporii bisericilor reprezintă o tradiţie destul de veche. Ei îşi au originea în secolul al 4-lea, în timpul împăratului Constantin. Nu este exclus ca imagini în care teofania dela Mamvre figură ca simbol al Treimii, să nu se fi moştenit în baza spiritului conservator al ortodoxiei din generaţie în generaţie până azi. Căci b. o. obiceiuri de nuntă pe care le cunoaşrem din Cântarea Cântărilor lui Solomon, se întâlnesc până astăzi în orient. O oarecare lumină aruncă asupra acestei chestiuni materialul oferit de cărţile noastre de ritual. Dacă deschidem Mineul pe Noemvrie, vom afla la ziua a 8-a, peasna 7-a, pag. 125 din ediţia II, Bucureşti 1908 — următorul Canon: „ca nişte iubitori de streini de mult, Avraam de Dumnezeu văzătorul şi tot măritul a ospătat pe îngeri, strigând: Sfânt, sfânt, sfânt este Dumnezeul părinţilor noştri. Inţelesul acestui canon e clar, Avraam a văzut pe Domnul şi a ospătat pe îngeri. Acest canon poate fi considerat ca o dovadă veche şi importantă privitor la sensul teofaniei, mai ales întrucât „adunarea serviciilor sau a rânduelilor liturgice cuprinse în Mineu se ascrie mai cu seamă sfântului Sofronie, patriarhul Ierusalimului şi sfântului Ioan Damascenul". Canonul însuşi este însă mult mai vechi.

Rădăcinile acestei credinţe, popularizate deabinelea, ajung de bună seamă până în epoca patristică, când prin scrisul abundent al Părinţilor s'a putut uşor populariza înţelesul revelaţiei dela Mamvre. Mulţi exigeţi să orientează după părerea fer. Augustin, pe care o aflăm peste tot citată în felul următor: „vedeţi Avraam întâmpină pe trei, se închină însă numai unuia? Dacă a văzut 3, apoi a cunoscut misterul Treimii, şi închinându-se ca numai unuia, a mărturisit pe un Dumnezeu în 3 persoane". Dar trecerea acestui text prin prizma literaturii patristice o vom face-o cu alt prilej, când vom arăta şi semnificaţia acestei revelaţii.

Prof. Pr. **Dr. N. Neaga**

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

al elevilór şi elevelor dela cursul supraprimar al şcoalelor primare rurale de stat din judeţul Sibiu. Expoziţia e deschisă în zilele de *Rusalii*, 16 şi 17 Iunie a. c. între ora 8—12 a. m. şi 3—7 d. a, la Şcoala primară de stat Nr. 1 băeţi, în strada Avram Iancu 13, etaj I. — *Intrarea liberă.* — Publicul e rugat ca, după vizitarea expoziţiei, să semneze în registrul de vizitatori.

Este prea prea! Un mare şi serios ziar din capitală răspândeşte vestea, primită din *Zălau* (el scrie, ca de obicei, Zalău) că „un administrator financiar, Mureşanul, dela ad-ţia de încasări şi plăţi a judeţului *Sălaj*, mergând în inspecţie în comuna *Macrişte*, pentru a se convinge de mersul incasărilor", a aflat că perceptorul din localitate a sechestrat ...o fată a unui contribuabil, şi a făcut, în regulă, toate formalităţile de sechestrare...

— E mai mult decât regretabil că se numesc astfel de perceptori *analfabeţi*, de care se găsesc şi în alte judeţe făcând ridicolă administraţia financiară! Dl ministru de finanţe n'are nimic de spus?

„Albina", institut de credit şi de economii, în conformitate cu hotărârea adunării generale ordinare din 20 April 1935, plăteşte anul acesta un dividend de 2% brutto (Netul cuponului Lei 8,50). Plata dividendului începe cu ziua de 15 curent.

CARŢI ŞI REVISTE

Revista Teologică, Nr. 5—6 din 1935, cuprinde: Un protopop bătrân: O problemă duhovnicească de mare actualitate şi importanţă. Prof. Dr. D. Stăniloae: Pastorala mai nouă şi importanţa ei în cadrul învăţământului teologic. Grigorie T. Marcu: Isus în teologie. Pr. C. Zoican: Permanenţa ideii binelui. Pr. D. D. Achimescu: Fiul Omului. Georgius Leicester Marriott: Despre unirea Bisericii anglicane cu bisericile ortodoxe. D. Călugăr: Deprinderile religioase-morale. — Mişcarea literară. Note şi informaţii.

Tinărule ţie-ţi zic, scoală-te! Indemnuri creştineşti pentru tineretul de azi. Vol. II. Ed. Librăriei Arhidiecezane, Sibiu, 1935. Pp. 112. Lei 50.

Cateheze ţinute de fostul iscusit profesor la Braşov, în scop de a sădi în sufletele tinereşti virtuţile propoveduite în învăţăturile Mântuitorului. Carte potrivită şi pentru premii şcolare.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Nr. 5071—935 Şcol.

Concurs

La *Şcoala normală ortodoxă «Andrei Şaguna» din Sibiu*, cu începerea anului şcolar 1935—36 sânt vacante următoarele catedre:

a) *secţia de băieţi:* 1. Catedra de limba franceză, 2. Catedra de ştiinţe pedagogice, 3. Catedra de ştiinţe agricole, 4. Catedra de violină şi cântare bisericească;

b) *secţia de fete:* 1. Catedra de limba franceză şi drept, 2. Catedra de lucru de mână, ţesut şi sericicultură.

Ceice doresc a ocupa vreuna din aceste catedre, să înainteze până la *1 Iulie c. Consiliului arhiepiscopesc ortodox român de Alba-Iulia şi Sibiu, în Sibiu* cerere însoţită de actele personale despre studii şi certificatul de botez în original ori còpii certificate.

La distribuirea catedrelor dela secţia de băeţi, se dă preferinţă candidaţilor preoţi ori cu pregătire teologică.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 18 Mai 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

[12] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de cl. III **Bucium**, protopopiatul Orăştie, — se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Venitele împreunatec u acest post: Sesiune parohială (eclejie) un jugăr şi 535 stângini pătraţi arător, 800 st. pătr. fânaţ, şi zece jugăre pădure. Apoi dela fiecare familie una măsură (21 litri) porumb sfărâmat şi una zi de lucru.

Nefiind casă parohială, preotul se va îngriji deocamdată singur de locuinţă

Concurenţii, — după ce îşi vor primi permisiunea Preaveneratului Consiliu pentru a concura, — îşi vor înainta, în terminul indicat, cererea de concurs însoţită de actele cerute, însoţite şi de permisul primit dela Preav. Consiliu, — oficiului protopopesc al Orăştiei. Iar în vre-o Duminecă sau sărbătoare se vor prezenta în parohie la sf. Biserică, pentru a servi, cânta sau predica, făcându-se cunoscuţi poporului.

Din şedinţa dela 13 Mai 1935 a Consiliului parohial ortodox român din Bucium.

Bucium la 15 Mai 1935.

Pentru oficiul parohial, în înţelegere cu oficiul protopopesc Orăştie:

Prot. **Ioan Moţa**
administrator al tractului.

A apărut şi se poate procura dela **Librăria arhidiecezană,** Sibiu

Carte de rugăciuni

tipărită cu binecuvântarea Inalt Prea Sfinţitului Arhiepiscop şi Mitropolit **NICOLAE** al Ardealului.

Cartea de rugăciuni a apărut în două ediţii: mare şi mică.
Preţul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mare (320 pagini):
Ediţie de lux (legată în piele de capră) Lei 200·—
(legată în piele de oaie) „ 180·—
legată întreagă în pânză „ 70·—
Preţul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mică (116 pagini):
Legată întreagă în pânză Lei 40·—
Legată jumătate în pânză „ 25·—
Cartea de rugăciuni se trimite cu ramburs sau trimiţându-se preţul înainte, plus spese postale de Lei 20·—

Sanatorul dela Schitul Păltiniş

Sanatorul este deschis dela 1 Iunie până la 30 Septemvrie. Situat la 1400 metri altitudine în cea mai frumoasă regiune climaterică. Inzestrat cu tot confortul, putând rivaliza cu oricare Sanator din străinătate. Preţuri convenabile. Informaţii şi prospecte se cer dela Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu

Nr. 4821—935 Şcol.

Concurs

Pentru întregirea catedrelor vacante dela liceul „Andrei Şaguna" din Braşov şi liceul „Avram Iancu" din Brad se publică concurs.

La liceul ortodox român „A. Şaguna" din Braşov este vacantă catedra Nr. 7 limba franceză.

La liceul ortodox român „A. Iancu" din Brad sânt vacante catedrele:

Română-Latină,
Română-Filosofie,
Franceză,
Germană,
Geografie-Drept,
Ştiinţe naturale,
Desemn-Caligrafie şi
Educaţie fizică.

Condiţiunile de numire sânt normate în Art. 10 lit. *a)* din Legea asupra raporturilor dintre şcoalele secundare confesionale române şi Ministerul instrucţiunii (anul 1929).

Cererile de concurs se vor trimite până la cel mai târziu 30 Iunie 1935 pe adresa: *Consiliul arhiepiscopesc ortodox român Sibiu*, însoţite de următoarele acte în original sau còpie autentificată:

1. Extras de botez,
2. Certificatele de studii (bacalaureat, licenţă, examen pedagogic, examen de capacitate).
3. Certificat de serviciu.
4. Alte documente.

Sibiu, din şedinţa secţiei culturale dela 14 Mai 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Cereţi, dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, cartea acum apărută:

ISTORIA BISERICII şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania, — lucrare datorită distinsului scriitor şi istoric Ştefan Meteş.

Intelectualii noştri, preoţi şi mireni, precum şi bibliotecile poporale, au prilej de-a procura această preţioasă carte ce li se recomandă cu toată căldura.

Din vremuri apuse

[4] Documente vechi

Comunicate de Pr. Candid Muşlea

[Sfârşit]

Act din Dec. 1829.

Cinstiţilor Preoţi! — Coronensie (Braşovenescu) Magistratus sub 19. Deţember a. c. număru 4429. m'au poftit ca eu să poruncesc Frăţiilor Voastre, cât din scaunu de predicaţie să spuneţi de nou la parohieni poruncile care au ieşit pentru ţineare de sănătate au pentru ferire de beteşugu pestis (ungureşte: ciuma) şi să aveţi toţi grije ca oamenii cei streini să aibă scriptură că viind loc sătos (?) (vin din loc sănătos? N. Tr.). Deci Frăţiilor Voastre se porunceşte ca din scaunu de predicaţie mintean să vestiţi poruncile care le-aţi căpătat pentru păzire de boala pestis, la parochiani împreună cu poporu său în genunchi să vârsaţi (?) la Hristos rugare ca să ne iarte păcatele şi să încete beteşugu care şi noao ameliţă.

Zărneşti die 28 Deţember 1829.

(ss.) **Bratul Baiul** prot. m. p.

IX

Tot presbiteru poruncita conscriptio (scriere) paterfamiliilor şi animelor (sufletelor) să o facă, să o iscălească, apoi încoace să o trimită spre a se aşterne de aicia la Preluminatu Domnu Arhiereu Basiliu Moga.

Zărneşti die 27 Deţember 1829.

(ss.) **Bartolomeus Baiul** m. p.
Arhi-Saţerdos.

X

Act din Aug. 1830.

Cinstiţilor Presbiteri, — Aicia mai sus însemnatele 4 milostive porunci, adecă 2 împărăteşti, una gubernială şi alta Episcopală, luminat desvălesc întâi: de aci înainte Preoţilor, apoi Protopopilor şi altor diregători bisericeşti nu este slobod a scrie jalbe româneşti, ci în limba latinească, nemţească, vel ungurească, şi ca dintre Români să poată ieşi în tot satu rumânesc acest fel de persoane şi cu ştiinţa altor limbi să se înveaţe în toată şcoala rumânească şi limba ungurească, iar mai ales în şcoala cliricilor noştri din Sibii.

Al doilea: Pe timpu fiitor să nu se preoţească alt om decât care pe lângă limba românească va şti şi altă limbă, adecă ungurească, latinească, vel nemţească.

Al treilea: Inălţatu nostru Impărat Franţiscus Primus în toată forma se sârgueşte, după cum din ceale desupra înşirate limpede se vede, ca să împodobească şi să fericească pe preoţi şi pe oamenii noştri, căci mai aleasă şi mai de frunte este Biserica aceea, în care slujesc preoţi în Sfânta Scriptură bine deprinşi şi şi în altă limbă procopsiţi, decât Biserica aceea, în care slujesc presbiteri cei ce Scriptura nu ştiu şi altă limbă n'au învăţat decât chiar numai rumâneşte, şi acel puţinul şi prosteşte.

Fraţilor Preoţi! Noi presbiterii sântem păstorii sufletelor, care avem să dăm samă înaintea lui Dumnezeu cum le-am păscut. Pentru aceea tot parohu mintean să afle doi (?) prunci din paruhia sa, pe a cărora părinţi cu tot deadinsa să-i îndemne cât să-i trimită şi pe airea la şcoală, ca să înveţe şi alte limbi şi să fie gata când ar trebui la satu său paroh sau ludimaghister. Acest lucru sfânt a-l împlini cu atâta mai tare să ne silim, Fraţilor Presbiteri, rogu-vă, cu cât şi înşişi păstorii cei buni dela turma oilor, când se duc încătruva dela turma sa, atuncia nu lasă dobitoacele singure, ci pun în locul său alţi păstori harnici, ca să le păzească şi cu păşune bună să le hrănească, — deci noi preoţii pentru folosul nostru mai multă silinţă să facem, ca să împodobim poporu şi satu nostru cu persoane şi în alte limbi adăpate, adecă în toată forma să ne sârguim al... cinstea lui Dumnezeu şi a căuta de mântuirea sufletelor. Amin!

Cu aceasta rămân
Al Frăţiilor Voastre
Zărneşti die 13 August 1830.

Bun voitor
(ss) **Bratu Baiu**
Protopop. Braşovului.

*

IX

In legătură cu circulara episcopească Nr. 303—1826, pentru a aduna milă pe sama unor locuitori saşi din varmeghia Belgradului, care vreau „să-şi înoiască biserica de lemn şi să-şi facă turn din material mai tare şi mai trainic" Br. B. trimite la 31 August 1826 următoarea comitivă:

„De vreme ce însuşi Hristos zice: „Fericiţi sânt cei milostivi că aceia se vor miluì", fiindcă la rădicarea bisericilor şi a şcoalelor fără de a căuta la relighion aut la nation, se cuvine a ajuta, căci sânt lucruri sfinte, adică lui D(u)mnezeu plăcute, aşa pentru mângăierea mai sus pomeniţilor Saşi săraci dela Foldein... să placă cuviincioşilor Cucernicilor Presbiteri a strânge milostenie..."

Organizaţi Reuniuni de femei

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 23 Iunie 1935 — Nr. 27

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Al 4-lea congres al „Oștii Domnului"

— Mare adunare la Sibiu. — Festivitățile dela Rusalii —

Adunarea din anul Domnului 1935, a fraților și surorilor din tinera și viguroasa societate religioasă **„Oastea Domnului"**, se înșirue cu multă vrednicie alături de cele trei congrese ale anilor precedenți ținute la praznicul Cincizecimii în cetatea de reședință a Mitropoliei Ardealului.

Ostașii Domnului, sosiți în respectabil număr la serbarea de sufletească înviorare, au fost întâmpinați cu deosebită bucurie și cu duhovnicească dragoste; ear dânșii, smeriți închinători ai Domnului, au răspuns și de astădată cu răsunătoare cântări cucernice și de laudă, adusă proniei cerești.

Serbarea religioasă, a fost ocrotită și condusă de înțeleptul și mult răbdătorul nostru Inalt Chiriarh; ear cuvintele, cu sănătoase îndrumări și bogate în adevăr și limpezime propoveduite de preoții și de frații cărturari ai Oștii, au adâncit în inimile ascultătorilor și mai mult credința, că numai în *Biserică* găsim mântuirea. De aceea, Oastea Domnului *a fost a Bisericii și rămâne a Bisericii*, — ear ostașii primesc pe Domnul în Biserică, apărându-o și jertfindu-se pentru ea și pentru altarul ei.

Fie ca pelerinajul vrednicilor credincioși, întruniți și acum în număr impunător în centrul mitropoliei, să alcătuiască nou îndemn de nobilă înălțare și o nouă propășire în calea de-a înviora și a consolida viața religioasă a poporului românesc, și a realiza astfel idealul creștin și național, apărat și întărit de sfânta noastră biserică ortodoxă.

*

De față sânt la adunare numeroși membri ai societății religioase și delegați ai organizațiilor din țara întreagă.

Un sobor de preoți, în frunte cu P. S. Sa arhiereul vicar *Vasile*, slujește sf. Liturghie în catedrala mitropolitană. I. P. Sf. Mitropolit Nicolae fiind reținut la căpătâiul mamei Sale suferinde, predica deosebita a rostit-o P. S. arhiereu vicar Vasile, tălmăcind în pătrunzătoare cuvinte datoriile creștinești la sărbătoarea Cincizecimii. Credincioșii s'au împărtășit apoi cu Sfintele Taine.

Terminându-se serviciul divin, asistența a trecut în aula Academiei teologice, la adunarea de cunoaștere, unde au luat cuvântul arătându-și bucuria întâlnirii: prot. *Mageru*, trimis de P. S. Episcop Roman dela Oradea, prot. *Em. Stoica*-Sighișoara, păr. rector *N. Colan* și Pr. *Gh. Secaș*.

După ameazi, la ora 4, s'a ținut, în aceeaș sală, o adunare frățească, unde au cuvântat delegații organizațiilor, s'au executat cântece religioase de către corul bra-șovean „Mântuirea", condus de profesorul Stinghe și s'a făcut sfințirea apei.

Au ținut cuvântări, potrivite festivității, păr. profesor N. Popoviciu și Pr. M. Neagu. Cântări și recitări religioase au înălțat și mai mult atmosfera religioasă a adunării, care s'a terminat seara la ora 9.

In ziua a doua, dimineața, s'a săvârșit slujba divină de un sobor de preoți, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului. Inaltul Prelat, în predica ținută, își manifestă bucuria de-a vedea întruniți în congres un număr atât de mare al credincioșilor Oștii Domnului, spunându-le că acum e prilejul ca fiecare să-și deschidă larg porțile sufletului spre a se împărtăși cu Duhul Sfânt, care lucrează pentru mântuirea noastră.

Pr. Șerpoianu-București și Prot. *Turicu*-Arad au rostit de asemenea frumoase cuvinte de cucernicie și învățătură.

Asistența, după sfârșitul slujbei din catedrală, s'a încolonat într'o mare procesiune, înaintând spre sala Thalia. Aici s'a ținut adunarea sărbătorească sub președinția I. P. Sfințitului Mitropolit *Nicolae*.

Cuvântul de deschidere al Inaltului prelat este următorul:

Prea Cucernici părinți și frați! Iubiții mei fii sufletești!

Iată-ne întruniți din nou, cu ajutorul Domnului, în marea și frumoasa adunare anuală a *„Oștii Domnului"*. Este nespus de mare bucuria mea de a ne vedea iarăși împreună, frați veniți din toate părțile Bisericii și din toate colțurile țării noastre. Dacă în anul trecut am fost împedecat de a lua parte la Congresul Oastei, cu atât mai mult am ținut să fiu de față în anul acesta în mijlocul Vostru. Cu toată părintească mea dragoste Vă salut de bun sosit și Vă împărtășesc arhierească binecuvântare.

Celor adormiți cinstire

Iubiții mei, dela întrunirea Oastei din anul trecut doi dintre marii păstori ai sfintei noastre Biserici au fost chemați de Domnul la sine și se cuvine să facem pomenirea lor cu laudă.

Unul a fost *I. P. S.Sa Mitropolitul Pimen al Moldovei*, ierarh plin de înțelepciune și care până la adânci bătrânețe a slujit Domnului. Al doilea e *P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului*, păstor în puterea vârstei, cu neostenită râvnă pentru răspândirea evangheliei și zelos apărător al credinței ortodoxe în luptă cu sectarii, la granița de vest a țării. Ambii au fost sprijinitori ai Oastei Domnului și noi însoțindu-i cu creștinească resemnare pe drumul veșniciei, să zicem: Dumnezeu să-i odihnească cu drepții!

Dar câți și din rândurile fraților ostași, chiar de aceia cari vor fi luat parte la adunările noastre din anii trecuți, vor fi plecat din această viață! Să ne rugăm ca milostivul Dumnezeu să le așeze sufletele în corturile drepților și cinstind amintirea lor, să păstrăm o clipă de tăcere și de cucernică reculegere.

Iar noi, cărora bunul Părinte ceresc ne-a rânduit încă zile pe acest pământ, să ne tragem seamă cu ținta vieții noastre și să ne pătrundem de împlinirea datoriințelor noastre creștinești, pentru care să cerem *puterea cea de sus* (Luca 24, 49).

Cincizecimea ziua întemeierii Bisericii

Astăzi e praznicul Rusaliilor, praznicul la care prin fapta minunată a pogorârii Duhului Sfânt a fost întemeiată *Biserica Domnului*. Căci *evanghelia Domnului în ziua celor dintâi Rusalii s'a înfățișat în lume ca Biserica Domnului*, clădită pe temelia jertfei de pe Golgota și pe biruința învierii cei de-a treia zi; ca Biserică care este însuși trupul cel mistic al Domnului, iar Domnul este capul ei (I Cor. 12, 27; Efes. 1, 22—23; 4, 12; Colos. 1, 18, 24); ca mireasă a lui Hristos care s'a dat pe sine ca să o sfințească pe ea (Efes. 5, 5, 23–27); ca Biserică pe care Domnul o conduce și o însuflețește prin Duhul sfânt. Limbile de foc cari s'au coborât peste sfinții apostoli în ziua Cincizecimii au rămas de atunci încoace statornic în Biserică. Apostolii au trecut din această viață, unii mai curând alții mai târziu, unii prin moarte de mucenici, alții de adânci bătrânețe, dar tot alții și alții le-au luat locul și ca urmași ai lor au răspândit cuvântul evangheliei și au dus Biserica Domnului în curgerea vremurilor până la marginile pământului. Biserica de astăzi este întocmai Biserica din cea dintâi Duminecă a Rusaliilor, în frunte cu apostolii, dar răspândită dealungul vremii până în zilele noastre, în toată lumea. De aceea Biserica — și numai ea singură — are toate mijloacele de mântuire pe cari le-a primit prin sfinții apostoli dela însuși Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos.

Biserica a primit adevărul și harul

Aceiași învățătură de credință pe care a vestit-o Domnul însuși și a predat-o apostolilor Săi, aceiași învățătură din care nici o iotă și nici o cirtă nu se poate pierde și pe care nici înger din cer de ar mai veni nu are dreptul să o schimbe, întocmai aceiași învățătură o mărturisește și o propovăduiește sfânta noastră Biserică și astăzi. Ceriul și pământul vor trece, dar cuvântul Domnului și învățătura pe care El ni-a lăsat-o prin Biserica Sa, pe care nici porțile iadului nu o pot birui, rămâne în veci. Adevăr rupt din adevărul cel veșnic și din înțelepciunea lui Dumnezeu, este ceeace învață astăzi sfânta noastră Biserică. Prin această învățătură s'a luminat și s'au mântuit părinții și strămoșii noștri.

Aceleași *sfinte taine* pe cari Biserica — și numai ea singură — le-a primit prin sfinții apostoli dela Domnul însuși, le păstrează Biserica noastră până astăzi și împărtășește prin ele harul cel sfințitor și mântuitor al Domnului. Prin botez primește ea pe creștini la sânul ei de mamă și-i curățește de păcatul strămoșesc; prin sfântul mir îi întărește cu pecetea darului Duhului sfânt; prin taina pocăinții îi curăță și le dă deslegare de păcate; prin sfânta împărtășanie îi împreună cu trupul și cu sângele Domnului; prin taina nunții binecuvintează familia; prin cea a preoției binecuvintează obștea credincioasă și așază în fruntea ei păstorii cei cu dar de sus; iar prin taina sfântului maslu ca un samaritean milostiv se coboară Domnul cu darul Său lângă patul de suferință al bolnavilor. Astfel însoțește Biserica pe fiii ei dela leagăn până la mormânt cu lumina și cu mângâierile ei. Prin sfintele taine Domnul însuși e de față în Biserică și printre credincioșii ei. Eu de câte ori văd săvârșindu-se ori care din sfintele taine, mă gândesc la cuvântul Domnului: „Iată, eu *cu voi* sunt, *în toate zilele*, până la sfârșitul veacului" (Mat. 28, 20).

Aceleași așezăminte de organizație a Bisericii și de păstorire a ei prin ierar hia înzestrată cu dar de sus, cari i-au fost rânduite de Domnul și de sfinții apostoli la porunca Domnului, stau până astăzi în ființa Bisericii și nu este putere pe lumea aceasta în stare să le știrbească. Se pot schimba multe și se schimbă atâtea lucruri în viața omenească, dar Biserica stă ca o stâncă înfruntând toate valurile, căci ea este *„stâlp și întărire a adevărului"* (I Timot. 3, 15). Și de s'ar clătina pământul sub picioarele noastre, Biserica Domnului rămâne neclintită, căci tăria ei este Domnul însuși, care o conduce și o umple de adevărul și sfințenia Lui.

Alcătuire veșnică

Biserica nu este deci alcătuire omenească, ci este lucrarea cea sfântă de Dumnezeu așezată spre mântuirea sufletelor noastre. *Nu noi „facem" Biserica, ci Biserica ne naște pe noi.* Ne naște duhovnicește prin puterea cea de

sus la o viaţă nouă întru Hristos Domnul. De aceea creştinii sunt cu adevărat fiii Bisericii. Ce fericire nespus de mare este aceasta de a te şti tu, creştine, fiu al acestei mame iubitoare care este sfânta noastră Biserică. Din iubirea ei împarte dela Domnul însuşi daruri peste daruri, şi nu este pe pământ alt aşezământ care să împartă atâtea comori pentru sufletele oamenilor, ca Biserica. Prin Biserica noastră s'a mântuit neamul nostru din asupririle şi prigoanele prin care a trecut. Altarul ei a rămas neclătit în mijlocul tuturor năpăstuirilor, fiindcă voinţa lui Dumnezeu s'a cuprins în el. Şi astăzi Biserica este razimul cel mai puternic al sufletelor noastre.

Iată de ce, dragostea şi alipirea noastră şi a întregului nostru popor trebue să fie pururea vie şi neşovăitoare către sfânta noastră Biserică. Vai de acela care ar putea să se clatine ori să şovăiască în simţemintele sale de credinţă către această bună şi dumnezeiască maică a noastră! Vai de acela care se lapădă de ea şi fuge dela altarul ei!

Nemărginit de mare este, iubiţii mei, răspunderea pe care o au toţi credincioşii către sfânta noastră Biserică. Este răspunderea pentru sufletul lor şi pentru mântuirea acestui suflet. Cu atât mai mare este această răspundere pentru un preot, aşezat să poarte grijă de mântuirea sufletelor, despre care va avea să-şi dea socoteală.

Preotul căzut

Dar iată că dela adunarea din anul trecut, tocmai acel preot care a avut mai multă încredinţare din partea noastră în lucrarea Oastei Domnului, prin urmare tocmai acel preot care trebuia să simtă mai multă răspundere şi să fie cu mai multă grijă faţă de sine şi faţă de cei întraţi în Oaste, tocmai el a căzut dela Biserică şi a apucat pe căi rătăcite.

Este fără îndoială că:

un preot care nici prin darul preoţiei nu se simte legat de Biserică — *este căzut dela Biserică;*

un preot care îşi dă demisia din slujba bisericească şi declară în scris că n'a primit dela Biserică nici o încredinţare în lucrarea de propagandă religioasă — acel preot prin însaşi această declaraţie *este căzut dela Biserică;*

un preot care spune că nu prin Biserică are legătura lui într'ale preoţiei cu Mântuitorul, ci ca sectarii crede că are această legătură cu încunjurarea Bisericii — acel preot *este căzut dela Biserică;*

un preot care n'ascultă de ierarhul şi de păstorul său, în numele şi din încredinţarea căruia are să îndeplinească orice lucrare bisericească, ci se răsvrăteşte împotriva disciplinei şi calcă ordinele mai marelui său — un astfel de preot *este căzut dela Biserică;*

Vedenie sau amăgire

un preot care născoceşte că a avut vedenie prin care i s'ar fi arătat Domnul ca să-l întărească pe drumul neascultării de Biserică, deci un preot care huleşte pe Domnul făcându-l părtaş neascultării sale de Biserică — *este căzut dela Biserică şi este căzut şi din Oastea Domnului,* fiindcă vrea să înşele după sine prin vedenii buna credinţă a ostaşilor. Domnul a învrednicit cu vedenii pe apostolii Petru şi Pavel şi pe alţii, dar pentru scopuri de evlavie, nu pentru ca să aproabe *luarea pe nedreptul a unei tipografii* din banii altora şi cu destinaţia de a fi proprietatea Oastei Domnului. Dacă ar fi avut aivea vedenie în care i s'ar fi arătat Domnul, atunci nu şi-ar fi cerut iertare pentru rătăcirea sa, căci cum putea presupune că şi Domnul a greşit încurajându-l prin vedenie pe calea rătăcirii şi făcându-l părtaş la rătăcirea lui. Iar dacă totuşi şi-a cerut iertare, aceasta înseamnă că n'a avut vedenia. Din încurcătura aceasta în care s'a aruncat cu născocirea vedeniei, nu poate ieşi, ci e prins ca într'o cursă: ori cererea de iertare nu e sinceră, ori vedenia e mincinoasă;

un preot care prin astfel de mijloace încearcă să amăgească după sine pe credincioşii Bisericii, tulburând pacea şi liniştea în rândurile lor — *este căzut dela Biserică şi din Oastea Domnului.*

In deşert îşi cere iertare numai cu buzele dar nu din inimă curată ci îngrădită cu toate rezervele ca să rămână cu Oastea Domnului dusă după dânsul. Iertarea presupune căinţă *şi ieşirea din greşalele săvârşite,* dar acel preot sub iertare nu înţelege părăsirea rătăcirii, ci vrea un fel de aprobare din partea Bisericii. Ori, una ca aceasta nu se poate, fiindcă Biserica nu poate aproba rătăcirea şi nedreptatea nimănui. Iar dacă declară că nu voieşte să se despartă de Biserică, aceasta înseamnă că nu vrea să-şi recunoască rătăcirea, fiindcă prin toată purtarea sa *s'a rupt* dela Biserică. Sentinţa ce i-a adus-o Biserica până acum, nu înseamnă altceva decât constatarea acestei rupturi şi *arătarea locului pe care însuşi şi l-a ales prin purtarea sa,* adecă afară din Biserică. Dar declaraţia că nu se desparte de Biserică este o batjocură, câtă vreme prin toate faptele sale s'a desfăcut de Biserică. Ori atunci, nu ştie ce este Biserica, adecă n'are învăţătura ortodoxă despre Biserică. Eu m'am ocupat o viaţă întreagă cu această învăţătură şi în cunoştinţa ei şi în cunoştinţa purtării acelui preot spun, că el s'a rupt de Biserică.

Cu Biserica nu te poţi juca

Biserica trăieşte de aproape două mii de ani şi îi sunt cunoscute toate feţele ei şi cu Biserica nu te poţi juca uşuratic vrând să o fasonezi după părerile tale, ci orice credincios şi *mai ales un preot trebue să-şi îndrepte purtarea sa potrivit învăţăturilor Bisericii şi a celor despre Biserică, care este* **una şi sfântă**. Cu toată răbdarea şi bunăvoinţa am arătat acelui preot calea greşită pe care a apucat, dar n'a voit să mă asculte. *Sf. Ignatie,* purtătorul de Dumnezeu, a zis: „celce face ceva fără ştirea episcopului său, face slujbă diavolului". Iar *sf. Ciprian* grăieşte aşa: „trebue să ştii că episcopul este în Biserică şi Biserica în episcop şi când cineva nu este cu episcopul său, acela *nu* este nici în Biserică". Dar mie mi se pare că în sufletul acelui preot se găsesc piedeci atât de mari, încât nu-mi vine să cred că ar mai fi în stare să primească atâta har de sus ca să se întoarcă din rătăcire. Domnul dă fiecăruia cât har îi trebueşte pentru mântuire, dar nu fiecare suflet îl primeşte.

A fi *ostaş,* dragilor mei, *înseamnă a rămânea credincios până la moarte Bisericii, căci numai aşa rămâi în obştea creştinilor celor dreptmăritori şi mădular în trupul Bisericii.*

Cele spuse aici nu le spun cu vrăjmăşie, dar m'am simţit dator să fac aceste mărturisiri, pentruca să iee cunoştinţă despre ele toţi fiii cei buni ai Bisericii noastre şi să se ferească de rătăcire.

Peste această dureroasă întâmplare noi trecem înainte şi ne vedem de lucrul nostru. Venind la această frumoasă adunare a noastră, spunea pe drum păr. protopop Moţa din Orăştie, că Biserica este un pom atât de mare încât acopere pământul şi nu se simte dacă o frunză uscată se desface şi cade de pe el.

Oastea Domnului are rost numai în Biserică

Pentru orice ostaş adevărat şi pentru orice minte creştinească este limpede că scumpa noastră mişcare de trezire religioasă, de trăire cu Domnul, are rost numai câtă vreme e în Biserică. Scoasă din legăturile ei firesti cu Biserica, ar deveni o sectă primejdioasă pentru mântuirea sufletelor şi pentru unitatea în credinţă a neamului nostru. Dacă fiecare căpitan ar ieşi de sub comanda generalului său, atunci ce s'ar alege de oaste? Intocmai aşa ori şi mai mult în Biserică, unde se tratează de mântuirea sufletelor, nu poate nici un preot să iee drumul în care parte l-ar îndrepta ochii săi, cu cari nu vede bine.

Iubiţii ostaşi din Oastea Domnului nici nu se gândesc măcar să se despartă de mama lor care i-a născut duhovniceşte, cum se despart frunzele uscate de pe pom, ci cu toţii vor rămânea strânşi în jurul altarelor sfintei noastre Biserici. *Oastea Domnului* este *Oastea Bisericii* şi prin lucrarea ei vrem să înfăptuim acea *renaştere sufletească,* acea *înoire morală* în sânul poporului nostru, de care avem cea mai mare nevoie astăzi. Mai mult decât oricând şi decât orice ne trebuieşte acea *naştere de sus,* despre care i-a vorbit Mântuitorul în taina unei nopţi lui Nicodim (Ioan c. 3) Căci sufletele renăscute prin puterea de prefacere a evangheliei Domnului, sunt purtătoarele luminei şi adevărului, ale binelui şi virtuţii în viaţa unui popor. Pe ele se sprijineşte progresul cel adevărat şi siguranţa în viitor. Dacă toţi fiii ţării noastre, dela plugari, la meşteşugari, la neguţători, la advocaţi, doctori, funcţionari, profesori, învăţători, ostaşi şi ofiţeri, preoţi, învăţaţi şi neînvăţaţi, tineri şi bătrâni, dacă toţi s'ar pătrunde de duhul lui Hristos, dacă ar primi în sufletele lor lumina Lui şi în inimile lor darul cel sfinţitor al Lui, şi cu El împreună şi-ar trăi viaţa şi şi-ar împlini datorinţele lor, o, atunci s'ar schimba dintr'odată şi ar lua altă înfăţişare viaţa din ţara noastră. *Atunci n'ar fi popor mai fericit ca poporul nostru.* Dacă toţi ar asculta glasul Bisericii, prin care-i chiamă la mai multă credinţă, la rugăciune, la iubire şi dreptate, atunci s'ar stinge neînţelegerile şi vrajbele, ura şi duşmănia cari otrăvesc viaţa din zilele noastre. Atunci păcatele nu s'ar răsfăţa fără de ruşine, ar amuţi sudalmele şi ar înceta beţiile şi poftele nesăturate după plăceri şi avere.

Această viaţă creştinească trăită după poveţele Domnului şi ale Bisericii Lui, vrea să o sporească Oastea Domnului. Cu aceste îndemnuri a pornit la drum şi, *ca o gardă a Bisericii,* vrea să aducă suflete cât mai multe făcându-le *părtaşe ale credinţii şi darului dumnezeesc.* Cu aceste îndemnuri să vă întoarceţi, iubiţii mei, dela această adunare la casele Voastre şi prin satele Voastre să le vestiţi cu tot curajul şi cu toată însufleţirea. Prin pilda vieţii Voastre să câştigaţi pe fraţii Voştri şi astfel să sporiţi rândurile Oastei.

Oastea Domnului merge înainte

Dar şi Oastea trebue să meargă mai departe întru înfăptuirea programului ei. De aceea, în decursul acestui nou an vom introduce între ostaşi practica de a se mărturisi şi împărtăşi de mai multe ori în decursul anului bisericesc, de cum a fost obiceiul până acum. *Cât de înălţătoare şi neuitată a fost clipa din ziua de ieri şi azi, când ostaşii, fraţi veniţi din toate unghiurile ţării, s'au cuminecat din acelaşi potir cu trupul şi sângele Domnului, în sfânta noastră biserică catedrală.* Acest obicei trebue generalizat în toate adunările mai numeroase ale ostaşilor, ţinute în diferitele centre ale Oastei. Trebue aşezat sufletul cât mai des sub lumina şi sfinţirea harului dumnezeesc, căci el îl hrăneşte şi curăţeşte.

Răspândiţi cât mai mult gazetele Oastei: **Lumina Satelor** şi **Oastea Domnului,** cari duc cuvântul Domnului şi tălmăcirea lui prin familiile creştinilor. Fiecare cetitor nou pe care l-a câştigat un ostaş pentru aceste gazete, înseamnă o nouă biruinţă a Oastei.

Am tipărit gata tocmai acum, cu prilejul acestei adunări, o minunată *Carte de rugăciuni,* potrivită pentru toate stările şi trebuinţele creştinilor, cu cântări bisericeşti aşezate pe note şi împodobită frumos cu chipuri sfinte. Din casa nici unui ostaş şi credincios al nostru să nu lipsească această prea frumoasă carte de mângâiere şi înălţare a inimei spre Dumnezeu. In scurtă vreme vom da la lumină şi alte scrieri ziditoare de suflet pentru Oastea Domnului.

Cu ajutorul Domnului, nădăjduiesc să pot termina încă în acest an sfânta mănăstire brâncovenească dela Sâmbăta de sus şi voi face din ea un izvor de daruri duhovniceşti, la care să-şi adape sufletele însetate după rugăciune ostaşii din Oastea Domnului.

Prin aceste şi prin alte înfăptuiri de ajutorare a celor lipsiţi vom face din Oastea Domnului din ce în ce mai mult o unealtă scumpă în lucrarea Bisericii. Căci, slavă Domnului, ogorul Bisericii este larg şi programul ei este cuprinzător. Atât de cuprinzător cât voia lui Dumnezeu. Acesta este programul sfintei noastre Biserici: să facă pe oameni să voiască şi ei, ceeace vrea Dumnezeu. Auzi iubite creştine: *să vreai şi tu ceeace vrea Dumnezeu,* iată marele program de viaţă al Bisericii, în care să ne încadrăm cu toţii şi pentru înfăptuirea căruia e datoare să lucreze cu râvnă sfântă şi Oastea Domnului.

Rugăciune.

Tată preasfânt, ceresc Părinte caută cu milostivire asupra noastră şi ne luminează în acest mărit praznic al Cincizecimii; trimite Duhul Tău cel sfânt, care odinioară s'a coborât asupra sfinţilor apostoli şi ne întăreşte în credinţă, în nădejde şi în dragoste şi ne ajută să gândim cu toţii una, şi una să rămânem în iubirea Fiului Tău. Fă-ne să sporim

întru lucrul tău, sfinţeşte-ne în Biserica ta, în care rămânând cu credinţă, să fim fericiţi întru tine, în viaţa de acum, dar mai ales în cea viitoare. Părinte sfinte trimite binecuvântarea ta cea cerească asupra noastră şi ne mântuieşte. Amin.

*

Au urmat saluturile delegaţilor, după care a luat cuvântul I. P. C. Sa arhimandritul *Scriban*, subliniind importanţa păstorilor religioşi şi a întrunirilor de felul acesteia care constitue prilej de cunoaştere şi înrudire sufletească. Indeamnă să ne abţinem dela păcate şi să militäm în cadrul Oştii Domnului.

Pr. *P. Grosu*-Chişinău arată că preoţii sânt urmaşii apostolilor şi că ostaşii sânt datori să asculte cu supunere de ei. Aduce binecuvântarea Mitropolitului Gurie al Basarabiei şi Părintele protopop *Mageru*, delegatul P. Sfinţitului Roman, aduce salutul ostaşilor din Oradea, Păr. *Alexandrescu* aduce salutul ostaşilor din judeţul Buzău, Pr. *Il. V. Felea* vorbeşte ca delegat al Eparhiei Aradului.

Dl Dr. *Suciu-Sibianu*-Braşov, arată motivele pentru care face parte din Oaste.

Prot. *I. Moţa* spune că slujitorii altarului se silesc să ţie pe fiii bisericii legaţi de ea.

Au mai rostit frumoase cuvântări: Pr. *M. Şerpoianu* din Bucureşti, V. Şerban din Viştea de jos, I. Radu din Deva ş. a.

Adunarea a fost încheiată cu cuvântarea Pr. *Gh. Secaş*.

După aceasta s'a servit ostaşilor masa la Academia teologică şi congresul s'a încheiat.

Un episcop care desconsideră interesele superioare ale statului. La Baia mare, dela graniţa de vest a ţării, s'a ţinut Duminecă o conferinţă antirevizionistă. A vorbit dl profesor universitar *Onisifor Ghibu*, ear intelectualii oraşului, prezenţi în mare număr la conferinţă, au primit cu satisfacţie expunerile profesorului, care a arătat cum *catolicismul unguresc merge până a face şi din cărţile de rugăciuni ale copiilor instrumente de propagandă revizionistă.*

Episcopul greco-catolic român din Baia mare, *Alexandru Rusu*, fiind de faţă la conferinţă, s'a ridicat, spre surprindere generală, şi a început să polemiseze cu vorbitorul şi să apere astfel catolicismul unguresc...

Auditoriul însă a răspuns desaprobând, în cuvinte nu tocmai cruţătoare, atitudinea neromânească a prelatului român.

Declaraţiile dlui ministru Alexandru Lapedatu

O delegaţie de preoţi din Iaşi a fost primită în 18 l. c. din partea dlui ministru al cultelor, Al. Lapedatu, care în legătură cu problema salarizării clerului a declarat următoarele:

Bugetul bisericii ortodoxe pe anul în curs va fi rectificat în sensul că salariul tuturor membrilor clerului va fi readus la nivelul salariului din anul trecut.

Chiar gradaţiile din anul acesta vor fi plătite, în cazul că se va suspenda decizia generală prin care se opreşte plata gradaţiilor noi.

In ce priveşte viitoarea salarizare, dl ministru a declarat, că atât guvernul cât şi dsa, ţinând seamă de revendicările clerului, au decis următoarele:

Să aducă la toamnă o lege de armonizarea salariilor funcţionarilor publici. Inăuntrul acelei legi, se vor stabili şi salariile clerului, — pe următoarele principii:

1. Preoţii vor primi dela stat un salar echivalent cu acela al corpului didactic, şi anume: cei dela ţară un salar de învăţător, iar cei dela oraş un salar de profesor.

2. Bisericile cu averi proprii vor contribui la salariile clerului cu cât vor putea: adică, dacă veniturile acestea vor permite, cu salarul întreg.

Acolo unde aceste venituri nu sânt îndeslulătoare, cu o sumă corespunzătoare, statul adaogând restul până la completarea salarului legal.

3. In nici un caz, veniturile serviciilor religioase nu vor fi socotite ca avere proprie a parohiei şi nici la salarizarea personalului bisericesc.

4. O parte din pământurile, azi în folosinţa personalului parohiilor, va fi lăsată mai departe cu această destinaţie, fără să fie socotită la salar, iar restul venitului din pământ, case etc., se va socoti la venitul parohiei.

5. In ce priveşte cumulul, el se va aplica clerului în conformitate cu dispoziţiile legii generale a cumulului, iar cântăreţii cari vor avea şi altă funcţie, nu vor fi consideraţi cumularzi, dacă suma ambelor salarii nu va atinge un nivel anumit, care se va determina prin lege.

Vor beneficia de dreptul la jumătate din salarul al doilea şi preoţii cari mai ocupă o a doua funcţiune în afară de biserică, ca profesori primari şi secundari de orice specialitate.

*

Acestea ar fi normele nouă pentru salarizarea clerului bisericii ortodoxe române.

Deodată cu înfăptuirea lor s'ar pune capăt situaţiei excepţionale şi dureroase, de care, în ultimii zece ani, a fost împărtăşită biserica neamului şi clerul ei prin nesfârşitele reduceri şi suprimări de salarii tocmai în timpul când lumea este tot mai copleşită de indiferentismul religios şi de necredinţa atât de păgubitoare intereselor neamului şi ţării.

Să înceteze, în sfârşit, umilirea neasămuită a sfântului aşezământ şi a slujitorilor săi, dela cari se cer jertfe supraomeneşti.

Guvernul actual, prin ministrul său de culte, pune în vedere legiferarea definitivă a salariilor clerului nostru şi în acelaş timp încetarea desconsiderării şi renegării faţă de ceice, în activitatea lor pastorală, au să participe la întreaga mişcare culturală, socială şi economică de regenerare a poporului, îndemnând şi povăţuind satele la împlinirea exactă a sarcinilor nenumărate şi la dragoste şi credinţă faţă de patrie şi Suveran.

Este vremea supremă să se dea preoţimii putinţa de-a-şi face pe deplin îndatoririle ce i se impun.

Probleme, fapte, comentarii

Rămăşiţele pământeşti *ale fostului domnitor moldovean şi mare cărturar,* **Dimitrie Cantemir,** *s'au depus, în 17 Iunie 1935, în cripta sfintei biserici Trei Ierarhi din Iaşi.*

Treizeci de preoţi, în frunte cu Mitropoliţii Moldovei şi al Basarabiei, au slujit prohodul celui reprimit pe vecie în pământul ţării libere, după 224 ani dela moartea lui.

Domnul Moldovei, Dimitrie Cantemir, tip de român moldovean şi ortodox, s'a refugiat, constrâns de împrejurări, în Rusia, pentru a fi folositor neamului şi creştinătăţii. In veci pomenirea lui!

*

Sprijinind pe revizioniştii unguri... — Profesorul universitar şi bun cunoscător al problemei minoritare din România, dnul *O. Ghibu*, vicepreşedintele Ligii antirevizioniste române din Transilvania, a ţinut de curând, în părţile Sălajului, câteva impresionante conferinţe în faţa unui numeros public, arătându-i cu dovezi primejdia ce prezintă pentru ţara noastră: *presa maghiară, asociaţiile culturale, biserica maghiară catolică, ordinile călugăreşti maghiare, şi partidul maghiar.* In aplauze furtunoase s'a votat apoi o moţiune, care cere: desfiinţarea ordinilor călugăreşti maghiare ardelene ce stau în slujba politicii imperialiste maghiare; luarea de măsuri împotriva conducătorilor bisericilor maghiare din nordul Transilvaniei, unde se susţine maghiarismul agresiv, chiar în această regiune dela frontieră, — şi alte deziderate în interesul superior al ţării.

O gazetă, vrând să combată ceea ce a îndrăznit să spuie dl *O. Ghibu* în propagandă antirevizionistă, îl declară, între alte multe porecle, pur şi simplu un «*maniac*», va să zică un smintit, „mai periculos pentru aceia pe cari vrea să-i servească, decât pentru aceia pe cari îi atacă..." —

Gazeta, foarte nemulţumită, socoteşte că va fi poate una de pe la Budapesta, ce miroase a usturoi? — Vă înşelaţi! — Este o gazetă românească: *e foaia mitropoliei dela Blaj,* „Unirea", din 15 Iunie 1935.

*

Reducerile bugetare şi preoţimea. — *Impotriva nedreptelor reduceri bugetare, care ating dureros situaţia materială a clerului nostru au luat poziţie atât* Asociaţiile *acestui cler, cât şi* protopopiatele *din eparhii, întrunite în conferinţe de protestare în decursul lunei lui Iunie din a. c.*

In numărul precedent al foii, am înregistrat, — dintre numeroasele proteste ce ni s'au trimis, — Moţiunea *votată de preoţimea ortodoxă română din protopopiatul* Sibiului.

Conştientă de misiunea, religioasă şi naţională, săvârşită în mijlocul poporului, preoţimea tuturor protopopiatelor mitro-

---

* FOIŞOARA *

PREDICĂ

rostită într'o conferenţă preoţească

[Fragmente]

„Şi pentru dânşii eu mă sfinţesc pe mine însumi, ca şi ei să fie sfinţiţi întru adevăr" [Ioan 17, 19].

...Decând lumea e lume, toate neamurile, toate seminţiile şi limbile, înţeles-au, mai întâi prin puterea instinctului, mai apoi prin puterea judecăţii, că este, că trebue să fie, o Fiinţă, o putere nevăzută şi nepătrunsă, care creând acest tot văzut şi nevăzut, această lume cu „tăriile şi stihiile" ei, înzestrată cu măiestre podoabe şi vietăţi, — le susţine, le conduce şi stăpâneşte cu înţelepciune şi putere nepătrunsă de om... Această Fiinţă necuprinsă, dar, din efectele lucrărilor ei, întrevăzută cu ochiul credinţei, — a fost numită *Dumnezeu.*

Uimite de vederea creaturilor variate şi a fenomenelor miraculoase, neamurile pământului, în silinţa lor de a venera fiinţa nevăzută, i-au dat mai multe numiri; i-au împărţit puterea şi lucrarea, făurindu-şi închipuirei lor mai mulţi zei cu numiri deosebite.

Inchinătorii, pe vastele câmpii ale credinţelor rătăcite, fură, la plinirea vremii, deşteptaţi din visările deşerte de mii de ani, prin glasul răsunător până la marginile lumii, spus lângă fântâna lui Iacob: «*Dumnezeu este Duh... şi cine I se închină, cu Duhul şi cu adevărul trebue să I se închine...*»

Ferice de neamurile care au auzit şi au urmat acest glas..., fiindcă acela n'a fost grăit de om, nici de înger, ci de însuşi Fiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Isus Hristos, care tocmai pentru aceea s'a coborât din cer, ca să arate lumii adevărul: *Eu sânt calea, adevărul şi viaţa...,* «*Eu sânt lumina lumii, celce vine după Mine şi crede cuvintele Mele, — va umbla în lumină, şi nu în întunerec...*»

Odată arătat adevăratul adevăr, tuturor celor ce cred în El, li se poate aplica sentinţa mântuirii: «*îndreptatu-te-ai, luminatu-te-ai, spălatu-te-ai...*»

Ferice de ceice au urmat şi au continuat forma *acestei* închinări a dumnezeirii.

De trei ori fericiţi noi, credincioşii bisericii ortodoxe, căci, prin această biserică, care n'a adaus, nici n'a omis nimic dogmatic din formularul de închinare, din cultul statorit de Sf. Părinţi, continuăm a ne închina, precum s'au închinat şi acei Sfinţi Părinţi, şi toţi primii creştini, mai apropiaţi şi cu timpul, şi cu sufletul şi cu adevărul de Cel ce striga: «*Cerul şi pământul se vor sfârşi, dar cuvintele mele vor rămânea...*» deci «*învăţaţi toate neamurile să păzească toate câte am poruncit vouă*».

Cultul sfintei noastre biserici ortodoxe, întemeiat pe cuvintele Mântuitorului dela Cina cea de taină, premergătoare sfintelor Sale patimi: „luaţi mâncaţi, acesta este trupul Meu..." referitoare la pânea dată ucenicilor Săi; şi: „beţi dintru acesta toţi, acesta este sângele Meu" referitoare la vinul îmbiat aceloraşi apostoli, — repetează în mod concret scena sfântă din acea memorabilă seară. Acest cult al bisericii noastre, mai întemeiat şi pe cuvintele: „Eată Eu cu voi sânt, până la sfârşitul veacurilor" — prin repetarea acelei scene divine: aduce în faţa închinătorilor, în mod real şi adevărat, chiar pe acel Isus Hristos, care înainte cu 1900 de ani a umblat în carne şi oase printre pământeni.

Prin cele premerse am ajuns la încheerea, că noi, credincioşii bisericii ortodoxe, avem un cult, prin care: 1. lăudăm pe adevăratul Dumnezeu, descoperit nouă prin unul născut Fiul Său — Domnul nostru Isus Hristos; — 2. că acest cult, această formă de închinare şi preamărire a dumnezeirii, este cea întocmită de apostoli şi de sfinţii Părinţi — şi folosită de toţi primii creştini; — 3. că în urma folosirei acestui cult, păstrat şi astăzi, — stăm pe planul dreptei mărturisiri, a dreptei credinţe, deci şi a adevăratei fericiri.

Cultul sfintei noastre ortodoxii e înălţător şi bogat. Marcăm partea ce ne interesează din acest cult: serviciul divin din Dumineci şi sărbători: Utrenia, cu rugăciuni şi laude, culese atât din T. V. cât şi din T. N.; urmată de sfânta Liturghie, împodobită şi ea cu rugăciuni, imnuri şi tâlcuiri scoase cu deosebire din izvoarele Testamentului Nou.

Precum, pentru a atinge creştetul unui munte, călătorii de pe coastele lui, sânt îndreptaţi cu paşii spre crestet, unde se şi întâlnesc la un singur loc, — întocmai aşa şi toate cetirile şi tâlcuirile, rugăciunile şi laudele serviciului divin, ţintesc spre punctul culminant: prezentarea Domnului Isus Hristos pe altarele noastre prin prefacerea pânii şi a vinului puse pentru sf. jertfă.

Noi, preoţii, şi întreg poporul credincios de faţă la sfânta liturghie, în tot cursul ceremonialului, avem pe sfânta masă pâne din grâu, coaptă de mână de femee în cuptor pământesc... şi avem vin stors de mână de om din strugurul viţei, — până la punctul culminant al serviciului: pânea când vine rândul rugăciunii rostită de preot, după întreita lucrare a Duhului sfânt: „şi fă pânea aceasta însuşi preacinstit Trupul Hristosului Tău..." „...eară, ce este în păharul acesta, însuşi preacinstit sângele Hristosului Tău..." „Prefăcându-le pe Ele cu Duhul Tău cel sfânt". Din acest moment stă în faţa ta însuşi Stăpânul tău.,., însuşi Mântuitorul tău, şi-ţi zice cu blândeţe: „îndrăzneşte, Eu sânt, nu te teme..." „eată pentru tine, eată pentru voi, m'am sfinţit pe Mine însumi, ca şi voi să fiţi sfinţiţi în adevăr"...

Noi creştinii ortodocşi, ţinând limpede şi nefalsificat credinţa şi cultul sfinţilor Părinţi, avem tot dreptul, ca aievea să exclamăm la finele liturghiei:

„Văzut-am lumina cea adevărată, luat-am Duhul cel ceresc, aflat-am credinţa cea adevărată, deci, nedespărţitei sfintei Treimi să ne închinăm, căci aceea ne-a mântuit pe noi..." Amin.

Pr. **George Rain**

poliei noastre, solidară pe întreaga țară, cere dela conducerea statului cât mai urgenta satisfacere a justelor sale revendicări.

Preoțimii trebue neapărat să i se asigure, din partea statului, salarul meritat, care să-i facă posibilă existența și în deosebi împlinirea cu vrednicie a îndatoririlor sale duhovnicești, culturale și naționale.

*

Filosofia Grecească I. Perioada ontologică și prima parte din perioada eudaemonologică: 1. Lămurirea grecească și Socrates; — 2. Platon; — 3. Aristoteles. De *Windelband - Goedeckemeyer*, traducere din limba germană de *Tudor D. Ștefănescu*, profesor la Colegiul național Carol I și la liceul ortodox de fete, Craiova, Tip. „Biruința". F. a. — Un volum de 288 pp. Prețul 115 Lei.

Colecția „Cultura greco-romană în viața românească" (Craiova, strada Alex. Lahovari 160), — o colecție de care am mai făcut amintire (în Nr. 6 din a. c.), — ne aduce un nou volum al distinsului cugetător german Wilhelm Windelband (1848—1915), care a ilustrat cu prelegerile sale cadrele filosofice dela patru universități: Zürich, Freiburg, Strassburg și Heidelberg.

Istoria filosofiei grecești de Windelband este publicată de dl prof. Tudor D. Ștefănescu după a patra ediție germană, prelucrată de Albert Goedeckemeyer, și „prezintă o valoare deosebită, ca una ce este tratată din punctul de vedere al unui cunoscător serios al cugetării omenești în toate direcțiile și în toate vremurile".

Traducătorul român ne mai spune, că a avut norocul să asculte prelegerile acelui superior profesor, în vara anului 1907, la universitatea din Heidelberg, „din indemnul și în instructiva tovărășie a P. C. Sale Arhimandritului Iuliu Scriban". In vara aceea profesorul dela Heidelberg „vorbea tocmai despre filosofia grecească".

Cartea aceasta de istorie a filosofiei grecești va aduce prețios serviciu tuturor candidaților la examenul de capacitate la-lină grecească, dar și profesorilor de limbă greacă și latină, îndatorați să cunoască istoria filosofiei grecești pentru a putea tălmăci lămurit și exact pe un Cicero, Vergilius, Horațius și pe alți scriitori ai vechimii clasice.

Traducerea cărților de filosofie, de care lumea de astăzi, pe nedrept, se prea ferește, este împreunată cu greutăți speciale de limbă și vocabular; — în traducerea conștiincioasă, publicată de dl profesor Tudor D. Ștefănescu, toate aceste greutăți ni se par biruite. Lucrarea sa mai nouă ne împrietenește astfel și mai mult cu principiile și idealele statorite de marii cugetători ai anticității clasice, ale căror sisteme filosofice se apropie, în multe privințe, de învățăturile Mântuitorului nostru Isus Hristos.

*

Problema *educației religioase a tinerimii școlare trebue să ocupe nu numai cercurile bisericești, ci în același grad și cercurile profane, și în primul rând pe conducătorii statului.*

Acolo unde educația școlară se face pe temeiurile religioase-morale ale creștinismului, rezultatele sânt îmbucurătoare. Dovezi grăitoare ne dau liceele *noastre confesionale, ortodoxe române, din* Brașov *și din* Bradul *Zarandului.*

Dintr'o corespondență primită azi din protopopiatul Zarand, reținem următoarele:

Liceul ortodox român dela Brad *este condus de un director preot, ajutat de alt profesor, diacon, și de celelalte tinere puteri didactice, dintre care* șapte *profesori licențiați s'au prezentat la recentele examene de capacitate, ținute la universitatea din București, și le-au trecut cu deplin succes. Școlarii liceului, conduși de profesorime, urmează ca și în anii precedenți a se deplasa în împrejurimi organizând reușite manifestații culturale spre folosul și bucuria ascultătorilor. Liceul dela Brad se pregătește acum pentru festivitatea desvelirii monumentului înălțat eroului martir* Crișan *al revoluției dela 1784. Monumentul, ridicat în fața liceului nostru, este opera talentatului sculptor și profesor de desemn la acest liceu, a dlui Radu Moga Mânzat, care are la activul său câteva creații sculpturale favorabil apreciate de critică și de publicul privitor.*

Corespondentul nostru constată, că școalele Bradului își torc mai departe firul tradiției, desvoltând în tinerimea ce i se încredințează sentimentele creștinești și naționale prin fapte și cuvinte. Forurile chemate au prilej, în întreg cursul anului școlar, să se convingă despre acest adevăr și, în consecință, să dea toată atențiunea și întreg sprijinul cuvenit așezămintelor sfintei noastre biserici ortodoxe.

*

Mistificări. — Primim la redacție broșura de 48 pp., sub titlul «*Unirea cu Roma și revoluția lui Horea*», de *Pr. Dr. Ilie Dăianu*, „Bucovina", București, 1935, prețul 30 Lei.

Autorul broșurii, preot greco-cat., are o răfuială cu discursul rostit, în 28 Februar 1935 la Ateneul din București, din partea I. P. Sfințitului Patriarh al României *Miron*, care în menționatul discurs se oprise și la împrejurarea: ce parte activă (ca „denunțianți") au avut preoții greco-catolici, în general, în desfășurarea revoluției de acum o sută cincizeci de ani.

Broșura, pornind dela această împrejurare, găsește potrivit prilej să se ocupe «*mai amănunțit de actul mare al unirii cu Biserica Romei*».

Și, pentru a învedera „bunătățile" și „fericirile" ce stau gata să ne coplesească trecând în brațele deschise ale Romei papale, iscusitul autor, Dr. Ilie Daianu, ne prezintă un belșug de citații luate din scriitori români, chiar și ortodocși. Eată câteva:

In capitolul «*Preoții uniți și revoluție lui Horea*» (p. 9) se citează versurile lui *V. Militaru:* „Veniți, români, din larga zare, Mereu să fim *uniți* (subliniat de Dr. Ilie Dăianu), mereu, Să făurim o țară tare, Să placă și lui Dumnezeu".

La pag. 30 e pus la contribuție *M. Eminescu:* „Și atunci apare *Roma*», (aceeaș subliniere), eternă și nemuritoare. (A cui Romă?)

In epilog (pag. 44) se face apel la *Eliade Rădulescu*, cel ce a scris:

„Din slava strămoșească, De am căzut, ne'nalță; De am uitat *unirea*, Ce ne întărea în toate, Acum ne fă *uniți!*» (sublinierea de acelaș).

Mai sânt și alți scriitori de seamă, chemați în sprijinul «*unirii*», a unirii cum o înțelege autorul broșurii polemice, — și cum din întâmplare sânt departe de-a o înțelege scriitorii citați; — acești din urmă au în vedere unirea *națională*, unirea *între frați*, dar nu unirea românilor cu biserica romano-catolică. Eminescu scrie despre Roma *lui Romul*, nu despre Roma papilor; Eliade Rădulescu spune cuvinte frumoase despre unirea țărilor românești *între sine*, nu cu Vaticanul, și așa mai departe.

Și dacă «*Toate drumurile duc la Roma*» (pag. 41), este și aici vorba de o Romă a *Romanilor*, sau dacă vreți de o Romă *națională* a italienilor, — și nici decum de o Romă a papilor de ieri sau de astăzi...

Ceea ce a săvârșit broșura pomenită, sânt astfel naive mistificări ce nu mai prind nici la neștiutorii de carte.

Tinărule ție-ți zic, scoală-te! Indemnuri creștinești pentru tineretul de azi. Vol. II. Ed. Librăriei Arhidiecezane, Sibiu, 1935. Pp. 112. Lei 50.

Cateheze ținute de fostul iscusit profesor la Brașov, în scop de a sădi în sufletele tinerești virtuțile propoveduite în învățăturile Mântuitorului. Carte potrivită și pentru premii școlare.

A apărut și se poate procura dela **Librăria arhidiecezană,** Sibiu

Carte de rugăciuni

tipărită cu binecuvântarea Inalt Prea Sfințitului Arhiepiscop și Mitropolit **NICOLAE** al Ardealului.

Cartea de rugăciuni a apărut în două ediții: mare și mică.
Prețul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mare (320 pagini):
Ediție de lux (legată în piele de capră) Lei 200·—
(legată în piele de oaie) „ 180·—
legată întreagă în pânză „ 70·—
Prețul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mică (116 pagini):
Legată întreagă în pânză Lei 40·—
Legată jumătate în pânză „ 25·—
Cartea de rugăciuni se trimite cu ramburs sau trimițându-se prețul înainte, plus spese postale de Lei 15·—

INFORMAȚIUNI

I. P. S. Sa Patriarhul Miron, invitat de Episcopul de Canterbury, va pleca, zilele acestea, în Anglia, unde se vor relua conferințele ținute recent la București între reprezentanții bisericii anglicane și ai celei ortodoxe române.

In memoria unui cântăreț bisericesc al veacului trecut. Asociația generală a cântăreților bisericești a inaugurat Luni, a doua zi de Rusalii, monumentul, un bust de bronz, înălțat în capitală, folcloristului și cântărețului bisericesc *Anton Pann*. Monumentul e așezat în dreapta bisericii reconstituite, Sf. Gheorghe Nou, în față. Vorbitorii, cu acest prilej, au scos la iveală puterea creștină a sufletului românesc, arătând că astfel de realizări dovedesc credința tare a neamului nostru, credință ce-i va aduce biruință și înflorire.

Tren de sezon București-Sibiu. Cu începere de Joi 20 Iunie 1935 s'au pus în circulație între București-Sibiu următoarele trenuri de sezon: Trenul accelerat No. 203 cu plecarea din București 23.45 și sosirea Sibiu 9.25. — Trenul accelerat No. 204 cu plecarea din Sibiu 20.45 și sosirea București 6.17.

Comunicat. Dela Comandamentul teritorial al C. VII A.: Se aduce la cunoștință tinerilor cari nu au cerut însumarea cu termen redus cu ocazia operațiunilor de recrutare din acest an, că până la 25 Octomvrie 1935 trebuie să depună sau să trimită recomandat la Cercul de Recrutare: a) O petiție timbrată prin care să ceară însumarea cu termen redus; b) Certificatul sau diploma de absolvirea școalei. Aceste acte vor fi depuse numai la Cercurile de Recrutare respective. Ceice nu cer această însumare până la 25 Octomvrie sau cerând-o, nu depun și certificatul școlar, pierd dreptul la termen redus și vor fi încorporați pe întreg termenul de serviciu al armei pentru care au fost recrutați.

Biserică mobilă se află în partea Nord-estică a Canadei. Locuitorii acelui ținut trăiesc în cătune răsfirate și nu fiecare cătun își poate avea biserică. Fiind oamenii locului foarte evlavioși, comuna bisericească din orășelul central, a hotărât să întocmească într'un mare autobus o biserică, în care credincioșii să se poată ruga lui Dumnezeu și să iee parte la slujbele dumnezeești. Biserica-autobus va cercăta pe rând toate cătunele, așa că toți credincioșii vor putea din timp în timp lua parte la slujbele ce se vor celebra în biserica aceasta.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 23 Iunie 1935, va predica părintele *Gh. Secaș*. Luni 24 Iunie 1935, va predica părintele Prot. *E. Cioran*.

Tabloul mărfurilor și al obiectelor prețioase, ce se vor vinde în licitație publică Luni în 8 Iulie 1935 și în zilele următoare, totdeauna dela ora 8 și jumătate, la Institutul de zălogire Sibiu, Str. Mitropoliei Nr. 19, este expus spre vedere publică la autoritatea industrială de I. Instanță, Str. Mitropoliei Nr. 4, ușa 26, în zilele de lucru dela ora 9—12 a. m.

Posta administrației

Pr. *V. P.* în *B. de jos*, Foaia de aici merge regulat. Cercetați la poșta de acolo.

(12) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de cl. III Bucium, protopopiatul Orăștie, — se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post: Sesiune parohială (eclejie) un jugăr și 535 stângini pătrați arător, 800 st. pătr. fânaț, și zece jugăre pădure. Apoi dela fiecare familie una măsură (21 litri) porumb sfărâmat și una zi de lucru.

Nefiind casă parohială, preotul se va îngriji deocamdată singur de locuință

Concurenții, — după ce își vor primi permisiunea Preaveneratului Consiliu pentru a concura, — își vor înainta, în terminul indicat, cererea de concurs însoțită de actele cerute, însoțite și de permisul primit dela Preav. Consiliu, — oficiului protopopesc al Orăștiei. Iar în vre-o Duminecă sau sărbătoare se vor prezenta în parohie la sf. Biserică, pentru a servi, cânta sau predica, făcându-se cunoscuți poporului.

Din ședința dela 13 Mai 1935 a Consiliului parohial ortodox român din Bucium.

Bucium la 15 Mai 1935.

Pentru oficiul parohial, în înțelegere cu oficiul protopopesc Orăștie:

Prot. Ioan Moța
administrator al tractului.

Sanatorul dela Schitul Pălținiș

Sanatorul este deschis dela 1 Iunie până la 30 Septemvrie. Situat la 1400 metri altitudine în cea mai frumoasă regiune climaterică. Inzestrat cu tot confortul, putând rivaliza cu oricare Sanator din străinătate. Prețuri convenabile. Informații și prospecte se cer dela Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane

BIBLIOTECA CENTRALA „ASTRA" SIBIU

Anul LXXXIII — Sibiu, 30 Iunie 1935 — Nr. 28

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

In nădejdea de viitor mai bun

Declarațiile recente ale dlui ministru de culte, *Alexandru Lapedatu*, privitoare la norme cevaș mai omenești pentru salarizarea clerului ortodox, — declarații publicate în numărul precedent al acestei foi, — însemnează că guvernul țării apreciază mai serios atât pregătirea preoțimii noastre ortodoxe, cât și munca multilaterală ce trebue să o săvârșească preotul în slujba țării și a neamului, și în special în slujba satelor pentru regenerarea lor, atât prin exemplul propriu al preotului, cât și al celor din familia sa.

Căci, nu numai viața preotului, ci și viața familiei sale trebue să fie pilduitoare satului: Când acest preot, fără voia lui, este împins în mizerie și sufere zilnic de neajunsuri materiale, atunci activitatea lui pastorală este stânjenită dela început. Pe un preot, de obicei cu mare familie, și cu înfățișare de mare sărăcie, cine îl va fi ascultând?

Dintre funcționarii statului nimeni nu este mai mult chemat și îndatorat, ca cel din tagma preoțească, să stea în curent cu mișcările vieții culturale și sociale. Și totuși preotul nu are putința materială, să asculte o conferință, să citească presa lui, să-și cumpere o carte, așa că lumea merge înainte, iar preotul fără voia sa stă pe loc. Cultura, depozitată în rafturile librăriilor și ale bibliotecilor, nu folosește la nimic, dacă nu este filtrată și în sufletul poporului. Clerul, cu salar și nesigur, și ciopârtit sub diferite cauze și pretexte, nu-și poate îndeplini rostul de a fi nu numai un neobosit predicator al adevărurilor veșnice, ci și al ideilor de cultură națională.

Bine se știe, că ceea ce slujitorul altarului este silit să neglijeze la sate, aceea nu se mai poate suplini cu nimic.

Plângerea preoților, cari se văd nesocotiți și neînțeleși, nu e atât plângerea proprie, ci e mai mult plângerea culturii la sate.

Nu este locul acum să desvoltăm greutățile chemării preoțești, ci vrem să atingem un singur lucru: munca temeinică, bine gândită și bine simțită, ce are preotul de săvârșit, ca apoi, urcându-se Dumineca și în sărbători pe amvon, să poată cuceri mințile și inimile. Dacă pe acest preot îl mânăm la plug, în loc să-l ținem la carte, nu va suferi el singur, ci poporul din jurul său.

Idealul ar trebui să fie, ca în țara românească preotul român să *întreacă* mult pe toți preoții celorlalte confesiuni, în ce privește pregătirea și munca lor. —

Preoțimea ortodoxă română din mitropolia Ardealului, alăturându-se întregului cler din România, în interesul culturii naționale și a moralei creștine, care trebue să primeze orce altă ocupație, cere ca preoțimea ortodoxă română să fie salarizată, pe dreptate, ca și funcționarii statului cu pregătire similară și, la scăderea salarului să se aibă în vedere numai venitul cadastral al sesiilor parohiale, după scăderea impozitelor, și nu venitele epitrahilului, care sânt și nesigure, și schimbăcioase, și nu pot forma baza existenții preoțești.

Repetăm, ceea ce s'a cerut stăruitor în aceste coloane, glăsuind în numele clerului:

Este vremea supremă să se dea preoțimii noastre posibilitățile de a-și face, pe deplin, îndatoririle ce i se impun.

Prot. **Dr. Ștefan Cioroianu**

Catehizație în școala primară

Nu mai încape discuție asupra rolului covârșitor ce-l prezintă catehizația predată în școala primară prin însuși slujitorul altarului.

Dreptul obținut însă, ca biserica să dispună liber de sufletele tinerelor vlăstare, propunând religia în școala primară prin preoții săi, constitue o biruință care trebue cât mai bine valorificată.

In școala primară avem posibilitate să făurim suflete adevărat creștine, caracterele tari de mâne, înlocuind pe cele de astăzi, al căror creștinism de suprafață este asemenea unei pietre ce stă în apă și este pătrunsă numai în afară, iar când o spargi, îi afli interiorul sec și uscat, cum bine se exprimase un învățat, vizitând anii trecuți România.

Munca noastră, de preoți cateheți, este aproape pe jumătate redusă prin ajutorul dat în manualul de catehetică „Hristos în școală", de dl *D. Călugăr*, căruia trebue să-i purtăm multă recunoștință și să-l rugăm să completeze opera începută. In această carte, materialul religios pentru patru clase primare, este lămurit ales și ordonat; — lecțiilor, firește, trebue să le dai viață, în așa fel, ca să se vadă că apostolatul tău în școală este o parte importantă din jertfelnicia ta ca preot; să se vadă că apostolatul tău este o trudnicie smulsă „din tot ce e mai cald în iubirea ta și din tot ce e mai curat în cugetul tău de păstor". In lecțiile bine pregătite să torni odată viață, încât „să proectezi prin ele, luminile și desăvârșirile cerului".

Un motiv, pe lângă altele, care îndeamnă pe unii cateheți *să se lase pe tânjală*, — cum se zice, — este lipsa de control.

Preotul însă care nu-și poate fi singur stimulent, care nu e capabil de autodeterminare, care nu se mulțumește să fie controlat numai *de conștiința sa și de Dumnezeu*, este asemenea corpului inert, care se pune în mișcare numai prin forță exterioară.

Dar controlul de altfel nu trebue făcut numai pentru a determina pe anumiți cateheți să-și facă datoria, ci și pentru rațiunea de a constata *progresul* catehizațiunii făcute de către preoți.

Nu se poate numi catehizație, procedeul acelora, cari se mulțumesc să adune elevii tuturor claselor *Sâmbăta după masă*, și să le vorbească ceva despre o anumită chestiune religioasă, dar al cărei rezultat este asemenea unei picături de apă într'o întindere de pământ însetat.

In lege sânt prevăzute 14 ore pe săptămână pentru religie, adică 2 ore pentru fiecare clasă. Recunoscând, că programa analitică a școalei primare este supraîncărcată, cu greu vei obținea din partea învățătorilor 14 ore de religie pe săptămână, mai ales că învățământul în multe școli, se face alternativ, din lipsa localurilor de școală. Cu toate acestea, prin bună înțelegere, se pot avea ore suficiente pentru religie. In parohia mea, cu 5 învățători, avem 4 săli de învățământ. Deci, ei trebue să facă lecții și alternativ, fiind siliți să reducă numărul orelor de învățământ și să concentreze materialul. Am obținut totuși 12 ore pentru catehizație. Mângăerea mea este mare, când mă gândesc la locul ce-l ocupă orele de religie în orariul anual al școalei; iată orele de religie: Luni dela 10—12 clasele IV și V; Marți dela 2—4 p. m. clasele II și III; Mercuri dela 2—4 p. m. clasele I, VI și VII; Joi dela 10—12 clasele IV și V; Vineri dela 2—4 p. m. clasele II și III; Sâmbătă dela 10—12 clasele I, VI și VII; Joi dela 5—8 p. m. adulții.

Dacă fiecare preot ar face catehizația cel puțin o oră pe săptămână cu fiecare clasă, rezultatul ar fi cred satisfăcător, și catehizația noastră ar aduce roadele pentru care a fost instituită.

Cei însărcinați cu predarea religiei în școala primară, să nu fie nepăsători, ci să se gândească la munca ce trebue cu orce preț împlinită desăvârșit.

Pr. **Ioanid Merișescu**

FOIȘOARA

Mănăstirea „Adormirii Precestii" dela Arpașul de jos

Plin este pământul țării de urme, care amintesc despre viața curată a cinstiților noștri înaintași. De pornești pe căi de câmp, ochiul se oprește stăruitor asupra troițelor smerite de vreme, cari luminează răspântiile. De mergi dealungul drumului, foarte adesea întâlnești fântâni împodobite cu semnul biruinței creștine. In sate și orașe de străbați, vezi că străjuesc încă sfinte locașuri de închinare, ridicate cu osârdnică trudă de moșii și strămoșii noștri. Chiar pădurile și locurile ferite, din fundăturile munților, n'au fost lipsite de aceste sfinte podoabe ale vieții creștine.

Despre o comoară a vremurilor trecute, am de gând să fac aici cuviincioasă pomenire, pentru că uitarea celor vrednice de laudă este păcat mare și dobândirea celor streine de suflet, rătăcire grea.

Pornind dela Arpașul de jos (Făgăraș) pe „calea pădurii", după vreo 5 km de mers către munte, începe o dumbravă de stejari, numită «*Podeiul*». Drumul apucă de acolo în spre inima ștejeretului și, îndată pe lunca unei vălcele, se deschide o poiană frumoasă, care era înainte vreme, vatra mânăstirii „Adormirea Precestii", dela Arpașul de jos.

Și astăzi se poate vedea cu ușurință că această așezătură din sânul pădurii, a fost odinioară cultivată, iar rămășițele de peatră și cărămidă, arată locul unde erau biserica și chiliile călugărilor.

Vatra sfântului locaș a fost aleasă cu multă pricepere, pentrucă de acolo se poate trece cu înlesnire în valea Argeșului, unde călugării vor fi avut drumuri dese de făcut. Și poate chiar îndemnul de a ridica mănăstire aici, la adăpostul munților, tot deacolo va fi venit. Iată în ce împrejurări:

Se săvârșise tocmai atunci unirea unei părți a românilor ardeleni, cu biserica Romei. Și pentru sila ce o făcea stăpânirea celor ce țineau la legea veche, au început a se deschide potecile munților, întru aflarea sprijinului dorit de cei prigoniți pentru credință. Porneau din fiecare sat al Țării Oltului tineri țărani, foarte adesea și fii de preoți, să afle cuvânt de învățătură și vorbă de alinare, dela părinții cari se nevoiau pe la mănăstirile și schiturile de pe celălalt povârniș al Carpaților. Plaiurile erau cunoscute acestor râvnitori de îndrumare întru cele sfinte, pentrucă le trecuseră poate și mai înainte cu turmele, spre pășunatul bogat din lunca Dunării.

Și erau primiți acolo de cinstite fețe luminate de darul dumnezeesc al înțelepciunii și de smerite făpturi gârbove de traiul aspru al rânduielilor călugărești.

Învățau românii din Ardeal, pe la sfintele mănăstiri, cititul și scrisul, iar după ce se deprindeau cu rânduiala sfintelor slujbe, mulți făceau vot lui Dumnezeu de a trăi potrivit monahicești pravile și se întorceau prin locurile de unde plecaseră, încărcați de daruri.

Cărțile sfinte proaspăt ieșite de sub teascurile tipografiilor din „Țară", mai ales cele dela Râmnic, își aflau desfacere largă la noi, având buni răspânditori, printre acești lucrători ai credinței.

Icoanele și crucile, lucrate cu mult gust de cuvioșii părinți de acolo după vechea datină a sfintei biserici răsăritene, erau arme bune întru întărirea celor ce pătimeau pentru credință.

Și se îngrija, poate, părintele stareț al mănăstirii de unde plecau, să le dea câte un monah priceput, drept sfătuitor, pentru înălțarea altor locașuri de acest fel, în Ardeal. Și de acolo avea să pornească, mai ușor, lupta împotriva stricătorilor de lege.

In acest chip, au luat ființă o seamă de schituri din Țara Oltului, între cari și mănăstirea, „Adormirea Precestii", dela Arpașul de jos.

Pe întemeetor și anul sigur când acesta a ridicat biserica, nu-i cunoaștem, iar felul de clădire al ei, nu l-am putut desprinde, pentrucă mănăstirea de lemn, a fost arsă în întregime de stăpânirea dela 1761.

Puținele știri sigure pe cari le avem asupra ei, sânt culese din câteva însem-

Probleme, fapte, comentarii

Pentru desvoltarea simţului de economie. — *In statistica economiilor, România ocupă, între cele 29 state ale Europei, locul ultim (având un coeficient — număr mijlociu — de abea 100 lei de locuitor, faţă de 16.000 lei în Suedia).*

Pentru a smulge ţara noastră din o situaţie atât de umilitoare, a luat năştere un anteproect de lege, întocmit şi prezentat de curând Consiliului superior al economiei din partea dlui Radu Mandrea, preşedintele Consiliului de administraţie al Casei naţionale de economie şi cecuri poştale.

Anteproëctul prevede ca, la înscrierea în clasa primă a şcoalelor secundare elevii să prezinte dovada că sânt titulari ai unui libret de şcolar cu o sumă minimă de 50 lei; elevii de curs inferior vor depune anual, pe acest libret, o sumă minimă de lei 50; cei de curs superior vor depune anual o sumă minimă de lei 100; — excepţie fac elevii lipsiţi de mijloace, merituoşi, şi scutiţi de taxe şcolare.

Propaganda pentru a trezì şi a desvolta simţul de economie în tineret se va face prin mijlocirea preoţimii şi a corpului didactic, sub controlul autorităţilor superioare.

In fiecare an, la 31 Octomvrie, **Ziua Economiei,** *se va face tragerea la sorţi a premiilor de încurajare, instituite prin legea de organizare a Caselor de economìi.*

In vremile de grea încercare prin care trecem, anteproectul pomenit este vrednic de toată luarea aminte a cercurilor de conducători şi de conduşi.

*

Sfinţire de biserică. — **Duminecă, 9 Iunie a. c. s'a făcut sfinţirea bisericii din** *Groşi,* **protopopiatul Hunedoara. Din încredinţarea I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, actul sfinţirii a fost săvârşit de Păr. prototopop Nicolae Suciu, asistat de preoţii: Simeon Suciu, Ioan Creangă, Emil Timişan şi George Tarcea.**

Des de dimineaţă, pe drumul alături de râuleţul cu apă cristalină, dintre dealuri înverzite, credincioşii din jur alergau în trăsuri şi pe jos, în port pitoresc de „pădureni".

Lumea adunată în jurul bisericii celei vechi de lemn, — împodobită cu icoane sfinte pictate pe pereţii roşi de carì, martoră a suferinţelor abătute asupra strămoşilor celor 35—40 familii cari formează săticelul, — a plecat în sunetul clopotelor spre noua biserică, tot din lemn, lucrată cu măestrie, de o frumuseţă uimitoare.

Deschizându-se uşile acesteia la cuvintele: «*Ridicaţi, boieri, porţile voastre*», se părea că n'a rămas suflet de om nedeschis pentru a primi pe Hristos prin sfintele slujbe săvârşite într'o atmosferă de mare cucernicie. După sfânta liturghie a vorbit, despre „Trecutul sbuciumat al bisericii ortodoxe", părintele protopop Nicolae Suciu. Fiecare cuvânt a fost sorbit cu nesaţ de credincioşii adânc mişcaţi.

A cuvântat apoi preotul locului, Simeon Suciu, care aduce mulţămiri Inalt Prea Sfinţiei Sale Mitropolitului nostru Nicolae pentru grija ce o poartă fiilor Săi duhovniceşti; a mulţumit şi neobositului protopop care are fericirea de a sfinţì prima biserică, precum şi preoţilor şi tuturor acelora cari au muncit pentru înălţarea sfântului locaş, şi în fine tuturor acelora cari au venit spre a se împărtăşì de bucuria zilei.

Pr. *E. T.*

*

De ce nu urmăm exemplul bun? — *Intr'una dintre ţările latine, ale civilizatului apus, s'a interzis gazetelor să publice ştiri despre sinucideri şi crime. Interzicerea, făcută cam de mult, a fost înregistrată cu satisfacţie şi în presa românească. Totuş pare că nici odată coloanele cotidianelor naastre n'au fos mai bogate ca astăzi în publicarea de amănunte despre sinucideri şi crime, înfăţişate cu litere grase şi cu cele mai variate ilustraţii. Viaţa iluştrilor necunoscuţi este cercetată cu o râvnă vrednică de un lucru mai bun, zăpăcind minţile atâtor tineri, cari se obişnuesc să citească în deosebi asemenea fapte şi să calce pe urmele lor. Nu e astfel minune, când tocmai din şirurile acelui tineret, sârguincios cititor al crimelor şi sinuciderilor, se alcătueşte numărul sporit al fărădelegilor.*

Răspunderea pentru publicarea faptelor de felul pomenit, revine în deosebi dlor directori *de ziare, datori să înfrâne (şi nu să zorească) pe dnii colaboratori şi redactori ai „faptelor diverse".*

Educaţia neamului cere îndrumări înţelepte şi sănătoase: acestea nu se pot găsì în descrierea senzaţională a nelegiuirilor de tot felul.

*

Misiune religioasă. — **Luni, în 24 Iunie 1935, într'un cerc pastoral restrâns, s'au adunat, în parohia** *Feleag,* **judeţul Odorhei, preoţii din apropiere: I. Doctor [Vânători] şi S. Radu, prof. la şcoala normală I. G. Duca, la apelul călduros al parohului N. Hantău, pentru a îndeplini atât de frumoasa, creştinească şi românească datină, a sf. Maslu afară la câmp, între sămănături.**

De dimineaţă, în faţa unei mari mulţimi de credincioşi, bătrâni şi tineri, cari au asistat la sfânta liturghie, a predicat Pr. S. Radu, evidenţiind viaţa şi personalitatea sfântului Inainte-mergătorului şi Botezătorului Ioan, însemnătatea lui pentru istoria sfântă şi învăţămintele ce le desprindem pentru viaţa de azi.

După amiazi, la ora 2 jum., în mijlocul holdelor frumoase şi pline de promiţătoare bogăţie, înaintea unui şi mai considerabil număr de credincioşi — peste ¾ din parohie — veniţi în procesiune dela sfânta biserică şi 'n sunetul de clopot sfinţit, s'a săvârşit taina sf. Maslu, precedată de sfinţirea apei.

Câtă bucurie şi sfântă evlavie am văzut transfigurând spiritualitatea acestei obşti, care ascultă în genunchi rugăciunile sfinte ca expresii de profundă mulţumire adusă Celui de sus, care îşi revarsă din belşug harul binecuvântat peste munca lor.

La sfârşit a predicat tot părintele S. Radu despre puterea harică a sf. Maslu, care curăţind sufletul şi trupul de tot răul, coboară binecuvântarea cerului asupra noastră. Vorbeşte despre muncă şi folosul ei, cu frumoase exemple.

După cuvântul de mulţumire al părintelui N. Hantău, bună impresie au făcut asupra preoţilor, femeile care, cu copii mici în braţe, au venit să fie unşi împreună şi stropiţi cu apă ca să primească ajutorul lui Dumnezeu.

Intr'aceeaşi unire frăţească, asistenţa se întoarce la case, bucuroasă de a fi trăit momente hotărâtoare întru a fi piatră dela temelie a unei noi vieţi creştineşti. *Cor.*

Ministerul cultelor a formulat şi înaintat comisiei ministeriale pentru reglementarea chestiunii *cumulului,* următoarele propuneri privitoare la aplicarea *comulului la clerici:*

Nu trebue socotiţi cumularzi:

1. Paroh şi protoiereu, 2. paroh şi învăţător, 3. paroh şi profesor de religie, 4. paroh şi profesor de obiecte profane, 5. cântăreţ şi profesor la licee sau şcoale de cântăreţi, 6. paroh sau cântăreţ la biserică şi funcţionar public (acesta până la o sumă ce rămâne să se stabilească), 7. paroh sau cântăreţ la biserică cu venituri proprii şi funcţionar administrativ (tot până la o sumă ce rămâne să se stabilească), 8. muftiu şi hatip.

Sânt socotiţi cumularzi:

1. Consilier referent şi paroh, 2. consilier referent şi profesor (în ambele cazuri dacă se optează pentru postul de consilier, se vor da, la leafa aceasta, gradaţiile dela leafaa de preot sau de profesor), 3. paroh, protoiereu şi învăţător, 4. paroh, protoiereu şi profesor.

*

Aceste propuneri vor fi discutate în comisia cumulului.

Limitarea numărului de studenţi la universităţi. Ministrul instrucţiunii, dl profesor *Dr. C. Angelescu,* a semnat zilele acestea decizia privitoare la fixarea numărului de studenţi la facultăţi, academii comerciale şi şcoale politehnice.

Numărul studenţilor cari vor fi admişi în primul an de studiu al anului şcolar 1935—36 la diferitele facultăţi ale universităţilor din ţară, se fixează precum urmează:

1. Universitatea din *Bucureşti: Teologie 200;* Drept 800; Litere 800; Ştiinţe 600; Medicină 200; Farmacie 100; Medicină veterinară 60. Total 2760.

2. Universitatea din *Iaşi: Teologie 120;* Drept 500; Litere 250; Ştiinţe 350; Agronomie 100; Madicină 120. Total 1440.

3. Universitatea din *Cluj:* Drept 400; Litere 200; Ştiinţe 150; Medicină 180. Total 930.

4. Universitatea din *Cernăuţi: Teologie 150;* Drept 250; Litere 150; Ştiinţe 100. Total 850.

Examen de *admitere* la facultate se va depune din materiile prevăzute în programa analitică a liceului curs superior. Pentru Facultatea de *Teologie:* Istoria bisericească universală. Istoria Românilor. Apologetica. Traducere dintr'un autor latin (liceenii vor traduce din C. Nepos, seminariştii din Seneca).

Numărul studenţilor se fixează la Şcoala *Politehnică* din Bucureşti, 200; Şcoala politehnică din Timişoara, 100;

Academia *comercială* din Bucureşti: 800 în anul preparator, din care se vor alege prin examen 350 în anul I; — Academia *comercială* din Cluj: 250 în anul preparator, din care se vor alege prin examen 150 în anul I. —

La celelalte şcoale nu e necesar a se fixa numărul studenţilor.

---

nări pe cărţile de slujbă, rămase dela sfântul locaş până astăzi, pe seama celor două biserici de mir din comună. Pe foile lor, îngălbenite de vreme, au mai rămas doar, mărturii ale acelor vremi tulburi. Picăturile de ceară cari acoper buchile cu prisosinţă, aduc până la noi semnul rugilor de noapte, scăldate uneori în lacrimi de sânge ale străbunilor nostri, pătimitori pentru lege.

Din aceste însemnări aflăm pe câţiva dintre slujitorii mănăstirii. Primul cunoscut de noi în acest fel este *Ereul Ioan* din Arpaşul de jos. El era fiul preotului *Radu* dela biserica din comună.[1] Aproape sigur că preotul este acelaşi cu *„Popa Radu Grama»*, amintit într'un act din 18 Aprilie 1719, căruia Ioan Dobrin îi zălogeşte *«un pământ arător de 3 ferdele pentru 26 florini ungureşti».*[2] Fiind om înstărit, preotul Radu Grama, îşi va fi trimis fiul la vreuna dintre mănăstirile de peste munţi pentru învăţătură. Şi chiar hirotonia o va fi primit acolo, pentru a se întoarce ca preot al mănăstirii, amintit astfel, într'o conscripţie oficială din 1748.

Ereul Ioan dăruieşte mănăstirii trei cărţi: un Triod,[3] un Euhologhiu[4] şi un Octoih.[5] Pe primul se află următoarea însemnare făcută de el în 1734:

«Să s(ă) ştie că această sfântă şi dumnezeiască carte ce se cheamă triod l-am cumpărat eu Popa Ion snă popii Rad din Arpaşu de jos şi l-am cumpărat pe seama sfi(n)tei mănăstiri dela Arpaşu, cu a mea cheltuială, neajutorindu-mă nici părinţii, nici fraţii, şi după moartea mea las cu blestemu ori cine s'ar tâmpla din preoţi să rămâie la sf(â)nta mănăstire..., până va sta beseareca, să nu îndrăsnească a o muta airea. Nici fraţii, nici rudele, nici alt orecine. Precum amu zis mai sus păn(ă) va sta beseareca. Iar de va îndrăzni cineva, unul ca acela să fie afurisit de cei t(r)ii sute pări(n)ţi sfi(n)ţi dela Nikeia 7242».

Pe Octoih însemnaă Popa Ioan în acelaş an că l-a cumpărat tot *«pe seama Sfi(n)tei mănăstiri dela Arpaşul de jos».*

In conscripţia oficială dela 1748, se arată că sfântul locaş se afla pe moşia grofului Adam Teleki şi avea pe lângă acest preot, încă patru călugări şi şase călugăriţe.[6]

Este de mare preţ însemnarea aflată pe un Antologhiu,[7] pentrucă ne arată hramul mănăstirii şi pe conducătorul ei la 1756: *«Acestu Sf(ă)ntu Mineiu este cu(m)păra(t) de mine eromonah Isaiia Arpăşanu de jos, lăsat măn(ă(stiri(i) mele în veci, să n'aibă nime a-l lua, au a-l mişca dela această măn(ă)stire a mea, care iaste hramul sf(i)ntei Adormiri a Precistii... 1756 mart. 7 zile».*

Acest Isaiia trebuie că era om cu ceva mai multă învăţătură, pentrucă rândurile, rămase dela el, îl arată mare meşter într'ale scrisului.

Pe Chiriacodromion-ul[8] din 1732 se află o notiţă care aminteşte pe *«Toma dascălul dela mânăstirea Arpaşului de jos»*, ca vânzător al acestei cărţi la anul *„7251, ot H(ristos) a. 1742, m(e)s(e)ţa (= luna) Noiem(vrie) 6 dni".* Cumpărător este popa Stroie din Drăguş, care o plăteşte cu 18 florinţi.

De bună seamă că au mai fost şi alţi ostenitori în lucru dumnezeiesc la mănăstirea Arpaşului, dar vremurile tulburi de atunci şi modestia pe care haina călugărească o cere, nu le-a îngăduit să-şi însemneze numele.

Intrebarea ce se pune acum, este privitoare la însemnătatea acestei sfinte mănăstiri. Luând fiinţă în vremuri grele când legea strămoşească era ameninţată, ea n'a dat nici mari cărturari, nici opere de artă, şi nici viaţă mănăstirească după toate cerinţele nu putea înlesni. Pentrucă acestea sunt lucrări care cer mai întâi de toate viaţă aşezată şi vremuri paşnice, iar veacul al XVIII-lea numai pe acestea nu le-a avut.

Restul mănăstirii dela Arpaş, ca al multora din Ţara Oltului în aceea vreme, era mai ales de apărare a ortodoxiei în acele părţi. In vremuri grele monahii de acolo împânzeau satele vecine, stăruind întru împiedecarea stricătorilor de lege.

La 1746 călugării de aici sunt amintiţi ca luptători însufleţiţi împotriva unaţiei. Tot în acel timp când credincioşii ortodocşi din oraşul Făgăraş, trimit jalbă către mitropolitul dela Karlovitz ca să-i ia sub oblăduirea sa, plângerea este semnată şi în numele „Schitului" dela Arpaş.

Incurajările de peste munţi, unde călugării treceau destul de des, nu lipseau. O arată aceasta măsurile pe care le lua stăpânirea aproape în fiecare an pe la jumătatea veacului XVIII-lea, de a întări paza la trecătorile munţilor, dinspre Ţara Românească.

Cu ce trăiau aceşti călugări şi cum îşi puteau susţinea lupta lor îndârjită în vremuri atât de grele?

In conscripţia oficială amintită mai sus se arată că mănăstirea Arpaşului avea şi ceva avere: 2 boi, 2 cai, 9 vaci, 12 junci, 7 capre, 17 stupi, loc de 4 găleţe pentru semănătură de toamnă, de 3 găleţe pentru semănătură de primăvară şi de 2 care de porumb, apoi un fânaţ de 6 care de fân.

[1] In pomelnicul bisericii ortodoxe din Arpaş este amintit: „Ereul Radu".

[2] Originalul se află în stăpânirea Doamnei Eufrosina Dobrin şi e scris în limba maghiară.

[3] Triodion. Râmnic 1731.

[4] Euhologhiu din 1718 dărait mănăstirii în 1728. Meteş Şt. Viaţa bisericească a românilor din Ţara Oltului, Sibiu 1930, pag. 34.

[5] Octoih, Râmnic 1732 [7240].

[6] Poate mănăstirea n'a avut nicicând şi călugăriţe, dar stăpânirea a făcut o conscripţie tendenţioasă. Cazuri de acestea sunt dese în veacul XVIII. în Ardeal.

[7] Antologhiu din 1777.

[8] Chiriacodromion 1732.

Pagina pastorală

Intărește-te în credință...

— Cuvânt rostit la o conferință preoțească —

„O pâne și un trup sântem noi cei mulți, căci toți dintr'o pâne ne împărtășim" *1 Cor. 10, 17.*

Așa scria odinioară Sfântul Apostol Pavel corintenilor, pe care-i mustra pentru desbinările produse între ei, când începuseră să propovăduiască mulți nechemați învățătura lui Dumnezeu și ispitiți de mărire lumească au împărțit pe credincioșii aceleiaș biserici în cete, iar învățătura Mântuitorului o explica fiecare după cum îl ajuta mintea și pofta sa.

Oamenii se pot împărți și despărți, când este vorba de învățături de-ale lor, de aranjarea micilor socoteli de trai, dar nu se pot despărți, când este vorba de mântuire, care vine pentru toți dintr'un singur izvor, căci sântem „o pâne și un trup", scrie sf. Pavel corintenilor și „toți dintr'o pâne ne împărtășim".

Lumea de azi este un fel de Corint desbinat și certăreț în cele omenești și în cele duhovnicești. Azi sânt mulți necredincioși cari iau în deșert numele lui Dumnezeu; sânt mulți ispitori cari zic: Nu este Dumnezeu, nu este biserică, nu este ierarhie — sau, dacă este un Dumnezeu, el este așa cum îl credem noi în necredința noastră.

Azi sânt rătăciți cari caută mântuire în afară de biserică, în adunări unde propoveduesc nechemații, uitând că este scris: „Cine nu ascultă de biserică, să fie ca un vameș și păgân".

Ori tocmai azi, în această lume nouă, trebue strigat cu glas de Arhanghel cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „O pâne și un trup sântem noi toți, căci toți dintr'o pâne ne împărtășim".

De ce vă despărțiți în cete, voi ceice căutați mântuirea? Au nu știți că păharul mântuirii este în mâna Domnului și numai dintr'un potir ne putem toți cumineca...

Noi toți, păstori și turmă, una sântem, de aceeaș biserică ascultăm, toți în și cu Dumnezeu vrem să fim, și toți viață în noi vrem să avem, — căci scris este: „Eu sânt pâne, care m'am pogorât din cer; cine mănâncă din pânea aceasta, viu va fi în veac". (Ioan 6, 48).

Această pâne a vieții numai prin biserică se poate, numai aici se poate sfinți.

Ori „biserica este ierarhie, căci ierarhia înseamnă biserică", — deaceea cine nu ascultă de ierarhia bisericească, *nu ascultă de biserică*, și cine nu ascultă de biserică, nu ascultă de Dumnezeu; cine nu este cu biserica, nu este cu Dumnezeu; cine nu rămâne în biserică, nu rămâne în Dumnezeu.

Veniți dar, ceice vreți viață întru voi, veniți sub aripile bisericii și vă împărtășiți din „paharul vieții". Veniți voi, învățații lumii acesteia, cari cu puterea minții voastre ați descoperit tainele naturii. Veniți, voi preoții bisericilor, cari sub cercetarea Duhului Sfânt explicați Scripturile. Veniți, voi dascăli luminători și conducători ai poporului, veniți voi răsturnătorii brazdelor pământului, veniți voi meseriași și muncitori de tot felul, veniți voi aceia, pe a căror umere apasă multe necazuri și suferințe, veniți aici la această sfântă masă, la acest sf. potir cu întricoșate taine!

Dar să se ispitească și învățatul, și neînvățatul; să se ispitească preotul și muncitorul, toți să se ispitească, căci celce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă lui și mănâncă (1 Cor. 11, 28, 29).

Când Moise a văzut rugul cum arde cu flacără luminoasă și tot verde rămânea, s'a dus aproape să vadă ce minune este acolo; dar când s'a apropiat, a auzit glasul lui Dumnezeu care i-a zis: „Moise, descalță încălțămintea din picioarele tale, căci pământul pe care stai este sfânt".

Creștinule, scoate întâi încălțămintea din picioarele tale; desleagă, prin adevărata mărturisire, legătura păcatelor tale. Urăști pe cineva, rupe legăturile vrajbei; ai furat, ai nedreptățit, desleagă legăturile și întoarce ceace ai furat, ori cu ce ai păcătuit, eliberează-ți sufletul din mânile Satanei, leapădă haina fărădelegilor, păcatelor tale, căci locul pe care stai este sfânt, biserica în care intri, potirul de care te apropii, este Sf. Sfintelor I. (Miniat). Mărturisește-te, roagă-te, îndreaptă-te și apoi apropie-te de păharul nemuririi, mănâncă trupul și bea sângele Mântuitorului și întărește-te în credință.

Fericiți ceice se împărtășesc cu suflet curat; fericiți ceice se îndulcesc la ospățul stăpânului în biserica măririi lui Dumnezeu; căci gândul li se înalță, trupul li se curăță, inima li se luminează.

Intru rugăciune și întru înfrângere de inimi să ne apropiăm, cei mulți, căci sântem un trup în Isus Hristos, de vreme ce toți dintr'o pâne ne împărtășim, ca toți într'un duh să ne și unim.

Pr. Terente Radu

C. preoți să stea în fruntea mișcării Oastea Domnului

INFORMAȚIUNI

Marele Voevod Mihai, moștenitorul tronului, a vizitat de curând Intreprinderile miniere de pe Valea Jiului, interesându-se de felul exploatării bogățiilor naturale din partea locului. Tinărul vlăstar regal a distribuit, la acest prilej, numeroase ajutoare muncitorilor săraci. La înapoiere, prin gara Sibiului, autoritățile și publicul de față a făcut Marelui Voevod o entuziastă primire.

Cripță-mausoleu se va zidi la sf. mănăstire dela *H.-Bodrog*, în eparhia Aradului, conform hotărârii autorităților noastre bisericești. In cripta-mausoleu vor fi așezate rămășițele pământești ale decedatului episcop Grigorie și ale altor episcopi ai eparhiei, precum și ale stareților sfintei mănăstiri.

† Dr. Ilariu Hoadrea, notar public în Sibiu, a încetat din viață, după lungi și grele suferințe, în etate de 57 ani, în ziua de 26 Iunie 1935. Inmormântarea regretatului defunct, deplâns de o îndurerată soție și de numeroși prietini și cunoscuți, s'a făcut după ritul sfintei noastre biserici, astăzi, Vineri, în cimitirul central din Sibiu. Veșnică să-i fie pomenirea!

Muncind împreună cu sătenii. Fundația culturală regală „Principele Carol" trimite anul acesta, pentru lunile Iulie, August și Septemvrie, în satele noastre, *24 de echipe de lucru studențești.* Rostul echipelor este ca, muncind împreună cu sătenii, să ajute la ridicarea culturală a satelor. Echipele sânt alcătuite din câte 7 studenți și 6 tehnicieni (ingineri, agronomi, doctori, medici veterinari, O. N. E. F-işti etc.). Intre satele, unde vor lucra echipele, se numără și următoarele: *Arada* (în munții apuseni), *Clopotiva* (Hunedoara), *Leșu* (Năsăud), *Fibiș* Timiș-Torontal), *Rudăria* (Caraș); un sat în Maramureș, în județul Sătmar, în Bănat etc. Echipele pleacă în cursul săptămânii viitoare.

In institutele de creștere, pentru fiicele neamului nostru, într'un spirit ortodox și național, institute create de *Societatea ortodoxă națională a femeilor române* (București, strada Principatele Unite 63), — se primesc, cu taxe micșorate, eleve pentru cursul primar și liceal, iar studentele în *căminul* deschis în anul 1934. In școala aceasta, în care se dă o deosebită educație creștinească, se primesc atât *interne și semi-interne, cât și externe.* Inscrierile încep la 15 August. Pentru informațiuni se pot cere prospecte dela Direcția Institutului (strada Principatele Unite 63, București).

Pedeapsă indulgentă. Ziarul „Erdélyi Lapok" dela Oradea, unul dintre organele bisericii *romano-catolice*, este suspendat pe 20 zile (cu mult prea puțin!) pentru atitudinea sa dușmănoasă românismului și statului, — care îi dă putința, nemeritată, d'a se tipări tocmai la frontiera... ce nu vrea s'o treacă, fiindcă totuși îi merge mai în plin în țara urgisită „valahă".

Act de mulțămire. Tineretul „Reuniunii Femeilor Ortodoxe Române" din Vama Buzăului, a organizat o frumoasă șezătoare culturală, în seara zilei de 22 Iunie 1935, al cărei venit, ca și al celor precedente, este destinat pentru repararea Sfintei Biserici locale. Mulțumiri și pe această cale tuturor celor cari au luat parte! Președintă: *Elena Coman;* Secretar general *Ioan Modroiu.*

La biserică... Intr'una din Duminicile trecute, reprezentantul din București al republicei sovietice, dl Ostrovski, aflându-se în Brașov a vizitat biserica Sf. Nicolae din Șchei. Este întâia oară, când un reprezentant oficial al sovietelor intră în casa Domnului.

Dela cercul de recrutare Sibiu. Se pune în vedere tinerilor recrutați anul acesta, de către Consiliul de recrutare al județului Sibiu, următoarele: Toți acei cari posedă 4 clase liceu și o școală de ucenici cu o durată de cel puțin 2 ani, precum și acei care posedă 7 clase primare și o școală de ucenici cu o durată de cel puțin 4 ani, să înainteze certificatele originale *Cercului de recrutare Sibiu* cu o cerere timbrată, cel mai târziu până la data de 1 August 1935.

Congresul tuberculozei. Săptămâna trecută s'a ținut la Iași un congres al medicilor specialiști în această materie. S'a discutat asupra mijloacelor de profilaxie a tuberculozei. Congrese de medici au totdeauna o valoare științifică mai mare, decât una practică. Condițiunile speciale, în care nenorocitul flagel al tuberculozei de desvoltă în țara noastră, ne silesc să atribuim problemei, o deosebită importanță. O boală care numără, într'o țară de 18 milioane locuitori, peste un milion de bolnavi, provocând mai mult de 50.000 morți pe an, ar trebui să preocupe, în largă măsură, forurile competinte și responsabile de sănătatea publică. Din păcate, nicăiri nu se face atât de puțin ca la noi. In țări în care flagelul are o extindere infinit mai mică, sacrificiile ce se fac pentru a se da bolnavilor posibilitatea vindecării și pentru a preveni boala, sânt incomparabil mai mari, decât acelea care se fac în țara noastră.

Dintr'o statistică întocmită de secția culturală a eparhiei Cernăuților, se

---

Afară de aceasta avere, erau darurile pe care le făceau călugării din Țara Românească. Pe un Penticostar,[9] rămas dela mănăstire probabil, se poate citi următoarea însemnare: „Această sfântă și dumnezeiască carte ce se chiamă Penticostariu, datu-o-am eu Spiridon monahul, ce am fost chelaru la sf. Episcopie, nepoților miei, anume Dumitru Radul..., în zilele preasf(i)nțitului părinte Chir Climent, Episcopul Râmnicului..."

Nu va fi fost lipsită mănăstirea nici de ajutorul bunului și milostivului Domn Constantin Brâncoveanu, în primele ei începuturi; iar credincioșii ardeleni, rămași la legea strămoșească, aveau fără îndoială grije de aceia cari luptau pentru credința străbună și-i ajutau cu puținul lor, ca să-și poată duce lupta mai departe.

Dar pentru însuflețirea cu care acești slujitori ai lui Dumnezeu își făceau datoria, stăpânirea a hotărât să curme viața mănăstirească din Țara Oltului. Astfel la 1761 generalul Bucow a pus capăt printre altele și mănăstirii *„Adormirea Precestii"* dela Arpașul de jos arzându-o până în temelii. Unii dintre călugări vor fi luat atunci iarăși drumul pribegiei prin Țara Românească, iar alții se vor fi lipit de viața sătească aducând și de aici înainte foloase credincioșilor.

Astăzi n'a mai rămas în Dumbrava dela Arpașul de jos, decât numele locului: *„La Mănăstire"*, unde s'a ridicat mai târziu o casă de adăpost pentru păzitorii pădurii. —

Și stăruie și acum apucătura din bătrâni, că orcine este rânduit să locuiască în casa de *„La Mănăstire"*, să citească cu smerenie Psaltirea. Și vin români din trei sate cu plată și rugăminte pentru păzitorul pădurii, să le citească cuvânt dumnezeiesc, pe locul unde odinioară a fost sfântul locaș.

Dar când se 'mplinește codrul, potecile munților nu mai sunt bătute atât de des ca mai înainte, iar în poienița dela mănăstire, nu se mai aude toaca 'n miez de noapte, ci spun tot bătrânii că la răstimpuri se pogoară de pe văile munților niște zâne și fac acolo popas, pentru a juc mai apoi, „hora ielelor"...

Gh. Grama
licențiat în teologie.

[9] Nu i-am putut afla data, fiind rupt.

La mormântul lui Eugen Goga

— Cuvânt rostit în biserica din Rășinari de protopopul EM. CIORAN —

Ca fulgerul din seninul cer așa ne-a pironit locului, ni-a tulburat simțirile și a deschis isvorul lacrimilor trista veste: că falnicul stejar, eroul de altădată s'a prăbușit de năprasnica furtună și nemiloasa secure a morții!

Un cuib familiar se destramă, o sfântă legătură se desface de viforul unei nenorociri!

O viață armonios împletită, în seninătate și fericire desfășurată — astăzi, se umbrește și se întunecă, căci „s'au adaus lacrimilor voastre lacrimi" și, „casa voastră pustie" se lasă.

In fața crudei realități, cuvintele mele sânt neputincioase ca să poată reda tot aceea ce simt: o inimă de mamă de atâtea ori îndurerată în viață, o soție de durere copleșită, fiice, frate și sorioară adânc întristați și, noi toți prieteni, tovarăși de tinerețe și stimători cari ne împărtășim în unanime regrete din același potir al unei firești și omenești dureri, pentru acela, care până aci a fost în mijlocul nostru, eroul Eugen Goga!

Ai supraviețuit înfruntând moartea de două ori în năprasnica furtună a războiului — astăzi, ți-ai închis pleoapele și stai fără suflare, rece și împăcat în fața destinului. Tu, care cu energia și puterea de viață erai sortit să lupți și să birueşti, pentrucă aveai o credință și un statornic ideal în slujba neamului! Te plângem astăzi, în ziua tuturor eroilor, ale căror cruci sânt împodobite cu florile recunoștinței și lacrimi de durere ale unui neam întreg.

Ce coincidență de înaltă bucurie pentru sufletul tău înfrățit astăzi, în zi de sărbătoare a neamului, cu sufletele eroilor mucenici cu cari ai luptat și cari în împărăția păcii eterne primesc cununa dreptății unde ai dorit să fi și tu, după ce aici pe pământ cu oasele voastre de luptători ați închegat România întregită!

Cât de nepătrunse sânt tainele Tale Doamne!

Gândul și deșarta noastră înțelepciune se cutremură pe o clipă — eșind în evidență, ca în nici o altă împrejurare din viață, nimicnicia noastră și a trecătoarei vieți!

Cât de adevărate și cum se verifică mai ales la astfel de sărbători de lacrimi cuvintele Domnului rostite prin profetul Isaia: „Sfaturile mele nu sânt ca sfaturile voastre..." și în altă parte: „Zilele omului ca visul celui ce se deșteaptă de dimineață".

Scânteia, care a alimentat flacăra vieții ani 46 — s'a stins, ca să dea naștere altei flacări în împărăția veșnicei lumini! Ochii, mintea trează și veșnic frământată; dorul neastâmpărat de mai bine, energia, dârzenia și voința caracteristice și distincte firii tale umbrite de o nobilă bunătate — toate s'au potolit și se odihnesc la tainica chemare!

In inimile întristate și de dureri copleșite, în amintirea celor ce te-au cunoscut și apreciat, vei avea locul ce se cuvine eroilor cari cu cuvântul și cu spada singuri și-au scris istoria vieții lor. In cimitir o cruce, un mormânt vor umbri și adăposti romanul unei vieți a unui luptător care n'a trăit numai pentru sine, ci ca un sol, ca un vizionar din fragedă tinerețe te-ai înșiruit în rândul precursorilor naționali aleși de providență să vestească, să

constată că în *Bucovina* există următoarele secte: baptişti 902; adventişti ziua a 7-a 986; reformişti 19; adventişti 47; milenişti 112; ruseliști 66; creştini după evanghelie 193; nazareni 156; pocăiți 104; penticostaliști 591; biserica apostolică 131, şi alți confesionali 76, în total 3383 sectanți. —

Clerul trebue să dea mai multă atenție problemei sectelor, care rod la temelia statului şi a bisericii.

S'a inaugurat Dumineca trecută în oraşul *Rupea* (Cohalm), din jud. Târnave mare, o frumoasă *troiță*, închinată amintirii lui Horea şi a tovarăşilor săi de luptă şi suferință. Monumentul, sfințit de protopopul nostru Alex. Brotea, se datoreşte inițiativei Frăției Ortodoxe Române din Rupea.

Numărul ateilor oficiali. Pe ziua de 1 Ianuar 1935 ei se ridică la cifră înspăimântătoare de... 102 milioane suflete în toată lumea, ceeace reprezintă 5% din totalul populației bietului nostru glob pământesc. Aceasta însemnează că 1/30 parte din omenire s'a lepădat, prin declarații prezentate oficial şi în scris, de orce religiune! Fără să vrei, îți aduci aminte de cuvintele Mântuitorului: „atunci din pricina înmulțirii fărădelegilor dragostea (către Dumnezeu) în mulți se va micşora!"... In Asia, Africa, Australia şi Oceania, aproape nu există atei, cel puțin oficial declarați. Cei mai mulți atei înregistrați sânt în America, Rusia sovietică, Germania, Franța, Spania etc. Astăzi ca niciodată propaganda religioasă trebue intensificată!... *M.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Sâmbătă, 29 Iunie 1935 (Petru şi Pavel), va predica părintele protoiereu *Gh. Maior*; ear Duminecă, 30 Iunie părintele rector *N. Colan*.

In atențiunea populației orașului nostru. Din cercurile cetitorilor noştri primim: Prefectura poliției municipiului Bucureşti, precum şi organele poliției din alte orașe, au interzis cu desăvârşire întrebuințarea în cuprinsul orașului a claxoanelor cu aer, sirene sau orce aparat cu sunete stridente, ear contravenienții sânt dați în judecată şi li se aplică amenzi dela o mie lei în sus; conducătorii de automobile ale autorităților militare sânt semnalați, în cazuri de contravenire, direct autorităților respective. Astfel de măsuri, împotriva sgomotului, dorim şi cerem să fie luate şi de către municipiul Sibiului. *Unul pentru cei mulți.*

Nr. 475—1935 (13) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreț bisericesc la parohia ortodoxă-română din **Covasna,** de cl. I-a, protopopiatul Oituz, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela întâia apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Remunerație lunară de Lei 800 (optsute) dela epitropia bisericii. La eventuală salarizare a cântăreților de către stat se va întregi salarul cântărețului ales la 800 lei. Dela candidat se cer aptitudini musicale pentru a forma şi conduce corul bisericesc. Pentru formarea şi conducerea corului cu succes se aprobă o remunerație în plus de 200 lei lunar.

2. Venitele stolare conform hotărârii consiliului parohial din şedința dela 15 Februar 1934.

3. Sesiune cantorală 3 jug. pământ arător la câmp.

4. Locuință în natură.

Reflectanții la acest post îşi vor înainta cererile de concurs însoțite de diploma de cântăreț dela Şcoala de cântăreți din Sibiu, cu toate actele necesare, la oficiul parohial ortodox-român Covasna, protopopiatul Oituz, județul Treiscaune, având a se prezenta într'o Duminecă sau sărbătoare la sfânta biserică pentru a cânta şi a se face cunoscut de către credincioşi.

Se prefer cei cu vreo meserie sau absolvenții şcoalei de contabili pentru bănci populare.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial al bisericii ortodoxe-române din Covasna, la 24 Martie 1935.

Ioan Rafiroiu
protopop.

Pr. **Er. Ticuşan** preş. cons. par. — **Alexe Teculescu** notar al cons. par.

Licitație publică

Pentru văruitul localului Şcoalei normale „Andrei Şaguna" Sibiu, secția de băeți şi fete, aproximativ 8500 m², în 55 camere, rugăm a se înainta oferte închise până la data de *1 Iulie a. c.* ora 5. p. m. când se va face licitația. Caietul de sarcini şi informațiuni se dau la *Direcțiunea şcoalei.* [14] 1—1

Citiți, sprijiniți şi respândiți ziarul
Telegraful Român

A apărut şi se poate procura dela **Librăria arhidiecezană,** Sibiu

Carte de rugăciuni

tipărită cu binecuvântarea Inalt Prea Sfințitului Arhiepiscop şi Mitropolit **NICOLAE** al Ardealului.

Cartea de rugăciuni a apărut în două ediții: mare şi mică.

Prețul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mare (320 pagini):

Ediție de lux (legată în piele de capră) Lei 200·—
(legată în piele de oaie) „ 180·—
legată întreagă în pânză „ 70·—

Prețul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mică (116 pagini):

Legată întreagă în pânză Lei 40·—
Legată jumătate în pânză „ 25·—

Cartea de rugăciuni se trimite cu ramburs sau trimițându-se prețul înainte, plus spese postale de Lei 15·—

Nr. 4213—935

Concurs

Se publică concurs pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție a bisericii ortodoxe din Blaj.

Ofertanții vor înainta oferte până la *13 Iulie a. c.* la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde se pot vedea zilnic planurile cu devizul şi condițiunile.

Odată cu ofertele se va depune la acelaş Consiliu garanție de 5% în numerar sau efecte de stat calculate pe cursul zilei.

Sibiu, 27 Iunie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

(12) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de cl. III Bucium, protopopiatul Orăştie, — se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post: Sesiune parohială (eclejie) un jugăr şi 535 stângini pătrați arător, 800 st. pătr. fânaț, şi zece jugăre pădure. Apoi dela fiecare familie una măsură (21 litri) porumb sfărâmat şi una zi de lucru.

Nefiind casă parohială, preotul se va îngriji deocamdată singur de locuință

Concurenții, — după ce îşi vor primi permisiunea Preaveneratului Consiliu pentru a concura, — îşi vor înainta, în terminul indicat, cererea de concurs însoțită de actele cerute, însoțite şi de permisul primit dela Preav. Consiliu, — oficiului protopopesc al Orăştiei. Iar în vre-o Duminecă sau sărbătoare se vor prezenta în parohie la sf. Biserică, pentru a servi, cânta sau predica, făcându-se cunoscuți poporului.

Din şedința dela 13 Mai 1935 a Consiliului parohial ortodox român din Bucium.

Bucium la 15 Mai 1935.

Pentru oficiul parohial, în înțelegere cu oficiul protopopesc Orăştie:

Prot. Ioan Moța
administrator al tractului.

Tinărule ție-ți zic, scoală-te! Indemnuri creştinești pentru tineretul de azi. Vol. II. Ed. Librăriei Arhidiecezane, Sibiu, 1935. Pp. 112. Lei 50.

Cateheze ținute de fostul iscusit profesor la Braşov, în scop de a sădi în sufletele tinereşti virtuțile propoveduite în învățăturile Mântuitorului. Carte potrivită şi pentru premii şcolare.

---

pregătească sufletele pentru marea epopee, întrezărind mai dinainte zorile mântuirii.

Incurajând pe alții şi luptând cu prețul vieții în viforul mântuirii — după potolirea năprasnicei furtuni, deşi avea dreptul, n'a urmărit procopsire ca atâția alții cari au secerat şi seceră unde nimic nu au semănat.

Ca exemplar de elită avea pe lângă cultura sa câştigată cu sârguință, avea în sânge ca moştenire, ca descendent din veche familie preoțească de cărturari, convingerea că „cugetarea fără poezie şi viața fără ideal e ca un peisagiu fără cer senin". Vai, câți nemernici avem şi astăzi, cari cred că neamul nostru în țara întregită, nu mai are nici un ideal! Nu din această stricată frământătură s'a plămădit sufletul de mare român, patriot şi erou, al lui Eugen Goga.

Iubirea de neam şi de țară era ceva organic la prietenul nostru Eugen, adăpat dintr'un isvor cu adânci rădăcini în trecut: dela părinții, moşii şi strămoşii, începând cu popa Bratu, care în veacurile trecute făcea legătura între orașul Sibiu şi voevozii Țării Românești, până la cărturarul recunoscut care a fost Sava Popovici Bârceanu, până la părintele Bratu „capelan campestru" dela 1848 după cum îl aflăm în cronicele revoluției, luând parte în a doua expediție a „călăreților răşinăreni" şi a „lăncerilor pedestri" împreună cu alți legionari români din jurul Sibiului contra rebelilor.

Al doilea isvor de inspirație, de statornică şi neprecupețită iubire pentru un permanent ideal în slujba neamului, erau povestirile şi povața senină a altui moş luptător din anul 1848 despre care la vârsta de 24 ani scrie defunctul: „In sufletul meu se lămureau din ce în ce mai limpezi credințele mele naționale... sădindu-mi în suflet pentru totdeauna îndemnul de a ajunge vârsta când pot să-mi doresc şi eu moartea, mulțumit şi liniştit că mi-am făcut datoria".

Astfel s'a format luptătorul, eroul din firea dârză a munteanului împletită cu firea contemplativă a moşului de pe Târnave. Văzând nepăsarrea unora din generațiunea sa, se exprima: „In goana nebună după existență se pare că ar fi murit părinții în noi... să nu stingem în suflete tot ce ne-a rămas moştenire dela moşii şi părinții noştri... nimic mai adânc omenesc ca moartea pe câmpul de luptă..." Bunul Dumnezeu i-a hărăzit zile să nu moară pe câmpul de luptă ca să se poată bucura de realizarea ideii pentru care a luptat.

Pe lângă atmosfera de credință şi nădejde, miros de busuioc şi tămâie din casa părintească, pe lângă învățătura şcoalei primare de aici din sat, apoi a şcoalelor secundare din Sibiu, Blaj şi Braşov, în urmă la universitățile din Budapesta, Zürich şi Paris, iată ce calități sufleteşti, ce moştenire şi zestre neperitoare i-au sădit în suflet: familiile Bratu şi Goga!

Cartea, învățătura, iubirea de neam în casa părintelui Iosif şi adânc îndureratei venerabile mame Aurelia, ucenicia în şcoala iubitului frate, a măestrului Octavian — iată firul roşu depănat din trecute vremi şi alimentat ca în puține alte familii.

E greu, şi cadrul prea restrâns al unui panegiric nu îngăduie ca să pot zugrăvi personalitatea şi întreaga viață a eroului nostru! Câteva linii sumare conturează credința, avântul, sufletul marelui dispărut. Istoria luptelor naționale dinainte de războiul întregitor de neam îi va fixa locul de onoare ca luptător cu condeiul şi cu spada, în galeria aleşilor neamului — dela slujba de gazetar la Arad, dela peripețiile de prizonier în îndepărtata Siberie, apoi ca voluntar în armata română şi luptele dela Turtucaia şi până la participarea în ziua de 1 Decemvrie 1918 la Alba-Iulia — ca să sigileze pentru totdeauna cu reprezentanții națiunei aceea ce a câştigat şi cu sângele şi oasele sale ca jertfă pe altarul neamului şi al patriei întregite.

Pentru astfel de oameni se cer două vieți, nu una şi aceea depănată numai până în floarea bărbăției, ca să-şi poată da întregul surplus de viață, de energie şi de curată jertfă pentru binele tuturora.

Educațiunea, sângele, moştenirea şi tradiția îl chemau acum în „relele păcii" pe un alt front de luptă, căci un neam piere dacă nu are şi nu-şi fixează după vremuri un nou ideal. Noul ideal e redeşteptarea conştiinței şi a ideii naționale, — în slujba noului crez era un convins apostol şi un purtător de cuvânt şi de steag.

Când căminul familiar surâdea de fericire cu adânc îndurerata tovarăşă de viață, nemângâiata văduvă Elisabeta Odobescu, cu odraslele ce se ridicau spre bucuria părinților, Anița şi Ruxandra, atunci un nor negru prevestitor de furtună se deslănțuie cu furie asupra casei care pustie a rămas!

La vârsta de 24 de ani scria iubitul nostru prieten: „că nu-i mai omenesc decât să mori pe câmpul de luptă", — şi de fapt pe un astfel de câmp de luptă ce se desfăşoară astăzi, ai căzut şi Tu, făcându-ți datoria pe aceeaşi linie din trecut — până când sufletul tău, pentrucă plăcut era Domnului, s'a grăbit să-l scoată din mijlocul răutății.

Dar soarele e spre asfințit şi țărâna primitoare îşi cere partea sa.

Umbra din apropiere a „moşnegilor albiți de zile negre... umbra sfielnică a bălaii dăscăliță"... te cheamă să te odihneşti la sânul lor.

Prea Sfințite Părinte, — credinciosul fiu al bisericii noastre te roagă prin rostul meu să-l însoțeşti pe drumul veşniciei cu arhierească binecuvântare.

Iubită mamă, oțelită în dureri, soție fiice, frate, sorioară, cumnați, cumnate şi nepoți, nepoate — după obiceiul creştinesc dați-i sărutarea cea mai de pe urmă, căci iasă din rudenia sa şi de groapă se apropie, — vă mulțumeşte pentru toată dragostea voastră rugându-vă să-i păstrați amintirea. Un ultim adio zicându-vă cu cuvintele poetului Octavian:

De-oi murì la primăvară,
Să mă plângeți, tu şi mama,
Amândouă să mă plângeți
Şi să vă cerniți năframa.

Iubite rudenii, prieteni, tovarăşi de idei şi de luptă, iubiți consăteni şi toți cari nu ați pregetat să veniți până la mormântul lui de veci, — vă exprimă prin rostul meu adânca sa mulțumită.

Doamne, care în a ta înțelepciune ai chemat pe robul Tău Eugen în floarea vieții, — primeşte sufletul lui de erou în grădina unde florile niciodată nu se ofilesc şi-l 'ncunună după vrednicie cu cununa dreptății. Amin.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 7 Iulie 1935 — Nr. 29

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASTRA" SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

† I. P. Sf. Mitropolit Nectarie al Bucovinei

(1875—1935)

Mitropolia Bucovinei și Arhiepiscopia de Cernăuți se învestmântă în haină de jale: Inalt Prea Sfințitul Arhiepiscop și Mitropolit *Dr. Nectarie Cotlarciuc*, după lungi suferințe, și-a dat sufletul în mânile Atotputernicului Dumnezeu, Joi, în 4 Iulie 1935, în al 61-lea an al vârstei.

Răposatul în Domnul a fost ales în 7 Noemvrie 1924 arhiepiscop și mitropolit în locul declarat vacant în urma retragerii mitropolitului Dr. Vladimir de Repta, care era suferind și ajuns la înaintată vârstă. Mitropolitul Nectarie a stat astfel în scaunul mitropolitan timp de 10 ani și câteva luni. Inainte de-a ocupa acest scaun, fusese episcopul ales al Cetății Albe și Ismail, unde a fost chemat prin votul Marelui Colegiu din ziua de 29 Martie 1923 ca episcop în Basarabia.

Ca profesor la facultatea de teologie din Cernăuți, dela luminile căreia s'au împărtășit numeroși clerici de seamă și din Ardeal, ca unul dintre redactorii vechei reviste bisericești *Candela*, mai la urmă ca arhiereu, a contribuit — cu pregătirea solidă ce-o avea — la înălțarea vieții bisericești în eparhiile ce le-a condus, lucrând pentru întărirea credinței și a neamului din Basarabia și Bucovina și pentru legăturile cât mai tari ale acestor regiuni cu Patria mamă.

Deplângem, împreună cu îndureratele eparhii, trecerea la cele veșnice a Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Nectarie, dorind văduvitei eparhii un urmaș tot așa de valoros.

Dumnezeu să-l odihnească cu Drepții!

*

Note biografice. — Mitropolitul Nectarie, născut în 7 Februar 1875 ca fiu al unui cântăreț bisericesc, a studiat în liceul dela Suceava și în universitatea din Cernăuți, unde a obținut titlul de doctor în teologie și în filosofie. Studiile și le-a completat la universitățile din apus: Bonn, Viena și Würzburg.

Din 1909—1915 a fost funcționar, apoi bibliotecar la Biblioteca universității cernăuțene; ear din 1915—1923 a ocupat, întâi ca docent, apoi ca titular, catedra de teologie practică dela facultatea teologică din Cernăuți.

A publicat diferite scrieri în domeniul dreptului bisericesc, între care un studiu mai întins și bine apreciat despre dreptul ctitoricesc din Moldova și patronatul din Bucovina. A făcut cercetări în domeniul teologiei pastorale, dând la lumină, atât în broșuri, cât și în coloanele Candelei, lucrări de importanță pentru întreaga preoțime.

Chemat dela catedră în scaunul episcopal, apoi în cel de mitropolit, a izbutit să desfășoare o muncă înțeleaptă și continuă în ogoarele ce i s'au încredințat spre păstorire, având sfetnici și împreună-lucrători pentru binele bisericii și al neamului.

Inmormântarea regretatului prelat se face mâne, Duminecă, în 7 Iulie a. c.

Idealismul umanist și pedagogia modernă

de **Dr. NICOLAE BALCA**

I

In discuțiile pedagogice din ultimii ani se poate vedea tot mai mult, că obiectul lor nu-l mai formează probleme de natură psihologică, metodică sau tehnică, *ci însuși temeiul ultim metafizic al educației.*

Criza, care a cuprins domeniile vieții spirituale, a făcut problematic și lucrul educatorului. Inapoia discuțiilor care privesc reforma școalei un ochi mai înțelegător descopere complecta desorientare ce domnește în pedagogia contemporană. Nemărginitul optimism al pedagogiei idealiste-umaniste, — optimism născut din credința în infinitele posibilități creatoare ale umanului și din încrederea în eficacitatea metodei, în analiza și experimentul științific, — a falimentat.

N'avem intenția ca, în rândurile ce urmează, să facem fenomenologia crizei și a problematicului care sânt semnele evidente ale timpului nostru. Am făcut acest lucru în altă parte (vezi Dr. N. Balca, Criza spirituală modernă și cauzele ei, Sibiu 1934). Dar, pentru înțelegerea cât mai clară a modului cum se manifestează criza aceasta în pedagogie, e necesar să amintim și aici că, istoric văzut, *veacul nostru este sfârșitul epocii de emancipare a omului de toate legăturile care nu-și au temeiul în conștiința omenească.*

Trăim sfârșitul unei epoci în care omul n'a crezut decât în rațiunea sa și în libertatea absolută a eului său. Această epocă își are începutul în «luminism», (epoca cunoscută în istoria gândirii ca «Das Zeitalter der Aufklärung») și reformațiune, apogeul în idealismul umanist, iar declinul ei îl trăim astăzi în raționalizarea, mecanizarea, atomizarea, individualizarea și liberalizarea vieții noastre spirituale și morale.

Cât va dura agonia acestui veac, nu putem ști; dar esențialul, pentru noi este că, în situația în care se găsește spiritualitatea veacului nostru, *educația, în adevăratul ei sens, nu mai este posibilă.*

Teoretizare

Pedagogia modernă se află într'o stare de continuă *teoretizare.* Nici un alt domeniu al vieții nu este atât de bântuit în discuții teoretice contradictorii, ca pedagogia și educația. Celce e cât de puțin informat asupra lucrărilor de pedagogie apărute în ultimile decenii în Apus, știe că pasiunea pedagogilor după așa zisa *«begrifflicher Klärung»* (clarificarea noțiunilor), este una din cele mai adânci cauze ale crizei și ale neputinței în care se găsește astăzi școala și educația.

Unii pedagogi tind să mijlocească copiilor ca absolut, ceeace e închis în marginile acestui veac; pe când alții năzuesc spre contrarul. Unii învață că supremul scop și ideal al educației este umanul însuși, ca personalitate absolut liberă și creatoare de cultură; alții văd acest ideal dincolo de marginile și posibilitățile omenescului. Pedagogie socială, pedagogie individuală, pedagogie catolică, pedagogie evanghelică, pedagogie realistă, pedagogie idealistă, utilitarism, intelectualism, esteticism și voluntarism toate aceste «direcții» și «curente» fac din pedagogia modernă un labirint, în care orientarea e aproape imposibilă, (vezi A. Messer, Pädagogik der Gegenwart, 1933).

Acestei teoretizări a pedagogiei îi corespunde, în același domeniu, încrederea absolută în experimentul psihologic, care a avut drept urmare așa zisul psihologism. Natural, recunoaștem că, psihologia — în special așa cum aceasta e concepută de un Dilthey, Jaspers, Scheler, Spranger și Litt — poate fi de folos pentru educație, ajutându-ne să cunoaștem, într'o oarecare măsură, realitatea sufletească a copilului. Psihologismul modern, însă, se crede în posesia unor metode științifice, cu care el are posibilitatea să analizeze cele mai tăinute adâncuri ale sufletului omenesc. Această încredere în experimentul psihologic, pe care se fundamentează pedagogia contemporană, este o urmare a iluziei pozitiviste, care tinde să arate, că *și în imperiul sufletului legea cauzalității ar fi suverană,* (această iluzie este temeiul pedagogiei dlui G. Antonescu, vezi d. e. a sa «Pedagogie generală», pag. 287).

Din aceste tendințe pozitiviste, «științifice» și «exacte», s'a născut psihologia experimentală modernă, *«psihologia fără suflet»*, care studiază fenomenele sufletești așa cum fizica studiază căderea unei pietre, sau botanica creșterea unei plante...

Problematicul sufletului

Pentru psihologul modern, problematicul sufletului, ca o realitate metafizică, nu mai există; căci el a redus această realitate plină de mister, care nu poate fi accesibilă decât unei intuiții mistice, la problema unui fapt empiric-cauzal. In laboratoarele psihologice se născocesc mereu metode, cu ajutorul cărora psihologii cred, că vor reuși să lămurească nemărginitele întinsuri ale sufletului. E de ajuns să amintim aici, de exemplu, încercările psihoanalitice ale unui *Freud* (întemeietorul așa zisei metode «psihoanalitice». A scris: Psihopathologie des Alltagslebens, 1924, Über Psychoanalyse, 1924, și Vorlesungen zur Einführung in die Psychoanalyse 1922), de a dovedi, că toate fenomenele sufletești, inclusiv viața sufletească religioasă, n'ar fi decât urmările unor cauze patologice, sexuale, sau utilitariste, — ori de năzuințele unor psihologi de a reduce sufletul la problema aptitudinilor.

Dar sufletul este oare numai o sumă sau un mozaic de fenomene și puteri psihologice? Acelora cari cred în asemenea naivități, le putem răspunde cu bătrânul Heraclit: *«Tu nu vei găsi marginile sufletului, chiar dacă vei bătători toate drumurile. Atât de nemărginit este temeiul lui»*, (Diels, Fragmente der Vorsokratiker, 1845, cit. din K. Heinemann, Lebensweisheit der Griechen, Leipsig, 1922, pag. 5).

Credința în experimentul «exact» și «științific» a avut urmări dezastruoase, în special în domeniul pedagogiei religioase. Dacă se poate vorbi de o concepție antropologică, care să fie temeiul pedagogiei moderne și a psihologismului descris mai sus, atunci această concepție privește pe om ca pe o mărime în sine: ca *„an-sich-sein"*. Și acest fel de a privi pe om s'a generalizat și în pedagogia religioasă. Psihologia experimentală a devenit în aceasta din urmă «psihologie religioasă», sau mai bine zis *„psihologie a religiunii"*, în care se face încercarea de a se analiza religiositatea unui suflet, așa cum se analizează orice fenomen sufletesc, — adecă *nefinându-se cont de originea și temeiul metafizic al acesteia.*

Cum privește ea religia?

Ea privește religia ca pe un simplu fenomen care își are obârșia în omenesc, în imanent. Religia, ca revelația lui Dumnezeu, ca legătura dintre Dumnezeu și om, ca puntea care leagă imanentul cu transcendentul, nu există pentru această psihologie.

Noi credem, însă, că e nespus de mare deosebire, între a analiza anumite fenomene sufletești, zise religioase, și între *a pune un suflet în fața revelației lui Dumnezeu în Isus Hristos.* In primul caz e vorba de omul ca

mărime în sine, ca „*an-und-fiir-sich-Sein*“; în al doilea de omul *care se găseşte în faţa lui Dumnezeu:* de om ca făptură creeată; aşa dar, în trăirea religioasă e vorba de raportul dintre om şi Dumnezeu. Şi asta înseamnă, că ceeace aşa zisa «psihologie religioasă» analizează, *nu poate fi realitatea acestui raport.* Strădaniile acelora cari cred, că pot sonda cu ajutorul ştiinţei exacte nemărginita taină a credinţei religioase, pot fi însufleţite de năzuinţe demne de laudă, *dar ele sânt sortite să se irosească în van*, căci, dela *o psihologie experimentală, un drum care să ducă la o etică sau pedagogie, este o imposibilitate.*

Normele unei etici sau pedagogii îşi au obârşia în *altă* parte, decât în procesele psihice, în care libertatea devine, datorită legii cauzalităţii, o simplă închipuire. Cu ideea libertăţii dispare şi posibilitatea unei vieţi spirituale, omul devenind un simplu organism psiho-fizic.

Problema de educaţie

Simptomele crizei în care se găeşşte educaţia se pot observa mai ales în haoticele *încercări de reformă în domeniul şcoalei.* Şcoala modernă nu-şi trage seva din realitatea vieţii, ci ea e aşezată pe temeiurile unei ideologii iluzioniste, care nu mai are nimic comun cu această realitate. Şi noi înţelegem sub «realitatea vieţii» mai ales realitatea existenţială a omului. Educaţia, pedagogia şi şcoala au de a face cu omul, şi de aceea problema fundamentală a educaţiei şi a pedagogiei este *problema fiinţii şi a existenţei omului.* Educatorul trebue să ştie ce este omul; (vezi P. Petersen, Pädagogik, Berlin, 1932, pag. 50); el trebue să-şi pună problema existenţei omului, cât şi problema raportului *dintre om şi lume, om şi comunitate, om şi Dumnezeu.*

Orce pedagogie trebue să se fundamenteze pe o concepţie antropologică; pe o concepţie despre fiinţa şi rostul omului în lume, (vezi W. Hehlmann, Metaphysik und Phänomenologie der Erziehung, Halle, 1932. Kap. 2. Der Mensch als Thema der Erziehung-metaphysik). De această concepţie depinde sensul oricărei educaţii şi a oricărei şcoale, care vrea să fie mai mult decât o simplă mijlocitoare de cunoştinţe disparate. De aceea, atunci când căutăm să deslusim cauzele care au produs criza în care se găseşte educaţia şi şcoala modernă, trebue să arătăm: *care este concepţia antropologică pe care se fundamentează această şcoală?*

Temeiul pedagogiei şi al şcoalei moderne îl formează metafizica şi antropologia filozofică idealistă-umanistă. Ideea fundamentală a idealismului german, începând dela Kant, Fichte, Schiller, Hegel, W. von Humboldt şi până la Windelband, Cohen, Rickert şi Bauch, *este că veşnicul, absolutul, Dumnezeu, ar fi idee*, care se revelează în lume ca fiinţa acesteia.

Ce este omul?

La întrebarea: ce este omul, idealismul răspunde, că el este o fiinţă raţională, un Eu conştient, prin a cărui conştiinţă Dumnezeu devine, se «realisează» în lume către sine însuşi. Acelaş raport dialectic, care face unitatea dintre lume şi Dumnezeu, există şi între om şi Dumnezeu. Idealismul — în special cel speculativ — deosebeşte în fiinţa omenească două sfere: o sferă interioară şi alta exterioară. Sfera exterioară este expresia vremelnicului. In adâncurile fiinţei lui, în spiritualitatea şi raţionalitatea lui, omul este veşnic. — La suprafaţa mării biciuită de furtuni se nasc valuri uriaşe, cari dispar apoi în Nimic. Dar în adâncurile ei marea rămâne neschimbată. Tot asemenea şi sfera interioară a omenescului. Eul acestuia, este lumea în care se realisează netrecătorul, veşnicul, ideea.

Dumnezeu se află în interiorul omului ca raţiunea, spiritul şi conştiinţa acestuia, aşa că devenirea dialectică a spiritului spre absolut nu este altceva decât o devenire a Eului omenesc.

Din acest raport dialectic idealismul deduce şi rostul şi ţinţa vieţii omeneşti. El înţelege pe om nu ca pe o realitate, ci mai mult ca «homo-humanus», ca idee. In fiinţa lui omul este natură şi spirit creator. Realitatea şi existenţa adevărată constă însă: în faptul că omul poartă pe Dumnezeu în sine. Această realitate, — înţeleasă ca spirit — Eul omului, se fundamentează în sine însuşi, în adâncurile dumnezeeşti ale existenţei lui. Condiţia esenţială a existenţei Eului spiritual este libertatea. Spiritul, ca «realitatea adevărată» a existenţei omului, nu se poate forma (sich bilden) şi desvolta decât în lupta contra naturii şi materiei. Graţie libertăţii sale omul trebue, în lupta dintre spirit şi materie, să se hotărască pentru spirit, pentru dumnezeesc, pentru idee. Omul trebue să fie organul prin care să se realiseze ideea, căci, «ceeace în viaţă este mare şi dumnezeesc, este numai prin idee» (Hegel).

Când idealismul umanist înţelege existenţa adevărată a omului ca personalitate autonomă şi creatoare de cultură, ca un Eu liber şi însetat de valorile ideale ale culturii, atunci cum e posibilă o comunitate a acestor Euri? Filosofii idealişti cred, că posibilitatea legăturilor omeneşti şi a comunităţii nu se poate fundamenta decât pe faptul că toţi oamenii sânt euri spirituale conştiente; însă, natural, «reală» această comunitate nu poate să devină decât abia prin recunoaşterea liberă a imperativului valorilor reale, (vezi Bruno Bauch, Systematische Selbstdarstellung, Berlin, 1933. R. Hönigswald, Über die Grundlagen der Pädagogik, München 1927. Th. Litt, Individuum und Gemeinschaft, 1922, şi o operă mai veche H. Münsterberg, Philosophie der Werte, Leipzig, 1907). Recunoaşterea valorilor obiective absolute şi năzuinţa de a realiza aceste valori uneşte pe oameni între ei, (vezi R. Hönigswald, op. cit. p. 61). In năzuinţa omului de a realiza valori ideale, el năzueşte totodată şi spre comunitate. Comunitatea nu este primordială omului, ci o creaţie a acestuia. Comunitatea este, după idealism, o problemă şi nu un dat al vieţii omeneşti, al existenţei omului.

Atitudine îmbibată de un optimism nemărginit, idealismul crede în atotputernicia raţiunii omeneşti, el crede că libertatea şi autonomia — realizată în personalitatea creatoare de cultură — ar constitui existenţa adevărată a omului.

Drumul şi metoda cu ajutorul cărora omul poate realiza această existenţă sânt descrise, cu multă exactitate şi lux de amănunte, în tratatele de pedagogie ale filosofilor şi pedagogilor idealişti.

Vom continua.

Nr. 6682—935.

Notificare oficială

Cu durere — aducem la cunoştinţă Onor. preoţimi, că Inalt Prea Sf. Sa Mitropolitul Nectarie al Bucovinei a răposat.

Inmormântarea înaltului ierarh se va face Duminecă în 7 Iulie a. c.

In această zi, după sfânta liturghie, se va face în fiecare biserică din eparhia noastră parastas pentru odihna sufletului celui răposat.

Consiliul arhiepiscopesc

† Preoteasa văduvă Maria Bălan

Vineri, la 28 Iunie a. c. a închis ochii în căminul său, văduva preoteasă Maria Bălan, în vârstă de 77 ani, după scurte suferinţe, fiind împărtăşită cu sfintele taine ale muribunzilor. Fiii şi ficele sale, împreună cu I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae, erau în jurul ei, şi cu durere au închis pleoapele celei ce adormia întru Domnul, împăcată că şi-a îndeplinit misiunea sa în în această lume.

Duminecă în 30 Iunie a. c. a fost petrecută la locul de odihnă şi aşezată în cripta familiară, din cimitirul bisericii parohiei Blăjenii de sus.

Lângă sicriul defunctei stătea I. P. Sf. Nicolae, Arhiepiscop şi Mitropolit, împreună cu surorile, cu fraţii şi numeroasele rudenii. Satul întreg şi satele din jur, dimpreună cu mulţimea oe cunoscuţi, din laturile Bistriţei, fruntaşii vieţii publice şi ai autorităţilor au venit într'un pelerinaj cucernic să însoţească la locul de odihnă pe venerabila matroană.

Sfânta liturghie au săvârşit-o un sobor de preoţi, în frunte cu P. C. Tr. Scorobeţ, consilier arhiepiscopesc, iar prohodul l-a condus Inalt Prea Sf. Sa Mitropolitul Nicolae. Cântările funebrale le-a executat un cor de cântăreţi din oraşul Bistriţa.

La sfârşitul prohodului, Inalt Prea Sf. Nicolae a rostit o duioasă rugăciune, alcătuită anume, de adâncă gratitudine fiească şi de recunoştinţă pentru jertfa vieţii scumpei fiinţe. A fost un moment impresionant când fiul defunctei mulţumea lui Dumnezeu pentru toate darurile ce le-a primit dela maica sa şi ruga pe Părintele ceresc să-i primească sufletul în corturile drepţilor.

Un panegiric pătrunzător a rostit consilierul *Tr. Scorobeţ* asupra virtuţilor, care împodobiau pe adormita întru Domnul, slujind la altarul familiar, în mijlocul familiei numeroase — lui Dumnezeu şi făcând din căminul său un prestol de radiaţiune a cucericiei, sobrietăţii şi afecţiunii. In mijlocul sătenilor cu necazuri multe şi viaţă grea, venerabila matroană era un exemplu viu de hărnicie, şi mai ales sprijinitoarea, îndrumătoarea şi ocrotitoarea celor oropsiţi. Lacrimile ce le-au vărsat femei şi bărbaţi, tineri şi bătrâni ca şi micii copilaşi ai satului, erau ofranda recunoştinţii şi a iubirii pentru ceeace era deslegată acum de cele pământeşti. Din partea familiilor preoţeşti şi-a luat rămas bun dela răposata *P. C. Victor Mureşan*, administrator protopopesc în Bistriţa.

Exprimând I. P. Sf. Sale condoleanţele noastre, la mutarea din viaţă a Maicii Sale, rugăm pe bunul Dumnezeu să dăruiască răposatei iertare de păcate şi să o învrednicească de odihnă veşnică.

Un preot

FOIŞOARA

Biserica şi lumea*

II

Viaţa bisericii se întemeiază pe sfânta tradiţie, pe succesiune. Prin tradiţie noi pătrundem în „una“ şi „aceeaş“ lume spirituală, în viaţa generaţiei noui. Tradiţia este experienţă suprapersonală, ecumenică, viaţă spirituală creiatoare transmisă din generaţie în generaţie, împreunând pe cei vii cu cei morţi; ea este biruinţa asupra morţii. Ea domneşte în lume, însă a trăit în biserică. Tradiţia e amintirea ce reînviază viaţa, biruinţa asupra coruptibilităţii, este afirmarea vieţii veşnice. Tradiţia bisericii nu este autoritate din afară, — impusă. Ea e victorie reală, intrinsecă, câştigată asupra fragmentării timpului, e percepţia eternităţii în goana năprasnică a timpului, e unirea trecutului, prezentului şi viitorului într'o „unică“ veşnicie.

Viaţa în tradiţia bisericii înseamnă „viaţă în veşnicie“, înseamnă percepţia şi recunoaşterea realităţilor interioare. Trecutul nu se poate cunoaşte din afară, din fragmentele monumentelor păstrate, supuse criticei analitice a istoriei, ci se cunoaşte din lăuntru, prin amintirea sfântă, prin intersecţiile interioare, prin viaţa spirituală ecumenică, care birue fragmentările şi „extra-poziţiile“ timpului. Tradiţia nu este autoritate, ea este viaţă creiatoare a spiritului. Autoritatea este o categorie ce nu se potriveşte decât lumii naturale, lumii împărţite şi învrăşmăşite. In lumea spirituală autoritatea nu înseamnă nimic, sau mai bine zis, ea nu înseamnă decât „umilinţă“ şi „supunere“ ce purced din „libertate“. Tradiţia autoritară nu este decât o traducere din vorbirea lumii spirituale în a lumii naturale şi istorice, nu e decât o adaptare la vechea generaţie.

Biserica nu este o realitate paralelă cu alte realităţi; ea nu este un element „în totul“ istoric şi universal, nu e o realitate obiectivă divizată. Biserica este „totul“, cuprinde întreaga plenitudine a existenţei, a vieţii lumii şi umanităţii, în stare de încreştinare. Ea are natură cosmică; ignorarea acestei naturi este un indiciu de decadenţă a conştiinţii ei. O concepţie ce ar privi biserica drept un institut medical, unde sufletul vine să se supună unui tratament, este o concepţie lamentabilă. Acei ce nu văd în biserică decât o instituţie, îi tăgăduiesc natura cosmică. In sânul bisericii şi iarba creşte, şi florile înfloresc, biserica e cosmosul încreştinat. Hristos a venit în cosmos, aci s'a crucificat, a înviat şi aci totul se transformă, se înoieşte. Cosmosul a fost drumul crucificării şi învierii Lui.

Cosmosul încreştinat, în care haosul este învins, constitue „frumuseţea“. Biserica poate fi definită ca starea autentică de frumuseţe a existenţii. Primirea integrală a „frumosului“ în lume este, în sens adânc, o încreştinare. Frumuseţea este începutul vieţii universale, e îndumnezeirea lumii. Frumuseţea va mântui lumea — cum a spus Dostoievski, dobândirea frumuseţii înseamnă mântuirea lumii. O concepţie integrală despre biserică este concepţia în care biserica este privită drept „Cosmos încreştinat“, adecă drept „frumuseţe“. Numai o concepţie deosebită de aceasta o transformă într'o instituţie.

Biserica însă, până la realizarea Impărăţiei lui Dumnezeu, duce o existenţă divizată. Ea trebue să se ridice deasupra elementelor întunecoase ale acestei lumi, şi nu se poate amesteca cu ele. Biserica este înainte de toate o realitate nevăzută, interioară, mistică. Ea face parte din ordinea spirituală şi nu din cea naturală. In sensul acestei calităţi, Biserica este încă, într'o stare de potenţialitate; din punct de vedere mistic ea nu este pe deplin actualizată.

In filosofia lui Aristotel şi Sf. Toma d'Aquino starea de potenţialitate luată în raport cu „actul“ este totdeauna identificată cu imperfecţiunea, cu materia, cu o stare nedesăvârşită; starea autentică şi perfectă este numai aceea transformată în întregime în „act“. In Dumnezeu nu există nimic în stare potenţială. El este act pur. De aici s'a format conştiinţa catolică şi thomistă care crede că starea autentică şi perfectă a bisericii este actualizarea şi întruparea ei istorică. La ei biserica mistică nu există, deoarece ea este o „stare potenţială», ceace e egală cu imperfecţiunea, cu materia, cu forma nedesăvârşită. Aristotel a favorizat absolutizarea întrupărilor istorice, subordonând infinitul finitului, nemărginitul mărginitului. Insă, despre starea de potenţialitate a bisericii este posibilă şi o altă concepţie. Aceasta este pusă în lumină de mistica şi filosofia germană, prin Boehme şi Schelling. In această concepţie „virtualitatea“ este considerată ca „adâncul existenţei“, ca originea ei intimă şi misterioasă, şi crede că această virtualitate e întotdeauna mai bogată — mai amplă, decât ceace e actualizat şi manifestat. Ea admite că o stare de potenţial din Dumnezeu nu se încarnează integral în act. Deci şi în biserică se află „potenţe“. Starea de virtualitate a bisericii este infinit mai cuprinzătoare decât elementul său actualizat. Originea adevărată a bisericii este mistică; ea este înrădăcinată în insonda-

* A se vedea Nr. 25.

Probleme-Recensii-Comentarii

Dela şcoala lui Şaguna. — In sala mare a liceului nostru „Andrei Şaguna" din Braşov s'au adunat, în 26 Iunie 1935, absolvenţii din anul 1910 ai vechiului institut de creştinească şi românească învăţătură.

A fost o impresionantă revedere a absolvenţilor, cari au luat bacalaureatul înainte cu un sfert de veac. După 25 de ani, au mai rămas în viaţă 36 din cei 46 absolvenţi ai acestui liceu, dintre cari au devenit: trei din ei protopopi, 4 medici, 5 advocaţi, 3 notari publici, 2 inspectori silvici, 1 consilier de legaţie, 2 medici veterinari, preoţi etc.

La întrunirea colegială a ţinut o cuvântare foştilor elevi, astăzi încărunţiţi de vreme, dl director *I. Moşoiu*, aducându-le aminte de viaţa şcolară cu visurile şi idealurile ei.

A răspuns, în numele absolvenţilor, copleşiţi de adâncă emoţie, dl *I. Sandu*, directorul şcoalei normale „Andrei Şaguna" din Sibiu, zicând:

„Am plecat acum 25 de ani dela această şcoală cu avântul tineresc în suflet, încrezători în destinul nostru şi ne reîntoarcem astăzi în puterea vârstei, cu tâmplele albite de vreme. In ochi luceşte încă flacăra de odinioară, dar văpaia lor s'a potolit în lupta vieţii. Câte iluzii nu s'au spulberat şi câte elanuri nu s'au frânt în drum...

„Inchid ochii şi revăd figura senină şi gravă a directorului nostru, Virgil Oniţiu, conducător neîntrecut al şcoalei lui Şaguna pe care a înălţat-o pe culmi neatinse. Imi răsare în minte chipul vioi şi plin de bunătate al lui Alexandru Bogdan, căzut pe câmpiile Galiţiei luptând pentru o cauză străină. Revăd pe profesorul Aurel Ciortea care se străduia să ne introducă în tainele nepătrunse al universului, al cărui entuziasm se împletea aşa de bine cu acela al nostru. Şi fără să vreau, gândul mă poartă spre Stejeriş şi Poiană, unde în mijlocul naturii pline de farmec, dascăli şi elevi se confundau în acelaşi elan al vieţii, formând o singură şi mare familie.

„Să fie oare perspectiva depărtării care împrumută vraje şi farmec acelor timpuri, sau poate e un reflex întârziat al sufletului nostru însetat după frumuseţe şi ideal?

„Şcoala din Braşov ni-a dat independenţa în gândire şi acţiune şi ne-a învăţat să apreciem valoarea oamenilor şi lucrurilor peste contingenţele aparente şi trecătoare. Ea ni-a insuflat simţul măsurii, eleganţa sobră şi ne-a făcut să simţim fiorul şi plăcerile creaţiei.

„Şiruri de generaţii au pornit dela această şcoală, răspândindu-se în toate colturile Transilvaniei şi dincolo de munţi; ele au fost tot atâtea avantposturi gândirii şi simţirii româneşti. Astfel Braşovul a jucat un rol covârşitor în pregătirea sufletească a tinerimii pentru clipa supremă a unirii". —

Absolvenţii au plecat, la sfârşitul serbării, şi au depus o coroană de flori pe mormântul lui Virgil Oniţiu.

*

Cărţile de rugăciuni tipărite de curând în tipografia arhidiecezană din Sibiu, cu purtarea de grijă şi binecuvântarea Inalt P. Sfinţitului Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, au fost primite cu mare bucurie şi însufleţire din partea celor veniţi la congresul din zilele trecute al „Oştii Domnului". Cărţile acestea, întocmite cu îngrijire deosebită, întâmpină aceeaş bună primire şi în coloanele presei noastre bisericeşti.

Astfel, foaia *Calea Mântuirii*, ce apare la Arad, spune, în numărul său mai nou, următoarele:

Cartea cuprinde o bogăţie de rugăciuni, dintre cele mai frumoase, la toate prilejurile din viaţa omului. Mai întâi este un prea luminat cuvânt către cetitori, scris de I. P. S. Sa Mitropolitul **Nicolae**, *în care arată folosul rugăciunii şi datoria creştinului de a se ruga cu căldură şi cu stăruinţă. Apoi urmează rugăciunile de dimineaţa, rugăciunile de peste zi, rugăciunile de seara rugăciunile pentru fiecare zi din săptămână, rugăciuni şi cântări dela utrenia de Duminecă şi sărbătoare, rugăciunile care însoţesc cântările sfintei şi dumnezeeştii Liturghii, rugăciuni şi scumpe învăţături pentru sfânta Spovedanie, rugăciunile înainte şi după sfânta Cuminecătură, rugăciuni pentru felurite trebuinţe: pentru soţi, copii, părinţi şi fraţi, pentru văduve, orfani şi pentru neputinţe, pentru plugari şi lucrători, la secetă, la ploaie, pentru vrăjmaşi, pentru călători şi pentru binefaceri, pentru morţi şi altele. Apoi cântări: tropare, condace, irmoase, svetilne şi alte cântări ziditoare de suflet la toate praznicele şi slujbele de peste an, precum şi acaftistul Domnului Hristos şi al Născătoarei.*

Cartea, frumos împodobită cu icoane, a apărut în două tipărituri.

Cereţi pe care vreţi după adresa: Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

Să nu fie casă de creştini în care să nu se afle carte de rugăciuni. Casa în care oamenii nu se roagă, este pândită de cele mai mari nenorociri. Rugăciunea ne fereşte de ispite şi ne înalţă sufletul spre Dumnezeu şi ne învaţă dreapta credinţă.

Cereţi şi răspândiţi Biblia şi Cartea de Rugăciuni. Cine citeşte Biblia şi se roagă din Cartea de Rugăciuni în fiecare zi, a aflat adevărul şi calea mântuirii.

*

Din activitatea cercurilor pastorale. — Prilej de mare bucurie sufletească au avut credincioşii din comuna *Buzd*, protopopiatul Mediaşului, în ziua de 29 Iunie 1935 la sărbătoarea sfinţilor apostoli Petru şi Pavel.

Preoţii cercului I religios-Mediaş, care aveau să slujească în sfânta biserică de aci, au fost primiţi de către preşedintele cercului religios Mediaş, păr. *Iacob Gh.*, paroh al acestei comune.

Au participat la această misiune următorii: P. C. Sa protopop *I. Crăciun* şi preoţii: Gh. Iacob, D. Filimon, V. Scutea, Gh. Simplăcean, A. Băcilă, N. Bălăban, P. Păturău, Ch. Păcurar, M. Maier.

La sfânta liturghie, servită de preoţi în sobor, a luat parte întreg poporul, răspunsurile liturgice fiind date de tinerii Societăţii Sf. Gheorghe din Buzd.

La priceasnă parohul *M. Maier*, din Brătei, a rostit o predică bine pregătită, îndemnând poporul la pocăinţă, urmând pilda sfinţilor apostoli Petru şi Pavel. Predica a fost ascultată cu multă atenţie de către credincioşi.

La ora 3 d. m. s'a slujit vecernie, cu sfinţirea apei celei mici şi rugăciuni pentru hotar, de către P. C. Sa protopop *Ioan Crăciun*, înconjurat de soborul preoţilor.

După terminarea sfintei slujbe părintele *Ch. Păcurar* din Richiş şi-a desvoltat conferinţa: «*Educaţia morală-religioasă a tinerimii adulte*». Conferinţa a lăsat bună impresie asupra credincioşilor.

P. C. Păr. prot. vorbeşte poporului despre: «*Datoria părinţilor de a-şi creşte copiii în spiritul Evangheliei*», *făcând din ei adevăraţi creştini şi buni români; spunând printre altele următoarele: Renaşterea ţării noastre trebue să se facă pe baza principiilor creştine, pe bază de moralitate, dreptate şi autoritate.*

Totodată ţine să felicite pe păr. Gh. Iacob pentru zelul şi tactul pastoral desvoltat în parohie timp de peste 40 de ani, dorindu-i mulţi ani cu sănătate.

Preotul local Gh. Iacob, mulţumeşte P. C. Sale protopop I. Crăciun pentru frumoasele cuvinte adresate şi promite că va lucra şi de azi înainte ca sămânţa aruncată să aducă rod bun.

Mulţumeşte preoţilor care au vorbit precum şi celorlalţi care au participat la această sărbătoare religioasă.

Pr. *M. Maier*

*

Conferinţă preoţească. — In zilele de 23 şi 24 Iunie 1935 s'a ţinut conferinţa de primăvară, a preoţimii tractului Târnava, în comunele Crăciunel şi Chesler.

Cu această ocazie am constatat, că aceste parohii, ascunse între dealuri, situate la periferia tractului, sânt scutite de molima diferitelor rătăciri religioase, depănându-şi viaţa patriarhală într'o atmosferă de seninătate creştinească.

Interesându-ne asupra stării lor morale, am primit de asemenea liniştitoare garanţii, că creştinii acolo le mărturisesc regulat, cercetează des biserica, fug de procese, cinstesc feţele bisericeşti şi se supun cu dragoste legilor.

In 23 Iunie s'a servit sfânta liturghie în sobor în biserica din Crăciunel. La priceasnă a predicat părintele *Oct. Negrea* din Coroisânmărtin, despre venerarea ce o datorăm sfinţilor. La vecernie părintele *Ion Scumpu* din Boian şi-a ţinut în biserică conferinţa despre: „Legătura canonică dintre preot şi credincioşi".

Din biserică preoţimea urmată de credincioşi a plecat la casa parohială, unde în ograda încăpătoare, adăpostiţi în parte de arşiţa soarelui dogoritor, părintele *Ion Oprea* din Bahnea şi-a desvoltat conferinţa cu deviza: „Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie".

A urmat conferinţa intimă, în care s'a constatat, că toţi oratorii şi-au îndeplinit bine sarcinile.

S'a luat în desbatere şi chestia salarizării preoţeşti. Preoţimea tractuală îşi exprimă adânca mâhnire, că în mijlocul vicisitudinelor morale de astăzi, şi când articole industriale de prima necesitate, precum şi cele alimentare marchează o tendinţă de continuă urcare, numai ea, preoţimea, să fie scurtată în veniturile sale.

Preoţimea, în aceste grele vremuri, îşi pune nădejdea în organele noastre bisericeşti de conducere, rugându-le să iee de urgenţă măsurile impuse de gravitatea împrejurărilor.

In 24 Iunie, în comuna Chesler, s'a servit sfânta liturghie în sobor. A tâlcuit evanghelia zilei pe înţelesul poporului părintele *Iuliu Moldovan* din Laslău, iar după vecernie a vorbit părintele *Tiberiu Hertioagă* din Velţ. Au fost ascultaţi cu viu interes.

La despărţire credincioşii din ambele parohii ne-au rugat stăruitor, să le procurăm mai des astfel de clipe, care pentru ei rămân neuitate. *Raportor*

*

Probleme actuale în biserică şi stat, *Conferinţe* **ţinute la fundaţia „Dalles" sub auspiciile Consiliului central bisericesc. Bucureşti, Tip. Cărţilor Bis. 1935. Pagini 237, Lei 60.**

După primul ciclu de conferinţe din anul 1933 organizate de Consiliul central bisericesc în sala „Dalles" şi publicate în volumul: *Biserica şi problemele sociale*, **urmează al doilea ciclu în 1934, publicate abia acum în volumul:** *Probleme actuale în biserică şi stat.* **Dacă primul volum a prilejuit o aleasă bucurie pentru toţi fiii credincioşi ai bisericii ortodoxe, apoi şi volumul de faţă se bucură de aceeaş faimă şi valoare ca şi cel dintâi. Numele autorilor au acelaş prestigiu moral şi academic, iar subiectele conferinţelor prezintă aceeaş importanţă în viaţa bisericii şi în renaşterea spirituală a copiilor ei.**

Dl *Sextil Puşcariu* **stabileşte raportul dintre** *Ortodoxie şi cultura românească*, **punând la punct unele chestiuni cari privesc cultura apusului şi originalitatea culturii noastre de „ortodocşi latini".**

Pr. *Dr. V. Gheorghiu* **desfăşură în linii mari, dar precise, din punct de vedere doctrinal:** *Problema mântuirii noastre.*

Păr. *Gala Galaction* **vorbeşte despre:** *Copiii noştri.*

Dl *Romulus Cândea* **despre:** *Biserica ortodoxă şi tradiţia naţională.*

Dr. N. Minovici **osândeşte pornografia, prostituţia şi alte imoralităţi publice, în conferinţa:** *Apărarea morală a tineretului.*

Dl profesor universitar *T. M. Popescu* **arată:** *Misiunea creştină a statului.*

I. Popescu-Spineni **vorbeşte despre:** *Vechimea creştinismului la români.*

Dl *Gh. Mugur* **pledează pentru** *Misionarism*, **care după cuvintele dlui Nichifor Crainic înseamnă „ieşirea din pasivitate".**

Dl *S. Mehedinţi* **arată:** *Cum s'ar putea ajuta creştinismul în România.*

Aşteptăm ca tradiţia aceasta să se urmeze an de an şi conferinţele să se publice, dar nu cu aşa întârziere ca cele de acum. Pr. *Il. V. F.*

*

Ştiinţă şi religie. — *Dr. I. St. Furtună* **publică în ultimul număr al revistei „Sănătatea" (5—6/1935) un articol de fond despre** *Ştiinţă şi religie*, **în care arată că ştiinţele experimentale şi biologia umană nu pot cuprinde viaţa şi misterele ei. Morala biologică nu are decât o putere mediocră. Căci „morala naturală nu are autoritatea de a impune tuturor spiritul de sacrificiu, aşa de necesar, pentru ca o societate să trăiască armonic şi să prospere satisfăcător. Pentru plantarea şi cultura unor asemenea însuşiri sufleteşti, trebue concursul neapărat al moralei revelate, morala religioasă.**

„Morala biologică spune omului: *nu face* **altuia ceeace ţie nu-ţi place să**

---

bil, în infinit. Biserica istorică nu a cuprins, nu a consumat întreaga plenitudine a bisericii mistice şi virtuale. Aceasta nu înseamnă altceva decât „concepţia despre potenţialitate, în care se descopere insondabilitatea şi infinitatea „fiinţei", care se ridică peste limitele oprimante ale finitului.

Creştinismul a fost un elan spiritual ce s'a revărsat dincolo de aceste limite; a fost o descoperire a insodabilului şi infinitului. In conştiinţa creştină „substanţa" predomină „forma", şi prin aceasta creştinismul se deosebeşte esenţial de elenism. Scolastica s'a străduit să impună forma elenică substanţei vieţii creştine, adică să-i limiteze „puterea" şi „creiaţia" care în sine sânt infinite, nerecunoscând ca „fiinţă" autentică decât ceace este „act", şi că „substanţa" este subordonată în mod definitiv „formei".

In Orient, creştinismul nu a cunoscut renaşterea filosofiei lui Aristotel şi nici dominaţia „formei elenice". I s'au deschis alte perspective prin tradiţia platonismului, care în toate timpurile a existat în Orient. Insă, chiar în ortodoxie, conştiinţa bisericii este foarte oprimată prin limitările „formei", cari se actualizează şi se iau drept stare de putere; în Orient a existat un conservatorism inert. Dacă se înţelege altfel raportul dintre „putere" şi „act", decât ca după Aristotel şi Toma d'Aquino, prin aceasta nu s'a redus, nu s'a înlăturat necesitatea actualizării, a încarnării; nu se face prin aceasta decât o lărgire a domeniului actualităţilor posibile, admiţând că sfera actualităţii nu epuisează plenitudinea „fiinţei".

Biserica nu este numai mistică şi potenţială, ci deopotrivă văzută şi actuală.

Istoriceşte Biserica se întrupează, precum s'a întrupat Hristos. Insă „fiinţa" ei nu se poate duce la „perceptibil", la întruparea ei istorică. Biserica se face văzută în viaţa lui Hristos, a sfinţilor, în sfintele taine, în ierarhie, în comunităţile ei, în soboare etc.

Actualizarea, forma, fiind în întregime un avantaj pozitiv, o îmbogăţire a cunoaşterii, o cucerire, nu implică în acelaş timp negaţia infinităţii insondabile; nu afirmă decât, că „exotericul" cuprinde mai mult decât „esotericul".

Calea urmată de Boehme nu a fost suficient de ortodoxă şi doctrina lui a fost tulbure; însă, în tot cazul, el a fost mai creştin decât Aristotel. Lumea elenică se temea de infinit şi se străduia să se apere împotriva lui. In lumea creştină infinitul s'a descoperit în mod precis, ca substanţa vieţii. Boehme a fost în întregime adâncit în această infinitate ce s'a desvălit prin revelaţia creştină.

Trad. de Pr. **C. Zoican**

ţi se facă. Morala religioasă spune: *Faceţi* altora ceeace aţi dorì să vi se facă vouă. Iubiţi pe aproapele nostru ca pe voi înşi-vă; sacrificaţi-vă şi devotaţi-vă pentru aproapele vostru"...

Mai departe dsa spune: Biologia umană nu poate spune nimic despre existenţa, origina şi esenţa sufletului; nu poate spune nimic despre problema tulburătoare a originelor şi destinelor omului; nu poate răspunde la chestiunea ce-şi pune veşnic *omul:* am fost mai înainte de naştere, şi ce am să mai fiu după moarte?

„Aşa fiind, asupra acestor probleme şi a tot ceeace stă dincolo de limitele biologiei, apar, cu drept cuvânt, doctrinele filosofice şi religioase: *domeniul deci extra-ştiinţific,* sau, mai bine zis, ultra-ştiinţific, al teologiei, al revelaţiei şi al religiei.

„Dl profesor universitar *Drăghicescu,* eruditul autor a numeroase opere de filosofie, a publicat de curând încă o lucrare: «*Verité et Révélation*», în editura Alcan-Paris, [1934, 496 p. 40 fr. N. n.]. Somităţi ştiinţifice ca Jolivet din Paris şi Gaultier din Zürich, aduc laude mari acestei lucrări, spunând că este inspirată de idei înălţătoare şi că este expusă cu o erudiţie şi o căldură dialectică ce merită cele mai mari laude.

„Dl profesor Drăghicescu spune, între altele, că societatea actuală este pradă multor agitaţii; că este oprimată de tirănia economicului şi că ea se îndreaptă spre o mare catastrofă, pe care *nu o va putea înlătura dacă nu se reîntoarce la primatul spiritualului, la restaurarea tuturor valorilor morale şi cu deosebire la cea mai importantă: credinţa în Dumnezeu.*

„Nu putem gândi că ar fi o umilinţă pentru omul erudit, care admite existenţa vastelor terenuri necunoscute asupra cărora revelaţia religioasă aduce lumini inaccesibile mijloacelor de investigaţii proprii ştiinţei.

„Pentru ce omul înţelept nu ar îngenunchia în biserica unde l-a condus mama sa când era copil? Cu cât ştie mai mult cu atât are o mai largă conştiinţă de ignoranţa şi de nimicnicia sa şi cu atât va găsi că este mai demn de a se închina modest şi umil în casa de rugăciuni, către Dumnezeu".

Astfel de mărturisiri sânt demne de cunoscut şi bune de popularizat.

Il. V. F.

Pr. Iosif Trifa — caterisit

Sentinţa Consistorului spiritual din Sibiu

Nr. 16/1935.

Consistorul spiritual eparhial al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba Iulia şi Sibiu, în procesul pornit contra protopopului Iosif Trifa din Sibiu de către P. V. Consiliu arhiepiscopesc din Sibiu cu Nr. 1521/1935 Bis. pentru delictele disciplinare arătate în Regulamentul de procedură al instanţelor disciplinare şi judecătoreşti a Biserici ortodoxe române, art. 14, 15 şi 17, apoi art. 9, şi în conformitate cu art. 78, lit. b. şi art. 81 din acelaş Regulament, în şedinţele sale ţinute la 8 şi 9 Mai 1935 în localul Mitropoliei din Sibiu, după cercetarea tuturor actelor acuzarii, ascultând desbaterile publice desvoltate în şedinţe cu participarea acuzatului prot. Iosif Trifa, precum şi a procurorului general: Consilier arhiepiscopesc-referent Dr. Andrei Gâlea ca reprezentant al autorităţii bisericeşti: dupăce acuzatorul îşi susţine acuza, dupăce se ceteşte darea de seamă a judecătorului încredinţat cu referarea, dupăce Consistorul încearcă să înduplece pe acuzat, să revină necondiţionat sub ascultarea şi disciplina canonică, fără a ajunge la rezultatul dorit, dupăce ia act de apărarea scrisă şi de apărarea verbală a acuzatului, luată la proces verbal, aduce următoarea:

Sentinţă:

Acuzatul, protopopul Iosif Trifa, de 47 ani, domiciliat în Sibiu, cetăţean român, ortodox, este vinovat de abaterea dela învăţăturile evanghelice cuprinse în Sfânta Scriptură a Testamentului Nou la Sf. Matei 18, v. 17, I. Tesaloniceni c. 5, v. 12 Romani 13 v. I.—1. Petru c. 2, v. 13, cari poruncesc ascultarea de Biserică, este vinovat de călcarea dispoziţiunilor sf. Canoane ale Bisericii noastre: 31, 39 şi 55 apostoleşti, 5 al Sin. loc. Antiohia şi 10 al Sin. local Cartagena, cari indică caterisirea ca pedeapsă pentru nesupunere faţă de autoritatea bisericească legală, este vinovat de a fi călcat, dispoziţiile articolelor 2 lit. a., art. 3. lit. m, w şi z şi art. 14, 15 şi 17 din Regulamentul de procedură susmenţionat, cari toate definesc vinovăţia de schismă, — în consecinţă, pe baza suscitatelor învăţături exanghelice, canoane şi articole de Regulament, şi în conformitate cu art. 4, II, lit. c., din acelaş Regulament se pedepseşte cu caterisirea. Sentinţa de faţă s'a adus cu unanimitatea voturilor, cu drept de apel în termen de o lună, în conformitate cu art. 203 din Regulament. —

Pe urma ruperii preotului I. Trifa de Biserică, era de prevăzut că va ajunge la acest rezultat dureros.

Congresul naţional-bisericesc va fi convocat pentru ziua de 14 Octomvrie 1935, atât în şedinţă ordinară, cât şi în calitate de colegiu electoral *pentru alegerea episcopului de Arad,* precum şi de mitropolit al Bucovinei. In prima zi se vor repartiza lucrările secţiilor respective. A doua zi, în 15 Oct., membrii congresului se vor întruni, împreună cu membrii adunării eparhiale a diecezei Aradului şi a Cernăuţilor şi vor proceda la alegerea noului episcop al acestei eparhii, precum şi de mitropolit al Bucovinei. In zilele următoare se vor continua lucrările congresului.

Sosirea în New-York, în ziua de 29 Iunie 1935, a primului episcop ortodox al românilor din America, a P. S. Sale episcopului *Policarp,* însoţit de arhimandritul Popescu şi un diacon, a fost salutată de reprezentanţii legaţiei României, ai consulatului şi ai bisericii ortodoxe.

Dela New-York P. Sfinţitul a plecat la Cleveland, unde are să se facă instalarea, în mijlocul unor mari solemnităţi.

Act de dreptate. Sâmbăta trecută, în ziua Sf. Apostoli Petru şi Pavel, s'a desfăşurat la *mănăstirea Neamţ* solemnitatea retrocedării, din partea statului, a unui teren (de 11.500 ha) pădure şi fânaţ, care până la 1864 fusese proprietatea mănăstirii.

Meritul de căpetenie, pentru redobândirea acestei averi, revine I. P. Sfinţitului Mitropolit *Nicodem* al Moldovei.

Mănăstirea, cu glorios trecut a Neamţului, începe, prin noua ctitorie, *o nouă viaţă spirituală, naţională şi culturală.*

INFORMAŢIUNI

Nouă ctitorie. Dl *Dr. Ioan Vescan,* advocat în T.-Mureş, un cucernic ortodox şi vreduic român, dăruieşte *treisute de mii* Lei în scopul construirii unei biserici în comuna sa natală Viişoara, protopopiatul Turdei. Fapta donatorului, care este departe d'a fi un milionar, a impresionat atât de adânc ţărănimea satului său, încât, prin subscrieri personale, această ţărănime săracă s'a andajat să contribue o sumă de 150 mii Lei. Şi astfel noul sfânt locaş se poate înălţa.

Daruri pentru biserică. In ziua de 17 Iunie 1935, în comuna Ticuşul Nou, jud. Târnava Mare, s'a oficiat de către un sobor de preoţi taina Sf. Maslu, în decursul căruia s'a sfinţit un mare şi frumos clopot, donat bisericii noastre de către dl inginer *Gheorghiţă Stoica,* str. Argentinei Nr. 14, Bucureşti, fiul acestei comuni.

Clopotul şi întreaga instalaţie a costat 20 mii Lei. Deasemenea a mai donat încă vre-o 6,500 Lei pentru facerea treptelor de beton din stradă până la întrarea în biserică. Acest evlavios creştin, inginer Gh. Stoica, a jertfit pentru sfânta noastră biserică suma de 26,500 Lei. Se mai găsesc încă inimi iubitoare şi îngrijitoare de cele sfinte!

Noi ceice ne bucurăm şi simţim ajutoarele şi binefacerile ce ni se fac, cu recunoştinţă vom aminti întotdeauna pe bunul şi vrednicul ortodox Gh. Stoica. *Invăţătorul.*

Act de mulţumire. Subsemnatul Of. parohial ort. rom. din *I. G. Duca,* judeţului Odorhei, în numele comitetului parohial şi al comitetului de construcţie, aducem călduroase mulţumiri domnilor învăţători din cercurile culturale: I. G. Duca, Săcel şi Simoneşti, cum şi tuturor celorlalţi participanţi la serbarea din 25 Mai a. c. de sub patronajul dlui prim-pretor G. Rădulescu din I. G. Duca, pentru preţiosul ajutor material, de 5000 Lei [cinci mii Lei] realizat, cu această ocazie în folosul construirii Sfintei noastre biserici. Pr. *Simion Radu,* paroh-preşedinte.

Revista de familie, Viaţa Ilustrată, *Nr. 7 pentru Iulie 1935, continuă să fie aceeaş valoroasă şi interesantă publicaţie, care în fiecare lună aduce preţioase contribuţii de cultură creştină pe seama păturii intelectuale a neamului.*

Cititorii dela sate, abonaţii la foile *Lumina Satelor* şi *Oastea Domnului* sânt invitaţi să sprijinească, şi în jumătatea a doua a anului curent, foile acestea mult folositoare, înoindu-şi abonamentul. *Lumina Satelor* şi *Oastea Domnului* sânt cele mai bune foi creştineşti pentru popor, slujind mereu la întărirea credinţei şi a apropierii sufleteşti de Dumnezeu. Răspândiţi-le, în cercuri cât mai largi, în mijlocul neamului. On. preoţime să nu înceteze a le recomanda stăruitor fiilor Bisericii noastre.

Cursurile de vară ale universităţii popolare „N. Iorga" din Vălenii de Munte se ţin între *15 Iulie—15 August* 1935. Vor funcţiona o cantină şi căminuri pentru băeţi şi fete. Costul este de Lei 1200 de persoană pe întreaga lună. Inscrierile pentru cursuri se fac pe adresa: «*Universitatea populară N. Iorga*», Bucureşti I, bulevardul Schitu-Măgureanu Nr. 1.

Doamna **Ileana Dr. Hoadrea,** din Sibiu, mulţumeşte tuturor cari au avut cuvinte de mângâere în nemărginita durere ce o sufere prin pierderea iubitului ei soţ.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 7 Iulie 1935, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Rectificare. Vocea din public, apărută la acest loc în numărul precedent al foii, se adresează **poliţiei** (şi nu populaţiei, cum din greşală s'a tipărit).

A apărut şi se poate procura dela **Libraria arhidiecezană,** Sibiu

Carte de rugăciuni

tipărită cu binecuvântarea Inalt Prea Sfinţitului Arhiepiscop şi Mitropolit **NICOLAE** al Ardealului.

Cartea de rugăciuni a apărut în două ediţii: mare şi mică.
Preţul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mare (320 pagini):
Ediţie de lux (legată în piele de capră) Lei 200·—
(legată în piele de oaie) „ 180·—
legată întreagă în pânză „ 70·—
Preţul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mică (116 pagini):
Legată întreagă în pânză Lei 40·—
Legată jumătate în pânză „ 25·—
Cartea de rugăciuni se trimite cu ramburs sau trimiţându-se preţul înainte, plus spese postale de Lei 15·—

Nr. 475—1935 (13) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc la parohia ortodoxă-română din **Covasna,** de cl. I-a, protopopiatul Oituz, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela întâia apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Remuneraţie lunară de Lei 800 (optsute) dela epitropia bisericii. La eventuală salarizare a cântăreţilor de către stat se va întregì salarul cântăreţului ales la 800 lei. Dela candidat se cer aptitudini musicale pentru a forma şi conduce corul bisericesc. Pentru formarea şi conducerea corului cu succes se aprobă o remuneraţie în plus de 200 lei lunar.

2. Venitele stolare conform hotărârii consiliului parohial din şedinţa dela 15 Februar 1934.

3. Sesiune cantorală 3 jug. pământ arător la câmp.

4. Locuinţă în natură.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta cererile de concurs însoţite de diploma de cântăreţ dela Şcoala de cântăreţi din Sibiu, cu toate actele necesare, la oficiul parohial ortodox-român Covasna, protopopiatul Oituz, judeţul Treiscaune, având a se prezenta într'o Duminecă sau sărbătoare la sfânta biserică pentru a cânta şi a se face cunoscut de către credincioşi.

Se prefer cei cu vreo meserie sau absolvenţii şcoalei de contabili pentru bănci populare.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial al bisericii ortodoxe-române din Covasna, la 24 Martie 1935.

Ioan Rafiroiu
protopop.

Pr. **Er. Ticuşan** preş. cons. par. — **Alexe Teculescu** notar al cons. par.

Nr. 4213—935

Concurs

Se publică concurs pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcţie a bisericii ortodoxe din Blaj.

Ofertanţii vor înainta oferte până la *13 Iulie a. c.* la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde se pot vedea zilnic planurile cu devizul şi condiţiunile.

Odată cu ofertele se va depune la acelaş Consiliu garanţie de 5% în numerar sau efecte de stat calculate pe cursul zilei.

Sibiu, 27 Iunie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

(11) 2—3

Stampile din cauciuc pentru oficii, pe lângă preţuri modeste, execută Prima Fabrică Română de stampile **OCT. L. VESTEMEAN,** SIBIU, Str. Tribunei 14, Telefon 304 Aceasta fiind singura firmă românească, rog să nu comandaţi la firme străine.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 14 Iulie 1935 — Nr. 30

BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cartea de mult dorită

Din grădina florilor duhovnicești

O carte, care prin conținutul său extrem de bogat se înalță mult d'asupra altor publicații de același fel tipărite în limba românească, a ieșit zilele acestea de sub teascurile tipografiei Arhidiecezane dela Sibiu.

Este *Cartea de Rugăciuni*, tipărită cu binecuvântarea Inalt Prea Sfințitului Arhiepiscop și Mitropolit *Nicolae* al Ardealului.

«*E o carte lucrată cu dragoste*», ne spune Inaltul nostru Arhipăstor în cuvântul introductiv, pus în fruntea cărții, date acum la lumină.

Mănunchiul de rugăciuni, culese și alese cu desăvârșită competență, se îndreaptă nu numai credincioșilor săteni, ci și orășenilor. El se adresează meseriașilor și negustorilor, tuturor categoriilor de slujbași, advocați, medici, profesori, învățători etc., nu mai puțin ostașilor și ofițerilor armatei noastre.

In diferitele împrejurări ale vieții, în zilele de sbuciumări, de jale, ca și de bucurie, sufletele noastre vor găsi în paginile Cărții de Rugăciuni izvoarele nesecate de putere și tărie spirituală pentru o viață nouă.

«Pe ceice nu cunosc rugăciunile, ori au uitat pe cele din copilărie, îi va învăța și-i va chema din nou la rostirea lor. Pe cei îndoelnici în credință îi va întări. Pe cei slabi îi va împuternici. Pe cei răi și pismătăreți îi va îmblânzi. Pe cei certați și învrăjbiți îi va împăca. Pe cei obosiți sub povara vieții îi va înviora. Celor singuri le va fi tovarăș nedespărțit. Pe cei bolnavi îi va mângâia. Pe cei din călătorie bine îi va povățuì. Pe cei din închisoare îi va aduce la pocăință și îndreptare. Pe cei desnădăjduiți și apăsați de necazuri îi va încuraja. Pe cei căzuți în păcate și fărădelegi îi va ridica»... Astfel în toate ocaziile din viața omenească a creștinului cartea îi stă la îndemână ca cel mai credincios prieten, care, în schimbul serviciului făcut, nu-i pretinde nici un fel de răsplată. Ea se mulțămește să ne învețe dreapta credință și să ne ridice sufletele spre Dumnezeu.

Cartea, pe lângă rugăciunile obișnuite, cuprinde: *Liturghia* sfântului Ioan Gură de Aur, pentru a putea fi urmărită de evlavioșii credincioși și a se pătrunde de frumusețea ei dumnezeească; apoi cântările praznicelor bisericești și rugăciuni pentru toate vrâstele și stările sufletești și trupești ale credincioșilor.

Cântările bisericești *pe note*, vor fi bine primite mai ales în locurile unde avem coruri de plugari.

Nu putem lăsa neremarcate nici *frumoasele desemne și chipuri religioase*, datorite unui talentat pictor bisericesc, dlui *Anastasiu Demian*, care a împodobit paginile acestei cărți de rugăciuni cu arta sa bine apreciată de cunoscători și de critici.

Ca exterior, ca hârtie și tipar, cartea se prezintă în excelente condiții, care fac multă cinste stabilimentului tipografic întemeiat de nemuritorul Mitropolit Andrei.

Prețurile sânt statorite cât se poate de cumpătat: ediția cea mai ieftină (de 116 pagini) se vinde cu 25 lei și 40 lei exemplarul; ediția de lux (de 320 pagini) se vinde cu 70, 180 și 200 lei exemplarul.

On. preoțime să nu înceteze a recomanda călduros fiilor Bisericii noastre cărțile acestea de rugăciuni, în deosebi tinerimii organizate în societatea «*Sfântul Gheorghe*», și nu mai puțin ostașilor cari fac parte din «*Oastea Domnului*» de sub conducerea preoților.

Cereți și respândiți cărțile noastre, bogate în daruri alese din «grădina plină cu flori duhovnicești» a bisericii noastre ortodoxe!

Baza religiei personale

Condamnarea, în prima instanță judecătorească, a fostului redactor al Luminii Satelor și Oastea Domnului a stârnit regrete unanime în cercurile preoțești și mirenești.

Alunecarea în prăpastie prin abaterea dela credință a preotului Iosif Trifa o dovedesc concepțiile lui greșite, care se referă la substratul religiei personale, la locul Sfintei Scripturi în planul mântuirii, la normele călăuzirei lăuntrice și la lucrarea harului pentru întoarcerea, convertirea la Hristos.

Asupra acestora e necesar să stăruim, spre a lămurì pe cei nedumeriți în condamnarea preotului I. Trifa.

In articolul prezent voi încerca să lămuresc substratul religiei personale și cele două concepții asupra individualismului religios, concepții diametral opuse, pentrucă există un individualism, care aruncă sufletul în iadul perzării și alt individualism care-l înalță în cer.

Există un individualism răsvrătitor și egoist, în conflict cu societatea divină, cu valorile și cu obligațiunile ei și un individualism mai profund care exprimă realitățile sociale și-și găsește terenul de manifestare în cadrele Bisericii.

Religia individuală e ca o insulă solitară în mijlocul valurilor ce se ridică în marea furtunoasă a vieții omenești.

Pierderea sensului organic al religiei e o mare primejdie pentru suflet.

Pentrucă omul nu e constituit ca să trăiască și să se desvoalte în singurătate. Religia îl îmboldește la asociare.

Individul solitar posede anumite forțe interioare, dar aceste forțe se potențează, prin asociare, în societatea religioasă a altor ființe umane.

Asociarea religioasă poate fi concepută în două căi diametral opuse. Pe o cale, pornind dela individ.

Individul, conștient de realitatea lumii spirituale se decide pentru Hristos. Se lasă să fie atras de Hristos și de plenitudinea vieții Lui. Aceasta e calea caracteristică protestanților, pentru cari asociarea cu alți creștini e opțională și benevolă.

După o altă concepție, care este a Bisericii noastre, substratul religiei personale nu este individul, ci Biserica. Ea se întemeiază pe anumite fapte istorice care sânt la obârșia mântuirii.

Creștinismul a apărut în lume ca fiind credința unei comunități întemeiate de Isus Hristos.

Când Mântuitorul Isus Hristos s'a înălțat la cer, a lăsat în ființă o frățietate, care nu s'a destrămat, ci s'a proiectat în timp și în spațiu și a ajuns până în zilele noastre.

Biserica apostolică a intrat în arena istoriei deplin construită, având trei caracteristici distinctive: crezul, tainele și ierarhia.

In această societate se incadrează individual, fiecare bărbat și femee. Și ușa de incadrare în această societate văzută e sfântul botez, prin care dobândim renașterea spirituală.

Iar pentru reînoirea legăturii și a desăvârșirii, ne vin într'ajutor celelalte sfinte taine ale Bisericii și călăuza ei de fiecare zi.

In Biserica luptătoare trăesc de-avalma sfinți și păcătoși, cari toți au trebuință de căință și de împărtășanie pentru vindecarea de păcate, nu numai pentru prefacerea din răi în buni, ci din buni în mai buni, prin disciplină și harul Bisericii.

Deci după această concepție, Biserica este pe planul întâi, și individul e subordonat ei. Mântuirea prin biserică vine și ajungerea la la unire cu Hristos prin biserică o dobândim.

Biserica are puterea supranaturală de a renaște și de a sfinți, de a instruì și de a păzì pe individ în unire cu Mântuitorul Isus Hristos. Iar mântuirea individului e în raport cu ascultarea și supunerea lui față de biserică. A slujì cu credință Bisericii e a slujì Capului ei nevăzut. De unde rezultă că alipirea de biserică și loialitatea față de ea este privilegiul cel mai înalt pe care-l poate avea oricare fiu al ei, iar cel ce se desparte de biserică, se lipsește de bunul suprem al mântuirii. Creștinismul este o religie organică, socială, iar individualismul religios nu este religia sfintelor Evangheliì.

Remediul individualismului religios este alipirea sinceră, conștientă și devotată de sfânta noastră Biserică și de toate sfintele ei așezăminte.

Tr. Scorobeț

Idealismul umanist și pedagogia modernă

II

de **Dr. NICOLAE BALCA**

Sensul oricărei educații și al oricărei pedagogii este dedus de filosofia idealistă din concepția antropologică, care face din Eul uman temeiul central al cosmosului. Punctul inițial de plecare al educației e *omul*, așa cum acesta «este»; omul care închide în sine potențial posibilități infinite de devenire, iar la sfârșitul procesului formativ se află earăș tot omul, dar acum omul «adevărat», omul «desăvârșit», omul «ideal», ale cărui posibilități potențiale au devenit reale, sau altcum exprimat, personalitatea absolut autonomă și creatoare de cultură. Procesul educativ se mișcă între om ca realitate și între om ca problemă; om ca idee. Că posibilitatea și imperativul educației depinde de *posibilitatea mișcării dintre două puncte*, — un punct de plecare și un alt punct ca țintă, — e foarte adevărat. Dar, după noi, sensul pe care aceste «puncte» îl au în educația și pedagogia idealistă, este complet fals. Problematicul văzut de un Platon sau un Kant, bunăoară, între imperiul ideilor și imperiul aparițiilor, între lumea normelor și lumea faptelor, între mundus sensibilis și mundus intelligibilis, între «Sein» și «Sollen» (și concepția creștină cunoaște acest problematic, numai cât termenii de „Sein" și «Sollen» au altă semnificație pentru ea) are o însemnătate nespus de mare pentru metafizica oricărei educații, (vezi Max Vanselow, Metaphysik der Erziehung, Berlin 1930 și W. Helmann, op. cit.). Acolo unde acest problematic nu e văzut, nu poate exista nici o educație. Dar idealismul, și cu el pedagogia fundamentată pe această filosofie — rezolvă acest problematic în sensul că idealul «idealisează» până

la completa dispariţie realul. Sau, şi mai corect spus, realul se idealisează până la absolut. Şi, dacă ne gândim că sub noţiunea de idee idealismul înţelege pe Dumnezeu, atunci acest lucru înseamnă, — consecvent cu atitudinea iniţială a idealismului — că între om şi Dumnezeu n'ar fi nici o ruptură, ci o linie evolutivă dreaptă, care lasă posibilitatea identităţii acesteia, (împotriva acestui monism filosofic, care reprezintă temeiul vieţii spirituale moderne, se ridică cu toată patima teologia dialectică protestantă. Kierkegaard, Barth, Gogarten, Brunner şi Griesbach au început lupta împotriva acestei filosofii. Numai cât aceea ce aceştia opun titanismului idealist este, din punct de vedere creştin, o eroare. E eroarea, fundamentată pe princìpiul sola fide, că între Dumnezeu şi om ar fi o veşnică prăpastie, că divinul ar exclude umanul).

Ţinta şcoalei

Dacă numai prin cultură e posibilă formarea personalităţii creatoare de cultură, atunci — ca să ne întoarcem la problema noastră — aceea care contribue în mai mare măsură la realizarea acestui ideal, este şcoala. Tot ceeace se întâmplă în şcoală are un rost numai întru cât acesta tinde spre realizarea ideii de om; realizarea umanităţii pure ca personalitate. De aceea ţinta şcoalei nu poate fi, după idealism, decât formarea omului ideal. Şi ea poate să-şi indeplinească această datorie a ei numai cu ajutorul culturii. Şcoala «culturalisează» pe copil, prin aceea că ea îl pune pe acesta în contact cu valorile ideale — ca Adevăr, Bine, Frumos — şi cu bunurile culturale ale omenirii. Cu cât existenţa copilului va fi mai bogată în valori culturale, cu atât va reprezenta o valoare mai mare, şi cu cât acesta va realiza mai multe valori culturale, cu atât ea va fi mai omenească.

Şcoala modernă îşi justifică necesitatea ei în viaţă prin raportul acesta dialectic dintre cultură şi umanitate, graţie căreia ea poate face continuitatea culturală dintre trecut şi viitor, (vezi Hönigswald, op. cit. şi B. Bauch, op. cit.). Educatorul influenţează prin personalitatea lui — care, după cum vom vedea mai departe, e purtătoare de cultură — formativ (bildend) asupra sufletului elevilor. Raportul dintre educator şi elev se relevează în senzul pedagogic al continuităţii valorilor culturale, căci, după Paulsen, educaţia nu este altceva de cât «transmiterea bunurilor ideale ale culturii dela o generaţie la altă generaţie», (Paulsen, Pädagogik, 1911, pg. 61). Şi mijlocirea aceasta nu se poate face decât prin şcoală. De aici şi concluzia logică, că şcoala n'ar avea altă ţintă decât tot *cultura*. S'ar părea că ne contrazicem, când afirmăm acest lucru, din cauză că mai sus am susţinut, că ţinta şi senzul metafizicei educaţiei idealiste e «*umanul*». Dar această contrazicere este aparentă numai, căci, potrivit concepţiei idealiste, *umanitate înseamnă „cultură omenească ca posibilitate, sau chiar suma culturii realizate»*, (Brunner, Die Grenzen der Humanität, Tübingen, 1922, pag. 2).

Pe metafizica idealistă se basează şcoala modernă.

Senzul ultim şi rostul lucrului educativ, pe care învăţătorul îl face în această şcoală, îşi au temeiul în antropologia idealistă-umanistă şi în pedagogia culturii, după cari omul poate evolua spre tipul ideal al omenescului, realizat în personalitatea creatoare. Optimismul şcoalei moderne, în ceeace priveşte posibilitatea realizării acestui tip ideal de om, e nemărginit, cu toate că putem afirma că, dela W. von Humboldt şi până la Spranger, omul *nu s'a apropial de acest ideal nici cu un pas mai mult*, tocmai fiindcă el este irealizabil. Cu toate acestea pedagogii moderni, imbibaţi de ideologia luciferică idealistă, propoveduesc încă credinţa utopică într'un om ideal, aşa cum îl visează un Fichte, un Hegel, un Schleiermacher.

Locul religiei în învăţământ

Consecventă cu concepţia antropologică idealistă, pedagogia modernă consideră şi instrucţia care se face în şcoală tot din punctul de vedere *al filosofiei culturii*. Religiei i se recunoaşte, în sistemul valorilor ideale şi în acela al bunurilor culturale, un loc modest, chiar mai modest decât celorlalte discipline de învăţământ, (vezi B. Bauch, Die erzieherische Bedeutung der Kulturgüter, Leipzig, 1930). Totalitatea materiilor de învăţământ se fundamentează pe unitatea închipuită a valorilor culturale ca idee. Prin realizarea acestei unităţi — care nu este altceva decât realizarea ideii în sufletul copilului, — idealismul nădăjdueşte aceeace el numeşte «Menschenwerden». Cu cât şcoala a reuşit să îmbogăţească cu cunoştinţe ştiinţifice sistematizate şi cu o cultură mai înaltă sufletul elevului, cu atât acesta se apropie mai mult de ideal şi de unitatea care constitue fundamentul lumii. La desăvârşirea acestui om ideal contrebue, după pedagogia contemporană idealistă, şi religia. Numai cât ceeace idealismul filosofic înţelege sub noţiunea de religie, e într'o flagrantă contrazicere cu senzul creştin al acestui cuvânt. Dacă am înţeles bine atitudinea metafizică a idealismului umanist, de care vorbiam mai sus, atunci nu ne va fi greu să vedem prăpastia dintre religia revelată creştină şi pseudo-«religia» filosofică idealistă.

Dacă Dumnezeu este o idee, dacă lumea nu este altceva decât apariţia acestei raţiuni universale şi imanente, atunci concluzia logică este că El nu este transcendent lumii, ci imanent şi ca atare el n'are trebuinţă de un Mijlocitor special spre a se revela în lume. Devenirea dialectică a ideii este o revelaţie continuă a acestei idei în lume şi în istoria culturii. Căci, ideea e sinteza valorilor veşnice a Adevărului, a Binelui, a Frumosului şi a Sfinţeniei. Valoarea religioasă, valoarea estetică, valoarea morală şi valoarea adevărului constitue o unitate, un sistem în care aceste valori sânt perfect coordonate si egal îndreptăţite, (vezi Münsterberg, Philosophie der Werte, Leipzig, 1921. W. Windelband, Präludien Bd. II. B. Bauch, Die Idee, Leipzig 1926, Wahrheit, Wert und Wirklichkeit, Leipzig, 1923). Nici una din ele nu are prioritate asupra alteia, şi nici nu se pot deduce una din alta. Ele au un caracter ideal şi transcendental (nu transcendent, ci transcendental în senzul Kantian al acestui cuvânt) şi sânt ca atare ireale. Realizarea lor în lumea materială este, după cum am arătat mai sus, tocmai ceeace dă sens şi un rost vieţii omeneşti. Din sinteza valorilor ideale cu lumea naturală, în actul trăirii omeneşti, se naşte cultura. De aceea religia nu poate fi, după idealism, decât o urmare a conştiinţii unităţii dintre raţiunea universală — idee — şi raţiunea individuală. Omul care are conştiinţă nemijlocită a ideii, — ca adevăr, bine, frumos şi sfânt, (vezi W. Windelband, op. cit. Kap. Das Heilige) — trăind şi realizând această idee, e un om religios. Ceeace idealismul înţelege, aşadar, sub cuvântul «religie» nu este altceva decât «ideea» de religie, care se află cuprinsă în toate religiile şi doctrinele filosofice ale pământului, (vezi B. Bauch, Die erziherische Bedeutung der Kulturgüter, p. 54—63). Şi istoria realizărilor ideii în lume este istoria vieţii şi a culturii omeneşti, ceeace înseamnă că istoria culturii este istoria revelaţiei lui Dumnezeu în lume. Şi, la constituirea culturii contribue, în aceeaşi măsură ca şi celelalte valori, şi valoarea religioasă. Ideea religioasă realizată prin trăirea omului devine bun cultural, iar cultura, după cum am arătat mai sus, supremul scop al vieţii omului. De aceea religia aceasta imanentistă îşi primeşte senzul şi valoarea ei abia în actul cultural.

(Un articol final urmează).

Inmormântarea Inalt Prea Sf. Sale Mitropolitului Nectarie al Bucovinei

Conform programului stabilit, înmormântarea adormitului în Domnul, fericitul fost arhiepiscop şi mitropolit al Bucovinei, *Dr. Nectarie Cotlarciuc*, s'a făcut în 7 Iulie 1935. Slujba religioasă, începută la ora 10 dimineaţa în sala sinodală a reşedinţei mitropolitane din Cernăuţi, a fost săvârşită de un numeros sobor, în frunte cu I. P. Sf. Mitropolit *Gurie* al Basarabiei, cu PP. SS. LL. Episcopii *Visarion Puiu* al Hotinului, *Cosma* al Dunării de jos, *Nifon* al Huşilor, şi Arhiereii vicari *Vasilè de Răşinari* şi *Leu Botoşăneanu*.

La mişcătoarea ceremonie asistă: ca reprezentant al M. Sale Regelui Carol II, dl general *Ilasievici*, mareşalul Curţii Regale; membrii guvernului, dnii miniştri *Al. Lapedatu* şi *I. Nistor*, şi mulţi alţi reprezentanţi ai autorităţilor.

Din sala sinodală sicriul a fost coborât în faţa palatului reşedinţei mitropolitane, de unde a pornit cortegiul funebru la biserica catedrală. Aici s'a oficiat prohodul de către acelaş numeros sobor, în frunte cu I. P. S. Patriarh *Miron*.

Au rostit cuvântări omagiale de recunoştinţă: I. P. S. Patriarh *Miron*, dnii *miniştri* amintiţi, profesorul universitar şi preşedintele senatului *Hacman* ş. a. La mormânt a vorbit părintele consilier eparhial *Dr. Ipolit Tarnavschi*. Vorbitorii au amintit, în îndurerate cuvinte, înaltele virtuţi creştineşti ale celui săvârşit întru Domnul, străduinţele sale neobosite în conducerea mitropoliei şi meritele de care s'a învrednicit. Sicriul, cu rămăşiţele pământeşti ale înaltului defunct, s'a depus în cripta capelei arhiereilor, în sunetul jalnic de clopote dela toate bisericile din Cernăuţi.

Eveniment politic. *După tratative îndelungate, fuziunea partidului naţional-agrar al dlui* **Octavian Goga**, *cu «Liga apărării naţionale creştine» a d-lui prof.* **A. C. Cuza,** *e fapt îndeplinit.*

In ziua de 14 Iulie 1935 el va deveni oficial.

Noul partid, ieşit din contopirea acestora, va purta titlul: **Partidul naţional creştin.** *Conducerea efectivă revine d-lui Octavian Goga, dl A. C. Cuza rămânând preşedinte de onoare.*

Dnii Stan Ghiţescu şi prof. Gh. A. C. Cuza vor fi secretari generali, iar dl prof. Nichifor Crainic va lua conducerea tineretului naţional creştin.

Se duc tratative şi cu celelalte organizaţii naţionaliste, pentru a se închega un mare partid.

Noul partid, cu numele **naţional creştin,** *va susţinea cu atât mai vârtos interesele ce ating sf. biserică ortodoxă română, când ştim că fruntaşii partidului au susţinut totdeauna cu căldură dreptatea cauzei acestei biserici.*

Ţara Zarandului, e descrisă de dl George Camber, în *„Cunoştinţe folositoare"*. **Pământul, apele, locuitorii cu ocupaţia lor, starea culturală, bogăţiile acestui ţinut în care flacăra naţionalismului n'a pălit o clipă, sânt redate într'o formă uşor de înţeles. Descrierea e împletită cu episoade din viaţa Moţilor.**

Nr. 6690.

Notificare oficială

referitoare la primirea în Şcoala de cântăreţi din Sibiu

Şcoala de cântăreţi din Sibiu, înfiinţată din partea Adunarii eparhiale a Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu înainte cu 8 ani, în urma unei simţite necesităţi, pregăteşte pe cântăreţii bisericilor noastre şi conducătorii de cor, şi-i înzestrează şi cu alte multe cunoştinţe religioase şi practice, ca să poată deveni fruntaşii comunelor noastre. Sânt introduse şi cursuri de învăţătură pentru albinărit, pomărit şi lemnărit, care poate deveni o ocupaţie laterală profitabilă.

Şcoala de cântăreţi se recomandă atenţiei fiilor de credincioşi, cari doresc să-şi creeze o carieră de viaţă frumoasă.

Absolvenţii şcoalei de cântăreţi beneficiază la armată de termin redus.

Ceice doresc să fie primiţi în această şcoală, pentru anul şcolar 1935/36, vor avea să-şi înainteze până la 1 Septemvrie cererile lor: Direcţiunii Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, însoţite de următoarele documente:

1. Cărte de botez şi certificat de naştere;

2. Certificat şcolar (cel puţin 4 clase primare);

3. Certificat de moralitate şi recomandare dela parohul local;

4. Certificat medical, dovedind că nu sufere solicitatorul de boli contagioase şi că nu are nici alte defecte corporale.

In această şcoală se primesc numai tineri fii ai Bisericii noastre, în etate 15 ani împliniţi, dar nu trecuţi de 30 ani, cari au prestat examenul de primire. Acest examen se va ţinea în zilele de 29 şi 30 Septemvrie.

Elevii primiţi vor fi obligaţi să aducă cu sine: două rânduri de schimburi, şi haine de pat: saltea cu străjac, ţol, perină şi cuvertură de pat, 2 ştergare, cuţit, furculiţă, lingură şi ceaşcă pentru ceai.

Toţi elevii vor locui în Internatul Şcoalei.

Taxa de întreţinere este de Lei 8000 anual, plătibilă în trei rate: rata primă de Lei 3000 cu ocaziunea înscrierii, rata II Lei 2500 la Crăciun, iar rata din urmă de Lei 2500 la Paşti.

Cursurile se vor începe la 1 Octomvrie a. c. şi durează doi ani de teorie şi unul de practică.

După absolvirea cursului se eliberează diploma de cantor.

Onorata preoţime e poftită a ceti acest aviz credincioşilor noştri în sfânta biserică în trei Dumineci consecutive şi a îndemna părinţii cu fii buni a îmbrăţişa frumoasa carieră de cântăreţi bisericeşti.

Pe lângă aceasta mai dispunem oficiilor parohiale spre ştire şi conformare următoarele: *a)* **parohiile cari angajează absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, să le asigure din casieria parohială şi un** *salar pe lângă uzufructul sesiunei cantorale, obţinut din reforma agrară;*

b) **cântăreţii cu diplomă, din parohiile cu cântăreţi bătrâni, să fie angajaţi ca auxiliari pe lângă vechii cântăreţi, având consiliul parohial obligaţia a le asigura remuneraţie corespunzătoare şi parte la uzufructul sesiei cantorale;**

c) **la bisericile unde postul de cântăreţ devine vacant, nu se va mai putea întregì decât cu absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi.**

Unde parohiile noastre dispun de numerar şi se vor afla tineri săraci dar doritori de-a ajunge cântăreţi bisericeşti, preoţimea noastră în înţelegere cu consiliul parohial să voteze taxa de întreţinere din lada bisericii.

Sibiu, din şedinţa bisericească ţinută la 6 Iulie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Partidul naţional-ţărănesc şi Biserica ortodoxă

Intâmplător mi-a căzut sub ochi broşura care cuprinde noul program al partidului naţional-ţărănesc de sub şefia dlui Ion Mihalache. Dupăcum era şi firesc, am folosit prilejul pentru a vedea ce atitudine programatică şi-a fixat acest partid faţă de culte în general şi faţă de Biserica ortodoxă în special.

Primele constatări introductive ale capitolului despre *culte* au avut darul să-mi stârnească o justificată satisfacţie: Partidul naţional-ţărănesc recunoaşte că realitatea vieţii ţărăneşti e dominată de o notă profund religioasă; că morala evanghelică, fiind cea mai înaltă morală, trebue să fie ridicată la rangul binemeritat de călăuză a vieţii individuale şi sociale deopotrivă; şi 'n sfârşit, că ideile moralei creştine trebuesc trecute din domeniul ideologic în cel real.

Aplaudăm entuziast aceste constatări, cari vădesc adevăruri de mult verificate şi cari trebue să alcătuiască premisele oricărei politici bisericeşti. Dupăcum ne bucurăm de mărturisirea că partidul naţional-ţărănesc s'a angajat să respecte prevederile constituţiei cu privire la dominanţa Bisericii ortodoxe şi la organizaţia ei autonomă.

Dar, ne'ntrebăm cu firească nedumerire, ce însemnează declaraţia după care acelaş partid îşi ia sarcina să vegheze ca corporaţiile bisericeşti „să nu fie viciate prin interese străine şi să nu fie *ostile statului naţional românesc*“? Mersi, domnule Mihalache! Corporaţiile noastre bisericeşti nu au nevoie de-o asemenea strajă. Fiindcă în istoria lor destul de lungă nu au dat niciodată dovada vr'unei ostilităţi faţă de marile interese ale neamului. Ci dimpotrivă, ele au purtat — şi uneori *numai* ele — grija înţeleaptă şi devotată a acestor interese. Prin urmare „privegherea“ partidului naţional-ţărănesc în această privinţă este pe cât de inutilă, pe-atât de jignitoare, — deaceea Biserica o refuză cu indignare.

Programul dlui Mihalache mai are un punct buclucaş în capitolul privitor la culte. Este acela în care se spune, că partidul naţional-ţărănesc „va lua parte efectivă şi hotărâtoare la conducerea treburilor Bisericii (fireşte, ortodoxe) în toate forurile ei spirituale şi materiale“.

Apoi, dacă *partidul* naţional-ţărănesc vrea să aibă parte hotărâtoare la conducerea trebilor bisericeşti, ce mai rămâne din autonomia Bisericii, autonomie pe care acelaş partid a declarat că înţelege s'o respecte?

Fireşte, partidul poate participa la cârmuirea vieţii bisericeşti, prin membrii săi cari fac parte din corporaţiile legiuite ale Bisericii; nu însă şi în afară de aceste corporaţii. Fiindcă Biserica nu este o minoră care să poată fi dădăcită de altcineva decât de părinţii săi fireşti.

Probleme-Recensii-Comentarii

Volum jubilar. — „Academia Ortodoxă“, societatea studenţilor în teologie dela Universitatea „Regele Carol II“ din Cernăuţi, a scos de sub tipar zilele acestea volumul comemorativ sub titlul: **Cincizeci de ani** *(O sută semestre) de existenţă, 1884—1934*, Cernăuţi, 1935, Institut de arte grafice Glasul Bucovinei. 240 pg. Lei 120.

Societatea studenţilor în teologie, „Academia Ortodoxă“, din Ţărişoara Fagilor, îşi serbase în 1909 jubileul de un sfert de veac, când, la al 50-lea semestru, a editat primul *Almanah jubilar* al societăţii pentru a da „şi o formă trainică“ evenimentului de atunci.

Astăzi, în împrejurări mult schimbate, societatea „Academia Ortodoxă“, împlinind alţi 25 ani de existenţă, după serbarea jubilară din 28 şi 29 Mai 1934, editează un nou volum de comemorare „spre a fi expresie cât mai fidelă a unui trecut, în limitele anilor 1884—1934“.

Volumul conţine, în partea întâi, raportul amănunţit despre serbările jubilare (împreună cu statutele şi regulamentul societăţii); în partea a doua sânt articole, studii, versuri etc., datorite unor distinşi profesori universitari şi altor sprijinitori, membri şi prietini ai societăţii, — un mare număr de clişee împodobeşte cartea jubilară dela Cernăuţi, care se prezintă ca un nou şi meritat omagiu adus trecutului.

Urăm vrednicei societăţi academice prosperare şi succese tot mai înviderate în năzuinţele sale de întărire a ortodoxiei româneşti.

*

Tinerimea Română în imagini. — Dintr'un înălţător gând de a răspândi cunoştinţele despre aspectele caracteristice ale vieţii naţionale, s'au tipărit aceste Imagini, desfătare pentru ochi şi suflet. Cele patru serii de albume scoase până acum de *Soc. Tinerimea Română* din Bucureşti, se completează armonios unele cu altele şi produc o impresie unitară. Un prim album începe cu chipul Regelui ţării, ocrotitor al instituţiilor de cultură şi îndemnător spre bine al tineretului. In afară de chipul înalţilor sprijinitori al societăţii, acest album cuprinde imagina palatului ei şi ceva din activitatea Tinerimei Române, neobosită în a aduce gândul solidarităţii între fraţi şi respectul pentru marile figuri ale tineretului. E admirabilă *troiţa* pusă de societate pe mormântul lui Mihai Viteazu, e evocatoare imagina grupului de elevi şi eleve la mormântul soldatului necunoscut, după cum e dovadă a sârguinţei societăţei, imagina grupului venit să cunoască Lugojul.

*

Colportajul. — Ce se lucrează în alte eparhii ale bisericii ortodoxe, în interesul *răspândirii de cărţi*, adică în interesul colportajului, se poate judeca din dispoziţiile luate de arhiepiscopia *Iaşilor*, care în primăvara acestui an, ocupându-se de reorganizarea serviciului de colportaj, impune organelor sale următoarele:

Fiecare parohie va avea o bibliotecă parohială, alimentată cu cărţi de propagandă de către secţia culturală a sf. Mitropolii; aceste biblioteci vor slujì şi ca depozite de cărţi, sub supravegherea preotului paroh; un cântăreţ desemnat de paroh va exercita funcţia de colportor al cărţilor de propagandă, având răspunderea asupra sumelor încasate (pentru serviciul făcut cântăreţul va primì rabatul resultat din vânzare); parohul va comunica Sfintei Mitropolii numele cântăreţului însărcinat cu răspândirea cărţilor şi va supraveghea bunul mers al colportajului, raportând la vreme orce neglijenţe sau abateri; sumele încasate din vinderea cărţilor se trimit lunar la Sf. Mitropolie, raportând amănunţit ce cărţi s'au vândut şi cât s'a încasat pentru fiecare; cărţile de propagandă vor fi de cuprins religios-moral şi de alte cunoştinţe în legătură cu viaţa şi îndeletnicirile credincioşilor; fiecare parohie este obligată să răspândească lunar cel puţin zece exemplare, contra-cost, a publicaţiilor periodice patronate Sf. Mitropolie.

Răspândirea cărţii în parohii se face, în primul rând, prin paroh, care în urma puterii harului şi misiunii sale, are întreaga răspundere în faţa lui Dumnezeu pentru buna educaţie şi mântuirea sufletelor credincioşilor; în al doilea rând vin cântăreţii, organele de ajutor ale parohului; pe lângă aceştia mai sânt epitropii şi consilierii parohiali, cari au datoria să promoveze răspândirea cărţilor bune în şirurile poporului.

— Rămâne ca să înţeleagă cu toţii, şi cât mai bine, rostul cărţii, slujind de pildă şi altora.

*

Conferinţa «*Alianţei pentru înfrăţirea popoarelor prin biserică*», — pentru ţările din sud-ostul Europei, — s'a ţinut de curând în orăşelul Herzeg-Novi în Dalmaţia. In numele Evangheliei lui Isus Hristos, purtătorii cuvântului de înfrăţire îş urmează munca pentru a reclădi o lume mai bună, şi mai cuminte şi mai creştinească.

Participă la conferinţă reprezentanţi din: Albania, Bulgaria, Grecia, Sârbia, Muntenegru, şi *România* (prin profesorul V. G. Ispir şi Şerban Ionescu). Tineretul creştin, din ţările numite, a trimis de asemenea delegaţiuni. Din partea Alianţei asistă trei reprezentanţi.

Episcopul *Irineu* de Novi-Sad a deschis conferinţa, arătând că această adunare este a 11-a din câte s'au ţinut în sud-ostul Europei. In conferinţa actuală vede biruinţa duhului de dragoste şi de umanitate pentru viaţa paşnică a popoarelor acestora; dar lupta împotriva materialismului, egoismului şi comunismului trebue continuată stăruitor. Ofensiva comună a bisericilor ortodoxe, contra duşmanilor nevăzuţi, trebue să ducă la succesul dorit.

Comisiunile, prin delegaţii lor, dau citire rapoartelor de activitate desfăşurată în fiecare ţară, începând dela conferinţa anterioară, ţinută la Bucureşti şi până astăzi. Din partea *României* a raportat dl prof. V. G. Ispir.

*

Cercul religios „Gârbova“ din protopopiatul Mercurea, şi-a ţinut a doua conferinţă din cursul anului 1935, în parohia Gârbova-Sibiu, în ziua de 30 Iunie.

Serviciul religios a fost oficiat de preoţii: Ioan Muntiu din Cărpiniş, preşedintele cercului, Vasile Buta din Cunţa, Nicolae Opriş din Gârbova, Const. Hăşcău din Reciu şi Gheorghe Buzea din Boz.

La priceasnă a vorbit părintele *V. Buta*, comentând evanghelia zilei cu chemarea pescarilor Petru şi Andrei, iar la vecernie părintele *Gheorghe Buzea*, atăcând cu argumente convingătoare falsa interpretare dată unor texte din sfânta Scriptură de către rătăciţii „pocăiţi“, şi îndemnând poporul să păstreze neştirbită învăţătura bisericii ortodoxe referitoare la Taina sfântului botez.

După vecernie, în faţa poporului numeros şi a intelectualilor din comună, a vorbit părintele *Ioan Muntiu*, care a atras atenţia ascultătorilor asupra vieţii şi faptelor sfinţilor apostoli chemaţi de către Mântuitorul la propoveduire.

Indemnul, adresat poporului, de a-şi procura icoanele sfinţilor, de a avea continuu în faţă viaţa lor, a făcut cea mai bună impresie asupra tuturor. Pr. *C. H.*

Cronică bisericească externă

Situaţia materială a clerului în Grecia. — Astăzi în Grecia primesc salar numai ierarhii, funcţionarii de birouri episcopale, predicatorii (de cele mai multeori laici) şi corpul didactic al seminariilor şi orfelinatelor. Preoţimea de mir a rămas tot timpul lipsită de alt ajutor material decât venitul stolar din parohie. Problema susţinerii preoţimii de discută însă din ce în ce mai mult, avându-se în vedere *mizeria* în care înnoată un preot lăsat numai la discreţia discului parohial şi posibilitatea răcirii sentimentului religios la parohienii de altfel săraci şi ei, când văd că preotul nu poate trăi decât de pe spatele lor. Dacă se mai pune cazul că preotul nu e totdeauna model de viaţă creştină şi la culmea chemării-i pastorale, atunci, prin micşorarea contribuţiei credincioşilor, prestigiul bisericii scade treptat.

Tămăduirea relelor acestora s'a început de mai 'nainte, dar nu s'a ajuns la rezultat. Inainte vreme, biserica avea întoreşte pregătirii lui temeinice, nu altor cauze, lucru pe care a ţinut să-l fixeze în lecţia inaugurală, din care se mai găseşte şi azi un singur exemplar, tipărit la Budapesta.

Rolul lui în renaşterea culturală a românilor a fost însemnat. A scris şi a protejat tineretul român dornic de învăţătură şi a rămas până la moarte apărătorul credincios al limbii şi legii neamului său.

Dr. I. Glăvan

* FOIŞOARA *

Un învăţat ardelean

E vorba de *Ioan Molnár-Piuariu*, născut în comuna Sadu, lângă Sibiu, la anul 1749, *fiul protopopului ortodox Piuariu*, cunoscut sub numele de „Popa Tunsu“, *una dintre cele mai curajoase figuri de luptători pe tărâmul religios, din secolul XVIII, întru apărarea ortodoxiei.*

Ioan Piuariu a fost un învăţat al timpului său şi cel dintâi medic oculist român.

După terminarea studiilor la Viena a fost numit medic al regimentului românesc de grăniceri, din Bănat, unde a îndeplinit şi funcţiunea de învăţător.

In anul 1771 a fost numit în funcţiunea înaltă de oculist chezaro-crăesc al Ardealului; iar la 1791, ca încoronare a muncii depusă ca oculist, Piuariu a fost numit profesor de boale de ochi la şcoala medico-chirurgicală din Cluj, instituţie cu rang academic şi la care s'a înfiinţat o catedră specială pentru el.

Renumele lui ajunsese până la Viena, unde era o bună şcoală de medicină şi unde, totuşi, a fost chemat să îngrijească şi să opereze personalităţi de seamă ale timpului.

Ioan Piuariu, care îşi adăugase, după înapoierea dela învăţătură, dela Viena, şi numele unguresc de Molnár, nu s'a limitat să cultive numai ştiinţa pe care o cinstea, ci a fost un luptător de seamă pentru dobândirea drepturilor poporului său.

Convins că numai obţinând un titlu de nobleţă va putea să fie în legătură mai apropiată cu împăratul din Viena, de unde aştepta toată dreptatea pentru poporul său, a cerut curţii din Viena să-i acorde titlul de nobil, ceeace i s'a şi acordat, în anul 1792. Acest prilej a fost folosit de referentul guvernului din Ardeal, care trebuia să refereze curţii asupra lui, pentru a-şi arăta toată duşmănia faţă de Piuariu, căruia nu-i putea ierta că era român, dar a cărui învăţătură n'a putut totuşi s'o nege.

In anul 1784 a fost însărcinat de comisarul Mihail Brukenthal să se ducă între moţii revoltaţi şi să determine pe Horia să reia legăturile cu guvernul.

Piuariu a fost bine primit, în comuna Valea Bradului, *de Crişan*, delegatul lui Horia să trateze cu el şi de o mulţime de 600 de oameni, toţi înarmaţi. Numele lui, de cunoscut oculist român, ajunsese până în straturile de jos, de aceea a fost ascultat de poporul răsculat, căruia i-a tălmăcit dorinţa guvernului. Apoi a încheiat un raport, scris în limba română, despre doleanţele poporului, raport pe care l-a înaintat comisarului. Răsculaţii s'au liniştit, încheind un armistiţiu de 14 zile, fapt care i-a mărit autoritatea faţă de guvern.

In timpul cât a funcţionat ca profesor la Cluj, Piuariu a desfăşurat o frumoasă activitate literară.

Acest medic român este cel dintâi din ţinuturile ardelene, care ni-a lăsat lucrări medicale scrise.

Nu ni-au rămas dela el lucrări ştiinţifice importante, de sigur nu din vina lui, ci datorită faptului că ştiinţa tămăduirei boalelor de ochi era în faşă în toate ţările Europei. Totuşi Pluariu a ştiut să se facă respectat şi iubit prin ştiinţa pe care şi-o asimilase.

Numirea lui ca profesor la Cluj, la cea mai înaltă şcoală de medicină, se da-

Ţara Bârsei, Nr. 4 pe Iulie-Aug. 1935, sub conducerea profesorului *Ax. Banciu* din Braşov, a apărut cu bogate şi interesante lucrări, semnate de credincioşii colaboratori ai revistei. Abonamentul, pentru un an, lei 260. Adresa: Braşov, strada Mureşenilor 22.

Şi ori în care casă veţi intra, întâi ziceţi: pace casei acesteia!

Şi de va fi acolo fiul păcii, se va odihnì peste dânsul pacea voastră; ear de nu, la voi se va întoarce. (Luca 10, 5, 6).

tinse averi mănăstireşti. Acestea au fost secularizate (vreo 150 la număr) încă din 1834, fără ca statul să răscumpere în schimb biserica prin asigurarea unui trai la adăpostul grijei de ziua de mâne. Situaţia a durat astfel până în 1910, când s'a întemeiat Cassa generală a bisericii (T. A. K. E.) care a strâns averea rămasă a bisericii şi mănăstirilor şi a administrat-o în senzul că prisosul venitului (după întreţinerea mănăstirilor) să se dea ca salar arhiereilor (singurii cari erau salarizaţi şi până atunci), apoi predicatorilor, profesorilor de religie în şcoalele inferioare, personalului Sf. Sinod şi al mitropoliilor (episcopiilor) şi chiar şi patriarhilor şi mitropoliilor din patriarhiile vechi greceşti.

Dar, pe deoparte, neajungând acest prisos pentru acoperirea atâtor lipsuri, pe de alta venind expropierea din 1918 şi 1920, situaţia materială a clerului s'a mai înrăutăţit. Pământul luat s'a dat pe deoparte refugiaţilor veniţi de prin Asia mică şi de aiurea, iar pe de altă parte guvernul dictatorial din 1925 l-a dat apărării aeriene spre intreprindere şi înzestrare a acestei părţi din armată. In 1927 s'a declarat însă prin lege averea bisericii ca neînstrăinabilă, iar în 18 Septemvrie 1829 primindu-se această avere dela apărarea aeriană — sigur mult micşorată — s'a întemeiat, în sfârşit (în vara anului 1930) *organizaţia de administrare a averii bisericeşti şi mănăstireşti* (O. D. E. P.). Acesta, spre deosebire de Cassa generală a clerului (T. A. K. E.) prevede asigurarea de mijloace materiale pentru cler, inventariind şi valorificând prin arenzi averea bisericii. Mănăstirile au cât trebue pentru conducerea lor, iar restul e dat în contract pe 4 ani Băncii naţionale care, fără dobânzi pentru ea, a exploatat bine această avere, făcând-o destul de mare, capitalul rămânându-i neatins. Din dobânzi se plăteşte ierarhia cu birourile, predicatorii, se ajută editarea de cărţi, se varsă anual o sumă pentru Cassa clerului de mir şi se ajută instituţiile filantropice şi sociale ale bisericii.

Organizaţia aceasta o conduce un comitet compus din preşedintele Sf. Sinod (mitropolitul Atenei) şi 2 arhierei, un consilier de stat, un advocat al ministerului de justiţie, directorul general al contabilităţii publice, unul din directorii băncii Greciei şi de reprezentantul guvernului pe lângă Sf. Sinod. Ea are şi comitete pe eparhii. Astfel s'a reuşit să se pună baze solide acestei asociaţii, care în curând se va conduce independent de Banca naţională.

Totuşi, fie din politica guvernelor, care au tot ciuntit din acest capital, chivernisindu-l pentru ele, fie şi din opoziţia multor ierarhi — clerul de mir a rămas încă pentru câtva timp iar în suspensie. E drept că acest cler e departe încă de a fi îndreptăţit când cere pentru el criteriile de salarizare, de pildă ca la noi, fiind în majoritatea lui încă fără cultură teologică. Iar solidaritatea lor, care să înfrângă politica de umilire a guvernelor încă nu există. Ziarul lor Ἱερὸς Σύνδεσμος militează de un timp încoace pentru câştigarea acestor drepturi, dar după expresia unui distins publicist bisericesc, „problema încă va rămânea suspendată, fiindcă nu s'a copt ideea despre ce valorează un preot, şi fiindcă nimeni, nici de sus, nici de jos, nu are curajul să ducă problema până la cap, lipsind şi unuia, şi altuia credinţa în idealul pe care-l reprezintă în lume o enorie ortodoxă bine condusă“ (Em. Mitilineu, în Tribuna bisericească, din 27 Ianuarie 1935).

Şi totuşi. Asociaţia preoţilor are un frumos sediu în Atena şi va milita într'una pentruca statul, — singurul după cât ştim, care şi în constituţie (art. 1) se declară ortodox, — împreună cu biserica oficială să-i facă dreptate.

(După „Ἐκκλησία“ din 11, 25 Mai a. c., „Ἐκκλησιαστικὸν Βῆμα“ din 27 Ian., 15 Februar a. c. şi Ἱερὸς Σύνδεσμος 11 Mai a. c.

Atena, Iunie 1935.

T. Bodogae

INFORMAŢIUNI

Donatori marinimoşi. Dl I. Gheorghiu cu soţia sa Maria, locuitori în Bucureşti, stabiliţi în decursul verii în Mohu, cercetează regulat sfânta biserică şi fiind buni credincioşi şi iubitori de propăşirea culturală a poporului, au făcut însemnate donaţiuni bisericii şi şcolii din Mohu. Astfel dl Gheorghiu s'a angajat să suporte cheltuelile compactării durabile a unei serii de cărţi rituale ale bisericii. A dăruit şcolii tablourile istorice ale domnitorilor români şi de istorie naturală cari împodobesc salele de cursuri ale şcolii primare, şi hărţile pentru învăţământul geografic. Soţia sa, dna Maria, originară din Mohu, s'a înscris ca membră în Reuniunea de femei şi se interesează de propăşirea acestei instituţii, pe care o sprijineşte cu exemplul său şi cu donaţii însemnate. In numele consiliului parohial din Mohu şi al cómitetului şcolar local exprim mulţumiri marinimoşilor dónatori. — Preot *Victor Slăvescu*-Mohu.

† **Pr. Nicolae Maniţiu,** paroh ortodox român în parohia Vurpăr, protopopiatul Sibiului, a adormit în Domnul în ziua de 10 Iulie 1935, în etate de 73 ani, după o activitate de 50 ani în slujba bisericii, dintre cari 11 ani de dăscălie şi 39 de preoţie. Inmormântarea rămăşiţelor pământeşti ale decedatului s'a făcut Vineri, în 12 Iulie ora 2 p. m. în cimitirul ortodox din Vurpăr. Fie-i somnul lin şi memoria binecuvântată!

La Şcoala minieră a statului, în *Baia-mare*, **se primesc ca elevi tineri, cetăţeni români,** *cari au împlinit vârsta de 17 ani* **şi cari au absolvit cursul inferior de liceu sau gimnaziu. Cererile, scrise cu mâna proprie şi provăzute cu timbre regulate, sânt a se înainta Direcţiunii şcoalei cel mai târziu** *până în 15 August* **1935. La examenul de admitere, [din Română, Aritmetică şi Geometrie] care se ţine în 26, 27 şi 28 August 1935 se vor prezenta numai tinerii cari vor fi chemaţi prin aviz separat. Prelegerile se încep în 16 Septemvrie 1935. Taxe şcolare nu sânt, sub nici un titlu. Şcoala nu are internat, elevii sânt externi.**

Corul absolvenţilor Academiei teologice „Andreiane“ din Sibiu a delectat, în seara de 6 Iule a. c., un numeros public de spectatori în sala casinoului muncitoresc din *Petroşani*. **Bucăţile executate, cântări religioase, şi cântece naţionale, au stârnit mare plăcere şi vii aplauze în mijlocul unui auditoriu iubitor de artă muzicală. Corul a fost condus de studentul teolog I. Florea.**

Obiceiurile fakirilor oprite. Guvernatorul Balbo din Cirenaica, posesiune italiană în Africa nordică, a dat de curând un decret, în care opreşte practicele fakirismului. Hotărârea a fost luată în urma rapoartelor lunare ale comisarilor provinciali şi cu avizul favorabil al ulemalelor [teologilor musulmani] cu influenţă în colónie. S'a recunoscut necesitatea de a se sfârşi cu obiceiurile existente la unele populaţiuni indigene: de a merge pe cărbuni aprinşi, a înghiţi scorpioni şi reptile şi a-şi smulge cu cleştele carnea de pe trup, în semn de pocăinţă.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 14 Iulie 1935, va predica părintele *M. Neagu*.

Baia populară din Sibiu. *In tot decursul verii, până la 1 Septemvrie, bazenul de înnot şi terenul pentru băile de soare sânt deschise şi în vremea prânzului.*

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Nr. 58—1935 (15) 1—1

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ la biserica ortodoxă română din Uioara (Ocna-Mureşului), judeţul Alba, eparhia Clujului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Renaşterea şi Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar de 2000 lei lunar dela salina din loc (acest post fiind bugetat de C. A. M. Bucureşti).

Pentru remuneraţia de mai sus, cântăreţul bisericii va fi obligat a face zilnic — înainte de masă — o slujbă uşoară la salină (afară de zilele când e slujbă la biserică).

2. Folosinţa unui jugăr de pământ arător calitatea I-ia, după moartea vechiului cantor.

3. Venitele stolare obişnuite.

Candidaţii vor înainta cererea scrisă cu mâna proprie împreună cu diploma, extras de botez şi alte eventuale acte recomandatoare oficiului parohial şi se vor prezenta în parohie pentru a cânta şi a face cunoştinţă cu poporul.

Sânt preferaţi candidaţii capabili de a forma şi conduce cor bisericesc.

Ocna-Mureşului (Uioara), la 2 Iulie 1935.

Oficiul parohial în înţelegere cu consiliul parohial.

Savu Savu, paroh.

Tinărule ţie-ţi zic, scoală-te! Indemnuri creştineşti pentru tineretul de azi. Vol. II. Ed. Librăriei Arhidiecezane, Sibiu, 1935. Pp. 112. Lei 50.

Cateheze ţinute de fostul iscusit profesor la Braşov, în scop de a sădi în sufletele tinereşti virtuţile propoveduite în învăţăturile Mântuitorului. Carte potrivită şi pentru premii şcolare.

Cereţi, dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, cartea acum apărută:

ISTORIA BISERICII şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania, — lucrare datorită distinsului scriitor şi istoric Ştefan Meteş.

Intelectualii noştri, preoţi şi mireni, precum şi bibliotecile poporale, au prilej de-a procura această preţioasă carte ce li se recomandă cu toată căldura.

Nr. 475—1935 (13) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreţ bisericesc la parohia ortodoxă-română din **Covasna,** de cl. I-a, protopopiatul Oituz, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela întâia apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Remuneraţie lunară de Lei 800 (optsute) dela epitropia bisericii. La eventuală salarizare a cântăreţilor de către stat se va întregi salarul cântăreţului ales la 800 lei. Dela candidat se cer aptitudini musicale pentru a forma şi conduce corul bisericesc. Pentru formarea şi conducerea corului cu succes se aprobă o remuneraţie în plus de 200 lei lunar.

2. Venitele stolare conform hotărârii consiliului parohial din şedinţa dela 15 Februar 1934.

3. Sesiune cantorală 3 jug. pământ arător la câmp.

4. Locuinţă în natură.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta cererile de concurs însoţite de diploma de cântăreţ dela Şcoala de cântăreţi din Sibiu, cu toate actele necesare, la oficiul parohial ortodox-român Covasna, protopopiatul Oituz, judeţul Treiscaune, având a se prezenta într'o Duminecă sau sărbătoare la sfânta biserică pentru a cânta şi a se face cunoscut de către credincioşi.

Se prefer cei cu vreo meserie sau absolvenţii şcoalei de contabili pentru bănci populare.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial al bisericii ortodoxe-române din Covasna, la 24 Martie 1935.

Ioan Rafiroiu
protopop.

Pr. **Er. Ticuşan**
preş. cons. par.

Alexe Teculescu
notar al cons. par.

(11) 3—3

Stampile din cauciuc pentru oficii, pe lângă preţuri modeste, execută Prima Fabrică Română de stampile **OCT. L. VESTEMEAN,** SIBIU, Str. Tribunei 14, Telefon 304 Aceasta fiind singura firmă românească, rog să nu comandaţi la firme străine.

Au apărut:

Cântările liturgice
pentru cor mixt, publicate de
Timotei Popovici
profesor de muzică la şcoala normală „A. Şaguna“ şi dirigintele corului mitropolitei

Ediţie nouă primenită. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. — Preţul Lei 200.

A apărut şi se poate procura dela **Librăria arhidiecezană,** Sibiu

Carte de rugăciuni

tipărită cu binecuvântarea Inalt Prea Sfinţitului Arhiepiscop şi Mitropolit **NICOLAE** al Ardealului.

Cartea de rugăciuni a apărut în două ediţii: mare şi mică.

Preţul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mare (320 pagini):

Ediţie de lux (legată în piele de capră) Lei 200·—
(legată în piele de oaie) „ 180·—
legată întreagă în pânză „ 70·—

Preţul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mică (116 pagini):

Legată întreagă în pânză Lei 40·—
Legată jumătate în pânză „ 25·—

Cartea de rugăciuni se trimite cu ramburs sau trimiţându-se preţul înainte, plus spese postale de Lei 15·—

Sanatorul dela Schitul Păltiniş

Sanatorul este deschis dela 1 Iunie până la 30 Septemvrie. Situat la 1400 metri altitudine în cea mai frumoasă regiune climaterică. Inzestrat cu tot confortul, putând rivaliza cu oricare Sanator din străinătate. Preţuri convenabile. Informaţii şi prospecte se cer dela Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 21 Iulie 1935 — Nr. 31

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 6972 Bis.

Notificare oficială

despre primirea în Academia teologică „Andreiană"

In Academia teologică „Andreiană" din Sibiu se primesc absolvenți de liceu cu bacalaureat și absolvenți cu diplomă de seminar teologic.

Cererile de primire pentru anul academic 1935/1936 se vor adresa Consiliului arhiepiscopesc până la 1 Septemvrie 1935, însoțite de următoarele documente:

1. Certificatul de naștere dela oficiul stării civile;

2. Extras din matricola botezaților;

3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic;

4. Certificatul medical despre starea sănătății dela medicul de circumscripție;

5. Alte eventuale documente recomandatoare.

Toți studenții sunt obligați a locui în internatul Academiei, unde contribuind cu suma de 8000 Lei anual, vor avea toată întreținerea.

Examenele sesiunii de toamnă (de corigență, anuale, fundamentale) încep în 18 Septemvrie 1935.

Inscrierile la Academie se vor face în zilele de 25 și 26 Septemvrie, în 27 și 28 Septemvrie studenții se vor mărturisi și cumineca. Deschiderea solemnă a anului academic se face Duminecă 29 Septemvrie, iar începerea cursurilor Luni, 30 Septemvrie, ora 8 dimineața.

Studenții cari nu se vor prezenta la timp la înscriere, vor fi considerați retrași din Academie.

Inainte de înscriere fiecare student va achita la oficiul de cassă al Consiliului arhiepiscopesc suma de Lei 3000 ca prima rată din taxa de întreținere în internat, plus Lei 200 didactru. Rata a doua de Lei 3000, și rata a treia de Lei 2000, se plătesc în prima zi de școală după vacanța Crăciunului și a sfintelor Pasti. La rectorat studenții anului I vor achita, la înscriere, taxa de Lei 925 plus Lei 1058 pentru cărți didactice; an II Lei 790 plus 1512 pentru cărți didactice; an III Lei 790 plus Lei 513 pentru cărți didactice; an IV Lei 790 plus Lei 1251 pentru cărți didactice.

Inmatricolarea se face la Rectoratul Academiei, dupăce studenții vor dovedi cu chitanțe că au achitat rata I din taxa de întreținere. *Tot la înscriere studenții anului I sunt obligați să prezinte o declarație, subscrisă și de părinți ori tutori la oficiul parohial, în care se obligă, că după absolvirea cursurilor teologice vor intra și vor servì cel puțin 5 ani în clerul arhiepiscopiei, — în caz contrar, vor restituì ajutoarele de cari vor fi beneficiat în Academie.*

Cei primiți în Academia teologică (an I) de către Consiliul arhiepiscopesc, vor fi supuși înainte de inmatricolare, în ziua de 24 Sept. a. c. ora 9 dimineața, unei vizite medicale și unui examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu. Primirea definitivă în Academie este deci în funcție de rezultatul favorabil al acestei vizite și al acestui examen.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară (obligator revereandă), precum și hainele de pat și anume: o saltea, două cearceafuri, și o plapomă sau țol cu două cearceafuri, o perină cu două fețe de perini și o învelitoare de pat.

Părinții protopopi, preoții și profesorii de religie sunt invitați a sfătuì pe tinerii buni, ieșiți din școlile secundare, ca să îmbrățișeze chemarea preoțească.

Preoția a fost slujba cea mai de cinste și mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este și astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viața unui om.

Sibiu, din ședința secției bisericești dela 15 Iulie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Idealismul umanist și pedagogia modernă

de **Dr. NICOLAE BALCA**

III

Religia idealismului filosofic

Nu e greu să observăm că idealismul concepe religia ca «o religie înăuntrul granițelor umanității», umanitatea nefiind altceva decât «cultură omenească, ca posibilitate», (Brunner, Die Grenzen der Humanität, Tübingen, 1922, p. 21—22). Religia idealismului filosofic este o credință în care Eul omului ia locul lui Dumnezeu. Se poate face dovada, în mod foarte evident chiar, că pedagogia și școala ultimului secol, însuflețite de patosul acestei credințe, a făcut luciferica încercare de a clădi lumea și tot universul numai pe Eul omului. Căci pentru idealistul modern a educa, a forma acest Eu, însemnează a pune pe copil în fața unei oglinzi în care el să nu se vadă decât pe sine, mărit în proporții uriașe. El neagă legăturile primordiale ale omului cu Dumnezeu și cu semenii săi, și urmarea firească a acestei educații a fost înstrăinarea vieții de obârșia ei reală, de dragul unei construcții iluzioniste, (vezi Forsthoff, Das Ende der humanistischen Ilusion, Berlin, 1934). Că și pedagogia idealistă vorbește despre importanța religiei în școală și educație, nu trebue să ne inducă în eroare; căci, pentru ea, această importanță își are justificarea numai în faptul că rcligia este înglobată în acel «System der Bildung», numai întrucât ea fiind un bun cultural nu trebue să lipsească dintre celelalte creații ale spiritului omenesc, ci și ea are dreptul la un colțișor în programul materiilor de învățământ, (vezi în această privință interesanta carte a lui Theodor Litt, Religion und Kultur, Leipzig, 1931).

Atât școala, cât și pedagogia modernă se află într'o stare haotică, — ca o consecință a tendinței și a năzuinței idealismului umanist de a diminua sau înlătura cu totul influența educativă a evangheliei și autoritatea ei din școală, aceasta, pentru a asigura omului, Eului omcnesc, libertatea absolută. Și în locul religiei creștine, care este revelația unui Dumnezeu transcendent în minunea cea mare a încarnării și a învierii Lui pentru a mântuì, prin dragostea Lui cea nemărginită, pe om din cătușele păcatului, — idealismul încearcă să pună o religie filosofică imanentistă fundamentată pe o morală rațională, (această încercare o face și G. G. Antonescu în a sa «Pedagogie generală» atunci când vorbește despre educația religioasă făcând apoteoza unui «creștinism filosofic», — imanentismul idealist nu este altceva decât un asemenea creștinism, născut din interpretarea filosofică a evangheliei lui Ioan — și negând cultului și lucrului haric al bisericii ori ce importanță educativă). Dar negarea supranaturalului, negarea autorității Aceluia care a creiat și a zidit pe om, așezând, prin Fiul Lui, înăuntrul acestui veac, Biserica Lui cea nebiruită și sfântă, pentru a fi acestui om lumină veșnică în lupta împotriva păcatului, a avut pentru școală și pentru creșterea generațiilor timpului nostru urmări destul de funeste. Fructul acestor încercări este haosul ideologic în care se sbate școala modernă.

Realismul evangheliei creștine dădea vieții un sens adânc, pe care numai Adevărul îl poate da, iar școalei și educației el îi dădea un un temei, care se găsea dincolo de vicisitudinile timpului. Școala modernă a perdut complet acest fundament, căci pentru ea religia a devenit prea simplă «materie de învățământ», asigurându-i-se existența prin cele câteva ore din program. Prin degradarea religiei creștine la rolul de disciplină instructivă, i s'a luat însă școalei și educației ceeace făcea unitatea și sensul ei ultim. De aceea, anticipând, putem spune că gasirea unei ieșiri din haosul în care se găsește astăzi școala, depinde în mare măsură de felul în care se va deslega problema religiei în școală și în educație.

Altă școală

Numai o școală așezată pe temeiurile realismului *evanghelic creștin* poate să redea educației sensul ei adevărat, pentrucă numai religia poate da lucrului educativ care se face în școală o țintă și un scop unic: recâștigarea existenței paradisiace. Religia se referă la legătura dintre om și Dumnezeu, dintre Creator și creatură. Evanghelia este chemarea prin care Dumnezeu se adresează omului, pentruca acesta să se hotărască pentru existența paradisiacă, pentru refacerea comunității originare cu Creatorul său, să sau se cufunde în abisul neantului și al non-existenței, (pentru noi omul a fost existent, în adevăratul sens al cuvântului, numai înainte de a cădea în păcat. După căderea în păcat el și-a perdut această stare, nu total însă, devenind «existent non-existent». Și noi facem această deosebire, pentru a evidenția eroarea idealismului, care vede existența adevărată a omului în idealizarea absolută a obiectului prin subiect, a lumii sprin spirit cât și a filosofiei existențiale heideggeriene după care această existență constă în «Inder-welt-sein des Menschen»). Și evanghelia privește ca atare omul întreg: ea atinge pe om până în cele mai tăinuite adâncuri ale ființii lui, aruncându-l până la originile ultime ale realității vieții, până la punctul unde problema existenții adevărate se pune cu tot tragicul ei. De aceea religia creștină nu poate fi rezultatul realizării ideii religioase în lume, ca bun cultural; ea nu poate fi nici rezultatul năzuințelor pedagogice, ca obiect de învățământ, — și deci învățată așa cum se învață morala filosofică, chimia, latina sau botanica, — ci ea se află dincolo de orce lucru sistematic educativ ca temei și fundament, nu numai al acestuia, ci al vieții însăși. De aceea preocuparea acelora, pe ai căror umeri apasă răspunderea nespus de grea a creșterii și a educației generațiilor tinere, nu trebue să se mărginească la pretenția de a asigura religiei un colțișor în împărăția școalei, ci să lupte **pentru fundamentarea întregului lucru educativ pe religie.**

Religia nu este un domeniu aparte al educației, căci ea dă vieții sensul fără de care ar lipsì acesteia caracterul adevărului, și deci educația, care nu este altceva decât o funcțiune a vieții, trebue să fie privită sub aspectul religiei, sau mai concret, ea trebue privită sub unghiul adevărului veșnic revelat în evanghelie.

O contribuție oozitivă, pentruca școala și educația să poată ieși din impasul în cară se găsește, nu poate fi adusă decât de o pedagogie care să se fundamenteze pe antropologia *creștină*, care să vadă pe om în reali-

tatea lui adevărată şi să pună cu toată seriozitatea problema tragicului pe care păcatul l-a născut în lume şi în viaţa omului.

Asemenea pedagogie, care să aibă drept temei *realismul evanghelic creştin* şi al cărei scop să fie mântuirea omului şi realizarea comunităţii primordiale dintre om şi Dumnezeu, este singura posibilitate care mai rămâne de a ocoli prăpastia care ameninţă să înghită spiritualitatea omului acestui veac de apocalipsă.

Lupta pentru desiluzionarea pedagogiei şi a educaţiei a început. Un Gogarten, (vestit profesor de teologie protestantă la universitatea din Breslau. Vezi Dr. Nicolae Balca, Die Bedeutung Gogartens und seines Kreises für die Pädagogik der Gegenwart, Weimar 1934), un Peter Petersen, (profesor de pedagogie la universitatea din Iena), un E. Krick, profesor de pedagogie la academia pedagogică din Krankfurt pe Mein), şi M. von Tiling, (preşedinta femeilor creştine protestante din Germania. Ea este reprezentanta unui realism pedagogic care se fundamentează pe ideile teologice ale lui Luther şi ale lui Gogarten. Vezi M. von Tiling, Grundlagen pädagogischen Denkens, Stuttgart 1932 şi revista «Schule und Ewangelium, Steinkopf Stuttgart) au declarat războiu idealismului umanist care încercase să construească un nou turn al Babilonului, pentru a aşeza pe om în locul lui Dumnezeu. Aceşti pedagogi opun concepţiei idealiste-umaniste şi neo-idealiste un realism care se apropie de realismul evangheliei. Antropologiei idealiste, care făcea din Eul omenesc autoritatea cea mai supremă şi centrul lumii, aceştia îi opun o antropologie care vede în om *o creatură a lui Dumnezeu*, a cărui realitate nu mai este înţeleasă ca personalitate autonomă, «ci ca responsabilitate în faţa lui Dumnezeu şi a semenilor săi». Titanismului pedagogiei idealiste, care vede în om o mărime „*an-sich*", «*und-für-sich*» cu proporţii cosmice, realismul îi opune o pedagogie care vorbeşte iarăşi despre om ca fiind «*vom andern her*»,— dela care acesta îşi primeşte existenţa şi mântuirea.

Nr. 7116.

Notificare oficială

Luni, 22 Iulie 1935, fiind ziua onomastică a M. Sale Regina Maria, în toate bisericile din arhiepiscopie se va face un Te-Deum la ora 11.

Consiliul arhiepiscopesc

Infrăţire de partide

— Programul. — Jurământul. — Cătră Suveran. —

Intemeerea anunţată a partidului *Naţional-Creştin*, prin contopirea dintre Liga Apărării Naţionale Creştine (L. A. N. C.) şi partidul Naţional-Agrar, s'a făcut cu deosebit fast la Iaşi în 14 Iulie 1935, în asistenţa miilor de cetăţeni ai celor două organizaţii. Săteni din toate judeţele moldovene, fruntaşi politici şi organizaţiile tineretului au salutat cu mare însufleţire constituirea Partidului Naţional-Creştin.

Programul acestui partid de sub conducerea dlui *A. C. Cuza* ca preşedinte suprem, şi a dlui *Octavian Goga* ca preşedinte, expune ideile de căpetenie ale înfrăţirii, pe care partidul să angajează a le îndeplini. Aceste idei privesc: *ordinea spirituală*, ordinea monarhică, ordinea constituţională, politică, socială, culturală, economică, financiară şi a politicei externe.

In ordinea spirituală, pusă în şirul dintâi, programul conţine următoarele:

Spre deosebire de concepţia liberală şi de materialismul marxist, vrem la baza statului român principiul spiritual al creştinismului şi în consecinţă considerăm Biserica naţională suprema reprezentanţă a acestei forţe generatoare de viaţă morală. Sântem convinşi că societatea românească nu se poate smulge din desagregarea haotică de astăzi, care dă naştere tuturor rătăcirilor şi tuturor ticăloşiilor politice, decât impunând spiritului public ordinea morală întemeiată pe doctrina creştină. Vrem să reintegrăm Biserica noastră în misiunea ei permanentă, creiatoare şi purificatoare. Vrem deci, o preoţime luptătoare încadrată în organizaţia de stat, conform tradiţiilor româneşti şi cerinţelor etice ale unei noui aşezări naţionale.

*

In catedrala mitropolitană, după săvârşirea sfintei slujbe, dnii A. C. Cuza şi Oct. Goga au rostit, pe rând, jurământul următor:

«Ridicându-mi cu smerenie cugetul către Dumnezeu, şi cu credinţă în Hristos, în Rege şi în Naţiune, jur în faţa altarului că voi păstra şi îndeplini în toată întregimea literei şi spiritului său programul cuprins în actul de constituire a partidului naţional-creştin, înfiinţat de noi astăzi pentru realizarea idealului naţional românesc: România a românilor.

Jur. Aşa să-mi ajute Dumnezeu. Amin. —

Părintele prof. *Valeriu Jordăchescu*, — care împreună cu părintele profesor Mihălcescu în fruntea unui sobor de preoţi, a oficiat serviciul religios, — a spus că *«cele 2 grupări politice de însemnătatea celor ce s'au contopit în partidul naţional-creştin, sânt în faţa altarului şi cu cutremur de conştiinţă se leagă în faţa lui Dumnezeu să încerce a conduce poporul pe căile indicate de Dumnezeu şi natură, credinţă şi respect de naţie.*

In momentul când grupări politice vestejesc conştiinţa creştină, s'au găsit doi conducători cari vor să reînvie viaţa noastră naţională şi politică.

Biserica creştină nu are nici dreptul, nici obligaţia de a conduce, dar are dreptul politic să ceară conducătorilor să creieze conştiinţe creştine». —

In aceeaş zi s'a trimis dela Iaşi Suveranului la Sinaia următoare telegramă:

M. SALE REGELUI

SINAIA

Intemeiând astăzi partidul Naţional-Creştin prin contopirea dintre Liga apărării naţionale creştine şi partidul Naţional-Agrar, după jurământul îndeplinit înaintea altarului Sfintei mitropolii a Moldovei, unde am făgăduit să rămânem credincioşi lui Hristos, Regelui şi Naţiunei române, în această clipă solemnă când am pecetluit unirea noastră pentru binele ţării, rugăm pe Maiestatea Voastră să primească expresiunea întregului nostru devotament, care stă neclintit de pază la picioarele Tronului.

Partidul Naţional-Creştin, luptând pentru realizarea idealului naţional românesc: „România a Românilor", îşi închină toate puterile sale sufleteşti pentru întărirea statului român şi pentru izbânda deplină a ideii naţionale. Văzând în regalitate suprema pavăză a existenţei noastre de stat, ne legăm acum ca şi în trecut să apărăm cu toată râvna prestigiul Coroanei şi să păzim de orce atingere strălucirea Dinastiei româneşti.

A. C. Cuza, Octavian Goga.

*

L. A. N. C. şi partidul naţional-agrar s'au contopit într'o unitate având *principiul naţional*, cu toate consecinţele sale, *la baza ideologiei lor.* Ca România să fie salvată de relele ce o ameninţă, «*trebue să se închege într'o singură taberă rândurile forţelor politice din ţară*», cari au aceeaş bază, a principiului naţional; — aceasta se cere în actul de constituire a partidului. —

Prin asemenea grupe, de puteri şi energii creatoare, se reduce numărul de prisos al partidelor noastre politice şi se asigură propăşirea şi prosperitatea ţării, luându-se, drept bază a regenerării neamului, ideea *creştină* şi ideea *naţională*.

Sfinţire de biserică

— Mare praznic în oraşul Mediaş —

Duminecă, în 28 Iulie 1935, se va face sfinţirea bisericii noastre din **Mediaşul** *de pe Târnave.*

I. P. Sfinţitul Mitropolit **Nicolae** *al Ardealului, în fruntea unui mare sobor de preoţi, va face slujba târnosirii acestei măreţe opere, care a fost începută în anul Domnului 1929.*

Lucrat după planurile iscusitului arhitect **G. Liteanu** *din Bucureşti, şi pictat în stil bizantin de nu mai puţin iscusit pictor,* **G. Belizarie** *din Piteşti, noul lăcaş de închinare a costat peste şase milioane de Lei, adunaţi din mărinimia celor cu dare de mână şi din sudoarea celor ce şi-au oferit cu dragoste obolul pentru această biserică ortodoxă, ale cărei clopote cheamă astăzi cu bucurie credincioşii la marele praznic al târnosirii.*

Nr. 6908—1935.

Notificare oficială

Se aduce la cunoştinţa Preacucernicilor protopopi şi preoţi, că cererile de subscriere la împrumutul de consolidare, tranşa a doua, pentru salariile neplătite din anii 1931 şi 1932, le face Oficiul cassei arhidiecezane.

Consiliul arhiepiscopesc

Alegerea Patriarhului de Ierusalim. — Monitorul oficial al cârmuirii Palestinei a publicat de curând legea cea nouă referitoare la raporturile Patriarhiei ort. a Ierusalimului cu puterea civilă. Prin această lege se trec în seama comisarului englez drepturile de odinioară ale Sultanului.

Sinodul electoral prevăzut în vechea lege se compunea din membrii ordului Sf. Gheorghe dela Sf. mormânt şi din Episcopii Palestinei. La aceştia se mai adaugă un număr de preoţi căsătoriţi ca reprezentanţi ai poporului.

S'a abrogat condiţia din Vechiul Statut ca viitorul patriarh să fie cetăţean Otoman şi să fi avut zece ani succesiv slujba de mitropolit.

Tratativele pentru modificarea Statutului au dăinuit multă vreme. O modificare radicală nu s'a putut face din motivul că fiind scaunul patriarhal vacant, schimbările radicale ar fi atinse de nulitate nefiind aduse cu aprobarea unui patriarh.

Se crede că actualul mitropolit al Atenei va fi ales patriarh la Ierusalim, unde a făcut parte în tinereţe din călugării Sfântului Mormânt.

Alegerea se va face la toamnă.

FOIŞOARA

Milostenia şi darul

Fapta prin care se arată iubirea creştină este şi milostenia.

Prin ea cel gol este îmbrăcat, cel flămând săturat, cel însetat adăpat, — în general cel lipsit şi neputincios este ajutat, iar bogatul ascultă şi împlineşte marea poruncă a lui Isus Hristos:

„Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi", (Matei 22, 38).

Pentru arătarea dragostei faţă de aproapele, sânt însă şi alte mijloace şi fapte.

Un sfat, o îndrumare, încurajare sau mângâere dată unui nenorocit, unui duşman chiar, îi este adeseori de mai mare folos decât dacă i-am fi dat avuţia noastră.

Dar sânt împrejurări când cuvintele noastre nu pot aduce roade, cu toate că sânt isvorâte din credinţă şi dragoste curată. Dacă vine în casa noastră b. o. un om flămând sau aproape gol şi noi încercăm a-l mângâea numai cu vorba, e zadarnic, — lui îi lipseşte altceva. Dacă cu fapta nu-l ajutăm, n'am făcut nimic.

Dragostea faţă de cel sărac, începe cu ajutorul material, pe urmă vin sfaturile şi mângâerea.

Darul se poate face ori cui cu anumit scop; pe când milostenia se face celui lipsit, cu gândul de a-l scăpa din necaz din care altfel nu poate ieşi, şi a-l face să se gândească la Dumnezeu, care-i trimite ajutor prin mânile noastre. Şi cel ce face dar, şi cel ce face milostenie urmăresc un folos sau o nădejde în viitor, pe când folosul celui ce face milostenie vine mai târziu când — Dumnezeu îl va răsplăti: Fericiţi sânt cei milostivi, că aceia se vor miluì, (Mat. 5, 7).

Scopul milosteniei este creştin spiritual, al darului de multeori duce la contradicţie cu dreptatea creştină.

Când vezi în ziua de astăzi mulţimea oamenilor creştini avuţi, te gândeşti că lor nici nu le trece prin gând a face milostenie, sau a se gândì cum îşi întrebuinţează avutul de care depinde abundenţa sau sărăcia lor.

De multeori vedem în zilele noastre, că ceice ajută sub formă de dar, se gândesc numai decât la răsplată. Un înţelept zicea însă pe patul de moarte:

«Banii pe cari i-am cheltuit, s'au risipit; pe ceice i-am păstrat, nu-i mai am; dar banii şi averea cu care am ajutat şi am făcut milostenie, îi mai am şi acum».

Şi-i va avea în veşnicie. —

In viaţa sfinţilor se făceau numai milostenii, cu un tezaur bogat de credinţă şi fapte bune. Sfinţii nu se gândeau *cât* să dea; căci „mărimea milosteniei nu se judecă după mulţimea darurilor, ci după osârdia dăruitorului" (sfântul Ioan Gură de Aur „Impărţire de Grâu", cuv. 37).

Dar şi atunci cel mai mulţi oameni milostivi erau din tagma celor săraci. Bogăţia de multeori împietreşte inima şi face pe om să nu-şi aducă aminte de Dumnezeu şi să nu vadă pe omul nevoiaş.

Cu toate acestea câte fapte de milostenie nu le răsplăteşte Dumnezeu în această viaţă! Sfântul Luca din Elada odată mergea spre câmp să semene, iar nişte săraci îi eşiră în cale cerându-i milă. Neavând ce să le dea a împărţit toată sămânţa lor întorcându-se acasă. In schimb la secerat Dumnezeu i-a întors milostenia în măsură înzecită.

Acest rod al dragostei, ce-l definim „milostenie" îl au nu numai oamenii mari, ci şi copiii. Sfântul Onufrie, crescut de mic în mănăstire, odată a fost văzut că din porţia lui de mâncare ducea fiului din braţele Fecioarei Maria pictat pe uşa bisericii. Intr'o zi nu i s'a dat mâncare, spre a vedea ce o să facă. Plângând s'a dus atunci la copil şi i-a zis: „Eu când am avut ţi-am dat, dă-mi şi tu acum!"

Şi spre mirarea tuturor Copilul Isus îi întinse micului Onufrie o pâne caldă.

Mântuitorul lumii, Isus Hristos zice: „Nu vă adunaţi comori pe pământ unde molia şi rugina le strică şi unde furii le desgroapă şi le fură, ci vă adunaţi comori în ceruri unde nici molia, nici rugina nu le strică şi unde furi nu le desgroapă, nici nu le fură" (Mat. 6, 19 şi 20).

Pr. Victor Iacob

Biserica şi lumea*

III

In conştiinţa bisericii se ciocnesc două principii: principiul vechi elenist, aristotelic, al formei ce limitează, al actualizării împlinite; şi principiul creştin, mistic, capabil totdeauna de noui actualizări creiatoare. Nu trebue uitat că actualizarea bisericii în istorie relevă reacţiuni ale naturii umane, anumite limite conştiinţei mobile şi dinamice ale orientării spirituale a omului.

Biserica văzută nu este decât o actualizare parţială a bisericii nevăzute, nu este decât o formă incompletă a substanţei sale, a vieţii omeneşti, şi a lumii. Biserica nu se manifestă şi nu se arată în toată plenitudinea ei fiinţială, şi nu-şi rea-

A se vedea Nrii 25 şi 29.

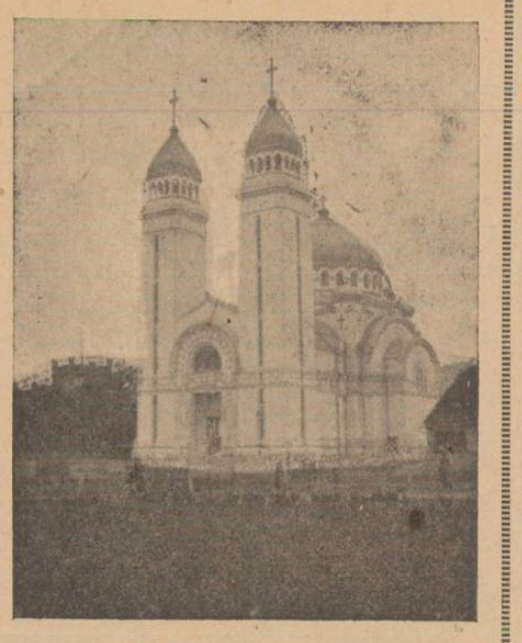

Catedrala ortodoxă română din Mediaş, care va fi sfinţită Duminecă în 28 Iulie 1935

„Oastea Domnului“ şi credincioşii

Ce însemnează, în viaţa actuală a poporului, asociaţia religioasă *Oastea Domnului* şi alte societăţi la fel, — bănuite mai mult sau mai puţin că ar călca strâmb şi că s'ar abate dela linia de credinţă şi disciplină ortodoxă, — se constată în câteva scurte şi luminoase rânduri, apărute zilele acestea într'un mare ziar, care poartă deosebit interes problemelor religioase.

Spicuim, din acele constatări, următoarele :

Intr'adevăr aceste asociaţii religioase au ceva nou. E o viaţă creştină, mai intensă. Este o renaştere spirituală ce le porunceşte o mai severă împlinire a datoriilor religioase şi a unor precepte morale. In raport cu viaţa de obşte a tuturor creştinilor ortodocşi este într'adevăr o „deviere“ (o abatere) dela pasivitate şi păcat, către o viaţă creştină lucrătoare, misionară, plină de dragoste şi sinceritate. E atâta sinceritate şi atâta dragoste de adevăr în aceste suflete ce doresc o renaştere lăuntrică, încât este o impietate de a le pune la îndoială buna lor intenţie.

„Devierea“ aceasta nu este spre pericol, ci spre întărirea bisericii noastre. Membrii lor devin creştini conştiincioşi, încep să cunoască sfânta Scriptură şi comorile de învăţătură ortodoxă.

Asociaţiile religioase sânt puternice arene de luptă contra sectelor. Acolo unde secta se iveşte, acolo unde s'a înfiripat, naşterea unei asociaţii religioase ortodoxe, este o mare binefacere. In comunele pline de sectanţi, unde preotul a ştiut să-şi adune împrejur aceste suflete vrednice şi să le pregătească de luptă, preotul nu s'a mai simţit singur şi biruinţa a trecut de partea bisericii creştine ortodoxe.

Asociaţiile religioase nu constitue nici un pericol pentru biserică, dacă biserica înţelege să le patroneze, iar slujitorii săi să fie capii acestor asociaţii. Preotul să stea în mijlocul asociaţiei, să dea pildă de viaţă curată, dragoste şi mult tact.

Asociaţiile religioase sânt de mare folos pentru biserică, dacă biserica le va supraveghea şi dacă preoţii înţeleg să le fie conducători efectivi, arătând prin pilda vieţii lor şi lupta misionară ce trebue să ducă, că şi ei fac parte din ceata vrednicilor creştini cari doresc să trăească o adevărată viaţa creştină.

Pericol, adevărat pericol va fi, când nu se vor împlini aceste condiţiuni.

Probleme-Recensii-Comentarii

Apostrofa unui teolog, de Pr. *Ilie I. Imbrescu*, fost preşedinte al Centrului studenţesc Cernăuţi, Bucureşti, Tip. Copuzeanu, 1935. — O broşură de 64 pp.

Autorul, urmărind mântuirea celor ce-l citesc, şi desconsiderând câştigul material şi gloria deşartă, înfăţişează cititorilor câteva scrieri în legătură cu desvoltarea activităţii şi a tradiţiei creştine strămoşeşti, a conştiinţei şi solidarităţii naţionale, între studenţii români creştini. In locul comunismului şi a mişcări *spre stânga*, ce vrea să ia locul ordinei, noi avem să recunoaştem forma de comunitate în unitatea de credinţă şi de iubire *în Hristos*, „adevărata cultură şi civilizaţie fiind cea descoperită de Dumnezeu-Omul şi de aleşii Lui. In slujba viitorului românesc, strângându-ne rândurile... *spre dreapta*, ne supunem luminii pe care ni-o dă harul Duhului Sfânt“...

Misionarul eparhial al Tomisului, gânduri după un an de încercări, de Pr. *Ilie I. Imbrescu*, 1935. Tip. „Gutenberg“ Bazargic. Broşură de 30 pp. Se împarte graţuit.

Păr. Ilie I. Imbrescu, încredinţat de către P. Sfinţitul Episcop Gherontie cu serviciul de „misionar eparhial“ al Tomisului, ne împărtăşeşte gândurile „pe care Bunul Dumnezeu i le-a sămănat şi rodit în suflet“ şi, depăşind cadrele oficiale de „raport anual“, aduce la cunoştinţa clerului din Eparhie tot ceeace dorinţa de mai bine l-a îndemnat să cugete, călăuzit de harul cerut dela Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Hristos.

Reese din această publicaţie felul cum poate fi remediat *sectarismul*. In acest scop se dau preţioase instrucţii, care pot slujì de orientare şì în alte eparhii.

Broşura se termină cu un *adaus* despre: *Biserica Neamului şi Statul oficial în faţa diferitelor «curente» subversive»*, adaus publicat ca articol în revista eparhială *Tomis* Nr. 12, din Decemvrie 1934.

*

Biserică şi stat. — In vechime formarea unui stat omogen era condiţionată de unitatea de vederi în chestii de *credinţă* a popoarelor care aparţineau aceluiaş stat.

Istoria ne spune că plaiurile ţării noastre au fost locuite de *creştini* şì în cea dintâi formaţiune a statului român. Ne mai spune, că dealungul vremurilor *biserica noastră ortodoxă* a fost scutul şi păstrătoarea limbii şi a sufletului românesc. Ea a participat temeinic la munca pentru ridicarea şi unirea neamului, supus grelelor încercări ale soartei.

De aceea, se poate afirma că biserica strămoşească va însemna *căderea*, sau *ridicarea* poporului, aşa cum ne vom alipì sau nu cu sufletul de această biserică.

Zilnic vedem cum unii fii ai neamului nostru nu mai sânt pătrunşi de duhul creştinesc al bisericii în care au primit botezul, — lăsându-se seduşi de ademenirile străinilor, cari caută să slăbească întâi credinţa în popor, ca după aceea să urmeze slăbirea dragostei de patrie şi neam...

Şi nu putem în deajuns să ne mirăm de indulgenţa acelora cari, în 17 ani de stăpânire românească, au dat voie asociaţiilor străine şi diferitelor secte să-şi facă cuibul într'un stat naţional creştin, cum este ţara noastră.

Ni se va răspunde că conducătorii marilor state aliate au cerut guvernelor ţării româneşti să voteze legea pentru libertatea cultelor religioase, care se practică în ţările lor, căci altfel nu se obţin împrumuturile cerute de guvernele noastre... şi lumea de pe acolo s'ar putea supăra...

Va să zică de dragul împrumuturilor şi că să nu „supărăm“ pe cei mari, trebue să lăsăm să intre în ţara noastră microbii învăţăturilor anticreştine...

Dar într'un stat *naţional creştin*, cu asemenea metode de guvernare, nu se mai pot susţinea interesele naţiunii creştine.

Intrebăm, prin urmare, dacă n'a sosit vremea să reacţionăm, pentru a salva ceeace este de salvat din patrimoniul neamului nostru?

Strămoşii noştri, în vremuri grele se adunau în bisericuţele lor de lemn; — aşa să ne strângem creştinii adevăraţi, şi să înălţăm rugăciuni la altarele bisericilor noastre, luând hotărârea să facem zid de apărare în jurul moştenirii lăsate de înaintaşii noştri.

Ear jertfa eroilor căzuţi în războiul desrobirii să ne fie spre pildă: acei viteji ai neamului s'au jertfit în bună credinţă că vom apăra legea şi ţara de duşmanii legii şi ai neamului românesc.

Cerem dar ca ţara românească să fie stăpânită de oameni conduşi de duh *creştinesc şi naţional:* atunci putem nădăjdui o îndreptare spre mai bine; alt fel — nu.

Prot. *I. Crăciun*

*

Conferinţa preoţimii ortodoxe române din tractul Orăştie, în adunarea sa dela 7 Iunie 1935, luând în cercetare situaţia materială ce i s'a creiat prin noile amputări făcute în salarul său, şi mai ales urmările deprimante morale ce izvoresc din atâtea reduceri, — a hotărât, că:

1. Se alătură la protestul ridicat de preoţimea din celelalte conferinţe preoţeşti,* cerând stăruitor guvernului, *să repare cât mai urgent nedreptăţile ce s'au făcut preoţimei prin măsurile mai noi luate faţă de ea, şi să înlăture, din noul proiect, pe cele ce i se mai pregătesc;*

1. In deosebi cerem cu tărie, că, de oarece noua lege de salarizare priveşte aşa de aproape viaţa şi posibilitatea unei munci paşnice şi rodnice a preoţimii, — *acea lege să nu fie adusă fără a se asculta în prealabil părerea competentă a Capilor bisericeşti, a sfetnicilor şi a Adunărilor eparhiale.* Guvernul să ceară, după aceasta:

3. *Convocarea Congresului naţional-bisericesc al bisericii ortodoxe,* ca organul suprem de organizare a vieţii bisericeşti *să-şi spună şi el cuvântul său, — de care apoi să se ţină seamă.*

Numai după ascultarea cuvântului acestor corporaţiuni legale şi competente, — care ele cunosc mai bine nevoile preoţimii, dacă e, ca ea să-şi poată îndeplini în chip cât mai ideal misiunea sa şi duhovnicească, şi patriotică, şi naţională, în sânul poporului, pentru binele patriei iubite, — *numai după ascultarea acestor rostiri competente, să se fixeze definitiv textul legii noi de salarizare a preoţimii.*

*

* *Moţiuni*, de cuprins analog, am primit dela *multe din protopopiatele* Mitropoliei noastre. *Red.*

---

lizează toate posibilităţile ce le cuprinde în sine. Actualizarea, încarnarea şi înflorirea sa în mod desăvârşit, va însemna transfigurarea cosmosului, venirea unei lumi nouă, instaurarea împărăţiei lui Dumnezeu. Lăuntricul cuprinde mult mai mari comori duhovniceşti, decât ceace este în afară.

Catolicii fac distincţie între „sufletul“ şi „corpul“ bisericii. Sufletul este mult mai vast decât corpul. Toţi aceia, a căror voinţă este orientată spre Dumnezeu, aparţin divinului, chiar dacă conştiinţa lor nu e încreştinată şi nu iau parte la viaţa încarnată şi vizibilă a bisericii. Din corpul bisericii fac parte ceice iau parte la sfintele taine şi sânt subordonaţi ierarhiei sale. Această doctrină este o corecţiune făcută conceptiei catolice despre biserică, ce condamnă majoritatea omenirii la afurisenie. Această învăţătură trebue să facă oamenii să recunoască faptul, că sfera bisericii, în stare de potenţialitate, este mult mai largă şi mai bogată decât sfera bisericii actualizate.

Asupra acestei chestiuni sânt două păreri; una recunoaşte că absolutul şi nemărginitul pătrund în relativ şi mărginit, sfinţindu-l, creind o atmosferă de sfinţenie mărginită; şi alta ce admite că mărginitul şi relativul aspiră spre absolut, spre nemărginit producând o mişcare creiatoare. Prima opiniune este în mod exclusiv conservatrice şi sacramentală; a doua este creiatrice şi profetică. Plenitudinea creştinismului le posedă în sine pe amândouă.

Incarnaţiunea este simbolizare: biserica văzută este simbolizarea bisericii nevăzute; ierarhia pământească e simbolizarea ierarhiei cereşti. Dar simbolul presupune în mod necesar „infinitatea“ situată dincolo de el. Biserica actualizată şi încarnată în istorie, nu constitue realizarea întregei profunzimi insondabile, şi a plenitudinei ei; căci infinitatea ei rămâne dincolo de aceasta. Este imposibil a cuprinde infinitul în finit. Din acest adevăr rezultă că realismul simbolic se deosebeşte de realismul naiv.

Biserica este trupul lui Hristos ce cuprinde infinitul vieţii cosmice, deoarece el însuşi este cosmic. Tainele şi dogmele bisericii sânt expresia văzută a vieţii mistice a trupului cosmic al lui Hristos. Totuşi dogmele despre care am amintit mai sus, nu sânt decât „formule simbolice“ ale adevărurilor experienţei spirituale, ale atingerilor esenţiale ale omului cu Dumnezeu şi cu Hristos. Tainele nu sânt decât „momente principale“ şi văzute în care se concentrează evenimentele theurgice ce se săvârşesc în viaţa cosmică. Hristos, Fiul lui Dumnezeu, este veşnic crucificat în cosmos şi sacrificiul său euharistic ni se îmbie veşnic.

Biserica este singura care ne conduce spre aceste mistere ale vieţii divine, însă ele rămân nepătrunse de raţionalismul şi spiritul juridic.

Prin natura ei, biserica este bilaterală; nu se poate examina dintr'un punct de vedere monofizist. Ea nu are numai o origine divină, ci deasemenea are şi origine cosmică; ea poartă nu numai semnătura lui Dumnezeu, ci şi pecetea lumii. Biserica este Dumnezeu-lumea, Dumnezeu-umanitatea.

La temelia cosmică şi pământească a bisericii trebue să stea curăţenia spirituală, nevinovăţia, castitatea de bunăvoie în viaţa cosmică, în lume. Dacă n'ar fi existat această curăţenie şi castitate consimţite de bunăvoie, atunci întruparea şi naşterea lui Dumnezeu, venirea Fiului pe pământ, ar fi fost imposibilă. Nu ar fi existat acea „putere“ capabilă de a primi pe Dumnezeu în ea, şi de a-l aduce în lume. Venirea lui Dumnezeu în lume nu putea rezulta dintr'o constrângere exercitată asupra lumii, din afară. Lumea însăşi trebuia să se deschidă, să se pregătească pentru naşterea Fiului, cu un cuvânt: trebuia să creieze o natură suficient de curată şi castă, spre a primi pe Dumnezeu în ea. Fecioara Maria este acea natură a lumii, îndumnezeirea ei naturală, care constitue temelia cosmică a bisericii. Biserica se întemeiază nu numai pe Hristos şi graţia divină, ci la fel pe Fecioara Maria, mama lui Dumnezeu, sufletul cosmosului care a ajuns la curăţenia şi castitatea desăvârşită, zămislind prin duh, şi nu prin natura păcătoasă. Lumea şi umanitatea, în Fecioara Maria a ajuns la îndumnezeire în mod liber, nu printr'o acţiune de graţie particulară care le-ar fi curăţit de păcatul strămoşesc — după cum învaţă dogma catolică despre „Concepţia imaculata“, ci prin înţelepciunea liberă a creiaturii însuşi. Printr'un act al voinţei sale atotputernice, Dumnezeu putea face pe toţi oamenii curaţi şi caşti. Dar el doreşte libera consimţire a castităţii, a integralităţii naturii omeneşti care n'a atins o stare absolută decât în Fecioara Maria. In ea, lumea şi umanitatea au răspuns chemării divine.

Biserica are o natură unică şi ecumenică, nu numai prin elementul ei divin, ci, şi prin elelementul ei cosmic şi uman. Fecioara Maria este „sufletul cosmic feminin“ al lumii.

Act de mulţumire. Consiliul parohial ortodox român parohia *Zlaşti*, prot. Hunedoara, aduce recunoscătoare mulţumire mult generosului domn *Constantin Bursan*, deputat de Hunedoara, — pentru donaţiunea de 5000 lei (cinci mii lei), oferită bisericii ortodoxe rom. Zlaşti. Pr. *Leontin Ungur.*

La sfârşit de an şcolar. — Incheerea anului şcolar 1934—935, la liceul nostru ortodox român din *Brad*, s'a făcut în 23 Iunie 1935. După serviciul divin, la care au participat elevii conduşi de corpul profesoral, a urmat concertul dat de corul elevilor în sala festiva a liceului.

Melodia impresionantă a cântărilor religioase cu care s'a deschis concertul, urmată de cântările însufleţite naţionale, a fost primită cu lungi aclamări din partea numeroasei asistenţe.

A urmat *raportul* directorului, despre activitatea şcolară desfăşurată în anul şcolar trecut. Resultatele progresului în studii, după clasificaţiunile din Iunie, sânt nu numai mulţumitoare, dar şi superioare celor din anul precedent. Se menţionează şi faptul că elevii liceului au luat parte la concursul tinerimei române din Bucureşti, la care concurs un elev al liceului din clasa IV-a a luat premiul al doilea, iar la bacalaureat elevii liceului din Brad au fost clasificaţi între primii. Toate aceste constitue o dovadă că liceul se află în plin progres. Au fost premiaţi 36 elevi.

Pr. *Alex. Fugătă.*

Biserica *din satul* Costeşti, *judeţul Argeş, — acolo unde în Vinerea Mare din anul 1930 au ars în flacări 114 credincioşi în timpul slujbei de seară, — se va sfinţi mâne, Duminecă, în 21 Iulie 1935. Sfinţirea o va face I. P. S. Patriarh* **Miron,** *înconjurat de Mitropoliţi şi Episcopi şi în asistenţa* **Suveranului** *şi a înaltului guvern.*

Tragedia unui popor biblic

Vinerea trecută, 12 Iulie, a sosit la Sibiu profesorul D. Yavar-Bey care a conferenţiat în aula Academiei teologice despre soarta Asiro-Chaldeilor, pribegia, suferinţele şi refacerea acestui popor biblic.

Simpaticul sol al refugiaţilor asirieni are sclipiri agere în ochi şi duce speranţele unui popor naufragiat. Liga naţiunilor, pavăză celor oropsiţi, a încercat să-i aşeze în Brazilia şi Guiana, însă fără nici un rezultat; mai recent au obţinut o ţară la poalele Libanului sub protectoratul Franţei, aproape de vechea lor patrie din munţii Curdistanului.

Profesorul Yavar a fost prezentat publicului prin Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Nicolae. Conferinţa a fost ţinută în limba engleză şi tradusă pasaj după pasaj de către părintele consilier Tr. Scorobeţ.

Ne transpunem în epoca antică a popoarelor asiatice, cu 2000 ani înainte de Hristos. Asiro-chaldeenii aveau un imperiu vast, cetăţi cu înaltă civilizaţie. Ninive şi Babilonul reprezintă etape de civilizaţie umană, pe care descoperirile arheologice din veacul trecut le-au desgropat, spre uimirea celor de azi. Religia asiro-chaldaică ajunsese la forma cea mai înaltă, la monoteism şi nemurirea sufletului, ceeace a înlesnit trecerea asirienilor la creştinism. Acest popor a câştigat lauri de civilizaţie antică, a avut însă istorie glorioasă şi în èra creştină. Magii dela răsărit, pe care-i înregistrează evanghelistul la naşterea lui Hristos, aparţineau acestui popor.

Legenda spune că apostolii Petru şi Toma au predicat evanghelia între asirieni. Cărţile lor liturgice sunt scrise în limba aramaică, în care a vorbit şi Mântuitorul nostru Isus Hristos. Asirienii făceau parte din imperiul persan. Pe timpul Sinodului ecumenic dela Niceea, biserica asiriană era tot atât de înfloritoare ca şi în împărăţia romană. Totuşi episcopii asirieni nu iau parte la Sinod din cauza antagonismului politic dintre cele două imperii. Dar asirienii au acceptat Credeul ecumenic.

Nestorie ereticul s'a refugiat — după condamnare — în imperiul persan, dar erezia lui n'a prins rădăcini.

Fiind primul popor asiatic care a îmbrăţişat ortodoxia şi a dat bisericii creştine pe cei dintâi misionari, ei au răspândit credinţa lor în Persia, India, China şi Orientul îndepărtat.

Din veacul 3—15 creştinismul asirian a fost o plămadă fertilă de spiritualitate, teologie, asceză şi artă creştină. Şcolile din Amida şi Nisibi rivalizau cu cele din Alexandria şi Atena, iar lira lui Efrem rivalizează cu psalmii lui David în nemurire.

Invaziile turcilor, mongolilor şi tătarilor au răpus rând pe rând, timp de cinci secole, opera seculară de civilizaţie creştină a acestui neam şi l-a înăbuşit.

In evul mediu a străbătut în Asiria o misiune portugheză de iezuiţi cari au făcut propagandă prozelită.

Locuitorii băştinaşi din munţi au păstrat însă religia ortodoxă, având în fruntea lor un patriarh.

In Curdistan era o mică oază de libertate şi autonomie asiriană unde familia lui Yavar era conducătoarea tribului, tocmai în mijlocul curzilor sălbatici şi barbari.

In timpul războiului mondial asiro-chaldeenii profesorului Yavar s'au ataşat la armatele aliaţilor englezi în speranţa că după războiu vor avea o soartă mai bună. Dar cei puternici sacrifică lesne pe cei mici şi nevoiaşi.

In timpul protectoratului englez, creştinii asirieni s'au bucurat de multă trecere în ochii englezilor. Izbucnind însă războiul între asiatici perşi, turci şi arabi, bieţii asirieni au avut soartea celor mai năpăstuiţi, fiind masacraţi fără milă şi jefuiţi de tot avutul lor.

Patriarhul Beniamin a fost omorât de către insurgenţii curzi în timpul războiului mondial. Nepotul fostului patriarh martir, patriarhul Mar Shimun, trăieşte de prezent în Anglia, în aşteptarea stabilirii în noua patrie din Siria.

Când Liga naţiunilor a propus asirienilor să se stabilească în Guiana britanică, patriarhul Mar Shimun a spus: „Mă tem că la primirea acestei veşti, credincioşii mei vor spune că-i trimitem în iad". (Guiana sună în limba asiriană ca Gheena).

Poporul asirian de 200.000 de suflete a fost izgonit din ţară şi lăsat pe drumuri în bătaia vânturilor năprasnice ale soartei, ameninţaţi să dispară definitiv din istorie. Insă oricât de infim e acest popor, providenţa divină îl conduce, precum steaua dela răsărit a călăuzit pe cei 3 magi. Idealul naţional şi ortodox li-a sădit în sufletele lor un element de divinitate.

Profesorul Yavar-Bey este expresia acestui popor. In ochii lui se citeşte durerea milenară a poporului său, iar în zâmbetul şi mişcările sale se vede speranţa, dorinţa de a trăi, încrederea în bunătatea şi mila lui Dumnezeu. Câtă bucurie va avea el în pelerinajul său când îşi anunţă compatrioţii săi pribegi de neaşteptata şi fericita veste că se vor reîntoarce în patria dorită? Un sentiment de recomfortare plăcută ne copleşeşte gândindu-ne la providenţa divină.

Asirienii păstrându-şi limba, naţionalitatea, dar mai cu seamă credinţa ortodoxă, nu s'au înecat în puhoiul anilor şi al păgânilor. Buna lor credinţă i-a întărit, durerile şi suferinţele li-au alimentat speranţele, iar acum răsplata cerească este redobândirea patriei.

Profesorul Yavar-Bey a plecat din Sibiu spre Bucureşti ca propagandist al unei profunde cauze umane, naţionale şi creştine.

Dorim izbândă cauzei, pentru care luptă cu o sublimă credinţă şi speranţă.

Mircea Scorobeţ
stud. teol.

INFORMAŢIUNI

Pomenirea lui Horea. Sâmbătă şi Duminecă s'au desfăşurat în Munţii Apuseni festivităţi comemorative închinate lui Horia, dela a cărui moarte năpraznică s'au împlinit anul acesta 150 ani. Ţărănimea din Câmpeni, Albac, Scărişoara, Vidra de sus şi de jos, din Huedin până pe Valea Someşului şi a Belişului, în frunte cu preoţimea, s'a adunat pe muntele Drăgoioasa, unde fuseseră vânduţi şi prinşi acum 150 ani Horia şi Cloşca. Pe locul acesta a fost ridicat un monument care poartă următoarea inscripţie: *1784, 27 Februar. Locul prinderii lui Horia şi Cloşca. Ridicat de comitetul monumentul Horia, Albac.* Un alt monument a fost ridicat în curtea bisericii din satul lui Horia, *Arada*, în faţa dealului Fericet, pe care se afla casa părintească a lui Horia. La ambele monumente s'au făcut slujbe de către numeroşi preoţi, în frunte cu P. C. protopopi Sorin Furdui şi Aurel Muntean, şi s'au rostit cuvântări de preamărire.

Comemorare. *Implinindu-se în 16 Iulie c. 40 de ani dela moartea* **Generalului Traian Doda,** *vrednicii grăniceri bănăţeni au luat măsuri, ca data aceasta să fie comemorată aşa cum trebue.*

Parastase în toate comunele grănicereşti, publicarea unui număr festiv din partea Comunităţii de avere, care va întregi suma adunată pentru bustul lui Traian Doda, şedinţe festive în Caransebeş cu amintiri din activitatea îndrumătorului cultural al grănicerilor, au făcut parte din aceste măsuri, — sărbătorindu-se astfel unul dintre cei mai reprezentativi fii ai neamului şi ai bisericii noastre din vremurile de grea cumpănă.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Sâmbătă (Prorocul Ilie), 20 Iulie 1935, va predica părintele *M. Neagu;* Duminecă, 21 Iulie va predica părintele *Gh. Secaş.*

Baia populară din Sibiu. *In tot decursul verii, până la 1 Septemvrie, bazenul de înnot şi terenul pentru băile de soare sânt deschise şi în vremea prânzului.*

---

(16) 1—1

Publicare de licitaţie

Consiliul parohial ortodox din Saschiz în baza ap. Ven. Consistor Nr. 5602/1935 Epit. dă în intreprindere pe cale de licitaţiune publică lucrările de construcţie a zidirii bisericei.

Licitaţia se va ţinea în ziua de 28 Iulie ora 3 p. m. în sala şcolii din Saschiz, având fiecare oferent a depune un vadiu de 5% în numerar sau efecte de stat dela preţul din deviz.

Condiţiunile de licitaţie, planul şi devizul se pot vedea la oficiul parohial în oricare zi.

Saschiz, la 10 Iulie 1935.

Consiliul parohial

A apărut şi se poate procura dela **Librăria arhidiecezană,** Sibiu

Carte de rugăciuni

tipărită cu binecuvântarea Inalt Prea Sfinţitului Arhiepiscop şi Mitropolit **NICOLAE** al Ardealului.

Cartea de rugăciuni a apărut în două ediţii: mare şi mică.

Preţul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mare (320 pagini):

Ediţie de lux (legată în piele de capră) Lei 200·—
(legată în piele de oaie) „ 180·—
legată întreagă în pânză „ 70·—

Preţul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mică (116 pagini):

Legată întreagă în pânză Lei 40·—
Legată jumătate în pânză „ 25·—

Cartea de rugăciuni se trimite cu ramburs sau trimiţându-se preţul înainte, plus spese postale de Lei 15·—

Nr. 6690.

Notificare oficială

referitoare la primirea în Şcoala de cântăreţi din Sibiu

Şcoala de cântăreţi din Sibiu, înfiinţată din partea Adunarii eparhiale a Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu înainte cu 8 ani, în urma unei simţite necesităţi, pregăteşte pe cântăreţii bisericilor noastre şi conducătorii de cor, şi-i înzestrează şi cu alte multe cunoştinţe religioase şi practice, ca să poată deveni fruntaşii comunelor noastre. Sânt introduse şi cursuri de învăţătură pentru albinărit, pomărit şi lemnărit, care poate deveni o ocupaţie laterală profitabilă.

Şcoala de cântăreţi se recomandă atenţiei fiilor de credincioşi, cari doresc să-şi creeze o carieră de viaţă frumoasă.

Absolvenţii şcoalei de cântăreţi beneficiază la armată de termin redus.

Ceice doresc să fie primiţi în această şcoală, pentru anul şcolar 1935/36, vor avea să-şi înainteze până la 1 Septemvrie cererile lor: Direcţiunii Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, însoţite de următoarele documente:

1. Cărte de botez şi certificat de naştere;
2. Certificat şcolar (cel puţin 4 clase primare);
3. Certificat de moralitate şi recomandare dela parohul local;
4. Certificat medical, dovedind că nu sufere solicitatorul de boli contagioase şi că nu are nici alte defecte corporale.

In această şcoală se primesc numai tineri fii ai Bisericii noastre, în etate 15 ani împliniţi, dar nu trecuţi de 30 ani, cari au prestat examenul de primire. Acest examen se va ţinea în zilele de 29 şi 30 Septemvrie.

Elevii primiţi vor fi obligaţi să aducă cu sine: două rânduri de schimburi, şi haine de pat: saltea cu străjac, ţol, perină şi cuvertură de pat, 2 ştergare, cuţit, furculiţă, lingură şi ceaşcă pentru ceai.

Toţi elevii vor locui în Internatul Şcoalei.

Taxa de întreţinere este de Lei 8000 anual, plătibilă în trei rate: rata primă de Lei 3000 cu ocaziunea înscrierii, rata II Lei 2500 la Crăciun, iar rata din urmă de Lei 2500 la Paşti.

Cursurile se vor începe la 1 Octomvrie a. c. şi durează doi ani de teorie şi unul de practică.

După absolvirea cursului se eliberează diploma de cantor.

Onorata preoţime e poftită a ceti acest aviz credincioşilor noştri în sfânta biserică în trei Dumineci consecutive şi a îndemna părinţii cu fii buni a îmbrăţişa frumoasa carieră de cântăreţi bisericeşti.

Pe lângă aceasta mai dispunem oficiilor parohiale spre ştire şi conformare următoarele: *a)* parohiile cari angajează absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, să le asigure din cassieria parohială şi un *salar pe lângă uzufructul sesiunei cantorale, obţinut din reforma agrară;*

b) cântăreţii cu diplomă, din parohiile cu cântăreţi bătrâni, să fie angajaţi ca auxiliari pe lângă vechii cântăreţi, având consiliul parohial obligaţia a le asigura remuneraţie corespunzătoare şi parte la uzufructul sesiei cantorale;

c) la bisericile unde postul de cântăreţ devine vacant, nu se va mai putea întregi decât cu absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi.

Unde parohiile noastre dispun de numerar şi se vor afla tineri săraci dar doritori de-a ajunge cântăreţi bisericeşti, preoţimea noastră în înţelegere cu consiliul parohial să voteze taxa de întreţinere din lada bisericii.

Sibiu, din şedinţa bisericească ţinută la 6 Iulie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 28 Iulie 1935 — Nr. 32

CENTRALA „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Călăuza divină

In articolul: *Baza religiei personale*, din zilele trecute, am menționat confusia, ce se face în chestia *călăuzei divine*. Unii credincioși simt că în anumite momente însemnate ale vieții lor se manifestă o intervenție divină supranaturală, dându-le sugestii, la cari n'ar fi putut ajunge pe cale normală.

Nu se poate contesta realitatea acestor intervenții supranaturale, cunoscute în experiența religioasă a creștinilor din toate epocele.

Dar cazurile de călăuzire divină necesită o cercetare atentă și multă precauțiune. E adevărat că nu oricine e capabil să se conducă pe sine liber și independent în toate împrejurările vieții.

Limitațiile individuale împing pe mulți oameni să meargă orbește pe urmele unui individ considerat destoinic. In politică urmează fără discuție pe șeful, care exercită puteri dictatoriale față de aderenții săi.

E însă deosebire între dictatorul văzut și între călăuza supranaturală.

Călăuza supranaturală se manifestă în conștiință și nu poate fi controlată ușor de alte persoane.

Saul pe drumul Damascului a fost îndrumat de Domnul să meargă la Anania, Etiopianul la sfântul Filip și Corneliu la sfântul Petru.

Caracteristic în aceste cazuri e faptul că ceice au «auzit glasul ceresc» au fost îndrumați la Biserică.

Când indivizii pretind că au fost îndrumați în mod supranatural să meargă undeva sau să facă ceva, în mod independent și fără îndrumare externă, pot fi expuși la mari greșeli și devieri.

Tot felul de neajunsuri firești ca egoismul, impulsivitatea, afectele și ignoranța îi pot orbi — sub impresia că sunt călăuziți în mod supranatural — să comită greșeli, cari puteau fi evitate printr'o deliberare obiectivă și la timp oportun.

Individul care s'a învrednicit de «viziuni» cerești, nu e subordonat numai conștiinții sale proprii și îndrumărilor ei, ci stă sub îndrumarea bisericii, cu experiența acumulată de veacuri a călăuzirii fiilor ei.

Impresiile subiective ale călăuzei individuale supranaturale trebue aduse în armonie și corectate prin normele experienței religioase și ale principiilor bisericii.

Deci și în această privință rolul principal îl are Biserica, iar conștiința individuală trebue să fie subordonată Bisericii.

Când între conștiința proprie și între Biserică s'ar ivi un antagonism, adevărul e pe partea Bisericii.

Pentrucă nu se poate admite ca același Duh sfânt, care călăuzește o instituție istorică, să opereze prin Biserică într'un fel, și în chip contrar într'un individ.

De altă parte călăuza divină a sfintei noastre biserici nu se mărginește numai la ocazii excepționale, când conducătorii ei responsabili sunt întruniți în sinod. Călăuza Duhului e sălășluită în Biserica Sa. Ea se manifestă în continua mărturie a administrării sfintelor taine și a credinții nealterate.

Individul, oricât de dotat ar fi, nu are chezășia că e călăuzit «de sus» decât atunci, când e în perfectă comunitate de simțire, de credință și de disciplină cu Biserica.

Călăuza divină mai bine se desprinde în retrospecțiune decât în anticipațiune.

Când reprivim peste trecutul nostru, ne convingem că adeseori «mâna lui Dumnezeu» s'a atins de noi mai evident, decât în formă obișnuită.

In momentele cele mai importante vieții noastre, călăuza noastră e sfânta Biserică. Indrumarea Duhului sfânt o primim prin Biserică, maica noastră iubitoare și fără de prihană.

Tr. Scorobeț

La ziua onomastică a M. Sale Reginei Maria, *în 22 l. c., s'a oficiat în biserica noastră catedrală din Sibiu un Te-Deum la ora 11. A slujit un sobor de preoți, în asistența P. S. Sale arhiereului-vicar Vasile și a autorităților militare și civile, în frunte cu dl general V. Economu, dl prefect N. Regman ș. a. La sfârșit dl general Scheletti, arătând semnificația zilei, a omagiat pe M. Sa în numele ofițerilor corpului 7 armată.*

Nr. 6972—1935 Bis.

Notificare oficială

despre primirea în Academia teologică „Andreiană"

In Academia teologică „Andreiană" din Sibiu se primesc absolvenți de liceu cu bacalaureat și absolvenți cu diplomă de seminar teologic.

Cererile de primire pentru anul academic 1935/1936 se vor adresa Consiliului arhiepiscopesc până la 1 Septemvrie 1935, însoțite de următoarele documente:

1. Certificatul de naștere dela oficiul stării civile;

2. Extras din matricola botezaților;

3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic;

4. Certificatul medical despre starea sănătății dela medicul de circumscripție;

5. Alte eventuale documente recomandatoare.

Toți studenții sunt obligați a locui în internatul Academiei, unde contribuind cu suma de 8000 Lei anual, vor avea toată întreținerea.

Examenele sesiunii de toamnă (de corigență, anuale, fundamentale) încep în 18 Septemvrie 1935.

Inscrierile la Academie se vor face în zilele de 25 și 26 Septemvrie, în 27 și 28 Septemvrie studenții se vor mărturisi și cumineca. Deschiderea solemnă a anului academic se face Duminecă 29 Septemvrie, iar încheerea cursurilor Luni, 30 Septemvrie ora 8 dimineața.

Studenții cari nu se vor prezenta la timp la înscriere, vor fi considerați retrași din Academie.

Inainte de înscriere fiecare student va achita la oficiul de cassă al Consiliului arhiepiscopesc suma de Lei 3000 ca prima rată din taxa de întreținere în internat, plus Lei 200 didactru. Rata a doua de Lei 3000, și rata a treia de Lei 2000, se plătesc în prima zi de școală după vacanța Crăciunului și a sfintelor Pasti. La rectorat studenții anului I vor achita, la înscriere, taxa de Lei 925 plus Lei 1058 pentru cărți didactice; an II Lei 790 plus 1512 pentru cărți didactice; an III Lei 790 plus Lei 513 pentru cărți didactice; an IV Lei 790 plus Lei 1251 pentru cărți didactice.

Inmatricolarea se face la Rectoratul Academiei, dupăce studenții vor dovedi cu chitanțe că au achitat rata I din taxa de întreținere. *Tot la înscriere studenții anului I sunt obligați să prezinte o declarație, subscrisă*

FOIȘOARA

Fiu și mamă

— Șaguna lângă sicriul mamei sale —

Casa lui Atanasie Grabovsky de Apadia, creștin dreptcredincios din Pesta, era adesea plină, ca un stup, de pelerini cu grai de-al nostru. Ca 'ntr'un lăcaș de închinare se întâlneau aici preoți fruntași, cărturari distinși și negustori iscusiți, să culeagă știri și povețe bune pentru îndrumarea neamului, căci Grabovsky cel cucernic și înțelept era „patronul românilor" din Țara ungurească, și „ceeace pentru neam se cere, el lucra fără 'ntârziere». Câte-odată se nimereau aici și aleșii tovășiilor orășenești și soliile sătești și-atunci casa mare și frumoasă de lângă mănăstirea călugărilor piariști părea a fi casa sfatului românesc din capitala pământului unguresc.

Totuș, lăcașul lui Grabovsky n'a fost niciodată așa ticsit ca 'n după-amiaza asta friguroasă de 19 Gerar al anului 1836. Stăteau creștinii îmbulziți ca boabele dese în spice. Afară viscolea într'una și ei soseau mereu. Bărbați și femei. Toți în haine negre, de sărbătoare. Viscolul umpluse ferestile cu flori albe de gheață, ear ei umplură casa toată cu cununi măestrite și cu flori plăpânde de prin glastre. Norii cenușii stinseră aproape toată lumina soarelui, ear în încăperea cea mai largă a căsii ei aprinseră toate făcliile. Omătul gros învăluise toată întinderea, ear în încăperea înflorită ei învăluiră c'o pânză de albul crinilor, un sicriu cernit, ce îmbrățișa un trup de ca ceară. Vântul șuiera sălbatic, prin văzduh, ear preotul Ioan, cel cu suflet cald și graiul dulce, începu în glas duios prohodul adormitei întru Domnul: văduva Anastasia, nepoata bătrânului Grabovsky.

Lângă racla ei încercuită de sfeșnice și scăldată în lumină, vegheau istoviți de durere unchiul trist și fiii ei nemângâiați.

— Te duci, înger ocrotitor al casei mele!... Te duci dup'o viață de jumătate de veac numai!... Și-un sfert de veac de văduvie!... Te duci, nepoată dragă, și mă lași acum, când tot mai greu m'apasă povara bătrâneților și tot mai aproape-i vremea neputințelor! șoptea bătrânul cu graiul frânt.

— O, mama mea cea dulce, mama mea cea dragă, fiica ta Ecaterina, cea închinată slujbei Domnului, te cere și te cheamă să n'o lași aici orfană, ci s'o iai cu tine în lumea liniștei depline! — suspina singura ei fiică, în lunga-i și neagra-i haină mănăstirească.

— Și fiul tău Evreta, întâinăscutul și la viață și la credința strămoșească, se cucerește înaintea ta, tu inimă de sfântă și-ți cerșește 'n lacrimi iertare, dacă n'a putut lucra atâta pentru tine, cât ai jertfit tu pentru el! — se ruga în taină cel mai mare dintre frați.

Cel mai tinăr, Anastasiu, numit în călugărie Andrei, nici nu șoptea, nici nu suspina, ci stătea neclintit, ca o cruce la un căpătâi de mormânt. Așa înalt, de-un stânjin; așa drept ca un stâlp de pridvor bisericesc, la vârsta lui de cei douăzecișiopt de ani; așa svelt ca un sfeșnic, le cei trei ani de schimnicie călugărească; așa cu barba lui mare de pustnic și 'n antiereul cel larg de anahoret, părea o arătare din altă lume. Nici capul nu-l clătina, nici genele nu le clipea, ci privea numai și se mira cum s'a spart de iute vasul duhului ei, cum s'a negrit de repede lutul, cum s'a vestejit de tare chipul cel frumos, cum i-au apus ochii ei senini, și limba cea blajină cum i s'a îngrădit cu tăcerea. In clipele acestea de prădalnică durere mintea lui iluminată pricepu mai limpede ca orișicând nălucirea celor pământești și trecătoare, cari sânt mai neputincioase decât umbra și decât visurile mai înșelătoare. Iar cântarea părintelui Ioan, cea izvorâtă din muntele credintei, aluneca domol în sufletul lui, se prelingea, ca mirul, până 'n adâncurile sale și-i deștepta la viață stolurile atâtor amintiri dragi din zilele ei tulburate de valurile grijilor.

— Odihnește, Doamne, sufletul ei, în loc luminos, în loc cu verdeață, în loc de odihnă, de unde-a fugit toată durerea și scârba și suspinarea — tremura cântarea lină a părintelui Ioan. Iar gândul cucernicului ieromonah Andrei o întovărășea așa:

— Stăpâne milostive, ascultă-i și împlinește-i rugăciunea, căci buna și osârdnica mea mamă, Anastasia, lumina feței Tale, a dorit verdeața vredniciei a căutat și vâslind pe marea vieții înălțate de viforul ispitelor și năcazurilor, odihnă n'a

și de părinți ori tutori la oficiul parohial, în care se obligă, că după absolvirea cursurilor teologice vor intra și vor servì cel puțin 5 ani în clerul arhiepiscopiei, — în caz contrar, vor restituì ajutoarele de cari vor fi beneficiat în Academie.

Cei primiți în Academia teologică (an I) de către Consiliul arhiepiscopesc, vor fi supuși înainte de inmatricolare, în ziua de 24 Sept. a. c. ora 9 dimineața, unei vizite medicale și unui examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu. Primirea definitivă în Academie este deci în funcție de rezultatul favorabil al acestei vizite și al acestui examen.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară (obligator revereandă), precum și hainele de pat și anume: o saltea, două cearceafuri, și o plapomă sau țol cu două cearceafuri, o perină cu două fețe de perini și o învelitoare de pat.

Părinții protopopi, preoții și profesorii de religie sunt invitați a sfătuì pe tinerii buni, ieșiți din școlile secundare, ca să îmbrățișeze chemarea preoțească.

Preoția a fost slujba cea mai de cinste și mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este și astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viața unui om.

Sibiu, din ședința secției bisericești dela 15 Iulie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Mai aproape de Roma papală decât de România? Episcopul greco-catolic român al Maramureșului, *Dr. Alex. Rusu*, într'o scrisoare adresată *Universului* și apărută în *Unirea* din 20 Iulie a. c., protestează împotriva conferențelor recente ale dlui profesor *O. Ghibu*, în chestiunea mișcării revizioniște ungurești, și declară că a intervenit, în conferința dela Baiamare (osândind afirmațiile dlui O. Ghibu), ca «*arhiereu catolic*», plus — ca «*bun român*».

Legea pentru regimul general al cultelor cunoaște, în Art. 21, existența în statul român

a «*cultului român greco-catolic (unit)*», și

a «*cultului catolic (de rit latin, grec-rutean și armean)*»;

nu cunoaște însă nici un cult *catolic român*; „bunul român" însă, care e astăzi episcop la Baiamare, scrie despre datoria sa de **„arhiereu catolic"**, deși după lege este numai „greco-catolic (unit)", și nu pur catolic, cum se prezintă, — pentru ca la sfârșit să revină la numirea de „Episcop Român unit al Maramureșului"... Ori una, ori alta.

Probleme-Recensii-Comentarii

Revista Teologică, Sibiu, Iulie—August 1935, aduce ca de obicei articole de seamă, în probleme de știință și viață bisericească. Ca eveniment literar al vieții noastre bisericești, directorul Revistei scoate la iveală *Cartea de rugăciuni*, de curând apărută de sub teascurile „Arhidiecezanei" sibiene, cu binecuvântarea și îngrijirea de-aproape a I. P. Sfințitului Mitropolit *Nicolae* al Ardealului. Slujitorii sfintelor noastre altare se vor bucura și se vor hrăni din «*hambarul de bucate duhovnicești*», care este noua Carte de rugăciuni, și vor contribuì, nu ne îndoim, cât mai mult la răspândirea acestei comori de mare preț.

In acelaș număr, articolul «*Conferința teologică anglo-română*» (de consilierul Tr. Scorobeț) arată rostul tratativelor între două biserici naționale, care vreau să-și dea contribuția la creiarea ordinei noi spirituale din lume; «*Ortodoxia Românească*», (de păr. Dr. Gh. Ciuhandu) se ocupă de forma în care s'a manifestat ortodoxismul creștin în istoria noastră, prezentând și câteva grăitoare cazuri de „martiriu și aspirații de viitor". De importanță sânt și celelalte lucrări, mai lungi sau mai scurte, ale valoroasei reviste, pe care preoțimea noastră știm că o citește și fără să mai stăruim.

*

Dr. St. Lupșa, *Istoria Bisericească a Românilor Bihoreni.* Vol. I. până la 1829 (Extras din Monografia-Almanah a Bihorului), Oradea, 1935. Tip. Diecezană. Un vol. de 144 pp. Prețul ?

In șase capitole, prof. Dr. St. Lupșa face o minuțioasă și temeinică schiță istorică despre biserica ortodoxă română din Bihor, începând cu știri străvechi până la 1556, continuând cu protestantismul (1556—1727), cultura bisericească în Bihor înainte de unirea papistă, propagarea unirii cu catolicismul, vechea episcopie a Orăzii, și terminând cu: Biserica bihoreană sub conducerea consistorului reorganizat până la emanciparea de sub sârbi (1793—1829).

Ca întregiri și continuare la unele capitole, autorul aduce interesante spicuiri din *procesele verbale* ale Consistorului Orădan și din actele arhivei de stat din Viena. In acelaș timp se atrage atențiunea celor ce ar face monografia vreunei parohii bihorene, asupra bogatului material ce-l pot găsì în pomenitele procese verbale și în arhiva legată de ele. De alt fel, slujitorii bisericii ortodoxe din Bihor și-au câștigat și până acum deosebite merite, descoperind și cercetând numeroase comori culturale păstrate în bătrânele noastre biserici bihorene. In paginile 23—30 ale Istoriei de care ne ocupăm, ni se dă o *listă* întreagă de harnici copiatori de manuscrise bisericești, împreună cu produsele lor păstrate și descoperite până acum.

*

Pr. Cicerone Iordăchescu, *Istoria vechii literaturi creștine* (Epoca de aur 325—461), Partea II, Tip. Al. Țerek, Iași, 1935. pp. 298. Prețul 200 Lei.

Partea I a lucrării de față a apărut în anul trecut, 1934, și a dat la o parte, cu ajutorul autorilor consultați, vălul de deasupra primei epoci a creștinismului. Partea II încearcă să dea la o parte vălul de deasupra epocii celei mai sbuciumate a vieții creștine, — epoca distinselor figuri de ierarhi și scriitori ai Răsăritului și a scriitorilor sacri din Apus, descrișì ca viață și muncă în condiții cu totul superioare. Astfel, nu putem decât să recomandăm călduros cartea mai nouă a părintelui Iordăchescu, profundul cunoscător atât al teologiei, cât și al filosofiei.

*

Petre Pandrea, *Filosofia politică-juridică a lui Simeon Bărnuțiu*, Fundația „Regele Carol II", 1935. Prețul 60 Lei.

Volumul de 233 pp., apărut în „Biblioteca de filosofie românească" a Fundației pentru literatură și artă „Regele Carol II", se prezintă din partea autorului ca una dintre monografiile și analizele care vor pregătì, poate, „O istorie a doctrinelor politice românești". Monografia dlui P. Pandrea analizează *gândirea politică* a lui Bărnuțiu, a omului politic, care a avut o profundă înrâurire în viața publică a românilor ardeleni.

Avem de alt fel o respectabilă bibliografie despre lucrările lui Bărnuțiu, începând dela Titu Maiorescu, marele (și nedreptul) rival al lui Bărnuțiu, și până la documentatele studii și cercetări făcute de istoricul G. Bogdan-Duică. N'avem însă editate „operele complete" ale lui Bărnuțiu, — ele se găsesc câteva litografiate, altele tipărite în presa periodică a vremii. Mai există și o corespondență între Bărnuțiu și contimporanii săi, în parte necunoscută. Va să zică, despre Simeon Bărnuțiu se mai poate scrie mult și de aici încolo.

Dl P. Pandrea, în volumul său, lămurește *sistemul juridic* al lui Bărnuțiu, care punând în față cele două sisteme de gândire politică, — al Dreptului și al Forței oarbe — dă precădere celui dintâi.

*

Pr. Dr. I. Zugrav, *Biserica în Franța*, separațiunea bisericilor și statului, Cernăuți, Inst. de editură „Glasul Bucovinei", 1934. — O broșură de 34 pp. Prețul 20 Lei.

Este o conferință ținută, la vremea sa, de preotul bucovinean dela Rădăuți, Dr. I. Zugrav, întregită cu note bibliografice, și publicată în scop de-a aduce o modestă contribuție la cunoașterea catolicismului din Franța. Una din concluziile conferențiarului este, că cele două puteri, Biserica și Statul, sânt menite a trăì *în unire*, nu în separațiune, păzind cuvintele Mântuitorului: „Dați Cesarului ce este *ale Cesarului*, și lui Dumnezeu cele ce sânt *ale lui Dumnezeu*".

*

Sectele și stilismul. — In referatul secției *culturale*, a consiliului eparhial din Arhiepiscopia *Iașilor* către adunarea eparhială din anul curent, aflăm despre secte și stilism următoarele știri îmbucurătoare pentru toți bunii creștini:

In cursul ultimilor ani se observă o *scădere* a mișcării sectare în această arhiepiscopie. Oprirea propagandei deschise și colportajului a domolit râvna propagandiștilor sectanți. Orce mișcare a sectanților este supravegheată de preoți, cari au dispoziții în acest senz și dela caz la caz. *Stilismul*, mișcarea ivită din cauza nedumeririi îndreptării calendarului și alimentată de oameni interesați, fie bănește, fie pe urma politicei, s'a domolit. Dela venirea I. P. S. Mitropolit *Nicodem* în scaunul mitropolitan, centrele de propagandă stilistă au rămas mai mult cu numele. S'au produs faptele îmbucurătoare ale întoarcerii la biserică și s'a dovedit că totul depinde de bunul tact al conducerii pastorale. Secția culturală s'a îngrijit să editeze *cărți* lămuritoare asupra nedumeririlor stiliste. Așa, cu ajutorul lui Dumnezeu, nu va trece mult timp, și toți „Stiliștii" din Moldova se vor întoarce la disciplina bisericii. Trebue mult tact atât din partea *preoțimii*, cât și din partea autorităților *civile* administrative, dar mai ales mustrare de conștiință din partea *politicianilor* mărunți.

*

Oficiu județean de turism. — In urma stăruințelor guvernului pentru înălțarea țării, și prin concursul autorităților județene, s'a constituit în ziua de 21 Iulie 1935 *oficiul județean de turism din Sibiu.*

Patru secții ale oficiului vor studia și organiza probleme ce-i aparțin. Secțiile sânt următoarele:

1. de comunicații; — 2. de incartiruire; — 3. de administrare și amenajarea stațiunilor balneare și climatice; — 4. de propagandă și informații.

Secțiile au să pregătească și să prezinte studii asupra problemei turismului.

*

---

cunoscut, dar din durere și scârbă și suspinare multă parte a avut, și crucea acestora, din tinerețe până acum, ca jugul a purtat...

— Sălășluește-o pe dânsa în curțile Tale, — suspină părintele Ioan altă fărâmă de tropar. Ear Andrei îl urmă din nou în gând:

— Căci colindat-a, biata, destul pela porțile atâtor curți pământești, dar glasul ei nu s'a auzit, cum nu s'aude glasul unei oi rătăcite. Si nu cerșea nici bani, nici pâne, nici milă, ci numai sfânta dreptate. Cu mine, de-un an, în brațe; cu sora, de trei ani, de mână și cu fratele Evreta, de șase ani, după dânsa, bătut-a cu lacrimi în ochi, în ușa plebanului din Mișcolț, rugându-l în grai înmueat de durere, să nu-i mai prigonească „pruncii" ei. Intâlni însă urechi înfundate. Se repezi atunci la scaunul vlădicăi papistaș Ștefan din Agria, cucerindu-i-se în genunchi, să nu-i smulgă „puișorii" din cuibul legii răsăritene. Dar și aici se poticni de-o inimă de sloi. Amenințată de vijelia furiei vrăjmașe, ca Maica Domnului și Fiul ei de năpasta lui Irod, încearcă să ne mântuească prin — fugă. Și dupăcum aleargă Preacurata din Vitleem în pământul Egiptului, să-și scape Pruncul de ascuțișul sabiei, tot astfel alergat-a și ea, dimpreună cu noi, din rariștea dela Mișcolț, în desișul dela Pesta, zgriburând de teamă pela toate rudele, — stăruind a ne crește lângă sânul său, în duhul rânduirilor străbune. Ear când pândarii cârmuirii îi obliciră urma și aici, în desnădejde stropi cu lacrimi și treptele tronului dela Viena, cerând și milostivirii împărătești oprirea bântuelilor nedrepte. Dar cumpăna dreptății nici aici n'a fost aplecată după duhul Domnului și izvorul mângâerii nici aici nu l-a aflat...

— Cu sfinții odihnește Hristoase sufletul roabei tale — cântau domol cântăreții.

— Căci toți trei frații prin dânsa ne-am arătat fii luminei și ea ne-a întărit pe peatra mărturisirii Tale. O, ce arsură îi mai topea inima toată vremea, cât ne știea primejduiți de păstorirea „duhovnicilor rași la față"! Cum își aprindea candela când trebuea să plecăm la biserica legii celei streine și cum își vărsa rugăciunea ei către Domnul, în ploița razelor tremurătoare, și când ne 'ntorceam acasă dela slujbă și întram în vârful degetelor în camera ei, cum o găseam adesea în genunchi, cu pălmile încleștate, cu fața brăzdată de lacrimi și cu gura în rugăminte, pentru noi!... In schimb, câtă liniște și câtă mulțumire oglindea ființa ei în dumineci și sărbători, când ne putea aduce la „sfânta slujbă a răsăritului" și când ne vedea pe toți trei îngenunchiați, cu mânile încrucișate, în fața altarului străbun!... Ce bucurie cerească plutea în ochii ei în clipele când buzele noastre s'apropiară întâea-dată de potirul dreptei-credințe și limba noastră gustat-a mai întâi din trupul și sângele Domnului împărtășit după crezul patriarhilor!... Ce bucurie!... Ce neuitat îmi este farmecul acelor clipe sfinte!...

Pe când gusta cu sufletul din dulceața acelui farmec, razele privirii lui întâlniră pleoapele ei veștede și buzele ei vinete și norul durerii se așternu din nou peste ceriul inimei lui.

— Cum zace în sicriu frumsețea cea zidită după chipul lui Dumnezeu, tristă și nemărită! oftă el dimpreună cu stihirea cântărețului. In clipa următoare, însă, un alt glas îi picură în suflet mustrarea Apostolului: „Nu vă întristați ca ceice n'au nădejde!"...

Ear părintele Ioan îi vărsă în inimă balzamul mângâierii din izvorul Evangheliei:

— „S'a mutat prin moarte la viață!"...

Adierea suflului evanghelic îi primeni ființa și mintea lui odrăslea gândurile:

— S'a mutat... prin moartea trupului mult pătimitor la viața duhului întru lumina feței Tale Doamne și întru îndulcirea frumseței Tale... La viața cea fericită, care este întru Tine, iubitorule de oameni... Spre care tindem toți... Spre care tind și eu, smeritul robul tău...

Un glas legănat îi tulbură ear sborul gândului:

— „Veniți fraților să dăm adormitei sărutarea cea din urmă"...

Rând pe rând se aplecară cei mai apropiați ai odihnitei să-i dea cinstea cea din urmă, căci „easă din rudenie". S'aplecă și ieromonahul Andrei, încet și blând. Dascălul școalei duhovnicești și sfetnicul ierarhicesc sărută fierbinte fruntea ei rece, subt care au svâcnit atâtea gânduri pentru fericirea lui și mânile ei încremenite, cari sârguitu-s'au atâta pentru binele lui. Și pe când lacrima genei sale se prelin-

Conferinţă preoţească. — Preoţimea tractului *Băiţa* şi-a ţinut conferinţa preoţească de vară în ziua de 19 Iulie 1935 în parohia centrală Băiţa.

La ora $7^1/_2$ s'a oficiat serviciul utreniei, la sfârşitul căruia a predicat Pr. *N. Tebieş*-Şesuri. După terminarea serviciului utreniei preoţimea tractuală a trecut la sediul protopopesc, unde s'a desfăşurat restul programului, şedinţa fiind presidată şi deschisă de către P. C. Sa prot. *D. Secărea*. Cel dintâi punct al conferinţei intime a fost lucrarea Pr. *A. Moga*-Mugăra, întitulată: „Un preot model", după Petrow, cu aplicaţie la viaţa noastră pastorală. Lucrarea a fost bine redată, iar la discuţiuni au luat parte preoţii: I. Popa-Hărţăgani, T. Benea-Stejărel, Al. Popa-Vălişoara, P. Todoran-Curechi şi Dum. Secărea-Băiţa.

Au urmat comunicări oficiale şi observări de ordin pastoral.

Pentru congresul preoţesc au fost aleşi Pr. P. Teodoran-Curechi şi Pr. Al. Popa-Vălişoara.

Conferinţa următoare s'a fixat pe ziua de 15 Septemvrie c. în parohia Trestia.

† Dr. Ioan Bunea

Şcoala românească a pierdut un luminos îndrumător prin moartea fostului profesor al liceului nostru ortodox braşovean, mai în urmă director liceal în Sibiu, *Dr. Ioan Bunea*, încetat din viaţă, la vârsta de 70 de ani, în ziua de 20 Iulie 1935, în Braşov, după o grea boală şi dureroasă operaţie.

Intre profesorii liceului „A. Şaguna" dela Braşov s'a deosebit ca valoros educator şi ca bun pricepător în întocmirea de manuale pentru şcoalele secundare.

Deslănţuirea războiului de *întregire* naţională, pentru care a desfăşurat o lungă activitate apostolească alături de toţi colegii săi de pe vremuri, a exilat şi pe profesorul Bunea peste munţi, îndurând cu dârzenie toată restriştea şi mizeria retragerii în Moldova.

Inapoiat în ţara ardelenească desrobită, este numit întâiul director al liceului sibian „Gheorghe Lazăr", pe care îl conduce, cu râvnă şi pricepere, mai mulţi ani, şi-l înzestrează cu un *cămin* pentru şcolarii săi, — un institut modern de educaţie, înălţat din iniţiativa lui şi din fondurile adunate prin stăruinţe neobosite de ani de zile.

Generaţii întregi de şcolari, în mare parte fii de ţărani, adăpostiţi între zidurile falnice ale căminului, vor pomeni numele directorului de falnică înfăţişare şi de mare bunătate de inimă, Dr. Ioan Bunea, cu recunoscătoare evlavie.

Regretatul profesor şi director, a cărui moarte a produs adânci regrete şi în cercurile Sibiului, a fost înmormântat, în 22 Iulie, dela capela cimitirului din Groaveri-Braşov. Veşnică să-i fie amintirea!

Indrumări

pentru înscrierea elevilor la Şcoala normală ortodoxă română „Andrei Şaguna" din Sibiu

Inscrierile în toate clasele se fac dela 1—15 Septemvrie. Intre 9 şi 13 Septemvrie se ţin examenele integrale după ordinea afişata la şcoală.

Sânt libere: clasa I 10 burse, 20 solve, clasa II 2 solve, clasa III 2 solve, cl. IV 10 solve, cl. V 5 burse şi 20 solve, cl. VI 12 solve, cl. VII 10 solve, cl. VIII 6 solve.

Se primesc elevi dela liceu în clasele II—IV cu media generală 6·50, trecând un examen de admitere la toate materiile principale, la muzică vocală şi instrumentală. S'a cerut aprobarea pentru primirea elevilor absolvenţi de patru clase liceale în clasa V-a după aceleaşi norme.

Examenul de admitere se ţine în ziua de 12 Septemvrie ora 8 dimineaţa. Pentru a putea lua parte la acest examen se cer următoarele acte: Certificat de naştere şi botez, Certificat de patru clase primare, Certificat de vaccină şi de paupertate pentru cei cari voiesc să obţină bursă. Elevii vor fi supuşi mai întâi unei vizite medicale. Cei admişi vor trece examenul înscris la limba română şi aritmetică, iar oralul la limba română, aritmetică, geografie, istorie şi religie din materia clasei a IV-a primară.

Bursele se dau în ordinea clasificaţiei.

Toţi elevii şcoalei normale sânt interni. Elevii solvenţi plătesc anual 6000 lei taxă de întreţinere în internat şi 1500 lei taxă de înscriere. Bursierii plătesc anual Lei 3500 taxă de internat şi înscriere. Elevii noi înscrişi plătesc odată pentru totdeauna o taxă de 500 lei pentru instalare.

La înscriere elevii solvenţi sunt obligaţi să plătească 3000 lei, în care sumă intră şi taxa de înscriere, iar bursierii 2500 lei. Toţi elevii sânt obligaţi să depună la direcţiune 100 lei pentru număr şi stricăciuni. Restul taxei se poate achita lunar, aşa fel ca la Paşti toată taxa să fie plătită.

Elevii primesc în internat hrană substanţială şi de bună calitate.

Procurarea cărţilor, rechizitelor şcolare şi a materialului pentru lucrul manual priveşte pe elevi.

Fiecare elev va avea la întrarea în internat următorul inventar: 4 cămăşi, 4 pantaloni, 4 ciarciafuri, o pernă, 2 feţe de pernă, o pătură groasă, o saltea, o covertură de pat, 4 prosoape, *o manta de iarnă culoarea uniformei, uniformă şi chipiul reglementar*, o uniformă de purtare în internat, 2 perechi de ghete, 4 perechi ciorapi, 6 batiste, 2 servete, perie de haine, de ghete, pieptene, perie de dinţi, un păhar, o linguriţă etc.

Uniforma şi chipiul sânt strict obligatorii.

Nici un elev nu poate fi înscris, până nu probează că le are. Elevii n'au voie să introducă în internat haine civile şi pălărie.

Elevii cari nu se vor înscrie până la 15 Septemvrie 1935, se consideră ca repăşiţi din şcoală. **Direcţiunea**

Expoziţie antirevizionistă la Sibiu

„Expoziţia antirevizionistă" creiată de „Liga antirevizionistă română" de sub preşedinţia dlui Stelian Popescu, s'a inaugurat şi la Sibiu, Mercuri 24 Iulie.

Expoziţia este instalată în cele patru încăperi dela „Thalia".

Inaugurarea s'a făcut cu o deosebită solemnitate în prezenţa dlor Dr. N. Regman prefectul judeţului Sibiu, Dr. Piso primarul oraşului, Dr. Gh. Preda vicepreşedintele „Astrei" şi al comitetului regional Sibiu al Ligei, dl general Vasilescu comandantul diviziei, preoţi ş. a.

Dl Dr. *Gh. Preda*, vicepreşedintele „Astrei" şi „Ligii antirevizioniste", după ce a explicat lipsa I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae dela această solemnitate, a vorbit despre rosturile acestei expoziţii.

In încheere, mulţumeşte aranjatorilor expoziţiei.

In numele comisiunei interimare a Sibiului, Păr. Dr. *Andrei Gâlea*, a arătat că „Expoziţia antirevizionistă" apare ca o încoronare biruitoare a luptelor naţionale ale Sibiului.

Dl profesor *Em. Simtion* a dat lămuriri asupra tuturor chestiunilor pe care le cuprinde expoziţia. Numeroşi sibieni, din toate clasele societăţii, vizitează zilnic expoziţia antirevizionistă.

Cronică bisericească externă

— Mitropolitul de Trapezunt şi apocrisiar al patriarhiei de Constantinopol, *Hrisant*, este în misiune pe lângă patriarhiile greceşti din Răsărit (Antiohia, Ierusalim, Alexandria) pentru pregătirea unor conferinţe în care se vor discuta: *problema îndreptării calendarului* (în patriarhatul de Antiohia, Ierusalim, în Biserica Bulgariei şi Sârbiei, etc.), problema recunoaşterii noii Biserici naţionale *bulgare*, a instituirii *noului patriarh* la Constantinopol (actualul Fotie II este f. bătrân), etc. Privitor la ultima problemă se urmăreşte un front comun — cel puţin grec — pentruca noul patriarh care va veni să fie de fapt conducător unic în toată ortodoxia.

— Incepând din 6 Iunie 1935 s'a pus în vigoare în Turcia legea abolirii *hainei clericale*. Guvernul turc a scos de sub obligativitatea acestei legi numai pe *şefii* cultelor respective, adică 1. patriarhul ecumenic (ortodox), 2. directorul din ministerul cultelor (ortodox), 3. patriarhul armenilor gregorieni, 4. Catholicosul (mitropolitul primat) armean, 5. şeful armenilor protestanţi, 6. şef-rabinul. 7. primatul greco-catolicilor şi 8. al turcilor trecuţi la ortodoxie. Ceilalţi ierarhi ca şi preoţii lor au îmbrăcat haina civilă; iar cei care n'au voit, au părăsit Turcia.

— Având în vedere că în 21 Mai 1937 se vor împlini 1600 de ani dela moartea împăratului liberator al creştinismului, *Constantin cel Mare*, Biserica greacă încă deacum a hotărât ca o comisie de teologi să studieze epoca şi viaţa marelui împărat, spre a putea fi sărbătorit cu fast deosebit.

— S'au împlinit de curând 1500 ani dela traducerea pentru prima dată în limba *armeană* a sf. Scripturi. Traducerea s'a făcut şi după textul grec al Septuagintei, şi după cel masoretic. Fiind aşa de veche, traducerea armeană are mare valoare pentru studiile biblice. Pentru sărbătorirea acestui eveniment, patriarhul armean din Ierusalim va scoate ediţii în limba curentă armeană (puţin deosebită de cea clasică), după còpii vechi, de care au multe în Ierusalim.

— Consulul român *la Ierusalim, Gh. Beza*, a luat iniţiativa ridicării la Iordan a unei capele române, căreia cu ocazia excursiei de Paşti a unor preoţi români i-a şi fost sfinţită temelia.

Sinodul Bisericii din Ierusalim pare a nu vedea cu ochi buni această străduinţă. Se afirmă anume, că a cerut guvernatorului britanic să anuleze contractele de vânzare a locurilor de lângă Iordan, pe care le-ar fi ocupat monahi români pentru capela ce se va zidi, căci, spune sinodul, locurile în chestiune erau proprietatea bisericii.

— *Alegerea* patriarhului de Ierusalim întâmpină greutăţi din partea arabilor ortodocşi cari vor să înlăture dela alegere Sinodul frăţiei Sf. Mormânt. In urma enciclicei dată de Sf. Sinod mixt pentru a anunţa convocarea adunării ce va alege pe patriarh, arabii au hotărât să se abţină dela alegeri, nerecunoscând pe patriarhul ce va fi ales, dacă pretenţiile lor nu vor fi satisfăcute, adică să fie patriarhul ales dintre arabi. Zilele trecute, apocrisiarul pentru Răsărit de pe lângă patriarhia din Constantinopol, mitropolitul de Trapezunt Hrisant, vizitând patriarhia de Ierusalim, a exprimat totuşi părerea că va fi ales grecul Timotei al Iordanului.

T. B.

Despre Istoria Bisericii Române, manual pentru clasa a IV secundară, de profesorul *I. Lupaş*, scriu recenzenţii oficiali, H. Rovenţa şi Stelian Ionescu, în referatul înaintat consiliului permanent că, deşi autorul nu urmează literalmente diviziunile şi titlurile ultimei programe, împrejurarea aceasta „nu micşorează cu nimic valoarea manualului care întruneşte condiţiile de precisie, de claritate şi exactitate cerute dela o atare lucrare. Şi, mai pe sus de toate, din fiecare lecţie transpiră duhul de pietate şi recunoştinţă faţă de trecutul nostru bisericesc, duh ce trebue sădit, neapărat, în sufletul elevilor noştri".

Nr. 96—1935. (17) 1—1

Publicaţie de licitaţie

Consiliul parohiei ortodoxe române din Intorsura Buzăului, judeţul Braşov, ţine licitaţie publică la *17 August 1935*, ora 4 p. m. în localul primăriei, pentru darea în antrepriză a lucrărilor construirei Casei parohiale.

Licitaţia va fi cu oferte închise, însoţite de garanţia de 5% după deviz, în numerar sau efecte de stat.

Concurenţii trebue să dovedească capacitatea de maestru respectiv.

Informaţiuni, devizul cu condiţiunile şi caetul de sarcini, la oficiul parohial din Intorsura Buzăului.

Intorsura Buzăului, la 25 Iulie 1935.

Indescifrabil

Preşedinte:

George Neagoviciu Negoescu

paroh ortodox român.

In pragul vieţii de veci

— Părţi dintr'o predică —

De Pr. **Dr. N. Stinghe**

Fraţilor, — Bunul creştin, când îşi simte apropiatul sfârşit, adresează iubiţilor săi cuvinte mişcătoare, de mângăiere, dragoste şi mulţămire.

Ceeace exprimă el în aceste momente, când ochii i se stâng, sguduie pe toţi ceice la ascultă.

Un filosof va grăi, în astfel de clipe, despre lume şi dumnezeire, un filantrop despre binefacere, altul va ruga pe Dumnezeu de iertarea păcatelor, sfătuindu-şi urmaşii la bunăînţelegerea şi dragostea, care poate li-a cam lipsit.

Pătrunzătoare sânt aceste momente, — şi fiii uşuratici de altfel, la cuvintele din urmă ale părinţilor îş schimbă adeseori felul de viaţă, îndreptându-se şi făcându-se folositori familiei lor şi societăţii omeneşti.

In istoria omenirii n'a existat o personalitate mai înaltă ca divinul Mântuitor, ale cărui ultime cuvinte ni-au rămas îndemn şi învăţătură pentru viaţa noastră.

Milioane de oameni le cunosc şi le citesc până în ziua de astăzi, întărindu-se în credinţa în trimisul lui Dumnezeu, în Isus Hristos. Ele sânt cel mai bogat izvor de încurajare şi întărire în lupta cu greutăţile acestei vieţi: «*Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac*» (Luca 28, 35).

In lumea aceasta nu sântem lipsiţi de duşmani şi de oameni răi. Dar şi acestora trebue să le arătăm, buni creştini fiind, simţăminte de bunăvoinţă şi dragoste. *Isus aşa a procedat.*

Fraţilor, — Vă vedeţi înconjuraţi de soţii, de fii, prieteni şi rudenii. Aceste legături nu ştiţi cât pot dura, şi cât de curând sânteţi siliţi a vă despărţi de iubiţii voştri. Aducându-vă aminte de ora din urmă, lucraţi şi osteniţi aşa, ca ai voştri să nu rămână fără sprijin. Asiguraţi norocul fiilor voştri prin o creştere religioasă, dându-le cunoştinţele să devină creştini cu frică de Dumnezeu şi cu inimă bogată în virtuţi.

Dacă aţi făcut aceasta, aţi asigurat viitorul lor... şi la despărţire, când îi veţi vedea plângând, lângă patul vostru le veţi zice: «*Iată eu mor, Dumnezeu însă va fi cu voi*».

Peste noi pot veni năpaste multe, curajul şi statornicia noastră poate fi pusă la încercare, — nu trebue însă nici de cum să ne îndoim de ajutorul Tatălui ceresc. Când vom fi duşmăniţi şi prigoniţi de oameni făr' de inimă, Părintele nostru ceresc nu ne va părăsi, răsplătind fiecăruia după faptele sale.

A zis Domnul:

«*Orce aţi făcut voi unuia dintre aceşti fraţi mai mici ai mei, mie mi-aţi făcut*». De aţi săturat pe un flămând ori setos, de aţi îmbrăcat pe cel gol, de aţi cercetat pe cel bolnav, priviţi acestea ca şi când le-aţi fi făcut Mântuitorului. Astfel veţi aduce Lui, mulţumită pentru jertfa sa şi cu inima împăcată veţi putea zice pe patul de moarte:

«*Părinte, în mânile Tale îmi dau duhul meu*».

Ne vedem adese înconjuraţi de lipsuri şi primejdii, luptând cu valurile înşelătoare ale vieţii. Mângăiaţi vom fi când în pragul vieţii de veci vom prezenta certificatul, că noi aici *n'am trăit înzadar*, că ne-am îndeplinit datoria şi că sămânţa aruncată de noi va aduce rod bun.

Privirea către Mântuitorul, care a venit pe pământ să ne conducă pe calea virtuţii, statornicia cu care a rămas ascultător Părintelui ceresc până la moartea pe cruce, să ne însufleţească în viaţă. Cuvintele, cu care s'a despărţit de acest pământ, să ni se întipărească în sufletul nostru, să ne dea putere de *a lucra, a suferi şi a iubi*, ca şi El, ca orcând să ne putem despărţi împăcaţi şi mângăiaţi, pornind din Valea plângerilor spre viaţa cea de veci...

---

gea pe podul palmei ei subţiate, fiul cel bun făcea în sufletul său curat legământul:

— Mamă, o dulce mamă, lângă ţărâna ta înălţa-voi strajă de marmoră, ear pentru sufletul tău cel ales înălţa-voi prinos neprihănit din: viaţa mea... Tu mi-ai dat-o... Eu ţie ţi-o închin... Şi prin tine Aceluia, pe Care fără încetare L-ai iubit şi L-ai slujit...

Pr. **A. Nanu**

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

INFORMAŢIUNI

FOR-ul la Caransebeş. *Comitetul central din Cluj a hotărât, la cererea secţiei din Caransebeş, să ţină Congresul asociaţiei F. O. R. din anul acesta la Caransebeş. Congresul se va întruni în toamnă, când la împlinirea celor 70 de ani dela reînfiinţarea episcopiei bănăţene, prin fericitul episcop Ioan Popasu, se va face şi desvelirea monumentului înălţat neuitatului arhiereu.*

Romul Grecu, fiul notarului Max Grecu din Răhău-Alba, a trecut examenul de licenţă, la facultatea de teologie din Bucureşti, «*magna cum laude*». Felicitări.

Târgul naţional de mostre, deschis la Sibiu, durează dela 20 Iulie până 11 August 1935. Solemnitatea deschiderii s'a făcut prin serviciul divin săvârşit de preoţii Tr. Petrişor, T. Popovici şi M. Neagu, şi prin cuvântările rostite de dnii: *Dr. Bărbat*, preşedintele Camerei de comerţ şi industrie Sibiu, *V. Bozdoc*, directorul târgului de mostre, *Cr. Staicovici* şi prefectul *N. Regman*. Organizat de Uniunea Camerelor de comerţ şi industrie din localitate, târgul al treilea de mostre, cu expunerea produselor celor 130 de industrii, se bucură zilnic de-o mare afluenţă.

Dela Uniunea foştilor întemniţaţi şi internaţi politici din Transilvania şi Banat. Având în vedere dispoziţiile Onor. Minister al Finanţelor, care prevede că în tranşa a doua a împrumutului intern se vor putea lua în considerare şi creanţele restante şi neachitate, între care cad şi despăgubirile de răsboi, se îndrumă toţi foştii întemniţaţi şi internaţi politici din Transilvania şi Banat, din cursul răsboiului, să se folosească de acest favor şi să reclame înscrierea în tablourile împrumutului despăgubirilor de răsboi. Pentru aceasta se vor face cereri individuale de fiecare interesat către Ministerul de Finanţe.

Comunicat. Se aduce la cunoştinţa tinerilor cari nu au cerut însumarea cu termen redus cu ocazia operaţiilor de *recrutare* din acest an, că până la *25 Octomvrie* 1935 trebue să depună sau să trimită recomandat la cercul de recrutare: a) *O petiţie* timbrată prin care să ceară însumarea cu termen redus, şi b) Certificatul sau diploma de absolvirea şcoalei. Aceste acte vor fi depuse la *cercurile de recrutare respective*. In această situaţie intră şi *teologii* cari au fost dispensaţi condiţionat, fără a fi însumaţi cu termen redus cu ocazia recrutării şi cari împlinind limita de 27 ani, fără a se fi preoţit, urmează a fi încorporaţi la 1 Noemvrie 1935.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 28 Iulie 1935, va predica părintele *M. Neagu*.

Nr. 6690.

Notificare oficială

referitoare la primirea în Şcoala de cântăreţi din Sibiu

Şcoala de cântăreţi din Sibiu, înfiinţată din partea Adunarii eparhiale a Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu înainte cu 8 ani, în urma unei simţite necesităţi, pregăteşte pe cântăreţii bisericilor noastre şi conducătorii de cor, şi-i înzestrează şi cu alte multe cunoştinţe religioase şi practice, ca să poată deveni fruntaşii comunelor noastre. Sânt introduse şi cursuri de învăţătură pentru albinărit, pomărit şi lemnărit, care poate deveni o ocupaţie laterală profitabilă.

Şcoala de cântăreţi se recomandă atenţiei fiilor de credincioşi, cari doresc să-şi creeze o carieră de viaţă frumoasă.

Absolvenţii şcoalei de cântăreţi beneficiază la armată de termin redus.

Ceice doresc să fie primiţi în această şcoală, pentru anul şcolar 1935/36, vor avea să-şi înainteze până la 1 Septemvrie cererile lor: Direcţiunii Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, însoţite de următoarele documente:

1. Cărte de botez şi certificat de naştere;

2. Certificat şcolar (cel puţin 4 clase primare);

3. Certificat de moralitate şi recomandare dela parohul local;

4. Certificat medical, dovedind că nu sufere solicitatorul de boli contagioase şi că nu are nici alte defecte corporale.

In această şcoală se primesc numai tineri fii ai Bisericii noastre, în etate 15 ani împliniţi, dar nu trecuţi de 30 ani, cari au prestat examenul de primire. Acest examen se va ţinea în zilele de 29 şi 30 Septemvrie.

Elevii primiţi vor fi obligaţi să aducă cu sine: două rânduri de schimburi, şi haine de pat: saltea cu străjac, ţol, perină şi cuvertură de pat, 2 ştergare, cuţit, furculiţă, lingură şi ceaşcă pentru ceai.

Toţi elevii vor locui în Internatul Şcoalei.

Taxa de întreţinere este de Lei 8000 anual, plătibilă în trei rate: rata primă de Lei 3000 cu ocaziunea înscrierii, rata II Lei 2500 la Crăciun, iar rata din urmă de Lei 2500 la Paşti.

Cursurile se vor începe la 1 Octomvrie a. c. şi durează doi ani de teorie şi unul de practică.

După absolvirea cursului se eliberează diploma de cantor.

Onorata preoţime e poftită a ceti acest aviz credincioşilor noştri în sfânta biserică în trei Dumineci consecutive şi a îndemna părinţii cu fii buni a îmbrăţişa frumoasa carieră de cântăreţi bisericeşti.

Pe lângă aceasta mai dispunem oficiilor parohiale spre ştire şi conformare următoarele: *a)* parohiile cari angajează absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi din Sibiu, să le asigure din cassieria parohială şi un *salar pe lângă uzufructul sesiunei cantorale, obţinut din reforma agrară;*

b) cântăreţii cu diplomă, din parohiile cu cântăreţi bătrâni, să fie angajaţi ca auxiliari pe lângă vechii cântăreţi, având consiliul parohial obligaţia a le asigura remuneraţie corespunzătoare şi parte la uzufructul sesiei cantorale;

c) la bisericile unde postul de cântăreţ devine vacant, nu se va mai putea întregì decât cu absolvenţi ai Şcoalei de cântăreţi.

Unde parohiile noastre dispun de numerar şi se vor afla tineri săraci dar doritori de-a ajunge cântăreţi bisericeşti, preoţimea noastră în înţelegere cu consiliul parohial să voteze taxa de întreţinere din lada bisericii.

Sibiu, din şedinţa bisericească ţinută la 6 Iulie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Licitaţie

Pentru livrarea a **6 vagoane grâu** din recolta anilor 1934 sau 1935, greutatea 78—82 kgr. cu cel mult 1—2% corpuri străine. Ofertele închise şi cauţiunea de 10%, conform caietului de sarcini, se vor înainta Şcoalei normale „A. Şaguna", Sibiu până la 12 August 1935.

Spitalul de boli mintale, Sibiu

Nr. 1211—1935. (12) 1—1

Publicaţiune

Pentru aprovizionarea spitalului de boli mintale, Sibiu, cu 2 vagoane motorină, 3½ vagoane păcură sau combustibil special, se va ţinea o a doua licitaţie; iar pentru aprovizionarea spitalului cu 10—12 vagoane făină sau grâu se va ţinea prima licitaţie în ziua de *23 August 1935*, ora 9 a. m. în biroul administrativ al spitalului.

Condiţiile de furnizare se pot vedea la spital în orele oficiale. Licitaţia se ţine în conformitate cu dispoziţiile dela art. 88—110 din L. C. P. şi art. 31—51 din Regulamentul O. C. L.

Sibiu, la 19 Iulie 1935.

Dr. Gh. Preda
medic primar, director superior. inspector general sanitar.

Muntean
administrator.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

A apărut şi se poate procura dela **Librăria arhidiecezană,** Sibiu

Carte de rugăciuni

tipărită cu binecuvântarea Inalt Prea Sfinţitului Arhiepiscop şi Mitropolit **NICOLAE** al Ardealului.

Cartea de rugăciuni a apărut în două ediţii: mare şi mică.
Preţul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mare (320 pagini):
Ediţie de lux (legată în piele de capră) Lei 200·—
(legată în piele de oaie) „ 180·—
legată întreagă în pânză „ 70·—
Preţul de vânzare la Cartea de rugăciuni cea mică (116 pagini):
Legată întreagă în pânză Lei 40·—
Legată jumătate în pânză „ 25·—
Cartea de rugăciuni se trimite cu ramburs sau trimiţându-se preţul înainte, plus spese postale de Lei 15·—

Biserica şi lumea*

IV

Biserica ecumenică nu este actualizată integral în biserica văzută şi istorică; altfel nu s'ar explica pluralitatea bisericilor şi confesiunilor. Biserica ecumenică universală rămâne în afară de aceste fragmentări. Dacă, dintr'o parte actualizarea bisericii în istorie constitue un proces de prosperare, o împlinirea a misiunii ei universale şi istorice ce trebue să o aibe creştinismul, dintr'altă parte se vădeşte un proces de diminuare, o adaptare inevitabilă nivelului mijlociu al maselor populare. Economia în biserică are un rol preponderant. Toate „tipurile istorice" au fost creiate pentru a servi interesele colectivităţilor. In lume, religia este o creiaţie la care colaborează poporul, învăţătorii religioşi şi profeţii. Aceasta, pentrucă viaţa religioasă îngăduie stratificări populare şi stratificări spirituale aristocratice.

Biserica văzută nu poate exista numai pentru o minoritate aleasă; ea se adresează întregei omeniri, universului întreg. De aici începe, toată laturea ei negativă, toată tragedia sfâşietoare a destinului ei, toată seducţiunea respingătoare a istoriei ei. Biserica trebue să se coboare până în străfundurile vieţii universale, ea nu poate rămânea pe culmi, după cum voiesc gnosticii, montaniştii şi discipolii diferitelor secte.

Lumea umană, în care biserica este sortită să lucreze, este zidită pe naturalismul păgân, pe vrăjmăşie şi mărginire. Adevărul ecumenic al bisericii lucrează în lume şi umanitate răsfrângându-se în particularismul păgân şi în limitările lor. Marea aberaţiune istorică stă în faptul că omul a înţeles foarte adeseori propriile lui limite ca o poruncă divină, li-a dat o valoare absolută şi sfântă din amvonul istoric. Biserica este o realitate ontologică, un organism spiritual. In această „existenţă reală" care rămâne nu numai pe pământ, ci şi în cer, nu numai în timp, ci şi în eternitate, s'au împreunat două naturi: Dumnezeu şi lumea, Dumnezeu şi umanitatea. Iată adevărul pentru care biserica, atât ca organism şi „fiinţă" reală se împărtăşeşte de destinul lumii şi al umanităţii, sufere şi se desvoltă. Biserica face parte din lumea iubirii şi libertăţii, dar ea activează în lumea naturală a discordiei şi învrăjbirii. Biserica face parte din lumea spirituală, dar ea rămâne în lumea naturală, deoarece ea are misiunea să o transfigureze.

Tainele bisericii sânt prototipurile transfigurării întregului univers. Aceasta înseamnă că prin sacramente, prin liturgie, prin euharistie, poporul comunică cu adâncul vieţii spirituale. Tainele se săvârşesc în străfundul vieţii cosmice; acolo se face sacrificiul lui Hristos. El se efectuează în fiecare fenomen al vieţii, însă tainele sânt vizibile şi concentrate în misterul bisericii, şi aci ele se revelează la toată omenirea. Religia populară este liturgică şi simbolică. Nu poţi adera la biserica ce-ţi pune ca condiţiune de a nu accepta decât biserica cerească, sau biserica ce a realizat perfecţiunea pe pământ. Nu poţi accepta biserica din afară, ci numai din interior. Aci, nu pot încăpea condiţiuni contractuale. Voieşti o desvoltare creatoare, nu poţi admite stagnarea, imobilitatea şi inerţia; însă aceasta nu poate fi obiectul unei convenţiuni exterioare cu biserica. Numai o concepţie integrală despre biserică, care o ia drept „cosmos încreştinat", biserică cerească şi veşnică, şi nu numai temporală-istorică, te fereşte de opresiunea ce se exercită din afară. A intra în biserică înseamnă a pătrunde în ordinea eternă şi divină a lumii. Acest act nu implică un divorţ cu pământul şi istoria, o abandonare a lumii, ci mai mult o participare la transfigurarea lor.

Biserica este dinamică, ea este un proces continuu creiator; oprirea acestui proces este o slăbiciune şi un păcat omenesc. In biserică nu este decât principiul Tatălui, acela după Ioan şi Pavel. Tradiţia esoterică după Ioan nu se nimiceşte niciodată în biserică; în ea trăieşte nu numai Evanghelia temporală şi istorică, ci deasemenea Evanghelia veşnică. Hristos a predicat venirea Impărăţiei lui Dumnezeu, şi ne-a chemat ca pe aceasta să o căutăm mai înainte de toate; El nu a instituit deodată o biserică istorică cu organizaţia sa pământească. (In critica istorică găsim multe idei, foarte juste în această privinţă, fără ca acestea să cuprindă orizontul larg al afirmaţiilor sale religioase. Se întâlnesc adevăruri mari la Zome, Sabatier, Heiler, dar ei nu văd adevărul istoric decât într'un anumit sens, într'o separaţie dela conştiinţa bisericii). Comunitatea primitivă creştină trăia într'o atmosferă eshatologică, în aşteptarea venirii a doua a lui Hristos, venirii împărăţiei lui Dumnezeu; o organizaţie a bisericii în sensul istoric al cuvântului atunci nu era necesară. Organizarea bisericii pentru viaţa pământească nu a devenit indispensabilă decât, atunci când s'a născut conştiinţa drumului lung istoric ce-l avea de parcurs până la instaurarea Impărăţiei lui Dumnezeu. Şi aceasta a necesitat creiarea organelor de conducere în vederea unei vieţi istorice. Darurile harismatice se slăbiră, şi se promulgară canoane, după care se recunoscu că darul sacerdoţiului se transmite prin succesiune apostolică. In locul Impărăţiei lui Dumnezeu se instituì pe pământ biserica. Dar, biserica pământească, niciodată nu trebue confundată, nici identificată cu împărăţia lui Dumnezeu, deoarece ea nu este decât drumul ce ne duce spre această Impărăţie. Ideea împărăţiei lui Dumnezeu rămâne o „idee eshatologică" şi nu istorică. Impărăţia lui Dumnezeu se leagă de biserica nevăzută, cerească şi mistică.

Trad. Pr. **C. Zoican**

* Vezi Nr. 31.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 4 August 1935 — Nr. 33

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA „ASSOCIAȚIUNII" SIBIIU

La sfințirea bisericii ortodoxe din Mediaș

— Serviciul religios. — Cuvântările. — Recepțiile —

Târnosirea măreței biserici ortodoxe dela Mediaș, în ziua de 28 Iulie 1935, s'a desfășurat într'o atmosferă dintre cele mai sărbătorești.

Credincioșii noștri de pe plaiurile târnăvene și conducătorii lor au avut rara satisfacție de a-și vedea încununate strădaniile lor, prin sfințirea bisericii într'un eveniment epocal, care este menit să pironească privirile noastre la cele eterne și să canaliseze energiile pe calea mântuirii.

Isbânda lor e un pas înainte al sfintei noastre biserici naționale în Ardeal.

Solemnitatea dela Mediaș a simbolizat în chip strălucit biruința credinței străbune și duhul de înalt sacrificiu pus în slujba acestei credințe. Eată îndreptățirea bucuriei marei mulțimi de credincioși veniți să asiste la această sfințire.

Prezența Ierarhului și a Ministrului instrucțiunii a contribuit și mai mult la însemnătatea zilei.

Au participat la serbare organizațiunile noastre bisericești: Frăția Ortodoxă Română, Reuniunea de femei, Societatea Sf. Gheorghe, Oastea Domnului precum și autoritățile militare și civile, cultele religioase din localitate, învederând prin asistența lor importanța acestui eveniment bisericesc și cultural.

Actul sfințirii noului lăcaș de închinare și prima liturghie săvârșită de I. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, într'o atmosferă spirituală înălțată, au fost interpretate prin magistrala predică a Arhipăstorului nostru ca o chemare de înoire morală și de premenire a vieții în toate domeniile ei.

Vechea biserică ortodoxă din Mediaș, smerită și șubredă, stă ca un simbol al trecutului de suferințe. Noua biserică monumentală ca arhitectură, pictură și aranjament e semnul biruinței, răsplata îndelungii răbdări și a nădejdii în dreptatea lui Dumnezeu.

Chivotul cel nou, de argint, dăruit de dl Motaș, s'a așezat cu cinste și cu pietate în noul Sion.

*

După oficierea sfintei liturghii, I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului a ținut în fața mulțimii adunate în biserică — cuvântarea fiind difuzată printr'un megafon — o predică substanțială care a făcut o profundă impresie nu numai prin frumusețea gândirii, ci mai ales prin cuvintele bine simțite adresate massei de credincioși, destinate a fi ascultate ca literă de evanghelie în întreaga arhipăstorie a I. P. S. Sale. Adânc simțită, această cuvântare prin înalta filosofie ce a exprimat, dela locul de unde a pornit, este sortită să rămână ca o pagină rară scrisă cu literă de aur în analele Bisericii ortodoxe dominante din Ardeal.

Redăm mai jos cuvintele Inaltului chiriarh după notele luate în decursul rostirii lor:

„Lepădați voi pe omul cel vechi... și vă înoiți cu duhul minții voastre și vă îmbrăcați în omul cel nou care după Dumnezeu s'a zidit întru dreptate și întru sfințenia adevărului".
[Efeseni 4, 22—24].

Domnule ministru și iubiții mei fii sufletești, — Un altar nou, ridicat de Biserica noastră pe pământul scump al patriei, înseamnă o nouă biruință a credinței noastre strămoșești.

O asemenea biruință prăznuim noi astăzi, aici în Mediaș, și o vom prăznui ca mâne în Sighișoara, ca poimâne în Mercurea-Ciucului, în Gheorgheni, în Brad, în Baia-de-Criș, în Simeria și în alte centre de pe teritoriul arhiepiscopiei noastre, ca și în cuprinsul celorlalte eparhii ale mitropoliei ardelene, unde pretutindenea s'a început din vreme și se urmează cu stăruință, pe lângă toate obstacolele de ordin financiar, o lucrare febrilă pentru ridicarea de biserici, cu deosebire la orașe.

In epoca asupririi multiseculare prin care a trecut Biserica și poporul nostru din Ardeal, ni s'a răpit — până la un timp nu prea îndepărtat de noi — chiar și dreptul de avea biserici în orașe. Imprejurări cu totul maștere au eliminat sistematic elementul românesc autohton din rolul firesc ce i s'ar fi cuvenit în viața centrelor orășenești.

Astfel comunitățile noastre religioase, despoiate de cele mai elementare drepturi, împinse la periferiile orașelor și apăsate de sărăcie, dar neclătite în credința lor către altarul strămoșesc, au așteptat cu răbdare și încredere sosirea unor vremuri mai bune.

Dăm slavă lui Dumnezeu că aceste vremuri au sosit și, de odată cu ele, în programul larg de reparație a nedreptăților trecutului și de organizare a statului nostru, în conformitate cu interesele de viață ale neamului românesc, trebue să ocupe un loc de frunte problema cuceririi orașelor.

In urmărirea neînduplecată a acestei vitale probleme naționale, Biserica noastră ține să-și dea și ea partea sa de contribuție.

Dar așezând crucea pe biserici ca aceasta pe care am sfințit-o astăzi, noi venim în mijlocul concetățenilor noștri de alte limbi și de alte confesiuni cu solia păcii, a armoniei sociale și a iubirii creștinești.

Aceste mari și sfinte princìpii de împreunăviețuire dintre oameni, le-a mărturisit dela altarele ei și le-a practicat întotdeauna Biserica noastră, din întreg trecutul căreia nu i-a rămas pe conștiință nici cea mai neînsemnată acuză de intoleranță.

In mijlocul sărbătorii de astăzi e potrivit locul să fac această dreaptă constatare și solemnă mărturisire.

Iar către voi, iubiții mei fii sufletești, cari cu ziua de astăzi vă vedeți împlinită dorința de a intra la rugăciuni în biserica cea nouă pentru care v'ați ostenit și ați jertfit, precum și către toți credincioșii noștri, cari au ținut să fie de față la acest praznic, mă adresez cu cuvintele sfântului apostol Pavel: *„Lepădați voi pe omul cel vechi... și vă înoiți cu duhul minții voastre și vă îmbrăcați în omul cel nou, care după Dumnezeu s'a zidit întru dreptate și întru sfințenia adevărului"*.

Sfințirea unei biserici noi este pentru cei ce se vor închina de aci înainte la altarul ei nu numai un prilej de firească bucurie, dar în acelaș timp ea se înfățișează cu un mare obligământ moral pentru conștiința lor, anume acela de a se înnoi și ei întru cele dinăuntru ale sufletului lor, de a se lepăda, cum zice sfântul Apostol, de omul cel vechi cu păcatele lui și de a îmbrăca pe omul cel nou renăscut întru Hristos.

Adevărata podoabă a unei biserici nu stă numai în zidurile ei oricât de tari și de frumoase ar fi ele, ci în tăria credinței, în curățenia inimii, în duhul de profundă evlavie, vădită în fapte bune, în toată comoara de virtuți creștinești a fiilor credincioși cari alcătuesc biserica cea vie a Domnului.

Eu știu că în *Mediaș* avem un popor credincios și cu iubire către cele sfinte, — dovadă râvna lui pentru clădirea acestei frumoase biserici.

Dar viața cea trăită cu Dumnezeu, viața cea cu un cuprins sufletesc smuls din veșnicie, pe care ni-a arătat-o Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos, este un ideal atât de mare, o țintă atât de înaltă și sfântă, încât toți creștinii, și cei mai buni dintre ei, trebue să-și încordeze toate puterile ca să se învrednicească de ea și să o câștige prin darul lui Dumnezeu.

Impărăția lui Dumnezeu, a zis Mântuitorul, o câștigă numai ceice se silesc după ea. Impărăția lui Dumnezeu coboară în aceasta lume numai prin fiii lui Dumnezeu, prin oameni renăscuți sufletește prin puterea de prefacere a credinței. Acest adevăr l-am putea tălmăci în cuvinte ale învățaților așa: *O ordine socială mai bună, adecă o rânduială și o viață mai bună între oameni se coboară în lume numai prin oameni mai buni.*

Au crezut unii că, schimbând referințele externe de trai, vor face și viața omenească mai bună. S'a făcut chiar o teorie, numită a materialismului istoric, care credea că organizând altfel factorii materiali ai vieții, prin urmare referințele externe de trai, se va coborâ raiul pe pământ. Dar realitățile vieții au răsturnat pretențiile acestui materialism. Alții au crezut că progresul științei și al tehnicei vor aduce cu sine o viață mai bună. S'au făcut descoperiri peste descoperiri, s'au adus legi peste legi, reforme peste reforme, dar în mijlocul acestor progrese, pe care nu le contestăm, ci ne bucurăm de ele, s'au simțit oare oamenii mai fericiți și a devenit viața lor într'adevăr mai bună?

Cine ar putea îndrăzni să susțină acest lucru în mijlocul complicațiilor și suferințelor generale de astăzi? Nu-i destul să schimbi numai referințele externe ale vieții, ci trebue să prefaci și să purifici viața și izvoarele ei interioare, pentru ca să o faci mai bună, după cuvântul Mântuitorului: *„curăță mai întâi cele dinnăuntrul ale blidului și paharului ca să fie cele din afară ale lor curate"*.

Adică ceeace spuneam adineauri: *că o viață mai bună poate să sosească în lume numai prin oameni mai buni.*

Ce folos dacă-ți clădești o casă mai mare și mai frumoasă, dar intri în ea tot numai cu ceartă și cu neînțelegerea ta cea veche din familie?

Ce folos să câștigi mai mult, dacă îți cheltuești banii pentru lucruri nefolositoare sau stricăcioase?

Ce folos că ai mai mult timp liber la dispoziție, dar îl petreci în cârciumă și într.o viață desordonată?

Ce folos de libertăți și drepturi mai mari, dacă nu știi să le folosești spre binele obștesc?

Viața mai bună o fac numai oamenii buni, iar oamenii buni pot să fie zămisliți numai prin puteri duhovnicești.

Unii învățați în veacurile de mijloc au încercat să fabrice aur, au încâlzit și au topit și au amestecat tot felul de metale, crezând că va răsări din ele aur curat. Dar încercarea n'a reușit. Tot așa au crezut unii că prin diferite metode și prin schimbarea împrejurărilor externe de trai, vor îndrepta viața și vor produce suflete de aur. Dar încercarea aceasta a reușit și mai puțin. Pentru că sufletele de aur, caracterele morale, în stare a se însufleți pentru tot ce e mare și sfânt pe această lume, se pot naște numai în contact viu și nemijlocit cu Dumnezeu, numai prin puterea cea de sus. De această putere de sus avem noi și neamul nostru cea mai mare și mai urgentă nevoe în mijlocul crizelor și al frământărilor prin care trecem astăzi.

Nu există o altă problemă mai arzătoare și care să merite înlănțuirea tuturor puterilor noastre pentru a o soluționa, ca problemă înnoirii forțelor morale ale națiunii.

De aceea strigătul nostru să fie: *„înapoi, sau mai bine zis, înainte spre Hristos"*.

Căci stăm și astăzi, după trecerea celor aproape două mii de ani dela venirea lui Hristos, nu numai noi ci și alte popoare mai înaintate în cultură decât noi, tot numai la începuturile înfăptuirii marelui ideal de viață, ce ni l-a adus Isus Hristos.

Hristos a creiat adevăratul climat spiritual pentru oamenii noi, și

evanghelia Lui pretutindeni pe unde s'a răspândit în scurgerea vremurilor a fost însoţită de acea putere de sus în stare să renască sufletele şi să înnoiască viaţa lor, după cuvântul Mântuitorului spus în taina unei nopţi fariseului Nicodem: „de *nu se va naşte cineva de sus, nu va putea intra în împărăţia lui Dumnezeu*".

Trebue deci să ne deschidem larg porţile sufletului, pentru ca să primim înăuntrul nostru pe Hristos însuşi şi deodată cu El toate puterile de renaştere a vieţii şi de înnoire a sufletului nostru.

Urmăriţi-l pe Domnul cu duhul prin satele şi oraşele de pe ţărmurile lacului Ghenezaretului, în Ierihon, Ierusalim şi vom vedea cum pretutindeni n'a tămăduit numai trupurile bolnave, ci şi sufletele oamenilor.

Din vameşi şi păcătoşi a făcut făcători de bine ai semenilor lor, a ridicat femei pierdute, şi din oameni supuşi păcatului a făcut sfinţi, din fricoşi a făcut eroi cari n'au pregetat ca să-şi jertfească şi viaţa pentru noul ideal ce-i însufleţea.

Desigur nu e lucru uşor această renaştere şi nu o poţi realiza decât la picioarele crucii. Acolo e singurul loc în lume, unde capeţi puterea de a lepăda pe omul cel vechi şi a îmbrăca pe omul cel nou întru Hristos.

Biserica este astăzi deţinătoarea puterilor duhovniceşti pentru renaşterea vieţii oamenilor singuratici şi a întregului nostru popor. Ea deţine puterile divine pe care le-a încredinţat cel ce a lăsat-o în lume, cu misiunea ca să răspândească lumina credinţei şi să împartă darurile sfinţeniei pentru mântuirea sufletelor.

Rog pe bunul Dumnezeu ca să trimită toate binecuvântările sale asupra Voastră, să facă milă cu Voi şi să Vă fie vouă milostiv, — încheie I. P. S. Sa magistrala Sa cuvântare, — mulţumind călduros tuturor ctitorilor, donatorilor şi celor mai umili, cari au contribuit la ridicarea acestui lăcaş falnic de închinare...

«Tu Doamne, ocroteşte această biserică şi pe cei ce vor întra şi cei ce vor ieşi dintr'însa! Ocroteşte dela înălţimea Ta ţara aceasta, credinţa noastră şi pe Regele nostru cu toate gândurile sale de a conduce la fericire poporul român». —

Dl Dr. *C. Angelescu* a cuvântat următoarele:

Cu o deosebită satisfacţie sufletească iau parte la sfinţirea catedralei ortodoxe din Mediaş şi aduc, atât în numele guvernului, cât şi al meu personal, cel mai cald omagiu de adâncă recunoştinţă populaţiunii care s'a învrednicit să-şi ridice acest măreţ locaş de rugăciune şi de închinare Dumnezeului prea slăvit.

Puterea unui popor nu stă numai în instituţiile sale economice şi în chipul cum ştie să-şi organizeze viaţa sa materială: ea stă, mai cu seamă, în vrednicia lui sufletească, în acţiunea lui morală şi în menţinerea credinţei lui strămoşeşti către cel atotputernic, către Dumnezeu. Credinţa este cel dintâi şi cel de pe urmă bun sufletesc al omului, este cel mai mare suport al acţiunilor lor, care-i dă îndemn şi curaj, care îi este pavăză împotriva primejdiilor şi mângâere în toate adversităţile.

In viaţa sbuciumată a poporului nostru, credinţa în Dumnezeu i-a fost neclintită tovarăşă. Ba i-a dat puterea să reziste dealungul veacurilor, împotriva împilărilor de tot felul şi împotriva stăpânitorilor hrăpăreţi de altă dată.

Credinţa religioasă s'a confundat cu însuşi sentimentul naţional.

Biserica a fost lăcaşul care a ţinut pe români strâns legaţi în jurul steagului naţional. La umbra zidurilor bisericii a înflorit graiul şi şcoala românească; biserica a dat poporului nostru încredere în viitor, sub semnul crucii românii au rezistat, au luptat şi au biruit.

Iar astăzi, când visul de veacuri al neamului nostru s'a împlinit, când naţiunea noastră trăeşte liberă în ţara unită, astăzi se înalţă peste tot altare măreţe ca o rugă îndreptată către Cel Atotputernic, către Cel care a călăuzit paşii românilor spre mântuire, aducându-i slavă şi rugă fierbinte, ca să-i învrednicească şi de acum înainte de sprijinul şi de ajutorul Său.

In locul bisericuţelor mici, umile de altă dată, se înalţă astăzi catedrale măreţe.

Din locurile ascunse prin mahalalele mărginaşe, sfintele locaşuri ale Domnului înaintează şi strălucesc astăzi în centrul oraşelor. Este un semn al timpurilor, care arată să sub scutul autorităţii şi sub puterea statului nostru, biserica naţională îşi afirmă astăzi dreptul său de viaţă, arătând că ea face parte integrantă din acest stat, care-şi întinde asupra credincioşilor aripa sa protectoare, statul având datoria sfântă de a susţine cu toată puterea biserica noastră strămoşească.

Dar sentimentul religios nu se măsoară după înălţimea catedralelor şi după bogăţia podoabelor lor, ci după puterea care încolţeşte şi sălăşlueşte în sufletele credincioşilor.

In această zi măreaţă şi în mijlocul acestui popor de credincioşi, cari se bucură de fericirea de a fi dobândit un locaş de închinare, vrednic de vremurile pe cari le trăesc, eu, ca ministru al instrucţiunii şi al cultelor, nu pot decât să-mi exprim dorinţa ca în mijlocul boltilor acestei catedrale majestoase şi la auzul cântărilor înălţătoare, poporul să-şi păstreze acelaş suflet, aceiaş adâncă credinţă în Dumnezeu, aceiaş dragoste de pământul strămoşesc, acelaş spirit de jertfă, aceiaş neînduplecată pornire pentru apărarea neamului, care în timpuri de restriştè l-a ţinut adunat în jurul păstorilor lui sufleteşti şi a făcut din micile bisericuţe dela ţară, altar de rugă cucernică şi cetăţi de luptă naţională, pentru biruinţa credinţei şi a dreptăţii neamului.

Dumnezeu să apere şi să ţie, şi de aci înainte, unitatea credinţei şi unitatea neamului românesc!

*

Prezenţa dlui ministru Dr. C. Angelescu la serbarea dela Mediaş precum şi mărturisirile cu tâlc, pe cari le-a făcut în faţa sfântului altar, ne-au încredinţat că acest bărbat de stat e adânc convins de adevărul că dupăcum în trecut viaţa naţională a poporului nostru din Ardeal s'a păstrat în jurul sfintelor altare, tot astfel statul naţional se va putea menţine şi se va consolida prin strânsă alianţă şi colaborare cu sfânta noastră biserică ortodoxă naţională.

Dreptul ei de întâia naştere nu stânjeneşte libera desvoltare a altor culte, cu care doreşte să colaboreze pentru fericirea cetăţenilor patriei.

*

Recepţia dela primăria oraşului a fost un prilej binevenit pentru locuitorii Mediaşului, şi pentru cultele minoritare de a-şi exprima sentimentele lor de bucurie la serbarea noastră. Armata, administraţia şi şcoala au prezintat Arhipăstorului nostru omagiile lor.

I. P. S. Sa, răspunzând tuturora, a elogiat apostolatul cultural al dlui ministru Angelescu, asigurându-l în numele bisericii noastre, că precum în trecut credincioşii ei şi clerul nostru au adus toate jertfele posibile pentru luminare, şi de aici înainte vor sluji ţării şi tronului cu tot devotamentul şi cu cea mai deplină abnegaţiune. —

După masa comună, dl ministru Dr. Angelescu a plecat la Bucureşti, iar I. P. S. Sa s'a întors la reşedinţa Sa.

La vecernie s'a ţinut în biserica nou sfinţită o adunare a „Oastei Domnului" cu participarea multor credincioşi veniţi din împrejurime. A vorbit păr. *Secaş* din Sibiu, iar vecernia a făcut-o păr. *N. Popoviciu*, profesor la Academia noastră teologică care a ţinut o frumoasă cuvântare.

In programul zilei a mai fost un concert religios, cu valorosul concurs al corului mixt bisericesc din Mediaş, condus de dl învăţător Mărgineanu şi baritonul P. Gherman, dela opera din capitala ţării.

Pe drumul bisericii

— Adunări religioase şi pelerinagii —

(=) In aceste minunate zile ale verii, consfinţite evlaviei, Duminecă în 4 August, şi Marţi, la praznicul Schimbării la faţă, iubiţii noştri credincioşi din două comune ale întinsului judeţ Hunedoara (Varmaga şi Gura-Sada) se adună în cucernice cântări şi rugăciuni, să trăească, mai aproape de casa Domnului, câteva ceasuri de frăţească înţelegere şi de viaţă mai curată şi mai creştină.

Tot în ziua praznicului dela 6 August, precum şi la 15 August (Adormirea Născătoarei de Dumnezeu) pornesc în pelerinaj, condus de preoţime, credincioşii eparhiei arădane şi ai satelor învecinate, la Sf. Mănăstire H.-Bodrog, unde în liniştea nopţii loviturile în toaca de lemn şi armonia clopotelor fac să vibreze aerul întru lauda şi mărirea Atotputernicului Ziditor al lumii.

Maslu, spovedanii şi priveghere în ziua ce premerge praznicului, urmate de liturghiile cu mirezmele de tămâie din ziua praznicului, şi de stropirea cu aghiasmă a pelerinilor şi a praporilor, — vor alcătui împreună tot atâtea alinări în durerile vremelniciei, mângâeri pentru oamenii credinţei şi ai mântuirii, reculegere şi recreare pentru toţi.

Daţi la asemenea ocazii, în mâna osârdioşilor alergători pe drumul bisericii, *cărţi* cu hrană duhovnicească, şi oferiţi-le lucruri şi semne, potrivite să ţină trează iubirea pentru cele dumnezeeşti.

Recrearea şi reculegerea îş au atunci rostul lor, când după înviorătoarele adunări şi pelerinagii, creştinul se înapoiază la cămin cu sufletul înoit, cu folositoare îndemnuri şi cunoştinţe, drept scut împotriva ispitelor şi păcatelor ce-l pândesc. Preoţimea va fi cu deosebită luare aminte la această împrejurare, pregătind pelerinii să păstreze o purtare potrivită locurilor unde se află. —

FOIŞOARA

Documente vechi

Com. de: Preotul **Candid C. Muşlea**

Multe familii vechi preoţeşti avem în Ardeal, nici una n'a dat însă bisericii şi neamului atâţia preoţi harnici şi distinşi, — dintre cari unul a ajuns la înalta demnitate de arhiereu, — şi atâţia dascăli — începând dela umilul învăţător până la savantul profesor universitar — şi alţi cărturari distinşi, câţi a dat vechea familie *Puşcaşu*, de origine din Marmaţia, — şi care mai târziu şi-a schimbat numele în *Puşcariu*.[1]

Dela unul din aceşti preoţi — *Popa Bucur sin luga Puşcaşul ot Sohodol* — ni-au rămas şi câteva codice, dintre care unul, „Codicele Puşcaşul", scris la 15 Martie 1770, la Bran, formează obiectul unui interesant studiu al dlui profesor Dr. C. Lacea.[2]

In bogata arhivă istorică a municipiului Brasov, între alte multe lucruri vrednice de a vedea lumina tiparului, am dat peste un testament al unui descendent al acestei valoroase familii, al lui *Barbu Puşcaşul cel bătrân*, scris de vărul, Popa Bucur, la anul 1797, cu aceleaşi frumoase şi energice caractere, cu care e scris şi Codicele amintit.

Pentru urmaşii familiei Puşcaşu va fi cu atât mai de interes, cu cât în acest testament sânt amintiţi şi urmaşii de sex femenin, ceeace nu aflăm în „Notiţele" lui Ioan Cav. de Puşcariu, unde sânt amintiţi numai cei de sexul masculin.

In legătură cu acest testament, vom mai publica şi alte documente din arhiva Braşovului, în legătură cu această familie:

*

Nr. 3525/799.

Adresa: La Preacinstitul Magistrat al Slobodii şi Crăieştii Cetăţi Braşovului şi a tot districtul Ţării Bârsei ai nostri mai mari Stăpâni şi milostivi Domni Domni, plecată jalbă a celui înlăuntru numit jeluitor şi supus.

Prea Cinstit Magistrat!

Ai noştri mai mari Stăpâni şi Milostivi Domni!

Cu plecata mea jalbă jeluesc şi arăt Cinstitului Magistrat precum că având eu cinci fete, am muncit, am silit, de le-am crescut şi le-am şi măritat pe toate după oameni de treabă şi gazde bune şi le-am şi înzestrat cum s'au căzut pe una ca pe alta, după cum curat şi adevărat se va vedea din testamentul meu sub A., în original şi *in copiis* sub B., ce l-am făcut până suntem cu viaţă eu şi nevasta mea. Şi fiindcă mai avem un copil al nostru anume Barbu, am socotit cu suflet curat şi în frica lui Dumnezeu de am făcut această adiată şi aşezământ, ca după moartea mea şi a nevestii mele, să n'aibă numitul copilul nostru nici un fel de tulburare despre ginerii mei şi despre fetele mele surorile lui, a-l mai împărţi, fiindcă lor li-am dat mai mult decât s'au căzut. Şi ca să lipsească gâlcevurile şi judecăţile dintre dânşii, şi ca să n'aibă nici Cinstiţii Domnii noştri nici un fel de supărare despre ginerii mei şi despre fetele mele după moartea mea, mă rog Cinst. Magistrat, ca la nişte mai mari stăpânitori ai noştri, ca să (se) milostivească a-mi întări acest testament şi aşezământ al meu cu iscălitura şi cu pecetea Cinst. Magistrat, ca după moartea mea să nu aibă volnicie nici unul din ginerii mei sau din fetele mele a strica acest testament al meu, ci să rămâie în puterea lui după cum am lăsat şi am hotărât cu suflet curat şi în frica lui Dumnezeu, fiind şi alţi cinstiţi oameni de faţă. La care aşteptând milostivnică hotărâre şi facerea de bine, rămâi:

Al Prea Cinst. Magistrat

Plecat şi supus rob

jeu Bárbul Puskasu csel Betrin din preune ku nevasztá mea Nyáksá Lekuitori de din zsosz de Brán din Szohodol.

*

Diată *(Copie cu litere latine.)*

De vreme ce întâmplarea cea viitoare iaste nevăzută şi însuşi îngerilor, pentrucă numai la Dumnezeu toate sunt cunoscute, drept aceea eu Barbul, feciorul Voicului Puşcaşu, lăcuitor în Sohodolul Branului, am socotit mai înainte până a nu mă cuprinde sfârşitul vieţii meale, şi până îmi sunt minţile întregi sănătoase, să fac diată şi să dovedesc gândul meu către moştenitorii mei aleşi cu care voiesc să chivernisască ei avuţia mea mişcătoare şi nemişcătoare după petrecerea mea din viaţă. Ci întâi mă rog lui Dumnezeu ca unui milostiv să-mi iarte mulţimea păcatelor meale ceale ce-am făcut ca un om într'această lume. Mă rog şi tuturor creştinilor, cui ce voi fi greşit, să mă iarte. Şi de mine încă să hie iertaţi toţi câţi îmi vor fi greşit şi veri ce rău îmi vor fi făcut.

După aceasta mai înainte de toate după voinţa şi socotinţa noastră, a mea şi a nevestii meale Neacşa, dacă mă va chema Dumnezeu înaintea ei, aşa las cu sufletul meu, ca din avuţia stătătoare adecă casa, grădina, grajdurile, şura, şi

[1] Ioan cavaler de Puşcariu: „Notiţe despre întâmplările contemporane", pg. 5 seq.

[2] „Revista filologică", anul I, Nr. 1—2, Cernăuţi.

Un pelerinaj, în alt fel de proporţii, se pregăteşte pentru zilele din *6—19 Septemvrie* 1935, sub conducerea spirituală a I. P. C. Sale Arhimandritului *Scriban* la *Ierusalim*.

Cei cu oarecare dare de mână, simţind trebuinţa de a păşi pe pământul Sfânt, au nimeritul prilej de a se alătura grupului de închinători cari vor pleca *din Constanţa* (în 6 Septemvrie, ora 18, cu vaporul «Ardeal») ca să îngenunche, după câteva zile la Mormântul Domnului *în Ierusalim*.

Toate fiind gata pentru noul pelerinaj în Ţara lui Isus, pe locurile unde Mântuitorul nostru şi-a petrecut zilele pământeşti, — în Samaria, Nazaret, Bethleem, Ghetsemani, Ierihon, Valea Iordanului, Muntele Maslinilor, Golgota, — părintele arhimandrit Scriban, neobositul distins luptător, în cuvântul său de chemare pentru participare la pelerinaj, arată, că Ţara Domnului, ajunsă din nou sub stăpânire creştinească, se poate astăzi cerceta cu mari înlezniri de călătorie. Ţara Sfântă are şi înoiri, care pot fi văzute ca minunăţii ale ei: *Palatul Religiunilor*, în Ierusalim, este un lanţ de clădiri de o noutate neînchipuită; urzitorul palatului s'a gândit la înfrăţirea religiilor lângă Mormântul Domnului, lângă locul jertfei Celuice a murit pentru iubirea de oameni şi pentru înfrăţirea lor. Vechimea şi noutatea, — constată I. P. C. Sa, — se împletesc în Ţara Sfântă şi fac călătoria prin ţinuturile ei şi mai plăcută.

La acestea mai adăogăm, că la Sfintele locuri se înalţă acum primele aşezări de credinţă româneşti: *capela* dela Iordan, ce va fi sfinţită la toamnă, ear *căminul* şi *biserica* din Ierusalim vor fi terminate în cursul unui an.

Cucernica râvnă înfăptuitoare a massei credincioşilor se desprinde, cum vedem, biruind asupra greutăţilor provocate de criza generală economică şi morală.

Nr. 6816—1935.

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Părintele Nicolae Maniţiu din Vurpăr, decedat la 10 Iulie 1935, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numărar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 27 Iulie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Alegerea de Patriarh al Ierusalimului

Sfântul Sinod întrunit la Ierusalim în ziua de 24 Iulie 1935, a ales de Patriarh al Ierusalimului pe I. P. Sfinţitul *Timotei*, arhiepiscopul Văii Iordanului.

Scaunul de patriarh era vacant începând din anul 1931, — când la 14 August s'a stins din viaţă, în etate de 84 ani, I. P. Sfinţitul Patriarh *Damian* al Ierusalimului, venerabilul conducător care a păstorit biserica ortodoxă dela Sf. Mormânt timp de 34 ani, ear în toamna anului 1925 a primit pelerinajul grupului de 154 persoane din ţara noastră, condus de I. P. Sfinţitul Mitropolit *Nicolae* al Ardealului.

Lista de 8 candidaţi, la văduvita patriarhie, fusese trimisă înainte cu trei săptămâni la Oficiul Colonial în Londra, spre a fi examinată. Sosind răspunsul dela Londra, s'au adunat Arhiepiscopii ortodocşi şi arhimandriţii cari rezidează în Ierusalim, împreună cu stareţul mănăstirii Mar Saba, pentru a alege *trei* candidaţi din cei opt.

La prima votare au obţinut: Arhiepiscopul din Valea Iordanului 29 voturi, Patriarhul Alexandriei 15, şi Arhiepiscopul de Madeba care a functionat ca locoţiitor (Topoperetes) de patriarh al Ierusalimului, 3 voturi. După aceasta, membrii Sfântului Sinod au pornit în procesiune la Biserica Sfântului Mormânt, unde la a doua votare au obţinut: *Arhiepiscopul din Valea Iordanului 14 voturi*, Patriarhul Alexandriei 3 voturi, — cel dintâi fiind astfel ales de Patriarh al Ierusalimului.

Papa preamăreşte un „apostol" al său din Abisinia. — In timpul când guvernele marilor naţiuni caută modalităţile de-a împedeca un războiu între Italia şi Abisinia, în Cetatea Vaticanului un decret citit de papa preamăreşte pe un trimis italian, vicarul Iustin de Iacobis, devenit apostolul Vaticanului în Abisinia şi apoi răposat.

E întrebare dacă evocarea acestei amintiri, a unui „mare italian şi mare abisinian prin adopţiune", ar putea contribui eventual la o înseninare, în momentul când între Abisinia şi Italia cerul e acoperit de nori; ştim însă că Abisinia, o ţară cu milioanele sale de creştini,nu prea va fi simţind trebuinţa „apostolatului" dela Vatican. In Abisinia de prezent sânt c. 10 mii de catolici.

Organizaţi Reuniuni de femei

† Patriarhul Meletie al Alexandriei

(1870—1935)

— Cariera sbuciumată a unui Ierarh ortodox —

O ştire laconică a anunţat, la începutul săptămânii, moartea subită a Patriarhului Meletie Metaxachis, Papă al Alexandriei şi judecător ecumenic. Ocupa de nouă ani tronul patriarhal, pe care l-au ilustrat ierarhi glorioşi ca sfinţii Atanasie şi Ciril, şi Ciril Lukaris.

Răposatul patriarh a avut cea mai sbuciumată viaţă de ierarh într'o epocă de mari prefaceri bisericeşti, politice şi sociale, cari nu sunt nici cele dintâi şi nici cele din urmă în istoria Răsăritului, după socotinţele omeneşti. Viaţa patriarhului Meletie se împleteşte în istoria contemporană a ortodoxiei şi a creştinătăţii de azi, fiind însuşi creator de istorie.

S'a născut în Creta la 1870 din părinţi simpli. A studiat la Chalchis şi în Atena, iar în Oxford a luat doctoratul în teologie. Dela 1898 până la 1910, având randul de arhimandrit, a fost secretarul frăţiei Sf. Gheorghe a Sfântului mormânt şi în această calitate s'a remarcat ca un factor important la Patriarhia din Ierusalim.

La 1910 a fost consacrat episcop de Kition în Cipru, unde a întrodus o constituţie bisericească democratică pe seama bisericii autocefale din această insulă.

La 1917, după depunerea mitropolitului Teoclet, a fost ales mitropolit al Atenei. In acel an a făcut o călătorie în Anglia împreună cu faimosul bărbat de stat Venizelos. Căderea acestuia dela putere în 1920 l-a dus în America de nord, unde a organizat pe grecii emigraţi din Elada şi din orient. In Decemvrie 1921 a fost ales patriarh ecumenic la Constantinopol, când se găsea în America.

In drum spre Constantinopol trecu prin Londra, unde s'a exprimat către prietinii săi că „drumul la Scaunul său e drumul Golgotei!" In Constantinopol găsi întronată teroarea kemalistă, care i-a pricinuit cumplite neajunsuri şi greutăţi. Primejdiile personale le-a sfidat bărbăteşte. Dar primejdiile, care bântuiau biserica şi viitorul ei, au pus la încercare prudenţa, devotamentul şi curajul lui de luptător. Ca patriarh de Constantinopol a consacrat episcopi ortodocşi pentru Polonia şi Rusia. A iniţiat o seamă de reforme interne, a convocat o conferenţă panortodoxă, a trimis un apocriziarh în Londra, cu misiunea de a întreţine legături amicale cu anglicanii, a căror hirotonie validă a recunoscut-o prin pronunţiamentul Sfântului Sinod la 1922. Silit să demisioneze în Noemvrie 1923, s'a retras la Athos, unde a stat până în anul 1926, când a fost ales patriarh la Alexandria. In Africa a adus pe toţi grecii sub jurisdicţia Patriarhiei din Alexandria şi a creat un centru ortodox cu o şcoală teologică cu reputaţie. Bărbat cult şi diplomat iscusit a reprezentat ortodoxia, ridicându-i prestigiul scăzut mai mult prin vitregia vremurilor decât prin nevrednicia reprezentanţilor ei.

La conferenţa dela Lambeth din 1930 a episcopatului anglican a fost purtătorul de cuvânt al Bisericii ortodoxe în tratativele cu anglicanii.

A cunoscut Orientul dinainte de crâncena furtună şi după potolirea ei, crezând într'un moment că Bizanţul creştin se poate reface măcar printr'un patriarh mare dacă nu şi printr'un Basileos, dar vrajba dintre aliaţii învingători a spulberat acest vis, care putea fi realitate. Renaşterea turcească a stârnit tragedia elenismului naţional şi ortodox. Patriarhul Meletie era hotărât să salveze ce mai poate fi salvat din tot acest naufragiu cumplit.

Era conştient de gloria elenismului şi aceasta i-a inspirat curajul luptătorului între cele mai mari adversităţi. A simţit criza creştinătăţii şi a ortodoxiei şi a înţeles să asigure sprijinul anglicanilor pentru biserica sa.

Patriarhul Meletie întră în istorie cu o aureolă de luptător pentru libertatea, onoarea şi dreptul la viaţă al Bisericii ortodoxe. In veci pomenirea lui!

Tr. Scorobeţ

Fiorul sfânt, în capitala ţării, este zugrăvit în culori prea frumoase, într'un *organ de cultură*, *Gorjanul*, dela Tg.-Jiu, (din 25 Iulie a. c.). Redăm următoarele:

Cutremurul religios este aici — în capitala ţării — *o realitate sfântă. Bisericile sânt totdeauna pline... de tineret şi de oameni în toată firea.*

A fost, e adevărat, o vreme, când oraşul — care a răstignit pe Hristos — continuă să-L dispreţuească.

Astăzi însă, când cugetarea materialistă şi raţionalistă este crunt bătută la hotare metafizice, când filosofia spiritualistă îşi reia hegemonia de altădată, lumea... revine la Hristos.

Este o cinste pentru capitala ţării noastre că a înţeles să-şi ia în serios rolul de metropolă a Ortodoxiei, în timp ce Moscova zace sub cisma vrăjmaşe o iudeo-masoneriei. Nu ne întrebăm, dacă această reînviere religioasă din capitală e provocată de câţiva preoţi eminenţi, sau dacă nu cumva ei înşişi nu sânt decât o creaţiune a valului de credinţă

---

toată moşia ce se ţine împrejurul casii una de alta, un dărab să aibă a o stăpâni nevastă-mea Neacşa împreună cu feciorul meu Barbul. Aşijderea şi la cea mişcătoare, adecă vaci, boi, cai, oi, stupi, să n'aibă voie a se tinde ginerii la nimic, încât la cea stătătoare, aşa şi la cea mişcătoare. Aşişderea după moartea nevestii meale iarăşi aşa ne-am socotit şi ne-am învoit, ca iarăşi toată avuţia ce se va afla stătătoare şi mişcătoare, precum mai sus s'au pomenit, anume să rămâie ale feciorului nostru Barbul, neavând voie a-l supăra vreunii din gineri sau din fetele mele, de nimic. Numai feciorul nostru Barbul cu aceasta va rămânea îndatorit, ca din avuţia cea lui încredinţată să aibă datorie ca, ori după moartea mea, ori după a mâni-sa, toate soroacele ce se cuvin după moarte la legea creştinească să aibă datorie a le împlini singur, nesupărând pe gineri la nici o cheltueală, iară moşia cea de laturi să o împartă ginerii frăţeşte, că socotesc că şi ginerilor am dat din ce am avut şi m'am îndurat precum voiu arăta înainte.

Adecă întâi am dat Saftii:

Oi mari 100 groase şi 2 berbeci, plătite de toate cheltuealele primăvara la Berdea (?) şi iarăşi 5 iape cu mânzi şi un cal bun, şi mai pe urmă iarăşi un cal şi 2 boi şi 2 vaci cu viţei şi florinţi 10.

Neacşii i-am dat:

Oi mari 100 groase şi 2 berbeci plătite de toate cheltuealele primăvara la Berdea şi iară 5 iape cu mânzi şi un cal bun şi mai pe urmă iarăşi un cal şi 2 boi şi 2 vaci cu viţei şi pentru nişte fân 20 de Lei şi iarăşi 10 Lei.

Standii i-am dat:

Oi mari groase 100 şi 2 berbeci primăvara la Berdea plătite de toate cheltuealele şi 2 boi, iară pentru vaci ne-am învoit şi i le-am plătit cu bani şi 5 iape cu mânzi şi un cal.

Aşişderea şi aceasta adeverez că până s'au căsătorit aceste 2 fete am avut dobitoace mai multe şi au fost dobitoacele mai ieftine, dară la aceste 2 am mai repus (?) dobitoacele şi au fost şi mai scumpe şi n'am putut plini cât la cele 3, dară am socotit că cu scumpetea şi preţul mai mare se vor ajunge unele cu altele.

Mariei i-am dat:

Oi mari 40, iape cu mânzi 5 şi un cal şi 2 boi şi 2 vaci cu viţei.

Bucurii i-am dat:

Oi mari 40, iape cu mânzi 5, şi un cal şi 2 boi şi 2 vaci cu viţei.

Dară pentru haine şi alte cheltueale aşa mai socotit cât la toată fata am cheltuit câte 100 de u. fl. afară din Sălbi la gât, în care au fost câte u. fl. 30, cât s'au făcut la fieştecare fată florinţi 130, cât să n'aibă a răpsti una asupra altia.

Dară pentru banii ce s'ar afla rămâitori după moartea mea, nimenea să nu socotească că sunt sau se vor afla ca să supere pe nevasta sau pe băiatul meu, că eu abia mi-am purtat cheltueala şi năcazul meu din zi în zi.

Pentru aceste mai sus arătate şi prin mâna noastră date şi împlinite lucruri aşa las, ca după moartea mea nice unul să nu se mai scoale asupra altuia sau a nevestii sau a băiatului după cum le-am lăsat şi le-am hotărât cu voia mea.

Dară oricari din moştenitorii mei care am zis mai sus, sau din domni, sau din judecători, sau din cei bisericeşti, sau din cei lumeşti, s'ar ispiti a strica diata, să aibă a da samă şi răspuns la înfricoşata zi aceea a răsplătirii înaintea Judecătorului celui direpţ şi nefăţarnic Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu adevărat. Amin.

Martie 10 1797.

Jeu Barbul Fetsorul Voikului Puscasu Am leszat acsaste Diate La Mona Nevesti mele Nyaksa şi a Boyatului mieu Barbul

Precum acsaste Diate după aretarja şi pofta numitului Barbul Fetsorul Voikului Puskasu szau szkris prin min(e) iszkelitul ajtsa

Popa Bukur Fetsorul jugi Puskas Paroh La Sohodol m. p.

Si prin Sztyria acsestor numitzi Oameni

Sztan Reit Biroul
Szilivestru Mozkoiul
Sztancsu Flansya (Flangea!)
Sztancsul Kiczu
Sztan Singa Surat (Jinga, jurat!)
Ioa(n) Boholczmanul Sosa
Oantsa Styaul (Schiaul!)
Ioan Buta
Serb Lupuleczul Gosman. —

(Fiind făcut conform legilor ţării şi a drepturilor domnului de pământ, testamentul e aprobat şi din partea Magistratului.)

II

Nr. 718/798.

Măriei Sale Domnului D. Judeţ al Braşovului şi a toată Ţara Bârsei Domn şi poruncitor şi celorlalţi Cinstiţi Domni ai Cinstitului Magistrat Nouă Milostivi îndireptători.

Cu plecată scrisoare cădem la mila Măriilor Voastre, milostivi Domni ai C. Magistrat, eu cel mai jos iscălit, cerşindu-mi iertare, căci îndrăsnesc cu nevrednicia mea a supăra mila Măriilor Voastre prin arătarea cererii şi a poftii mele. Că trăind eu aicia la hotarul Branului, la Sohodol, de am ajuns în vârstă de 75 de ani şi acuma mă chivernisesc cu slujba preoţiei de 36 de ani, care acuma din curgerea vremii şi a vieţii mele am îmbătrânit şi am slăbit. Şi feciorii, şi fetele ce am avut s'au căsă-

de svâcneşte din popor; ne mărginim la a constata un fapt.

Este într'adevăr o mare nădejde când vezi îngenunchiaţi în faţa potirului profesori universitari, ofiţeri, medici, magistraţi, studenţi, elevi şi mulţi alţii, cari ştiu, dar vor şi simt nevoia de a şi crede.

Freamătul religios al capitalei este un fapt îmbucurător. Şi e firesc să fie aşa, deoarece ciobanul Bucur nu cu ciment sau beton a întemeiat oraşul, ci cu credinţa lui sfântă şi dreaptă.

*

Monografii istorice. — Am avut prilej să încrestăm [în Nrul de Crăciun al anului 1934] activitatea stăruitoare a răscolitorului de arhive parohiale şi de cărţi vechi de ritual din bisericile noastre, a primului paroh ortodox român al Jimboliei, Pr. *Gheorghe Cotoşman*, doctorand în teologie.

Tinerul cercetător de istorie naţional-bisericească dă acum la lumină Cartea IV a monografiilor sale istorice: Din trecutul Bănatului, şi anume: *Gizidava-Morisena-Cenad*, cu o prefaţă de Pr. Dr. Nicolae M. Popescu, profesor universitar şi academician, Timişoara 1935. Un volum de 191 pp. Preţul 50 Lei.

Cartea, închinată ca omagiu de veneraţie şi admirare Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit *Nicolae* al Ardealului şi Bănatului, conţine, sprijinită pe izvoare de seamă, minuţios cercetate, descrierea comunei *Cenad*, cu istoricul ei, cu locuitorii, parohia, bisericile ortodoxe române şi ale celorlalte confesiuni, cu arhiva bisericească, cimitirul ortodox-român, şcoala confesională ortodoxă-română ş. a.

Este o lucrare sistematică şi bogată în amănunte interesante, vrednică să fie citită şi încurajată şi în Bănat, şi în Ardeal, dar şi în celelalte părţi ale ţării întregite.

Nr. 7306—1935.

AVIZ

Prăsnuind la 15 August (Sfânta Marie) Patronul marinei şi al Ligei navale, se invită Onor. oficii parohiale şi protopopeşti a intercala la sfânta liturghie ecteniile pentru călătorii pe ape şi pentru marinarii căzuţi la datorie în războiul pentru întregirea neamului.

Liga navală română apelează la credincioşi să contribue cu obolul lor la strângerea de fonduri în vederea desăvârşirii operei acestei instituţii.

Sumele colectate în acest scop se vor trimite oficiului de cassă până la 30 August a. c. spre a fi înaintate la destinaţiune.

Sibiu, 31 Iulie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

INFORMAŢIUNI

Pelerinajul la Ierusalim, în zilele de 6—19 Septemvrie 1935, sub conducerea spirituală a I. P. C. Sale Arhimandritului *Scriban*, este organizat de «*Turismul Român*», *Societate academică de turism, Bucureşti*, palatul ziarului «*Universul*». Costul pelerinajului este 7500 Lei, care se achită cel mai târziu până la 15 August 1935. Serviciile Societăţii încep şi se termină *la Constanţa*. Program şi alte informaţii dă Societatea numită.

Spre locul minunilor. Cu multe şi impresionante descrieri, ziarele se ocupă de minunata întâmplare a ciobanului din satul oltenesc, *Maglavit*, a păzitorului de oi Petre Lupu, care mărturiseşte că Domnul i s'a arătat, mai de multe ori, în zilele acestea, la răscrucea unui drum, şi i-a poruncit să ducă oamenilor «*cuvânt de pace şi de pocăinţă*». Vestea minunii s'a răspândit în sate şi oraşe, ear satul Maglavit a devenit de atunci loc de pelerinaj, unde Dumineca trecută s'au concentrat câteva mii de pelerini, — se spune că peste 50 de mii — veniţi să asculte ce spune Petrache Lupu, ale cărui cuvinte şi îndemnuri au produs şi produc adâncă impresiune asupra ascultătorilor. Un trimis al sfintei Episcopii a Râmnicului a îndemnat credincioşii să asculte de sfaturile bune ce li se dau din partea preoţilor.

Vizionarul cioban, după ştirile de până acum, vrea ca lumea din ţara aceasta să pornească pe calea moralei şi a dragostei creştineşti, — lucrul se va cerceta cu de-amănuntul.

De condamnat. Din orăşelul *Brad*, protopopiatul Zarandului, ni se trimite o corespondenţă, în care se afirmă, că studenţimea judeţului Hunedoara, ataşată universităţii clujene, în propaganda sa culturală s'a oprit şi în menţionatul orăşel pentru a reprezenta piesa teatrală „Hunedoara jubilează". Spre surprinderea neplăcută a publicului asistent, în această piesă — ne scrie corespondentul — s'au banalizat Sf. Taine ale bisericii noastre, şi anume *botezul* a fost prezentat într'un tablou indecent. Tot indecente au fost şi dansurile executate de tinerii studenţi şi studente. —

Nu ni se spune felul în care publicul brădean şi-a manifestat nemulţumirea cu producţiile tineretului universitar hunedorean. Credem însă că preoţii şi profesorii noştri, întâmplător de faţă, au părăsit imediat sala spectacolului lipsit de bunacuviinţă, făcând şi arătare la forurile chemate ale universităţii.

Adunare generală. Membrii „Despărţământului central judeţan *Sibiu* al Astrei" se convoacă la adunarea generală ordinară, ce se va ţinea, în comuna *Orlat*, în ziua de *18 August* 1935, ora 14. După terminarea părţii administrative a despărţământului, se va face premierea celor ce au participat la diferitele expoziţii organizate de comitetul judeţan.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 4 August 1935, va predica părintele *Gh. Secaş;* ear Marţi în 6 August (Schimbarea la faţă), va predica părintele *A. Nanu.*

Baia populară din Sibiu. *In tot decursul verii, până la 1 Septemvrie, bazenul de înnot şi terenul pentru băile de soare sânt deschise şi în vremea prânzului.*

Nr. 7464 Şcol.

Concurs

Pentru primire elevilor în Internatul arhidiecezan din Sibiu pe anul 1935/6

Pentru primirea elevilor în Internatul arhid. din Sibiu pe anul şcolar 1935/6 se publică concurs.

Vor fi primiţi în mod *gratuit* orfanii de preoţi, orfanii şi silitori, iar ca *solvenţi* copii de preoţi şi ai altor părinţi, mireni.

Orfanii de preoţi, cu spor slab în studii, vor fi supuşi la plătirea unei taxe după situaţia materială a lor.

Taxa de întreţinere va fi pentru fii de preoţi solvenţi 8000 Lei şi 1000 Lei pentru baie, medicamente; iară pentru copiii mirenilor 9000 Lei şi 1000 Lei. Taxa se va plăti în 4 rate: la înscriere, la 1 Noemvrie, 1 Februarie şi 1 Aprilie. Taxa de 1000 Lei se va achita la înscriere. In caz de repăşire, nu se va restitui această taxă.

Taxele plătite pentru cvartalul început — nu se restitue în caz de repăşire.

Cererile de primire scrise de părinţi ori tutori vor avea să fie înaintate Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu până la 21 August a. c.

Orfanii de preoţi vor anexa: certificat şcolar, certificat de sărăcie şi familiar.

Elevii primiţi vor avea să aducă cu sine: cele necesare pentru pat, lingerie de corp şi pat, tacâmuri şi veselă pentru masă, hainele şi încălţămintea necesară. Rufăria trebue să fie însemnată cu numele elevului.

Intrucât în decursul anului s'ar dovedi, că taxa statorită nu este suficientă, ea se va majora după împrejurări, având elevii a plăti diferenţa statorită.

Preacucernicii preoţi vor pune în vedere orfanilor de preoţi, cât şi altor elevi, să înainteze la timp cererile de primire, însoţite de toate actele, căci fără de acestea nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, 20 Iulie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 2694—1935 Ep.

Publicaţiune

Consiliul arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu dă în întreprindere prin licitaţie cu oferte închise lucrările de construcţie a clopotniţei dela Mănăstirea Brâncoveanu dela Sâmbăta de sus, jud. Făgăraş.

Ofertanţii îşi vor înainta ofertele Consiliului arhiepiscopesc până la *20 August a. c. ora 9* şi vor depune odată cu oferta şi o garanţie de 5% asupra valorii totale a ofertei în numerar sau efecte de stat calculate la mersul zilei.

Planurile, devizul şi condiţiile se pot vedea zilnic în cancelaria Consiliului arhiepiscopesc în Sibiu str. Mitropoliei Nr. 32.

Consiliul arhiepiscopesc îşi rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanţi.

Sibiu, 31 Iulie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Concurs

Se publică concurs pentru furnizarea următoarelor alimente necesare la internatele instituţiunilor culturale din Sibiu ale arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia şi Sibiu în cursul anului şcolar 1935/36:

1. Carne de porc, de vită, de viţel, de oaie, untură topită de porc, slănină afumată sau papricată şi slănină crudă, — toate prima calitate.
2. Diferite mezeluri.
3. Coloniale.

Reflectanţii vor înainta oferte închise *până la 31 August 1935* la Consiliul arhiepiscopesc ortodox român în Sibiu, unde se pot vedea condiţiunile şi se dau informaţiuni.

Consiliul arhiepiscopesc

Anunţ de licitaţie

Consiliul parohial ortodox român din comuna Vârghiş, judeţul Odorhei, în baza aprobării Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc cu Nr. 6295—1935, dă în întreprindere prin licitaţie publică, cu oferte închise şi supraoferte verbale, lucrările de construcţie ale bisericii noui.

Licitaţia se va ţinea în prezenţa consiliului parohial la *19 August 1935*, ora 8 a. m. în localul primăriei din Vârghiş, unde se va putea vedea zilnic planul şi devizul, cum şi caetul de sarcini.

Acei cari doresc a participa la licitaţie, odată cu ofertele, vor depune garanţie de 5% în numerar sau efecte de stat calculate la cursul zilei.

Cheltuelile de deplasare în vederea licitaţiei privesc exclusiv pe anteprenorii respectivi. [18] 1—1

Vârghiş, 28 Iulie 1935.

Consiliul parohial din Vârghiş

Cereţi, dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, cartea acum apărută:

ISTORIA BISERICII şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania, — lucrare datorită distinsului scriitor şi istoric Ştefan Meteş.

Intelectualii noştri, preoţi şi mireni, precum şi bibliotecile poporale, au prilej de-a procura această preţioasă carte ce li se recomandă cu toată căldura.

torit, şi nevasta mi-au murit de sunt acuma 6 ani. Unde şi sfânta Pravilă ne porunceşte ca preotul dacă îmbătrâneşte şi trece din preoţia lui 33 sau 34 de ani, să părăsaască grija norodului şi numai să roage pe Dumnezeu pentru păcatele sale şi să înveţe oamenii cuvântul lui Dumnezeu. Pentru care eu acuma având un fecior, anume Leonte al Popii Puşcaşu, şi dându-l la învăţătura cărţii, au învăţat bine ceale de treaba Bisericii, care acuma de multă vreme ne iaste de ajutori la Biserică la vreame de trebuinţă, încă şi lângă Cinstiţii Porcolabi la ce l-au poftit şi i-au poruncit au fost de ajutori în trebile satului. Pentru care eu acuma cunoscându-mi neputinţa mea şi singurătatea, am năzuit la mila Măriilor Voastre, care în toată vreamea o vedem cu milostivire tinsă şi gata la toţi supuşii Ţării Bărsei spre buna chivernisire şi stare, ca să vă milostiviţi spre mine şi spre feciorul meu, ca să-i daţi slobozenie prin înştiinţarea care se cuvine a se da dela Măria Voast(r)ă la Domnul Vicareş şi la Cinstitul Cozinstorium (sic!) al neuniţilor şi la Domnul Episcopul, ca prin voia şi slobozenia Măriei Voastre să-l rânduiască preot în locul meu la parohia Sohodolu Branului, ca din venitul acela să se chivernisească şi el şi să mă hrănească şi pe mine până voiu avea viaţă. Care milă a Măriei Voastre căpătându-o noi nevrednicii, nu vom înceta a ruga pe Milostivul Dumnezeu pentru îndelungata viaţă, paşnică stare şi buna chivernisire a Măriilor Voastre, aşişderea şi a coconilor Măriilor Voastre, ca să-i învrednicească Dumnezeu a fi următori şi stăpânitori domniei şi scaunului Măriilor Voastre. Cu aceasta rămânem supuşi şi plecaţi, aşteptând mila Mării Voastre. Bran 15 Mart Anno 1798.

Popa Bucur Puşcaşu, paroh la Sohodol m. p., Leonte al Popii Puşcaşu.

*

Noi cei mai jos iscăliţi locuitori din parohia Sohodol, după arătarea gândului şi vederea slăbiciunii şi a bătrâneţelor a numitului mai sus arătător părintelui Bucur Puşcaşu, rugăm pe milostivii domni ca să facă milă cu numitul Dascăl Leonte, ca să-l rânduiască să hie preot în locul tătini-său, că iaste om bun şi au trăit cu cinste şi cu bună ascultare între noi pe lângă Biserică învăţând copiii noştri, şi în trebile satului de ajutori în toată vremea. Şi alt dascăl de treaba preoţiei aicia la parohia Sohodol nu iaste ca să-i stea împotrivă şi tată-său iaste bătrân şi neputincios şi casele stau departe una de alta, şi nu poate să împlinească toate trebile pentru slăbiciunea şi nevederea. De aceasta ne rugăm şi rămânem plecaţi şi supuşi parohieni din parohia Popii Bucur.

Asisdereja si din parohieni popi lui Dumitru poftim szehie jn Lokul Tateseu.

Ion Nemuescu birou
Stan Reil birou botrin

şi alte 30 iscăliturі „şi alczi jnpreune" 15 Mart. 1798. (Magistratul hotărâşte să fie întrebaţi, unul câte unul, toţi parohienii, pe cine doresc ca preot).

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 11 August 1935 — Nr. 34

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA CENTRALĂ A „ARHIDIECEZANĂ" SIBIU

Satul și preotul

(=) Nu se poate închipuì, — cel puțin într'o țară creștină, ca b. o. a noastră, — *sat fără preot.*

Sat și biserică, în întinderea acestei țări, se confundă ca înțeles.

Viața satului românesc se prezintă și astăzi, ca totdeauna, profund împletită cu viața bisericii.

Omul, răznit de biserica lui, este socotit drept străin în sat, și nici un sătean nu-i va oferì încrederea și simpatia, — cel mult mila și compătimirea datorită deaproapelui nenorocit al sorții.

Pornind dela astfel de constatări, năzuința preotului trebue să fie nu numai să-și impună autoritatea și prestigiul necesar, ci să dobândească în aceeaș măsură și iubirea creștinească a tuturor credincioșilor ce i s'au încredințat spre păstorire. Lucrul pare uneori ușor, altă dată destul de greu.

Intrebarea este: păstrând prestigiul preoțesc, cum să izbutești a obține deplina încredere a țăranului român, cu experiența lui de om potolit, pățit și chibzuit?

Sânt unii preoți, în deosebi la începutul carierei lor de păstorire cari, sosiți la satul ce li s'a nimerit, își înțeleg rostul lor așa că, în conformitate pregătirea lor costisitoare și greu muncită, nu pot să-și întărească înrâurirea asupra turmei cuvântătoare, decât prin o cât mai discretă participare la viața publică a statului, și consecvenți acestei hotărâri, se depărtează de această viață, trăind — după socoteala lor — într'o «splendidă» singurătate.

Este o *rătăcire,* asămănătoare cu a preoților acelora cari, trecând în celalalt extrem, nu șovăesc să ia parte, alături de enoriași, nu numai la manifestări culturale sau naționale de-ale vremii cu belșug de sărbătoriri, ci și la petrecerile lor lumești, la întrunirile lor politice de partid, și la altele de acelaș fel, socotind că prin asemenea mijloace se vor apropia sufletește de mintea și inima sătenilor și le vor câștiga o cât mai considerabilă încredere și dragoste.

Și, totuși — drumul, pentru atingerea acestei dorințe și nobile ținte, este altul: mai simplu și mai firesc — care nu spune alt ceva slujitorului bisericii, decât: *lucrează și împlinește-ți cu prisosință datoria de preot,* și vei avea încrederea și dragostea satului, care n'a încetat de-a se identificà mereu cu biserica sa.

Activitatea *în* biserică, asociată cu munca *în afară* de biserică, înfăptuesc raportul sănătos între păstor și păstoriți.

Intreaga viață sătească așteaptă să fie împărtășită de îngrijirea preotului.

Dovezi ale lucrării lui de adevărat părinte, doritor de propășire obștească, sânt, — pe lângă cele de ordin pur preoțesc, — următoarele:

a iniția și a sta în fruntea mișcării Oastea Domnului;

a organiza reuniuni de femei;

a contribuì la progresul economic al păstoriților, prin sfătuiri de acest soi, prin promovarea de cooperative ș. a.;

a înjgheba un cor bisericesc;

a conduce conferințe religioase și serbări de-ale poporului, menite să-i ridice moralul creștin și național...

Pe asemenea căi se înrâurește asupra satului și se dobândește împrumutată cunoaștere mai de aproape și încredere dorită.

Preotul nu va uita, pe lângă aceasta, să viziteze, din vreme în vreme, locuințele sătenilor, — așa mai mult *întâmplător*, nu intenționat. Aici are prilej bun de-a se informa și de-a informa, cu tact și socoteală. Acelaș bun prilej i se dă adese în sat, sau la lucrul câmpului, la întâmplări sărbătorești familiare, la botez, nuntă, înmormântare, — fără a mai pomenì cazurile când înșiși sătenii se adresează de-a dreptul la casa parohială, cerând sfat și îndrumare: buna lor primire, din partea preotului care stă bucuros și prevenitor în slujba solicitatorilor, va avea efect hotărâtor asupra sentimentelor de cinste și iubire datorite păstorului din partea tuturor parohienilor.

Când o casă parohială este des cercetată de cei strâmtorați, e semn învederat că acolo sălășluește adevăratul *om al lui Dumnezeu*, om nelacom, înzestrat cu duhovnicească răbdare, cu blândețe, cu bunătate, cu pricepere, — prin care poate să înfăptuească schimbări spre bine și chiar minuni.

E vorba, să cugete și *să voiască.*

Nr. 6972—1935 Bis.

Notificare oficială

despre primirea în Academia teologică „Andreiană"

In Academia teologică „Andreiană" din Sibiu se primesc absolvenți de liceu cu bacalaureat și absolvenți cu diplomă de seminar teologic.

Cererile de primire pentru anul academic 1935/1936 se vor adresa Consiliului arhiepiscopesc până la 1 Septemvrie 1935, însoțite de următoarele documente:

1. Certificatul de naștere dela oficiul stării civile;
2. Extras din matricola botezaților;
3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a seminarului teologic;
4. Certificatul medical despre starea sănătății dela medicul de circumscripție;
5. Alte eventuale documente recomandatoare.

Toți studenții sunt obligați a locuì în internatul Academiei, unde contribuind cu suma de 8000 Lei anual, vor avea toată întreținerea.

Examenele sesiunii de toamnă (de corigență, anuale, fundamentale) încep în 18 Septemvrie 1935.

Inscrierile la Academie se vor face în zilele de 25 și 26 Septemvrie, în 27 și 28 Septemvrie studenții se vor mărturisì și cumineca. Deschiderea solemnă a anului academic se face Duminecă 29 Septemvrie, iar încheerea cursurilor Luni, 30 Septemvrie ora 8 dimineața.

Studenții cari nu se vor prezenta la timp la înscriere, vor fi considerați retrași din Academie.

Inainte de înscriere fiecare student va achita la oficiul de cassă al Consiliului arhiepiscopesc suma de Lei 3000 ca prima rată din taxa de întreținere în internat, plus Lei 200 didactru. Rata a doua de Lei 3000, și rata a treia de Lei 2000, se plătesc în prima zi de școală după vacanța Crăciunului și a sfintelor Pasti. La rectorat studenții anului I vor achita, la înscriere, taxa de Lei 925 plus Lei 1058 pentru cărți didactice; an II Lei 790 plus 1512 pentru cărți didactice; an III Lei 790 plus Lei 513 pentru cărți didactice; an IV Lei 790 plus Lei 1251 pentru cărți didactice.

Inmatricolarea se face la Rectoratul Academiei, dupăce studenții vor dovedi cu chitanțe că au achitat rata I din taxa de întreținere. *Tot la înscriere studenții anului I sunt obligați să prezinte o declarație, subscrisă și de părinți ori tutori la oficiul parohial, în care se obligă, că după absolvirea cursurilor teologice vor intra și vor servì cel puțin 5 ani în clerul arhiepiscopiei, — în caz contrar, vor restituì ajutoarele de cari vor fi beneficiat în Academie.*

Cei primiți în Academia teologică (an I) de către Consiliul arhiepiscopesc, vor fi supuși înainte de inmatricolare, în ziua de 24 Sept. a. c. ora 9 dimineața, unei vizite

---

* FOIȘOARA *

Psihoanaliza și spovedania

Iată două metode psihoterapeutice. Psihoanaliza este întemeiată de medicul vienez Sigismund Freud. Pentru a putea aprecia importanța acestei metode trebue să arăt în scurt ideologia pe care se sprijinește. Freud pornește dela convingerea că multe din turburările nervoase și sufletești sânt provocate de instinctele sexuale nesatisfăcute. El ne face atenți la înclinările incestuoase ale copilului, la așa numitul „Odipuskomplex". Copilul nu iubește deopotrivă pe ambii părinți, ci mai mult pe cel de sex contrar, iar celui de același sex vrea să-i ia locul. Indeplinirea acestei dorinți este imposibilă. De aceea Odipuskomplex trebue *refulat.* Tot astfel vor fi refulate toate nevoile erotice nesatisfăcute, fie din cauza sensibilității morale a individului, fie din cauza codului bunelor moravuri ale societății. Dar materialul refulat nu rămâne mort, nu rămâne fără efect, chiar dacă acum nu se mai află în conștient; el trăește mai departe în *subconștient* (unii spun greșit inconștient) unde se adună tot mai mult material de acest fel. Mai curând sau mai târziu, elementele refulate în subconștient vor isbucnì în conștient, dar într'o formă deghizată, schimonosită, deoarece o «*cenzură*» severă le împiedecă să apară nemascate în conștiință. Una din formele în care elemente din subconștient apar în conștient este *simptomul* nervos. Psihoanaliza caută să demaște simptomele (formele de deghizare) și să-i facă pacientului cunoscute cauzele și originele simptomelor.

Intrebarea ce se impune acum este: cum putem ajunge să demascăm variatele simptome?

Sânt mai multe căi care ne duc la origina acestora. Intâi, așa numitele „Fehlleistungen", adecă „lapsus"-uri ale vieții zilnice. Lapsusurile sânt acte sufletești pline de senz. De ex.: lapsus linquae se produce atunci când fără voia noastră în locul unui cuvânt exprimăm un alt cuvânt care trădează o idee reprimată. Lapsus calamì se deosebește de cel precedent prin aceea că înlocuirea de cuvinte se face în scris.

Deasemenea visurile sânt de o importanță considerabilă pentru psihoanalist. Visul are un senz ascuns care trebue găsit. In vis s'ar putea împlinì unele dorințe refulate. Și dacă multe din visuri nu poartă caracterul dorințelor împlinite, e din cauza tendințelor morale cari și în somn exercită o presiune puternică asupra forțelor sexuale instinctive („Libido"), asupra mâniei și a spiritului de răsbunare, asupra unui egoism nețărmurit etc. Trebue să facem deosebire între conținutul „manifest" și „latent" al visului. Conținutul manifest, de care ne dăm seama la deșteptare este o prelucrare, mai bine zis o denaturare a conținutului latent sau ascuns. Conținutul manifest trebue interpretat cu ajutorul simbolicei stabilită de Freud pentru a putea ajunge la conținutul latent (ascuns) care interesează pe psihoanalist, întrucât ne trădează dorințele și reprezentările refulate în subconștient. Freud a găsit simboalele pentru interpretarea visurilor în vorbirea zilnică, în povești, în mituri, în vițuri și în folklor. Ele sânt însă lipsite de orice bază științifică. Un alt mijloc de care crede psihoanalistul că poate dispune pentru a putea coborâ în adâncul sufletului pacientului la forțele instinctive ascunse cari determină în mare măsură viața sufletească, este interpretarea imaginilor cari se ivesc mai ușor în mintea pacientului.

Freud crede că simptomele bolnăvicioase ale pacientului pot fi suprimate prin aceea că acestuia i se fac cunoscute cauzele ascunse care le-a determinat apariția, iar impulsiile instinctive refulate vor fi liberate în senzul că sub conducerea înțeleaptă a medicului li se va da posibilitatea să se canalizeze într'o direcție sănă-

medicale și unui examen de aptitudini muzicale, cu caracter eliminatoriu. Primirea definitivă în Academie este deci în funcție de rezultatul favorabil al acestei vizite și al acestui examen.

Fiecare student va aduce cu sine îmbrăcămintea necesară (obligator revereandă), precum și hainele de pat și anume: o saltea, două cearceafuri, și o plapomă sau țol cu două cearceafuri, o perină cu două fețe de perini și o învelitoare de pat.

Părinții protopopi, preoții și profesorii de religie sunt invitați a sfătui pe tinerii buni, ieșiți din școlile secundare, ca să îmbrățișeze chemarea preoțească.

Preoția a fost slujba cea mai de cinste și mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând larg teren de muncă pentru binele poporului. Ea este și astăzi chemarea care dă cele mai înalte rosturi pentru viața unui om.

Sibiu, din ședința secției bisericești dela 15 Iulie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Noul patriarh al Ierusalimului

Am anunțat în numărul precedent, că Sf. Sinod dela Ierusalim a ales de patriarh al Cetății Sfinte pe I. P. S. *Timotei*, arhiepiscopul Iordanului.

Din viața și activitatea noului patriarh comunicăm următoarele:

I. P. S. Timotei este originar din insula Samos, unde s'a născut în anul 1878 în com. Hora, dintr'o familie preoțească. A urmat liceul la Samos, iar după terminarea lui a plecat la Ierusalim, unde a intrat în școala teologică „Sf. Cruce", pe care a terminat-o în a. 1904. De aci a mers la Oxford ca bursier al Patriarhiei, unde a studiat teologia, filozofia și arheologia, luându-și doctoratul.

Intorcându-se la Ierusalim, a fost numit directorul bibliotecii St. Mormânt, al revistei oficiale a Patriarhiei „Neaseion" și secretar al Sfântului Sinod.

In 1906 a fost hirotonit diacon, în 1915 preot, fiind numit directorul St. Sinod. Peste șease ani, în 1921, a fost ales arhiepiscop al Iordanului, de unde astăzi urcă tronul patriarhal.

Fiind un ierarh cărturar — a publicat 31 lucrări științifice teologice — și cunoscător de limbi străine, i s'au încredințat în diferite rânduri importante misiuni din partea Patriarhiei. A reprezentat biserica Ierusalimului la congresul din Stokholm și de două ori la congresul dela Lambeth. Timp de 4 ani a fost reprezentant al patriarhului la Betleem, unde, a înființat un institut pentru munca femeilor și un institut de orfani, pe care el singur îl întreținea prin ofrandele din străinătate.

Se asigură că alegerea sa de patriarh va fi confirmată de guvernul palestinian.

Probleme-Recensii-Comentarii

Cercul preoțesc «*Valea Sècașului*» din protopopiatul Mercurea, a desvoltat în anul acesta o vie activitate pastorală, sub conducerea președintelui păr. Moise Popoviciu, Bogatul-român, deplasându-se în mai multe parohii din cerc, Anume:

1. In ziua de 19 Mai 1935 s'a ținut cerc pastoral în parohia *Armeni*. Sfânta Liturghie a fost săvârșită în sobor și a predicat păr. Moise Popoviciu, desvoltând cu multă pricepere teza «*Mântuirea credincioșilor numai prin Sf. Biserică*». E ascultat cu multă atențiune de întreg poporul. La vecernie a predicat Păr. *Ioachim Evi*-Armeni, arătând însemnătatea cercurilor pastorale și mulțumind poporului care a participat în număr așa de mare.

2. Inălțare sufletească au avut credincioșii din parohia *Cenade*, în 24 Iunie 1935, cu ocazia adunării cercului pastoral din comuna lor, la care au participat toți preoții cercului, slujind Sf. Liturghie. A predicat Păr. *Nicolae Secășan*-Broșteni, tâlcuind cu iscusință Evanghelia zilei. La vecernie credincioșii au alergat în număr mare, dornici de învățătură nouă. A vorbit Păr. *Nicolae Popa*-Secășel despre «*Biserica ortodoxă în viața neamului*». Pr. *Vasile Popa*-Blaj face câteve «*meditații*» și scoate în relief „maxime creștinești" din viața noastră românească. La sfârșit Păr. *Ioanid Merișescu*-Cenade mulțumește prin câteva cuvinte celor prezenți pentru dragostea cu care au ascultat frumoasele învățături.

3. Credincioșii din parohia *Tău* au avut și ei o zi de bucurie duhovnicească, în 30 Iunie 1935 cu prilejul celui de al treilea cerc pastoral. Sf. Liturghie a fost slujită de toți preoții cercului; a predicat Păr. Ioanid Merișescu, tâlcuind Evanghelia chemării la apostolat, cu alese cuvinte și exemple grăitoare. După vecernie s'a săvârșit Sf. Maslu, în liber, la care au participat vre-o 40 de bolnavi și mulți alți credincioși. După terminarea Sf. Maslu s'au făcut rugăciuni de mulmită către Atotputernicul Dumnezeu, pentrucă a îmbelșugat roadele pământului. Păr. Nicolae Secășan-Broșteni a adresat mulțumiri numeroșilor participanți. Contribuțiile modeste ale bolnavilor s'au lăsat pe seama Sf. Biserici ortodoxe din Tău.

Pr. *N. S. Popa*

*

Instituție model. — Cu ziua de 15 August se termină cursurile de vară ținute anul acesta — al 28-lea — la universitatea populară „Nicolae Iorga" din satul Vălenii de Munte, un admirabil loc la poală de codru.

Urmându-se tradiția anilor premergători, au fost puse și în programul cursurilor din anul curent mai multe conferințe cu subiecte religioase, desfășurate de conferențiari preoți, cari alături de profesori, magistați, ofițeri ș. a. au împărtășit ascultătorilor acestei universități bune sfaturi și cunoștințe folositoare.

Avem și noi admirabile locuri la poală de mănăstiri, — observă unul dintre distinșii scriitori ai bisericii noastre — locuri unde putem oferi poporului asemenea universități populare, având ca centru cugetarea și adâncirea ortodoxiei noastre străbune, — dar toate aceste locuri îș așteaptă sufletele animatoare de apostoli, căci sufletul poporului le dorește încă de mult.

*

Despre minunea întâmplată în satul *Maglavit*, județul Dolj, — unde ciobanului Petre Lupu, i s'a arătat într'o zi Domnul învăluit într'un nor luminos, — se rostește unul dintre intelectualii mireni, un domn *magistrat*, în următorul chip:

Materialismul secolului trecut a pierdut mult din siguranța cu care decreta astfel de fenomene drept *simple halucinații*. Azi, puțini intelectuali sânt cari să nu fie inițiați în marele secret al spiritualismului. Incetul cu încetul, începem să ne dăm seama, cu mai multă preciziune, că viața noastră nu este rezultatul unor fenomene fizice, ci este o creație *a divinității*, care dispune de ea pe baza unor legi ale evoluțiunilor morale, câștigate în cursul vieților anterioare.

Dumnezeul Omnipotent se manifestă în forma cea mai adequată. El nu-și alege instrumentul de manifestare decât în sufletele pure, în sufletele celor umiliți și obidiți.

Arătarea ciobanului din Maglavit, trebue să ne dea de gândit. Mai este timp ca fiecare să ne facem procesul sufletesc, să ne clădim în suflet fiecare bisericuța noastră, și nu prin vorbe, ci prin fapte, să căutăm să muem mânia dumnezeiască. —

*

In legătură cu cele petrecute în satul oltenesc, se anunță că Sf. Episcopie a Râmnicului și Noului Severin a luat măsuri pentru ridicarea unei *biserici*, pe locul vedeniilor dela Maglavit, la poalele „Dumbrăvii Sfinte", unde sosesc zilnic sute și mii de pelerini.

*

La problema salarizării clerului, societatea preoților ortodocși din capitală a dat, săptămâna aceasta, un comunicat în care, privitor la salarizare, se spun următoarele înțelepte cuvinte:

In locul războirii, ce ar duce la o înăsprire a raporturilor existente, la înrădăcinări de idei străine tradiției noastre bune, preferim o atmosferă de bună credință și înțelegere, prielnică unei conlucrări armonice. Luăm act de declarația recentă a dlui ministru al cultelor, că înțelege să vină în toamnă cu legiferarea salarizării clerului, după ce va fi fost promulgată legea de armonizare a salariilor funcționarilor publici, lege în care va fi încadrat după merit și clerul. Așa stând lucrurile, nu putem anticipa, nici face proces de intenții, nici comite indelicatețea bănuelii, sau tăgăduirii bunei credințe a ministerului cultelor, ci așteptăm. Cineva se poate să nu fie complet edificat asupra unei probleme, sau datele ce i s'au servit să privească numai o latură a problemei, sau datele problemei să fi fost greșit puse. De aceea, stăm la dispoziția ministerului cultelor, servindu-i — ca uniì ce trăim viața clericului de enorie (preot și cântăreț), — datele necesare spre rezolvirea acestei arzătoare probleme, în spirit creștin și echitabil.

*

La noi și la alții. — Luptă hotărâtă și conștientă se poartă în multe țări *străine* împotriva masoneriei.

La noi? Altă căciulă! Aici se schimbă foaia în *favoarea* organizațiilor francmasonice.

Eată o știre mai nouă, apărută în presa noastră din capitală;

«*Tribunalul Ilfov a acordat la 13 Iulie 1935 personalitatea juridică unei nuoi organizații locale a francmasoneriei internaționale*».

Această organizație nu este alta decât «*Marea Lojă Națională din România*», cu sediul în București, strada Lipscani Nr. 21, condusă de unii români uitați de sine.

Prin înzestrarea cu dreptul de persoană morală și juridică a so cietății *internaționale*, cu scopuri recunoscute ca primejdioase oricărui stat național-creștin, autoritățile noastre civile vin, cu o generositate inexplicabilă, *să netezească* — în loc să oprească — drumul masonilor în România Mare.

*

Să fie oare o revenire la sentimente creștinești? — *Regimul revoluționar al Rusiei pare a manifesta o toleranță tot mai largă în materie de religie creștină.*

Mai nou, s'a luat hotărârea să se restaureze catedrala Sf. Sofia din Chiev, una din vechile biserici ale Rusiei, o catedrală în stil bizantin, începută în veacul al 11-lea și terminată după o lungă muncă de câteva secole.

Comisariatul instrucțiunii publice *din Ucraina se ocupă de restaurarea mozaicurilor și frescelor, de valoare deosebită istorică și artistică, din acest locaș de închinare*

Pe lângă faptul că nu s'au mai distrus comorile bisericești de artă, s'a dat voie credincioșilor din această parte a Rusiei să restaureze, pe cheltueală proprie, și alte biserici, — tot atâtea semne, că mișcarea antireligioasă a pierdut din violența oarbă în care se deslănțuise în Rusia sovietică.

C. preoți să stea în fruntea mișcării

Oastea Domnului

toasă. Canalizarea forțelor instinctive inconștiente pentru a le pune în slujba unor scopuri nobile se numește *sublimare*. Iată pentru ce am spus că psihoanaliza este o metodă psihoterapeutică.

Din complexul ideilor lui Freud, educatorul trebue să desprindă un adevăr incontestabil: viața sufletească conștientă, manifestă, nu se poate explica fără să ne gândim și la substratul acesteia, adecă la reprezentările și procesele ascunse din subconștient. Psihoanaliștii greșesc însă când cred că pot explica întreaga varietate a manifestărilor sufletești reducându-le la o anumită rădăcină, fie la viața instinctivă sexuală, fie la tendința de a domina, etc. Ei sânt prea exclusiviști în interpretările lor și dau dovada că sânt lipsiți de precauțiunea științifică și de o mai adâncă cunoaștere a mobilelor vieții sufletești. Dacă nu ar fi monomaniști, dacă nu ar porni dela prejudecăți, care derutează cercetările metodice, ar putea constata că pot fi și alte cauze ale simptomelor bolnăvicioase de ex. ambiția nețărmurită și supraprețuire bunurilor materiale. Câți nu își suprimă viața din cauza pierderii unor bunuri materiale? Și oare aceștia nu sânt niște nevropați?

Bazându-se deci pe o teorie științifică în mare măsură eronată, metoda psihoanalitică ca metodă terapeutică nu poate avea nici pe departe efectul pe care-l are metoda de care uzează un alt colaborator indispensabil al medicului și anume preotul.

Dacă medicul tratează de obice istări mai grave de dezechilibru sufletesc, preotul — fără a exclude tratamentul acestora, are în tratamentul său pe cei mulți, pe cei cari înclină spre păcate, spre vicii, care nefiind împiedecate la vreme duc la mari turburări sufletești. Câți dintre aceia cari s'au sustras influinței binefăcătoare a preotului, pentru a se lăsa pradă inclinărilor imorale, fie naturale, fie artificiale, au ajuns în tratamentul medicului psihiatru? Dintre multiplele mijloace de întrebuințare ale preotului asupra credincioșilor se găsește unul care se aseamănă întrucâtva cu psihoanaliza. Acesta e spovedania. Prin ea preotul are posibilitatea de a cunoaște „in concreto" viața sufletească a celor pe care-i păstorește.

Pentru a pătrunde în tainele ce le închide în sine un suflet, preotului nu-i trebue zeci de ședințe ca psihoanalistului, sau luni ca profesorului. Preotul nu are nevoie de apucături de detectiv pentru a descoperi aceeace persoana examinată nu vrea să facă să iasă la iveală. Și totuși câte nu poate afla un preot și numai un preot! Și dacă penitentul îl întroduce pe preot în intimitatea vieții lui sufletești și-i destăinuește aceeace altul nu ar putea afla cu nici un preț, este din cauză că penitentul nu vede în preot un simplu om, ci un mandatar al lui Dumnezeu, îmbrăcat cu toate puterile sale. Duhovnicul ține locul lui Dumnezeu, care vorbește prin el. „Acela care vă ascultă, mă ascultă" (Luca 10, 16).

Puterea de influință pe care o poate avea cineva asupra unuia care sufere de o boală psihică e în raport cu gradul de încredere pe care o poate inspira. Or, psihoanalistul, chiar și atunci când ar dovedi pacientului, prin felul său de a se purta, că este mai mult decât un interesat pentru un caz interesant, nu poate avea aceeași autoritate și aceeași putere de convingere pe care o are duhovnicul, deoarece se bazează numai pe puterile lui omenești; și tot ce e omenesc poate fi ușor tras la îndoială. (Homo sum, humani nihil a me alienum puto).

Psihoanalistul crede că pacientul poate fi mântuit de simptomele bolnăvicioase și își poate dobândi liniștea sufletească, doar prin aceea că i se vor face cunoscute cauzele ascunse ale acestora. Pentru aceea trebue să răscolească tot trecutul acestuia, înregistrând minuțios și interpretând arbitrar tot ce ar putea să mascheze aceste cauze. Ei bine, duhovnicul nu crede în eficacitatea acestui procedeu. Pacientul nu poate fi mântuit decât schimbându-i radical concepția de viață și ajutându-i să renască sufletește. Intoarcerea la credințele religioase este unul dintre cele mai bune mijloace de vindecare. Acestea îi asigură celui ce le posede seninătatea sufletului și o forță interioară care îi permite să reziste impasibil tuturor tentațiilor interioare și exterioare. Prin credința în divin, fondul mentalității este cimentat pe stâncă și furtunile vieții nu-l vor zdruncina. Primul pas pe care-l face duhovnicul pentru a-i reda cuiva sănătatea sufletească, este să-i cunoască viața pe care a dus-o până atunci, dar fără să intre în amănuntele experiențelor lui triste pentru a afla *totul*, ci mulțumindu se să se se orienteze în general. Numai după o astfel de orientare poate să înceapă opera cea grea, care constă în a face să pătrundă în haosul ideilor pacientului idei salvatoare, adevăruri dumnezeești, probate de marii înțelepți ai vieții, de sfinți. Acestea vor cristaliza viața superioară care se mai află în germene în orce ființă oricât de decăzută, vor putea atenua în chip miraculos puterea factorilor turburători din conștient, ba chiar și din subconștient, luându-le puterea ce au avut-o asupra sufletului.

Numai ceeace este dumnezeesc poate liniști și birui ceeace este drăcesc în om.

Prof. **Oct. Dragoș**

Preotul în regiunea secuizată

Unul dintre preoţii noştri, din protopopiatul Sfântul Gheorghe, descrie într'o foaie locală munca depusă de preoţimea ortodoxă în regiunea secuizată. Din expunerea sa, viu colorată, desprindem câteva gândiri în următoarele şire:

In comună românească, având o singură biserică, la mică distanţă de casa parohială, nu este greu să păstoreşti; în aşa numita *secuime* însă preotul are dela 3—6 comune, cu tot atâtea biserici, la distanţe de 5—20 km.

Prin păduri şi drumuri înzăpezite şi pline de noroi, prin ploi şi furtună, cu sfintele odăjdii subţioară, sprijinit în bâtă, plin de apă şi zăpadă, din zori de zi şi până 'n noapte, aleargă preotul nostru din comună în comună, pentru a-şi vedea credincioşii şi a-i întări în credinţa strămbună.

Patru zile în săptămână stă în şcoalele primare sau în case particulare, unde adună în jurul său tinerimea, ca să-i predea învăţământul religiei...

Aceşti preoţi au fost trataţi până acum cu multă vitregime din partea celor ce s'au perindat la cârma statului.

Ne uităm la preoţii maghiari din părţile acestea, şi-i vedem că se deplasează în filiile lor totdeauna în trăsuri, nici când pe jos, ear traiul lor fiind asigurat, ei nu poartă nici unul grija zilei de mâne, ci se dedică însufleţiţi cu toţii păstoririi credincioşilor. Preoţii minoritari din săcuime *şi-au primit restanţele;* ai noştri nici azi nu şi-au primit restanţele pe cele patru luni din 1932, şi totuşi ei nu se plâng pentru serviciile ce li se impun. După numeroasele promisiuni ce ni se fac, cerem un salar omenesc, în deosebi în această regiune, unde preotul ortodox are a se deplasa *patru* zile în săptămână pentru a preda religia în şcoalele primare ale statului; *trei* seri pe săptămână [între ora 7 şi 10] în aceleaşi locuri au să ţină cursuri de limba română, conferinţe la societăţi religioase; în zilele de Sâmbătă au să-şi pregătească, în limba maghiară, predicile pentru Dumineci şi sărbători, şi să le rostească la sfârşitul slujbelor divine. —

Glasurile, care cer apărarea şi întărirea legii şi a limbii naţionale în părţile primejduite ale ţării, merită negreşit întreaga binevoitoare grijă a cercurilor conducătoare de toate categoriile.

Sărbătorirea unui preot

Societatea „Tineretul intelectual" din comuna *Mag* (Sibiu) a sărbătorit în 20 Iulie 1935, (Sărbătoarea Sf. Ilie) 35 ani de păstorire a cucernicului preot *Alex. Vlad.*

Sfinţia Sa, ajuns la vârstă de 77 ani (fiind cel mai bătrân preot din tractul Săliştei), cu o frumoasă activitate duhovnicească şi cu minunate înfăptuiri, pe toate terenurile, se bucură de simpatia tuturor credincioşilor, în special a tineretului intelectual, care, drept recunoştinţă pentru înfăptuirile de care se leagă numele cucernicului părinte, a luat frumoasa hotărâre să-l sărbătorească, dimpreună cu întreg satul.

Dimineaţa s'a oficiat serviciul divin de un sobor compus din cucernicii preoţi: Alex. Vlad, Aron Flucuş din Săcel, Gheorghe Tarcea din Hunedoara, în frunte cu P. C. Sa protopop *Dumitru Borcia* din Săliste.

Printr'o înălţătoare predică părintele protopop Borcia, expune munca desfăşurată de părintele Alex. Vlad timp de 35 ani, atât ca preot, din faţa altarului, cât şi ca învăţător, slujind şcoalei mai bine de 45 ani. Drept recunoştinţă pentru această activitate, părintele protopop, — ca delegatul Inalt P. Sfinţitului Mitropolit Nicolae al Ardealului, — îi acordă dreptul de-a purta „brâu roşu".

După masă, în pădurea din apropiere a avut loc o serbare ţărănească, unde junii din comună, în costume naţionale, au executat frumoasele noastre jocuri, stârnind admiraţia asistenţei.

La ora 7 seara, în sala şcoalei primare din comună, tineretul intelectual a organizat un festival în cinstea sărbătoritului. A vorbit, din partea intelectualilor, profesorul şi artistul Gh. Tarcea, arătând calităţile sufleteşti ale venerabilului părinte, precum şi strădania depusă, pentru ca tinerii din comună să-şi poată continua studiile la şcoli superioare. Ofere apoi, din partea intelectualilor, drept omagiu o coroană de argint cu panglici treicolore şi cu fotografia sărbătoritului.

Activitatea sa, pe teren şcolar, este înfăţişată minunat de învăţătorul Ilie Tarcea. Notarul comunei, arată înfăptuirile pe teren edilitar şi administrativ.

A mai vorbit Nicolae Candin, din partea slujbaşilor ceferişti măjeni, care-i ofere o călimară şi un toc rezervor.

A răspuns apoi tuturor, cu modestia ce-l caracterizează, părintele Alex. Vlad, spunând între altele, că în toată activitatea desfăşurată, a fost ajutat de credincioşii din sat.

Elevii şcoalei primare, au declamat poezii, şi-au cântat sub conducerea învăţătorului Conţ, un imn închinat sărbătoritului.

La sfârşit s'a reprezentat, de către tineretul intelectual, o piesă teatrală.

Cor.

Indrumări

pentru înscrierea elevilor la Şcoala normală ortodoxă română „Andrei Şaguna" din Sibiu

Inscrierile în toate clasele se fac dela 1—15 Septemvrie. Intre 9 şi 13 Septemvrie se ţin examenele integrale după ordinea afişata la şcoală.

Sânt libere: clasa I 10 burse, 20 solve, clasa II 2 solve, clasa III 2 solve, cl. IV 10 solve, cl. V 5 burse şi 20 solve, cl. VI 12 solve, cl. VII 10 solve, cl. VIII 6 solve.

Se primesc elevi dela liceu în clasele II—IV cu media generală 6·50, trecând un examen de admitere la toate materiile principale, la muzică vocală şi instrumentală. S'a cerut aprobarea pentru primirea elevilor absolvenţi de patru clase liceale în clasa V-a după aceleaşi norme.

Examenul de admitere se ţine în ziua de 12 Septemvrie ora 8 dimineaţa. Pentru a putea lua parte la acest examen se cer următoarele acte: Certificat de naştere şi botez, Certificat de patru clase primare, Certificat de vaccină şi de paupertate pentru cei cari voiesc să obţină bursă. Elevii vor fi supuşi mai întâi unei vizite medicale. Cei admişi vor trece examenul înscris la limba română şi aritmetică, iar oralul la limba română, aritmetică, geografie, istorie şi religie din materia clasei a IV-a primară.

Bursele se dau în ordinea clasificaţiei.

Toţi elevii şcoalei normale sânt interni. Elevii solvenţi plătesc anual 6000 lei taxă de întreţinere în internat şi 1500 lei taxă de înscriere. Bursierii plătesc anual Lei 3500 taxă de internat şi înscriere. Elevii noi înscrişi plătesc odată pentru totdeauna o taxă de 500 lei pentru instalare.

La înscriere elevii solvenţi sunt obligaţi să plătească 3000 lei, în care sumă intră şi taxa de înscriere, iar bursierii 2500 lei. Toţi elevii sânt obligaţi să depună la direcţiune 100 lei pentru număr şi stricăciuni. Restul taxei se poate achita lunar, aşa fel ca la Paşti toată taxa să fie plătită.

Elevii primesc în internat hrană substanţială şi de bună calitate.

Procurarea cărţilor, rechizitelor şcolare şi a materialului pentru lucrul manual priveşte pe elevi.

Fiecare elev va avea la întrarea în internat următorul inventar: 4 cămăşi, 4 pantaloni, 4 ciarciafuri, o pernă, 2 feţe de pernă, o pătură groasă, o saltea, o covertură de pat, 4 prosoape, *o manta de iarnă culoarea uniformei, uniformă şi chipiul reglementar*, o uniformă de purtare în internat, 2 perechi de ghete, 4 perechi ciorapi, 6 batiste, 2 servete, perie de haine, de ghete, pieptene, perie de dinţi, un păhar, o linguriţă etc.

Uniforma şi chipiul sânt strict obligatorii.

Nici un elev nu poate fi înscris, până nu probează că le are. Elevii n'au voie să introducă în internat haine civile şi pălărie.

Elevii cari nu se vor înscrie până la 15 Septemvrie 1935, se consideră ca repăşiţi din şcoală.

Direcţiunea

Pentru înălţarea unui locaş bisericesc

Dela oficiul parohial ortodox român din comuna *Cioara*, judeţul Alba, primim spre publicare un apel, adresat către fraţii creştini, cu rugarea pentru sprijin şi ajutor în scop de a termina sfântul schit «*Afteia*», ridicat cu jertfe şi osteneală, şi pus sub acoperiş pe locul unde a fost mănăstirea martirului ortodoxiei, călugărul *Şofronie*.

Având autorizarea forurilor superioare pentru strângerea de asemenea donaţiuni, care se trimit oficiului parohial amintit, — apelul conţine următoarele:

„Cu ajutorul Atotputernicului Dumnezeu am ajuns la coperişul sfintei mănăstiri «*Afteia*» din comuna Cioara, judeţul Alba, dar terminarea ei reclamă încă multă stăruinţă şi jertfă. Apelăm deci la sprijinul frăţesc al tuturor.

O lumină nouă se aprinde în provincia noastră, care va lumina calea păcii, a înfrăţirii popoarelor, a iubirii lui Hristos faţă de toţi fiii acestei ţări.

Dumnezeu va scrie în cartea vieţii eterne şi va răsplăti tuturor sprijinul şi ajutorul dat, şi în cartea de aur a sfintei mănăstiri toţi donatorii vor străluci ca model de virtute şi credinţă, pentru generaţiile ce vor urma.

Martirii neamului, suferinţele trecutului, gloria strămbunilor şi demnitatea ţării noastre pretinde ca să lucrăm cu toţii pentru sufletul unic naţional, închegând într'o dragoste creştinească pe toţi fiii săi, fără deosebire: sufletul luminat va asigura viaţa eternă a acestei ţări."

Cioara, 20 Iulie 1935.

Devotat în Domnul:
Preot **Constantin Oancea,**
preşedinte al comitetului de construcţie.

Cum se reduce numărul analfabeţilor? In parlamentul Turciei s'a depus un proect de lege, prin care cetăţeanul turc nu se va putea căsători dacă nu ştie să citească şi să scrie... Pe calea aceasta se speră că, în scurtă vreme, nu va mai fi în ţara lui Kemal nici un analfabet.

Organizaţi Reuniuni de femei

Biserica şi lumea*

— Cap. 2 —

I

Hristos a fost manifestarea Dumnezeului-Om; Dumnezeu adevărat şi om adevărat, două naturi unite într'o singură persoană. Din acest motiv creştinismul se afirmă ca religia Dumnezeului-Omenitate, ca o religie nemonistă. In biserică cele două naturi se unesc la fel: adecă Dumnezeu cu umanitatea. Biserica este un organism, un proces theandric; în ea nu lucrează numai graţia divină, ci deopotrivă, libertatea şi activitatea omenească. Concepţia monofizită despre biserică neagă acţiunea de conlucrare reciprocă dintre Dumnezeu şi umanitate. Această concepţie, peste tot, împiedecă înţelegerea comuniunei oamenilor cu Dumnezeu, în iubire, care formează conţinutul pozitiv al vieţii creştine. Ea duce la anularea „principiului omenesc" de către „principiu îngeresc", ajungându-se în felul acesta, la dominaţiunea exclusivă a „ierarhiei îngereşti", la primatul sacerdoţiului în viaţa bisericii. Clericalismul, hierocraţia, este un monofizism, o degradare a valorii omenescului. Din această cauză, se crede că în biserică trebue să stăpânească exclusiv ierarhia sacerdoţiului, adecă rânduiala îngerească, nu şi cea omenească. In felul acesta, creiaţiunea omenească este imposibilă, fiind asvârlită peste zidurile bisericii. Creiaţiunea şi activitatea omenească au existat — de fapt — în viaţa bisericii şi nu s'a găsit nici o posibilitate de a-le stăvili drumul, însă au fost tăinuite în dosul formelor preponderante ale sacerdoţiului. Papalitatea reprezintă o intensă activitate omenească, dar niciodată n'a acceptat să se afirme ca un principiu omenesc.

Concepţia monfizită — unilaterală — despre biserică, este combătută prin faptul, că Dumnezeu s'a revelat în creştinism prin Fiul Său, Dumnezeu-Om, ceace înseamnă că însăşi revelaţia presupune „activitatea şi libertatea" omenească, manifestate în natura lui Hristos. Biserica creştină are un izvor nu numai divin, ci deasemenea şi theandric; ea nu poate exista fără elementul omenesc, fără natura omenească; acest „element omenesc" nu constitue numai „obiectul" supus lucrării graţiei divine, ci şi „subiectul" activ, liber, creiator, care răspunde chemării divine.

In biserică există o mişcare permanentă dela Dumnezeu spre lume şi dela lume spre Dumnezeu, mişcare ce determină dinamica vieţii bisericii şi istoricitatea ei. Biserica trebuie să aibă o temelie divină stabilă, la care se adaugă sacerdoţiul. Nu se poate întemeia numai pe natura omenească, care este instabilă. Dar, pentrucă în biserică trebue să existe un proces dinamic şi creiator, ea se sprijineşte şi pe un fundament omenesc, şi presupune o activitate omenească în ea. Experienţa cunoaşterii, experienţa morală, întreaga plenitudine a experienţii vieţii, nu e posibilă decât, dacă se împart destinele umanităţii şi lumii. Biserica nu este un „principiu extrinsec" faţă de umanitate şi lume, ea este o experienţă; dacă ea este „viaţa Dumnezeului-Om" e experienţă, participarea la destinele lumii suferind tragedia vieţii. Acesta este un adevăr elementar şi indiscutabil. Acest adevăr e recunoscut de toţi oamenii bisericii, de teologii tuturor confesiunilor creştine, însă deducţiunile sistematice şi radicale ce derivă din el, celor mai mulţi le scapă şi li se par problematice.

Mişcarea care porneşte dela Om la Dumnezeu adecă înflorirea libertăţii şi creiaţiunii omeneşte îmbracă forme ce nu sânt admise în mod vizibil în sânul bisericii. Un număr mare de procese creiatoare aparţin numai bisericii nevăzute, nu sufletului bisericii. Viaţa Dumnezeului-umanitate, este foarte complexă, şi multe din aspectele acestui proces theandric n'au fost asimilate de biserică, n'au fost considerate că aparţin acesteia. Conştiinţa bisericii rămâne „diferenţială" prin excelenţă, şi nu „integrală". Singur elementul „sfânt" al creştinismului, a fost recunoscut în mod oficial; cât despre elementul său „profetic" se pare, că a fost pus la oparte, în afară de biserica văzută. Cea mai mare parte din viaţa noastră este înlăturată, desconsiderată, şi din această cauză sântem condamnaţi la o existenţă dualistă şi divizată, trecând dela un „ritm" la altul, dela biserică la lume şi dela lume la biserică. Intreagă viaţa noastră creiatoare se desfăşură în lume, ci nu în biserică. Nu în această lume ajungem la cunoaştere, creiăm lucrări de artă, contemplăm frumuseţea cosmosului, facem descoperiri şi afectăm valori morale? Nu în ea înbobocește şi înfloreşte iubirea romantică, se cucereşte adevărata libertate, se realizează dreptatea şi fraternitatea autentică?

Totuşi, sântem determinaţi, să admitem că ceace constituie „fiinţa autentică", plenitudinea ei, face parte din biserică şi că, numai „ne-fiinţa" rămâne în afară de ea. Intreaga creaţiune autentică a omului intră în biserică, înţeleasă în sens integral şi cosmic. Problema consistă în a şti dacă omul este chemat numai la mântuire, sau în mod egal, pentru misiunea creiatoare. Pentru mântuirea sufletului, procesul creiator al vieţii nu e indispensabil; libertatea creiatoare a omului este necesară, nu numai mântuirii, ci Impărăţiei lui Dumne-

* Vezi numărul 32.

INFORMAŢIUNI

† Prof. George Vâlsan. Din capitală se anunţă dispariţia prematură a profesorului universitar şi membru al Academiei Române, *George Vâlsan*, care a ilustrat câţiva ani şi catedra de geografie a universităţii dela Cluj. Ştiinţa românească pierde un valoros reprezentant, care, în primii ani de organizare nouă în ţara întregită, a contribuit în mare măsura la înălţarea prestigiului ei. Ardealul păstrează vrednicului defunct profundă recunoştinţă.

Dela fraţii de peste Ocean. Ziarul *America* anunţă: In zilele 4, 5 şi 6 Iulie s'a făcut în oraşul Detroit, înscăunarea primului episcop român în America, în mijlocul unor serbări potrivite cu însemnătatea acestui act. Intemeerea episcopiei şi înscăunarea episcopului e dovada că, deşi numărul românilor din America a ţscăzut prin repatrierea lor în massă, în anii de după războiu, biserica română ortodoxă şi viaţa religioasă a românilor de aici a făcut un pas înainte şi sperăm că sub păstorirea Inaltului prelat să vedem o închegare a vieţii religioase, după cum o au şi alte popoare, venite aici înainte sau de odată cu noi; după serbările dela Detroit vor urma altele, de mai mici proporţii, în celelalte centre româneşti; când partea ceremonială va ajunge la capăt, se va începe munca de adevarată organizare a bisericilor, care până astăzi a lăsat ceva de dorit. Ne bucurăm de buna primire ce s'a făcut episcopului şi îi dorim succes în munca grea ce îl aşteaptă în viitor.

Expoziţia documentară a Ligii antirevizioniste române deschisă în pavilioanele „Thalia" din Sibiu, s'a bucurat de viul interes al marelui public românesc şi minoritar, impresionând şi pe numeroşi distinşi vizitatori străini. Câteva cifre grăitoare despre *Ungaria de ieri*, (cifre scoase chiar din izvor maghiar), şi despre *România de astăzi*, duc la concluzia învederată, stabilită de dl *Emanoil Tr. Simtion*, că: Ungaria de ieri, stat *poliglot*, era condus de o *minoritate* maghiară; ear România actuală este stat unitar *naţional*, condus de o *majoritate* absolută românească. Naţia română se prezintă (în 1930) cu majoritatea absolută de 73·1 la sută, faţă de 26·9 la sută minoritari. Statistica *Ungariei* (1910) prezintă pe maghiari ca minoritate de 43·6 la sută, faţă de majoritatea absolută de 56·4 la sută a nemaghiarilor, din fostul stat ungar.

Primim următoarele:

Intre donatorii bisericii noastre dreptmăritoare adunarea eparhială din Sibiu a remarcat anul acesta şi pe dl *Constantin Bursan*, care a donat, în cursul anului 1934, suma de 110.000 Lei pentru bisericile din plasa *Hunedoara*.

Imi ţin de datorie să completez, întru câtva, această făptuire pilduitoare.

Dl Constantin Bursan, ales în mai multe rânduri deputat al Hunedoarei, s'a distins prin stăruinţă neobosită de a cerceta situaţia locuitorilor din plasa Hunedoara, în special a «*Pădurenilor*», transportându-se din sat în sat, pe drumuri grele, până la cele mai depărtate comune situate la poate de munte.

Convingându-se de starea jalnică locuitorilor, — dsa a intervenit pentru a mai uşura viaţa acestor năpăstuiţi de soarte şi de oameni.

Nu există biserică, şcoală, şi casă culturală, în plasă, care să nu fi fost ajutorată de dl C. Bursan cu sume considerabile. Inima sa largă nu s'a mărginit, a se manifesta numai în această plasă, ci s'a dovedit a fi aceeaş şi în plasele învecinate, unde de asemenea a făcut numeroase donaţii. Mai recent, cunoscând lipsa în care se sbate spitalul judeţului nostru, a procurat, împreună cu doamna soţia dsale, 20 paturi, ajutorându-le cu toate celea necesare. Fapte de sine grăitoare.

Pr. *G. H.*

In loc de „Patimile lui Isus". In Oberammergau, în Bavaria, la sud de München, unde se reprezintau, de câteva sute de ani, în teatru popular, patimile lui Isus, se aduna un public extrem de numeros, venit din multe părţi ale lumii. Acum, după ştiri bavareze, jocurile acestea pasionale se vor sista şi vor fi înlocuite cu o piesă întitulată *Recolta de vară*, cu subiectul unei fete germane seduse de — un jidov. Se va vedea, câtă lume se va grăbi să vadă noua piesă antisemită.

Mai bine târziu, decât niciodată. Intr'o comună din valea Buzăului, în Nehoi, se va face, în 26 August 1935, cu rară solemnitate, cununia religioasă a 101 (unasutăunul) concubini din acea vale. Naşi vor fi dna şi dl prefect al judeţului.

Cariera cea mai sănătoasă. O mare societate engleză de asigurare îş publică statistica despre raportul dintre lungimea vieţii şi profesiunile asiguraţilor săi. Reese din aceste date faptul surprinzător, că viaţa cea mai scurtă o duc capetele încoronate şi principii, — vârsta lor medie atinge cifra de abea 58·8 ani. Negustorii, voiajorii şi agricultorii se prezintă cu media de 62·4 ani. Mai binişor stau artiştii şi scriitorii, cu 66·9 ani, ear militarii cu 67·7. Cea mai lungă viaţă pare a fi dată diplomaţilor şi *preoţilor*, cu cifra medie de 69·1 ani.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 11 August 1935, va predica părintele *Gh. Secaş;* ear Joi, în 15 August (Ad. Născ. de Dumnezeu), va predica părintele *A. Nanu.*

Au apărut următoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200·—

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

Nr. 7464 Şcol.

Concurs

Pentru primire elevilor în Internatul arhidiecezan din Sibiu pe anul 1935/6

Pentru primirea elevilor în Internatul arhid. din Sibiu pe anul şcolar 1935/6 se publică concurs.

Vor fi primiţi în mod *gratuit* orfanii de preoţi, orfanii şi silitori, iar ca *solvenţi* copii de preoţi şi ai altor părinţi, mireni.

Orfanii de preoţi, cu spor slab în studii, vor fi supuşi la plătirea unei taxe după situaţia materială a lor.

Taxa de întreţinere va fi pentru fii de preoţi solvenţi 8000 Lei şi 1000 Lei pentru baie, medicamente; iară pentru copiii mirenilor 9000 Lei şi 1000 Lei. Taxa se va plăti în 4 rate: la înscriere, la 1 Noemvrie, 1 Februarie şi 1 Aprilie. Taxa de 1000 Lei se va achita la înscriere. In caz de repăşire, nu se va restitui această taxă.

Taxele plătite pentru cvartalul început — nu se restitue în caz de repăşire.

Cererile de primire scrise de părinţi ori tutori vor avea să fie înaintate Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu până la 21 August a. c.

Orfanii de preoţi vor anexa: certificat şcolar, certificat de sărăcie şi familiar.

Elevii primiţi vor avea să aducă cu sine: cele necesare pentru pat, lingerie de corp şi pat, tacâmuri şi veselă pentru masă, hainele şi încălţămintea necesară. Rufăria trebue să fie însemnată cu numele elevului.

Intrucât în decursul anului s'ar dovedì, că taxa statorită nu este suficientă, ea se va majora după împrejurări, având elevii a plăti diferenţa statorită.

Preacucernicii preoţi vor pune în vedere orfanilor de preoţi, cât şi altor elevi, să înainteze la timp cererile de primire, însoţite de toate actele, căci fără de acestea nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, 20 Iulie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Brutărie instalată complet se vinde cu preţ convenabil. A se întreba la Agentura Nuţ, Sibiu, Strada Regina Maria Nr. 30. [13] 1—2

Nr. 69 1935 (19) 1—1

Publicare de licitaţie

Pentru darea în întreprindere a zidirii sfintei biserici ortodoxe române din Buitur-Hunedoara se publică licitaţie cu oferte închise şi sigilate pe ziua de 18 August 1935 ora 4 p. m.

Licitaţia se va ţinea la epitropia parohială din Buitur planul, devizul de spese şi condiţiile generale se pot vedea la epitropia parohială din Buitur.

Concurenţii vor înainta deodată cu ofertele închise şi vadiul de 5% dela suma oferită, în numerar sau efecte de stat.

Nu vor fi admişi la licitaţie decât antreprenori diplomaţi.

Concurenţii nu pot pretinde spese pentru participarea la licitaţie.

Consiliul parohial îşi rezervă dreptul a da lucrările acelui antreprenor, în care va avea mai mare încredere.

Actele licitaţiei se vor aproba de Prea Ven. Consiliu Arhidiecezan din Sibiu.

Din şedinţa Consiliului parohial, ţinută la 28 Iulie 1935.

Consiliul parohial ortodox român-Buitur

Nr. 57—1935 (20) 1—1

Publicaţiune

Se publică spre cunoştinţă generală că în ziua de *25 August 1935*, ora 2 p. m., se dă în întreprindere prin licitaţie publică zidirea bisericii din comuna Vecerd, judeţul Târnava mare.

Planul şi devizul aprobate de Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc cu Nr. 6309 se pot vedea zilnic la oficiul parohial, unde se dau informaţiuni.

Ofertele trebuesc să fie închise şi sigilate fiind însoţite de garanţia provizorie de 5% din suma devizului în numerar sau efecte de stat.

Cheltuelile de deplasare privesc pe antreprenorii respectivi.

Vecerd, 30 Iulie 1935.

Din încredinţarea consiliului parohial:
Pr. **Ioan Langa**

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Sanatorul dela Schitul Păltiniş

Sanatorul este deschis dela 1 Iunie până la 30 Septemvrie. Situat la 1400 metri altitudine în cea mai frumoasă regiune climaterică. Inzestrat cu tot confortul, putând rivaliza cu oricare Sanator din străinătate. Preţuri convenabile. Informaţii şi prospecte se cer dela Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu

zeu; acest proces este necesar transfigurării lumii. E greu a întrezări limitele bisericii, pentrucă în realitate doctrina sa nu este pusă în lumină, în creştinism.

Destăinuirea naturii ei presupune un progres al antropologiei religioase, o revelaţie a doctrinei religioase relativ la om. Problema încă se complică prin faptul că, în creiaţia şi activitatea omenească, „fiinţa" şi „nefiinţa" se găsesc confundate, şi datoria noastră consistă în a discerne şi a separa, în procesul theandric, ceace provine dela „fiinţă" şi ceace rezultă din „nefiinţă". Această confuziune este cauza dificultăţii ce o încearcă conştiinţa bisericii de a recunoaşte procesul creiator uman, — şi ea s'a născut din libertatea omului.

Descoperirea vieţii Dumnezeului-umanitate în biserică, relevă doctrina creştină a noului Adam, a nouii generaţii spirituale ce vine dela Hristos. Formele dominante ale conştiinţei bisericii nu recunoşteau decât pe Adam cel vechiu, decât generaţia naturală a umanităţii; se pare că aceste forme nu erau conştiente că în Hristos şi prin Hristos, omul este o nouă creiatură în care se descopere o nouă libertate şi o nouă forţă. După Hristos, păcatul original nu are mai mult stăpânire asupra omului, deoarece omul, la fel cu cosmosul, nu mai aparţin exclusiv ordinei naturale, ruptura între natural şi supra-natural fiind trecută. De acum înainte o viaţă şi o creiaţie spirituală se deschide în om şi cosmos, şi această viaţă şi această creiaţie aparţin vieţii theandrice a bisericii.

Toate procesele vieţii se desfăşură în biserică; în ea se deschide „frumuseţea" vieţii cosmice. In ea au creiat Shakespeare, Goethe, Puşchin, omul a avut conştiinţa libertăţii sale originale, Boehme a atins „sumum" gnozei şi Nitzsche a trăit tragedia unui Dionysos crucificat; aci se deschide creaţia omenească, când ea purcede dela „fiinţă" şi este destinată acesteia. In Hristos omul primì totodată o putere divină şi omenească; el deveni în întregime om, fiinţă spirituală, noul şi veşnicul Adam. Omul nu se descopere decât în Dumnezeuumanitate, adecă în biserică, chiar dacă nu poate avea conştiinţa despre aceasta. Goethe putea să nu înţeleagă că tot ceace constituie „fiinţa autentică" a creaţiei lui se desfăşura în sânul bisericii.

A înţelege creştinismul exclusiv ca „religia mântuirii personale" înseamnă a diminua şi restrânge conştiinţa bisericii, înseamnă a desfigura viaţa Dumnezeului-Omenitate şi procesul-theandric creiator al lumii. Mai bine zis, o atare concepţie despre creştinism este un pur nominalism ce contrazice însăşi ideia despre biserică; în sfârşit, se înlătură realitatea ontologică a bisericii, aceea a umanităţii, a Dumnezeului-Om, şi a cosmosului. Numai creştinismul înţeles ca religia ce iluminează şi transfigurează lumea îngăduie a recunoaşte că viaţa creiatrice a umanităţii aparţine bisericii. Problema noastră nu consistă, a întreba dacă se poate admite şi justifica viaţa creiatoare a umanităţii — din punct de vedere al bisericii — ci mai mult în aceea, dacă această viaţă creiatoare este însăşi viaţa bisericii, deşi acum nu o putem cunoaşte.

Epoca noastră a dat naştere unui dualism fără precedent, între biserică şi lume, între sfânt şi profan, între religie şi viaţă; vechiul amestec istoric în care erau unite creştinismul şi viaţa socială, a fost împărţit. Situaţia aceasta nu se mai poate menţine pentru conştiinţa creştină; viaţa este ateizată, nedreaptă şi nesfinţită; iar religia e asvârlită într'o latură a sufletului. Dar, acest proces dureros deschide noui posibilităţi spirituale; mulţumită lui creştinismul se lapădă de obiceiurile păgâne, de vechea generaţie naturală, contribue la spiritualizarea creştinismului, la zămislirea unei spiritualităţi noui în lume. In biserica văzută activează natura veche păcătoasă a omului, adesea diminuând şi deformând creştinismul; până acuma n'au fost deduse toate urmările dogmei cristologice.

Tot ceace biserica a îngăduit ca conruptibil şi funest în viaţa sa istorică, provine din faptul, că natura omenească n'a fost nici „iluminată", nici „încreştinată". In istoria vieţii ei, ca şi în a omenirii, majoritatea domină minoritatea, adecă partea cea mai puţin spiritualizată a umanităţii stăpâneşte asupra celei mai mult spiritualizate. Şi această influenţă detestabilă a activităţii omului, în viaţa bisericii a fost un imens obstacol în percepţia naturii ei theandrice, sfinţirii interioare a procesului creiator care se împlineşte în ea.

Trad. de Pr. **C. Zoican**

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 18 August 1935 — Nr. 35

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Mișcarea național-creștină și tinerimea

(=) La una dintre cele mai frumoase stațiuni maritime ale țării, la *Carmen Sylva*, — în cadrul unei recente șezători literare, organizate de o tinerime conștientă, în beneficiul *bisericii* ortodoxe locale aproape gata, — a vorbit dl profesor *Nichifor Crainic*, despre mișcarea național-creștină, relevând faptul important că naționalismul creștin este pus ca bază a doctrinei în noua grupare condusă de dnii A. C. Cuza și O. Goga.

Dl profesor N. Crainic, — în fața unui public numeros și de elită, format în deosebi din tinerimea Lancierilor taberei care-i poartă numele, — a reamintit mișcarea produsă înainte cu aproape patru decenii de dl prof. A. C. Cuza, alături de regretatul prof. N. Paulescu, pentru credința noastră ortodoxă.

A reamintit de asemenea și duhul creștin care străbate peste tot opera literară a scriitorului O. Goga, ca și întreaga sa activitate publică.

Ceice s'au împărtășit de bucuria să asculte, ca totdeauna, luminoasele tălmăciri ale genialului conferențiar, despre doctrina creștină și ideea națională, au avut momente de mare satisfacție sufletească, admirând, prin mijlocirea oratorului, tineretul acesta, luptător pentru ideal, nădejdea noastră că țara viitoare are să fie mai creștină și mai românească, mai muncitoare și mai cinstită, de cât o vedem noi cei de astăzi.

Sufletele tinerești, în slujba mișcării național-creștine, vor pune în lucrare puterile tăinuite ale poporului nostru chibzuit și îndelung răbdător. Acest tineret constată că problemele, multe și mari, ale neamului nu se pot deslega, decât luând în seamă *elemente de temelie* ale vieții românești: creștinismul și naționalismul.

O iubire puternică de lege și de neam, cu punerea în practică a ideilor afirmate de mișcarea național-creștină, numai ele vor aduce sfârșitul anarhiei și haosului ce amenință a se înstăpâni în toate ramurile unei activități lipsite de organizare și de prevedere.

In mijlocul greutăților de tot soiul, în care se sbuciumă lumea de pretutindeni, trebue să primim cu aplauze asociarea tinerei generații, în scopul de a schimba alcătueala zăpăcelilor, a moravurilor scăzute și a desfrâului de azi și a deschide zări nouă de viață cu rosturi binefăcătoare, în care cinstea să fie considerată nu ca vrednicie, ci ca datorie, așa cum se obișnuia la noi în alte vremuri.

Promovarea acestui curent voinic și măduos, la sfârșit cu izbânda lui asupra celor ce, proclamând naționalismul, slujesc internaționalismul, cine oare să n'o dorească din toată inima, după apropiatul trecut de experimentări și dibuiri, de virtuți și de păcate, de înălțări și de umiliri?

Floarea neamului, lamura mișcării național-creștine, caracterul tineresc creator, cu tăria sa spirituală, se ridică astăzi și ne servește o lecție minunată a *dragostei de țară și de credință, și a înțelegerii misiunii ce ne stă înainte.*

Cine ar îndrăzni să tăgăduească binefacerile unei astfel de organizări a tinerei generații și să stăruească îndoelnic la alegerea valorilor necesare, *naționale și creștine*, într'o lucrare nentreruptă, menită ca România de mâne să aparție tuturor bunilor români, destoinici să o păstreze și să o întărească? _____

Colaborare între societăți

Liga antirevizionistă a cărei activitate, a străbătut în tot întinsul țării, a luat ființă, *ca organizație în județul* **Sibiu,** în ziua de 1 Decemvrie 1934 și a fost pusă sub conducerea Inalt Prea Sfințitului Mitropolit **Nicolae** al Ardealului.

O lucrare comună s'a pornit între Liga antirevizionistă, regionala Sibiu, și despărțământul Asociațiunii culturale, condus de președintele său, dl Silviu Țeposu.

Despre această colaborare între societăți, un mare cotidian din capitală raportează următoarele:

„O înțelegere intervenită între I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* și președintele despărțământului nostru a decis ca în viitor comitetele cercurilor culturale „Astra" să fie în acelaș timp comitetele Ligii antirevizioniste, iar propagandiștii „Astrei" să fie în acelaș timp propagandiștii Ligii.

„Ideia aceasta a comunității de acțiune este dintre cele mai fericite, pentru că intelectualii satelor (destul de puțini la număr) ce formează cercurile culturale, dobândesc mai multe roade muncind împreună și unitar în sânul unui comitet, de cât împărțiți pe mai multe comitete ce pulverizează și anihilează acțiunile.

„Acțiunea comună, între Liga antirevizionistă și „Astra", a fost impusă și de împrejurarea că Inalt Prea Sfințitul Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, președintele Ligii regionala Sibiu, este în acelaș timp și unul dintre cei mai mari și mai luminați bărbați ai „Astrei", sprijinind marile ei probleme cu toată căldura și nobleța sufletului său. Cu atât se impune deci colaborarea strânsă între Liga antirevizionistă și Astra".

„Frăția Ortodoxă Română" la sate. — *Prilej de mare desfătare sufletească au avut parte credincioșii parochiei* Bachnea *în ziua de 6 August crt. Primii soli ai F. O. R.-lui secția Dumbrăveni în frunte cu inimosul președinte dl* Dr. Ilarie Holom *advocat, fost deputat și prefect, prezentându-se în această comună, timp de câteva ore au ținut frumoase cuvântări și convorbiri cu poporul.*

Primiți în fața școlii de numerosul popor, în frunte cu preotul local Ion Oprea și dir. școlar Nicolae Laurențiu, s'a trecut în spațioasa sală a școlii primare, unde după prezentarea conferențiarilor, dl I. Stoia *și-a desvoltat cuvântarea* „Despre rugăciune". *Dl înv.* Nicolae Vecerdea *a vorbit despre „Insemnătatea F. O. R.-lui. Dl director școlar fost subrevisor,* Cornel Schiau, *în vorbirea sa a combătut cu multă pricepere diferite secte religioase. Seria cuvântărilor s'a încheiat cu însuflețita vorbire a dlui președinte Dr. Ilarie Holom despre* „Roadele adevăratei credințe". *Vorbirea clară, presărată cu potrivite exemple din viața poporului dela sate, a fost ascultată cu mare interes până la sfârșit.*

Ne-am despărțit cu convingerea, că prin aceste conferințe, foarte la locul lor și predate cu toată competința de oratori, s'a tăiat brazdă adâncă în ogorul sufletesc înțelenit al neamului scormonind adânc în conștiințe, și făcând loc razelor înviorătoare ale credinței strămoșești și ale mândriei de neam.

După cuvintele de mulțumire, adresate conferențiarilor de părintele local, credincioșii s'au împrăștiat pela ale lor.

Stând de vorbă cu dl președinte, ni-a declarat, că în aceeaș zi au mai ținut astfel de conferințe în comunele Idici *și* Lepindea. *Pr.* Ion Oprea.

*

Secte în Ardeal. — Există și în părțile ardelene ale țării câteva secte zise religioase, dar nepermise de legile statului. Autoritățile chemate urmează acțiunea pentru descoperirea acelor secte și desființarea lor.

Din cele aflate până acum, se comunică următoarele:

La Cluj trăesc 40—50 credincioși ai sectei numite „botezul sângelui". Slujba lor religioasă o țin în fiecare Luni noaptea,

---

* FOIȘOARA *

Flori Creștine

de Al. Lascarov-Moldovanu

Excelenta revistă *Țara Bârsei*, sub conducerea viguroasă a profesorului *Ax. Banciu*, își urmează cu stăruință drumul, cu inteligență croit, în slujba culturii naționale, fără a neglija nota *creștină* a paginilor sale, — ceea ce se poate constata și din bucățile de mai jos, semnate de cunoscutul scriitor Al. Lascarov-Moldovanu, și apărute, în numărul său mai nou, sub titlul de Flori Creștine.

Ploaia...

Mergeam într'o vară secetoasă prin câmpia Bărăganului, cercetând pe frații de credință în lupta lor cu păcatul.

Ajunsesem la casa mare și primitoare a unei doamne plină de evlavie și de iubire pentru cei care o cercetau. Este acolo o grădină largă, plină de copaci înalți și de tăcere aducătoare de pace. Umbre dulci se întind pe cărările curate, chemându-te blajin la cugetare și la rugăciune.

Când am ajuns acolo, era o secetă cumplită. Nu plouase de multă vreme, iar oamenii erau triști. Nu mai credeau că va veni vreodată apa asupra holdelor, care stăteau, arse și crăpate, în lumina puternică a soarelui.

Imi spunea doamna cea bătrână și bună:

— «Nu plouă, pentrucă **nu credem,** *că va ploua... Aceasta este pricina cea mai mare...»*

Mă uitam la fața ei liniștită și blajină, — și la surâsu-i abia sclipit în ochii miloși... Și nu credeam nici eu, cu toate că pe buze aveam vorbele... «Dacă va vrea Dumnezeu...» M'am rușinat — și mi-am zis în sine: «O, prea puțin credinciosule!...»

Și cu cât căutam să cred — cum credea bătrâna — nu isbuteam de loc. Cerul era de sticlă, — de săptămâni nu se arătase pe el nici o seamă de nori... Nimic... Cum aș putea crede?» — șoptea peste voia mea, glasul îndoielei diavolești.

Și ne-am adunat sub teiul cel mare din grădina doamnei credincioase, care, fiecăruia din cei ce veneau la adunare, le șoptea surâzând: «Să credem că va ploua, — și de îndată va și ploua!...» Frații de credință dădeau din cap, primeau chemarea doamnei, — dar mulți din ei, erau ca mine... O, de-am putea crede cu tărie... O, de-am putea să ne rupem din noi și să ne înstrăinăm de noi... Așa cugetam, pe când sub tei începură cântările, rugăciunile și vorbirile.

Ca și cum am fi fost înțeleși, toată lucrarea din ceasul acela se prinse în jurul lui «Dacă am crede, am muta munții din loc...» Doamna era plină de înveselire, cu toate că seceta o lovea pe ea mai mult ca pe alții...

Și a fost ca Dumnezeu să ne pălmuiască cu dragoste pe toți...

Pe când vorbeam, iată că, departe se auzi un muget înfundat, ca mers de harabale grele pe pod de lemn. Răspundea Dumnezeu puținei noastre credințe. «Iată, am poruncit să vi se dea...»

Rușinat, cu sufletul plin de mâhnirea remușcărei, am vorbit mai departe... Pe nesimțite, lumina soarelui s'a muiat, — din zări se ridicau buhai negri, plini de apă — și un vârtej iute începu să gonească uscăturile de pe jos... Cugetai: «Gonește, Doamne, și uscăturile din sufletele noastre!...»

Și tocmai ridicam privirea spre cer, cerșind iertare pentru slaba mea credință, când o picătură grea de apă, îmi pălmui rece obrazul... Pe urmă alta — și alta...

Doamna stătea liniștită departe și surâdea blajin prin ochii aproape închiși. Ea nu se tulbura, precum nu se tulburase nici mai înainte... O priveam — și mă întăream.

Zise numai atât:

— «Va ploua din belșug...» — și dădu din cap, având o sclipire trecătoare de tristețe peste chip...

O ploaie mare căzu peste fața pământului...

Ne traserăm la adăpost, înveseliți și înviorați...

Cugetam: «Iată: cât de puțin credincioși am fost, — și ce bun e Dumnezeu!» Puterea căinței îmi ușura sufletul, arzându-l...

Doamna cea bună și credincioasă mă privi și îmi zise:

— «Nu-i așa? Trebue să credem — și toate vom primi?»

având ca predicator pe un fost pantofar din Timişoara, Décseri Gábor.

Ei nu cunosc Trinitatea, nu fac semnul crucii, nu spun rugăciuni, ci după ce cântă un cântec bizar se aştern la pământ în bisericuţa lor subterană şi ascultă predicile acestui pantofar. Nici femeile, nici copiii nu sânt admişi în localul lor. —

Secta inochenţilor se adună într'o casă din Calea Dorobanţilor în Cluj. Credincioşii ei duc o viaţă colectivă, mai multe familii împreună, cu femei şi copii.

In templele lor trăesc libertatea desfrâului.

Nu arareori aceste cuiburi sânt focare de boli molipsitoare. Episcopatul lor se găseşte în Cetatea Albă, la Cluj fiind numai un „protopopiat", al cărui titular este un covrigar, Géza Krainik.

Această sectă prinde rădăcini la sate unde predicatorii lucrează cu mult tact pentru a nu deştepta bănuiala autorităţilor. —

O sectă care s'a răspândit repede în Ardeal este secta mileniştilor, sau a studenţilor în biblie. A fost finanţată de credincioşii americani şi a reuşit să aibă fonduri în sumă de 30 milioane lei, cu ajutorul cărora au scos revista „Aranykorszak" în mii de exemplare şi o bibliotecă cu cărţi de propagandă. Această secte a avut un număr de aproximativ 170 mii credincioşi, mai cu seamă unguri. Văzând însă autorităţile, că secta mileniştilor serveşte drept paravan comuniştilor, au luat măsuri pentru interzicerea funcţionării ei.

Astăzi propaganda ei se face în secret de predicatorii unguri şi jidovi. —

O sectă mai nouă, al cărei „episcop" este ţăranul arădan sosit din America, Gheorghe Bradin, se numeşte secta penticostaliştilor. Ei propagă pasivitate, luptă împotriva serviciului militar, împotriva jurământului şi împotriva întregului sistem actual de conducere.

Cu toate măsurile autorităţilor această sectă lucrează în secret. In Ardeal şi-a întins câmpul de propagandă, după Bihor, în judeţele Satu-Mare, Năsăud şi Maramureş. Astăzi numărul credincioşilor se urcă la 40 mii. —

Din *Braşov* a pornit secta „secerătorilor"; fac parte din ea ţăranii lipsiţi de pământ. Această sectă, are o revistă imprimată, fiecare număr în alt oraş, funcţionează tot în secret, deoarece ideile ei corespund cu principiile politicei comuniste. Credincioşii sectei nu cred în Dumnezeu, ci în puterea şi în semnele naturii. Se închină soarelui, lunii, ploii, vânturilor, fulgerilor... Se întrunesc noaptea în păduri sau pe câmp şi înalţă imnuri de slavă naturei. „Fratele nobil" al acestei secte, predicatorul din Cluj, se numeşte Richard Winkler, un sas, în strada Donath.

Intemeetorii acestei secte în Ardeal sânt Végh László, Benedek János şi G. Muntean.

Pe lângă adventişti, milenişti, sombatişti, reformişti, baptişti mai găsim alte secte mai mărunte, — creaţii ale unor aventurieri comunişti.

*

Serbări şi ear serbări. — In frământarea înfrigurată a vieţii de astăzi, serbările naţionale pare că au devenit plăceri sufleteşti, de care oamenii nu se mai pot lipsi.

«*Dar prea sânt dese şi costisitoare*» — se observă totuşi din unele locuri, — «*prea sânt lipsite de folos obştesc paradele noastre!*» zic alţii.

O fi aşa, — ori poate nu tocmai aşa.

Efectul serbărilor de centenare, semicentenare şi altele de felul lor, stă în legătură strânsă cu modul de organizare a sărbătoririlor.

Când zicem semicentenar şi centenar, este semn că avem un trecut cultural, pe care nu ne sfiim să-l scoatem la lumină şi să cinstim memoria marilor îndrumători şi proroci ai poporului românesc.

La festivităţi de comemorare facem să învie, în inimile generaţiei de astăzi, prin grai şi prin scris, pe dispăruţii viteji ai faptei şi ai gândirii care rămâne: le închinăm studii, ocazionale sau aprofundate, le tipărim lucrările inedite, sau retipărim pe cele apărute, ca să redeşteptăm prin asemenea mijloace clipele vieţii lor de care ne mândrim.

Cu ajutorul acestui reazăm moral înaintăm în mersul nostru cultural.

Acesta este, — sau acesta trebue să fie, — rostul serbărilor adevărate: întâi *miezul* lucrului; *după* aceea — accesoriile. Un exemplu:

La cutare serbare, zisă culturală, de care s'au organizat şi în vara acestui an, conducătorii, făcând pregătirile trebuincioase, ţin conferenţe lămuritoare; se întocmesc concursuri; se vizitează şi se explică monumentele istorice şi culturale din partea locului; după serviciul religios, publicul asistă la defilarea carelor alegorice, la festivaluri, la decernarea premiilor, la concerte... Afară de aceasta, organizatorii se îngrijesc să înjghebeze câte-o mică sau mare expoziţie: de ţesături şi cusături ţărăneşti, de pictură, de obiecte pregătite în atelierele orfanilor de războiu ş. a.

Depinde, va să zică, *dela noi*, ca festivităţile, ori cât ar fi de multe, să nu fie prea costisitoare şi nici lipsite de folosul obştesc.

N'avem decât să înlăturăm parada excesivă şi vorbăria inutilă, înlocuindu-le cu făptuiri, din care orce participant să se aleagă cu oarecare dobândă sufletească.

Probleme-Recensii-Comentarii

Palatul împăraţilor bizantini. — *Învăţatul profesor englez* Baxter, *pe urma săpăturilor ce le-a întreprins în moschea Ahmed din Constantinopol, a reuşit să descopere, înainte de aceasta cu câteva săptămâni, mozaicuri din epoca bizantină. Continuând săpăturile pe o suprafaţă de 60 metri patraţi, a scos la lumină un mozaic preţios şi foarte bine păstrat, care reprezintă padimentul salei din mijlocul unui palat împărătesc din epoca bizantină. Tablourile mozaicului înfăţişează scene de vânătoare, în mijloc o liturghie sub cerul liber, apoi portrete de-ale unor sfinţi şi împăraţi. Intreg mozaicul a fost alcătuit cu o admirabilă iscusinţă artistică, pietrile lui de de diferite colori sunt păstrate întregi şi nu şi-au pierdut luciul original. El este considerat ca cel mai frumos din câte s'au descoperit până acuma provenind din veacul al IV-lea d. Hr. Săpăturile au trebuit făcute cu deosebită grijă, fiindcă obiectele descoperite zăceau la o adâncime de patru metri şi deasupra lor e zidită moschea Ahmed. Profesorul Baxter a primit ajutoare băneşti de la diferite persoane din Anglia ca să întreprindă săpăturile cari l'au dus la un rezultat atât de important, iar acum în urmă i-a pus la dispoziţie şi guvernul turc sumele necesare pentru continuarea săpăturilor.*

*

Dr. Gh. Cronţ: *Averea bisericească în primele 8 veacuri creştine*, 160 pag. Atena, 1935.

Teza (în greceşte) de doctorat în teologie la facultatea din Atena, clasificată în Iunie a. c. de colegiul profesoral cu *arista* (distincţie), însemnează pentru dl Cronţ recunoaşterea marilor dsale calităţi în domeniul dreptului bisericesc.

Licenţiat al facultăţilor de teologie şi drept din Bucureşti, doctor în drept dela universitatea din Paris, iar acum doctor şi în teologie dela Atena, dl Cronţ se înscrie printre tinerii cari ne fac multă cinste în străinătate, şi ne dau nădejdi frumoase pentru activitatea-i ştiinţifică din viitor. —

Problema „averii bisericeşti în primele 8 veacuri creştine" e cu totul nouă în ortodoxie prin felul cum o pune dl Cronţ. Canoniştii răsăriteni o tratau fie din punct de vedere unilateral, bisericesc, fie că abia o aminteau. Un studiu care s'arate câştigarea (pe drept a averii bisericeşti, precum şi mânuirea ei, pe baze şi canonice bisericeşti, şi civile de drept, nu s'a scris până acum. Chiar şi la apuseni, problema e puţin studiată. Eată de ce, fiind atât de interesantă problema, I. P. S. Hrisostom, mitropolitul-cărturar al Atenei, o recomandă printr'o enciclică şi clericilor din toată Grecia.

Lucrarea are 3 părţi, pe lângă introducere şi indicele de nume dela sfârşit. Partea întâi tratează despre dreptul bisericii de a poseda avere, dupăcum o îndreptăţeşte aceasta studiul tradiţiei bisericeşti din primele 8 veacuri şi cercetarea legislaţiei civile tot din acel timp.

Se arată aici, că subiectul de drept al averii bisericeşti, în contrazicere cu părerile romano-catolice, protestante şi chiar ortodoxe, este biserica locală sau episcopia, iar nu instituţia universalistă a papalităţii cum cred catolicii, sau comunităţile cum cred protestanţii. Aceasta se poate deduce din regimul averii bisericeşti din cadrul imperiului greco-roman, care la început a aprobat câştigare de avere numai indivizilor, pe urmă, mai ales după Constantin cel Mare, şi instituţiilor, adecă bisericii locale (la început numai mitropoliilor, pe urmă şi parohiilor), mănăstiri şi instituţii filantropice.

Despre întemeerea averii bisericeşti, prin daruri, donaţii de-ale credincioşilor şi ajutoare dela stat, precum din moştenirile lăsate de cineva, tratează partea II-a. Se arată în deosebi darurile credincioşilor sub toate formele (agape, primiţii, zeciueli, donaţii...) apoi ajutoarele împărăteşti, cedarea averilor ce înainte au fost ale păgânilor, şi în fine averea ce venea din diferite moşteniri. Când biserica s'a mai înstărit, mai ales sub Iustinian, i s'a permis să-şi mărească averea şi prin cumpărare, avându-se în vedere scopul bun la care o folosea.

Partea III-a se ocupă cu administrarea averii bisericeşti, cine putea lua parte la ea (episcopi, preoţi, diaconi şi în rândurile ultime laicii), la ce scopuri se întrebuinţa (întreţinerea clerului, cheltuelile de cult şi ajutorarea nevoiaşilor), apoi tratează despre neputinţa de înstreinare a averii bisericeşti, terminând cu o frumoasă concluzie din care desprindem ideea, că, pentru scopurile ei superioare de mântuire a oamenilor, biserica a avut şi va avea totdeauna, de drept natural, divin şi social, lipsă de avere proprie, iar prin întrebuinţarea bună ce i-a dat-o a înălţat şi concepţia despre proprietate, dupăcum a încreştinat atâtea forme de viaţă din imperiul greco-roman.

Având la bază toate cercetările făcute în materie şi lucrată temeinic şi clar, lucrarea dlui Cronţ ar împlini un mare gol

---

Răspunsei cu grabă şi cu căldură:

— «Da, bună doamnă» trebue să credem — şi toate vom primi...»

Şi ca să pot simţi mai bine dojana lui Dumnezeu, am stat în ploaie, fără apărătoare, cu faţa la cer, primind pe ea apa din văzduhuri...

*

Vorba care n'a fost spusă

Ori de câte ori venea acasă, la prânz, omul acela cârtea. Sau că în curte nu-i deajuns de curat, sau că scara nu-i destul de măturată, sau că masa nu-i degrabă servită. Şi din pricina aceasta, era totdeauna ceartă şi tulburare. Nevasta ridica şi ea glasul, — copiii se spăimântau şi stăteau cu capul plecat în farfurie, — toată casa era sguduită ca pe urma unui vârtej ivit din senin.

Omul stătuse adeseori pe gânduri: «Ce-o fi asta?» — şi, nedumerit, nu-şi putea limpezi răspunsul. Din pricina aceasta, răul se făcea şi mai mare — iar casa lui era primejduită. «De ce n'am oare, puterea să tac»? — îşi zise într'o zi — şi, de îndată, luă hotărârea: «Am să caut să tac, chiar dacă bănuiala mea ar fi adevărată". Dar toate erau zadarnice. Când venea **clipa,** *toată vârtutea omului se risipea ca pulberea — şi el începea iarăşi, cu glas urcat, cârtirea.*

Intr'o zi, însă, s'a petrecut ceva foarte însemnat.

Venea spre casă mai tulburat ca de obicei, — şi **vedea** *mai dinainte cum are să fie: va striga şi va cârti, — va lovi cu cuvintele drept în inimă... Simţea mai dinainte, un fel de dulceaţă amară, ca o sete otrăvită... Duhul lui se umplu de spaimă: „Cine ştie ce poate ieşi din asta?" — dar gândul era pe dată acoperit de valul gros al pornirei: „Ba, voi lovi şi mai tare..."*

Cugetând aşa, ajunse acasă. Gardul i se păru lăsat pe-o parte, curtea plină de murdării, scara strâmbă şi nespălată, geamurile cu pete de praf, copacii uscaţi şi florile veştejite. Iar gândul îi spune: „Mâncarea va fi rece, apa caldă, nevasta nepieptănată şi copiii obraznici..." Duhul îi era ca un cazan în care clocoteşte untdelemn.

Mergea spre intrare, ca un vrăjmaş, gata de bătaie.

Şi cu toate acestea, undeva, alungată într'un colţ plin de umbră, se mai afla şi fărâma de gând bun, care, plângând de cele ce aveau să se întâmple, căuta să sfătuiască pe om să fie bun.

Zise atunci omul înfuriat:

— „Doamne, Doamne!..." — ca şi cum s'ar fi spăimântat singur de ce se poate petrece peste câteva clipe.

Neatent, din pricina volburei din suflet, puse piciorul greşit pe treaptă — şi căzând cu genunchii pe piatră, avu o străfulgerare de durere în tot trupul.

Şi tot atunci, peste volbura din duh, se auzi un glas blajin dar poruncitor:

— „In numele dragostei, te rog să taci..."

Omul se sculă din cădere şi uitând de lovituri, simţi o mângâiere atât de caldă şi neaşteptată în sine, că zise aproape lăcrămând:

— „Mulţumesc că m'ai lovit, — voi tăcea..."

Era un legământ cu care omul se dădea, biruit, în braţele dragostei.

Şi... a tăcut.

Nevasta şi copiii s'au mirat, — au crezut că de mare durere a tăcut.

Dar el a tăcut şi mâine şi poimâine... Şi mirarea celorlalţi n'a mai fost, — şi n'a mai fost nici când omul a început a-i iubi mai mult...

Şi de-atunci, toate au fost purtate mai cu grijă, fără glasul cel de cârtire de mai înainte.

Iar când era ceva greşit, — el, omul, era acela care zicea:

— „Nu face nimic, — purtaţi grijă şi se va îndrepta..." — şi nu mai certa pe nimeni.

O, — şi tot de-atunci, fericirea păcei lui Dumnezeu s'a sălăşluit în casa aceea...

Imnul tinerimii creştine

Voi ceice vreţi să fiţi biruitori,
Să vă 'nălţaţi pe lume cât mai sus,
Veniţi mereu, în suflete cu flori,
La Impăratul lumii, la Isus!

Veniţi voi, tineri, să primiţi puteri,
Cum au primit şi sfinţii toţi la fel, —
Că El îţi poate da oricât-I ceri,
Când Lui mereu te 'nchini şi crezi în El!...

Cu El alături, nu mai eşti înfrânt
Şi mări adânci şi late poţi să treci,
Iar cel care păzeşte-al Lui cuvânt,
Rămâne viu şi nu mai moare 'n veci!

Isus e Calea plină de lumini,
Iar celce merge cu Isus mereu,
Uşor străbate drumul, chiar prin spini,
Şi-ajunge 'n cer la Tatăl-Dumnezeu!...

Vasile Militaru

Vorbe înţelepte

— Ce poţi face singur, nu încredinţa altora.

— Să nu cumperi lucruri nefolositoare ori cât de ieftine ar fi.

— Nu lăsa pe mâne ceea ce poţi face astăzi.

şi în literatura noastră teologică-juridică. Iată de ce îl rugăm să ni-o dea şi în româneşte.

Atena, 5 August 1935.

T. Bodogae

*

Despărţământul Hunedoara al Asociaţiei clerului „Andrei Şaguna“. — O activitate intensă se desfăşoară în protopopiatul Hunedoara, pe teren religios, moral şi cultural, pentru învioarea religioasă şi întărirea morală a credincioşilor.

In zilele de 27, 28 şi 29 Iulie 1935 s'a ţinut în comunele din regiune pădurilor, în *Cerişor* şi *Lelese*, conferinţa pastorală de vară a preoţimei, împreunată cu misiuni religioase pentru popor, sub conducerea Prea C. protopop Nicolae Suciu.

Cerişor: Sâmbătă, 27 Iulie la ora 6 p. m., C. preoţi din protopopiatul Hunedoara, împreună cu P. C. protopop *N. Suciu*, săvârşesc slujba vecerniei, urmată de cuvântarea de introducere a misiunilor şi molitva de pregătire pentru mărturisire, cu alocuţia despre «*Păcat şi pocăinţă*», de părintele *A. Botiş*. După vecernie s'au mărturisit toţi cei prezenţi.

Duminecă, 28 Iulie, la ora 7 dimineaţa, se continuă cu spovedaniile. Se adună popor mult din întreagă regiunea pădurilor până şi din îndepărtatul Vadul-Dobrii. Urmează slujba utreniei, iar la ora 9 începe sfânta liturghie în sobor. La priceasnă cei pregătiţi se împărtăşesc cu sfintele Taine. O instructivă predică rosteşte P. C. Sa protopop despre «*Mântuirea sufletească*».

La ora 11 preoţimea cu întreg poporul, în sunetul clopotelor, pleacă în procesiune la hotar, unde se fac rugăciuni pentru binecuvântarea ţarinei, apoi se săvârşeşte taina sfântului Maslu, pentru însănătoşarea sufletească şi trupească a întregului popor. Aici, părintele *Gh. Tarcea* rosteşte o înălţătoare predică despre «*Puterea credinţei*».

Cu o mulţumirea sufletească, ce radia pe feţele tuturor, întreg poporul se îndreaptă după terminarea sfintelor slujbe, la casele lor, dând mulţumită lui Dumnezeu, pentrucă i-a învrednicit de astfel de clipe de duhovnicească culegere. —

Lelese: După masă, părintele protopop N. Suciu împreună cu preoţii părăsesc Cerişorul, îndreptându-se tot cu atâta dragoste către comuna Lelese, cu vrednicul ei preot, Nicolae Renţea. Poporul din Lelese şi din comunele din jur, îmbrăcat în haine de sărbătoare, specifice de pădurean, aşteaptă sosirea preoţilor.

Fiind ora 6 p. m. începe earăş slujba vecerniei, urmată de molitva de pregătire pentru mărturisire cu alocuţia «*Foloasele spovedaniei*», de părintele *Const. Gociu*. Poporul, prezent la sfânta slujbă, îngenunche cu smerenie la molitva pentru mărturisire şi rând pe rând se mărturiseşte fiecare.

Luni, 29 Iulie, la ora 7 dimineaţa începe slujba utreniei, urmată de sfânta liturghie, când se împărtăşesc cu sfânta cuminecătură credincioşii, cari sânt pregătiţi. Predică părintele *A. Botiş* despre «*Fericire şi cuminecarea vrednică*». După sfânta liturghie urmează sfinţirea apei şi stropirea poporului cu apa sfinţită.

Terminate dumnezeeştile slujbe, părintele protopop *N. Suciu* mulţumeşte poporului pentru participare şi îndeamnă pe toţi, să rămână întotdeauna fii credincioşi sfintei biserici strămoşeşti.

După încheerea misiunilor se face invocarea duhului sfânt, iar părintele protopop deschide adunarea pastorală de vară. Programul conferinţei constă din dări de seamă asupra cărţilor: 1. «*Epicleza euharistică*», de N. Popoviciu, dare de seamă de părintele Nicolae Renţea din Lelese; 2. «*Călugării Visarion şi Sofronie şi mucenicii ortodoxiei din Ardeal*», de protopop Dr. Gh. Ciuhandu, dare de seamă de părintele I. Cranga din Găunoasa; 3. «*Fă lucrul evanghelistului*», de Icon. Dr. Gr. Cristescu, dare de seamă de părintele E. Timişan din Sâncrai.

Păr. protopop mulţumeşte preoţimii pentru lucrările prezentate, — făcând câteva constatări în legătură cu catehizaţia din şcolile primare din comunele protopopiatului, după care se iau măsuri în această privinţă pentru anul şcolar ce se apropie.

Terminându-se lucrările conferinţei, preşedintele protopop să sfaturi şi îndemnuri în legătură cu intensificarea vieţii religioase-morale din comunele protopopiatului Hunedoara. Pr. *N. Florea*

*

Adunări religioase. — *La praznicul „Schimbării la faţă“, în 6 August a. c. un mare număr de credincioşi, împreună cu membrii din Oastea Domnului, din protopopiatele Dobra şi Ilia, s'au adunat, în cadrul unui impresionant pelerinaj, la vechea biserică din comuna* Gurasada. *Este un sfânt locaş ridicat înainte cu câteva sute de ani, având ziduri tari şi o pictură frumoasă bine păstrată. Biserica se prezintă ca un adevărat monument istoric, care a rezistat ca prin minune urgiei vremurilor trecute.*

Dimineaţa s'a început serviciul religios în sobor. Au servit Păr. Nic. Popoviciu, *trimisul I. P. S. Mitropolit Nicolae, păr. prot. I. Josan, pr. Romul Iacob din loc, pr. Goţiu, pr. Ardelean şi pr. R. E. Iacob. In decursul serviciului s'au mărturisit şi cuminecat peste 300 credincioşi. După sf. Liturghie a urmat taina sf. Maslu la care au participat credincioşi din 30 comune, cu steaguri şi cu fanfară.*

După sf. Maslu Păr. Nicolae Popoviciu, *profesor la Academia Teologică din Sibiu, a rostit o pătrunzătoare cuvântare tâlcuind însemnătatea praznicului. Membrii din Oastea Domnului şi-au desfăşurat apoi programul, alcătuit din cuvântări, cântare însoţite de fanfară, şi recitări spuse de şcolari. Au rostit vorbiri ascultate cu multă atenţiune: Păr. prot. I. Josan, Preoţii Diniş şi Iacob.*

La această creştinească adunare, care a dovedit din nou marea alipire a credincioşilor faţă de sfânta biserică ortodoxă, au luat parte cam trei mii de suflete, atât din partea locului, cât şi din considerabile depărtări.

*

O viitoare adunare a «Oştii Domnului» se va ţinea în comuna Curci *(Târnava mică), Duminecă, la 1 Septemvrie 1935.*

Vor veni şi la această adunare, trimişii dela Sibiu, păr. profesor Nicolae Popoviciu şi păr. Gh. Secaş, aducând adunării binecuvântarea Inaltului chiriarh din acest oraş şi distribuind cărţi de zidire sufletească.

*

N. Berdiaeff: *De la destination de l'homme* (despre soarta omului), încercare de etică paradoxală. Ed. „Je sers“, 380 pag., Paris, 1935, 24 fr.

Pentru intelectualul sceptic, ca şi pentru teologul sătul de intelectualismul rigid al manualelor, scrisul cu totul deosebit al teologilor şi filosofilor ruşi emigraţi însemnează o oază de recreare duhovnicească şi o lărgire a orizontului sufletesc.

Aceşti teologi şi filosofi vorbesc dintr'o experienţă sufletească, pe care au încercat-o atâtea întrebări, nelinişti şi probleme la care sufletul lor cerea să i se dea răspuns. Şi răspunsul acesta, de om chinuit de nelinişti interioare, te satisface.

Chiar dacă nu-l primeşti totdeauna, felul cum îţi pune problema, intim şi sincer, îţi lasă o preocupare spre meditaţie în sensul de a-ţi lărgi şi lămuri conţinutul de credinţă ce l-ai câştigat din teologie sau filosofie.

Cartea de faţă abordează problemele de antropologie şi eshatologie. Problema cunoaşterii omeneşti, a originei binelui şi răului ca şi atâtea probleme în legătură cu personalitatea (sexul, conştient şi inconştient, liberul arbitru), apoi etica dincolo de bine şi rău, cu subîmpărţirile de etică legală şi a mântuirii, cu problemele concrete ale eticii (minciună, frică, dragoste, societate, stat), şi în sfârşit probleme eshatologice (moartea şi nemurirea, iadul, raiul) — sânt tot atâtea chinuitoare întrebări la care intuiţia psihologică şi iscusinţa filosofului ştie să dea răspuns. Să nu fim pretenţioşi: un răspuns dat de mintea lui, pentru sufletul lui. Dar tonul nepretenţios cu care-ţi vorbeşte, te cucereşte şi-ţi umple preocupările zilnice cu suflu de viaţă, făcându-te să vezi par'că infinit mai bine rostul tău pe lume ca făptură şi colaborator al lui Dumnezeu la opera de desăvârşire a împărăţiei Lui. *T. B.*

*

Preocupări. — Aproape toate gazetele noastre se ocupă zilnic de cazul dela Maglavit.

Tinerul Petre Lupu — spune un confrate — nu este un orator născut, dimpotrivă, este cam peltic şi nici carte n'a învăţat. Dar cu cât trece timpul, cu atât oamenii se pot convinge că modestul păstoraş nu minte, ci cu adevărat el a văzut o arătare supranaturală care i-a poruncit să întărească legăturile dintre oameni şi biserică... Printre orăşenii, cu carte multă, se răspândeşte o mare nedumerire. Adecă: să fie cu putinţă ca în zilele noastre, atât de civilizate, să se ridice un analfabet sărac şi greu la cuvânt, pentru a vorbi de un „moşneag“ care ordonă revenirea la cinste şi frica de Dumnezeu... Unii zâmbesc, alţii nici nu vor să asculte povestea bună doar pentru sătenii cei mulţi şi sărmani. Şi totuşi efectele acelei poveşti, spuse atât de simplu de cel mai de rând dintre muritori, aduc împăcare, linişte, resemnare şi speranţe în rânduri tot mai largi...

*

Şedinţa recentă a Societăţii de psihologie etc., filiala *Sibiu*, s'a ocupat de asemenea cu fenomenul dela Maglavit. Dl *Dr. Popescu*-Sibiu, în conferinţa sa, arată că a fost la faţa locului şi a vorbit cu Petre Lupu spre a-şi putea da seamă de starea mintală, sufletească a ciobanului Lupu. Privind fenomenul din punct de vedere al ştiinţei, conferenţiarul remarcă totuşi că explicaţiile ştiinţifice nu epuisează „minunea“; domeniul subconştientului nu este total cunoscut, lăsând loc şi altor interpretări, cu caracter metafizic şi de metapsihologie. Fenomenul dela Maglavit, încheie dl Dr. Popescu, trebue raţionalizat sub supravegherea bisericii şi a statului; o intervenţie psihiatrică, o internare în ospiciu de care amintesc unii, nu-şi are rostul în cazul dela Maglavit.

Dl *Dr. G. Preda*, inspector general sanitar, exprimă păreri la fel cu cele spuse de conferenţiar.

Din protopopiatul Geoagiului

Misiuni religioase

In 3 August, Sâmbătă, ora 3 p. m., au venit în misiune religioasă, la *Rapolt*, preoţii Adam Marcu din Rapolţel, Vasile Glodeanu din Ardeu şi Teodor Glodeanu din Geoagiu, cari împreună cu parohul local, Vasile Florea, au slujit, la ora 4½, vecernia cu predică, după care a urmat mărturisirea credincioşilor. In aceeaş seară au mai sosit în Rapolt preoţii Pascu Trifu din Nădăştia şi Filip Budoiu din Almaşul de mijloc.

Duminecă la ora 8½ preoţii prezenţi încep slujba utreniei în sfântul lăcaş, *zidit în 1785*, care cu toată vechimea sa, şi astăzi se găseşte în bună stare, şi formează, între clădirile noastre bisericeşti, una dintre cele mai de seamă.

La ora 9 soseşte păr. protopop N. V. Goron, care slujeşte sf. Liturghie, înconjorat de preoţi. Corul Societăţii „Sf. Gheorghe“, al tinerimii rapoltene, condus de fiul parohului, a dat cu multă pricepere şi râvnă răspunsurile liturghice. La priceasnă, credincioşii mărturisiţi s'au cuminecat, era la sfârşitul sfintei Liturghii, păr. protopop Goron a arătat scopul venirii, în această parohie, a unui număr aşa de însemnat de preoţi, dând poporului îndrumări şi bune îndemnuri. In acelaş înţeles a predicat păr. F. Budoiu.

Atât slujba religioasă, ţinută în cadru neobişnuit, cât şi predicile scurte şi cuprinzătoare, au înrâurit în mod covârşitor sufletele tuturor credincioşilor prezenţi la aceste misiuni.

După ameazi s'a dat întâi un reuşit concert, de frumoase cântări bisericeşti şi naţionale, executate pe patru voci de acelaş harnic cor al societăţii „Sf. Gheorghe“, — după care la ora 4 s'a început sfinţirea apei şi Sf. Maslu, în piaţa din mijlocul satului, asistând o mare mulţime de oameni.

Au cuvântat, la acest prilej, preoţii P. Trifu şi T. Glodeanu, precum şi profesorul Romaş dela şcoala de agricultură din Geoagiu.

Parohul din localitate, Pr. V. Florea, aduce calde mulţămiri tuturor preoţilor şi credincioşilor mireni, veniţi la aceste frumoase misiuni religioase atât din satele apropiate, cât şi din cele depărtate la 40—60 km.

Indrumări

pentru înscrierea elevilor la Şcoala normală ortodoxă română „Andrei Şaguna“ din Sibiu

Inscrierile în toate clasele se fac dela 1—15 Septemvrie. Intre 9 şi 13 Septemvrie se ţin examenele integrale după ordinea afişata la şcoală.

Sânt libere: clasa I 10 burse, 20 solve, clasa II 2 solve, clasa III 2 solve, cl. IV 10 solve, cl. V 5 burse şi 20 solve, cl. VI 12 solve, cl. VII 10 solve, cl. VIII 6 solve.

Se primesc elevi dela liceu în clasele II—IV cu media generală 6·50, trecând un examen de admitere la toate materiile principale, la muzică vocală şi instrumentală. S'a cerut aprobarea pentru primirea elevilor absolvenţi de patru clase liceale în clasa V-a după aceleaşi norme.

Examenul de admitere se ţine în ziua de 12 Septemvrie ora 8 dimineaţa. Pentru a putea lua parte la acest examen se cer următoarele acte: Certificat de naştere şi botez, Certificat de patru clase primare, Certificat de vaccină şi de paupertate pentru cei cari voiesc să obţină bursă. Elevii vor fi supuşi mai întâi unei vizite medicale. Cei admişi vor trece examenul înscris la limba română şi aritmetică, iar oralul la limba română, aritmetică, geografie, istorie şi religie din materia clasei a IV-a primară.

Bursele se dau în ordinea clasificaţiei.

Toţi elevii şcoalei normale sânt interni. Elevii solvenţi plătesc anual 6000 lei taxă de întreţinere în internat şi 1500 lei taxă de înscriere. Bursierii plătesc anual Lei 3500 taxă de internat şi înscriere. Elevii noi înscrişi plătesc odată pentru totdeauna o taxă de 500 lei pentru instalare.

La înscriere elevii solvenţi sunt obligaţi să plătească 3000 lei, în care sumă intră şi taxa de înscriere, iar bursierii 2500 lei. Toţi elevii sânt obligaţi să depună la direcţiune 100 lei pentru număr şi stricăciuni. Restul taxei se poate achita lunar, aşa fel ca la Paşti toată taxa să fie plătită.

Elevii primesc în internat hrană substanţială şi de bună calitate.

Procurarea cărţilor, rechizitelor şcolare şi a materialului pentru lucrul manual priveşte pe elevi.

Fiecare elev va avea la întrarea în internat următorul inventar: 4 cămăşi, 4 pantaloni, 4 ciarciafuri, o pernă, 2 feţe de pernă, o pătură groasă, o saltea, o cuvertură de pat, 4 prosoape, *o manta de iarnă culoarea uniformei, uniformă şi chipiul reglementar*, o uniformă de purtare în internat, 2 perechi de ghete, 4 perechi ciorapi, 6 batiste, 2 servete, perie de haine, de ghete, pieptene, perie de dinţi, un păhar, o linguriţă etc.

Uniforma şi chipiul sânt strict obligatorii.

Nici un elev nu poate fi înscris, până nu probează că le are. Elevii n'au voie să introducă în internat haine civile şi pălărie.

Elevii cari nu se vor înscrie până la 15 Septemvrie 1935, se consideră ca repăşiţi din şcoală. **Direcţiunea**

Cartea de rugăciuni, apărută acum la Sibiu, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Mitropolitului NICOLAE al Ardealului, se cere zilnic, la Librăria Arhidiecezană, din partea credincioşilor cari trec prin acest oraş. Ediţia pentru tineret costă 25 Lei. Legată în pânză 70 Lei. Legată în piele costă 180 şi 200 Lei.

S'au împlinit acum 19 ani, de când ostaşii armatei române, mânaţi de visul întregirii neamului, au trecut Carpaţii în Ardeal.

Au venit apoi zilele de jale, când fruntaşii poporului nostru ardelean, — mireni şi preoţi, — au fost ridicaţi cu sutele şi duşi de jandarmii stăpânirii străine în lagăre de internare şi în temniţe.

Izbânda însă, după jertfe uriaşe de sânge, a fost a eroilor români cari au sfărmat hotare nefireşti şi au realizat un ideal moştenit din străbuni.

Recunoscătoare aducere aminte tuturor eroilor noştri fraţi dispăruţi!

Cronică bisericească externă

— Biserica ortodoxă din *Albania* trece prin zile grele, ameninţată de propaganda uniată, de persecuţia guvernului şi de intrigile altora. La recenta conferinţă balcanică din Dalmaţia, a Societăţii pentru înfrăţirea popoarelor prin biserică, s'a pus şi rezolvarea situaţiei acestei biserici rămase nerecunoscută şi persecutată. Arhiepiscopul Visarion a făcut o bună impresie, şi chiar presa greacă semioficială cere azi rezolvarea diferendului, fiind timpul cel mai potrivit când însuş Visarion cere împăcarea şi când spiritele trebue să fie unite în vederea pregătirii prosinodului atât de dorit.

— La conferinţa secţiei balcanice a Societăţii pentru înfrăţirea popoarelor prin biserică ce s'a ţinut în *Herţeg-Novi*, Iugoslavia, între 1—10 Iulie 1935, s'au pus în deosebi problemele unor bune relaţii între stat şi biserică şi a reunificării frontului comun panortodox. S'au schimbat păreri, s'au votat moţiuni, cerându-se dela reprezentanţii fiecărei biserici ortodoxe din Balcani crearea în ţară a unei atmosfere pentru refacerea frontului ortodox, care, dare-ar Dumnezeu să nu întârzie!

— In *Alexandria* s'a făcut în 3 August 1935 îngroparea Patriarhului *Meletie*. In 4 August s'a ales locţiitorul pentru vacanţă, al patriarhiei. Peste o lună se va face alegerea, care se crede că va fi destul de grea, avându-se în vedere că nu se ştie după ce regulament va fi ales viitorul patriarh. După cel vechi era ales de congresul bisericesc; după cel nou, votat de autorităţile bisericeşti, — dar neaprobat încă de cele civile, — alegerea se face de Sf. Sinod. Se crede că între timp se va obţinea aprobarea pentru noul regulament dela stat.

INFORMAŢIUNI

Sf. Paşti în 1936. Sfântul Sinod aduce la cunoştinţă că pe anul viitor 1936, Sfinte Paşti se vor sărbători pe ziua de Duminică 12 Aprilie.

Cursurile şcolare vor începe în dimineaţa zilei de 16 Septemvrie 1935. Examenele de corigenţă şi particulare se ţin între 1—5 Septemvrie. Examenele de capacitate (admitere în cl. I de liceu şi în cl. V) se ţin după terminarea corigenţelor.

O echipă de 30 studenţi, tineri români din judeţul istoric al Hunedoarei, au început să lucreze cărămizi pentru ridicarea unei nuoi biserici în comuna *Tămăşeşti*, lângă Zam, protopopiatul Dobra. Studenţii muncesc sub conducerea neobosită a dlui I. Costea, advocat în Ilia, cu speranţa să termine în curând plănuitul lăcaş de închinare.

La examenul de limba română, ţinut zilele trecute la *Sibiu*, pentru minoritarii din localitate, s'au prezentat 107, şi anume 22 dela primăria municipiului, restul funcţionari dela prefectura judeţului şi notari comunali. Au căzut 44 din 107. Cei căzuţi, deşi au ocupat funcţiuni în statul român, se vede că n'au învăţat, *nici după 17 ani*, limba statului. Primăria şi prefectura vor proceda astfel în consecvenţă, trecând la pensie pe cei în drept, şi în disponibilitate pe ceilalţi.

Studenţimea transilvăneană se întruneşte în congres general la Beiuş în zilele de 14—17 Septemvrie 1935. Problemele, dintre cele mai interesante, înscrise la ordinea zilei, sânt: Mişcările naţionaliste la noi şi la alte state; figuri politice ardelene contimporane; satul şi oraşul sub aspect social; răscolind trecutul Ardealului, şi specificul ardelenesc.

Şcolare. Institutul medico-pedagogic de stat *Ineu*, judeţul Arad, primeşte copii anormali, cari vor învăţa şcoală. Informaţii se dau la direcţia institutului.

— Direcţia şcoalei de menaj din *Sălişte*, jud. Sibiu, are locuri vacante, în toate clasele, atât pentru eleve bursiere, cât şi pentru solvente.

Câte biserici ortodoxe sânt în Bucureşti? In raza municipiului Bucureşti se găsesc 114 biserici ortodoxe române. Impărţite pe sectoare: la culoare de galben sânt 33, la negru 24, la albastru 29, la verde 28. Mai sânt apoi bisericile de lemn din comunele suburbane, — biserici în majoritatea lor refăcute şi înzestrate de primăriile sectoarelor, fiind sfintele locaşuri strâns legate de evenimentele istorice ale ţării româneşti.

De urmat. Sfârşitul francmasoneriei în Germania se vesteşte dela Berlin, sub cuvânt că în ţara germană de astăzi nu mai are loc o societate secretă cu scopuri obscure; este prin urmare timpul suprem ca astfel de tovărăşie, cum este a lojelor masone, să dispară din Germania, cum au dispărut din Italia. — La noi, în România actuală, mai ales ar fi timpul să luăm exemplu dela cei mai mari şi mai tari decât noi.

O poruncă mai nouă, dată de ministerul justiţiei dela Berlin opreşte ofiţerilor de starea civilă, să încheie căsătoria „ori de câte ori vor constata că ceice se prezintă pentru a se căsători, nu sânt de aceeaş rasă". Astfel orce căsătorie mixtă este interzisă în Germania.

Incăerări tot mai dese se vestesc din Germania între tineretul catolic şi cel hitlerist. Acest din urmă învinovăţeşte pe cel dintâi că în manifestările sale publice nu pomeneşte nici odată de cinstea şi credinţa ce le datoreşte Fuehrerului şi statului naţional-socialist.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 18 August 1935, va predica părintele *Gh Secaş*.

Nr. 7464 Şcol.

Concurs

Pentru primire elevilor în Internatul arhidiecezan din Sibiu pe anul 1935/6

Pentru primirea elevilor în Internatul arhid. din Sibiu pe anul şcolar 1935/6 se publică concurs.

Vor fi primiţi în mod *gratuit* orfanii de preoţi, orfanii şi silitori, iar ca *solvenţi* copii de preoţi şi ai altor părinţi, mireni.

Orfanii de preoţi, cu spor slab în studii, vor fi supuşi la plătirea unei taxe după situaţia materială a lor.

Taxa de întreţinere va fi pentru fii de preoţi solvenţi 8000 Lei şi 1000 Lei pentru baie, medicamente; iară pentru copiii mirenilor 9000 Lei şi 1000 Lei. Taxa se va plăti în 4 rate: la înscriere, la 1 Noemvrie, 1 Februarie şi 1 Aprilie. Taxa de 1000 Lei se va achita la înscriere. In caz de repăşire, nu se va restitui această taxă.

Taxele plătite pentru cvartalul început — nu se restitue în caz de repăşire.

Cererile de primire scrise de părinţi ori tutori vor avea să fie înaintate Consiliului Arhiepiscopesc din Sibiu până la 21 August a. c.

Orfanii de preoţi vor anexa: certificat şcolar, certificat de sărăcie şi familiar.

Elevii primiţi vor avea să aducă cu sine: cele necesare pentru pat, lingerie de corp şi pat, tacâmuri şi veselă pentru masă, hainele şi încălţămintea necesară. Rufăria trebue să fie însemnată cu numele elevului.

Intrucât în decursul anului s'ar dovedi, că taxa statorită nu este suficientă, ea se va majora după împrejurări, având elevii a plăti diferenţa statorită.

Preacucernicii preoţi vor pune în vedere orfanilor de preoţi, cât şi altor elevi, să înainteze la timp cererile de primire, însoţite de toate actele, căci fără de acestea nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, 20 Iulie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Brutărie instalată complet se vinde cu preţ convenabil. A se întreba la Agentura Nuţ, Sibiu, Strada Regina Maria Nr. 30. [13] 2—2

Sanatorul dela Schitul Păltiniş

Sanatorul este deschis dela 1 Iunie până la 30 Septemvrie. Situat la 1400 metri altitudine în cea mai frumoasă regiune climatică. Inzestrat cu tot confortul, putând rivaliza cu oricare Sanator din străinătate. Preţuri convenabile. Informaţii şi prospecte se cer dela Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu

Cassa Generală de Economii în Sibiu

Bilanţul brut încheiat la 30 Iunie 1935

ACTIV			PASIV		
Cassa: a) Numerar efectiv	19.273.171		Capital social		82.200.000
b) Disponibil la B. N. R. şi C. E. C.	8.046.606		Rezerve legale		37.407.163
c) Cupoane scăzute	20.271	27.340.048	Fondul de amortisment pentru imobile		3.430.697
Disponibil la bănci: a) In ţară (afaceri noui)	13.350.967		Fondul de pensii al funcţionarilor		13.660.077
b) In străinătate	482.979	13.833.946	Fondul de garanţie al scris. fonciare		500.000
Portofoliu de titluri: I. Titluri româneşti:			Fondul Dr. Carl Wolff		100.000
a) Efecte publice val. nom. Lei 2.728.300	1.609.799		Diferenţe de curs nerealizate la portofoliu de titluri şi devize		7.329.628
b) Titluri cotate la bursă val. nom. „ 778.500	803.825		Scrisuri fonciare		8.575.586
c) Titl. necotate la bursă val. nom. „ 40.107.222	28.129.573		Depuneri spre fructificare: I. Din ţară:		
II. Titluri străine valoare nom. „ 103.500	103.401	30.646.598	a) la vedere (Depuneri în cont-curent noui)	23.316.997	
Total valoare nominală Lei 43.717.522			b) pe livrete de economii (Depuneri noui)	34.856.959	
Din aceste titl sunt angajate val. nom. Lei 13.989.420	11.081.540		c) pe termen (Depuneri conv.)	244.118.871	
Portofoliu de scont: Plătibil în ţară:			II. Din străinătate	1.035 804	303.328.631
a) Cambii fără garanţii	20.664.984		Creditori: I. In ţară;		
b) Cambii garantate cu mărfuri, titluri etc.	22.911.119		a) la vedere	1.170.982	
c) Cambii garantate cu ipoteci	23.543.374	67.119.477	b) la termen	5.644.999	
Portofoliu nou Lei 8.548.910			II. In străinătate (la termen)	44.726.031	51.542.012
Cambii de circ. şi gar. reescontat „ 30.157.798			Angajamente de reescont;		
Debitori: Din ţară:			a) la B. N. R. (Banca Naţională):		
a) Garantaţi cu efecte comerciale	103.767.473		1. Portofoliu comercial 74.424.522		
b) Garantaţi cu titluri	2.764.586		2. Cambii agr. şi urban 63.390.512	137.815 034	
c) Garantaţi cu mărfuri	4.028.495		b) la alte instituţiuni	70.500	137.885.534
d) Garantaţi cu ipoteci	65.231.375		Dividende neridicate		113.851
e) Garantaţi cu garanţii diverse	23.771.576		Conturi diverse		3.949.617
Din străinătate	2.252.814	201.816.319	Report din beneficiul anului precedent		367.979
Debitori noi Lei 13.668.436			Dobânzi încasate, beneficii diverse etc. dela 1/I. — 30/VI. 1935		11.064.793
Debitori beneficiind de legea lichidării datoriilor din 7 April 1934 (cota rămasă):					
a) In starea proprie	168.192.849				
b) Reescontat la B. N. R.	63.390.512	231.583.361			
Pierderi rezultând din aplicarea legii lichidării datoriilor		2.644.175			
Participaţiuni în ţară:					
a) La intreprinderi industriale	501.600				
b) La alte intreprinderi	357.500	859.100			
Imobile: a) Imobile necesare exercitării comerţ. de bancă şi pentru locuinţele funcţionarilor	28.700.000				
b) Alte imobile	35.808.734	64.508.734			
Mobilier al băncii şi intreprinderilor		8.633.857			
Conturi diverse:					
Plasamentul fondului de gar. al scris. fonciare	500.000				
Plasamentul fondului Dr. Carl Wolff	100.000				
Diverse	65.300	665.300			
Cheltueli de administraţie, salarii, impozite, dobânzi şi comisioane plătite etc dela 1/I — 30/VI. 1935		11.804 653			
	Lei	661.455.568		Lei	661.455.568

[14] 1—1

Conturi de ordine

Debitori pentru avaluri şi scrisori de garanţie date de bancă:		Creditori pentru avaluri şi scrisori de garanţie date de bancă:	
In ţară	6 922.711	a) In ţară	392.711
Cambii de circulaţiune	199.547.109	b) In străinătate	6 530.000
Efecte spre încasare	2.032.480	Deponenţi de cambii de circulaţiune	199.547.109
Ipoteci, concesiuni, mărfuri şi garanţii diverse	368.790.138	Remitenţi de efecte spre încasare	2.032.480
Depozite de titluri	55.321.880	Deponenţi de ipot., ces., mărfuri şi gar. diverse	368.790.138
Debitori de titluri împrumutate	522.000	Deponenţi de titluri	55.321.880
Acreditive şi diverse	8.467.240	Diverse titluri împrumutate	522.000
		Acreditive şi diverse	8.467.240
	Lei 641.603.558		Lei 641.603.558

Sibiu, la 30 Iunie 1935.

DIRECŢIUNEA: Pentru contabilitate:

Dr. Fritz Kasper m. p. director, **Harry Rose** m. p. director, **Dr. Gustav Adolf Klein** m. p. director, **Wilhelm Schiesser** m. p. procurist, cont. autorizat

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 25 August 1935 — Nr. 36

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

„ASTRA" SIBIU

Propagandă și... conflicte

(=) A respândi și a întări învățăturile Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos este îndatorirea conducătorilor și condușilor tuturor bisericilor din lume.

Doctrina și morala creștină trebue să fie și să rămâie, totdeauna și pretutindeni, aceleași; ear atitudinea conducătorilor bisericești de toate categoriile, în fața curentelor și năzuințelor vremii, se statorniceste numai pe temeiul moralei și doctrinei propoveduite de Mântuitorul.

O abatere, dela această linie de conduită și atitudine, poate provoca *neînțelegeri și apoi prigoniri*, mai mari sau mai mici, îndreptate împotriva credinței religioase creștine din o țară oarecare. —

Ziarele ne aduc știri despre curentul *neopăgânismului* german de care am văzut că se molipsiră și câți-va maghiari din Ungaria, cu manifestații anticreștine, din întâmplare nu prea serioase; — dar în deosebi sporesc știrile despre conflictele între *catolicism* și unele mari state, ca Germania și Mexic.

Lupta contra catolicilor în *Mexic* se continuă cu înverșunare: li se atribue catolicilor învinuirea, că au călcat legile privitoare la cult, dar în realitate guvernul din Mexic este contrar credinții. De aici prigoniri.

La fel în *Germania:* neînțelegerile și conflictele între catolicism și puterea statului se anunță dese și aspre.

Așa, b. o. în *Bavaria*, în cea mai catolică țară a Germaniei, autoritățile din Münich au refuzat, în anul acesta, să participe la marea procesiune catolică dela 21 Iunie. Deși palatul prințului de Bavaria era împodobit cu multe ghirlande și prețioase covoare, — toate clădirile publice străluceau prin lipsa de podoabe; la rândul lor, manifestanții catolici bavarezi cari au ovaționat pe cardinalul din Münich, au fost repede risipiți de alți bavarezi și de închinători, pentru moment, lui Wotan. La acestea se mai adaogă arestarea unor clerici catolici germani, acuzați de contrabandă cu devizele...

Intreg sbuciumul, împreunat cu încăerări, arestări, pedepsiri, nu poate să-și aibă izvorul principal, decât deoparte în atitutinea, contrară naționalismului german, și în *felul de a fi* al catolicismului de ieri și de totdeauna, de altă parte în tendința totalitară a statului hitlerist și în absurdele cuscute ale neopăgânismului german.

Un bun cunoscător al preoțimii catolice, principele *Bismarck*, marele cancelar și om de stat, scrie în «Gedanken und Erinnerungen» (vol. II, cap. 24 «Culturkampf») următoarele:

„Am fost în ceeace privește confesiunea întotdeauna tolerant, până la marginile permise fiecărei credințe deosebite, de necesitatea de conviețuire a diferitelor confesiuni în același organism de stat. Tratamentul terapeutic al bisericii catolice într'un stat terestru (weltlich=de pe lumea noastră) este însă îngreuiat prin aceea, că preoțimea catolică, dacă voiește să-și îndeplinească în întregime misiunea sa teoretică, are aspirații — pe deasupra terenului — sau misiunii — bisericești, — să ia parte la stăpânire ***lumească,*** *este o instituție* ***politică în forme bisericești,*** *și că transmite asupra elaboratorilor ei convingerea proprie, că* ***libertatea*** *ei constă în* ***stăpânirea*** *ei, și că biserica, pretutindeni acolo unde nu stăpânește, este îndreptățită să se tânguească, spunând că ar fi persecutată ca pe vremurile lui Dioclețian".*

Principele Bismarck ni se pare că n'ar sta tocmai isolat în asemenea declarații despre însușirile catolicismului. —

Propaganda catolică se desfășoară, firește, și în *țara noastră;* — dar, tot așa de firește, aici nu prinde rădăcini, pe lângă toate enormele silințe depuse prin gazetăria catolică, secondată de cea greco-cat. română.

In vremea din urmă, *Basarabia* este aceea, căreia i se acordă o indesirabilă atențiune. Aici catolicismul dela Iași a izbutit să amăgească pe un biet bătrân, despre care basarabenii spun că a compromis totdeauna lucrul de care s'a apucat. Incolo, în mentalitatea poporului basarabean vorba de «catolic» este asămănătoare și astăzi cu vorba de «păgân». Intrebând pe cutare «stilist» din provincia dintre Prut și Nistru», că de ce nu-i place calendarul îndreptat, răspunde: *«Pentrucă nu vreau să mă fac catolic».* Și așa propaganda, pentru aducerea «schismaticilor» la calea «adevărului», nu dă rod.

Ce fel de rod dă propaganda catolică în alte țări, am văzut mai sus, unde am încercat, pe temei de dovezi, să indicăm ultima și principala cauză a conflictelor produse.

Odată și acum

— O restaurare care întârzie —

(=) In ținutul atât de istoric al **Zarandului**, *— care îndrăznise să-și afirme caracterul daco-român în vremuri de crunte prigoniri politice dela Budapesta, — se vădește de câtva timp o înviorare pe tărâmul cultural și național.*

In urma inițiativei și a jertfelor, aduse de un grup de intelectuali din partea locului, s'a creiat un șir de modeste monumente istorice, menite să înveșnicească amintirea și exemplul de iubire a neamului și legii, de care s'au făcut vrednici înaintașii noștri mucenici dela 1784 și 1848—49.

Ceice conduc liceul ortodox zărăndean dela Brad, — o ctitorie destul de veche a lui Șaguna și a fruntașilor mireni și preoți din românești plaiuri, — desfășoară o activitate în aceeaș direcție națională și culturală nu numai între zidurile instituției, ci și în afară, îngrijind editarea de cărți literare originale și vrednice de citit, și punând în vedere viitoarele premii pentru lucrări de-ale scriitorilor români.

Istoricul ținut al Crișului alb, cu vechi zidiri de lăcașuri sfinte, se afirmă prin urmare, — în proporție cu puterile de care dispune, — în cadre deși smerite, dar nu fără a fi pilduitoare.

Mai demult, când ființă așa zisa Românie **mică**, *țărișoara aceasta de dincolo de munții despărțitori, purta un interes mai viu și mai întins pentru dacoromânașii Zarandului.*

Un Brătianu, un C. A. Rosetti, un Kogălniceanu și alți fruntași ai micii Românii din vremea domniei Regelui Carol I, n'au stat nici odată la îndoială să trimită luptătorilor naționaliști dela Brad și Baia de Criș, prețioasă îmbărbătare cu fapta, cu scrisul și cu graiul lor.

Orășelele liniștite zărăndene, ca și satele de-acolo, — sub îngrijirea organizatoare a unei **prefecturi de județ**, *cu sediul într'unul din acele foarte românești orășele, — ar realiza astăzi cu totul alt fel de progrese în domeniile vieții obștești, fără a mai fi nevoie pe acolo de* **recuceriri** *de localități, cum e cazul la atâtea dintre orașele ardelene, în care minoritarii formează puternice majorități. Mai ușor și mai degrabă se creiază orașul, care îș are începătura și temelia sa românească, decât se «recucerește» orașul cu majoritate sdrobitoare minoritară.*

România, zisă **mare**, *cu respectabilul număr de stăpâniri ce și-a dat, a fost preaocupată până acum să caute cu totul* **alt ceva** *pe meleagurile fostului Zarand, și nu* **reînființarea celui dispărut pe nedrept la anul 1876**, *— o reînființare la care localnicii cu drept cuvânt nu pot nici decum să renunțe.*

Până când dispărutul județ rămâne un accesoriu încorporat la cele două

---

* FOIȘOARA *

Biserica și lumea*

II

Sfântul Toma d'Aquino a așezat omul dotat cu inteligență pe o treaptă inferioară spiritelor. După el, cunoașterea pur intelectuală este inaccesibilă omului; ea reclamă o experiență sensibilă. Cunoașterea îngerească este pur intelectuală; ierarhia îngerească este deasupra omului.

După această concepție „ființa omenească", nu ocupă un loc central în ierarhia cosmică și nu se poate explica pentruce Hristos a fost „Dumnezeu-Om" mai mult decât „Dumnezeu-Inger". Intr'o metafizică a creștinismului se va pune chestiunea raportului dintre „ierarhia omenească și cea îngerească". Adecă, „principiul omenesc" trebue să fie subordonat „principiului îngeresc" ca unui principiu superior?

Destinele istorice ale omenirii sânt intim legate de răspunsul ce se va da acestei chestiuni. Doctrina clericală și hierocratică, privitor la biserică, stat, viața socială și culturală a omenirii, este o doctrină în care se dă întâietate „principiului îngeresc" față de cel omenesc. Hierocrația, sub forma ei externă, se lovește de ideea „Dumnezeu-Om", substituindu-i-se cea de „Dumnezeu-Inger". Hierocrația bisericii catolice este adversară noțiunii locului central și suprem, ocupat de „om" în „ierarhia ființei", noțiune ce s'a vădit prin venirea „Dumnezeului-Om". Această doctrină împiedecă nu numai viața bisericii de a se realiza, dar și viața „Dumnezeului-Om". Papocezarismul ca și cezaropapismul ridică principiul omenesc la înălțimea principiului îngeresc și prin acest sistem caută să justifice dacă Hristos a fost „Dumnezeu-Inger" mai mult ca „Dumnezeu-Om"; omenitatea lui Hristos însă îl contrazice și trebue înlăturat ca o tentație.

In această privință „cezaropapismul» oriental se găsește pe același plan cu „papocezarismul" occidental. Impăratul care face parte dintr'o rânduială sacerdotală și care a primit harisme particulare la darea puterii, se leagă mai mult de rânduiala îngerească, decât de cea omenească. In el, elementul omenesc nu are multă importanță, precum are la preot; pentru el nu au valoare decât harismele ce i s'au dat și se simbolizează în lume — dacă în realitate au fost date de către rânduiala îngerească. Papa și Impăratul sânt mijlocitori a căror putere nu e omenească, deoarece e thofanie; în persoana lor „omul" nu este decât un fenomen accidental. Așa că, activitatea revine „principiului îngeresc" ca mijlocitor, în timp ce „omul" rămâne pasiv.

Dar în realitate ierarhia stabilită de Hristos are un sens invers față de aceasta. In centrul „ființei" se găsește „omul" nu „îngerul", omul este celce se ridică până la sânul Trinității. Hristos e omul ceresc absolut, care nu poate fi supus nici unei ierarhii îngerești. Principiul îngeresc este pasiv, translativ, mijlocitor, pe când principiul omenesc este activ și creiator. Ierarhia îngerească a sacerdoțiului este necesară vieții bisericești, deoarece ea este pasivă și nu depinde de activitatea liberă, firească principiului omenesc; aceasta, deoarece puterea de a administra tainele aparține ierarhiei îngerești. Prin mijlocirea acestei ierarhii îngerești, omul primește lucrarea grației și energiei divine.

Dacă ierarhia îngerească sacerdotală are misiunea de a „împlini viața", totuși ea nu se poate extinde la întreaga viață activă și creatoare a omului în societate și cultură. Așa zis, rânduiala îngerească — în sensul propriu și restrâns al cuvântului — indică starea monastică, prin faptul că se mărginește la distrugerea naturii omenești. Ea proiectează o lumină asupra naturii principiului ierarhic. In viața spirituală și religioasă simbolul se substituie realis-

* Vezi numărul 34.

județe mărginașe, — amândouă de-o lărgime necumpănită, — oropsitul colț de țară, cu toată mândria trecutului său și cu toată trudnica muncă a unor distinși și generoși, însă ca număr prea puțini și prea slabi, — nu se va putea afirma, așa cum o dorește multă lume ardelenească, dar cum nu s'a arătat și nu *se arată că ar dori-o și cei dela cârma țării întregite.*

Bucureștii sânt, negreșit, foarte departe, — și la propriu, și la figurat, — de Budapesta. Depărtarea însă — cea dela figurat — trebuie arătată și dovedită prin făptuiri și față de neglijatul ținut zărăndean, ba poate mai ales față de el.

Alt fel, vechea Românie, cea **„mică"**, *se prezintă pentru Zarand, din anumit punct de vedere, cu totul superioară României* **„mari"** *de astăzi.*

Faptul pare ciudat, — dar este și din cale afară dureros pentru zărăndeni și nu mai puțin întristător pentru orce bun patriot al țării noastre.

Din viața fraților noștri de peste Ocean

— De vorbă cu Prea Sfințitul Episcop al românilor ortodocși din America —

In scop de-a afla impresiile, părerile și planurile primului episcop misionar al bisericii noastre în America, ale Prea Sfințitului episcop *Policarp*, de curând înscăunat, redactorul gazetei naționale *Viața Nouă* din Detroit, Mich., a avut o întrevedere cu Prea Sf. episcop care, la întrebările ce i s'au pus, a binevoit a da răspunsuri lămuritoare.

Desprindem, din cele comunicate, următoarele declarații:

In ce privește grupurile de români, pe care le-am întâlnit, ca și singuraticii cu care mi-a fost dat să stau de vorbă, desmint categoric informațiile de acasă, că în America e o viață de mizerie. Cuviincioși în purtare, respectuoși în atitudine, rezervați în vorbă, îndrăzneți și liberi de multe forme convenționale, pe stradă și acasă, se prezintă demn, bine îmbrăcați și bine întreținuți. Nu fac impresia muncitorilor în fabrici și nicăiri n'am întâlnit figura „șomerului". Căci organizația vieții publice orășenești are grijă să nu lipsească nimănui strictul necesar. Istețimea firească, hărnicia la muncă a românului, recunoscută de toată lumea, spiritul de organizare adoptat dela neamurile cu care aici trăim împreună, atmosfera de viață sobră și disciplinată a americanismului, face să recunosc și până acum succesele grupării românești în America. Și de va succede să izgonim cu totul păcatul vrajbei dintre frați, românii de aici, grupați în feluritele organizații, îndrumate spre același țel al idealului religios și național, pot aduce aport însemnat în viața publică socială și de stat, aici. Și în același timp un mare folos țării mame și neamului ai cărui fii sânt.

Gruparea românească americană, reprezentând idealul românesc și creștinesc în duh propriu firei neamului nostru, departe de a stingheri tendința americană de a face un pământ și o apă din toți, fără privire de unde vin, poate fi o peatră de preț în cununa vieții obștești, care crește și înflorește sub protecția proverbialei libertăți americane disciplinate. Ca organizație socială, culturală și bisericească a fost și poate să devină în viitor și de mai mare folos neamului nostru din țara mamă, prin pilda spiritului de disciplină și de organizație, de bună orânduială și sprijin reciproc, pe care romanii de aici și l-au însușit, fie și împrumutând-ul dela alții.

Păstrând cu sfințenie moștenirea sufletească, cultivând zestrea însușirilor firești de istețime, înțelepciune și hărnicie, respectul de legi și autoritate sporindu-ne conștiința răspunderii morale pentru situația ce o deținem fiecare în particular și toți împreună ca și o colectivitate, putem aduce valoros aport bisericii mame, țării de origine ca și țării adoptive.

O îngrijorătoare stare, remarc în fuga unei observații. Marea deosebire de mentalitate între părinți și copii. Oamenii noștri veniți de acasă, în modestia lor, păstrează nostalgia amintirilor unei vieți patriarhale. Tineretul însă, crescut în atmosfera civilizației americane, covârșit de măreția ei extraordinară, se simte sufletește așa de despărțit de părinți. Mai adaugându-se educația din școala cu limbă străină, educația socială cu deprinderi isbitor de deosebite ale obiceiurilor din familie, deosebirea de mentalitate și concepție de viață tinde să devină o prăpastie între părinți și copii.

Prevenirea în viitor și durarea punții de refacere și reîntegrare a tineretului pentru o viață de armonie și înțelegere este posibilă — socot — prin ținerea conștiinții și a răspunderii lor de copii coborâtori dintr'un anume neam, cu frumoase tradiții istorice, cu bogate comori artistice, cu ales simț de finețe, cu o țară menită să aibă un rol important și cu o biserică, care a început din nou să-și recucerească ascendentul și în afară de granițele țării, în lumea ortodoxă și în legătură cu alte confesiuni creștine.

Pentru a izbuti să trezim în tineret mândria conștiinței ortodoxe românești, desigur să cere o muncă grea, stăruitoare, continuă și sistematică.

De un program de lucru n'aș putea vorbi încă. Abia am fixat un program de vizitații canonice pe 6 luni în care intră peste 30 de orașe și colonii locuite de fiii mei sufletești. Orientările ce mi le voi culege asupra stărilor religioase-bisericești, culturale, sociale, și naționale ale românismului din Statele Unite și Canada, nădăjduesc că ne vor ajuta să putem înfiripa cu puteri unite și cu înțelegerea cuvenită și un plan de acțiune, menit să desăvârșească opera de închegare sufletească, de afirmare și înălțare a ființei noastre.

Cea mai mare grijă și deosebită atențiune rezervăm pentru educația tineretului începând cu cei mici în școala parohială și continuând cu organizarea celor mai răsăriți în societăți ale lor, având cursuri speciale organizate să satisfacă cerințele lor sufletești, dar și trebuința de reînviorare în spirit genuin.

In deosebi vom chema pe femeile noastre la muncă organizată în societăți de ocrotire și ajutorare creștină, în cadrele cărora vom pune cu stăruitoare interesare educația în familie, știind că merindea de acasă e cea care asigură pe drumeț în calea vieții. Educația din familie trebue să pună temelia întregului edificiu al bunei viețuiri creștinești și românești, la zidirea căruia vom căuta să cointeresăm pe femeie, cu simțul ei mai delicat, cu istețimea ei sprintenă, cu dragostea ei milostivă, cu devotamentul ei jertfelnic.

Bărbați și femei, cu tineretul împreună, nădăjduim să închegăm viața românească și bisericească, impunând și celor ispitiți de măreția și strălucirea înfățișărilor realizate de străini, să se simtă îndemnați a-și revizuì atitudinea și a revenì la matcă.

Probleme-Recensii-Comentarii

Credincioșii ortodocși din zece sate ale județului Făgăraș, membri ai societății religioase „Oastea Domnului", în cucernice cântări și conduși de preoțimea lor, s'au întrunit, în Dumineca din 11 l. c., într'o frumoasă adunare frățească la *Făgăraș*.

Slujba utreniei și a sfintei liturghii au săvârșit-o preoții: *Dr. N. Popoviciu* dela Sibiu, *Traian Păcală* și *Traian Ciocănelea* din Făgăraș. Răspunsurile liturghice sânt date, preciz și înălțător, de corul mixt din localitate, în fața unei mulțimi neîncăpătoare între zidurile sfântului lăcaș. La priceasnă a predicat părintele *Dr. N. Popoviciu*, profesorul Academiei teologice Andreiane, vorbind minunat despre: Hristos pânea vieții. Sfârșită sfânta liturghie, s'au împărtășit toți ceice se mărturisiră cu o zi mai înainte la părintele Dr. Popoviciu, sosit în acest scop încă din zina de Sâmbătă, 10 August.

După ameazi, și după o frățească masă, dată de frații ostași făgărășeni, s'a început slujba sfântului Maslu, și s'au uns cu untul de lemn al Domnului toți suferinzii prezenți la slujbă.

Părintele-profesor dela Sibiu a rostit, și la această ocazie, un prea frumos cuvânt, despre chemarea la mântuire ce ni-o face Domnul, și la care avem să răspundem cu toții; despre felul cum prin făptuiri se dovedește iubirea deaproapelui, și în sfârșit despre rugăciune și efectele ei. Inrâurirea sufletească profundă, produsă de cuvintele predicatorului asupra ascultătorilor, este greu de zugrăvit prin condei. Părintele Traian Ciocănelea îi aduce, în numele lor, calde mulțămiri. Au cuvântat apoi mai mulți din șirul ostașilor, toți neînfrânți apărători ai disciplinei și ai credinței. Stropirea cu apă sfințită și ungerea cu unt de lemn sfințit au terminat sărbătoarea bogată în duhovnicești daruri.

*

Din activitatea „FOR"-ului, despărțământul: Dumbrăveni. — In ziua Schimbării la față a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos comuna noastră *Lepindea*, în protopopiatul Târnavei, și-a schimbat portul de toate zilele în haină de sărbătorească bucurie, primind în mijlocul său pe membrii Forului, în frunte cu președintele despărțământului Dumbrăveni, dl Dr. Ilariu Holom, fiu al acestei comune.

La ora 2 p. m. dnii conferențiari, Cornel Schiau, N. Vecerdea directori și N. Stoia înv. la Dumbrăveni, — au descins în mijlocul mulțimii adunate în sala școalei primare.

Aici, în fața consătenilor săi, dl *Dr. I. Holom* a desvoltat pe larg și frumos conferința: «*Despre credință ca mijloc de mântuire*». Exemple alese și cetite din revista: «*Viața Ilustrată*», din Sibiu, au împodobit lucrarea conferențiarului, — și multe pleoape s'au umezit de roua ochilor la auzul cuvintelor țâșnite din sinceritatea unui suflet de mirean, adăpat la viile isvoare ale bisericii noastre străbune.

Tot în pilde grăitoare au vorbit dnii *Schiau* și *Vecerdea*, cari au îndemnat la viață cumpătată, la rugăciune ca mijloc pentru mântuirea omului din primejdiile și năpăstuirile lumii.

mului. Hierocrația ce a născut „papocezarismul" și „cezaropapismul", e întotdeauna un simbolism, în care nu se manifestă adevărata înălțare a spiritului omenesc. Rolul preponderant în viață nu este acordat „sfințeniei" — care este o achiziție reală a perfecțiunii omenești, — ci e atribuit „sacerdoțiului" care simbolisează ierarhia cerească în lume. Așa că, împăratul, atât ca membrul unei rânduieli sfințite, ca „episcop extern" al bisericii, nu este un om mare, nici un conducător puternic prin calitățile lui lumești; nu e decât reflexul simbolic al ierarhiei îngerești.

Aceste fenomene istorice au dus la unirea bisericii cu statul, la contopirea „împărăției cerești" cu „împărăția cezarului". In creștinism ele derivă dintr'un principiu fals al monarhiei și duce spre păgânism, spre totemismul primitiv. Papocezarismul și cezaropapismul, dau o soluțiune greșită problemei antropologice — doctrinei despre om — în care valoarea și misiunea lui creiatoare și activă sânt înlăturate; principiul îngeresc este înlocuit cu cel omenesc. Amorțeala și degenerarea creștinismului rezultă dintr'o hierocrație exclusivă și dintr'un simbolism ce împiedecă triumful realismului. Dominațiunea hierocratică rezultă încă din faptul că, creștinismul a fost adoptat de elementul rasist, s'a desvoltat în el, și s'a reflectat în forma unei religii aparte.

Acesta este principiul hierocratic, simbolul hierarhiei îngerești, care menține caracterul rasist al creștinismului, însă acest element trece printr'o criză metafizică, e sdruncinat în fundamentul lui. In viitor, creștinismul nu mai poate fi, mai mult, o religie a rasei, credința nu va mai fi ereditară, ci va deveni personală. Creștinismul va înceta de a mai fi o religie populară — după vechea accepțiune a cuvântului — și va deveni în lume, religia intelectualilor. Acest fenomen schimbă creștinismul, și sdruncină conștiința simbolică hierocratică.

Noțiunea ultimă, eshatologică a creștinismului, nădejdea ultimă a lumii creștine, este un „sacerdoțiu regesc universal", și nu o hierocrație, nici theocrație papală sau imperială, nici un reflex simbolic al lumii cerești, ci o transfigurare religioasă a umanității și a lumii. Omenirea a pornit pe drumul ierarhic spre „împărăția universală a libertății", sprea transfigurarea religioasă, — e supusă puterii dumnezeești și primește darurile grației prin mijlocirea sacerdoțiului. Preoția regească despre care vorbește sfântul apostol Petru și sfântul Macarie Egipteanul, este o „împărăție ierarhică", însă aceea a ierarhiei omenești, și nu a ierarhiei îngerești, și nu implică negarea rolului pe care principiul ierarhic trebue să-l joace în lume, în istorie. Omenirea datorează mult acestui principiu, căci fără acest „principiu ierarhic" nu va putea ieși din haos și din barbaria spirituală în care se sbate.

In românește: de Pr. **C. Zoican**

Natalitatea în descreștere în județul Sibiu

Populația județului Sibiu, (în afară de municipiu), la începutul anului trecut 1934 numără 150.000 locuitori, cu densitatea de 42 locuitori pe km. pătrat.

Această populație, repartizată pe naționalități, ne dă 111.190 români, adecă 74·1 la sută. Sași sânt 36.614, adecă 24·4 la sută, și de alte naționalități 1·5 la sută, Populația este repartizată în 89 de comune, dintre care *41 curat românești;* restul mixte, între care 26 cu majoritate românească, 21 cu majoritate săsească, și Cisnădioara săsească.

La acest număr s'au născut în anul trecut 4000 de copii.

Acest rezultat, raportat la ultimii nouă ani, constată o *scădere* a natalității de 7 la mie.

In anul 1926 s'au uăscut 4635 copii, adecă 33 la sută; numărul lor a scăzut la 31 în 1928, la 28 la sută în 1931, la 27 în anul 1933; în anul 1934 natalitatea *atinge abia cifra 26·3* la sută.

La cele 4000 de nașteri am avut în decursul anului trecut 2662 de cazuri mortale.

Comparând pe o periodă de 9 ani, mortalitatea, obținem ce e drept o ameliorare, însă nu atât de simțitoare ca să acopere deficitul natalității. In anul 1927 procentul mortalității a fost 21·6, și în 1934 a scăzut la 17·5 la sută.

Calculând mortalitatea pe naționalități, găsim la români cifra de 18·3, iar la sași 15·8.

Vorbe înțelepte

— Cu banii ce nu i-ai primit încă, să nu faci socoteală.

— Dacă ai mâncat mai puțin decât puteai, să nu-ți pară rău.

— Mai rea decât foamea și setea este mândria.

— Nu te întrista de nenorocirea care poate să nu se întâmple.

— Munca nu este obositoare, dacă o faci cu plăcere.

— Când te superi, numără până la zece; când te mânii, numără până la o sută.

— Privește orce lucru din partea sa cea bună.

De încheere, a mulţumit tuturor preotul local.

Fericit momentul în care s'a zămislit ideea propovedaniei celor sfinte, de către mireni aleşi, în cadrele aşezământului bisericesc *Frăţia Ortodoxă Română!*

Pr. *A. Marcovici*

*

Pelerinajul dela Geoagiu-Băi s'a ţinut, şi anul acesta, la Adormirea Maicii Domnului, într'un cadru par'că mai măreţ şi mai impresionant decât în trecut. Geoagiu-Băi a devenit ceeace trebuia să fie: loc de refugiu, de rugăciune şi renaştere duhovnicească.

Incă din presara zilei de 15 August, parcul din faţa bisericii se umple cu oaspeţi din toate unghiurile judeţului. Vecernia se oficiază de un grup de preoţi, cu predica părintelui *V. Florea: «Milă voiesc, iar nu jertfă»* (Mat. 9, 13). Urmează oficierea Mesonopticii şi Paraclisul Maicii Domnului, servită de aceiaşi preoţi. Purtători ai tainei mântuirii sufleteşti, credincioşii se împrăştie sub umbrele mari ale arborilor, prin care luna îşi resfira cu sfială firicele de lumină albă. E târziu... şi cântecile ostăşeşti nu contenesc a preamări pe Mântuitorul şi Maica Sa Preacurată.

In zorii zilei Adormirii Maicii Domnului, un mare grup de credincinşi adăstau la intrarea bisericii. Cu molitva făcută se pregăteau de sfânta Mărturisire. Doisprezece preoţi spovedesc mereu până la ora 8 jum., când se începe utrenia, servită de preoţii: T. Glodeanu, Pascu Trif, Adam Marcu, V. Glodeanu etc. La ora 9 jum. se începe sfânta liturghie servită în sobor de 12 preoţi. Solemnitatea sfintei liturghii este mărită prin răspunsurile liturghice, date de corul „Armonia" din Orăştie de sub conducerea maestrului *N. Praţa*. Predică părintele Teodor Glodeanu, despre cele două lumi reprezentate prin tipurile evanghelice: Marta şi Maria. Predica mişcă sufletele numerosului auditor producând sugestii religioase neuitate.

Nu mai puţin mişcătoare sânt clipele de adâncă evlavie din timpul molitvelor sfântului Maslu, servit sub cerul liber.

O binefăcătoare linişte se aşează în suflete; rugăciunea caldă, limpede ca sufletul credincioşilor, cădea într'o cadenţă plină de misticism... Predica părintelui A. Marcu, despre Rugăciunea credinţii, contribue şi ea la ridicarea sufletească.

Programul de după masă, începe la ora 4 cu oficierea Vecerniei de părintele A. Băilă-Balşa, împreună cu părintele C. Doroga şi A. Marcu. Aceeaş mulţumire de dinainte de masă. Părintele A. Băilă în predica sa dă preţioase îndrumări pentru educaţia tineretului pe căile luminoase ale credinţei. Substanţial vorbeşte dl Dr. Indrieş, preşedintele Forului, scoţând în evidenţă, prin pilda zilei de azi, adevărul că cu cât ne afundăm mai mult în lucruri sufleteşti, cu atât uităm de cele trupeşti.

Programul Oştii Domnului a decurs într'o frumoasă armonizare de cântări şi rugăciuni, citite din noua *Carte de rugăciuni a I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae.*

In călduroase cuvinte părintele T. Glodeanu a vorbit despre această carte recomandându-o Ostaşilor şi celorlalţi credincioşi. Frumos a cântat ostăşiţa Maria dela Mada despre „Samarineanca".

Seara, la ora 9, pe terasa hotelului băilor, s'a dat un mare concert religios în favorea fondului pentru clădirea bisericii din loc. Corul „Armonia" condus de prof. Praţa, corul din Geoagiu-Băi condus de locot. Horciag, cu concurs de artişti şi artiste, au obţinut succes deplin.

De încheere vorbeşte părintele V. Glodeanu din loc, arătându-şi bucuria pentru reuşita serbărilor de astăzi şi mulţămind tuturor intelectualilor cari au participat la serbări şi prin daniile lor au mărit fondul de construcţie al bisericii din loc.

Pr. *Augustin A. Băilă*

*

Ortodoxismul se afirmă tot mai viguros şi pe meleaguri, unde până acum pelerinajele credincioşilor noştri se desfăşurau cu multă sfială.

Astfel, la sfânta biserică ortodoxă dela *Lipova* au participat la slujbele religioase din 14 şi 15 August 1915 peste *şasemii* de pelerini. S'au spovedit şi împărtăşit, în aceste două zile, mii de bărbaţi, femei şi copii, conduşi, pe lângă toată căldura tropicală a zilelor, de preoţimea din satele lor.

Soboruri de preoţi, în frunte cu protopopul din partea locului, au săvârşit, la aceste prilejuri, impresionante slujbe religioase.

Pelerini, — cucernici păstoriţi doritori de-o viaţă mai creştinească, — au sosit la Lipova nu numai din învecinatele judeţe Arad, Timiş-Torontal şi Severin, ci şi de pe la Deva, Orăştie, Simeria, *Răşinari*, şi din alte localităţi ardelene.

*

Reînvierea ortodoxiei în Ardeal o constată ziarul de sub direcţia politică a dlui profesor N. Iorga, *Neamul Românesc* (Nr. 182 din 1935), când aminteşte târnosirile săvârşite în anii din urmă în Ardeal.

Trebue să recunoaştem, — scrie Neamul Românesc, — *că ne găsim înaintea unei adevărate reînvieri a ortodoxiei româneşti de sub păstoria I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului.*

Apoi urmează:

«In chiar reşedinţa mitropolitană a acestui vrednic urmaş ierarhic al lui Andrei Şaguna s'a zidit o capelă de toată frumuseţea bizantină. Ea este opera pictorului Demian, care ca nimeni altul ştie să treacă prin sufletul său, veşnic deschis la jocul colorilor, tradiţia noastră picturală cea mai autentică.

E datoria organelor bisericeşti ca Demian să fie acela care să împodobească mai departe casele dumnezeeşti din Ardeal cu sfinţii şi ingerii lui, care stau să sboare la ceruri...

Reverimentul ortodox de pe clina cealaltă a Carpaţilor are darul să facă, în mai puţin de douăzeci de ani dela unire, o reparaţie istorică.

Ortodoxia naţională, prigonită de foştii stăpânitori ca o fiară de codru, ea e chemată cea dintâi să eternizeze dominaţia statului românesc de peste munţi».

*

Intr'o revistă din capitală a apărut de curând articolul *Revoluţia ţărănimii din Ardeal din 1784*, semnat de dl prof. *Alex. Lapedatu*, ministrul cultelor şi preşedintele Academiei Române.

Cu privire la rolul clerului român — de ambele confesiuni — în revoluţia dela 1784, articolul dlui profesor Al. Lapedatu face următoarele observări:

Pierzându-şi, cu câteva secole înainte, clasa conducătoare, poporul român rămase un neam curat de ţărani. Căci, în a doua jumătate a sec. XVIII, când isbucneşte revoluţia lui Horia, nu se formase încă, nici dintre preoţi, precum nici dintre intelectuali, pătura conducătoare de care dispune mai târziu în sec. XIX.

Clerul bisericii vechi, al celei ortodoxe, se găsia, ca stare socială şi economică, la fel cu ţărănimea, iar ca nivel moral şi cultural foarte puţin deasupra ei. Iar clerul bisericii noi, al celei unite, nu ajunsese a-şi câştiga nici el o situaţie care să-l diferenţieze prea mult de ţărănime şi să-i dea autoritatea necesară a se impune în situaţia de conducător al naţiei. Dimpotrivă, acei ce-şi asiguraseră o stare socială şi materială mai bună se găsiau mai aproape, ca interese şi mentalitate, de clasele conducătoare ale naţiunilor dominante şi asupritoare ale ţării. Ei nu numai că nu sprijiniră revoluţia lui Horia, dar se puseră împotriva ei.

Ce priveşte pe Vlădicii de ambele confesiuni — la uniţii români, la neuniţii sârbi — s'au dovedit a fi fost, cu rolul pe care l-au avut în revoluţia dela 1784, instrumente docile ale administraţiei împărăteşti, la dispoziţia căreia au stat ca nişte simpli funcţionari mari în subordine, gata a întrebuinţa autoritatea harului lor, nu atât pentru mângâierea şi liniştea credincioşilor, cât pentru mântuirea şi ocrotirea stăpânilor şi asupritorilor lor.

Odobescu a observat, de altfel, mai de mult, în scrierea sa «Moţii şi Curcanii» că clerul unit, al Blajului, n'a avut nici o influenţă asupra revoluţiei din 1784. Mai mult: Samoilă Clain, în istoria sa, condamnă această revoluţie în termeni cari nu lasă nici o îndoială asupra lipsei de înţelegere şi simţire ce avea faţă de ea: In toamna anului 1784 — scrie el — s'au ridicat, în Mocănimea dela Criş (Zarand) nişte oameni blăstemaţi, anume Horia, Cloşca şi Giurgiu (Crişan), să strice nemeşugul, adică nobilimea...

Poporul român ardelean, dela sfârşitul sec. XVIII era aşa dar ceeace fusese câteva veacuri mai înainte şi ceeace va mai fi până în preajma revoluţiei dela 1848, o naţie de structură şi compoziţie pur ţărănească, un neam de «sate şi preoţi», cum atât de sugestiv şi comprehensiv l-a numit dl Nic. Iorga.

*

Religie şi ştiinţă. — La întrebarea ce s'a pus de curând membrilor Academiei Franceze, despre *ştiinţă şi religie*, matematicianul şi profesorul dela Sorbona, Emil *Picard*, a răspuns în modul următor:

„Inainte cu vreo cinci sute de ani, mulţi dintre savanţi aveau convingerea că ştiinţa va reuşi să deslege enigma începutului fiinţelor. Unii s'au pronunţat în scris că de acum nu mai există „mistere". Pentru ei, spiritul ştiinţific, era tot ceeace are mintea omenească în gradul cel mai înalt. De atunci însă ideile despre valoarea ştiinţii s'au schimbat. Astăzi întreg acel curent ştiinţific se găseşte sub nivel, cel puţin între oamenii cari cultivă ştiinţa şi lucrează în baza principiilor ei.

Teoriile noastre se succed câte odată uimitoare, luând un caracter din ce în ce mai tipic şi simbolic. Istoria ştiinţelor este plină de ruini, şi teoriile, ca si cărţile, au destinele lor. Ideea noastră despre lumea fizică s'a schimbat colosal de câţiva ani încoace.

De altfel, calculul „probabilităţilor" prezintă o deosebită importanţă pentru ştiinţele fizice. Din acest punct de vedere, „legile naturii" apar cu un caracter numai de probabilitate şi nu mai posedă acea neflexibilitate pe care, în general, o atribuiau acestora predecesorii noştri.

După un timp destul de lung este posibil să se nască oscilaţiuni şi nu-i absolut imposibil ca lumea într'o bună zi să-şi schimbe direcţia, întorcându-se spre ce-a fost altădată. Trebue lăsaţi în dogmatismul lor cei cari fac din ştiinţă un idol. Desigur, după cum zicea Montaigne, ştiinţa este o podoabă de mare preţ şi organ de utilitate incomparabilă.

Dar trebue să nu ne înşelăm singuri faţă de ceeace poate să ne ofere. Ideile, în care ştiinţa se edifică, prezintă ceva arbitrar, şi evident că există lucruri ce nu pot aparţinea cercului cunoştinţelor ştiinţifice.

Sentimentul că universul rămâne pentru noi enigmă, este în special sentimentul religios, luat în sens mai larg, care reprezentările formale ale ştiinţei nu ne permit să afirmăm că există antiteză între acest sentiment şi spiritul ştiinţific...".

*

Problema credinţei tălmăcită de un medic. — Dl *Dr. M. Suciu-Sibianu* dela Braşov, învitat de universitatea populară „Nicolae Iorga" din Vălenii de Munte, a ţinut, în cursurile din vara aceasta, două conferinţe. Subiectul uneia din aceste conferinţe ale distinsului medic a fost: *Sănătate şi credinţă.*

In resumat, conferenţiarul a spus următoarele:

Mi-am ales acest subiect, pentrucă minunea dela Maglavit, unde ciobanului Petre Lupu i s'a arătat o vedenie, în chip de om bătrân îmbrăcat în alb, a răscolit conştiinţe, şi un val sănătos de reîntoarcere la credinţă pare că cuprinde întreagă ţara.

Ştiinţa medicală admite astfel de minuni? Medicina clasică, care purta încă marca materialistă a monismului, darvinismului şi haeckelismul, n'a recunoscut existenţa sufletului şi deci a considerat cu totul marea şi nebănuita putere a sufletului asupra corpului. Ştiinţa materialistă credea anume în bazaconia ştiinţifică, că lumea s'a format prin asociaţiunea întâmplătoare a câtorva elemente, şi apoi în decursul milioanelor de ani prin simpla putere a luptei pentru existenţă s'au născut organele necesare, şi omul a evoluat trecând prin stadiul de maimuţă la stadiul evoluţiunei de azi, fără ca să fi fost cel puţin necesară la această evoluţiune participarea lui Dumnezeu. Corpul putrezeşte total după moarte, unde e sufletul?

Slavă Domnului, am trecut peste acest stadiu al stiinţei mai bine zis stadiu al inconştiinţei, al prostiei, al stupidităţii ştiinţifice şi ne-am reîntors la ceeace cel mai mare discipol al lui Hristos spunea acum 2000 de ani: „Timoteie, fereşte-te de împotrivirile ştiinţei pe nedrept numite astfel, pe care au mărturisit-o unii rătăcind în credinţă. Trupul este semănat în putrezire şi înviază în neputrezire, este semănat trup firesc şi înviază trup duhovnicesc" (Cor. 1—15).

Cine n'a auzit de cazuri minunate de puterea acestui suflet, părticică divină din Dumnezeu? O tinără germană Tereza Neumann din Konnersreuth (Germania) se identifică aşa de mult cu suferinţele Mântuitorului, încât în fiecare Vineri prezintă rănile divine făcute de ceice au răstignit cea mai sublimă Creaţiune a lui Dumnezeu, pe însuşi Fiul Său. Dar nu numai atât. Medicii, cari au asistat la această minune auziau vorbind pe tinăra fată în chinurile supremei dureri şi limba aramaică, acel dialect ce-l vorbea cu predilecţie Mântuitorul. Nemâncând nimica 6 luni de zile, fără a scădea din greutate.

Un criminal fu condamnat la moarte şi se făcu cu el următoarea experienţă spre spre a se constata puterea sufletului, în faţa studenţilor în medicină din Londra: In loc să fie omorât criminalul prin tăerea arterelor şi scurgerea sângelui, s'a făcut numai o mică sgârietură şi s'a dat drumul unui robinet care să simuleze sgomotul curgerii sângelui şi criminalui muri după câtva timp.

Aţi văzut oameni cărora, într'o singură noapte li-a înălbit părul de groază?

Cine citeşte cărţi medicale, şi nu sufere de ipocondria, că are şi el toate simptomele boalei, pe care tocmai o studiază?

De ce să nu poţi să întrebuinţezi această admirabilă putere a sufletului în senz invers, că adecă crezând puternic în Dumnezeu, că nu te-a lăsat pe această lume ca veşnic să suferi, ci ca să te bucuri de viaţă şi sănătate cu deosebire dacă urmezi căile Lui, să te vezi într'o bună zi perfect sănătos de orice boală ai fi suferit şi încă sănătatea ta câştigată prin această credinţă să fie aşa de consolidată, încât să nici nu mai ştii nici când ce-i nu numai boala, dar nici cea mai mică indispoziţie.

Tot ce medicina de azi vorbeşte de minunile sugestiei şi autosugestiei nu este altceva, decât vechea credinţă biblică în puterea lui Dumnezeu şi prin El în puterea sufletului.

Dacă ne întoarcem la această credinţă din tot sufletul şi inima noastră şi nu uităm de porunca divină, bagă de seamă, că corpul tău este templul sufletului, razele de boală venite asupra noastră se vor resfrânge ca de pe un corp strălucitor fără să pătrundă în el, sănătatea şi voia bună va fi veşnic cu noi. Dar încă ceva şi mai mult. Nu numai sănătatea o vom recâştiga, ci ne vom prelungi viaţa dincolo de 100 de ani, căci este scris şi în Biblie: „Duhul meu nu va rămânea pururea în om, fiindcă omul este păcătos, totuşi zilele lui vor fi 120 de ani" (Geneza 6, 3). —

*

Intre foile româneşti, cu şi fără perciuni, care au scris dispreţuitor despre ceea ce se petrece la *Maglavit*, se înşirue şi organul mitropoliei greco-catolice dela Blaj, *Unirea.*

Telefoniştii acestui organ, dat pe brazdă iezuitică, înstrăinaţi prin urmare de sufletul românesc, nu mai pot avea înţelegere pentru Maglavitul ortodox.

A, dac'ar fi vorbă de vreo „Bernadetă", cât de grabă s'ar îmblânzi foaia de pe Târnave!

Cartea de rugăciuni, apărută acum la Sibiu, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Mitropolitului NICOLAE al Ardealului, se cere zilnic, la Librăria Arhidiecezană, din partea credincioşilor cari trec prin acest oraş. Ediţia pentru tineret costă 25 Lei. Legată în pânză 70 Lei. Legată în piele costă 180 şi 200 Lei.

INFORMAŢIUNI

Reînmormântarea osemintelor voevodului *Dimitrie Cantemir* **s'a săvârşit cu mare solemnitate în 16 l. c. în prezenţa unui public numeros, alcătuit din fruntaşi şi alţi cetăţeni ai ţării. După slujba religioasă, oficiată de un sobor de preoţi, în frunte cu P. S. Grigore Leu, vicarul mitropoliei Moldovei, osemintele domnitorului au fost aşezate într'o raclă de aramă, sigilată şi depusă în cripta din Sf. biserică Trei Ierarhi dela Iaşi. Terminată ceremonia, publicul s'a îndreptat spre universitate, să asculte conferinţa dlui prof.** *N. Iorga* **despre viaţa şi activitatea voevodului moldovean Dimitrie Cantemir.**

† Pr. David Coman, paroh ortodox român în Vama-Buzăului, protopopiatul Oituz, a încetat din viaţă în 18 August 1935, în etate de 83 ani, după o rodnică păstorire de 56 ani în via Domnului. Cuvântul Evangheliei l-a propoveduit, credinţa şi legea a păzit, fie acum părtaş fericirii veşnice! Inmormântarea rămăşiţelor pământeşti ale decedatului s'a făcut în 20 August, în cimitirul bisericii ortodoxe române din Vama Buzăului.

In ziua Adormirii Maicii Domnului s'a pus peatra fundamentală a bisericii ortodoxe române în comuna *Prihodişte,* **protopopiatul Zarandului. Serviciul religios a fost săvârşit de preotul local, Ştefan Corpadea, în prezenţa credincioşilor săteni, din al căror obol se ridică noul lăcaş de închinare.**

Trecere la biserica ortodoxă. Se comunică din Orăştie, că la oficiul stării civile din localitate s'au prezentat zilele trecute mai mulţi cetăţeni, cari au declarat că vreau, de bună voie, să treacă la biserica noastră. Intre aceştia sânt: 7 greco-catolici, 6 reformaţi, 2 romano-catolici, şi un sas.

Impotriva războiului. In scop de a porni o cruciadă universală împotriva primejdiei războiului, şeful partidului laburist englez, Lansbury, propune convocarea unui congres solemn, la *Ierusalim,* unde conducătorii bisericilor creştine să cheme ajutorul divin pentru „bună învoire între oameni".

Concurs. Comitetul central al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român — Astra" Sibiu, str. Şaguna Nr. 6, publică concurs pentru *10 burse à 7000 anual din fundaţiunea «Bădilă—Moldovan», pe anul şcolar 1935/1936, pe seama studenţilor români ai facultăţilor universitare din Cluj.* Reflectanţii la aceste burse vor avea să înainteze cererile *până cel mai târziu la 1 Octomvrie 1935:* Comitetului central al „Asociaţiunii", str. Şaguna Nr. 6, Sibiu. Aceste burse se vor acorda numai studenţilor, cari vor fi adăpostiţi în Căminele studenţilor universităţii din Cluj, şi vor fi plătite Direcţiunii acestor cămine în conformitate cu regulamentul acestora, *şi numai după înaintarea certificatului de frecvenţă.*

Şcolare. La şcoala comercială elementară şi superioară de băeţi, din *Sibiu,* înscrierile se fac zilnic între ora 9—12 a. m. Şcoala are şi burse pentru internat. Informaţiuni la şcoală.

— La Şcoala superioară de comerţ, din *Sălişte,* se fac înscrieri în toate clasele. Găzduirea elevilor, sub directa supraveghere a şcoalei, se face în condiţii foarte avantajoase de întreţinere.

— Internatul de fete, al Asociaţiunii culturale-„Astra" din *Sibiu,* aduce la cunoştinţă că taxa pentru elevele interne este de Lei 10.500 anual. In internat se primesc eleve şi de altă naţionalitate sau religie; aceste eleve pot urmà studiile la orce şcoală, sau curs special din Sibiu. Pentru informaţiuni a se adresa Direcţiunii internatului de fete al Asociaţiunii, „Astra", Sibiu, strada Şaguna Nr. 8.

Din noua Carte de rugăciuni, *apărută la Sibiu, s'a trimis un anumit număr de exemplare la fiecare oficiu parohial din Arhiepiscopia noastră. Astfel credincioşii, atât cei din Oastea Domnului, cât şi alţi doritori, vor putea găsi Cartea de rugăciuni la biserica din satul lor.*

Sub preşedinţia dlui prof. Nichifor Crainic s'a întrunit în Bucureşti, în 17 l. c., tineretul din partidul naţional-creştin. Dl profesor N. Crainic a expus rostul tineretului în acţiunea de regenerare a mişcării naţionaliste. S'au stabilit, în linii generale, punctele cardinale în organizaţia tineretului, care se vor publică într'un statut special.

Învăţământ agricol pentru cler. Episcopul reformat, Dr. Alexandru Makkai, **plănueşte sporirea celor patru ani de cursuri teologice cu un al** *cincilea* **an, în care tinerii, studenţi teologi, să-şi poată însuşi cunoştinţele agricole necesare preotului sătesc. Studenţii anului al cincilea vor asculta şi un curs special despre organizarea şi conducerea cooperativelor.**

La Academia de muzică şi artă dramatică din Cluj se fac înscrieri pentru examenele de admitere, în zilele de 23—28 Septemvrie 1935. Cursurile încep la 1 Octomvrie. Informaţiuni, pentru anul şcolar 1935—36 se dau la direcţia şcoalei.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 25 August 1935, va predica părintele *Gh. Secaş.*

Poşta redacţiunii

I. L. în P. Oricât te-ai ţinea de harnic, totuşi te-a întrecut C. Sa *Pr. Nicolae Tebieş* din Şesuri [prot. Băiţa], care a răspuns *cel dintâi* I. P. Sf. Sale la Circulara cu Nr. 6281/1935. In răspuns a mulţumit I. P. Sf. Sale pentru Cartea de rugăciuni şi pentru celelalte publicaţiuni trimise, apoi a comandat gazetele *Lumina Satelor* şi *Oastea Domnului* în 16 exemplare, iar din Cartea de rugăciuni a comandat 10 exemplare à 70 Lei, şi 20 de exemplare à 25 Lei, pe cari s'a angajat C. Sa, în lipsa unei persoane potrivite, ca să le desfacă printre credincioşi. Prin aceasta C. Sa Pr. Nicolae Tebieş a dovedit ce poate să facă un preot harnic prin râvna şi zelul său pentru răspândirea scrierilor de edificare sufletească şi într'o parohie cu credincioşi săraci. Tragerea de inimă şi devotamentul slujbei preoţeşti biruieşte şi sărăcia. I. P. Sf. Sa i-a trimis cuvânt de laudă păr. Nicolae Tebieş din Şesuri.

Vom vedea ce vei face C. Ta şi ceilalţi preoţi, dintre cari cei mai mulţi au condiţiuni de lucrare mai prielnice decât pr. N. Tebieş. Vor avea şi râvna C. Sale? Asta-i esenţialul.

Banca de industrie şi comerţ
S. A. din Sibiu

Bilanţul brut încheiat la 30 Iunie 1935

Activ. Cassa 912.265·75; Disponibil la bănci în ţară 594.482; Portofoliul de titluri: Titluri româneşti, Efecte publice (v. nom. 50.000) 43.250; Titluri cotate la bursă (v. n. 32.000) 30.400; Titluri necotate la bursă (v. n. 565.670) 236.588; Titluri străine (v. n. 32.250) 5; Portofoliul de scont plătibil în ţară: Cambii fără garanţii 7.071.202; Cambii garantate cu ipoteci 2.805.400; Debitori din ţară: garantaţi cu cambii 7.613.638; garantaţi cu ipoteci 3.209.600; Debitori în conversiune 8.964.967; Participaţiuni în ţară la intreprinderi industriale 100.000; Imobile: necesare pentru comerţ şi funcţionari 1.060.000; alte imobile 1.080.243; Mobilier 1; Conturi diverse 227.034·75; Cheltueli de administraţie: salarii 343.700; diverse 121.353; Impozite şi taxe 238.275; Dobânzi plătite la depuneri 14.089; Dobânzi plătite după reescont 21.715; Total Activ 34.688.208·50.

Conturi de ordine. Debitori din ţară pentru scrisori de garanţie 1.726.260; Ipoteci şi garanţii diverse 9.600.700; Totalul Conturilor de ordine 11.326.960.

Pasiv. Capital social 6.000.000; Rezervă statutară 3.875.000; Depuneri spre fructificare din ţară: vechi pe termen 9.468.247; noui pe termen 13.875.709; Creditori în ţară la termen 39.785·50; Angajamente de reescont în ţară la B. N. R. 347.000; Dividende neridicate 126.969; Dobânzi incasate: dela portofoliul de scont 414.331; dela debitori 248.436, dela debitori în conversiune 193.727; Venitul portof. de titluri 13.697; Venitul imobilelor 84.125; Dobânzi dela bănci 1.182. Total Pasiv 34.688.208·50.

Conturi de ordine. Creditori din ţară pentru scrisori de garanţie 1.726.260; Deponenţi de ipoteci şi garanţii diverse 9.600.700. Totalul conturilor de ordine 11.326.960.

Farkas m. p., director; Simonis m. p., contabil autorizat; Pentru consiliul de administraţie Dr. Jickeli m. p., R. Göbbel m. p., Dr. Fograscher m. p. [16] 1—1

„ALBINA" institut de credit şi de economii, Sibiu

Bilanţ-brut la 30 Iunie 1935

ACTIV			Lei
CASSA:			
a] numerar efectiv		10.852.117	
b] Disponibil la B. N. R. şi C. E. C.		19.118.224	
c] Valute diverse		275.665	30.246.006
Disponibil la bănci: a] In ţară		757.396	
b] In străinătate		1.533.831	2.341.227
Portofoliu de titluri: Titluri româneşti:			
a] Efecte publice v. n.	32.981.200	14.789.814	
b] Titluri cotate la bursă v. n.	33.882.550	23.209.874	
c] Titluri necotate la bursă v. n.	20.046.350	7.898.832	45.898.520
Portofoliu de scont: Plătibil în ţară:			
a] Cambii fără garanţii		42.397.519	
b] Cambii garantate cu titluri		572.900	
c] Cambii garantate cu ipotecă		93.410.883	136.381.302
II. Cambii de circulaţiune şi garanţie		633.266.788	
Debitori: Din ţară:			
a] Debitori fără garanţii		7.140.269	
b] Debitori garantaţi cu efecte comerciale		53.499.031	
c] Debitori garantaţi cu titluri şi mărfuri		17.012.243	
d] Debitori garantaţi cu ipotecă		89.425.866	
e] Debitori garantaţi cu garanţii diverse		19.327.291	
f] Debitori garantaţi cu garanţii diverse în monete străine		14.786.973	201.191.673
Debitori beneficiind de legea lichidării datoriilor din 7. IV. 1934 [cota rămasă]			503.039.689
Pierderi rezultând din aplicarea legii lichidării datoriilor			8.571.935
Participaţiuni: în ţară, la intreprinderi comerciale			5.800.000
Imprumuturi pe termen lung			18.128.188
Efectele fondului „Partenie Cosma"			293.000
Imobile: a] Imobile necesare exercitării comerţului de bancă şi pentru locuinţele funcţ.		30.160.400	
b] Alte imobile		24.040.491	54.200.891
Mobilier: amortizat			*/.
Conturi diverse			1.248.602
Cheltueli diverse dela 1 Ianuarie până la 30 Iunie 1935: [salarii, impozite, dobânzi şi comisioane plătite, etc.]			16.334.455
			1.023.675.488

PASIV			Lei
Capital social			100.000.000
Fond de rezervă			11.183.893
Fonduri de ajutorare:			
a] Fondul „Partenie Cosma"		1.060.300	
b] Fondul cultural		1.377.500	2.437.800
Obligaţiuni proprii în circulaţie			17.250
Depuneri spre fructificare: Din ţară:			
a] la vedere [Depuneri noui: pe livrete şi în cont-curent]		41.548.084	
b] pe termen		412.575.345	
c] pe termen, în valută străină		25.196.158	479.319.587
Depunerea fondului de pensiuni al funcţionarilor institutului			5.785.005
Creditori: In ţară:			
a] la vedere		10.680.735	
b] la termen		81.372.443	92.053.178
Angajamente de reescont: In ţara:			
a] la B. N. R		292.672.316	
b] Giruri la B. N. R. şi Creditul Industrial		3.021.497	295.693.813
Cecuri şi ordine de plată emise cu plată în ţară			2.555.687
Dividende neridicate			1.401.437
Conturi diverse			6.123.448
Conturi tranzitorii			2.059.498
Beneficiu: a] reportat din anul trecut		2.733.537	
b] brut dela 1 Ianuar—30 Iunie 1935		22.311.355	25.044.892
			1.023·675·488

[15] 1—1

Conturi de ordine

	Lei		Lei
Cauţiuni statutare	2.325.000	Deponenţi de cauţiuni statutare	2.325·000
Efecte comerciale în gaj	445.354.273	Deponenţi de efecte comerciale în gaj	445.354.273
Cambii de circulaţiune	633.266.788	Deponenţi de cambii de circulaţiune	633.266.788
Efecte spre incassare	1.989.116	Remitenţi de efecte spre incasare	1.989.116
Ipoteci, cesiuni, mărfuri şi garanţii diverse	147.819 269	Deponenţi de titluri	189.207.808
Depozite de titluri	189.207.808	Deponenţi de ipoteci, cesiuni, mărfuri şi garanţii diverse	147.819.269
	1.419.962.254		1.419.962.254

Sibiu, la 30 Iunie 1935.

Dr. I. Beu m. p., preşedinte. **I. Vătăşianu** m. p., director general. pentru contabilitate: **A. Guşu** m. p., expert contabil.

Biserica ortodoxă română, Blaj

Publicaţiune de vânzare

Subsemnata parohie vinde prin licitaţie publică, în ziua de *8 Septemvrie 1935* ora 11, un loc viran în estindere de 2618 metri pătraţi cuprins în foaia funduară Blajsat Nr. top. 125/3/2/2 loc de 3 case.

Condiţiunile de licitaţie şi informaţiuni detaliate primesc amatorii la dl Emil Oltean.

Blaj, la 19 August 1935.

Vasile Popa, paroh. **Emil Oltean**, prim epitrop.

Anunţuri şi reclame

Cel mai respândit ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 1 Septemvrie 1935 — Nr. 37

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

La școală...

(=) 1 Septemvrie!

Zilele de foc ale verii sânt pe ducă.

Lumina domoală, din luna lui Răpciune, cu frunzele tremurate de vânt potolit, vestesc sfârșitul de vacanță școlară și începutul unui nou period de muncă pentru cultivarea minții și inimii tinerești în școalele noastre primare, normale și secundare.

In vederea deschiderii anului școlar 1935—36, dl Dr. *Angelescu*, ministrul instrucțiunii, a examinat, în conferințe ținute cu organele de control, problemele importante, care privesc școala și cultura românească.

Expunerile documentate ale dlui ministru scot la iveală, între alte lucruri bune, și resultatul mult promițător, că cercetarea școalelor primare, pe cuprinsul țării, depășește azi cifra de 80 la sută, ear în multe județe atinge 95—96 la sută, — faptul având drept consecință scăderea surprinzătoare a analfabetismului *la sub 35 la sută.*

Reformele, profund chibzuite ale dlui ministru Dr. Angelescu, se îndreaptă spre laturea practică a vieții sătești, de o parte prin înființarea școalelor de gospodărie pentru băeți și fete, de altă parte prin supravegherea alimentației și îmbrăcămintei, prin îngrijirea localului și grădinii, ca îndemn și exemple de urmat pentru săteni.

De asemenea s'a cerut dlor directori, ca fiecare școală normală, căreia i s'a adăugat acum și clasa a opta, să fie un centru de culturalizare a satelor din jurul școalei, obligând pe profesori și elevi, ca în fiecare Duminecă și sărbătoare să meargă în comunele din împrejurimue, într'o rază de 10—20 km., în care să organiseze serbări poporale cu producțiuni de coruri, conferințe, teatru etc.

O îndrumare școlară sănătoasă, în cadrele amintite, este menită să iasă biruitoare asupra tuturor piedecilor ce stau în calea propășirii tot mai mari a satelor noastre de pretutindeni.

Aici, în marea operă de luminare, intervine lucrarea mijlocitoare *atât a învățătorului, cât și a preotului.*

Școala normală și academia teologică, îș au programele de studii întocmite cerințelor timpului, — așa ca ceice termină cursurile lor să fie capabili și de inițiative și de organizări, ca b. o. înjghebarea diferitelor societăți de cultură și binefacere, o sprijinire a mișcării economice, sau a chestiunilor sanitare, cu raport la sat ș. a., — toate acestea, de sine înțeles, între marginile permise de lucrarea împreunată cu datoria de căpetenie a tagmei de preoți și învățători.

In trecutul bisericii și școalei noastre din Ardeal a dăinuit, cu excelente resultate, *solidaritatea între dascăl și preot*, când ei, terminând școalele *bisericii*, aveau o pregătire înrudită, — deplin conștienți că urmăresc o țintă comună, — o pregătire care, de alt fel, se dă și astăzi în școala noastră normală confesională dela Sibiu.

Rar fapt este mai înălțător, pentru sufletele masselor,decât acela, când învățătorul și preotul, săvârșindu și îndatoririle la catedră și la amvon, nu se sfiesc a da mână de sprijin binevoitor săteanului, îndreptându-l în calea lui spinoasă de om așa de puțin ajutorat, și propoveduindu-i, cu înțelegere și iubire, adevăruri și învățături, conform misiunii la care sânt chemați și neluând în seamă «politicește» moravuri ale zilei.

Plaga «politicei» are să fie cu totul înlăturată.

Să nu se mai găsească în țară preoți, profesori, învățători, ispitiți de «bunătățile» împreunate cu lupta de agenți electorali, poruncită dela clubul, în care au avut neprevederea d'a se înregimenta.

Intocmai cum un magistrat sau un ofițer nu se avântă în fruntea grupului de cetățeni alegători, și nici nu fac parte din cluburile politice, la fel trebue să procedeze și bărbații catedrei și ai amvonului, fără să aștepte ca forurile superioare să le impună prin regulamente astfel de atitudini și să-i ferească, sub sancțiunea legii, de otrava politicianistă, de care, spre binele lor și al tuturora, sânt scutiți ofițerii și judecătorii.

In asemenea condiții, generația crescută în spirit adevărat religios-moral, în spirit de ordine, va fi garanția sigură, că vom izbuti să păstrăm și să desvoltăm toate bunurile incomparabile, de care prea milostivul Dumnezeu a înzestrat neamul, țară și popor, cu mare și minunată dărnicie.

O sută douăzeci de cununii religioase

Am vestit, într'un număr precedent, că în județul Buzău s'a săvârșit de curând oficierea cununiilor religioase la un mare număr de perechi, care trăiau în concubinaj. Mirii și miresele din câteva comune ale județului, la îndemnul preoților și cu sprijinul prefectului județean, s'au adunat și au îndeplinit un act creștinesc de înaltă moralizare.

In legătură cu cele petrecute la această rară sărbătoare, un confrate face următoarele nimerite comentarii:

S'au adunat mirii și miresele în haine de sărbătoare, pentruca, în fața a sute de consăteni și a unui splendid sobor de preoți, să fie închinată viața lor, obladuirii divine, având naș pe prefectul acelui județ și pe soția sa, ceeace înseamnă oarecare înrudire cu aceste persoane din elita societății. In zilele noastre, când între toate inovațiile zise civilizate, a fi ateu pare că înseamnă ceva deosobit de frumos (!), readucerea la izvorul de credință și de respect pentru legea străbună este o faptă nu numai creștinească, ci și patriotică. Cei cari desfid morala curentă trăind în concubinaj, dovedesc o totală neînțelegere nu numai a bunei cuviințe, ci și a legilor civile ale țării. Ei trădează intenția de a avea libertatea să-și desfacă oricând căminul, unde copiii trebue să fie la locul cel mai asigurat. Prin sate însă nu totdeauna concubinajul este din rea voință, sau din lipsă de îndemn sufletesc, ci foarte adeseori sărăcia este cauza fundamentală. Anii trec, exemplul se întinde și oamenii se pomenesc cărunți în trai nelegiuit...

Dacă bărbații supoartă mai curând această ilegalitate, pentru femei însă lipsa cununiei religioase este o durere reală, o pată grea pe conștiință, o umilire pe care cu greu o mărturisesc.

Când citim noi orășenii, că într'un colț depărtat al țării s'a făcut o asemenea serbare, cu greu ne putem închipui atmosfera de sărbătoare și mai ales adâncul sentiment de fericire a unor sufletete mereu copleșite de grijile materiale, de un trai mereu închinat muncei. Cei cari au forța morală și materială să execute aceste cununii târzii, fac o operă socială cu profunde repercursiuni în păturile muncitoare și un legământ mai mult de solidaritate umană. In depărtatele continente, pe unde trăesc încă triburi sălbatice, călătorii îndrăzneți cari le-au cercetat au putut constata că și acei idololatrii au străvechi obiceiuri cari îi obligă la căsătorii așa zise religioase.

Orcât de întunecată ar fi conștiința ființei omenești, un îndemn superior îi impune un oarecare ceremonial pentru ca o pereche să conviețuiască înconjurată de semenii lor. In țările civilizate concubinajul este dovada unei sălbătăcii cu adevărat jignitoare demnității omenești.

---

* FOIȘOARA *

Despre viața bizantină

Istoriograful și profesorul, dl *N. Iorga*, este cunoscut în acelaș timp și ca unul dintre cei mai de seamă cercetători ai vieții bizantine.

Publicația sa, în limba franceză, cuprinde trei volume, sub titlul *Histoire de la vie byzantine*, și *Byzance après Byzance.*

Opera dlui profesor N. Iorga despre Bizanț, constată unul dintre recenzenții săi, — dl *Radu Dragnea*, — rectifică și rătăcirile veacului al XIX-lea despre împărăția creștină a Bizanțului.

Din recenziunea dlui R. Dragnea, — de curând apărută în revista bucureșteană de sub direcția dlui *I. Gigurtu*, — redăm pasagiile de mai jos:

Nu s'a insistat îndeajuns asupra intelectualilor noștri cari în cursul acestui secol s'au lepădat de tradiția bizantină ca de o haină orientală, îmbrăcând una nouă confecționată pe măsură europeană și neținând seama că popoarele aparținând culturii occidentale nu au renunțat niciodată, nici chiar după marea revoluție franceză, la moștenirea romană. Soluția de continuitate occidentalistă săvârșită astfel de acei intelectuali deabia deacum încolo va fi reparată, umplând-o lucrările dlui Nic. Iorga. Ele leagă firul rupt între veacuri și fac ca să se știe peremtoriu că fără Bizanț poporul român ar fi o adunătură barbară și păgână fără certificat de naștere într'o comunitate de civilizație.

Intre slavi și greci, românii parcă sânt predestinați să țină calea anevoioasă a adevărului, și deaceea dl Iorga nu se lovește de această dificultate a rasei. In primul volum, închinat imperiului ecumenic justinian, dsa dă partea de merit elementului roman, la formația a ceeace numește atât de fericit „sinteza bizantină", alături de elementele grecesc și oriental. Cu toate că dl Iorga a constatat în mai multe locuri, bunăoară în Grecia de azi, că ceeace a devenit specific bizantin pleacă din Atena clasică, în *Histoire de la vie byzantine* urmărește pe concret, din caz în caz, cum această viață continuă, în aria publică, Roma cezariană. Este o înrâurire reciprocă între ecumenicitatea creștină și imperialismul roman. Sinteza pomenită este pentru dl Iorga veșnic deschisă, receptivă de adaosuri noui. Următoarea pagină din *Grecia de azi* va lămuri deplin cugetarea dsale:

„Apusul are (în istoria evului mediu) atâta loc cât inovează, iar Bizanțul cât păstrează. Bizanțul e consolidare ca pentru toate vremile: bătrânețea lui e numai aparentă. El e o concepție ce poate primi toate națiile: e idee romană, biserică ortodoxă, cultură clasică grecească și, pe lângă toate elementele acestea, el prezintă și posibilitatea de conlucrare a tuturor raselor. Deci el nu poate îmbătrâni niciodată, el nu se poate istovi niciodată, ci continuă a servi ideea romană în orient".

Se știe că dl N. Iorga a făcut, în marea sinteză de istorie universală și în alte lucrări, teoria nouă a Romaniilor populare, a căror vitalitate la noi transpare până în titulatura statului muntean, de domnie a toată Țara românească (Dominatio totius terrae romanae).

Și când te gândești că nu numai latiniștii duioși din vremea romantismului istorico-filologic, dar până și unii scriitori de astăzi care își asumă răspunderea critică, precum e dl E. Lovinescu și dl G. Ibrăileanu, socotesc apartinența noastră la familia culturală răsăriteană drept orce întrerupere de comunicare cu latinitatea... Cel dintâi, dl Lovinescu, a scris o „istorie a civilizației române" în care n'a reușit să disocieze latinismul de catolicism. Locul romanticilor l-au luat raționaliștii, care suprimă realitățile organice. Față de ei opera dlui Iorga este o adevărată reacțiune a bunului simț.

Figuri politice, militare, literare și de muritori de rând sânt atinse, în *Histoire de la vie byzantine* și în *Byzance après Byzance*, de un dar propriu, portretistic care le recrează, le dă a doua oară viață. Nu ajunge că dl Iorga pregătește o istorie a literaturii bizantine, din care câteva medalioane s'au publicat în *Byzantion*, dar și în cele trei volume schițează autori și scrieri sub semnul valorificării. Istoricii se bucură de o favoare deosebită din partea confratelui lor în gen. Proeminentă este și fizonomia intelectuală a marelui patriarh Fotie, care, pe baza nouilor cercetări americane, este pentru dl Iorga primul critic literar din evul mediu.

Către femeile dornice de o profesiune ce reclamă multă dragoste de muncă

In dorința de a putea acorda câteva *burse fiicelor de preoți* din Ardeal, sântem rugați din partea *Institutului surorilor de ocrotire Iași*, să publicăm apelul ce urmează:

Populația țării noastre sufere, este bolnavă trupește și sufletește. In timpurile acestea grele femeea este datoare să-și facă datoria, să contribue la întărirea sănătății populației.

Statul a creiat, pentru acest scop, instituția *surorilor de ocrotire*, puțin cunoscută la noi, în care se pregătesc învățătoarele sănătății, cu menirea să samene în popor noțiunile de igienă, să trezească interesul omului pentru sănătatea sa, să întărească datoria de a apăra sănătatea altora, ajutând astfel la întărirea sănătății obștești.

Profesiunea de soră de ocrotire, și soră de caritate, este cea mai potrivită și cea mai apropiată de sufletul femeii. In străinătate toate fetele culte, din familii distinse, caută să urmeze o școală de surori de ocrotire sau surori de caritate, atât pentru a câștiga cunoștințele necesare în îngrijirea bolnavilor, cât și pentru prevenirea bolilor și cunoașterea metodelor de prevenire a întăririi sănătății.

Asistența socială și sanitară este considerată în străinătate ca o ocupație nobilă, încât doamne și domnișoare din înalta societate absolventă a unei școli de surori, lucrează benevol sau în spitale sau în cartier, ajutorând și instruind populația, conștiente că valoarea unui om depinde de activitatea lui și de felul cum știe să-și servească patria.

La noi instituția surorilor de ocrotire există de 15 ani, prima școală a fost înființată la Cluj, a doua la Iași, și acum se organizează o școală la București.

Institutul din Iași are o secție de surori de ocrotire și o secție de surori de caritate, cursurile în primii doi ani sânt comune. In anul al treilea se separă cele două secții; după preferința elevei, potrivit cu aptitudinile solicitantei, direcțiunea aprobă trecerea ei, în una din aceste secțiuni.

Internatul este obligator. Căminul este curat, igienic, are bibliotecă, grădină cu flori. Viața este familiară. Școala nu este numai o pregătire pentru viață, ci viața însăși. —

Condițiile de admitere:

Se va înainta direcțiunii școalei până în 10 Septemvrie a. c. o cerere scrisă timbrată legal, însoțită de următoarele acte:

1. Actul de naștere prin care să dovedească vârsta admisibilă, minimă 18, și maximă 35 ani.

2. Certificat de cetățenie română.

3. Certificat școlar [se preferă candidate cu liceul, sau școala normală, cu minimum șase clase secundare].

4. Certificat de sănătate liberat de un medic al statului.

5. Certificat de moralitate eliberat de un preot.

6. Consimțământul părinților dacă candidata este minoră.

7. Autobiografia pe scurt, scrisă de mâna candidatei.

Candidatelor admise li se va comunica, individual, data ținerii examenului de intrare. Acest examen constă în următoarele materii: Limba română, Istorie și Geografia României, Fizica și Chimia.

Vor fi scutite de examen bacalaureatele și absolventele școalelor normale. Nici acestea însă nu pot fi admise înainte de a fi avut o intrevedere cu directoarea școalei.

Toate candidatele sânt supuse, prealabil, la un examen medical.

*

Studiile durează *trei* ani. Ministerul sănătății acordă *burse* elevelor celor mai bune, adecă: toată întreținerea în Institut. Elevele solvente plătesc 5000 [cincimii] lei anual, în patru rate. Atât elevele bursiere, cât și solventele plătesc o taxă de 1500 lei anual, în 3 rate. Informațiuni se dau la: *Institutul Surorilor de ocrotire, Iași, strada I. G. Duca Nr. 28.*

La cererea *mai multor credincioși din Sibiu, s'a luat hotărârea ca, pentru zilele de 14 și 15 Septemvrie a. c. să pornească un autobus, eventual două autobuse, spre* **Maglavit,** *locul unde creștinul Petru Lupu a avut cerestile vedenii. Prețul drumului, dus și întors, este de 300 lei de persoană. Acest aviz se dă pentru frații din Oastea Domnului, aflători în Sibiu și împrejurimile Sibiului, cari ar dorì să participe la această prăznuire. Anunțările se fac până Luni, în 9 Septemvrie, la redacția foii «Lumina Satelor», Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.*

Probleme-Recensii-Comentarii

Adunările sibiene ale „Oștii Domnului" sporesc în duhul cucerniciei și al rugăciunii. Adunările acestea sânt conduse de neobosiții preoți: M. Neagu, Dr. N. Popoviciu și Gh. Secaș, cari nu încetează a strânge tot mai mult șirurile fraților și surorilor societății religioase, în adunări însetate după cuvântul Domnului.

Duminecă, în 25 August, ultima Duminecă a anului bisericesc, a fost nou prilej de mare duhovnicească întrunire, în fruntea căreia se găseau preoții Dr. N. Popoviciu, profesor, și Gh. Secaș. S'au executat cântări, s'au rostit rugăciuni potrivite din noua Carte acum apărută, și s'au rostit cuvântări de propoveduire, ear frații au cântat și recitat cuvinte alese și pline de evlavie, despre întoarcerea la Domnul și despre unirea și împreună lucrarea întru Domnul. Incheerea anului bisericesc, a spus părintele profesor Dr. Popoviciu, e prilej de socoteală duhovnicească: atunci avem să socotim cât am pierdut, și cât am câștigat, ca să ne știm croì drumul mai departe: am avut un an de frământări, nu fără pierdere; Dumnezeu însă ne ajută, ca în anul bisericesc care începe, să recâștigăm ce s'a pierdut, ba să avem chiar prisosință.

Adunarea, prin graiul preoților, aduce mulțămire Cerescului Părinte pentru darurile primite în anul bisericesc expirat.

*

Conferință preoțească. — Preoțimea tractului *Băița*, s'a întrunit în conferință, pentru luna August c., în ziua de Duminecă 25 c. La ora 8½ dimineața, dupăce cucernicii preoți au sosit în localitate, s'a început serviciul Utreniei, căreia i-a urmat sfânta Liturghie, servită de Pr. V. Roman-Trestia, Al. Popa-Vălișoara și T. Benea-Stejărel.

Răspunsurile liturghice le-a dat corul bărbătesc din Băița, condus cu multă pricepere de Păr. prot. D. Secărea. La priceasnă a predicat poporului pr. T. Benea-Stejărel, ținând o reușită predică despre virtutea credinței, în legătură cu textul dela Matei 17, 20: „Căci adevăr grăesc vouă, de veți avea credință cât un grăunte de mușlar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo; și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu neputință".

La sfârșitul sfintei liturghii, păr. prot. D. Secărea a ținut poporului o instructivă și folositoare conferință despre: „*Religie și știință*", în care arată, pe deoparte, asemenările și deosebirile dintre religie și știință, pe de altă parte, superioritatea religiei față de știință, adese unilaterală.

După terminarea serviciului divin dela biserică, preoțimea a trecut la sediul protopopesc, unde cucernicii preoți au prezentat fiecare o dare de seamă asupra conținutului lucrării dlui S. Dragomir, întitulată: Istoria Desrobirii Religioase a Românilor din Ardeal, în sec. XVIII. vol. I. Au urmat apoi comunicări oficiale și pastorale, în urma cărora preoțimea a mers iar la sf. biserică, aici, slujindu-se rânduiala Vecerniei, conferința preoțească a luat sfârșit.

*

Prima adeverire a ideii despre romanitatea neamului românesc începe la cronicarii moldoveni *Ureche* și *Miron Costin*, și numai *după* aceștia au venit istoricii călugări Șincai și P. Maior să scoată la iveală originea noastră romană.

Lucrul acesta se știa; acum însă primește o mică rectificare, adusă de dl prof. universitar dela Cluj, *G. Giuglea*, care în revista Sf. Sinod, *Biserica Ortodoxă Română* (Nr. 5—6 din 1935) arată că cea dintâi apropiere între «*romani*» și «*rumâni*» o face diaconul **Coresi,** și anume într'un pasaj al **Apostolului** tipărit la Brașov în **1563,** unde Coresi zice: *(«că noi) Rumâni sântemu»*, vorbind despre prinderea apostolului Pavel, dus în fața autorităților *romane* din colonia Filippi în Macedonia.

O confundare sau identificare a romanilor cu rumâni se poate găsì, — scrie dl prof. G. Giuglea — și la *Mihail Mocsa* (în cronica sa dela 1620), nu mai puțin la învățatul mitropolit *Dosoftei* al Moldovei.

Date fiind învățătura lui Dosoftei și epoca care trăește, — conchide dl profesor, — legătura între «*Romani*» și «*Rumâni*» la el nu mai poate fi întâmplătoare, ci deplin conștientă; dar și Coresi ca și preoții români din Brașov, colaboratorii lui, au putut avea o idee despre Romani și despre limba latină, prin contactul cu școala și cultura sașilor; — astfel, prima atestare, prima licărire a ideii despre romanitatea noastră, trebue socotită de aici înainte, ca *venind din Ardeal, prin cartea bisericească dela 1563.*

*

Incident dureros s'a produs într'un sat basarabean, la *Albineț*, în județul Bălți, unde jandarmii au tras câteva focuri în sătenii răsculați și amăgiți de mișcările sectante pe tema schimbării calendarului.

Dar unde dl Iorga își dă măsura personalității sale, e în: Byzance après Byzance. Aici n'a mai fost precedat de nici un alt istoric. E încercarea unui român, care privește continuarea fostei împărății sub prisma istoriei naționale. Și nu știi ce poesie, ce muzică, a sângelui, a morților, răsbate masivitatea pietrelor din care e ridicată cartea. Insuși titlul spune mult. Dl Iorga și-a iubit subiectul, ceeace se resimte pe sub răceala erudiției.

„Imuabila perenitate bizantină" e urmărită pas cu pas după căderea Constantinopolului. Istoria se ignorează pe sine în momentul când se face, și așa s'a întâmplat și cu pribegii greci care în urma catastrofei nu știau că deslănțuesc renașterea apuseană, învățând centrele europene ce a fost antichitatea, mai mult cu scopul de a-și câștiga pânea lor de toate zilele!

Destinul grecilor după catastrofă, îl zugrăvește cu aplicație restrânsă la noi, și în centrele religioase patriarhale. Dacă lipsește teoria Romei a treia, cum s'a simțit a fi Rusia în locul imperiului, teorie expusă critic de Masarik în *Russland und Europa*, în schimb avem o paralelă religioasă între români și ruși. Noua biserică patriarhală a acestora din urmă corespunde operei similare împlinite în Muntenia, cu un secol înainte, și care împreună cu cea din Moldova constitue aproape un patriarhat. Acesta continuă la Constantinopol împărăția dispărută, patriarhul având biurourile de serviciu ale unui stat și vulturul bicefal pe piept. „Bizanțul bisericii, scrie dl Iorga, se dovedea capabil să supraviețuiască celuilalt și să-l înlocuiască". Sub unitatea ortodoxiei, luând forma imperialismului laic în principate, el „rămâne de fapt până către mijlocul veacului al 18-lea sub imperioasa înrâurire a românilor bizantinizați".

Dl Iorga neavând de obiect viața propriu zis religioasă, nu redă însăși spiritualitatea bizantină, ale cărei isvoare sânt numai semnalate în relație cu economia expunerii. Unul dintre ele este Dionisie Areopagitul, despre care însă dl N. Iorga scrie că se „pierde într'o neinteligibilă mistică". Dar gândul acestui neoplatonician a prezidat la nașterea metafizicei creștine atât în occident, cât și în orient. Probe, întâmplător, ne dă chiar dl Iorga. Când dsa reliefează frumusețile lui Choniat, din „Comoara credinței ortodoxe", după care Dumnezeu fiind pretutindeni, nu credința noastră îl atrage către noi, ci, dimpotrivă, sântem atrași către El, ne facem să vedem influința lui Areopagitul asupra unui scriitor de sub Comneni. Deasemeni regăsim această influență în veacul al 15-lea, unde dl Iorga studiază un alt scriitor, pentru care Dumnezeu întrece orce definițiune, ceeace iarăși ne poartă cu gândul la teologia negativă a Areopagitului.

Nu-i mai puțin adevărat că filosofia bizantină nu-i încă studiată ca celelalte ramuri. Ce s'a publicat până acum, e mai mult un program de lucru, rămas aproape necunoscut celor care se ocupă cu filosofia în țara noastră, unde însușirea ideilor elaborate deagata în străinătate e ca și o normă de activitate.

Dacă, prin urmare, dl Iorga nu atacă din față spiritualitatea, în schimb ne spune că viețile sfinților sânt romanul creștinismului, „a cărui asemănare nu se găsește în literatura clasică". In alt loc dsa face următorul citat dintr'un autor străin: „Liturghia bizantină a lui Chrisostom și Vasile e ca un microcosm al vieței religioase și filosofice a elenismului".

Liturghia ca prototip al transcendenței artei, în literatură viețele sfinților, iar de altă parte filosofia patristică sânt, pe lângă arhitectura Sfintei Sofii, creațiunea cu care geniul bizantin a mers mai departe de Atena, pentrucă aceasta n'a cunoscut credința în harul dumnezeesc și plenitudinea speculațiunii metafizice. Iar cât despre orașul în care s'a încarnat acest geniu divin, e destul să amintim, spre a-i sesiza postum întâietatea strălucitoare în lumea medievală, următoarele linii ale unui recent istoric francez reproduse de dl N. Iorga: „Stabilindu-și sediul cârmuirii sale la Paris, Clovis a făcut din acest oraș un Constantinopol occidental".

Bizanțul dlui Iorga nu poate fi rezumat, trebue cetit.

Creștinism și creștini

I

Omenirea creștină, în istoria sa, a săvârșit o întreită schimbare a creștinismului: La început ea a denaturat creștinismul și l-a realizat nu tocmai bine; apoi a căzut cu totul din creștinism și, în fine, a început a blestema creștinismul pentru răul, ce omenirea însași l-a făcut în istoria creștinismului.

Când se critică creștinismul, se critică defectele omenirii creștine și neîmplinirea adevărurilor lui Hristos de către oameni. Reese astfel că din cauza acestor defecte a și căzut din creștinism.

Omul desfigurează creștinismul, și tot el se revoltă în contra — creștinismului.

In cuvintele lui Hristos, în sfânta Scriptură și sfânta Tradiție, în învățătura bisericii, în viețile sfinților, nu veți afla nimic din cele contra cărora se aduc obiectiuni de către criticii creștinismului.

Un principiu ideal trebue așezat lângă un principiu ideal, un fapt real — lângă alt fapt real. Deci s'ar putea face o apologie a *comunismului*, arătând, că în practică a fost rău realizat, întocmai după cum creștinismul în practică a fost falșificat.

Comuniștii varsă sânge, violează pentru realizarea scopurilor lor; dar și creștinii au vărsat sânge și au violat pentru realizarea scopurilor lor. A egala deci pe

Necazurile şi suferinţele ţăranilor din partea sudică a Basarabiei, bântuită de mare secetă, sânt produse mai ales de starea lor grea materială, exploatată apoi de uneltitori şi de oameni făţarnici în scopuri egoiste.

O adevărată propagandă culturală, şi o ridicare a stării economice, vor putea îndrepta situaţia de azi.

*

Despre caterisirea preotului *Iosif Trifa* scrie „Păstorul Ortodox", revista Societăţii „Frăţia" din eparhia Argeşului, următoarele:

„Citind sentinţa de condamnare a părintelui Iosif Trifa, ne pare rău de veştejirea atâtor nădejdi de bine ce înfloriseră în multe suflete care, pe faţă sau în ascuns, aderau la acţiunea părintelui Iosif Trifa. Credem însă că „Oastea Domnului" va continua să trăiască în sânul bisericii din care a odrăslit, — preoţimea aşezându-se în fruntea ei, — ea verificându-şi crezul şi adâncindu-şi legăturile cu Biserica ortodoxă, a cărei doctrină n'are nevoe de verificări şi ciuntiri, ce ar căuta să slăbească aşezământul de nesdruncinat al învăţăturii creştine ortodoxe".

*

Cărţile didactice fiind astăzi cu mult prea scumpe, ministerul instrucţiunii a luat măsuri pentru ieftinirea lor, măcar în parte.

S'a dispus anume ca:

Manualele de curs primar să se vândă în librării cu 10% mai puţin decât preţul arătat pe ele; tot din preţul de pe copertă, librarii sânt obligaţi să verse 10% la Banca Naţională, pe seama ministerului de instrucţie, pentru fondul de asistenţă şcolară.

Urmează ca dispoziţiile luate să se şi aplice întocmai.

De alt fel, preţurile cărţilor pentru şcoala primară vor trebui considerabil reduse, — aceasta o spun toţi părinţii cu copii de şcoală.

*

Ziua de „sfântul" Ştefan al Ungariei s'a sărbătorit la Budapesta de astădată cu mai puţin entuziasm decât în alţi ani.

După procesiunea religioasă, a urmat cuvântul oratorilor de ocazie, cari au pomenit, ca „buni patrioţi", despre colinele carpatine ce trebue smulse din mânile „cutropitorilor", dar au vorbit şi despre mizeria ce a năpădit ţara ungurească de astăzi.

Peste doi ani, în 1938, când se împlinesc o mie de ani dela moartea regelui Ştefan, ungurii speră să organizeze o sărbătorire după un program mai puţin banal şi, cine ştie, poate mai puţin revizionist.

INFORMAŢIUNI

M. Sa Regele *a acordat, pentru construirea bisericii parohiale din Sinaia, suma de 100.000 lei, devenind astfel ctitorul bisericii din localitatea naşterii Sale.*

Praznic al ortodoxiei. La *Caransebeş*, în oraşul de reşedinţă eparhială, se vor desfăşura mari festivităţi în zilele de Duminecă şi Luni, în 6 şi 7 Octomvrie 1935. In aceste zile se va face: desvelirea monumentului episcopului restaurator *Ioan Popasu*, în piaţa Unirii a Caransebeşului, — monumentul, este opera sculptorului I. Dimitriu Bârlad din Bucureşti; inaugurarea internatului de băeţi, de pe lângă liceul „Traian Doda", (a costat Lei 3.000.000 şi va adăposti 120 elevi). In aceleaşi zile se ţine: *congresul general al FOR-ului*, asociaţia mirenilor din mitropolia Ardealului, şi *congresul general «Asociaţiei preoţilor ortodocşi români din mitropolia Ardealului»*; precum şi congresul general al *«Asociaţiei învăţătorilor din Bănat»*. De încheere: un mare concert religios cu colaborarea celor mai de seamă coruri bănăţene.

Vor fi prezenţi, la acest înălţător praznic al ortodoxiei noastre, Prea Sfinţiţii noştri ierarhi, în frunte cu Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit *Nicolae*, înaltul guvern, în frunte cu dl priministru Gh. Tătărescu şi cu dnii Dr. C. Angelescu ministrul şcoalelor şi Al. Lapedatu ministrul cultelor. Apoi preoţii, învăţătorii şi intelectualii de seamă ai mitropoliei noastre.

Serbătorirea unei aniversări. *P. S. Sa Episcopul VARTOLOMEU, din învecinata eparhie a Râmnicului Noului Severin, împlinind în 25 l. c. vârsta de 60 de ani, a fost serbătorit cu mare dragoste din partea întregii preoţimi oltene, care a organizat, din acest prilej, o mare manifestaţie omagială, adusă distinsului ierarh al sfintei noastre biserici ortodoxe.*

Biserica ardeleană se alătură bunelor dorinţe ale preoţimii oltene, urând neobositului chiriarh şi cărturar ani mulţi de fericită păstorire.

La festivitate a luat parte părintele **Gh. Maior,** *delegat din partea I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae să prezinte în numele I. P. Sf. Sale şi al mitropoliei ardelene felicitări ierarhului sărbătorit.*

Adunare generală. Membrii Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român — «Astra», sânt convocaţi în *adunare generală*, ce se va ţinea în oraşul *Satumare, în zilele de 14 şi 15 Septemvrie 1935.* — Programa adunării cuprinde şi alegerea preşedintelui şi a comitetului central pe timp de 5 ani.

La sfânta mănăstire Neamţu se ţin şi în vara aceasta cursurile universităţii populare „Solidaritatea", în intervalul dela 15 August la 8 Septemvrie, sub conducerea dlui profesor *Şerban Ionescu.* Subiectele prelegerilor sânt de natură să deştepte cel mai viu interes: *Biserica şi raportul de amiciţie între popoare;* raportul între biserică, stat şi societate; reforma codului penal şi atitudinea bisericii; moralizarea vieţii publice şi misionarismul creştin etc.

Un simbol de vitejie străbună şi de credinţă în Hristos este *steagul lui Şerban Cantacuzino*, voevodul Ţării româneşti. Steagul, ajuns în mâni străine în 1683, la asediul Vienei, se păstrează astăzi în muzeul dela Dresda. — De acolo *se poate rescumpăra*, pe seama unuia dintre muzeele noastre din Bucureşti, unde se cade să fie aşezat cu toată cinstea. Un apel călduros învită cetăţenii să contribue cu obolul lor pentru răscumpărarea steagului strămoşesc. Suma cerută este patru sute de mii de lei.

Comitetul central al Societăţii clerului ortodox român al Bucovinei, întrunit la Cernăuţi, în 13 l. c., în şedinţă plenară, a discutat chestiunea succesiunii la scaunul mitropolitan al Bucovinei, votând formula, prin care preoţimea din eparhia Bucovinei îş exprimă dorinţa ca membrii Congresului naţional bisericesc, constituit în colegiu electoral, să se unească pentru alegerea unui bucovinean ca mitropolit al Bucovinei.

Casă de adăpost la munte. In admirabila regiune a munţilor făgărăşeni, în hotarul comunei *Breaza*, la o înălţime de 1756 metri, s'a inaugurat, într'una din zilele trecute, o nouă casă de adăpost pentru excursionişti, ridicată de secţia Făgăraş a Societăţii carpatine ardeleneşti, — secţie condusă de preotul săsesc Gross din acel oraş. La învitarea Societăţii, parohul nostru din Breaza, părintele Ioan Lalu, a săvârşit serviciul religios prin sfinţirea apei şi stropirea cu apă sfinţită a noului adăpost din munţii Făgăraşului. S'au rostit, cu acest prilej, prezenţi fiind numeroşi participanţi la solemnitatea inaugurării, cuvinte de preamărire şi cucernicie în faţa frumuseţilor naturii creiate de Cel Atotputernic. Pr. *I. L.*

Cercul studenţesc sibian comunică doritorilor de a participa la congresul studenţimii ardelene din *Beiuş*, **din 14—17 Septemvrie 1935, că este autorizat să facă înscrieri şi să dea toate lămuririle:** dl *I. Mohan*, **student,** *Sibiu*, **strada Z. Boiu 7.**

Se lapădă de religie. La primăria din Lugoj s'au prezentat, în vremea din urmă, numeroşi locuitori, în deosebi unguri catolici şi reformaţi, cari cer să fie trecuţi în registrele stării civile ca cetăţeni „fără religie". Motivul lăpădării de credinţă este mai ales propaganda sectei nazarinene, despre care se ştie că serbează ziua Sâmbetei şi *refuză a trage cu arma.* Majoritatea nouilor sectanţi o formează *tinerii*, — toţi aceştia trec la nazarineni cu învoirea părinţilor.

Impotriva elementului jidovesc se ridică tot mai mult autorităţile publice din Germania. Mai nou, primăria din Coburg anunţă funcţionarilor şi lucrătorilor municipali, că au să fie concediaţi în caz când ei sau rudele lor cumpără dela comercianţi jidovi. — In alt oraş, în Wismar din Mecklenburg, s'a înălţat în piaţă un „stâlp de ocară", unde au să fie afişate numele acelor germani, cari cumpără dela jidovi. La festivitatea aşezării noului stâlp s'a şi pus prima listă de astfel de cumpărători, consideraţi ca „duşmani ai patriei".

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 1 Septemvrie 1935, va predica părintele *A. Nanu.*

Baia populară din Sibiu. *In tot decursul verii, până la 1 Septemvrie, bazenul de înnot şi terenul pentru băile de soare sânt deschise şi în vremea prânzului.*

CARŢI ŞI REVISTE

Au apărut manualele de religiune, pentru cursul primar, scrise de preotul *Nicolae Crişmariu*, în conformitate cu programa analitică, stabilită de Sf. Sinod şi aprobată, sub Nr. 664—1935, a Sfântului Sinod, al sfintei biserici ortodoxe române, şi anume:

1. *Călăuza Catihetului* ortodox român, *partea I*, sau: lecţiuni practice asupra materiei prescrise la cl. I, preţul 20 Lei;
2. Istorioare Biblice pentru cl. II, 15 „
3. Istorioare Biblice pentru cl. III, 16 „
4. Istorioare Biblice pentru cl. IV, 16 „
5. Istorioare Bisericeşti pt. cl. V, 15 „
6. Istorioare Bisericeşti pt. cl. VI, 15 „
7. Morala Creştină pentru cl. VII, 16 „

A apărut şi *Călăuza Catihetului, partea II*, sau lecţiuni practice asupra materiei prescrise pentru clasele: II, III, IV şi o parte din a V-a, cu preţul de 125 Lei. Manualele se pot procura dela Librăria Diecezană din Arad şi dela alte librării.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

această bază comanismul şi creştinismul ar fi o mare greşală.

In evanghelie, în aşezămintele lui Hristos, în doctrina bisericii, în chipurile sfinţilor, în realizările desăvârşite ale creştinismului — veţi afla vestea cea bună despre venirea Impărăţiei lui Dumnezeu, îndemn la iubire, la blândeţe, jertfă de sine, la slujirea aproapelui, curăţenia inimii, — dar nu veţi afla îndemnare la violenţă, la răutate, la răzbunare, la ură, la lăcomie.

La Marx, inspiratorul comunismului, găsiţi îndemnuri la violenţă, la ură a unei clase contra altei clase, la răzbunare, la luptă lacomă pentru interese proprii, — însă nu veţi afla nimic despre iubire, jertfă de sine, blândeţe, curăţie spirituală.

Creştinii, în istorie, au şi violat, au şi făcut rău, au manifestat şi lăcomie. Nu rareori s'au acoperit cu numele lui Hristos, dar făcând acestea n'au îndeplinit poruncile lui Hristos.

Adversarilor creştinismului le place să sublinieze faptul, că creştinii au recurs la violări sângeroase pentru răspândirea credinţii creştine. Faptul în sine dovedeşte doar că creştinii erau plini de pasiuni, că natura lor nu era luminată, că n'au înţeles al cărui duh sânt.

Când Petru, în dorinţa de a apăra pe Hristos, a scos sabia şi a lovit pe sluga arhiereului, Isus a zis: „Intoarce sabia ta la locul ei; căci toţi ceice scot sabia, de sabie vor muri" (Mat. 26, 51—52).

Adevărul divin al creştinismului, fiind primit de om, se resfrânge în conştiinţa lui mărginită. Descoperirea creştină în viaţa religioasă creştină ca orce revelaţie şi orce viaţă religioasă, presupune pe lângă existenţa lui Dumnezeu numai decât şi existenţa omului. Şi iată că omul, deşi luminat cu lumina harului ce iese dela Dumnezeu, totuşi primeşte lumina lui Dumnezeu în măsură în care sânt construiţi ochii săi duhovniceşti. Dumnezeu s'a descoperit pe Sine poporului evreu, după cum se istoriseşte în Biblie. Insă mânia, furia, gelozia, răsbunarea, pe care le manifestă Dumnezeu-Iahve în Biblie, nu sânt manifestări ale lui Dumnezeu, luat în natura Sa internă, acestea s'au manifestat numai ca chipul lui Dumnezeu răsfrânt în conştiinţa poporului evreu, ca mijloc de înţeles şi de acceptare a lui Dumnezeu de către un popor, al cărui caracteristică era tocmai: mânia, furia, gelozia, răzbunarea.

Adevărul creştin nu numai că a fost primit cu multă mărginire, ci a fost şi alterat de oameni.

Desfigurată a fost şi învăţătura despre Dumnezeu, pe Care, nu rare ori, şi L-au imaginat ca pe un monarh autocrat; învăţătura despre răscumpărare era iarăş imaginată ca o hotărâre a unui proces la tribunal, cerută de către ofensatul şi mâniatul Dumnezeu împotriva omului pentru călcarea voiei. Şi această înţelegere a dogmelor într'un chip aşa de omenesc, mărginit şi fals, a adus iarăş la cădere din creştinism.

A fost denaturată şi însăş concepţia despre biserică. Aceasta a fost concepută din partea externă, numai confundată cu ierarhia, cu cultul, cu păcatele creştinilor parohieni, privindu-se mai întâi ca o instituţie. Inţelegerea mai profundă a bisericii ca organ spiritual, ca corp mistic a lui Hristos (definiţia apostolui Pavel) a fost lăsată pe planul al doilea. Liturghia, ca taină, a fost acceptată numai ca ceremonie exterioară, ca un cult oarecare; atitudinea faţă de ea a fost aceeaşi ca faţă de orcare slujbă religioasă. Sensul profund şi mistic al liturghiei a rămas necunoscut pentru creştinii exteriori.

E necesar să accentuăm mereu, că în biserică este o parte divină şi altă parte umană, că viaţa bisericii este divin-umană, schimb de acţiune a divinităţii şi a omenirii. Fundamentul divin al bisericii este că ea este veşnică, infalibilă, sfântă şi curată, şi porţile iadului nu o vor birui.

Partea *divină* a bisericii este Insuş Hristos, Capul bisericii, doctrina morală evanghelică, — începutul de bază a credinţii noastre şi dogmele bisericii, tainele acţiunea Duhului sfânt, a harului Său în biserică.

Partea *umană* a bisericii este supusă păcatelor şi schimbăcioasă, — în omenirea cea mai bisericoasă pot fi denaturări, căderi, răceli spirituale. După cum se poate foarte bine să fie şi: mişcări creatoare, desvoltare, înavuţire, renaştere.

Păcatele omenirii bisericeşti, a ierarhiei bisericeşti, nu sânt păcatele bisericii, luată în fiinţa ei divină, şi acestea nu micşorează deloc sfinţenia bisericii.

Creştinismul declară luptă naturii umane, îi reclamă luminare şi schimbare, iar natura umană se războieşte împotriva creştinismului, încercând să-l desfigureze. Se produce astfel o luptă continuă între divin şi uman în care, când divinul luminează omenescul, când omenescul desfigurează ceea ce-i divin.

Creştinismul înalţă pe om, îl aşează în centrul lumii. Fiul lui Dumnezeu s'a făcut om, s'a întrupat şi prin aceasta a sfinţit natura umană.

Creştinismul arată omului scopul înalt al vieţii, vorbeşte despre omul de *mai sus* şi despre menirea lui *mai înaltă.*

Creştinismul, spre deosebire de alte doctrine, nu măguleşte natura umană în starea ei păcătoasă şi decăzută, ci îi cere o autohotărâre eroică.

Natura umană, înfrântă de primul păcat, este foarte mărginită. Cu anevoie înţelege dreptatea divin-nmană, proclamată odată cu arătarea lui Hristos Dumnezeu-om.

Hristos învaţă pe om să iubească pe Dumnezeu şi pe aproapele, pe om. Iubirea faţă de Dumnezeu şi iubirea faţă de om, faţă de fiinţa umană vie, sânt strâns legate laolaltă, prin Dumnezeu, prin Unul

Preţioasa Carte de Rugăciuni, trimisă parohiilor din Arhiepiscopie, se bucură de-o însufleţită primire din partea bunilor credincioşi dela sate. Li se recomandă în deosebi ediţia cu 70 lei, legată în pânză.

Manuale aprobate de Sfântul Sinod în cursul anului 1935

Tabloul manualelor de religie pentru curs primar şi secundar, aprobate de Sf. Sinod este următorul:

1. Istoria V. şi N. Testament, cl. I-a sec. Pr. I. N. Vasilescu;
2. Istoria Bisericii Române cl. IV-a sec. Pr. I. Ionescu;
3. Parabolele şi învăţ. D. I. Hristos cl. II-a sec. Pr. H. Popescu şi I. N. Vasilescu;
4. Istoria Bisericii Universale cl. III. sec. (idem);
5. Dogmele Bisericii Creştine cl. V sec. (idem);
6. Apologetica, cl. VII sec. (idem);
7. Apologetica cl. VIII sec. (idem);
8. Parabolele şi înv. D. I. Hristos, cl. II Pr. I. Ionescu;
9. Istoria V. şi N. Testament, cl. I sec. Pr. N. Hodoroabă;
10. Parabolele şi înv. D. I. Hristos cl. II sec. (idem):
11. Istoria Bisericii Universale cl. III sec. (idem);
12. Istoria Bisericii Române cl. IV sec. (idem);
13. Istoria V. şi N. Testament, cl. I sec. Pr. P. Tincoca;
14. Parabolele şi înv. D. I. Hristos, cl. II sec. (idem);
15. Istoria Bisericii Universale, cl. III sec. (idem);
16. Călăuza Catihetului cl. I prim. Pr. P. Crâşmariu; de acelaş:
17. Istorioare biblice, cl. II prim.
18. Istoriocre biblice, cl. III prim.
19. Istorioare biblice cl. IV prim.
20. Istorioare bisericeşti, cl. V prim.
21. Istorioare bisericeşti cl. VI prim.
22. Morala creştină cl. VII prim.
23. Istoria V. şi N. Testament, cl. I sec. Pr. Econ D. Georgescu;
24. Parabole şi înv. D. I. Hristos, cl. II sec. (idem).
25. Istoria Bisericii Universale, cl. III sec. (idem);
26. Dogmele Bisericii Creştine, cl. V. sec. (idem).
27. Morala Creştină, cl. VI sec. (idem);
28. Istoria N. şi V. Testament, cl. I secundară Dl. D. Stănescu;
29. Parabolele şi înv. D. I. Hristos, cl. II secundară, (idem);
30. Istoria Generală a Bisericii, cl. III secundară, (idem).
31. Istoria V. şi N. Testament cl. I sec. Pr. Creţu şi C. Tinescu-Lucaci;
32. Parabolele şi înv. D. I. Hristos, cl. II (idem);
33. Istoria Bisericii Universale, cl. III secundară, (idem);
34. Istoria Bisericii Universale cl. III secundară Pr. T. Chiricuţă şi T. Bulat;
35. Parabolele şi înv. D. I. Hristos, cl. II secundară, Pr. T. Chiricuţă;
36. Istoria Bisericii Române, cl. IV secundară, (idem);
37. Dogmele Bisericii Creştine, cl. V. secundară, (idem);
38. Morala Creştină, cl. VI secundară (idem);
39. Istoria V. şi Noul Testament, cl. I secundară, (idem);
40. Istoria V. şi N. Testament, cl. I secundară Pr. Manea Popescu;
41. Dogmele Bisericii Creştine, cl. V sec. (idem);
42. Apologetica, cl. VIII sec. (Idem);
43. Istoria V. şi N. Testament, cl. I sec. Pr. C. Costache;
44. Istoria Bisericii Creştine, cl. III sec. (Idem);
45. Istoria Bisericii Române, cl. IV sec. Pr. Econ. D. Georgescu.
46. Istoria V. şi N. Testament cl. I Pr. P. Partenie şi I. F. Florescu;
47. Parabolele şi înv. Mânt. cl. II sec. (Idem);
48. Istoria Bisericii Universale, cl. III sec. (Idem);
49. Dogmele Bisericii Creştine, cl. V sec. (idem);
50. Istoria Bisericii Universale, cl. III sec. Pr. C. Dron;
51. Istoria Bisericii Române, cl. IV sec. Pr. C. Dron;
52. Morala Creştină, cl. VI sec. Pr. C. Dron Pr. C. Vuiescu şi Diac. Gheorghiţă.

„POPORUL"

Institut de credit şi cassă de schimb s. p. a. Sălişte

Bilanţ la 30 Iunie 1935

Activ. Cassa: *a)* Numerar efectiv Lei 91,840·— *b)* Disponibil la Banca Naţională a României Lei 1,242·— total Lei 93,082·—. Portofoliul de titluri: I. Titluri româneşti: Efecte Publice v. n. Lei 5,000·—, Lei 4,400·— Titluri necontate la bursă Lei 45,200·— II. Titluri streine v. n. Coroane 99,100·— Lei 1. Total Lei 49,601·— Portofoliu de scont: plătibil în ţară: Cambii fără garanţii Lei 142,045·—. Efecte reescontate: Reescont la Banca Naţională a României [cota rămasă] Lei 1.395,276·— Reescont la Creditul Industrial [redus] Lei 355,307·— Total Lei 1,750,583·— Debitori: din ţară: Debitori fără garanţie Lei 31,755·— Debitori cu garanţie ipotecară Lei 48,658·— Total Lei 80,413·— Debitori beneficiind de Legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934 [cota rămasă] Lei 7,608,504·— Pierderi rezultând din aplicarea Legii lichidării datoriilor Lei 1.604,842·— Imobile: *a)* Imobile necesare exercitării comerţului de bancă Lei 346·401·— *b)* Alte imobile Lei 51,417·— Total Lei 397,818·— Mobilier amortizat Lei 1·— Conturi diverse Lei 29,603·— Cheltueli de Administraţie Lei 54,323·— Totalul activului Lei 11.810,815·—

Pasiv: Capital Social Lei 5,000,000·— Fond de rezervă Lei 1.427,564·— Fonduri de ajutorare: Fondul D. Banciu Lei 27,000·— Fond de binefaceri Lei 7,925·— Total Lei 34,925·— Depuneri spre fructificare: din ţară [cota rămasă] Lei 2 457,339·— Creditori: în ţară: *a)* la vedere Lei 576,936·— *b)* pe termen [Fond de pensii] Lei 496,125·— Total Lei 1.063,061·— Angajamente de reescont: în ţară: *a)* La Banca Naţională a României [cota rămasă] Lei 1,395,276·— *b)* Giruri la Creditul Industrial [redus] Lei 355,307·— Total Lei 1.750,583·— Dividende neridicate: Lei 4,886·— Conturi diverse: Lei 7,335·— Dobânzi şi beneficii diverse: Lei 65,122·— Totalul pasivului Lei 11.810,815·—

Conturi de ordine: Activ. Cauţiuni statutare Lei 260,000·— Cambii de circulaţie şi garanţii reescontate Lei 6.271,619·— Ipoteci, cesiuni, mărfuri şi garanţii diverse Lei 3.964.239·— Total Lei 10.495.858. Pasiv: Deponenţi de cauţiuni statutare Lei 260.000·— Deponenţi de cambii de circulaţiune şi garanţii reescontate Lei 6.271.619·— Deponenţi de ipoteci, cesiuni, mărfuri şi garanţii diverse Lei 3.964.239·— Total Lei 10.495.858.

Pentru contabilitate:
[17] 1—1 **[ss.] N. Hociotă,**
contabil, contabil autorizat.

Consiliul de Administraţie.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Nr. 1850—1935 port. [18] 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul portărel pe lângă Tribunalul Sibiu, prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. 767/1934 şi Nr. G. II. 10192/1934 a judecătoriei mixte Sibiu în favorul reclamantului Marta Silvăşan, cu dom. în Sibiu, repr. prin advocatul Dr. Pompiliu Simonetti Sibiu, contra Fabrica de covoare „Sudeţia" pentru incasarea creanţei de Lei 9107 şi accesorii, se fixează termen de licitaţie pe *6 Septemvrie1935 ora 3 d. m.* la faţa locului în Cisnădie Nr. 535, unde se vor vinde prin licitaţiune publică judiciară 53 covoare în valoare de 15.900 Lei. In caz de nevoie şi sub preţul de estimare.

Pretenţiunea, care e de încasat, face 3659 Lei capital dobânzile cu 7% socotind din 27 Ianuarie 1934, după capitalul întreg de Lei 9107, iar spesele până acum stabilite de 100 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie ar fi fost sechestrate şi de alţii şi aceştia şi-ar fi câştigat dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul acestora în sensul art. XLI 1908 § 20.

Sibiu, la 16 August 1935.

Baku, portărel.

Au apărut următoarele compoziţii muzicale de **Timotei Popovici:**

1. Cântările liturgiei
pentru voci mixte
ediţie nouă primenită şi îmbogăţită. Un exemplar legat frumos Lei 200 —

2. Cântările liturgiei
pentru 3 voci egale
ediţia V-a. Un exemplar legat frumos Lei 100·—
De vânzare la **Librăria Arhidiecezană Sibiu**

Cereţi, dela Librăria Arhidiecezană Sibiu, cartea acum apărută:

ISTORIA BISERICII şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania, — lucrare datorită distinsului scriitor şi istoric Ştefan Meteş.

Intelectualii noştri, preoţi şi mireni, precum şi bibliotecile poporale, au prilej de-a procura această preţioasă carte ce li se recomandă cu toată căldura.

Tatăl, prin Care iubim pe aproapele, pe fraţii noştri, iar prin iubirea către fraţi, către aproapele, descoperim iubirea faţă de Dumnezeu.

„Dacă ne iubim unul pe altul, Dumnezeu întru noi petrece, şi iubirea Lui se săvârşeşte intru noi" (I Ioan 4, 12). Hristos a fost Fiul lui Dumnezeu şi fiu omenesc, El ni-a descoperit unirea desăvârşită între Dumnezeu şi om, ni-a descoperit înomenirea lui Dumnezeu şi divinitatea omului. Dar omul, cu greu acceptă această plinătate a iubirii divin-umane. El acceptă adevărul într'un mod parţial. Acì el se îndreaptă spre Dumnezeu, dar întoarce spatele către om, e gata să iubească pe Dumnezeu, dar nu iubeşte pe om; ia faţă de om o atitudine de indiferenţă, de cruzime. Aşa a fost în evul mediu. Acì el se îndreaptă spre om, e gata să iubească pe om şi să-l servească, dar lui Dumnezeu îi întoarce spatele, e duşman ideii de Dumnezeu, considerând-o ca idee dăunătoare binelui omenesc. Aşa a fost în timpul mai nou în umanism, în socialismul umanist.

Desprinzând cu totul iubirea de om pe lângă iubirea faţă de Dumnezeu, oamenii atacă creştinismul, învinovăţesc creştinismul de relele pentru care ei înşişi sânt vinovaţi. —

Intoleranţa, fanatismul şi cruzimea, pe care le-au manifestat creştinii în istorie, au fost urmarea incapacităţii naturii de a cuprinde plinătatea adevărului creştin despre iubire şi libertate.

Omul şi-a însuşit numai o parte din adevărul creştin; însă plinătatea adevărului, plinătatea luminii s'a dovedit accesibilă numai pentru puţini.

Omul e capabil să denatureze şi cel mai înalt adevăr, şi să-l facă armă a pasiunilor sale.

Când se atacă creştinismul din evul mediu şi se reproşează credinţei creştine rugurile inchiziţiei, siluirea conştiinţei, fanatismul şi intoleranţa, raportul de violenţă faţă de om, chestiunea se pune greşit şi de obicei nu e înţeles cu destulă claritate ceeace se spune.

Atacul contra creştinismului din evul mediu, pe motivul constatării faptelor neîndoelnice, deşi câteodată cam exagerate, nu e atac contra creştinismului, ci contra oamenilor din evul mediu, contra creştinilor, nu contra creştinismului.

Caracteristica catolicismului din evul mediu era falsul principiu teoretic, conform căruia biserica era concepută prea asemănătoare cu statele, şi papei i se atribuia dominaţie asupra lumii.

Lumea din evul mediu era o lume barbară de instincte violente şi sângeroase. Biserica a încercat să organiseze această lume înclinată spre anarhie, să mlădieze silnicia instinctelor ei, să înceştineze. Totuş numai în parte i-a succes bisericii această încercare, căci împotrivirea neluminatei naturi omeneşti a fost foarte mare.

Formal, lumea din evul mediu se considera creştină, dar în esenţă era pe jumătate creştină, pe jumătate barbară. Deci nu creştinismul poartă vina că n'a putut să facă prin violenţă lumea creştină. Adevărul lui Hristos a fost falsificat, — vina a fost a creştinilor, nu a creştinismului.

Temelia divină a bisericii a rămas neclintită, nedesfigurată de oameni sau de cultura umană. Glasul evangheliei lui Hristos a răsunat curat ca şi înainte. Fără biserică, fără creştinism, lumea barbară şi violenta din evul mediu s'ar fi înecat în sânge, cultura spirituală ar fi dispărut cu totul. Doar cultura antică greco-romană, în înălţimile ei a fost păstrată de biserică şi predată timpurilor noui. Singurii savanţi, filosofi, oameni de cultură ai evului mediu au fost călugării. Mulţumită creştinismului s'a putut forma chipul cavalerului, în care barbaria şi asprimea au fost inobilate.

Biserica ortodoxă n'a cunoscut inchiziţii, n'a cunoscut violări în lucrurile credinţei şi conştiinţei, nu s'a caracterizat prin fanatism.

La noi violarea a plecat principial dela autoritatea de stat. Păcatul istoric al bisericii ortodoxe, în partea ei umană, a constat doar în prea multa ei supunere faţă de autoritatea statului.

Defectele creştinismului în lume au fost întotdeauna defecte ale creştinilor, defecte omeneşti, iar nu ale lui Dumnezeu; insuccesul creştinismului a fost insucces omenesc, iar nu al lui Dumnezeu.

Oamenii îşi reclamă libertate, nu voiesc să fie constrânşi a lucra binele. Dar, pentru urmările libertăţii nemărginite, date lor de Dumnezeu, ei învinovăţesc tot pe Dumnezeu.

Dar cine-i vinovat că viaţa omenească e plină de rău? Creştinismul e vinovat? Hristos e vinovat?

Dacă oamenii ar fi urmat celor învăţate de Hristos, n'ar fi fost în lumea creştină neajunsurile pentru care mulţi se revoltă în contra creştinismului.

La Wells este undeva un dialog între oameni şi Dumnezeu: Oamenii se plâng lui Dumnezeu, că viaţa e plină de rău şi suferinţe, războaie, silnicii ş. a., că astfel ea este insuportabilă. Dumnezeu răspunde oamenilor: «*dacă nu vă plac lucrurile acestea, încetaţi de a le săvârşi*».

Creştinismul există în lume luptându-se cu puterea răului, el acţionează în elementul întunecat. Căci se împotriveşte creştinismului nu numai răul omenesc, ci şi răul supra-uman. Impotriva lui Hristos şi a bisericii Lui se ridică şi puterile iadului. Şi aceste puteri ale iadului acţionează şi în afară de biserică şi creştinism, şi înlăuntrul bisericii şi al creştinismului, ca să descompună biserica şi să denatureze creştinismul.

Urâciunea pustiirei stă în locul cel sfânt, şi totuş prin aceasta nu este mai puţin sfânt, ci se sfinţeşte încă mai mult. Dacă oamenii ar avea vederea spirituală, ar pricepe că schimbând şi blăstămând creştinismul pentru răul de care nu creştinismul e vinovat, ei răstignesc pe Hristos.

Hristos îşi varsă sângele pentru păcatele celor ce-L resping şi-L răstignesc. Adevărul nu poate fi judecat după oameni, şi încă după cei mai răi dintre oameni. El trebue privit în faţă, trebue văzută lumina ce radiază din el.

Creştinismul trebue apreciat după apostoli, şi mucenici, şi sfinţi, nu după massa semi-creştinilor şi a semi-păgânilor.

Două ispite, au fost trimise omenirii creştine în lume: *ispita persecuţiei şi ispita triumfului*. Prima încercare, a persecuţiei, creştinii au suportat-o şi au dat lumii chipurile mucenicilor şi eroilor. Această încercare au suportat-o creştinii la începutul existenţei creştinismului, când au fost expuşi persecuţiilor de către imperiul roman, ei o suportă şi în zilele noastre, în Rusia fiind expuşi persecuţiilor din partea autorităţii comuniste.

Ispita triumfului e mai greu de suportat. Când împăratul Constantin s'a plecat în faţa Crucii şi creştinismul a devenit religie dominantă, de stat, s'a început lungul period al ispitelor triumfului. Acest examen creştinii nu l-au trecut aşa de bine ca al persecuţiilor. Nu arareori creştinii înşişi s'au schimbat din prigoniţi în prigonitori, s'au lăsat ispitiţi de împărăţia acestei lumi, de dominaţie asupra lumii. Creştinii în acest timp au întrodus acele falşificări ale creştinismului, care au devenit obiectul învinuirilor contra lui. Iarăş nu e vinovat creştinismul pentru faptul că oamenii n'au ştiut să poarte bucuria triumfului şi au schimbat acest triumf în denaturarea creştinismului. Şi înc'odată a fost răstignit Hristos de cei cari erau consideraţi ca slujitori ai Lui pe pământ, şi n'au înţeles al cărui duh erau.

[După prof. Berdaev].

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 8 Septemvrie 1935 — Nr. 38

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Nr. 8342/1935.

Notificare oficială

In legătură cu Circulara I. P. Sf. nostru arhiepiscop și mitropolit *Nicolae*, Nr. 6281 Pres. din 1 August 1935, *punct VI*, aducem la cunoștința Cuc. preoți și administratori parohiali ai arhiepiscopiei noastre, că am prelungit până la *20 Septemvrie c.* terminul până la care fiecare preot este obligat să răspundă la cele cuprinse în acel punct al Circularei.

Această prelungire am găsit-o necesară, fiindcă de aici s'au trimis cu oarecare întârziere numita Circulară și cărțile indicate în ea, la unele dintre parohii.

Aici am alcătuit un conspect al parohiilor, însemnând în el la fiecare parohie numele desfăcătorului ori desfăcătorilor de cărți și gazete, dar din acel conspect constatăm că cei mai mulți dintre Cuc. preoți și administratori, încă n'au trimis răspunsul cerut.

Obligăm pe Cuc. noștri preoți și administratori parohiali ca până la terminul de 20 Septemvrie c. să se conformeze *neapărat* ordinelor cuprinse în numita Circulară.

Sibiu, la 7 Septemvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc.

Realism și idealism pastoral

Care dintre preoții plini de râvnă pastorală n'a fost întâmpinat, la descrierea planului lui de activitate, din partea unor colegi mai statici în misiunea lor, cu un zâmbet superior de mare filosofie, și cu maxima eternă: nu ești realist, nu cunoști realitatea, ești un naiv.

Sunt covârșitor de mulți aceia cari concep realitatea, fie din convingere, fie pentru a și justifica inactivitatea, ca pe o *dura lex*, ca pe-o față etern neagră a lucrurilor. Omul e, după părerea lor, un păcătos iremediabil. Și toți oamenii sunt la fel. Elanul idealist e o naivitate, sortit unei înfrângeri sigure.

Nu vreau să pledez în aceste rânduri pentru un idealism necunoscător al realității. Ne întâlnim adesea și cu idealiști deaceia cari n'au aproape nici o cunoștință a realității. Aceștia sunt niște bieți oameni caraghioși, deși uneori simpatici. Cu o fantazie care n'are nici un punct de contact cu lucrurile, cu o judecată care, neplecând dela un teren solid ți se înfățișează foarte nenormală, ei nu reușesc decât să te distreze sau să-ți stoarcă, atunci când sunt prea serioși, un zâmbet de sinceră compătimire. Aceștia sunt oameni cari clădesc în vid, sau mai bine zis nu pot să aibă nici o influență asupra realității, pentrucă nimenea nu-i ia în serios.

Nu de idealism de acesta are lipsă preotul și biserica, ci de un idealism de altă natură, totdeauna constructiv. Idealistul, care nu profanează acest nume, e un om care are strâns contact cu realitatea. Am putea spune că e cu un ochiu continuu ațintit asupra realității, iar cu altul neîntrerupt fixat asupra idealului. Un om care nu uită nici un moment nici terenul dedesupt, nici forma de viață superioară la care poate ridica realitatea tristă. Nu un om fixat static între planul ideal și cel real, ci unul care tinde continuu a se ridica, dar nu suspendându-se de realitate, ci împreună cu ea.

Un idealist creator este în acelaș timp și un mare realist. El nu se perde în visărie inconsistentă, nu face planuri prea transfigurate de frumusețe, nu se așteaptă la rezultate absolute și prea rapide, dar nici nu se dă bătut de realitate, știind că în bună parte ea e transformabilă, însă cu mare sudoare.

Idealistul constructiv e un om sobru, care vede lucrurile așa cum sunt și cu posibilitățile pe cari le au. Știe că realitatea e grea, e dură, că sufletele oamenilor sunt trase adânc de patimi, dar el știe în acelaș timp că în realitate sunt și mulți germeni de frumusețe morală, cari căutați și cultivați cu răbdare pot copleși fața întunecoasă a ei. Sobră dar nu disperată e privirea și concepția acelui om, încrezător și cu nădejde e sufletul lui, dar nu lesne încrezător, nu naiv în nădejdile lui.

Idealist și realist a fost Mântuitorul, care terminându-și opera pământeană a declarat că e biruitor al lumii, în acelaș timp profețind eterna perzistență a răului în multe creaturi. Idealistă și realistă e Biserica creștină, când crede în transformarea morala a multor oameni, dar știe că pentru mulți e gătit iadul etern.

Mi-a trezit întotdeauna un sentiment penibil resemnarea unor preoți, cari îți răspund la întrebările tale, la îndemnuri cu vorba disperată: la ce, oamenii sunt niște fiare imposibil de înobilat; înzadar le predici, înzadar le faci bine, înzadar te jertfești pentru ei; cel mai bun lucru e să-ți vezi de interesele tale; ei numai de frică știu; cât ești tare politicește și materialmente, te respectă și te ascultă, dar cu îndemnurile și cu învățătura n'ai făcut nimic.

Realitatea, desigur e greu de încovoiat, puterea răului asupra ei nu e de subapreciat, și deaceea atâția dintre preoții tineri, de-un idealism prea molatec, cad repede jertfă disperării sau nepăsării. Dar ea poate fi totuși în bună parte modelată.

Această nădejde nu trebue să o perdem niciodată. Nu vom reuși să facem din toți oamenii îngeri. Dar unii pot ajunge sub conducerea noastră. Vor rămânea mulți înfundați în rău și foarte puțini vor ajunge aproape liberi de orice rău. Dar aceasta nu trebue să ne facă să disperăm.

Ne trebue un idealism bărbătesc, vârtos, de care să se poată izbi, fără a l sfărâma, toate valurile răului. Idealistul nu trebue să fie o biată mimoză sentimentală, un omuleț cu multe disponibilități lacrimogene. Fără a fi o ființă dură, el trebue să fie una rezistentă și perseverentă.

D. S.

Setea de religie

Albineț și Maglavit

(=) Două smerite sate românești, unul basarabean, în județul Bălți, al doilea oltean, în județul Dolj, și-au dobândit o faimă ce străbate în tot cuprinsul țării, — ba, în ce privește satul al doilea, vestea lui a trecut și dincolo de Dună e.

Nu cercetăm, dacă la *Albineț* calendarul îndreptat va fi purtând ponosul că sătenii s'au tulburat și au pornit, în primele lor clipe de întârâtare, pe drumul greșit al răsvrătirii din vara aceasta. Și nu cercetăm nici dacă la *Maglavitul*, cu scene așa de impresionante, s'a petrecut sau nu minunea arătării Domnului.

Ne mărginim, aici, la alt ceva:

Evenimentele din amintitele două localități ne pun în față un fapt mai pe sus de orce îndoeală: marea sete religioasă manifestată în massele țărănimii noastre, care vede *adevărata lumină necesară pentru desăvârșirea vieții;* vede lumina din care izvorește înțelepciunea, dragostea, cumpătarea și toate calitățile de seamă ale bunului creștin.

Maglavitul și Albinețul ar trebuì să deschidă ochii și ai «savanților», cari spun că numai *știința* poate explica totul și nu găsesc destule cuvinte, cel puțin unii dintr'înșii, spre osânda «analfabetismului» țărănesc în legătură cu făptuirile din cele două sate, — de unde însă *răsună mereu chemarea de revenire la credință și întoarcere la Dumnezeu.*

Maglavitul, spre care azi se îndreaptă sute și mii de pelerini, ne readuce aminte, că Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos a săvârșit minunile vindecării în urma *credinței* omului care cerea, în curăția și simplitatea inimii sale, să fie vindecat. — Vindecarea, și în cazurile Maglavitului, nu stă în alt ceva, decât în puterea binefăcătoare și mântuitoare a credinței în Dumnezeu. Ispitirile păcatului, ori câtă stăpânire ar pune asupra creștinului, puterea lor rămâne înfrântă prin astfel de credință.

Setea de religie a răscolitorilor de suflete, în mijlocul rătăcirilor pretențioșilor cari se ridică mai pe sus de «prostimea analfabetă», aduce prețios sprijin tuturor celor ce și-au pus de scop să așeze la temeliile statului român principiile creștinismului.

Dar aceeaș mare sete așteptăm să fie captată, ca o prețioasă comoară sufletească, și folosită pentru o regenerare a întregii vieți morale a neamului.

Numai cel cu adevărat și sincer credincios se va învrednici de ajutorul Domnului.

La Albineț, unde în ultimele zile fu trimis un înțelept și venerabil preot misionar, mulțimea s'a liniștit, și acum îș urmează din nou traiul în frica lui Dumnezeu. Ear arătările mai pe sus de fire din satul oltenesc, cu îndemnuri cuminți spre pocăință, ne descoper căile luminoase ale Domnului și ale mântuirii sufletelor.

Exemplul și faptele, petrecute în localitățile des pomenite, glăsuesc strălucit în favoarea reintegrării bisericii ortodoxe române în misiunea sa pentru o nouă așezare națională.

Mireni și cler nu mai pot rămânea reci și nepăsători la glasul auzit din creștinești porniri dela Albineț și Maglavit.

Indeosebi clerul să iee aminte și să-și întețească râvna sfântă pentru a potoli setea religioasă, pe care cu bucurie o constatăm din manifestările de evlavie ale țărănimii noastre. Ne trebuește o propovăduire vie și caldă a adevărurilor mântuitrii și o chemare a credincioșilor la izvoarele darurilor dumnezeești pe care le împarte sfânta noastră Biserică.

Istoria Bisericii Române în școalele secundare

— Un apel către profesori —

Primim apelul următor:

Stimate Domnule Profesor, — La începutul anului școlar trecut, după-ce s'a publicat noua programă analitică, introducând o radicală și precipitată schimbare în ce privește metoda de predare a istoriei naționale-bisericești în clasa IV-a de liceu, numeroși profesori din diferite regiuni ale țării (dela Turnu-Măgurele până la Oradea) mi s'au adresat cerându-mi sfatul, cum să procedeze pentru a putea răspunde cerințelor nouii programe. Intrucât mi-au îngăduit împrejurările, m'am silit a le împlini dorința.

Am adresat apoi un *memoriu* Preafericitului Patriarh Miron și Onoratului Consiliu Permanent al Instrucțiunii atrăgându-le atențiunea asupra unor lipsuri grave din ultima programă și cerându-le *încuviințarea pentru o încercare de conciliere a programei sistematice din 1928—1929 cu nouile prevederi metodice cuprinse în cea din 1934.*

Astfel, *cu aprobarea autorității școlare,* am tipărit manualul meu de *Istoria Bisericii Române,* dând — ca și până acum, — *lecțiuni elaborate metodic,* însoțindu-le însă, cum cere noua programă, și de *lecturi din izvoare istorice,* potrivite a contribui la *intensificarea și apro-*

fundarea morală a cunoştinţelor dobândite din cuprinsul lecţiunilor grupate cronologic şi sincronistic, urmărind *tendinţa firească de a împărtăşi trecutul bisericesc al provinciilor desrobite de o atenţiune ceva mai largă decât cea acordată în textul nouii programe,* care nu prevede nici măcar o lecţiune despre Sava Brancovici — martirul ortodoxiei din secolul XVII — nici despre soarta bisericii bucovinene, nici despre a celei basarabene din secolul XIX.

Constat cu satisfacţie că recensenţii oficiali, domnii profesori H. Rovenţa şi Stelian Iliescu, apreciind această tendinţă a mea, au subliniat în referatul înaintat Consiliului Permanent că acest manual împlineşte *„condiţiile de claritate, precisiune şi exactitate"*, transpirând totodată din cuprinsul fiecărei lecţiuni *„duhul de pietate şi recunoştinţă faţă de trecutul nostru bisericesc, duh ce trebue sădit, neapărat, în sufletul elevilor noştri"*.

Fiind destul de important momentul, în care se face *pentru întâia oară* încercarea de a introduce în învăţământul şcoalelor noastre secundare *lectura obligatorie a unor spicuiri din izvoare istorice,* pe cât posibil contemporane cu evenimentele, — îmi iau libertatea a adresa *tuturor domnilor profesori, cari vor utiliza în clasa IV-a secundară acest manual* următoarea rugăminte:

1. Să binevoiască a-şi nota în scris observaţiunile cu privire la experienţele didactice din cursul noului an şcolar, în legătură cu fiecare lecţiune şi mai ales cu fiecare bucată de lectură din izvoare.

2. Aceste observaţiuni să binevoiască a mi le comunica, arătându-mi lămurit, care dintre lecturi au putut fi valorificate cu mai mult efect în scopul educaţiei morale-religioase, trezind răsunet mai viu în sufletul elevilor, şi care i-au lăsat cu totul indiferenţi?

In speranţă că veţi aprecia, Stimate Domnule Coleg, năzuinţa subsemnatului de a colabora cu membrii corpului didactic secundar la perfecţionarea metodelor de predare a învăţământului istoric-religios în şcoalele noastre, Vă rog să primiţi mulţumirile mele anticipate pentru comunicările, ce veţi binevoi a-mi face, cum şi cele mai sincere urări de izbândă în toate stăruinţele desfăşurate spre progresul elevilor, al şcoalei şi al sfintei noastre biserici, în serviciul cărora vă aflaţi.

Cluj, 26 August 1935.

Prof. I. Lupaş,
Membru al Academiei Române,
Cluj, Str. Băii 21.

Salvarea să ne fie în noi înşine!

— Către fraţii preoţi —

Sămânţa, aruncată prin coloanele „Telegrafului Român", referitor la asigurarea reciprocă pentru caz de moarte a preoţimii arhiepiscopiei Sibiu, şi-a dat roadele sale bune. Untuldelemn şi făina Sareptei Sidonului a sporit în casele văduvelor şi orfanilor de preoţi.

Ajutorul de înmormântare spontan, primit de cei rămaşi fără părinte şi soţ, şi încasat *fără forme birocratice* (din nenorocire atât de înrădăcinate în ţara noastră), este prima mângâiere în starea nenorocită de văduvă şi orfan, este prima picătură de balsam mângâietor...

Infiinţarea acelui fond pare a fi un semn că preoţimea va fi lăsată tot mai mult la ajutorul propriilor sale mijloace.

Din acest motiv, în marea noastră familie, mai mult ca în organizaţiunile laice, trebue să dovedim solidaritatea neprecupeţită şi să nu rămânem la primul pas făcut.

Pentru desăvârşirea operei de ajutor reciproc să nu ne sperie prestarea de alte jertfe pe altarul binelui nostru comun. Dacă am suportat fără cârtire curbe peste curbe, de sacrificiu, de ce să şovăim în faţa unei sarcini, care în caz de nenorociri şi neputinţe se preface în cel mai bun şi apropiat ajutor?

Să nu aşteptăm totul dela oficialitate. Autoritatea superioară bisericească, cu toate intenţiile sale părinteşti, fără jertfa noastră cu greu ne va putea ajuta.

Noi preoţii sântem reprezentanţii aici pe pământ ai idealului din sfânta Carte: «*Fratele, ajutat de frate, este ca o cetate tare*".

Sânt optimist în credinţa că, având intenţii curate şi stăruitoare, putem săvârşi chiar mai mult decât plănuim.

De aceea m'am hotărât să redeschid discuţia asupra *asigurării pentru caz de deces a preoteselor.*

Statutele, formulate pentru fondul de ajutorare preoţesc, pot rămânea aceleaşi şi pentru preotese, cu puţine modificări necesare. —

Situaţia preoţilor căsătoriţi diferă mult de a celorlalte categorii de slujbaşi. După moartea soţiei sale, preotul nu se poate recăsători. Sarcina creşterii copiilor este îndoit de grea şi costisitoare. O adaptare la noua situaţie — atât pentru preotul rămas văduv, cât şi pentru orfani — reclamă pe lângă orânduirea noului trai şi spese pe care nu le poate procura decât în felul *asigurării consoartei sale* pentru caz de deces.

Dacă s'a dovedit atât de binefăcătoare asigurarea reciprocă a preoţilor şi a dat rezultate peste aşteptare, nu mă îndoiesc că noua problemă de asigurare va fi primită de către fraţii preoţi cu deplină încredere.

O casă de economii a preoţilor arhiepiscopiei noastre este o chestiune pe cât de arzătoare, pe atât de uşor de realizat. Protopopi, profesori şi preoţi sânt în număr de aproape 700 în administraţia arhiepiscopiei de Alba Iulia şi Sibiu. Aceştia, vărsând în casa de economii 100 Lei lunar, dela toţi s'ar realiza suma de 70.000 Lei într'o lună şi 840,000 Lei într'un an.

In cursul unui an s'ar pune bazele unei instituţii bancare a familiei preoţeşti, unde economiile preoţilor să se păstreze şi de unde să fie ajutaţi la nevoie preoţii arhiepiscopiei cu împrumuturi pe garanţii ipotecare, cambiale, sau asupra salarului.

Dacă ar lua fiinţă un început cât de modest, această instituţie ar progresa în scurt timp cu atât mai vârtos, că ar lua naştere fără a da banul din mână, ci printr'o reţinere la centru din salariile preoţeşti.

Aceasta reţinere nu va fi de lungă durată, ci de un an sau cel mult doi. Scopul urmărit s'ar putea cu atât mai repede ajunge, cu cât s'ar emite acţii în valoare nominală de 100 Lei. Unul sau doi ani fiecare membru să fie obligat a vărsa lunar contravaloarea unei acţii, dar în acelaş timp se lasă latitudinea de a subscrie şi mai multe acţii, pentruca să se poată realiza capitalul social cât mai curând.

Dacă alte categorii de slujbaşi îşi au casele de economii, care administrate conştienţios uşurează situaţia membrilor, pentruce să rămânem noi preoţii nepăsători în faţa progresului altora?

La conferinţa catihetică de toamnă, pe lângă chestiunile de ordin administrativ, va fi locul să discutăm şi aceasta latură de obştesc interes şi, dându-ne adesiunile prin subscrierile noastre, să statorim un nou pas în programul solidarizării şi a frăţietăţii noastre preoţeşti.

Salvarea să ne fie în noi înşine!

Pr. Coriolan Drăgan

† Teodor Hermann

Protoiereu—Stavrofor

Din vechea generaţie, astăzi tot mai rărită, a slujitorilor altarului din mitropolia noastră, s'a stâns şi venerabilul protoiereu-stavrofor, dela Dej, *Teodor Harmann,* lăsând în urma sa profunde păreri de rău în inimile îndurerate ale familiei sale, ale numeroaselor rudenii şi ale tuturor celorce l-au cunoscut.

Protopopul stavrofor Teodor Hermann, fost consilier arhiepiscopesc onorar, deputat în corporaţiile bisericeşti şi în conferinţele naţionale, senator român, profesor de religie etc., călăuzit totdeauna de învăţăturile Domnului, şi-a dat sufletul în mâinile Creatorului, în 3 Sept. 1935, în anul al 80-lea al vieţii şi al 53-lea al preoţiei, după o lungă şi laborioasă viaţă şi după împărtăşirea sa cu Sfintele taine.

Rămăşiţele sale pământeşti, transportate dela Dej în comuna sa natală, *Văleni,* după săvârşirea prohodului, au fost aşezate, în 6 Sept. spre veşnică odihnă în cimitirul de lângă biserica ortodoxă română de acolo, lângă părinţii săi.

Bunul păstor, care sufletul şi-a pus pentru păstoriţii săi, primească răsplata şi cununa vieţii veşnice care a făgăduit-o Domnul celor ce-L iubesc pe Dânsul!

* FOIŞOARA *

Câte ceva despre căminul cultural şi rolul preotului în cadrele lui[1]

de **IOAN MIHAIL BRANEA**

I. Infiinţarea şi clădirea căminului cultural

Lucrul nu este atât de greu cum se crede. In pastoraţie fiecare preot trebue să-şi făurească legături strânse cu enoriaşii lui şi mai ales să-şi aleagă câţiva oameni de frunte constituindu-i într'un sfat personal cu care să lucreze la rezolvarea tuturor problemelor ce interesează comuna. Din acest sfat el nu va delătura desigur pe intelectuali, — mai ales pe învăţător, medic, agronom, notar etc. Oameni răsăriţi, iubitori de carte, de cari par'că satele noastre sânt văduvite, să formeze pe lângă ceilalţi sfatul preotului. Pe aceştia trebue, întâi, prin convorbiri despre felul cum se prezintă unele comune fruntaşe în cari există cămine, chiar şi prin cunoaşterea personală a lor, să-i predispui spre înfiinţarea unui astfel de cămin. Aceste convorbiri să fie sau personale, dela om la om, sau cu întreg sfatul, — la ocazii potrivite. Mai întâi însă şi aci, ca'n toate lucrările tale de binefacere, să nu abandonezi pe intelectuali, ci cu ei să lucrezi, ca să nu creadă cumva că tu singur vrei să te înalţi, şi astfel să încolţească în inima lor grăuntele mic al urei, ce-ţi va năruì tot planul bun.

Ţi-ai creiat atmosferă bună între aceştia, ideea pe nesimţite dela ei se va strecura în întreg satul şi aşa sătenii singuri vor simţi necesitatea întemeierii căminului cultural. Spre a le desvolta şi mai mult acest dor de casa cea nouă ce să le înfrumseţeze satul, te vei folosi de revista: „Căminul cultural" a fundaţiei culturale regale „Principele Carol", din care fiecare poate să vadă realizările la care s'a ajuns pe teren cultural, prin acest nou organ de lumină a satelor.

Ajuns aci, într'o Duminecă, chemi oamenii satului la o consfătuire în care le vorbeşti amănunţit despre căminul cultural, ce este el, ce cuprinde şi cum lucrează, dându-ţi părerea că ar fi bine ca şi ei să aibă un astfel de cămin. Le vei da şi lor posibilitatea să-şi spună cuvântul, ferindu-i să nu vorbească însă nimic din patimă — fie ea de orce natură. După ce au căzut de acord cu tine, le explici greutăţile de ordin material ce ai de înfruntat pentru ridicarea şi activitatea căminului, cerându-le prin aceasta ajutorul lor moral şi material. Le ceri totodată să-ţi desemneze un consiliu de maximum 10 persoane, care să-i reprezinte pe ei în toate şi cu care să poţi lucra. Să le lămureşti cam ce fel de oameni îţi trebuie (cu influenţă şi autoritate, iubitori de biserică şi de carte, veşnic în sat etc.). Cu aceştia, totdeauna în bună înţelegere şi armonie, vei purta greul de aci înainte.

Una din problemele cele mai grele aci e localul căminului. „Problema pare a avea o singură cerinţă: banii necesari construirii. Rezolvarea pentru cei mulţi, simplă ca oul lui Columb, este: Statul. Când se gândeşte astfel, căminul rămâne un deziderat, pentrucă Statul oricât ar fi el de voinic (şi nu e deloc cazul) nu poate duce în spinare toate. Nu mai puţin adevărat este că, nici din punga cetăţeanului nu se mai poate scoate azi un ban, iar celor care-l au li s'a închis sufletul.

Ce e de făcut? O opintire, o voinţă. Căminul cultural este al satului şi satul trebue să-l facă. Cum?[2] Iată un mijloc: câştigarea de fonduri. Pentru mărirea lor, vei interveni la primărie să-ţi voteze de nu deodată, măcar câţiva ani dearândul, o sumă pentru căminul cultural. Acelaş lucru îl vei face şi în bugetul şcoalei şi şi'n al bisericii. De ai bancă populară în sat, îi aplici această curbă de sacrificiu. Ceri ajutor bănesc dela forul tău bisericesc, dela „Astra", Fundaţie, Judeţ şi Minister. Tot în vederea procurării de fonduri dai serbări cu elevi şi tineri, cu taxe nu prea exagerate. Rogi „Astra" să aducă în sat filme morale la cari iarăşi aplici o taxă cât de mică. Vei lucra şi cu contribuţii personale în bani, capacitând pe ceice au să jertfească şi ei din puţinul lor.

Exemplul să-l dai întâi tu. Aici să nu uiţi pe fiii înstrăinaţi ai comunei, ci şi la uşa lor să baţi cerându-le obolul. In caz de nevoie apelezi la societăţile de binefacere, la ziare şi reviste prin liste de subscripţii şi la persoane străine de interesul comunei, la cari simţul de ajutorare pentru binele comun încă nu s'a atrofiat.

Aceşti bani să nu-i ţii tu, ci împreună cu comitetul să-ţi desemnezi omul de treabă şi de cinste dintre ei, care să ţi-i ţină, ca nu cumva vreun instigator vr'odată să te învinue de furt şi înşelăciune. In toate să lucrezi cu registru spre a da evidenţă oricând şi oricui ce-ţi cere socoteală.

Materialul pentru clădire, dacă poţi ţi-l procuri tu cu sătenii. Aşa nisipul, lemnăria, varul, piatra etc. La procurarea lor să întrebuinţezi mai întâi tineretul, fiindcă asupra lui poţi influenţa mai uşor, poţi să-l capacitezi mai repede spre un lucru şi se poate rupe mai iute dela treburile casei. Cărămida să nu o cumperi, ci să tocmeşti oameni cari să ţi-o facă, iar lemnele pentru arsul ei şi transportul la clădire să-l facă tot sătenii. Fierul, cimentul, ţigla, sticla etc. le procuri din banii adunaţi (cu reducere de se poate). Zidarul, tâmplarul, tinichigiul, geamgiul etc. îi plăteşti din fondul ce-l ai la dispoziţie. De ai de aceştia în comună, îi vei ruga şi pe ei să lucreze câteva zile fără plată.

Lucrătorii ţi-i recrutezi din oamenii satului. Pentru a delătura orice neplăcere, în fiecare Duminecă, împreună cu comitetul, fixezi dinainte echipele de lucru pe o săptămână, anunţând pe fiecare în parte când să vină. In aceste echipe intră şi femeile şi fetele. Să nu-i laşi singuri, ci să fii întotdeauna în jurul lor. Când te duci la lucru cu ei, să dispară caracterul oficialităţii. Să nu le porunceşti stând cu mânile în buzunar, ci să pui şi tu mâna câtuşi de puţin, deoarece aceasta face foarte mult. Nu te du numai tu cu ei, ci şi câţiva din comitet, ca ei să vadă în rol şi interesul lor.

Locul unde ai să ridici noul lăcaş de lumină, să nu fie dosnic, ci la stradă. Să cauţi, împreună cu consiliul comunal şi în înţelegere cu comitetul tău, să ai un loc spaţios, uscat şi cât mai la centrul satului.

Clădirea să n'o faci urâtă. Să preferi stilul românesc. In acest loc piedeca ce ne iese în cale e planul căminului, care costă. Iată însă că ajutorul gratuit ne sosește. La poşta căminelor din rev. Căminul cultural citeşti: „Vestim tuturor că zelul constructiv găseşte la Fundaţie sprijinul cald. Consilierul nostru, dl arhitect Florea Stănculescu, stă la dispoziţie cu planuri de cămine, cu indicaţii de vizite, la faţa

[1] Dintr'o teză de licenţă la Academia teologică „Andreiană".

[2] Florea Stănculescu: „Localul unui cămin cultural" Rev. cit. pg. 51—52.

Cărţi ce ne trebue

Nu se pot deajuns aprecia roadele îmbelşugate duhovniceşti produse de *Cartea de Rugăciuni*, apărută la Sibiu cu binecuvântarea I. P. Sfinţitului Mitropolit *Nicolae*. Dela început s'a impus prin conţinutul ei, prin forma practică şi estetică, prin frumseţea rugăciunilor şi a chipurilor din care transpiră duhul curat al ortodoxiei.

Cu aceeaş bucurie, împletită în cununa nădejdilor optimiste, aşteptăm apariţia *Sfintei Scripturi*, pe care Tipografia cărţilor bisericeşti, de sub auspiciile Sf. Sinod, a promis-o celor dornici de apa vie ce izvoreşte din slova sfintei cărţi.

Sânt, fără îndoială, două realizări pe care istoria bisericii noastre le va înregistra pe răbojul său cu importanţa cuvenită.

Noi, slujitorii altarelor, aşteptăm cu bucurie şi ne asociem cu tot avântul duhovnicesc, oridecâteori literatura bisericii noastre se îmbogăţeşte cu câte o carte nouă. O primim ca pe un prieten ce ne vine în ajutor în lupta apostoliei din timpurile noastre.

In această ordine de idei ţin să amintesc că cerinţele zilei şi ale credincioşilor noştri se îndreaptă şi spre trei cărţi, pe care le consider tot atât de importante, ca cele două de mai sus, — şi care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui creştin ortodox. Acestea sânt: *Catehismul*, *Mărturisirea Ortodoxă*, şi *Tâlcuirea Sfintei Scripturi*.

Era firesc ca, după desechilibrarea provocată de marele războiu, să se ivească zorile unei vieţi spirituale, dornice de linişte, dreptate şi iubire.

In scurt timp viaţa religioasă a reînviat, ear Sf. Scriptură a fost căutată şi aşezată de multe suflete chinuite în centrul preocupărilor lor.

Această tendinţă de spiritualizare s'a resimţit poate mai mult ca aiurea la poporul nostru. In curând Biblia, ediţia Sf. Sinod, devine o raritate prin librării, — astăzi ea nu se mai găseşte spre vânzare.

Dar credincioşii noştri nu s'au mulţumit numai cu citirea Sf. Scripturi. Mânaţi de dorinţa d'a aprofunda conţinutul ei, s'au avântat la tâlcuiri, de multeori îndrăzneţe în comparaţie cu cunoştinţele lor, lipsite de călăuzire şi aprofundare.

Sânt mulţi dintre dânşii, şi în special ostaşi, purtători de cuvânt la adunări, şi buni vorbitori, cari au cunoştinţe religioase, dar nefiind trecuţi prin şcoale de teologie, de multeori sânt străini şi de elementarele noţiuni din dogmatică, liturgică, drept.

Cu alte cuvinte, s'a dat în mâna credincioşilor Sf. Scriptură cu posibilităţile de a o tălmăci, fără ca acest fapt să fie precedat sau secondat de dispoziţiunile categorice ale Catehismului şi ale Mărturisirii ortodoxe, care prin învăţătura ce o conţin reprezintă coloana vertebrală şi linia de conduită a învăţăturii noastre creştineşti.

Am luat parte la adunări religioase, la cari vorbitorii — plini de însufleţire — făceau abateri de credinţă, de neiertat unui copil de şcoală primară, fără să fie conştii că au greşit.

Nu poţi vorbi unei adunări creştineşti, nu poţi privi în conţinutul tainic al Sf. Scripturi, — fără risicul de a fi greşit — dacă nu eşti stăpân pe cunoştinţele elementare şi fundamentale, cuprinse în Catehism şi Mărturisirea ortodoxă, completate de Tâlcuirea Sf. Scripturi.

Preoţimea ortodoxă îşi depune toată sforţarea pentru îndeplinirea chemării sfinte ce i s'a încredinţat. La aparenţă face impresia că această tagmă n'ar muncì deajuns, dacă privim chestiunea prin prizma operilor ce apar pe terenul literaturii bisericeşti. Am fi nedrepţi dacă am judeca aşa de unilateral. Un neajuns este că preoţii, tineri şi bătrâni deopotrivă, *omileticizează* toate cunoştinţele la care ajung prin cetire sau experienţă pastorală, şi prea puţine idei şi cunoştinţe se depun prin presa bisericească.

Pe lângă propoveduirea prin grai în diferitele cuvântări, preotul are neapărată trebuinţă de cărţi *ieftine şi bune*. Tiparul e o armă modernă de care şi preotul trebue să se folosească dacă este vorba de a desţelenì ogoarele duhovniceşti, ce i s'au încredinţat. Propoveduirea prin grai va fi întărită de slova cărţii pe care credinciosul o poate avea la îndemână.

Acum, când viaţa spirituală şi pastorală devine tot mai accentuată, ar fi binevenită, pe lângă Cartea de Rugăciuni şi Sf. Scriptură, — şi răspândirea Catehismului, a Mărturisirii ortodoxe şi a unui Comentar sănătos, — cuprinse într'un volum şi cu un preţ cât de cumpătat.

Pr. Dr. Romul E. Iacob

Asociaţia clerului „Andrei Şaguna" — secţia Sibiu.

Convocare

Potrivit art. 24 din Statutele asociaţiei clerului «Andrei Şaguna» — având arhiereasca binecuvântare — convocăm adunarea anuală ordinară a secţiei la **Mediaş** pe ziua de Luni, 23 Septemvrie a. c., cu următorul

PROGRAM:

1. Ora 8 dimineaţa: Slujba sf. Liturghii cu predică şi chemarea Duhului Sfânt.
2. Ora 10: Deschiderea adunării.
3. Raportul general. — Masă comună.
4. Ora 4: „Preotul şi îndrumarea tineretului în cadrul diferitelor organizaţiuni religioase, culturale şi sportive" — conf. Diac. D. Călugăr.
5. Situaţia preoţimii ortodoxe în bugetul cultelor. (Moţiune).
6. Raportul casierului.
7. Propuneri (se vor anunţa în scris comitetului cu cel puţin 3 zile înainte de adunare).
8. Alegerea comitetului.
9. Închiderea adunării.

(Notă: Membrii comitetului sânt convocaţi la şedinţă pe ziua de 22 Septemvrie, ora 6).

Sibiu, la 1 Septemvrie 1935.

E. Cioran, preşedinte. **I. Bânda,** secretar.

Moscova animează catolicismul politic. „Glasnik", revista patriarhiei sârbeşti, aduce următoarele informaţiuni despre legăturile între catolicismul politic şi bolşevismul rusesc:

De câteva luni se observă că în organizaţiunile tineretului catolic din Germania sunt tot mai numeroase elementele cari se servesc în lupta contra naţional-socialismului de metode ce nu se deosebesc întru nimic de cele terorist-comuniste. Asasinarea de tineri naţional-socialişti pe străzi şi profanarea bisericilor la adăpostul ceremoniilor rituale, sunt indicii suficiente ale spiritului comunist. Faptul e dovedit categoric însă de un articol întitulat: „Reorganizarea tineretului comunist în Germania", apărut în foaia comitetului central internaţional al tineretului comunist, în luna Iunie 1935, foaie ce apare la Moscova.

In acest articol se scrie:

„...când vorbim de trebuinţa de-a câştiga majoritatea tineretului muncitoresc, aceasta nu însemnează că uităm de organizaţiile tineretului catolic, căci în ţinuturile Ruhr, Sare, Rinul de sus şi de jos, majoritatea tineretului muncitoresc face parte din organizaţiile tineretului catolic. Pentruca sutele de mii de tineri catolici să poată să ia parte activ la lupta antifascistă, trebue să premenim din temelii structura comsomolului, ţinând seamă de organizaţiile tinereşti catolice.

Cu organizaţiile tineretului catolic trebue să stabilim necondiţionat cele mai strânse legături. E necesar, ca tinerii comunişti să între ca membri în organizaţiile tineretului catolic şi să ajute lupta aceluia pentru independenţă. Tineretul comunist trebue să devină organizatorul tineretului catolic, căci misiunea noastră e să ajutăm tineretul catolic spre a deveni o forţă activă antifascistă.

E necesar ca organizaţiile tineretului comunist să nu lucreze numai pe baza formulelor şi reţetelor comuniste stereotipe, ci să se acomodeze nivelului politic şi ideologiei diferitelor straturi ale tineretului.

Pentru a se putea crea o mişcare largă a tineretului liber german, e necesar să se editeze o foaie pentru toată massa tineretului. Tineretul catolic trebue să înveţe dela noi cum să lupte pentru independenţa sa şi cum să treacă dela opoziţia pasivă la lupta făţişă contra fascismului".

Rândurile de mai sus sunt edificatoare pentru manifestaţiunile mai nouă ale catolicismului.

Organizaţi Reuniuni de femei

locului, cu condiţia să i se trimită toate datele privitoare la teren".[3] Deci celce voieşte să aibă un local de cămin frumos şi românesc, potrivit cu locul pe care-l are, să se adreseze în scris Fundaţiei dând datele privitoare la teren şi aşezarea lui.

Ajuns aci, având materialul necesar, lucrători, fonduri şi dispunând şi de plan, chemi iarăşi pe săteni la o consfătuire, în care le arăţi ce ai strâns, locul unde s'a hotărât ridicarea căminului şi felul cum vrei să-l faci. Tot acum vei accentua cât se poate mai bine contribuţia ce le-o ceri şi pe mai departe la ridicarea căminului prin ajutorul ce-l vor da când vor fi chemaţi. Acest ajutor e fie cu carul, fie cu braţele. Vei fixa şi ziua punerii pietrii fundamentale. Ea va fi o zi de Duminecă sau sărbătoare. Dimineaţa preotul va face Sf. Liturghie, iar la urmă va vorbi de noul lăcaş de lumină ce se va clădi. Apoi într'o adunare a satului în cadrul căreia se va oficia slujba de implorare a ajutorului divin, va vorbi un cărturar al satului, de preferinţă învăţătorul, despre însemnătatea operei ce se ridică, de sprijinul ce se cere fiecăruia, mulţumind totodată tuturor binefăcătorilor de până acum, de tot ce-au făcut şi au dat.

Făcând astfel cu inimă plină de bucurie vei vedea cum visul tău începe a se înfăptui, cum în mijlocul satului se ridică zidurile în care nu peste mult timp se va dospi hrana necesară pe care mulţi o doresc, mulţi o caută.

II. Organizarea căminului cultural

Desigur, precum în viaţă întâlneşti diferite categorii de oameni, cari datorită situaţiei lor materiale şi pecuniare, pot să-şi permită satisfacerea trebuinţelor într'un fel şi într'o formă mai deosebită decât alţii, tot aşa în România Mare găseşti sate cari dispunând de fonduri prin bună gospodărie a celor aşezaţi în locuri de frunte, pot să-şi ridice cămine culturale ce fac fală celorce au muncit la ele. Vor fi însă şi de acelea ce nu pot să se întindă la cine ştie ce; nu pot să-şi permită luxul unui cămin prea spaţios, ci doar din una sau două camere. Astfel de motive pentru munca la care ne-am angajat nu importă, fiindcă „omul sfinţeşte locul" şi nu viceversa. La început mai puţin, dar pe încetul prin hărnicia membrilor şi a conducătorilor dorinţa unui cămin mai mare se poate înfăptui, visul preconizat poate deveni realitate. Sgârcenia ţăranului nu e aşa de petrificată, încât să nu rupă din ce are, ca să dea tot pentru sine. Pentru jertfa ce i se cere, el nu mai poate fi îmbătat cu vorbe, ci îi trebue fapte, exemplu. Vorba numai atunci o mai crede când e răsărită pe brazda faptelor.

Având ei astfel de conducători, cu toată încrederea se vor apropia de jertfă dând orice când li se cere. Şi aşa preotul şi învăţătorul pot realiza un cămin cultural frumos pentru satul lor, cămin ce le va aduce din partea posterităţii numai laudă şi recunoştinţă.

Chiar şi cu o cameră, dacă în ea se plămădeşte aluat bun care să dospească frământătura unei vieţi nouă, şi aceea e deajuns.

Iată părţile esenţiale ale unui cămin cultural:

a) Biblioteca căminului.

Intâi va fi *biblioteca*. Ea dacă e bine utilizată e cel mai bun mijloc pentru culturalizarea satelor. Cartea e singurul instrument cultural care poate colabora şi rapid şi în adâncime şi în suprafaţă, la educarea şi la luminarea maselor, iar rolul ei, în uriaşele sforţări de consolidare şi unificare obştească, nu poate fi nici pe departe comparat cu al celorlalte arte (teatre, muzică sau pictură).[4] Prin ea vom putea da Ţării cetăţeni luminaţi şi oameni de caracter. Lipsiţi de ajutorul ei, în munca noastră suntem lipsiţi de cel mai puternic razim, şi tot ceeace clădim şi sămănăm se pierde şi se risipeşte fără pic de urmă. Insuşi statul şi-a dat seamă de această necesitate imperioasă a cărţii legiferând înfiinţarea de biblioteci populare,[5] legiferare ce din păcate până azi — ca multe alte legi ieşite din parlament — a rămas literă moartă. Totuşi pe noi ne interesează laturea însemnătăţii ce-a acordat-o dl Iorga acestei probleme de însemnătate naţională. Dacă statul n'a trecut la realizări pe teren practic, din motivele lui, datoria aceasta — misiunea specială cu care suntem trimişi în mijlocul satelor noastre — ne-o incumbă nouă. Noi avem datoria să facem din sate locaşe de cultură, locaşe în cari cu adevărat cartea croitoare de drumuri noi să fie adânc încetăţenită.

In locul necunoştinţei şi analfabetismului (nu statisc dar real) să întronăm în casele sătenilor cel mai mare bun al omenirii, comoara cea mai ispititoare şi de mai real folos: *cartea*. Să ne folosim de ea prin biblioteca ce-o înfiripăm şi pe care s'o îmbogăţim pe încetul, spre binele camarazilor noştri.

Preotul va înzestra această biblioteca cu cărţi pentru copii, cât şi pentru popor. La început — dacă satul e lipsit de cetitori, — având în vedere capacitatea intelectuală redusă a ţăranului, va folosi cărţi uşoare, cari nu angajează pe om la prea multă forţare, va face cu un cuvânt educaţia cititului. „Săteanul nostru cărturar e încă copil, are gustul literaturii clasice. Să fugim din calea lui cu manuale raţionale; o vorbă simplă şi înţeleaptă, un vis, o legendă, sunt singurele daruri plăcute sufletului său.[6]

După ce l-ai familiarizat cu aceasta, îi strecori pe încetul şi cărţi de conţinut mai abstract, mai înalt.

Să întrebuinţezi şi să îndrepţi gustul cititului prin o dirijare chibzuită spre astfel de cărţi cari să-l ajute să-şi ridice gospodăria şi şi pe sine, devenind un bun cetăţean, un bun român şi un bun ortodox. Să utilizezi cărţi şi pentru femei, ca şi setea lor de citit să le-o astâmperi. Aceste cărţi astfel să fie cernute, că orice săteancă cetindu-le să devie o bună gospodină, o bună mamă şi o bună creştină.

Iată cam ce fel de cărţi să ai în bibliotecă: cărţi pentru copii, cărţi religioase câte poţi aduna, fie broşuri, fie în format mare, cărţi istorice şi povestiri istorice, cărţi cu cântece şi coruri pentru copii tineret şi adulţi, cărţi cu biografiile oamenilor mari, poezii, nuvele, romane morale şi uşoare, povestiri fie româneşti, fie traduse, piese teatrale mai ales în formă de poveste şi hazlii, teatru de copii şi teatru popular, cărţi de igienă, medicină populară şi propagandă sanitară, de puericultură şi boli sociale, cărţi geografice, cu descrierea ţării, ţinuturilor, drumurilor, călătoriilor etc., cărţi de agricultură, gospodărie şi economie rurală, cărţi despre nutreţuri, flori, grădini de legumă, pomi, plante industriale şi medicinale, cărţi despre vite, păsări, sericicultură, agricultură, gospodărie casnică, cărţi cari să-i iniţieze în fizică, hărţi, albume, cărţi de artă şi tablouri.

Si acest pomelnic poate fi încă pre-

---

[3] Poşta căminelor — Rev. cit. Nr. 2 pg. 64.

[4] Corneliu Moldovan op. cit. pg. 121.

[5] Legea bibliotecilor populare a dlui Iorga.

[6] M. Sadoveanu cit. după Mugur şi Voiculescu op. cit. pag. 66—67.

Convocare

Se convoacă Adunarea generală a Frăţiei Ortodoxe Române din arhidieceză. în ziua de Dumenecă, 22 Septemvrie a. c. la **Mediaş**, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea Adunării de către delegatul comitetului Central din Cluj.
2. Două feţe ale veacului nostru: păgânism şi renaştere religioasă, conferinţă de prof Gh. Ghiţă.
3. Dare de seamă despre activitatea FOR-ului pe anul 1934/35.
4. Alegerea a trei membri în comitetul eparhial.

Despărţămintele sunt rugate să fie reprezentate prin doi sau mai mulţi delegaţi.

Sibiu, la 5 Septemvrie 1925

E. Comşa, p. preşedinte — **I. Sandu,** secretar.

In ajutorul celor strâmtoraţi. — Românii din părţile basarabene şi cei din aşa zisa „secuime“ ardeleană au avut, cum se ştie, mult de îndurat sub stăpânirile de prea jalnică pomenire.

Aceşti români, atât de năpăstuiţi, trebue prin urmare în special sprijiniţi şi ajutaţi pe toate căile.

Ca să cunoaştem o părticică din durerile celor din regiunea secuizată, desprindem, din raportul făcut de un preot, următoarele expuneri:

„Preoţimii din aşanumita Secuime, în patria ei astăzi îi lipseşte arma cu care să facă contra-propagandă pentru împiedecarea de atacuri subversive. Nu avem un ziar, sau broşură, care să apară cel puţin lunar, dacă nu săptămânal, scrisă de români în limba maghiară, — fiindcă altă limbă oile noastre rătăcite deocamdată nu cunosc — cu subiecte istorice şi naţionale. Şi nici cărţi în biblioteca noastră. Mare îmi este durerea, când credincioşii vin în lunile şi sărbători şi cer cărţi de cetit pe care nu le putem da; dar şi mai mare e durerea, când, trecând pe la casele credincioşilor, îi aflăm cu ziare şi broşuri scrise de maghiari în limba lor, în care aceştia îşi bat joc de tot ce este românesc.

Ne bucurăm însă că în secuime se află români destoinici, ca dl Dr. Bidu, din Trei-Scaune şi Dr. Cionca din Ocland, zilnic atăcaţi de ziarele iredentiste braşovene: datori suntem să-i încurajăm în munca lor şi să mergem pe calea arătată de ei“.

INFORMAŢIUNI

Aniversare. Venerabilul P. C. părinte-protopop *Avram S. Pecurar*, din Mercurea îşi serbează, în 22 Septemvrie 1935, aniversarea alor 80 de ani de vârstă şi 57 de ani ai activităţii sale pe teren bisericesc-cultural. Preoţimea tractuală şi reprezentanţii diferitelor autorităţi şi organizaţii, îşi vor aduce, la acest prilej, salutul lor vrednicului protopop al Mercurii. — Se va ţinea, în aceeaş zi, şi *conferinţa* preoţească a Asociaţiei clerului, despărţământul Mercurea, cu bogat program.

Sfinţirea unui palat la Sibiu. Dumineca s'a făcut sfinţirea clădirii imposante a societăţii de asigurare «*Prima Ardeleană*». Palatul, care se înalţă măreţ în strada principală a Sibiului, face mare cinste atât societăţii chibzuit conduse, cât şi arhitectului *Cristinel*, care a înfăptuit construcţia arhitectonică a palatului. La sărbătorirea sfinţirii a participat o mare asistenţă din intelectualitatea românească. Au fost de faţă I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, dnii Ion Lăpedatu, preşedintele societăţii şi sufletul acestei instituţii, I. Lupaş şi S. Dragomir, profesori universitari, Şt. Boer director general, Dr. I. Beu etc. Serviciul religios al sfinţirii a fost săvârşit de un sobor de preoţi, format din: consilierii arhiepiscopeşti Tr. Scorobeţ şi Dr. A. Gâlea, protopopul Em. Cioran şi diaconul I. Dinu. Sibiul românesc se mândreşte azi cu o nouă creaţie, căreia nu putem decât să-i dorim tot mai mare spor şi succes în întreprinderile sale.

Participanţii la adunarea generală a „Astrei“, ce se va ţinea în zilele de 14 şi 15 Septembrie 1935, la *Satumare*, vor beneficia de o reducere de 50% pe C. F. R. în timpul dela 12 Septembrie până la 17 Septembrie a. c. Biletul întreg, luat la staţia de plecare, va fi valabil şi la întoarcere cu viza staţiei Satumare şi certificatul de călătorie, ce va fi eliberat de biroul „Astrei“ cu ocaziunea adunării generale din Satumare.

Sfinţirea Casei culturale din comuna *Cioara*, judeţul Alba, se va face Dumineca, în 8 Septembrie 1935, sub conducerea P. C. protopop Dr. V. Oana. După sfinţire urmează procesiunea la Mănăstirea veche şi la monumentul eroilor, precum şi vizitarea Sfintei capele din Dealul libertăţii. In ziua a doua, Luni, se va face procesiune la noua mănăstire „Afteia“ din Plăişorul Cioarei. — Donaţiuni pentru terminarea Sf. Mănăstiri sau pentru înzestrarea Casei culturale se primesc cu mulţămită. — Dumineca seara se va da o producţiune teatrală, organizată de tinerime, în favoarea Casei culturale.

Postul de econoamă dela Şcoala Normală de fete din Oradea este vacant. Se poate ocupa de absolvente ale unei şcoli de menaj, în vârstă de cel puţin 30 ani, de preferinţă văduve de învăţător sau preot. Cererile, însoţite de certificat de studii şi extras de botez, se vor adresa *Direcţiunii Şcolii*, strada P. Maior 3, *Oradea*. *Direcţiunea.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Dumineca, 8 Septemvrie 1935, va predica Prot. *E. Cioran.*

Oficiul parohial ort. rom. din Vârghiş.

Anunţ de licitaţie

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor bisericii noi din Racoşul de sus, filiala parohiei Vârghiş, în baza planului şi devizului aprobat de Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc pentru biserica din Vârghiş, se va ţine licitaţie publică cu oferte închise şi supra oferte verbale în ziua de 23 Septemvrie 1935 ora 3 p. m. în localul primăriei din comuna Vârghiş, unde se vor putea vedea zilnic planul şi devizul, precum şi caetul de sarcini.

Licitaţia se va ţine conform dispoziţiunilor legale, ofertanţii fiind obligaţi să depună pe lângă ofertele lor, garanţa de 5% din preţul general de strigare.

Vârghiş, la 2 Septemvrie 1935.

(23) 1—1 **Consiliul parohial**

Dela Parohial Oficiul ort. rom. din Băţanii mari, jud. Treiscaune.

Nr. 80 (24) 1—1

Publicaţiune

Pentru darea în antrepriză a lucrărilor de edificarea bisericilor române în filiile Biborţeni şi Herculian în baza planului şi devizului aprobat de Prea Ven. Consiliu arhiep., pentru Vârghiş, se va ţine licitaţie publică cu oferte închise şi verbale în ziua de 23 Septemvrie 1935 orele 10 a. m. în localul notariatului Băţanii mici.

Caetul de sarcini şi condiţiunile de licitaţie se pot vedea la oficiul parohial Băţanii mari.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile art. 80—110 din legea contabilităţii publice.

Băţanii Mari, 1 Septemvrie 1935.

Garcea Ion, paroh ort. rom.

(22) 1—1

Concurs

Se publică concurs pentru ocuparea unui post de pedagog la Şcoala normală „Andrei Şaguna“, secţia de băieţi Sibiu, cu o remuneraţie de Lei 800 şi întreţinere.

Reflectanţii vor înainta cererile la direcţiunea şcoalei până la data de 15 Septemvrie 1935.

Direcţiunea

Nr. 103—1935 par. (21) 1—1

Concurs

Comitetul de clădire al catedralei ortodoxe române din Sighişoara publică prin aceasta concurs pentru construirea tâmplei, stranelor şi accesoriilor de lemn necesare nouei biserici.

Ofertele închise cuprinzând: preţurile unitare şi preţul total al obiectelor aşezate la locul lor în biserică, condiţiile de plată, termenul de livrare şi garanţia oferită se vor înainta oficiului parohial ortodox român din Sighişoara, str. Mihail Albert Nr. 31, până la 28 Septemvrie ora 12 din zi.

Planurile, condiţiile de licitaţie şi orice alte lămuriri se pot primi în orele de birou dela oficiul parohial.

Sighişoara, 2 Septemvrie 1935.

Pentru comitet:
Protopop **Emilian Stoica,** paroh preşedinte.

lungit, dar celce are atât şi mai mult, face să se citească ce are, ca drept recompensă poate primi asigurarea c'a făcut destul.

Spre o mai bună orientare a celorce se preocupă de această chestiune, de alegerea cărţilor bune pentru săteni, indic două isvoare de neprecupeţit folos: 1) «*Catalogul bibliotecii populare*» editat de: Direcţia Educaţiei Poporului, cu o prefaţă de dl D. Gusti, carte în care, în cadrul alor 112 pagini, se găsesc înşirate — după serii — cărţile ce-ar putea împodobi o bibliotecă populară, editura şi preţul lor. 2) „Catalogul de cărţi pe biblioteci pentru misionari“ din „Cartea misionarului“ de Mugur şi Voiculescu pag. 471—519. Aceste două publicaţiuni vin într'ajutorul misionarului întocmindu-i biblioteci săteşti model — (în mare) pe cari cu greu le-ar putea spicui.

Să nu rămânem însă la părerea că numai având un mare număr de cărţi — numai cu o bibliotecă bogată — putem lumina massa, putem desţeleni brazda neştiinţei. Nu! Şi câteva cărţi ce circulă, cari îşi fac loc în inima ţăranului mişcând, refăcând şi transformând totul, pot forma o bună bibliotecă. Şi aci se pot aduce exemple nenumărate cu date precise, furnizate din dările de seamă alor 900 de cămine, câte numără şi cunoaşte Fundaţia. Aşa de exemplu căminul cultural „Glugeşti“ din Botoşani-Vâlcea, cu toatecă numără 50 de membri, numai 10 cărţi îi compun biblioteca; sau căminul cultural „Ion Ionescu“ din Muereştile, acelaş judeţ, cu 126 de membri n'are decât 25 de cărţi, şi cu toate acestea felul cum s'a prezentat într'un an, dovedeşte o activitate bogată şi o muncă intensă. Căzurile sunt nenumărate şi ele vin să întărească cele enunţate. Acest lucru se poate verifica şi mai mult, când va apare anuarul căminelor culturale, în care se va vedea ca în limpezimea unui râu de munte tot ce s'a înfăptuit pe terenul culturalizării satelor prin bibliotecă.

Tot aci să ne însemnăm un adevăr: Biblioteca nu este o glumă. Nu e un ornament pentru şcoală sau pentru cămin, ci ceva viu care trebuie să circule şi să agite. Bibliotecile noastre sunt statice. Ele aşteaptă îmbulzeala oamenilor la uşa şi dulapurile lor. Dar nimeni nu se osteneşte până la rafturile cu cărţi ale bibliotecii. Biblioteca rămâne închisă, iar satul îşi vede de câmp, de vite, de cârcotă, de inerţia sau robia lui.

Biblioteca astfel gândită e o ironie ori un neadevăr. Ea trebue să vie dinăuntru ca o cerinţă a sufletului. Setea de carte o creează. Pentru aceasta căminul, biserica şi şcoala trebue să trezească interes pentru carte.[7]

Deci datoria preotului e să facă pe săteni să se adape cât mai mult din acest isvor nesecat, desvoltând dorul de citit fiecăruia. In vederea acestui scop va folosi orice mijloc pe care spiritul său inventiv şi practic îl va aduce. Aşa va utiliza în bine ora de citit introdusă în programa analitică a şcolilor primare, oră în care de pe băncile şcoalei să se facă elevilor o educaţie aleasă a cititului.

[7] Mugur şi Voiculescu op. cit. pg. 471.

Şaguna şi Dâmbul libertăţii din Gurasada de pe Mureş

Norii grei din furtuna revoluţiei anilor 1848—1849 începură să se resfire. Deasupra plaiurilor ardeleneşti, mult încercate, razele aducătoare de nădejdi nouă înviorau inimile asupriţilor dornici de sfânta dreptate.

Revoluţia condusă de viteji prefecţi de legiuni româneşti fiind pe sfârşite, toţi aşteptau pela vetrele lor, cu ochii îndreptaţi spre conducătorii bisericeşti şi politici, cari aveau să lupte, acum cu scrisul şi vorba, pentru idealul naţional.

Ungurii depuseră armele la Şiria. Impăratul dela Viena era stăpân al situaţiei şi în stare să dea drepturi acelora cari l-au ajutat în revoluţie.

Mitropolitul Andrei Şaguna, pe acea vreme episcop, plecat dela reşedinţa episcopească din Sibiu, prin pasul Oltului a făcut calea plină de primejdii până la Bucureşti, de acolo, după puţine zile de odihnă, s'a îndreptat prin Focşani şi Iaşi, la Cernăuţi, de aici la Olmütz şi Viena pentru a susţinea drepturile românilor ardeleni, împreună cu alţi fruntaşi naţionali.

Inapoindu-se spre casă şi ajuns la Lugoj, ca fulgerul s'a lăţit vestea sosirii sale. Preoţimea şi poporul, conştii de jertfa şi serviciile Arhiereului, au înţeles să-i facă în decursul drumului dela marginea Ardealului o primire entuziastă. Preoţii, în fruntea credincioşilor cu prapori şi cruce, veneau să întimpine în drumul său de triumf pe acela căruia îi datorau, în măsură atât de mare, schimbarea spre binele şi propăşirea bisericii şi neamului nostru.

Şi credincioşii din comuna Gurasada se grăbiră, cu preotul Alexa Olariu în frunte, să întimpine pe marele Ierarh.

Cuvintele lui de apostol pornite din părintească inimă erau ascultate de mulţimea evlavioasă în genunchi şi făcându-şi semnul sfintei cruci. Din cele spuse poporul a înţeles că slobod fiind va primi pământ, care va fi al lui.

Cine ar putea descrie bucuria credincioşilor de faţă. Arhiereul le-a spus ce a făcut bunul Dumnezeu prin rostul celor aleşi ai Lui.

Momentul era cu mult mai pătrunzător, decât să fie dat uitării. Intr'o mare însufleţire credincioşii au luat hotărârea de a ridica o movilă (dâmb) de peatră în centrul comunei la întretăierea celor 3 străzi comunale, ca să fie veşnică amintire urmaşilor despre trecerea lui Şaguna pe acelea meleaguri.

Bătrâni şi tineri, bărbaţi şi femei, duceau câte o peatră la sunetul de cimpoaie şi fluier, ce acompaniau cântările.

Trecătorul, care străbate comuna Gurasada, vede înaintea şcoalei din loc o movilă acoperită cu iarbă verde, străjuită la mijloc de o cruce mare de peatră înfiptă cu faţa spre răsărit, cruce care înfruntă şi azi vitregia vremii ca o mărturie despre trecutul credincioşilor din aceste părţi, situate la poalele munţilor metalici.

Amintesc, la acest prilej, că noi generaţia unirii celei mari, cari n'am putut lua parte la adunarea dela Alba-Iulia din 1 Dec. 1918, după serviciul divin ne-am adunat pe acest loc al libertăţii acestor meleaguri, străjuit de st. cruce, ca din jurul ei cu faţa spre Alba-Iulia, să serbăm: unirea naţională a tuturor românilor.

Şi de atunci, cu ocazia festivităţilor noastre, micul dâmb al libertăţii ne primeşte mereu, să medităm asupra faptelor trecutului, asupra muncii care ne stă înainte, şi să privim apoi cu încredere în viitorul dreptcredinciosului neam românesc.

Comisiunea Monumentelor istorice cred că ar face un bine să declare Dâmbul libertăţii monument istoric şi să-l ia sub scutul ei protector.

Pr. **Dr. Romul E. Iacob.**

Preţioasa Carte de Rugăciuni, trimisă parohiilor din Arhiepiscopie, se bucură de-o însufleţită primire din partea bunilor credincioşi dela sate. Li se recomandă în deosebi ediţia cu 70 lei, legată în pânză.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae — Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 15 Septemvrie 1935 — Nr. 39

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Exagerări

Ziare și pelerini aduc continuu știri impresionante dela Maglavit. In vre-un număr ulterior ne vom așterne și gândurile noastre personale asupra acestor lucruri, de ne va ajuta Dumnezeu. La timpul său, după cercetările necesare sau după verificările ce le va da timpul acestor întâmplări — căci credem că dacă Dumnezeu ține să ne dea un semnal mai palpabil al grijii Sale de noi, va ajuta neamului nostru să-l primească unanim și printr'o repetare a lui în timp mai îndelungat — își va spune și Biserica cuvântul Său de autoritate.

De astădată ne oprim un moment numai pe marginea unui atac de-o manieră foarte neștiințifică și neurbană ridicat împotriva evenimentelor dela Maglavit de dl Dr. Dem. Em. Paulian, medic de boli nervoase în București, în ziarul «Zorile» din 9 Septemvrie c.

Sub titlul care promite mult: „*Psihoza maglaviteană în lumina cercetărilor și interpretărilor științifice*", dl Dr. Paulian nu face decât să condamne în termeni nepotriviți cu știința și cu presupuneri injurioase la adresa păstorului Petrache Lupu și a preotului Bobin fenomenul maglavitean. Fără a întra într'o analiză cât de fugară a vre-uneia din *faptele precise* cari țin de complexul misterios al acestui fenomen, și departe de tonul calm și obiectiv al științii, Dsa afirmă sumar că nimenea nu s'a vindecat la Maglavit, pentrucă «știința modernă care a realizat adevărate minuni reale în toate domeniile nu admite supranaturalul» și «*nici o boală organică n'a fost vindecată prin minune decât în închipuirea* acelora, cari au ca principiu: crede și nu cerceta». (Gazeta «Zorile» a dlui Socor pune chiar ca mănșetă această maximă a dlui Paulian).

Cum poate să afirme științific dl Dr. Paulian așa ceva? A fost știința prezentă la fiecare din minunile întâmplate în istoria creștinismului, ca să demonstreze că nu s'au întâmplat? Și, în cazul Maglavitului, a cercetat dl Dr. Paulian persoanele cari se prezintă ca vindecete de diferite boli, prin declarații înscrise și verbale? A cercetat dacă acele persoane erau bolnave înainte de a merge la Maglavit și dacă s'au vindecat chiar acolo?

Dl Dr. Paulian cere Bisericei să oprească credința în minune în general, simulând un mare respect pentru Biserică? Dar Biserica însași se întemeiază pe o minune, pe minunea învierii și crede în putința intervenției lui Dumnezeu în viața omonească *și altfel* decât prin intermediul legilor naturale.

Explicația ce-o dă dl Dr. Paulian fenomenelor dela Maglavit este și neserioasă și injurioasă, inutil și nemotivat injurioasă. Dsa spune că totul e un produs al halucinației unui deb l mintal și al excrocheriei unui preot. «Căldurile excesive din vara aceasta au aprins creerul unui nenorocit debil mintal și halucinat». Acesta a fost încurajat apoi de preotul Bobin, pentru a strânge bani cu scopul zidirii unei biserici. In sprijinul acestei explicații dl Dr. crede că poate aduce câteva ședințe de ocultism în cari a fost dovedită excrocheria.

Să fi dat dl *Dr.* în rândurile dsale, grai numai iubirii pentru știință? Nu ne vine să-l credem atât de naiv să poată afirma astfel de lucruri, fără să se amestece și puțin alt interes.

Ofensiva „Bibliotecii parohiale"

— Glasul viitorului pentru noi, preoții —

In aceste vremuri ale tuturor „ofenzivelor", între cari unele ținând o lună, altele numai o săptămână (luna Bucureștilor, luna Brăilei, săptămâna cărții, săptămâna copilului, a laptelui, etc.), — tot atâtea „ofenzive" cu termin, — subscrisului mi se pare, că noi, preoții, suntem datori să pornim și noi o „ofenzivă", la care ne chiamă, poruncitor, misiunea noastră, — ofenzivă care, prin ținta ei superioară, ideală, să se ridice cu un cap peste toate celelalte ofenzive sau „luni" sau „săptămâni".

Mă gândesc la ofenziva, pe care va trebui s'o pornim și s'o susținem cu înțeleaptă hotărâre, nu o săptămână sau o lună, nici un an, ci neîncetat, cu însuflețire nepotolită, atâta timp, cât ne slujim biserica și neamul.

Mă gândesc la *ofenziva bibliotecii parohiale.* —

Biblioteca în trecut

Biblioteca este, în casa fiecărui om, chiar și a unui țăran, dovada, că în acea casă trăește un om luminat, un năzuitor spre lumină.

— Unui preot în deosebi îi șade bine, să-ți poată arăta o bibliotecă *a sa*, sau măcar una *parohială*, bine înzestrată, aceea mărturisind pentru el, că este „lumină" și luminător în mijlocul poporului său.

— Prețuind biblioteca, înaintașii noștri s'au silit să pună temelii câte unei biblioteci în fiecare sat mai de seamă.

Și cum școala era în trecutele vremi sub scutul bisericii, luminătorii satelor noastre — preoții și învățătorii — au așezat temeliile bibliotecii satului, *în școală*, înființând «*biblioteci școlare*». — Și în acele biblioteci se adunau *cărți alese*, bine alese, din cari cetitorii tineri, ca și cei vârstnici, să culeagă numai învățături bune, cari să-i facă oameni luminați, iubitori de neam și țară, creștini buni și înțelepți.

Vremile însă, iată se schimbară. Școala primară trecu la stat. Cu școlile trecură și bibliotecile școlare. Invățătorii ne vin acum aproape toți, din școlile normale ale statului, în cari, de o creștere în duh bisericesc, nu se mai poartă aproape nici o grijă. Așa, în chip firesc, și creșterea copiilor, *și a bibliotecii școlare*, se face, și mai ales se va face în viitor, mai „liberal" decât în școlile noastre confesionale de odinioară. Unde mai avem învățătorii din vechile noastre școli pedagogice, sau din școlile normale *confesionale* (Sibiu, Arad, Caransebeș), vechiul duh al școlii și al bibliotecii școlare mai e păstrat. Dar în cele cu învățători din școlile normale de stat, cele „fără confesiune", — acolo vechiul control al cărților a scăzut, — onoare excepțiunilor! — și mai ales va scădea în viitor.

E îndreptățită temerea de viitorul bibliotecilor?

Eu cred că da. Căci privind în jur de noi, iată ce vedem: până de curând poporul nostru avea o credință, veche și bună, că ce e scris în carte, e lucru drept, chiar sfânt. Asta, pentrucă cele dintâi cărți s'au scris, mai ales, în aerul sfințitor al mănăstirilor, cu supravegheri arhierești, unde astfel, oamenii lui Dumnezeu scriiau numai ce era mai curat și sfânt în gândul lor. Prin aceasta au dat cărții credere mare,

Să ofensezi în modul acesta oameni pe cari nu-i cunoști și despre a căror viață anterioară n'ai nici un indiciu că ar fi fost necinstită, e deadreptul incompatibil cu un mare Dr. Grozave și căldurile astea! Ce sursă inepuizabilă și capricioasă de explicații științifice mai sunt! **D. S.**

FOIȘOARA

Cuvântare la instalare de preot[1]

Nu vă voi lăsa orfani, ci vin la voi, [Ioan 14, 18].

P. C. Părinte protopop, Cucernici frați și iubiți credincioși, — In numele adevărului sfintei Evanghelii, primesc umilit răspunderea ce mi încredințați.

Dându-mi seama de pasul săvârșit astăzi, sufletul meu se cutremură sub greutatea misiunii ce îmi apasă umerii. Căci venirea mea în mijlocul vostru este începutul unui nou capitol pentru viața duhovnicească de aici. Este chezășia că veți avea îndrumător neodihnit la toate răspântiile vieții, căruia să-i puteți, cu toată încrederea, împărtăși bucuriile și durerile ce v'ar năpădi sufletul.

Dragostei, cu care ați binevoit să mă îmbrățișați, voi răspunde cu ceeace are mai scump adâncul inimei mele în acest moment, când în cărarea vieții înflorește spinul răspunderii morale: voi fi păstorul cel bun, care sufletul își pune pentru oile sale.

Idealul meu va fi de-a vă conduce pe calea adevărului, la moștenirea vieții celei veșnice. Incălzit de sfințenia acestui ideal, îi voi aduce prinos de neprihănită jertfă, toată truda mea, și toată credința ce poate conține un suflet trimis să propovădească împărăția cerului.

Cunoscând frumusețea sufletului vostru, pășesc hotărât spre realizări necesare pentru întărirea turmei în credința lui Hristos.

Avem nevoe, în primul rând, de cât mai urgentă salvare din criza morală ce ne-a cuprins.

Trezirea conștiințelor adormite ni-o dă Biserica prin cuvântul Mântuitorului care ne chiamă la credință nestrămutată, la biruință prin El.

Este anevoioasă calea crucii lui Hristos, — piedeci de tot felul ni se pun; dar, ni-a spus El însuși, că: «veți avea necazuri în lume, îndrăzniți, Eu am biruit lumea»; și „nu vă temeți de ceice ucid trupul, căci sufletul nu-l pot ucide".

In dragostea mea pentru interesele neamului și Bisericii, voi fi ascultător poruncilor mântuitoare ale Scripturilor Sfinte.

Voi iubi, din tot sufletul, turma mea. Prin dragostea, poruncită de Dumnezeu, neamul și legea noastră din strămoși vor fi la înălțimea propoveduită de Biserică.

Menirea noastră, ca națiune și Biserică dominantă, este de-a dovedi superioritatea prin muncă, prin devotament pentru fruntașii țării și prin credința în Dumnezeu și misiunea ce avem pe aceste plaiuri.

Dacă veți urma cu încredere pe păstorul bun, eu «întru curăție, întru cunoștință, întru îndelungă răbdare, întru dreptate, întru Duhul sfânt, întru dragoste nefățarnică» (II Cor. 6, 12) voi năzui să vă apropiați cât mai mult de Domnul, prin muncă vrednică de bună răsplată în această vie a Lui.

Ingenunchiați în fața sfântului Altar, și împreună vom înălța rugăciune smerită cerului, pentru mântuirea noastră, pentru pacea pe pământ și bună-învoirea între oameni. —

Este momentul suprem pentru o completă desmetecire la realitate; pentru începutul unui ritm de luptă împotriva oricărui fel de întunerec.

La această ofensivă, — prin desrobirea sufletelor de necredință, prin răspândirea luminii și prin împărtășirea masselor de adevărata cultură, — pășește Biserica noastră.

In oastea ei îmi voi jertfi eu cu drag viața, pe aceste plaiuri, unde — ca și 'n alte multe părți — se resimte criza unui ideal creștin, a unui ideal superior tuturor nădejdilor legate de cele vremelnice ale acestei lumi.

Cu ajutorul bunului Dumnezeu și al vostru îmi voi îndeplini rostul: eu ca bun păstor, supus ierarhiei mele canonice și conducătorilor țării, iar voi ca fii credincioși Bisericii dreptmăritoare și ascultători învățăturii Scripturilor sfinte.

Isuse, Nădejdea și Mântuitorul lumii, arată că prin mine, robul Tău, ai venit la orfanii tăi, aducându-le lumină, mântuire și împărăția Ta.

Pr. Ioan D. Popița

[1] *Cu prilejul introducerii oficiale a parohului* **Ioan D. Popița** *în parohia fruntașei colonii miniere din Valea Jiului, Aninoasa, — introducere săvârșită în vara anului curent, — noul paroh, fixând norme de conduită în viața de păstor duhovnicesc, a rostit cuvântarea de față.*

încât, până de curând, poporul nostru când auzea pe un om vorbindu-i frumos şi luminat, spunea despre el: „Vorbeşte *ca din carte*»... Căci din carte numai cuvânt drept, şi oarecum sfânt, se cetea! Dela o vreme însă, această mare trecere a cuvântului cărţii s'a tocit, a scăzut, prin faptul, că tot mai multe şi mai multe sunt tipăriturile, în formă de cărţi sau de ziare şi reviste, cari compromit vechiul bun nume al scrisului şi al tiparului. Şi cred că nu exagerez când spun, că azi sunt mai multe cărţile şi gazetele cari nu mai au pe ele nimic din pulberea sfinţeniei din trecut... Asta de când, prin răspândirea mare a putinţei de a tipări, cartea a căzut pe mâna unor lacomi negustori după câştig cu orce preţ, şi aşa a ajuns a fi şi ea o „marfă" de negoţ, ca orce stambă, ca orce năframă... Odinioară negustorii pânzari strigau prin târguri: „Hai la mine, ca la mine nu-i la nime!... Numai 25!" Adecă tot 25 de bani era preţul la bucata de pânză, la năframa cea bună ca şi la cea rea dar amăgitoare prin florile pestriţe de pe ea.

Azi librarii, editorii, au luat locul pânzarilor cari umplu ţara cu strigătele lor: Numai „15 Lei", numai „5 Lei", iar la gazete: numai 2 lei, numai 1 leu! Dar ca şi la pânzari la cari dintre 5 feluri de pânze, una era bună, 4 zdrenţe, aşa-i cu ediţiile de 15 lei, de 5 lei, că patru sunt păcătoase, netrebnice, şi doar câte una mai bună, ca din întâmplare! Cu gazetele la fel. Căci s'a început „concurenţa" cu orce preţ între negustorii de tipărituri. Şi pentru ca să le salte negoţul, ei dau orce, *tot* ce socot că va fi mai „căutat" de mulţimile cetitoare. Nu se mai gândesc ei la calitatea celor tipărite, ci la escitarea „curiozităţii", la zgândărirea simţurilor, mai ales a tineretului, prin povestiri iritante, din cari aceştia află despre lucruri la cari nu s'au gândit, de cari şcoala nu le-a grăit, nici părinţii nu le-au povestit! Că strică suflete cari ar fi rămas nevinovate fără acele cetiri, ce-i pasă „editorului" urlător: „Ca la mine, nu-i la nime!..."

Dovezi

Sunt acestea numai „bănueli", numai „temeri" exagerate? Nu! Iată câteva dovezi:

1. In luna Iunie a. c. în „luna Bucureştilor", apărea prin ziarele din capitală următorul anunţ:

> **Bucuria cetitorilor!**
>
> Pentru zilele de 5—9 Iunie s'au pus în vânzare 3000 volume, franceze şi germane, opere de valoare, cu *reducere până la 95%*, — la „Cartea Românească".

Auzi, cetitorule: 95% reducere la un mare număr de cărţi, franţuzeşti şi nemţeşti. Cum să nu cumperi cu 5 lei o carte care se vindea mai nainte cu 100? Că *ce* ai cumpărat în acea carte, vei vedea, cetind-o. La cele româneşti alte reduceri de 50—60—70%.

Dar hai să zicem că la „Cartea Românească" ai găsit, şi aşa pe preţ redus, cărţi bune. Insă ce te faci cu cărţile îmbiiate la fel, de Ignácz Hertz, Alcalay? Ci, să zicem că pe Ignácz Hertz şi pe Alcalay îi cunoşti şi ştii să bagi bine de samă pe ce dai şi 5 parale din marfa lor, dar când vei vedea că ţi se îmbie cărţi editate de „Cultura Naţională", de „Naţionala-Ciornei", de institutul „Eminescu", nici nu mai stai pe gânduri şi cumperi! Şi toate aceste trei sunt *surori* cu Alcalay şi cu Hertz! Doar că-şi ascund isteţ fotografiile sub firme aşa de frumos sunătoare pentru publicul naiv românesc.

2. In aceeaşi lună ziarele aduceau vestea, că „Fundaţiile culturale regale" au hotărât, chiar la dorinţa M. Sale Regelui, care e patronul lor, «*înzestrarea bibliotecilor publice*» cu „ultimele noutăţi literare şi ştiinţifice", apărute în «*editurile româneşti*», — „să împartă şcolilor secundare (licee), normale şi seminariilor, pentru premii de sfârşit de an, un important număr de cărţi, alese dintre cele mai bune, pe cari le-au tipărit «*editurile noastre de seamă*»... Şi anunţă că s'au şi trimis 20.000 de volume, în preţ de un milion de lei!

E departe de noi a lua în deşert această vestire de înaltă purtare de grijă pentru bibliotecile publice şi pentru premiile şcolare. Dar să mi se dee voie a fi totuşi cu rezerva cuvenită şi a chema la precauţiune pe cei înţelegători. Fundaţiile culturale regale, au pe M. Sa ca protector şi îndemnător la muncă, dar *conducerea* e încredinţată la *oameni*, unii „de litere", alţii de ştiinţă, alţii nici prea de litere, nici prea de ştiinţă, ci norocoşi binevăzuţi în cercurile hotărâtoare, — printre cari noi am recunoscut numeroşi francmasoni! *Alegerea* operelor pentru editare, pentru împărţire, *aceştia* o fac. Iar unii din ei, chiar dintre cei hotărâtori, nu ne sunt destulă chezăşie, că la alegerea lucrărilor ei ţin busola sănătoasei credinţe creştine şi a celei mai alese morale..

Dar să admitem că acum, la începutul activităţii Fundaţiilor culturale regale, până când ochi atenţi mai aruncă câte-o privire asupra operelor edate sau împărţite, selecţionarea ar fi neexcepţională, — însă, cunoscând moravurile pământului şi ale vremurilor, cine-mi stă bun că nu se vor strecura prea curând, printre lucrările cele bune, şi lucrări cu tendinţe isteţ coperite, dar pentru ochiul sănătos vădite, cari subminează, încet, nesimţit, sufletul sănătos şi creştin şi temeliile morale ale cetitorilor lor, nu să le edifice. Mai apoi aceste strecurări vor fi tot mai dese, încât cumpăna între bun şi rău va apăsa tot mai mult spre partea rea, în paguba celei bune.

Dar cum se vor întrece a străbate în bibliotecile noastre celelalte edituri de pe acum deochiate? Conducerea spiritului distrugător care, ca prin Ignácz Hertz, lucrează prin ele, vor ajunge a-ţi da cărţile aproape gratis, numai să străbată în biblioteca „şcolară", dar mai ales în cea parohială!

Exagerez eu, văd roşu unde nu e? Dau o dovadă:

3. *Aristide Blank — ne dăruieşte!...*

In anul trecut am primit «*pentru Biblioteca parohială*» din Orăştie, 2 cărţi trimise ei gratis dela Bucureşti. De cine? De *Aristide Blank*, directorul faimos al falitei bănci Marmorosch-Blank. Acest domn a avut îndrăzneala să ne trimiţă (cum negreşit va fi trimis şi pentru alte biblioteci parohiale) 2 cărţi ale lui editate de „Adevărul"... Una din ele, purtând titlul «*Economice*», are o prefaţă de-un cinism şi de o îngâmfare plină de dispreţ la adresa conducătorilor acestei ţări, cum rar se poate ceti! In carte e o respingătoare laudă de sine, arătând mereu, că — ţara asta merge spre prăpăd economic, numai fiindcă nu l-a ascultat *pe el*, care la toate prilejurile a dat conducătorilor de ţară sfaturi salvatoare (el, care şi-a „salvat" Banca sa cum se ştie!). La pag. 62 apoi spune, că ţara merge prost, pentrucă conducătorii ei nu înţeleg, că „problemele României de nainte de războiu" nu se mai potrivesc în România întregită: atunci eram un stat *naţional*, azi suntem «*un stat de naţionalităţi*» (adecă un fel de mestecătură ca în Austroungaria!...). Inţelege tu, cetitorule, al superiorului Aristide Blank. că: în *statul de multe neamuri*, România de azi, tu trebue să ţii samă *de aceste neamuri*, dacă e să-ţi meargă bine, şi printre ele, fireşte, mai ales de neamul lui Blank; de unde nu, prăpăd te aşteaptă! (Las' că noi vedem, că conducătorii ţării chiar aşa ascultă de Blank şi de neamul său, cum el o cere, dar că de ce bine e acesta pentru ţară, o vede el!...).

Şi această carte, *care deneagă României caracterul de stat naţional*, îmi e trimisă gratis, numai s'o pun între cărţile alese ale *Bibliotecii parohiale!* Ce-o fi, şi ce se va trimite pentru Bibliotecile publice, printre cari şi cele şcolare, atunci când banca falitului Blank se va fi umflat iarăşi de bogăţie prin „Discom" (această pumpă de supt avere din bunul statului, făcută anume pentru Blank) şi prin Monopolul spirtului (al doilea mare Discom)?!

Şi pilda lui Blank o vor urma atâtea edituri „naţionale", când vor hotărî asaltul asupra sufletului românesc!

Iată pentru ce eu zic: *Atenţie la ziua de mâne!* Căci ziua de mâne poate să fie dureroasă, dacă nu catastrofală, pentru sufletul generaţiilor viitoare!

[Sfârşitul urmează] **Prot. I. Moţa**

Anunţ oficial

Pentru anul şcolar 1935—36, la liceul ortodox-român «Avram Iancu» din Brad se caută profesori la catedrele vacante: 1. Româna, 2. Germana, 3. Latina-greaca-filosofia, şi 4. Fizico-matematice.

Cererile se vor adresa Consiliului arhiepiscopesc din Sibiu.

Consiliul arhiepiscopesc

Asociaţia clerului „Andrei Şaguna" — secţia Sibiu

Convocare

Potrivit art. 24 din Statutele asociaţiei clerului «Andrei Şaguna» — având arhiereasca binecuvântare, convocăm adunarea anuală ordinară a secţiei la **Mediaş** pe ziua de Luni, 23 Septemvrie a. c., cu următorul

PROGRAM:

1. Ora 8 dimineaţa: Slujba sf. Liturghii cu predică şi chemarea Duhului Sfânt. Predică: Protopop Ioan Duma.
2. Ora 10: Deschiderea adunării.
3. Raportul general. — Masă comună.
4. Ora 4: «Preotul şi îndrumarea tineretului în cadrul diferitelor organizaţiuni religioase, culturale şi sportive" — conf. Diac. D. Călugăr.
5. Situaţia preoţimii ortodoxe în bugetul cultelor. (Moţiune).
6. Raportul cassierului.
7. Propuneri (se vor anunţa în scris comitetului cu cel puţin 3 zile înainte de adunare).
8. Alegerea comitetului.
9. Inchiderea adunării.

(Notă: Membrii comitetului sânt convocaţi la şedinţă pe ziua de 22 Septemvrie, ora 6 d. a.).

Pentru incuartiruire a se adresa oficiului protopopesc, Mediaş.

Sibiu, la 1 Septemvrie 1935.

E. Cioran, preşedinte. **I. Bânda,** secretar.

Câte ceva despre căminul cultural şi rolul preotului în cadrele lui

[2] de **IOAN MIHAIL BRANEA**

Acolo va deprinde învăţătorul prin îndemn propriu, sau prin îndemnul şi sprijinul preotului, pe cetăţenii de mâine cu cartea, cu foloasele neprecupeţite ale ei. Se vor ceti bucăţi ce interesează, într'o limbă frumoasă şi accesibilă; va premia cu cărţi pe cei mai buni elevi ce se disting în aceste ore, va împrumuta copiilor cărţi, asupra cărora, în orele de citit, va insista mai mult, provocând discuţii despre subiectul tratat acolo, va da teme în scris — în cari să se descrie liber de fiecare — după putinţele lui — cuprinsul cutărei sau cutărei cărţi, va încerca mai târziu cu ei compuneri libere; va cita în fiecare lună pe cei mai buni cititori ai şcoalei, în faţa tuturor elevilor şi elevelor, şi chiar şi a părinţilor; va încerca — unde se poate — a lucra chiar la înfiinţarea bibliotecii copiilor, va promova pe orce cale emulaţia între şcolari, şi aceasta pentru roadele ei folositoare etc. Cu un cuvânt, în şcoală fiind locul cel mai potrivit, va sădi mai mult dorul de carte, va creşte oamenii pe cari îi doreşte el, satul şi ţara întreagă.

Chiar părinţii pot fi influinţaţi în bine prin ei. O carte dusă în casă, fie tocmai de copil, niciodată nu va rămânea cu un singur cetitor sau ascultător, ci pe rând va trece prin mâna fiecăruia ce se află sub acelaş acoperemânt, şi astfel pe încetul omul simte nevoia cititului. Copilul a fost, este şi va fi cel mai bun mijloc prin care se poate introduce ceva bun în casa unui om cu inima împietrită. Şi cel mai mare duşman al tău, în faţa bunătăţii şi-al interesului ce-l dai copilului lui, îşi recunoaşte greşala, primind binele ce tu i-l îmbii. Să nu uităm deci copilul şi rolul lui cel mare ce-l poate avea în casa părintească în opera de culturalizare. Lui să ne adresăm, fiind mai ascultător şi mai uşor de influinţat, ascultare ce-o putem câştiga — dela el pentru viitor cu o condiţie: de a lucra de pe acum la luminarea lui.

Dar satul nu e numai copilul, ci el în massa-i compactă cuprinde şi pe ceilalţi săteni, pe cei mai urcaţi pe scara vieţii. Nu voi analiza la acest loc grupele de săteni după vârstă, ci voi indica mijloace colective ce se pot aplica pentru desvoltarea gustului de a citi.

Tineri şi bătrâni, bărbaţi şi femei, moşnegi şi copii, toţi trebue crescuţi în iubire faţă de carte, alergând la ea pentru a le da hrana ce o aşteaptă. In vederea acestui scop în şezătorile din Dumineci şi sărbători ce le orânduieşti în cadrele căminului cultural, vei face citiri cât mai dese, dar bine alese, spre a plăcea ţăranului şi a-l atrage astfel spre carte. Vei recomanda după fiecare conferinţă, fie ea cu subiect economic, sanitar, politic, financiar etc. cărţile cari ar putea lămuri mai bine subiectul tratat recomandându-le să le cetească, vei face citiri dese la ocazii potrivite ca: iarna în şezătorile de lectură şi de lucru de pe la casele oamenilor, vei pune în aceste şezători pe cei cari au citit unele cărţi mai frumoase şi mai interesante să le spună cuprinsul. Dacă poţi, vei lăsa pe săteni singuri să se anunţe pentru nararea celor citite, fără a-i provoca tu. Când ai de a face cu lucruri cunoscute şi de alţii şi de interes comun, vei provoca discuţii, spre a clarifica orce nedumerire. Chiar vei da — în timpul de iarnă — ţăranului probleme mai uşoare de deslegat, cari îi vor ageri mintea, desvoltându-i în acelaş timp şi spiritul de perspicacitate. Aci mă gândesc la cartea profesorului Armean dela liceul „Gh. Lazăr" din Sibiu şi la altele ca ea (de cari vor fi destule), cărţi în cari se găsesc probleme interesante şi vesele, dar cu care omul cu puţina matematică ce-a câştigat o pe băncile şcoalei şi cu cunoştinţele spicuite în lectura zilnică poate să se perfecţioneze în iuţeala de-a gândi şi deslega ceva. Apoi diferite jocuri din revistele săptămânale sau lunare, sau chiar din unele cotidiane (Universul, Curentul etc.) pot fi utilizate, mai ales ca un mijloc de atracţie spre carte. Ele în acelaş timp aduc sătenului un real folos, prin îmbogăţirea vocabularului lui şi clarificarea noţiunilor cuvintelor ce le întrebuinţează în vorbirea zilnică.

La diferite serbări ocazionale vei citi pagini potrivite, cari se încadrează în subiectul zilei ce se comemorează. Vei utiliza bine fişele de cetitori pe cari ţi le pune „Fundaţia" la îndemână şi pe cari le vei afişa din săptămână în săptămână pe tabla căminului, spre văzul tuturora. Vei citi — în cadrul şezătorilor, — tot la trei luni numele celor mai harnici şi mai destoinici cititori ce-i are căminul, căutând să răscumperi hărnicia lor măcar cu o broşură dăruită. Vei aşeza pe un timp de un an la casa celui mai bun cititor o placă cu inscripţia: „Premiat pentru citirea de cărţi bune". Vei premia — la ziua cărţii — cu cărţi şi reviste pe cei mai buni cititori. De dispui de fonduri, premiul va consta în abonamentul unei reviste sau al unui ziar pe un timp de un an sau 6 luni cetitorului. Chiar şi în predicile de pe amvon, din când în când vei accentua rolul cel mare al cărţii în viaţă. Vei vorbi şi cu alte ocazii tu sau alţii de câştigul cel mare ce vine pe urma cititului. Vei căuta să împrumuţi sătenilor astfel de cărţi care să nu rămână fără rezultat, ci să le aducă o îmbunătăţire simţitoare etc.

Pentru reuşita acţiunii bibliotecii e nevoe de un bibliotecar priceput. Trebue să avem în vedere că „viaţa unei biblioteci atârnă numai de acţiunea bibliotecarului, care nu trebue să fie numai tehnician, ci şi un propagandist insinuant al cărţii. Inainte de întemeierea bibliotecii,

Probleme-Recensii-Comentarii

La Târgu-Jiu, frumosul oraş din nordul Olteniei, s'a desvelit Duminecă monumentul eroinei dela Jiu, *Ecaterina* [Catalina] *Toderoiu*, [aceasta este, cum se arată în actele sale de botez] adevăratul nume de familie al vitezei ţărance], care în nemărginita ei dragoste de ţară a adus partea de contribuţie a femeii în jertfele cerute de marele războiu.

Pioasa solemnitate a fost cinstită de prezenţa augustei persoane a *Suveranului*.

M. Sa a dovedit în scurte cuvinte ce însemnează o puternică *credinţă* şi a spus, la acest prilej, cu drept cuvânt: *Prăznuind eroismul unei fete din Gorj, noi sărbătorim astăzi virtuţile unui neam întreg.*

Suveranul era înconjurat de sfetnicii tronului şi de o imensă mulţime de cărturari şi popor, adunaţi s'aducă prinosul recuneştinţei aceleia care s'a jertfit pentru împlinirea visului nostru.

P. S. Episcop *Vartolomeu* al Râmnicului şi Noului Severin, — săvârşind, în fruntea clerului gorjan, serviciul religios pentru odihna sufletului martirei fecioare a poporului nostru, — a rostit o emoţionantă cuvântare, elogiind prezenţa M. Sale la acest praznic şi evocând faptele de vitejie din gloriosul trecut al Olteniei.

Monumentul, înălţat în faţa catedralei din Târgu-Jiu, este un impunător sarcofag de marmoră, cu bosoreliefuri reprezentând episoade din viaţa eroinei. S'a ridicat, — fără nici un sprijin din partea autorităţilor, — prin stăruinţele Ligii femeilor române din Gorj, sub conducerea distinsei doamne, soţie de prim-ministru, Aretia Gh. Tătărescu, şi este opera sculptorei Miliţa Pătraşcu.

*

Viaţa Ilustrată *a apărut, ca număr dublu, pentru lunile August şi Septemvrie a. c., aducând familiilor de intelectuali adevărată lumină, cu multe clipe de reculegere şi bucurie.*

Direcţia revistei continuă a pune la dispoziţia cetitorilor săi probleme, cunoştinţe, informaţii, de interes şi de folos deosebit pentru părinţi şi tineret.

Paginile Revistei Ilustrate excelează nu numai prin textele alese ale colaboratorilor săi, ci şi prin o mult îngrijită înfăţişare tehnică, — nu mai puţin prin numeroase ilustraţii în fiecare număr.

Implinim astfel o datorie, ce se impune dela sine, când atragem luarea aminte a familiilor creştineşti asupra excelentei publicaţii, — al cărei abonament anual este de Lei 200.

Cereţi această revistă dela: Librăria Arhidiecezană, Sibiu.

*

I. P. S. Sa Patriarhul despre pregătirea clerului. La conferinţa preoţilor misionari din arhiepiscopia Bucureştilor, ce a avut loc în săptămâna trecută, I. P. S. Sa Patriarhul a spus, în legătură cu pregătirea clerului, următoarele:

«De multă vreme simt nevoia de a sustrage şcolile, care pregătesc elementele pentru cler, de sub controlul statului. Aici se află răul principal, pentrucă Biserica n'are cuvânt în selecţionarea elementelor care i se trimit deja pregătite».

*

I. P. Ş. Patriarh Dr. Miron Cristea despre Maglavit. — *In ziarul «Universul» din 15 Septemvrie I. P. S. Sa patriarhul s'a exprimat despre Maglavit în mod favorabil, spunând între altele:*

«Astfel de creştini convinşi pot să aibă după firea lor, viziuni de sfinţi, de îngeri, de chipurile dumnezeirei, aşa după cum şi le poate închipui omul, deşi: «Dumnezeu este Duh şi ceice i se închină Lui, trebue să i se închine cu duhul şi cu adevărul».

Desigur, în asemenea cazuri, oamenii — massele poporale — pe lângă faptele verificate în pura lor realitate, în fantazia lor născocesc şi minuni pe care nu le-a văzut nimeni. Mai ales poporul român, plin de fantazie şi imaginaţie, înclină foarte mult spre exagerări.

Asemenea exagerări — desigur — se vor ivi şi în jurul întâmplărilor dela Maglavit; dar timpul va cristaliza adevărul asupra celor revelate, lipsit de orce adaose înflorite de mulţime, dela unul la altul.

De altfel, autoritatea bisericească — Sf. Sinod — ţinând seama de cercetările ce acum se fac şi de părerile oamenilor competenţi, îşi va spune definitiv şi la timp cuvântul».

*

Revue de Transylvanie, — valorosul organ, publicat în limba franceză, sub auspiciile Asociaţiunii culturale „Astra" şi sub conducerea dlui profesor universitar S. Dragomir şi a prim-redactorului D. D. Roşca, a apărut, pentru August şi Septemvrie a. c., ca Nr. 1 din tomul II, cu material iscusit ales, pentru a lumina exact năzuinţele revizioniste ungureşti.

Numărul nou, al merituoasei reviste, se va bucura, fără doar şi poate, de o bună primire din partea ziaristicei române, ca şi din partea presei obiective din străinătate.

Dovezile şi datele preţioase, adunate în paginile acestei reviste, pot fi mereu utilizate cu prilejul adunărilor noastre antirevizioniste.

Revista conţine şi de astă dată interesante articole, semnate de: *V. Nistor* (Cultele minoritare şi biserica ortodoxă în noul buget al României), *Dr. P. Râmneanţu* (Originea etnică a săcuilor din Transilvania), *O. Beu* (Revoluţia lui Horea în arta epocei), precum şi o bogată cronică, note şi dări de seamă.

Cu asemenea material îngrijit, totdeauna serios, obiectiv şi precis, «*Revue de Transylvanie*» îş inaugurează activitatea la începutul anului al doilea de apariţie. Prietenii şi cetitorii săi îi vor păstra, nu ne îndoim, întreaga lor bunăvoinţă şi simpatie.

AVIZ

Se aduce la cunoştinţa tuturor Cucernicilor preoţi, că **Sf. Mir** nu se poate expedia prin poştă, ci trebuie luat în persoană sau prin delegaţi, dela Arhiepiscopie.

Consiliul arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

† Pr. Sebastian Ciocan, parohul ortodox român al Petrilei Reg. Ferdinand I, prot, Jiului, a trecut la cele veşnice în 3 Septemvrie 1935, după scurtă suferinţă, fiind împărtăşit cu sfintele Taine ale cuminecăturii şi maslului, — la vârsta de 56 ani ai vieţii şi 33 ani ai căsătoriei fericite şi vrednicei sale preoţii. A fost înmormântat în ziua de 5 Septemvrie din biserica parohială ortodoxă română din localitate, deplâns de o numeroasă familie şi de toţi enoriaşii săi. Dumnezeu să-i aşeze sufletul cu drepţii, ear celor rămaşi pe urmele lui să le dea mângâere şi întărire!

Cum se combate analfabetismul? Se pregăteşte în republica Turciei o lege, care dispune următoarele: persoanele de sub 50 de ani se vor putea căsătorì numai în cazul, *când ambele părţi dovedesc că ştiu ceţi şi scrie.* — Primul efect, al anunţării viitoarei legi, a fost că şcoalele organizate în scop de-a introduce pe adulţi în tainele scris-cetitului, au început a se bucura de-o mare afluenţă.

Dela primăria municipiului Sibiu. Tinerii născuţi în Sibiu *în anul 1918,* — precum şi tinerii născuţi în alte localităţi, dar cu domiciliul definitiv în Sibiu, — se vor prezenta la primăria municipiului Sibiu, camera Nr. 22, în orele oficiale 8—12, în zilele de 23—27 Sept. a. c. Toţii tineri sânt obligaţi a prezenta ultimul certificat al şcoalei ce-au absolvat. Informaţiuni se dau la primăria municipiului Sibiu, camera Nr. 22. Cei ce nu se vor înfăţişa, vor fi pedepsiţi conform legii de recrutare.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Sâmbătă, 14 Septemvrie 1935 (Inălţarea Sf. cruci) va predica părintele protopop *E. Cioran;* ear Duminecă 15 Septemvrie, părintele *M. Neagu.*

Poşta redacţiunii

Mai multora. Cererea nu vi s'a încuviinţat din motivul că nici până astăzi n'aţi răspuns la Circulara Nr. 4151 Pres. dela 16 Aprilie 1935. Cei neglijenţi nu pot aştepta favoruri, dar celor harnici şi devotaţi misiunii toate li se împlinesc. Este acesta un just criteriu. Deci: conştienţiositate şi hărnicie în îndeplinirea misiunii!

Pr. *A. M.* în *B.* Ne priveşte numai în mod *indirect,* acel scaun vacant. Să se descurce întâi ei între sine.

(28) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. întâia **Ocna de sus,** protopopiatul Sibiu, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela întâia publicare în Telegraful Român, pe lângă următoarele retribuţiuni:

1. Salar dela stat conform coalei B.
2. Sesiune parohială şi anume: arător şi fânaţ 20 jug. 1444 st.□
3. Pentru casă parohială se îngrijeşte preotul nou ales din propriile sale mijloace.
4. Venitele stolare uzitate în parohie.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs însoţite de actele necesare, oficiului protopopesc în terminul prescris şi vor dovedi totodată că au obţinut aprobarea P. V. Consiliu Arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă din partea oficiului protopopesc, se vor prezenta în parohie pentru a face cnnoştinţă cu poporul, a predica şi servi.

Oficiul protopopesc al Sibiului în înţelegere cu consiliul parohial respectiv.

Sibiu, 25 Iunie 1935.

Emilian Cioran
protopop.

---

sau măcar odată cu ea, trebue să formăm bibliotecarul. Fiindcă a lipsit sufletul bibliotecarului, care formează cetitorii, atâtea biblioteci populare stau necercetate.

Organizarea unor cursuri speciale de bibliotecari se impune ca o măsură de mare grabă".[1] Ele s'au şi început în anul 1935 între 20 şi 27 Martie de „Direcţia Educaţiei Poporului" şi puţinii ce le-au urmat, s'au îndrumat întru câtva în arta de-a conduce o bibliotecă. Totuş, cum aceste cursuri nu pot specializa deodată peste 15.200 de bibliotecari, de câţi au trebuinţă satele noastre răzleţite pe pământul românesc, datoria cade tot în sarcina preotului. El îşi va alege omul priceput, om care dacă ştie să lucreze bine, va realiza mult în ofensiva culturală ce trebue începută.

Pentru desemnarea lui, mai bine ar fi dacă şi-ar aţinti ochii asupra învăţătorului, care în orce acţiune să-i fie un bun colaborator. El va fi omul cel mai nimerit, va fi omul ce, trecut fiind prin sita şcoalei, este destul de înarmat spre a putea cu cartea ce-o are la 'ndemână să răsbească în întunerecul neştiinţei şi-a ignoranţei sătesti. Singurul lucru ce-l cere învăţătorul în munca de bibliotecar, e ajutorul necontenit al preotului. Când lipseşte acest suport, când invidia s'a cuibărit în mijlocul lor, orce acţiune rămâne fără rezultat bun, izbindu-se de rezistenţa duşmanului. Rezultatul acestor feluri de certuri se văd bine în ziua de azi în multe sate de-ale noastre. Când lipseşte învăţătorul priceput, bibliotecar trebue să fie preotul sau cel mai răsărit om al satului. Ceva precis nu se poate da şi de aceea ca o generalizare se poate spune: bibliotecar poate fi acela, care într'adevăr merită şi poate face ceeace i se cere şi nicidecum unul care, fruntaş fiind, în privinţa cărţii se găseşte mai prejos decât mulţi săteni. Alegerea persoanei să nu fie un rezultat al simpatiei, al politicei, sau a cine ştie ce motive, ci ea să se îndrepte spre omul ce-a lucrat şi lucrează în direcţia amintită. La un loc de conducere trebue om nimerit şi nu unul care e numai spoială.

Şi acum vine o parte mai tristă, constatată de mulţi. Când se citeşte mult, cartea ce trece din mână, în mână cu timpul se deteriorizează ajungând în situaţia să nu mai poată fi folosită. Văzând astfel de lucruri poţi spune oricui că cel încredinţat cu conducerea bibliotecii e un om văduvit de spiritul organizării. Nu când ajunge cartea în halul ultim, trebue să te sesizezi, ci când pleacă dela tine. Orce carte, cât de mică ar fi ea, trebue legată. Vor zice mulţi: costă bani. Da, costă pentru celce e lipsit de spiritul practic. Din proprie experienţă pot însă verifica adevărul că lucrurile nu sunt aşa cum le prezintă unii. (Eu, ştiind aceasta, în satul meu îndecursul alor 10 sau 12 ore am învăţat în şcoala primară elevii din clasa VI-a şi-a II-a arta de-a lega cărţi, mijloc pe urma căruia a profitat întreagă şcoala, împreună cu biblioteca ei). Elevii în orele de lucru manual pot fi folosiţi foarte bine în orce şcoală primară în vederea acestui scop. De învăţat, îi va învăţa preotul (dacă ştie, sau învăţătorul care — după câte ştiu — în şcoala normală primeşte instrucţiuni şi lucrează chiar şi 'n această ramură. Şi aşa suntem lipsiţi în schimbul alor 4 sau 5 Lei — cât costă materialul pentru legatul unei cărţi format mare, — de trista privelişte ce o oferă unele biblioteci populare. Aci îţi vine datoria în plus de-a lămuri şi învăţa din vreme pe săteni de felul cum să îngrijească orce carte, fiind un bun al tuturora şi deci fiecare să-şi dea osteneala să o păstreze curată. Le vei atrage atenţia ca atunci când vor observa că începe să se rupă cartea, s'o aducă la cămin spre a putea fi legată din nou.

Biblioteca în sine, şi ea trebue bine îngrijită. Dulapuri de sticlă sau de scândură şterse de praf, cărţi aranjate, registre bine întocmite şi îngrijite, geamuri curate, cu un cuvânt o curăţenie exemplară. Aceasta, deoarece biblioteca şi cu ea întreg căminul este al satului, este casa ce o văd toţi cei ce vizitează satul, este oglinga în care se profilează tot conturul conducătorilor şi sătenilor. Şi unde sunt puţine lucruri, — de sunt curate şi aşezate cu gust, lasă impresie bună, impresie ce nu se şterge aşa curând şi aşa uşor din inima nimănui.

Tot în cadrele bibliotecii se poate vorbi de aşa zisul catalog al ei. El va fi alfabetic (format mare) cuprinzând numărăl cărţii, numele ei, autorul, locul unde e editată, editura, anul, preţul şi la observaţii se poate indica dacă e cumpărată sau dăruită. Aceste amănunte mici sunt de multeori necesare, căci dacă cineva pierde cartea având indicaţii precise în catalogul bibliotecii, ea se poate foarte repede comanda (procura). Pe lângă catalogul cel mare care să cuprindă file albe la fiecare literă, file ce se vor complecta pe măsură ce se îmbogăţeşte biblioteca, trebue să avem cel puţin un catalog mic pe care să-l putem întrebuinţa orcând. Cel mare, fiind pur şi simplu pentru trebuinţa bibliotecii. Spre a putea rezolva şi această cerinţă, ne vom folosì de tablouri liniate şi scrise frumos, cari vor fi aşezate pe pereţii bibliotecii cuprinzând numărul sub care e trecută cartea în catalogul cel mare, titlul cărţii, autorul şi o rubrică pentru observaţii. De pe ele cetitorii îşi vor scoate cărţile în orele de bibliotecă, ore ce ar fi bine să se aşeze în Dumineci şi sărbători după sfânta liturghie, iar în zilele de lucru seara târziu, când oamenii pot să răpească din timp spre a alerga la cămin — adecă la bibliotecă.

[1] Apostol D. Culea: „Cultura minţii" articol din op. cit. pg. 118.

Nr. 255—935 prot. [36] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Vurpăr,** protopopiatul Sibiului, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu postul de paroh sânt:

1. Salarul dela stat
2. Sesiune parohială înainte şi după reforma agrară în mărime de 28 jug. 1439 st. □, arător şi fânaţ.
3. Folosirea cimitirului vechi în mărime de 573 □.
4. Una soarte de lemne, circa 6 st., fasonate şi aduse acasă.
5. Una zi de lucru de fiecare cap de familie.
6. Venitele stolare obişnuite în parohie.
7. Este numai şură parohială zidită din piatră şi acoperită cu ţiglă. Parohia cedează venitul din chirie a şcoalei confesionale, ca preotul să-l folosească la închirierea unei locuinţi convenabile.

Reflectanţii îşi vor înainta cererile, însoţite de actele prevăzute de lege şi regulamente, în termen, oficiului protopopesc ortodox român Sibiu, după ce vor exopera binecuvântare de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc şi, cu aprobarea protopopului, se vor prezenta în parohie.

Oficiul protopopesc ortodox român în înţelegere cu consiliul parohial.

Sibiu, la 5 Septemvrie 1935.

Emilian Cioran
protopop.

---

[32] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Jibert,** protopopiatul Cohalmului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie a acestuia în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Sesiune parohială de circa 11 jugăre pământ arabil şi fânaţ.
2. Dela fiecare familie 20 litri cereale.
3. Locuinţă, de care se va îngriji parohia.
4. Zece stânjini lemne de foc, aduse acasă.
5. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererea de concurs, împreună cu actele necesare şi cu permisul Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc, Cohalm.

Pentru a se face cunoscuţi poporului, concurenţii se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie, servind, cântând sau predicând în biserică.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Alexandru Brotea,
protopop.

Nr. 266—1935 [35] 1—3

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei vacante **Haşdău,** cu filiile **Dobâca** şi **Goleş,** din protopopiatul Hunedoara.

Veniturile parohiale:

a) Locuinţă parohială corespunzătoare.

b) Câte 2 măsuri porumb nesmicurat (măsura à 30 litri), sau preţul de piaţă al unei măsuri de porumb smicurat, dela fiecare familie din materă şi filii.

c) Stola obişnuită în parohie.

d) Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare, la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 25 Iunie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Nicolae Suciu
adm. prot.

Nr. 187—1935. [31] 1—3

Concurs repetit din oficiu

Se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român pentru întregirea parohiilor de clasa III. **Gialacuta** cu filiile **Căbeşti** şi **Târnava**; **Bărăşti** cu filia **Luncşoara**; **Godineşti** cu filia **Petreşti**; **Furcşoara** şi **Visca** din protopopiatul Ilia:

Venitele sânt:

1. In parohia **Gialacuta** cu filiile: întregire de salar dela stat, casă parohială, 4 jug. sesie parohială, folosinţa cimitirelor, stola obişnuită în tract, şi câte 20 litre cereale dela circa 200 familii.
2. In parohia **Bărăşti** cu filia: întregire de salar dela stat, casă parohială, folosinţa cimitirelor, stola obişnuită în tract şi câte 20 litre cereale dela circa 120 familii.
3. **Godineşti** cu filia: întregire de salar dela stat, casă parohială, folosinţa cimitirelor, stola obişnuită în tract şi câte 20 litre cereale dela cca 150 familii.
4. **Furcşoara:** întregire de salar dela stat, folosinţa cimitirului, stola obişnuită în tract şi câte 20 litre cereale dela circa 100 familii.
5. In parohia **Visca:** întregire de salar dela stat, 4 jug. sesie parohială, folosinţa cimitirului, stola obişnuită în tract şi câte 20 litre cereale dela circa 200 familii.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a concura dela Prea Ven. Cons. Arhiep., se vor înainta în termin of. protopopesc Ilia, iar concurenţii se vor prezenta în parohii, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea disp. reglementare, spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Ilia, la 10 Iulie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român

Iuliu Josan
protopop.

Preţioasa Carte de Rugăciuni, trimisă parohiilor din Arhiepiscopie, se bucură de-o însufleţită primire din partea bunilor credincioşi dela sate. Li se recomandă în deosebi ediţia cu 70 lei, legată în pânză.

Nr. 284—1935. [34] 1—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Mărgineni,** protopopiatul Oltul, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu dependinţe.
3. Venitele stolare, stabilite de adunarea protopopească pentru întregul tract.

Cererile de concurs însoţite de actele cerute, — între care e a se socoti şi autorizaţia de candidare din partea Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, — se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român Oltul în Şercaia, judeţul Făgăraş, în terminul fixat.

Concurenţii se vor prezenta, cu prealabila încuviinţare a subsemnatului, în vreo Duminecă sau sărbătoare, în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Şercaia, la Iunie 1935.

Oficiul protopopesc:

Valeriu Judele
protopop.

Nr. 779—1935 [33] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante **Moeciul de sus,** de clasa III-a, protopopiatul Bran, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român,

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat,
2. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, cu ordinul Nr. 4544—1929.
3. Sesia parohială: 2 jug. fânaţ.

Cererile de concurs, provăzute cu documentele necesare şi cu autorizaţia de a concura dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc Bran, iară concurenţii se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcrediucios.

Zârneşti, 20 August 1935.

Vasile Stoicanea
protopop.

Nr. 320—1935 (26) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Teiu,** cu filia **Lăsău-Grind,** din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile după acest post sânt:

1. Intregirea dotaţiunei dela stat
2. Sesia parohială, în materă 5 jug 1120□ arător şi 1 jug. 1340□ fânaţ; la filii 3. jug. arător şi 8 jug. fânaţ, de tot $18^1/_2$ jugăre.
3. Folosirea a 4 jug. arător, — 2 dela materă şi 2 dela filie — în locul adăului obişnuit în bucate.
4. Venitele stolare uzitate în protopopiat.

Cererile de concurs, însoţite de documentele prescrise, precum şi autorizaţia Consiliului arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc din Dobra în terminul fixat, iar concurenţii vor binevoi a se prezenta în parohie spre a fi cunoscuţi de credincioşi.

Oficiul protopopesc cu consensul consiliului parohial.

Dobra, la 14 August 1935.

Iosif Morariu
protopop.

Nr. 1268—1935. (25) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. II-a (doua) **Hăghig** din protopopiatul Sf. Gheorghe se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Sesiune parohială de 18 jug. pământ de cl. I pe malul Oltului.
3. Casă parohială în stare bună, cu instalaţie de lumină electrică; grajd de 8 vite şi grădină de $^1/_2$ jugăr.
4. Opt (8) metri lemne de foc aduse acasă.
5. Simbrie: dela fiecare familie una ferdelă de bucate, iar dela văduve $^1/_2$ de ferdelă.
6. Venitele stolare uzitate.

Cererile de concurs însoţite de actele necesare, împreună cu autorizaţia Preaveneratului Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc Sf. Gheorghe, până la terminul fixat.

Concurenţii se vor prezenta, cu autorizaţia oficiului protopopesc, într'o Duminecă sau sărbătoare în parohie la st. biserică pentru a servi, cânta şi predica, făcându-se cunoscut poporului.

Oficiul protopopesc ortodox român Sf. Gheorghe în înţelegere cu consiliul parohial din Hăghig.

Sf. Gheorghe, 12 August 1935.

Oficiul protopopesc:

Aurel Nistor
protopresbiter.

La 14 Octomvrie 1935 se vinde în localul Cărţii funduare prin licitaţie, imobilul din centru Ocna-Sibiului, Piaţa Traian Nr. 5, circa 6 jugăre jumătate teren, casă cu 4 încăperi şi atelier. Informaţii: Banca Românească, Sibiu.

Nr. 584—1935 (27) 1—3

Concurs

In conformitate cu ordinul Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 5733—1935 Bis. 14/VI 1935, publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de cl. I-a (întâia) **Sohodol, biserica nouă.**

Venitele parohiale sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu Arhiepiscopesc cu ordinul Nr. 4544/1929.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a concura dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zărneşti, 20 Iunie 1935

Vasile Stoicanea
protopop.

„Cassa de păstrare"

institut de credit şi economii s. a. Sălişte

Bilanţul semestrial per 30 Iunie 1935

Activ: Cassa numerar efectiv Lei 5.899, Portofoliu de titluri Lei 737.589, Debitori garantaţi cu mărfuri Lei 95.951, Debitori garantaţi cu ipoteci Lei 1.743.347, Debitori beneficiind de Legea lichidării datoriilor Lei 3.329.407, Pierdere rezultând din aplicarea Legii lichidării datoriilor Lei 3.963.306, Participaţiuni (inventarul fabricei de mobile) Lei 4.157.997, Imobile necesare exercitării comerţului de bancă Lei 1.000.000, Alte imobile Lei 7.716.554, Mobilier Lei 540.573, Conturi diverse Lei 91.257, Cheltueli de administraţie Lei 148.743, Total Lei 23.780.235.

Pasiv: Capital social Lei 1.250.000, Depuneri pe livrete de economii pe termen Lei 11.525.933, Creditori în ţară le termen Lei 10.167,619, Angajamente de reescont în ţară Lei 711.602, Conturi diverse Lei 29.378, Dobânzi şi beneficii diverse Lei 95.703, Total Lei 23.780.235. [19] 1—1

Nr. 253—1935. [29] 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Alun** cu filiile **Bunila** şi **Vadu-Dobrii,** din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficile împreunate cu acest post sânt:

a) Casă parohială corăspunzătoare.
b) 6 jug. fânaţ din partea comunei politice.
c) Adău: 100 (una sută) Lei de familie (cca 317 familii în materă şi filii).
d) Stola obişnuită în parohie.
e) Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Preaven. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 25 Iunie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Pr. **Nicolae Suciu,**
adm. protopopesc.

Nr. 268—1935. [30] 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Cerişor,** din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Casă parohială corăspunzătoare.
2. Sesiune parohială: 31 jug. 65 st. p. (jumătate productiv).
3. Câte una măsură ovăs dela fiecare familie.
4. Stola obişnuită în parohie.
5. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Preaven. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 26 Iunie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Pr. **Nicolae Suciu**
adm. protopopesc

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 22 Septemvrie 1935 — Nr. 40

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Incercare despre teofanii

In toiul discuțiilor ce s'au iscat în jurul arătărilor ce declară Petrache Lupu că le-a avut, s'a auzit, nu numai din partea unor persoane cari nu sunt introduse în teologie, cum e dl Dr. Paulian, ci chiar și din partea unui membru fruntaș al clerului, cum e părintele protopop Al. Brote (vezi «Gazeta Transilvaniei» din 22 August a. c.), afirmația hotărâtă că Dumnezeu nu se poate arăta, deoarece în evanghelie se spune că «pe Dumnezeu nimenea nu L-a văzut niciodată» (Ioan 1, 18).

Mi se pare, de aceea, foarte oportun să vădesc eroarea unei asemenea păreri, încercând să schițez și o explicație teologică a modului în care se arată Dumnezeu oamenilor.

Că Dumnezeu s'a arătat oamenilor de multeori, ne mărturisește însaș Sf. Scriptură. Ajunge să amintesc despre arătarea lui Dumnezeu la stejarul Mamvre, de care s'a împărtășit Avraam (Fac. 18) și de cea de care s'a împărtășit Daniil (Cap. 10, 5).

Acei cari se înțepenesc lângă citatul ev. Ioan 1, 8, n'au observat poate așanumitul graiu *antinomic* al Scripturilor și în general al oricărui mistic. Sfânta Scriptură mai puțin sistematic, dar cei mai mulți mistici foarte sistematic, vorbesc despre Dumnezeu în termeni direct contrazicători.

Așa de pildă Sf. Scriptură ne spune pe deoparte că pe «Dumnezeu nimenea nu L-a văzut niciodată», că: «locuește într'o lumină neapropiată (inaccesibilă)» (I Tim. 6, 16), că «cele ale lui Dumnezeu nimeni nu le știe fără numai Duhul lui Dumnezeu» (I Cor. 2, 11). Pe de altă parte locurile mai sus amintite, *ca și toată Sf. Scriptură*, este o continuă descoperire a adâncurilor lui Dumnezeu, pe tot felul de căi: prin arătări în chip de om, prin diferite alte semne și mai ales prin comunicări deadreptul în inima omului.

Cum avem să împăcăm aceste expresiuni contradictorii referitoare la accesibilitatea, respectiv inaccesibilitatea lui Dumnezeu?

Răspunsul cel mai satisfăcător la această întrebare l-a dat mistica ortodoxă în vâltoarea discuțiilor isichaste din veacul 14. Iată acel răspuns: *cu ființa Dumnezeu este inaccesibil, cu puterile și lucrările Sale El coboară până la noi.* Prea departe n'a putut ajunge însă teologia de atunci în explicarea și aprofundarea acestui răspuns.

Material prețios pentru desvoltarea doctrinei se află în teologia rusă mai nouă (Bulgakov-Berdiaev) și la misticii germani din evul mediu. Cred că această doctrină ar putea avea în rezumat forma următoarea:

Ființa lucrurilor și în deosebi a subiectelor personale rămâne inaccesibilă oricărei sforțări de-a întra în contact nemijlocit cu ea. Suportul ultim al unei persoane cu care sunt în strânse legături îmi rămâne ascuns sub șapte peceți. Există mai adânc de stările de conștiință și de manifestările unei persoane o realitate indeterminabilă. Chiar adâncul nostru ne rămâne nouă ascuns și indeterminabil. Cunoaștem manifestările, lucrările, puterile acelui ascuns, dar el însuși nu e identic cu nici una din aceste lucrări și nici cu ele în totalitate. Ascunsul acesta nu e suma tuturor manifestărilor sale, chiar dacă acestea s'ar realiza în număr infinit. Nu numai cantitativ le depășește, ci, ca să spun așa, oarecum chiar calitativ, deși ființial sunt identice. El e incolor, neactualizat, nedeterminat, dar din el țâșnesc toate culorile conștientului, toate manifestările determinate. El nu e nici cugetare, nici voință, nici putere activă, nici ideea din acest moment, nici deciziunea din momentul următor, nici sentimentul acesta, nici gestul sau mișcarea cutare, nici toate la un loc. Și totuși toate acestea sunt din el; el e și cugetare, și simțire și lucrare etc. Propriu zis, pentru orice mijloc de investigație omenească, *el nu este*, nu poate fi aflat, constatat. El e abisul pustiu pentru privirea noastră, golul fără sfârșit, dar golul fecund, creator la infinit. Am văzut că despre el nu putem vorbi decât antinomic, determinându-l prin manifestările (măștile) lui, dar, nemulțumiți cu această determinare imperfectă, aruncând peste bord orice adjectiv și rămânând la constatarea *inexistenții* lui pentru mijloacele noastre de a-l cunoaște.

Acest ascuns care e dincolo de stările determinate ale conștiinții, nu-l numesc «eu» cum face părintele Bulgakov. Acest ascuns e altceva de cât ceeace numim «persoană», deși face parte integrantă din persoană. «Eul» este, pentru mine, factorul voluntar și luminător care trece prin vama sa aproape toate țâșnirile din acel câmp gol și fecund. Eul este nu numai o strungă pasivă prin care sunt silite să treacă, determinându-se și luminându-se astfel, toate valurile plecate din adâncul indeterminat, ci are și un rol de inițiativă, oarecum de constrângere a «ascunsului». Mișcându-se «eul», mișcă prin aceasta și ascunsul, silindu-l să emită din sânul lui o anumită manifestare. Totuși puterea aceasta de constrângere a «eului» își are limitele ei. Sunt manifestări ale «ascunsului» cari nu trec prin vama «eului» pentru a se realiza și de multeori «eul» nu poate obține din sânul «ascunsului» ceeace dorește.

Să numim acel ascuns «ființă» sau «substanță», pentrucă este de fapt ceeace stă mai dedesuptul lucrurilor, este esența lor. Se înțelege că la lucruri ființa nu-și trece țâșnirile prin vama unui factor regulator, conștient și voluntar.

La Dumnezeu «adâncul», «ascunsul» sau «ființa» e infinit mai plin de posibilități. Și Dumnezeu fiind persoană, toate manifestările «ființei» trec prin sfera ei de inițiativă. Trebue să ne închipuim totuși că «abisul» ființei divine nu e față de factorul personal divin în aceeaș stare de obscuritate și oarecum de libertate, ca la om. Dumnezeu are o viziune clară în «adâncul» Său și acesta îi stă cu desăvârșire la dispoziție.

Eventuala obiecțiune că admițând la Dumnezeu un «adânc fără fund» pe de o parte, pe de alta lucrări, sau manifestări deosebite de el, îl facem pe Dumnezeu compus, e cu totul neserioasă. «Adâncul», «ființa» divină e cu totul simplă, interminabilă, unitară, dar plină de posibilitățile infinite. Posibilitățile acestea realizate, nu sunt «ființial» deosebite de adâncul din care au ieșit. Totuși nu le putem identifica nici pe câte una în parte, nici toate la un loc cu «adâncul», cu «ființa».

Ceeace ne e accesibil nouă dela Dumnezeu sunt numai iradierile, manifestările, lucrările «ființei» divine. Toate numirile ce le dăm lui Dumnezeu, chiar numele de «ființă» le luăm dela aceste lucrări. Ii zicem lui Dumnezeu «viață» dela lucrarea lui de viață făcătoare, «înțelepciune» dela lucrarea lui de înțelepciune dătătoare, «ființă» dela lucrarea de ființă zidditoare. Insaș «adâncul», «ființa» Lui, rămâne mai presus de orice nume, de orice apropiere, fie cu gândul, cu simțirea, cu experiența inimii etc. Acel «adânc» «nu este» pentru noi, sau «încă nu este» (*μή ὸν*); el e «tăcerea», «ascunsul». Numai imperfect îi dăm numirile lucrărilor ce izvorăsc din el. Când vrem să fim mai adecvați, nu-i dăm nici o numire. Spunem că Dumnezeu e «viață», dar ne grăbim să spunem că totuși El nu e «viață», ca unul ce e mai presus de viață. De aci graiul antinomic când vorbim de Dumnezeu.

Nouă ne sunt accesibile și împărtășibile lucrările lui Dumnezeu, ființa Lui rămâne inaccesibilă și neîmpărtășibilă (Vasile cel Mare, citat de Palama de multeori; Dionisie Areopagitul în diferite locuri). In lumea relativă nu vin decât lucrările divine. Acesta nu însemnează că «ființa» lui Dumnezeu nu e pretutindeni. Dar precum adâncul nostru rămâne neîmpărtășibil, chiar dacă e prezent în acelaș loc unde apar și manifestările noastre, cu atât mai mult adâncul divin rămâne inaccesibil, metafizic, ontologic inaccesibil, nu spațial. E o categorie de existență ce nu se împărtășește, la care nu e nici un fel de acces. Trebue să operăm aci cu categoria «adâncului», a «intenzivului» spiritual, nu cu a spațiului.

Lucrările lui Dumnezeu ni se împărtășesc și le putem lua într'o măsură oarecare (după om) la cunoștință în două forme: întâi avem rezultatele lor, toate cele creiate și al doilea ele înseși în acțiunea lor prezentă. Lumea creiată, rezultatele lucrărilor dumnezeești (*τὰ ἀποτελέσματα*), ne spune că aci a fost activă odată puterea dumnezeească. Lucrurile poartă în ele impregnat semnul fostei lucrări dumnezeești, așa cum roșața cărămizii e semnul rămas al focului ce-a fost odată prezent în cărămidă. Unii oameni nu văd decât atâta din Dumnezeu. Aceștia sunt cei cu argumentele cosmologice, raționaliști deiști, sau chiar teiști!

Dar lucrările lui Dumnezeu sunt în fiecare moment active și prezente. Nu toți le sesizează însă în actualitatea lor vie. Nu toți le pot primi, se pot împărtăși de ele.

Și aci vine al doilea motiv pentru care Sf. Scriptură spune că Dumnezeu este inaccesibil omului. Atâta timp cât omul rămâne singur cu puterile sale, nu poate sesiza divinitatea și nu se poate împărtăși de ea. Cum explică foate frumos Sf. Scriptură Palama, omul nu poate cunoaște și vedea cele ale lui Dumnezeu; numai Duhul lui Dumnezeu le poate cunoaște. Deci e de lipsă ca Duhul lui Dumnezeu să se sălășluiască într'un om, ca acela să poată cunoaște cele ale lui Dumnezeu. Așa încât nu mai e omul care cunoaște cele ale lui Dumnezeu, ci însuși Duhul Lui. Omul care lapădă duhul lumii «primește înlăuntrul său Duhul dela Dumnezeu, care cunoaște cele ce sunt ale lui Dumnezeu, precum duhul omului cunoaște cele ce sunt ale omului... Cum nu va vedea acela prin Duhul primit lumina nevăzută? ...Doar nu-Și este Sieși nevizibil Dumnezeu, ci celorce ce-L privesc și-L cugetă cu ochi și cugetări creiate și naturale. Celor în cari se inarticulează Dumnezeu ca organ conducător, nu le va oferì, prin Sine, într'un chip manifest și vederea darului Său?... Căci precum raza din ochi numai unindu-se cu razele soarelui devine lumină activă și vede cele sensibile, în acelaș chip mintea numai devenind un Duh cu Domnul, vede clar cele duhovnicești» (Din Sf. Grigorie Palama, trad. de subsemnatul în Anuarul Academiei teologice Andreiane 1932—33, pag. 39—40).

Dar cu aceasta am trecut la altă chestiune: la modul cum se poate arăta Dumnezeu oamenilor. Ceeace ne vom sili să înțelegem întrucâtva în alt număr.

Dr. D. Stăniloae

Nr. 7783/935 Ep.

Notificare oficială

Se atrage atențiunea Oficiilor protopresbiterale și parohiale, că termenul pentru subscrierea la împrumutul de consolidare 3% 1935 a creanțelor față de stat mai vechi de 1 Aprilie 1934 s'a prelungit până la finea lunei Septemvrie 1935.

Sibiu, 10 Septemvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Ofensiva „Bibliotecii parohiale“

— Glasul viitorului pentru noi, preoţii —

[Sfârşit]

Măsură de prevenire

Noi să prevenim acele zile, acel viitor. Şi-l putem prevenì dând cea mai mare atenţie *Bibliotecii parohiale*, punând Biblioteca parohială în centrul grijilor noastre de educaţia prin carte a păstoriţilor noştri. Trebue să dăm Bibliotecii parohiale o nouă desvoltare, care să întreacă orice alte biblioteci ce ar avea încă fiinţă în parohie: cea şcolară, a casinei, a Casei culturale, sau sub orce nume şi numire ar mai figura biblioteci în comună!

Să luăm în privinţa asta pildă dela înaintaşii noştri mari: Şaguna, care văzând sărăcia noastră de tot felul, a început a întemeia fonduri, cari să ajute mai cu nădejde măcar pe copiii noştri; Gojdu l-a urmat. Pantazi asemenea. Andronic la fel. Şi erau fondurile întemeiate de ei mici la început, dar, susţinute cu răbdare şi cu credinţă în viitorul lor, iată noi le avem azi mari, şi ca mâne uriaşe.

Ofensiva Bibliotecii parohiale

Să facem şi noi la fel: Văzând sărăcia mijloacelor de bună educaţie a poporului nostru iubit, să punem toate sforţările, ca această sărăcie să scadă, ba în viitor să dispară, — punând la îndemâna fiilor şi urmaşilor noştri o fântână bogată de apă vie, a aleselor şi izbăvitoarelor învăţături, şi acea fântână să le fie: *Biblioteca parohială.*

Un început de Bibliotecă parohială avem şi azi. Autoritatea noastră bisericească s'a gândit la acest început de câţiva ani încoace. Dar biblioteca de azi e mai mult un preţios ajutor de cultivare a preotului însuşi, şi e prea puţin aceea ce ne lipseşte: *Fântâna fermecată a satului, la care să alerge tot bunul cetitor*, ca flămândul la masa cea bine aşternută şi primitoare pentru toţi. Tatăl şi mama, care vede pe fiul său, sau pe fiica sa, dornică de cetiri, şi în dorul ei a pus mâna pe ce-a putut, pe broşuri „de senzaţie“, pe marfă de bâlciu întinsă ei de vânzătorii fără alegere, — să-i poată spune: Du-te, fiul meu sau fiica mea, la biblioteca parohială, şi-ţi alege acolo, — sau îţi va alege părintele bibliotecar — în fiecare săptămână, cel puţin o carte, şi adapă-ţi tu sufletul tău tiner şi nevinovat, cu ştiinţa curată ce o găseşti în acelea, ca să nu te rătăcească cetirile ce-ţi cad în cale la tot pasul, mai multe rele, veninoase, decât bune. Şi fiul şi fiica să se încredinţeze că aşa este! Să vadă ei înşişi că aceea ce li se dă spre cetire din biblioteca parohială, e aur curat, e duhul lui Dumnezeu, al omeniei şi al curăţiei sufleteşti.

Pentru a avea *aceste* biblioteci, trebue să pornim noi preoţii, ajutaţi de credincioşi, o inimoasă ofensivă pentru îmbogăţirea bibliotecilor parohiale aşa fel, ca în scurtă vreme să le vedem sporite cu sute de cărţi alese, potrivite pentru a fi cetite cu folos de tot poporul. Pentru a ajunge la asta, să iscodim toate mijloacele cinstite, de a le da putinţa de procurare de cărţi. Avem şi azi sute de cărţi scrise în duh sănătos creştinesc şi iubitor de popor. Pe toate să le adunăm în bibliotecile noastre parohiale.

Cum să purcedem? Cum s'o pornim?

Arăt cum am făcut subscrisul în câteva locuri, şi am reuşit mulţumitor: La serviciile divine în sobor cu mai mulţi preoţi, cari au atras popor numeros la sf. biserică, am vorbit credincioşilor despre rosturile de sus ale bibliotecii în casa oricărui credincios, dar mai ales a bibliotecii parohiale. Am citat pilda marilor creatori de fonduri, la început mici, dar cu gând mare pornite şi ajunse apoi mari, ca să ajute la risipirea sărăciei de printre noi, având să fie fiilor şi nepoţilor noştri chiar din belşug ajutătoare. Mici au fost acelea la început, mari au ajuns azi. Să facem la fel în faţa *sărăciei sufleteşti* şi a pornirilor spre rătăcire cu care ne luptăm azi, şi la asta ne va ajuta biblioteca parohială!

Am spus apoi: această îmbogăţire a bibliotecii parohiale, am putea s'o facem luând sume în bugetul bisericei. Dar, am zis, cu cartea suntem ca şi cu pomii din grădină. De ai moştenit tu o grădină cu 10 pomi în ea, — treci printre ei uşor, grijeşti ce grijeşti de ei, dar nu te pui cu toată inima pe ei. Dacă însă ai sădit tu însuţi două altoi noi în aceeaşi grădină, de aceste 2 altoi porţi grijă întreit mai mare ca de ceilalţi pomi, le uzi, le curăţi, le legi, le fereşti de omizi, le sapi în jur, — îţi legi tot gândul şi inima de ele, le ai dragi ca pe 2 feţi ai tăi. „E adevărat asta?“

— Adevărat!...

Ei, bine, aşa-i şi cu cartea, cu gazeta. O carte sau o gazetă, căpătată de cinste dela bineva, o ceteşti aşa mai pe de-asupra şi o pui deoparte; puţin s'a legat de sufletul tău. Dar de ţi-ai abonat o gazetă pe ales, o, pe aceea o ceteşti cu toată luarea aminte, îţi legi gândul şi inima de scrisele ei, ţi-i mai dragă, căci e plătită de tine, e agonisita ta. Aşa şi cartea pe care ai dat banul tău, o ceteşti cu altă atragere, decât pe una venită de pomană.

Iacă pentruce biblioteca parohială e mai bine să fie sporită prin jertfirea noastră a tuturora! Să ne simţim cu toţii legaţi de ea; să ştim că acele cărţi sunt *şi ale noastre*, ale fiecăruia. Căci cu alt dor le vom ceti, ca să vedem pe ce am dat banii noştri? (Cam aşa am vorbit).

Pilda şi colecta

Şi îndată după aceste lămuriri, am pus o carte de rugăciuni pe un tas şi am spus: Acum să arătăm, care cum am înţeles această chemare. Iată noi preoţii mergem cu pilda înainte şi punem pe acest tas un început de prinos, de jertfă, din partea noastră (şi am pus 10—20 de lei). Şi tasul va merge acum, iubiţi credincioşi, printre voi, să puneţi pe el care cât puteţi, care cât voiţi. Şi să ştiţi, că pentru copiii voştri, pentru luminarea cea bună a sufletelor lor, puneţi. Din ce se va aduna, vom cumpăra 10—15—20 de cărticele, câte se va putea. Pe acelea părintele le va împărţi celor mai buni cetitori, şcolarilor mai măricei, tineretului ieşit dela şcoală, tuturor cari le vor dorì. Fiecare băiat sau fată, va ceti carea primită şi va spune tatălui său şi mamei sale, că ce a cetit, ce a învăţat din acea carte?, ca să vadă tatăl şi mama pe ce au dat câţiva bănuţi şi ei. Va primi apoi alta şi alta din cărticelele, făcând cu toate la fel. Intr'o zi preotul va aduna pe cei ce au avut cărţi şi va face cu ei un fel de mic examen: să-i arate ei care ce a învăţat din acele cărţi, şi ce crede despre ele? Părintele va însemna mărturiile cetitorilor, apoi va cetì, în biserică sau la casa culturală, înaintea părinţilor, *părerile fiilor lor*, — ca să vadă ce bine le fac ajutând la cumpărarea de cărţi pentru biblioteca parohială.

Când după asta îi va pofti să mai ajute, căci cărţile aduse au fost cetite, — ei cu drag vor dărui mai mult.

Şi aşa biblioteca parohială va sporì, dar va spori mai mult sufletul bun în fiii oamenilor, având să ne dee rânduri de oameni tot mai luminaţi şi bine îndrumaţi.

La început rodul ostenelei preotului va fi modest şi mic. Al doilea va fi mai bun, — iar peste ani de zile, biblioteca parohială va fi Fântâna fermecată a satului, şi cetăţuia sufletească luptătoare împotriva pornirilor rele şi a îndemnurilor stricătoare, pe care tetitorii le pot culege din cărţi ce le cad nealese în mâni.

Incercările mele

Subscrisul am încercat în câteva sate şi am reuşit mulţumitor. Deşi am mers între oameni fără a-i pregăti înainte, am adunat în parohia *Căstău* un prim fond pentru sporirea bibliotecii parohiale, de 150 lei; la *Tămăşasa*, la cercul religios, 200 lei; în parohia *Romos* (Duminecă 15 Sept.) s'a adunat frumuşica sumă de lei 470, — (etc.), şi stăruinţa se urmează acum mai departe.

Din banii strânşi vom cumpăra 10—12—15 cărticele bune, d. ex. din colecţia «*Ia şi ceteşte*» dela „Dumineca Ortodoxă“ (Bucureşti, 2, strada Sfintei Vineri Herasca), sau din cataloagele librăriilor noastre bisericeşti, din al librăriei Pavel Suru, Bucureşti (C. Victoriei), etc. Noi vom întocmì un catalog al cărţilor alese ieftine, potrivite pentru bibliotecile parohiale.

Urmările

O, urmările pot fi foarte fericite. Pe lângă câştigul moral prevăzut mai sus, bogăţia bibliotecilor parohiale va fi şi un puternic impuls pentru scriitorii de cărţi moralizatoare şi de tâlcuiri religioase. Când se va şti, că sunt prin parohii 5000 sau 10.000 de biblioteci cari cumpără bucuros scrierile de cuprins sănătos sufletesc, *se va scrie şi se va tipări mai mult!* Preotul bibliotecar va avea ce alege şi ce cumpăra; poporul sufleteşte mult se va îndrepta. E aceasta un scop superior, un ideal, pentru care se plăteşte să osteneşti, să trăeşti, să propoveduieşti. In puţini ani, în felul acesta, bibliotecile parohiale pot fi fala şi bucuria noastră, şi totodată: *termometrul după care cei în drept vor putea judeca* **vrednicia preotului** *în parohia lui!*

Dee Dumnezeu ca munca la care se face chemare prin cele de mai sus, să pună cunună de laudă pe fruntea celor mai mulţi dintre preoţii noştri!

Prot. I. Moţa

„Asociaţiunea“ la Satu-Mare

Manifestaţii româneşti la graniţă

(=) Adunarea generală a Asociaţiunii culturale «Astra» s'a ţinut, anul acesta, într'o localitate dintre cele mai nimerite, acolo unde se cere un deosebit apostolat, — fiind vorba de a lucra la o frontieră, cum este Satu-Mare, pe meleaguri din care primim adeseori veşti despre: subminarea temeliei statului românesc...

Aici, ca şi în alte locuri de altfel, n'are ce căuta politicianismul urgisit, care înduşmăneşte mereu pe fraţi, spre marea bucurie a celorce se simt atât de străini în ţara aceasta.

Cu toată dreptatea s'a scos la iveală, şi la adunarea generală din acest an, rolul mare al şcoalei şi bisericii în munca uriaşă de reromanizare a unui ţinut înstrăinat.

Adunarea, condusă de prezidentul, dl Iuliu Moldovan, a durat două zile, în 14 şi 15 l. c. şi, pe lângă toată criza economică şi financiară ce ne bântue, a fost bine cercetată de intelectuali şi de ţărănimea satelor din jur.

M. Sale Regelui, «Voevodului culturii româneşti», şi Preşedintelui onorar al societăţii, i s'a trimis din adunare telegramă de respectuoase omagii ale iubirii şi devotamentului supuşilor Săi.

Din partea bisericii ortodoxe s'a adus binecuvântare asupra lucrărilor Asociaţiunii prin cuvântul frumos rostit de P. S. Sa arhiereul dela Oradea, Andrei Crişanul, făgăduindu-se vechiului aşezământ întregul sprijin al bisericii noastre dreptmăritoare.

Au urmat apoi alţi numeroşi şi distinşi oratori, ca vrednici reprezentanţi ai diferitelor autorităţi, primiţi cu multă simpatie, care a izbucnit îndeosebi după cuvântul cald al dlui Lungulescu, grăitor în numele Ligii antirevizioniste.

«Nici o singură brazdă!» a fost răspunsul hotărât şi unanim al numerosului auditor, ca să audă şi iubiţii noştri minoritari cari nu se împrietenesc nici azi cu manifestările culturale româneşti din acel teritoriu.

Dintre celelalte măreţe manifestări, relevăm defilarea cortegiului etnografic: Şezătoarea, din ţara Oaşului, a făcut duioasă impresie, cu diferitele datini de tors, seceriş, nuntă, cules de fructe, industria aurului, cântece şi jocuri etc.

Rămâne, firesc, mai pe sus de toate, ca problemele importante, privitoare la acest ţinut dela graniţa apuseană a ţării, — scoase la iveală, cu prilejul adunării anuale recente, în temeinice rapoarte şi iscusite cuvântări, — să fie împărtăşite de toată atenţiunea celor chemaţi şi să fie duse la îndeplinire fără amânări.

Aşa b. o., să nu se uite, că funcţionarii, între cari şi preoţii, trebue selecţionaţi îndeosebi şi plătiţi la timp şi mai cu dărnicie decât în alte locuri; «politica» de partid ar fi noroc să înceteze cu totul la sate, în care nu poate pricinuì decât o statornică învrăjbire între săteni; — mai multă îngrijire pentru oropsiţii colonişti din partea locului; un control serios al presei minoritare, finanţate şi din străinătate, pentru propagandă revizionistă.

Dacă nu se va schimba situaţia nenorocită dela graniţă, şi dacă nu se va lua în seamă tot ceeace s'a constatat acum la Satu-Mare, duşmanii neamului românesc şi ai bisericii noastre vor putea continua netulburaţi să exploateze mai departe generositatea, — exact indolenţa, — noastră proverbială.

„Salvarea să ne fie în noi înşine“

In Nr. 38 a. c. al *Telegrafului Român*, părintele *Coriolan Drăgan* deschide discuţia asupra problemei de ajutorare a preoţilor — pentru cazurile de moarte a soţiilor lor, — potrivit normelor din regulamentul actual al fondului de ajutorare a familiilor preoţeşti.

In adevăr, ideea sulevată de părintele Drăgan e de importanţă covârşitoare pentru ajutorarea preotului în caz că rămâne văduv prin moartea soţiei sale; şi considerând că mulţi preoţi rămân în stare de văduvie chiar în perioada cea mai critică a vieţii lor familiare, cu copii minori, fără alte resurse materiale decât infimul salar ce-l ridică dela stat, — în lipsa soţiei ruinându-i-se şi mica gospodărie din jurul casei, am convingerea că clerul întregei Mitropolii va adopta propunerea părintelui Drăgan şi va aproba dispoziţii ce s'ar lua în acest scop în regulamentul de ajutorare al fondului preoţesc.

Căci, în adevăr, până când se va rezolvi după norme echitabile cauza salarizării şi pensionării clerului bisericii noastre ardelene, sântem reduşi numai la propriile noastre mijloace de ajutorare adoptând deviza: «*Toţi pentru unul şi unul pentru toţi*».

Contribuind lunar cu încă 100 lei la acelaşi fond, ne-am ajutat şi pe noi preoţii în cazurile văduviei noastre cu acelaşi capital de 30—50 mii care îl ridică familiile noastre când rămân după noi.

Insă, fiindcă chestia modificării şi întregirii regulamentului de ajutorare preoţesc în scopul preconizat aparţine congresului preoţesc, pentru ca ideea să se generalizeze pe întreaga Mitropolie şi să se adoapte în plenul congresului, îmi exprim dorinţa de a ruga pe P. C. Sa părintele asesor *Dr. Gh. Ciuhandu*, distinsul preşedinte al asociaţiei noastre, să binevoiască a intercala, în programul viitorului congres, noul punct ce se referă la problema ce o discutăm. Cu aprobarea congresului fiecare eparhie îşi va putea face adausele şi modificările cuvenite în regulamentul-statut al fondului ei de ajutorare preoţesc.

Nu mă îndoesc că clerul nostru va primi cu însufleţire şi cu încredere propunerea, care dusă la realizare va forma o a doua verigă în lanţul acţiunii de ajutorare reciprocă prin fondul nostru de ajutorare, care s'a dovedit a fi atât de binefăcător pentru noi şi familiile noastre. —

A doua chestiune, a înfiinţării unei *case de economii*, e tot atât de binevenită şi sântem mulţumitori părintelui Drăgan pentru propunerile sale. Şi fiindcă mijloacele de bază ale acestei case de economii, după concepţia părintelui Drăgan, nu ne-ar însărcina cu cotizaţii insuportabile şi ar fi acceptabile, considerând foloasele materiale ce le-am trage după această instituţie, ar urma ca discuţia asupra ei să rămână des-

Probleme-Recensii-Comentarii

Liceul ortodox român „A. Şaguna" dela Braşov. — **Direcţia liceului nostru braşovean a anunţat, la începutul noului an şcolar, că — în conformitate cu ordinul Consiliului Arhiepiscopiei de Alba-Iulia şi Sibiu — sânt admişi să se înscrie în clasa** *primă* **liceală şi consecutiv în anii următori în celelalte clase, numai elevi** *creştini.*

Măsura aceasta de a face loc creştinilor, şi mai ales fiilor neamului nostru doritor de lumină, în liceul care poartă numele marelui ierarh al bisericii ortodoxe ardelene, a scos din sărite unele ziare înstrăinate de aspiraţiile naţionale creştine ale neamului, şi le-a îndemnat să declare că măsura luată de Arhiepiscopia ardeleană este „total greşită şi de condamnat".

Marea majoritate a presei româneşti a găsit însă, dimpotrivă: *deplin îndreptăţită* **hotărârea referitoare la înscrierile elevilor în liceul confesional dela Braşov.**

Alarmarea unor anumite cercuri n'are darul d'a speria pe cei conştienţi de făptuirile lor.

*

Măsură dureroasă şi greşită. — *Programa analitică prevede pentru învăţământul Religiei, în şcoalele secundare, câte* **două ore** *la săptămână până în clasa VI, în clasele VII şi VIII câte o oră.*

Cu toate acestea, în orariul nou se prevede câte **o singură oră** *pentru* **toate** *clasele superioare; la şcoalele normale de asemenea o singură oră până în clasa VII, ear în clasa VIII religia este cu totul înlăturată.*

Măsura aceasta dureroasă se pune în calea bunelor servicii, pe care biserica are să le aducă ţării şi neamului nostru prin înrâurirea catehizaţiei, — din nenorocire tot mai redusă, — în viaţa şcoalei de astăzi.

Arhiereii bisericii noastre au intervenit la ministerul instrucţiunii, ridicând cuvântul împotriva scoaterii învăţământului religios din şcoalele secundare.

Avem convingerea, că şi Frăţia Ortodoxă Română, întrunindu-se peste câteva zile în congresul său anual, are să-şi înscrie între punctele programului afirmarea şi apărarea credinţei ortodoxe, stăruind pentru aplicarea exactă a normelor prevăzute în legiuirile învăţământului nostru public.

*

Pildă de buni creştini. — In Dumineca din 8 Septemvrie 1935 s'a ţinut la *Orăştie* jubileul festiv semicentenar al institutului financiar *Ardeleana*, una din ctitoriile marelui român şi ortodox *Dr. Ioan Mihu*, bărbatul luminat care a luat parte activă la toate mişcările culturale, bisericeşti şi politice din Ardeal, aducând pretutindeni preţioase servicii, — ear la moartea sa (în 1927) şi-a lăsat, prin testament, toată averea sa arhiepiscopiei noastre.

Cu ocazia jubileului s'a scos în evidenţă progresul realizat de *Ardeleana* pe teren economic, financiar, cultural şi naţional şi s'au adus meritate omagii preşedintelui societăţii, dlui *Dr. Aurel Vlad*, luptătorului pentru salvarea creditului românesc în Ardeal.

Adunarea festivă, la propunerea preşedintelui său, a dlui Dr. A. Vlad, a primit cu mare însufleţire lansarea unui apel în scop de-a aduna obolul material necesar desăvârşirii lucrărilor *la biserica ortodoxă din Geoagiu-Băi*, ear cu colectarea sumelor a fost încredinţată dşoara Doina Dobo.

*

Carte de zidire sufletească. — Dintr'o recensiune scrisă de dl I. Lăncrăjan în ziarul *Ţara Noastră* din 14 l. c., asupra *Cărţii de Rugăciuni*, de curând apărute la Sibiu, desprindem părţile următoare:

Omul veacului al XIX-lea, încrezut prea mult în propriile sale puteri, a uitat pe Dumnezeu, iar prin aceasta însuşi rostul şi chemarea sa în lume. De aci, ca o consecinţă imediată, o serie de tulburări, de răsturnări de valori, de cutezanţe nepermise, de fărădelegi şi păcate.

Dacă aci rezidă cauza răului de care suferim, atunci e firesc ca şi îndreptarea tot de aici să pornească, adecă: întoarcerea omului spre Dumnezeu, singurul reazim adevărat al sufletelor noastre. Acest proces lăuntric se şi observă, atât în viaţa indivizilor, cât şi a societăţilor, tot mai viu pronunţându-se. Sânt atâtea cărţi scrise în timpul din urmă, constituind dovezi, cu privire la această pocăire şi întoarcere a omului spre Ziditorul său.

In *această* lumină trebue văzută şi înţeleasă şi apariţia cărţii de rugăciuni, întocmită de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit *Nicolae*. Ca un adevărat conducător de suflete, distinsul ierarh a citit pulsul spiritual al vremii şi-a pătruns marea necesitate a unei cărţi de zidire sufletească pentru toată lumea, indiferent de starea socială sau vârstă.

Valoarea acestei lucrări însă, nu constă numai în faptul că răspunde unei necesităţi reale, ci şi în modul în care neobositul cărturar şi ierarh a înţeles s'o întocmească. Intr'adevăr, cartea aceasta de rugăciuni, prin bogăţia textelor, prin forma estetică, prin tehnica tiparului, prin fineţea hârtiei, prin limba literară, întrece tot ceea ce am avut până astăzi în acest domeniu. Ea constitue, fără nici o exagerare, un monument isbutit de artă şi tehnică, fiind în acord cu evoluţia limbii, cu progresul şi nevoile sufleteşti de astăzi.

Scopul pe care l-a urmărit autorul întocmirii acestei rare cărţi „ca prin ea, cât şi prin celelalte mijloace ale bisericii, să se reverse comoara darurilor duhovniceşti ale rugăciunii peste iubitul nostru popor dreptcredincios", este pe jumătate atins prin însăşi forma şi modul în care s'a săvârşit. Sântem convinşi, că orcine va avea în mână această carte, va fi ispitit s'o cerceteze şi, cercetând-o, să-şi găsească din plin hrana sufletească. Incât, nu avem cuvinte destule să apreciem această lucrare de mult gust, de netăgăduit mijloc de elevare spirituală, de reală necesitate pentru sufletele dornice de regăsire cu Dumnezeu şi de călăuză sigură în vederea mântuirii adevăraţilor credincioşi.

*

Dela congresul naţional-socialist din Nürnberg. — In şedinţa congresului, din 11 Septemvrie 1935, s'a citit *proclamaţia* cancelarului *Hitler*, care afirmă între altele:

„In deosebi trebue, cu o fanatică aprindere („mit fanatischer Verbissenheit") să aducem la biruinţă principiul: *Un duşman al statului naţional-socialist, fie din lăuntru, fie din afară, n'are să cunoască, nici să găsească în Germania un loc, care să-i stea la dispoziţie cu buna judecată sau chiar cu ajutorul nostru*». —

Dacă e vorba acum şi de problema apărării *noastre* naţionale, nu putem decât să consimţim cu declaraţiile din proclamaţia cancelarului german. Hitler, Führerul, a exprimat un principiu, asupra căruia avem să stăruim în raporturile noastre cu cercurile minoritare. Ori cât de generoasă şi tolerantă ar fi naţia românească, slăbiciunea sa nu poate sporì până acolo, ca să mai susţie în funcţii slujbaşi minoritari cu sentimente foarte dubioase, sau invederat vrăjmaşe stăpânirii româneşti a ţării, când duşmani din afară îş caută tovarăşi în lăuntrul ei gata să le facă servicii.

Cuvintele lui Hitler trebue să ne facă atenţi la cercetarea cu grijă a problemei de apărare naţională; — vom căuta astfel şi noi, românii, cu toată energia fanatică, să aducem la biruinţă principiul: *Un duşman al statului român, fie duşman din lăuntru, fie din afară, n'are să cunoască, nici să găsească în România un loc care să-i fie pus la îndemână cu buna judecată sau chiar cu ajutorul nostru.*

Ceea ce face o ţară mare şi tare, cu atât mai vârtos trebue s'o facă o ţară care nu-i prea mare, nici prea tare.

*

Izbăvire prin Biserica lui Hristos, *de Pr. Ioan Alexandrescu, Sibiu, 1935, Tip. Arhidiecezană. — O broşură de 36 pagini. Preţul 8 Lei.*

In Biblioteca populară «Popasuri Duhovniceşti», tipărită la Sibiu, a apărut această broşură, care nu este decât o frumoasă desvăluire de gândiri duhovniceşti, menite să răscolească sufletele cetitorilor, făcându-i să înţeleagă tot mai adânc legătura lor faţă de Domnul şi Mântuitorul nostru Isus Hristos. Cărticica «Izbăvire prin Biserica lui Hristos» începe cu tâlcuirea despre înţelesul cuvântului «Biserică» atât ca lăcaş sfânt de jertfă, rugăciune şi închinare, cât şi ca adunarea dreptmăritorilor ortodocşi creştini.

Fiii Bisericii, doritori să trăească o viaţă nouă creştină, sfântă şi fără prihană, aşa cum cere Mântuitorul, vor găsi în paginile lucrării de mai sus îndemn şi învăţătură, scoase şi lămurite din adevărurile sfintei Evanghelii.

*

Conferinţă preoţească. — Preoţimea ortodoxă a protopopiatului *Băiţa*, s'a întrunit în conferinţă preoţească, pentru luna Septemvrie, în ziua de 15 c. în parohia *Trestia*. Conferinţa s'a ţinut în legătură cu adunarea societăţii „Oastea Domnului".

In acest scop, încă din seara de Sâmbătă 14 Septemvrie, părintele D. Secărea, împreună cu alţi preoţi, au descălecat în această parohie, unde, în faţa unui mare număr de credincioşi, au săvârşit serviciul vecerniei, urmate de slujba privegherii şi de predica rostită de părintele protopop, şi cu mărturisirea credincioşilor.

Duminecă, în 15 Septemvrie, când sunetul toacei şi al clopotelor cheamă pe tot creştinul la rugăciune, preoţimea tractuală, deşi răspândită pe toate vârfurile şi răspântiile munţilor şi ale dealurilor Zarandului, a răspuns chemării sale cu mare dragoste, luând parte, la această sărbătoare, în număr complet.

La ora $7^1/_2$, s'a continuat mărturisirea credincioşilor cari voiau să se apropie de sfintele şi dumnezeeştile Taine ale Domnului nostru Isus Hristos. La ora 8 jumătate a sosit în parohie, trimisul Inalt Prea Sfinţitului nostru mitropolit *Nicolae*, în persoana P. C. părinte profesor *Dr. N. popoviciu*, însoţit fiind de către P. C. părinte protopop D. Secărea. P. C. părinte profesor este salutat, în numele preoţimii tractuale şi a credincioşilor din parohia Trestia şi jur, de către părintele Vasile Roman, parohul din parohia susnumită. După aceasta, preoţimea şi credincioşii, au întrat în sfânta biserică, unde s'a început serviciul sfintei liturghii, ale cărei răspunsuri le-a dat corul bărbătesc din Băiţa, sub conducerea părintelui protopop D. Secărea.

Credincioşii cari se mărturisiseră, au fost împărtăşiţi de către P. C. părinte N. Popoviciu, cu sfintele Taine, iar după terminarea serviciului divin, preoţimea, împreună cu poporul de faţă au trecut în curtea bisericii, unde s'a oficiat rândueala sfinţirei apei; după sfârşitul conferenţei fiecare preot a prezentat darea de seamă cerută prin ord. circular Nr. 6281—1935 punctul VII.

La ora 4, preoţimea s'a îndreptat spre sf. biserică, unde, în cadrele mişcării „Oastea Domnului", au predicat părintele prof. Dr. N. Popoviciu şi părintele Nicolae Perian-Sălişte. Rar i-a fost dat poporului, din Trestia şi jur, să audă cuvinte aşa de mişcătoare ca la acest prilej.

Părintele profesor ni-a arătat atât de elocvent, care este adevărata mântuire şi care sânt mijloacele de-a o putea dobândì de către fiecare creştin adevărat.

Către seară, preoţimea şi credincioşii celor 15—20 de comune, cari veniseră la adunare, s'au retras în sunetele cântecelor duioase, părăsind, cu mulţumire sufletească, parohia Trestia, în care li-a fost dat să petreacă o zi în Domnul şi cu Domnul.

Pr. *Alexie Popa*

*

Conveniri la sate. — Intelectualii originari din comuna fruntaşă, curat ortodoxă, *Lancrăm*, judeţul Alba, au avut laudabila inspiraţie de a organiza tot la cinci ani câte o întrunire a tuturor fiilor răsăriţi din respectiva comună, dar, în urma ocupaţiilor, răspândiţi în întreaga ţară până şi peste graniţele ei.

Aceste conveniri, afară de partea distractivă, au în deosebi nobilul scop de a strânge şi cimenta legăturile sufleteşti ale celor rămaşi acasă în sat cu cei născuţi acolo, dar plecaţi în alte părţi, conform modului de trai sortit sau ales. Apoi, de a reînvia în memorie la faţa locului frumoasa viaţă cu peripeţiile ei de nevinovăţia copilăriei şi mai ales de a asculta povestirile de bucurie sau eventualele doleanţe ale fraţilor lor trupeşti şi sufleteşti, venindu-le în ajutor cu sfaturi binevoitoare sau şi cu mijloace materiale şi ajutoare băneşti, şi contribuind astfel la bunul progres al comunei.

In zilele de sărbătoare din 20 şi 21 Iulie ale anului curent, anume alese pentru a nu răpì sătenilor timpul lucrului scump de vară, aproape toţi fiii răsăriţi din comuna Lancrăm, fără deosebire de clase şi ocupaţii, s'au întrunit în al doilea congres al lor, având un program bine definit.

Participând întâi la serviciul divin împreunat cu invocarea Duhului sfânt în biserica locală şi la parastasul pentru odihna sufletelor celor răposaţi, am mers în procesiune la monumentul eroilor, unde a cântat corul cu fanfara şi s'au ţinut vorbiri.

In cadrele întrunirii, ţinute în şcoală, sub conducerea venerabilului Părinte protopop *Avram Păcurar* din Mercurea şi a inspectorului şcolar în pensie *Ioan Pavel* din Bistriţa, între altele s'a discutat înfiinţarea şi zidirea neîntârziată a unei „Casei culturale", punându-se imediat bază prin subscripţii la un fond de peste 34.000 lei, şi urmând să se continue colecta.

Dl profesor *Dr. Petraşcu*, dela academia teologică din Cluj, explicând în o scurtă conferinţă noua lege a cooperaţiei, în urma propunerii sale s'a hotărât înfiinţarea unei «*Bănci populare ca societate cooperativă de credit şi economii*» pentru acordarea de împrumuturi ieftine.

După ameazi s'a vorbit sătenilor despre educaţia tineretului, despre rentabilitatea şi întroducerea electricităţii în sat, despre repararea morilor, despre îmbunătăţirea morilor, despre îmbunătăţirea păşunatului comunal etc.

Vechea fostă societate culturală „Progresul" a studenţilor din localitate, fuzionând cu societatea culturală «*Lucian Blaga*», care a luat fiinţă mai târziu, şi care fiind persoană juridică înregistrată legal, poartă cu mândrie numele poetului născut în Lancrăm, a organizat din acest prilej un reuşit festival artistic.

Astfel de conveniri la sate contribue tot mai mult la înălţarea sufletească a poporului şi a tuturor participanţilor, la strângerea legăturilor necesare între orăşeni şi săteni, pentru o cât mai creştinească şi naţională colaborare. *Un participant*

---

chisă, întrucât mi se pare că întemeerea ei prezintă multe greutăţi tehnice şi de administrare.

Ca instituţie proprie a clerului arhiepiscopiei noastre, va trebui să fie condusă după sistemul de operaţiuni bancare, având şi un corp de funcţionari aparte, cari trebue retribuiţi potrivit muncii ce vor presta. Deci chestiunea trebue supusă aprobării autorităţii bisericeşti, căci instituţia nu se poate nici întemeia, nici pune în lucrare decât cu concursul, aprobarea şi sub controlul direct al autorităţii bisericeşti.

Pr. **Iuliu Moldovan**

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Cronică bisericească externă

Biserica sinodală rusească cu reşedinţa azi în Carloviţ şi sub conducerea învăţatului mitropolit Antonie, suspendase pe mitropolitii Evloghie din Paris, care s'a pus în legătură cu patriarhul din C-pol, şi Platon al Americii de Nord, care avea tendinţe separatiste, — cu gândul că astfel se vor întoarce mai uşor în sânul Bisericii. In revista „Viaţa bisericească", organul Bisericii sinodale ruseşti din Carloviţ, se dau însă fapte care desmint în totul aşteptările aderenţilor Mitrop. Antonie. Mitropolitul Evloghie al Ruşilor din Apusul Europei s'a amestecat şi în jurisdicţia streină hirotonind în Martie a. c. pe arhim. Ioan ca episcop de Chersonez. Pe de altă parte, episcopii ruşi din America, alegând după moartea recent întâmplată a lui Platon, ca mitropolit, pe Teofil, acesta s'a declarat şef spiritual al ruşilor ortodocşi din St. Unite şi Canada şi independent înîru toate de orce altă autoritate, motivând că dupăcum la 1432 când patriarhul de C-pol ajunge sub turci, mitropolitul Rusiei s'a declarat independent, tot aşa azi când Moscova stă sub tirania bolşevică, biserica rusă a Americii de Nord se declară şi ea independentă.

Comentând faptele acestea, organul sinodal acuză pe numiţii ierarhi şi ca nepatrioţi, rupându-se şi formal de autoritatea spirituală a Bisericii ruse care nu va întârzia, dată fiind slăbirea continuă a bolşevicilor, să devie iar autoritatea duhovnicească a întregului popor rus pravoslavnic. In despărţirea aceasta, zice acelaş organ, influenţa protestantă şi egoismul personal au lucrat împreună.

— Mitropolitul Antonie dela Carloviţ, autorul vestitului catehism ortodox, tradus şi în româneşte de pr. Ţincoca, va scoate în curând o serie de studii (în ruseşte) despre: 1. Insemnătatea morală a dogmei sf. Treimi 2. Insemnătatea morală a dogmei despre Biserică 3. Biserica ecumenică şi popoarele 4. Datele psihologice pentru libertatea voii şi răspunderii morale 5. Cuvântări, omilii, epistole. Ceice vor să s'aboneze să trimită 35 fr. fr. pe adresa: Pr. Petru Bielovinciof, Beograd Krupoka 20 (Jugoslavia).

— Mitropolitul Evloghie dela Paris se plânge de mizeria morală şi materială (şomaj) a credincioşilor lui. **T. B.**

INFORMAŢIUNI

Intru pomenirea regretatului Gh. Bogdan-Duică. *Doamna Constanţa Bogdan-Duică, cu aceeaşi nemărginită durere, vesteşte familiei şi celor cari l-au cunoscut şi apreciat, împlinirea unui an dela pierderea bunului şi în veci neuitatului ei soţ* **Gheorghe Bogdan-Duică,** *fost Profesor Universitar şi Membru al Academiei Române.*

Serviciul divin, pentru pomenirea odihnei sufletului său bun şi drept, se va oficia Duminecă, 22 Septemvrie 1935, ora 12, în Catedrala ortodoxă şi la Cimitirul central din Sibiu.

Inaugurarea noului local de şcoală primară „Regele Carol II" din fruntaşa comună *Slimnic*, în vecinătatea Sibiului, s'a făcut Duminecă, în 15 Septemvrie a. c. cu deosebită solemnitate. Slimnicenii, în dragostea lor faţă de aşezămintele de cultură, şi-au ridicat unul dintre cele mai impunătoare aşezăminte de acest fel, din Ardeal. Infăptuirea dela Slimnic se încadrează în muncă neprecupeţită pe care cărturarii satului, preoţi, învăţători şi notari, au desfăşurat-o în cei 17 ani dela desrobire. Clădirea şcoalei are 8 sale de învăţământ, cancelerie, locuinţa pentru director, şi local pentru grădina de copii mici. Fie ca noul altar de cultură să progreseze în duhul tradiţiilor noastre!

Locul Minunilor, Maglavitul, a fost cercetat în ziua de 14 Septemvrie 1935 de un mare număr de credincioşi, între cari erau şi 120 persoane din Sibiu şi satele învecinate: plugari, meseriaşi şi funcţionari, înfrăţiţi cu toţii în aceeaş credinţă. Sfânta liturghie a fost slujită de P. S. Sa episcopul Vartolomeu al Râmnicului şi Noului Severin, înconjurat de un mare sobor de preoţi. P. S. Sa a cuvântat mulţimilor, la acest prilej, şi a dat binecuvântarea arhierească ciobanului Petrache Lupu.

Măsură nimerită. Ministerul instrucţiunii a trimis revizoratelor şcolare o circulară, în care, între altele, cere ca în învăţământul primar să se ţină cursuri în aer liber în tot timpul cât se va menţinea căldură.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 22 Septemprie 1935, va predica părintele protoiereu *I. Dăncilă.*

Mulţumită. Cu ocazia căsătoriei tinerilor Moise Ilea cu Valeria Duca, dl Ioan Stanciu, m. zugrav, a colectat dela nuntaşi suma de Lei 506 pentru fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu al Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu. — Pentru prinos mulţumeşte: *Comitetul.*

Locuitorii oraşului Sibiu, cari pot face dovada că aveau dreptul a fi înscrişi în registrul de cetăţenie al municipiului Sibiu, şi cari din anumite motive au fost omişi (şi nu sânt înscrişi nici în registrul de cetăţenie al altei comune), sânt obligaţi ca, până la data de 28 Septemvrie 1935 să se prezinte la primăria municipiului Sibiu, strada mitropoliei Nr. 4, camera Nr. 29, în zilele de lucru, între ora 9—12 a. m. pentru a da lămuriri şi în scopul întocmirii unui tablou nominal cerut de ministerul justiţiei referitor la dreptul lor de cetăţenie.

Poşta redacţiunii

Pr. *I. B.* în *R.* Ai făcut foarte bine cetind poporului în biserică *prefaţa* Cărţii de rugăciuni, scrisă de I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae. Şi alţii au procedat tot aşa, şi ar fi bine să facă toţi preoţii la fel. E cea mai potrivită recomandaţie a acelei frumoase cărţi, care n'ar trebui să lipsească din mâna creştinilor noştri.

Trimite paralele încassate acum, fără să mai aştepţi terminul de 1 Decemvrie fixat în Circulara Nr. 6281. Aşa să facă toţi ceice au încassat preţul vânzării exemplarelor trimise: să expedieze banii la Cassa arhidiecezană. Va trebui publicată în curând a doua ediţie şi trebuesc bani pentru tipărirea ei.

Intârzierea ţi s'a scuzat de astădată. I. P. Sf. Sa poartă conspectul celor ce răspund la timp, dar *şi a celor ce întârzie.* Deci *să grăbească* toţi cu răspunsul.

V. D. I. Studiul trimis se va publica poate la „Rev. Teologică". Trimite din cele ce spui. In deosebi articole pastorale ca exemple. Ce va fi bun, se va publica.

Nr. 243—1935 (37) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Poeniţa Tomii** cu filiile **Ferigi** şi **Merişorul de munte,** din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Intregirea salarului dela stat.
2. Sesia parohială 6 jug. 376□ arător, 2 jug. 284□ fânaţ, 1 jug. 207□ grădină şi 5 jug. 200□ păşune, precum şi folosirea cimitirelor, peste tot 14 jug. 1067.□
3. Birul parohial (adăul) în bucate, câte 20 litri porumb sfărâmat sau grâu de fiecare casă.
4. Venitele stolare uzitate în protop.
5. Până la edificarea casei parohiale, matera va închiria locuinţă potrivită.

Cererile de concurs şi aprobarea dela Consiliul arhiepiscopesc, de a concura, se vor înainta în termin oficiului protopopesc, ear concurenţii se vor prezenta în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc al tractului Dobra, în înţelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 23 Mai 1935.

Iosif Morariu,
protopop.

Nr. 244—1935 (38) 1—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de paroh în parohia de clasa III-a **Cerbia** cu filia **Pogăneşti,** din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele acestui post sânt:

1. Intregirea salarului dela stat.
2. Folosirea cimiterului dela biserică.
3. Sesia parohială de matera 7 jug., ear dela filie 2 jug.
4. In loc de adău în bucate, 2 jug. primit cu reforma agrară.
5. Venitele stolare uzitate în tract.
6. Parohia se va îngriji de locuinţă pentru preot până la facerea casei parohiale.

Cererile de concurs şi aprobarea de a concura dela Consiliul arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc, ear concurenţii se vor prezenta — cu avizul protopopului — în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc al tractului Dobra, în înţelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 7 Iunie 1935.

Iosif Morariu,
protopop.

Nr. 223—1935 (39) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Socet** cu filiile **Poiana-Rechiţelii** şi **Runcul-Mare,** din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

a) Casă parohială corăspunzătoare.
b) 4 jug. fânaţ.
c) Câte una măsură porumb smicurat, (măsura à 30 litri), sau preţul de piaţă a unei măsuri de porumb smicurat, dela fiecare familie din materă şi filii.
d) Una zi de lucru de fiecare fum din materă şi filii.
e) Stola obişnuită în parohie.
f) Salarul dela Stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Preaven. Cons. Arhiepiscopesc că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Hunedoara, 22 Mai 1935.

Pr. **Nicolae Suciu,**
adm. protopopesc.

La 14 Octomvrie 1935 se vinde în localul Cărţii funduare prin licitaţie, imobilul din centru Ocna-Sibiului, Piaţa Traian Nr. 5, circa 6 jugăre jumătate teren, casă cu 4 încăperi şi atelier. Informaţii: Banca Românească, Sibiu. [20] 2—2

(28) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. întâia **Ocna de sus,** protopopiatul Sibiu, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela întâia publicare în Telegraful Român, pe lângă următoarele retribuţiuni:

1. Salar dela stat conform coalei B.
2. Sesiune parohială şi anume: arător şi fânaţ 20 jug. 1444 st.□
3. Pentru casă parohială se îngrijeşte preotul nou ales din propriile sale mijloace.
4. Venitele stolare uzitate în parohie.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs însoţite de actele necesare, oficiului protopopesc în terminul prescris şi vor dovedi totodată că au obţinut aprobarea P. V. Consiliu Arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă din partea oficiului protopopesc, se vor prezenta în parohie pentru a face cnnoştinţă cu poporul, a predica şi servi.

Oficiul protopopesc al Sibiului în înţelegere cu consiliul parohial respectiv.

Sibiu, 25 Iunie 1935.

Emilian Cioran
protopop.

Nr. 320—1935 (26) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Teiu,** cu filia **Lăsău-Grind,** din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile după acest post sânt:

1. Intregirea dotaţiunei dela stat.
2. Sesia parohială, în materă 5 jug. 1120□ arător şi 1 jug. 1340□ fânaţ; la filii 3. jug. arător şi 8 jug. fânaţ, de tot 18½ jugăre.
3. Folosirea a 4 jug. arător, — 2 dela materă şi 2 dela filie — în locul adăului obişnuit în bucate.
4. Venitele stolare uzitate în protopopiat.

Cererile de concurs, însoţite de documentele prescrise, precum şi autorizaţia Consiliului arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc din Dobra în terminul fixat, iar concurenţii vor binevoi a se prezenta în parohie spre a fi cunoscuţi de credincioşi.

Oficiul protopopesc cu consensul consiliului parohial.

Dobra, la 14 August 1935.

Iosif Morariu
protopop.

Nr. 96—1935 (40) 1—1

Concurs repeţit

Pentru întregirea postului de cântăreţ la biserica română ortodoxă din Turda se publică nou concurs, cu termen de 30 zile, în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Sesiune cantorală 8 jugăre fânaţ.
2. Locuinţă în natură.
3. A treia parte din venitele stolare.
4. Salar dela stat după punerea în aplicare a legii bisericii din 1925.

Candidaţii reflectanţi îşi vor înainta cererile de concurs instruite în ordine cu diploma de cântăreţ sau alte certificate de cvalificaţiune cerută de regulamentele din vigoare, spre a putea ocupa un post de cântăreţ dela oraşe, cum şi extras de botez sau alte documente recomandatoare, şi cu prealabila învoire a subsemnatului se vor prezenta la biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântări.

Vor fi preferiţi candidaţii cari vor fi capabili de a conduce independent corul bisericesc.

Turda, 10 Septemvrie 1935.

In acord cu comitetul parohial:

J. Murăşianu
protopop.

Spitalul de boli mintale, Sibiu

Nr. 1581— 1935 (21) 1—1

Publicaţiune

Pentru aprovizionarea Spitalului de boli mintale, Sibiu, cu tot soiul de carne; derivate şi coloniale pe durata de un an, se va ţinea prima licitaţie în ziua de *28 Octomvrie 1935* ora 9 a. m. în biroul administrativ al spitalului.

Caetul de sarcini se poate vedea la spital în orele oficiale.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu dispoziţiile dela art. 80—110 din L. C. P. şi art. 31—51 din Regulamentul O. C. L.

Sibiu, 17 Septemvrie 1935.

Dr. Gh. Preda
medic primar, director superior, inspector general sanitar.

Muntean
administrator.

Preţioasa Carte de Rugăciuni, trimisă parohiilor din Arhiepiscopie, se bucură de-o însufleţită primire din partea bunilor credincioşi dela sate. Li se recomandă în deosebi ediţia cu 70 lei, legată în pânză.

Nr. 253—1935. [29] 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Alun cu filiile Bunila şi Vadu-Dobrii, din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficile împreunate cu acest post sânt:

a) **Casă parohială corăspunzătoare.**
b) **6 jug. fânaţ din partea comunei politice.**
c) **Adău: 100 [una sută] Lei de familie [cca 317 familii în materă şi filii].**
d) **Stola obişnuită în parohie.**
e) **Salarul dela stat.**

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Preaven. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 25 Iunie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Pr. Nicolae Suciu,
adm. protopopesc.

Cereţi, dela Librăria Arhidiecezană Siblu, cartea acum apărută:

ISTORIA BISERICII şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania, — lucrare datorită distinsului scriitor şi istoric Ştefan Metes.

Intelectualii noştri, preoţi şi mireni, precum şi bibliotecile poporale, au prilej de-a procura această preţioasă carte ce li se recomandă cu toată căldura.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII | Sibiu, 29 Septemvrie 1935 | Nr. 41

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

F. O. R. și Asociația clerului „Andrei Șaguna" la Mediaș

Adunarea FOR-ului

Incă o verigă în lanțul de activitate rodnică și folositoare pentru biserica noastră strămoșească... Așa trebuie să ne pronunțăm după ținerea adunării generale a F. O. R. Această adunare s'a ținut la Mediaș, în 22 Septemvrie și se poate spune că a fost bine cercetată de intelectualii noștri mireni bineintenționați.

Peste ceice au grăbit la adunare parc'ă plutea un fior de regret și duioșie. Președintele secției Sibiu, regretatul Gh. Bogdan Duică, nu mai este doar printre ei! O rugăciune pioasă întru pomenirea și odihna neuitatului profesor și președinte trebuia să aibă loc. Și a avut. Căci, după'ce toți membrii F. O. R.-ului au ascultat cu evlavie sf. liturghie, în catedrală, ei au asistat nemângăiați și la parastasul slujit în memoria celui ce a fost și rămâne *Gh. Bogdan Duică.*

In aceeaș zi, la ora, 4 s'a deschis ședința adunării generale. Membrii și publicul ales din sală, au intonat cântarea bisericească «Impărate ceresc». F. O. R.-ul, fiind orfan de președinte, ședința a fost prezidată de d. *Dr. P. Meteș*, delegatul comitetului central, care a făcut, și cu această ocazie, elogiul președintelui plecat dintre cei vii. In cuvinte alese, dsa caută apoi să precizeze necesitățile din care s'a născut F. O. R., arătând că:

«*Vremurile noastre sunt vremuri de mari prefaceri. Spiritualismul izgonit din preocupările oamenilor de către mașinismul veacului trecut, de materialismul marelui război și a timpului ce i-a urmat, începe să-și recapete locul de frunte pe care l-a avut totdeauna în preocupările oamenilor, oridecâteori s'a însemnat, în evoluția omenirii, o epocă de înflorire, de pace sufletească și de bunăstare. Evenimentele care se precipitează, întâmplările pline de minuni apostolice ale zilelor noastre ne îndreptățesc să conchidem că sufletul omenesc este din nou plin de sete după cuvântul mântuitor al evangheliei creștine. Asociația «Frăția ortodoxă română» al cărui rost este de a trezi la viață nouă și de a readuce mulțimea celor îndepărtați, în special intelectuali, la izbăvitoarele învățături și practici ale Bisericii strămoșești, se încadrează în această tendință spre spiritualitate. Ea nu vrea să fie decât o unealtă a ortodoxismului român creștin, susținută cu tărie și abnegație de ceice se simt strâns legați de biserica părinților lor. In acest sens opera ei apare nu numai ca liman de întrupare sufletească pentru singularicii indivizi, ci pentru întreaga națiune română. F. O. R.-ul e spiritul vremii și munca sa își are rost bine precizat.*

Mulțumim I. P. S. Mitropolit Nicolae pentru înalta considerație și ocrotire pe care a arătat-o totdeauna față de F. O. R.".

După cuvântarea plină de înțeles a dlui P. Meteș, părintele consilier *Tr. Scorobeț* vorbește în numele I. P. S. mitropolit Nicolae. Preacucernicia Sa subliniază că înaltul ierarh și tot clerul bisericii noastre urmăresc cu drag toate manisfetările F. O. R.-ului. Căci nimic nu este mai înălțător decât să vezi pe intelectualii bisericii lucrând la redeșteptarea generației de azi spre creștinism. Ca și de alte organizațiuni ale bisericii, I. P. S. Mitropolit leagă mari nădejdi și de munca desinteresată a membrilor F. O. R.-ului.

A impresionat deosebit de plăcut și cuvântul de salut al păr. protopop *Ioan Crăciun.* Iar din celece au rostit domnii *Coriolan Aslău*, primarul Mediașului, și *Dr. Victor Știrbețiu*, prefectul jud. Târnava-Mare, s'a evidențiat cu prisosință faptul că dirigiutorii civili sânt cu tot sufletul alături de străduințele bisericii.

In centrul programului a dominat conferința tânărului profesor *I. Ghiță*, despre: «*Două fețe ale veacului nostru: păgânism și nașterea religioasă*". Dsa stabilește câteva note esențiale din care se pot deduce clar cele două fețe ale acestui veac. Citățm:

«*Păgânismul zilelor nostre se manifestă prin: 1) sciencism, 2) provizoratul lucrurilor. Renașterea religioasă se poate observa din: 1) setea după infinit a celor mulți, 2) înmulțirea instituțiilor de binefacere morală și socială, 3) instituții de misionarism pentru sălbateci, 4) introducerea filosofiei religiei în licee, 5) mișcările politice național-religioase, 6) pelerinajul la locurile sfinte, 7) geniul hagiografic în literatură. Aceste caractere ale renașterii religioase se accentuiază și mai mult în ortodoxism și anume într'o formă specifică. Ortodoxismul pune în renașterea religioasă misticism, protestanții și catolicii stăruesc asupra unui sistem de dogme. De aici noi avem privirea îndreptată spre viitor, pe când ei spre trecut*».

La propunerea dlui *I. Sandu*, adunarea a hotărât să tipărească și să împartă, în mod gratuit, conferința profesorului I. Ghiță.

Raportul general, alcătuit și cetit în adunare de d. I. Sandu, a avut și el darul să vădească opiniei publice munca desinteresată și rodnică desfășurată de fiecare despărțământ al F. O. R.-ului.

(Raportul îl vom publica în numărul următor al ziarului. *Red.*).

In atmosferă caldă și senină se procedează apoi la alegerea noului comitet. *Dr. Silviu Dragomir*, prof. univ., este ales președinte; dnii *Dr. Nicolae Comșa* și *Ioan Sandu* vicepreședinți; *Dr. Lucian Bologa*, secretar și *Nicolae Crișțiu* cassier.

Mulțumiți de rezultatul lucrărilor, îmbărbătați unul de altul, membrii F. O. R.-ului din secția Sibiu s'au despărțit apoi ducând, desigur, gând de stăruitoare muncă pentru viitor.

*

Adunarea generală a Asociației clerului

A doua zi, în 23 Septemvrie, a urmat ședința adunării generale a clerului din secția Sibiu. Se puteau vedea preoți din cele mai depărtate colțuri ale Eparhiei. Intre ei, mulți tineri.

Din centrul Mitropoliei sânt prezenți: păr. consilieri *Tr. Scorobeț* și *V. Nistor*, precum și păr. rector *N. Colan.*

Sf. liturghie, slujită în sobor, impresionează adânc, deasemenea și predica rostită la sfârșitul sf. liturghii de păr. protopop *I. Duma.* Adresată în deosebi preoțimii, predica desvăluie situația în care se află azi Biserica și slujitorii ei. Curentele de subminare activează în ascuns și pe față. La aceasta contribuie chiar și o anume filosofie și presa interesată. Dar, față de această stare de lucruri, preoțimea nu se înfricoșează. Căci preoții propovăduiesc puterea și voia lui Dumnezeu.

Deschiderea adunării o face păr. protopop *E. Cioran*, președinte. Cuvântul de deschidere precizează rostul adunărilor preoțești. Preoții trebuie să se adune în consfătuire spre a cerceta situația lor față cu poporul și pentru a proceda mereu la o autoexaminare. Astăzi situația reclamă, mai mult ca altădată, întrunirile preoților. Căci Biserica este pusă în situația de-a lupta cu trei elemente distructive: comunismul, francmasoneria, și sectele. Printr'o autoexaminare scrupuloasă se pot afla însă mijloacele care duc la izbândă. Președintele mai accentuiază că zilele de azi cer metode nouă de pastorație, care se pot discuta și stabili mai bine în adunările preoțești.

Urmează cuvântarea păr. consilier *Tr. Scorobeț.* Preacucernicia Sa aduce binecuvântarea I. P. S. Mitropolit *Nicolae* și își exprimă satisfacția că prin Asociația clerului s'a început și se continuă cu sârg activitatea de reînoire morală a poporului românesc.

Din adâncul ființei noastre se înfiripează și crește un sentiment de satisfacție pentru cuvintele rostite și de dnii: *C. Aslău*, primar, *Dr. Crișan* și *N. Miuța*, revizor. Căci toți au accentuat importanța preoțimii în viața neamului și au promis sprijinul necondiționat al credincioșilor mireni în lupta Bisericii pentru reînoirea moralului.

După aceste vorbiri, asistența hotărește cu însuflețire să se expedieze trei telegrame: *M. S. Regelui, I. P. S. Mitropolit Nicolae, și dlui ministru Al. Lapedatu.*

De acum urmează raportul general. Păr. *Bânda*, secretar îl citește stăruind să arete cât de bogată a fost activitatea preoțimii în anul trecut. Ceeace înseamnă că aceasta își face datoria chiar în ciuda greutăților de azi.

Raportul se oprește mai mult asupra următoarelor puncte: misiunile religioase, catehizația în școala primară, subiectele conferințelor din despărțăminte, cărțile noui apărute și recenzate, fondul de ajutorare preoțesc etc. Păr. protopopi *Dr. V. Oană, I. Duma și E. Stoica*, aduc unele completări de amănunt.

Trecuți peste acestea, preoții ascultă conferința diaconului *D. Călugăr: „Preotul și îndrumarea tineretului în cadrul diferitelor organizații religioase, culturale și sportive»*. Conferențiarul aduce o contribuție bogată asupra celorce trebuie săvârșite de preot pentru îndrumarea tineretului în făgașul naționalismului sănătos și al creștinismului veșnic salvator.

Conferința a trezit discuții interesante, ear păr. rector N. Colan, protopopul Dr. V. Oană, preoții N. Borza, N. Belea, Bânda, etc. au adus, în urmă, frumoase complectări de ordin practic.

S'au cetit apoi și s'au aprobat rapoartele puse în ordinea de zi. Preoțimea și-a spus cuvântul asupra salarizării, a aprobat gestiunea anului trecut, și altele.

In lucrurile nouă și folositoare cari au venit în discuție trebuie amintite: creierea unui cămin de odihnă pentru preoți la băile Basna și întemeierea unei bănci preoțești. Cea dintâi chestiune a adus-o în discuție păr. consilier V. Nistor, iar cea de a doua păr. Drăgan.

Preoțimea a constatat că aceste chestiuni sânt de o importanță deosebită și că realizarea instituțiilor de mai sus ar aduce mult folos. Având deplină încredere în cei cari stau în frunten ei, ea le-a acordat deplină libertate să lucreze în această direcție.

Dupăce se face realegerea comitetului de conducere, penoții se grăbesc de plecare.

Din atitudinea fiecăruia se putea ceti o rază de încurajare. Adunarea li-a procurat par'că nădejdi de mai bine și o nouă dragoste de muncă.

C.

Constatare de reținut. — *După o pauză lungă de cinci ani, s'a întrunit, în vara anului curent, (in zilele de 26 până în 31 August) la* **Oslo,** *al cincilea* **congres internațional pentru cercetare psihică.**

Congresul dela Oslo și-a exprimat în unanimitate dorința ca, la universitățile din toate țările, să se înființeze **catedre de parapsihologie.**

In legătură cu această dorință, președintele congresului, profesorul dela Oslo, Thorstein **Wereide,** *a ținut să accentueze, că cercetarea parapsihologică* **a constatat existența puterilor sufletești independente,** *și a semnalat pierderea acestei credințe ca una dintre cauzele crizei actuale a omenirii.*

F. O. R.

Congres general la Caransebeş

— PROGRAM —

Comitetul central de direcţie — având binecuvântarea arhierească — învită pe membrii asociaţiei, cum şi pe toţi bunii ortodocşi la

Al II-lea congres general anual

care se va ţinea la *Caransebeş*, în sala «Luna», în zilele de 5 şi 6 Oct. 1935 cu următorul

PROGRAM:

Ziua de 5 Octomvrie ora 5. Şedinţa Consiliului general al asociaţiunii ora 7 a. slujba privegherii şi b. mărturisirea membrilor cari se vor împărtăşi a doua zi.

Ziua de 6 Octomvrie ora 8 dim. Liturghie arhierească în catedrală cu chemarea Duhului Sfânt. Ora 10 a. m. a) Procesiunea clerului şi membrilor dela catedrală la monumentul episcopului *Ioan Popasu;* b) Sfinţirea monumentului şi cuvântările ocazionale; c) Inapoierea la catedrală. Ora 12½ Deschiderea congresului general al F. O. R. în sala „Luna". *a)* Cuvântarea preşedintelui; *b)* Cuvântul I. P. S. Ierarhi; *c)* Salutul autorităţilor, al asociaţiilor religioase şi culturale româneşti; *d)* Constituirea biroului şi desemnarea comisiunilor pentru înscrierea de membri, propuneri etc.; ora 1½. Masă frăţească în restaurantul «Pomul Verde". Ora 4 p. m. Şedinţa a 12-a în sala „Luna". *a)* Raportul secretarului general; *b)* Rapoartele comisiunilor; *c)* Propuneri (cari trebuie prezentate în scris cu 8 zile înainte de congres, comitetului de direcţie central, Cluj, palatul episcopesc); *d)* Votarea Moţiunii; *e)* Inchiderea congresului. Ora 7 p. m. Vecernie urmată de *a)* Conferinţa dlui prof. univ. *Mihail Manoilescu* despre „Ortodoxie şi ideea naţională"; *b)* Concert religios dat de Societatea rom. de cântări din Caransebeş.

In vederea actului solemn al împărtăşirii cu sf. taină a cuminecăturii, membrii asociaţiei sânt rugaţi a veni pregătiţi sufleteşte de acasă.

Deodată cu congresul general al F. O. R.-ului se vor întruni tot la Caransebeş şi Asociaţia clerului „Andrei Şaguna», Oastea Domnului, Asociaţia învăţătorilor din Banat. Vom avea deci una din cele mai puternice manifestaţii patriotice a ortodoxiei româneşti.

Anunţăm cu bucurie că Direcţiunea generală C. F. R. ni-a acordat şi de această dată o reducere de 75% pe toate liniile şi la toate trenurile. Certificatele de călătorie se distribue prin secţiunile eparhiale. cărora se vor adresa toţi cei interesaţi.

Pentru incartiruire şi masa frăţească, participanţii se vor adresa primăriei oraşului Caransebeş.

In gara Caransebeş va funcţiona un serviciu de informaţiuni şi de plasare.

Sextil Puşcariu
preşedinte.

I. Mateiu
secretar general.

Asociaţia Clerului «ANDREI ŞAGUNA», Sibiu

Nr. 24/1935

CONVOCARE

Potrivit articolului 10 din Statutele Asociaţiei „Andrei Şaguna" a clerului ortodox român din Mitropolia Ardealului, Banatului, Crişanei şi Maramureşului — având arhiereasca binecuvântare — convocăm **al 14-lea congres anual** al acestei asociaţii la Caransebeş pe zilele de **6 şi 7 Octomvrie 1935,** cu următorul

PROGRAM:

Ziua I Duminecă 6 Octomvrie:

Ora 8: Sfânta Liturghie cu predică şi Chemarea Duhului Sfânt (catedrala episcopală).

Ora 11·30: Şedinţa Comitetului central al Asociaţiei (sala de şedinţe a Consiliului eparhial).

Ora 13·30: Masă frăţească la restaurantul «Pomul verde».

Ora 16: Şedinţa de deschidere a congresului: *a)* Discursul P. C. Prot. Dr. Gh. Ciuhandu, preşedintele Asociaţiei; *b)* Salutul reprezentanţilor autorităţilor şi societăţilor surori; *c)* Conferinţa P. C. Părinte Fl. Codrean-Arad despre „Greutăţile zilei şi datoria clerului".

Ziua II Luni 7 Octomvrie:

Ora 10: A doua şedinţă a congresului: *a)* Raportul general despre activitatea Asociaţiei în ultimul an; *b)* Raportul cassierului despre situaţia financiară a Asociaţiei; *c)* Revendicările Bisericii ortodoxe şi ale clerului ei, (raportor Prot. V. Nistor, consilier arhiepiscopesc-Sibiu); *d)* Eventuale propuneri (ele vor fi anunţate în scris Biroului central până la data de 3 Octomvrie a. c.; *e)* Inchiderea congresului.

In restul timpului din cele 2 zile preoţii congresişti vor participa la festivităţile organizate de «Frăţia Ortodoxă Română» şi «Asociaţia învăţătorilor bănăţeni», cari îşi ţin congresele la aceeaş dată şi în aceeaş localitate.

Şedinţele congresului Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna" vor avea loc în sala festivă a liceului «Traian Doda» din Caransebeş.

Pentru reţineri de locuinţe preoţii congresişti se vor adresa păr. diacon Teodor Roşca (Caransebeş), iar pentru locurile la masa frăţească dlui Teodor Dragomir, secretarul general al primăriei oraşului.

Sibiu, 25 Septemvrie 1935.

Prot. Dr. Gh. Ciuhandu
presedinte.

Prot. **Nicolae Colan**
secretar general.

NOTĂ: Foile eparhiale sunt rugate să reproducă această convocare.

Vindecările minunate văzute de mine la Maglavit

Mărturisesc în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor eu preotul şi profesorul D. Stăniloae despre următoarele tămăduiri minunate pe cari le-am constatat cu ochii mei la Maglavit, păstrându-mi spiritul de observaţie şi simţurile în cea mai perfectă funcţiune. Nu mă cunoaşte nimeni ca pe un om care afirmă ca pozitive lucruri de cari nu-i sigur, nici ca pe un om uşor de scos din atitudinea de observator calm şi critic.

Am ajuns la Maglavit Duminecă seara, 22 Septemvrie, şi am plecat deacolo Mercuri dimineaţa 25 Sept. Am avut deci timp suficient să mă edific. Nu descriu acum scenele zguduitoare ale atâtor dureri adunate din toată ţara în lunca Maglavitului, nici tablourile unice ale diferitelor grupe de pelerini în stare de rugăciune cum n'am mai văzut oameni rugându-se (căci nicăiri nu se roagă oamenii ca la Maglavit: cald, inzistent, în retragere printre arbori), ci voi înşira scurt câteva *minuni* în înţelesul pur şi precis al cuvântului.

Luni dimineaţa m'am coborât din sat spre Dunăre şi m'am oprit la locul numit „Buturugi", unde s'a arătat Dumnezeu de 3 ori lui Petre Lupu. Aci sunt aşezaţi sute de bolnavi pe rogojini, pe paturi, în colibe de ramuri. Vezi acolo nenumăraţi orbi, surdomuţi, ologi, paralitici, nevropaţi de toate vârstele. Cine vrea să vadă minunile, trebue să se oprească aci, învingându-şi orce scârbă. Cine trece pe lângă ei în fuga maşinii sau chiar pedestru pentru a ajunge cu un chilometru mai încolo, la stâna lui Petrache, până unde l-a întovărăşit Dumnezeu şi unde predică acum de 2 ori pe zi, riscă să nu vadă nimic, decât descrierea simplă a arătărilor, pe cari e posibil să nu le creadă.

M'am oprit între bolnavi cu părintele ieromonah Dionisie Lungu şi preotul Mocanu dela Filipeşti-Brăila. Indată ne-au asaltat cereri din câteva părţi să venim să vedem cum cutare copil a început să vadă, sau cutare fată a început să vorbească. Oamenii se silesc şi ei să dea o mulţumită lui Dumnezeu pentru marea binefacere de care i-a împărtăşit şi ştiu că cea mai mare mulţămită ce o pot da este să vestească lumii prin preoţi minunile Lui. Am luat declaraţii dela următorii:

1. Femeia *Liţa Iancu Gazaru*, din comuna Cupava jud. Olt, surdo-mută, oarbă şi paralizată de 15 ani. A început să vadă, să audă, să vorbească din ziua de Sf. cruce. Am văzut-o, am vorbit cu ea.

2. Costică Cobarzan, copil de 8 ani, din comuna Ciucea, jud. Cluj, surdo-mut din naştere, a început să vorbească Duminecă noaptea, 22 Septemvrie, cu puţin înainte de-a ajunge noi între bolnavi. Unchiul său, Vasile Golban, un flăcău de vreo 25 ani, îi spunea cuvinte în văzul nostru şi al mulţimii, pe cari copilul începea să le rupă. Ii spuneam şi noi să spună: popa, Petre, Doamne etc. Se vedea că copilul acum începe să înveţe a vorbi. Amintesc că nici unul dintre bolnavi nu-şi recapătă deodată întreagă sănătatea, ci treptat. Copilul Costică Cobarzan, auzia încă greu, dacă strigai tare, dar auzia. Aceasta e principalul.

3. Plecând dela coliba lui Cobarzan, ne iese înainte o femeie numai bucurie, cu o fetiţă drăgălaşe de 10 ani, rugându-ne să binecuvântăm fetiţa ca să poată progresa mai repede în graiul pe care îl căpătase cu o zi înainte, Duminecă 22 Sept. Spunând copilei diferite cuvinte să le rostească, ea le rostea după oarecari ezitări din ruşine. Fetiţa se numeşte Talia Bugărin a lui Ion Târşu (mamă-sa nu e cununată cu Ion Târşu), din Apadjia, „de pe la Caransebeş".

4. Maria Vulcu din comuna Vizir, jud. Brăila, în etate de 29 ani, surdo-mută din naştere, a început şi ea să vorbească Duminecă, 22 Sept., repetând cu oarecare greutate cuvintele ce i le spuneam.

5. Fetiţa Sofia a lui Anton Popescu, comuna Cazasu, judeţul Brăila, de 14 ani, surdo-mută din naştere. A început să vorbească şi să audă Sâmbătă în 21 Sept.

6. Mălăin Ion, tânăr de vreo 25 ani, din comuna Tunarii-Noi, jud. Dolj. Avea amândouă picioarele îndoite din genunchi, mergând în cârji şi simţind junghiuri la umblat. Ne-a întâmpinat Luni seara fără cârji, declarându-ne plin de-o bucurie emoţionantă că se simte acum tot mai uşor. A venit la Maglavit Joi în 19 Sept şi a început să se simtă mai bine de Sâmbătă, 21 Sept. Ne spunea adorabil că are să meargă în sat, să facă „o predică, să spună la oameni, despre sfântul, că desteptăciune are dela Dumnezeu".

7. Marţi dimineaţa, ducându-ne spre stâna lui Petrache, când trecem pe lângă bolnavi, întâmpină pe păr. Mocanu dela Filipeşti, Brăila, un bărbat ca de vreo 50 ani. Uimit la culme, păr. Mocanu constată că este Radu Voicu din comuna Mircea-Vodă, jud. Brăila, la depărtare de 1 km. de Filipeşti. Păr. Mocanu îl ştia înainte cu genunchii îndoiţi, de vreo 5 ani, neputându-şi-i îndoi şi cu mânile şi cu degetele dela mâni înţepenite de nu şi le putea ridica şi mişca nici la mâncare. Trebuia să-l aşeze alţii în pat şi pe scaun. A venit primaoară la Maglavit cu căruţa proprie, într'o Vineri. A asistat la un maslu şi a plecat înapoi. Incă dela maslu s'a făcut mai bine. Acum se întorsese iarăşi. Mergea fără cârji, îşi îndoia genunchii cum voia, ridica mânile. Degetele mai erau încă puţin amorţite. Nu crezuse în sat nimeni să se mai poată vindeca, dupăce cheltuise cu doctorii 60.000 de lei înzadar.

8. Când venise Radu Voicu primaoară, trecuse prin satul lui natal (în Mircea-Vodă era căsătorit), Teiuş, jud. Olt, de unde luase pe nepoata Elena Ispas, oloagă. Fetiţa a fost dusă dela căruţă până la locul Maslului pe braţe. S'a întors la căruţă singură. Ne-a mărturisit-o Radu-Voicu.

9. Marţi după masă fiind adunaţi lângă locul de unde predică Petrache, acesta înainte de-a începe istorisirea arătărilor, cere să i se aducă fetiţa de care i se spusese că a sosit de dimineaţă la Maglavit dela Brăila, căpătându-şi graiul pe vapor. Copila a fost adusă cu mare greutate, fiind ruşinoasă, de o mătuşe cu care venise, ea fiind orfană de ambii părinţi. Se numeşte Ioana. Mai mult n'am avut vreme să prind din numele ei, deoarece am plecat spre casă. De cu seara premergătoare, 23 Sept., fiind pe vapor la masă cu mătuşa-sa şi cu altă lume, copila a început să spună: apă, sare, pâne, uluind pe toţi cei de faţă. Am văzut-o la amvon. Era ca de vreo 12—14 ani. Rostea cuvintele ce i le spunea Petrache. Interesant e că mătuşa-sa avea şi ea o fetiţă bolnavă, dar nu se vindecase a ei, ci nepoată-sa. Şi desigur că se va fi rugat mai mult pentru copila ei, decât pentru Ioana.

Minunile la Maglavit se întâmplă la tot pasul, încât te uluesc. Remarc că nu gazetele sunt acelea cari întreţin faima Maglavitului şi duc bolnavii acolo, cum greşit afirmă dl Iorga. Ci minunile cari se întâmplă acolo, vindecaţii cari se împrăştie de acolo în toată ţara. Dovada: dacă într'o zi nu se întâmplă nici o minune, curajul bolnavilor scade îndată, te întreabă ce să facă şi se gândesc la plecare. Dacă 2—3 zile nu s'ar întâmpla nici o vindecare acolo în mijlocul lor, în văzul lor, ar goli cu toţii locul. Căci aşa e omul: repede cade în descurajare.

Mai mărturisesc în afară de vindecările minunate pe cari le-am constatat, eu cu ochii mei, despre un alt lucru minunat: am văzut, fără să mă înşel, privind cu calm şi cu simţ critic, o figură stranie, la spatele lui Petrache Lupu când stătea pe tribună pe la ora 11 a. m. Era un fel de bust de proporţii mari, de culoare albăstrie-verzue, pe orizont. Nu era format din nori, căci se mişca când la dreapta, când la stânga, cum se mişca Petrache, şi nu se destrăma pe încetul, ci sau apărea întreg sau dispărea întreg. Nu era nici umbra lui

Probleme-Recensii-Comentarii

Cronica lui Nestor, — In preţioasa colecţie, publicată sub numele „Fontes Historiae Daco-Romanorum" (Izvoarele Istoriei Românilor), a apărut volumul VII: *Cronica lui Nestor*, traducere şi comentarii de *G. Popa-Lisseanu*, cu o hartă, Bucureşti, Tip. „Bucovina", I. E. Toroutiu, 1935. Un volum de 238 pp. Preţul: 200 lei.

Publicaţia, întreprinsă de dnul G. Popa-Lisseanu, s'a bucurat atât din partea Academiei Române, cât şi în general a tuturor istoricilor noştri, de o bună şi bine meritată primire. Profesorul universitar şi apreciatul istoric, dl Silviu Dragomir, în raportul prezentat Academiei Române arată că lucrarea dlui G. Popa-Lisseanu este o mare operă, „care va face nepreţuite servicii istoriografiei române, dând impuls la cercetări mai ample asupra acestor izvoare, singurele care pot lumina o epocă atât de întunecată a istoriei noastre medievale".

In introducerea traducerii sale (făcute după ediţii franceze şi germane) dl G. Popa-Lisseanu se ocupă de viaţa călugărului *Nestor*, din veacul al 12-lea, şi de cronica sa apărută în Kievul Rusiei. Traducătorul constată, în studiul din fruntea publicaţiei, deosebita importanţă a cronicei lui Nestor pentru noi, românii: în această cronică se cuprind primele ştiri despre existenţa noastră ca popor, având oarecare organizaţie, la nordul Dunării. Se dau apoi în întregime pasagiile lui Nestor, în care vorbeşte despre români.

Nu încape îndoeală, că dl Popa-Lisseanu face o lucrare dintre cele mai folositoare, care trebue sprijinită.

Dorim neobositului şi priceputului muncitor pe terenul istoriografiei multă putere, pentru a duce la bun sfârşit publicarea, în îngrijită şi cât mai exactă traducere, a colecţiei de izvoare pentru istoria naţională a românilor.

*

In Revista Teologică, *Nrul pentru Septemvrie şi Octomvrie 1935, directorul ei cere, cu drept cuvânt, ca Biserica noastră să înfiinţeze, alături de o mare editură creştină,* **centrala cărţii religioase,** *organizând printr'însa şi colportajul scrisului creştinesc în întreg cuprinsul ţării.*

Acelaş număr conţine şi alte interesante articole, cronice şi informaţii, a căror citire este de netăgăduit folos sufletesc pentru intelectualii noştri credincioşi, clerici şi mireni.

Sprijinirea Revistei Teologice dela Sibiu este astfel, pentru dânşii, o datorie morală, care nu trebue uitată.

*

Petrache, căci mai erau şi alţii cu el pe tribună, dar în dosul lor nu se vedea nimic. Afară de aceea umbrele cădeau jos, nu pe orizont. Auzisem pe mulţi oameni despre vederea acestui bust, dar nu ştiam ce să zic. Acum l-am văzut şi eu şi împreună cu mine mulţi cari erau în jurul meu: păr. Mocanu, soţia dânsului, soţia mea şi alţii.

Soţia mea a văzut la alte predici ale lui Petrache şi un nimb în jurul capului lui, dar eu nu l-am putut vedea oricât se silea dânsa să mi-l arate.

Acestea sunt lucrurile minunate pe cari le-am văzut eu la Maglavit şi pentru cari îmi iau toată răspunderea în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor, că spun purul adevăr. Nu vreau să redau acì nimic din minunile pe cari le-am auzit dela alţii. Atâta pot spune că se întâmplă în fiecare zi multe, încât nimeni nu le mai ştie numărul.

Incheiu fără nici un comentariu. Acest articol nu cuprinde decât pure constatări.

Pr. **Dr. D. Stăniloae**
profesor la Academia teologică „Andreiană".

Se impune denunţarea concordatului cu Vaticanul. — Sub impresiunile, atât bune, cât şi mai puţin bune, avute la adunarea gen. a Asociaţiunii „Astra", şi la festivităţile ei, din acest an la Satu Mare, dl general *Schina*, delegatul Ligii culturale, în descrierea acestor impresii, se exprimă (în Neamul Românesc dela 23 Sept. c.) despre *concordat* şi despre un al *doilea act* ce ni se pregăteşte la Roma, zicând următoarele:

Părerea generală este că prin concordat se va da putinţa, într'un viitor mai mult s'au mai puţin depărtat, de a susţinea în ţara noastră mişcări antinaţionale române, dacă statul papal dela Roma ar găsì că este în interesul curţii pontificale să o facă.

Dacă concordatul în adevăr era o necesitate, redactarea lui cerea un studiu mai amănunţit din partea noastră. S'ar putea să vie momentul care să ne impue denunţarea lui, înainte de a aştepta ca copilul pe care l-a născut şi-l creşte, să devie un balaur care să vrea să înghită statul.

Un al doilea act bisericesc pe care Roma îl pregăteşte şi pe care biserica unită din Ardeal îl aşteaptă este: «Codul unificării canoanelor», şi la care Roma lucrează de şease ani, la el folosindu-se şi de eruditi prelati ai bisericii noastre unite din ţară. Desigur că atunci când el va fi gata, guvernul român, or care va fi atunci la cârmă, va trimite tot un neofit, căci noi avem cultul incompetenţelor, care va zice după o oră de examinare a textului cu emfaza pe care o dă neştiinţa, că nu este nici un inconvenient ca biserica noastră naţională unită să se lege de papa cu un fir mai mult, fără a ţinea seama că firul spiritual va fi mult mai puternic decât firul organic.

Am văzut prelaţi ai bisericii unite luând cuvântul la desbateri în şedinţă ca făcând parte din Astra şi conducând despărţăminte, şi că în Asociaţia Astrei sânt mulţi membri laici ce ţin de biserica unită, şi atunci eu m'am transportat cu gândul la peste vreo douăzeci-treizeci de ani, când concordatul va fi făcut «copilul-balaur», şi «codul unificării canoanelor» va lega în mod indisolubil pe păstorii şi păstoriţii bisericii noastre naţionale unite de curtea pontificală, care poate va avea interesul să lucreze pentru folosul unui stat străin catolic...

(Vor înţelege greco-catolicii noştri acest avertisment, apărut în organul de sub direcţia dlui profesor N. Iorga?)

*

Cămin cultural. — In zilele vremii noastre, de aprigă luptă pentru existenţă, **salutăm cu îndreptăţită bucurie realizarea tinerimii din parohia** *Gurasada*, **protopopiatul Ilia, unde după muncă grea şi plină de abnegaţie harnici tineri au reuşit să-şi vadă ridicat căminul închinat culturii.**

Pregătirile începuseră acum patru ani când tinerii, organizaţi în societatea Sf. Gheorghe, au început a face cărămidă, — cu mânile lor, — „din straja dimineţii până în noapte", sub conducerea scriitorului acestor rânduri, pe atunci student universitar. Tot tineretul a scos şi adus peatra pentru fundament, a ajutat la ridicarea zidurilor şi la adunarea materialului de construcţie.

Oameni de bine şi înţelegători, din comună şi jur, în frunte cu dnii *Dr. Silviu* **şi** *Alexandru Dragomir* **din Cluj, au sprijinit prin obolul lor marinimos această iniţiativă exemplară.**

Căminul, situat într'o poziţie pitorească, cu prespectivă pe valea Murăşului, constă din parter şi etaj. La etaj are o sală mare cu o capacitate de 1000 persoane, apoi scenă stabilă şi alte camere mai mici, iar la parter dispune de o sală de lectură spaţioasă, alături de o bibliotecă ce ar face cinste or cărui orăşel.

Căminul poartă numele de «*Dr. Silviu Dragomir*», — pentru faptul că dl profesor universitar Dragomir din Cluj, cunoscut şi iubit de toţi, este fiu al acestei comune frumoase, situată pe malul drept al Murăşului. Poporul, în special tinerimea din loc, recunoscătoare pentru faptele pline de jertfe şi abnegaţie, depuse pe teren naţional de familia Dragomireştilor, a hotărât cu unanimitate, ca noul cămin să poarte numele unui fiu al acestei familii care a făcut şi face multă cinste comunei.

Am ţinut de datorie a suleva în organul nostru bisericesc această realizare, nu ca laudă, ci ca încurajare şi îndemn, şi exemplu viu cucernicilor fraţi împreună lucrători în via Domnului, drept dovadă, — că se poate ridica o frumoasă clădire fără multă vorbă, şi fără ajutor dela autorităţi, aproape numai cu puteri proprii.

Dee Domnul ca exemplul tinerilor noştri din societatea Sf. Gheorghe să fie urmat în vara următoare şi în alte comune sărace, unde se simte lipsa unui cămin cultural!

Pr. Dr. *Romul E. Iacob*

*

Zi de bucurie. — Duminecă, în 15 Septemvrie 1935, s'a pus temelie bisericii ortodoxe române din *Vârghiş*, protopopiatul Cohalm, judeţul Odorhei, în prezenţa autorităţilor plăşii Ocland, a dlui primpretor *Dr. M. Cionca* şi a credincioşilor din parohie şi din împrejurimi.

Serviciul religios a fost săvârşit de P. C. părinte protopop *Al. Brotea* al Cohalmului şi preotul local, *Ioan Popa*. După sfinţirea şi aşezarea pietrii fundamentale, părintele protopop, în cuvinte bine simţite, a scos în relief rolul îndeplinit de «*bisericuţa îmbătrânită de pe deal*» în trecutul vieţii româneşti din această comună. Bisericuţa de pe deal, obosită parecă de greul anilor şi al luptei din trecut şi cu mândrie în acelaş timp de biruinţa obţinută, dispare ca un aşezământ care şi-a îndeplinit bine slujba, făcând acum loc unui nou lăcaş divin, ca semn de afirmare a vieţii cucernice româneşti pe aceste romantice plaiuri.

Momentul sărbătoresc a fost prilej de mare bucurie pentru credincioşii parohiei, cari îşi văd azi îndeplinit idealul dorit cu însetare de părinţii şi de strămunii lor.

Fiecare piatră de temelie, aşezată la instituţiile româneşti, în deosebi în aceste regiuni, însemnează piatră de hotar neclintită, „un obstacol de neînvins în calea revizionismului şi a oricărei tendinţe subversive pornite de peste hotar".

Să dea bunul Dumnezeu ca numărul bisericilor noastre să sporească mereu, iar şirul preoţilor să fie tot mai conştient de misiunea adevăraţilor păstori, — pentruca în curând regiunea noastră să vadă viaţa românească de odinioară înflorind în toată bogăţia ei, spre bucuria acelora în ale căror vine tot mai pulsează sângele românesc.

Pr. *Ioan Popa*

*

Rugăciune, muncă, disciplină. — *Duminecă, în 15 Septemvrie 1935, s'au desfăşurat, în cadrul unor frumoase manifestări, solemnităţile punerii pietrii fundamentale a sfintei biserici ortodoxe române din* Tămăşeşti, *o comună mică, săracă, înfiptă în coasta munţilor metalici, nu departe de Mureş, şi situată tocmai pe hotarul de vest al vastului judeţ Hunedoara.*

Situaţia geografică şi economică a acestei comune făceà ca credincioşii ei să nu-şi poată ridica un locaş nou şi frumos de închinare în locul celui vechi, construit pe vremuri, din bârne printre care azi vântul bate în voie.

Conştii de dorinţa credincioşilor din loc, dar şi de insuficienţa puterii lor materiale, un grup de tineri studenţi universitari, în frunte cu inimosul advocat Iosif Costea *din Ilia, li-au venit în ajutor tocmai la timp, jertfindu-şi vacanţa acestui an într'un chip demn de toată lauda.*

Cu încredere în Dumnezeu şi conduşi de cea mai desăvârşită disciplină, împărţiţi în echipe şi lucrând munca cea mai grea, au reuşit în scurt timp să facă şi să ardă 60 mii bucăţi de cărămidă să scoată dintr'o coastă stâncoasă circa 600 m³ peatră pentru construcţia fundamentului şi arderii varului, ca apoi într'o însufleţire necunoscută de mulţi să înceapă ridicarea locaşului sfânt, după planul frumos al arhitectului monumentelor istorice.

Munca înaintează încet şi sigur: contând pe ajutoarele morale şi materiale ale oamenilor înţelegători, tinerii nădăjduesc să termine sfântul locaş încă în această toamnă.

Serviciul religios a fost săvârşit de părinţii protopopi Iosif Morariu *din Dobra şi* Iuliu Josan *din Ilia, înconjuraţi de un sobor de preoţi, de faţă fiind şi delegaţii judeţeni ai grupării: „Totul pentru ţară".*

A fost un moment ce nu se poate descrie când, în vibraţiunile armonice ale imnului religios «România nouă», trei măeştri legionari au ridicat peatra fundamentală, binecuvântată de preoţi, şi au aşezat-o la temelia zidului, împreună cu inscripţia tradiţională aşezată pentru posteritate.

Felul de viaţă a tinerilor, exerciţiile, rugăciunea, munca, disciplina şi alimentaţia, în care mămăliguţa e o delicatesă, ne fac să-i admirăm, să-i sprijinim şi să le urmăm exemplul vieţii curate, altruiste, plină de jertfelnicie depusă pe altarul sfânt al ţării.

Pe noi, ca slujitori ai altarelor, ne bucură în deosebi faptul că vom avea în curând un nou Sion de închinare, ridicat de un grup de tineri creştini cari înţeleg să dovedească adevărul sfintei scripturi, că: Credinţa fără fapte moartă este. *In acelaş timp se verifică din nou înţelepciunea cuprinsă în lozinca străbună care zice:* Mult pot puţinii buni împreună.

Am fost şi eu la Tămăşeşti şi am găsit: rugăciune, muncă şi disciplină, trei flori ce înfloresc îmbinate într'o amforă de lut, care poartă pe bordul său inscripţia: Sănătate...

Pr. Dr. Rom. E. Iacob

*

Conferinţă preoţească. — Drept întregire a unei părţi din corespondenţa, din numărul precedent, despre conferinţa preoţească dela Trestia, din protopopiatul *Băiţa*, redăm din nou următoarele pasage completate:

Credincioşii cari se mărturisiseră, au fost împărtăşiţi de către P. C. părinte *Dr. N. Popoviciu*, cu sfintele Taine, iar după terminarea serviciului divin, preoţimea, împreună cu poporul de faţă, au trecut în curtea bisericii, unde s'a oficiat rândueala sfinţirei apei, după care a predicat mulţimei de credincioşi, părintele profesor Dr. Nicolae Popoviciu, despre evanghelia Duminecii, stăruind în deosebi asupra a lor două puncte esenţiale din această pericopă: *lepădarea de sine şi purtarea crucii suferinţelor lumeşti.*

După predică, a urmat cuvântarea populară a părintelui *T. Benea*-Stejărel, care, în cuvinte bine alese, a vorbit poporului despre: „Educaţia în familie", arătând căile şi mijloacele, prin ajutorul cărora părinţii pot ajunge la desăvârşirea creştinească a odraslelor lor. Terminându-se conferinţa, poporul a fost botezat cu apă sfinţită, anunţându-se continuarea programului pentru după masă, între ora 3—7.

In şedinţa intimă, ţinută după masă, părintele protopop *D. Secărea* salută în mijlocul nostru, cu mare bucurie pe păr. prof. Dr. Nicolae Popoviciu, delegatul I. P. S. Sale, dând apoi cuvântul preotului Alexie Popa-Vălişoara, care şi-a desvoltat tema: „Sinteza activităţii preoţeşti", după epistola a II-a a lui Pavel către Timotei.

La discuţiuni au luat parte părintele *P. Todoxan* şi părintele profesor *Dr. N. Popoviciu*. Au urmat apoi diferite sfaturi pastorale şi comunicări oficiale, iar la sfârşitul conferenţei fiecare preot a prezentat darea de seamă cerută prin *circulara Nr. 6281—935 punctul VII.*

*

La 30 de ani. — **Ziarul** *America*, **organul oficial al „Uniunii şi Ligii societăţilor române din America" a apă-**

rut ca număr jubilar, sărbătorind, în anul acesta, aniversarea celor *trei decenii* de existenţă, — jertfite în slujba intereselor pentru neam şi biserică.

Urăm confratelui jubilant, care în coloanele sale n'a încetat să fie un cald sprijinitor al culturii, al moralei şi al propăşirii bisericii ortodoxe române, o lungă viaţă pentru a-şi urma activitatea în aceeaş bună direcţie, întărind şi îmbogăţind darurile sufleteşti ale fraţilor de peste Atlantic.

Numărul jubilar al *Americei* are, între alte preţioase contribuţii, şi câteva date despre biserica românească din America. Cu raport la biserica noastră se arată, că în decurs de 30 de ani, din munca şi dragostea muncitorimii din America, s'au ridicat *27 biserici ortodoxe*, care au contribuit atât la susţinerea şi întărirea sentimentului religios, cât şi la păstrarea sentimentului naţional şi la ocrotirea limbii româneşti, prin organizarea de cursuri şcolare pentru tinerimea şcoalelor primare. Aceste cursuri sistematizate sânt conduse cu toată râvna de slujitorii bisericii, ear copiii sânt instruiţi în scriscetitul românesc, în geografia şi istoria ţării părinţilor lor.

Eveniment istoric, în viaţa românească americană, scrie confratele de peste mări, constitue sosirea din vara aceasta *a primului episcop ortodox român* pe plaiurile Americei.

P. S. Episcop Policarp vizitează acum comunităţile de credincioşi, sfinţind lăcaşurile de închinare ridicate din obolul credincioşilor şi chemând la frăţească împreună lucrare pe toţi bunii săi păstoriţi.

*

Ortodoxia Românească, *martiriu şi aspiraţii de viitor, de protopopul* Dr. Gh. Ciuhandu, *Tip. Arhidiecezană, Sibiu. O broşură de 19 pp., retipărire din «Rev. Teologică» Nr. 7—8. Anul 1935. —*

Lucrarea părintelui prot. Dr. Gh. Ciuhandu se ocupă, în cadrele unei conferinţe ocazionale, de forma în care s'a manifestat ortodoxismul creştin în istoria noastră, mai ales în vremea domniei calvinilor şi catolicilor în Ardealul românesc. Se arată, în scurte şi cuprinzătoare cuvinte, atât rostul acestor expuneri, cât şi învăţămintele ce ni se ofer din martiriul religios al înaintaşilor noştri, cari au trăit în ortodoxie şi au suferit apărându-o.

INFORMAŢIUNI

Creştinească solemnitate s'a desfăşurat Duminecă, în 22 l. c., în Miercurea-Sibiului, când venerabilul protopop *Avram S. Pecurariu* a fost serbătorit, — de credincioşi, precum şi de reprezentanţii autorităţilor, şi ai diferitelor reuniuni, — cu prilejul împlinirii a 80 ani de viaţă şi 55 ani de păstorire. Dimineaţa s'a săvârşit o slujbă religioasă de un sobor de preoţi, în frunte cu jubilantul. La masa ce a urmat s'au adus sărbătoritului protopop felicitări din partea autorităţilor şi arhiereşti binecuvântări trimise de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit *Nicolae*. Toţi vorbitorii au scos la iveală munca pentru biserică şi neamul nostru, desvoltată de sărbătorit vreme de peste o jumătate de veac. Emoţionat li-a răspuns păr. protopop, mulţumind tuturora pentru cinstea deosebită ce i s'a făcut. Urăm vrednicului slujitor al altarului, ca Dumnezeu să-i dăruiască încă mulţi ani în deplină sănătate şi bucurie.

† **Pr. Gheorghe Iacob.** Unul din cei mai neobosiţi slujitori ai Domnului, harnicul preot Gh. Iacob din parohia Buzd, jud. Târnava-Mare, a trecut la cele veşnice în 4 Sept. a. c. Serviciul înmormântării a fost celebrat de 11 preoţi în frunte cu P. C. Sa Ioan Crăciun, protopop, care în cuvinte adânc simţite arată durerea ce o simte familia şi poporul credincios care i-a apreciat rodnica activitate, desfăşurată în parohie, timp de 43 ani de păstorire. Păr. T. Holerga, din Frâua (Axente Sever), în cuvinte bine alese a exprimat adâncul regret al preoţilor fraţi întru Hristos din protopopiatul Mediaş. Fie-i somnul lin şi amintirea în veci neuitată!

† **Pr. Andrei Truca** din parohia Simeria-Veche, protopopiatul Orăştiei, a decedat în 17 l. c. în vârstă de 71 ani şi 49 ani de preoţie. Un sobor de preoţi, în frunte cu păr. protopop Ion Moţa, a săvârşit prohodul. In panegiricul, rostit de păr. protopop şi în cuvântările preoţilor Gh. Rain, L. Ungur şi I. Bodea, s'au reliefat calităţile şi bunele servicii pastorale ale veneratului dispărut. Domnul să-l aşeze în ceata drepţilor Săi!

Festival în Sibiu. Biroul Apărării pasive, de pe lângă Primăria municipiului Sibiu, cu ocazia deschiderii cursurilor de apărare pasivă, organizează, în sala Thalia, un mare festival pentru ziua de 5 Octomvrie 1935, ora 9 seara, cu bogat şi ales program. Intrarea generală 30 lei de persoană.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 29 Septemprie 1935, va predica părintele *Gh. Secaş*.

CARŢI ŞI REVISTE

Au apărut cărţile de religie pentru şcoala primară cl. I—VI de *Dr. A. Buzdug*. Clasa I şi II costă à 12 lei; clasa III, IV, V, VI costă à 14 lei. — Cărţile sânt cu ilustraţiuni foarte potrivite, scrise pe înţelesul micilor elevi şi conform programei Sf. Sinod din anul 1934. Se pot comanda la Librăria eparhială-Cluj. — Cumpărătorilor se dă rabat.

Poşta redacţiunii

Mai multora. Din răspunsurile date la Circulara Nr. 6281 c. se vede felul cum fiecare preot înţelege să se devoteze unei probleme care trebue să intre în programul activităţii pastorale: răspândirea publicaţiilor religioase în pătura credincioşilor. Unii au încredere în dragostea poporului de carte duhovnicească — şi lucrează la răspândirea ei şi a gazetelor religioase pentru popor; alţii n'au această încredere şi stau cu mânile în sân, scuzând inactivitatea cu criza financiară. Mai sunt câţiva cari nici n'au răspuns măcar la acea Circulară. Dar evidenţa asupra tuturora e purtată cu vigilenţă şi *toţi* vor trebui să intre în ritmul unei rodnice lucrări. Imprejurările prin cari trecem nu iartă pe nimeni să stea în nelucrare.

Pr. *C. Z.* în *P. L.*, şi dlui *I. Al. B.-L.* în *Br.* S'au primit şi, pe rând, se publică.

Pr. *R. I.* în *B. M.* Celelalte, mult prea lungi, în condiţiile cerute nu se pot publica.

AVIZ

Sfântul Sinod a dat aprobarea legală următoarelor manuale de religie, pentru uzul şcoalelor secundare şi primare în anul 1935—36. Ele sânt:

Istoria V. şi N. Testament pentru	I-a	sec.
Parabolele şi învăţ. Domnului pt.	II-a	„
Istoria Bisericii universale pt.	III-a	„
Istoria Bisericii române pentru	IV-a	„
Dogmele Bisericii creştine pt.	V-a	„
Morala crestină pentru	VI-a	„
Apologetica, pentru	VII-a	„
Apologetica, pentru	VIII-a	„
Carte de religie, pentru	I-a	prim.
Carte de religie, pentru	II-a	„
Carte de religie, pentru	III-a	„
Carte de religie, pentru	IV-a	„

toate de Pr. I. Mihălcescu;

Parabole şi învăţături din Evanghelie, pentru II-a sec. de dl Simion Mehedinţi.

Sibiu, 25 Septemvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

(41) 1—1

Publicare de licitaţie

Pentru ştire generală: Consiliul parohial ort. rom. din comuna Valea-Brad, jud. Hunedoara, pe baza aprobării obţinute dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc Nr. 9.386/1934 în ziua de 20 Octomvrie a. c. pune în vânzare pădurea de stejar proprietatea bisericii care se află pe o suprafaţă de 20 jugăre.

Licitaţia se va face cu oferte închise. Iar oferţanţii vor pune garanţă în numerar 10% din suma oferită (şi cei din loc imobil întabulat).

Consiliul parohial îşi rezervă dreptul de a alege oferta care va fi mai favorabilă.

Licitaţia va avea loc în şcoala primară la orele 11 a. m.

Menţionăm că parohia a obţinut dela „Soc. Mica" livrarea a 100.000 b. lemne de căptuşit (feluri).

Interesaţii de a vedea pădurea se vor adresa oficiului parohial, şi ofertele se vor trimite la adresa consiliului parohial.

Valea-Brad, la 17 Sept. 1935.

Pentru consiliul parohial
Pr. **Nicolae Stanciu.**

Nr. 255—935 prot. [36] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Vurpăr,** protopopiatul Sibiului, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu postul de paroh sânt:

1. Salarul dela stat
2. Sesiune parohială înainte şi după reforma agrară în mărime de 28 jug. 1439 st. □, arător şi fânaţ.
3. Folosirea cimitirului vechi în mărime de 573 □.
4. Una soarte de lemne, circa 6 st., fasonate şi aduse acasă.
5. Una zi de lucru de fiecare cap de familie.
6. Venitele stolare obişnuite în parohie.
7. Este numai şură parohială zidită din piatră şi acoperită cu ţiglă. Parohia cedează venitul din chirie a şcoalei confesionale, ca preotul să-l folosească la închirierea unei locuinţi convenabile.

Reflectanţii îşi vor înainta cererile, însoţite de actele prevăzute de lege şi regulamente, în termen, oficiului protopopesc ortodox român Sibiu, după ce vor exopera binecuvântare de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc şi, cu aprobarea protopopului, se vor prezenta în parohie.

Oficiul protopopesc ortodox român în înţelegere cu consiliul parohial.

Sibiu, la 5 Septemvrie 1935.

Emilian Cioran
protopop.

Nr. 96—1935 (40) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea postnlui de cântăreţ la biserica ortodoxă română din Turda se publică nou concurs, cu termen de 30 zile, în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Sesiune cantorală 8 jugăre fânaţ.
2. Locuinţă în natură.
3. A treia parte din venitele stolare.
4. Salar dela stat după punerea în aplicare a legii bisericii din 1925.

Candidaţii reflectanţi îşi vor înainta cererile de concurs instruite în ordine cu diploma de cântăreţ sau alte certificate de cvalifcaţiune cerută de regulamentele din vigoare, spre a putea ocupa un post de cântăreţ dela oraşe, cum şi extras de botez sau alte documente recomandatoare, şi cu prealabila învoire a subsemnatului se vor prezenta la biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântări.

Vor fi preferiţi candidaţii cari vor fi capabili de a conduce independent corul bisericesc.

Turda. 10 Septemvrie 1935.

In acord cu comitetul parohial:

J. Murăşianu
protopop.

Nr. 266—1935 [35] 2—3

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei vacante **Haşdău,** cu filiile **Dobâca** şi **Goleş,** din protopopiatul Hunedoara.

Veniturile parohiale:

a) Locuinţă parohială corespunzătoare.

b) Câte 2 măsuri porumb nesmicurat (măsura à 30 litri), sau preţul de piaţă al unei măsuri de porumb smicurat, dela fiecare familie din materă şi filii.

c) Stola obişnuită în parohie.

d) Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare, la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 25 Iunie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Nicolae Suciu
adm. prot.

Nr. 187—1935. [31] 2—3

Concurs repeţit din oficiu

Se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român pentru întregirea parohiilor de clasa III. **Gialacuta** cu filiile **Căbeşti** şi **Târnava**; **Bărăşti** cu filia **Luncşoara**; **Godineşti** cu filia **Petreşti**; **Furcşoara** şi **Visca** din protopopiatul Ilia:

Venitele sânt:

1. In parohia **Gialacuta** cu filiile: întregire de salar dela stat, casă parohială, 4 jug. sesie parohială, folosinţa cimitirelor, stola obişnuită în tract, şi câte 20 litre cereale dela circa 200 familii.
2. In parohia **Bărăşti** cu filia: întregire de salar dela stat, casă parohială, folosinţa cimitirelor, stola obişnuită în tract şi câte 20 litre cereale dela circa 120 familii.
3. **Godineşti** cu filia: întregire de salar dela stat, casă parohială, folosinţa cimitirelor, stola obişnuită în tract şi câte 20 litre cereale dela cca 150 familii.
4. **Furcşoara:** întregire de salar dela stat, folosinţa cimitirului, stola obişnuită în tract şi câte 20 litre cereale dela circa 100 familii.
5. In parohia **Visca:** întregire de salar dela stat, 4 jug. sesie parohială, folosinţa cimitirului, stola obişnuită în tract şi câte 20 litre cereale dela circa 200 familii.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a concura dela Prea Ven. Cons. Arhiep., se vor înainta în termin of. protopopesc Ilia, iar concurenţii se vor prezenta în parohii, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea disp. reglementare, spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Ilia, la 10 Iulie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român

Iuliu Josan
protopop.

Nr. 268—1935. [30] 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Cerişor,** din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Casă parohială corăspunzătoare.
2. Sesiune parohială: 31 jug. 65 st. p. (jumătate productiv).
3. Câte una măsură ovăs dela fiecare familie.
4. Stola obişnuită în parohie.
5. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Preaven. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 26 Iunie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Pr. **Nicolae Suciu**
adm. protopopesc

Nr. 779—1935 [33] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante **Moeciul de sus,** de clasa III-a, protopopiatul Bran, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român,

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat,
2. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, cu ordinul Nr. 4544—1929.
3. Sesia parohială: 2 jug. fânaţ.

Cererile de concurs, provăzute cu documentele necesare şi cu autorizaţia de a concura dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc Bran, iară concurenţii se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcrediucios.

Zârneşti, 20 August 1935.

Vasile Stoicanea
protopop.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 6 Octomvrie 1935 — Nr. 42

Telegraful Roman

Organ naţional-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIIU

A fi preot...

«E lucru mare!...» Aşa îmi spunea un bun credincios al bisericii ortodoxe, după ce mi-a istorisit păţania unui fiu de preot, care în loc să urmeze pe tatăl său în slujba preoţiei, a căzut din harul credinţei şi a devenit necredincios. Cazul este pe cât de real, pe atât de pilduitor. Putem să-l verificăm precis. Iată-l:

Un preot a avut doi fii, dintre care nici unul *nu a voit* să se facă preot. Fiind însă deştepţi din fire şi iubitori de carte, amândoi au ajuns în situaţii sociale de mare cinste: unul funcţionar superior, al doilea ofiţer superior. Ofiţerul, pasionat cititor şi iubitor de discuţii în contradictoriu, avea deosebită plăcere să ia în bătaie de joc cele sfinte şi să trimită atacuri împotriva doctrinei bisericii şi a moralităţii preoţilor. Un preot, cu care legase oarecare prietenie şi care era jenat de îndrăzneala cu care se ironiza credinţa religioasă, îi spunea:

«Aşa vorbeşte un fiu de preot?» Sau: «Aşa cinsteşti tu credinţa tatălui tău?» folosind, bine înţeles şi alte raţionamente, pentru a-l readuce la credinţă. — Totul a rămas zadarnic.

In cele din urmă ofiţerul a orbit, se spune, din cititul prea mult. Dar, deodată cu orbirea trupească şi-a recâştigat *lumina sufletului* şi a devenit profund religios. Astăzi îşi plânge păcatele, îngenunchează cu smerenie sub patrafirul preotului, se roagă evlavios şi doarme noaptea pe paie la locul sfânt dela Maglavit, *deplin încredinţat că* **Dumnezeu** *îi va reda lumina ochilor.* — Mai mult: In familia lor s'a hotărât ca fiica unuia dintre fraţi să se mărite cu un teolog, ca dorinţa tatălui lor, preot, să nu rămână neîmplinită, să fie adică în familie şi un preot.

Cunoscând întâmplarea aceasta, un gând dornic de mai mult bine în biserică îşi ia sborul şi cutreeră familiile noastre de preoţi, să afle:

Câţi preoţi îşi fac urmaşi în slujbă pe unul dintre fiii lor? Câţi fii de preoţi se fac astăzi preoţi? Şi cum se tălmăceşte faptul că fiii preoţilor noştri se feresc de preoţie?

Apoi iată cum:

Va fi insuficienţa stării materiale a clerului un motiv, dar — este şi al doilea, care-i mai grav: *nu-i vocaţie, nici la fii, nici la părinţi.* Ear dacă tatăl nu are dragoste de preoţie, cum ar putea să o transmită fiului?

Este necesar să dobândim ceva noi, în viaţa ce o trăim şi în slujba ce o avem, ca să putem lăsa urmaşilor oarecare moştenire. Iubirea de preoţie, ca orice bun, se dobândeşte şi ea, prin strădanie şi prin slujirea desinteresată a bisericii şi a credincioşilor ei. Fără dragostea de preoţie şi preţuirea darului ales al preoţiei, în ierarhia valorilor morale şi culturale ale societăţii, nu vom putea înălţa prestigiul bisericii, nici cinstea slujitorilor ei.

— «Voi, preoţii, nu vă daţi seamă de darul excepţional pe care vi l-a dat Dumnezeu, nici de privilegiul spiritual pe care vi-l dărueşte preoţia", — spunea, cu toată dreptatea, înainte cu câţiva ani unui preot, un inginer iubitor de biserică.

Vom înţelege oare, cu un ceas mai de vreme, că *a fi preot, e lucru mare?...*

Pr. Il. V. Felea

Răspunsul Suveranului. — La telegrama omagială trimisă Suveranului din partea Adunării generale a Asociaţiei clerului, întrunită la *Mediaş* în 23 Septemvrie 1935, s'a primit din Castelul Peleş, dela directorul secretariatului M. Sale Regelui următorul răspuns:

«*Părintelui Protopop Cioran, Mediaş: M. Sa Regele mulţumeşte adunării generale a preoţimii ortodoxe române «A. Şaguna» pentru omagiile aduse».*

Inaltul for al Bisericii noastre, *Congresul naţional bisericesc,* este convocat din partea preşedintelui, a I. P. Sfinţitului patriarh *Miron,* în sesiune ordinară pe ziua de *14 Octomvrie 1935,* ora 10 dimineaţa.

Congresul se începe prin serviciu religios în paraclisul sfintei patriarhii, după care urmează şedinţa de deschidere în palatul Camerei deputaţilor, procedându-se la constituire şi ţinerea şedinţelor, conform regulamentului şi prevederilor legii.

Convocări speciale s'au făcut pentru alegerea de episcop al *Aradului,* care se va face în 15 Octomvrie, şi prentru alegerea de mitropolit al *Bucovinei,* care are să se facă în 16 Octomvrie 1935.

Deschiderea anului şcolar la Academia teologică „Andreiană". — Intr'o atmosferă de nobilă elevaţie sufletească a avut loc Duminecă în 29 Septemvrie în Aula şcoalei, după ce studenţii şi profesorii s'au mărturisit şi împărtăşit cu sf. taine, deschiderea festivă a anului şcolar la Academia teologică Andreiană. Intre coruri religioase înălţătoare Păr. Rectorul Academiei, Prot. Nicolae Colan şi I. P. S. Sa au relevat direcţia în care trebue să se orienteze tinerii ucenici ai Domnului nostru Isus Hristos, azi când se observă un îmbucurător reviriment religios în poporul nostru, dar şi atâtea împrejurări grele de viaţă, atâtea frământări şi crize. I. P. S. Sa a cerut preotului de azi *evlavie* care e nedespărţită de rugăciune. Căci teologia nu e decât interpretarea *evlaviei,* a acestei stări de respect, de iubire faţă de cele sfinte, de legătura intimă cu ele.

Din momentul acesta de intimă duhovnicitate şi din îndemnurile drepte ce s'au rostit la această ocazie, va rămânea cu siguranţă ceva ce-o să plutească tot anul şcolar peste gândurile şi simţirea studenţilor Academiei noastre.

Episcopia ortodoxă română a Timişorii. — Treisute de fruntaşi ai vieţii noastre publice din Banat s'au întrunit la Timişoara, în ziua de 22 Septemvrie 1935, în sala prefecturii judeţene, unde au fost convocaţi de dl *Dr. Al. Marta,* prim-preşedintele Curţii de apel din Timişoara, pentru a se rosti în cauza reînfiinţării episcopiei timişorene.

Conferinţa, sub preşedinţia părintelui protopop *Dr. Patriciu Ţiucra* al Timişorii, ascultând vorbirile temeinice, ţinute de mai mulţi membri marcanţi ai corporaţiilor noastre bisericeşti, a primit în unanimitate *moţiunea* prezentată de dl Dr. Al. Marta, prin care se cere ca «*în baza hotărârilor congresului naţional bisericesc şi în baza art. 28 din legea cultelor să se decreteze prin lege restaurarea şi reactivarea episcopiei Timişorii, garantându-i statul cheltuelile funcţionării în bugetul ţării*». Pentru cazul că aceste cheltueli nu s'ar putea acoperi de stat, urmează ca municipiul Timişoara, judeţul Timiş-Torontal şi obştea credincioşilor din noua episcopie să găsească izvoarele materiale de susţinere. Municipiul acordă episcopiei terenul de 5 jughere, în centrul oraşului, pe care va clădi catedrala, palatul episcopesc şi edificiile trebuincioase Consiliului eparhial şi Academiei Teologice.

Conferinţa alege apoi un comitet de acţiune, care împreună cu parlamentarii bănăţeni să facă intervenţiile trebuincioase la forurile în drept.

FOIŞOARA

Minunea dela Maglavit

de **Dr. I. Al. Bran-Lemeny**

Apariţia divină pe care a avut-o — afirmativ — ciobanul Petre Lupu dela Maglavit, a stârnit în întreaga opinie publică a ţării, şi chiar şi peste hotare, o legitimă curiozitate şi nenumărate discuţii.

In timpurile de faţă, când, sub perspective mari, ne apropiem cu paşi repezi spre sfârşitul secolului al XX-lea şi când frământări şi evenimente importante se pregătesc în lumea întreagă, cazul apocaliptic dela Maglavit trebue să ne preocupe în deaproape, acordându-i o deosebită însemnătate.

Cred, că, în prima linie, medicii şi preoţii sânt cei chemaţi să-şi spună cuvântul în cazul oierului Petrache Lupu. Din acest motiv am ales, ca punct de mânecare, două articole apărute în „Gazeta Transilvaniei" Nr. 64 şi 65 a. c. pentru expunerea părerilor mele, în calitatea mea de scriitor, cu studii de drept, dar mai ales ca o modestă contribuţie la obligaţiunea apostolatului laic, cerut de însaşi Biserica noastră ortodoxă.

Mai întâi să vedem, dacă putem să vorbim de minuni. Dar ce este o minune? Orce întâmplare, sau fenomen, pe care nu-l putem cuprinde cu mintea, cu raţiunea, sau nu-l putem verifica ştiinţificeşte, este o minune; în sens religios, minune este un act al puterii divine, mai presus de legile naturii. Materialiştii tuturor timpurilor nu au crezut în minuni, şi majoritatea covârşitoare a oamenilor, la fel. Dacă acum 50 de ani li s'ar fi spus, că vom sbura şi vom avea radio, ei ar fi zis, celor ce susţineau aceasta, că sânt nişte nebuni, sau utopişti. In special oamenii de ştiinţă pozitivă nu cred decât ceeace văd şi pipăe; şi nu cred nici în preziceri sau prevederi.

Germanul Oswald, însă spune „Unsere ganze Kultur gründet sich darauf, dass wir in die Zukunft blicken" — (Intreaga noastră cultură se basează pe faptul, că privim în viitor). Materialiştii neagă deci, inconştient, însuşi progresul. Dacă ar fi să ne luăm după dânşii, ar însemna să rămânem pe loc.

Este deci clar, că minunile există, în toate domeniile. Insaşi existenţa noastră este o minune. A nu crede în minuni, înseamnă a-ţi nega propria existenţă. Unele se verifică într'un fel, altele într'altul.

Să ne întoarcem însă înapoi la cele două articole amintite.

Intâiul, datorit unui distins medic braşovean, dl Dr. Alexe Sulică, şi întitulat „Minunea dela Maglavit" caracterisează cazul lui Petre Lupu drept „o farsă de carnaval", „un caraghioslâc, dacă nu o şarlatanie". „A discuta pe Dumnezeu", scrie dl Dr. Sulică, „înseamnă să ne numărăm printre zecile de mii de caraghioşi"... şi totuşi îl discută, zicând: „Dumnezeu cel adevărat nu este nici bun, nici rău, nici iertător, nici răzbunător, ci este drept". Cu alte cuvinte dl Dr. Sulică nu numai că-L discută pe Dumnezeu, dar Il şi precisează, ştie cum este, ba Ii neagă chiar anumite însuşiri, recunoscute de Biblie, precum este bunătatea. Persiflând posibilitatea de a vedea pe Dumnezeu şi forţa terapeutică, tămăduitoare, prin rugăciuni a anumitor oameni, conchide, că odată şi-odată, cu desvoltarea ştiinţei, „va vedea fiecare pe Dumnezeu". Dl Dr. Sulică ignorează faptul, că intuiţia şi fantazia creatoare, căreia marele Goethe i-a dat întâietatea între toate însuşirile omului, au premers totdeauna ştiinţei.

Cu aceste observaţii putem trece peste expunerile dlui Dr. Sulică.

Celalalt articol, cu titlul „Maglavit"..., din condeiul unui vrednic slujitor al altarului şi apreciat colaborator al G. Tr., dl protopop Al. Brotea, ni se pare, prin felul cum pune problema, mai interesant. El cuprinde 3 idei fundamentale:

1. că nimeni nu poate vedea pe Dumnezeu, 2. că Dumnezeu nu are nevoe de „proapta mărturiei bietului oier din satul oltenesc", şi 3. că Maglavitul „susţine superstiţia religioasă, nu însă conştiinţa religioasă".

Faţă de aceste expuneri ne îngăduim noi punctul nostru de vedere.

Iată acum prima întrebare esenţială, la care trebue să răspundem, înainte de a trece la analizarea cazului: Este Petrache Lupu, fiziceşte şi sufleteşte, un om normal şi sănătos, sau nu? Dl Dr. Albu, care l-a examinat, îl găseste normal şi sănătos, iar distinsul medic şi psihiatru, dl Dr. Paulian susţine, că Petrache Lupu este un halucinat şi... încercând să dovedească printr'un bogat „bagaj" de cunoştinţe irealitatea vedeniei dela Maglavit, atribue totul fenomenului psihozei, (vezi „Zorile", 9 Septemvrie 1935).

Probleme-Recensii-Comentarii

Despre Cartea de rugăciuni, din care se pregăteşte acum apariţia în a *doua* ediţie, — cea dintâi fiind pe sfârşite, — distinsul scriitor, *Adrian Maniu*, spune în „Universul“ mai nou următoarele:

I. P. Sfinţia Sa Nicolae mitropolitul a avut bun gând să tipărească pentru tot creştinul una din cele mai frumoase cărţi de rugăciuni, împodobită cu desemne şi culori, de pictorul bisericesc Anastasie Demian.

Mulţi au uitat cum să se roage, dar cartea cuprinzând, în mănunchi de aproape 300 de file cele mai frumoase flori duhovniceşti, a întreţesut-o şi cu cântările bisericeşti cele mai de obişnuinţă, aşezate pe note aşa încât să poată fi cântate.

Vestind cartea apărută în tipografia Arhidiecezană din Sibiu, să amintim că în alte ţări civilizate Biblia nu lipseşte din casa nici unui creştin, iar la noi mulţi se cred credincioşi, alunecând în erezuri şi ne dăruind gândului nici o alinare în Scriptură, nici într'o carte de rugăciune.

*

„Credinţă, conştiinţa religioasă şi politică“. — Revista culturală, *Libertatea*, de sub inteligenta şi prevăzătoarea conducere a generosului ei director, care este dl *I. Gigurtu*, aduce, în numărul său dela 5 Septemvrie 1935, sub titlul de mai sus, un articol cu juste observaţii şi comentarii *în legătură cu desfăşurarea acţiunii curentelor politice şi rolul credinţei şi al bisericii în frământările politice.*

Autorul, care de altfel nu este teolog, face o comparaţie între felul de acţiune al bisericii *catolice* şi cel al bisericii *ortodoxe*.

Spicuim, din observaţiile sale, câteva în următoarele rânduri:

Cu toate că aparenţele sânt în favoarea bisericei catolice, cu toate că are o organizaţiune extraordinară, că are individualităţi puternice în fruntea ei, totuşi dacă examinăm rezultatele obţinute, constatăm cu mirare că nu sânt cele aşteptate. Care să fie cauza? Biserica catolică nu se mulţumeşte numai cu acţiunea ei pe planul particular, nu se mulţumeşte cu păstorirea sufletească, ci intervine în cadrul social şi politic; mai mult, pretinde chiar conducerea lumească. Nu am văzut nicăeri în învăţăturile lui Isus Hristos, că rostul bisericei este conducerea popoarelor, — pretutindeni găsim numai grija pentru suflet, pentru individ. Propaganda pentru creştinism nu s'a făcut prin sabie şi foc, ci numai prin vorbă bună şi prin răspândirea vieţii şi vorbelor Domnului.

Biserica catolică s'a îndepărtat de gândul lui Isus atunci când aleargă după influenţa şi conducerea temporală — şi de aici purced toate înfrângerile ce a suferit cu toată organizaţia ce are şi pe care o admirăm aşa de mult. Vor fi mulţi miraţi când aud de înfrângeri, dar aceasta e realitatea şi o vom arăta. Prima înfrângere mare a fost acţiunea lui Luther, datorită căreia a perdut trei pătrimi din populaţia Germaniei, integral ţările nordice din Europa; în Anglia nu sânt decât 2.000.000 de catolici; în Franţa ateismul ia proporţii îngrijorătoare; în Spania revoluţia e o mărturie că poporul nu mai e pătruns de credinţa creştină; în Italia, fascismul nu admite amestecul bisericii în treburile publice şi în educaţia tineretului.

Biserica catolică, în dorinţa şi în goana ei după puterea lumească, nu se mulţumeşte cu autoritatea arbitrală ce i-o dă conducerea sufletească a oamenilor, ci vrea să exercite puterea efectivă, ea vrea să dicteze nu numai în familie, dar şi în stat. Nimeni nu poate tăgădui influenţa fericită ce pot avea asupra politicei în stat, sfaturile părinteşti şi fără interese lăturalnice, culese din învăţăturile Domnului şi din observarea liberă a faptelor, în liniştea unei vieţi retrase departe de ambiţiunile pământeşti.

Dar, de aci până a încerca să-şi impună voinţa, prin forţă chiar, este o mare deosebire, şi am văzut mai sus că rezultatele obţinute, sânt cu totul negative.

Biserica noastră ortodoxă *a păstrat mai bine tradiţiunea, ea e totdeauna alături de stat, niciodată contra, — atunci când statul greşeşte, ea prin rugăciuni intervine pentru îndreptarea lucrurilor. Dacă biserica n'are încredere în puterea rugăciunii, atunci ce să spuie simplul muritor?*

Biserica catolică nu a isbutit să se apropie de conducerea universală, dar în schimb a introdus în fiecare stat un nucleu străin, care e totdeauna cu o ureche la Roma şi, prin aceasta se aseamănă cu masoneria, a introdus lupta între fraţi. Incapabilă să se menţie în statele în care a fost singura biserică recunoscută de stat, caută să se infiltreze în statele din orientul Europei, unde n'a putut pătrunde niciodată. Dacă nu aprobăm metodele de luptă ale lui Hitler, sântem însă de părerea lui, că rostul bisericii nu este politica, şi considerăm biserica noastră ortodoxă mult superioară *în acţiunea ei şi în metodele ei. Numai acţiunea bisericii catolice, poate îndreptăţi azi pe socialişti şi atei să acuze biserica de obscurantism, — acţiunea de secole a acestei biserici contra adevărurilor ştiinţifice ce se impuneau, este bine cunoscută; dacă nu s'ar fi amestecat în ceeace n'o privea, nu s'ar fi putut acuza biserica azi că este contra ştiinţei. Ştiinţa nu poate întuneca acţiunea bisericii, ea nu face decât să desluşească creaţiunea lui Dumnezeu, şi din acest punct de vedere merge alături cu biserica. Ele lucrează pe planuri deosebite, fiecare greşeşte atunci când caută să întrebuinţeze aceleaşi metode pe ambele planuri. Puterea Bisericii ortodoxe, cu toate că adeseori nu a fost păstorită aşa cum ar fi trebuit, constă în aceea că nu s'a depărtat de tradiţie, nu s'a impus omului cu forţa, este totdeauna acolo unde e chemată. Ertarea stă la baza credinţei creştine; ea nu poate înţelege pedeapsă omenească, care merge până după moarte; ea corespunde firei noastre; dacă izbuteşte să menţie credinţa, prin cultul ei, şi-a îndeplinit rolul, de oarece un om credincios cu adevărat va acţiona şi pe planul social şi pe cel politic, în armonie cu învăţătura lui Hristos, adică cu adevărurile universale, care corespund legilor naturei. — Atunci când biserica caută să impue aceste adevăruri prin politică, organizând partide, trebue să se impue nevoilor partidului şi să întrebuinţeze în luptă aceleaşi metode, metode cari nu corespund învăţăturilor ei. Acţiunea ei, pe planul social şi politic, nu poate fi decât în a apropia pe credincioşi de biserică păstrând idealurile creştineşti în sufletele lor. Dacă oamenii noştri politici, dacă conducătorii marilor intreprinderi, ar fi pătrunşi de credinţă, desfăşurarea luptelor politice ar fi alta, iar în cadrul economic, speculaţiunea şi profitul exagerat ar fi exclus, fără ca să fie nevoe de legi speciale.*

Omenirea nu va ajunge la o stare socială mai bună, nici prin legi, nici prin sindicate, nici prin partide politice, nici prin dictatură, numai prin educaţiune sufletească, *şi aceasta începând de sus în jos, singura care poate îndrepta lucrurile. Progresele materiale ale civilizaţiei au mers mai iute decât forţele morale, de-aici desechilibrul, de care caută să profite adevăraţii „obscurantişti“, să zicem mai bine «întunecaţii» adică laicii, cei cari nu cred în minuni şi nu vor să vadă că toată viaţa e o minune.*

*

„Petrache Lupu este un iluminat“. — Dl prof. Gh. Marinescu a declarat despre Petrache Lupu în consfătuirea ce a avut loc Marţi 1 Octomvrie 1935, la ministerul muncii şi sănătăţii, următoarele:

„Ciobanul Petrache Lupu nu e un debil mintal. Prin modul simplist şi complet desinteresat în care expune preceptele morale şi învăţătura creştină, precum şi faptul că toate acestea sânt pornite dintr'o profundă convingere, ni-l arată pe Petrache Lupu un iluminat.

In depresiunea morală în care ne aflăm, faptele în centrul cărora stă Petrache Lupu au influenţă morală impresionantă. Mărturia doctorului legist din Craiova, care ne-a afirmat că dela apariţia „Cazului Maglavit“ nu a mai avut nici un cadavru de autopsiat, rezultat din crime, este elocventă“.

*

Primim adeseori dela C. Preoţi scrisori în care ni se cere să insistăm în aceste coloane pe lângă autoritatea bisericească, să scoată la iveală cât mai grabnic vol. II din scrierea catechetică „Hristos în şcoală“ a păr. diacon D. Călugăr. Ne facem ecoul acestor cereri, rugând autoritatea bisericească să grăbească publicarea operei cerute, pentru a da C. Preoţi un ajutor mai mult în lucrarea de catehizare.

*

Misiuni religioase. — Preoţimea din protopopiatul *Geoagiului*, după misiunile sfinte ţinute, în primăvară şi vară în parohiile Balşa, Rapolt şi Geoagiu-Băi, s'a întrunit pentru zilele de 21 şi 22 Septemvrie 1935, în a patra misiune în *Almaşul mare*, parohie situată la marginea de nord a protopopiatului.

In 21 Septemvrie s'a ţinut slujba vecerniei, cu predica părintelui *Petru Onea*, despre însemnătatea Sfintei taine a mărturisirii, — mărturisind totodată pe credincioşii prezenţi.

A doua zi, Duminecă, în 22 Septemvrie, vechea biserică a Almaşului-mare, una din cele mai vechi ale Ardealului, îmbracă haină de sărbătoare, spre a primi pe oaspeţii veniţi din apropiere şi depărtări.

Se începe oficierea utreniei, iar biserica devenind neîncăpătoare, popor şi intelectuali ca la 900—1000 suflete, însetate după apa cea vie, ies în curtea bisericii unde preoţii din loc improvizaseră o estradă, — aici s'a oficiat în continuare sf. Liturghie de către preoţii prezenţi.

La priceasnă credincioşii mărturisiţi au fost împărtăşiţi de către păr. *V. Florea*. După împărtăşanie, predică tot păr. V. Florea interpretând evanghelia zilei şi îndemnând pe credincioşi să cer ceteze cât mai des casa Domnului.

La sfârşitul sf. Liturghii, predică păr. *Iosif Şerban Cornilă* (mâne când dela Ioan 16, 23: „Amin, amin grăesc vouă, că orce veţi cere dela Tatăl, vă va da întru numele meu“).

Inainte de a trece la combaterea afirmaţiunilor şi argumentelor diverse, este absolut necesar să stabilim, ce însemnează „normal“ şi „anormal“, ce „sănătos“ şi „morbid“.

Este normal ca omul adult să doarmă 7 ore pe zi, anormal dacă unii au nevoe numai de un somn de 4—5 ore pe zi. In concluzie: normal, deci conform normei obişnuite, este omul, la care funcţiunile fizice sau spirituale se manifestă ca la majoritatea cazurilor. Celelalte sânt, firește, excepţii, aşadară anormale. Iată deci că nu numai oamenii de geniu, dar şi talentele, inteligenţele deosebite, marii oratori şi savanţii, sânt cu toţii anormali. Astfel şi dl Dr. Marinescu şi poate chiar şi dl Dr. Paulian este un anormal. Sânt oameni, cari au simţul intuiţiei foarte desvoltat; există clarvăzători, profeţi, cu toţii sânt anormali. De sigur. Intrebarea este dacă aceştia toţi sânt oameni sănătoşi sau bolnavi. Ar fi, credem, cel puţin ridicol, să spunem, că avem de-aface cu cazuri morbide. Sântem deci înţeleşi. Acesta este şi cazul ciobanului Petre Lupu. Chiar dacă ar fi mai puţin inteligent — într'un anumit sens — decât omul mediocru, deci în această privinţă anormal în defavorul său, el este înzestrat cu atâtea calităţi mari, spirituale şi sufleteşti, încât *această* inteligenţă, cea pură şi de ordin superior (cinstea, smerenia, bunătatea şi facultăţile sale aşa-zise supranaturale), îl ridică spre culmile cele mai înalte ale spiritului omenesc. Socotim, că nu mai este necesar să repetăm dovezile despre superioritatea excepţională a facultăţilor sufleteşti ale lui Petrache Lupu. Cazurile sale de vindecare, relatate şi de presa serioasă în frunte cu „Universul“ şi confirmate de martori, de preoţi, profesori şi de atâta lume, sânt concludente şi convingătoare. Nici faptul, că există o droaie de şarlatani în acelaş domeniu, nici împrejurarea, că o anumită presă încearcă să-şi facă tiraj din exploatarea fenomenului dela Maglavit, nici împrejurările primitive şi neigienice ale pelerinajului, şi nici faptul, că şi dl Dr. Paulian a vindecat o sumedenie de boli, prin sugestie etc., nu poate constitui un argument în contra actelor de tămăduire săvârşite de oierul Petrache Lupu. Aceasta e clar şi logic. Dar dl Dr. Paulian mai spune, că toţi aceia cari s'au perindat pela Maglavit se află sub psihoză. Ei şi? Dar ce este o psihoză? O vibraţie la fel a sufletului mai multora având la baza ei un fenomen, un sentiment, o idee, un ideal etc. Creştinismul, mai ales la începuturile lui, nu a produs o psihoză? In luptele dela Mărăşeşti nu am avut o psihoză? Hitlerismul şi fascismul, din zilele noastre, nu sânt şi ele fenomene de psihoză? Dar politicianismul nostru, în atmosfera căruia toţi politicianii mici şi mari, mărunţi şi mărunţei se 'nvârtesc de dimineaţa până seara, spre a-şi face mendrele, a profita şi a se îmbogăţi, fără scrupule şi consideraţie la drepturile şi esistenţa altora, — nu este şi el o psihoză? Dle Dr. Paulian, decât o astfel de psihoză, mai bine sub psihoza dela Maglavit! Esenţialul este, ca psihoza să pornească din sursă curată, să aibă la bază o idee mare, un ideal! Ce ar fi dacă psihoza maglaviteană s'ar întinde asupra tuturor ţărilor??

Dar să trecem la cele 3 idei fundamentale din articolul dlui protopop Alex. Brotea. Et nunc venimus ad fortissimum.

Intâia şi cea mai esenţială, axa întregei probleme, este afirmaţiunea, că nimenea nu poate vedea pe Dumnezeu. Dl protopop Brotea şi-o sprijineşte pe cântarea a 9-a din Canonul dela înmormântări şi anume: „pe Dumnezeu nu este cu putinţă oamenilor a-L vedea“ şi pe Evanghelia lui Ioan Cap. I, v. 18: „pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată“.

Să vedem însă care este interpretarea şi înţelesul — în ansamblul ideilor — al acestor două citate. Citatul ultim, luat din Ioan, îl prezintă aci pe Dumnezeu în Fiinţa Lui absolută şi unitară (La început era Cuvântul...); în acest sens, e logic şi dogmatic, că nu-L poţi vedea pe Dumnezeu. Dar această Fiinţă cuprinzând Trinitatea, atât pe Tatăl, cât şi pe Fiul şi pe Duhul Sfânt, este evident, şi Evanghelia ne-o spune şi ne-o dovedeşte, că fiecare în parte se poate arăta, ca persoană distinctă.

Ce priveşte citatul din cântarea a 9-a, îşi are aceeaşi explicaţie.

Dar faţă de cele relevate, fixez şi un convingător şi puternic argument:

«*Fericiţi sânt cei curaţi cu inima, căci aceia vor vedea pe Dumnezeu*» (Matei 5, 8).

Sau: «*Iată vine cu nourii şi orce ochi îl va vedea*» (Apocalips 1, 7).

Apoi: „Căci voi veni la vedenii şi la descoperiri ale Domnului“ (Pavel 1 Cor. 12, 1). „Şi se arătă Domnul lui Abraam şi îi zise: Pământul acesta îl voi da semânţiei tale. Şi Abraam zidi acolo altar lui Iehova care se arătase lui“ (Cartea Facerii 12, 7). „Aşa zice celce aude cuvintele lui Dumnezeu; celce vede viziunea celui Atotputernic“ (Numeri 24, 4).

Şi pentrucă dl Dr. Paulian, cel grozav în argumente şi probabil şi în necredinţă, se simte atât de tare pe poziţie, încât contestă, cu o crudă şi ridicolă ironie, chiar şi vedeniile, să-i mai servim noi câteva dovezi: „Cine are poruncile mele şi le păzeşte, acela este care mă iubeşte; cine mă iubeşte pe mine: iubit va fi de către Tatăl meu şi-l voi iubi şi eu şi *mă voi arăta* lui“ (Ev. Ioan 14, 21). „Atunci vor vedea pe fiul omului venind pe nouri, cu putere multă şi cu slavă“ (Marcu 13, 26). „Şi voi arăta semne în ceruri şi pe pământ;

Urmează oficierea unui parastas, sfinţirea apei mici şi sf. Maslu. După Maslu predică păr. *A. Marcu* despre însemnătatea sf. Maslu şi puterea rugăciunii adevărate.

Părintele local, *P. Trif*, mulţumeşte preoţimii pentru munca depusă, iar credincioşilor pentru ascultarea ce-au arătat-o, participând într'un număr atât de mare la misiunile sfinte din această parohie.

Urmează stropirea cu aghiazmă şi ungerea cu untdelemn a credincioşilor.

După masă comuna, la ora 4 s'a desfăşurat programul compus din cântări şi cetiri al „Oştii Domnului", s'a făcut apoi slujba vecerniei, urmată de rugăciuni în legătură cu sărbătoarea „Zămislirii Sf. Ioan Botezătorul", la sfârşitul cărora păr. Iosif Şerban Cornilă înir'o frumoasă predică explică poporului credincios ce'nseamnă: „a-ţi lua crucea ta şi a urma lui Hristos".

Pr. **Adam Marcu**

*

Zile îmbrăcate în bucurii profund duhovniceşti au prilejul să trăiască credincioşii vizitatori ai staţiunii balneare *Bazna* în fiecare zi de sărbătoare şi Dumineci din timpul sezonului.

Acolo unde, până înainte cu câţiva ani nu se auzea cuvântul lui Dumnezeu; acolo unde lipsea binecuvântarea sfântă din faţa sf. altar peste sufletele apăsate de greul amărăciunilor şi unde se simţea un mare gol spiritual prin *inexistenţa* unui locaş sfânt pe seama credincioşilor români ortodocşi, de câtva timp vizitatorii pot să se închine lui Dumnezeu chiar în casa Lui, aducând mirosul de bună mireasmă al sf. rugăciuni în faţa sf. altar.

De aceea, pentru vizitatorii băilor Bazna, capela ortodoxă din băi este o adevărată binefacere, iar sfintele slujbe picuri de untdelemn ce cad ca o binecuvântare cerească peste sufletul suferinzilor.

In sezonul anului curent, între alte zile sfinte, o zi plină de bucurie a fost şi Dumineca de 25 August c., când în modesta capelă a servit Păr. *Nicolae Colan*, Rectorul academiei teologice din Sibiu, împreună cu preoţii: *Machi Dumitru* din *Căpruţa* (Arad) şi *Tiberiu Herţioga* adm. capelei Bazna.

In sfârşitul sf. Liturgii Păr. N. Colan ţine predică. La început îşi exprimă bucuria ce o simţeşte slujind şi predicând într'o staţiune de vindecare a multor nevoi omeneşti, care loc se aseamănă *Vitezdei biblice...*, tămăduitoarea multor bolnavi cu puterea misterioasă a apelor tulburate de îngerul Domnului.

Vorbeşte despre *post şi rugăciune*, pe care le clasează între cele mai puternice forţe spirituale de vindecare.

O frumoasă comparaţie a făcut între suferinţele lunaticului din sf. evanghelie şi sbuciumările tineretului din zilele noastre. Senzaţionalul, preocupările sportive exagerate, absenţa unui ideal superior, care să-i smulgă din desorientare şi să-i capteze în făgaşul unui drum ce duce spre valorile veşnice ale lui Isus Hristos, sânt tot atâtea puncte analoage sbuciumului tânărului din Evanghelie. Un început bun s'a încercat în alte ţări, de a se canaliza sufletul tineresc spre un ideal de viaţă. O iniţiativă nobilă s'a făcut şi la noi în ţară prin grija şi bunăvoinţa *M. Sale Regelui* de a organiza tineretul în tabere de sport şi muncă naţională, cu scopul: de a fortifica trupul, dar simultan a înobilita şi sufletul. Ceeace se face prin aceste organizaţii este o operă de sinteză — fizică şi spirituală, — ridicând pe fiecare tânăr la demnitatea lui de *om* şi cetăţean creştin, conştient de misiunea lui.

Trei sferturi de ceas aproape, sufletul ascultătorilor a fost purtat prin tainele adevărurilor de credinţă creştină de graiul limpede şi convingător ca să rămână în urmă, curată şi luminată de soarele Isus Hristos: piatra credinţei celei adevărate. Pr. **T. Herţioga**

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat astăzi, Sâmbătă, cu trenul de dimineaţa, pentru a lua parte la serbările ce se vor desfăşura în zilele de 6 şi 7 c. la Caransebeş.

Congresele generale *care se ţin la* **Caransebeş,** *în 6 şi 7 Octomvrie a. c., cu arhiereşti binecuvântări, promit a fi impresionante manifestaţii ale ortodoxiei româneşti.*

Atât la congresul FOR-ului, cât şi la al Asociaţiei clerului «A. Şaguna», precum şi la înălţătoarele festivităţi organizate cu acest prilej, se pregăteşte să participe o mare lume de credincioşi localnici şi din depărtări.

Vor lua parte, între alte distinse personalităţi, dnii miniştri **Dr. C. Angelescu** *al instrucţiunii şi* **Al. Lapedatu** *al cultelor.*

Sâmbătă în 12 Octomvrie c., va sosi în oraşul nostru, ca oaspe al I. P. S. Sale mitropolitului nostru *Nicolae*, I. P. S. Sa mitropolitul Moldovei, *Nicodim*. I. P. S. Sa vine să participe la actul târnosirii paraclisului Academiei noastre teologice. Arhiepiscopia noastră şi oraşul Sibiu vor fi fericite să aibă în mijlocul lor pe distinsul şi eruditul ierarh din scaunul istoric al Moldovei.

Duminecă în 13 Octomvrie c., va avea loc praznicul sfinţirii frumosului paraclis de pe lângă Academia teologică „Andreiană". La această sărbătoare va participa dl Ministru al Cultelor şi alţi oaspeţi distinşi.

Hirotoniri. Au fost hirotoniţi întru presbiteri din partea I. P. S. Sale Mitropolitului nostru Nicolae următorii clerici: Emil Borzea pentru parohia Bodeşti; Nicolae Cimpoieş pentru Zudârlac; Ioan Farca pentru Toracul mare (Jugoslavia) şi Gh. Şerb pentru Crocna, toate patru în eparhia Aradului. Pompiliu Bobeş pentru Bărăşti, Romul Albu pentru Panc şi Nerva Florea catehet în Hunedoara, Ioan Dadu pentru Beia (Sibiu), din Arhiepiscopia noastră.

Gazetar condamnat de tribunal. Ziaristul ungur din Cluj, Demeter Albert, debitase în Keleti Ujsàg mai multe neadevăruri şi calomnii ordinare la adresa profesorului universitar O. Ghibu, care a scris despre statusul catolic ardelean şi alte instituţii minoritare câteva adevăruri, redate tendenţios şi falsificate de presa ungurească. Tribunalul dela Cluj, desbătând zilele acestea procesul intentat de dl O. Ghibu împotriva numitului gazetar, a rostit sentinţa prin care Demeter, vinovat de calomnie prin presă, este condamnat la trei luni închisoare şi zece mii lei amendă.

Sărbătorirea unui preot octogenar. Conferinţa preoţească a tractului Braşov, întrunită la 26 Sept. 1935 în cancelaria protopopească, a avut între alte obiecte şi acela de-a sărbători 50 ani de activitate pastorală a preotului *Toma Giurgiu* din Purcăreni. La această iniţiativă, luată de P. C. protopop Dr. Iosif Blaga, s'au alăturat toţi preoţii tractului între cari sărbătoritul se bucură de cea mai deplină stimă şi dragoste. După invocarea Duhului Sfânt, părintele protopop într'o bine simţită vorbire, a arătat cum prin muncă stăruitoare, închinată bisericii şi neamului, sărbătoritul a realizat în parohia sa opere vrednice de toată lauda. Dându-l ca pildă de muncă, evlavie şi devotament tuturor preoţilor, îi urează şi restul vieţii în deplină sănătate şi mulţumire. Toţi colegii aclamă pe cel sărbătorit. Adânc emoţionat de această manifestare, păr. Toma Giurgiu mulţămeşte părintelui protopop pentru măgulitoarele aprecieri şi urează tuturora ca bunul Dumnezeu, să-i învrednicească pe toţi de-o viaţă lungă şi cât mai rodnică în via Domnului. După conferinţă preoţii în frunte cu părintele protopop, cât şi alţi preoţi au elogiat viaţa şi munca octogenarului preot Toma Giurgiu. — Pr. *Z. P.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 6 Octomvrie 1935, va predica părintele protopop *Em. Cioran*.

Aviz. Probele de cântări la „Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu" se încep Marţi în 8 Octomvrie a. c. şi se ţin în sala proprie din str. Brukental Nr. 17 la ora 7½ seara. Onoraţii membri sânt rugaţi a participa în număr mare şi punctual. *Comitetul.*

Anunţ de licitaţie

Pentru darea în întrepriză a lucrărilor de edificarea Casei Culturale ort. rom. din com. Şura mare, jud. Sibiu, în baza planului şi devizului aprobat de Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc se va ţinea licitaţie publică cu oferte închise şi supra oferte verbale în ziua de 9 Octomvrie 1935 ora 10 a. m. în localul Oficiului Parohial Şura mare, unde se pot vedea zilnic planul şi devizul, precum şi caetul de sarcini.

Licitaţia se va ţinea conform dispoziţiilor art. 80—110 din legea contabilităţii publice, ofertanţii fiind obligaţi să depună pe lângă ofertele lor garanţa de 5% din preţul de strigare.

Consiliul parohial ort. român, Şura-mare:

(42) 1—1 Pr. **Ioan Ştirbeţ**
preşedinte

Nr. 243—1935 (37) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Poeniţa Tomii** cu filiile **Ferigi** şi **Merişorul de munte,** din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Intregirea salarului dela stat.
2. Sesia parohială 6 jug. 376□ arător, 2 jug. 284□ fânaţ, 1 jug. 207□ grădină şi 5 jug. 200□ păşune, precum şi folosirea cimitirelor, peste tot 14 jug. 1067.□
3. Birul parohial (adăul) în bucate, câte 20 litri porumb sfărâmat sau grâu de fiecare casă.
4. Venitele stolare uzitate în protop.
5. Până la edificarea casei parohiale, matera va închiria locuinţă potrivită.

Cererile de concurs şi aprobarea dela Consiliul arhiepiscopesc, de a concura, se vor înainta în termin oficiului protopopesc, ear concurenţii se vor prezenta în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc al tractului Dobra, în înţelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 23 Mai 1935.

Iosif Morariu,
protopop.

Nr. 584—1935 (27) 2—3

Concurs

In conformitate cu ordinul Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 5733—1935 Bis. 14/VI 1935, publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de cl. I-a (întâia) Sohodol, biserica nouă.

Venitele parohiale sânt:

1. Salarul dela stat.
2. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu Arhiepiscopesc cu ordinul Nr. 4544/1929.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a concura dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zărneşti, 20 Iunie 1935.

Vasile Stoicanea
protopop.

Nr. 284—1935. [34] 2—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Mărgineni, protopopiatul Oltul, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu dependinţe.
3. Venitele stolare, stabilite de adunarea protopopească pentru întregul tract.

Cererile de concurs însoţite de actele cerute, — între care e a se socoti şi autorizaţia de candidare din partea Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, — se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român Oltul în Şercaia, judeţul Făgăraş, în terminul fixat.

Concurenţii se vor prezenta, cu prealabila încuviinţare a subsemnatului, în vreo Duminecă sau sărbătoare, în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Şercaia, la Iunie 1935.

Oficiul protopopesc:
Valeriu Judele
protopop.

---

bătrânii vor visa visuri, tinerii voştri vor vedea viziuni" (Prorocul Joel 3, 1—3). Vedenia apostolului Petru, a lui Pavel etc. (La fapt. apost.). Asemenea vedenii au avut şi sfinţii canonizaţi de biserica ecumenică. Să mai amintim vedenia atât de perfect realizată a Joanei D'arc, a păstoriţei din Lourdes etc.?

Arătarea ciobanului Petrache Lupu a fost una din cele mai revelatoare.

Revenind acum din nou la expunerile dlui protopop Al. Brotea, putem răsturna uşor şi a doua afirmaţiune a dsale, anume, că Dumnezeu nu are nevoe de „proapta mărturiei bietului oier din satul oltenesc". De sigur că nu! Dar noi oamenii??! Şi de altfel, nu cumva scrie în Biblie, că Dumnezeu trebue să se arate cutărui sau cutărui potentat al zilei, sau celui favorizat de împrejurările sociale ale orânduelii omeneşti? Starea socială şi situaţia publică nu joacă, în această privinţă, nici cel mai mic rol. Evanghelia ne-o spune clar, categoric şi fără putinţă de răstălmăcire: «*Fericiţi sânt cei curaţi cu inima, căci aceia vor vedea pe Dumnezeu*». Mulţi dintre noi, ceştialalţi, vom fi având bune intenţii, vom fi noi credincioşi şi evlavioşi, dar vârtejul vieţii ne-a făcut de sigur mai puţin pregătiţi şi accesibili unei apropieri de cel Atotputernic. Vedeniile expuse mai sus şi cele cunoscute, ne dovedesc lămurit, că ele s'au manifestat, cu foarte puţine excepţii, acelora, cari erau cât mai departe de vâltoarea vieţii cotidiane. Dar şi ştiinţa spirituală modernă ne explică faptul, că contaltul şi armonia cu universul, cu forţa universală, dar mai ales contactul cu Dumnezeu, nu se poate produce, decât în cazul unor elemente omogene, similare prin curăţenie, credinţă şi rugăciuni.

Ce priveşte faptul posibilităţii arătării lui Dumnezeu, el se deduce de altfel şi printr'un simplu raţionament logic. Chiar dacă Biblia ar putea dovedi, că Dumnezeu nu se arată oamenilor, — ceeace nu e cazul, — posibilitatea arătării Lui decurge concludent din Atotputernicia Sa, şi prin faptul, că Dumnezeu stă deasupra Evangheliei, cu toate că aceasta emană dela Dânsul. In care formă să se arate, o Doamne, cine Ii poate prescrie aceasta? Firesc este să se arate — precum s'a şi arătat — în forma accesibilă cutăruia, sau cutăruia.

In fine afirmaţiunea, că Maglavitul „susţine superstiţia religioasă, nu însă conştiinţa religioasă", este combătută şi infirmată de înseşi faptele minunate petrecute în jurul Maglavitului. Neajunsurile sanitare, superstiţiile, şarlatanismul, ce se poate naşte ca urmări ale unui astfel de eveniment epocal, trebue înlăturate, şi ele nu pot fi puse în socoteala lui. Ar însemna să întuneci şi să distrugi soarele, din cauza unor insolaţii, sau a focurilor, la cari se încălzesc banditii din codru.

Nu vreau să mai epatez pe cititori cu vedenia pe care am avut-o şi eu la vârsta de 14—15 ani, când Mântuitorul mi-a apărut o clipă în pragul camerei în care învăţam la masă şi apoi a dispărut. E mult deatunci, peste 30 de ani, dar icoana-I este vie şi azi înaintea ochilor mei.

Materialiştii din toate timpurile au fost spiritele distructive şi retrograde ale omenirii. Nenorocirea este, că ei formează majoritatea. Geniile însă şi marile talente au fost cu toţii oameni profund religioşi. Astfel: Platon, Aristotel, Bacon, A. Magnus, Leonardo da Vinci, Copernic, Galilei, Keppler, Newton etc. Şi încă una: toţi oamenii mari, binefăcători ai omenimii, au avut mamele cele mai credincioase şi evlavioase.

Şi acum, dupăce, într'un articol magistral şi luminos, s'a pronunţat I. P. Sa Patriarhul nostru Miron, precum şi dnii Gala Galaction, arhim. Scriban, părintele Chiricuţă şi alţii, putem conchide:

La Maglavit s'a aprins o candelă, sfântă şi divină. Dumnezeu ni-a arătat, nouă, românilor, îndurarea şi bunătatea Sa, prin însuşi glasul şi apariţia Sa. Biserica şi statul au îndatorirea să ajute, să reglementeze, să organiseze şi să desăvârşească acest colţ de rai pe pământul românesc.

Dr. I. Al. Bran-Lemeny

Nr. 255—935 prot. [36] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Vurpăr,** protopopiatul Sibiului, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Retribuţiunile împreunate cu postul de paroh sânt:

1. Salarul dela stat
2. Sesiune parohială înainte şi după reforma agrară în mărime de 28 jug. 1439 st. □. arător şi fânaţ.
3. Folosirea cimitirului vechi în mărime de 573 □.
4. Una soarte de lemne, circa 6 st., fasonate şi aduse acasă.
5. Una zi de lucru de fiecare cap de familie.
6. Venitele stolare obişnuite în parohie.
7. Este numai şură parohială zidită din piatră şi acoperită cu ţiglă. Parohia cedează venitul din chirie a şcoalei confesionale, ca preotul să-l folosească la închirierea unei locuinţi convenabile.

Reflectanţii îşi vor înainta cererile, însoţite de actele prevăzute de lege şi regulamente, în termen, oficiului protopopesc ortodox român Sibiu, după ce vor exopera binecuvântare de candidare dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc şi, cu aprobarea protopopului, se vor prezenta în parohie.

Oficiul protopopesc ortodox român în înţelegere cu consiliul parohial.

Sibiu, la 5 Septemvrie 1935.

Emilian Cioran
protopop.

Nr. 96—1935 (40) 3—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea postnlui de cântăreţ la biserica ortodoxă română din Turda se publică nou concurs, cu termen de 30 zile, în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Sesiune cantorală 8 jugăre fânaţ.
2. Locuinţă în natură.
3. A treia parte din venitele stolare.
4. Salar dela stat după punerea în aplicare a legii bisericii din 1925.

Candidaţii reflectanţi îşi vor înainta cererile de concurs instruite în ordine cu diploma de cântăreţ sau alte certificate de cvalifcaţiune cerută de regulamentele din vigoare, spre a putea ocupa un post de cântăreţ dela oraşe, cum şi extras de botez sau alte documente recomandatoare, şi cu prealabila învoire a subsemnatului se vor prezenta la biserică spre a-şi arăta dexteritatea în cântări.

Vor fi preferiţi candidaţii cari vor fi capabili de a conduce independent corul bisericesc.

Turda. 10 Septemvrie 1935.

In acord cu comitetul parohial:

J. Murăşianu
protopop.

Nr. 266—1935 [35] 3—3

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei vacante **Haşdău,** cu filiile **Dobâca şi Goleş,** din protopopiatul Hunedoara.

Veniturile parohiale:

a) Locuinţă parohială corespunzătoare.

b) Câte 2 măsuri porumb nesmicurat (măsura à 30 litri), sau preţul de piaţă al unei măsuri de porumb smicurat, dela fiecare familie din materă şi filii.

c) Stola obişnuită în parohie.

d) Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare, la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara,25 Iunie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Nicolae Suciu
adm. prot.

Nr. 1268—1935. (25) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. II-a (doua) **Hăghig** din protopopiatul Sf. Gheorghe se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Sesiune parohială de 18 jug. pământ de cl. I pe malul Oltului.
3. Casă parohială în stare bună, cu instalaţie de lumină electrică; grajd de 8 vite şi grădină de ½ jugăr.
4. Opt (8) metri lemne de foc aduse acasă.
5. Simbrie: dela fiecare familie una ferdelă de bucate, iar dela văduve ½ de ferdelă.
6. Venitele stolare uzitate.

Cererile de concurs însoţite de actele necesare, împreună cu autorizaţia Preaveneratului Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc Sf. Gheorghe, până la terminul fixat.

Concurenţii se vor prezenta, cu autorizaţia oficiului protopopesc, într'o Duminecă sau sărbătoare în parohie la st. biserică pentru a servi, cânta şi predica, făcându-se cunoscut poporului.

Oficiul protopopesc ortodox român Sf. Gheorghe în înţelegere cu consiliul parohial din Hăghig.

Sf. Gheorghe, 12 August 1935.

Oficiul protopopesc:

Aurel Nistor
protopresbiter.

Nr. 223—1935 (39) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Socet** cu filiile **Poiana-Rechiţelii** şi **Runcul-Mare,** din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

a) Casă parohială corăspunzătoare.

b) 4 jug. fânaţ.

c) Câte una măsură porumb smicurat, (măsura à 30 litri), sau preţul de piaţă a unei măsuri de porumb smicurat, dela fiecare familie din materă şi filii.

d) Una zi de lucru de fiecare fum din materă şi filii.

e) Stola obişnuită în parohie.

f) Salarul dela Stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Preaven. Cons. Arhiepiscopesc că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Hunedoara, 22 Mai 1935.

Pr. **Nicolae Suciu,**
adm. protopopesc.

---

(28) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. întâia **Ocna de sus,** protopopiatul Sibiu, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela întâia publicare în Telegraful Român, pe lângă următoarele retribuţiuni:

1. Salar dela stat conform coalei B.
2. Sesiune parohială şi anume: arător şi fânaţ 20 jug. 1444 st.□
3. Pentru casă parohială se îngrijeşte preotul nou ales din propriile sale mijloace.
4. Venitele stolare uzitate în parohie.

Concurenţii îşi vor înainta cererile de concurs însoţite de actele necesare, oficiului protopopesc în terminul prescris şi vor dovedi totodată că au obţinut aprobarea P. V. Consiliu Arhiepiscopesc de a putea candida la această parohie. Cu încuviinţarea prealabilă din partea oficiului protopopesc, se vor prezenta în parohie pentru a face cnnoştinţă cu poporul, a predica şi servi.

Oficiul protopopesc al Sibiului în înţelegere cu consiliul parohial respectiv.

Sibiu, 25 Iunie 1935.

Emilian Cioran
protopop.

---

[32] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Jibert,** protopopiatul Cohalmului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie a acestuia în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Sesiune parohială de circa 11 jugăre pământ arabil şi fânaţ.
2. Dela fiecare familie 20 litri cereale.
3. Locuinţă, de care se va îngriji parohia.
4. Zece stânjini lemne de foc, aduse acasă.
5. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererea de concurs, împreună cu actele necesare şi cu permisul Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc, Cohalm.

Pentru a se face cunoscuţi poporului, concurenţii se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie, servind, cântând sau predicând în biserică.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Alexandru Brotea,
protopop.

Nr. 268—1935. [30] 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Cerişor,** din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. Casă parohială corăspunzătoare.
2. Sesiune parohială: 31 jug. 65 st. p. (jumătate productiv).
3. Câte una măsură ovăs dela fiecare familie.
4. Stola obişnuită în parohie.
5. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Preaven. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 26 Iunie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Pr. **Nicolae Suciu**
adm. protopopesc

Nr. 253—1935. [29] 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Alun** cu filiile **Bunila** şi **Vadu-Dobrii,** din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficile împreunate cu acest post sânt:

a) Casă parohială corăspunzătoare.

b) 6 jug. fânaţ din partea comunei politice.

c) Adău: 100 (una sută) Lei de familie (cca 317 familii în materă şi filii).

d) Stola obişnuită în parohie.

e) Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Preaven. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Hunedoara, 25 Iunie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Pr. **Nicolae Suciu,**
adm. protopopesc.

Nr. 244—1935 (38) 2—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de paroh în parohia de clasa III-a **Cerbia** cu filia **Pogăneşti,** din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele acestui post sânt:

1. Intregirea salarului dela stat.
2. Folosirea cimiterului dela biserică.
3. Sesia parohială de materă 7 jug., ear dela filie 2 jug.
4. In loc de adău în bucate, 2 jug. primit cu reforma agrară.
5. Venitele stolare uzitate în tract.
6. Parohia se va îngriji de locuinţă pentru preot până la facerea casei parohiale.

Cererile de concurs şi aprobarea de a concura dela Consiliul arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc, ear concurenţii se vor prezenta — cu avizul protopopului — în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc al tractului Dobra, în înţelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 7 Iunie 1935.

Iosif Morariu,
protopop.

Nr. 320—1935 (26) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Teiu,** cu filia **Lăsău-Grind,** din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile după acest post sânt:

1. Intregirea dotaţiunei dela stat.
2. Sesia parohială, în materă 5 jug. 1120□ arător şi 1 jug. 1340□ fânaţ; la filii 3. jug. arător şi 8 jug. fânaţ, de tot 18½ jugăre.
3. Folosirea a 4 jug. arător, — 2 dela materă şi 2 dela filie — în locul adăului obişnuit în bucate.
4. Venitele stolare uzitate în protopopiat.

Cererile de concurs, însoţite de documentele prescrise, precum şi autorizaţia Consiliului arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc din Dobra în terminul fixat, iar concurenţii vor binevoi a se prezenta în parohie spre a fi cunoscuţi de credincioşi.

Oficiul protopopesc cu consensul consiliului parohial.

Dobra, la 14 August 1935.

Iosif Morariu
protopop.

Nr. 187—1935. [31] 3—3

Concurs repeţit din oficiu

Se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român pentru întregirea parohiilor de clasa III. **Gialacuta** cu filiile **Căbeşti** şi **Târnava; Bărăşti** cu filia **Luncşoara; Godineşti** cu filia **Petreşti; Furcşoara** şi **Visca** din protopopiatul Ilia:

Venitele sânt:

1. In parohia **Gialacuta** cu filiile: întregire de salar dela stat, casă parohială, 4 jug. sesie parohială, folosinţa cimitirelor, stola obişnuită în tract, şi câte 20 litre cereale dela circa 200 familii.
2. In parohia **Bărăşti** cu filia: întregire de salar dela stat, casă parohială, folosinţa cimitirelor, stola obişnuită în tract şi câte 20 litre cereale dela circa 120 familii.
3. **Godineşti** cu filia: întregire de salar dela stat, casă parohială, folosinţa cimitirelor, stola obişnuită în tract şi câte 20 litre cereale dela cca 150 familii.
4. **Furcşoara:** întregire de salar dela stat, folosinţa cimitirului, stola obişnuită în tract şi câte 20 litre cereale dela circa 100 familii.
5. In parohia **Visca:** întregire de salar dela stat, 4 jug. sesie parohială, folosinţa cimitirului, stola obişnuită în tract şi câte 20 litre cereale dela circa 200 familii.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a concura dela Prea Ven. Cons. Arhiep., se vor înainta în termin of. protopopesc Ilia, iar concurenţii se vor prezenta în parohii, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea disp. reglementare, spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Ilia, la 10 Iulie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român

Iuliu Josan
protopop.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 13 Octomvrie 1935 — Nr. 43

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASTRA" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Episcopul Ioan Popasu

(1808–1889)

— Cuvânt rostit de I. P. Sfințitul nostru mitropolit Nicolae cu ocaziunea desvelirii monumentului primului episcop al eparhiei Caransebeșului, în ziua de 6 Octomvrie a. c. —

In ziua de 15 August, anul 1865, o impresionantă ceremonie religioasă se desfășura în biserica cea mare din românescul sat Rășinari:

Marele mitropolit Andrei Șaguna — bucuros de izbânda faptei centrale a binecuvântatei sale păstoriri: reînființarea vechii noastre mitropolii, — sfințește, împreună cu episcopul Procopie al Aradului, pe cel dintâi ierarh, în persoana vrednicului arhimandrit Ioan Popasu, pe seama celei de a treia eparhii, cu scaunul în Caransebeș, a reînviatei mitropolii a românilor ortodocși din Ardeal, Banat și părțile ungurene.

Corespondentul ziarului «Telegraful Român», *martor ocular al ceremoniei din memorabila zi, i-a sintetizat semnificația în aceste cuvinte:*

«Era un aspect prea frumos a vedea la celebrarea sfintei Liturghii trei capete încoronate a trei prelați români bisericești, a vedea rana cea adusă de timpurile vitrege bisericei vindecându-se, a vedea poporul cel orfan numai câtva timp mai înainte privind cu nespusă mângâiere, ba de-mi e iertat: cu mândrie, la arhiereii săi».

Sărbătoarea zilei de 15 August 1865 era triumful unei îndârjite lupte multiseculare pe care poporul român de dincoace de Carpați a dus-o pentru păstrarea credinței și a bisericii sale strămoșești, și printr'ânsa a limbii, a ființii și a culturii sale naționale; era încoronarea străduințelor neobosite și a jertfelor fără de seamăn prin care înțeleptul păstor de atunci al bisericii noastre a știut smulge, unor maștere împrejurări, recunoașterea dreptului la viață pe seama sfintei instituțiuni pe care o conducea și pe seama poporului al cărui bun părinte era. Ce satisfacție va fi fost sărbătoarea acelei mărețe zile pentru mitropolitul Andrei, care concentrase în sufletul său mare aspirațiunile de veacuri ale poporului nostru — și acum le vedea rând pe rând pornite pe calea înfăptuirii!

Iar alesul Domnului, asupra căruia coborâse, în ordinea succesiunii apostolice, prin rugăciunile sale darul cel sfințitor al arhieriei, era un bărbat de înaltă cultură, un caracter moral fără de prihană și oțelit în focul luptelor pentru ortodoxie și pentru drepturile și pentru drepturile la viață națională a poporului său. Născut din părinți de origine din Vălenii de Munte, trecuți în cetatea Brașovului, crescut în atmosfera de ortodoxie neînduplecată și de românism conștient, care împrejmuia vechea ctitorie domnească a bisericii Sf. Nicolae; instruit în școlile secundare din orașul său de naștere, din Sibiu și din Cluj, după care urmă timp de patru ani cursurile universității din Viena, tinărul Ioan Popasu întors acasă îmbracă haina preoției și, după un scurt popas la Sibiu ca secretar al episcopului Vasile Moga, s'a așezat ca slujitor la altarul bisericii din Brașov, unde timp de 28 de ani a stat în fruntea tuturor inițiativelor de cultură bisericească și națională. De numele său e legată ctitoria liceului nostru din Brașov, la care dela mijlocul veacului trecut încoace s'au adăpat sufletele însetate după lumină și învățătură de carte românească mulțime mare de fii ai poporului nostru, cari au îmbogățit pătura intelectuală a lui.

Conștiința limpede a înaltei sale misiuni, ca primul ierarh al eparhiei Caransebeșului, și-a mărturisit-o nou sfințitul episcop Ioan Popasu cu ocaziunea instalării sale aici în centrul eparhiei, în ziua de 31 Octomvrie 1865 prin cuvintele: «Vă pot încredința că înalta chemare, la care m'a ales nemărginita bunătate alui Dumnezeu, îmi zace adânc la inimă în toată mărimea ei».

Având înainte pilda vie a mitropolitului Andrei, din prima zi noul episcop a pășit la lucru cu siguranța pe care i-o dădea superioara lui cultură, puritatea caracterului și devotamentul cald pentru misiunea la care a fost chemat. Organizarea eparhiei până în cea din urmă parohie, înzestrarea cu instituțiile necesare la scaunul ei, înființarea școlii teologice pentru pregătirea clerului, ridicarea intelectuală și morală a acestuia, întemeierea școlii normale pentru creșterea învățătorilor pe seama școlilor confesionale al căror număr a sporit sub păstorirea sa, tipografia eparhială, crearea de fonduri și mijloace materiale pentru susținerea tuturor acestor instituțiuni — sunt opera neperitoare, săvârșită între grele împrejurări, de către harnicul și luminatul ierarh Ioan Popasu. Putem spune, că tot ce s'a creat în această eparhie, în partea cea mai mare lui i se datorește. Clerul și poporul ei, care s'a înfruptat din roadele muncii lui, știe aceasta.

Indeosebi două au fost ideile cari ca niște stele magice au călăuzit pe episcopul Ioan Popasu în laborioasa sa păstorire: ortodoxia *și* românismul, *în cea mai fericită sinteză a lor. Astfel el se înșiră cu glorie între luminații purtători ai celei mai puternice și mai strălucite tradițiuni de viață a neamului nostru de pretutindeni.*

Prin faptele lui și-a ridicat însuși cel dintâi monument aere perenius.

Astăzi, la șaptezeci de ani dela înființarea eparhiei Caransebeșului, ne-am întrunit în jurul chipului lui turnat în bronz din iubirea credincioșilor eparhiei lui, grupați în «Frăția Ortodoxă Română», ca să-i aducem prinos de recunoștință și să facem pomenirea cu laudă a vredniciilor lui. Din sufletele noastre se desprinde făgăduința sărbătorească de a-i păstra cu pietate moștenirea spirituală ce ni-a lăsat-o și de a-i ține trează amintirea binecuvântată din neam în neam.

Inalt Prea Sfințitul Nicodim, mitropolitul Moldovei, la Sibiu

Azi și mâne, în 12 și 13 Octomvrie, arhiepiscopia și orașul nostru au marea cinste să găzduiască pe eruditul mitropolit din scaunul de strălucită tradiție al Moldovei și Sucevei, pe I. P. Sf. Nicodim.

Credincioșii Bisericii noastre și populația orașului Sibiu sunt fericiți că pot să-și manifeste cu acest prilej toată stima și iubirea care îi însuflețește față de vrednicul deținător actual al cârjei mitropoliților Varlaam și Dosoftei.

In memorie cu tot ce datorăm Moldovei, pe teren bisericesc și național, și plini de sentimente de admirație și de recunoștință pentru marea operă culturală și bisericească realizată de Inaltul oaspe al mitropoliei noastre, întâmpinăm pe cel mai ales reprezentant al Moldovei cu strigătul de bucurie de: *Bine ați venit la noi, Inalt Prea Sfințite Stăpâne!*

Praznicul dela Caransebeș

— Asistența. — Sfințirea monumentului ridicat Episcopului Ioan Popasu. — Inaugurare de internat. — Congresele. —

Cetatea de veche cultură creștinească și românească a Caransebeșului a fost, trei zile dearândul, martora unor impresionante festivități religioase și naționale, puse la cale de *«Frăția Ortodoxă Română»* și de *Asociația clerului «Andrei Șaguna»* din Mitropolia Ardealului. Praznicul a fost cinstit cu prezența Inalt Prea Sfințitului Mitropolit *Nicolae*, a PP. SS. LL. Episcopul *Vasile* al Caransebeșului și arhiereul *Andrei*, vicarul Orăzii ortodoxe, a domnilor miniștri *C. Angelescu și A. Lapedatu*, a dlor *O. Goga, S. Pușcariu, M Manoilescu, O. Ghibu, Dr. Ion Matei* și a altor personalități proeminente ale vieții noastre publice, de a câtorva sute de preoți și a câtorva mii de credincioși mireni din toate păturile sociale.

Orașul simpatic, împodobit cu bradul scumpilor noștri codri și cu steagul culorilor noastre naționale, a primit frățește pe distinșii și numeroșii oaspeți cari s'au adunat aici în numele ortodoxiei românești și pentru slava ei izbăvitoare. Un cer senin alcătuia imensul baldachin deasupra mulțimilor adunate să se închine Dumnezeului părinților noștri, să slăvească amintirea marilor ierarhi și să-și sporească puterile duhovnicești necesare bătăliei pentru cucerirea dreptății sufletului românesc și a Bisericii lui ortodoxe în România Nouă. Lumina și căldura unui soare, mai milostiv în dărnicia lui decât în miez de vară, auria firea din afară, iar căldura și lumina marilor oratori cari s'au perindat pela tribunele praznicului auria și'mbujora inimile înfrățite în numele aceluiaș ideal.

S'a cinstit cu acest prilej amintirea marelui episcop *Ioan Popasu* — cu bronzul unui bust care va împodobi de-aci înainte piața Caransebeșului și cu aurul recunoștinții poporului credincios care știe să-și prețuiască păstorii devotați; s'a așezat o cruce creștinească la mormântul Arhiereului Filaret Musta; s'a inaugurat internatul de pe lângă liceul «Traian Doda», internat care va fi un cămin creștinesc și românesc pentru tineretul iubitor de carte al urmașilor grănicerilor bănățeni.

Prin oratori de talia Inalt Prea Sfințitului Mitropolit *Nicolae*, a dlor *Sextil Pușcariu, O. Goga* și *M. Manoilescu* s'a arătat — în ședințele congresului «Frăției ortodoxe» — rostul izbăvitor al sfintei noastre biserici în viața particulară și cea obștească deopotrivă și datoria statului românesc față de așezământul sacru; s'au chemat sufletele la Hristos și la Biserica lui ortodoxă, unica pavăză și îndrumătoare sigură a destinelor neamului. Iar în congresul *Asociației clerului «A. Șaguna»*, s'a desbătut marea problemă a greutăților zilei de astăzi și a marilor indatoriri pe cari le are preoțimea noastră față de aceste greutăți. Focul acestor discuții frățești, îndrumate cu părintească grije și înțelepciune de I. P. S. Mitropolit *Nicolae* și de P. C. Părinte *Dr. Gh. Ciuhandu*, președintele asociației, a luminat cărările duhovnicești silințe ale clerului nostru și a întărit în acest obijduit, dar devotat corp de misionari ai Evangheliei lui Hristos, conștiința marilor lui îndatoriri față de sufletul poporului pe care-l păstorește.

«Frăția ortodoxă română» și Asociația clerului «A. Șaguna» au dovedit încă odată, că ele alcătuesc cele mai devotate echipe de luptători în slujba sfintei noastre Biserici și a neamului. De unde datoria fiecărui creștin luminat de-a sporì cu silințele sale entuziasmul și puterea acestor echipe, pentru ca steagul sub faldurile căruia luptă ele să fie dus la cât mai desăvârșită izbândă. **N. C.**

*

La monumentul lui Ioan Popasu

In ziua de Duminecă, după terminarea sfintei Liturghii, săvârşite în catedrală de P. Sfinţitul episcop *Vasile*, inconjurat de un mare sobor de preoţi, — asistenţa, în frunte cu înalţii ierarhi şi cu dnii miniştri, a pornit în procesiune la Piaţa Unirii, unde s'a făcut sfinţirea şi desvelirea monumentului înălţat vrednicului de pomenire episcop Ioan Popasu. Serviciul religios a fost îndeplinit de I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, asistat de PP. SS. LL. episcopul *Vasile*, arhiereul *Andrei Crişanul*, şi un sobor de preoţi.

Cuvântul rostit cu acest prilej de I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* îl publicăm în fruntea numărului de azi al foii noastre.

Au mai cuvântat la sărbătorescul act: P. S. episcop *Vasile*, dl ministru *Al. Lapedatu* din partea guvernului ţării, dl *Dr. C. Corneanu* vicepreşedintele adunării deputaţilor şi preşedinte al comitetului de osârdioşi înfăptuitori ai bustului vlădicesc, dl *I. Matei* din partea Frăţiei ortodoxe, *P. Râmneanţu* în numele învăţătorimii, primarul oraşului dl *Novăcescu* şi dl *I. Moşoiu* directorul liceului braşovean „A. Şaguna".

La internatul liceului „T. Doda"

Seria cuvântărilor sfârşită, a urmat sfinţirea şi inaugurarea *internatului* de curând terminat.

I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* binecuvintează această casă, în care ceice intră au să se adape cu bune şi înălţătoare cunoştinţe, ca să devie membri de seamă ai neamului şi bisericii.

Comitetul şcolar al liceului „Traian Doda", prin cuvântarea preşedintelui său, *Dr. C. Corneanu*, exprimă recunoscătoare mulţămiri I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, dlor miniştri al instrucţiunii *Dr. C. Angelescu*, al cultelor *Al. Lapedatu*, P. Sfinţiţilor episcopi şi tuturor celorce au participat în această şcoală la marele praznic românesc închinat M. Sale Regelui Carol II, Regelui culturii naţionale.

Dl ministru al şcoalelor, *Dr. C. Angelescu*, mulţămeşte oratorului, directorului de liceu, profesorilor şi părinţilor, cari au dat obolul pentru a înălţa acest local.

Dela Congresul FOR-ului

La ora 12 şi jum. s'a deschis şedinţa solemnă a Congresului Frăţiei ortodoxe române.

Dl *S. Puşcariu*, preşedintele FOR-ului, în cuvântarea sa de deschidere, spune: Al doilea congres al FOR-ului se ţine aci, cu marile serbări naţionale, pe care Banatul a ştiut totdeauna să le organiseze.

Am văzut aci că Ioan Popasu a ştiut să întărească sufletele şi să păstreze credinţa.

Ioan Popasu a fost unul din străluciţii cimentatori ai bisericii naţionale.

La noi, rolul bisericesc este covârşitor. Stând la temelia ţării noastre, spre ea se îndreaptă toate loviturile fie făţişe, fie din umbră.

Noi cerem ca guvernamentalii noştri să se pătrundă de necesitatea că biserica noastră creştină ortodoxă nu mai poate sta în umbră.

Cerem reînfiinţarea episcopiei din Timişoara.

Mai cerem ca în viitoarea constituţie să se arate precis că biserica noastră, care s'a identificat cu ideia de stat naţional, este însăşi biserica conducătoare.

Pomeneşte numele decedatului episcop Grigorie al Aradului şi asistenţa se scoală în picioare. —

I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* spune, în reasumat, următoarele:

Cu mare bucurie am venit la acest congres al F. O. R., pentru că azi, ca în toată vremea, păstorii dela noi au fost identificaţi cu turma.

Avem convingerea că atât timp cât legătura între turmă şi păstor se va păstra, vom birui greutăţile vremii.

Dl preşedinte a sintetizat frumos programul de idei de care e călăuzit Forul.

A cristalizat marea tradiţie care domină în viaţa neamului nostru românesc.

Această tradiţie şi frăţie s'a făcut la noi între biserică şi naţiune.

Nu cunosc un alt popor în viaţa căruia să se găsească atât de întruchipată sinteza între sufletul nostru naţional şi biserică.

Ortodoxia şi rasa sunt cele două componente ale substanţei româneşti.

I. P. S. S. a declarat în numele episcopatului din Ardeal, că se identifică cu revendicările FOR.

Se bucură că vede organizaţia intelectualilor mireni cerând ca bisericii să i-se recunoască rolul pe care l-a îndeplinit şi-l îndeplineşte în viaţa neamului.

Nu cerem o situaţie privilegiată, — zice înaltul ierarh — căci n'am avut-o nici odată. Cerem să fie respectată instituţia sfântă care a stat neclintită în toate timpurile istoriei.

Nu suntem intoleranţi faţă de nimeni şi n'am persecutat pe nimeni.

Conştiinţa noastră este împăcată, şi ce bine ar fi dacă ar fi şi a altora tot atât de împăcată.

Cerem să se dărâme privilegiile altora şi să se termine cu politica de acorduri.

Avem dreptul să luptăm pentru desfiinţarea acestor acorduri.

In numele întregului episcopat al mitropoliei Ardealului şi Banatului, binecuvintez al doilea congres al Forului.

Cuvântări, bogate în cuprins şi îngrijite ca formă, au mai ţinut dnii: ministrul *Al Lapedatu*, *A. Imbroane*, secretarul general la ministerul cultelor, *O. Goga* îndelung ovaţionat (discursul său îl redăm la foişoara de astăzi), şi senatorul Sgăvârdea.

Şedinţa de după ameazi a votat următoarea

Moţiune

Congresul FOR-ului a primit şi aprobat înanimitate moţiunea citită de dl *Dr. C. Corneanu*, de următorul cuprins:

Să se dea caracter confesional cel puţin unei şcoli secundare din centrul episcopiilor ortodoxe, spre a garanta creşterea tinerimii în spiritul tradiţiilor religioase ale neamului nostru.

Cere autorităţilor de stat să facă respectată legea repausului Duminecal, pentruca fiii bisericii noastre, elevi şi funcţionari, să-şi poată împlini datoriile lor sufleteşti faţă de Dumnezeu şi credinţa ortodoxă.

Reînnoeşte cererea veche, ca ministerul de instrucţie să acorde cel puţin uneia din Academiile teologice ale mitropoliei noastre îndreptăţirea de a conferì dreptul de licenţă, aşa cum s'a dat academiei teologice gr. cat. din Blaj, — tratamentul ilegal de azi fiind jignitor pentru biserica dominantă a ţării.

Reînnoeşte cererea pentru reînfiinţarea vechei episcopii a Maramureşului, leagănul descălecătorilor Moldovei, — şi a episcopiei din Timişoara, scut de apărarea naţională la graniţa de Vest, în conformitate şi cu hotărârea unanimă a fruntaşilor bănăţeni întruniţi în conferinţa naţională la 22 Septemvrie c. în Timişoara.

Cere un tratament religios, naţional şi cultural pe seama fraţilor noştri din Jugoslavia, identic cu cel pe care îl acordă România coreligionarilor săi sârbi dela noi.

Cere ca factorii cu răspundere în stat şi biserică să intervină cu toată stăruinţa pentru ortodoxia persecutată din Uniunea sovietică, deoarece distrugerea ei constitue o slăbire a ortodoxiei generale din lume.

Constatând că marea acţiune întreprinsă anul acesta de F. O. R. contra Acordului cu Vaticanul din 1932, a dus la faptul fără precedent în analele vieţii noastre publice, de a fi întrunit peste 660.000 de proteste scrise, fără ca factorii răspunzători să fi dat până astăzi soluţia cerută de conştiinţa neamului românesc, decide să ducă mai departe cu toată bărbăţia, lărgindu-i frontul pe ţara întreagă de astădată împotriva Concordatului însuşi, a cărui denunţare imediată o cere, în conformitate cu concluziunile şi avizurile date de toate organele de specialitate a statului, şi anume: de consiliul legislativ, de consiliul avocaţilor ministerului de instrucţie şi culte, de consiliul inspectorilor generali ai cultelor, de referatele aceluiaşi consiliu despre concordat şi de raportul comisiei pentru elaborarea regulamentului legii cultelor.

Deoarece fundaţiunea Gojdu, cu toate intervenţiile noastre repetate n'a fost încă activată, autoriză comitetul central să nu dezarmeze până când nu va triumfa o cauză atât de mare, pentru interesele superioare ale culturii româneşti de dincoace de Carpaţi.

Văzând că se pregăteşte o nouă salarizare a preoţimei şi a cântăreţilor bisericeşti, congresul se identifică, în totul, cu revendicările juste ale lor, şi cere ca această salarizare să se facă în conformitate cu rolul hotărâtor pe care-l are clerul, sub toate aspectele, în viaţa naţiunei noastre.

Preşedinte
(ss) SEXTIL PUŞCARIU,
prof. universitar.

Secretar general
(ss) ION MATEI,
prof. universitar.

Seara s'a ţinut, în sala „Pomul Verde" conferinţa dlui profesor *Mihail Manoilescu*, care a vorbit despre Românism şi Ortodoxie, ascultat cu deosebită atenţiune de numeroasa asistenţă.

*

Congresul asociaţiei clerului „Andrei Şaguna"

s'a deschis în sala festivă a şcoalei confesionale, la ora 5 după masă, în prezenţa I. P. S. Sale Mitropolit Nicolae, a PP. SS. LL. Vasile al Caransebeşului şi Andrei arhiereul vicar al Orăzii precum şi a unui număr de peste 300 de preoţi.

P. C. Dr. Ciuhandu deschide congresul salutând respectuos pe înalţii ierarhi şi pe numeroasa preoţime, omagiind în acelaş timp amintirea marilor episcopi adormiţi întru Domnul Ioan Popasu şi Grigorie Comşa.

Luând cuvântul I. P. S. Sa Mitropolit Nicolae, aclamat de congres, spune în rezumat următoarele: *Mulţumesc P. C. Părinte Preşedinte pentru călduroasele cuvinte de bineventare pe care ni le-a adresat. Ţin să adaog însă că în mijlocul adunării Asociaţiei clerului „Andrei Şaguna" mă simt acasă, nesocotindu-mă deci oaspe, fiindcă eu am fost acela care am dat cel mai puternic impuls, la timpul său, pentru întemeierea ei, neîncetând niciodată să-i urmăresc cu atenţie silinţele ei. N'am lipsit dela nici un congres al acestei Asociaţii şi n'am încetat niciodată să chem prin ea preoţimea din cuprinsul sfintei noastre mitropolii la cât mai strânsă solidaritate şi la cât mai entuziastă activitate în slujba neamului.*

Greutăţile pe cari le întimpinăm în opera noastră de propoveduire, nu trebue să ne înspăimânte şi să ne împuţineze curajul. Eu am cea mai lucidă conştiinţă a neasemănat de marelui rol care-i este hărăzit Bisericii mele în mijlocul neamului românesc. Nimeni din lume nu ne poate înlocui pe noi slujitorii altarelor lui Hristos în misiunea noastră. Nici un alt aşezământ nu i se poate substitui Bisericii în rolul de mamă călăuzitoare a neamului. Şi uneltirile cari se pun la cale împotriva ei

* FOIŞOARA *

Statul naţional şi Biserica militantă

— Note rezumative ale cuvântării rostite de dl OCTAVIAN GOGA la congresul dela Caransebeş al „Frăţiei Ortodoxe Române" —

Am venit să-mi fac şi cu prilejul acesta datoria de fiu faţă de Biserica ortodoxă, aşa cum mi-am făcut-o întotdeauna până acum. Am îndepliuit un act de conştiinţă. De multă vreme mi-am dat seama de rolul important şi hotărâtor al acestei sfinte Instituţii în viaţa noastră publică şi în procesul de evoluţie spirituală a societăţii româneşti. *Frăţia Ortodoxă Română* are aceeaş conştiinţă şi serveşte — ca parte a Bisericii — Statul şi Naţiunea. Cu cât mă gândesc mai adânc la soarta noastră ca Naţiune şi Stat, cu atât mai vârtos mă conving, că după 17 ani începe la noi o eră nouă, profund şi integral religioasă. *Am intrat — aşa descoper eu în conştiinţa mea de român ortodox — în faza religioasă a istoriei noastre, când viaţa poporului începe să desvălue din adâncul conştiinţei adevărurile istorice ale ortodoxiei celei vii de odinioară şi să le transforme astăzi în noui principii de existenţă pe seama celor mulţi. Ne găsim deci la o importantă linie de înaintare înspre un viitor, care se prevede a fi viitorul ortodox al Statului român. Aceasta este linia normală de evoluţie a trecutului nostru. Dece? Fiindcă trecutul nostru s'a desfăşurat — dealungul istoriei — în lăuntrul şi sub acoperişul sfânt al Bisericii noastre. Din trecut porneşte spre infinitul viitorului viaţa noastră istorică, şi această viaţă nu se poate închipui şi nu se poate simţi fără strălucirea Crucii lui Hristos.*

Naţionalism şi ortodoxie

Crucea lui Hristos simbolul şi temelia credinţei noastre este cel mai temeinic criteriu al naţionalismului românesc, care este *naţionalism ortodox*. Pentru orce român naţionalism şi ortodoxie este una, şi acest adevăr îl înţelegem pios şi revelator în lumina Sfintei Cruci a lui Hristos.

Ce facem noi astăzi în străduinţele noastre naţionaliste şi creştine? Deschidem sufletul ţării ca să pătrundă în adâncurile lui cele mai îndepărtate sfinţenia altarului românesc.

Spiritul antireligios

Din nenorocire, Biserica a fost eclipsată de un spirit materialist, care de multe ori a căutat să întunece vechea ei strălucire. De atâtea ori ni se pare că forţe puternice şi nevăzute se încordează să pună mâna pe patrimoniul nostru spiritual pentru a ni-l fura sau pentru a-l altera. De multă vreme bântuie acest spirit antireligios şi antiromânesc, şi dacă nu s'a întâmplat dureroasa lovitură de a ne fi ucis patrimoniul viu al Bisericii noastre naţionale, acest lucru se datoreşte tot bisericii, care este nemuritoare.

De aci, din aceste adâncuri sfinte şi limpezi ale ortodoxiei noastre, au isvorât întotdeauna forţele de opoziţie şi de păstrare faţă de ideile protivnice şi de încercările tuturor vrăşmaşilor a lovi Biserica ortodoxă, de a isgoni naţionalismul pe care îl binecuvintează ea.

Nu mai demult decât acum câteva zile, „cugetătorii" unui mare ziar din Capitală, mărturiseau că nu pot înţelege, nici naţionalismul, nici ideia religioasă. Şi, au dreptate: ei nu pot înţelege ideia religioasă românească, aşa după cum nici Voi nu puteţi înţelege Talmudul. Cu toate acestea, ei se declară competenţi să judece adevărurile istoriei noastre naţionale.

Cu mânile lor murdare deschid paginile sfinte ale istoriei noastre şi cu suflete necurate intră în altarul nostru naţional. Aceste anomalii nu vor putea să fie mai bine şi radical isgonite din viaţa noastră, decât dacă în sufletul poporului nostru se vor vărsa neîncetat — în timpul acesta de negări şi de profanări — luminile ortodoxiei noastre naţionale.

„Excursioniştii de Sâmbătă"

Nu voi vorbi mult despre ortodoxie. *Ortodoxia este adevărul organic al vieţii noastre spirituale.* Adevărurile mari ale vieţii noastre au trăit adânc, secole dearândul, în conştiinţa noastră românească.

A fost o eclipsă, este adevărat, când spiritul laic a făcut ravagii în viaţa noastră religioasă, — dar să ne bucurăm că el nu a atins sufletul poporului în adâncul căruia ortodoxia a rămas neatinsă şi activă. Cu câtă grabă şi imprudenţă au început în timpul din urmă să se constitue savanţii — sociologi, economici şi filosofi — cari se obosesc să ne convingă că poporul român nu este religios.

Desigur, aceştia sunt excursionişti de Duminecă...

din unghere mai mult sau mai puţin obscure sau tăinuite, nu vor fi în stare s'o clatine măcar, necum s'o surpe, fiindcă dumnezeescul ei întemeietor i-a făgăduit că nici porţile iadului nu o vor birui.

Trezirea religioasă care se face văzută tot mai mult în epoca noastră, trebue să ne bucure şi să ne dea curaj. Această sete religioasă a poporului credincios se cere stâmpărată, şi voi sunteţi ceice aveţi datoria de a o stâmpăra cu apa cea vie şi pururea nesăcată a Evangheliei împărtăşită tuturora cu râvnă şi cu dragoste preoţească.

In opera noastră misionară „Frăţia Ortodoxă Română" ne îmble un preţios ajutor. Turmă şi păstori luptăm alături şi astăzi, după cum am luptat alături şi în trecut. Biserica ortodoxă peste tot şi în special Biserica românească nu cunoaşte în istoria sa tendinţe clericale. Clericalismul este o specialitate a catolicismului apusean. Acolo clerul organizat în castă şi-a apărat interesele şi privilegiile împotriva statului prin lupte destul de crâncene. Noi n'am ajuns niciodată în asemenea conflicte cu statul, fiindcă clerul nostru n'a avut nici latifundii, nici alte privilegii de apărat. Noi ne-am apărat alături de credincioşii noştri iobagi numai „sărăcia şi nevoile şi neamul", având veşnic trează nădejdea în biruinţa noastră creştinească şi românească.

Acesta a fost raportul nostru cu statul şi cu poporul credincios. Şi noi vrem să-l păstrăm fiindcă ne place să ne mişcăm pe linia tradiţiei ortodoxe.

De încheere vă dau sfatul să staţi treji şi plini de râvnă sfântă pe lângă idealul Bisericii noastre care este şi al neamului. Puneţi duh şi credinţă în toate vorbele şi făptuirile voastre. —

După aceste cuvinte primite cu entuziasm şi ovaţii, I. P. S. Mitropolit Nicolae împărtăşeşte congresului arhiereasca binecuvântare.

După ce se expediază o telegramă M. S. Regelui, şedinţa se încheie la ora 6 şi jumătate, congresiştii plecând la conferinţa dlui M. Manoilescu despre „Ortodoxie şi naţionalitate".

In a doua şedinţă, ţinută în 7 Oct., ora 10 a. m., secretarul general, părintele N. Colan, a citit raportul despre activitatea din ultimul an a Asociaţiei clerului, arătând că, pe lângă toate nenumăratele greutăţi întâmpinate, preoţimea nu şi-a împuţinat râvna şi însufleţirea, cu care e chemată a sta în slujba bisericii şi a neamului.

Congresul a luat act de raportul secretarului, a aprobat apoi raportul despre gestiunea financiară a Asociaţiei pe 1934—1935.

Se citeşte, după aceasta, şi se discută *moţiunea* cuprinzând revendicările juste ale sfintei noastre Biserici şi ale clerului ei. (Moţiunea o vom publica în numărul viitor. *Red).*

O amplă expunere, în chestiunea concordatului, cu fapte deosebit de elocvente, face dl prof. *O. Ghibu*, trăgând concluzia firească a căducităţii concordatului dintre România şi Vatican. Cuvintele vorbitorului au stârnit o îndreptăţită însufleţire în toată sala, ear preşedintele congresului mulţămind dlui prof. O. Ghibu, pentru zelul şi osteneala desfăşurată în serviciul sfintei noastre biserici, închide şedinţele congresului al 14-lea al Asociaţiei în cuvinte de mulţumire adresate Inalţilor Chiriarhi ai Mitropoliei noastre şi tuturor congresiştilor preoţi, cari au arătat interes şi înţelepciune în desbaterea problemelor puse la ordinea zilei.

In prezenţa Suveranului nostru *s'a făcut, Dumineca trecută, inaugurarea şoselei Sibiu-Novaci-Tg. Jiu, şoseaua model economică şi strategică, de 130 km. care, prin înălţimile carpatine, cu romantice privelişti, leagă sudul Ardealului cu nordul Olteniei. M. S. Regele, însoţit de Marele Voevod Mihai şi de prinţul Frideric de Hohenzollern, vărul M. Sale, a fost întîmpinat pe peronul gării Sălişte de preşedintele consiliului de miniştri, dl Gh.Tătărescu şi de membrii guvernului, de prefecţii judeţelor mărginaşe, de dl general Cristea Vasilescu din partea corpului 7 armată, protopopii din Sibiu şi Sălişte şi alţi fruntaşi, precum şi de o mare mulţime de săteni. După cuvântarea de bun sosit, — rostită de dl N. Regman prefectul judeţului Sibiu, şi după tradiţionala pâne şi sare, oferită Suveranului de dl D. Răcuciu, primarul Sălişteî, — toţi invitaţii au plecat cu maşinile pe drumul nou construit, străbătând comunele Sălişte, Galeş, Tilişca şi Rod, la Poiana, unde M. S. Regele tăind panglica, a redat circulaţiei noul drum, care grăeşte cu laudă despre înfăptuitorii lui.*

Mulţimea entuziastă a ovaţionat, pretutindeni şi îndelung, pe iubitul Suveran şi însoţitorii Săi.

Capela mitropolitană dela Sibiu

Se împlinesc în curând doi ani, de când I. P. Sfinţitul Mitropolit **Nicolae** *al Ardealului a pus temeliile Capelei şi Bibliotecii mitropolitane din Sibiu.*

Noua clădire, cu ajutorul lui Dumnezeu a fost terminată acum, ear sfinţirea ei se va săvârşi Duminecă, în 20 Octomvrie 1935.

Sub conducerea Inaltului Ierarh, se vor desfăşura, la această ocazie, serbări măreţe duhovniceşti, la care vor participa distinse personalităţi ale vieţii noastre publice.

Capela, care se prezintă ca o clădire de toată frumuseţa, este menită pentru trebuinţele sufleteşti ale Mitropoliei şi ale Academiei noastre teologice.

La sfinţirea noului locaş sânt invitaţi cu toată dragostea bunii noştri credincioşi din Sibiu şi din împrejurimea Sibiului, ca şi cei din depărtări.

Probleme-Recensii-Comentarii

Cartea de rugăciuni. — **Dintr'o dare de seamă apărută în „Neamul Românesc pentru popor" şi semnată de dl** *G. G. Longinescu*, **desprindem următoarele rânduri:**

Am în mână o carte prea frumoasă, cum nu cunosc alta în limba românească. De când am primit-o, mă simt alt om, mai curat, mai luminat, mai aproape de Dumnezeu, aşa cum mă simt la ieşirea din biserică.

Zăresc pe ea o cruce de aur şi un chenar la fel. Marginile sânt aurite, are hârtia foarte bună şi e tipărită cum nu se poate mai îngrijit. Are în ea desemnuri, pe care cei cari văd nu le pot admira îndeajuns. Cuprinsul ei e tot ce poate ceti cineva mai cu luare aminte şi care te mişcă în tot sufletul tău. Binecuvântat fie cel care a scris-o!

E Cartea de rugăciuni, tipărită cu binecuvântarea Inalt Prea Sfinţitului Arhiepiscop şi Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Să nu-i fie iertat celui care se crede român adevărat şi cu dragoste de credinţa strămoşească şi nu va avea de azi înainte această carte în casa lui, la căpătâiul său!

Nu e un singur rând în toată cartea care să nu merite să fie cetit, de zeci şi de zeci de ori, şi care să nu te încălzească şi să nu te facă mai bun, mai blând, mai iertător, mai iubitor de aproapele tău...

*

Din activitatea cercurilor pastorale. — **Poporul românesc, dela începutul fiinţei lui, şi-a împărţit puţinele bucurii şi multele necazuri cu acei păstori cari, decât să-şi părăsească turma încredinţată lor, mai bine s'au lipsit de bunătăţile pământeşti, jertfindu-se pentru biserică şi popor.**

Şi până ce exista legătura aceasta între păstor şi păstoriţi, acest popor era tare şi n'a putut fi răpus, căci avea lumina credinţei urmată de fapte creştineşti.

Preoţii noştri de astăzi şi de totdeauna voesc să ţină aprinsă această lumină a credinţei şi pe mai departe.

Aceasta este scopul întrunirilor preoţeşti, acum într'o comună bisericească, acum într'alta, dând hrană sufletească iubiţilor noştri credincioşi.

Preoţii din tractul *Mediaşului*, organizaţi în cercuri pastorale, desfăşoară o vie activitate pentru promovarea vieţii de înaltă moralitate şi de idealism creştin.

Conferinţele şi predicile rostite, în cadrul slujbelor săvârşite în sobor, adună în biserică un mare număr de credincioşi cari trăiesc, în adevăr, clipe de înălţare sufletească.

Cercul religios I Mediaş, a ţinut şedinţă la biserica din parohia *Moşna*, Târnava mare, în ziua de 15 Septemvrie a. c. Au participat următorii preoţi: D. Filimon, V. Scutea, Gh. Simplăcean, N. Bălăban, P. Pătărău, Gh. Păcurar, M. Maier, I. Gligor.

Intr'o atmosferă de profundă evlavie s'a săvârşit Sf. Liturghie. Păr. *V. Scutea*, din Păucea, a explicat evanghelia zilei, având ca temă cuvintele Mântuitorului: „Celce vrea să vină după mine, să se lapede de sine, să-şi ia crucea sa să-mi urmeze mie".

La ora 2½ p. m. s'a slujit vecernia şi parastas pentru fostul preşedinte al cercului, Pr. Gheorghe Iacob din Buzd.

Apoi Păr. *Ilie Gligor*, din Aţel, şi-a desvoltat conferinţa: „Sublimitatea Evangheliei lui Hristos". Predica şi conferinţa au fost ascultate cu interes deosebit.

Păr. *Gh. Simplăcean*, din Mediaş, mulţumeşte poporului care n'a pregetat a alerga la sf. biserică pentru a primi cuvântul Domnului. Totodată îndeamnă credincioşii să iubească biserica strămoşească şi să-i urmeze poruncile.

Pr. *Miron Maier*

*

Manifestare culturală şi naţională. — **In ziua de Duminecă 6 Octomvrie a. c., s'a pus pe frontonul Casei Comunale din *Cetatea de Baltă* o placă comemorativă, amintind timpurile vremelnicei stăpâniri moldovene peste aceste ţinuturi de sub Ştefan cel Mare şi voevozii următori. Iniţiaţiva revine harnicului director al Liceului „Princ. Nicolae" din Sighişoara, dlui *Horia Teculescu*. Ee are un caracter desigur provizoriu, până când despărţământul Diciosânmărtin al „Astrei", în colaborare cu intelectualii din comună, vor ridica pe locul chiar al cetăţii lui Ştefan cel Mare, în luncă, un monument demn de memoria marelui voevod.**

Prin spontaneitatea ei totuşi şi prin atmosfera de cald naţionalism iniţiativa dlui H. Teculescu a lăsat momente de înălţătoare şi superioară mândrie românească, dând par'că a înţelege „Astrei" s'o urmeze şi s'o întreacă cât mai repede.

Programul s'a desfăşurat în cadrul unei conferinţe preoţeşti, la care au luat parte păr. Medeşan (Cornăţel), Herţioga (Velţ) şi T. Goga (Crăciunel), cari alături de preotul local V. Ţetcu, după liturghia în sobor, au slujit şi sfinţit placa comemorativă, ear după aceea au invocat împreună cu mulţimea de popor printr'un parastas odihnă în cetele drepţilor pentru marele Voevod

---

(— «*Ba sunt de Sâmbătă*», corectează I. P. S. Mitropolit Nicolae, şi sala se umple de aplauze).

Totdeauna în adâncurile psihologiei noastre naţionale sentimentul religios a existat *cu substanţa sa naţionalistă şi creştină.*

„Pocăiţi-vă"

Dar dacă nu mai mult, uitaţi-vă la mulţimile de români care se îndreaptă spre locul de înălţare şi pocăinţă, de unde se aude vocea de profet pastoral a lui Petrache Lupu.

Ce este Maglavitul? Nu vorbesc de minunea în sine. Poate că nu sunt vrednic să mă apropii cu mintea de această întâmplare. Dar în sufletul meu ea clădeşte un adevăr: Maglavitul este minunea de rectificare a conştiinţei populare, care singură, benevol, se prosternează înaintea lui Dumnezeu, cu setea de a se descărca de greşeli, crime şi păcate. Din ce rezervorii de simţire a pornit această necesitate?

Din adâncurile creştineşti ale poporului român. Petrache Lupu vorbeşte din ale noastre adâncuri religioase, din izvorul de lumină al ortodoxiei româneşti. Şi dece s'a urnit poporul din loc să se ducă într'acolo la închinare? Din cauză că cuvântul lui umil găseşte o rezonanţă de credinţă în sufletul ortodox al poporului. Petrache Lupu a spus: „Pocăiţi-vă!" Se adresează mai întâi ţăranilor. El este omul lor, prin el vorbeşte credinţa strămoşească. El îi întoarce la credinţa strămoşească, vătămate de păcate politice şi greşeli omeneşti. Iar ei îl ascultă, îl urmează, se pocăesc, se purifică şi se reintegrează în moralitatea fără ştirbire, în echilibrul de gândire şi de simţire al instinctului religios. *Prin acest «Pocăiţi-vă» al lui Petrache Lupu, ţărănimea noastră reintră în ortodoxia strămoşească curată, liniştită, împăcată cu sine şi cu Dumnezeu.* Câtă capacitate de credinţă are ţărănimea noastră! Fiindcă de veacuri poporul nostru a fost ortodox şi a fost credincios.

Petrache Lupu vorbeşte apoi clasei conducătoare: „Pocăiţi-vă!" El se adresează, cu drept cuvânt intelectualităţii noastre, care este spiritualiceşte desrădăcinată şi rătăcită pe drumurile sterpe ale doctrinelor străine, vagi, abstracte şi neromâneşti. El chiamă la viaţă, la înviere sufletul intelectualităţii. Bietul suflet al intelectualului nostru! Este atât de suspendat în aer, încât dacă nu se va salva prin credinţă şi naţionalism, cine ştie în ce prăpăstii ucigătoare se va prăbuşi, spre nenorocirea lui şi nenorocirea ţării. Intelectualitatea ne este scumpă şi ne dor rătăcirile ei de acum. Petrache Lupu o întoarce la conştiinţa ortodoxă, şi noi credem că în curând vom avea o pătură conducătoare, care — în deosebire de până acum — va sluji ţării prin credinţa creştină. In Anglia, Sâmbăta seara se citeşte Biblia în fiecare casă de către stăpân, în faţa familiei şi a servitorilor. In Norvegia, pe măsuţa de noapte a fiecărui hotel se găseşte câte o Biblie.

Biserica luptătoare

Petrache Lupu, în sfârşit, se adresează şi Bisericii noastre. De pe amvonul lui improvizat din patru scânduri, el strigă către toate amvoanele bisericeşti: „Pocăiţi-vă!" Biserica trebuie să-şi dea seama, că de azi înainte ea trebuie să devină o Biserică luptătoare.

Vrăşmaşii sunt prea mulţi şi toţi împing să sfărâme altarele Bisericii noastre ortodoxe. Dar întăriţi prin voinţa de a birui în Hristos, slujitorii Lui vor desăvârşi — pocăiţi şi reînoiţi — noua faptă românească şi creştină.

Şi în sfârşit, Petrache Lupu se adresează Statului român. Statul român trebuie să înţeleagă că nu se poate despărţi de Biserică. Biserica nu trebuie să fie despărţită niciodată de ideia de Stat. Biserica nu poate să ajungă o simplă instituţie particulară, aşa cum indiferenţa şi inconştienţa conducătorilor de până acum au încercat s'o considere.

Ortodoxia este o înaltă politică de Stat. Oricât am fi înconjuraţi şi combătuţi de curentele funeste, Statul nu va fi atins până când va rămânea în ortodoxia noastră istorică. Vom merge înainte şi vom propovădui legătura între Biserică şi Statul naţional. *Nu putem să avem însă o Biserică cerşetoare cu un cler umilit.* —

In viitorul apropiat Biserica ortodoxă va reintra în drepturile sale. Rămânem şi de acum înainte în Biserica noastră ortodoxă, stând drepţi în faţa altarului, şi sforţările noastre de mai bine se vor încadra în adevărurile eterne ale credinţei noastre strămoşeşti.

Preţioasa Carte de Rugăciuni, trimisă parohiilor din Arhiepiscopie, se bucură de-o însufleţită primire din partea bunilor credincioşi dela sate. Li se recomandă în deosebi ediţia cu 70 lei, legată în pânză.

După serviciu au vorbit, evocând figura lui Ştefan cel Mare, Pr. V. Ţetcu, după care a urmat conferinţa dlui H. Teculescu despre bogăţiile Cetăţii de Baltă cu Moldova sub Ştefan cel Mare şi sub Voevoziii următori. Cu măestria cuvântului întraripat d. H. Teculescu ni-a trecut pe dinaintea ochilor timpurile de glorie românească pe aceste ţinuturi subliniind persistenţa îndârjită a românismului, «*Arhiva vie*», care ne dovedeşte pe noi românii stăpâni pe totdeauna ai acestor ţinuturi, ca unii „cari am răsărit din acest pământ". *Cor.*

Vizita la Sibiu a Inalt Prea Sf. NICODIM mitropolitul Moldovei

Inalt Prea Sfinţitul **Nicodim,** *mitropolitul Moldovei, a sosit azi, Sâmbătă dimineaţa la Copşa-Mică, unde a fost aşteptat de o delegaţie trimisă din partea I. P. S. Sale mitropolitului nostru* Nicolae, *compusă din PP. CC. LL. consilierii arhiepiscopeşti* Tr. Scorobeţ *şi* V. Nistor.

Pe drumul dela Copşa-Mică la Sibiu, parcurs cu maşina, I. P. S. Nicodim a fost întâmpinat de parohii comunelor din Şeica-Mare şi Şura-Mare îmbrăcaţi în odăjdii, cu evanghelia şi crucea în mâni şi însoţiţi de consiliile parohiale. Parohii susnumitelor comune au rostit frumoase cuvinte de bineventare pentru Inaltul ierarh.

In celelalte comune I. P. S. Sa asemenea a fost întâmpinat de preoţi, şcoli şi popor. S'au tras clopotele la toate bisericile parohiilor prin care a trecut I. P. Sfinţia Sa.

In trecere prin parohia Sibiu-Inferior I. P. S. Sa a fost întâmpinat de parohul R. Bucşa, cu corpul didactic al şcoalei primare şi cu elevii postaţi pe marginea drumului cu steguleţe. Învăţătorul-director Isidor Dop a salutat, după preot, în cuvinte alese pe I. P. Sf. Sa. Aproape pretutindeni au fost prezenţi la întâmpinarea I. P. S. Sale şi reprezentanţii cultului unit. La Sibiu a sosit la ora 8 şi jum.

In faţa catedralei mitropolitane I. P. S. Sa Nicodim a fost întâmpinat de I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae, de P. S. Sa arhiereul vicar Vasile îmbrăcat în odăjdii şi înconjurat de un sobor de preoţi. In catedrală erau adunaţi studenţii Academiei noastre teologice cu profesorii, elevii şi elevele şcoalei normale «A. Şaguna» cu profesorii şi profesoarele şi reprezentanţii autorităţilor. După ce s'a făcut o rugăciune de mulţumită de către P. S. Sa arhiereul-vicar Vasile înconjurat de preoţi, I. P. S. Sa mitropolitul Nicodim condus de I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae şi de consilierii mitropolitani a trecut la vizitarea instituţiilor noastre bisericeşti. A fost vizitată reşedinţa mitropolitană, birourile Consiliului arhiepiscopesc, Paraclisul cel nou şi Biblioteca Academiei teologice. La ora 11 şi jum. II. PP. SS. LL. au vizitat Academia teologică, având loc în Aula Academiei o foarte înălţătoare solemnitate. In cadrul unor cântări religioase, executate de studenţii Academiei sub conducerea dlui profesor Candid Popa, Păr. Rector N. Colan a salutat în cuvinte frumoase pe I. P. S. Sa Nicodim, elogiindu-i activitatea pe terenul bisericesc şi cultural. I. P. S. Sa Nicodim răspunzând a lăudat buna organizaţie a şcoalei noastre de pregătire a clerului precum şi frumoasele realizări ale I. P. Sf. Sale mitropolitului Nicolae. I. P. S. Sa mitropolitul nostru, mulţumind Inaltului oaspe pentru vizita ce I-a făcut-o, a rememorat binefacerile de cari s'a învrednicit pe vremuri Ardealul oprimat din partea Voevozilor, mitropoliţilor şi mănăstirilor moldovene. Elogiază bogata operă culturală a I. P. S. Sale Nicodim şi termină mulţumind lui Dumnezeu pentru că ne-a hărăzit libertatea în lumina căreia azi se pot întâlni şi colabora frăţeşte cei doi mitropoliţi ai scaunelor de veche tradiţie: al Moldovei şi al Ardealului.

Apoi I. P. S. Sa a vizitat Şcoala normală de băeţi şi fete „A. Şaguna", unde directorul I. Sandu a salutat pe I. P. S. Sa în cuvinte bine simţite, arătând legătura ce a existat între Ardeal şi marii mitropoliţi ai Moldovei: Varlaam Dosoftei şi Veniamin Costache, al căror demn urmaş este I. P. S. Sa.

I. P. S. Sa a mulţumit pentru cuvintele de binevenit şi a dat sfaturi profesorilor şi elevilor de a păstra vie legătura între biserică şi şcoală. In cântările corului Şcoalei II. PP. SS. LL. părăsesc şcoala şi vizitează apoi noul edificiu în construcţie al şcoalei.

Duminecă dimineaţa se va sluji în catedrală liturghia arhierească de către II. PP. SS LL. cei doi mitropoliţi. La sfârşitul Liturghiei, I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae *va bineventa pe I. P. S. Sa mitropolitul Moldovei.*

Duminecă d. a. II. PP. SS. LL. vor merge la Răşinari, unde se va sluji vecernia, iar I. P. S. Şa Nicodim va depune o coroană de flori pe mormântul marelui mitropolit Andrei Şaguna.

Act de mulţumire

Către

Onor. „Prima Ardeleană", societate anonimă de asigurări generale

CLUJ

Subsemnata, ca văd. lui Sebastian Ciocan, fost preot ortodox român în comuna Petrila, jud. Hunedoara, prin aceasta exprim mulţumirea deplină pentru lichidarea şi achitarea promptă şi neîntârziată a capitalului asigurat de 100.000 lei, adecă Unasutămii lei, după poliţa de asigurare Nr. 19.561, contractată în anul **1935** la Dvoastră, de decedatul meu soţ.

Repetând mulţumirea mea din nou, recomand cel mai călduros tuturora Onor. Societatea Dvoastră.

Petrila, la 28 Septemvrie 1935.

(ss) Văd. lui **Sebastian Ciocan**
născ. **Cornelia Suciu**

In prezenţa noastră, ca martori:
(ss) **Valer Pop**
(ss) **Ioan Tecău** [23] 1—1

INFORMAŢIUNI

Sfinţirea şi desvelirea bustului închinat la Sibiu, lui *I. G. Duca*, precum şi a plăcii comemorative, puse pe casa unde în 1852 a locuit *Ion Brătianu*, se face Duminecă, în 20 Octomvrie a. c. Vor lua parte la festivitate dnii Gh. Tătărescu primministru, Dinu Brătianu, dna Nadia Duca şi alte personalităţi.

Societatea Ortodoxă Naţională a Femeilor Române oferă cu lei 2000 lunar toată întreţinerea studentelor din Bucureşti în căminul său din Calea Moşilor 148, având ocrotire familiară, îngrijire sufletească la Capela societăţii şi tot sprijinul moral, ce se cuvine tineretului.

E. Tordăşianu,
preşedinta soc. Ortodoxe a F. R. secţia Sibiu.

† **Viorel S. Rusan,** student în drept anul III, fiul preotului Sebastian Rusan din Odorhei, a încetat din viaţă în 8 Octomvrie 1935, în al 23 lea an al etăţii, împărtăşit fiind cu sfintele Taine, şi a fost înmormântat Vineri, 11 Octomvrie 1935, în cimitirul ortodox român din Odorhei, deplâns de un tată îndurerat şi de ceilalţi membri ai unei numeroase familii. Odihnească cu dreptii!

Membrii societăţii „Andrei Şaguna", a studenţilor teologi din Sibiu, întrunindu-se în şedinţă de constituire în 3 Octomvrie a. c. şi-au ales următorul comitet de conducere pe anul academic 1935—1936: Preşedinte Gh. Bica anul IV, vice preşed: Nic. Bârsan anul IV, secretar gen.: Savu Savu anul IV, consilier la U. N. S. C. R. Gh. Mălene anul III, bibliotecar; I. Turcu anul III, cassier: R. Ciora anul III, secretar de şedinţe: C. Şuteica anul III, econom: C. Mocanu anul II, vice-bibl.: Lazăr Voişan anul II, vice-econom: N. Todor anul I. Membri în comisia literară: Constantin Comşulea şi L. Măciucă anul IV, T. Doctor şi A. Fleşar anul III, P. Brudea şi M. Mihailescu anul II, P. Pintea şi I. Suciu anul I. Membri în comisiunea verificatoare: Ion Dancu anul IV, I. Bica an ul II şi V. Boţoman anul II.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 13 Octomvrie 1935, va predica părintele *Gh. Secaş;* ear Luni 14 Octomvrie (Cuv. Paraschiva), părintele *Mihail Neagu.*

Banca agricolă şi Cassă de economii s. a. Avrig jud. Sibiu

Bilanţ brut la 30 Iunie 1935

Activ		Pasiv	
Cassa:		Capital social	432.000·—
a) Numerar efectiv	359.795·—	Fond de rezervă statutar	113.961·—
b) Disponibil la bănci	404.000·—	Fonduri de amortisment	41.333·—
Portofoliu de titluri rom.	7.075·—	Fond de penzii	8.000·—
Portofoliu de scont:		Depuneri pe livrete de economii (nereduse)	8.583.623·—
Debitori garantaţi cu gaj	702.145·—	Dividende neridicate	21.648·—
Cambii fără garanţii	517.436·—	Conturi diverse	204.951·—
Debitori beneficiind de legea lichidării datoriilor din 7 April 1934 (cota rămasă)	3.703.535·—	Beneficiu brut 1. I.—30 VI 1935	94.913·—
Pierdere rezultând din legea lichidării datoriilor	2.878.313·—		
Imobile	370.635·—		
Mobilier	103.608·—		
Conturi diverse	252.200·—		
Cheltueli diverse dela 1 Ian. —30 Iunie 1935	67.157·—		
Pierdere reportată din 1934	134.530·—		
	9.500.429·—		9.500.429·—

(ss) **Dr. Alexandru Bărbat,** preş. cons. de adm. (ss) **A. Sfetea,** expert contabil

Notificare oficială

Cu ocazia aniversării zilei de naştere a M. S. Regelui Carol II în ziua de Miercuri, 16 Octomvrie a. c. ora 11 a. m. se va oficia în toate bisericile noastre un serviciu divin.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 8053—1935.

Comunicări

Se aduce la cunoştinţă că erezii după Părintele Ilarie Reit din Bran Poarta, decedat la 3 Iulie 1935, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numărar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 2 Octomvrie 1935.

Nr. 8246—1935.

Se aduce la cunoştinţă, că erezii după Părintele David Coman din Vama Buzăului, decedat la 18 August 1935, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc, au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numărar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului Arhiepiscopesc dela 2 Octomvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Nr. 1268—1935. (25) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. II-a (doua) **Hăghig** din protopopiatul Sf. Gheorghe se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Salarul dela stat.
2. Sesiune parohială de 18 jug. pământ de cl. I pe malul Oltului.
3. Casă parohială în stare bună, cu instalaţie de lumină electrică; grajd de 8 vite şi grădină de ½ jugăr.
4. Opt (8) metri lemne de foc aduse acasă.
5. Simbrie: dela fiecare familie una ferdelă de bucate, iar dela văduve ½ de ferdelă.
6. Venitele stolare uzitate.

Cererile de concurs însoţite de actele necesare, împreună cu autorizaţia Preaveneratului Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta oficiului protopopesc Sf. Gheorghe, până la terminul fixat.

Concurenţii se vor prezenta, cu autorizaţia oficiului protopopesc, într'o Duminecă sau sărbătoare în parohie la sf. biserică pentru a servi, cânta şi predica, făcându-se cunoscut poporului.

Oficiul protopopesc ortodox român Sf. Gheorghe în înţelegere cu consiliul parohial din Hăghig.

Sf. Gheorghe, 12 August 1935.

Oficiul protopopesc:
Aurel Nistor
protopresbiter.

Nr. 247—1935 (43) 1—1

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a Buzd, din protopopiatul Mediaşului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.

2. Sesiune parohială 20 jugăre arător şi fânaţ.

3. Casa parohială (3 camere) cu supraedificate.

4. 6 stânjini lemne da foc din pădurea comunală, adusul lemnelor îl priveşte pe preot.

5. Stola obişnuită în tract.

Candidaţii îndreptăţiţi îşi vor trimite subsemnatului cererea de concurs provăzută cu toate documentele necesare, anexând şi autorizaţia de candidare dela Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc, şi cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta în parohie şi în biserică la serviciul liturgic.

Mediaş, 4 Octomvrie 1935.

Oficiul protopopesc ort. rom.
Ioan Crăciun,
protopop

Spitalul de Boli Mintale, Sibiu.

Nr. 1712—1935 (22) 1—1

Publicaţiune

Pentru aprovizionarea Spitalului de Boli Mintale Sibiu cu 10—12 vagoane făină se va ţinea a doua licitaţie în ziua de 28 Octomvrie 1935 ora 9 a. m. în biroul administrativ al Spitalului.

Caetul de sarcini se poate vedea la spital în orele oficiale.

Licitaţiu se va ţine în conformitate cu dispoziţiile dela art. 88—110 din L. C. P. şi art. 31—51 din Regulamentul O. C. L,

Sibiu, la 4 Octomvrie 1935.

Dr. Gh. Preda,
Medic Primar Director Superior
Inspector General Sanitar.

Munteanu
administrator

Nr. 584—1935 (27) 2—3

Concurs

In conformitate cu ordinul Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc Nr. 5733—1935 Bis. 14/VI 1935, publicăm concurs, cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român, pentru întregirea parohiei de cl. I-a (întâia) Sohodol, biserica nouă.

Venitele parohiale sânt:

1. Salarul dela stat.

2. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu Arhiepiscopesc cu ordinul Nr. 4544/1929.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele necesare şi cu autorizaţia de a concura dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc Bran, iar concurenţii se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare, spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcredincios.

Zărneşti, 20 Iunie 1935.

Vasile Stoicanea
protopop.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 20 Octomvrie 1935 — Nr. 44

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIATIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Incercare despre teofanii

II

Partea primă a articolului nostru am terminat-o spunând că o treaptă superioară a sesizării divinului este simţirea lucrărilor dumnezeeşti în actualitatea lor vie, nu numai după rezultatul lor. O treaptă şi mai înaltă în apropierea de Dumnezeu este simţirea lui lângă şi în tine *ca persoană*. Desigur şi persoanele dumnezeeşti ca şi persoanele omeneşti ancorează şi acţionează prin manifestările lor, dar cea care dirijează şi susţine lucrarea este persoana care e tot atât de prezentă ca şi lucrarea. Nouă ni se întâmplă adeseori să sesizăm vreo acţiune, vreo influenţă, vreo presiune exercitată asupra noastră, dar nu ne dăm seama că această acţiune e intenţionată, se leagă de o persoană. Simţim că ne turbură o influinţă din afară, nu dinăuntru nostru, dar nu ne dăm seama că această turburare se datoreşte desnădejdii, năcazului, suferinţii în care se află un apropiat al nostru la depărtare de noi. Dela el vin lucrări, manifestări până la noi, dar fie că nu suntem legaţi prea mult sufleteşte de el, fie din altă cauză, nu sesizăm în acea lucrare ce ajunge la noi *persoana* proprietară a ei. Simţim o nelinişte în spate. Nu ne dăm seama, decât dupăce ne întoarcem, că acţiunea ce-o suferim vine dela o persoană şi anume dela cutare persoană. Cunoaşterea persoanei care conduce o acţiune asupra noastră e o treaptă superioară cunoaşterii acţiunii ei. Până cunoaştem numai lucrarea, acţiunea, înclinăm să luăm aceasta drept o acţiune a naturii, a cine ştie cărei forţe din natură. In orice caz foarte puţin suntem înclinaţi să o derivăm dintr'o persoană.

Aşa şi cu lucrările exercitate de Dumnezeu asupra noastră: le sesizăm, una sau alta, dar până n'am progresat la sesizarea Lui ca persoană, le luăm drept lucrări ale unei forţe impersonale. Sunt foarte mulţi ceice prind în antenele conştiinţei lor suflarea unor puteri mai presus de ei şi de natură, dar sunt foarte puţini cei cari văd, nu teoretic, ci concret, persoana dumnezeească manifestându-se în cutare lucrare sau cutare, în sufletul lor. De aci frecvenţa panteismului şi greutatea de-a ne raporta, practic, faţă de Dumnezeu ca faţă de-o persoană ce stă îm preajma mea ca oricare casnic, cu singură diferenţă că e invizibil ochilor trupeşti. Cugetăm pe Dumnezeu deistic — din efectele fostelor Lui lucrări — şi-L simţim panteistic — ca lucrări suspendate sau emanate din cine ştie ce forţă impersonală — dar nul-L simţim personalistic. Aceasta e realitatea de cele mai multeori. Cât de greu şi de rar ajungem să ne facem din rugăciunea noastră chiar, o convorbire cu Vecinul nostru Dumnezeu. De cele mai multeori rugăciunea ne este un fel de meditaţie (adecă o gândire la ceva departe de noi), o stare de vorbă cu noi înşine, o rostire de cereri fără conştiinţa actuală că ele merg la o persoană, ci undeva în vid.

Dar dacă trebue să simţim vecinătatea lui Dumnezeu ca persoană, nu urmează că trebue să-I simţim lucrând în noi multe lucrări, că trebue să-L simţim aproape cu o mulţime de atribute. Precum putem constata prezenţa unei persoane omeneşti în vecinătatea noastră, chiar dacă acea persoană ni se manifestă printr'o singură intenţie sau atribut, tot aşa putem constata persoana sau persoanele dumnezeeşti în jurul nostru, chiar dacă ni se revelează în acel moment cu o singură însuşire sau intenţie. Putem avea astfel într'un moment conştiinţa că Dumnezeu ne priveşte cu severitate, şi numai cu severitate, altădată că ne uşurează de o grije, altădată că ne face să înţelegem cutare idee. Cu alte cuvinte chiar dacă ne revelează Dumnezeu într'un moment dat un singur atribut, un singur act de voinţă, acel atribut sau act de voinţă nu se prezintă suspendat, detaşat de persoana dumnezeească, ci însaşi persoana dumnezeească se arată în acel atribut, concretizată în el. De aci multiplicitatea chipurilor în cari ni se poate revela nu numai persoanele omeneşti, ci şi cele dumnezeeşti. Privirea cu care simţim că ne priveşte într'un moment dat persoana dumnezeească, cuvintele ce ni le spune, gesturile ce le face, chiar îmbrăcămintea în care se arată, sunt concretizarea acelui act de voinţă prin care ni se revelează atunci persoana dumnezeeascâ.

*

Dar acum să abordăm însuşi miezul chestiunii. Cum e posibil să se arate Dumnezeu oamenilor sub o formă sensorială?

Mai întâi să vedem, forma aceasta sensorială este într'adevăr externă nouă din punct de vedere spaţial, ocupă ea un loc în spaţiu şi prin urmare e întinsă şi oarecum materială? Işi face Dumnezeu ad hoc o formă spaţială sau sonoră? Lucrul se pare posibil. Dar aci cercetăm modul mai frecvent de apariţie a lui Dumnezeu, acela în care nu se serveşte de ceva spaţial. Câteva exemple: Vedeniile sfântului Ioan din Apocalipsă s'au petrecut «în Duh» (1, 10). Lumina de pe Tabor, şi în ea Moise şi Ilie, deşi «*strălucea ca soarele*» (Mt. 17, 2), n'a fost văzută de cei dela poalele Taborului. Arhid. Ştefan «fiind plin de Duh Sfânt, căutând la cer, a văzut slava lui Dumnezeu şi pe Isus stând deadreapta lui Dumnezeu», fără ca cei din jurul lui să vadă ceva (Fapte 7, 55). Daniil (cap. 10) spune că cei din jurul său n'au perceput vedenia lui. Ingerii şi cântările lor din noaptea naşterii Mântuitorului n'au fost văzuţi şi auziţi de altă lume afară de păstori. Şi, ca să vedem întrucât corăspund condiţiilor teofaniilor vedeniile lui Petru Lupu, ele n'au fost văzute de ciobanii de lângă el sau de preot deşi îl auziau vorbind cu cineva. Toţi aceştia au privit cu ochii deschişi, dar şi lumea din jurul lor avea ochii deschişi şi totuşi nu vedea.

Aceasta-i dovadă că nu prin puterea naturală a ochilor au văzut toţi aceştia şi prin urmare ceeace au văzut nu era ceva întins în spaţiu, un obiect între celelalte. Imaginii văzute de aceştia nu-i corăspundea deci ceva spaţial, material, senzibil. Ceeace spune sfântul Grigorie Palama despre lumina de pe Tabor, se poate aplica tuturor vedeniilor înşirate de noi. El zice: «Dacă deci nu prin puterea senzorială au văzut acea lumină, căci atunci ar fi văzut-o şi necuvântătoarele, ci prin puterea mintală care percepea prin simţuri, sau, mai bine zis, nici prin puterea mintală — căci atunci orice ochiu ar fi văzut-o, şi mai ales cei apropiaţi, strălucirea ei fiind mai presus de soare — dacă deci nici prin aceasta propriu zis n'au văzut acea lumină, atunci nici lumina aceea n'a fost propriu zis sensibilă» (op. c. 49).

Nu sunt atunci cumva toate aceste vedenii, închipuiri, produsele imaginaţiei, sau halucinaţii, cum cred aşa de mulţi? Aceasta e întrebarea capitală.

Ce sunt produsele imaginaţiei, ce sunt produsele halucinaţiei? Şi unele şi altele sunt imagini şi sunete, adecă date senzoriale, fără obiect extern, spaţial. Intocmai ca şi vedeniile sfinte. Există totuşi mari deosebiri între aceste genuri. Intr'un articol viitor, le vom caracteriza pe rând, scoţând la iveală concluziile fireşti.

Dr. D. Stăniloae

Congresul naţional-bisericesc

Inaltul for al sfintei noastre biserici ortodoxe, *Congresul naţional-bisericesc*, în al zecelea an al actualei sale organizaţii, s'a întrunit în 14 l. c. în capitala ţării, în sala de şedinţe a Camerei deputaţilor.

S'a prezentat şi de astădată un mare număr de membri, în frunte cu Inalţii ierarhi.

După terminarea serviciului religios la Patriarhie, congresiştii au trecut la Cameră, unde după îndeplinirea formalităţilor, ministrul cultelor, dl Al. Lapedatu, a dat cetire mesagiului regal de deschidere a Congresului.

Preşedintele, I. P. Sfinţitul Patriarh *Miron*, rosteşte o caldă cuvântare salutând prezenţa congresiştilor şi binecuvântând lucrările ce cad în competinţa congresul naţional-bisericesc. I. P. S. Sa a subliniat urmările bune, în timp de zece ani, de când strămoşeasca biserică este condusă pe temeiul unei noui organizaţii, arătând şi unele îndreptări ce vor trebui îndeplinite, fiind reclamate de noua stare a împrejurărilor sociale.

In chestiunea *întâmplărilor dela Maglavit*, care trebue privite cu deosebit interes, Inaltul chiriarh, răspunzând dlui *N. Iorga*, aminteşte hotărârile Sfântului Sinod (le publicăm în alt loc al ziarului. *Red.*), — care a căutat să canalizeze cele ce se petrec la Maglavit spre rosturile canonice şi dogmatice ale bisericii.

Preţioase observaţii au făcut, în această discuţie, dnii *O. Goga*, *I. Petrovici* ş. a., cerând ca mirenii să dea bisericii mână de ajutor în canalizarea pornirii de avânt religios al masselor ţărănimii noastre.

In ziua *a doua*, Marţi, în 17 Oct., după doxologia oficiată în paraclisul Patriarhiei, Congresul s'a deschis la ora 11, în Camera deputaţilor, sub preşedinţia I. P. Sfinţitului Patriarh *Miron*, pentru a proceda la *alegerea unui episcop* la eparhia vacantă a Aradului, Ienopolei, Hălmajului şi a părţilor anexate din Banatul Timişan.

I. P. Sf. Patriarh Miron face elogiul decedatului episcop *Grigorie*, osârdiosul slujitor al bisericii şi al neamului, arătând că, prin moartea lui neaşteptată, biserica a pierdut pe unul din cei mai viguroşi slujitori ai săi. După aceasta, I. P. S. Patriarh învită, conform statutului de organizare bisericească (art. 118), la conducerea alegerii de episcop la Arad, pe I. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului.

Se face apelul nominal. Colegiul electoral este în număr. Votarea decurge în ordine.

Despoindu-se scrutinul, se constată următorul rezultat:

Inscrişi 205. Au votat 161 membri. Majoritatea absolută e 81 voturi.

Au întrunit: P. S. Andrei Crişanul 79 voturi; P. S. Tit Simedrea 70 voturi. Au mai întrunit câte 1 sau 2 voturi: P. S. Arhiereu Vasile de Răşinari, P. C. Arhim. Iuliu Scriban, P. S. Galaction Gordun, P. C. Arhim. Suciu şi Consilierul arhiepiscopesc Tr. Scorobeţ.

Neîntrunindu-se majoritatea absolută a voturilor, urmează ca alegerea să se facă din nou.

Congresul hotăreşte ca alegerile dela ordinea zilei să se facă *Joi*, întrucât Miercuri ţara sărbătoreşte aniversarea zilei de naştere a M. Sale Regelui.

*

In continuare, congresul s'a întrunit în şedinţă Marţi d. a. la ora 5 şi jum.

Membrul, dl *Stelian Popescu*, face o amplă comunicare cu privire la *Concordatul* încheiat în 1927 între Statul român şi Vatican, — concordat care mulţi ani dearândul a agitat în mare măsură opinia publică a ţării. Dl Stelian Popescu depune pe biroul congresului un memoriu, în care se

cere ca, în mod excepţional, problema concordatului să fie pusă la ordinea zilei, dându-o unei comisiuni spre cercetare şi raportare într'una din viitoarele şedinţe. Memoriul arată că *organele de specialitate ale ministerului cultelor* au constatat că «Concordatul, prin o mulţime de dispoziţii ale lui, prejudiciază în mod cu totul periculos unitatea sufletească a neamului nostru şi integritatea teritorială a statului». Memoriul se identifică, fără rezerve, cu organele de specialitate ale ministerului cultelor şi cu «Frăţia Ortodoxă Română», «cerând denunţarea imediată a Concordatului prezent, dovedit instrument periculos împotriva statului nostru». —

In chestiunea episcopiilor ortodoxe din Maramureş şi Timişoara, congresul primeşte propunerea ca la Sighetul Marmaţiei să se înfiinţeze un vicariat, şi apoi să se perfecteze aşezământul episcopesc al Maramureşului. Cu privire la Timişoara, congresul aprobă propunerea pentru înfiinţarea episcopiei ortodoxe române în acel oraş. —

S'a ales o comisiune de 16 membri în scop de a studia modificarea legii de organizare a bisericii. —

La sărbătoarea aniversării zilei de naştere a M. Sale Regelui, membrii congresului, după-ce au luat parte la serviciul religios din sf. biserica a Domniţei Bălaşa, s'au adunat în sala adunării deputaţilor, unde au făcut o frumoasă manifestare de patriotism pentru Suveran.

In şedinţele următoare s'au citit şi desbătut diferitele rapoarte prezentate congresului şi privitoare la problema culturală, salarizarea clerului ş. a.

In ziua a patra, Joi, întrunindu-se membrii colegiului electoral în incinta camerei deputaţilor, I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, preşedintele alegerii episcopului dela Arad, face cunoscut, că din partea membrilor eparhiali ai vacantei episcopii s'a primit o cerere, în care congresul este rugat să amâne alegerea pentru o dată ce se va stabili ulterior.

Cererea se aprobă.

Se procedează apoi la alegerea de mitropolit în scaunul vacant al *Bucovinei.*

Alegerea este prezidată de I. P. S. Mitropolit *Nicodim* al Moldovei.

Au votat 168 membri. Au întrunit: *P. S. Visarion Puiu al Hotinului* 136 voturi; Dr. Artisie Popescu 14 voturi; Arhim. Iuliu Scriban 3 v.; P. S. Vasile al Caransebeşului 1 vot. Anulate 14 voturi.

Este proclamat ales Mitropolit al Bucovinei P. S. Sa *Visarion Puiu*, primit cu aclamaţii din partea membrilor congresului.

Noul ales rosteşte dela tribună cuvinte de mulţămire, arătând cu ce fel de gânduri primeşte noua însărcinare de-a ocupa un mai înalt scaun vlădicesc. Cere *jertfă* şi *apostolat* dela toţi factorii cu răspundere în această ţară.

*

Note biografice. — Noul Mitropolit Visarion, cu numele de botez Victor şi de familie Puiu, s'a născut la 27 Februar 1879, în Paşcani, judeţul Suceava (astăzi judeţul Baia), din părinţi moldoveni. Cursul seminarial l-a făcut în seminariile din Roman şi din Iaşi, iar studiile teologice superioare la facultatea de teologie din Bucureşti, unde a obţinut titlul de licenţiat în anul 1905.

A urmat, timp de doi ani, 1907 şi 1908, cursurile academiei teologice, întemeiate de nemuritorul Petru Movilă, fiind bursier al fondului episcopului Melhisedec din Roman.

Intors în ţară, a fost hirotonit preot în catedrala din Galaţi, la 6 Decemvrie 1908, şi ridicat la rangul de arhim. la 1 Ianuar 1909. La 1 April acelaş an a fost numit director al seminarului din Galaţi şi arhimandrit de scaun al eparhiei Dunării de jos.

La 1 Septemvrie 1918 a fost trecut ca director al seminarului din Chişinău, iar la 1 Noemvrie acelaş an a fost numit exarh al mănăstirilor din Basarabia.

In ziua de 17/30 Martie 1921 a fost ales episcop al Argeşului, la 25 Martie hirotonit arhiereu de mitropolitul primat Miron, în catedrala mitropolitană din Bucureşti, şi tot în aceeaşi zi învestit, de regele Ferdinand I, iar la 27 Martie (Duminecа Floriilor) instalat în scaunul episcopal dela Curtea de Argeş, unde a păstorit doi ani.

In ziua de 28 Februar (13 Martie) 1923, a fost ales episcop al Hotinului.

I. P. S. Visarion este membru al comisiei monumentelor istorice şi al diferitelor societăţi de binefacere din tot cuprinsul ţării. A publicat articole de cuprins istoric şi bisericesc, şi colecţii de predici.

Dar cea mai însemnată activitate a desfăşurat-o în cârmuirea eparhiei Hotinului, dela Mai 1923 şi până în Octomvrie 1935, deci aproape doisprezece ani. In această vreme a construit catedrala episcopală din Bălţi şi peste 50 biserici noi.

Festivităţile de Duminecă, în cinstea I. P. Sf. Nicodim, mitropolitul Moldovei

Duminecă, în 13 Octomvrie, s'a slujit dimineaţa Liturghie arhierească de către II. PP. SS. LL. mitropoliţii Moldovei şi Ardealului, înconjuraţi de un sobor de preoţi. La sfârşitul sf. Liturghii I. P. Sf. mitropolit Nicolae a rostit un cuvânt de binevenit.

Redăm din această cuvântare următoarele rânduri rezumative:

Astăzi s'a făcut bucurie casei acesteia şi credincioşilor ei, întâmpinând în mijlocul nostru pe venerabilul ierarh al Moldovei, pe Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul Nicodim.

«Mare eşti Doamne şi minunate sunt lucrurile Tale şi nici un cuvânt nu e deajuns spre lauda minunilor Tale».

Milostivul Dumnezeu ne învredniceşte de mari bucurii, după lunga epocă de suferinţe prin care a străbătut sfânta noastră biserică şi dreptcredinciosul ei popor. In decursul acestor suferinţe, noi n'am rămas singuri în purtarea greutăţilor, ci pe lângă ajutorul de sus am primit lumina şi sprijinul dela fraţii de acelaş sânge şi aceeaşi credinţă de peste Carpaţi. Acest ajutor ni-a venit dela Scaunele vlădiceşti ale fraţilor noştri, între cari cel al Mitropoliei Moldovei a avut totdeauna inima deschisă către noi. De acolo ni-a venit cuvânt de mângâere şi întărire pentru păstrarea credinţei noastre şi pentru a rămânea strâns legaţi de altarul nostru strămoşesc.

De acolo am primit cărţile ieşite din tiparniţele călugărilor cucernici, cari sfidând graniţele nedrepte ale Carpaţilor ne-au adus slova românească.

Aşa ni-am păstrat cu toţii acelaş suflet românesc, adăpându-l din acelaş izvor al credinţii şi închinându-ne în aceeaşi limbă la unul şi acelaş altar al sfintei noastre biserici. Această biserică când a învăţat pe toţi fiii ei să creadă la fel şi să se roage la fel de o parte ca şi de cealaltă a Carpaţilor, a săvârşit opera cea mare de unificare sufletească şi a creat acel front naţional care a triumfat definitiv prin gloria armatei române. Astfel această unitate sufletească a fost condiţia sine qua non pentru înfăptuirea celeilalte unităţi, unitatea noastră politică naţională.

Astăzi avem deosebită bucurie şi cinste, să salutăm în această casă a sufletelor noastre, în biserica noastră Catedrală, pe urmaşul nemuritorilor Mitropoliţi Varlaam, Dosoftei şi Veniamin Costachi, pe celce cu strălucire este purtătorul unei mari tradiţii de cultură legată de scaunul Moldovei, pe I. P. Sf. Sa Mitropolitul Nicodim.

I. P. Sfinţite şi Prea iubite frate în Hristos, în numele meu şi al întregului popor Te rog să primeşti mulţumirile noastre pentru facerile de bine de care s'a împărtăşit biserica noastră şi credincioşii ei în tot decursul timpului de suferinţe, din partea scaunului Moldovei.

Lumina şi darul lor frăţesc a biruit şi s'a dovedit mai puternic decât toate uneltirile vrăşmaşilor.

Mulţumesc I. P. S. Voastre pentrucă ne-ai trimis urmând tradiţiei din rodul muncii I. P. S. Voastre cărţi pentru luminarea poporului. Amintesc îndeosebi cartea cu 26 predici, tâlcuire la Crez, *iar mai târziu preţioasa operă:* Un păstor model.

Când s'a săvârşit hirotonirea mea de Mitropolit, I. P. S. Voastră nu aţi pregetat a lua parte, fapt care mi a rămas adânc întipărit în sufletul meu.

Astăzi I. P. S. Voastră aţi venit la noi cu toată dragostea purtată şi până acum. Vă rugăm să primiţi prinosul recunoştinţei noastre, a întregului cler şi popor ardelean, urări de sănătate, de păstorire îndelungată spre slava bisericii şi spre înălţarea neamului nostru.

Totodată Vă rog acum, de faţă fiind, să împărtăşiţi credincioşilor adunaţi în această sfântă biserică precum şi tuturor celorce nu sunt aci, arhiereasca binecuvântare în clipa fericită când frate se întâlneşte cu frate, îşi dau mâna şi se'mbrăţişează, cerând dela bunul Dumnezeu prosperare pentru neamul nostru românesc. Să trăiţi I. P. Sfinţite mulţi şi fericiţi ani!

După aceea luând cuvântul I. P. S. Sa Nicodim, a spus cam următoarele:

Aveam o datorie, o datorie de recunoştinţă şi de conştiinţă să viu la I. P. S. Ta, pentru dragostea pe care mi-ai arătat-o venind la instalarea mea ca Mitropolit al Moldovei, la Iaşi. Voiam de mult să viu, dar sănătatea nu mi-a îngăduit. Azi sunt aci înaintea I. P. S. Tale şi a poporului dreptcredincios.

De când sunt aici, m'am tot şters la ochi şi m'am pipăit la inimă să văd dacă e aevea sau e un vis, înfrăţirea noastră. Prea a fost greu jugul de purtat, jug pus pe grumazul acestui popor. De aceea e aşa de slăvit prezentul, după ce Dumnezeu a turtit deodată pe toţi duşmanii.

Şi în sf. Scriptură găsim o vedenie, un uriaş mare, cu cap de aur, piept de argint, pântece de aramă şi picioarele de ceară. Şi dintr'un munte se desprindea o piatră mică şi prăvălindu-se peste acest uriaş, îl doboară la pământ, prefăcându-l în pulvere purtată de vânt; iar petricica a crescut peste tot pământul, formând un munte puternic.

Această vedenie a avut o proorocul Daniil. Piatra care a lovit monstrul, simbolizează pe Hristos. Muntele care a acoperit pământul a fost creştinismul, care a cucerit păgânismul cu idolii lui.

Iată, aşa a biruit creştinismul prin dreptate şi tot dreptatea a biruit pe idolii cari apăsau neamul nostru.

Erau, ce-i drept creştini şi cei din stăpânirea trecută, dar nu după fapte. Faptele lor nu erau creştineşti, fiindcă a ţinea sub jug 10 naţiuni, asta nu era faptă creştinească.

A stărâma altare şi lăcaşuri sfinte şi a arunca cu dinamita în ele, asta nu era lucrul lui Dumnezeu. Şi aşa Dumnezeu pentru asemenea nedreptăţi a trimis judecata lui, doborând idolii. Iată minunea lui Dumnezeu! Din pietrele ce le-a adunat Dumnezeu la un loc, a făcut un munte mare, românismul. Şi fiindcă muntele e făcut din piatră, el nu piere căci e legat prin credinţă şi dragoste. Darul cel mare ne-a sosit. Nimic mai frumos decât a trăi fraţii împreună. Aceasta e ca o jertfă sfântă. Unirea e ca roua ce se coboară pe pământ.

Dacă unirea e un dar aşa de mare dela Dumnezeu, apoi trebue să-l preţuim. Timpuri grelesunt, — şi azi, şi sunt şi astăzi de aceia cari vor să redevină uriaşul din sf. Scriptură. Pentru a înfrunta această primejdie, care ne ameninţă neamul, să ne silim ca prin sentimentul de iubire frăţească să facem ca stânca cea mare din piatră să se transforme în granit, pe care vrăjmaşul să nu-l poată sfărâma. Muntele nostru numai astfel întărit va putea dura dealungul veacurilor. Trebue să fim recunoscători faţă de jertfa înaintaşilor noştri şi aceasta o arătăm numai dacă vom şti păstra ceeace ei ni-au dat cu preţul vieţii lor.

Şi acum îmi daţi voe să Vă mulţumesc I. P. Sfinţite pentru dragostea ce mi-o arătaţi şi la rândul meu, să rog pe bunul Dumnezeu să reverse binecuvântarea Sa peste tot poporul românesc.

Rog pe Dumnezeu să Vă ajute să continuaţi cu tot atât spor păstorirea I. P. S. Voastre şi să Vă bucuraţi de roadele acestei păstoriri.

Să trăiţi mulţi, mulţi, fericiţi ani. Amin.

După sf. liturghie a urmat în reşedinţa mitropolitană o recepţie în onoarea I. P. Sf. mitropolit Nicodim, la care au participat preoţimea din centrul arhiepiscopesc şi mirenii fruntaşi ai oraşului Sibiu. P. S. Sa arhiereul vicar *Vasile* a salutat în cuvinte frumoase pe Inaltul oaspe, iar I. P. S. Sa *Nicodim* a răspuns cu căldură mulţămind pentru bunele sentimente ce i s'au arătat.

I. P. Sf. mitropolit Nicolae a dat apoi în cinstea alesului oaspe o masă, la care au participat în afară de cei doi mitropoliţi, P. S. Sa arhiereul vicar Vasile Stan, dl I. Lapedatu, fost ministru, dnii profesori universitari Onisifor Ghibu şi I. D. Ştefănescu, dl prefect al jud. Sibiu N. Regman şi dl primar al oraşului Piso, PP. CC. LL. Păr. consilieri arhiepiscopeşti: Dr. G. Proca, Tr. Scorobeţ, V. Nistor, dl D. Coltofeanu, Ier. Grovu, Păr. rector al Academiei teologice Andreiane, N. Colan, dl director I. Sandu, prof. Dr. D. Stăniloae.

După masă, la ora 4, II. PP. SS. LL., însoţiţi de PP. CC. LL. Păr. Consilieri arhiepiscopeşti, au plecat la Răşinari, la mormântul marelui mitropolit Andrei Şaguna

Acolo au fost întâmpinaţi de Păr. prot. E. Cioran, de preoţii, şcolile şi poporul răşinărean. Păr. protopop le-a urat bun venit. S'a slujit apoi o rugăciune la mausoleul mitropolitului Andrei Şaguna, iar I. P. Sf. Mitropolit Nicodim a depus o frumoasă coroană de flori pe mormânt, apoi a ţinut poporului adunat în număr mare o cuvântare, căreia a răspuns I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae.

* * *

La ora 10 jum. I. P. Sf. Nicodim a părăsit Sibiul, plecând la Bucureşti împreună cu I. P. Sf. Nicolae. In drum spre gară I. P. S. Sa a fost însoţit de mulţi preoţi, profesori şi alte persoane. In gară a fost întâmpinat de corul studenţilor Academiei teologice, cari au cântat „Mulţi ani trăiască" şi alte cântări, în cele câteva minute înainte de a pleca trenul.

La despărţire I. P. S. Sa a împărtăşit tuturor arhierească binecuvântare, iar corul a intonat din nou „Mulţi ani trăiască".

Trenul a plecat încet, lăsând răgaz I. P. Sfinţitului să împărtăşească tuturora încă odată binecuvântarea Sa arhierească, lăsând în sufletele tuturora impresia bunului şi blândului păstor.

* * *

In această vizită la Sibiu I. P. S. Sa Nicodim a fost însoţit de dl *I. D. Ştefănescu*, profesor la Paris şi Bruxelles.

Dăruiri pentru biserici. In urma intervenirii dlui Dr. Aurel Vlad, societatea din Bucureşti „Mica" a acordat de curând un ajutor de *douăzecimii* Lei pentru biserica ortodoxă română din Geoagiu Băi, şi *cincimii* Lei ajutor bisericii ortodoxe rom. din Brănişca. Laudă merită generoşii conducători, cari dau dovadă de bune sentimente creştineşti şi naţionale.

Suveranul nostru a împlinit 42 de ani

«*Trăiască Regele!*» a răsunat glasul poporului român din întinsul țării, la sărbătorirea celor 42 de ani ai vieții M. Sale, în ziua de 16 Octomvrie 1935.

Sfintele noastre biserici au cinstit ziua aceasta prin săvârșirea de slujbe religioase, înălțând către Cel Atotputernic fierbinți rugăciuni de lungă și fericită viață, cu glorioasă domnie, Suveranului care veghează cu nesfârșită grijă și dragoste pentru progresul și întărirea neamului românesc și a bisericii Sale.

In catedrala mitropolitană din *Sibiu* s'a făcut, prin preoțimea locală, la ora 11, slujba religioasă, la care au participat toți reprezentanții autorităților civile și militare, precum și școalele cu tinerimea și corpul didactic și alt numeros public sibian.

Trupelor din fața catedralei li-a vorbit cald și avântat, aducând omagii Suveranului, dl general *Cristea Vasilescu;* în piața «Regele Ferdinand I», s'a desfășurat defilarea trupelor în fața dlui general comandant de corp, *V. Economu.*

M. S. Regele despre meritele Facultății de Teologie din Cernăuți. In cadrul inaugurării cursurilor universitare din Cernăuți, din 12 Oct. c., M. S. Regele a rostit despre trecutul Facultății de Teologie următoarele juste aprecieri:

Fără a lăsa prea în umbră celelalte ramuri de învățătură, aceea care pentru propășirea Neamului nostru a strălucit ca o lumină deosebit de vie, a fost Facultatea de Teologie ortodoxă. Ea a venit ca o nevoe imperioasă a credinței noastre s'o întărească cu o nouă forță culturală. Condusă cu o deosebită cinste de profesori luminați ca Eusebiu Popovici, Șt. Găină, Venerabilul Clemente Popovici, au dat ierarhi distinși ai bisericii noastre, printre cari vom numì pe mult regretații mitropolit Pimen al Moldovei și Nectarie al Bucovinei.

Astăzi când se simte și mai vârtos nevoia unei preoțimi conștiente, adânc pătrunsă de credință și de misiunea ei de conducător sufletesc al poporului, Facultatea de Teologie trebue să ocupe un loc de frunte în organizarea culturii românești, ca să poată fi în stare să ducă cu toate puterile o luptă pentru adevăratul Creștinism conștient și viu, luptă care pe zi ce trece devine mai aprigă și mai imperativă. (Aplauze).

In această legătură M. S. a găsit necesar să recunoască și însemnătatea Maglavitului:

Semne îmbucurătoare se ivesc, mișcări sufletești, cum sunt pelerinajele de misticism curat dela Maglavit, ne arată că Biserica bine îndrumată și slujită de adevărați apostolii ai menirii lor, are putința de a se înălța și de a juca rolul ei de îndrumător al celei mai frumoase vieți sufletești.

O conferință frumoasă. In raportajul publicat în numărul trecut al „Tel. Rom.", despre congresul Asociației clerului „Andrei Șaguna" din greșală nu s'a amintit conferința deosebit de luminoasă pe care a ținut-o la acest congres Părintele Fl. Codreanu. Facem cuvenita rectificare, adăogând că expunerile distinsului preot dela Arad au avut darul să lămurească, documentat și cu entuziasm, o mare problemă de cea mai acută actualitate: „Greutățile zilei de azi și datoria clerului".

Nr. 8770—1935

Comunicare

Se aduce la cunoștință că erezii după Părintele Sebastian Ciocan din Petrila Reg. Ferdinand, decedat la 3 Septemvrie 1935, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoțesc, au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numărar, fără nici o reținere, ajutorul preoțesc de Lei 50.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 2 Octomvrie 1935.

Dela Congresul Asociației Clerului Andrei Șaguna

In congresul — al 14-lea — ținut la *Caransebeș* în 7 Octomvrie 1936, s'a citit și discutat *moțiunea* cuprinzând revendicările juste ale sfintei noastre Biserici ortodoxe și ale clerului său.

Moțiunea are următorul cuprins:

Preoțimea Ortodoxă română din Mitropolia Ardealului organizată în Asociația clerului «Andrei Șaguna», întrunită în al XIV-lea Congres anual al său la Caransebeș, în zilele de 6 și 7 Octomvrie 1935, a votat următoarea moțiune:

1. Congresul își exprimă omagiile de recunoștință și de admirație față de memoria marilor și neuitaților arhierei Ioan Popasu și Grigorie Comșa, cari au păstorit cu înaltă vrednicie poporul credincios al Bisericii dreptmăritoare din părțile Banatului, făgăduind să le păzească și sporească duhovnicească și națională lor moștenire.

2. Accentuiază din nou importanța învățământului religios și al educației religioase în școalele de toate gradele, cerând onoratului Minister al instrucțiunii publice să introducă în orarul tuturor școalelor secundare și profesionale câte două ore săptămânale destinate acestui învățământ.

3. Reînoește vechea și justa cerere, ca onoratul Minister al instrucțiunii publice să acorde cel puțin uneia din Academiile noastre teologice dreptul de a conferì titlul de licență, întrucât profesorii și studenții acestor școale au aceeaș pregătire ca și profesorii și studenții Facultăților teologice și întrucât acest drept i s'a acordat și Academiei greco-catolice din Blaj. Cere mai departe ca absolvenții acestor Academii să fie admiși la examenul de capacitate pentru catedrele de religie din învățământul secundar, întrucât Bisericii noastre nu i se poate răpì nici dreptul, nici datoria de a face, prin slujitorii ei, educația religioasă a fiilor ei din școalele secundare.

4. Se identifică integral cu hotărârea celor peste șase sute de mii de credincioși ai sfintei noastre biserici, cari prin organizația Frăției Ortodoxe Române au cerut anul trecut denunțarea acordului încheiat între Guvernul român și Vatican la 1932 și cere actualului guvern al țării să denunțe cât mai grabnic atât pomenitul Acord, cât și Concordatul cu Roma, la fel de păgubitor pentru statul român și pentru Biserica lui ortodoxă.

5. Insistă din nou pe lângă cârmuirea țării să facă de urgență toate demersurile necesare, pentru ca averea fundației Gojdu să fie adusă în țară și să fie redată destinației sale de-a înlesnì tineretului nostru școlăresc silitor dar sărac continuarea studiilor la universitate, iar conducerii noastre bisericești i se adresează cu rugămintea de a aduce în țară și osemintele marelui mecenate Emanoil Gojdu.

Congresul constată cu durere că o mare parte din vechile revendicări ale Bisericii ortodoxe și ale slujitorilor ei nu au fost încă satisfăcute. De aceea cere din nou guvernului țării:

6. Aplicarea art. 31 din legea Cultelor cu privire la ajutorul pe care-l acordă statul acestor culte potrivit cu «numărul sufletetor, averea și nevoile reale» ale acestora. Biserica ortodoxă nu mai poate fi lăsată în actuala ei stare de inferioritate materială față de celelalte culte privilegiate și astăzi.

7. Legiferarea cât mai urgentă a armonizării salariilor în cadrul căreia preoțimea să fie tratată după normele de salarizare ale corpului didactic.

8. Până la armonizarea salariilor să se revină asupra reducerilor nedrepte aplicate cu începere de 1 Aprilie 1935 prin scăderea veniturilor sesiunii parohiale și a veniturilor stolare, foarte adeseori iluzorii, din salariile preoțești. Venitul sesiunii face parte integrantă din salar, iar prezumptivele venite stolare încă au fost avute în vedere la fixarea așa de modestelor salarii preoțești. Scăderea acestor venite încăodată, echivalează cu o nouă curbă specială aplicată clerului, curbă pe cât de deghizată, pe atât de nedreaptă.

9. Intregirea parohiilor vacante, de o arzătoare necesitate, deoarece după cum o școală nu poate rămânea fără învățător, tot asemenea o parohie nu poate rămânea fără preot. Nici măcar considerații bugetare nu se pot opune acestor întregiri, deoarece salarul bugetat al preoților încetați din viață e suficient pentru instituirea unui număr dublu de preoți noi.

10. Achitarea gradațiilor restante ale preoților, neplătite dela 1 Ianuarie 1932 până astăzi, gradații cari se achită corpului didactic. Cere deasemenea gradația a 5-a pe seama preoților, așa cum se dă membrilor corpului didactic.

11. Achitarea ajutorului familiar să se facă conform legii, deci după 1 a lunei următoare anunțării nașterii copilului.

12. Respectarea actualei arondări a protopopiatelor din Mitropolia Ardealului și acordarea diurnei legale pe seama protopopilor.

13. Acordarea unui adaus de 50% la salarul preoților cari funcționează în așa numita zonă culturală, adaus pe care-l primesc împreună cu zece hectare de pământ spre folosință și învățătorii din această zonă.

14. Acordarea noimii (1%) la salar pentru fondul de pensii și ajutoare al preoților și preoteselor văduve și trecerea preoțimei ortodoxe din Ardeal la fondul de pensii al statului.

15. Acordarea de salarii pe seama cântăreților din Ardeal peste tot, sau cel puțin pe seama cântăreților cu diplomă, a celor din săcuime, din munții Apuseni, și dela reședințele protopopești.

16. Preoțimea constată cu durere că Onor. Minister al cultelor nu respectă destinația sumelor bugetate pe seama Bisericii ortodoxe române. Așa de pildă, din bugetul anului 1934 unei considerabile sume destinate Bisericii ortodoxe i s'a dat altă întrebuințare. Tot asemenea dela art. 94 (cheltueli materiale ale Bisericii ortodoxe) s'a luat suma de Lei 300.000, dându-se Operei române din București.

Preoțimea ortodoxă română, conștientă de înalta sa misiune, declară că-și va îndeplinì și în viitor cu devotament și entuziasm, ca și în trecut, datoria de înțeleaptă povățuitoare a poporului credincios, dar cere în acelaș timp cârmuitorilor țării să-i stea în ajutor și să-i judece cu dreaptă judecată atât de vechile și atât de justele ei doleanțe.

Sfântul Sinod și minunea dela Maglavit

In ședința dela 5 Octomvrie 1935, Sfântul Sinod a luat următoarea hotărîre, asupra celor întâmplate la Maglavit:

Sfântul Sinod, ascultând raportul P. S. Episcop al Râmnicului Noului Severin, relativ la întâmplările minunate ce se petrec la Maglavit și în jurul ciobanului Petrache Lupu, și

Având în vedere entuziasmul și setea religioasă stârnită în poporul credincios de aceste întâmplări;

Având în vedere marea mulțime de pelerini ce se îndreaptă spre această localitate în fiecare zi;

Având în vedere efectele salutare ce ni se semnalează, asupra vieții morale și religioase a fiilor sfintei noastre biserici ca urmare a acestor întâmplări;

Având în vedere că, nici teofania despre care se afirmă că a avut-o Petrache Lupu, nici celece el învață și povățuește pe oameni, — precum: să se pocăiască, să nu facă fapte rele, să țină posturile, să se ducă la biserică atunci când bate clopotul, ca să se roage, să țină sărbătorile cele de acum, etc. — și nici faptele minunate (vindecări de boale în chip extraordinar) nu sunt în contrazicere cu învățătura sfintei noastre biserici, —

Sfântul Sinod, mulțumind lui Dumnezeu cu smerenie pentru binefacerile ce a făcut părinților noștri, precum și pentru mila pe care a făcut-o cu noi și cu poporul Său credincios prin semne și minuni, ia act cu bucurie de raportul P. S. Episcop al Râmnicului Noului Severin și dispune:

a) *Numește o comisiune care să urmărească desfășurarea evenimentelor dela Maglavit, făcând raport și propuneri Sfântului Sinod pentru a asigura un curs normal al lucrurilor și serviciilor liturgice spre folosul duhovnicesc al pelerinilor;*

b) *Recomandă P. S. Episcop al locului să purceadă de urgență la organizarea și buna povățuire duhovnicească a credincioșilor ce merg în pelerinaj la Maglavit. In scopul acesta se va dispune:*

Să se trimită la Maglavit un număr suficient de clerici încercați, care împreună cu preotul local să ajute și să îngrijească de nevoile duhovnicești ale mulțimei de credincioși ce se duc acolo în pelerinaj.

Darurile ce se vor strânge se vor întrebuința, la vremea când va hotărî autoritatea bisericească superioară, pentru construirea unui sfânt locaș pe locul unde se petrec minunatele fapte aduse la cunoștința Sfântului Sinod de către P. S. Episcop al Râmnicului Noului Severin.

Până atunci însă se vor lua măsuri urgente, să se construiască în timpul cel mai scurt posibil o sfântă biserică, unde să se săvârșească zilnic sfânta liturghie și alte sfinte taine și slujbe liturgice pentru trebuințele duhovnicești ale pelerinilor.

c) *Comisiunea prevăzută la punctul a) de mai sus se institue prin alegere din următorii PP. SS. Membri: PP. SS. Episcopi* Vartolomeu *al Râmnicului Noului Severin,* Lucian *al Romanului și P. S. Arhiereu* Titu Simedrea *Târgovișteanul.*

Notă la o întâmpinare

In introducerea articolului meu „Incercare despre teofanii I" (Telegraful Român din 23 Septemvrie c.) numisem pe păr. prot. Al. Brotea între aceia cari nu admit teofaniile. P. C. Sa ne trimite acum o întâmpinare. Intrucât însă această întâmpinare a apărut între timp în „Gazeta Transilvaniei" Nr. 78 din 6 Octomvrie, ziarul nostru n'o mai poate publica.

La multe chestiuni, din întâmpinarea păr. prot. Brotea, se vor afla răspunsuri în seria de articole despre teofanii pe cari le vom publica îndată ce avem spațiu la ziar. Iar întrucât voi socoti că mai rămân în articolul P. C. Sale chestiuni neatinse, voi veni și cu un răspuns special.

Până atunci am ruga pe păr. prot. să ne lămurească asupra punctului principal din discuție: admite sau n'admite teofanii, adecă *revelări ale lui Dumnezeu în formă de imagini*, nu numai prin inspirare de idei. Căci întâmpinarea P. C. Sale, deși e scrisă în jurul acestei teme, nu o lămurește. Pe de-o parte P. C. Sa pare că se plânge că l-am nedreptățit numărându-l între adversarii teofaniilor (dl prof. Dr. Stăniloae „mi-a făcut o nedreptate înscriindu-mă în rubrica celor cari fac tăgadă afirmației că Dumnezeu se poate arăta oamenilor"). Pe de alta însă crede că „teofaniile, cu tot substratul lor biblic au o notă subiectivă, provocătoare de diverse tălmăciri exagetice", iar lumina de care vorbește sf. Grigorie Palanca n'o socotește altceva decât „lumină de inspirație sfântă", adecă un fel de înțelegere de idei, deși sf. Grigorie Palanca a luptat contra lui Varlaam apărând tocmai teza că lumina din Tabor nu e *înțelegere*, ci e o lumină propriu zis, însă nu materială, ci spirituală.

Am dori ca păr. prot. Brotea să-și lămurească dacă admite sau nu teofaniile în general, ca să știm dacă negația P. C. Sale se referă peste tot la ideia teofaniei, sau numai la cazul lui Petrache Lupu.

D. S.

Probleme-Recensii-Comentarii

Cântările bisericeşti. — Cântarea este tovarăşul nedespărţit al omului în multe din manifestările vieţii sale, în clipe de bucurie, de întristare, de nădejde sau de durere.

Biserica, apreciind însemnătatea cântării, a adoptat-o în slujba mântuirii sufletelor în cădela începutul ei. Sfântul apostol zice: «*De este cineva vesel, să cânte psalmi*».

Cântarea bisericească, melodioasă şi înălţătoare, evocând rostul nostru pe pământ, precum şi lumea de dincolo de veac, este şi un bun mijloc *în misionarism evanghelic.*

In serile de iarnă, la şedinţele „Oştii Domnului" şi ale altor societăţi religioase, preotul harnic poate instruì tineretul în răspunsurile dela sfânta Liturghie. E frumos şi e pilduitor fără îndoială să auzi credincioşii preamărind, în cântări de laudă şi de mulţămire, pe Răscumpărătorul nostru. Cu câtă atenţie ei urmăresc astfel desfăşurarea sfintei Liturghii!

Eată şi două exemple:

Intr'o comună vecină cântăreţul bisericesc, propunându-şi să adune pe toţi bărbaţii, între 25 şi 35 ani, şi să-i înveţe să cânte răspunsurile liturgice, şi-a înfiripat un cor pe două voci. Intr'o singură earnă a încercat să-i înveţe cântările mai uşoare. Oamenii şi-au dat silinţă şi au izbutit. La început nesiguri, dar după neîntreruptă străduinţă, azi cântă cu toţii în corul dirijat de cântăreţ. De atunci un adevărat reviriment duhovnicesc s'a petrecut în sufletele lor. De unde, până atunci, nu mergeau la biserică decât puţini, acum nu mai lipseşte nici unul din ceice cântă. Când ei aud clopotul sunând, par'că un duh nou îi cheamă la sfânta jertfă euharistică.

Alt caz, mi s'a întâmplat mie: Odată am cântat, cu copiii dela şcoala primară, în biserică [unison]. Această preamărire alui Dumnezeu, din gura celor mici şi nevinovaţi, a produs atâta mângâiere în mijlocul credincioşilor, încât după-ce am ieşit din biserică m'au întimpinat femei cu lacrimi de bucurie zicând: «*Dumnezeu să-ţi ajute, părinte, că mult ni-aţi alinat sufletul*».

Rezultă astfel că învăţarea cântărilor bisericeşti de către credincioşi se impune ca necesitate, pentru a face cât mai rodnică misiunea evanghelică ce avem de îndeplinit.

Acest lucru se poate realiza în timpul liber ce-l au credincioşii, îndeosebi cu venirea iernii. In felul acesta o nouă evlavie, un nou duh, s'ar înstăpânì în lumea credincioşilor din satele noastre. *V. D. I.*

*

„Ofensiva Bibliotecii parohiale". — In protopopiatul *Orăştie*, urmându-se, la prilejuri potrivite, propaganda în folosul desvoltării „Bibliotecii parohiale", în sensul celor scrise în Nrii 39 şi 40 ai „Telegrafului Român", — păr. prot. *I. Moţa* a vorbit Duminecă în 13 Octomvrie în biserica din Orăştie despre „Biblioteca parohială", lăsând la sfârşitul cuvântării, să fie purtat un disc pe care era pusă o carte de rugăciuni din cele nouă, — şi îndată s'au adunat daruri dela credincioşi *Lei 640* pentru a se cumpăra, pe seama Bibliotecii parohiale, cărţi potrivite să se cetească de tot poporul.

Iar Luni, în 14 Oct., fiind preoţimea cercului religios Beriu adunată pentru serviciu în sobor în parohia Sibişelul vechi, — între cele 3 predici ce s'au ţinut (de preoţii Dr. A. Baciu şi Ios. Dumitru, 2 la liturgie una la vecernie), a treia a fost tot despre Biblioteca parohială. Discul purtat după ea, a adunat dela credincioşi cari au ascultat şi au înţeles îndemnul, *250 Lei*. Unii credincioşi nefiind pregătiţi nainte de masă, că li se va cere vre-o jertfă de acest fel, au venit după masă, la vecernie, şi au dăruit, nevrând să lipsească dintre cei cari au răspuns la folositoarea chemare.

Oficiul protopopesc a şi adus întâiul număr de cărticele de acest fel: sânt 24 broşuri din colecţia de publicaţiuni religioase şi morale zisă «*Ia şi citeşte*», cari apar la Bucureşti la un loc cu foaia bis. „Dumineca Ortodoxă" (Bucureşti, Biserica Sfta Vineri-Herasca, administrator Pr. N. Runceanu). Sânt broşuri mici, cele mai multe de cât 32 pagini, şi se vând cu 3—4 Lei una. Toate cele 24 aduse costă 94 Lei. Sânt cărticele alese, cât originale, cât prelucrate după autori străini, sau tâlcuiri din sf. Scriptură, — scrise cu grijă ca să înrâurească în bine sufletul cetitorului, făcându-l mai bun. Unele au trecut aşa de bine în 2—3 ani, că au ajuns la a 5-a, a 6-a mie, ba una din ele „Drumul Crucii" (cu 10 Lei) e la a 25-a mie de exemplare!

Parohiile în care s'au adunat bani pentru Biblioteca, parohială le-au primit deocamdată pe acestea, — şi cucernicii preoţi le împart spre citire printre cei mai buni tineri, băieţi sau fete, cari au să povestească părinţilor lor că ce au învăţat din cartea nouă, primită din Biblioteca parohială.

Vor fi alese apoi şi procurate celelalte cărţi de acest fel dela Episcopiile noastre şi dela Librăriile care, preţuind acest fel de cărţi, le-au editat, — până se vor îmbogăţi bine-bine Bibliotecile parohiale.

Cor.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* s'a întors la reşedinţa Sa în ziua de Sâmbătă (19 c.) dela Bucureşti, unde a luat parte la şedinţele congresului naţional-bisericesc.

Hirotoniri. Au fost hirotoniţi întru presbiteri următorii clerici: Aurel Igna pentru Boholt (Deva); Iacob Cantor pentru Dupuşul; iar întru diacon Adam Nicoară pentru Dumbrava (eparhia Arad).

După 20 de ani. Se împlinesc Luni, în 21 Octomvrie 1935, douăzeci de ani dela moartea fostului director al liceului „Andrei Şaguna", *Virgil Oniţiu*, care a muncit la această şcoală timp de 26 de ani, ca profesor şi director, cu o râvnă şi pricepere pilduitoare. Intru pomenirea neîntrecutului pedagog şi a luminatului luptător pentru progresul şcoalei şi al bisericii noastre, se va sluji Luni, în 21 l. c., un *parastas* în cimitirul din Groaverii Braşovului, la care participă profesorii şi tinerimea şcolară a liceului braşovean „A. Şaguna". Sânt invitaţi a lua parte la piosul act foştii elevi şi cunoscuţii vrednicului director Virgil Oniţiu.

Amânare. *Sfinţirea Capelei şi Bibliotecii mitropolitane din Sibiu s'a amânat pe ziua de Duminecă în 27 Octomvrie 1935.*

Moartea unui mare artist. Unul dintre aleşii fii ai neamului, şi bun creştin, venerabilul decan al scenei româneşti, maestrul *Constantin Nottara*, — cunoscut şi apreciat, în piesele lui Barbu Delavrancea, şi de publicul sibian, — a încetat din viaţă în etate 76 ani, în ziua de 15 Octomvrie 1935. Timp de peste o jumătate de veac a tălmăcit, în mod ideal, eroii clasici şi moderni ai teatrului şi a îndrumat pe tinerii noştri actori prin lecţiile sale de profesor conştiincios al conservatorului de artă dramatică din Bucureşti. A fost înmormântat fără discursuri şi fără onoruri, respectându-se astfel dorinţa dispărutului. In veci pomenirea lui!

Act de mulţămire. Doamna *Margareta Cristescu* domiciliată în Constanţa, a dăruit pe seama bisericii ortodoxe române din comuna Ţapu, protopopiatul Mediaş, suma de 3000 [treimii] Lei. Credincioşii din parohie, adânc recunoscători, aduc şi pe această cale sincere mulţumiri generoasei donatoare. Pentru oficiul parohial: Pr. *V. Doroga.*

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 20 Octomvrie 1935, va predica păr. *Gh. Secaş.*

Nr. 779—1935 [33] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante **Moeciul de sus,** de clasa III-a, protopopiatul Bran, publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat,
2. Venitele stolare aprobate de Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, cu ordinul Nr. 4544—1929.
3. Sesia parohială: 2 jug. fânaţ.

Cererile de concurs, provăzute cu documentele necesare şi cu autorizaţia de a concura dela Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc Bran, iară concurenţii se vor prezenta în parohie, în vreo Duminecă sau sărbătoare, cu observarea dispoziţiilor reglementare spre a cânta, eventual a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul dreptcrediucios.

Zârneşti, 20 August 1935.

Vasile Stoicanea
protopop.

Nr. 243—1935 (37) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Poeniţa Tomii** cu filiile **Ferigi** şi **Merişorul de munte,** din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Intregirea salarului dela stat.
2. Sesia parohială 6 jug. 376□ arător, 2 jug. 284□ fânaţ, 1 jug. 207□ grădină şi 5 jug. 200□ păşune, precum şi folosirea cimitirelor, peste tot 14 jug. 1067.□
3. Birul parohial (adăul) în bucate, câte 20 litri porumb sfărâmat sau grâu de fiecare casă.
4. Venitele stolare uzitate în protop.
5. Până la edificarea casei parohiale, matera va închiria locuinţă potrivită.

Cererile de concurs şi aprobarea dela Consiliul arhiepiscopesc, de a concura, se vor înainta în termin oficiului protopopesc, ear concurenţii se vor prezenta în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc al tractului Dobra, în înţelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 23 Mai 1935.

Iosif Morariu,
protopop.

Nr. 284—1935. [34] 3—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Mărgineni, protopopiatul Oltul, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Tel. Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Casă parohială cu dependinţe.
3. Venitele stolare, stabilite de adunarea protopopească pentru întregul tract.

Cererile de concurs însoţite de actele cerute, — între care e a se socoti şi autorizaţia de candidare din partea Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, — se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român Oltul în Şercaia, judeţul Făgăraş, în terminul fixat.

Concurenţii se vor prezenta, cu prealabila încuviinţare a subsemnatului, în vreo Duminecă sau sărbătoare, în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Şercaia, la Iunie 1935.

Oficiul protopopesc:
Valeriu Judele
protopop.

Nr. 247—1935 (43) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Buzd,** din protopopiatul Mediaşului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială 20 jugăre arător şi fânaţ.
3. Casa parohială (3 camere) cu supraedificate.
4. 6 stânjini lemne da foc din pădurea comunală, adusul lemnelor îl priveşte pe preot.
5. Stola obişnuită în tract.

Candidaţii îndreptăţiţi îşi vor trimite subsemnatului cererea de concurs provăzută cu toate documentele necesare, anexând şi autorizaţia de candidare dela Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc, şi cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta în parohie şi în biserică la serviciul liturgic.

Mediaş, 4 Octomvrie 1935.

Oficiul protopopesc ort. rom.
Ioan Crăciun,
protopop

Nr. 223—1935 (39) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Socet** cu filiile **Poiana-Rechiţelii** şi **Runcul-Mare,** din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

a) Casă parohială corăspunzătoare.
b) 4 jug. fânaţ.
c) Câte una măsură porumb smicurat, (măsura à 30 litri), sau preţul de piaţă a unei măsuri de porumb smicurat, dela fiecare familie din matera şi filii.
d) Una zi de lucru de fiecare fum din matera şi filii.
e) Stola obişnuită în parohie.
f) Salarul dela Stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela Preaven. Cons. Arhiepiscopesc că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Hunedoara, 22 Mai 1935.

Pr. Nicolae Suciu,
adm. protopopesc.

Nr. 244—1935 (38) 3—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de paroh în parohia de clasa III-a **Cerbia** cu filia **Pogăneşti,** din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele acestui post sânt:

1. Intregirea salarului dela stat.
2. Folosirea cimiterului dela biserică.
3. Sesia parohială de matera 7 jug., ear dela filie 2 jug.
4. In loc de adău în bucate, 2 jug. primit cu reforma agrară.
5. Venitele stolare uzitate în tract.
6. Parohia se va îngriji de locuinţă pentru preot până la facerea casei parohiale.

Cererile de concurs şi aprobarea de a concura dela Consiliul arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc, ear concurenţii se vor prezenta — cu avizul protopopului — în parohie spre a face cunoştinţă cu credincioşii.

Oficiul protopopesc al tractului Dobra, în înţelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 7 Iunie 1935.

Iosif Morariu,
protopop.

[32] 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Jibert, protopopiatul Cohalmului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariţie a acestuia în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Sesiune parohială de circa 11 jugăre pământ arabil şi fânaţ.
2. Dela fiecare familie 20 litri cereale.
3. Locuinţă, de care se va îngriji parohia.
4. Zece stânjini lemne de foc, aduse acasă.
5. Stola obişnuită în protopopiat.

Cererea de concurs, împreună cu actele necesare şi cu permisul Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, se vor înainta în termen oficiului protopopesc, Cohalm.

Pentru a se face cunoscuţi poporului, concurenţii se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie, servind, cântând sau predicând în biserică.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Alexandru Brotea,
protopop.

C. preoţi să stea
în fruntea mişcării
Oastea Domnului

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 27 Octomvrie 1935 — Nr. 45

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Un mare pas înainte

Prin târnosirea Paraclisului Academiei teologice, act ce va avea loc cu toată solemnitatea mâne, în 27 Octomvrie, instituția noastră de creștere a preoților face un pas mare înainte. Cu atât mai mult cu cât Paraclisul se ridică deasupra Bibliotecii modern instalată și utilată. Din coridorul de jos al Academiei se intră în Biblioteca permanent deschisă, iar din coridorul de sus în Paraclisul gata și el să primească în tot momentul pe studentul și profesorul școalei dornic de rugăciune.

Rugăciunea... Ce mare lucru pentru creștin! Dar pentru preot? Un preot care nu se roagă mult, nu vădește în înfățișarea și în acțiunea lui nimic din duhul preoțesc. Personalitatea de preot, farmecul și atracția lui, nu rutina unor gesturi rituale și a unor frânturi de Molitvelnic, o formează rugăciunea. Când vom avea o preoțime care se roagă mult, vom fi rezolvat virtual toată problema religioasă. Preotul care se roagă mult, sincer, intim, cu concentrare, poartă cu el ori unde apare, în mod nefățărit ceva din Dumnezeu, aduce ceva purificător, înălțător în contactul cu oamenii, în convorbirile cu ei.

In preajma lui simți că o forță dulce și irezistibilă, te ridică din meschinărie și frivolitate. Acel preot aduce cu el ca o adiere de aer alpin în îmbâcseala cotidianului omenesc.

De aceea e cel mai important lucru a deprinde pe viitorii preoți să se roage. Rugăciunea va trebui să constitue în programul școalei partea esențială. Rugăciunea trebue să se miște cel puțin tot atât de frecventă în conștiința tânărului ucenic al Domnului, cât preocuparea de studiu. Și acest lucru îl face posibil și chiar îl impune noul Paraclis: face din rugăciune un element de preocupare curentă, un element continuu prezent în viața școalei. E datoria profesorilor și a celorce conduc internatul școalei ca să îndrumeze viața sufletească a tinerilor așa fel, ca să nu fie aproape clipă în care Paraclisul să nu aibă un rugător în el. Așa cum e lucru firesc în orce școală, să nu fie clipă în care nu e cineva în Bibliotecă, sau cu o carte în mână.

Rugăciunea și studiul sunt cele două forțe cu ajutorul cărora se înalță preotul în sferele mai apropiate de Dumnezeu. Un preot care se roagă mult și care cetește mult, în singurătate și împreună cu credincioșii, e un preot care-și va îndeplini toată misiunea în mod ideal. Nu cunosc idealist mare între slujitorii Bisericii din tot trecutul care să nu se fi rugat mult și să nu fi cetit mult, sau cel puțin să nu se fi rugat mult. Rugăciunea e prima și apoi studiul. Sau studiul fără rugăciune e materie rece, inertă și te face și pe tine inert sau cel mult tragic aruncându-te în tot felul de îndoeli. Dar studiul încălzit de focul rugăciunii te și bucură, te și luminează mai mult (căci inspirațiile rugăciunii îmulțesc înțelegerea dobândită prin studiu) și-ți dă și putere de acțiune.

Academia noastră teologică are acum la dispoziție în forma cea mai atrăgătoare amândouă posibilitățile: atât pe cea a rugăciunii, cât și pe cea a studiului.

I. P. S. Sa mitropolitul nostru a înțeles, ca un mare și luminat ierarh, ceeace trebuește mai mult unei școale de formare a preoților.

Numele I. P. S. Sale se leagă prin acest dar ce-l face Academiei noastre teologice, de ființa ei, de roadele ei, de prestigiul ei în continuă creștere, într'un mod indisolubil, ca numele unui mare ctitor și reformator al ei. Cu atât mai mult că darul ce-l face școalei nu e lucru de improvizație, ci e o operă de artă, la care s'a pus suflet, gust și talent în fiecare amănunt, ca să atragă astfel și prin forma lui. Operă măiastră a cunoscutului arhitect G. Cristinel.

Paraclisul, ca și Biblioteca, vrăjește pe acela care își duce pașii în el. Iconițele de cea mai pură tradiție bizantină din iconostas se armonizează cu îngerii grațioși și cu apostolii de fină și reculeasă tăetură ai maestrului A. Demian, într'o lume care-ți oferă, fermecându-te dela intrare, minunate potire cu arabescuri din nu știu ce transcendent, iar prin ferestre spre exterior o lumină care-ți dă senzații și fericiri stranii.

In Paraclis întri ca într'o lume nouă, total deosebită, străină și purificată față de cea de-afară. O lume în care te simți potopit de ploaia luminii cerești și sub care simți că trebue să cazi în ghenunchi.

Dumnezeu să primească darul ctitorului și să-l facă să aducă roade binecuvântate în Biserica Sa.

D. S.

Omagiul Sibiului

— Sfințirea și desvelirea bustului ridicat lui ION G. DUCA. — Solemnitatea desvelirii plăcii puse pe casa în care a locuit în anul 1851 marele om de stat ION C. BRATIANU. —

In Dumineca din 27 Octomvrie 1935, în aceeaș zi când se va face sfințirea Capelei și Bibliotecii mitropolitane din Sibiu, istoricul nostru oraș va cinsti, cu deosebită solemnitate, memoria marilor patrioți și eroi ai neamului românesc, cari au fost **I. C. Brătianu** și **I. G. Duca.**

De numele celui dintâi, știm că sânt legate evenimente epocale în istoria țării: unirea principatelor, neatârnarea și regatul, constituția și alte memorabile înfăptuiri, realizate prin activitatea uriașă a sa și a iluștrilor săi contimporani.

Pentru soartea mai bună a Ardealului robit, inima nobilă a luptătorului neînfricat Ion C. Brătianu purta totdeauna cea mai vie interesare. In anul 1851 venise, nu fără primejdii, în orașul Sibiului, pentru a se sfătui cu frații săi subjugați, în vederea de-a li se croi alt viitor decât cel al jugului de veacuri. Poliția sibiană aflând că un «străin» agitator sălășluește între zidurile orașului, a căutat să-l aresteze; — dar Brătianu, sprijinit de un localnic român, scapă. (Episodul scăpării îl redăm la alt loc).

Pe casa, în care a stat I. C. Brătianu în 1851, tineretul partidului național-liberal a pus acum o placă, ce se desvelește Duminecă în cadrul unei festivități deosebite.

Cu ceremonia cuvenită se va sfinți și bustul turnat în bronz al mult regretatului fost prim-ministru *I. G. Duca*, răpus atunci când marele său suflet se găsea în serviciul intereselor superioare ale țării.

Sfințirea monumentului, ridicat într'un loc de frunte al orașului, o va săvârși I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, înconjurat de un sobor de preoți.

La serbare participă: dl *Constantin I. C. Brătianu*, președintele partidului național-liberal, dl prim-ministru *Gh. Tătărescu*, dnii miniștri *Inculeț* al internelor, *Al. Lapedatu* al cultelor și alte distinse personalități.

Din întreg județul, și din alte părți ale țării, vor asista la înălțătoarele festivități toți cei recunoscători și admiratori ai dispăruților luptători, proslăvindu-le amintirea în evlavioasă închinare și în făgăduința de-a urmà și a desăvârși opera, pentru care vrednicii înaintași au trăit și s'au jertfit.

* FOIȘOARA *

Amintire despre Ion C. Brătianu

Un fruntaș al vieții publice și naționale ardelene, dintre anii 1860 și 1890, vajnic apărător al drepturilor poporului român asuprit, venerabilul moșneag, *Dr. Avram Tincu*, — răposat în Sibiu (în 19 Ianuar 1929) în respectabila vârstă de 98 de ani, ca advocat în retragere, — păstrase multe amintiri interesante din viața bărbaților de seamă ai neamului nostru.

Una dintre amintirile sale privește pe Ion C. Brătianu, în Sibiul anului 1851.

Intâmplarea este descrisă într'un articol, apărut în *Dacia Traiană* din Sibiu (în 11 Noemvrie 1920, Nr. 201), și semnat «*Moșul*», pseudonimul răposatului director de bancă *Nicolae Petra-Petrescu*, tatăl scriitorului Horia Petra-Petrescu.

Reținem, din menționatul articol, următoarele:

La 1851, — începu bătrânul A. Tincu, — *Brătianu* venise la Sibiu, ca revoluționar. Aici își avea *două* locuințe, una în odăița strâmtă a unui tânăr Petrovici, mai târziu negustor în Hațeg, care locuia în casele comerciantnlui român Gligor Matei din Piața mică, a doua la un tânăr, *Nicolae Barbu*, din Colun, care studia Academia de drept din Sibiu. Pălăria și un rând de haine, Brătianu le avea la Barbu, geamantanul cu alte haine la Petrovici.

Pe vremea aceea intelectualii români se adunau de obicei la hotelul «*Curtea Mediașului*», astăzi Bonfert, renumit până mult încoace. La masă și la cină se găseau cu toții aici.

Poliția simțise că este cineva «*din țară*» și numai decât se puse în urmărire. A fost și la locuința lui Barbu. Acesta alergă numai decât la „Curtea Mediașului" unde era Brătianu cu Balomiri și alții.

Poliția era să intre în curte. Barbu bate la fereastra din urmă și strigă:

— *Brătianu să fugă numai decât, că pune poliția mâna pe el!*

Brătianu nu se gândește mult, deschide fereastra, sare afară, se duce la locuința lui Petrovici, își ia bagajul de acolo și s'a făcut nevăzut.

In locuința lui Barbu rămase *un rând de haine și clacul lui Brătianu.* In fundul clacului erau ascunse niște proclamații, pe care Brătianu avea de gând să le împărțească în Ardeal. —

Dupăce trecură la mijloc mulți ani, pomenitul Nicolae Barbu, funcționar la administrație și trecut la o mică penzie, a plecat odată la București, unde I. C. Brătianu era pe atunci ministru. A cerut și i s'a acordat solicitatorului o audiență.

Brătianu — povestește bătrânul Tincu — văzând pe Nicolae Barbu sărăcăcios îmbrăcat, îl întreabă: cine este și ce vrea?

Barbu, va fi fost pregătit el, cum să vorbească, dar văzându-se în fața ministrului, stătea încremenit fără să-și poată deschide gura. In sfârșit, bagă mâna sub mantă, scoate clacul, care-l luase cu sine, și izbucnește:

— «*Ți-am adus pălăria*»!

Brătianu își explică îndată toată situația, chiamă numai decât din camera vecină pe Radu Mihai:

— *Frate Radule, vino și vezi pălăria mea din 48, și iată, ce mai găsim în ea*, și-i arată proclamațiile...

Pentru creditul românesc din Ardeal

Chemare

Conducătorii vieţii publice ardelene, îngrijoraţi de starea creditului românesc în ţinuturile desrobite ale ţării, au adresat către toţi românii de bine următorul apel:

De trei ani şi mai bine cuvântul de alarmă al instituţiilor româneşti de credit din Transilvania nu a încetat să se rostească.

Profeţia dureroasă, pe care o cuprindea acest strigăt de alarmă, s'a dovedit întemeiată.

Ea s'a împlinit:

Ardealul este astăzi deşert de izvoarele creditului românesc.

Pe tot cuprinsul lui nu mai există decât credit străin.

Consecinţele acestui adevăr echivalează cu un dezastru naţional:

Spiritul de economie distrus, mulţimea cea mai mare a satelor pradă cămătăriei, elementul românesc, numeros, al oraşelor puternic stăpânite materialiceşte de minoritari, — părăsit în voia sorţii, comerţul şi industria românească fără nici un sprijin, fondurile bisericeşti irosite, vlăstarele tinere, crescute în şcoale, mare parte pe drumuri...

Faptele acestea, de o gravitate excepţională, nu mai pot lăsa nepăsător pe nimeni.

Inainte de războiu, sub stăpânirea străină, biserica şi şcoala, împreună cu instituţiile de credit ale Transilvaniei, au format o trinitate indestructibilă, la porţile căreia s'au sfărâmat, neputincioase, toate uneltirile străine.

Această trinitate a fost cheia tăriilor noastre.

Ea şi-a dovedit utilitatea şi necesitatea existenţei sale, binemeritând prin activitatea şi rezultatele ei dela neam şi ţară.

Nimeni nu are dreptul să o distrugă acum, în România Mare.

Deaceea steagul desfăşurat pentru salvarea creditului românesc din Ardeal, este steagul nostru al tuturora.

Considerăm, că este o datorie de înalt patriotism să facem astăzi cu toţii zid în jurul creditului românesc de dincolo de munţi.

Intru împlinirea acestei datorii şi pentru a aviza la mijloacele impuse de împrejurări, convocăm pe ziua de 28 Noemvrie a. c. un Congres economic al Ardealului, care se va ţinea la Cluj şi la care invităm să-şi spună cuvântul toate instituţiile şi personalităţile româneşti de seamă ale acestei provincii.

Bucureşti, 15 Octomvrie 1935.

Dr. Nicolae Bălan, mitropolitul Ardealului; Nicolae Ivan, episcopul Vadului, Feleacului şi al Clujului; Dr. Traian Frenţiu, episcop greco-catolic, Oradea; Dr. Iuliu Hossu, episcop greco-catolic, Cluj; Dr. Macaveiu, vicar mitropolitan, Blaj; Iuliu Maniu, fost ministru; Alexandru Vaida-Voevod, fost ministru; Octavian Goga, preşedintele partidului naţional-creştin; Stelian Popescu, preşedintele ligii antirevizioniste; A. Vlad, fost ministru, preşedintele „Solidarităţii"; Mihai Popovici, fost ministru; Antoniu Mocsonyi, fost ministru; Dr. Ioan Lupaş, fost ministru, preşedintele ligii antirevizioniste pentru Ardeal; Iuliu Moldovan, subsecretar de stat, preşedintele „Astrei"; Constantin Bucşan, fost subsecretar de stat; Dr. Nicolae Zigre, fost subsecretar de stat; Viorel V. Tilea, fost subsecretar de stat; Dr. Ilie Beu, preşedintele băncii Albina; Dr. Mihail Marcuş, fost vicepreşedinte al camerei deputaţilor, deputat; Dr. L. Borcia, decanul baroului advocaţial, Sibiu; Ionel Comşa, senator al camerelor de industrie şi comerţ; Dr. Camil Negrea, profesor universitar, Cluj; C. Teodorescu, rectorul politehnicei din Timişoara, prin prof. Andronescu; Constantin Lacea, rectorul academiei comerciale, Cluj; Dr. Aurel Gociman, preşedintele presei sindicatului român din Ardeal şi Banat; Ilie Olteanu, secretarul comitetului de iniţiativă.

Pentru mai multă bunăcuviinţă şi probitate

Bunacuviinţă nu e un talent, ci e atributul celei mai elementare civilizaţii. Nici probitatea nu e corolarul exclusiv al vr'unei culturi de înălţimi astrale, ci e o însuşire care trebue să împodobească şi cel mai simplu caracter de creştin.

Aşa ar trebui să fie; dar iată că nu-i aşa. Dovadă ieşirea stupefiantă a preoţilor P. Cuciujna şi P. Partenie împotriva întregului episcopat şi a Inalt Prea Sfinţitului nostru Mitropolit Nicolae, cu prilejul recentului Congres naţional-bisericesc.

Se discuta anume problema salarizării clerului. De-odată, ca din senin, Părintele P. Cuciujna îi aruncă Inaltului ierarh acuza: «Inalt Prea Sfinţia Ta n'ai intervenit niciodată pentru îmbunătăţirea salariilor preoţeşti». Părintele P. Partenie repetă aceeaş acuză, frizând aceeaş insolenţă.

Evident, dl Al. Lapedatu ministrul cultelor fiind de faţă, a fost cel dintâi care a pus la punct ieşirile demagogice ale celor doi preoţi repeziţi, arătând **nenumăratele** *intervenţii* **personale** *pe care le-a făcut I. P. S. Mitropolit Nicolae pentru rectificarea salariilor preoţeşti şi pentru mai buna înzestrare a Bisericii ortodoxe peste tot.*

De altfel lucrul acesta este îndeobşte cunoscut. Il ştiu, la noi, până şi preoţii cei mai izolaţi de centrele eparhiale. Numai Părintele Cuciujna nu l-a aflat, cu toată îndelungata sa petrecere în capitala ţării. Şi — se vede că nu-l ştie nici Părintele Partenie, cu toate că-i bucureştean get-beget. Adecă — vorba vine că nu-l ştie. S'a scris doar până şi'n revista la care colaborează şi Sf. Sa şi pe care, probabil, o citeşte.

Intr'adevăr, iată ce scrie distinsul profesor universitar I. G. Savin în articolul «Bugetul reparaţiilor» publicat în revista «Viitorul» (Nr. 12 din 15 Iunie 1934), revistă la care colaborează şi pe care probabil că o citeşte şi Părintele P. Partenie:

„Energica intervenţie a I. P. S. Nicolae al Sibiului, cald şi viguros susţinut de dl Ministru Lapedatu ca şi de bunăvoinţa dlui Slăvescu au dus la obţinerea sumelor necesare pentru ridicarea acelor două faimoase curbe speciale aplicate preoţimii".

Cu alte cuvinte chiar cea mai importantă rectificare bugetară ce s'a făcut în timpul din urmă în favorul clerului, se datoreşte aproape exclusiv «energicei intervenţii» a I. P. Sfinţitului Mitropolit Nicolae!

Dar să presupunem că Părintele P. Partenie nu citeşte revista la care colaborează (ceeace nu-i frumos). Sf. Sa putea să facă un mic efort de memorie — aducându-şi aminte de omagialele mulţumiri pe cari i le-a adus **personal** *Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae pentru insistenţa şi autoritatea cu care acesta a apărat interesele preoţimii.*

Rememorându-şi această scenă, ca şi altele similare, Sf. Sa n'ar fi riscat apostrofările din congres şi n'ar fi ajuns în actuala încurcătură morală.

Şi încă ceva: Atât Părintele P. Cuciujna cât şi Părintele P. Partenie au fost, după cunoştinţa noastră, parlamentari. Chiar în anii din urmă, deci în epoca în care clerul nostru striga mai cu disperare după dreptate. Ei bine, noi n'am auzit ca cei doi judecători repeziţi să fi plictisit prea mult înaltele corpuri legiuitoare cu apologia justelor revendicări ale preoţimii. Această nobilă apologie au lăsat-o aproape integral în sarcina Inaltului ierarh pe care îl acuză astăzi după tipicul celei mai invidioase demagogii din care a evadat şi bunăcuviinţă şi probitatea.

M. Sa Regina Maria împlineşte în ziua de 29 Octomvrie c. 60 ani. Guvernul ţării va da o estindere mai mare acestei sărbătoriri.

Un comitet de doamne din capitală a hotărât să se facă o colectă publică, în scop ca din sumele realizate să se construească în Bucureşti un parc pentru copii, ear parcul va purta numele M. Sale Reginei Maria.

In sfintele noastre biserici se vor ţinea slujbe religioase, ear în şcoale se va vorbì tinerimii despre opera săvârşită de M. Sa Regina Maria.

Inalţi prelaţi din străinătate vizitând biserica noastră. — La patriarhie, în capitala ţării, au sosit săptămâna precedentă I. P. Sf. *Atanasie Kleile* din Antiohia (Siria) şi I. P. C. arhimandrit *Vasile Sidani*, locţiitor de mitropolit.

Oaspeţii au adus I. P. Sfinţitului Patriarh *Miron* scrisori cu frăţeşti salutări din partea I. P. Sfinţitului Patriarh *Alexandru al III-lea* al Antiohiei, precum şi o preţioasă icoană de fildeş lucrată în stil oriental.

I. P. Sf. Mitropolit Atanasie a rostit o inimoasă urare la adresa conducătorilor bisericii noastre ortodoxe.

I. P. Sf. Patriarh mulţămeşte pentru frăţeştile salutări şi frumosul dar, şi promiţând să cerceteze Antiohia şi Damascul spre a lua contact cu reprezentanţii bisericii de acolo, roagă pe Dumnezeu să ajute Biserica antiohiană în desfăşurarea activităţii sale, în mijlocul greutăţilor întâmpinate.

Nr. 7285—1935

Notificare oficială

Comunicăm celor interesaţi, că la ziua de 1 Noemvrie c. începe o sesiune extraordinară de examen de capacitate preoţească, la care se pot prezenta absolvenţii Academiei teologice „Andreiane" fără acest examen — şi licenţiaţii facultăţilor de teologie aparţinători Arhiepiscopiei de Alba Iulia şi Sibiu. Cei din urmă vor prezenta actul de botez şi diploma de licenţă.

Sibiu, 25 Octomvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Ce am văzut si ce am auzit la locul minunatei arătări dela Maglavit, de părintele *Dumitru Antal*, dela biserica Boteanu din Bucureşti. Tip. cărţilor bisericeşti, 1935. — Broşură de 32 pp. Preţul 10 lei.

Vedeniile sfinţilor şi ale misticilor[1]

(1) Trad. de **Zinaida Vinţan**

Impreunarea mistică a omului cu Dumnezeu e însoţită de multeori de vederi sau auziri, adecă de apariţia în conştiinţă a unor chipuri concrete şi bine definite.

Sf. Ion dela Cruce (un sfânt spaniol din secolul XVI) susţine, că aceste fenomene ar fi — „calea trupului"; el consideră, că tot ce se prezintă omului într'o formă definită, perceptibilă, nu aparţine sferei dumnezeescului, dar totuşi cunoaşte, că sânt unele suflete, care se îndreaptă spre Dumnezeu „prin obiectele senzoriale".[2]

Fericitul Seuse, care a experimentat des asemenea situaţii, fiind păruns poate de întreaga plenitudine a vietii mistice, spune: „Deoarece sufletul, din cauza neputinţei trupeşti ce-l îngreuiază, nu se poate apropia de Binele suprem liber de orce imagine vizuală, trebue să aibă ceva imaginator prin care să ajungă într'acolo. Cel mai bun pentru aceasta este chipul fermecător (das liebreiche Bild) al lui Isus Hristos; în El omul îşi găseşte viaţa, El este răsplata cea mai înaltă, folosul cel mai mare".[3] Toată viaţa fericitului Seuse s'a petrecut într'o minunată comunitate cu îngerii, Hristos şi Maica Domnului. El îi vedea în chipuri splendide, auzea cântarea şi muzica îngerească. Fiind ucenicul şi urmaşul lui Eckart, el a fost bine iniţiat în învăţăturile teologiei negative.[4]

El recunoaşte, că cu cât viziunea e mai suprasensorială şi fără imagini, cu atât este mai nobilă, conţinând în sine adevărul curat, perceperea nemijlocită a purei dumnezeiri (Gottheit, după M. Eckart). Totuşi el mai adaugă, că cei iubiţi de Dumnezeu au şi vedenii bogate în imagini. Intoarcerea lui Seuse spre Dumnezeu dela o viaţă mai liberă s'a petrecut la vârsta de 18 ani în urma unei vedenii neaşteptate a ceva dumnezeesc ce-i deasupra a orce; el „a văzut şi a auzit ceva, ce nu se poate exprima prin grai: a fost ceva fără formă şi fără aspect, ce cuprindea în sine un nespus farmec, care se ridica deasupra tuturor aspectelor şi formelor"...

Aceasta a fost o bucurie izvorâtă din viaţa cea veşnică, manifestată printr'o senzaţie efectivă şi calmă.[5]

După această vedenie Seuse a început să tindă cu multă ardoare spre „unirea plină de iubire cu Inţelepciunea cea veşnică" (I, 11). Câteodată starea lui teopatică era ceva intermediar între vederea plenitudinii acelui ceva ce e deasupra a orce şi vederea imaginilor. Conţinutul unei asemenea vederi era următorul: Inţelepciunea se înalţa sus deasupra lui pe un tron din nori, strălucind ca luceafărul de dimineaţă şi luminând ca soarele cel strălucitor; coroana ei era veşnicia, haina ei — fericirea, cuvintele ei — dulceaţa, îmbrăţişarea ei — satisfacţia orcărei desfătări; ea stătea departe şi aproape, sus şi jos, ea era de faţă şi totodată nevăzută. Ea venea în apropiere şi totuşi nu puteai să te atingi de ea. Gândind la ea „în sufletul lui pătrundea ceva asemănător cu izvorârea primordială a binelui, în care el află duhovniceşte tot ce e sublim, ce e demn de iubire şi dorinţă" (I, 13). Dar Seuse vedea mai des pe Hristos şi pe îngeri în anumite chipuri (d. ex. pe Hristos îl vedea în chip de Serafim cu 6 aripi) şi auzea cântarea şi muzica îngerească.

Viaţa sfintei Tereza deasemenea e plină de vederi şi auziri ca şi ale lui Seuse. In tinereţea ei, în timpul unei convorbiri deşerte cu vizitatorii mănăstirii, L-a văzut cu „ochii sufletului" pe Hristos cu faţa severă. Descriind viaţa sa, ea spune că L-a văzut «*mai clar decât cu ochii trupeşti*» şi, deşi de atunci au trecut 26 de ani, îşi aduce aminte foarte clar şi par'că vede şi acum faţa Lui.[6] Când s'a mai intenzificat viaţa ei religioasă, a avut foarte multe viziuni. Odată ea a văzut mâinile şi apoi faţa lui Hristos „într'o slavă si frumuseţe supranaturală" şi apoi a văzut pe Hristos întreg, cum se înfăţişează El la „Inviere", albeaţa şi strălusirea Lui întrecând orce închipuire omenească; strălucirea soarelui în comparaţie cu El era întunerec, şi totuşi această strălucire nu te orbea (c. 28, pg. 363—369). Câteodată avea vedenii din împărăţia răului. Intr'o zi a văzut pe diavol, care avea o gură oribilă, şi din tot trupul lui curgea focul; el i-a spus că a scăpat ea din împărăţia lui, dar el iar va cuceri-o

Vedeniile apar nu numai la misticii cei mari şi la sfinţii mucenici. Sânt foarte duioase şi nu lipsite de înţeles pentru lumea creştină vedeniile copiilor, cum a fost de ex. apariţia Maicii Domnului de care s'a învrednicit Bernadetta, cu care ocazie s'a transformat Lourdes într'un centru de pelerinaje şi tămăduire a multor suferinţe. Dar şi mai interesantă e apariţia Maicii Domnului în 19 Septemvrie 1846 la cei doi copii păstori: Pierre Maximine Giraud (de 11 ani) şi Melanie Calvat (de 15 ani) în

[1] Dată fiind actualitatea problemei, am rugat pe dna profesoară Zinaida Vinţan să traducă pentru cetitorii noştri acest eseu al celebrului filosof rus N. Loski, apărut în revista Puty, Nr. 43, 1934. **Nota Red.**

[2] Vezi Baruzi, St. Jean de la Croix et le problème de l'expérience mystique. 504 şi urm. 509, 510 şi urm. 267, 386, 525.

[3] Seuse, Deutsche Schriften ediţia Bihlmeyer 391.

[4] Sense, Deutsche Schrifften, Buchlein der Wahrheit, ed. E. Diederichs, sub redactarea şi cu prefaţa lui W. Lehmann, vol. II, pg. 117 urm., 129.

[5] Tot acolo, vol. I, pg. 10.

[6] Theresia von Iesu. Das Leben der heiligen Theresia von Iesu und die besonderen ihr von Gott ertheilten Gnaden, auf Geheiss, ihrer Beichtväter von ihr selbst beschrieben, von Fr. Aloisius ab Immaculata Conceptione, Priester aus dem Orden der unbeschuhten Karmeliten, 1919 cap. VII pg. 69.

Probleme-Recensii-Comentarii

Pr. Ilarion V. Felea, *Convertirea Creştină*, Sibiu. Tip. Arhid. 1935. — Un vol. de 104 pp. Preţul: 60 Lei.

In seria *teologică*, a publicaţiilor iniţiate de I. P. Sfinţitul Mitropolit *Nicolae*, şi apărute în Tipografia Arhidiecezană din Sibiu, înregistrăm cu bucurie deosebită volumul *al cincilea*, purtând titlul de: **Convertirea Creştină** şi datorit neobositului scriitor bisericesc şi colaboratorului acestui ziar, părintelui dela Arad-Şega, *Ilarion V. Felea*.

Dorinţa fierbinte şi nădejdea autorului este a povăţui lumea cititorilor săi „pe calea vieţii, spre lumina şi bucuria Taborului".

Publicaţia este prefaţată de Prot. *N. Colan*, rectorul Academiei teologice „Andreiane", care mărturiseşte că: „Oricine va ispiti cartea Părintelui Ilarion V. Felea despre *Convertirea Creştină*, se va convinge că această carte nu cuprinde numai un temeinic studiu de psihologie religioasă, ci şi o entuziastă apologie a operei de mântuire săvârşită de Hristos prin cei mai aleşi apostoli ai săi şi o caldă chemare către toată obştea neamului nostru drept-credincios: să se înoească duhovniceşte şi să se întoarcă tot mai mult la căile Domnului, după chipul pilduitor al celor convertiţi".

Paginile luminoase, ale lucrării preotului dela Arad-Şega, pot să formeze o puternică şi nimerită contribuţie în reforma duhovnicească a societăţii române. Cititorii intelectuali vor găsi acolo îndrumarea dorită spre desăvârşire sufletească. Vor găsi, în interesantul capitol «*Convertirea creştină în România*» (pag. 53 şi u.) cazuri recente, dintre cele mai grăitoare şi profund impresionante despre convertiri.

De sine înţeles, că asemenea cazuri şi exemple din ţara noastră nu pot să ne facă şi cu totul mulţumiţi de starea religioasă şi morală a ţării. „Căci nu ni-am însuşit deajuns două lucruri însemnate: curajul contra materialismului şi a viţiilor care desbină, şi sinceritatea faţă de idealul sfinţeniei care ne uneşte cu Hristos în Domnul".

Problema convertirii trebue s'o punem în mijlocul preocupărilor noastre zilnice, adunându-ne cu dragoste în jurul comorilor spirituale ale Bisericii şi inaugurând prin creştinism renaşterea ţării.

Cartea, care spune frumos şi cu tâlc toate lucrurile acestea, se recomandă dela sine. Nu întârziaţi a o procura şi ceti.

*

Biblia Ilustrată. — Inalt Prea Sfinţitul mitropolit *Nicodim* al Moldovei, şi profesorul *I. D. Ştefănescu* dela universităţile din Paris şi Bruxelles, au realizat o *Biblie Ilustrată* închegată într'un chip cu totul nou şi deosebit. O sută de capitole din Vechiul şi Noul Testament au fost traduse în româneşte cu darul neîntrecut al celui mai chemat şi mai bun stăpân al limbii noastre bisericeşti. Fiecare capitol este însoţit de icoane splendid executate în fototipie la Paris.

Toate icoanele sânt opere de artişti credincioşi şi învăţaţi în teologie, răsărite în vreme de adâncă evlavie şi de drept înţeleasă ortodoxie.

Biblia Ilustrată se deschide cu un studiu introductiv de ordin istoric şi teologic asupra Sfintei Scripturi. Cea de a doua parte a cărţii cuprinde o largă analiză ştiinţifică (teologică şi artistică) a tuturor icoanelor, şi trei alte anexe: un studiu de istoria artei creştine, dela origini până în veacul al 17-lea, date şi lămuriri asupra monumentelor de seamă ale artei creştine, şi indice preţioase pentru studii asupra Bibliei.

In totul, o carte luxoaxă de 300 pagini pe hârtie groasă, cu mai bine de 200 icoane.

Biblia Ilustrată apare în preajma Anului Nou. Nu vor fi decât şapte sute (700) de exemplare. Fiecare exemplar se va vinde cu 1800 lei.

Persoanele şi instuţiile care vor subscrie şi vor trimite preţul, chiar acum, vor plăti numai 850 *(optsutecincizeci)* lei, un exemplar.

Doritorii vor binevoi să trimită suma de 850 lei şi date exacte (numele şi adresa persoanei sau instituţiei care subscrie), la *Iaşi*, pe adresa Prea Sfinţitului arhiereu **Grigorie Leu,** vicarul sfintei mitropolii a Moldovei.

Subscrierea se închide definitiv în Noemvrie 1935.

*

Conferinţă preoţească. — Despărţământul Geoagiu al asociaţiei clerului „A. Şaguna", şi-a ţinut conferinţa pastorală de toamnă, la sediul tractual, în ziua de 14 Octomvrie 1935.

Utrenia şi sfânta liturghie au fost oficiate de un sobor de preoţi în prezenţa unui frumos număr de credincioşi. A predicat părintele *I. Iancu* despre *Viaţa Cuvioasei Paraschiva*. Părintele preşedinte *T. Glodeanu* deschide adunarea de toamnă a despărţământului, insistând asupra tuturor problemelor dela ordinea zilei: 1. problema catehizaţiei; 2. mişcările uniate şi sectare din protopopiat; 3. uniformizarea mişcărilor în sfânta liturghie după tipul dela centru; 4. salarizarea clerului; 5. discuţii despre sfinţenia vieţii preoţeşti, şi alte chestiuni.

Intre acestea a stârnit interesante discuţii problema uniată şi sectară, susţinută de preoţii *A. Băilă* şi *I. Tiruţa*. S'a constatat că uniaţia este sprijinită în mişcările ei prozelite de anumiţi funcţionari publici, cu înaltă răspundere; iar sectarismul lucrează sub directa influenţă a şefilor de echipă, dela atelierele CFR Simeria, cari sânt propagatori de diferite secte. S'a preconizat o seamă de măsuri pentru stăvilirea acestor mişcări.

Punct de o importanţă deosebită a fost desbaterea problemei vieţii preoţeşti după conferinţa părintelui *A. Băilă* despre: «*Valoarea vieţii preoţeşti în cult şi relaţiuni sociale*». Conferenţiarul constată, că preoţimea a avut rost determinant în viaţa popoarelor, datorită sfinţeniei vieţii sale personale şi obiectivelor spirituale pe care le-a urmărit; că tăria acestei preoţimi a corespuns totdeauna cu tăria ei în credinţă şi moralitate şi în consecinţă postulează o preoţime demnă, conştientă, desăvârşită moralicește şi însufleţită de misiunea sa.

In ce priveşte problema salarizării clerului, întreaga preoţime tractuală se declară pentru o salarizare dreaptă, conform cu pregătirea sa şi în raport cu starea materială a parohiilor.

Cucernicii preoţi s'au despărţit apoi într'o frăţească dragoste şi solidaritate.

* *Coresp.*

Conferinţe preoţeşti în protopiatul Deva. — Preoţimea noastră îşi ţine regulat conferinţele pentru întărirea credinţei în poporul dornic după cele sufleteşti, şi pentru organizarea cât mai temeinică a mişcării împotriva curentelor duşmane religiunii.

Astfel, încă în ziua de 27 Iunie 1935, s'a ţinut a doua conferinţă preoţească în sediul protopopiatului Deva.

Cu acea ocazie s'au făcut şi referatul asupra cărţilor mai nouă, cu orientări pentru păstorirea credincioşilor.

După aceasta a urmat, în ziua de 13 Octomvrie 1935, a treia conferinţă, catehetică, de toamnă, ţinută în fruntaşa parohie *Sântandrei*.

Parohia numită, a părintelui Gh. Popovici, a avut o zi de bucurie cu atât mai vârtos că deodată cu adunarea preoţească, sântandreenii sărbătoreau, cu noi preoţii împreună, împlinirea a 30 de ani de păstorire a părintelui *Gh. Popovici*, ca preot în parohia Sântandrei.

Serviciul divin a fost săvârşit de un sobor de preoţi, în frunte cu părintele protopop *Iosif Morariu*, care a ţinut o înălţătoare predică, ascultată cu multă evlavie de credincioşi.

După serviciul divin s'a deschis conferinţa din partea părintelui protopop prin o cuvântare despre misiunea preotului, pe baza cuvintelor Mântuitorului: „Eu sânt calea, adevărul şi viaţa".

Urmează, în localul şcoalei primare, prelegerea catehetică a părintelui sărbătorit Gh. Popovici cu elevii din clasa III-a şi a IV-a primară. Asupra prelegerii, şi a problemei catehizaţiei, s'a desfăşurat o instructivă discuţie..

După masă, la ora 4, se continuă conferinţa în sfânta biserică, cu vecernia şi cu frumoasa cuvântare pentru popor a părintelui *I. Roman* din Certejul de sus, despre „Minunile credinţei în zilele noastre". Pr. *Aurel Guga*

*

Din protopopiatul Ilia. — Duminecă şi Luni, în 13 şi 14 Octomvrie a. c., preoţimea tractului Ilia şi-a ţinut conferinţa pastorală de toamnă — desfăşurând un îngrijit program de misiune religioasă — în parohia *Gotatea*.

Duminecă, după vecernie, s'a făcut mărturisirea credincioşilor şi s'a ţinut adunarea „Oştii Domnului". Rând pe rând credincioşii, în număr impunător, s'au îndreptat cu smerenie către duhovnici, ca sub patrafir să-şi mărturisească păcate săvârşite.

In timp ce câţiva preoţi au mărturisit, alţii au condus adunarea ostaşilor, veniţi pentru a sorbi apa cea vie ce izvoreşte din izvorul bisericii lui Hristos.

Cuvinte pline de duh au rostit adunării P. C. părinte protopop *I. Josan*, vorbind despre iubire şi bună înţelegere; iar părintele *R. Iacob* despre posibilitatea şi calea mântuirii.

După mărturisire şi terminarea programului adunării a urmat *slujba privegherii*. Sfântul serviciu, prin frumuseţea melodiilor, a rugăciunilor şi a cuvântărilor, a produs în sufletele credincioşilor o covârşitoare înrâurire.

In ziua a doua, Luni, la praznicul sfintei Paraschiva, s'a servit sfânta liturghie în sobor. La priceasnă a cuvântat părintele protopop, mânecând dela prea frumoasa pericopă a apostolului zilei. La sfârşit se împărtăşesc peste 200 de credincioşi.

După sfânta liturghie urmează Taină sfântului maslu, în decursul căruia credincioşii sânt miruiţi cu un untul de lemn sfinţit.

---

munţii „Alpes daufinoises", în apropierea satului Salette. Coborând de pe munte, copiii au văzut deodată un glob de foc, umplând valea întreagă cu strălucirea lui. Incet, încet, razele strălucitoare s'au rărit şi copiii au văzut o doamnă frumoasă (Belle Dame), stând pe o stâncă, pătrunsă de o durere nemângâiată, sprijinindu-şi coatele în genunchi şi acoperindu-şi faţa cu mânile Sale. Ea s'a ridicat de pe stâncă şi s'a apropiat de copii. Pe cap avea o cunună de trandafiri, haina îi strălucea, iar la piept, sau mai bine zis în interiorul pieptului, avea scena răstignirii cu cleştele şi ciocanul. Dupăce a mângâiat pe copii, li-a comunicat lucruri de mare importanţă. Din aceste comunicări o parte se referea la amândoi copii, altă parte din cele mai importante priviau pe Melania, iar a treia parte pe Maximine, poruncind ca să le facă cunoscute abia peste 12 ani. Era vorba despre păcatele mari ale omenirii şi pedeapsa grea ce-i aşteaptă, precum şi de timpuri când va fi foamete şi peirea copiilor.[7]

Apoi Ea a comunicat, că va veni vremea, când atât autorităţile civile, cât şi cele bisericeşti vor fi distruse, va dispărea iubirea faţă de patrie şi familie, iar autorităţile noui, ce se vor institui, vor propovădui materialismul, ateismul şi fel şi fel de vicii; bisericile vor fi închise şi profanate şi mulţi oameni se vor lepăda de credinţa cea dreaptă.[8]

Maica Domnului a mai vorbit despre viaţa imorală a preoţimii de atunci („cloaques d'impureté), despre lăcomia ei după cele materiale, şi despre altele.

Apoi a sfătuit, ca să nu se încreadă oamenii prea mult în Napoleon cel cu 2 feţe, etc. Probabil acest din urmă punct al comunicării a împiedecat publicarea celor spuse de Melania, la care împiedecare a contribuit în bună parte şi clerul. Textul complet a fost publicat abia în anul 1879 după ordinul papii Leon XIII-lea. Dar e interesant cazul, care a făcut pe L. Bloy să scrie o care întreagă despre aceste viziuni „Celle qui pleure" (1908). Maica Domnului a ordonat să se întemeieze un nou ordin religios, „Les Apôtres des Derniers Temps". Papa Leon XIII a poruncit în anul 1878 să se întemeieze ordinul „Notre Dame de la Salette", dar episcopul din Grenoble, spune Bloy, n'a îndeplinit porunca, din care cauză a murit, căzând jos şi fiind chinuit de viziuni îngrozitoare:[9]

Avem un material destul de variat, ca să atacăm chestiunea despre diferitele forme de viziuni, precum şi despre izvorul lor. In cele mai multe cazuri, misticii şi sfinţii, văzători de spirite, vorbesc de vedere şi auzire *spirituală*. Sfânta Tereza spune, că ea vedea pe Hristos «*cu ochii sufletului*» (cap. 7, 69). Vederea lui Hristos în toată slava şi strălucirea Lui, ea o numeşte «*vedere în imaginaţie*», dar e sigură, că aceasta n'a fost creaţia fantaziei, ci arătarea lui Hristos însuşi (Cap. 7, 69; cap. 23, 365 urm.). Seuse vorbeşte de „vedenii lăuntrice", Swedenborg numeşte cele trăite de el „vedere lăuntrică", „auzire lăuntrică", „vorbire lăuntrică".[10]

Literatura catolică în jurul misticismului numeşte asemenea vederi şi auziri *imaginative* (apărute în imaginaţie) spre deosebire de cele sensoriale şi intelectuale. In spiritul doctrinii despre percepţie, desvoltată de intuitivism, se poate defini astfel deosebirea între vederea sensorială şi cea imaginativă: în vederea sensorială elementele sensoriale sânt date ca pipăibile, iar în cea imaginativă, ca prezentându-se în imaginaţie (de ex. aşa cum ele se prezintă subiectului în memorie, care e o concentrare a atenţiei asupra unui trecut autentic). Percepţiile intelectuale se înfăptuesc fără vederea imaginilor şi auzirea cuvintelor. Astfel odată sf. Tereza în ziua sfântului Petru a experimentat lângă ea prezenţa lui Hristos „nu cu ochii, nici cu imaginaţia", dar de autencitatea acestei prezenţe a fost sigură. (Cap. XXVII, 345—350). In asemenea vederi, deşi lipseşte chipul respectiv, ea ştie precis cu ce individualitate are de lucru: cu Isus Hristos, cu apostolul Pavel, cu apostolul Petru, etc.[1] Tot aşa şi perceperea „limbii cereşti", descoperirea adevărului se făcea câteodată numai „duhovniceşte", fără auzirea cuvintelor, de multeori chiar fără nici un fel de cuvinte. „Ceice se iubesc", spune sf. Tereza, „se înţeleg fără semne" (cap. XXVII, 350—355). Vederile şi auziriele sf. Tereze au fost întotdeauna imaginative sau intelectuale, niciodată sensoriale. Numai o singură dată, spune ea în descrierea vieţii sale, rugându-se într'o zi pentru cineva ce vroia să facă un mare păcat, a auzit cu „urechile trupeşti" un şopot care o mângâia (cap. XXXIV, 566). Şi la Swedenborg unele viziuni aveau caracterul sensorial.[2]

Misticii îşi descriu vederile lor imaginative în aceiaşi termeni („vederea interioară" etc.), ca şi bolnavii, ce sufăr de pseudohalucinaţie. Prin termenul de „pseudohalucinaţie" se înţelege o formă specială a halucinaţiilor, analizată foarte minuţios de psihiatrul rus V. Kaudinschi.

[7] Monseigneur J. Giray, l'eveque de Cahors, Les miracles de la Salette, 2 vol., Grenoble 1921.

[8] A. Porent, Le secret complet de la Salette. 1902.

[9] L. Bloy, 80.

[10] M. Lamm, Swedenborg, traducere în limba germană [1929], pg. 148, 232, 236.

[1] Delacroix, 100.

[2] Lamm, 178.

„Cultele minoritare şi Biserica ortodoxă română în noul buget al României", este titlul excelentului studiu scris de păr. consilier arhiepiscopesc în Sibiu, *V. Nistor*, şi publicat în franţuzeşte în „Revue de Transylvanie" (Nr. 1 din 1935), de unde s'a extras într'o broşură de 36 pp., acum apărută în Bucureşti, imprimeria naţională M. O. Preţul?

După sfântul Maslu a urmat desfăşurarea programului conferinţei intime în sala şcoalei din loc.

Pe lângă cuvântul de deschidere, şi cele 2 elaborate lucrate conştiincios, au luat cuvântul toţi preoţii aducând câte o completare a ideilor discutate.

Slujbele sfinte, cuvântările, discuţiunile interesante, precum şi întreg spiritul ce a domnit asupra copferinţei în decursul celor două zile, fac dovadă despre o înaltă înţelegere ce preoţimea acestor meleaguri o are despre chemarea ei în ogorul vast al Domnului.

Pr. *Dr. R. E. Iacob*

*

Sfinţirea pietrii fundamentale a unei biserici. — Increstăm la răboj prilejul de bucurie avut de toată suflarea ortodoxă din *I. G. Duca* [Cristur], jud. Odorhei, Duminecă în 13 Octomvrie 1935, când, într'un cadru festiv, s'a pus peatra fundamentală a bisericii din aceasta comuuă.

La sărbătorescul act au participat 9 preoţii din jur, în frunte cu delegatul I. P. Sf. Mitropolit Nicolae, P. C. Păr. *Emilian Stoica*, protopop al tractului Sighişoara.

Dupăce s'a slujit sfânta liturghie la capelă, am pornit în procesiune la piaţa comunei, unde s'a început şi chiar ridicat, la 3 metri înălţime, noua biserică.

Sfinţirea pietrii fundamentale s'a făcut de părintele protopop, înconjurat de preoţime.

Au asistat reprezentanţii autorităţilor locale şi din jur şi alt public numeros.

Terminată slujba şi subscrierea hrisovului, au vorbit: P. C. protopop Em. Stoica, aducând, deodată cu binecuvântările I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, laude şi cuvinte de încurajare celorce se străduesc în ridicarea sf. lăcaş, parohului-preşedinte şi întregului comitet de construcţie. Apoi a vorbit prot. *Teodor Muică*, senator, despre însemnătatea bisericii noastre ortodoxe în aceste plaiuri în parte înstrăinate.

Mai pe urmă a cuvântat preotul local *Simion Radu*, mânecând dela cuvintul din Facere: „Şi a zis Dumnezeu să fie lumină şi s'a făcut".

Ţinem să reliefăm buna voinţă cu care au răspuns aproape toţii cucernicii preoţi adresei parohului local, dovedind în faptă că cu toate necazurile, nu uită să fie solidari şi să se impună prin dragostea frăţească faţă de marea lor misiune între străini. *Dar.*

Confirmarea oficială a unei vindecări minunate dela Maglavit

Publicăm aceste două declaraţii în legătură cu o vindecare minunată, petrecută la Maglavit.

Părinte Profesor,

Am fost rugat de părintele I. Ilie — la dorinţa Sf. Voastre — să trimit o declaraţie dela primărie privitoare la vindecarea lui Constantin Samoilă, întâmplată la Maglavit.

Data precisă când s'a întâmplat faptul n'o ştiu, căci Constantim Samoilă a plecat din nou la Maglavit.

Declaraţia dlui notar N. Hamsea este adevărată.

Râşnov, în 21 Octomvrie 1935.

(L. S.) Oficiul parohial: Pr. **I. Scurtu**

*

Declaraţiune

Subsemnatul prin prezenta declar, că cunosc bine pe locuitorul Costică Samoilă din Râşnov-Braşov în etate de 40 ani, tată a 6 copii, fiind paralizat rău în partea dreaptă, mâna şi piciorul, după 3 zile de şedere la Maglavit petrecute în rugăciuni lângă Petrache Lupu s'a reîntors acasă aproape complet tămăduit. Acest lucru a produs senzaţie în comună şi împrejurimi.

Confirm acestea după cea mai bună a mea cunoştinţă.

Râşnov, la 22 Octomvrie 1935.

Nicolae Hamsea
notar-ziarist.

Nr. 10.214—1935

Comunicat

In conformitate cu ordinul Ministerului cultelor Nr. 186.470—925 dispunem, ca Marţi, 29 Octomvrie a. c. ora 11 a. m., ziua de naştere a M. Sale Regina Maria, să se oficieze în toate bisericile nostre serviciu divin, la care vor asista autorităţile civile şi militare locale.

Consiliul arhiepiscopesc

Vicarul bisericii săseşti despre Maglavit

Sub titlul „Minunile din Maglavit. O atitudine necesară din punct de vedere al credinţii luterane", *vicarul bisericii evanghelice din România, Dr. Frid. Müller, scrie în foaia oficioasă a acestei biserici, Kirchliche Blätter, din 17 Oct. c. un foarte serios şi just articol asupra fenomenului dela Maglavit. Spicuim din el unele pasagii:*

Dupăce traduce articolul «Vindecările minunate văzute de mine la Maglavit» *din ziarul nostru, precum şi o declaraţie a dlui Dr. G. Marinescu că Petrache Lupu este un iluminat, învăţatul autor continuă:*

«Aceste mărturisiri atât de serioase şi turburarea ce-a început să-şi facă loc printre bolnavii satelor noastre, ne sileşte să nu mai rămânem la obiceiul struţului de-a ne ascunde capul în nisip. E absolut necesar să luăm atitudine din punctul de vedere al credinţii luterice faţă de aceste fenomene impresionante».

Dupăce reproduce apoi un citat al lui Luther despre cele două feluri de minuni: unele săvârşite asupra trupurilor şi asupra naturii externe prin cari Dumnezeu vrea să întoarcă lumea la creştinism, şi altă minune care se referă la suflet, adecă întoarcerea unui suflet la credinţă, şi care este minunea cea mai mare, dl Dr. Frid. Müller arată că minunile de felul întâi s'au petrecut totdeauna şi în tot locul unde Dumnezeu a vrut să răspândească sau să întărească creştinismul, cum arată istonia misiunilor până în timpurile mai noui, şi prin urmare nu e nici un motiv să nu le admitem pe cele dela Maglavit. Dar e necesar, spune autorul, ca românii ortodocşi să nu scape din vedere adevărata ţintă ce-o urmăreşte Dumnezeu prin aceste minuni: întărirea credinţei şi a spiritului de rugăciune între ei.

„Intâmplările minunate externe nu sunt în sine nimic şi nu se fac, cum just a văzut Luther, pentru ele, ci ele îndreaptă atenţiunea la ceva ce este hotărâtor, la puterea ajutorului lui Hristos — la atotputernicia dumnezeească —, aşa precum fumul indică un foc ce arde. Fumul nu e în sine nimic, el nu cuprinde decât aer gol, care şi aşa e prezent, numai că acum e încălzit de foc şi pe lângă aceasta poartă cu el mici părticele de cenuşe, cari nu mai prezintă nimic din fiinţa focului". Dincolo de fum aşadară, fraţii ortodocşi să se silească a se apropia de focul dumnezeesc prin credinţă şi rugăciune.

*

Cât de francă, de conştiincioasă şi de matură este această atitudine faţă de glumele de ieftină calitate şi de secăturismul atitudinilor de bufoni comandaţi al scribilor de pe Târnave, cari nu pot deveni serioşi decât atunci când se tratează despre cine ştie ce Margaretă sau Don Bosco din peninsula iberică sau China.

Nr. 9931—1935

Comunicare

Se aduce la cunoştinţă că erezii după părintele Andrei Truca din Simeria veche, decedat la 11 Septemvrie 1935, în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoţesc au primit dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu, în numărar, fără nici o reţinere, ajutorul preoţesc de Lei 30.000.

Sibiu, din şedinţa secţiei economice a Consiliului arhiepiscopesc dela 19 Octomvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

INFORMAŢIUNI

Pelerinaj. *Sub conducerea îngrijită a harnicilor noştri preoţi, a părinţilor* Dr. Nicolae Popoviciu *şi* Gh. Secaş, *se va face Vineri* în 8 Noemvrie *(Sfinţii Arhangheli) un* pelerinaj la Maglavit, *pentru a împlini astfel dorinţa credincioşilor cari cer stăruitor să viziteze acel loc al minunilor. Plecarea din Sibiu se face Joi seara, în 7 Noemvrie; ear înapoierea urmează Duminecă d. a. în 10 Noemvrie. Doritorii de-a merge, se vor anunţa la Redacţia gazetei* Lumina Satelor *până Duminecă în 3 Noemvrie, ear până Marţi în 5 Noemvrie toate taxele trebue plătite. Preţul călătoriei, dus şi întors, este* Lei 320, *în vagon direct Şibiu-Maglavit.*

Număr festiv. Foaia sibiană, *Cuvântul Liber*, a apărut cu prilejul festivităţilor din 27 l. c. ca *număr festiv*, închinat memoriei marilor dispăruţi ai neamului, *Ion C. Brătianu* şi *Ion G. Duca*. Articole ocazionale, scrise cu avânt şi talent, de dnii *N. Regman*, prefectul judeţului, *Dr. E. Piso*, preşedintele organizaţiei judeţene a partidului liberal, *Al. Dima*, prof. *L. Popescu* ş. a prezintă o lectură preţioasă şi emoţionantă, alături de ilustraţiile sărbătoriţilor, cărora Sibiul românesc le aduce un meritat omagiu de închinare şi preţuire.

Act de mulţămire. Oficiul parohial ortodox român din *Breaza*, jud. Făgăraş, aduce vii mulţămiri următorilor marinimoşi donatori cari au binevoit a răspunde la apelul subsemnatului paroh, cu ocazia reparărilor făcute, în vara anului curent, la biserica ortodoxă română din parohia aceasta: Bea Pop, din loc, a donat Lei 690; Comuna politică a donat 1000; Dnii Ion Marinescu şi soţii, din Piteşti 4620; prin colecta păr. I. Lalu purtată la Făgăraş au donat între alţii dnii Dr. I. Bârsan, prefetul judeţului 200; Dr. S. Radeş, deputat 200; Matei Jiga, director de bancă 100; Fr. Balthes 200; şi alţi membri ai societăţii Carpatine, în total suma de 1200; familia Ghiţescu şi soţii, Bucureşti, 2260; Maria Purece şi soţii 583; prin colecta purtată de preot prin comună 600; — astfel realizându-se în total suma de Lei 10.953.

Pr. *Ioan Lalu.*

Catedrala ortodoxă română din Turda. *O monumentală operă arhitectonică în stil bizantin, ale cărei lucrări s'au început în anul 1925, va fi sfinţită Duminecă, în 3 Noemvrie 1935. Sub conducerea osârdiosului părinte protopop Jovian Murăşanu, sprijinit de vrednici români turdeni, s'au început pregătirile în vederea marei serbări a târnosirii. Actul sfinţirii, care va fi săvârşit de P. Sf. episcop Nicolae al Clujului, promite a fi o strălucită manifestare a ortodoxiei.*

Dela primăria municipiului Sibiu. Toţi tinerii născuţi în anul 1917, cari nu s'au prezentat încă la vizita medicală, se vor prezenta neapărat în ziua de *30 Octomvrie* 1935, ora 8 dimineaţa, la primăria municipiului Sibiu, sala mare, pentru a fi vizitaţi medical. — Duminecă, *3 Noemvrie* 1935, ora 8 dimineaţa, toţi tinerii născuţi în anul 1917, cum şi cei născuţi în anii 1915 şi 1916, cari n'au făcut încă instrucţie, se vor prezenta la primărie, pentru a fi repartizaţi la instrucţia premilitară.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Sâmbătă, 26 Octomvrie 1935 (Muc. Dimitrie), va predica părintele protopop *Nic. Suciu;* ear Duminecă, 27 Octomvrie va predica părintele *Gh. Secaş.*

CARŢI ŞI REVISTE

Fost-a Efrem Banyanin Episcopul Orăzii? de *Nicolae Firu.* (reproducere din „Legea Românească"). Tip. diec. Oradea, 1935. O broşură de 12 pp., în care autorul voeşte să dovedească, pe temei de numeroase documente, că Efrem Banyanin a fost, la sfârşitul veacului al 17-lea, episcop *la Oradea*, spre deosebire de afirmaţia profesorului Dr. Ştefan Lupşa, care în revista „Biserica ortodoxă română" Nr. 5—6 din 1935, susţinuse părerea, că numitul Efrem Banyanin a fost episcopul diecezei *Petro Varadin* din Slavonia, — nu departe de Carloviţ, — şi nu episcopul Orăzii-Varadini.

Poşta redacţiunii

Pr. *V. O.* în *T.* Menţiune s'a făcut, în punctele 7, 8 şi 10 ale moţiunii. [Vezi Telegraful Rom. Nr. 44 din a. c.]

Pr. *I. V. F.* în *A.* şi Pr. *A. M.* în *L.* S'au primit. Apar pe rând.

Nr. 117—1935 (44) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei a doua de clasa I-a din **Jina,** protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Retribuţiunile după acest post sânt:

1. Intregirea dotaţiunei dela stat, conform coalei B.

2. Stola uzitată, conform normativului stabilit de adunarea protopopească pentru parohiile tractului Mercurea, aprobat de P. V. Consiliu arhiepiscopesc.

3. Lemne de foc în natură.

Cererile de concurs, însoţite de documentele necesare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc până la terminul fixat.

Concurenţii îşi vor procura autorizaţie de concurs dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc şi se vor prezenta în parohie, în o Duminecă sau sărbătoare, spre a face cunoştinţă cu enoriaşii.

Mercurea, 29 Iunie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român în înţelegere cu consiliul parohial.

Avram S. Păcurariu
protopop.

Nr. 247—1935 (43) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a Buzd, din protopopiatul Mediaşului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.

2. Sesiune parohială 20 jugăre arător şi fânaţ.

3. Casa parohială (3 camere) cu supraedificate.

4. 6 stânjini lemne da foc din pădurea comunală, adusul lemnelor îl priveşte pe preot.

5. Stola obişnuită în tract.

Candidaţii îndreptăţiţi îşi vor trimite subsemnatului cererea de concurs provăzută cu toate documentele necesare, anexând şi autorizaţia de candidare dela Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc, şi cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta în parohie şi în biserică la serviciul liturgic.

Mediaş, 4 Octomvrie 1935.

Oficiul protopopesc ort. rom.
Ioan Crăciun,
protopop

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1936

cu Şematism Lei 45·—; fără Şematism Lei 10·—

Calendarul „Oastea Domnului"

pe anul 1936 Lei 10·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de cel puţin 10 ex. se dau 2 Călindare în plus. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 20 pt. porto postal

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 3 Noemvrie 1935 — Nr. 46

BIBLIOTECA CENTRALĂ ... SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

CUVÂNT

rostit în 27 Octomvrie a. c. de Inalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit NICOLAE cu ocaziunea desveilrii plăcii comemorative de pe casa care, în 1851, adăpostise la Sibiu pe Ion C. Brătianu

Români din toate părțile țării, ne-am adunat astăzi la Sibiu, ca să remarcăm un popas din zbuciumatul dar atât de slăvitul drum al vieții lui Ion C. Brătianu.

Marele bărbat de stat trecuse prin vâltoarea anului 1848, an care a purtat de-alungul Europei însângeratul steag al libertății neamurilor. Nu trecuse însă ca simplu spectator din vr'un confortabil jeț boieresc, ci ca părtaș activ al acelui batalion de patrioți, cari înfruntând năcazurile și primejdiile surghiunului au deschis larg ferestri'e țării, ca să poată pătrunde 'n ea aerul proaspăt și de viață dătător al libertății naționale.

Focul anului epocal s'a stins, dar nu s'a stins din sufletul lui I. C. Brătianu flacăra iubirii de neam și de libertățile lui. Această flacără l-a purtat pe căile pline de măreție riscuri ale exiliului în care se găseau și tovarășii săi de luptă și de nădejdi.

Se așezase în 1851 în liniștitul oraș al Sibiului, ca exponent al cetei de revoluționari români din Paris, pentru a întreține cu flacăra inimii sale duhul răsvrătirii naționale în sufletele fraților obijduiți de dincoace de Carpați și pentru a face cunoscută și printre străini dreptatea neamului în slujba căruia lupta cu eroică jertfelnicie. Își alesese Sibiul drept cartier al năzuințelor sale, fiindcă acest oraș a fost pentru românism ca o inimă din care sângele vieții a hrănit cu zvâcniri neîncetate trupul neamului nostru de pe amândouă laturile munților.

Prevăzător cum a fost în toată viața, și-a ales aici **două** *gazde. Din aceste două adăposturi tăinuite își trimitea el în toate părțile soliile manifestelor sale îndrăznețe — și tot de aci purcedea să se 'ntâlnească adeseori cu prietenii săi la «Curtea Mediașului», cum se numea pe vremea aceea casa (hotelul) în fața căreia stăm. Intâlnirile însă n'au putut dura prea mult, căci autoritățile polițienești au prins de veste că orașul găzduia un oaspe nepoftit de ele. L-au căutat la locuința studentului Nicolae Barbu — una din gazdele lui. Dar nu l-au găsit. In schimb istețul tinăr a alergat într'o răsuflare la «Curtea Mediașului», unde sosiseră și agenții poliției — și bătând în fereastră a vestit pe I. C. Brătianu de primejdia ce-l păștea. Brătianu sări pe fereastră și se făcu nevăzut.*

Acesta a fost popasul, a cărui amintire o evocăm astăzi.

Dar tinărul și îndrăznețul călător mai avea de făcut cale lungă, până să ajungă la capătul silințelor sale, la izbânda idealului pentru care se aruncase în luptă. Nu era zidit din aluatul oamenilor gata să capituleze sub amenințarea unor asemenea pățanii. Intr'adevăr, peste cinci ani se întoarce 'n țară pentru a lua în mânile sale încercate frânele conducerii. Și de aici înainte drumul vieții sale s'a împletit întreg cu drumul tot mai mărețului destin al neamului românesc. Căci înțelepciunii și energiei lui providențiale i se datoresc în covârșitoare parte cele mai strălucite momente din istoria nouă a neamului, în așa de vertiginoasa lui ascensiune: Unirea Principatelor, Independența și Regatul, cu constituția având la bază regalitatea ereditară.

Ințelepciunea și devotamentul său patriotic au zidit România mică, dar unită și prin aceasta **tare**, *ca să fie pivotul României mari, care s'a zidit cu ajutorul lui Dumnezeu și cu jertfa vitejilor noștri ostași, — dar și cu jertfa și devotata osteneală a fiului, tot atât de mare: Ion I. C. Brătianu. Căci crescut în atmosfera patriotismului cald și luminat din familia sa, fiul a putut avea conștiința clară a marilor sale îndatoriri în clipa culminantă și decisivă din istoria neamului, continuând opera providențialului său Părinte.*

Astfel Ion C. Brătianu a lucrat și de dincolo de mormânt la zidirea României Mari, casa plină de căldură care cuprinde în lăcașurile sale pe toți fii neamului românesc.

De aceea, în prezența unuia din fiii săi, a dlui Constantin I. C. Brătianu, ne împlinim creștineasca și românească datorie, de a-i aduce prinosul întregei noastre recunoștințe și admirații pentru toate câte ne-a făcut nouă; iar bunului Părinte ceresc îi dăm slavă și mulțumită, că credinciosului său popor român i-a rânduit asemenea conducători.

De sigur, celuice nu cunoaște decât însușirile politice ale ilustrului defunct — constatarea făcută cu privire la evlavia religioasă a acestuia poate să i se pară surprinzătoare. Și totuși ea este adevărată. Pentru verificarea ei, purced la desvelirea unui delicat obiceiu din viața atât de complexă a sărbătoritului: Nu odată s'a întâmplat, că — istovit de zbuciumul luptelor politice — I. G. Duca se retrăgea discret la o mănăstire, spre a sta de vorbă cu sine și cu Dumnezeu și spre a se întări duhovnicește în atmosfera de tainică liniște și cucernicie a sfântului lăcaș de dreptcredincioasă închinare.

Cât despre prețuirea cu care și-a cinstit Biserica — ea răsare în toată frumusețea ei din declarațiile pe cari adormitul întru Domnul le-a făcut în preajma neașteptatului sfârșit al vieții sale: «M'am convins — spunea I. G. Duca — de covârșitorul rol al Bisericii ortodoxe în viața neamului, ca și de nedreapta situație în care e ținută încă această Biserică, de către stat, și-mi voi da toată silința să-mi fac un titlu de mândrie din repararea acestei nedrepte situații. Fiindcă Biserica ortodoxă a fost în trecut pavăza nebiruită a neamului — și tot ea e chemată să-i fie și 'n viitor călăuza înțeleaptă spre tot mai mari biruințe».

Aceste prețioase mărturisiri și făgăduinți străbat de dincolo de mormânt, cu puterea și îndemnul unui testament, până la urechile noastre, umplându-ne sufletul de bune nădejdi. Căci credem că nici un om politic nu va cinsti mai sincer și mai real amintirea lui I. G. Duca, decât silindu-se să promoveze cât mai grabnica și cât mai desăvârșita împlinire a testamentului lui duhovnitesc.

Iată, iubiți credincioși, senzul și îndemnul monumentului care va împodobi de aici înainte și orașul nostru cu chipul de bronz al marelui patriot care a fost I. G. Duca!

Iar celui pomenit astăzi cu lauda cuvenită, bunul Dumnezeu să-i rânduiască odihna meritată după o atât de zbuciumată viață petrecută până la jertfa de sine în slujba neamului.

Pentru tot ceeace prin mintea lui limpede și pătrunzătoare, prin inima lui de mare român a gândit și înfăptuit în lupta grea pentru izbânda idealului nostru național, noi îi aducem prinosul recunoștinței noastre profunde. Veșnică să fie amintirea lui. Amin.

Sfințiri și comemorări în Sibiu

— Sfințirea Capelei mitropolitane. — Inaugurarea bustului ridicat lui I. G. Duca. — Desvelirea și sfințirea plăcii comemorative pe casa care adăpostise odată pe Ion C. Brătianu. —

In vechea cetate, de pe malurile liniștitului râu al Țibinului, s'a desfășurat acum Duminecă, în cadre rar obișnuite de sufletească înălțare, o *întreită* manifestație a vieții noastre publice, naționale creștinești, din acest oraș.

Trei solemnități impresionante au dat bună ocazie cetățenilor și vizitatorilor Sibiului să cunoască și să aprecieze câteva înfăptuiri mai nouă, care nu pot decât să onoreze spiritul de muncă și de jertfă al animatorilor și luptătorilor, bărbați și tineri, din această bătrână urbe, martoră la atâtea mari opere în istoria neamului și a bisericii noastre dreptmăritoare.

*

Serbările și-au luat începutul cu sfințirea *Capelei* și *Bibliotecii* mitropolitane, construite în deosebi pentru trebuințele sufletești ale studenților teologi.

Actul sfințirii s'a început cu privegherea de Sâmbătă seara, săvârșită de P. S. Sa Arhiereul Vasile, înconjurat de un sobor de preoți, în catedrala mitropolitană.

Serviciul religios de Duminecă a fost îndeplinit de către Inalt Prea Sfințitul Mitropolit *Nicolae*, asistat de P. S. Arhiereu Vasile, vicar arhiepiscopesc, și un sobor de preoți. Răspunsurile le-a dat corul Academiei teologice condul de profesorul C. Popa. La sfârșitul slujbei Inalt Prea S. Sa a rostit o cuvântare ce o vom publica în Nrul viitor al foii. Au asistat la sfințire membrii guvernului sosiți la Sibiu. Au sosit anume dnii: *Dr. C. Angelescu*, ministrul instrcțiunii, *Vasile Sassu*, ministrul agriculturii și domeniilor și *Valaori* secretar general, venind dela București, ear dl *Alex. Lapedatu*, ministrul cultelor și artelor, venind dela Cluj.

La ora 10 și jum. s'a desfășurat un imposat tablou al *defilării* delegațiilor din toate comunele județului Sibiu.

Mii de țărani și țărance, în frumoase costume, cu fanfare și steaguri, au parcurs Piața Regele Ferdinand și strada Regina Maria până la palatul administrației financiare. Din lungul cortej se deosebesc mai ales grupurile venite dela: Săliște, Avrig, Jina, Porcești, Mohu și multe altele.

*

In fața palatului, unde se înalță bustul lui I. G. Duca, sosise între timp dna Nadia Duca, dl C. I. C. Brătianu președintele partidului liberal, o mare delegație de vâlceni, dl și dna Ionel Brătianu, dl Ion Lapedatu, director la B. N. R., ș. a.

La ora 11 și jum. I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, înconjurat de un sobor de preoți, a săvârșit serviciul religios. Corul mitropoliei, condus de prof. T. Popovici, a dat răspunsurile. După sfințirea apei dnii C. I. C. Brătianu și ministrul Sassu au tras panglicele ce acopereau bustul lui I. G. Duca, apoi monumentul a fost sfințit.

Cel dintâi a luat cuvântul I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*. A spus următoarele:

Unul dintre oratorii cari au încercat să zugrăvească personalitatea lui I. G. Duca, la trista solemnitate a înmormântării acestuia, a spus și următoarele cuvinte: «Ceeace a caracterizat pe marele adormit întru Domnul a fost înainte de toate **credința**: *credința în muncă, credința în luptă, credința în izbânda dreptății neamului românesc». Ingăduiți-mi să adaog, că toate aceste credinți cari au însuflețit viața lui I. G. Duca împrumutându-i un ritm și o vioiciune atât de rară își aveau obârșia în credința 'n Dumnezeu și 'n ajutorul pe care Părintele ceresc îl dă bunelor silințe ale oamenilor singuratici și ale neamurilor deopotrivă.*

Și — o, cât de frumoasă și cât de roditoare de fapte mari este această virtute, mai ales când ea împodobește sufletul unui om chemat să conducă așezăminte obștești, sau chiar neamuri întregi!

Au vorbit apoi dnii: *Dr. E. Piso*, președintele comisiei interimare a Sibiului, și *V. Sassu*, ministru; ear dl prefect *Nicolae Regman* a citit scrisoarea dlui primministru Gh. Tătărescu, de caldă participare la pioasa solemnitate, precum și telegrama de omagiu a dlui ministru de interne, Ion Inculeț.

*

Publicul s'a îndepărtat, după aceasta, către strada Mitropoliei, pentru a asista la desvelirea plăcii comemorative puse pe casa unde, în 1851, a stat câtva timp Ion C. Brătianu. La Nr. 11 din această stradă, unde era pe vremuri așa zisa „Curte a Mediașului", ear azi se află hotelul „Metropol", s'a zidit o placă de marmoră cu inscripția:

«In această casă a locuit în timpul exilului său cătră sfârşitul anului 1851

ION C. BRĂTIANU

venit la Sibiu să acţioneze cu patrioţii români din ţara românească şi Transilvania, pentru scopurile politice ale neamului».

După un scurt serviciu religios, I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* a rostit cuvântarea ce o publicăm în fruntea foii.

*

In numele tineretului liberal judeţean, — care a hotărât aşezarea plăcii comemorative, — a vorbit dl *Dr. I. Fruma*, făcând legământ solemn, că tinerimea se va identifica totdeauna cu ideile pentru care a luptat Ion C. Brătianu în scop ca românul să fie stăpân pe pământul şi munca lui.

In numele guvernului a cuvântat dl *Dr. C. Angelescu*, ministrul instrucţiunii, depunând ofranda veneraţiei şi a recunoştinţei României întregite de astăzi marelui înaintaş, întemeetor şi pilduitor de luminos patriotism, ce l-a călăuzit în toate acţiunile sale.

Un inimos cuvânt, cu înţelepte sfaturi cătră tinerime, a rostit la sfârşit dl *Al. Lapedatu*, ministrul cultelor.

*

Terminată solemnitatea, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae a oferit oaspeţilor un dejun în reşedinţa Sa. La sfârşitul mesei Inaltul ierarh a evocat figurile marilor dispăruţi I. C. Brătianu şi I. G. Duca şi a închinat pentru actualii depozitari ai glorioaselor tradiţii din trecut.

Dl *C. I. C. Brătianu* subliniază înaltele calităţi sufleteşti ale Chiriarhului nostru şi-i urează lungă viaţă pentru a conduce pe căile desăvârşirii destinele sfintei biserici ortodoxe din Ardeal.

După amiazi şi seara oaspeţii au părăsit oraşul, dl C. I. C. Brătianu plecând spre Drăgăşani, dna Nadia Duca spre Măldăreşti, ear membrii guvernului spre Bucureşti.

Suveranul şi Frăţia Ortodoxă Română. — La telegrama omagială trimisă de congresul din acest an dela Caransebeş, M. S. Regele a binevoit a răspunde prin următoarea telegramă adresată dlui Sextil Puşcariu:

„Mulţumesc pentru frumoasele gânduri ale Frăţiei Ortodoxe Române. Carol R."

M. Sa Regina Maria, împlinind, în anul acesta, vârsta de 60 de ani, a fost sărbătorită, la fericitul prilej, de poporul şi clerul nostru din întinsul ţării.

La regeasca aniversare a Celeice, alături de viteazul Rege Ferdinand, a stat în fruntea făuritorilor României de astăzi pe vecie întregite, neamul românesc şi biserica lui şi-au manifestat sentimentele de profund dinasticism şi de recunoştinţă marei şi bunei Regine, care în clipe mari şi hotărâtoare, a fost neîntrerupt una cu poporul român, luând parte la durerile şi jertfele lui fără a şovăi şi fără a dispera vreodată.

In vremuri de pace, M. Sa Regina Maria şi-a continuat opera prin creiarea instituţiilor de cultură şi de binefacere şi prin rodul muncii Sale de scriitoare cu superior talent.

Serbând marea aniversare, rugăm pe Cel Atotputernic să ocrotească viaţa augustei noastre Regine Maria spre nădejdea şi bucuria poporului nostru- —

In catedrala mitropolitană din *Sibiu* au participat, în ziua de obştească bucurie, toate autorităţile civile şi militare la serviciul religios, săvârşit de un sobor de preoţi în frunte cu P. S. Arhiereu Vasilie de Răşinari. Protoiereul păr. Ion Dăncilă, în cuvântarea rostită, a accentuat însemnătatea aniversării.

O companie cu drapel şi muzică a dat obişnuitele onoruri militare.

In şcoalele, de diferite categorii, s'au explicat tinerimii actele măreţe ale marei şi bunei noastre Regine, aducându-i-se slăvire şi recunoştinţă.

Investirea noului mitropolit al Bucovinei, a I. P. Sfinţitului *Visarion Puiu* s'a făcut Miercuri, în 30 Octomvrie, la castelul Peleş din Sinaia. Au participat la solemnitate, pe lângă membrii guvernului, II. PP. SS. LL. patriarhul *Miron* şi mitropolitul *Gurie* al Basarabiei, PP. SS. LL. episcopii Cozma al Dunării de jos, Ghenadie al Buzăului şi Nifon al Huşilor, ş. a.

După citirea decretului regal de întărire în scaun, M. S. Regele a înmânat noului mitropolit cârja pastorală. Apoi a vorbit I. P. S. Sa şi a răspuns Suveranul, urând noului mitropolit păstorire lungă şi bogată pentru credinţă şi patrie în eparhia împodobită cu atâtea semne vădite de evlavie a strămoşilor noştri.

Istoria Bisericii Române, înzestrată cu lecturi în senzul nouii programe analitice, cu aprob. of. Nr. 344 din 31 V 1935, de Prof. *I. Lupaş*, membru al Academiei Române. Ediţia V. Editura Libr. Socec & Comp. Bucureşti. — Un volum de 147 pp. Ca şi ediţiile precedente, noua ediţie se bucură de cea mai favorabilă apreciere atât a recenzenţilor oficiali, cât şi a numeroşilor profesori de istorie bisericească dela şcoalele noastre secundare. Despre această carte a profesorului universitar I. Lupaş a mai fost vorbă în coloanele acestui ziar (Nr. 32 şi 28).

Praznicul dela Blaj

Ne-a învrednicit Dumnezeu să mai petrecem şi bucuria aceasta; o bucurie din acelea cari, cu emoţiile lor, descompun sufletul — în lacrimi.

La Blaj, în douăzecişiopt de zile ale lunei lui Brumărel din anul Domnului o mie nouă sute treizeci şi cinci, la vatra sfântului altar împlântat pe-un pământ ce şi-a înfrăţit destinul cu soarta legii româneşti — ca orice pumn de ţărână sfântă din această ţară dealtfel — am pus hrisov de temelie în zilele unui Rege botezat de-un popă românesc şi 'n numele Vlădicăi care a făcut juruinţă să nu-şi dee hodină oaselor până n'o vedea întorşi acasă pe toţi românii furaţi de amarul vremurilor trecute dela sânul Bisericii ce ne-a ocrotit sămânţa, ne-a perpetuat rasa şi ne-a oţelit sufletul.

A fost pasul de începătură. Ortodoxia a descălecat fără chimvale răsunătoare, dar cu gând înălţat şi cu suflet înfiorat, în orăşelul de veche faimă dela îmbucătura Târnavelor. A păşit acolo hotărâtă să nu mai plece niciodată!

La sfânta liturghie, de dimineaţă, când am văzut cum se tălăzuiau mulţimile în capela pitică din «strada Lungă», am priceput că altarul rânduit înainte cu câţiva ani acolo e cercetat de Dumnezeu, deaceea-l cercetează oamenii. In ziua aceea nu-i mai încăpea şi-atunci s'au revărsat pe coridoare, frământându-se ca un lan de grâu copt în bătaia vântului. Capela nu i-a încăput nicicând. Deaceea s'a ridicat altarul cel mare. Am pornit în procesiune spre el, ca să ne stâmpărăm sufletele în curţile Casei Domnului şi să 'mplinim toată rânduiala. Departe de praznic, acum, cuget la cele ce-au fost şi faptele — deşi timpul oferă perspectivă — se refuză hârtiei, zăvorându-se în suflet, acolo unde s'a lipit pentru totdeauna imaginile de-o blândă şi reconfortantă măreţie ale actului săvârşit. Revăd biserica ce se găteşte de cununie cu Mirele ceresc; parcă văd şi acum soborul celor două duzini de preoţi cu demnitarii sibieni în frunte; ascult în audiţie internă acordurile îngereşti ale corului şcolăriţelor şi şcolarilor dela şcoala normală «Andrei Şaguna» din Sibiu, care parcă 'n ciuda numărului său mic de voci a cântat mai cu suflet ca niciodată şi niciunde; revăd şi acum mulţimea ce îmbrăţişa tribuna răsfirându-se departe şi mă întreb dacă am fost *noi* acolo...?

Intr'adevăr, în acea zi, Blajul a vrut să fie numai al nostru; parcă voia să ne spună că nu suntem venetici între vămile lui, pe uliţele sale.

Aşteptat cu cutremur, praznicul dela Blaj şi-a rânduit bucuriile cu cari ne aştepta, în aşa fel încât să ne cutremure. Am purces să punem piatra unghiulară la căpătâiul întâiului lăcaş de 'nchinăciune după datină străbună şi ochii noştri ursiţi să izvorască rouă în acea zi mare, s'au trezit îmbrăţişând pe locul din «Aleiu» silueta 'n vestmânt de cărămidă roşie a Sionului ce-şi aşteaptă aşezată coama coperişului. A ieşit ca din pământ; s'a sculat din propria-i cenuşe ca acea legendară pasăre a Nilului — desigur cu trudă şi greutăţi pe cari ostenitorii sunt cei dintâi cari vreau să nu-şi mai aducă aminte de ele. Mulţumirea lor, pe care inima noastră abia cutează s'o înţeleagă, le-a îngropat pe toate în zidurile bisericii. Incât, când ne-am deslipit de lângă ei, ne-au spus că n'au grijă şi năzuinţă mai fierbinte decât aceea de-a isprăvi fără zăbavă ce-au început şi nici dorinţă mai scumpă ca aceea de-a ne vedea cât mai curând întorşi la ei şi la biserica gata de târnosire — atunci însă, cu Cel mai mare peste noi.

Bunul Dumnezeu care-a făcut să izbândească cele ce vedeam aievea în Blajul milostivit să ne primească va fi cu ei în toată bună vremea şi-i va întări să sfârşească 'n pace bineplăcuta Casă a Domnului şi podoabă de laudă a numelui Lui.

Ne-om întoarce atunci la ei aşa cum ne doresc. Le-om arăta că Biserica Neamului — şi cu ea toată suflarea românească — preţueşte după cuviinţă ostenelele lor binecuvântate de Dumnezeu să rodească scaun măreţ pentru necuprinsa-i slavă şi putere.

Şi va fi ziua aceea mai mare ca cea de-acum.

Se vor scula din groapă duhurile celor ce-au trecut veacuri dearândul prin şcolile Blajului ca să ieie lumină — şi vor cânta împreună cu noi cea dintâi liturghie în cel dintâi lăcaş dumnezeiesc pe care zadarnic l-ar fi căutat în vremea lor să le sature neodihna după Dumnezeul Căruia s'au trezit închinându-se din leagăn. Şi vor lăuda silinţele ostenitorilor de-acum şi-or mulţămi cu noi Cerului, care a vrut să fie aşa. Şi somnul lor de după aceea va fi somn de pace; pacea sufletului împăcat cu lumea şi cu Dumnezeu.

---

* FOIŞOARA *

Ortodocşii la Blaj

Vorbirea P. C. Tr. Scorobeţ, consilier arhiepiscopesc, la sfinţirea pietrii fundamentale a bisericii ortodoxe din Blaj, în 27 Octomvrie 1935

Inchinători cucernici din multe unghiuri ale ţării ne-am întrunit ca în rugăciuni pioase şi cu binecuvântările sfintei noastre Biserici ortodoxe naţionale să aşezăm „peatra cea din capul unghiului" a acestui nou sanctuar.

Dealungul şi dealatul scumpei noastre ţări se înalţă an de an măreţe lăcaşuri de închinare. Nu este jertfă mai rodnică ori mai binecuvântată de Dumnezeu ca jertfele pentru fortăreţele sufletului. Şi nu sunt sărbări mai înălţătoare şi mai fără de prihană ca sărbările la zidirea şi sfinţirea sfintelor altare nouă ale legii străbune.

Aceste altare grăiesc conştiinţii noastre de frica lui Dumnezeu şi de paza poruncilor Lui.

Dar ele slujesc în acelaş timp la înoirea legământului sacru dinte Cerul ocrotitor şi sufletul neamului nostru.

E o mare şi nespusă mângâiere pentru noi că Ardealul desrobit continuă şi în aceste zile de cumplită criză financiară să zidească sfinte altare de închinare. Pe Târnave, la Sământin, la Mediaş, Sighişoara, la Odorhei în inima săcuimii, la Gheorgheni şi Mercurea Ciucului, pe unde altădată legea străbună a îndurat umiliri şi prigoane, în Valea Murăşului, la Simeria şi în părţile Jiului, la Târgu-Mureş, Turda şi Cluj etc. s'au înălţat monumentale biserici ortodoxe, ca să amintim numai pe cele din târguri şi oraşe. Ardealul desrobit le strânge la sânul său fericit, cum maica strânge la piept copilul drag.

In Ardealul desrobit aceste sfinte altare ale legii străbune *înfăţişează prezenţa stăpânirii naţionale, prestigiul şi demnitatea ei morală.*

Dar nu e necesar să alergăm departe cu gândul la noile clădiri de aşezăminte naţionale. Ci să privim în jurul nostru, în acest istoric Blaj, candelă luminoasă de cărturărie şi de libertate naţională. Blajul vechi a primit o cunună de măreţe aşezăminte, sub stăpânirea naţională. Sunt ctitoriile culturale ale răposatului mitropolit Vasile, care într'un deceniu şi jumătate de stăpânire naţională a creat mai multe aşezăminte decât într'o sută de ani de stăpânire străină.

In acest Blaj transformat, stăpânirea naţională a aşezat capitala judeţului. Atunci am socotit că a sunat ceasul să descălecăm aici şi să înălţăm acest sanctuar ortodox.

Prezenţa stăpânirii naţionale nu este completă fără acest altar al legii străbune.

Căci ce reprezintă acest altar pentru stăpânirea naţională? Prin negura veacurilor acest altar a transplantat aici *chivotul legii lui Hristos.* In jurul acestui chivot sfânt s'a plămădit neamul românesc şi sufletul lui. Dela acest altar s'au ţesut cultura, arta şi idealismul rasei noastre. Şi toate bunurile spirituale, pe care le-a produs acest neam dealungul veacurilor dela acest altar au izvorât. Şi marea epopee a acestui neam, cu voevozi viteji, cu crucea în mână şi cu spada la brâu, dela acest altar a primit miruire şi inspiraţie.

Acest altar a fost cheagul, care a ţinut neamul laolaltă, când graniţe străine treceau prin trupul neamului, până în clipa fericită a înfăptuirii unităţii politice.

Şi credinţa inspirată dela acest altar a mutat munţii şi a desrobit pământul strămoşesc. Acest altar străjueşte azi la consolidarea ţării şi păzeşte hotarele ei.

Acest altar ortodox a acumulat dealungul veacurilor atâtea bogăţii de sfinţenie, de experienţă şi de virtute încât nu va fi un altar de concurenţă cu altarul pompoasei catedrale a sfintei Treimi din vecinătate. Acela e altarul de închinare al unei părţi a poporului ardelean; acesta e altarul la care se închină milioanele de fraţi din întreg cuprinsul ţării.

In acest altar strămutăm o tradiţie sacră, democraţia religioasă a generaţiilor trecute şi bunurile spirituale moştenite.

Primind această moştenire, ea ne impune o mare misiune, în faţa lui Dumnezeu şi a viitorului: de a pregăti *renaşterea* morală a poporului nostru, ca să-şi poată realiza destinul său în lume.

Renaşterea morală o implorăm dela Dumnezeu prin vrednicia altarului legii străbune. Acest dar al Providenţei divine se pogoară în sufletele celor ce se consacră lui Dumnezeu şi se roagă Lui.

Sfânta noastră Biserică nu are azi o misiune mai imperativă decât să înveţe poporul nostru să se roage lui Dumnezeu pentru România.

Cu aceste simţăminte înălţate, cu aceste obligaţiuni în conştiinţă, aşezăm azi „peatra cea din capul unghiului" a acestui sanctuar, în credinţa că sfântul altar, ce se zideşte într'însa, va deveni astfel izvor de inspiraţie şi flacără de ideal şi de viaţă renăscută.

Transmiţând binecuvântările I. P. Sf. mitropolit Nicolae al Ardealului, osârduitorul ctitoricesc al acestei biserici, vă mulţumesc tuturora pentru participare la acest act memorabil. Amin.

27 Brumărel 1935.

Cinci ani din viaţa celuice scrie, s'au scurs pe uliţele Blajului, la umbra aşezămintelor sale de cultură. Cinci ani în cari nici o zi nu i-a fost aşa dragă ca cea deacum, nici o întâlnire atât de 'nfiorată ca cea cu biserica ce se găteşte de nuntă, nici o bucurie atât de desăvârşită ca acea care am avut-o adăugându-mă rugăciunilor soborului preoţilor ce-au săvârşit slujbă sfântă după datină românească, cerşind cerului «să se sfinţească Casa aceasta» din Blaj, în douăzecişişapte de zile ale lunei lui Brumărel din anul Domnului o mie nouăsute treizeci şi cinci.

GRIGORIE T. MARCU

*

Solemnitatea sfinţirii pietrii fundamentale a Bisericii ortodoxe române din Blaj

Se crepa de ziuă când a plecat dela Sibiu maşina cu cei trimişi dela centru să conducă solemnitatea aşezării pietrii de temelie a bisericii dela Blaj. Zorile lui 27 Octomvrie, 1935, slobozeau anevoe vesmântul de lumină al zilei. Un cer cenuşiu, tapetat cu nori leşietici, prevestea binecuvântarea după care însetează plugarul ca să 'ngroape sămânţa 'n pământul prielnic rodirii minunate a pâinii cea de toate zilele.

Pe la jumătatea drumului, văzduhul a început să cearnă o ploiţă mărunţă. Era un semn că are să mai ţină. Ea n'a stricat bunădispoziţia nimănui din cei cari sburau spre Blaj. După trei ore de mers am intrat în oraş. Mare ne-a fost mirarea când am dat cu ochii de clădirea bisericii noastre, ajunsă cu construcţia până la acoperiş. Aşezată pe locul numit „Aleiu“ — până înainte cu câţiva ani era un mic parc acolo — flancată spre miazănoapte de Institutul Recunoştinţei, spre miazăzi-apus de Judecătoria de ocol a plasei Blaj, cu o perspectivă minunată peste Câmpia Libertăţii, spre Târnava mare şi lângă calea drumului de fier Copşa-mică—Teiuş, noul locaş ce se binecuvintează astăzi, ocupă una din cele mai bune poziţii ale oraşului.

Am mers direct la Capela ortodoxă, amenajată pentru trebuinţele duhovniceşti ale credincioşilor noştri într'una din sălile şcolii primare de stat. Din maşină au coborât P. C. Sa Păr. Prot. *Tr. Scorobeţ*, consilier arhiepiscopesc, delegatul I. P. S. nostru mitropolit Nicolae cu conducerea solemnităţii, Păr. Prot. *Gheorghe Maior*, profesor la şcoala normală „A. Şaguna“ şi o secţiune din corul catedralei mitropolitane din Sibiu, compusă din un grup de eleve şi elevi ai şcoalei normale „Andrei Şaguna“.

Serviciul divin dela Capela ortodoxă

Indată am trecut în Capelă şi PP. CC. Lor au început săvârşirea utreniei, asistaţi de parohul nostru din Blaj, Pr. Vasile Popa. Sfânta liturghie a fost săvârşită de-un sobor de preoţi în frunte cu PP. CC. Lor Tr. Scorobeţ, Gh. Maior, protopopii Gh. Oprean din Diciosânmărtin, I. Crăciun din Mediaş. ş. a. Răspunsurile au fost date de splendidul cor al oaspeţilor sibieni, condus cu iscusinţă de elevul Micu din clasa VIII şc. n. Capela era neîncăpătoare. Numeroşi intelectuali, elevii ortodocşi ai şcoalelor din Blaj şi chiar săteni din satele apropiate au luat parte la măreaţa slujbă. La priceasnă a predicat în legătură cu Evanghelia zilei P. C. Păr. *Gh. Maior*, despre credinţa care toate le izbândeşte, credinţa care a durat şi biserica din Blaj. Păr. Maior vorbeşte cu miez şi cu suflet. P. C. Sa trăieşte ceeace predică. Deaceea cuvântul său se furişază la inimă. Deaceea mulţi ochi s'au umezit ascultându-l Ce păcat că spaţiul acesta ingrat nu ne lasă să împlinim actul de dreptate la care puternica şi convingătoarea sa predică are dreptul: să ne reţinem mai pe răgaz asupra ei. La sfârşit s'a încolonat toată lumea în cea mai perfectă ordine şi cu soborul de preoţi în odăjdii şi corul în frunte ne-am îndreptat în procesiune spre biserica ce se ridică spre slava lui Dumnezeu şi a credinţei celei adevărate.

Solemnitatea aşezării pietrei fundamentale

De sus, cerul cernea peste capetele noastre o ploiţă paşnică şi binefăcătoare. Cei 24 Cucernici preoţi, în frunte cu PP. CC. Lor Tr. Scorobeţ şi Gh. Maior au luat loc pe tribuna ridicată în laturea de miazănoapte a bisericii. La dreapta, corul oaspe iar la stânga — ce vrednică de laudă surpriză — corul şcolarilor şi şcolăriţelor ortodoxe din Blaj organizat în Societatea Sf. Gheorghe, instruit şi dirijat de un tânăr şi inimos învăţător al cărui nume regretăm că ne scapă. In faţa tribunei au luat loc reprezentanţii autorităţilor şi apoi mulţimea credincioşilor de jur împrejur. P. C. Păr. cons. arhiep. *Tr. Scorobeţ* a condus sf. slujbă. Corurile au arătat din plin ce pot. Sf. slujbă odată isprăvită, P. C. consilier Tr. Scorobeţ a aşezat la temelia bisericii hrisovul iscălit în prealabil de toţi cei prezenţi. Şi apoi au început

Cuvântările

Primul ia cuvântul Păr. *V. Popa*, parohul nostru din Blaj, care într'o distinsă cuvântare arată semnificaţia actului săvârşit acolo. Sf. Sa spune că printre alte legăminte cari îndatorau pe blăjenii ortodocşi să ridice sfântul lăcaş, este unul ce trebueşte raportat la persoana marelui adormit dela Răşinari: pe locul unde mitropolitul Andrei Şaguna a păşit la 1848 pentru cauza românismului transilvănean, trebuia să răsară o biserică de lege românească. In glasul său emoţionat vibra mulţumirea preotului care a ostenit devotat pentru înălţarea unei bisericii ortodoxe.

Dna *Săulescu*, delegata preşedintei generale a Soc. ortodoxe naţionale române, dna Alexandrina Cantacuzino, a fost solul distins al admirabilelor femei, bune române şi devotate ortodoxe membre ale numitei societăţi cari au strâns şi-au făcut importante danii pentru fondul de construcţie al bisericii ortodoxe din Blaj.

In numele mitropoliei unite a vorbit scurt şi limpede Păr. *Ştefan Pop*, directorul liceului greco-catolic de băieţi.

Căruia i-a urmat dna *Dr. Gheţu*, prez. soc. femeilor ort., filiala Blaj. Cuvântarea Dsale, de-o înaltă distincţie şi aleasă simţire, a căzut la inimă tuturor. Prezenţa acestei femei cu inimă de aur şi energie de oţel pe tribuna de onoare, a fost o satisfacţie pentru toţi cei cari ştim că D-Sa are partea leului la ostenelele împreunate cu ridicarea bisericii.

Dl lt.-col. *Iotta*, venit la praznic în fruntea unei impresionante echipe de ofiţeri superiori din garnizoana Diciosânmărtin, a vorbit din partea armatei.

P. C. *Tr. Scorobeţ*, trimisul I. P. S. mitropolit Nicolae, care a condus cu tact şi pricepere solemnitatea, a rostit cuvântarea de încheiere — pe care o publicăm la foişoară. De-o ţinută demnă şi răspicată, croită într'un ton cu desăvârşire irenic, dând Blajului ce este al Blajului, cuvântarea P. C. Sale a fost o veritabilă predică a actului săvârşit acolo.

Tot în procesiune ne-am întors la capela ortodoxă. La

masa comună

dela restaurantul „Central“ au luat cuvântul: Dna *Meteş*, din Cluj; Dr. *I. Zileriu*, subprefectul judeţului Târnava-mică al cărui toast pentru I. P. S. mitropolit Nicolae, a stârnit o adevărată furtună de aplauze; dl *Ilarie Beian*, revizor şcolar, rosteşte simţite cuvinte de adeziune la tot ceeace întreprinde instituţia divină a Bisericii la poala căreia s'a ocrotit şcoala; Păr. prot. *Gh. Oprean*, citeşte în mijlocul unei mari însufleţiri, telegrama, trimisă de P. C. Tr. Scorobeţ în numele celor prezenţi

Majestăţii Sale

REGELUI CAROL II

SINAIA

Românii ortodocşii din toate părţile ţării, adunaţi la sfinţirea temeliei bisericii ortodoxe române din Blaj, din tot sufletul trimit primului Rege ortodox un călduros «Trăiască Regele» spre binele patriei noastre scumpe şi a sfintei noastre Biserici.

S'au mai expediat telegrame P. F. Patriarh *Miron*, I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, Dnei *Alexandrina Cantacuzino* şi Dlui *Stelian Popescu*.

Au mai vorbit: dl *Al. Lucescu*, insp. general administrativ şi deputat eparhial, fost prefect al jud. Târnava-mică atunci când românii ortodocşi din Blaj au izbutit să obţină terenul de zidire al bisericii noastre.

Dl *Emil Oltean*, care şi-a câştigat mari merite cu ridicarea bisericii, face un istoric al „istoriei“ cu obţinerea terenului şi arată pe toţi zeloşii localnici cari au muncit alături de Dsa, cum e de pildă, dintre cei mulţi, dl *Ştefan Dragoşiu*, pe atunci primarul Blajului. Mai vorbesc Păr. Prot. *I. Crăciun*, dna *Săulescu*, păr. *A. Marcoviciu* din Lepindea, toastând pentru vrednicii ortodocşi domnii *Al. Lucescu* şi Dr. *Ilarie Holom* etc. Tuturora le răspunde, mulţămind, parohul local, Păr. *V. Popa*.

La vecernie, în capela ortodoxă, a cuvântat însufleţit Păr. prot. *Gh. Oprean*, încadrat de cântările religioase ale corului oaspe, şi a dlui *P. Viţelar*, teolog abs.

După aceea, oaspeţii sibieni au vizitat catedrala greco-catolică, liceul de băeţi şi Institutul Recunoştinţei, fiind întâmpinaţi pretutindenea în mod deosebit de afectuos.

La ora 6 am plecat spre Sibiu.

Astfel trecut-a această zi mare, cuvântul ei răscolitor, peste sufletele noastre.

(gr. t. m.)

Ştire ziaristică. — Primim întâiul număr al foii sibiene *Acţiunea*, organ al asociaţiilor românești, apărut la 27 Octomvrie 1935, sub directia dlui I. Munteanu.

Noul organ, — pornind la drum ca o continuare a publicaţiilor periodice sibiene românești, începând cu *Tribuna* lui Ion Slavici dela 1884 şi până le *Dacia Traiană* a lui Ion Gorun dela 1920, — doreşte ca din bisăptămânalul de acum să devie ziar *cotidian* în oraşul, unde minoritarii tipăresc azi *trei* cotidiane şi mai multe gazete săptămânale, — în vreme ce noi, românii din Sibiu, cu tot numărul covârşitor la care ni-a ajutat Dumnezeu să ajungem, nu sântem încă destoinici să dăm viaţă şi putere unui singur cotidian românesc al Sibiului din România Mare! (Ce ar zice un oarecare Diamandi Manole şi tovarăşii săi de idei, din fostul Ardeal subjugat!)

Cei grupaţi în jurul organului *Acţiunea* îşi precisează programul de muncă în câteva puncte mult făgăduitoare a căror înfăptuire, măcar parţială, o aşteptăm cu toţii în interesul propăşirii poporului nostru din aceste ţinuturi, desvoltându-i şi întărindu-i conform cerinţelor vremii, conştiinţa civică, religioasă şi morală. In asemenea condiţii, salutăm cu bucurie de confraţi apariţia Acţiunii, urându-i viaţă lungă şi spor la lucru.

Vedeniile sfinţilor şi ale misticilor

[2]

Trad. de **Zinaida Vinţan**

In monografia sa, el dă pseudohalucinaţiilor următoarea definiţie: „pseudohalucinaţiile sânt nişte imagini foarte vii şi perfect determinate sensorial. Ele însă se deosebesc radical în conştiinţa noastră perceptoare de imaginile cu adevărat halucinatorii, prin faptul că nu posedă ca cele din urmă, caracterul reatităţii obiective, ci, dincontră sântem conştii că ele sânt ceva subiectiv şi în acelaş timp ceva nou, anormal, ceva ce diferă complet de imaginile memoriei sau fantaziei“. [1]

In psihologia contemporană a lui E. R. Jaensch se fac cercetări psihologice ce ne pot servi pentru explicaţia pseudohalucinaţilor. Aci am în vedere studiul special al memoriei la acele persoane pe care Jaensch le numeşte *eidetice*, aceşti oameni au în memoria lor amintirile cu întreaga lor sensorialitate ca în timpul percepţiilor în aşa fel încât ei pot chiar distruge şi complecta în timpul amintirii, ceeace n'au ajuns să observe în momentul perceperii. [2]

[1] V. H. Kaudinschi. Despre pseudohalucinaţii, Petrograd 1890 pag. 26.

[2] Vezi operele lui E. R. laensch, „Ueber den Aufbau der Wahrnehmungswelt und ihre Structur im Iugendalter“- „Die Eidetik und die typologische Forschungsmethode ş. a.

Orce om sănătos în anumite cazuri excepţionale poate avea asemenea reprezentări. Cineva ocupându-se cu vre-un preparat anatomic, de ex. cu muşchii mânii, examinând prin microscop aceste preparate câteva ore atent, concentrându-şi toată atenţia asupra acestui obiect, vede pe drum spre casă în timpul odihnei de multe acele obiecte. Ba chiar şi acele obrecte, ce n'au fost fixate un timp mai îndelungat, apar de multeori în conştiinţă, în toată plenitudinea dacă ele au provocat interes oarecare în imaginaţie.

Faţa unei fete care a frapat prin frumuseţea ei un tânăr, apare cu aceeaşi vioiciune şi plenitudine ca şi în momentul perceperii. Totuşi nu arareori ne răsună necontenit în urechi o melodie ce-am auzit-o cu câteva zile înainte la operă.

Cine şi-a uitat de eiditiemul, atât de frecvent în copilărie şi adolescenţă, sau nu l-a avut niciodată într'un grad mai pronunţat, acela consideră asemenea reprezentări ca anomalii ce se deosebesc de amintirile obişnuite, nevăzând totuşi în ele nimic patologic. Omul adult, cu multă experienţă, nu consideră asemenea reprezentări ca percepţii ale unei realităţi actuale, deşi ele apar în conştiinţa noastră cu oarecare nuanţă de receptivitate. Aceasta se explică prin faptul, că asemenea amintiri nu se trezesc în conştiinţa din iniţiativa subiectului, ci pe baza excitării unor centre ale creerului.

Pseudohalucinaţiile pot fi considerate în unele cazuri deplin ca asemenea amintiri eidetice, iar în altele ca o *sinteză* imaginată a acestor elemente de amintiri eidetice. Această sinteză nu e condiţionată numaidecât de însuşi subiectul, ci de unii factori activi substanţiali, ce-i sânt subordonaţi şi căpătuind în centrele creerului. De aceea persoanele cari sufăr de pseudohalucinaţii într'o formă patologică şi supărătoare, deşi nu le consideră ca percepţii, totuşi văd în ele o notă de receptivitate şi formează ipoteze corespunzătoare lor, de ex. ei cred că aceste reprezentări sânt rezultatul acţiunii ce-l exercită asupra conştiinţei lor niscai persecutori sau că sânt rodul descoperirii lui Dumnezeu etc. [1]

In pseudohalucinaţi, conform explicaţiei intuitiv-realiste, este dat un material transsubiectiv, *culori, sunete etc., nu pe calea percepţiei sensoriale, ci pe calea unui alt act intenţional, pe calea memoriei, adică a unei fel de vedere duhovnicească.* Foarte clar văd şi observă acest lucru bolnavii. Kaudinschi, observatorul excelent care a trecut însuşi de câtevaori prin boli mintale, însoţite de o mulţime de pseudohalucinaţii şi halucinaţii reale, a subliniat în cartea sa în mod special, pe baza autoanalizei şi a spuselor diferiţilor bolnavi, precum şi a cercetării altor psihiatri, acel caracter al pseudohalucinaţiilor, pe care eu îl numesc *duhovnicitatea* lor. Bolnavul, având de ex. pseudohalucinaţii auditive, spune că aude gândurile altora *fără sunete* (9). Unul din pacienţii lui Kaudinschi spune eă el aude *intern* şi nu priu ureche, că vede clar diferite lucruri colorate, *intelectualiceşte* (28). Un medic, în urma unei boli mentale, îşi descrie pseudohalucinaţiile sale ca nişte *reprezentări* expresive şi plastice (33). Insuşi Kaudinschi, vrând să-şi facă o analiză şi mai fină, s'a supus influenţei opiului. A experimentat astfel şi halucinaţii veritabile şi pseudohalucinaţii; de ex. când au apărut în faţa lui persoane cunoscute, un trandafir galben etc., el a văzut aceste lucruri nu cu ochii externi, ci cu cei interni, ce se află dincolo de ochii externi (41).

[1] Kaudinschi, pag. 36, 38, uurm. 129.

Rânduri către generaţia noastră, de *Ion Banea*, cu un cuvânt introductiv de Ion I. Moţa, 1935, Tip. Ghili, Cluj. — O broşură de 19 pp. cu articole apărute în diferite ziare. Preţul 10 Lei.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Probleme-Recensii-Comentarii

Istoria Bisericii române, după noua metodă. — Noi, românii, suntem veşnic amatori de inedit. Pasiunea noastră de inedit şi de surprinzătoare inovaţii se manifestă mai cu seamă şi este elocvent învederată în acele puerile reforme de învăţământ pe cari autorităţile noastre şcolare încearcă să le pună în aplicare la fiecare început de an şcolar. O traectorie extrem de bizară parcurg aceste reforme şcolare. Dela cuminţi şi timide încercări de a da o nouă faţă şcoalei, cu o candoare de copii nechibzuiţi, păşim deadreptul la reforme şi metode îndrăzneţe. In special liceul e considerat ca un câmp fecund de experienţe didactice. Un fel de bărăgan şcolar în care sărmanul elev este condamnat să experimenteze pe propria sa piele tot felul de reforme. Elaborăm metode şcolare ingenioase şi seducătoare, pentruca a doua zi să le reformăm, să le revizuim, să le corectăm, să le ajustăm, iar mai apoi, cu o desinvoltură impresionantă, să le aruncăm peste bord, ca nefolositoare şi lipsite de roade. Că din punct de vedere teoretic pot uneori să fie minunate, nimic de zis. Când să punem în practică însă aceste noui metode pe cari noi le credem ideale, trebue să constatăm că sunt pline de lacune, sunt inaplicabile şi poartă girul celei mai amare imperfecţiuni. Mai precis: sunt izbite dela început de caducitate şi suntem siliţi să le înlăturăm.

O asemenea metodă caducă, suspendată în neant şi fără nici o aderenţă cu realitatea, este noua metodă de predare a istoriei bisericii române, prevăzută în programa analitică a liceelor. In loc să fie elogiată, noua metodă de predare a cunoştinţelor din istoria bisericii româneşti, este întimpinată cu atacuri şi virulente rechizitorii. In vâltoarea de discuţii pe care a stârnit-o această metodă, şi-a spus cuvântul şi d. prof. univ. Dr. Ioan Lupaş, într'un judicios articol apărut în „Universul" (Nrii 255 şi 256 din 16 şi 17 Sept. a. c.). Evident că d. Lupaş combate cu probe concludente această nouă metodă, după care istoria bisericii române urmează să se facă numai din lectura materialului documentar. E o imposibilitate lucrul acesta. Lecturile religioase erau considerate până acuma ca ceva facultativ, ca un izvor secundar, subsidiar, ca un mijloc auxiliar de completare a cunoştinţelor câştigate din lecţiunile istorice făcute de profesor, în clasă. Şi constituiau, fără îndoială, mijlocul cel mai eficace de înviorare a acestor cunoştinţe. Lecturile istorice, de-acum, devin obligatorii şi postulat oficial. Lecturile istorice înlocuiesc în totul expunerea profesorului, care rămâne un simplu recipient pasiv, un simplu figurant pe catedră. Manualul nu mai e necesar. Lecţia exclusă, sau ocupă un loc secundar. Manualul poate fi considerat în cel mai fericit caz un fel de ghid care jalonează drumul, care orientează şi indică diferitele puncte de reper de care elevii să ţină seamă. Totul este materialul documentar. Acest material trebue servit elevilor în mod brut. Profesorul nu-şi face lecţiile metodic, nu mai e obligat să reconstitue atmosfera sau profilul vremii în care s'a desfăşurat cutare sau cutare eveniment bisericesc sau a strălucit cutare personalitate proeminentă a bisericii noastre. Ciudăţenia acestei reforme şcolare se evidenţiază şi mai mult atunci, când amintim că ea se aplică numai pentru studiul istoriei bisericii române. Pentru istoria bisericii universale sau pentru cea profană nu se aplică. Aci e paradoxalul. Dar adevăratul motiv pentru care această nouă metodă e sortită să nu poată fi aplicată, este lipsa materialului documentar. E de toată lumea cunoscută această penurie a documentelor noastre istorice. De unde să le luăm, şi cum să le selecţionăm? Apoi, chiar presupunând că le avem, sunt ele oare accesibile elevilor? Aceste documente sunt atât de încâlcite, încât cu greu am putea concepe că ele ar putea fi folosite de elevi. De pildă, e destul să amintim despre documentele cunoscute sub numele de „Acta Patriarhatus Constatinopolitani". In loc să faci elevilor o lecţie despre întemeierea mitropoliilor Munteniei şi Moldovei, le aduci aceste documente şi li le dai să le citească. Se pot ei folosi de ele? Refuzăm să credem vreodată asta. Afară de asta, din lectura documentelor istorice nu vom putea servi elevilor decât cunoştinţe disparate. Niciodată nu-şi vor putea forma din ele o adevărată icoană a istoriei bisericii române. Acesta-i punctul nevralgic peste care nu se poate trece şi face noua metodă şcolară inaplicabilă.

V. S.

*

Cerc religios. — Preotimea cercului religios „Bobâlna" din protopopiatul Geoagiului s'a întrunit în cerc religios în parohia Uroiu pe ziua de Duminecă, 13 l. c., sub conducerea părintelui preşedinte al cercului Petru Lula din Bobâlna.

Des de dimineaţă preoţimea serveşte în sfânta biserică slujba utreniei urmată de sfânta liturghie.

La priceasnă predică părintele Oliver Barca, interpretând evanghelia zilei. Urmează oficierea unui parastas pentru odihna sufletului vrednicului epitrop al bisericii mort de curând.

După masă, la cererea credincioşilor localnici, preoţimea oficiază sfinţirea apei cei mici, urmată de rugăciuni pentru vite, după care părintele Vaslie Florea, paroh în Rapolt, vorbeşte credincioşilor despre Taina preoţiei. Urmează programul Oştii Domnului compus din cântări, la sfârşitul cărora părintele A. Marcu vorbeşte despre originea şi adevăratul scop al sectelor de tot felul.

La urmă părintele local Inocenţiu Tiruţa vorbeşte despre iubirea creştină, încheind cu mulţumirile aduse preoţimei ce s'a obosit venind să samene sămânţa cea bună în inimile dornice după adevărata lumină şi mântuire.

De menţionat e faptul că lumea credincioasă a satelor noastre aleargă cu bucurie şi îmbrăcată în haine de sărbătoare la biserică când aud că se ţine cercul religios în parohia lor, şi mare este bucuria sămănătorilor când constată că cu ocaziile acestea iau parte şi aceia cari trăind în atelierele CFR din nemărginita apropiere se arată de cele mai multeori indiferenţi, ba chiar contrari faţă de ceeace este sfânt.

Pr. *A. Marcu*

*

Un congres eşuat. — In zilele de 25, 26 şi 27 Octomvrie avea să se ţină la Careii-Mari congresul anual al Agrului. Zic avea să se ţină, pentrucă ceeace a avut loc n'a mai fost congres, ci mici făşii lamentabile, nişte baloane fleşcăite pe cari înzadar încercau să le umple cu suflarea nevoiaşe cei câţiva zeloşi, dar anemici participanţi. Nişte şterşi canonici şi profesori de teologie — cu nume de ciangăi — şi, în ziua din urmă, dl Valer Pop, l-au lăudat, în faţa puţinilor auditori tăcuţi, pe papa, Acordul dela Vatican şi Concordatul, fără de cari piere România Mare, conchizând deci că ei sunt cei mai buni români (n'au vorbit poate şi Felix Wilocinski S. I. şi Iosif Frollo?). Au mai adous că o altă lovitură mortală ce s'ar da „scumpei noastre ţări", ar fi înfiinţarea episcopiilor ortodoxe-române de Timişoara şi Maramureş.

Atmosfera însaşi, care a dominat în timpul acestui „congres", n'o putem descrie din vedere proprie. Dar o redăm după ziarul unit „România Nouă" din 29 Oct., care şi-a avut acolo corespondentul special. Iat-o:

„Timpul nefavorabil şi ploaia de toamnă a întunecat strălucirea ce aranjatorii ar fi voit să o dea congresului Agrului dela Carei.

In deosebi, noroiul şi frigul au împedecat populaţia satelor sălăgene să participe în număr compact, aşa cum era de aşteptat.

Participarea dlui ministru Valer Pop — preşedintele Agru-lui a fost viu comentată, — ca şi chestiunea preşedinţiei Agrului, — care (după cum afirmă cei competenţi — fiind acum mai actuală ca oricând), — a fost desbătută în prealabil de fruntaşii agrişti, de faţă la congres.

Se colporta svonul că în urma unor grave neînţelegeri din sânul comitetului, dl ministru al justiţiei îşi va prezenta demisia dela preşedinţia asociaţiunii, în vederea cărui gest, liberalii participanţi la congres încercau ca pentru orice eventualitate să pregătească o manifestaţie de solidaritate şi simpatie pentru dl Valer Pop.

Bine înţeles, că sub presiunea acestei relatări senzaţionale *serbările s'au desfăşurat într'o atmosferă apăsătoare, mohorâtă ca zilele de toamnă în cari a avut loc abţinerea alor episcopi dela serbări, a produs desorientare.*

A făcut o impresie penibilă absenţa — pare demonstrativă — a activului secretar general al Agru-lui, Dr. Aug. Popa, precum şi a dlor vicar Macaveiu, Dr. A. Borza, D. Papp, Birtolon, Dr. A. Baciu cari ocupă locuri de frunte în comitetul Asociaţiunii, şi cari erau nelipsiţi dela şedinţele Agru-lui". —

Tot în „România Nouă" vedem că cele mai multe şedinţe nu s'au putut ţinea, nefiind de faţă membrii principali ai organelor statutare respective. B. o. Sâmbătă, 26 Oct., d. m. «*urma să se desbată rapoartele secretarului general şi casierului, cari însă au lipsit dela congres*». «*Comitetul de direcţie al asociaţiunii generale a românilor uniţi — supremul for statutar restrâns, nu a putut ţinea şedinţă — întrucât preşedintele general al Agrului a sosit a doua zi, iar dintre cei 10 membri nu a fost prezent decât directorul spiritual*».

Noi nu mai facem nici un comentariu, ca să nu-şi descarce „Unirea" focul — pe noi.

INFORMAŢIUNI

Sfinţire de şcoală. *Duminecă, în 27 Octomvrie 1935, s'a sfinţit în Sibiu monumentala clădire a şcoalei primare «C. Angelescu», destinate populaţiei româneşti de cealaltă parte a Ţibinului. Edificiul a fost construit pe cheltuiala primăriei municipiului şi a costat peste trei milioane lei. Şcoala funcţionează cu 9 puteri didactice, şi are astăzi 324 elevi. La slujba sfinţirii, făcute de parohul local, Pr. R. Bucşa, au răsunat înălţătoarele cântări ale vrednicilor dascăli ieşiţi din şcoala normală ce stă sub scutul bisericii strămoşeşti.*

O deosebită însemnătate a împrumutat festivităţii prezenţa dlor miniştri Dr. C. Angelescu *şi* V. Sassu. *Dl ministru al instrucţiunii a arătat între altele, rolul deosebit ce l-a avut biserica în deşteptarea naţională şi culturală a neamului nostru, care s'a născut în tinda bisericii şi care va pieri fără duhul înviorător şi sănătos al bisericii sale. — Pr. Dr. N. T.*

Parastas. Sâmbătă, 26 Octomvrie a. c., ziua sf. marelui martir Dimitrie, s'a oficiat în biserica ortodoxă română din Sibiu-Iosefin, prin părintele paroh Ioan B. Boiu, parastas întru veşnica odihnă a fericitului fundator *Dimitrie Andronic.* După parastas, în sunetul clopotelor, s'a făcut procesiune la mormântul marelui defunct. In veci pomenirea lui!

Familie primită în sânul bisericii ortodoxe. Ni se scrie din parohia Covasna, că fruntaşa familie a dlui notar public, *Dr. Gavril Iancio,* stătătoare din patru membri, a intrat cu ziua de 20 Oct. 1935 în rândurile credincioşilor sfintei noastre biserici, îmbrăţişând credinţa ortodoxă ca scut al vieţii lor sufleteşti. Cu această ocazie parohul local, păr. *Er. Ticuşan,* a rostit în biserică, după sfânta liturghie, o frumoasă predică exprimându-şi nădejdea că noii săi fii sufleteşti vor fi adevăraţi apostoli, propovăduitori ai credinţei ortodoxe, pe care au primit-o cu jurământ că-i vor fi credincioşi până la sfârşitul vieţii lor. Calitatoa de naş, la acest act, a îndeplinit-o dl *prefect* judeţean, *Gh. Andreiaş,* unul din puternicii stâlpi ai ortodoxismului în judeţul Treiscaune, unde biserica ortodoxă română, după momentele de durere când şi-a pierdut o parte din fiii săi trecuţi la alte confesiuni, astăzi are bucuria să primească la sine tot mai mulţi credincioşi.

Conferinţe publice în Sibiu. Seria conferinţelor de earnă, — întocmite de laboriosul *despărţământ* judeţean al Asociaţiunii culturale şi de nu mai puţin laborioasa *federaţie* a corpului didactic secţia Sibiu, — îşi ia începutul Duminecă în 3 Noemvrie a. c., ora 6 seara, în sala judeţului Sibiu. Conferenţiază vicepreşedintele Asociaţiunii, dl *Dr. Gh. Preda* despre: Desechilibraţii vremilor de astăzi.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 3 Noemvrie 1935, va predica părintele *M. Neagu.*

Nr. 344—1935 (45) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei de cl. III-a, **Nădăştia-superioară** cu filia **Hăşdat,** din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. 3 jugăre 1316 st. p. sesiune parohială.
2. 15 litri grâu şi 15 litri porumb după fiecare fum.
3. Stola obişnuită.
4. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela P. V. Cons. arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Hunedoara, 22 Octomvrie 1935.

Pr. Nicolae Suciu,
adm. protopopesc.

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1936

cu Şematism Lei 45·—; fără Şematism Lei 10·—

Calendarul „Oastea Domnului"

pe anul 1936 Lei 10·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de cel puţin 10 ex. se dau 2 Călindare în plus. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 20 pt. porto postal

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 10 Noemvrie 1935 — Nr. 47

BIBLIOTECA CENTRALĂ ... SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

O nouă biserică în Simeria

Ghiața și stânca sunt solide, dar în anume împrejurări ghiața se topește, iar stânca se macină. Această sensație am avut în Simeria, asistând Duminecă în 3 Noemvrie a. c. la sfințirea cu o solemnitate rară, prin I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, a bisericii ortodoxe din acea localitate.

Acest însemnat nod de căi ferate prin exploatările de cărbuni de pe Valea Jiului, era un ostrov puternic al stăpânirii ungurești, care a înființat această colonie cu case uniforme pentru impiegați, cu ateliere de mecanici, cu internate pentru ucenici, cu o școală primară de stat impertantă, în slujba maghiarizării și cu biserici — azi ale minoritarilor, cu casină, bibliotecă etc. Toată forța stăpânirii maghiare s'a topit ca ghiața în luna Aprilie, când fosta stăpânire s'a prăbușit și s'a urzit stăpânirea românească.

O seamă de ingineri inimoși ai nației noastre, în colaborare cu destoinicul preot, A. Lula, au început opera de naționalizare în colonia Simeria. Dela început s'au cugetat să zidească și o biserică ortodoxă, semnul prezenței și al permanenței stăpânirii naționale.

Din daruri și contribuții modeste s'a strâns un fond de o jumătate de milion lei, care însă prin prăbușirea micilor bănci provinciale s'a irosit.

Conducerea parohiei nou înființate s'a adresat ministerului de comunicațiuni pentru zidirea unei biserici și Casa Muncii s'a angajat să realizeze acest lăcaș de închinare. A trecut — firește — mult timp până la completa terminare a bisericii, pentrucă această instituție de stat a fost angajată și la alte așezăminte pentru slujbașii căilor ferate, iar criza financiară, care bântuie de câțiva ani, a făcut să întârzie lucrările începute.

Frumoasa biserică ortodoxă din Simeria se înalță pe un întins platou între gară și șoseaua națională. In preajma ei se clădesc locuințe ale funcționarilor, birouri iar — cu timpul — vor urma și alte așezăminte pe seama mulțimii de angajați ai căilor ferate.

S'au concentrat la Simeria sute de slujbași cu familiile lor, din toate colțurile țării.

Biserica noastră va avea marea misiune de a-i unifica sufletește și a face să bată la unison sufletele lor. Pentrucă fără acelaș izvor de inspirație și de disciplină națională și socială, muncitorimea e amenințată să cadă în mrejele propagandelor subversive, socialiste, sectare și antipatriotice.

Pentru un conglomerat muncitoresc, ca cel din Simeria, biserica este un prim factor de educație și de civism.

Elementul muncitoresc din atelierele căilor ferate e recrutat din rândurile țărănimii din jos, cu destulă soliditate morală. Dar procesul de transformare din condițiile vieții conservative țărănești într'o clasă uvrieră impun bisericii obligațiuni mari și imperative.

O colonie nu se formează numai prin zidiri de case, rezervoare de apă, de luminat, asigurare de condițiuni igienice. Ci în primul rând prin opera bisericii, care e chemată să formeze caracterul locuitorilor, să-i întrunească și să-i fortifice spre a putea rezista ispitelor. Biserica pregătește oameni de progres, și fără religie cetățeanul devine egoist, renitent și ileal.

Ziua sfințirii din 3 Noemvrie a. c. a pus în evidență marele aport al bisericii noastre asupra sufletelor. Impresionanta slujbă a sfințirii, prima liturghie a Arhipăstorului nostru și predica rostită cu acest prilej mânecând din cuvintele Domnului: *„Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, că văzând faptele voastre cele bune, să mărească pe Tatăl vostru cel din ceruri»*. din predica de pe munte — au produs o profundă impresie asupra închinătorilor.

I. P. S. Sa a adus mulțumiri Casei Muncii din București pentru jertfele aduse pe seama coloniei.

La recepțiile, urmate după slujbă, clerul nostru și autoritățile eclesiastice și civile au prezentat Inaltului ierarh omagiile lor.

S'a dat o masă pentru oaspeți și invitați, la care au toastat I. P. S. Sa pentru Maj. Sa Regele iar alți vorbitori pentru reprezentanții Casei Muncii și pentru autorități.

La vecernie, mulțimea de ostași din Oastea Domnului și-a desfășurat un bogat program sub conducerea reprezentanților sibieni P. C. Dr. Nicolae Popovici și G. Secaș. Iar seara după cină a urmat un festival artistic din partea corului venit din București al Casei Muncii, care a dat și răspunsurile liturgice în biserica nouă precum și de corul mixt din Simeria, de sub conducerea neobositului director școlar dl Jula. Intre punctele festivalului, P. C. Tr. Scorobeț a desvoltat conferența religioasă asupra *rostului religiei în lupta vieții*.

Participanții au plecat dela sfințirea bisericii din Simeria cu convingerea că s'a săvârșit acolo un act memorabil menit a strămuta viața într'o regiune sufletească superioară, de unde pogoară încredere în puterile noastre și ajutor în frământările vieții.

T. S.

Vaticanul în slujba revizionismului unguresc

Foaia noastră a stat necontenit de strajă la căpătâiul intereselor vitale ale neamului românesc și ale Bisericii acestui neam. Și am fost totdeauna printre cei dintâi — dacă nu cei dintâi — cari am aruncat cu piatra în cei cari au lovit pe la spate în aceste interese. Fiindcă experiențe de veacuri ne-au învățat un mare adevăr: *Ortodoxia și rasa una sunt.* Lovind pe una din ele, o nimerești și cauzezi pagube și celeilalte. Apărând pe una din acestea, implicit acoperi cu trupul tău, cu râvna ta, cu peana ta existența celeilalte și o feresti de stricăciuni. Există însă în această țară, o anumită pătură de oameni ce-și zic «cu scaun la cap» cari, departe de-a se strădui să priceapă ascuțimea graiului nostru în asemenea împrejurări, ne pretind tăcere și îngăduință față de cei vinovați în veac de spărtura care ne-a scindat sufletește neamul. Ci iată că noi nu putem pricepe îndemnul lor — care adeseori se chiamă sudalmă — fiindcă aceiași oameni cari cred că animozitățile pe chestiuni de acestea ațâță spiritele în paguba bunei liniște și-a propășirii țării, nu vreau să 'nțeleagă că tolerarea actualei stări de lucruri — în ordinea politic-bisericească — ar fi însutit și înmiit mai vinovată față de aceeaș bună liniște decât repetatele noastre avertismente de-a se intra în legalitate.

Ba mai mult: nu ne vom da pace nici o clipă până nu vom vedea trântite la pământ toate pietrile de poticneală presărate în calea bunului mers al unificării sufletești a acestui neam. Fiindcă, e cât se poate de logic să arunci din picior papucul care te roade, ca să nu mai șchiopătezi... Fiindcă, mădularul care te smintește, trebue — după o preaînțeleaptă poruncă — să-l îndepărtezi dela tine, fără multă zăbavă.

E vreme îndelungată decând facem așa cum făgăduim să facem și deacum înainte în lupta ce-o ducem cu actul de pomină încheiat între guvernul regal al României și scaunul papal dela Roma, la 10 Mai 1927. Constatăm cu bucurie că încetul cu încetul am izbutit să asociem la lupta noastră tot mai multe tabere și tot mai numeroși ostași ai acestui neam care începe să vadă tot mai lămurit pierzania ce i se pregătește. Silințelor devotate ale episcopatului român s'au adăugat forțele proaspete ale entuziastelor legiuni aliniate de Frăția Ortodoxă Română. Nume iluste din învățământul superior și dela Academia Română, au consacrat lucrări temeinice analizei, din punct de vedere juridic-bisericesc, Concordatului cu Vaticanul — căci de el e vorba — și au opinat pentru denunțarea lui, ca fiind în flagrantă contrazicere cu Constituția țării și cu Legea cultelor. (E ceeace au demonstrat, printre alții, dnii profesori universitari Dr. Onis. Ghibu, Dr. I. Mateiu, Dr. Romulus Cândea etc.) Ceva mai mult: diferitele consilii și comisiuni superioare din ministere, însărcinate cu studierea lui, au produs o seamă de acte cari *toate* declară concordatul ca vătămător statului român și conduc la denunțarea lui. Concluziile acestor documente, cărora nu li se va mai putea trage la îndoială competența, ar trebui să fie cunoscute de toți bunii români.

Fie-ne îngăduit apoi, să amintim bunilor noștri cititori că la cea de-a 10-a sesiune a congresului național-bisericesc — ținută la București, în zilele de 14—19 Octa. c. — dl deputat *Stelian Popescu*, directorul ziarului «Universul», a luat o atitudine din cele mai răspicate, împotriva concordatului. A fost un semn că chestiunea n'a murit, că zilnic apar alți și alți convertiți la ideea de luptă împotriva acestui act făurit într'un ceas rău, ceas care a aruncat umbre, ce nu știm de-o mai putea să le șteargă timpul, pe cariera politică a atâtor nume ilustre ale vieții publice de după săvârșirea Unirii celei mari. Noi știm că bunul român și fiu al Bisericii neamului care e dl *Stelian Popescu*, mai este și președintele Ligii antirevizioniste române, care a făcut legământ solemn să vegheze la inviolabilitatea actualelor fruntarii ale scumpei noastre patrii. Pe dsa și pe toți ostașii L. A. R. îi interesează în primul rând, alături de Biserică, destăinuirile pe cari le face neobositul academician dl profesor universitar O. Ghibu în recenta sa lucrare: *Nulitatea Concordatului dintre România și Sf. scaun* (Cluj, 1935, pag. LXII+88), cu care dsa își inaugurează publicația «Studii și documente privitoare la politica religioasă a României întregite». Destăinuiri cari au să alieze rapid și definitiv Liga antirevizionistă română la lupta de exterminare a concordatului. Căci iată că dl O. Ghibu, pe bază de documente — pe cari îi suntem recunoscători că le-a căutat și codificat aci — ajunge la concluzia că Vaticanul e direct amestecat în opera revizionistă a Ungariei, pe care a încurajat-o și-a susținut-o pe față, oridecâteori i s'a dat prilej. Revelațiile dsale sunt mult prea grăitoare, ca să nu culegem din ele câteva motive componente ale acelei dure simfonii cu care cărdășia iezuito-maghiară șantajază România.

Concordatul, opera Vaticanului — și a Ungariei

Ne întoarcem la vremea când se trata încheierea Concordatului. Ne spune și ne demonstrează dl Ghibu că ungurii din Transilvania și din

Ungaria, deopotrivă, au făcut cele mai fantastice sforțări pentru a determina Vaticanul să încheie acest concordat, care să servească, pe deoparte, *scopurile lor* **politice,** pe de alta scopurile de supremație ale Papei. La legația înființată de maghiari, după războiu, pe lângă Vatican — cu care Ungaria n'a încheiat nici un concordat și nici n'are de gând să încheie așa ceva — ei au dus ca consultor eclesiastic pe călugărul benedictin Iustinian Serédy. Omul acesta, capabil, instruit, plin de-o neostoită râvnă pentru cauza poporului maghiar, a izbutit să câștige cu talentul său grațiile Cardinalului Gasparri, care i-a încredințat o seamă de misiuni importante. In acelaș timp, Serédy a fost însărcinat de Primatul Ungariei și de guvernul maghiar cu reprezentarea intereselor diecezelor maghiare pe lângă sfântul Scaun. Printre aceste dieeceze erau în primul rând cele din «teritoriile ocupate» și în special cele din România.

Serédy și-a alcătuit un întreg program de lucru pentru cauza Ungariei reduse de războiul mondial la granițele ei firești. Intâi de toate, a adus la Roma și a plasat în diferite slujbe câțiva catolici militanți de-acasă, ca marele orator și misionar iezuit Bela Bangha, pe călugărul dominican Szabó Szadok, pe Anton Butykai și Dr. Francisc Monay. Această echipă avea consemnul să strige dela centrul catolicismului mondial nedreptatea ce s'a făcut Ungariei prăbușite. Cum au înțeles să tragă apa la moara lor și pe noi să ne tragă pe sfoară, când se duceau tratativele pentru încheierea concordatului, ne lămurește documentul de mai jos. Cu o finețe și o șiretenie cum numai cei mai iscusiți farseuri o posedă, ungurii s'au năpustit asupra concordatului, simulând o bine deghizată împotrivire. Numai atât!

1. Intr'adevăr, în 15 Iunie 1929, Dr. Fr. Monay, care acum ajunsese în cercurile papale, scria unei înalte fețe bisericești din Ungaria:

«In ce privește opoziția ziarelor (maghiare), cred că-ți aduci aminte de istoricul ei. Cercurile competente au dorit în acel timp ca catolicii să se plângă puțin și să dificulteze Concordatul, **ca ortodocșii să nu creadă că el asigură rezultate șoviniste** și catolice.

E limpede ca lumina zilei.

2. Aceiași misionari ai revendicărilor maghiare, cuibăriți la sânul ocrotitor al Sf. Părinte Papa, au pus pe roate o mare mișcare filo-maghiară în lumea întreagă.

Bela Bangha scria despre aceasta, în Katholikus Elet, din Satu-mare, la 22 Iunie 1934, sub titlul «Internaționala catolică», următoarele: «Foi catolice din străinătate, d. e. America din New-York, încep să scrie despre noi articole foarte simpatice. In cursul anului din urmă ni s'au adresat în mod special, în același scop, celebrități olandeze, americane, spaniole, franceze și polone, cu intenția să ne studieze instituțiile catolice (între cari și presa). Din nenorocire, particularismul limbei noastre este o piedică în calea contactului nostru cu lumea mare. Dar, slavă Domnului, că avem noi destui oameni cari cunosc limbi străine și cari au și o cultură mondială. *Să lase aceștia la o parte orice altă ocupațiune;* să se emancipeze de sub oricare altă treabă, oricât ar părea ea de importantă și să plece să înjghebeze Internaționala catolică. **Ar ajuta în mod uriaș soarta maghiarismului** *și poate și întreg universul bolnav*».

Apelul n'a rămas fără ecou. Nenumărați revizioniști unguri au plecat în toată lumea, ocrotiți de rasa călugărească, să ceară dreptate pentru Ungaria mutilată. Și cu ei, tot aparatul necesar unei propagande inteligent — nimic de zis! — organizată.

Aceștia sunt beneficiarii Concordatului, — nu noi!

...Și Papa Pius XI

Iți vine nici să nu crezi. Ce-o fi căutând în calculele secrete ale papei acea drăgăstoasă purtare de grijă pentru mutilata (??..) fiică Ungaria? De unde pretenția de a face și desface hotare de țări la «Vicarul Fiului lui Dumnezeu»? Sunt ecouri întârziate din pofta lumeștilor măriri ale înaintașilor, ecouri căzute într'o lume care nu mai tremură sub teroarea Inchiziției. Destul că sprijinul său neliniștește statele succesoare ale găunoasei monarhii austro-ungare. Până când?

Dnul Ghibu merge mai departe, când afirmă că «dacă Italia manifestă de câțiva ani încoace o politică filo-revizionistă și filo-maghiară, aceasta se datorește în mare parte tot influenței primite dela sfântul Părinte».

Dăm câteva fapte, de... «mustră».

1. Cu prilejul serbărilor *anului sfânt,* la Budapesta, în 1926, episcopul militar Zadravetz, un fanatic dușman al Românilor, spunea de pe amvon: «Să mergem la Roma, căci dacă este cineva care are ce să recapete, apoi noi ungurii avem ce recăpăta... Am fost noi de multeori la un loc cu popoarele lumii, astfel la Trianon și la alte ocazii, dar acolo nici odată n'am căpătat nimic, ci numai am pierdut câte ceva. Dar, la Roma va fi altfel: acolo va vorbi Dumnezeu, Domnul noroadelor, — acolo va vorbi Domnul atotputernic al popoarelor și națiunilor, care va spune: Dacă vreți iertare de păcate, dați îndărăt proprietățile răpite pe nedrept...» Intr'adevăr, zecile de mii de pelerini unguri cari au mers la Roma în 1926 spre a auzi pe «Dumnezeu» hulind Trianonul, au fost bineventați de papa cu astfel de cuvinte:

«Mă bucur foarte de voi, cari veniți din țara Sf. Ștefan, pe care Papa Silvestru II a dăruit-o cu *coroana sfântă, a cărei cruce* — precum obișnuesc să zic — *s'a plecat, ce e drept, dar nu s'a rupt...* Cunosc această țară, din călătoriile mele,... cunosc alipirea ei către Sf. Scaun, alipire pe care nici vitregitățile vremii, nici mutilările, nici împărțirile n'au putut-o înfrânge...»

Mai departe: «Ați venit 13.000 de inși din **Ungaria mică"...** Apoi Sf. Părinte a binecuvântat pe toți cei strânși în jurul steagului menit să ducă la biruință conștiința națională... *și să facă Ungaria din nou mare și fericită.*

Auzind unele ca acestea, s'a stârnit între ungurești fii ai papei multă voie bună. Și au cântat tare imnul național unguresc: Isten áld meg a magyart (Doamne binecuvântă pe maghiar), sub sfințitele acoperișuri ale Vaticanului. Iară papa nu s'a oprit cu poznele acilea. Căci

3. a impus nunțiului său papal la Budapesta, Mgr. Cesare Orsenigo, s'o rupă pe ungurește ca să le grăiască nepoților Sf. Ștefan pe limba lor când aceștia îl primeau și-l conduceau la gară în ritmul cadențat al «Crezului maghiar», care, precum ne lămurește dl Ghibu, nimic a face nu are cu Crezul niceo-constantinopolitan ci cu tratatul dela Trianon.

4. La intervenția ex-împărătesei Zitta, zelosul călugăr Iustinian Serédy a fost ridicat deodată la rangul de Cardinal și Primat al Ungariei. Cu prilejul hirotoniei sale, efectuate la Roma, în prezența a câtorva sute de magnați unguri, s'a petrecut un act politic de pomină. Redăm după lucrarea citată (pag. LII—LIII):

«*Noul cardinal înaintează spre Sf. Părinte și, după obiceiul străvechiu, îi oferă două lumânări aprinse, o pâne aurită și una argintată și două butoiașe (în miniatură) de vin. Pe altar s'a pus pe aceste obiecte sfințite «Justiția» maghiară, — simboîul implorării și al căutării dreptății ungurești»!*

După sfințire, Papa a dat un dejun festiv în onoarea Primatului maghiar. «Monseignorii bătrâni își vâră capul unul într'altul, mirându-se de așa ceva. Nu-și amintesc de vreun caz similar!" — *La masă, Papa a închinat paharul său vin de Tokay în onoarea Ungariei».* «De așa ceva, nici cei mai bătrâni demnitari ai Curții nu-și aduc aminte».

După dejun, delegația maghiară a fost primită de Primat, care i-a mulțămit pentru omagiul adus din partea «tuturor catolicilor maghiari dinlăuntrul și din afara granițelor maghiare», declarând că vrea «pacea, dar sprijinită pe dreptate,... pe dreptatea noastră milenară, pe dreptatea maghiară. Numai atunci va fi pace».

A doua zi, Primatul însoțit de delegația maghiară s'a prezentat în audiență la Papa, unde a ținut un discurs în care spunea că delegația prezentă reprezintă «*Ungaria catolică și pe toți ungurii*». Și adresându-se Papei: «Ajută-mi în greaua mea misiune... de a colabora la reclădirea scumpei mele patrii». Ii răspunde Papa: «Știu că reprezintați cu admirabilă totalitate pe fiii mei iubiți maghiari... reprezintați toate clasele națiunii maghiare... Binecuvântarea noastră se coboară asupra a tot și asupra tuturora acelora, la cari în momentul acesta vă gândiți și cu care sunteți una. Binecuvintez... munca și întreprinderile voastre, problemele, interesele, dorințele și speranțele voastre (visioni et previsioni)... Primatul vostru pleacă. Cu inima însă rămâne lângă Noi și cu el veți fi aici voi toți ungurii, întreaga Ungarie, fiindcă știu foarte bine că *voi totdeauna sunteți romani*».

Ne oprim aici, sfătuind pe cetitori să completeze cele expuse cu lectura cap. 12 și 13 din cartea dlui Ghibu.

*

Cred că suntem în clar. Cu asemenea «puteri» am încheiat noi Concordatul, care a fost încheiat așa cum s'a încheiat. Sau, ca să fim mai precișI, vorba dlui Z. Pâclișanu: «*modul în care s'a tratat și încheiat Concordatul a fost* — **o porcărie".**

Mă mir că nu se umflă Tibrul — și Târnavele...

GRIGORIE T. MARCU

Religia în școala secundară

Anul școlar 1935—36 s'a început cu programe analitice nouă, cu manuale nouă și cu îndrumări ministeriale deosebite de cele din trecut.

Circularele ministeriale și intervievurile dlui ministru C. Angelescu insistă să se poarte mai multă grije de educația religioasă și morală a tineretului școlar. „Educația religioasă să meargă mână 'n mână cu educația morală"... (Tribuna Școalei a. II Nr. 22) spune dl ministru. In circulara Nr. 163.893—935: „Invățământul în școala normală trebue să fie în esență educativ... elevii se vor instrui prin acțiune".

A început deci să constate și Onor. minister al instrucțiunii, că școala secundară în vremea din urmă — cam dela unire încoace — a renunțat la atributul de *școală educativă,* și se încearcă o revenire.

Intenția aceasta laudabilă nu poate rămânea însă numai pe hârtie. Trebue realizată cu tenacitate prin o mulțime de măsuri convergente spre scopul fixat de mult de pedagogie. Altcum rămâne vorbă frumoasă, dar numai atât. Și de vorbe românul e sătul.

Faptele de început de an nu ne prea lasă să întrezărim, că schimbările introduse ar avea darul să modifice mai esențial și în bine și felul de a fi al școalei secundare de până acum. Să exemplificăm cu Religia.

*

Programa analitică din 1935 pentru Religie fixează următorul număr de ore: *clasa I—VI câte 2 ore, cl. VII și VIII câte o oră la săptămână, total deci 14 ore.* S'ar putea zice: acceptabil. Programa pentru licee s'a trimis liceelor în August. Școlilor normale li s'a promis una deosebită. Până azi încă n'a sosit. Li s'a trimis însă circulara Nr. 163.895—935 prin care se arată ce se va lua la fiecare materie. La Religie se spune: «*Se va urma programa din anul 1935 a școalelor secundare pentru clasa I—VII inclusiv; în cl. VII: conferințe apologetice și secte religioase; în cl. VIII predici în orele libere după amiază*».

Vine aplicarea acestor dispozițiuni. Incepe desiluzia. La licee nu se admit câte 2 ore de clasă pe săptămână decât pentru clasele I, II, III și IV, iar dela V—VIII câte 1 oră. La școlile normale nici atât. Lor nu li se acordă în orar decât două ore pentru clasele I, II și III, iar pentru clasele IV, V, VI și VII câte 1 oră; în clasa VIII normală *nici o oră de Religie.* Prin repartiția de ore s'a admis deci săptămânal pe seama religiei în licee 12 ore, iar în școala normală 10 ore, deși numărul de clase e același.

Este adevărat, că la «*observațiuni*» în josul paginei cu reprezentarea orelor pe specialități pentru școala normală se spune: «*Se adaogă 5 ore de educație religioasă, din cari 3 la biserică și 2 în după amiezile libere*». După amiezile „libere" însă nu pot fi libere, ci ocupate cu diferite „comunități de muncă", fanfară, cor, material didactic, cercetășie, străjerie, premilitărie și practică agricolă. Ce vor fi cele 3 ore la biserică Dumineca și sărbătoarea? Nu stau de fapt elevii 2—3 ore la serviciu? Se înțeleg acestea sau alte trei peste acestea? Aceste *cinci ore* de educație, lăsate la bunul plac al conducerii școalei și al profesorului de religie pentru cele mai multe școli normale nu vor însemna mare lucru.

Prin urmare:

1. Insuș ministerul instrucțiuni n'a respectat programa analitică, reducând arbitrar numărul orelor destinat materiei, care are prin excelență menirea de a face educație religioasă și morală;

2. Tocmai pentru epoca criticistă a tinerilor s'a fixat pentru Religie numai câte o oră (fără a reduce și materia programei analitice); pentru ceice au experiență la catedră e lucru cunoscut, că materiile cari se predau numai o oră săptămânal, oricât de bine s'ar preda, nu dau rezultatul dorit și toți ceice propun astfel de materii declară, că ar fi mai bine să se scoată cu totul din școală;

3. Pentru clasa VIII a școalei normale nu s'a pus nici o oră de Religie, deși învățătorii se trimit deadreptul în viață, la o vârstă nu prea coaptă, și în mijlocul unei populații rurale profund religioasă și cu nesecate izvoare de simțire creștină.

Aveam dreptate să spun, că intențiile sunt laudabile, dar măsurile de aplicare detestabile.

*

Cercetând programa analitică cu privire la materia preconizată, deși e programă nouă n'aduce îmbunătățiri. In unele privințe s'ar putea spune, că o strică pe cea din 1929.

In clasa I se ia T. V. și T. N. Testamentul vechiu e comprimat în câteva lecții de așa natură, că Religie și deci educație nu se poate face. Nu se poate face decât istorie laică pe baza Sf. Scripturi. Cum se va putea prelucra lecția a 3-a b. o. în lecție cu miez educativ, cu concluzii dogmatice sau morale, cu aplicațiuni educacative, dacă într'o singură oră ai să examinezi lecția din ora trecută și să tratezi în cea nouă pe: «*Cain și Avel; Noe și potopul; turnul Babel*»? Sau: „*Iacob și Iosif. Strămutarea în Egipt (Profeția lui Iacob)*" în lecția a V-a? Sau: „*Inteme-*

ierea regatului. Şaul şi David" în lecţia 9-a? Cum se poate scoate din asemenea lecţii dovada purtării de grije a lui Dumnezeu, roadele harului divin, eternul uman, povăţuirea morală? Cu asemenea lecţii, intelectualul nostru va mai înţelege ceva din cele ce se citesc şi se fac în biserică? Mai are învăţământul religios din şcoală ceva comun cu biserica?

Dece nu s'a lăsat în cl. I numai Testamentul Vechi, cel care a îmbiat poporului nostru atâta înţelepciune practică pentru viaţă?

Viaţa şi faptele Mântuitorului, tot cu interpretări, era material potrivit pentru cl. II. I se mai adăuga vreo 10 parabole şi predica de pe munte şi aveam toată materia într'un tot bine închegat şi admirabil de bine întocmit pentru prelucrare. Aşa s'au trecut în clasa a doua numai parabolele, câteva fapte şi predica de pe munte.

Invăţământul istoric la Religie e cât se poate de rău prevăzut în programă. *Faptele apostolilor*, din cari se scot o mulţime de noţiuni întâmpinate de elev şi în viaţă la tot pasul, în cari se găsesc exemple de impunătoare atitudini religioase şi morale, cari fac admirabilă trecere dela Biblie la istorie, sunt aproape neglijate. Nu face apoi nici o amintire de sinoadele ecumenice. Nimic despre marile erezii. Nimic despre cruciate. Nimic despre reformaţiunea, care provoacă şi în viaţa noastră bisericească schimbări atât de însemnate. Nimic despre căderea Constantinopolului şi urmările acestei căderi asupra bisericilor ortodoxe. Din ce se va vedea: când au lucrat creştinii bine, când au lucrat rău, când au zidit la împărăţia lui Dumnezeu, când au dărâmat-o în suflete şi pe faţa pământului? Cu ce li se va întări voinţa de solidarizare prin dogmă sub aripile bisericii, prin ce fapte vor fi învăţaţi să cugete creştineşte şi în senz ortodox? La întocmirea programei analitice pentru istoria bisericii universale nu s'a avut în vedere nici istoria bisericii româneşti, care se va lua în clasa următoare.

Istoria Bisericii Române din cl. IV secundară are prevăzut pentru cele 2 ore la săptămână (ce se va face acum în 1 oră?) un material potrivit pentru ceice vor să înveţe cum se creiază din documente istoria, nicidecum pentru a face *religie* şi *educaţie religios-morală*.

N'am scris acest articol mai curând, deşi intenţionam de mult să-l aştern pe hârtie, tocmai pentru a face câteva încercări cu noua metodă, numită de unii monografică. Rezultatul: lamentabil. In clasa IV secundară elevul nu e obişnuit cu stilul documentelor, cu poliloghia lor, cu arhaismele lor; aproape fiecare cuvânt trebue să-l explici; ai cetit documentul şi vrei să-i faci rezumatul, să-i scoţi esenţa: descurajezi elevul, fiindcă nu poate rezuma, n'a înţeles nimic. Ba-i mai dai şi *texte latine* — aşa cere programa — unor elevi, cari abia atunci sunt la începutul învăţăturii de latină. Am încercat altfel. Le-am cetit eu documentul, intonând mai apăsat părţile, cari dau înţelesul lui; abia câţiva s'au ales cu ceva. Rezultatul care e? Cel prevestit de dl profesor Dr. I. Lupaş în conferinţa dela Radio, conferinţă publicată apoi în foiletonul „Universului", şi cel arătat tot de dsa în marele congres naţional-bisericesc din anul acesta dela Bucureşti: dezastrul învăţământului religios la istoria bisericii româneşti şi pierderea vremii cu lucruri străine de firăa elevului-*copil* de cl. IV secundară, atât pentru profesor cât şi pentru elev.

Dar pe lângă metoda nepotrivită şi streină de scopul religiei în şcoala secundară, programa are şi omisiuni, cari urmăresc un ţel nemărturisit şi de osândit. In Istoria Bisericii Româneşti din şcoala secundară nu e loc şi pentru istoria bisericilor din provinciile alipite. După autorul anonim al programei analitice, care îmi pare o persoană foarte străină de şcoala secundară, provinciile n'au istorie. Tot ce s'a făcut pe lume, s'a făcut numai la Bucureşti şi Iaşi cu anexele lor provinciale. In schimb ne vom pierde în descifrarea de documente despre viaţa unui mucenic din Durostor, în a unui Sava Gotul, a unui Bretanio din Tomi, citind minee, prefeţe de ale lui Coresi, şi nu vom aminti nimic despre Ilie Ioreste, Sava Brancovici ş. a. şi vom da abia câteva „ştiri" despre mănăstirile distruse din Ardeal, despre preoţii şi credincioşi prigoniţi pentru credinţă, şi ceva despre Şaguna. Iar celelalte provincii n'au drept nici la atât.

Aceasta este partea cea mai nouă, dar şi cea mai puţin norocoasă din programa în vigoare. Dacă se reduceau puţin datele istorice, anii şi numirile din manualele după programa veche, mult superioară celei nouă, s'ar fi făcut operă mai mult decât utilă.

La celelalte clase sunt mai aproape de realitatea psihologică, religioasă şi bisericească. Nu ştim însă cum se va aplica în câte o singură oră.

*

Am înainte şi vreo câteva din manualele cele nouă. Unele le-am primit chiar din August. (Mult m'am mirat când s'au putut lucra şi tipări, dacă programa s'a pnblicat şi trimis şcolilor abia în August c.).

Ce distanţă mare dela manualele de acum 12—14 ani! Autorii îşi dau silinţă să le facă cât mai atractive, cât mai îngrijite, cât mai bogate. Nizuinţă, care merită toată încurajarea!

Se păcătuieşte însă consecvent împotriva cerinţelor pedagogice cu privire la un bun manual. Toate sunt prea încărcate. Depăşesc programa analitică prin mulţimea datelor, prin lecturi, prin explicaţii, cari n'au locul în manual. Profesorii trebue să-şi piardă vremea cu ridicarea părţilor, cari să se şteargă. Cum cadrează atunci aprobarea cu îndrumările Onor. minister al instrucţiunii din circulara Nr. 163.893—935? Acolo se spune: „Lecţiile din manuale *vor rezuma numai* observaţiunile şi constatările făcute de elevi...; în loc să *citească în manuale* vor citi în realitate"... Se aprobă însă cele mai grele la cântar!

Intre toate manualele, am găsit unul, care merită să fie relevat. E manualul de Istoria Bisericii Române întocmit de dnul profesor universitar Dr. I. Lupaş. Dsa a încercat să suplinească lacunele programei analitice. A dat lecturilor rolul lor de auxiliare ale materiei şi n'a abuzat de ele ca alte manuale, punând şi ce se potriveşte şi ce nu se potriveşte (Intr'un manual de cl. IV un autor pune la lecţia despre activitatea sf. apostol Andrei, amintirile lui Vasile Alexandri despre celece se făceau în noaptea sf. Andrei în copilăria poetului, apoi la altă lecţie, vă rog notaţi: de istoria bisericii româneşti, edictul dela Mediolanum al lui Constantin cel Mare şi traducerea din Eusebiu a arătării semnului crucii pe cer aceluiaş împărat; oarecare va fi legătura acestora cu biserica românească?). A făcut dreptate şi provinciilor arătând câte ceva şi din istoria bisericească a lor. E adevărat că acestea l-au silit să încarce manualul. Ceeace ne stoarce recunoştinţa e însă şi faptul, că întocmindu-l nu s'a gândit numai la ştiinţă, ci şi la elevi, cari au să înveţe şi adeseori nu ştiu alege ce să înveţe. Variind litera, prin caractere cicero a scos la iveală ceeace constitue istoria cl. IV secundară şi care trebue învăţată. Şi de data aceasta dl Lupaş se dovedeşte nu numai un vestit descifrator al trecutului nostru bisericesc, ci şi un pedagog iscusit şi un conştient apărător al dreptăţii, recunoscând fiecăruia şi fiecărui ţinut ce este al său şi care grăieşte, mai mult şi inimilor tinere din partea locului, făcându-le *educaţie*.

*

Un cuvânt de recunoştinţă din partea profesorilor de religie şi din partea Bisericii se cuvine dlui profesor universitar Dr. I. Lupaş şi pentru meritul de a fi singurul om de şcoală cu autoritate care a arătat hotărât fără reticenţe şi înfierând greşelile ce s'au comis faţă de învăţământul religios din şcoala secundară. Pentru apărarea acestui scump mijloc educativ şi adeseori singurul cu efect, n'a pregetat să scrie memorii către Onor. minister al instrucţiunii, către I. P. S. Sa Patriarhul ţării, să conferenţieze la Radio, să scrie adrese către profesorii din ţară, să informeze opinia publică prin ziare, să ridice cuvântul şi în faţa celui mai înalt for bisericesc, în faţa Congresului naţional-bisericesc dela Bucureşti. O risipă nobilă de energie pentru o cauză a Bisericii şi a binelui acestui neam, care impune şi dă exemplu.

Oare avea-vor Bucureştii urechi de auzit? Până acum nu se pare. Dacă Bucureştii laici nu vreau să audă, să audă măcar Sf. Sinod şi să pretindă neîncetat repararea greşelilor. Să se dea Religiei în şcoala secundară de orice categorie câte 2 ore de clasă până la ultima clasă, inclusiv aceasta, şi să se îndrepte programa analitică acolo, unde mâni nepricepute n'au ştiut ce fac.

Altcum, ce folos de intenţii bune şi de circulare frumoase?

Protoiereu **Gh. Maior**
profesor secundar

Probleme-Recensii-Comentarii

Revistele, folositoare şi instructive, *Viaţa Ilustrată* şi *Ţara Bârsei*, conduse cu multă muncă şi pricepere, au apărut, cea dintâi pentru Noemvrie, a doua pentru Noemvrie-Decemvrie 1935.

Viaţa Ilustrată aduce bogat şi variat material în proză şi versuri, datorit dlor: O. Goga, L. Bologa, A. Nanu, P. Possa, Gr. T. Marcu, Horia Petra-Petrescu etc. Cronică literară, cronică internă şi externă, numeroase ilustraţii, întregesc numărul de acum al valoroasei reviste sibiene.

Ţara Bârsei are de asemenea un apreciabil sumar, cu articole bine scrise, între care mai multe sânt închinate memoriei unui „ziditor de suflete" care a fost directorul liceului nostru dela Braşov, *V. Oniţiu*, răposat înainte cu 20 de ani. Colaborează la acest număr dnii: Horia Teculescu, D. Lăpădat, C. Muşlea, Păr. Oct. Popa, Dr. A. Sulică, I. Colan, Al. Lascarov-Moldovanu, Ecaterina Pitiş etc. Pe câteva pagini sânt reproduse interesantele însemnări ale lui V. Oniţiu, din 1904, despre concertul Reuniunii de cântări din Braşov, dat în Castelul Peleş şi dirijat de Gh. Dima, — însemnări păstrate în arhiva familiei braşovene Branisce. —

Apropiindu-se sfârşitul anului, citltorii nu vor uita *să-şi înoiască abonamentul* la merituoasele noastre reviste, şi să ceară stăruitor abonarea lor şi la cafenele şi restaurante.

*

„Să nu luăm în deşert fenomenul mistico-religios". Dumineca trecută a conferenţiat, la fundaţia „Carol I" din Bucureşti, ilustrul profesor *Dr. Gh. Marinescu* vorbind despre „Lourdes şi Maglavit", două localităţi îndepărtate şi despărţite prin distanţă, prin graniţe, munţi şi râuri mari şi totuşi în ambele localităţi s'au petrecut şi petrec fenomene de ordin psihologic şi moral care au între ele o afinitate specială.

Savantul profesor, continuând, a spus:

Fără îndoială că la Lourdes şi Maglavit avem a face cu un misticism religios în care inconştientul dinamic joacă un rol însemnat.

Fenomenul Bernadettei că şi al lui Petrache Lupu se explică prin activitatea inconştientului dinamic, creator. *Sufletul lor avea intuiţia divinităţii, căci prin simpatie şi credinţă vedea pe sfânta Fecioară şi pe Dumnezeu în care inima lor credea, fiindcă îi iubeau. Intuiţia religioasă purcede din inconştientul dinamic şi din intuiţie.* In manifestările sentimentului religios, ideaţia intelectuală trece pe planul al doilea. Este ceva nedefinit care trece dela viziunile inspiraţilor la credincioşi. Creaţia vizionarului religios corespunde unei viziuni lăuntrice care pune în comunicare existenţa spirituală cu viaţa profundă.

Cu credinţa inconştientul dinamic are o putere covârşitoare care ridică la oameni, cu temperamentul mistic şi religios, energia nervoasă pe deoparte, iar pe de altă parte dă un simţământ de destindere şi de mângăiere. Este vorba dar de ridicarea potenţialului psihic al individului, dându-i puterea de a face lucruri mari.

Se creiază o viaţă sufletească deosebită al cărei conţinut e religios, iar conţinutul intelectual al ideei religioase se impune judecăţii şi reflexiunei.

Procesele care compun inconştientul dinamic nu se pot explica prin legile obişnuite şi nu sunt nişte varietăţi ale inconştientului automatic. Acestă din urmă repetă, celalt creiază.

Pentruca inconştientul dinamic să dea tot ce poate, conştiinţa trebue să sintetizeze şi să utilizeze forţele pe care el i le pune la dispoziţie; această sinteză, luminată de o atenţie puternică şi o voinţă creiatoare, se întâlneşte şi în opera oamenilor geniali.

Voi vorbi cu altă ocazie despre mecanismul psiho-filosofic al misticismului, deşi dela început trebue să afrm că cunoştinţele noastre nu sunt prea precise spre a lumina complet procesele care au loc în dinamismul inconştientului mistic sau religios. *Trebue însă să spun că e o greşală dacă credem că religia ar fi rezultatul unei fantazii morbide sau ar avea o origină ireală.* Faptul că religia s'a manifestat ori când şi ori unde pe pământ, la oameni de orice treaptă culturală, persistând în orice stadiu al ştiinţei şi resistând la orice persecuţii, ne arată că misticismul care este la baza religiei, este un fenomen adânc înrădăcinat în sufletul omenesc şi are la bază morala. Sentimentul religios ne duce la fapte mari, altruiste face viaţa suportabilă, mângâie pe nenorociţi, dă speranţe.

Misticismului şi religiei datorim marile opere în domeniul sculpturei, picturei, arhitecturei şi literaturei. Nu mai vorbim de muzica sacră.

Să nu luăm în deşert fenomenul mistico-religios. Să ne gândim la cuvintele lui W. James: „Nu e nimic mai stupid decât a trata ca inexistent un fapt psihologic, numai fiindcă nu putem să-l simţim noi. Să ne păzim de a cădea în această greşală, cum se întâmplă cu unii oameni culţi care nu înţeleg nimic altceva decât ştiinţa oficială".

*

Aşa a vorbit despre Maglavit profesorul celce l-a văzut şi a fost la faţa locului.

Cei stăpâniţi de îndoeală îş urmează în unele gazete campania împotriva minunilor din satul, a cărui faimă a trecut departe peste graniţele ţării.

Gazetele noastre *comuniste* îş pun bucuros coloanele la dispoziţia lor, — apărarea necredinţei făcând parte din programul de muncă al acestor foi, — la care s'a alipit, dacă nu ne înşelăm, o singură foaie bisericească: „*Unirea*" mitropoliei blăjene.

*

Problema restaurării episcopiei ortodoxe române din Timişoara este documentat expusă în noua broşură a mult activului paroh dela Jimbolea, Pr. *Gheorghe Cotoşman*, publicată sub titlul de: **„Restaurarea Episcopiei Timişorii"**, *Testamentul lui Şaguna, — visul bănăţenilor*».

Broşura, tipărită la Timişoara, cuprinde, într'un mănunchi, interesantele articole ale autorului, apărute anul curent în diferitele reviste şi purtând titlul de „Românii ortodocşi din Bănat cer reactivarea Episcopiei din Timişoara", — conform testamentului providenţialului mitropolit Andrei Şaguna, care prevede şi restaurarea acestei episcopii.

*

Cerc pastoral. — Luni 14 l. c., la sărbătoarea Cuvioasei Paraschiva, credincioşii parohiilor Ţopa şi Boiu, protopopiatul Sighişoarei, au trăit clipe înălţătoare.

S'au strâns, într'un cerc pastoral: P. C. protopop Em. Stoica, preoţii Ioan Danilă (Boiu), Aurel Zichil (Ţopa) şi Simion Radu (I. G. Duca), cu scop de a târnosi biserica din Ţopa, căreia i s'a făcut reparaţiuni radicale şi de mare folos, prin străduinţele parohului local

Incă de dimineaţă, biserica devine neîncăpătoare, veniseră credincioşi mulţi din jur: Boiu şi Vânători, cari

într'o atmosferă de evlavie, ascultau utrenia, sfinţirea apei, târnosirea şi sf. liturghie, cu răspunsurile frumoase ale tineretului.

Cu această ocazie a predicat P. C. protopop Em. Stoica, despre însemnătatea sfintei biserici, loc de tezaurizare a bunurilor mari spirituale, după care însetăm.

La binecuvântarea adusă de P. C. Sa dela I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae*, răspunde părintele A. Zichil, apoi se stropesc credincioşii cu apă sfinţită şi se ung cu untul de lemn.

După masă, la ora 3, aceiaşi trec în parohia Boiu. Terminată vecernia în biserica mare, plină de popor, se face sfinţirea apei, apoi sfântul Maslu.

La sfârşit a predicat părintele Simion Radu despre însemnătatea rugăciunii ca hrană sufletească.

Părintele Dănilă mulţumeşte în numele parohienilor. *Dar.*

*

In memoriam. — In umbra salcâmilor la marginea drumului pe hotarul comunei *Valea-Lungă*, judeţul Târnava-mică, în cântecul monoton al trenurilor îşi dorm somnul de veci treizeici de eroi jertfiţi pe altarul patriei. La gara Hususău, azi Valea-Lungă, şi-au aflat moartea striviţi de trenuri, în urma ciocnirii în ziua de 27 Decemvrie 1916.

Dupăce atâţi ani mormântul acelor eroi n'a fost împodobit decât doar cu o cruce simplă, dl primpretor al plăsii Valea-Lungă prin muncă stăruitoare a reuşit să le ridice un monument, şi o troiţă, a căror sfinţire s'a făcut în 20 Octomvrie 1935, cu mare asistenţă.

Incă din zorii zilei mulţime de oameni îmbrăcaţi de sărbătoare se îndreptau spre locul serbării.

La ora $10^1/_2$ au sosit reprezentanţii autorităţilor printre care am remarcat pe dl prefect al jud. Târnava-mică, Precucernicii protopopi *I. Crăciun* dela Mediaş, delegatul I. P. S. Sale Mitropolitului *Nicolae* al Ardealului, *Gh. Oprean* dela Diciosânmărtin, maior Bărbulescu, comandantul cercului de recrutare al judeţului ş. a.

La ora 11 a. m. s'a început sfinţirea apei, a monumentului şi troiţe, şi parastas.

Seria cuvântărilor o deschide P. C. protopop *Gh. Oprean* în numele bisericii ortodoxe române, şi o încheie dl prefect *Simion Gizdavu* mulţumind tuturor pentru ajutoarale date şi pentru participarea la măreaţa exprimare a legăturii noastre cu ceice s'au jertfit pentru noi. *Un participant*

*

Exces de zel şi — nepricepere. — Autorităţile şcolare superioare din ţara noastră binecuvântată au avut gândul foarte înţelept să dispună ca tineretul şcolar să fie dus, în mod *obligator*, în fiecare Duminecă şi sărbătoare religioasă la biserică.

Dispoziţia aceasta, — de alt fel aplicată şi în şcoalele din străinătate, — a scos din sărite pe un domn de ai noştri, care într'un număr recent de gazetă cotidiană îş iscăleşte calitatea de *„conferenţiar universitar“*, şi declară că dispoziţia luată de ministerul instrucţiunii este un *mijloc de constrângere*, pus în slujba intereselor personale şi împotriva interesului obştesc, — un mijloc care va promova *„tâmpirea şi animalizarea deplină a naţiei“*...

Copiii nenorociţi — scrie conferenţiarul nostru — vor trebui să-şi peardă (?) şi dimineţile Duminicilor şi ale numeroaselor sărbători, ducându-se la biserică (!), în loc „să-i plimbăm la aer curat, sau să-i ducem la muzee ori concerte, sau să-i trimitem pur şi simplu la joacă“...

Porunca nouă a ministrului instrucţiunii este considerată prin urmare ca *„o nouă ofensivă a obscurantismului“*...

Din nenorocire însă elucubraţia este total greşită şi tocmai contrarul afirmărilor este adevărat: statul, naţional ortodox al României, n'are absolut nici un motiv de a duşmăni biserica şi a procedă, conştient sau inconştient, la slăbirea poziţiei şi autorităţii ei, ci interesul superior al statului este să susţie şi să spijinească activitatea morală şi naţională a bisericii.

Ceice încearcă a tulbura aceste raporturi de armonie între statul şi biserica noastră, aceia nu prea ştiu ce fac. Ear cu ceice tot mai socotesc, că biserica a devenit astăzi un anacronism, n'avem vorbă de pierdut.

In ziua Sfinţilor Arhangheli, clerul şi poporul nostru, neclintiţi în credinţă faţă de Tron şi Dinastie, au sărbătorit onomastica şi aniversarea a 14 ani de vârstă, a Marelui Voevod *Mihai*, moştenitorul tronului.

S'au înălţat, şi la acest prilej, fierbinţi rugăciuni către Atotputernicul Dumnezeu pentru sănătatea şi fericirea tinerului vlăstar al Dinastiei române.

Călăuzit de Augustul său Părinte, Prinţul nostru, deştept şi frumos, întruchipează nădejdea de mâne a neamului şi a bisericii Sale. —

In catedrala mitropolitană din *Sibiu* serviciul religios, pentru sănătatea şi îndelunga viaţă a Marelui Voevod Mihai, s'a săvârşit la ora 11 din zi din partea preoţimii catedralei în frunte cu P. S. arhiereu Vasile, vicar arhiepiscopesc.

Au asistat la sărbătorire I. P. S. Mitropolit *Nicolae*, reprezentanţii autorităţilor locale, tinerimea şcolară şi mulţi alţi credincioşi.

Sfinţirea bisericii ortodoxe române din Turda

Una dintre cele mai frumoase biserici, clădite în Ardealul desrobit, se înalţă astăzi falnică în ţara moţilor, în *Turda*, în cetatea care ne aminteşte suferinţele cumplite ale trecutului neamului nostru. Acolo s'a decretat la anul 1567 cultul bisericii ortodoxe ca nerecunoscut şi abea tolerat, şi s'a recunoscut libertatea religioasă a celor trei culte: romano-catolic, protestant, şi unitar. O bisericuţă smerită, într'un colţ al oraşului, mărturisea umilirile, impuse de-a lungul veacurilor, credincioşilor prigoniţi ai ortodoxiei.

Cu atât mai grăitoare este acum marea bucurie a turdenilor ortodocşi, cari îş văd înălţată biserica măreaţă pe strada principală a Turzii, în mijlocul unei minunate privelişti, dovedind dărnicia jertfelor româneşti pentru lege şi neam.

Iniţiată de neobositul venerabil chiriarh al Clujului, P. S. Episcop *Nicolae*, şi ridicată prin stăruinţele părintelui protopop *Iovian Murăşianu*, noua biserică ortodoxă, clădită în stil românesc, este opera arhitectului bucureştean, prof. *I. D. Traianescu*, executată de inginerii T. Eremia şi Marcu. Pictura, de o mare frumuseţă artistică, se datoreşte maestrului profesor *Paul Monda*.

La târnosirea noului lăcaş divin, săvârşită Duminecă în 3 l. c., a sosit un mare număr de oaspeţi din diferitele părţi ale ţării.

M. Sa *Regele* şi-a avut trimisul special, în persoana dlui maior *Sidorovici*.

Actul sfinţirii l-a îndeplinit P. S. Episcop *Lucian* al Romanului, cu numeroasă asistenţă.

Guvernul a fost reprezentat prin dl ministru al cultelor *Al. Lapedatu*.

După terminarea serviciului religios P. S. Episcop Lucian dă citire adresei primite dela P. S. Episcop *Nicolae* al Clujului, adresă prin care P. C. protopop *Iovian Murăşianu* este ridicat, în urma meritelor dobândite în slujba bisericii, la rangul de protoiereu stavrofor şi decorat cu crucea.

La sfârşitul slujbei religioase a cuvântat P. S. Episcop *Lucian*, evocând în accente adânc simţite timpurile de prigoană şi asuprire ale poporului român din Ardealul stăpânit de străini, când acest popor nu-şi mai găsea sprijin şi adăpost decât în sfânta noastră biserică. —

In aceeaş zi de sărbătoare a Turzii s'a oficiat o slujbă religioasă la mormântul lui Mihai Viteazul, ear seara s'a ţinut o şedinţă a FOR-ului, secţia eparhială Cluj, şi un concert izbutit al corului Academiei teologice clujene.

INFORMAŢIUNI

Hirotoniri. Au fost hirotoniţi întru presbiteri următorii clerici: Vasile Floruţa pentru parohia Zdrapţi, Traian Ţiţeiu pentru Ghimeş-Făget, Octavian Daju pentru Riuşor şi Ioan Marcu pentru Lupu din Arhiepiscopia noastră, şi Ioan Baloş pentru Toracul mic (Iugoslavia) şi Traian Trăilă Milota pentru colonia I. G. Duca (Timişoara) din eparhia Aradului.

A murit un om de bine. Duminecă în 3 Noemvrie c., a fost înmormântat, cu deosebită cinste, în cimitirul comunal din Sibiu, directorul exploatărilor dela minele de aur ale societăţii „Mica“ din Brad, *A. Sieber*, răposat în vârstă de 53 de ani. In calitatea sa de inginer de mine, dispărutul şi-a câştigat, în timp de 26 de ani, mari merite pentru mineritul Munţilor Apuseni, — producţiunea de aur, în regiunea Bradului, se leagă de activitatea acestui om cu multă experienţă şi temeinică pregătire. Corpul inginerilor pierde un distins coleg, care s'a aclimatizat deplin în noua sa patrie; ear muncitorii minelor dela Brad, pierd un adevărat părinte sufletesc. La mormânt a vorbit şi directorul liceului nostru din Brad, Pr. C. Ciocan, relevând meritele celui răposat. In veci pomenirea lui!

Act de mulţămire. Oficiul parohial ortodox român din *Idiciu*, judeţul Târnava mică, adânc recunoscător aduce şi pe această cale călduroase mulţumiri, generoşilor donatori cari au contribuit cu obolul lor pentru biserica noastră. In special aducem mulţumiri băncii „Albina“ pentru suma de 2000 lei; Venerabilului Prea Sf. Roman Ciorogariu, 200; Gh. Atanasescu-Iaşi, 1000; Mănăstirea Neamţ 670; Mănăstirea Agapia 500; Municipiul Timişoara 500; Dr. Emil Dandea, prim. oraşului Târgu-Mureş, 200; profesorul Aurel Popa-Oradea 150; Aurel Nistor, protopop, Sf. Gheorghe, 130; Dr. Lucian Borcea advocat Sibiu, V. D. Tobolcea ostaş Buzău, Familia căpitan Imandache Ilva-Mare-Năsăud, I. Mihăilescu Bucureşti strada Lirei Nr. 22, V. Popa Burcă-Peatra Neamţ, Dr. Eugen Nicoară-Reghin, Of. parohial Braşov-Cetate, Dr. Nihail Nicula Hălmaj-Arad, toţi câte 100 lei; epitropia Măderat-Arad 95; Of. parohial Porceşti-Sibiu 85. — Total 6339 lei. — Pr. *Iosif Gh. Roman*.

Caz de moarte. Cea mai veche dintre muncitoarele stabilimentului tipografic arhidiecezan din Sibiu şi a biroului său de expediţie, *Maria Hust*, s'a stâns subit din viaţă Joi, în 7 l. c. Deşi înaintată în etate, a lucrat, până în ultimele sale clipe, cu zor şi pricepere, în atelierele Tipografiei noastre Arhidiecezane, unde, un lung timp, de peste cincizeci de ani, n'a lipsit dela datorie. Inmormântarea i s'a făcut astăzi, Sâmbătă, în cimitirul comunal din Sibiu, petrecută de o îndurerată soră, de conducătorii tipografiei şi de numeroşii tovarăşi de lucru, cari au pierdut în răposata o bună şi vrednică muncitoare. Fie-i amintirea neuitată!

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 10 Noemvrie 1935, va predica părintele rector *N. Colan*.

Duminecă, în 10 Noemvrie, ora 6 seara, va conferenţia, în sala mare a judeţului Sibiu, dl profesor universitar *Gh. Şofronie* despre: Statul naţional şi pactul genevez.

CARŢI ŞI REVISTE

„Episcopii Samuil Vulcan şi Gherasim Raţ“ 1830—1840. — A apărut o vastă monografie istorică culturală, de protopresv. *Dr. Gh. Ciuhandu*. Extensiunea: XXXII+704 pagini mari, garmond. Cuprinsul: Insemnări şi documente culese de prin deosebite arhive (Arad, Oradea, Viena), privind istoria culturală şi bisericească, mai ales a românilor din Crişana, dar semnalând şi chestiuni privitoare la Ardeal, Banat şi chiar şi Dalmaţia. Expunerea istorică şi cele 186 documente ce-i sânt anexate, apoi sumarul amănunţit dimpreună cu Indicele de nume şi materii, fac ca cetitorul să se poată orienta cu înlesnire asupra cuprinsului lucrării. Lucrarea de 734 pagini în total, — scoasă din tipar fără ajutor străin, — se poate procura dela autor, în Arad, cu preţul de *Lei 500* exemplarul. In vederea marilor cheltueli de tipar, autorul a fost nevoit să-şi rezerve şi sarcina editării şi a desfacerii. Cine va procura această lucrare face, din mai multe puncte de vedere, un lucru bun, dând întâi de toate autorului nădejdea şi posibilitatea de a scoate alt volum.

Poşta redacţiunii

Pr. *Al. F.* în *L.* Unei publicaţii obscure, în deosebi când face politică în doi peri, nu i se dă însemnătatea ce n'o are. Daţi-ne informaţii locale de interes cultural şi bisericesc.

Nr. 344—1935 (45) 2—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei de cl. III-a, **Nădăştia-superioară** cu filia **Hăşdat,** din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. 3 jugăre 1316 st. p. sesiune parohială.
2. 15 litri grâu şi 15 litri porumb după fiecare fum.
3. Stola obişnuită.
4. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela P. V. Cons. arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni. Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Hunedoara, 22 Octomvrie 1935.

Pr. **Nicolae Suciu,**
adm. protopopesc.

Nr. 117—1935 (44) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei a doua de clasa I-a din **Jina,** protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Retribuţiunile după acest post sânt:

1. Intregirea dotaţiunei dela stat, conform coalei B.
2. Stola uzitată, conform normativului stabilit de adunarea protopopească pentru parohiile tractului Mercurea, aprobat de P. V. Consiliu arhiepiscopesc.
3. Lemne de foc în natură.

Cererile de concurs, însoţite de documentele necesare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc până la terminul fixat.

Concurenţii îşi vor procura autorizaţie de concurs dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc şi se vor prezenta în parohie, în o Duminecă sau sărbătoare, spre a face cunoştinţă cu enoriaşii.

Mercurea, 29 Iunie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român în înţelegere cu consiliul parohial.

Avram S. Păcurariu
protopop.

AU APĂRUT:

Calendarul Bunului Creştin

pe anul 1936

cu Şematism Lei 45·—; fără Şematism Lei 10·—

Calendarul „Oastea Domnului“

pe anul 1936 Lei 10·—

Calendarele au un cuprins foarte bogat şi variat şi împodobite cu multe ilustraţiuni frumoase. Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. La comande de cel puţin 10 ex. se dau 2 Călindare în plus. Pe lângă preţul Calendarelor să se mai adaugă încă Lei 20 pt. porto postal

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 17 Noemvrie 1935 — Nr. 48

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de M

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe
se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor
un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile
se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

2 ex. (Of.)
Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român
Sibiu
Str. Şaguna 8

Nulitatea Concordatului

Concordatul încheiat între guvernul regal al României şi Sf. Scaun, la 10 Mai, 1927 şi ratificat prin votul Parlamentului la 29 Mai 1928, arată până la evidenţă că în ţara noastră, am avut, în anii fertili în năzdrăvănii politice de după războiu, şi o politică religioasă de improvizaţie şi de cârpeală. Lucru care a fost văzut de legiuitorii noştri destul de târziu; aş zice, prea târziu chiar. Dovadă, faptul că abia la 2 Aprilie 1932, s'a făcut, între pereţii aceluiaşi parlament care ratificase concordatul înainte cu trei ani, pasul care să spele câtuşi de puţin ruşinea aruncată de obrazul ţării şi să dee o cât de măruntă satisfacţie milioanelor de conştiinţe — nu atât ortodoxe cât româneşti — conştiinţe ultragiate în demnitatea lor de dispoziţiile actului pomenit.

Intr'adevăr, în acea zi, s'a depus pe biroul Camerei deputaţilor, din iniţiativă parlamentară şi însoţit de-o studiată şi binemotivată expunere de motive, următorul:

Proiect de lege

Art. I. Convenţiunea încheiată la 10 Mai 1927 între Statul român şi Sf. scaun dela Roma şi ratificată de Corpurile legiuitoare române la 29 Mai 1929, prin legea de faţă este şi rămâne denunţată.

Considerăm drept o datorie să însemnăm aici numele celor 27 deputaţi cari au iscălit proiectul de lege şi cari «pătrunşi de cel mai adânc sentiment patriotic», cu considerare la «gravitatea motivelor» cari i-au determinat să-l prezinte, cer votarea lui urgentă. Iată-i: general Racoviţă, C. N. Ifrim, I. Cătuneanu, D. Secărea, Pr. I. Malos, Dr. Sulică, Mihai Filip Sabin, Dr. A. Milea, C. Radovici, D. Brătănescu, Dr. Papinian, Calinic Istrate, C. Spânişteanu, G. Dimitriu, D. V. Ţoni, St. Munteanu, Pr. Pavel Cuciujna, D. Topciu, Pr. Gh. Cotenescu, I. Florea, T. Iacobescu, Coriolan Zuiac, Dr. S. Irimescu, Dr. V. Sava, S. Ţeposu, Pr. A. C. Cosma şi M. Gheorghiu.

Proiectul de lege, a luat apoi calea... purgatoriilor.

Trimis la *Consiliul legislativ*, ca să avizeze asupra lui, Consiliul constată că pentru denunţarea Concordatului, conform dreptului şi uzanţelor internaţionale, nu e necesară o lege, denunţarea lui fiind un act pur administrativ, de competinţa puterii executive, în speţă, a guvernului. Care poate face denunţarea tocmai pe baza motivelor arătate de expunerea de motive a proiectului de lege întocmit de deputaţii arătaţi.

Consiliul de advocaţi ai Ministerului instrucţiunii publice şi cultelor, prin avizul Nr. 185—1935, luând în desbatere proiectul de lege respectiv, avizează: ... suntem de părere că:

a) Puterea executivă singură are dreptul să ia iniţiativa denunţării Concordatului, dacă găseşte oportun acest lucru;

b) Pentru denunţare nu este necesară prealabila autorizare a Corpurilor legiuitoare.

Deci, toată răspunderea apasă pe guvern, care întrucât are putinţa să desfacă Concordatul, e obligat să-l denunţe, căci motive are destule şi nu de-acelea mai de-a doua mână.

Cât de frumos reiese în evidenţă, după toate acestea, gestul celor 27 de deputaţi pomeniţi! Dar proiectul de lege nu şi-a sfârşit încă voiajul.

Consiliul inspectorilor generali ai cultelor din ministerul instrucţiunii şi al cultelor, prin avizul Nr. 52853/935, studiindu-l, conchide: «Iniţiativa denunţării Concordatului o are puterea executivă. Ea va constata prin ministerul cultelor, că interesele statului român nu sunt servite prin aplicarea Concordatului».

Avizul acesta a fost însoţit de un studiu amănunţit al fiecărui articol din Concordat, studiu făcut de inspectorii cultelor dnii Teodor P. Păcescu, Moise Ienciu şi Dimitre Antal şi prin care se arată «lipsa de preciziune, omisuri, termeni echivoci, concluziuni contrare princìpiilor Constituţiei şi legilor în vigoare, cazuri de inaplicabilitate chiar a dreptului canonic romano-catolic, — atâtea elemente care constată în drept şi în fapt *inaplicabilitatea Concordatului* şi, deci, *necesitatea evidentă şi urgentă a denunţării lui*» (Ghibu — Nulitatea Concordatului etc., pag. 34).

Şi, în cele din urmă, raportul adresat dlui ministru al cultelor de către *Comisiunea însărcinată cu redactarea Regulamentului legii pentru regimul general al cultelor* (votată în anul 1928), din ziua de 3 Aprilie 1935, semnat de dl secretar general al cultelor, Dr. Avram Imbroane şi de inspectorii Păcescu, Ienciu şi Antal, constată:

1. Un grav dezacord între Legea cultelor şi între Concordat, care este cauza că Legea cultelor nu poate fi aplicată faţă de cultul catolic în punctele ei esenţiale.

2. Concordatul nu recunoaşte situaţia privilegiată a Bisericii greco-catolice româneşti, creiată prin Constituţie, ajungând astfel în conflict cu Constituţia şi aducând prejudicii statului român.

3. Regulamentul de aplicarea Legii pentru regimul general al cultelor nu poate înlătura nici una din dificultăţile arătate, şi, deci, e condamnat să rămână o operă imperfectă şi inaplicabilă (Ghibu op. cit. 85).

In rezumat, autorităţile arătate aci, în studiul făcut proiectului de lege pentru denunţarea Concordatului, depus din iniţiativă parlamentară, constată că *puterea executivă, respective guvernul ţării, trebue să ia iniţiativa denunţării Concordatului şi că*, **prin aplicarea Concordatului interesele Statului român nu sunt servite.**

De-aici concluzia: *Guvernul regal al României trebue să denunţe Concordatul ca fiind direct vătămător intereselor statului în fruntea căruia şade acest guvern.*

Aşa e logic; şi patriotic — şi demn.

Dar — nu se urneşte nimeni...!

*

In cele de până aci, ne-am mărginit să arătăm istoria unui proiect de lege de-o frumoasă ţinută patriotică şi rezultatele studiilor serioase asupra Concordatului încheiat cu Vaticanul cum nu s'a mai făcut altele până la ele, în birourile «de sus» ale aparatului nostru de conducere. Am enunţat acele rezultate, fără să arătăm mai deaproape motivele din pricina cărora se cere denunţarea Concordatului sau, dacă unele autorităţi nu cer expres această denunţare, demonstrează că Concordatul **nu** *serveşte* interesele Statului român, ceeace în ultimă analiză, e tot atâta şi tot la denunţare conduce.

Pentru edificarea cetitorilor noştri, acele motive trebuesc cunoscute. E ceeace vrem să facem acum. Ori, cum ele sunt atâtea încât ar întinde peste măsură articolul nostru, ne vom mulţumi să spicuim câteva din ele. Pentru rest, trimetem iarăşi la cartea citată a dlui Ghibu (partea II-a), la Dr. I. Mateiu: Valoarea Concordatului încheiat cu Vaticanul (1929, şi Politica bisericească a statului românesc 1931), (ambele tipărite la Arhidiecezana, Sibiu).

Concordatul, în contrazicere cu Constituţia

Potrivit articolului 22 din Constituţie «Biserica creştină ortodoxă şi cea greco-catolică sunt *biserici româneşti*». Tot acolo se spune că Biserica greco-catolică are întâietate faţă de celelalte culte din cuprinsul statului român.

Concordatul nu prevede nimic din ceeace stabileşte Constituţia României. Din el nu reiese nici că Biserica unită e Biserică *românească*, nici că este *unită* ci o înglobează, alături de ritul latin şi armean, în cadrele «Religiei catolice apostolice romane». Deci, din biserica *românească* a Constituţiei, Concordatul a făcut biserică *romană*.

Pentru ca să evite prevederea categorică a art. 22 din Constituţie — (în afară de Biserica ortodoxă, care este naţională şi dominantă, mai este o Biserică, care şi ea e naţională: cea greco-catolică) — Concordatul, în art. I şi II, ocoleşte sistematic termenul de *biserică*, înlocuindu-l cu termenul *religie*. S'ar părea că nu e nimic grav în aceasta. Iată însă că este. Dupăcum observă inspectorii cultelor în studiul Concordatului pe articole (v. Ghibu op. cit. 35), nu se cunoaşte o *religie* catolică apostolică romană, ci o religie *creştină* şi o *Biserică* catolică apostolică romană, care mărturiseşte şi practică într'un anumit fel religiunea creştină. Din titulatura «Religia catolică apostolică romană» lipseşte tocmai determinativul principal «creştină». Cum trebue să se simtă fraţii uniţi în situaţia în care-i aşază Concordatul, dupăce potrivit Constituţiei ei au o situaţie privilegiată faţă de celelalte culte conlocuitoare, e treaba lor. Lectura celor două studii apărute în Viaţa Ilustrată, Nr. 1 şi 2 din 1934, sub titlul: *Biserica* şi *Naţiunea* şi *Ortodoxie* şi *Românism* — repetită — ar fi de mare folos şi nouă şi lor, la locul şi din prilejul acesta.

Dar Concordatul mai e în contrazicere

Şi cu Legea cultelor

Căci Legea cultelor, consecventă dispoziţiilor art. 22 din Constituţie, consideră «cultul român greco-catolic (unit)» la locul prim între «cultele istorice».

Concordatul nu prevede nicăeri că cultul unit are întâietate faţă de celelalte culte conlocuitoare. O asemenea prevedere, ar fi mişcorat poziţia bisericii catolice de rit roman, în cadrul statului român, înşiruind-o după cultul unit, aşa cum prevede dealtfel Constituţia.

Alta!

Iată de pildă art. XVI din Concordat, privitor la pregătirea clerului catolic, paralel cu articolele corespunzătoare din Legea cultelor şi din Legea de organizare a Bisericii ortodoxe:

Art. 15 din Legea Cultelor:

„Cultele pot înfiinţa şi conduce institute speciale pentru pregătirea clerului lor. Programele pentru studiile teologice vor fi stabilite de autoritatea bisericească competentă şi *vor fi comunicate Ministerului cultelor*. Studiul istoriei, al limbii *şi literaturii* române *şi al Constituţiei ţării* sunt obligatorii în aceste institute".

Art. XVI din Concordat:

«*In fiecare dieceză*, Seminarul pentru formarea tânărului cler va fi sub dependenţa *exclusivă* a episcopului.

Programa de studii se va fixa de către autoritatea *bisericească competentă*.

In seminarii, studiul limbii şi al istoriei *naţionale* va fi obligatoriu".

Art. 34 din Legea Bisericii ortodoxe:

„Şcolile pentru formarea clerului şi şcolile pentru formarea cântăreţilor bisericeşti stau sub conducerea Bisericii. Programul de studii şi numirea profesorilor se vor face potrivit *unei legi speciale, al cărei proiect va fi întocmit de Sf. Sinod, de comun acord cu Ministerul cultelor şi Ministerul instrucţiunii*».

Aşadar, catolicii sunt favorizaţi mai presus de celelalte culte şi chiar de Biserica ortodoxă, biserica *dominantă* în statul român.

Asta — tot în statul român.

Am mai putea prezenta şi alte mostre pentru a exemplifica contrazicerile dispoziţiilor Concordatului cu acelea ale legilor statului român: a cultelor, a învăţământului primar, normal şi particular. Sunt atâtea, încât te miri cum au putut răsbate prin filtrul atâtor tratative, discuţii, ratificări sau mai ştiu eu ce. Nu-i vina decât a... filtrului, care şi-a dovedit defectuozitatea într'un mod atât de lamentabil.

Şi câteva „mărunţişuri" de demnitate naţională

Mai are Concordatul câteva floricele, cari sunt de aşa natură, încât întărâtă foarte mândria noastră de români. Căci toate socotelile piezişe şi toate contractele cari ne-au umilit Neamul, nu numai acum ci şi 'n cele trecute vremi, au tulburat arţagul acestei mândrii care ne spune că poporul nostru, popor mic între cele câteva mai mari, nu e lăsat de Dumnezeu să se bage slugă la nimeni, nici să ceară mila cuiva pentruca în schimb să recolteze batjocuri şi umilinţe.

1. Căci cum altfel am putea considera faptul că Concordatul nu recunoaşte actualele fruntarii ale României?... de vremece el prin art. II — care reglementează ierarhia papistaşă în România — omite a arăta dieceza de care atârnă Basarabia? Când a făcut acest lucru pentru Biserica catolică din Rechiul regat, din Transilvania şi chiar din Bucovina, pe aceasta din urmă înglobând-o la dieceza laşilor. Gravitatea acestei omisiuni — spune avizul Consiliului de advocaţi ai Ministerului cultelor — este mărită de considerentul că prin Concordatul încheiat înainte de războiu cu fostul imperiu rusesc, Vaticanul recunoştea că *Basarabia face parte din dieceza Chersonului.*

Oricum am considera-o, această omisiune constitue o gravă ştirbire a prestigiului statului românesc, în faţa supuşilor săi şi mai ales a străinilor. Căci ea poate da naştere la interpretări primejdioase în chestiunea unirii provinciei de peste Prut la Ţara mamă.

2. Expunerea de motive alăturată proiectului de lege despre care a mai fost vorba, pune pe două coloane formula de jurământ a episcopilor catolici stabilită de Concordatul român (art. VI) şi cea din Concordatul italian şi constată că: «în jurământul românesc nu găsim nici un cuvânt despre *Statul român* în timp ce în textul italian găsim de trei ori amintit *Statul italian.* Dată fiind «rezervaţia mentală», obişnuită foarte des la clerul catolic, membrii acestuia, când jură pe Rege, pe Stat şi pe Constituţie, se pot gândi, în deplină libertate la Regele şi la Statul ungar, aşa că, în special jurământul episcopilor maghiari, impus de Concordatul românesc, nu are nici o valoare. Că jurământul românesc a fost fixat cu gânduri ostile României, despre aceasta avem dovadă faptul că s'a omis din el următorul aliniat, foarte important, pe care îl găsim aproape în toate Concordatele postbelice: «Jur, asemenea şi promit, că nu voiu avea nici o legătură şi nu voiu fi părtaş nici unui plan care ar putea să turbure liniştea publică şi nu voiu avea nici o legătură suspectă, nici în graniţele ţării, nici în afară de ele şi dacă voiu şti de vreo primejdie publică, nu voiu întârzia a o descoperi». Acest aliniat se găsea în proiectul Goga, dela 1921, al Concordatului, — proiect primit de Sf. Scaun — şi numai uneltirile ulterioare au făcut ca el să fie şters, spre a lăsa astfel libertate deplină în vederea luptei pentru desmembrarea României».

3. Concordatul român — prin art. IV — lasă contactul direct şi absolut liber între catolicii dela noi şi Scaunul papal.

Concordatul italian nu prevede o astfel de libertate absolută.

Ingăduinţa noastră dă posibilitate catolicilor să caute la Vatican nu numai sprijin religios, ci ceeace este mai grav, un suport pentru acţiunea lor politică îndreptată împotriva stării de drept actuale a României. Şi ce caută, găsesc! Iată o pildă! Binecunoscutul corifeu maghiar dela noi, dl Dr. Elemér Gyarfas, dă — dupăcum ne arată expunerea de motive a proiectului pomenit — ocazional, oarecari amănunte despre o călătorie pe care a făcut-o la Roma, împreună cu alţi tovarăşi, în vederea «cauzei bune»: «Toate uşile s'au deschis în faţa noastră». Substitutul secretarului de stat, Borgongini, «pertractează cu noi un ceas şi jumătate, ne cunoaşte fiecare necaz, se interesează de fiecare doleanţă şi se desparte de noi cu cuvinte încurajatoare». Cardinalul Gasparri *«se interesează în mod viu de* **chestiunile politice interne române".** După audienţele la trei cardinali, episcopul Majlath, care a condus delegaţii mirenilor maghiari ardeleni, le-a zis acestora: «Aproape de necrezut! Aţi fost la cei trei oameni mai ocupaţi ai Romei, la cari trebue să antişambrezi zile şi uneori, săptămâni, până să ajungi să poţi fi primit... Voi aţi găsit pretutindeni uşile deschise». (Ghibu op. cit. p. 12).

«Cauza cea bună» era soluţionarea problemei şcolilor catolice maghiare din Transilvania, cari, de drept, erau ale statului român. Nu mai întindem povestea, căci avem altceva de făcut.

Renunţ cu destulă greutate la reproducerea şi a altor motive, nu mai puţin grele ca cele puţine arătate ca să nu prăbuşască sub povara lor, indicatorul balanţei pe care se judecă Concordatul, către un răspicat — **e nul!** Şi atunci, trebue denunţat!

Nu ne interesează modul în care se va opera această unanimă dorinţă a României *româneşti.* Procedura e de resortul specialiştilor. Şi specialiştii — mă gândesc la o parte din consiliile cari au studiat Concordatul în modul arătat — au opinat că ar fi cazul să se ducă noui tratative, pentru spălarea păcatelor prilegiuite de Concordat.

Unul dintre aceste consilii — cel al inspectorilor dela culte — pune cu curaj mâna pe rană, când se exprimă în avizul său astfel:

«Dar, în fapt, chestiunile în litigiu sunt aşa de importante, încât înlăturarea dificultăţilor este **exclusă** *pe calea interpretării, rămânând, deci,* **numai** *soluţiunea* **denunţării** *Concordatului».*

Subscriem cu amândouă mânile!

GRIGORIE T. MARCU

Instalarea I. P. Sfinţitului Mitropolit Visarion al Bucovinei. — Duminecă s'a făcut, cu mare solemnitate, instalarea nou alesului Arhiepiscop al Cernăuţilor şi Mitropolit al Bucovinei şi Hotinului, a I. P. Sfinţitului *Visarion.*

Inaltul prelat a venit la Cernăuţi însoţit de dnii miniştri Al. Lapedatu şi I. Nistor.

In biserica catedrală, după ceremonialul obişnuit, a vorbit I. P. S. Mitropolit *Nicodim* al Moldovei şi Sucevei, dorind ca noul mitropolit al Bucovinei să fie călăuzit, în toată activitatea sa, de: evlavia, patriotismul şi energia lui Silvestru Moraru, dragostea de ştiinţă şi cultură a lui Vladimir de Repta, şi blândeţa dulce ca nectarul a lui Nectarie! După aceasta, şi după cuvântarea dlui ministru Al. Lapedatu care aduce, în numele guvernului, calde urări întru îndeplinirea grelei sarcini arhipăstoreşti şi a marei răspunderi ce i s'a dat şi a luat, — a răspuns I. P. Sf. Mitropolit Visarion, scoţând în evidenţă rolul bisericii în toate timpurile, precum şi misiunea sfântă a clerului nostru în opera sa creştină şi naţională.

Contribuiri generoase pentru judeţele bântuite de secetă. — *Societatea naţională de Cruce Roşie a României, Filiala Sibiu (Strada Şaguna Nr. 6), apelează la toţi oamenii de bine ai ţării, să vie în ajutorul nenorociţilor noştri fraţi din ţinuturile bântuite de secetă ale Basarabiei şi Moldovei.*

Se primesc, în sprijinul lor, orce fel de danii: alimente (grâu, porumb, cartofi, fasole etc.), lemne, îmbrăcăminte, încălţăminte ş. a.

Donaţiile şi darurile se depun la Crucea Roşie.

Apelul ei sperăm să fie întimpinat, mai ales la acest prilej, cu dărnicia cu care şi până acum au răspuns cu toţii: particulari, instituţii, societăţi din cuprinsul ţării, oferind din prisosul lor, — prin mijlocirea Crucii Roşii, — cu toată dragostea şi cu tot sufletul pentru alinarea suferinţelor celor năpăstuiţi de vitregia vremii.

„Ofensiva Bibliotecii parohiale". — Urmând propaganda pentru Biblioteca parohială în tractul Orăştie, — păr. *Ioan Moţa* a folosit prilejul adunării de ostaşi ai Domnului la Balomir de Câmp, Duminecă în 27 Octomvrie, unde vorbind poporului şi ostaşilor veniţi din multe parohii, şi îndemnându-i să lege de această întrunire frăţească amintirea unei fapte bune, — a lăsat să circule printre credincioşi un disc, pe care era pusă o Carte de rugăciuni. Preoţii au premers cu pilda, punând ei cei dintâi câte 10—20 lei pe disc. Şi s'au adunat suma frumuşică de 380 lei, din care să se cumpere cărţi alese, edificatoare de suflete, pentru biblioteca parohială, — cărţi ce se vor împărţi cetitorilor din sat, ca să vadă pentru ce lucru bun şi-au dat ajutorul. Este a 6-a parohie, unde s'a făcut această propagandă, pe care poporul o primeşte cu bine peste tot locul.

In legătură cu problema salarizării clerului. — In ziua de 9 Noemvrie 1935, Curtea de apel din Chişinăul Basarabiei a rostit sentinţă în procesul, intentat de preotul N. Bolboceanu dela Gura Galbena (Tighina) ministerului de culte, contra reducerii de salar, ce s'a făcut clerului dela April 1935. Curtea de apel *a dat câştig de cauză preotului.*

Sentinţa produce vie impresie în cercurile clerului.

După votul congresului naţional-bisericesc şi al Sfântului Sinod, se aşteaptă acum ca cei chemaţi să şi urgenteze modificările cerute, — în legea de organizare bisericească, — şi astfel să înceteze în sfârşit regimul care nedreptăţeşte atât de greu preoţimea ortodoxă.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

---

* FOIŞOARA *

Vedeniile sfinţilor şi ale misticilor

[3]

Trad. de **Zinaida Vinţan**

Bolnavii caracterisează experienţele acestea ca „vedere cu duhul", „vedere clară", „auzire cu duhul", ca auzire de „cuvinte interne", ca „auzire duhovnicească", ca „senzaţie auditivă" spre deosebire de sugerarea internă etc. (70—87).

Cuvintele caracteristice întrebuinţate pentru distingerea pseudohalucinaţiilor de percepţiile sensoriale, precum şi de halucinaţii, corespund expresiilor întrebuinţate de mistici, de văzătorii de spirite şi de sfinţi la descrierea viziunilor lor. Deaceea cercetătorii contimporani consideră asemenea viziuni ca pseudohalucinaţii. Insă o asemenea concluzie e o simplificare îndoelnică a problemei viziunilor. Termenul de pseudohalucinaţie ar trebui întrebuinţat pentru perceperea duhovnicească a obiectului, ce nu aparţine ordinei realităţii, nici din lumea aceasta, nici din cealaltă; acesta este obiectul compus din elemente transsubiective supuse subiectivismului, sau unei sinteze mintale, ce nu corespunde existenţei reale. Sunt însă unele cazuri de percepţii duhovniceşti, corespunzătoare datelor sensoriale, provenite dela obiecte aflătoare în această lume. Astfel, conform învăţăturii intuitiviste, orice amintire eidetică, de ex. a preparatului anatomic, amintit mai înainte, a fetei frumoase etc., e percepţie duhovnicească a obiectelor reale. Chiar şi în percepţia normală, când de ex. auzim unele sunete, ca lătratul câinelui, sau sunetul clopotului, fără ca să vedem obiectele corespunzătoare; ori vedem moliciunea catifelei, sau asprimea unei călimare de tinichea, fără ca să ne atingem de aceste obiecte, prezenţa în conştiinţa noastră a acestor date sensoriale nu este altceva decât percepţia lor duhovnicească, mai nemijlocită decât amintirile.[1]

Posibilitatea unei asemenea reprezentări duhovniceşti a datelor sensoriale se explică prin coordonarea subiectului cu toate obiectele lumii, prin prezenţa cosmosului întreg în preconştiinţa subiectului şi prin posibilitatea cazurilor, când drept stimulent pentru cunoaşterea lor nu servesc excitările organelor sensoriale, ci altfel de condiţiuni — câteodată psihofiziologice, iar câteodată pur sufleteşti sau duhovniceşti.

[1] Vezi teoria mea despre percepţii în art. meu «Intuitivismul şi învăţătura despre fenomenele transubiective şi sensoriale», în Bulet Inst. ştiinţific rus. Belgrad 5.

Stabilită fiind posibilitatea percepţiei duhovniceşti a obiectelor sensoriale, nu trebue să ne grăbim a identifica vedeniile imaginative ale misticilor cu pseudohalucinaţiile bolnavilor. In primul rând misticii cei mari nu sunt bolnavi.

Psihologul Quercy, în minunatul său studiu «L'hallucination» dovedeşte, că stările nevropatice ale sf. Tereza nu influinţează cu nimic asupra «activităţii ei intelectuale, normale în gradul cel mai înalt" In activitatea ei atât de uimitoare, fiind foarte variată şi concentrată, se oglindesc multe calităţi rare şi însuşiri înalte: generozitate şi smerenie, curaj şi modestie, tărie şi supuşenie, înţelepciunea şarpelui şi blândeţea porumbului.[2] In al doilea rând misticii mai sunt înzestraţi cu proprietatea foarte fină de autostudiere. *Sf. Tereza de ex. deosebeşte în conştiinţa sa „cuvintele" ce purced din duhul ei, de „cuvintele" provenite din influenţa externă. Dacă cuvintele în conştiinţa mea provin din sufletul meu, zice ea, atunci numai decât se observă o cât de slabă activitate a intelectului meu; pe lângă aceasta, asemenea cuvinte nu sunt clare, nu te poţi încrede prea mult în ele, le poţi oricând întrerupe; dar dacă cuvintele provin dela Dumnezeu, atunci n'are loc nici o activitate intelectuală, nu le poţi întrerupe; ele sunt active în gradul cel mai înalt.* Aceste cuvinte sunt *acţiuni,* ele aduc mângâiere, liniştire; în ele e o mărire şi o *convingere absolută,* ele nu se uită niciodată. *Ele răsar în conştiinţă, independent de voinţa noastră: când vrei să le auzi, nu-ţi vin, când nici nu te gândeşti la ele apar.* De vre-o două ori a auzit sf. Tereza şi cuvintele diavolului; dar deşi acestea aveau conţinut bun, in urma lor nu i-a rămas în suflet decât pustietate, turburare. *Acelaş lucru îl spune ea şi de imaginile vizuale: unele din ele provin din propria imaginaţie, altele dela duh rău, altele dela Dumnezeu.* Cele din urmă întrec orice putere a închipuirii omeneşti, îmbogăţind sufletul; ele întăresc sănătatea sufletului şi a trupului şi-l vindecă pe om de însuşiri şi apucături rele.[3]

In al treilea rând misticii spun că în viziunile lor prezenţa lui Dumuezeu are caracterul realităţii absolute.

Putem oare admite că în conştiinţa omului apare însuşi Dumnezeu într'o formă mărginită, definită? La această întrebare putem răspunde în modul următor: *aspectul suprapersonal al lui Dumnezeu nu-l împiedecă să aibă în acelaş timp şi aspect personal, să fie chiar tripersonal; totaşa deşi Dumnezeu este mai presus de ima-*

[2] G. Quercy, L'hallucination, I. T. Philosophes et mystiques (1930) pg. 183, 218, 1931.

[3] Cap. XXV, pg. 318—325; cap. XXVIII pg. 372—375.

Tribuna liberă

Ardeleni şi Regăţeni *)

Scrisoare deschisă către păr. *Manea S. Popescu* din Bucureşti:

Părinte Manea, — Te-am cunoscut om cu calităţi alese şi vederi largi, dar prin articolul publicat în „Credinţa“ dela 20 Octomvrie c. te-ai demascat ca om rău la suflet, pentrucă numai un om obsedat de această patimă poate scrie aşa cu mai scris Sfinţia Ta.

Nu-ţi voi răspunde cu aceleaşi calificative înjositoare pe cari le întrebuinţezi faţă de noi clerul din Ardeal şi nici nu ţin să te conving de contrarul păcatului ce ţi-a învârtoşat inima, ci dacă scriu aceste şire o fac pentru cetitorii serioşi şi imparţiali ai ziarului, ca să vadă faptele în lumina adevărului.

1. Ardelenismul nostru este una cu biserica, contopit pe deplin într'ânsa. E prea îndrăzneaţă afirmaţia Sfinţiei Tale când susţii că noi n'am trăit şi nu trăim în biserică. Dovadă că nu ţi-ai luat osteneala să ne cunoşti istoria trecutului nostru. Căci ce-a fost oare lupta noastră de veacuri cu opresorii noştri, decât o luptă dârză în cadrele bisericii ortodoxe, cu ajutorul credinţii noastre străbune. Pentru această credinţă am adus sacrificii de lacrimi, suferinţe de sânge, ca nici un alt popor din lume. Miile de martiri ardeleni ai ortodoxiei desfid pe oricine să poată îndrăzni a susţine că noi n'am fost şi nu sântem ortodocşi din convingere, şi nu din oportunism. Noi n'am fost nici odată tributarii nici beneficiarii statului, pentrucă până la 1896 clerul bisericii noastre n'a primit nici o lăscae dela stat. A trăit în biserică şi prin biserică, alături de credincioşi împărţind în egală măsură şi durerile şi bucuriile acestora. Iar momelile congruei dela 1896 încoace nu ne-au putut clătina în convingerile noastre. Celce şi-ar lua osteneala să citească cronica bisericii noastre, ar putea afla pagini nenumărate de supreme sacrificii pentru această ortodoxie. Afirmaţiile Sfinţiei Tale sânt deci vorbe de bâlciu, nu de om cu scaun la judecată.

2. Ne învinueşti de regionalism. Fiind vorba de această mult îmblătită meteahnă românească, cu inima împăcată vă putem spune că nu dela noi purcede regionalismul, ci tocmai dela Bucureşti. Faceţi bilanţul împrumutului reciproc între Bucureşti şi Ardeal şi vedeţi ce ni-au trimis Bucureştii şi ce a primit vechiul Regat din Ardeal în cei 17 ani de România mare.

Ni-aţi trimis mii de slujbaşi în administraţie, în justiţie, la finanţe, în învăţământ, în armată şi alte funcţiuni publice. Ni-aţi trimis şi oameni aleşi şi distinşi, dar au venit mai multe elemente nevrednice şi lacome să se îmbogăţească pe spinarea noastră. I-am primit pe toţi în numele dragostei de frate. Dar astăzi mulţi dintre aceştia îşi bat joc de noi lăfăindu-se în 3—4 slujbe gras retribuite, câtă vreme copiii noştri cu diplomele în buzunar nu mai au loc în aşezămintele statului românesc.

Ce priveşte în special biserica, contrar afirmaţiunii Sfinţiei Tale, că la noi n'a pătruns nici un preot din vechiul Regat, iată îţi răspund că numai în eparhia Clujului am primit în aceşti 17 ani dela unire 70 preoţi din vechiul regat, 21 din Basarabia şi 9 din Bucovina. La dorinţă ţi-i pot arăta cu numele. Arată-mi Sfinţia Ta câţi preoţi ardeleni au fost primiţi în vechiul regat, câţi funcţionari publici ardeleni au putut pătrunde în vechiul regat în aceşti 17 ani, câţi ardeleni au putut pătrunde în ministere, câţi învăţători ardeleni, câţi magistraţi, câţi ofiţeri etc. s'au putut plasa la Dvoastră?

Iată deci: cum cumpăna regionalismului se pleacă greu spre Bucureşti unde de fapt porţile ni-au fost şi ne sunt şi acum zăvorite.

3. „Ura“ de care ne învinueşti pe noi se întoarce chiar împotriva Sfinţiei Tale. Sacrificiile pe cari le-am adus noi pentru România mare, se pot califica cu atâta răutate cum o faci Sfinţia Ta? Nu-ţi înşir dovezile din trecutul sbuciumat al clerului nostru. Mă mărginesc numai la faptele din cursul războiului, dela 1916—1918. In acest timp 450 preoţi ortodocşi au fost târâţi prin închisorile Seghedinului, Clujului şi Tg.-Mureşului, batjocoriţi, scuipaţi, bătuţi şi maltrataţi, iar casele lor devastate şi familiile lor alungate, pentrucă erau cei mai intransigenţi luptători pe faţă pentru idealul întregirii neamului. 80 au fost osândiţi la închisoare dela 2—20 ani în total osânda de 245 ani; 9 preoţi au fost omorâţi, 4 osândiţi la moarte prin streang; au murit în închisoare şi în surghiun în urma suferinţelor îndurate 28 preoţi; chiar şi 21 preotese au stat deţinute în închisori timp de 2 ani de zile, iar 106 preoţi au fost siliţi să fugă din calea urgiei care căuta să ne pustiască. Şi toţi aceştia au fost ortodocşi. Au suferit mucenicie fără nici o recunoştinţă din partea conducerii dela Bucureşti, care a răsplătit de multeori cu largă munificenţă pe mulţi beneficiari nevrednici ai României mari. Nu mai vorbesc de cei 1870 fruntaşi români cari au trecut prin închisorile ungureşti, de cei 340 de martiri ucişi mişeleşte, de miile de voluntari din armata română şi de alţi mulţi ardeleni, cari s'au jertfit pentru idealul întregirii neamului. Aceasta este „ura“ pe care am nutrit-o noi şi o nutrim şi azi vechiului regat.

4. Ne faci cap de acuză că clericul ardelean este „domn“. Da, ţinem să fie domn, pentrucă un preot care face opt clase de liceu şi bacalaureat şi patru ani de Academie teologică cu licenţă în teologie, ba unii chiar şi facultate, credem că are drept să fie considerat tot atât de domn ca oricare alt „domn“ parvenit cu patru clase primare. Şi poporul ne dă respectul cuvenit. La noi nu vei vedea un preot, fie cel din urmă, din cel mai urgisit sat, să umble la cerşit cu căldăruşa la zi întâi, cum am văzut în Bucureşti chiar profesori de facultate. La noi preotul nu este pus la masă în bucătărie, alături de servitori, la nunţile simandicoase, cum am văzut în Bucureşti. La noi oricare preot şi în orice casă, ori cât de domnească sau cât de săracă, este cel dintâi în fruntea mesii în toate ocaziunile. Noi ne-am silit să ţinem sus prestigiul tagmei noastre, şi aşa se explică ascendentul moral pe care l-a avut şi-l are şi azi preoţimea noastră asupra credincioşilor, cari ne ascultă şi ne urmează. Aşa se explică înjghebarea organizaţiei mireneşti a FOR-ului pentru lupta acestora alături de preoţime.

Iar în luptele noastre pentru ortodoxia din Ardeal, cari şi azi durere sânt foarte acute, n'am avut şi nu avem nici cel mai mic sprijin din partea fraţilor preoţi din vechiul regat, de sus până jos. Dimpotrivă, clerul nostru e fost aspru dojenit chiar de un arhiereu din vechiul regat într'o gazetă din Ardeal, potrivnică bisericii ortodoxe.

5. In chestiunea alegerii de episcop la Arad, care te doare amar, trebue să constat, că pe lângă afirmaţiile falşe ce le debitezi, ai făcut cel mai prost serviciu P. Sfinţiei Sale Arhiereului Tit. Arhiereii ardeleni pe cari i-aţi primit în vechiul regat, nu noi vi i-am trimis şi nu vi i-am impus cu forţa. Dar i-aţi chemat şi i-aţi dus, fără să ne întrebaţi, deşi aveam şi noi nevoie de dânşii. Acum poate ar fi fost cazul să ne vină şi nouă un regăţean în Ardeal. Şi poate că se şi făcea, dacă aţi fi întrebuinţat mijloacele duhovniceşti şi îndemnurile dragostei evanghelice. Dar aţi purces pe calea volniciei, aţi hotărât de nobis sine nobis şi aţi voit să ne impuneţi cu sila un arhiereu din vechiul regat. Evident că reacţiunea s'a produs imediat, căci nu sântem nici noi o turmă de inconştienţi, cari să ne plecăm docili în faţa celor ce vor să ne exploateze îngăduinţa. Dovadă este faptul că reacţiunea s'a accentuat abia în dimineaţa alegerii, când voturile ardeleneşti încă nu erau cristalizate în jurul P. S. Arhiereu Andrei. Dar când au apărut pe culoarele camerei apelurile cu ascuţiş împotriva ardelenilor, atunci s'a produs în mod spontan şi răspunsul. Regret din toată inima că în balanţa aceasta a ajuns P. S. Tit Simedrea, pe care îl respectăm ca om de calitate superioară. L-aţi târât însă fără voia dânsului într'o aventură regretabilă, şi cu articolul Frăţiei Tale plin de otravă i-ai făcut cel mai prost serviciu şi P. S. Sale, şi cauzei ce ne preocupă.

Avem şi noi, ca şi Sfinţiile voastre, obiceiurile şi tradiţiile noastre româneşti şi ortodoxe, care în mijlocul confesiunilor ce ne înconjoară au altă faţă, decât cele din vechiul regat şi care cer să fie menţinute şi respectate tocmai în interesul conservării acestei ortodoxii. Şi pentru aceasta celce vine între noi, trebue să fie pătruns de această necesitate şi să şi-o însuşească pe deplin. Omul, în care vom avea această garanţă, îl vom chema noi, cum aţi chemat şi Sfinţiile voastre pe arhiereii dela noi. Dar silniciile cu ciomagul, cum ne ameninţa un oarecare domn din congres, le respingem cu toată hotărârea.

Ar mai fi multe de spus în problema aceasta. Dar cadrul unui articol de ziar e prea strâmt pentru aceasta. Pe calea pe care ai apucat însă Sfinţia Ta regret, dar nu vom putea ajunge nici odată la înţelegere.

Decât aşa mai bine să ne întoarcem fiecare la bisericuţa noastră, noi la Statutul lui Şaguna, isvorât de tradiţia de veacuri a bisericii noastre, cu care ne-am apărat în vremuri grele şi ortodoxia, şi neamul. Iar voi să vă întoarceţi de unde aţi pornit şi atunci poate ne vom putea înţelege mai bine *

In tot cazul însă este bine ca înainte de a pronunţa o sentinţă asupra cuiva, să-ţi vezi întâi bârna din ochiul propriu şi apoi paiul din ochiul altuia.

Dragostea de frate nu se impune cu ciomagul, ci se cucereşte cu dovezi de iubire sinceră şi desinteresată.

Pr. **Dr. Sebastian Stanca**
senator, membru în congresul naţional-bisericesc

*) *Nota Redacţiei.* — Publicăm scrisoarea de faţă, — primită dela vechiul colaborator al foii noastre, Pr. *Dr. Sebastian Stanca*, senator şi membru în Congresul naţional bisericesc, — pentru a se vedea *resensul* ce pot să l producă, în părţile ardelene ale ţării, ieşiri ca cele ale părintelui *Manea S. Popescu*, ale cărui declaraţii, în chestiunea de «Ardeleni şi Regăţeni», le socotim de alt fel ca părerile sale pur personale.

* Una ca aceasta nu se poate. **Nota Red.**

În Biblioteca populară „*Popasuri Duhovniceşti*“ au apărut zilele acestea două broşuri, scrise de *Pr. A. Nanu*, sub titlul de: *Biruinţa Crucii* şi *Icoane de căinţă*, Sibiu, 1935. Tip. Arhidiecezană. — Cea dintâi conţine trei naraţiuni religioase, a doua opt naraţiuni, asemenea religioase, — toate sânt lucrări edificatoare, însoţite de ilustraţii, şi potrivite ca preoţimea să le recomande călduros spre desfacere între credincioşii săi. Se pot cere dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu, cu preţul de 10 şi 14 lei.

---

gine, nu este exclusă posibilitatea vreunei imagini pentru El, sau mai bine zis a unor imagini ce posedă desăvârşirea în gradul cel mai înalt. Unii teologi presupun, că Hristos, rămânând principiul supralumesc, creiază în acelaş timp pe pământ câte un obiect real văzut de oamenii demni de asemenea vedere a Lui.[4]

Conform învăţăturii creştine, Biserica e trupul lui Hristos. Dar în acelaş timp ea este faţa desăvârşită a lumii cuprinzând întreg universul. Prin urmare *Trupul lui Hristos cuprinde cosmosul întreg*, El este trup cosmic. Totaşa şi ceialalţi membri ai împărăţiei cereşti: Maica Domnului, îngerii, sfinţii, cuprinzând lumea întreagă cu iubirea lor, *nu pot să aibă decât trupuri cosmice;* trupurile lor sunt aspectele individuale ale Trupului lui Hristos, ce cuprinde universul întreg.[5] *Pentru asemenea fiinţe supraspaţiale prin firea lor, e posibilă apariţia lor în forma vre-unui chip organic într'un loc anumit din spaţiu* fără ca aceasta să întunece existenţa lor şi fără a exclude posibilitatea apariţiei lor în acelaşi timp şi în alte locuri şi în alte chipuri.

Despre o asemenea multiprezenţă a lui Hristos vorbeşte de ex. Biserica în cele 2 cântări bisericeşti: „In mormânt cu trupul, în iad cu sufletul ca un Dumnezeu, în rai cu tâlharul şi pe scaun ai fost Hristoase, cu Tatăl şi cu Duhul, îndeplinind toate, celace eşti nedescris“.[6] Viziunea, condiţionată de asemenea arătări ale locuitorilor cereşti, trebue să aibă caracter sensorial. Probabil că de aşa natură a fost arătarea Maicii Domnului lui Maximine şi Melaniei lângă Salette.

Viziunile imaginative se pot tâlcui însă altfel. Dumnezeu cel suprafiresc se află mai aproape de orice lucru existent, de orice fiinţă, de orice părticică a unui obiect, de atom, electron, decât toate acestea de ele înseşi.[7] El le ştie toate, le cuprinde toate, influenţează asupra tuturora, fiind legat de toate nedespărţit, fără ca să se contopească cu acestea. *El poate să apară în imaginaţia omului într'o măsură oarecare «din intern“, dar în acelaş timp în mod real, cu adevărat. El poate să influinţeze asupra corpului omenesc „dinăuntru“, provocând în el acele schimbări, cari servesc ca stimulent pentru memoria eidetică.* In acelaş fel pot influinţa asupra trupului omenesc şi membrii Impărăţiei Dumnezeeşti, din sânul puterii şi a vieţii lui Dumnezeu. In asemenea cazuri ei *se îmbracă în acele însuşiri transsubiective sensoriale, cari servesc ca obiect al memoriei. Ei pot să se întrupeze într'ânsele realmente*, „să se în-chipuiască“. De aceea vedem clar, dece membrii Impărăţiei cereşti apar „conform sufletului, care-i primeşte“, dupăcum se exprimă V. Lehman în prefaţa operilor lui Seuse, publicate de el;[8] ei sunt prezenţi în vedenii prin mijlocirea statuilor, icoanelor, tablourilor, văzute de subiect, cum zice Quercy.[9]

[4] Quercy I, 335; teologii Saudreaux, Etats mystiques 211; Poulain, Graces d'oraison, 325; Farges, Theologie mistique, II, 51.

[5] Vezi art. meu «Despre învierea trupului» în Paty, (1931).

[6] Liturgia sf. Ioan gură de Aur. Despre multiprezenţa fiinţelor supraspaţiale în spaţiu, vezi art. meu: «Intelectul omului primordial şi a omului cult european» în Bulet. contimp. 1926, fasc. 28.

[7] Vezi Seuse, art. I, 82.

[8] Pg. XXXVIII.

[9] L'hallucination, pg. 175—179.

Un poet elegiac? — Fostul profesor seminarial, care la Sibiu într'un lung şir de ani a întrodus pe viitorii noştri preoţi şi învăţători în tainele agriculturii raţionale, autorul albumurilor artistice, al Călăuzei agricole etc., luptătorul politic ardelean, *Dimitrie Comşa*, ori cât de mare cărturar a fost, nu ştim să se fi îndeletnicit cu plăzmuirea de versuri, nici cu adunarea de folklor bănăţean.

A trebuit să vie, de curând, un domn dela ziarul *Dimineaţa* şi [în Nr. din 14 Oct. 1935] să ne descopere că a aflat« *elegia întemniţatului*» chiar din gura „moşneagului mare-cărturar Dimitrie Comşa din Sibiu“, „cu mult înainte de-a o fi găsit-o“ în alt loc, şi că «*îndemnul spre lăpădare de dichisuri*» [de care vorbeşte elegia] **„vine dela Dânsul“, — adecă dela D. Comşa, — prezentat prin urmare ca autor sau culegător al versurilor următoare:**

Vinde-ţi cipca dela poale
Mă scoate dela 'nchisoare!
Vinde-ţi caii şi cocie
De-mi mai scurtă din robie.
Vinde-ţi cipca dela chică
De mă scoate dela frică,
Vinde-ţi banii dela piept
Şi mă fă tu om dirept.
— Mândra 'mplu poala de zloţi,
Mă duse la domnii toţi;
Mândra 'mplu poala de bani,
Mă scoase dela duşmani.

Domnul dela *Dimineaţa* greşeşte cu desăvârşire:

Aceste versuri, *din popor*, nu sânt nici făcute, nici culese, *în forma aceasta*, de fostul profesor şi luptător, D. Comşa, care în procesul memorandului şi-a luat partea de temniţă la Vaţ, de unde cum ştim este eliberat în *16 Septemvrie 1895*.

Versurile ce i se atribue în Dimineaţa, sânt publicate *în anul 1892* [cu trei ani înainte de data eliberării întemniţaţilor dela Vaţ şi Seghedin]. Ele au apărut în volumul de: *Poezii poporale din Bănat*, Caransebeş, 1892, la pag. 89, şi culese în comuna apropiată *Cavaran*, prezintă particularităţi specifice *bănăţene*, deosebindu-se astfel binişor de unele *variante*, ce se pot găsi: în colecţia Sevastos, şi în altele. Are o variantă şi D. Comşa? S'o auzim.

Duminecă, în 17 Noemvrie 1935, ora 6 seara, va conferenţia, în sala mare a judeţului Sibiu, dl profesor univ. *Victor Vâlcovici*, fost ministru, despre: Părinţii astronomiei moderne.

Probleme-Recensii-Comentarii

Răspuns la întrebările unui apărător al Concordatului. — Acţiunea pornită din partea ortodocşilor, împotriva Concordatului dintre România şi Vatican, este combătută în ziarul catolic *Farul Nou*, din Bucureşti, unde conducătorul acestui ziar, dnul profesor I. Frollo, încearcă să arate că acţiunea ortodocşilor este lipsită de temei.

Dl profesor universitar şi preşedinte al „Frăţiei Ortodoxe Române", *Sextil Puşcariu*, a dat dlui I. Frollo dela Farul Nou următorul răspuns:

Mult stimate domnule Frollo, — In numărul 61 din 13 Octomvrie al «Farului Nou», de sub direcţia dtale, îmi pui câteva întrebări la care răspund imediat, nu cu părerea mea personală, care poate să importe mai puţin, ci punându-vă înainte opiniile larg documentate ale tuturor organelor de specialitate ale statului român, şi anume:

a Consiliului legislativ (avizul Nr. 165 din 4 Iunie 1932);

a Consiliului de advocaţi al ministerului instrucţiunii şi cultelor (avizul Nr. 185—1931);

a Consiliului inspectorilor generali din ministerul cultelor (avizul şi referatul deîa temeiul Nr. 52852—1935); şi

a Comisiunii pentru redactarea regulamentului legii cultelor dela 3 April 1935.

Avizele şi referatele acestor organe sânt publicate în colecţia «Studii şi documente privitoare la politica religioasă a României întregite» de sub direcţia dlui Onisifor Ghibu, din care îmi permit a vă trimite un exemplar spre a lua cunoştinţă de ele. Veţi constata cetindu-le, că Concordatul nu recunoaşte integritatea statului român în hotarele consfinţite de tratatele internaţionale; că creiază bisericii catolice o situaţie privilegiată care ameninţă la fiecare pas nu numai pacea dintre confesiuni, ci înseşi temeliile statului român, şi că după declaraţia episcopului romano-catolic de Alba-Iulia: „Concordatul n'a adus foloase numai bisericii catolice, ci şi celorlalţi fraţi maghiari iubiţi, cari nu se ţin de biserica noastră".

Şi acum dă-mi voe, stimate dle Frollo, să-ţi pun şi eu o întrebare, dumitale, care porţi un nume ce-mi este de trei ori scump, ca filolog, profesor şi iubitor de literatură: cum împaci dumneata, italian de origine şi român prin sentimentul ce te leagă de ţara în care te-ai născut, calitatea dumitale de catolic convins — şi crede-mă, că respect convingerea — cu faptul că în urma concordatului catolicismul dela noi se identifică cu maghiarismul şi cu tendinţele lui de refacere a vechii Ungarii pe ruinele României?

Cluj, 22 Octomvrie 1935.

SEXTIL PUŞCARIU

*

Otravă muribundului. — Aceasta e receta faimosului „mare român" P. S. Alex. Rusu, episcopul unit dela Baia-Mare. Intr'un memoriu înaintat guvernului în chestia readucerii în comunitatea naţională a românilor desnaţionalizaţi dela graniţa de nord, de către Ungaria, episcopul unit recomandă o serie de mijloace cari se pot reduce la unul singur: înăbuşirea din partea statului a oricărei vieţi ortodoxe pe acele meleaguri. Să nu cumva să admită statul întemeerea episcopiei ortodoxe de Maramureş că e vai de neamul nostru. Să nu dea statul vreun ajutor parohiilor ortodoxe că s'a gătat cu românimea la graniţa de nord. Să nu cumva să permită statul pătrunderea vre-unui învăţător neunit pe acolo, dacă vrem să mai aducem vre-un român înstrăinat la matcă:

„Invăţătorul din aceste parohii să aparţină, *fără nici o excepţie, cultului nostru*". „Să nu fie încurajată pe nici o cale *acţiunea profund păgubitoare* a prozelitismului cultului dominant în ţară (aşadar nicăiri în ţară să nu cumva să se admită venirea vre-unui suflet la ortodocşi!)". Să se dea eclejii mari clerului unit, să se facă toate filiile unite parohii et. etc.

Va să zică s'a descoperit buba desnaţionalizării românilor din nord. Ortodocşii i-au desnaţionalizat, dela distanţă. Nu biserica unită care şi-a pregătit preoţimea în institute ungureşti, în limbă străină, rupând-o astfel de comunitatea cu poporul. Nu conducătorii uniaţi de talia lui Láorán Agoston. Nu acea cărdăşie până la asimilare cu maghiarismul.

Iar azi cine să-i readucă pe românii desnaţionalizaţi la matcă? Biserica ortodoxă care repune orice mădular al trupului naţional în legătură organică cu viaţa spirituală a acestui trup, cu creaţiile lui, cu comorile lui?

Nu, nu! Lucrul acesta îl poate face — l-a dovedit că-l poate face! — numai uniaţia care îndreaptă privirile credincioşilor cu admiraţie spre ce vine dela Roma, spre alianţa spirituală — şi vai şi materială! — cu ungurii; uniaţia care învaţă pe credincioşii ei să dispreţuiască orice creaţie spirituală ce apare în neamul românesc — pentrucă e sub blestemul ortodoxiei —, să dispreţuiască orice virtute şi aptitudine românească, orice mişcare spirituală românească, ca purtând stigmatul neaparţinerii la catolicism.

Dar de când a început să se poată face asimilarea la un popor prin izolarea spirituală de el, şi nu prin strângerea legăturilor cu el?

Legea aceasta elementară n'o poate observa însă acela în care nu trăeşte dragostea de neam, ci numai de catolicism.

Episcopul unit dela Baia Mare intervine din nou să ultragieze o durere naţională. N'a învăţat nimic din lecţia ce i-a dat-o românimea din Baia Mare la o intervenţie similară într'o sală publică din acel oraş?

*

Misiuni religioase pentru popor s'au ţinut, în zilele de Vineri, Sâmbătă şi Duminecă (25, 26 şi 27 Octomvrie 1935), în comuna *Daia-română*, din protopopiatul Sebeşului.

La misiuni a participat, cum ni se anunţă, mult popor din comună şi satele din jur şi s'au spovedit şi cuminecat peste 500 credincioşi.

Poporul a rămas profund impresionat de sf. slujbe ce s'au făcut şi de cuvântările ţinute.

Au rostit frumoase predici, la aceste misiuni, următorii slujitori ai altarului: Prot. Dr. Vasile Oana, preoţii: Stoia Bobeş (Oarda de sus), Dr. Ioan Voişian (Câlnic), Pompiliu Radu (Pianul de jos), Ioan E. Mihălţeanu (Ciugud), Nicolae David (R. Purcăreţi), Partenie Colhon (Laz), Ioan Hanza (Oarda de jos). — Tineretul din Daia a dat Duminecă d. a. un reuşit festival religios; cu ocazia aceasta Pr. Nicolae Vintilă din Vingard a ţinut o conferinţă impresionantă despre: Suferinţele românilor ardeleni pentru neam şi pentru lege.

*

Ceva despre concordat, avort, ghete de lac, şi alte specialităţi iezuito-agriste. — Hotărât lucru, numai un monitor blăjan cu virtuţi iezuite e în stare de recordul ce l-a obţinut „Unirea" cu ocazia congresului „Agrului" dela Careii mari. A fost exact ca'n poveste: şi călare şi pe jos, şi încălţată şi desculţă etc.

Directorul foii, ca şi conducătorul interimar al Consistorului blăjan, ca şi celelalte somităţi din modesta noastră romă sunt într'o teribilă schismă cu conducerea „Agrului", arunc ândcu anatema după dl Valer Pop şi după congresele agriste ale Dsale.

Dar iată că „Unirea" publică pe larg şi cu elogii interminabile tot ce-a spus dnul Valer Pop pe la congresul Dsale. Cu cine e dl director al „Unirii" şi ceilalţi patroni a ei? cu dânşii sau contra dânşilor? Grea enigmă li s'a pus.

Dar se vede că dublicitatea aceasta e o boală generală pe la cei ce-au ajuns în atingere cât de cât cu ordinul S. I. Căci iată-l şi pe dnul Valer Pop, „omul nefast", cum i-ar zice tabăra patronilor „Unirii" ...când scriu sub semnătură însă: la Careii Mare pune să se scrie în moţiune cu ifos că protestează contra legiferării permisiunii avortului, iar la Bucureşti, ca ministru de justiţie, legiferează, tot cu ifos, permisiunea avortului. „Unirea", ce să facă săraca? Trebuia să-l laude şi pe chestiunea asta, în vreo ipostasă. Norocul ei că a nimerit de l-a lăudat pentru protestul din moţiune, nu pentru fapta dela Bucureşti.

Incolo ce-a mai rămas din congresul Agrului?

Se înţelege Concordatul. Concordatul şi Acordul. Sunt raţiunea de a fi a „Agrului" şi a dlui V. Pop.

Concordatul şi Acordul sunt izvorul de viaţă în cinste şi onor al dlui V. Pop şi al Agrului. Să nu se atingă cineva de ele, că strigă şi plânge. Ce s'ar mai face bietul om. Cine l-ar mai ajuta să stea ministru.

Foaia unită „România Nouă" spunea odată prin pana unui ilustru bărbat unit, că fără Agru, dl V. Pop n'ar fi ajuns ministru în vecii vecilor. Noi o credem. Dar mai adăugăm că fără Acord şi Concordat n'ar avea ce face „Agru". Ar trebui să se desfiinţeze. Vezi şi ungurii ăştia, tot sunt buni la ceva în România Mare. Dau ocazie celor ce le apără interesele, să fie miniştri definitivi în România Mare.

*

E adevărat că dl Valer Pop e un preşedinte de lux: nu admite la „Agru" afară de Concordat, Acord şi Avort, decât frac şi ghete de lac.

Mai ales la preumblarea cu euharistia pe străzi (Domnia lui o fi crezând că aceasta e un fel de corso). Şi se vede că atunci când s'a făcut această preumblare prin Blaj, n'au avut bieţii gospodari de unde să împrumute cu toţii frac şi ghete de lac. De aci tărăboi mare. Incât a trebuit să intervină dl Iosif din Italia (Frollo) să-l apere pe dl V .Pop cu fracul şi ghetele de lac, împotriva gospodarilor năduşiţi. Noi cercetând de unde o fi predilecţia asta pentru ghete de lac a preşedintelui Agrului, am aflat tot dela acel ilustru bărbat unit că e chestia de o pioasă recunoştinţă pentru această fină încălţăminte: prin ele, tocind cu ele, un anumit timp, (nu ştiu precis câte săpt.) pardoseala bisericii, ele i-au adus preşedinţia Agrului, Acordul şi, deci, fotoliul ministerial. Dar mai scria acel ilustru bărbat că a tocit cu ghetele nu numai pardoseala, ci şi cinstea bisericii unite. Asta da, o vedem şi noi.

INFORMAŢIUNI

Al doilea pelerinaj, pornit dela Sibiu la Maglavit, în ziua sfinţilor Arhangheli, sub conducerea preoţilor *Dr. N. Popoviciu* şi *Gh. Secaş*, s'a bucurat, pe lângă tot timpul de toamnă înaintat, de un mare număr de participanţi. După întâiul pelerinaj, dela ziua Crucii, s'au anunţat şi de astă dată 82 persoane, din sate şi oraşe, având în mijlocul lor patru preoţi: cei doi, numiţi mai sus, şi păr. *Isac* (Sălişte) şi păr. *Brote* (Răşinari). In ziua aceea s'au strâns, în satul de pe malul dunărean, ca la patru mii de oameni, cari s'au plecat cucernici în faţa crucilor înălţate, rostind către Cel Atotputernic rugăciuni în suspine de pocăinţă, şi luând învăţătură, pe locul minunilor, dela un prea smerit păzitor de oi.

† **Preotul Ioan Scumpu.** In ziua de 6 Noemvrie a. c. s'a stins în spitalul din Mediaş, în urma unei operaţii de apendicită, unul din cei mai vrednici preoţi din protopopiatul Târnavei, preotul *I. Scumpu* din parohia Boian, în vârstă numai de 47 ani.

Regretatul preot s'a distins ca slujitor al altarului şi sprijinitor al mişcărilor culturale din comună şi împrejurime. Moartea lui este deplânsă de o familie nemângâiată (o soţie şi 3 copii minori) şi de toţi ceice l-au cunoscut, — parohienii lui pierd într'însul pe un bun povăţuitor în rosturile lor. — Născut în 1888, a studiat în comuna sa natală, în Boian, apoi la şcolile din Blaj, Braşov şi Sibiu, unde a terminat Academia teologică. Ales preot în fruntaşa comună Boian în anul 1912, a desfăşurat în decursul celor 23 de ani de păstorire o intensă activitate, ridicând o biserică frumoasă şi conducând cu pricepere viaţa sufletească şi culturală a satului. Inmormântarea i s'a făcut în 8 Noemvrie în asistenţa numeroasă a ţăranilor şi cărturarilor din parohie şi din multe comune învecinate. Un sobor de 8 preoţi, în frunte cu părintele protopop Gh. Oprean, au făcut serviciul înmormântării, iar un grup de intelectuali şi cantori a dat răspunsurile. Au cuvântat impresionant: părintele protopop, apoi păr. V. Ţetcu, păr. A. Marcovici ş. a.

Coresp.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 17 Noemvrie 1935, va predica părintele *Gh. Secaş*.

Parohia ortodoxă română, Blaj

Publicaţie de vânzare

Se publică pentru a doua oară licitaţie pentru vânzarea unui loc în oraşul Blaj, în estindere de 590 st. □ (3 locuri de casă), se vinde întreg sau cu parcela.

Licitaţia va avea loc în ziua de 28 Noemvrie a. c. ora 11 în biroul dlui Emil Oltean, prim-epitrop, unde se pot vedea şi condiţiunile, oricând.

Blaj, 12 Noemvrie 1935.

Emil Oltean prim-epitrop — Pr. **V. Popa** paroh

Nr. 344—1935 (45) 3—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei de cl. III-a, **Nădăştia-superioară** cu filia **Hăşdat,** din protopopiatul Hunedoarei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. 3 jugăre 1316 st. p. sesiune parohială.
2. 15 litri grâu şi 15 litri porumb după fiecare fum.
3. Stola obişnuită.
4. Salarul dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiunea dela P. V. Cons. arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni. Oficiul protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înţelegere cu consiliul parohial.

Hunedoara, 22 Octomvrie 1935.

Pr. Nicolae Suciu, adm. protopopesc.

Nr. 117—1935 (44) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei a doua de clasa I-a din **Jina,** protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Retribuţiunile după acest post sânt:

1. Intregirea dotaţiunei dela stat, conform coalei B.
2. Stola uzitată, conform normativului stabilit de adunarea protopopească pentru parohiile tractului Mercurea, aprobat de P. V. Consiliu arhiepiscopesc.
3. Lemne de foc în natură.

Cererile de concurs, însoţite de documentele necesare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc până la terminul fixat.

Concurenţii îşi vor procura autorizaţie de concurs dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc şi se vor prezenta în parohie, în o Duminecă sau sărbătoare, spre a face cunoştinţă cu enoriaşii.

Mercurea, 29 Iunie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român în înţelegere cu consiliul parohial.

Avram S. Păcurariu protopop.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 24 Noemvrie 1935 — Nr. 49

BIBL. „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Catolicismul își continuă acțiunea nefastă

Catolicismul a fost totdeauna pentru neamul românesc un dușman de moarte. Văzând că nu-l poate desface dela ortodoxia lui, care i-a frământat și stilizat firea și cultura, catolicismul a recurs la un alt mijloc pentru a sparge aci la hotarul lui acest front invincibil al ortodoxiei. Nu pot să-l câștig pe partea mea, îl voi măcina din punct de vedere național, și-a zis catolicismul. Ori cu el, ori peste el, sfărmându-l în picioare, trebue să ajung în centrul ortodoxiei, punând odată capăt istoriei ei.

Așa se explică dece catolicismul a fost totdeauna aliatul opresorilor și al dușmanilor noștri, al ungurilor neîmpăcați, aproape de când ne cunoaștem în istorie. Așa se explică de ce catolicismul a luptat în tot felul să ne sfâșie, să ne desbine, împuținându ne astfel forța de rezistență. N'a căutat numai să facă anumite părți din românime catolice, lăsându-le în ce privește viața națională în legătură organică cu trupul neamului, ci s'a străduit în tot felul ca să rupă total din comunitatea românească acele părți.

Nimic comun cu ceilalți români, aceasta a fost deviza pe care s'a silit catolicismul s'o acrediteze între românii uniți. Se poate urmări ideea aceasta în toate sforțările catolicismului printre românii uniți.

Dar dacă până în zilele noastre lozinca aceasta asasină a întâmpinat destulă rezistență la cei mai mulți din conducătorii calificați ai uniației, astăzi trebue să constatăm cu adâncă durere că ea este însușită de însași conducerea oficioasă a bisericii unite.

Mai zilele trecute un episcop uniat, cunoscut ca un înferbântat și unilateral slujitor al intereselor catolice, a lansat nechibzuita lozincă: nici un învățător ortodox la nordul României și peste tot în parohiile unite.

Și în loc ca necugetata râvnă distrugătoare de neam a acestui episcop să întâlnească, așa cum era de așteptat, un zid de tăcere dezaprobătoare în cercurile conducătoare ale uniației, iată că lozinca lui e însușită și trâmbițată în foile oficioase ale bisericii unite, spre marea bucurie a catolicismului și a dușmanilor ce ne înconjoară.

«In parohii unite vrem învățători uniți! să devină fapt împlinit pe toată linia», scrie foaia mitropoliei din Blaj.

Ca mâne vor cere ca și notarii, medicii și ceilalți funcționari dela nord să fie tot uniți. Ca mâne vor pretinde să nu mai apară prin nord și peste tot prin parohiile unite nici un picior de ortodox, nici o carte ortodoxă, nici o poruncă emanată dela oficialități ortodoxe. Vor cere deplină autonomie de București, deplină izolare de românime, pentrucă e ortodoxă.

Conducătorii bisericii unite, slugi necugetate ale dușmanilor noștri de moarte, cer ca poporul unit să nu mai primească cultura decât dela acei ce disprețuesc prin educație spiritualitatea românească și credințele ei. Se cere ca cultura românească să se oprească la marginile ținuturilor dela nord și la capul satului unit. Conducătorii uniți vreau să realizeze porunca lui Pius XI, cel cu «regalitatea omenească și pământească» a lui Hristos: poporul catolic să trăiască dintr'o cultură catolică, adecă dela Roma, refuzând cultura comună cu poporul din care face parte. Ei vreau să creeze în poporul unit conștiința că sunt ceva cu totul deosebit de românii ortodocși, că nu pot conveţui în aceeaș localitate cu un român intelectual ortodox, că acela cine știe ce mostră de om imposibil și incapabil este.

Ei vreau să trezească în poporul unit obișnuința de-a evita pe românii ortodocși, de-a se simți mai apropiați de catolicii de alt neam.

Suntem siguri că acelaș episcop și aceiași conducători uniți, cari cer azi să nu mai între picior de intelectual ortodox în satele unite și în nordul pe care uniația l-a desnaționalizat, vor accepta, și chiar vor cere papei, să le trimită franciscani unguri ca învățători în acele sate. Căci această frăție nenaturală e realizată deja în presa unită, în biserică, în congrese, în misiuni, în școlile secundare, unde îi întâlnești pe călugării de neam străin braț la braț cu clericii uniți.

Iată cum vrea catolicismul să rupă dela trunchiul românimei o bună parte din fiii ei. E momentul să se sesizeze Asociația generală a învățătorilor, Liga antirevizionistă și întreaga conștiința națională în fața marei primejdii, care ne paște neamul.

Episcopia Maramureșului

Scriam acum patru ani — în numărul pe Decemvrie, al Revistei Teologice — despre acelaș subiect care-l punem în fruntea acestor rânduri. Și, dupăce am aliniat o seamă de argumente grele la cântar, cari pledau pentru imediata fundare e episcopiei Țării Maramureșului, ne rugam frumos mai marilor guvernului, să nu mai zăbovească cu împlinirea unui act de mare dreptate istorică pentru oropsitul corn de țară dela miazănoapte.

De atunci a trecut destulă vreme. Și nu s'a urnit nimeni. Măcar că argumentele noastre încă mai stau pe picioare. Poate mai țeapăn ca atunci. Invocam, în sprijinul tezei pe care o susțineam nu fără suficientă căldură, oarecari calcule aritmetice, de procentaj, între noi și frații din strana stângă. Cărora Concordatul de pomină cu care ne-am legat demnitatea noastră românească la ieslea Vaticanului, le a dăruit episcopia ce se cuvenea Bisericii neamului. Socoteam că vom căpăta dreptate cu «aritmetica». Care plesnește peste obraz toate considerentele lăturalnice ce zac la temelia episcopiei uniate de Baia-Mare.

Acum, eu unul, am început s'o slăbesc cu asemenea argumente. Ca să nu se spună că Biserica aceea căreia-i slujesc, umblă să tragă apa la moara ei. Acum, vrem să spunem că nu la moara ei, ci la moara Neamului românesc abatem apa ce ni se cuvine, așa cum Biserica de lege românească a făcut totdeauna.

Iar dacă scriem din nou, n'o facem deaceea că Congresul național-bisericesc, în cea de-a zecea sesiune a lui, a schițat un pas ce făgăduește fundarea episcopiei Țării Maramureșului. Nici n'avem vreun candidat de plasat într'un jeț arhieresc. Ci fiindcă știm că la noi, după obiceiul pământului, sunt date curând uitării cele mai atrăgătoare proiecte, țâșnite din entuziasmul și patriotismul celor mai frumoase zile de împreună lucrare pentru binele țării. Așa încât, de pe partea aceasta nu ne prea facem iluzii. Căci ce naște Biserica, îngroapă degrabă politica.

Așa și aici. Era datoria Bisericii să arate nevoia reînvierii episcopiei maramureșene dar, pe de altă parte, e interesul statului s'o cheme la nouă viață. Acest stat se dovedește leneș și zăbavnic oridecâteori e chemat să protegiuiască elementul pământean în toată puritatea lui inițială. El nu pricepe nici pe departe aceste lucruri în veacul al XX-lea, cum le înțelegeau voevozii maramureșeni acum șapteopt veacuri. Aceia, cu puterea unui prefect din zilele noastre, fundează episcopie, când statul românesc nu cutează, cu toată imensa i putere și posibilități, să-și ia înapoi moștenirea lăsată lui de binecredincioșii voievozi ai Țării Maramureșului.

Căci iată că episcopia reînviată o să stee întâi de toate în slujba contopirii sufletești a acestui neam, diregând multe din rănile și neajunsurile zilelor trecute. Ca să-și justifice prin aceasta existența, îndeosebi înaintea celor mai puțini sensibili față de reparațiile năpăstuitelor așezăminte de reazim ale legii strămoșești în cele trecute vremi.

Că aceasta va fi misiunea ei, n'o spunem numai noi. Și e bine că o mai spun și alții. Și iată ce spun alții. In ziarul «Curentul» din 14 Nov. a. c. redactorul pentru Ardeal și Banat, dl Pompiliu Serbescu, publică o cât se poate de interesantă anchetă, pe care o intitulează: „*Revenirea în massă la ortodoxism, în Maramureș*".

Domnia Sa, aduce un mișcător omagiu «misionarilor anonimi» cari, de șaisprezece ani de zile duc o luptă titanică de readucere a poporului sub scutul ortodoxismului strămoșesc. Numește aici, de pildă, pe țăranul călugărit și preoțit, ca pe un neostenit propoveduitor al acestui sacru ideal.

Mărturisesc că, personal, am puține date asupra situației numerice, morale și materiale a strănepoților lui Dragoș Vodă. Deaceea, ancheta dlui Serbescu, pentru mine constitue o adevărată revelație. Deaceea, mai stăruiesc asupra ei.

In Maramureș — spune Dsa — la 1918, nu exista nici o parohie ortodoxă-română.* Azi avem 17 din acestea, pe deplin organizate, și un protopopiat. Faptul că ele au fost organizate și redate menirii lor *fără* sprijinul statului român, Dsa îl numește *minune*. Și bine îl numește.

Citez textual: «Dintre cei 17 preoți existenți azi, numai o extrem de mică parte sunt plătiți de stat; iar dintre bisericile înălțate, foarte puține sunt blagoslovite cu bunăvoința bugetului național. Mizeria unora dintre preoți și a celor mai multe din parohii este de nedescris. Am găsit în Maramureș un preot ortodox nevoit a primì mila preotului unit. Am mai găsit un altul care trebue să cerșească hainele necesare cu cari să se îmbrace. Am găsit parohii lipsite de banii pentru cumpărarea celor necesare oficierii serviciului divin».

Și a mai găsit acolo un părinte protopop Munteanu și un prefect, dl Lucescu, cari, secondați de bunii români din loc, nu și-au dat pace până n'au dobândit un loc în inima Sighetului, pe care se va zidi o măreață catedrală ortodoxă. «O fi inestetic... o fi nu știu cum locul acesta, nu ne interesează — scrie dl Serbescu. Cupola credinței strămoșești reînviată în Maramureș, trebue însă în orice caz înălțată acolo unde o poate vedea toată lumea».

Mai importantă decât aceste date, este desigur constatarea făcută de ziaristul pomenit privitor la dispariția românilor de pe plaiurile maramureșene. Mă simt îndemnat să citez iarăși:

«Acțiunea de revenire la ortodoxism a scos la iveală în Maramureș lucruri extrem de importante. Astfel recensământul general al populației din fosta monarhie habsburgică, efectuat în 1900, arată 797 suflete românești în comuna Coșteiu. Azi nu mai există aici nici un român. Unde

* Informația nu e exactă. Și înainte de războiu aveam în Maramureș două parohii, în Săcele și Dragomirești. *Nota Red.*

sunt românii? Unde au dispărut, când existenţa lor e dovedită cu însăşi datele recensământului maghiar?

Nu există altă explicaţie decât aceea că **a lipsit aici, ca şi în alte părţi, scutul protector al bisericii strămoşeşti".**

In acelaş timp — poate în acelaş ceas — când dl Serbescu scria acestea, P. S. Alexandru Rusu al Băiimari cerea să fie legată la mâni biserica dominantă, cu propaganda ei, dacă statul român vrea să mai aducă vreodată la românism pe cei înstrăinaţi din pricina părinţilor adoptivi ai bisericii P. S. Sale.

Noi am da un sfat P. S. Sale, dacă va vrea să-l primească:

— Cumpără-l, Prea Sfinţite, pe dl Serbescu şi pe cei asemenea Dsale, ca să tacă; vezi cum Te scoate de pagubă!

Incheiem:

Episcopia Maramurăşului trebue reînfiinţată fără zăbavă. In interesul statului român, în interesul românismului. Iar dacă această legitimă dorinţă întârzie să se împlinească, aş vrea să văd Biserica mea, ologită şi ultragiată de politica neghioabă de după războiu, întinzând cârjile celor ce-au rănit-o de-atâteaori, într'un gest de supremă demnitate.

Căci am văzut de repetateori cum alţii, cu gesturi patetice, câştigă totul. Iar noi, cei cari tăcem prea mult... noi încă n'avem episcopie în oropsitul corn de ţară al Maramurăşului.

Doamne, cum de nu se scoală voevozii! Şi cum ai învârtoşat urechea noastră, inima noastră ca să n'audă îndemnul lor, regretul lor, poate blestemul lor — de dincolo de mormânt!

GRIGORIE T. MARCU

Alegeri de episcopi. S'au trimis convocări membrilor colegiului electoral pentru: alegerea episcopului, pe seama eparhiei *Aradului*, pe ziua de Marţi 10 Decemvrie c., ear pe seama eparhiei *Hotinului* pe ziua de Miercuri, 11 Decemvrie 1935.

Marele congres economic al Ardealului şi Banatului se ţine Joi, în 28 Nov. 1935, la Cluj, unde se va desbate modalitatea refacerii creditului românesc în acest ţinut. E de dorit ca la acest congres, la care se poate călători cu reducere de 50 la sută pe CFR, să participe cât mai mulţi cărturari şi popor.

Desiderate şi mijloace

In *Telegraful Român* Nr. 44 a. c. se publică concurs pentru parohiile cl. III-a: Socet cu filiile Poiana-Rechiţelii şi Runcul-Mare, apoi Poienița-Tomii cu filiile Feregi şi Merişorul de munte. Un complex de şase comune de munte, cu o numire fiecare atât de frumoasă şi specifică românească, izolate şi părăsite. Şase comune ort.-româneşti pure, în care numai în treacăt a pus piciorul jandarmul unguresc de tristă memorie, comune, în care urmaşii lui Iuda tot numai în treacăt s'au plimbat cu ocazia exploatării pădurilor, care sânt fala şi speranţa acelei populaţii. Situaţi la o depărtare de mai multe zeci de km. dela calea ferată şi dela şoselele naţionale, locuitorii acestor comune trăesc din economia de vite, în speţă oieritul, şi din munca manuală la exploatarea de păduri. Pânea şi-o câştigă lucrând în dijmă pe valea Mureşului, la peste 40—50 km distanţă. Aşezaţi pe culmi, locuitorii acestor comune se apără contra intemperiilor în case de lemn, care de regulă constau din două odăi sub acelaş acoperiş. Intr'una sânt adăpostite vitele, în a doua stăpânul, cu întreagă familia, stătătoare adese din 8—10 membri. Dacă se întâmplă că în timpul iernii să i se sporească vitele, — viţelul, mielul sau purcelul sânt trecuţi în odaia de locuit a stăpânului. In astfel de împrejurări, — deşi peste zi trăesc în cel mai curat aer, — locuinţele lor peste noapte lasă mult de dorit. Subalimentaţia şi lipsa de igienă se reflectează în tuberculoză şi alte boale ce le decimează rândurile. Noţiunea de medic şi medicamente este abea cunoscută.

Cu toate acestea, populaţia dela munte continuă să rămână elementul conservator pronunţat al sentimentului naţional, păstrătoare de frumoase obiceiuri moştenite; şi, mai presus de toate, această populaţie este *cea mai legată de credinţa sa strămună*, pe care şi-a păstrat-o cu toată sfinţenia. Această credinţă a fost în trecut pavăza sa, precum tot în ea află rostul existenţei sale şi de ea îşi leagă speranţa de mâne.

Şase comune, curat româneşti, de religie ortodoxă, vegetează în mizerie materială şi se sbat în întunerecul neştiinţii. Aceşti adevăraţi ortodocşi şi buni români sânt lăsaţi în grija sorţii. Şi cazul nu este izolat. Majoritatea absolută a comunelor noastre, sărace şi îndepărtate de centre şi căi de comunicaţie, este la fel.

Dacă posibilităţile de sprijin material, din partea celor chemaţi, sânt reduse, rezervele şi izvoarele de ajutor moral de care dispune biserica noastră dreptcredincioasă sânt şi trebue să fie inepuisabile.

Este locul şi timpul deci să trecem la fapte concrete, desfăcându-ne de ceeace este nesănătos şi nepractic. Dacă se va continua cu sistemul ca toate parohiile să fie întregite numai prin concurs, vom ajunge cu timpul ca nu numai comunele îndepărtate să rămână neîntregite, ci şi de acelea care au situaţie materială şi topografică mai favorabilă.

Dacă tinerii candidaţi nu sânt dîspuşi a-şi depune candidaturile pentru parohii sărace, este căderea celor în drept să-i aducă la realitatea că: drepturile sânt susceptibile de obligamente.

In toate parohiile sărace şi îndepărtate ar trebui să se înlocuească alegerile prin *numire* făcută de chiriarh, conform art. 114, al. h) din „Statutul" bisericii noastre, şi după cum reese din întreagă economia „Legii şi Statutului" pentru organizarea bisericii ortodoxe române, din 6 Mai 1925.

Numai după un stagiu de 5 ani de apostolat, să poată avea cei astfel numiţi dreptul de candidare la altă parohie, dându-li-se în această formă posibilitatea ca atunci când încep greutăţile familiare să-şi aranjeze situaţia conform necesităţilor reclamate de viitorul lor.

Efectele înlocuirii candidaturilor, cu numiri din oficiu, sânt multiple: Aplicându-se sistemul rotaţiunii, aceste parohii nici odată nu vor fi lipsite de păstorul sufletesc. Se pune capăt neînţelegerilor ducătoare la duşmănii dintre credincioşi, născute în deosebi cu ocazia alegerilor de preoţi. Tânărul numit, viguros şi bine pregătit, va fi pus în ogorul unde este reclamat. Procedeul este echitabil şi din alt punct de vedere: Azi, administrarea parohiilor de acest soi, este încredinţată preoţilor bătrâni, cari cu anevoe înfruntă greutăţile împreunate cu administrarea filiilor situate la mari distanţe. Acestor veterani ai bisericii noastre li se cere un exces de încordare, în vreme ce tineri plini de viaţă stau neactivi.

In schimbul jertfei ce se va impune acestor tineri apostoli ai bisericii, să li se dea modestă recompenză materială de a-şi primi salarul întreg, fără nici un fel de reducere.

Edificiile fostelor şcoale confesionale, proprietatea bisericii, să fie puse la dispoziţia acestor preoţi; ear acolo unde acestea lipsesc, să se ridice case parohiale potrivite.

Dacă în restimpul celor 5 ani preotul s'ar aclimatiza mediului şi ar dorì să rămână acolo, să fie liber a-şi continua activitatea pe loc, conform normelor generale.

Silviu Olariu
membru al adunării eparhiale

Nr. 10.705—1935

Aniversarea alipirii Ardealului la Patria mamă

Ziua de 1 Decemvrie se va prăznuì şi anul acesta prin slujbă religioasă, cu predică ocazională în toate parohiile noastre, întru aducerea aminte cu recunoştinţă a evenimentului istoric dela 1 Decemvrie 1918, petrecut în Alba-Iulia, când Ardealul desrobit s'a unit cu Patria mamă.

Acea zi e peatra de hotar între trecutul de suferinţă şi èra nouă a libertăţii naţionale. Prăznuirea zilei de 1 Decemvrie să fie un act de mulţumire către Tatăl ceresc, care a inspirat poporul şi pe conducătorii lui la fapte nobile, şi Duhul Domnului să ne călăuzească pe căile Lui, spre mărirea lui Dumnezeu şi înflorirea scumpei noastre Patrii.

Sibiu, 18 Noemvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

I. Petrovici şi N. Bagdasar, *Manual de psihologie.* — **I. Petrovici şi Ioan F. Buricescu,** *Logică.* — **Două manuale acum apărute, cel dintâi în a 3-a ediţie, al doilea în prima ediţie, aprobate de ministerul instrucţiunii şi menite pentru clasele de liceu, sânt alcătuite, în colaborare cu doi domni profesori, de un distins bărbat al şcoalei în acelaş timp academician şi profesor universitar la Iaşi, dl *I. Petrovici*, cunoscut ca unul dintre filosofii şi pedagogii noştri, *„care atribue, între altele, filosofiei şi menirea de-a sprijini credinţa religioasă"*.**

Lucrările sale didactice, întocmite conform programei liceelor, sânt întâmpinate cu deosebită mulţumire în învăţământul secundar ca foarte potrivite pentru începători.

Lecţiile din pomenitele manuale de Psihologie şi de Logică reprezintă de altfel starea actuală a acestor ramuri de filosofie, — lecţii pe care vremea le va putea desăvârşì şi mai mult.

Domnii profesorii, cari vor întroduce şi vor experimenta manualele dlor I. Petrovici, N. Bagdasar şi I. F. Buricescu, au prilej de a se rosti, semnalând îmbunătăţirile indicate pentru viitoarele ediţii. Aceasta este şi dorinţa autorilor.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării Oastea Domnului

* FOIŞOARA *

Vedeniile sfinţilor şi ale misticilor

[4]

Trad. de **Zinaida Vinţan**

Fiinţele spirituale altfel n'ar putea să fie cunoscute de om.

Quercy se apropie foarte mult de teoria desvoltată de mine, *despre întruparea locuitorilor cereşti în chipurile imaginaţiei.* E posibil că deosebirea între părerile noastre să fie numai următoarea: eu, ca intuitivist, consider calităţile senzoriale ce vin în memorie ca transsubiective şi în acest sens îi dau imaginei un caracter real. Quercy, spune referitor la viziunile sfintei Tereza, că dacă ea a fost în aceste momente hipnotizată, atunci hipnotizorul ei a fost însuşi Dumnezeu. El explică viziunile prin faptul, că Dumnezeu influinţează asupra activităţii noastre, referindu-se la cuvintele lui Ion Dela Cruce: „Deus omnia movet secundum modum eorum". Mecanismul viziunilor, spune el, e acelaşi ca şi cel al halucinaţiilor; dar totuşi trebue să facem o deosebire radicală între viziunile naturale (halucinaţiile), demonice şi dumnezeieşti, având în vedere cauza ce influinţează în asemenea momente asupra trupului nostru. In cazul unei viziuni condiţionate de acţiunea divină, *mecanismul procesului nostru e pătruns de prezenţa Lui.*[1]

Reprezentările intelectuale pot fi explicate prin influenţa directă a lui Dumnezeu, sau a membrilor Impărăţiei cereşti asupra omului, care influinţă provoacă pe om să-şi concentreze atenţia asupra lumii Dumnezeieşti transsubiective, ţinând în seamă firea ei nesensorială, sau cuprinsul nesensorial al adevărului, comunicat omului din această sferă.

Din cele spuse mai sus e clar, cum trebue să privim concluzia finală a lui Delacroix din preţiosul său studiu „Etudes d'historie et de psihologie du mysticisme". Analizând experienţele misticilor geniali cu cea mai mare lărgime de orizont şi recunoscând caracterul lor înalt, el conchide totuşi, dupăcum se vede, în senzul psihologist că: aceste diferite arătări în conştiinţa misticilor trebue să le explicăm printr'o activitate a subconştientului.[2] Că domeniul subconştientului joacă un mare rol aci, n'avem nici o îndoială. Dar deabia acolo unde se opreşte Delacroix, se naşte problema fundamentală şi hotărâtoare: avem aci de a face numai cu o activitate subiectivă a subconştientului, sau prilejul pentru aceasta îl dă o influenţă supralumească asupra omului, reprezentările contemplate fiind cea mai înaltă realitate, transsubiectivă? Un răspuns la această întrebare în senzul pur psihologic n'ar putea fi complet. Orice fenomen din conştiinţă având caracterul a *„ceva ce mi se dă mie"*, este manifestarea eului meu. Dar el poate proveni dela vre-un factor substanţial de tip inferior eului omenesc, dela vre-un factor ce se află în complexul trupului nostru, de ex. dela vre-unul ce dispune de oarecare centru nervos. Dacă admitem o asemenea posibilitate, atunci evident că e posibil să mi se dea în conştiinţă şi manifestările altor factori cari se află mai presus de eul omenesc, sau alături de el, cari factori au intrat în legătură strânsă cu el numai pentru un timp scurt.

Multe vedenii au caracter simbolic, conţinând în ele expresia unor astfel de adevăruri şi aspecte ale lumii sau ale vieţii dumnezeeşti, cari nici nu pot fi date altfel în imagine, decât în mod simbolic. De aici rezultă că asemenea imagini nu sunt decât produse subiective ale „eului" omenesc. Ele pot fi *„simboluri reale"*, apariţii simbolice concrete din lumea dumnezeiască.[2] Fer. Seuse de ex. a văzut odată pe Hristos şi o mulţime de oameni, ca mădulare ale lui.[3] Sf. Tereza spune, că prin vederea omenităţii lui Hristos, nu rare ori a ajuns la pătrunderea tainelor Dumnezeieşti.[4]

De multe ori lui Swedenborg i se descopereau idei admirabile, după profunzimea lor, în forma unor întâmplări concrete. Astfel odată el şi-a pus întrebarea: cum se poate ca harul lui Dumnezeu să admită ca spiritele rele să fie permanent în iad? „Abia m'am gândit la asta", spune Swedenborg, „şi unul din îngerii, din partea dreaptă inferioară a raiului, s'a aruncat repede în jos, în regiunea împărăţiei marelui Satana, şi a luat deacolo, după porunca lui Dumnezeu, pe unul din spiritele cele mai rele, ca să-i procure fericirea cerească. Dar, mi-a fost dat să văd, că cu cât se apropia îngerul de sferele cereşti, cu atât mai mult prizonerul lui îşi schimba expresia feţei sale plină de mândrie, într'una plină de suferinţă, iar trupul lui din ce în ce se negrea. Când, cu toată opoziţia lui, ajunseră în cerul din mijloc, l-au cuprins nişte convulsiuni grozave; din înfăţişarea şi din mişcările lui se vedea, că sufere cumplit, insuportabil. Când s'a apropiat de regiunea din centrul ceriului, i-a ieşit limba mult afară ca la un câine foarte obosit şi setos, iar ochii i-au crăpat ca un jar ar-

[1] P. Quercy, pg. 185, 336 urm.
[2] pg. 405 urm,
[3] Despre simbolismul real, vezi N. Berdiaev «Filozofia spiritului liber» v. I., 101 urm.
[3] II, 25.
[4] Cap. XXII, 280.

Probleme-Recensii-Comentarii

Câteva cuvinte despre Istoria Bisericii şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania şi Ungaria, de *Ştefan Meteş*, vol. I (Până la 1698). Ediţia II. Sibiu, 1935. Editura Librăriei Arhidiecezane. Un volum de 596+XXXVI pp.

Dl *Stefan Meteş* este unul dintre distinşii noştri istorici care cu multă osârdie îşi închină munca în slujba bisericii şi a neamului.

Opera sa, acum apărută, se înşirue între cele mai preţioase producţii de istorie bisericească română.

„Sânt cărţi pe care le citeşti cu respiraţia reţinută, cu o curiositate mereu crescândă şi cu o potolire a setei sufleteşti atât de întăritoare, încât numai regretul că te apropii de sfârşit mai micşorează bucuria neîntrerupt împrospătată de fiecare pagină".

O astfel de care este şi istoria bisericii române din Ardeal, de Ştefan Meteş.

Răscolindu-o, filă cu filă, ni se redă oglinda vremurilor apăsătoare în care s'au sbătut marii înaintaşi, când ispitele şi violenţele se ţineau lanţ, — dar când n'a lipsit reazimul *credinţei* ducător la isbândă finală.

Cărţile de acest fel îşi zidesc altarul, când prinosul amintirii se aduce pentru ierarhi, preoţi, mireni, găsindu-şi cu toţii întâlnire pe câmpiile hârtiei, într'o păstrare ce cuprinde veşniciile.

Luminoasele expuneri ale dlui Ştefan Meteş nu pot fi cuprinse în rândurile unei scurte recenzii. Cartea sa trebue citită cu răgaz, de orce cărturar român, dată fiind importanţa ei covârşitoare.

Opera, atât de masivă, este însoţită de ilustraţii şi planşe: isvoade vii, care au ajutat pe iscusitul autor să ne redea un tot unitar şi solid documentat.

Dar opera sa are importanţă mai ales în timpurile de acum, când duşmani neîmpăcaţi voiesc să ne sdruncine starea noastră şi drepturile dobândite cu preţul vieţii de martiri a fiilor bisericii ortodoxe a Ardealului..

Luaţi şi citiţi cu atât mai vârtos această vastă şi valoroasă lucrare.

Pr. *Miron Maier*

*

De ce s'au desnaţionalizat mulţi români maramureşeni? — Un *memoriu*, adresat guvernului de episcopul din Baia-Mare, Dr. Alexandru Rusu, şi publicat de curând în mai multe gazete, se preocupă şi de *readucerea românilor desnaţionalizaţi ai Maramureşului la patrimoniul naţional român.*

P. S. episcop dela Baia-Mare, în râvna sa mai catolică decât a papei, afirmă că înfiinţarea episcopiei *ortodoxe* române în Maramureş ar constitui una din *piedecile* revenirii românilor maramureşeni la patrimoniul nostru naţional.

Deşi este lucru arhicunoscut, că biserica greco-catolică din Maramureş a pricinuit în largă măsură înstrăinarea multor fii ai neamului din ţara lui Dragoş Vodă, totuş ca reîmprospătare de amintiri dureroase reţinem *o dovadă* a unui martor ocular, care într'o revistă bisericească („Biserica şi Şcoala" din 17 l. c.) scrie următoarele:

Inainte cu un sfert de veac scriitorul acestor constatări dureroase, a participat la o serată a studentilor teologi dela Gherla.

Spre profunda lui decepţie a constatat că viitorii luminători ai oropsitului popor român din Maramureş vorbeau între olaltă ungureşte. Tot aşa preoţimea şi cei dela episcopia greco-catolică în frunte cu episcopul, unde corespondenţa se făcea în ungureşte, erau porniţi pe panta maghiarizării.

Sufletul şi inima lor erau altoite cu sentimente ungureşti. O mulţime de viitori preoţi şi intelectuali se căsătoreau cu unguroici romano-catolice, căci, — ziceau ei — catolicii se pot căsători între olaltă. Vă rugăm să spuneţi, ce bagaj de merinde şi ideal românesc duceau acei preoţi în mijlocul enoriaşilor? Nimic. Devenind casele lor focare de înstrăinare, sărmanul popor nu mai avea nici o legătură cu acele case. Cunoaştem o mulţime de intelectuali unguri şi chiar preoţi romano-catolici revizionişti, ai căror părinţi au fost preoţi greco-catolici. Ei spun că mamele lor fiind catolice, ei, copiii, au urmat religia catolică.

Iată cauzele desnaţionalizării multor români din Maramureş! Biserica nu şi-a făcut datoria: să le ocrotească limba şi credinţa românească. —

Ceea ce însemnează că revenirea românilor înstrăinaţi din Maramureş, la patrimoniul naţional, se va face *numai prin biserica noastră ortodoxă română.* Rostul înfiinţării episcopiei noastre în Maramureş este, prin urmare, nu numai îndreptăţit, ci şi foarte necesar.

*

Cultură prin credinţă. — Studenţii dela Bucureşti, au cerut înaltului for, să se înceapă cursurile universitare cu „slujbă religioasă". Este atât de îmbucurător că sufletul tineretului s'a putut smulge din toropeala uitării de Dumnezeu — de care se pare că erau cuprinşi şi dascălii lor — şi s'au gândit, că e bine să ceară ajutorul divin, aducător de roade, în pragul unui nou an şcolar.

Doar şi cea mai înaltă instituţie de pregătire a neamului are lipsă de ajutorul divin.

Cât de în nota sufletului poporului nostru, care trăieşte azi vremea unei întăriri în credinţă alături de minunile dela Maglavit, este această dorinţă spontană a tineretului, şi cât de departe este ea de răţăcirea unui oarecare zis conferenţiar universitar, care în locul slujbei religioase ar vrea să ducă tineretul să se uite la râme, ca să facă ştiinţă. Ce ştiinţă obtuză!

Cultură prin credinţă a fost lecţia ţia istorică de propăşire a popoarelor; n'ar strica nici azi universităţii noastre dacă ar purta pe ea o sfântă cruce, iar în incinta ei o sfântă capelă. *V. C.*

*

Cercuri religioase. — Preoţimea cercului religios *Geoagiu-Suseni* s'a întrunit în şedinţă la praznicul Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril a. c. în parohia Geoagiu-Suseni, sub preşedinţia părintelui Teodor Glodean.

Credincioşii, încunoştinţaţi despre aceasta, la primul dangăt al clopotelor s'au prezentat în număr însemnat. Fiind şi hramul bisericii, acest praznic au ţinut să-l serbeze în mod solemn.

Intr'o atmosferă de adâncă pietate s'a slujit utrenia şi sfânta liturghie, de preoţii cercului, cari s'au prezentat în număr complet.

La priceasnă vorbeşte părintele *Alex. Iacobescu*, despre existenţa îngerilor, serviciile ce ni le aduc şi datorinţele noastre faţă de ei.

Fiind onomastica şi aniversarea a 14 ani de vârstă a Marelui Voevod Mihai, moştenitorul tronului, la sfârşitul sfintei liturghii s'a slujit un Tedeum pentru sănătatea şi viaţa sa îndelungată.

După ce se oficiază parastas pentru odihna sufletelor unor repausaţi, urmează conferinţa părintelui *Vasile Glodean* jun. despre: „Ce am văzut la Maglavit?" Cu date precise vorbeşte despre minunile ce a văzut Sf. sa acolo şi ce ne predică ciobanul Petrache Lupu. Arată credincioşilor că duşmanii bisericii şi aci s'au ivit, contestând minunile ce se fac.

La sfârşit vorbeşte părintele *Teodor Glodean*, îndemnând credincioşii să urmeze poruncile bisericii şi totodată mulţumind preoţilor cercului pentru cuvintele instructive ce le-au rostit.

Pr. *A. Iacobescu*

*

— Marţi 5 Noemvrie 1935 s'a ţinut, în parohia centrală *Sercaia*, conferinţa pastorală de toamnă a preoţimii tractului Olt.

Problemele, de mare interes, s'au desbătut de preoţimea tractuală cu temeinicie şi atenţiune. Cuvântarea de deschidere a P. Cucernicului părinte protopop Valeriu Judele, plină de imagini grăitoare şi 'nchegată într'o formă aleasă, a impresionat preoţimea tractuală.

S'a citit apoi de către păr. *Ilarion Cocan*-Mândra conferinţa „Despre francmasonerie". Conferenţiarul, cetindu-ne o instructivă conferinţă, arată originea francmasoneriei, organizaţia ei internaţională, scopul şi metodele de acţionat. La discuţia deschisă asupra acestei teme iau parte preoţii D. Chiuşdea, I. Călin, Sp. Cosma şi părintele protopop V. Judele, cari completând cele expuse de conferenţiar arată pericolul ce-l prezintă şi 'n ţara noastră această asociaţie secretă.

Potrivit ordinului Consiliului arhiepiscopesc Nr. 6281—1935 punct VII şi-au prezentat preoţii tractuali dările de seamă asupra cărţii: «*Istoria Bisericii şi-a vieţii religioase a românilor din Ardeal*», de părintele *Stefan Meţeş*, iar Pr. Nic. Roşca şi D. Ciuleiu le-au citit. Preoţii arată marea valoare a operei pentru toţi cei doritori să cunoască trecutul nostru bisericesc, sbuciumat şi glorios.

Păr. I. Călin citeşte programa tip pentru activitatea ce este a se desfăşura în anul viitor în cercurile religioase din tract cu întregirea căreia a fost însărcinat de Prea Onor. oficiu protopopesc, programă care, amănunţit discutată, se găseşte aplicabilă şi se adoptă pentru cercurile din tract.

Trecându-se la reorganizarea despărţământului „Olt" al asociaţiei clerului „A. Şaguna", este reales preşedinte părintele protopop Valeriu Judele, secretar părintele Ioachim Călin. Se mai aleg, pe o nouă periodă, trei preoţi misionari tractuali în persoana C. preoţi: D. Chiuşdea, I. Cocan şi I. Călin.

Pr. *J. C.*

*

— In ziua de 13 Noemvrie c. s'a ţinut conferinţa de toamnă a preoţilor ortodocşi români din protopopiatul *Mediaş*. S'a început cu serviciul divin: utrenie, sfânta liturghie, şi parastas pentru preoţii reposaţi din tract.

La priceasnă a predicat părintele D. Filimon (Dârlos).

Trecând la sediul protopopesc, la ora 12 a. m., P. C. Sa părintele prot. I. Crăciun, prin cuvântul său de deschidere, a stăruit asupra rolului misionar ce trebue să îndeplinească preotul pe teren religios, cultural, naţional şi social.

Intrându-se în ordinea de zi, păr. A. Suciu (Agârbici) citeşte darea de seamă asupra cărţii dlui Ştefan Meteş: Istoria bisericii şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania şi Ungaria, arătând capitol de capitol părţile ei mai

---

zător. Mi s'a făcut milă de el şi am rugat pe Dumnezeu să poruncească să-i dea drumul. Şi când, după porunca lui Dumnezeu, a fost eliberat, s'a aruncat cu corpul în jos, cu o repeziciune atât de mare, încât abia am putut zări, cum i-au strălucit călcâiele lui extrem de negre. Astfel mi-a fost sugerat faptul, că prezenţa cuiva în iad sau în rai, nu depinde de voia lui Dumnezeu, ci de starea internă a fiinţei respective, şi mutarea după voia altuia din iad în cer, ar fi tot atât de chinuitoare pentru cei mutaţi ca şi mutarea din cer în iad. Şi astfel am înţeles că eternitatea iadului pentru cei ce-şi găsesc acolo desfătarea lor, corespunde tot aşa de mult Înţelepciunii ca şi Bunătăţii Dumnezeieşti".[5] Trebue să notăm, ca Swedenborg a avut în conştiinţa sa multe descoperiri sub formă de „grăire lăuntrică" cu fiinţele din alte lumi.[6]

Până acuma a fost vorba despre vedeniile de imagini trupeşti pe cari nu le putem explica altfel decât ca nişte comunicări, individuale, singuratice ale vre-unei persoane de aici cu cealaltă lume. Prin aceste comunicări în cele mai multe cazuri se dă mângâiere, îmbărbătare, învăţătură unei anumite persoane, dar uneori prin această persoană se fac şi descoperiri lumii întregi, d. ex. prin prorocii din biblie. Dar aceste apariţii individuale de imagini trupeşti corăspund la ceva real: membrii Impărăţiei lui Dumnezeu şi însuşi capul ei, cuvântul Dumnezeiesc, are de fapt, întrucât el este Dumnezeu-om, Isus Hristos, trup iluminat purtător de Duh, ceeace nu e lipsit de importanţă şi pentru însăşi împărăţia lui Dumnezeu: în această corporalitate Impărăţia lui Dumnezeu posedă toată plenitudinea existenţei şi frumuseţea absolută.

Fără îndoială, fiecare din noi în măsura iubirei sale faţă de bine, sau în măsura trebuinţii lui după revelaţii, se împărtăşeşte mai mult sau mai puţin de vederea unor raze ale acestei împărăţii, d. ex. în acea contemplaţie spirituală a frumuseţilor naturii, sau a frumuseţii omului, care ne umple sufletul de siguranţa neclintită a existenţii lui Dumnezeu şi a Impărăţiei Lui. Dar viziunea mai adâncă a acestei Impărăţii, ce trece pe om în regiunea celeilalte lumi, pretinde o astfel de organizaţie psiho-fizică, care se deosebeşte mai mult sau mai puţin de aceea pe care o socotim pentru om normală. De fapt, dacă pentru perceperea lumii dinafară servesc ca stimulent excitările sistemului nostru nervos, condiţionate de lumea externă, e clar că acest sistem nervos, precum şi corpul întreg, trebue să se deosebească de tipul general omenesc la persoanele înzestrate cu o susceptibilitate mai înaltă, ce tind spre o altă lume, fie această lume superioară (din Impărăţia lui Dumnezeu), fie inferioară (împărăţia răului). Dostoievschi a exprimat foarte clar gândul acesta, prin cuvintele lui Svidrigailov, care s'a împărtăşit de împărăţia răului. Svidrigailov judecă astfel: Ei spun „tu eşti bolnav, prin urmare tot ce ţi se pare ţie e un delir prin care nu cunoşti nimic din existenţă". Dar aceasta nu e logică solidă. Admit că viziuni au numai bolnavii; aceasta însă dovedeşte tocmai că viziunile nu se pot arăta decât bolnavilor, dar nu că ele nu există.

Teoria viziunilor, analogă cu aceea pe care am desvoltat-o, s'a născut şi în mintea lui V. Soloviev. Aceasta o putem vedea din cele povestite despre el, de prietinul său, contele E. Trubeţcoi: „Desdedimineaţă, imediat după ce s'a trezit, i s'a arătat un om oriental cu un turban în cap. Omul a pronunţat o absurditate nemaipomenită referitor la articolul, recent scris de Soloviev despre Japonia („ai plecat pe drumuri, ai cetit despre budism, iată budism") şi l-a impuns în stomac cu o umbrelă neobişnuit de lungă. Viziunea a dispărut, iar Soloviev a simţit o durere vie în regiunea ficatului ce a durat trei zile".

[5] Arcena coelestina, anexa memorabilia.
[6] Lamm, 236.

Răspuns la întrebări catihetice. — Publicăm dintr'un articol, primit dela Pr. *Nicolae Crişmariu* din Timişoara, următoarele:

In Numerele 7—8 de lunile Iulie—August a. c., ale Revistei „*Bis. Ort. Rom.*" s'a comunicat tabloul manualelor *aprobate de Sf. Sinod* în anul curent. Pentru înv. primar sânt inserate manualele de Pr. I. Mihălcescu şi Dr. P. Barbu pentru primele patru clase, şi ale subscrisului pentru toate 7 clasele.

In fruntea revistei însă era afişată reclama editorului Pavel Suru, din Bucureşti, în care afirmă că manualele autorilor Pr. Mihălcescu şi Dr. P. Barbu „*sânt singurele manuale în conformitate cu programa Sf. Sinod*".

Faptul acesta contradictoriu pe mulţi cetitori i-a pus în nedumerire, năpădindu-mă cu întrebări, că: se poate ca manualele mele să nu fie aprobate pe baza programei Sf. Sinod?

Pentru a linişti pe P. C. Catiheţi, în interesul învăţământului, cu învoirea P. O. Redacţiuni, dau răspunsul: Afirmarea editorului P. Suru nu corespunde adevărului; dupăce se ştie, că Sf. Sinod, aprobă numai manualele de religie *lucrate pe baza programei analitice votată de Sf. Sinod.*

Pr. *Nicolae Crişmariu*

însemnate. Asupra acestei cărţi valoloase, fiecare preot a făcut dare de seamă.

Urmează raportul asupre cărţii catihetice: de Dum. Călugăr, „Hristos în Şcoală", raport prezentat de preoţii: P. Pătăru şi I. Gligor.

După masă la ora 3, în continuarea şedinţei, părintele Gh. Marcu şi-a desvoltat conferinţa: „Preotul ca factor cultural în mijlocul poporului său", arătând modul de activitate a preotului în cadrul societăţii „Sf. Gheorghe", Reuniunii femeilor", „Casei culturale" şi a societăţii culturale „Astra".

La urmă P. C. protopop I. Crăciun dă mai multe îndrumări pastorale şi administrative, dorind succes preoţimii în lucrarea ei misionară.

Pr. *Maier Miron*

*

— Duminecă, 10 l. c., s'a ţinut în comuna *Coveş*, Târnava-mare, cercul religios Ighiş, sub preşedinţia părintelui Romul Constantinescu.

Au participat preoţii din comunele: Bârghiş, Delişor şi Vecerd, şi păr. protoereu Emil Păcală din Agnita.

Clopotele, cu glas metalic, chemau credincioşii să asculte frumuseţea sfintei liturghii.

Serviciul divin s'a oficiat în sobor, ear răspunsurile s'au dat de corul şcoalei.

Predica, după sf. liturghie, reliefează, dragostea ca virtute de însemnătate capitală.

Părintele Langa, predicatorul, s'a dovedit un bun şi inteligent păstor.

La vecernie predică inv. preot Ilarion Munteanu, despre: Creştinism şi naţionalism", cu multe argumente, abil alese.

Părintele protoereu arată valoarea credinţei şi minunile ce se săvârşesc, având punct de reazim credinţa fermă.

Activitatea, desfăşurată de cercul religios, este o dovadă că preoţimea noastră îş împlineşte cu sfinţenie datoria pentru ridicarea culturală şi religioasă a satelor ardeleneşti.

Ioan Moga, înv. director.

*

— Joi 7 Noemvrie a. c., s'a ţinut în *Sighişoara* conferinţa de toamnă a preoţimii, din acest tract protopopesc, sub conducerea P. C. Păr. Emilian Stoica.

După slujba invocării Sf. Duh în capela liceului, la ora 8 jum., a urmat predarea lecţiilor la şcoala primară de fete: cl. VI, „Sf. Ap. Pavel", de părintele Sabin Dobre (Şaeş), iar la cl. VII-a „Relaţiile dintre biserica din Ardeal şi cea din Principate", de păr. Simion Radu din (I. G. Duca), — ambele reuşite.

O vie discuţie a deschis subiectul totdeauna actual: *Educaţia rnligioasă a tineretului în casa părintească, în grădiniţe, sc. primară, superioară şi soc. „Sf. Gheorghe"*, al cărui referent oficial este păr. Gh. Dănilă (Boiu). La discuţie ia cuvânt mare parte din preoţime.

Urmează mai multe dări de seamă: 1. Asupra lucrării Păr. Şt. Meteş, prezentate în scris de toţi membrii conferinţei; 2. D. Făgărăşanu, „Tânărule,..." (vol. II) de Păr. Gh. Tohăneanu (Hendorf); 3. Dr. N. Popoviciu, „Epicleza euharistică", de Păr. A. Marian (Uilac); 4. S. Bulgacoff, „Ortodoxia", de Păr. Alex. Talabă (Ţeline); 5. „Dare de seamă asupra vieţii şi mişcării literare religioase din ultimul an", disertaţie de Păr. Simion Radu, — lucrarea este bogată în informaţii, expune limpede duhul vremii.

Se stabilesc programele de activitate pentru iarnă ale cercurilor pastorale şi cele de activitate individuală, apoi se fac mai multe comunicări presidiale.

In urmă se hotăreşte, în numele preoţimii tinere din acest an, să se aducă la cunoştinţă I. P. Sf. Mitropolit Nicolae starea grea, în care trăeşte ea, rugând pe Inaltul ierarh să intervină ca măcar cu 1 Ianuar 1936 preoţii să primească acel neînsemnat salar care, în vremile grele de azi, i-ar sporî râvna spre sfântul apostolat.*

* Luând informaţiuni dela locul competent, am aflat că s'au înaintat în repetite rânduri memorii la dl Prim-ministru, la Ministerul cultelor şi la cel al Finanţelor, şi a făcut intervenţiuni speciale I. P. Sf. Sa, în chestiunea aceasta. *N. R.*

A doua zi, 8 Nov. a. c., în capela liceului din loc, după predica ocazională a catihetului Z. Oancea, se ţine adunarea FOR-ului din tract, sub conducerea neobositului director Horia Teculescu.

In cuvântul său de deschidere invoacă figura mitropolitului de acum 300 de ani, Varlaam al Moldovei, a cărui „Cazanie" o răsfoeşte în faţa tuturor. Duhul lui de ortodoxă credinţă se cade să-l activăm în rândurile noastre, „oameni ai bisericii şi preoţi ai ştiinţei", ca să coborâm în lume „Impărăţia lui Dumnezeu", mai curând.

După darea de seamă asupra trecutei activităţi, urmează conferinţa: „Naţionalism şi ortodoxie" de I. Limbeanu catihet în loc. La ora 4 p. m. se ţine adunarea cu „Oastea Domnului". *Dar.*

*

Impăcarea dintre ierarhii ruşi. — In luna Octomvrie a. c. s'a ţinut, în Carloviţ, sinodul arhieresc rus pentru discutarea chestiunilor actuale din viaţa bisericească a ruşilor din străinătate.

Hotărârile acestui sinod sunt foarte importante pentru biserica rusească din străinătate, ca şi pentru biserica ortodoxă în general.

Incă la primele şedinţe s'a pus chestiunea reconcilierii ierarhiei ruseşti. In scopul acesta fuseseră învitaţi şi sosiseră la Sinod mitropolitul Evloghie din Paris şi Teofil din America. Conferinţa s'a deschis sub preşedinţia patriarhului sârb, Varnava. După un schimb de păreri asupra tuturor chestiunilor bisericeşti, mitropoliţii Evloghie şi Teofil şi-au dat consimţământul să se unească cu sinodul arhieresc. Mitropolitul Evloghie, care nu recunoştea până acum acest sinod arhieresc condus de mitropolitul Antonie de Kiev, s'a ataşat acum sinodului cu condiţia ca el să rămână şi mai departe exarh al patriarhului din Constantinopol până la regularea definitivă a acestei chestiuni. [Glasnik" din 14 Noemv. 1935].

*

In toamna aceasta s'a sfinţit la Praga catedrala cehilor ortodocşi de către mitropolitul sârb din Zagreb, Dositei, de un mitropolit rus şi de episcopul ceh Gorazd. Catedrala aceasta este fosta biserică Carol-Borromeus, adaptată pentru trebuinţele cultului ortodox.

*

Săpăturile din palatul împăraţilor bizantini. — Se ştia până acum din izvoarele scrise că fostul palat al împăraţilor bizantini care a servit ca reşedinţă până în veacul 12, când reşedinţa împărătească s'a mutat în palatul Vlachernelor, se întindea pe unde este azi uriaşa moschee Sultan-Ahmed, nu departe de Sfânta Sofie şi de Seraiul sultanilor.

Se ştia că acest palat a constat din 4 părţi. In apropiere de locul unde e acum moscheea Sultan-Ahmed, se afla partea cea mai veche a palatului, zidită de împăratul Constantin cel Mare. De această parte era legat printr'o poartă hipodromul, locul de distracţii al poporului din Bizanţ. Spre sud-ost era aşezat aşanumitul *hrisotriclinos* (palatul de aur) zidit de Iustin II pela sfarşitul veacului VI şi *triconchon* (casa cu trei arcade) zidită de ultimul împărat iconoclast în al doilea pătrar al veacului IX. La o mică depărtare spre nord-ost se ridica *Magnauvra*, zidită tot de Constantin cel Mare şi utilizată în deosebi pentru primirea ambasadorilor şi pentru alegerea patriarhului.

Nenumărate coridoare, săli, camere şi biserici legau aceste grupe de clădiri între olaltă şi formează pentru istoricii şi arhieologii, cari încearcă să stabilească topografia palatului numai pe baza documentelor scrise, o enigmă aproape insolubilă.

Din fericire însă în ultimul timp au început să se facă săpături cari au dus la unele rezultate şi se speră că în curând ele vor scoate de sub pământ întreaga icoană a complicatului şi neînchipuit de luxosului palat al împăraţilor bizantini.

In vara acestui an (1935) săpăturile acestea conduse de prof. I. H. Baxter au scos la iveală un coridor lung de vreo 130 jarzi pătraţi (şi încă nu i s'a dat de capăt), care se presupune că e unul din nenumăratele coridoare şi ganduri din interiorul palatului cari legau singuraticele clădiri între olaltă. Poate să fie pasagiul celor 40 de sfinţi, care mergea pe lângă Hrisotriclinos. In orice caz e un coridor din apropierea odăilor private ale persoanelor împărăteşti. Către sud coridorul avea vedere deschisă printre colonade, spre mare şi spre soare.

Coridorul e acoperit întreg cu mozaicuri ce datează de prin v. V—VI.

Din punct de vedere al scenelor reprezentate, mozaicul se împarte în 3 secţiuni. Prima secţiune reprezintă o scenă de vânătoare: 4 câni, împodobiţi cu zgărzi, fugăresc un iepure; în continuare se văd 2 copii, dintre cari unul întinde mânile spre iepure, iar altul ţine un câne. Un pom desparte copiii de un vultur. Urmează apoi o maimuţă şi un copil care păzeşte 2 raţe.

Secţiunea a doua reprezintă o luptă între un leu şi un bou, apoi un urs într'un pom, două pantere cari sfâşie o gazelă, o mamă liniştită, un câne lătrând şi un cerb înfăşurat de un şarpe care-l ucide. In sectorul al 3-lea se văd 4 cai şi lângă ei un om care cântă dintr'un instrument asemănător cu mandolina. Apoi un concurs în hipodrom.

Petricelele din mozaic sunt de vreo 30 de culori de nuanţele cele mai fine şi mai delicate.

(După referatul prof. I. H. Baxter, publicat în Neue Freie Presse, din 26 şi 29 Oct. a. c.].

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a participat în ziua de 15 Noemvrie la solemnitatea deschiderii corpurilor legiuitoare la Bucureşti. In ziua de 18 c. I. P. Sf. Sa a călătorit din nou la Bucureşti pentru rezolvirea unor chestiuni bisericeşti, iar în 20 c. s'a întors la reşedinţă.

† **Protopopul Fabriciu Manuilă** al Lipovei, fost senator şi membru în corporaţiile noastre bisericeşti, a fost înmormântat cu mare evlavie şi adânci păreri de rău, în 13 l. c. în cimitirul din Lipova. O figură aleasă a bisericii şi a neamului nostru din Ardeal, un vrednic păstor şi intransigent român dispare prin moartea protoiereului Manuilă. Biserici şi şcoale confesionale, din întreg protopopiatul, în fruntea căruia a stat un sfert de veac, s'au înălţat din iniţiativa şi stăruinţele sale neobosite. Inmormântarea i s'a făcut cu deosebită cinste: PP. SS. LL. episcopul Vasile al Caransebeşului şi arhiereul Andrei dela Oradea, asistaţi de protopopi şi preoţi, au săvârşit prohodul în monumentala biserică din Lipova. Dumnezeu să-i facă parte de odihna drepţilor!

„Constantin Brâncoveanu", frumoasa realizare de muzică sacră a compozitorului Sabin Drăgoiu, s'a cântat Duminecă la opera din Bucureşti, în a treia audiţie, primită cu însufleţire şi evlavie, ca la premieră.

Cercul studenţilor teologi ardeleni „A. Şaguna" din Cernăuţi şi-a ales, în adunarea generală ordinară din 14 Noemvrie 1935, — pentru anul 1935—1936, — următorul comitet: preşedinte: Corneliu I. Sârbu; vicepreşedinte: Ioan Petrila; secretar general: Val. V. Greavu; secretar de şedinţe: Nicolae Fara; casier: Adam Borşei; econom-arhivar: Ioan Laşiţă; preşedintele secţiei literare-muzicale: Traian Bursaş; cenzori: Virgil Cosma, Partenie Petrescu şi Ioan Bran.

Motiv de despărţire. Jocul de cărţi este o patimă ce se răspândeşte tot mai mult şi în cercul *femeilor* intelectuale, împedecându-le să se intereseze de obligaţiile lor în ale căsniciei. Se vesteşte acum din capitala Ungariei, că acolo, la Budapesta, s'au desfăcut în anul trecut, în mod legal, 54 de căsnicii *din pricina jocului de bridge*. In fiecare caz, soţii erau ceice intentau acţiunile, pentru motivul că nevestele lor sânt atât de pasionate după jocul cărţilor, încât nu le mai rămâne vreme d'a se ocupa cu treburile de gospodărie familială.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 24 Noemvrie 1935, va predica părintele *Gh. Secaş*.

Serie de conferinţe. Frăţia Ortodoxă Română, Sibiu, organisează în Aula Academiei teologice „Andreiane", ora 8 seara, o serie de conferinţe. *Mercuri* 27 Noemvrie: Incercări de înfrăţire între biserici, de prot. *Tr. Scorobeţ*, consilier arhiepiscopesc. — *Luni* 2 Decemvrie: Confesiunile în imperiul roman, de prof. *Silviu Cosma*, dela liceul „Gh. Lazăr". — *Mercuri* 4 Dec.: Portrete de tineri din Evanghelie, de prot. *Nicolae Colan*, rectorul Academiei teologice. — *Mercuri* 11 Dec.: Graniţele puterilor omeneşti, de inginer *Gheorghe Brânduş*. — *Luni* 16 Dec.: Mila creştină, de Pr. *Dr. Nicolae Popoviciu*, profesor la Academia teologică. — *Mercuri* 18 Dec.: Din trecutul bisericii ortodoxe, de *Ioan Sandu*, directorul şcoalei normale „A. Şaguna". — Conferintele se vor incadra în declamări şi coruri ale Academiei teologice, Reuniunii meseriaşilor români, Şcoalelor normale de fete şi băeţi, şi ale Şcoalei primare de aplicaţie. — On. public e rugat să sprijinească această manifestare creştinească. — Intrarea gratuită.

Primăria municipiului Sibiu aduce la cunoştinţă, că în 25 Noemvrie 1935 încep cursurile şcoalei de *apărare pasivă* de pe teritorul municipiului Sibiu. La aceste cursuri va participa întreg personalul încadrat în formaţiunile de apărare pasivă, şi anume cu sectorul căruia aparţine şi în locul designat. Cursurile se ţin în continuare de 2 ori pe săptămână. Ora următoare de curs se va publica în sală, deodată cu programul. Participarea la cursuri este obligatorie. Celor cari vor lipsì nemotivat, li se vor aplica sancţiunile prevăzute de lege. Alte amănunte în afişe.

Duminecă, în 24 Noemvrie 1935, ora 6 seara, va conferenţia, în sala mare a judeţului Sibiu, dl profesor universitar *Valeriu Bologa* despre subiectul: Dela medicina veche la cea de astăzi.

Nr. 1860/1930 (25) 1—1

Publicaţiune de licitaţie

Subsemnatul portărel de pe lângă Tribunalul Sibiu prin aceasta publică, că în baza deciziunii Nr. 10172/1935 şi Nr. G. II 10917, 1935 a judecătoriei Mixte Sibiu în favorul reclamantului Ştefan Moga reprez. prin advocatul Dr. George Măcelar, pentru încasarea creanţei de 8.900 Lei şi accesorii se fixează termen de licitaţie 11 Decemvrie 1935 ora 11 a. m. la faţa locului în Săcădate la locuinţa urmăritului, unde se vor vinde prin licitaţie publică judiciară 1 pian, dulap pentru haine, o masă de scris bună, maşină de cusut, şi 3 stupi în valoare de 9.800 Lei. In caz de nevoie şi sub preţul de estimare.

Pretenziunea care e de încasat, face 8.900 Lei capital, dobânzile legale socotind din 1 Octomvrie 1932, iar spesele până acum stabilile de 2.963 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitaţie ar fi fost sechestrate şi de alţii şi aceştia şi-ar fi câştigat dreptul de acoperire, licitaţia prezentă este ordonată şi în favorul acestora în sensul art. XLI 1908 § 20.

Sibiu la 14 Noemvrie 1935.

Dr. Baku,
portarel.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul

Telegraful Român

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 1 Decemvrie 1935 — Nr. 50

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Şaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Şase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole şi corespondenţe se adresează **Redacţiei** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor un şir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele şi inserţiunile se adresează **Administraţiei** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Cuvânt

rostit în 28 Noemvrie 1935 de Inalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit NICOLAE la Congresul economic dela Cluj

Vă mulţumesc pentru încrederea cu care m'aţi onorat şi Vă rog să-mi îngăduiţi mărturisirea că: este pentru întâia dată în viaţa mea când particip la o adunare cu caracterul celei de azi. Dacă m'am decis totuşi să iau parte şi — la invitaţia DVoastră — să conduc chiar întrunirea noastră de astăzi, am făcut-o din convingerea, care este de sigur şi a D-voastre a tuturora, că ne găsim în faţa unei *probleme de interes naţional*, care-şi cere o cât mai grabnică şi o cât mai fericită deslegare. Iar Biserica noastră a ştiut să se identifice totdeauna cu marile griji şi cu marile interese ale neamului şi să îndrumeze înţelepţeşte *întreaga* viaţă a poporului pe care l-a păstorit.

Iată, iubiţii mei domni şi fraţi, justificarea prezenţei mele şi a fraţilor mei ierarhi, la congresul economic al Ardealului şi Banatului românesc.

Dar această justificare îşi are şi alte temeiuri.

Căci, judecate în lumina concepţiei creştine, stările economice, ordinea socială din stat şi viaţa obştească în toate aspectele ei, nu-i sunt indiferente Bisericii. Toate aceste stări au o vădită influinţă şi asupra vieţii sufleteşti a neamului. De aceea, instituţia sacră se simte obligată să intervină şi în desfăşurarea vieţii economice şi sociale. De sigur nu pentru a impune, sau a recomanda măcar soluţii practice, uzurpându-şi deci competinţă de specialistă pe un tărâm care nu este al ei, ci pentru a creia numai *atmosfera de dreptate şi iubire creştinească*, atât de necesară amintitelor soluţii pe care sunt datori să le afle conducătorii vieţii economice.

Dar în cazul de faţă, noi, cârmuitorii Bisericii suntem chemaţi să ne dăm toată contribuţia înţelepciunii şi autorităţii noastre şi pentru motivul, că e vorba de salvarea unor instituţii economice, pe cari Biserica le-a sprijinit, le-a încurajat şi le-a povăţuit de la întemeierea lor chiar — şi până în zbuciumatele zile prin cari sunt silite să treacă astăzi. Făcând acest lucru, Biserica era convinsă că contribue la întemeierea şi întărirea unor aşezăminte de cea mai mare importanţă pentru viaţa culturală, socială şi naţională a neamului. Şi ea nu s'a înşelat în credinţa ei. Căci băncile pentru salvarea cărora ne-am întrunit n'au izvorât din înjghebarea vr'unor grupări de interese mărunte; ele n'au fost dughene de negutătorie lucrativă în sensul inferior al cuvântului, ci au fost instituţii de apărare şi de spornică chivernisire a rodului muncii ţăranilor noştri harnici, şi cetăţi de apărare a fondurilor bisericeşti destinate zidirilor de lăcaşuri sfinte şi de şcoli. Dar aceste bănci au fost şi un puternic izvor de creştinească şi românească ajutorare şi promovare a tuturor acelor aşezăminte pe cari se razimă viaţa şi tăria neamului. Ele au dat ajutoare pentru ridicarea de biserici şi şcoale, ele au împărţit burse tinerilor harnici şi săraci, ele au sprijinit ţărănimea românească cu credite ieftine, înlesnindu-i cumpărarea de pământ de la străinii latifundiari.

De sigur aceste opere de binefacere nu sunt străine de împrejurarea, pe care nu întrelas de a o aminti, că băncile cari le-au săvârşit au fost conduse — toate — de funcţionari pregătiţi în *singura şcoală comercială românească* pe care am avut-o până la răsboiu, *de şcoala dela Braşov a Bisericii ortodoxe*, care şi-a crescut ucenicii în atmosfera cinstei şi jertfelniciei puse în slujba marilor idealuri ale neamului.

Astfel, felul în care băncile româneşti din Ardeal şi Banat şi-au înţeles chemarea li-a împrumutat importanţa unor aşezăminte de înaltă utilitate naţională.

Deaceea criza prin care trec ele astăzi însemnează şi o criză a vieţii naţionale, [cu tărâmul ei comercial, financiar, industrial, agricol şi cultural], iar osteneala noastră de a pune la cale salvarea şi înviorarea lor, vizează înviorarea vieţii totalitare a neamului nostru de dincoace de Carpaţi.

Şi mai trebue să ne gândim la un lucru, pe cât de important pe-atât de neglijat până acuma: *la creiarea unei burghezii româneşti, care să integreze structura organică a neamului nostru.* Inainte de răsboiul întregirii noastre naţionale, neamul nostru de dincoace de Carpaţi a fost un neam de ţărani. Pe urma acestui răsboi, zoriţi de necesităţile lărgite ale noii vieţi ne-am creiat la repezeală o destul de numeroasă pătură de intelectualitate. Nu ne-am îngrijit însă destul de creiarea unei burghezii româneşti, care să susţină, pe tărâmul economic, concurenţa cu burghezia străină — minoritară ca naţiune, dar majoritară ca forţă economică şi financiară. Acest *hiatus* în organismul nostru naţional se simte; de semnalat însă numai puţini l-au semnalat după adevărata lui importanţă. Intre aceştia este şi actualul Prim-ministru al Ţării, dl *Gheorghe Tătărăscu*. A făcut-o limpede şi apăsat într'o conferinţă ministerială ţinută anul trecut aici în Cluj. Iar eu l-am felicitat la timpul său pentru acest lucru. Dar tocmai împrejurarea că DSa a avut intuiţia hiatus-ului de care am vorbit mai sus, semnalându-i şi necesitatea de a fi înlăturat, constitue pentru noi un motiv mai mult să credem tare că DSa îşi va da tot concursul pentru restabilirea creditului ardelean şi bănăţean şi prin el pentru creiarea acelei burghezii româneşti, care va avea un rol covârşitor în cucerirea oraşelor de către naţia stăpânitoare de drept — nu însă, încă, şi de fapt, în măsura ce ni se cuvine pe bună dreptate, în România mare.

Problema este deci o problemă naţională şi *de stat*.

Nu pentru a o rezolva ne-am adunat aici reprezentanţii întregului neam de dincoace de Munţi — fără deosebire de tabără politică, de credinţe religioase, sau de pătură socială, ca 'n marile momente ale istoriei noastre naţionale, când se ascund şi cele mai palide umbre ale discordiei, nearătându-se decât unirea frăţească, în toată frumuseţea ei. Ne-am adunat să *subliniem* numai gravitatea problemei, fiindcă datoria de a o deslega este a statului. *Lui* i ne adresăm şi organului lui de conducere care este Guvernul, având toată nădejdea şi încrederea, că va preţui după cum se cuvine apelul nostru şi va ajuta refacerea aşezămintelor noastre de credit menite să învioreze şi să consolideze viaţa românească în Ardealul şi Bănatul de sub sceptrul înţeleptului şi slăvitului nostru Rege Carol II.

Dumnezeu să-i ajute şi să ne ajute!

Sărbătoarea recunoştinţii

La ziua sfântului apostol Andrei, ardelenii s'au obişnuit să prăsnuească cu pietate şi cu recunoştinţă pomenirea fericitului şi neuitatului arhiepiscop şi mitropolit Andrei Şaguna.

Marii binefăcători ai mulţimii au drept la recunoştinţa posterităţii.

Istoria ardeleană a veacului trecut e istoria acestui providenţial Ierarh. E o personalitate reprezentativă, care întruchipează străduinţile şi aspiraţiunile nobile ale poporului ardelean din acea epocă a renaşterii. A fost o personalitate de elită şi uriaşe care a reclamat spaţiu. A umplut epoca şi a dominat-o, iar creaţiunile lui l-au supravieţuit.

Deşi fiu al epocei de renaştere, prin ideile şi concepţiile sale s'a deosebit de contimporanii săi. Tradiţionalist, — totuşi n'a continuat calea antecesorilor săi.

Progresist, — totuşi n'a ales direcţia fruntaşilor din acea epocă.

A fost un solitar în vremea sa, cum sunt toţi oamenii mari ai istoriei.

Un fior pătrundea prin cei din vecinătatea lui. Massele poporului au simţit prin instinct că au conducător şi au mers după el cu o încredere neşovăelnică.

Nu tot astfel au fost fruntaşii de pe vremuri ai vieţii româneşti. A fost un bărbat de acţiune, într'o epocă de mari prefaceri şi a isbutit să schimbe dorinţele în fapte împlinite şi idealul în puteri pozitive.

Realizările lui au isvorât din concepţii superioare.

Pe câmpia Libertăţii a ascultat vorbirea renumitului tribun al libertăţii naţionale, Simion Bărnuţiu, dar Şaguna n'a înţeles libertatea în accepţia naturalismului francez ci în senzul biblic religios că omul se naşte într'o lume stăpânită de legi, şi cel dintâi lucru ce are să-l facă omul, e să cunoască legile şi să se supună lor, pentru că legile sunt dela Dumnezeu, iar omul are să trăiască în supunere faţă de Dumnezeu.

Lege şi libertate nu sunt antagonistice. Libertatea nu e să facă fiecare ce vrea, ci să trăiască în conformitate cu legea. Loialitatea faţă de lege e condiţia libertăţii.

Epoca în care a trăit şi şi-a desfăşurat activitatea sa arhiepiscopul Andrei n'a fost o epocă favorabilă Bisericii. Este epoca liberalismului revoluţionar şi potrivnic revelaţiunii şi supranaturalului.

Religia în veacul trecut era considerată ca un lucru aparte. Viaţa bisericii era limitată la un număr restrâns de indivizi, — cler şi cucernici. Viaţa în general, în veacul trecut şi-a perdut unitatea. S'a fărămiţat într'o mulţime de părţi, fără legătură una cu alta şi departe de a fi aliniate la o normă generală şi finală. Religia nu mai era isvorul de inspiraţie al celor mai nobile idealuri şi activităţi ale vieţii.

Mărimea lui Şaguna şi meritul lui principal e că a fost apologetul îndrăzneţ şi convins al Bisericii şi al suveranităţii ei divine. Pentru Şaguna, biserica e o unitate organică şi o creaţiune divină. E colectivitatea creştinilor, înălţaţi prin intervenţie divină, la rostul adevărat al existenţei umane.

Pentru Şaguna o existenţă autonomă, separată de Dumnezeu, ca şi un individ ieşit din societatea omenească, e o fiinţă despărţită de eul său empiric, menită a deveni o creatură provizoră, sterilă, smulsă din realitatea vieţii şi o încorporare a negaţiunii. [Sfârşitul pe pag. 2.]

Congresul economic dela Cluj

Fruntaşii Ardealului şi Banatului, ca reprezentanţi ai neamului nostru de dincoace de munţi, s'au adunat, fără deosebire de coloare politică, în *Congres economic* la Cluj, în ziua de 28 Noemvrie 1935, şi în deplină solidaritate au încheiat un înţelept apel adresat organismului de conducere a statului, înaltului guvern, chemat să resolve problema, naţională şi de stat, problema *refacerii creditului românesc* dincoace de Carpaţi.

Congresul a fost precedat, conform datinei din străbuni, de servicii religioase, săvârşite în catedralele româneşti ale Clujului, după care la ora 10 congresiştii s'au întrunit în sala Teatrului Naţional.

La masa prezidială şi în restul scenei iau loc: I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, PP. SS. LL. Vasile episcop al Caransebeşului, Ioan episcop al armatei, Andrei arhiereul dela Oradea, Valeriu Frenţiu episcopul dela Oradea, Iuliu Hossu din Cluj, ear dela Blaj vicarul arhiepiscopesc V. Macavei; fruntaşii vieţii culturale şi politice, dnii: Stelian Popescu, O. Goga, I. Lupaş, Dr. A. Vlad, Al. Vaida-Voevod, Sextil Puşcariu, Iuliu Maniu, Dr. Beu, L. Borcea, Ilie Olteanu, secretar general, şi mulţi alţi deputaţi, veniţi din toate judeţele ardelene.

Asistenţa, ridicându-se, ascultă intonarea rugăciunii *„Impărate ceresc"*, executată de corul teologilor, şi urmată de imnul naţional „Deşteaptă-te române". Constituit biroul, preşedintele Congresului, I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*, rosteşte cuvântarea de deschidere.

Inaltul prelat, — constatând că problema de care se ocupă congresul, este o problemă naţională şi de stat, — a ţinut discursul ce-l publicăm în fruntea foii.

Cuvinte, cuprinzătoare şi de mare efect, a mai rostit: prof. *Ioan Lupaş* cu gândul şi dorinţa de a vedea pe tâlmacii vieţii noastre publice porniţi, fără zăbavă, *pe drumul Damascului*, transformaţi din Saul în Paul, vestitori şi îndeplinitori ai unei opere de salvare naţională I. P. S. Mitropolit Nicolae citeşte scrisoarea P. S. Sale episcopului *Nicolae* împedecat de a fi de faţă la congres. Dl *Ilie Olteanu* face un luminat şi bine motivat raport despre insiituţiile noastre de credit. Vorbesc apoi: episcopul *Iuliu Hossu, Al. Vaida-Voevod, O. Goga, M. Popovici, Stelian Popescu, Iuliu Moldovan* şi alţii, ear la urmă dl *Dr. A. Vlad*, — ascultaţi şi răsplătiţi cu vii aprobări.

Se citeşte apoi *moţiunea*, care constată fapte precise şi, pe temeiul lor, se arată *postulatele* formulate de acest congres. Asistenţa le primeşte cu ovaţii şi încredinţează o delegaţie (compusă din I. P. S. Mitropolit Nicolae, P. S. Episcop Frenţiu, dnii Dr. A. Vlad şi I. Olteanu) să solicite sprijinul Suveranului şi să prezinte această moţiune guvernului ţării,

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae — mulţumind participanţilor şi comitetului de iniţiativă, precum şi presei, pentru contribuţia lor atât de preţioasă şi înţelegătoare, — declară închis congresul spunând că: Atâta vreme, cât vom duce solidari lupta pentru marile interese naţionale şi vom merge împreună sub semnul crucii, putem fi siguri de isbândă.

Duminecă, în 1 Decemvrie, ziua unirii tuturor românilor sub un singur sceptru şi în hotarele lor istorice, va fi comemorată, conform dispoziţiilor ministerului instrucţiunii, în toate şcoalele din oraşe şi comune urbane, ca un triumf al sfintei credinţe care a luminat totdeauna sufletul neamului românesc. Ministerul, apreciind importanţa comemorării, aprobă ca la această ocazie să se recomande tinerimii şcolare din oraşe să cumpere benevol insignele „Ligii antirevizioniste române", (costul unei insigne este 2 sau 6 lei), din vânzarea cărora se strâng fondurile pentru propaganda în străinătate împotriva neadevărurilor respândite de revizionismul dela Budapesta. Distribuind semnele Ligii noastre în cercuri cât mai largi, se împlineşte o înaltă datorie şi se contribue la acţiunea de apărare a drepturilor neamului românesc pe veci întregit.

— In *Sibiu* se comemorează ziua de *1 Decemvrie* prin o manifestaţie organizată de către: Despărţământul „Astrei", Liga Antirevizionistă şi Federaţia corpului didactic. După serviciul religios din catedrala mitropoliei, urmează *festivalul* în sala Thalia, ora 12, cu coruri, orchestră, recitări. Intrarea gratuită.

Prin ideile şi concepţiile lui, ca şi prin realizările lui, mitropolitul Andrei ne-a dat o sinteză a vieţii, prefăcând biserica noastră în centrul de gravitate al întregii vieţi naţionale sociale şi culturale, obligând posteritatea să-i apere deplina ei autonomie spirituală. **T. S.**

O întrebare ce se impune

Este cunoscută în deobşte, în lumea ortodoxă, atitudinea serioasă, chibzuită şi de cavalerism a bisericii luterane referitor la „Vitezda" românească — Maglavitul — exprimată în articolul din foaia Kirchliche Blätter, reprodus, în parte, în Nr. 45 al acestui ziar.

Prin contrast, m'a făcut să mă gândesc la ţinuta arhicunoscută în rândul preoţimii noastre, de caracter pur copilăresc, zeflemitor. ba chiar jignitor, pe care o au — tot faţă de ea — aproape toţi slujitorii bisericii unite, în unison.

Cea dintâi exprimându-şi clar şi categoric crezul în „fenomenul Maglavit", cea de a doua vrea să-l explice — prin ucenicii ei credincioşi (?) — tare „uşurel": provenind dintr'o „afacere" de hipnoză, de sugestie, de histeroid, înşelăciune, sau mai ştiu eu ce caz patologic. Dar el n'ar fi, nicidecum, o revelaţie divină în plinul înţeles al noţiunii, cu scop educativ, aşa cum se amintesc atâtea, în deosebi în istoria sacră a V. T.

Indrăsneala, opoziţia şi atacul ilegitim al fraţilor preoţi uniţi a mers până acolo, încât un preot dintr'un sat al jud. Făgăraş, se 'ncerca să demonstreze într'o predică lipsa de seriositate a Maglavitului. Altul îşi „râde 'n barbă"(?) cu articolul de fond: „Sfântul la loterie" publicat în ziarul „România Nouă", din 3 Noemvrie a. c. Iar mai recent, un director de şcoală — care a şi cauzat aceste rânduri — îndeamnă „părinteşte" pe elevii săi ca să nu ia parte la predica unui preot, în legătură cu Maglavitul şi-şi asumă întreaga răspunderea de fapta lor „în faţa lui Dumnezeu" (sărmană îngrijire!).

Şi este explicabilă această ţinută a lor, când cunoaştem sentimentele cu care ne privesc şi ne judecă: Auzi, minuni în ortodoxie, când ele sunt posibile exclusiv în biserica Romei „sfinte". A asemăna acest loc cu Lourdes-ul — peste care, să fim drepţi, Maglavitul se ridică, căci s'au săvârşit lucruri nemaipomenite cu oameni veniţi deacolo nevindecaţi, — este o îndrăsneală inefabilă. Nu-i posibil aceasta aici, căci ortodoxia şi tot edificiul ei spiritual — credinţa, morala e ceva sec, formalist. Ea se reduce doar la „pletele călugărilor" şi la „bărbile popilor", aceştia din urmă — cum declară un chiar preot unit — fără puterea harică, în a săvârşi curat şi valabil sfintele taine. Ce lipsă de obiectivitate şi câtă bogăţie de ură şi duşmănie! Ce distanţă dela ei, — cari ar trebui să se bucure deopotrivă cu noi ortodocşii de acest scump reviriment moral care adumbreşte şi sporeşte, cu forţe noi, dumnezeeşti, sufletul ţării româneşti, dela un capăt la celălalt — şi până la atitudinea judicioasă luterană!

Contrastul acesta îmi impune să le fac fraţilor uniaţi întrebarea: Mai continuaveţi cu bârfelile contra acestui loc minunat şi împotriva smeritului cioban Petre Lupu, când, chiar prin fericita lui persoană, Dumnezeu vă dă semn că nu suntem aşa de perduţi, în credinţa noastră dreptmăritoare, dupăcum ne socotiţi? Semn v'a dat, ca să vă vindece de orbirea spirituală, când El a deschis ochii trupeşti ai tânărului, orb din naştere, din Blajul Dvoastră, Ioan Turc de 16 ani, despre care am scris mai larg în Nr. 48 al „Luminei Satelor" a. c.

Ştiu sigur că fraţii de strană vor încerca şi-aici să tăgăduiască minunea. Imi împrospătez însă, tabloul din Ev. Sf. Ioan cu Mântuitorul vindecând pe orbul din naştere, în dispută cu fariseii „cei mândri şi încrezuţi" (am icoana ortodoxiei româneşti dela Maglavit, în faţă cu fariseii moderni) cari îşi strigă cu „ifose" „dreapta lor mărturisire".

Şi pentruca să-i scutesc de o încercare războinică îi previu, spunându-le că cel vindecat este chiar din uşa lor, cerceteze-l. Le uşurez operaţia. Strigaţi-l. El răspunde la numele amintit, înscris în registrul de stare civilă Nr. 14 din 22 Februar 1919, fiul lui Ioan Turc şi Lina Cristea.

Intr'un loc mă corectez: am scris acolo — după chiar declaraţia celui vindecat — că e de 18 ani, dar actul ce mi-a sosit ulterior dovedeşte că e de 16 ani. Cheme-l, deci, la judecată înaintea „sinedriului" fariseic.

Inchei, sfătuindu-i că dacă nu se încumetă să răspundă franc, la acele ce doresc, cel puţin să fie mai prudenţi, să nu mai continue. E chestie de prestigiu confesional, care desvălue, astfel, numai răutate, — ceeace nu-i frumos, dar nici creştinesc. Pr. **Simion Radu**

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

---

* FOIŞOARA *

Vedeniile sfinţilor şi ale misticilor

[5]

Trad. de **Zinaida Vinţan**

[Sfârşit]

„Asemenea senzaţii dureroase, precum şi alte fenomene maladive, urmau mai întotdeauna după viziunile lui. Referitor la aceasta eu i-am spus odată: „viziunile tale — sunt pur şi simplu halucinaţiile boalelor tale". El m'a aprobat numaidecât. Insă această aprobare n'o putem interpreta în sensul, că Soloviev a negat realitatea viziunilor sale. In gura lui aceste cuvinte au însemnat că el consideră, că *boala face imaginaţia noastră mai susceptibilă la asemenea influenţe din lumea spirituală faţă de care cei sănătoşi rămân insensibili.* De aceea în asemenea cazuri el nu nega necesitatea de a se trata. El recunoaşte în halucinaţii apariţia închipuirii subiective şi deci bolnave. Dar aceasta nu-l împiedecă să creadă în *cauza obiectivă a halucinaţiilor*, care primeşte chip în noi întrupându-se prin mijlocirea imaginaţiei subiective într'o realitate exterioară".[1]

Teoria perceperii lumii Dumnezeeşli a început s'o analizeze înainte de război cel mai talentat filozov rus, D. V. Boldarev, care se considera aderent al intuitivismului. Vara anului 1914 a petrecut-o el în munţii Pirinei, având în vedere că acolo de multeori se arăta Maica Domnului şi având să studieze amănunţit natura şi împrejurările în care se petreceau aceste arătări. Impresiile sale în urma acestei călătorii, precum şi anumite idei din teoria sa le-a expus în „Cristelniţa de foc" (în „Gândul rusesc", 1915). Probabil că mai târziu, fiind profesor în Perm, a prelucrat teoria sa într'o formă filozofică precisă şi a expus-o într'un manuscris, ce a rămas spre păstrare în familia sa din răsăritul îndepărtat. Intre oamenii a căror conştiinţă comunică „cu alte lumi", nu rareori se află persoane, la cari se confundă şi se amestecă cele 2 planuri ale existenţei între ele; ei nu pot să recunoască desluşit datele experienţei lor, nu pot să exprime rezultatul acestor experienţe într'o formă clară. Deobicei asemenea persoane dorind să-şi lărgească cultura filozofică, recurg la literatura exotică în special la cea din India. Lectura clasicilor filosofi europeni, ca de ex. a lui Descartes, care ar ajuta la disciplinarea gândirii lor, li se pare plictisitoare. Cele experimentate de ei nu le pot turna în nici un cadru, neputând găsi legătura lor cu aspectele raţionale ale existenţei; deaceea, din punct de vedere filozofic, experienţele lor rămân fără roade. Unele din asemenea persoane îşi găsesc posibilitatea de a exprima experienţele lor în opere literare, însă acestea conţin în sine un amestec capricios de lucruri mari şi mici, al lumii acesteia cu cealaltă. Astfel sunt de ex. în literatura rusă: „Reveleţiile" Anei Schmidt, „Despre viitor", „Testamentul al III-lea" etc. E curios, că ea tindea să se considere întruparea Bisericii, iar pe Vl. Soloviev, întruparea lui Hristos.[2]

In literatura europeană din Apus ne por servi ca exemplu de mistică încâlcită, comunicările lui Swedenborg despre vizitele lui în alte planete şi despre convorbirile lui cu locuitorii de acolo. Vl. Saloviev le consideră pe acestea ca având un caracter deliric.[3]

Marii mistici filosofi, din contră, au o sensibilitate extraordinară faţă de aspectul raţional al existenţei. Ei trec în regiunea suprarаţionalului nu numai pe baza intuiţiei mistice, dar şi din cauză că succesiunea severă a gândirii îi forţează să se înalţe într'o sferă superioară. De aşa natură e gândirea lui Plotin, Proclu, Erigena, Auselm din Canterbury, Hugo de St. Victor, Richard de St. Victor, Ioan Bonaventura, Reimund Lullus, Roger Bacon, Nicolae Cusanus, Pascal, Fichte, Schelling, Hegel, Vl. Soloviev, P. Florenschi.

Din operele astorfel de mistici, cari cunosc bine legătura suprarаţionalului cu raţionalul, se vede clar că sistemele mistice de filosofie nu sunt un conglomerat de idei confuze, fără nici o legătură între ele, din contră deabia aceste sisteme reuşesc mai întâi să arete continuitatea şi inteligibilitatea lumii aşa de scumpă minţii omeneşti; abia prin ele se înlătură orice lipsă de legătură de idei şi orice lapsus al raţionalismului umilateral. Hegel spune: adevărul mistic e ceva tainic, ce-i drept, dar numai pentru raţiune şi numai pentrucă principiul raţiunii este identitatea abstractă, pe când adevărul mistic (ca ceva egal cu speculativ) este unitatea concretă a acelor definiţii pe cari raţiunea le consideră ca adevărate numai în desbinarea şi contrazicerea lor. In felul acesta socotim cu toate acestea ce e raţional ca mistic, înţelegând astfel misticismul ca ceeace trece de marginile raţiunii, şi nu ca ceeace e imposibil de cugetat şi înţeles.[4]

Caracterul pasiv al viziunilor cuprinde în sine pericole. Ele pot proveni în unele cazuri dela factorii inferiori, substanţiali, ai corpului nostru propriu, — în alte cazuri, dela fiinţele altor regiuni ale existenţii, fiinţe cari pot fi atât de diferite, câtă diferinţă este între membrii împărăţiei răului şi membrii împărăţiei Dumnezeieşti, sau între ele şi însuşi Dumnezeu. Dacă în sufletul omului se află un germene cât de mic al răului, de ex. *o umbră cât de neînsemnată a mândriei, considerându-se ca ales exclusiv al lui Dumnezeu, ca unealtă deosebită Duhului Sfânt, în acest caz e aproape sigur că acela va cădea* în „vraja" celui rău, adică va avea viziuni înşelătoare, provenite dela puterea necurată. O excitare artificială, o promovare forţată a pasivităţii cu scopul de a ajunge la viziuni, la comunicări verbale, la scrisul automat, produce un teren foarte periculos din care pot creşte comunicări falşe cu lumea superioară. Svedemborg tindea în ultimul timp al vieţii sale, să ajungă la pasivitatea de-

[1] Contele E. Trubeţcoi, concepţia despre lume a lui V. Soloviev, I, pg. 20.

[2] Din manuscrisele Anei Schmidt şi scrisorile adresate ei de Vl. Soloviev (Moscova 1916). Prefaţa, pg. XIV.

[3] Vl. Soloviev, vol. IX, pg. 241.

[4] Hegel, Encycl 1 th. Die Logik (1840) VI B § 82. Zusatz, pg. 159. Vezi in genere articolul meu: «Hegel ca intuitivist», Publ. inst. ştiinţ. rus. din Belgrad.

Probleme-Recensii-Comentarii

In ajutorul celor nenorociţi. — Credincioşii noştri din Orăştie au luat o hotărâre vrednică de laudă: Duminecă în 7 Noemvrie părintele prot. *Ion Moţa* cetind „ostaşilor" adunaţi în şcoală duioasă ştire adusă de „Universul" despre primirea la Ploieşti a celor 170 copii sosiţi din *Basarabia*, pentru a fi aşezaţi de societatea „Leagănul Sf. Ecaterina" în comuna Telejăn, şi înţelegând marea nenorocire ce s'a abătut peste sărmanii noştri fraţi creştini din acea provincie, — îndată s'au legat a primi şi a ţinea şi ei aici la Orăştie 10 copii de aceia lipsiţi. Fratele nostru Ioniţă Berian a propus ca să cerem să ni se trimită şi nouă, căci singuri „ostaşii" vor îngriji pe zece inşi.

Duminecă în 24 Noemvrie părintele Moţa a vorbit apoi în biserică despre nenorocirea şi lipsa ce s'a abătut asupra Basarabiei şi a arătat cum ajută numitul „Leagăn" pe copii din familiile cele mai sărace şi necăjite, — şi tot poporul s'a arătat gata a ajuta, deci să se ceară un număr mai mare de copii lipsiţi, căci îi vom îngriji aici. Toţi vor aduna alimente pentru ei şi ajutoare de bani.

Copiii vor fi adăpostiţi toţi în „Căminul" orăşenesc, ce primeşte azi bătrâni neputincioşi şi săraci, şi fiind acolo loc destul, vor fi aşezaţi acei copii şi îngrijiţi creştineşte.

Părintele a vestit că va lăsa de acum încolo în fiecare Duminecă să circule un tas special (afară de cele 2 regulate cē sânt purtate pentru trebuinţele bisericii). Tasul acela, al 3-lea, va avea pe el ca semn deosebitor o carte de rugăciuni, ca să ştie credincioşii că ce pun pe acela, e pentru ajutorarea copiilor celor loviţi de soartă. Chiar acum a lăsat să meargă un epitrop cu tasul printre credincioşi, şi îndată inimile, impresionate de cele arătate lor dela altar, au pus pe tas peste *2000 lei*. Aşa se va purcede şi în dunecile viitoare, ca să fie din ce să se procure sărăcuţilor haine şi încălţăminte. S'a cerut Leagănului Sf. Ecaterina din Ploeşti, să îndrume aici 25—30 băeţi, căci avem cu ce-i susţinea.

— In *conferinţa preoţească*, ţinută în 25 Noemvrie în Orăştie, preoţii au fost învitaţi să chibzuiască cu fruntaşii lor, înştiinţând la Orăştie, dacă ar susţinea şi parohiile din jur câte 1—2—3 copilaşi. Se vor cere atunci mai mulţi, cu cei doriţi de singuratecele parohii. E nădejde să se primească şi susţină aci până la 40 de copii.

*

Ştiinţă şi credinţă. — Ilustrul profesor, dl *Dr. G. Marinescu*, şi-a desvoltat Duminecă, la Fundaţia Carol în capitală, a doua conferinţă tratând despre *Lourdes şi Maglavit*. Savantul profesor ajunge la următoarele încheeri:

Ideaţia misticilor autentici, prin bogăţia şi puterea de organizare, se depărtează de automatismul psihologic şi se apropie de inconştientul dinamic care joacă un rol hotărâtor în creaţiile artistice, literare şi ştiinţifice.

Ce ar rămânea din civilizaţia universală, dacă s'ar distruge bisericile, domurile, basilicele şi mănăstirile noastre mai însemnate unde se păstrează urmele unui trecut glorios şi al misticismului indubitabil? Şi este firesc, pentrucă efectele intuiţiei mistice sânt logice şi coherente şi se deosebesc de misticismul bolnav periculos.

La misticii autentici domină generozitatea, bunătatea, eroismul.

L-am văzut pe Petrache Lupu predicând, înconjurat de dragostea şi veneraţia lumei. Ciobanul comunică lumii ceeace i-a spus «Moşul», cum numeşte el pe Dumnezeu, adecă: «să nu faceţi fapte rele, să vă iubiţi, să vă pocăiţi, să vă ajutaţi unul pe altul». *Ce cuvinte admirabile repetate, în aceste timpuri de retriste morală!*

Dar efectele practice concrete, ale predicilor lui Petre Lupu, vor fi construirea unei biserici, unde credincioşii vor găsi un locaş demn de rugăciune, oamenii culţi un moment de reculegere, şi bolnavii o alinare.

In urmă, după informaţiile, nu fantaziste ale unora, dar după datele precise, procurate de medici, în special dela dl Dr. Streba, predicile lui Petre Lupu au mare influenţă asupra poporului.

Speculă nu se mai face: furturile sânt mai puţine, iar dl magistrat Vasilescu Bucium îmi dă o statistică din care vedem că contravenţiile şi crimele au scăzut.

Am susţinut şi menţin părerea mea, că la Lourdes şi Maglavit se pot îngriji, cu mai mult succes, unele afecţiuni decât de un medic oarecare, — căci Charcot nu se opunea ca bolnavii, cari aveau credinţă, să se ducă la Lourdes.

A opune ştiinţei credinţa într'un ideal este o profundă eroare. Omul de ştiinţă are idealul lui ca şi credinciosul care speră şi nu voieşte să moară, cum zicea Pasteur, ca un vibrion.

Dar există şi o legătură mai strânsă între ştiinţă şi credinţă căci cum a zis Chamuel foarte bine: medicul vindecă câteodată, uşurează deseori şi mângâie totdeauna, ceeace realisează şi religiunile, în special cea creştină.

*

„Crima naţională" a episcopului Alex. Rusu şi câteva mostre de iezuitism uniat. — Redactorii „Unirii" ne mărturisesc îndureraţi că n'au putut şi nu pot ajunge la înălţimea meşteşugurilor iezuitice, oricâtă silinţă îşi dau. Noi, cari suntem străini de pasiunea aceasta, le putem spune cu toată obiectivitatea ce au comun cu aceia şi ce-i deosebeşte. Ca să ştie în ce direcţie să se silească. Au comun cu iezuiţii ura contra a tot ce nu-i catolic, în special contra ortodoxiei. Mai au comună toceala simţului moral; nu se sfiesc de nici un mijloc pentru realizarea scopurilor lor: ocolesc adevărul, folosesc minciuna, cultivă dublicitatea, ş. a. m. d. Şi apoi au intenţia, dorinţa nestinsă de-a fi ca iezuiţii. Ceea contribue mult să-i apropie. —

Ceeace-i deosebeşte e deficienţa intelectuală. De aceea şiretenia lor e groasă şi dură, de găligan care clipeşte din ochi, iar ura şi cinismul moral se manifestă în forme colţuroase, bădărane, nepotrivite cu inteligenţa unui subiect atent la sine însuşi.

Priviţi mostre:

Când le amintim de dihonia gravă din Agru, întemeiat dela început ca trambulină de parvenitism, „şireţii" simbriaşi dela „telefon" se fac că n'aud; nu reţin decât glosa noastră pe marginea unui comic incident la Agrul local din Blaj, glosă menită doar ca agrement în cadrul altor pasagii cari vorbeau de lucruri cu mult mai importante. Prea e cu carul ocolirea aceasta a răspunsului.

Altă mostră:

Desvăluirile făcute de dl Onisifor Ghibu asupra tovărăşiei sinistre şi revizioniste dintre Vatican şi ungurime, tovărăşie din care a ieşit şi Concordatul şi Acordul agrist, „şireţii" funcţionari ai „telefonului" le expediază cu câteva glume de-o inconştienţă nu mai puţin sinistră şi demnă de toată compătimirea. Şiretenie de aceasta vădeşte şi ţiganul care, dacă-i dai o palmă, îţi spune să-i mai dai una, iar dacă i-o dai şi pe a doua şi pe-a treia, vrea să-ţi câştige îngăduinţa cu tulumbe, cu mersul pe mâni şi cu fel de fel de pozne menite să te facă să râzi şi să-l laşi în păcatele lui de nevoiaş. Mare diplomat şi ţiganul!

A treia mostră:

„Telegraful" e, după părerea competentă a umililor funcţionari dela „telefonul" din Blaj, „plin de ură şi lipsit de cultură" fiindcă a spus de episcopul Rusu că în el „nu trăeşte dragostea de neam", odată ce pretinde să nu mai între picior de intelectual român ortodox în nordul ţării. Dar aceiaşi telefonişti ce visează nostalgic la virtuţile iezuite elogiază în adjective hiperbolice, în acelaş articol, expresia susnumitului episcop: *„crimă naţională"*, atribuită tuturor celorce cer înfiinţarea episcopiei ortodoxe de Maramureş. Să te îndoeşti de sentimentele româneşti ale unui episcop ce cere asemenea măsuri de izolare a românimii din nord de restul ţării, e semn de ură. Dar să-i faci „criminali naţionali" pe profesorii universităţii clujene, fruntaşi ai Forului, pe dl Stelian Popescu, preşedintele Ligii antirevizioniste române şi o întreagă intelectualitate ardeleană, — e lucru de laudă, e o manifestare de înţelepciune [„Un *cuvânt luminos, pe cât de răspicat, pe atât de românesc*, a spus Prf. Alexandu al Maramureşului, într'un memoriu înaintat guvernului ţării"]. A se observa cât de transparente sunt formele — greoi ascunse — ale unei judecăţi atât de voluntar strâmbă.

Şi fiindcă veni vorba de cel cu „crima naţională" să savurăm şi calitatea acestui iezuitism cu streche. [„Unirea îl admiră: „După obiceiul său, Prf. vorbeşte scurt şi cuprinzător". Intr'adevăr, prea scurt şi prea cuprinzător!] Indată ce l-a înţepat musca zelului papistăşesc la locul cugetării, a dat buzna „scurt şi cuprinzător" în câmpul liniştit al bunului simţ românesc [expunând „în câteva puncte clare, un întreg program de muncă şi de soluţiuni practice" co

---

plină; după-ce L-a văzut odată pe Hristos, a început să se concentreze în mod foarte pasionat asupra scenii Răstignirii, şi e posibil că drept rezultat al acestor exerciţii s'au format în el stările de dedublare a eului. Biserica catolică a început încă în evul mediu să formuleze asemenea „exerciţii duhovniceşti" (exercitia spiritualia), un fel de meditaţii ce constau în concentrarea încordată a atenţiei asupra patimilor lui Hristos şi a diferitelor perioade ale vieţii sale, reprezentate cât mai concret şi mai sensorial posibil. Un sistem remarcabil de acest fel de exerciţii a creat Ignatie Loyola.[5] Probabil deaceea sunt în biserica catolică persoane cari pot să contemple ceasuri întregi diferite episode din viaţa lui Isus Hristos. Pentru asemenea viziuni era vestită de ex. în sec. XIX Ecaterina Emmrich. Klemens Brentano a stat câţiva ani lângă ea, notând viziunile ei şi dând astfel naştere atât de vestitei cărţi: „Das bittere Leiden unseres Herrn Iesu Christi. Nach den Betrachtungen der gottseligen Anna Katharina Emmerich Augustistinerin des Klosters Agnetenberg zu Dülmen nebst dem Latensnirs dieser Begnadigten"[6] In timpurile noastre experimentează ceva analog Tereza Neumann din Konnersreuth; felul de viaţă ce o duce aceasta (ea trăeşte aproape fără mâncare) seamănă mult cu viaţa Ecaterinei Emmrich. Sfântul Ion dela cruce se ridică împotriva unei astfel de vieţi, plină de viziuni; el spune că demonul se poate folosi de datele memoriei, ca să-l expue pe om ispitei prin mijlocul viziunilor şi a „comunicărilor". Mai bine să nu ne gândim la chipul omenesc al lui Hristos, ci să ne apropiem de El şi mai mult decât prin viziuni, pe calea imitării Lui.[7]

E foarte periculoasă îndeosebi pasivitatea fără curăţenia sufletească şi tendinţa către Dumnezeu, ceeace se întâmplă de exemplu în decursul şedinţelor spiritiste, cu scopul de a te face instrument al fiinţelor din cealaltă lume (scrisul automatic, precum şi alte fenomene spiritiste). *In cazul cel mai bun în decursul acestor exerciţii avem de a face cu o activitate intensă a unor factori inferiori ce direcţionează centrele noastre nervoase* (deaceea de regulă comunicările pe calea scrisului sunt fără culoare, fără sens), iar în cazul mai rău avem de a face cu activitatea fiinţelor din împărăţia răului, cari au cucerit trupul nostru. Im ambele cazuri suntem supuşi *pericolului dedublării eului, nevrozei, isteriei.*[8]

Unii mistici, ca de ex. quietista M-me Guyon, au desvoltat cel mai înalt grad de pasivitate, considerând orice manifestare a voinţii proprii ca ceva rău sperând că, prin suprimarea oricărei activităţi personale, vor ajunge să fie cel mai curat instrument al voinţii lui Dumnezeu. Literatura provocată de extremităţile quietismului (Disputa între Fenelon şi Blet, precum şi alte scrieri) arată foarte just, că răul nu se cuprinde în activitatea personală, ci în îndreptarea ei spre scopuri egoiste. Şi într'adevăr, dacă firea primordială a factorilor naturali, făcuţi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, e dăruită cu putere creatoare, atunci e clar că aceşti factori sunt chemaţi la colaborare individuală creatoare în planul dumnezeesc al procesului universal. Idealul comunicării cu viaţa dumnezeească constă în corelaţia armonică dintre diferitele procese cari urmăresc realizarea binelui, în satisfacerea binevoitoare a poruncilor lui Dumnezeu şi în primirea bucuroasă a arătării lui Dumnezeu şi a altor membri ai împărăţiei dumnezeeşti în acele cazuri, când n'avem nici un motiv să ne îndoim de identitatea lor.

Biserica ortodoxă nu aprobă exerciţiile artificiale, ce duc la trezirea viziunilor, dar în acele cazuri când viziunile apar fără voia omului la sfinţii biruitori ai răului, le înregistrează cu multă bucurie. Aşa ne spune de ex. tradiţia, că Sf. Sergie Radonejschi, săvârşind sfânta liturghiă, vedea întotdeauna un înger care servea alături de el şi pe care l-a văzut odată şi ucenicul său Isac.

Admiterea realităţii unor viziuni presupune o corporalitate transfigurată şi cere o explicare a întrebării: *cum sunt posibile lumina, sunetul, precum şi alte însuşiri sensoriale, fără un corp material corespunzător.* Ca să rezolvăm această chestiune, trebue să ne dăm seam că chiar şi în sfera materială, unde lumina, sunetul etc. sunt însoţite de atracţia şi respingerea părticelelor materiei, sau elementelor ei, *nu aceste atracţii şi respingeri sunt cauza creatoare de însuşiri sensoriale.* Ca şi în toate celelalte cazuri, orice eveniment nou este actul creator al unor activităţi substanţiale cari de obicei presupun întâlnirea puterilor a mai multor factori. In regiunea realităţii psiho-materiale totuşi evenimentul nou nu provine numai din întâlnirea mai multor factori pentru a activitate comună, ci totodată şi dintr'o excludere a unor alţi factori, excludere însoţită de respingere. Aceste respingeri reciproce, nu întăresc, nici nu desăvârşesc activitatea creatoare, ci din contră o slăbesc, şi micşorează valoarea rezultatelor ei; sunetul, lumina etc. însoţite de procesele repulsiunii sunt factori sensoriali ce conţin în ei scăderi, inegalităţi, intervenţii haotice etc., nedesăvârşiri ce slăbesc frumuseţea lor şi chiar îi duc spre diformitate. In împărăţia dumnezeească, unde nu sunt procese de repulsiune, corporalitatea transfigurată se creiază prin acte creatoare, în cari se întâlnesc mulţi factori, fără vreo luptă între ei, fără vreo incomodare a unora de către alţii. Această corporalitate constă din însuşiri senzoriale curate, desăvârşite, ce-şi corespund unul altuia, ce întrupează frumosul absolut.

N. Loski.

[5] Vezi de ex. ediţia germană: I. Loyola, Das Exerzitienbuch, Trad. de Ferder, explicată de M. Meschler S. I. Freib. i. Br.

[6] Ch. Brentano, Saemmtl. Werke, hrg. von, C. Schedenkopf, 1912, Bd. XIV, I. Abth. «Religioese Schrifften», cu întrod. de W. Oehl.

[7] Baruzi, 540, 239, 257. 260; vezi deasemenea Quercy 310.

[8] Vezi despre aceasta P. Florenski «Stâlpul şi întărirea adevărului» note pg, 697, 706.

Monetă metalică, à Lei 200, se pune în curând în circulaţie. Mai târziu vor urma să circule şi monetele nouă à 100 Lei şi à 50 Lei, care vor înlocui vechile monete à Lei 100. Piesele nouă de argint se bat în Monetăria Naţională nou înfiinţată.

mentează „Unirea"), speriindu-l cu vijeliosul şi subitul lui asalt.

Iar când lumea românească i s'a aşezat în cale din toate părţile, căutând să-l opăcească, să-l trezească la realitate, iată că au început să se agite şi să alerge şi făpturile hazoase din lunca dela îmbucătura Târnavelor.

Aduceţi furtunul să-i udăm cu apă rece!

*

Stilul descopere omul. — Un ziar mic şi scandalos din Bucureşti şi-a făcut o normă din a umplea, odată pe săptămână, o pagină, închinată prezumtiv „dreptei credinţe", cu tot felul de injurii şi calomnii la adresa unora sau altora dintre persoanele bisericeşti.

Iar calomniile acestea le spune într'o formă menită să trezească şi să alimenteze în cetitori acel soi de apetituri aducător de mare tiraj, pe care atât de măestru îl ştie cultiva şi o literatură a cărei „bunăvoinţă educatoare" e prea bine cunoscută. Lipsită de putinţa de-a lovi cu fapte într'adevăr grave şi autentic verificate şi de-a înfrunta astfel cu faţă descoperită pe cel vinovat, profesioniştii injuriilor duminecale, cari fac bucuria de sărbătoare a acelui ziar, recurg la atacul pur verbal, la inventarea de zvonuri şi la lovituri cu faţa acoperită de masca unui pseudonim; iar de se întâmplă să iai pe vreun neprecaut, care a lovit descoperit, la răspundere, se face că n'aude, punând alt mascat, nu să-ţi răspundă la chestionar, ci să devieze la alte injurii calomnioase, uitând că această purtare nu are un nume frumos şi aruncă o lumină cam ruşinoasă asupra subiectului ei.

Metoda aceasta e observată riguros şi referitor la oamenii bisericii din Ardeal şi peste tot la viaţa bisericii de aicea. Aproape fiecare număr duminecal din respectivul ziar mâşmăie de invectivele şi zeflemelele diverşilor anonimi şi pseudonimi la adresa vieţii biricii ortodoxe din Ardeal. Iar când unul dintre acuzatorii acestei biserici, care şi-a subscris articolul, a fost luat de scurt, acela n'a găsit de cuviinţă să dea o replică francă, ci a lăsat pe un necunoscut să umple o coloană întreagă a ziarului cu repetarea monotonă şi lipsită de talent a unui epitet, şi vulgar şi nedrept, la adresa tuturor persoanelor bisericeşti din Ardeal, pe cari le acuză acum că mănâncă fondurile episcopale.

Suntem siguri că dacă îi provocăm să-şi precizeze acuza cu nume şi acte, vor devia iarăşi la alte invective, pentrucă ideea cu mâncarea fondurilor episcopale nu le-a putut veni decât sau din dorinţele proprii nerealizate sau din realităţi de prin partea dumnealor.

Pagina pastorală

PREDICĂ

— Rostită la sfinţirea bisericii celei nouă din par. Bucureşti, prot. Băiţa —

Imbrăcaţi-vă în omul cel nou, care după Dumnezeu s'a zidit întru dreptate şi întru sfinţenia adevărului.
Efeseni 4, 24.

Iubiţi ascultători, — Am săvârşit azi un lucru sfânt: Am pecetluit, prin rugăciunile noastre, jertfa şi munca voastră de ani de zile, depuse în ridicarea acestui nou Sion de închinare şi de slavă lui Dumnezeu.

Ştim cu toţii, iubiţii mei, că fără de jertfă, muncă şi stăruinţă, nu se poate săvârşi nimic de seamă în viaţă! Aici, sufletul a conlucrat cu trupul.

Să înţelegeţi, în acelaş timp, că nici „nu este jertfă mai rodnică şi mai binecuvântată de Dumnezeu, ca jertfa pentru cetatea sufletului, şi nu sânt serbări mai fără de prihană, ca sărbările dela zidirea sfintelor altare ale legii străbune".

Biserica a fost şi trebue să rămână cetăţuia neamului nostru.

Vorbind despre aceste adevăruri, şi adâncind alvia vieţii de acum, cu puzderia de preocupări ce bat la uşa înfăptuirilor, mă gândesc că şi voi, ispitiţi de nevoile zilei şi de dârzenia luptei ce se dă pentru viaţa pământească, ademeniţi de şoaptele gâdilitoare ale unei fericiri momentane, mă veţi întreba: Ce ne facem noi cu aceste adevăruri? Putem noi trăi din împărăţia şi bunurile ce ni le propvăduieşte biserica?

Inainte de a vă da răspuns, ţin să vă aduc aminte că şi Mântuitorul nostru Isus Hristos a trecut prin ispita acestor întrebări, când mamona l-a apostrofat: „de eşti Tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrile acestea să se facă pâne"! Provocarea aceasta tradează mentalitatea bolnavă a lumii de acum, care numai în „pâne" caută rostul vieţii. Biserica vede şi înţelege că ochiul omului este pironit mai ales spre bunuri vremelnice — şi, în deplină cunoştinţă de cauză, răspunde categoric: „da"! eu vă asigur şi pâne, şi vă pot îndulci şi pânea cea amară pe care o mâncaţi acum; vă asigur şi de împărăţia, de care vă vorbesc zilnic şi de bunurile ei neperitoare, — numai să mă ascultaţi.

In acelaş timp vreau ca oamenii să ştie, că nu numai pânea dă şi asigură viaţa lumii. Pânea e de lipsă pentru viaţa de toate zilele, — dar numai ea singură, supusă stricăciunii, lipseşte viaţa de adevărată dulceaţă şi de atâtea alte bucurii, pe care Părintele nostru ni le-a menit. Vieţii îi mai trebue *suflet*, ca ea să fie deplină şi întreagă.

Sufletul, despre care lumea de azi vorbeşte mai puţin, statorniceşte frăţietatea pe pământ, împrăştie drăgoste şi milă şi îndrumă la modestie, ordine şi omenie. Lipsind acestea, — şi vedem că lipsesc, — şi pânea ce o mâncăm este amară şi mai tare decât piatra.

Casa aceasta s'a înălţat aici pentru ca să vestească aceste adevăruri, să îndrume pe oameni a trăi deplin viaţa, nu numai pe jumătate. Cât timp pe pământ nu se va sălăşlui împărăţia dreptăţii, a păcii şi a iubirii, cât timp nu se va face voia Tatălui din cer, viaţa va fi o luptă şi goană fără rost.

Coborâţi acum în viaţa de toate zilele şi adânciţi alvia ei.

Câte cotituri nu veţi găsi? De câţi bolovani nu vă veţi împedeca, dovadă că oamenii punând în lucrare numai creerul, mânile şi picioarele, au grămădit în calea ei bolovanii răutăţilor şi ai slăbiciunii lor!

Priviţi o familie! Câtă vreme toţi ascultă de capul familiei, — lucrurile merg bine. Ce se întâmplă într'o familie, în care toţi vreau să poruncească? în care copilul vrea să comande tatălui său, şi fata mamei sale? In marea familie, pe care o formăm noi oamenii, se întâmplă un lucru ciudat: mulţi, foarte mulţi din fiii neamului nostru, nu vreau să asculte de părintele lor, de Tatăl ceresc. Deodată s'au trezit toţi învăţaţi, toţi ar da altora învăţătură, — dar ca ei să primească o povaţă bună? asta n'o vreau. Urmările se văd în tot pasul: nemulţumiri, uneltiri păcătoase, alergări nebune după scaune comoade, plată mare cu lucru cât mai puţin, — şi aşa, în loc de frăţie — babilonie.

Nu văd altă scăpare, din acest povârniş care coboară în păcat, decât reîntoarcerea oamenilor la Hristos! Iată cum vă întreabă El — prin gura sfântului apostol Iacob:

„De unde sânt războaie şi sfezi între voi? Au nu de aici sânt desmierdările voastre? cari se oştesc întru mădulările voastre! Poftiţi, şi nu aveţi, ucideţi şi pizmuiţi şi nu puteţi dobândi; vă sfădiţi şi faceţi războaie! Cereţi şi nu luaţi, pentrucă *rău* cereţi, ca întru desmierdările voastre să cheltuiţi", (Iacob 4, 1—3).

Câte veacuri s'au scurs de când s'au rostit aceste cuvinte, — şi vedeţi cum se potrivesc zilelor noastre?!

Iată acum v'aţi înoit biserica. Ea însă îşi va perde rostul dacă voi nu vă veţi înnoi şi firea voastră — sufletul vostru! Părintele nostru cel ceresc vă chiamă şi vă povăţueşte astfel:

„Lăpădaţi pe omul cel vechi, care se strică prin poftele înşelăciunii, şi vă înoiţi cu duhul minţii voastre! Imbrăcaţi-vă în omul cel nou, care după Dumnezeu s'a zidit întru dreptate şi întru sfinţenia adevărului! Drept aceea, lăpădând minciuna, grăiţi adevărul. Mâniaţi-vă! dar nu greşiţi: soarele să nu apună întru mânia voastră. Nu daţi loc diavolului! Celce fură, să nu mai fure, ci mai vârtos să se ostenească, lucrând binele cu mânile sale! Tot cuvântul putred să nu mai iasă din gura voastră, ci numai care este bun spre zidirea folosului. Toată amărăciunea, mânia, iuţimea, hula şi strigarea să se lapede dela voi, şi fiţi unul către altul buni, milostivi, iertând unul altuia, precum şi Dumnezeu v'a iertat vouă prin Hristos. Umblaţi întru dragoste, şi toată necurăţenia şi lăcomia nici să se unească întru voi! Ca fiii luminii să umblaţi", (Efeseni 4, 22).

Vă întreb: să fie oare cu neputinţă această înnoire? Vă răspund cu cuvântul evanghelic: „toate se pot credinciosului". Un „bob" de voinţă, dragoste cât un grăunte de muştar şi un dram de credinţă, — iată greutatea ce vă apasă!

Innoind numai biserica aceasta de zid, iar biserica sufletului lăsându-o în vechea ei stare, vă asămănaţi mormintelor celor spoite frumos pe din afară, iar în lăuntru: pline de oasele morţilor.

Inoiţi-vă sufletul cu această armatură a credinţii în Dumnezeu, a iubirii faţă de aproapele vostru, a nădejdii în dobândirea răsplăţii, căci numai aşa pliniţi legea lui Hristos.

Strigătul după ajutor, ce l-aţi auzit din evanghelia de azi, al celuice căzuse în nesimţire, bătut de tâlhari, e strigătul bisericii, iar mila şi fapta dovedită de samarineanul milostiv vădeşte pe omul în care a trăit cu adevărat Hristos!

Faceţi şi voi asemenea!

Prot. **Dumitru Secărea**

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Marţi cu trenul la Cluj, pentru a participa la marele congres economic al Ardealului. In gara Cluj este aşteptat de numeroşi credincioşi şi de reprezentanţii episcopiei şi ai comitetului de pregătire a congresului şi salutat de păr. consilier Dr. Sebastian Stanca şi dl profesor Dr. Ioan Lupaş. Răspunde I. P. Sf. Mitropolit, care după aceasta este condus la reşedinţa episcopală ca oaspe al P. Sfinţitului episcop *Nicolae Ivan*. Miercuri, în 27 l. P. S. Sa a condus înainte şi după masă şedinţele comitetului de iniţiativă a congresului. Joi, după închiderea congresului economic, I. P. S. Sa a plecat cu trenul de seara la Oradea, ca să vadă pe venerabilul P. Sf. episcop *Roman Ciorogariu*. Vineri I. P. S. Sa a plecat din Orade şi a sosit la reşedinţa din Sibiu la ora 5 d. a., ear la ora 6 a participat la festivalul închinat memoriei Marelui Mitropolit Andrei.

† **Maria Cunţan,** scriitoarea de gingaşe versuri, înzestrată cu rare calităţi sufleteşti, a încetat din viaţă, după multe dureri şi amărăciuni, biruite cu creştinească resemnare, în 23 Noemvrie 1935, în sanatorul dela spitalul Filantropia din Bucureşti, şi a fost înmormântată în 25 Noemvrie în cimitirul Belu. Regretata artistă a fost fiica profesorului de cântare bis. şi tipic dela seminarul teologic-pedagogic din Sibiu, a distinsului preot Dimitrie Cunţan, răposat în 1910.

Inainte de unirea ţării, Maria Cunţan a împodobit, cu scrisul său cald şi curat, multe pagini din revistele *Luceafărul, Sămănătorul, Ramuri* şi nu mai puţin coloanele din foişoarele *Telegrafului Român* din anul 1915, în care a publicat poezii de mare frumuseţă, inspirată de credinţa creştină. Numele scriitoarei se va pomeni cu cinste în istoria poeziei noastre lirice şi religioase.

Dumnezeu s'o odihnească între aleşii Săi!

Instalarea preotului Traian Ţiţeiu, în comuna Ghimeş-Făget, prot. Oituz, s'a făcut de către P. C. părinte prot. Ioan Rafiroiu, în 24 Nov. c. de faţă fiind enoriaşii parohiei, dl prefect al jud. Ciuc Dr. V. Oţetea, inspectorul şi revizorul şcolar, întreg corpul învăţătoresc din Valea Ghimeşului şi credincioşii din parohiile vecine. La acest prilej s'a sfinţit capela mutată într'o nouă sală a corpului CFR. După celebrarea sfintei liturghii a fost introdus în parohie, noul paroh. Cetindu-se gramata arhierească, părintele protopop urează noului paroh să formeze piatra de hotar pentru reînvierea ortodoxismului în Valea-Ghimeşului. Pr. Traian Ţiţeiu promite să-şi jertfească toate puterile pentru întărirea credinţei, şi mulţumeşte celorce şi-au pus încrederea în Sf. sa. *Coresp.*

Ştire ziaristică. Primim din capitală primul număr al revistei politice săptămânale, de luptă naţională şi creştină, *Linia Dreaptă*, care apare sub direcţia publicistului Alex. Hodoş. Numărul, bogat în material de interesant reportaj, cu fotografii şi desemnuri, conţine articole semnate de: O. Goga, Al. Hodoş, Toma Vlădescu, Dragoş Protopoescu, I. P. Prundeni, N. Paicu ş. a. Abonamentul revistei, scrise cu talent şi avânt, e 200 lei anual, un număr 5 lei. (Redacţia şi administraţia: Bucureşti, strada Câmpineanu 4). — Lupta pentru *linia dreaptă*, mai ales în zilele de zigzaguri nu tocmai cinstite, va fi fără îndoeală cât se poate de binevenită. Urăm curajosului confrate viaţă lungă şi mulţi cetitori.

Contribuiri pentru ajutorarea înfometaţilor din Basarabia. La apelul făcut de „Societatea de Cruce Roşie a României", pentru ajutorarea fraţilor din Basarabia, s'a primit din judeţul şi oraşul Sibiu, la sediul societăţii de Cruce Roşie, *filiala Sibiu*, următoarele sume: Banca „Albina" Sibiu Lei 10.000; Personalul român al centralei electrice Sadu 490; dl lt.-colonel Dr. Căpitanovici 500; dna Dr. Piso 200; dna Dr. Vecerdea 100; dra Felicia Raţiu 200; colecta oficiului parohial ortodox rom. Sebeşul de jos 2624; şcoala comercială de fete, prin dna colonel Florescu 1043; şcoala primară mixtă Dr. Angelescu Nr. 2 prin dna colonel Florescu 593·75; consiliul de administraţie, cenzorii şi funcţionarii băncii „Albina": Dr. Ilie Beu, Dr. L. Borcia, Dr. N. Comşa, P. Drăghiciu, Dr. V. Bologa, Dr. O. Russu, Dr. M. Veliciu, I. Vătăşan, câte 200; A. Odor, Eugenia Petric, I. N. Bratu, N. Petruţiu, Octavia Lupean, Dr. I. Modran, I. Tr. Henteş, C. Popp, câte 100; E. Cioran, A. Guşu, Fr. Lissai, C. Dordea, I. Schitea, E. Tr. Georgescu, Br. Rössler, E. Andreiu, câte 50; Florica Balea, C. Prunaş, Fr. Wopalka, A. St. Vlad, A. Müller, V. Maschalko, câte 40; V. Timofte, A. Popp, N. Cişmaşiu, D. Paul, S. Negru, P. Simtion, Gh. Ciuca, A. Simtion, O. Schuster, I. Bagdi, Tr. Bârsan, câte 30; Z. Popescu, P. Tincu, O. Todea, Avrigeanu, Bogorin, câte 20; Marioara Serafin, Eug. Tordăşianu, Silvia Popa, Turica Dănilă, Mimi Stănilă, câte 100; Pera Popescu 30; Stănuţa Petruţiu, Z. Mihăilescu, câte 20 (colectat prin dna E. Tordăşianu). — Silvia Frâncu, Elisabeta Popa, câte 40; Virginia Morariu 20 lei. Total Lei 19.890 bani 75. — *Letiţia Bologa*, preşedintă: *Maria A. Odor*, cassieră.

Reducere de 50 la sută. Intre 30 Noemvrie şi 9 Decemvrie 1935 se poate călători pe *toate* liniile CFR cu reducere de 50 la sută. Călătoria se face pe baza unei *jumătăţi* de bilet.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 1 Decemvrie 1935, va predica părintele protoiereu militar *I. Dăncilă*.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 8 Decemvrie 1935 — Nr. 51

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Prilejuri pastorale, iarna

Am mai scris, mi se pare, în coloanele acestui ziar, că păstorirea nu poate să rămână și în viitor, — dacă voim să devenim o preoțime străbătută până în adânc de chemarea noastră, — numai îndeletnicire de Dumineci și sărbători.

Aceasta din multe și multe motive. Intre cari este și acela că preotul nu poate rămânea un izolat în mijlocul parohienilor săi, iar legăturile lui cu ei, dacă el este un preot din cap și până în tălpi, nu pot să fie de natură pur profană, needificatoare în senzul religios.

Elementul religios al vieții, al cărui reprezentant și animator, prin misiune specială, este preotul, tinde să se încopcieze apoi într'un mod firesc cu celelalte preocupări și momente din viața parohienilor. Aceasta e o idee atât de strâns urmărită de Biserica noastră, atunci când e prezentă cu binecuvântările și sfințirile sale la tot pasul, la toate răscrucile, la toate începuturile de lucru, la toate momentele de bucurie și de durere ale vieții pământești.

Duminecile și sărbătorile sunt pentru toți. Atunci li se spun oamenilor lucrurile generale, cari îi interesează pe toți; atunci se proclamă solemn anumite adevăruri generale de viață spirituală. Dumineca își uită omul, pe cât e posibil, cele ale sale, pentru a se cufunda în bucuria spirituală obștească. Și e un bine acesta. E o odihnă a sufletului în multe înțelesuri.

Dar vin zilele de peste săptămână, cu situațiile lor speciale pentru fiecare ins, pentru fiecare familie. Se retrage omul Dumineca seara din atmosfera de preocupare obștească, în căminul în care apasă din grindă, peste capul lui atâtea griji în legătură cu lucrul, cu copiii, cu boalele, cu lipsurile lui. Intră omul în paianjenișul de preocupări speciale al familiei sale.

Găsește el pentru toate puțină ușurare și răspunsuri în merindea spirituală agonisită în cursul Dumineci sau sărbătorii respective? La această întrebare nu se poate răspunde cu un da integral și universal. Vor veni peste săptămână momente de grea cumpănă, ispite, greșeli ireparabile, acte disperate. La fundamentul vieții și a familiei lui se stratifică astfel masivul unor impulsuri, pasiuni, orientări, care greu va mai putea fi disolvat de străduințele ulterioare ale preotului.

Peste săptămână, cu un cuvânt, preotul găsește destul de lucru în câmpul vast cât viața al pastorației speciale și individuale. Cu deosebire iarna, când toate casele sunt pline de localnicii lor cu destul de puțin lucru. Iarna, când oamenii, gândesc mai mult, își eliberează instinctul social în întâlniri de tot felul, caută știri din lume cu toată aviditatea și mai ales stau la taifas ceasuri întregi. Am putea spune, iarna e mai activ spiritul țărănimii, pe câtă vreme vara e mai activ trupul. Iar religia e în primul rând o preocupare a spiritului. De ce n'am folosì disponibilitățile atât de largi ale spiritului poporului în timp de iarnă, pentru a-l preocupa și cu alte chestiuni culturale, dar mai ales cu cele pentru care el are o deosebită plăcere: cu cele religioase?

Să înșir câteva prilejuri pastorale în cursul iernii:

Mai reamintesc odată vizitele la familii, de cari a mai fost vorba în acest ziar. Iarna e anotimpul lor excelent. Nu vei sta într'o casă o jumătate de ceas, fără să se fi adunat 2—3 vecini, cari vin să împrumute vreo unealtă, ca să se peardă în convorbiri cu mult must de înțelepciune presărată cu un foarte original umor. Mi-l închipui pe preot, venit eventual cu preoteasa care și-a adus ceva de lucru — este obiceiul iarna de-a merge o femeie la alta cu lucru —, în mijlocul sfătoșilor și bucuroșilor gospodari, cutreerând cu convorbirea și cu închipuirea multe tărâmuri și reale și ideale, tâlcuind pilde și sentințe din bătrâni și exprimându-și mai așa într'o doară vreo dorință sau regret în legătură cu starea religioasă-morală a lumii. Il văd ținând pe genunchi vre-un țânc, netezindu-i frumos părul și spunându-i vre-un basm cu împărați și cu feciori de împărați cuminți.

Trece apoi în drum spre casă pe la grădinița de copii, tot cu doamna preoteasă, ca să evite orice bănueli. Se interesează de e destul nisip, destule păpuși, destui soldați și căruțioare de joc. Copiii vor arăta ce poezie și ce cântare au mai învățat. Preotul le duce vreo carte cu chipuri și cu animale; cu vreo doi trei pe genunchi, cu ceilalți împrejur răsfoește cartea, explicând fiecare chip și luând prilej dela vre-un chip să le spună vreo poveste cu animale — acestea le plac foarte mult la copii —, sau cu alte subiecte. In preajma Crăciunului îi învață, fără forme și fără severități, vreo colindă scurtă și le spune de pruncul Isus care s'a născut în iesle, de mama lui, de ingeri, de păstori. Le va arăta un joc nou, le va ajuta să ridice un castel în nisip.

Nu este prevăzut în nici un program pastoral vizita la grădinița de copii și ea nici n'ar trebuì să se facă la poruncă, din silă, ci ca o plăcere, ducând pretenie și voie bună la copii. Dar ar fi bine ca aceste vizite să se facă totuși din când în când, măcar odată pe săptămână.

Sunt apoi la sate, iarna, șezătorile de lucru. Nu cunosc variațiile lor de formă după regiuni. Prin multe locuri se adună femeile dintr'o parte a satului seara până pe la miezul nopții la câte una din ele pe rând, sau permanent în aceeași casă, pentru a toarce. Aceasta-i șezătoarea de femei. Fetele se adună deosebit în șezătoarea de fete, acolo mergând și flăcăii.

Cel puțin șezătoarea de femei este o ocazie care poate fi folosită cu mult succes de preot în senzul misiunii lui de păstor. Se va duce și acolo cu preoteasa, care-și duce ceva de lucru. Nu e de lipsă să stea mai mult ca vreo oră. Și nici să meargă în fiecare seară. Ci din când în când. La șezătorile acestea se cheltuește de obicei mult spirit: se spun pățanii, se fac glume, se depun sforțări pentru a menținea o anumită stare de vioiciune ca să nu vină somnul pe la gene. Dar mai ales se bârfește mult. Unele din femei sunt la curent cu situația din lăuntrul fiecărei familli, cu defectele, cu greșelile tuturor sătenilor. In șezătoare se expun, se comentează. Se varsă și multă răutate la aceste prilejuri.

Prezența preotului poate fi de mult folos moral. In parte va asculta și el la convorbirile din șezătoare. Cu siguranță că în fața lui se va observa multă rezervă când se va vorbi despre cei absenți. Dar el va avea și un rol activ. Poate să povestească ceva interesant și nu mai puțin edificator, care să țină atențiunea plăcut încordată. Povestirile de natură religios-morală sunt cele cari desfată și odihnesc sufletul mai mult și pot ținea atențiunea mai durabil concentrată. Se creează astfel în șezătoare o atmosferă mai curată, de gânduri mai frumoase. O atmosferă care va dăinuì chiar după ce se duce preotul, ca un fel de frâu care reține dela bârfelile răutăcioase. Mi-aduc aminte că odată, în copilărie, le-am citit femeilor adunate la șezătoare în casa părinților mei, Vămile văzduhului. Șezătoarea se transformase într'un cor de oftaturi, de interjecții căincioase. Fiecare se gândea la păcatele ei și la vama la care va avea să îndure cel mai greu moment. Toată seara a fost petrecută după aceea în comentarii cucernice în legătură cu cele auzite din carte. Prin șezători se pot propaga uneori adevărate epidemii de erori, de curente stricăcioase. Mi-aduc aminte că într'o iarnă toate șezătorile s'au transformat dintr'odată în ședințe de spiritism, aruncând tot satul în febra unei panici. Un străin trecuse prin sat, ajunsese întâmplător într'o șezătoare și învățase femeile să ridice masa prin invocații idolatre. Practica aceasta, și în legătură cu ea altele asemănătoare, se răspândi fulgerător în tot satul, adunând seara tot a treia a patra casă familiile din jur pentru a o săvârși. Șezătoarea e un mediu prielnic de-a propaga o idee cât se poate de repede.

Șezătorile tineretului adult încă ar putea fi folosite ca prilejuri pastorale. Dar acesta e un prilej care cere atâta tact, încât cred că puțini preoți sunt în stare să-l folosească cu succes. Cei mai mulți poate că ar compromite, încercând să-l folosească, intenția bună de care ar fi străbătuți. (Așì fi foarte fericit dacă vre-un cucernic preot ar raporta vre-odată în aces ziar ce rezultate a putut obține folosind acest prilej). Dar chestiunea cum pot fi folosite manifestările și momentele firești din viața tineretului rural ca prilejuri pastorale, e prea importantă că să nu necesite, vre-odată, o desbatere aparte. **D. S.**

„Credința și munca pentru Țară și Rege"

— Ora străjerilor la radio —

In scopul de a întări tot mai mult, în mijlocul tinerimii școlare, sporul și voia bună la învățătură, și cu deosebire disciplina necesară, funcționează de un an de zile la mai multe școale așa numita *străjerie*, o mișcare pornită de *Oficiul de educație a tineretului român*.

Societatea de radio din capitală a pus la dispoziția acestui Oficiu *o oră săptămânală*, care s'a inaugurat Duminecă, la 4 d. m., prin cuvântarea rostită de M. S. Regele.

Suveranul vorbind la microfon, din palatul regal, spune:

Străjerismul nu este în rezumat altceva decât un efort de a ridica generațiile de mâine, spre a fi în toate folositoare Patriei.

Iată deci scopul ce ni l-am pus și pentru care s'a creat acest organism ce se numește Oficiul de educație a tineretului român.

Oficiul are scopul de îndrumare, coordonare și supraveghere a tuturor organizațiilor de educație a tineretului.

Străjeria este mijlocul prin care se aduce la îndeplinire acest program.

Deviza străjerului este: **„Credință și muncă pentru Țară și Rege".** *In aceste cuvinte se rezumă programul nostru de educație.*

Credința: baza oricărei acțiuni; trebue să arătăm deci tineretului nostru că, spre a propăși în viața lui, trebue să aibă înainte de toate credință. Credința în Dumnezeu și în Biserica strămoșească, credința în Țara lor, credința către Acela care întruchipează Patria: „SUVERANUL". *Dar dacă în sufletul lor, în toată firea lor, au acest îndemn al eului, ei mai trebue să învețe că fără corolarul credinței munca nu poate îndeplini nimic.*

Străjeria este un lucru specific românesc, izvorât din nevoile intime ale țării noastre și clădită numai și numai pe ceeace cer nevoile României și Neamului Românesc.

O grijă deosebită o punem pentru desvoltarea sentimentului național. Copiii noștri trebue să învețe că dacă unele lucruri bune se pot aduce de peste granițe, sânt atâtea aici în pământul țării și în sufletul poporului, care să facă din România și din neamul nostru una dintre țările și unul dintre popoarele cele mai strălucite din lume.

Noi sântem o mișcare de regenerare națională, și acei cari ne-am înhămat cu toată credința și dragostea la acest crez, știm că vom reuși, căci generațiile de mâine ne urmează cu tot sufletul lor neprihănit și dornic de mai bine. —

După cuvântarea Suveranului s'a rostit deviza străjerilor și a cercetașilor, s'au cântat imnuri străjerești și s'au citit câteva texte biblice.

Revelaţia dela Maglavit

In preajma comunei Maglavit de lângă Dunăre, pe un teren, care, prin conformaţia sa geologică şi topografică, se înfăţişează călătorului ca plin de mistere, s'a petrecut acum 6 luni un lucru extraordinar: ciobanul Petre Lupu, din comuna numită, a *văzut* şi a *vorbit* cu Dumnezeu. In trei Vineri consecutive, la 31 Mai, la 7 şi la 14 Iunie 1935, la aceeş oră şi loc, Dumnezeu, sub chipul unui Moş, s'a arătat omului ales, poruncindu-i ca să anunţe lumea, că „dacă nu se pocăeşte, dacă nu ţine sărbătorile, dacă nu se lasă de rele, dacă nu cercetează biserica, dacă nu se apropie, atunci foc, atunci ne rupe muncile".

După ezitări şi lupte cu sine însuşi, ciobanul s'a supus ordinului divin şi a început a spune la oamenii, pe cari îi întâlnea, cele văzute şi auzite.

Acestea sunt faptele, pe cari le povesteşte Petrache Lupu oamenilor veniţi să-l asculte. Ca o urmare, el îi îndeamnă să se pocăiască, să nu mai facă rele, să ţină posturile, să se ducă la biserică, atunci, când preotul bate clopotul, ca să se roage, să ţie sărbătorile cele de azi, şi alte sfaturi folositoare.

Vestea celor petrecute pe malul Dunării s'a răspândit cu iuţeala fulgerului. Simpla destăinuire a păstorului a fost suficientă pentru ca lumea românească să-şi îndrepte toată atenţia către locul plin de făgăduinţe. De aici, acele minunate pelerinaje estivale şi de toamnă din anul acesta, cari fac cinste poporului român. O probă a tezaurului intact şi inestimabil de simţire religioasă şi cultură, cari există în sufletul acestui popor.

Rămâne în sarcina bisericii, ca după ce se vor fi produs toate elementele, de cari aceasta are neapărată nevoie, să consacre în mod definitiv caracterul de loc sfânt al locului unde s'a produs minunea, iar pe păstor, fie în viaţă încă, fie după moarte, să-l declare sfânt al ei. Cedez savanţilor şi doctorilor în medicină, în special psihiatrilor, dreptul de a se pronunţa, după terminarea „studiilor" începute sau numai anunţate, asupra viziunii: dacă e un fenomen pur psihologic, un produs al diverşilor factori ce s'au strâns în labirintul de activitate psihică, ce se numeşte inconştient sau subconştient (v. prof. Dr. Marinescu în „Universul" din 7 Oct. 1935), sau e mai mult decât atâta.

Ceea ce este greu de explicat, — ceeace constitue, după părerea mea, o veritabilă minune, este faptul unic în istoria noastră naţională ca un om nu numai anonim, dar a cărui existenţa era ignorată şi de vecinii săi, — un om, care să fie în mod continuu obiect de batjocură al consătenilor săi şi vădit boicotat de feciorii şi fetele din comuna sa natală, să devie dintr'o dată *idolul* nedesmintit al imensei masse populare româneşti.

Efectele moralizatoare asupra vieţii de toate zilele a oamenilor în general şi a ţăranilor în special sunt nemaipomenit de mari. Dovadă, între altele, pot servi: numărul foarte redus de infracţiuni de tot felul ce s'au săvârşit şi numărul mare de căsătorii ce s'au contractat în judeţul Dolj şi în judeţele învecinate, după ce s'a produs miracolul. In privinţa aceasta se poate afirma în mod peremptoriu, că nici unul dintre filosofii, învăţaţii, oamenii politici, şefii de guverne sau departamente, şefii de partide, sau de alte asociaţii, capii oricăror instituţii publice sau private, cu alte cuvinte nici unul dintre noi cei de azi sau de ieri, nu putem şi nu am putut avea o înrâurire atât de puternică şi de binefăcătoare asupra vieţii sufletului poporului nostru, ca ciobanul cinstit din Maglavit. Este încă un dar, care, — între atâtea alte daruri şi însuşiri, cu cari Providenţa a înzestrat ţara şi poporul român — vine de sus în momentul, care înseamnă o răspântie a istoriei noastre naţionale.

Intr'o vreme contaminată de cel mai abject materialism, în care semenul meu numai atâta valorează, câtă *utilitate* poate să reprezinte pentru mine; într'un timp, când majoritatea conştiinţelor sunt adormite, iar îndeplinirea datoriei o sinistră glumă; când bunii patrioţi rând pe rând devin din ce în ce mai sceptici, s'a ivit la orizont, trimis de Dumnezeu, *omul*, care, ca odinioară în timpurile şi pe tărâmurile biblice Ioan Botezătorul, să strige: „Pocăiţi-vă, căci s'a apropiat împărăţia cerurilor".

In haosul şi întunerecul care fatal duce la abis, în ceasul al doisprezecelea, umilul cioban cu inima curată vine şi ridică *farul luminos* spre a ne arăta calea de urmat.

Lumea, care se duce la Maglavit, eu o aş împărţi în trei categorii. In primul rând, şi în marea majoritate, sunt bolnavii, cari vor să se tămăduiască. In rândul al doilea, sunt credincioşii, spre a lua legătură cu ciobanul în scopul de a-şi satisface o necesitate de ordin sufletesc. In categoria a treia ar intra aceia, cari sunt conduşi de o simplă curiozitate. Eu încă eram curios a cunoaşte pe omul, în jurul căruia s'a creiat şi persistă cea mai luminoasă aureolă în ţara românească, până azi. Ei bine, azi după ce am avut ocazie să-l văd şi să vorbesc cu dânsul, pot rosti celebrele cuvinte: „acum slobozeşte Doamne... cu rectificarea, că în loc de „Neamurilor" voiu zice: «*Românilor*», dorind, ca românii să urmeze întru toate sfaturile păstorului, ca unele cari nu pot duce decât la mântuire.

Căci toate cele ce spune Petrache Lupu sunt în perfectă concordanţă cu punctele fundamentale ale bisericii creştine; toate sfaturile lui sunt utile şi necesare vieţii noastre naţionale, atât private, cât şi publice.

Dr. Simeon Mitea

Aniversarea zilei de 1 Decemvrie la Sibiu

A şaptesprezecea aniversare a măreţului act desrobitor dela 1 Decemvrie 1918, — când în cetatea lui Mihai Viteazul adunarea naţională a decretat unirea pe veci a Transilvaniei şi Banatului cu vechea Românie, — a fost pomenită în tot mai românescul Sibiu *cu aceeaş profundă pietate şi nemărginită recunoştinţă, ca şi în anii precedenţi, de când ţara întregită se desvoltă în frontierele sale etnografice dintre Tisa, Nistru, Dunăre şi Marea Neagră.*

La impresionanta slujbă religioasă, în catedrala mitropolitană, asistă o lume de credincioşi. Sânt de faţă: I. P. Sf. mitropolit Nicolae, *P. Sf. arhiereu Vasile; fruntaşii români ai Sibiului, civili şi militari, sânt conduşi de dl general de corp de armată Virgil Economu şi dl prefect judeţean N. Regman. La sfârşitul slujbei cuvintează, frumos şi cu miez, păr. protoiereu Ioan Dăncilă.*

Intreg publicul se îndreaptă după aceasta spre sala mare dela Thalia, de astădată neîncăpătoare pentru toţi cei veniţi să participe la aniversarea întregirii neamului.

Imnul regal, intonat de corul şi orchestra liceului Gheorghe Lazăr, a deschis festivalul. Au luat cuvântul: dl Silviu Ţeposu, *inspector şcolar, desfăşurând rostul avut de «Astra» culturală în pregătirea unităţii naţionale: dl* Romulus Seişeanu, *deputat, a vorbit ca reprezentant al Ligii antirevizioniste şi a constatat că actul dela Alba-Iulia din 1918 este expresia voinţei* tuturor *românilor de a se unì în acelaş stat, în aceleaşi graniţe etnografice, geografice şi istorice, formând un singur corp şi suflet. Vorbitorul aminteşte activitatea patriotică şi scrierile cărturarilor din ţările române în vederea marei uniri naţionale a tuturor românilor într'un stat liber şi neatârnător. Revizioniştilor din Ungaria li se spune, că noi românii nu stăpânim teritoriile* altor *neamuri, ci pământul care ne aparţine de drept şi care este leagănul poporului românesc. Patrimoniul naţional, apărat de strămoşii noştri şi lăsat nouă moştenire, avem să-l păstrăm şi, la rândul nostru, să-l lăsăm întreg moştenire urmaşilor noştri români. Solidari în toate acţiunile şi conştienţi de misiunea ce avem s'o îndeplinim, vom aduce toate jertfele, întru păstrarea neştirbită a graniţelor patriei române de astăzi.*

La urmă a vorbit dl Vasile Stoica, *ministrul României la Sofia. Salutând pe I. P. Sf. mitropolit Nicolae şi pe dl general de corp V. Economu şi pe ceilalţi fruntaşi asistenţi, în calde cuvinte pomeneşte de martirii şi profeţii unităţii naţionale, a căror memorie trăeşte vie în sufletele noastre. Poporul românesc, strâns în jurul Regelui şi al steagului naţional, este garanţia izbânzilor viitoare şi siguranţa înfăptuirilor de până acum.*

Programul festivalului a fost completat cu recitări, coruri şi orchestră. Executate cu însufleţire de tinerimea noastră liceală, au pus în bună lumină însuşirile alese ale celor chemaţi să ducă mai departe, în timpurile ce vin, munca pentru credinţă, pentru neam şi pentru Rege.

Pavilion străjeresc. Duminecă, în 1 Dec., la ora 3 d. a. s'a desfăşurat în Sibiu, în curtea internatului Şcoalei normale de fete, solemnitatea ridicării unui pavilion străjeresc. Serviciul religios s'a săvârşit de P. Cucernicii A. Gâlea şi I. Dăncilă, răspunsurile le-a dat corul Şcoalei noastre normale. Păr. protoiereu I. Dăncilă, în cuvântarea sa ţinută la acest prilej, arată în grăitoare culori însemnătatea deosebită a înfiinţării străjeriei. Au participat la frumoasa serbare P. S. arhiereu Vasile, dl general V. Economu, — care a mulţumit, în scurte şi calde, cuvinte, pentru iniţiativa ridicării pavilionului, — şi alţi distinşi reprezentanţi ai autorităţilor locale.

FOIŞOARA

Psihologia în serviciul învăţământului religios

— Intre metodă şi spirit* —

Cerul ne-a hărăzit şi propunătorii de Religie am acceptat *să cultivăm* tinerele mlădiţe ale viei Domnului ca să poată aduce roadă bună, multă şi la timp, şi ca roada lor „să rămâie".

A cultiva însă însemnează muncă, muncă continuă, conştientă şi întemeiată pe multe şi variate conştiinţe. Viţa e dotată cu fire proprie; mlădiţele de rod trebue să fie firesc, organic unite cu buciumul viţei; trebue să fie îngrijită într'un anumit fel şi nu în altul, dacă vrem să dea roadă; viaţa ei întreagă, ba chiar şi felul roadei atârnă şi sunt adânc influenţate de mediul în care i-e dat să se desvolte. Cultivatorul iscusit va trebui să aibă cunoştinţe speciale în aceste direcţii şi să lucreze ţinând seamă de ele, îndepărtând ce e neprielnic sau vătămător şi favorizând sau utilizând tot ce poate influenţa în bine desvoltarea şi rodirea ei. Altcum riscă s'o strice, să-i provoace degenerarea, şi poate chiar s'o piardă pentru totdeauna.

Astfel privind datoria şi munca noastră, nu se poate spune, că e uşoară. Şi vai, apăsătoare şi împreunată cu multă răspundere e, când din ea faci problemă de conştiinţă şi nu chestie de meserie!

A studia şi a cunoaşte firea, laturea atavică, mecanismul vieţii spiritului, legătura cu timpul şi mediul de desvoltare ale unei mlădiţe omeneşti însemnează *a face psihologie;* şi a utiliza cu scop precis rezultatele acestei operaţii asupra mlădiţei nu e altceva decât a *face pedagogie*, adecă a întrebuinţa metoda firească potrivită pentru atingerea ţântei dorite. — *Metoda însă variază după felul cum faci psihologie.* Poţi porni dela anumite concepţii de bază, întemeiat pe un anumit fel de premise filosofice, pe un anumit fel de observaţie şi experienţă, *de studiu psihologic*, sau lucrezi pe bază de *intuiţie psihologică* ori în chipul cel mai norocos: *combinându-le pe amândouă.*

Iată piatra unghiulară a oricărui învăţământ.

Fără ele nu se poate face nici învăţământ religios. *A face psihologie bună*, pentru profesorul de religie e identic cu *a face diagnostic bun* pentru medic.

Nu se poate intra în cetatea sufletului spre a-l cuceri pentru o viaţă nouă fără a avea cheile porţilor şi fără a cunoaşte planul, organizarea şi forţele, ce se ascund în ea!

Subtitlul articolului adaugă: „Intre metodă şi spirit". Cu alte cuvinte, nu vom face nici metodologie, nici psihologie. Şi-mi pare foarte firesc. Aici n'avem să facem lecţii de această natură. Rândurile acestea au menirea de a atrage atenţia, de a unifica vederile, de a ne preciza atitudinea, de a ne fixa poziţiile, pentru a putea acţiona solidar şi în acelaş fel faţă de ceea ce vine şi poate veni. Vom stabili ce să răspundem şi cum să răspundem, când ni se va cere cuvântul sau când cuvântul nostru va trebui să fie rostit.

Şi pentru aceasta cred, că trebue să răspundem la următoarele trei întrebări fireşti:

1. Stă religia în vreo legătură cu psihologia?

2. Care e legătura şi ce ajutor ne poate îmbia?

3. Care e psihologia, căreia să-i solicităm ajutorul?

Şi cu ajutorul Domnului şi al unor cercetări în domeniul acesta, voiu încerca să dau răspunsul, pe care-l cred eu potrivit, rămânând ca on. cetitori să-l discute şi să primească sau să respingă ceeace li se va părea că nu este cu adevăr. Mie mi se pare totul cu adevăr.

Problema religiei se discută acum şi la noi. Deocamdată suntem numai în faza de afirmaţii sau de ironii ieftine. Neopăgânismul bate însă la uşe şi nu cred să scăpăm de atacuri pornite cu toată ura şi cu toată greutatea, chiar când se vor da pe căi piezişe. Nu voiu să mă gândesc la religia-chestie personală, la statul aconfesional şi altele. Mă mărginesc la cele cu caracter pedagogic.

In Germania s'a pus aceste întrebări curioase: „Are copilul religie?" şi „Se poate învăţa (prin propunere) religia?"* Mi se pare, că ele stau în legătură şi cu chestiunea ce o discut.

Are copilul religie? Dacă n'o are el, n'o are nici omul mare şi atunci este un artificiu nefolositor tot învăţământul religios şi în veacul utilitarismului celui mai nesătul nu mai are rost. Este deci religia ceva ce să vâră cu dea sila din afară în om? E ridicolă întrebarea şi consecinţele ei fără un răspuns categoric funeste.

Religia face parte integrantă din sufletul omului. Nu e ceva dat din afară. Omul, în clipa în care a intrat în lumea aceasta, a intrat într'o reţea de raporturi, de fire invizibile, cari îl leagă cu marele principiu al existenţii şi cu tot ce a luat fiinţă dintru nefiinţă, cu tot ce-l încunjură. Aceste raporturi, această reţea de raporturi vii există şi lucrează asupra noastră chiar fără să ştim şi fără să vrem. Cu libertatea noastră de voinţă putem deranja sau face să revie, sau putem să le menţinem normale. Exact situaţia unui nod dintr'o reţea de filătură întinsă pe rama de brodat: formezi un nod nou, îndatăce l-ai înodat e legat prin fire de anumită lungime cu nodurile vecine şi prin acestea cu toate celelalte depe reţea; dacă ar avea iniţiativa şi libertate de voinţă şi s'ar deplasa, în mod firesc s'ar deranja toată reţeaua şi s'ar schimbă poziţia tuturor celorlalte noduri; dar în aceeaşi vreme toate ar tinde spre poziţia normală, stabilită prin ramă şi prin firele, cari unesc nodurile. Dacă aceasta e religia, şi ştim cu toţii, că aceasta e, — are copilul şi are adultul şi omul mare religie; o are dela fire şi prin simplul fapt că s'a născut în lume.

Omul şi simte că o are. Şi încearcă să o descifreze. Cum îi reuşeşte să o tra-

* Subiect, care a figurat şi în programul Congresului profesorilor de religie dela Mănăstirea Dealului din 1934.

* Cf. Richard Kabisch: Wie lehren wir Religion? Versuch einer Methodik R. U. auf psychologische Grundlagen. Göttingen, 1923.

Probleme-Recensii-Comentarii

Comemorarea *neuitatului mare mitropolit* **Andrei Şaguna,** *la ziua sfântului apostol Andrei, s'a desfăşurat în şcoalele noastre ortodoxe române, şi în anul acesta, cu toată evlavia şi recunoştinţa datorită fericitului Ierarh.*

Atât tinerimea liceelor ortodoxe române din **Braşov** *şi* **Brad,** *cât şi studenţimea Academiei teologice din* **Sibiu,** *au prăznuit, în cadrul unor solemnităţi, pline de pietate, pe neîntrecutul lor Părinte sufletesc, care li-a dat putinţa de a-şi urma şi a-şi desăvârşi creşterea* **în şcoala ce ne trebue** *nouă ca români binecredincioşi.*

O asistenţă aleasă şi numeroasă în frunte cu I. P. Sfinţitul Mitropolit **Nicolae,** *P. S. Arhiereu* **Vasile,** *şi alţi distinşi intelectuali, a onorat şedinţa festivă organizată de Societatea de lectură a studenţilor academici, sub conducerea părintelui profesor Pr.* **Dr. Nicolae Popoviciu,** *care, în cuvântul său de deschidere, tălmăceşte rostul comemorărilor anuale. O conferinţă, coruri şi recitări au dat prilej tinerimii să-şi manifeste destoinicia şi direcţia activităţii sale şcolare.*

Mulţumind în frumoase şi părinteşti cuvinte I. P. Sf. Mitropolit adresează viitorilor noştri preoţi câteva luminoase directive în vederea muncii duhovniceşti ce-i aşteaptă în lumea aceasta schimbată de astăzi.

*

Despre cartea de rugăciuni, tipărită în anul acesta cu binecuvântarea I. P. S. Arhiepiscop şi Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, se exprimă păr. Iconom *Marin D. Preoţescu,* în revista clerului argeşan *Păstorul Ortodox,* din Oct. c., în următorul mod:

Ceeace este de remarcat, cunoscând această „carte de rugăciuni" — unică în felul ei — e grija I. P. S. Mitropolit Nicolae — cunoscut îndeobşte ca foarte versat în speculaţiile filosofice şi cu problemele de doctrină teologică — şi de comoara aceea de mare preţ a cărţilor noastre de rugăciuni bisericeşti, cu care a trăit şi cu care s'a susţinut sufletul neamului nostru în trecut. Din această comoară, cu multă pricepere I. P. S. Nicolae a ales pietricele nestimate, din care a alcătuit, pentru vremile de azi, o „carte de rugăciuni", ce face cinste distinsului arhipăstor al Bisericii noastre şi care-i conturează şi mai mult chipul Său de adevărat Ierarh ortodox.

*

Pentru educaţia religioasă şi naţională. — Ministerul instrucţiunii a luat măsuri ca în unele regiuni, unde poporul nostru s'a înstrăinat în parte de limba şi legea strămoşească, să se destineze la şcoalele primare din comune câte *o sală de clasă care să slujească drept locaş de închinăciune.* Autorităţile bisericeşti se vor îngriji, ca personalul de catehizaţie să facă serviciul religios în zile de sărbători bisericeşti şi naţionale.

La şcolile primare unde se vor înfiinţa altare se vor pune, în curte, câte o troiţă şi un clopot.

Predarea clopotului şi troiţei o vor face directorii în persoană, cu o delegaţie de profesori şi elevi dela şcoala normală, şcoalei şi autorităţilor din comuna respectivă şi în prezenţa delegatului Bisericii.

Apelul pe care l-a adresat dl Dr. C. Anghelescu în această chestiune, sfârşeşte astfel:

„Faceţi din această chestiune, în şcoala dv., obiectul unei preocupări speciale de educaţie religioasă şi eminamente naţională».

*

Conferinţe religioase. — Duminecă în 24 Noemvrie 1935 s'a ţinut conferinţa de toamnă a preoţilor ortodocşi români din puotopopiatul *Târnava mare* în fruntaşa comună Biertan. Încă din zorii zilei mulţimea de credincioşi din împrejurimi a alergat cu însufleţire, dornică de a trăi câteva clipe într'o atmosferă cu miros de bună mireasmă duhovnicească, — atmosferă creiată de întrunirea slujitorilor lui Hristos. Un sobor impunător de preoţi în frunte cu P. C. părinte protopop *Ioan Dragolea* a oficiat serviciul divin: Utrenia şi sf. Liturghie. La priceasnă a vorbit preotul *I. Cantor,* comentând Evanghelia zilei. La sfârşitul sfintei liturghii vorbeşte părintele Ioan Chişiu din Ernea, despre: „Minunile dela Maglavit", insistând asupra curentului de regenerare morală şi religioasă produsă de minunea arătării lui Dumnezeu la Maglavit. In urmă, P. C. părinte protopop, într'o cuvântare succintă, arată credincioşilor rolul preotului în viaţa noastră socială şi rostul convenirilor preoţeşti.

După masă la ora 2 s'a făcut, tot în sobor, vecernia, sfinţirea apei mici şi parastas. La sfârşit P. C. părinte protopop Ioan Dragolea, — pornind dela cuvintele: „Nu tot cel ce-mi zice Doamne, Doamne, va intra în împărăţia cerurilor... căutaţi mai întâi împărăţia cerurilor şi dreptatea lui Dumnezeu şi toate celelalte se vor adăoga vouă", — arată care este adevărata viaţă creştină, bazată pe drogostea lui Hristos.

După vecernie preoţii în corpore s'au îndreptat să viziteze casa fruntaşului credincios din comună, *N. Popoviciu,* tatăl distinsului profesor preot Dr. Nicolae Popoviciu dela Academia Teologică Andreiană.

S'a trecut apoi la locuinţa părintelui *Gheaja* din loc, unde s'a ţinut şedinţa intimă preoţească.

P. C. părinte protopop, în cuvântul său de deschidere, constată cât de mult curentele oculte rod la temelia societăţii, primejduind iniţiativă sănătoasă pornită dela cei bine intenţionati. Biserica prin slujitorii ei, într'o muncă nesovăitoare depusă în ogorul regenerării morale, este chemată să contrabalanseze acţiunea de destrămare pornită din umbră de duşmanii neamului şi ai bisericii.

Intrându-se în ordinea de zi, părintele *Olteanu* din Criş, citeşte darea de seamă asupra cărţii părintelui Ştefan Meteş: „Istoria Bisericii şi a vieţii religioase a românilor din Transilvania şi Ungaria", insistând asupra capitolelor mai însemnate. Asupra acestei cărţi valoroase fiecare preot a făcut dare de seamă.

Urmează tema: „In decursul utreniei şi sf. liturghii, la ce timp se trage perdeaua la uşa împărătească, atunci când se cădeşte", lucrare prezentată şi susţinută de preotul E. Fleşeriu, din Hundorf. Problema, bine lucrată, dovedeşte că autorul n'a pregetat să consulte isvoare bogate de informaţii pentru a rezolva în scurte cuvinte şi temeinic problema dată. Cu această ocazia, la propunerea P. C. părinte protopop, preoţimea tractuală a sărbătorit pe vrednicul slujitor al altarului părintele *Gheaja,* din Biertan, care a împlinit 62 ani din viaţă şi 37 ani de rodnică activitate pastorală. Vorbeşte P. C. părinte protopop Dragolea, preoţii I. Chişiu şi Gr. Suciu, omagiind pe sărbătorit precum şi pe vrednica-i soţie tovarăşă de viaţă. Tuturor li-a mulţumit părintele Gheaja. *I. C.*

*

Octavian Beu: Răscoala lui Horia. — *Pentru ardeleni revoluţia dela 1784 nu este numai o dată istorică de covârşitoare importanţă, cât mai ales mişcarea cea dintâi şi cea mai eroică pentru desrobire de sub dominaţiunea străină.*

Chiar acum, după mai bine de 150 de ani, mişcarea celor trei moţi nu poate trece neamintită prin viaţa oricărui ardelean, neevocată şi fără proslăvire. Aşa după cum unele popoare au în obiceiul lor datina de a orna casa cu un tablou din istoria acelei naţiuni, tot aşa cred că pentru ardeleni bustul lui Horia, sculptat ori pictat, trebue să stea alături de al lui Traian în Dacia sau ocupării de către Mihai Viteazul a Alba-Iuliei. Răscoala lui Horia, Cloşca şi Crişan a fost o luptă masivă, lipsită de mijloace, şi copleşită de duşmani, pornită de trei martiri şi neapăraţi nici de zale, neîncinşi cu săbii sclipitoare de oţel spaniol şpaniol şi cu ornamente cavalereşti. Sublimul acestei revoluţii rezidă în opincă şi coasă.

Şi cu toate acestea prea puţini au fost aceia care s'au silit să ne înfăţişeze cât mai complect acest episod din viaţa noastră. Putem chiar spune, că la aniversarea celor 150 de ani dela revoluţia lui Horia, cărţile aveau aceleaşi texte ca şi cu mult timp în urmă, aceleaşi urme de pecetii şi desemnuri ce le găsim deopotrivă în abecedar şi într-o carte de istorie savantă. Până anul acesta puteam număra pe degete imaginile, reliquele şi fotografiile rămase de mărturie revoluţiei dela 1784.

Dl Dr. Octavian Beu, ne-a dat pe lângă memorabilele descoperiri asupra trecerii lui Franz Liszt prin România, cea mai completă colecţie de tablouri şi descrieri asupra vieţii martirilor Horia, Cloşca şi Crişan.

Am citit scrieri despre «Suplex libellum valachorum» şi alte asemenea «trimiteri biografice", dar nu ştiu dacă sunt mulţi aceea cari au văzut cel puţin o copie de pe textul acestei memorabile munci. Dl Beu ne pregăteşte deasemeni întreaga corespondenţă a lui Iosif II cu comandanţii săi de oaste şi politicia în legătură cu revoluţia lui Horia, Cloşca şi Crişan.

«Răscoala lui Horia», apărută anul acesta în atelierele «Cărţii Româneşti» aduce o importantă contribuţie la capitolul revoluţiei. Clişee adunate cu răbdare şi multe sacrificii în bibiiotecile şi

---

ducă în cuvinte şi în fapte conştiente, e altă întrebare. Aici apar influenţele atavismului, ale mediului, superioritatea sau inferioritatea insului. Căci religia oricui se dovedeşte influenţabilă. Şi prin aceasta am dat un prim răspuns întrebării: „Se poate învăţa (prin propunere) religia?".

In adunarea din Eisenach dela 1900 a societăţii „Prietenii Lumii Creştineşti" s'a discutat pe larg chestiunea. A. Bonus, H. Vollmer şi F. M. Schiele au susţinut, că religia nu se poate învăţa. Bonus a subliniat că *prin învăţământul religios îngropăm numai adevărata religie.* Ceilalţi doi au fost ceva mai blânzi. Ei au spus, că învăţământul religios nu face nimic altceva decât împărtăşeşte cunoştinţe despre creştinism,* discuţie ce şi-a întins ecoul până la noi; adevărat, că până acum nu în publicitate.

Cum privim această problemă? Ca Bonus? Atunci n'avem de ce să cerem ajutorul psihologiei. Metoda gramaticei: nota, nuiaua şi silogismul dacă e, — va fi suficientă şi la religie. In acest caz nu prea avem dece discuta chestiunea psihologiei în slujba învăţământului religios.

Religia numai chestie cerebrală? — Ce greşală!

Mântuitorul S'a smerit pe Sine până la luarea chipului nostru imperfect ca să facă gimnastică de creer cu noi? Sf. apostoli şi-au lăsat rosturile şi tihneala pentru a se întrece în dialectică cu Grecii şi cu Romanii? Nicodim, Iosif Arimateianul, Samarineanca, Maria Magdalena, tâlharul de pe cruce, Paulus Sergius, Dionisie Areopagitul, însuş sfântul apostol Pavel au fost convertiţi la noua viaţă cu arcanul silogisticei dibace? In cazul acesta ce deosebire ar fi între religie şi filosofie? De ce filosofii cei ageri la minte nu cuceresc lumea? Marile convertiri şi marile devotamente şi virtuţi întruchipate de atâţia de ai lui Hristos sunt rodul unor isbituri de silogisme precise poate, dar seci şi stinse ca sunetul unei lovituri de potcoavă dela copita unui cal ce păşeşte în miez de noapte cu întunerec fără fund când izbeşte o piatră? La atâta se reduce munca bimilenară a bisericii creştine? Atunci dece toţi pedagogii mari, cari au lucrat pe teren, nu între pereţii unui cabinet, au susţinut şi au dovedit practic, că religia se poate învăţa? Aplic vorba prof. Max Plank din cuvântarea dela primirea postului său de rector al universităţii din Berlin în 1913: „Sich hier zu entscheiden, ist darum — Sache nicht der reinen, sonder der praktischen Vernunft, ist Sache einer gesunden Weltanschaung", sau pe româneşte: limpezirea acestei chestiuni nu aparţine raţiunii pure, ci celei practice, este treaba unei concepţii sănătoase despre lume.*

O corectă concepţie despre lume, şi deci şi despre om şi rostul lui, ne convinge, că religia există, e bun sufletesc, şi că în cămările sufletului se găseşte o centrală, care uneşte mulţimea de fire nevăzute ce ne pun în legătură şi într'un anumit raport cu lumea prin mijlocirea trupului nostru, fire pe cari le putem lungi sau scurta după cum *deprindem să lucreze puterile,* cari sălăşluiesc în suflet.

Aceasta e religia subiectivă. Psihologia, studiind sufletul, dă şi trebue să dea şi de ea, şi trebue s'o studieze din laturea care o interesează. Deci iată prima legătură între religie şi psihologie şi obligaţia pentru profesorul de religie de a urmări rezultatele psihologiei.

Religia subiectivă nu e tot una cu religia bisericii. Cea obiectivă, ortodoxia, planează deasupra noastră şi a vremurilor ca o lumină sfântă a Domnului, precizând corect raporturile, în cari ne-a pus Ziditorul nostru. Ea se cere coborâtă în suflete pentru a se altoi pe cea subiectivă prin harul divin şi prin lucrul omenesc al cuiva. Ori această muncă e muncă psihologică. Profesorul trebue să ştie cum se pătrunde în tainiţele sufletului, cum se descuie porţile cetăţii lui, cum se deschid larg ferestrele palatelor şi uzinelor lui, cum să-l facă să privească sus şi departe, dincolo de nemijlocitul aici al simţurilor şi dincolo de zările vremelnicului, ba chiar să-l ajute să-şi ia zborul şi să planeze maiestos în înălţimile albastre ale nemărginitului şi ale eternului. Toate aceste secrete i le pune la îndemână studiul psihologiei.

Cu acestea mi se pare că am putut evidenţia că între religie şi psihologie este legătură şi că profesorul de religie nu se poate desinteresa de rezultatele dobândite de ştiinţa sufletului.

2. Să scoatem acum la iveală care este legătura şi să stabilim ce ajutor ne poate da.

In şcoală religia ortodoxă vrea să desvolte *caracterul* tinerei mlădiţe omeneşti nu *în orice caracter, ci în caracter creştin ortodox* şi să facă din ea — din mlădiţă — membru activ, conştient, — practicând ortodoxia, — al bisericii şi al ţării sale. Deci e vorba de instrucţie şi mai mult de educaţie. A desvolta caracterul cuiva în caracter creştin şi ortodox, însamnă şi împărtăşire de cunoştinţe despre creştinism şi ortodoxie, deci instrucţie, şi a face din cugetare cugetare nobilă creştină, din simţire simţire nobilă creştină, şi din voinţa lui voinţă nobilă creştină, şi creştină în cel mai profund şi mai înalt sens, în cel ortodox, adecă armonizând pe individ cu societatea şi societatea cu individul, însemnează educaţie în cel mai cuprinzător înţeles.

Prin această anticipare, am făcut să se distingă cele trei manifestări mari ale sufletului omenesc în legătură cu religia. Cunoaşterea, simţirea şi voinţa nu formează cele trei capitole mari ale oricărei psihologii? Şi atunci e limpede, că ajutorul ce ni-l dă şi ni-l poate da psihologia e în această direcţie: profesorul ştie că mecanismul vieţii sufleteşti e aşa întocmit şi nu altfel, şi în consecinţă nu poate strecura în interiorul sufletului decât ceeace corăspunde; constatările psihologiei îi ajută să ştie *ce să dea* la anumită vârstă şi în anumite împrejurări, *cât să dea,* ca să fie în cadrul legilor firii şi *cum să împărtăşească* pentruca rezultatul să fie cel dorit şi urmărit, şi nu altul. El, profesorul, înainte de a face lecţia, trebue să străbată tot procesul psihic al elevului; altcum riscă să vorbească pereţilor sau în pustiu şi nu va reuşi niciodată ca din forţele inferioare ale omului să facă forţe superioare, constructive, creatoare. [Sfârşitul urmează]

* Chestiunea a fost discutată şi de Gebhard la Berlin, de Vogt, Baumgarten, Nibergall şi de Eduard von Hartmann, director de şcoală secundară, care a spus, că şcoala are datoria numai de a împărtăşi cunoştinţe religioase. Kabisch o. c.

* Citat după Dr. Joseph Geyser in «Die Seele».

arhivele din Berlin, Viena şi Budapesta. Colecţia cupriude peste 100 de ilustraţiuni, sunt reproducerea epopeii celor trei ciubărari, unde orice cuvânt devine inutil. Nimic mai complect, nimic mai inedit nu putea să ne fie procurat Lucrarea râvnei datorită dlui consilier de legaţie Octavian Beu a fost şi este cea mai importantă contribuţie la aniversarea de un deceniu şi jumătate dela tragerea pe roată la Alba-Iulia şi ea ne-a îndepărtat definitiv grija şi teama că această o sută şi cincizeci de ani de pioasă memorare vor fi evocaţi numai cu câteva vorbe goale şi fără vre-un aport pozitiv.

Faţă de preţul modest (lei 200) şi execuţia ireproşabilă, dar mai ales faţă de conţinutul operei d-lui O. Beu îndemnăm pe orice intelectual român să-şi apropie acest nepreţuit volum.

Leon Proca

*

Dl Frollo dă lecţii For-ului. Dl Frollo are în România o gazetă prin care dăscăleşte odată pe săptămână pe fruntaşii neamului nostru şi face de pe pag. 1 până la a 4 apologia catolicismului şi batjocura ortodoxiei. Intr'un număr recent ia la mână pe preşedintele Forului, care debitează cu lucruri „răsuflate şi arhirăsuflate" şi întreg Forul că umblă după „confişcarea bunurilor bisericii catolice de ambele rituri", câtă vreme „ar trebui să se ia la întrecere cu noi (cu dl Frollo adecă!), căutând să-şi dovedească prin aceasta superioritatea, în a înălţa societatea şi mai ales în a ridica viaţa publică din mocirla imoralităţii unde a cufundat-o lipsa de credinţă în Dumnezeu (cu cât deliciu simt că spune *străinul* lucrurile acestea)". „In felul acesta înţelegem lupta confesională: o nobilă rivalizare în acţiune constructivă".

Te-ai aştepta în urma acestor rânduri, să nu găseşti în „Farul Nou" decât articole de îndemnuri morale şi de învăţătură pentru credincioşii catolici, de sfaturi pastorale pentru preoţi ş. m. d. p. In realitate acest ziar e plin totdeauna aproape numai de articole şi notiţe în cari se arată că ortodoxia este în eróare; este plin de articole proselitiste cum se zice. Se vede că acest ziar n'are cui face educaţie constructivă, că rosturile lui sunt pur proselitiste (De altfel şi numele de „Farul Nóu" are acest senz: să arate poporulu român un alt *far*, spre deosebire de cel vechiu care nu mai e bun!).

Iată chiar numărul în care dăscăleşte Forul să ducă acţiune constructivă. Primul articol e o apologie a celor 20 de cardinali nou numiţi, între cari Marmaggi fostul nunţiu din România, care a trebuit să părăsească ţara noastră pentru acte nu prea filoromâne, e lăudat pe o coloană întreagă ca un mare binefăcător al României. In alt articol e dăscălit Forul şi zeflemisiţi dnii prof. S. Puşcariu şi O. Ghibu. Iar la foişoară un anume Stanciu, continuă de mai multe săptămâni să înşire citate din cărţile ortodoxe de slujbe, în cari s'ar mărturisì primatul papal (se vede că ignorantul acesta nu ştie că chestiunea a fost clarificată nu mai demult decât acum 2 ani, de păr. prof. Dr. N. Popoviciu, în coloanele ziarului nostru, înfundând pe aceia cari mai înşiraseră odată exact aceleaşi citate pe cari le înşiră dlui acum). Incolo ziarul mai cuprinde notiţe cu laude hiperbolice despre ce face catolicismul prin diferite ţări.

Aceasta-i operă constructivă? Nu! Aceasta-i semănare de vrajbă. Şi apoi ar fi de aşteptat ca tocmai un străin să facă operă constructivă în România?

P. S. Intr'un număr trecut acelaş ignorant cu numele de Stanciu repetă batjocurile mai vechi ale „Farului Nou" la adresa lui Şaguna, care n'ar fi fost bun român!

Poftim operă constructivă!

La onomastica I. P. Sfinţitului nostru Mitropolit Nicolae

In ziua de 6 Decemvrie c., cu ocazia onomasticei Inaltului nostru ierarh, clerul şi credincioşii mireni şi-au arătat din nou sentimentele neschimbate de profundă dragoste şi devotament ce le păstrează înţeleptului conducător şi îndrumător al sfintei noastre Biserici ortodoxe ardelene.

In presara serbătorii Sf. Nicolae, la reşedinţa mitropolitană s'a dat o frumoasă serenadă. Sub conducerea profesorilor, în frunte cu directorul, dl I. Moşoiu, dela liceul ortodox român «Andrei Şaguna» din Braşov, s'a prezentat o delegaţie de 50 şcolari cu fanfara lor executând câteva cântări alese şi rostindu-şi urările lor. Asemenea şi studenţii Academiei teologice Andreiane, prin o vorbire şi cântări şi-au manifestat alipirea sufletească faţă de Inaltul lor purtător de grijă.

In ziua de Sf. Nicolae, la sfârşitul sfintei Liturghii s'au înălţat rugăciuni către Cel Atotputernic, pentru îndelungime de zile Inalt Prea Sf. Sale, — ear după aceea au urmat, în reşedinţa mitropolitană, felicitările mulţimii de credincioşi, preoţi şi alţi intelectuali sibieni, şi reprezentanţi ai autorităţilor militare şi civile.

Au ţinut cuvântări, exprimând doriri de bine: dl general de corp de armată V. ECONOMU, ca reprezentant al puterii armate; P. Sf. Arhiereu vicar VASILE, în numele clerului şi poporului credincios; în numele „Solidarităţii" a vorbit dl C. POPP.

Mulţumind pentru toate aceste bune sentimente ale iubiţilor Săi fii sufleteşti, I. P. S. Sa spune, în rezumat, următoarele:

Adânc mişcat de sentimentele ce mi le-aţi exprimat atât de călduros, vă rog să primiţi, odată cu profundele mele mulţumiri, încredinţarea stimei şi iubirii părinteşti ce v'o păstrez.

Apreciez urările ce mi se fac în numele armatei: In toate clipele mari ale neamului, sabia şi crucea au stat într'o binefăcătoare şi salvatoare tovărăşie pentru neamul nostru.

In deosebi trăeşte în sufletul meu şi al tuturor credincioşilor mei din Ardeal recunoştinţa adâncă pentru ceeace a făcut oastea română întru înfăptuirea unităţii noastre naţionale.

Aceste sentimente de recunoştinţă vor rămânea vii şi profunde în sufletele credincioşilor noştri din Ardeal şi Biserica nu va înceta să se roage pentru armată, pentru gloriosul ei Comandant, pentru biruinţa Lui în toate împrejurările ce ne aşteaptă.

Păstrându-ne sufletul curat, aşa cum ni l-a dăruit Cel de sus, vom întimpina cu încredere şi curaj toate greutăţile zilei de azi şi de mâne.

Simţămintele ce mi le-aţi manifestat mă întăresc şi încurajează şi, mulţumindu-vă, rog pe bunul Dumnezeu ca binecuvântarea mea să pogoare asupra Dvoastră toate darurile Sale.

Puternice aclamări de „Să trăiască!" au acoperit cuvintele sărbătoritului Chiriarh.

Transilvania, buletin de tehnică a culturii, Nr. 5, anul 66, Sept.—Oct. 1935, Sibiu. Cuprinsul: Dr. Iuliu Moldovan, Cuvânt la deschicerea adunării generale a „Astrei" în Satu-Mare; Dr. Gh. Preda: Gheórghe Pop din Băseşti; Eugen Seleş: Probleme culturale la graniţa apuseană; Dr. L. Daniella: Propaganda igienică; Dr. I. Stoichiţa: Ancheta sanitară; Nicolae Colan: Cum se alcătueşte o conferinţă religioasă.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Un răspuns celui ce face politica oficială a Budapestei. — In şedinţa camerei române din 3 l. c. preşedintele partidului maghiar, dl *Gh. Bethlen*, la discuţia Mesajului, s'a prezentat ca vajnic susţiitor al politicei revizioniste din Ungaria şi ca adevărat vrăjmaş al românilor în ţara al cărei cetăţean este.

Ministrul nostru de externe, dnul *N. Titulescu*, în răspunsul său arată cu toată dreptatea, că dl Bethlen nu poate să fie confundat cu massa minoritară maghiară din România, cu ungurii noştri doritori de viaţă paşnică şi în bună înţelegere cu românii. Politica reprezentată de dl Bethlen nu vrea egalitate, ci privilegii internaţionale pe seama minorităţii, crezând orbeşte că Ungaria milenară va reînvia. **„Ori,** continuă dl ministru, **ea, Ungaria milenară, nu va reînvia niciodată".**

Aplauze furtunoase au acoperit cuvintele acestea ale ministrului nostru de externe.

INFORMAŢIUNI

Hirotoniri. Au fost hirotoniţi întru presbiteri următorii clerici: Ioan Simedrea pentru Sohodol, biserica nouă, (Bran); Octavian Cocan, pentru Berivoii mari (Olt); Emilian Benţa, pentru Sântămăria de peatră (Haţeg); Partenie Tomuţa, pentru Ormeniş (Sf. Gheorghe), din Arhiepiscopia Sibiului; şi Dimitrie Rujan, pentru Şiria; Iosif Petrovici, pentru Iancahid (Iugoslavia); Teodor Cociu, pentru Roşia, toţi trei din eparhia Aradului.

Mănăstire de maice ortodoxe se va inaugura Duminecă, în 8 Decemvrie, la Cluj, în strada Avram Iancu. După sf. Liturghie, oficiată în capela mănăstirii, va urma inaugurarea festivă, la care va participa şi dna Alexandrina Cantacuzino, prezidenta societăţii ortodoxe române a femeilor.

Conferinţă catihetică în parohia Lupeni au ţinut preoţii ortodocşi români de pe Valea Jiului. Cu această ocazie s'au botezat cinci copii baptişti şi un evreu, cari împreună cu părinţii lor au trecut la ortodoxie. Lecţii practice au ţinut preoţii C. Zoican şi I. Papiţa.

Ora străjerilor la radio. Secretariatul dela *O. E. T. R.* (Oficiul de educaţie a tineretului român), care se ocupă de problema îndrumării tineretului între 7—18 ani, organizează în fiecare *Sâmbătă, dela ora 16—17*, ora străjerilor la radio.

„Gândirea", excelenta revistă, de sub direcţia dlui Nichifor Crainic, va vorbi, în numărul din Ianuar 1936, despre: *„Cazul dela Maglavit"*.

Pe drum greşit. Ziare şi reviste urmează tot mai cu din adinsul să raporteze despre minunile săvârşite la *Maglavit* şi să arate efectele religioase şi sociale observate pe urma celor petrecute în satul, astăzi celebru, de pe malul dunărean. Singură foaia mitropoliei blăjene, *Unirea*, şi suratele ei de aceeaş confesiune, alături de publicaţiile jidoveşti, nu încetează cu batjocorirea uşoratică a lucrurilor petrecute în ortodoxul sat Maglavit. Acest drum greşit l-a apucat se pare şi ziarul **America,** organul oficial al Uniunii şi ligii societăţilor române din America, luând (în Nr. 131 din a. c.) o atitudine aproape identică, atât cu a foilor jidoveşti, cât şi cu a celor papistaşe dela noi.

Vor fi de sigur câţiva *ortodocşi* şi în societăţile române americane, cari susţin acest organ şi cari nu pot aproba atitudinea duşmănoasă a ziarului dela Cleveland, şi prin urmare vor şti să intervină, cum vor socoti de cuviinţă, în interesul bunei reputaţii a românilor de acolo.

Ordinul ministerului de finanţe (din 15 Nov. 1935) referitor la *împachetarea* monetei metalice, dispune ca fişicurile tip, să fie făcute din hârtie rezistentă, fără nici o altă imprimare, decât emblema sau semnătura care să permită identificarea provenienţei fişicului specificarea conţinutului, iar capetele vor fi sigilate cu ceară roşie. In fişicurile tip, nu sunt admise decât un singur fel de monetă. Sacii tip vor fi făcuţi din pânză rezistentă şi bine cusuţi, iar pe saci se va certifica cu cerneală conţinutul monetei vărsate, emblema sau semnătura pentru identificare, şi greutatea, — care atât la fişicuri, cât şi la saci tip, este uşor de controlat, cu ocazia primirii lor, prin cântărire.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 8 Decemvrie 1935, va predica părintele *M. Neagu*.

Duminecă, în 8 Decemvrie 1935, ora 6 seara, va conferenţia, în sala mare a judeţului Sibiu, dl profesor *Armeanu* despre: A patra dimensiune.

Primăria municipiului Sibiu aduce la cunoştinţă că revizuirea *listelor electorale* pentru comună, cameră şi senat ale oraşului municipal Sibiu, pe anul 1936, se face în zilele dela 1 Decemvrie—31 Decemvrie 1936, la primărie, str. Mitropoliei Nr. 2, camera Nr. 31 unde fiecare îndreptăţit poate cere înscrierea stau ştergerea din aceste liste.

Poşta redacţiunii

Coresp. în V. lungă. La timpul potrivit se face

Ocolul silvic, Valea Sadului

Nr. 1119. 1935 Decemvrie 5.

Publicaţiune

Se publică spre generala cunoştinţă, că în ziua de Sâmbătă 21 Decemvrie 1935, ora 9 a m., în localul Ocolului silvic Valea Sadului din Sibiu, strada Avram Iancu Nr. 24, se va vinde prin licitaţie publică un număr de 806 arbori de esenţă stejar cu un volum de de 509 mc. lemn de construcţie şi 275 m. steri de lemn de foc din pădurea „Tufari" a Mitropoliei ortodoxe, Sibiu, situată în hotarul comunei Cisnădie.

Vânzarea se va face conform regulamentului de licitaţiuni şi cu aplicarea condiţiunilor generale pentru exploatarea pădurilor statului, publicate în Monitorul Oficial Nr. 102 din 12 Aug. 1912, cum şi condiţiunile speciale, de cari amatorii pot lua cunoştinţă la Ocolul silvic Valea Sadului.

Estimaţiunea din oficiu este de Lei 130.604, garanţia provizorie este de Lei 7000 în numerar sau efecte publice. Supraoferte nu se primesc.

Şeful ocolului:
G. Martinescu
inginer-şef silvic

Nr. 251—1935 prot. (46) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Cisnădie,** protopopiatul Sibiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela apariţie în Telegraful Român.

Retribuţiunile sânt:

1. Intregirea salarului.
2. Stola obişnuită în parohie.
3. 15 jug. fânaţ din ref. agrară.
4. 5 st. lemne, la locuinţă.

Cererile de concurs provăzute cu toate documentele necesare se vor înainta în termen oficiului protopopesc Sibiu, în prealabil primind autorizaţia de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc şi, cu încuviinţarea oficiului prot. să se prezinte în parohie.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul parohial.

Sibiu la 7 Noemvrie 1935.

Emilian Cioran
protopop.

Nr. 749—1935. (47) 1—3

Concurs

In temeiul Ord. P. Ven. Consiliu Arh. cu Nr. 9328—1935, se publică concurs pentru instituirea unui capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul veteran Nic. Cărpinişan, dela parohia **I Răhău,** de clasa întâia, din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Capelanul va beneficia de următoarele venituri:

1. Jumătate din salarul C. preot Nic. Cărpinişan.
2. jumătate din sesiunea parohială de 8 jugăre 902 st.
3. Jumătate din toate veniturile stolare din parohie.

Cererile de concurs se vor prezenta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului prtotopopesc în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 23 Noemvrie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului, în înţelegere cu Consiliul parohial.

Vasile Oană
protopop.

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stănilоae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

Anul LXXXIII — Sibiu, 15 Decemvrie 1935 — Nr. 52

BIBLIOTECA CENTRALA ARHIEPISCOPIA SIBIU

Telegraful Roman

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Doi episcopi noui

Prin votul congresului național-bisericesc din 10 și 11 Decemvrie c. Biserica ortodoxă română și-a primit în două scaune arhierești, ce au să vegheze și să lucreze la două margini de țară, doi bărbați vrednici și capabili a căror ativitate va fi cu siguranță din cele mai binecuvântate pentru națiunea și ortodoxia românească.

P. S. Andrei Magier, noul episcop al Aradului, aduce într'un scaun, făcut glorios prin uriașa acțiune culturală, pastorală și națională a regretatului episcop Grigorie Comșa, însușiri de rară chibzuială, de susținută tenacitate, de mare vrednicie. In vremurile noastre, cu atâtea chemări ispititoare spre direcții neverificate, un om care are calmul, robustețea de judecată și cultura necesară pentru a discerne ce e bun și ce e rău, dar în acelaș timp și energia care mână la acțiune continuă și stăruitoare pentru înviorarea vieții și instituțiunilor bisericești, e un om deosebit de prețios.

In celalalt colț de țară, în care se agită și mai mult atâtea curente și direcții nu totdeauna destul de potrivite cu statul român și cu neamul nostru ortodox, P. Sf. Tit Simedrea duce o precisă și nuanțată înțelegere și o pasionată iubire a specifiicului nostru sufletesc, dar și talentul de-a face simpatic și iubit acest specific al nostru. Om de cultură adâncă și variată, înțelegător al tainelor religioase ale sufletului, bine informat în metodele cele mai moderne de îndrumare pastorală a credincioșilor și a preoțimii, P. Sf. Tit e așteptat la lucru cu cele mai întemeiate nădejdi.

Intru mulți ani, Prea Sfințiți Stăpâni!

*

Notă biografică a P. Sf. Episcop Andrei Magier Crișanul. — Născut în anul 1891 în comuna Satu-rău, jud. Arad, unde tatăl său Traian a fost preot, iar în urmă protopop în Buteni. A urmat clasele primare în comuna sa natală și le-a terminat în Timișoara. Studiile liceale le-a făcut în Arad și Beiuș, terminând liceul cu nota generală foarte bine. Intre 1909 și 1913 a urmat facultatea de teologie luând doctoratul în Cernăuți. A terminat și facultatea de litere la universitatea din Budapesta.

Intre 1914—1917 a condus Internatul diecezan din Beiuș în calitate de rector. In toamna anului 1917, chemat la Oradea de actualul P. S. Episcop Roman Ciorogariu, devine colaboratorul său nedespărțit. Intre 1918—1921 este secretar consistorial iar dela 1921—1926 consilier-referent bisericesc.

In toamna anului 1923 când ia ființă Academia de teologie din Oradea devine și profesorul ei de Exegeză N. T. în care calitate funcționează până azi. Intre 1921—1924 redactează foaia eparhială „Legea Românească". In 1924 este tuns monah în mânăstirea Sinaia, fiind ridicat la rangul de protosincel. In 1925 devine arhimandrit, iar în 1926 este hirotonit întru arhiereu ca vicar arhiepiscopesc.

A scris un comentar complet la cărțile N. T. A colaborat la mai multe reviste culturale și s'a distins ca conferențiar. A făcut călătorii de studii în: Anglia, Franța, Germania, Italia etc. In 1925 cu prilejul pelerinajului la locurile sfinte a primit decorația de comandor al Sfântului Mormânt. Pentru răspândirea culturei franceze i s'a conferit gradul de Ofițer al Academiei franceze. Vorbește bine limbile străine: germana, franceza și engleza.

A activat în Oradea pe teren social și național fiind unul din fondatorii Casei Naționale. A cutreerat toate comunele din eparhie semănând cuvântul lui Dumnezeu și dragostea de țară.

*

Notă biografică a P. Sf. Episcop Tit Simedrea. — Născut la 4 Septemvrie 1886 în comuna Naipu, județul Vlașca, a absolvit seminarul Nifon Mitropolitul din București și a fost hirotonit preot în 12 Septemvrie 1907 pe seama bisericii parohiale din parohia Prunaru în jud. Vlașca, unde a funcționat efectiv până la 12 Oct. 1916. Dela această dată a fost înrolat ca preot voluntar, în războiul pentru întregirea neamului la reg. 84 infanterie, la reg. 36 infanterie, la spitalul II Contagioși și la reg. 30 infanterie, de unde a fost demobilizat pe ziua de 1 Octomvrie 1920.

Intre timp a absolvit, cu titlul de licențiat, facultatea de teologie de pe lângă universitatea din București, precum și facultatea de drept de pe lângă universitatea din Iași, dobândind titlul de licențiat în drept.

Pe ziua de 1 April 1921 a fost numit preot al bisericii parohiale Sf. Nicolae Tabacu din București. Iar în anul școlar 1922—23 a fost trimis pentru completarea studiilor de teologie la facultățile libere de teologie protestantă din Montpellier și Paris.

In 15 Septemvrie 1923 a fost numit în funcțiunea de director al cancelariei Sf. Sinod și transferat ca preot deservent la Catedrala mitropolitană. In 24 April 1924 a fost călugărit în mânăstirea Cernica, dându-i-se numele de călugărie Titu. In sesiunea din toamna anului 1925 Sf. Sinod l-a ales arhiereu-vicar în postul din nou înființat pe lângă arhiepiscopia Bucureștilor și a fost hirotonit arhiereu în ziua de Buna-Vestire, 25 Martie 1926.

In sesiunea din toamna anului 1926 Sf. Sinod l-a numit delegat director al Institutului Biblic și de misiune. A mai ocupat funcțiunea de director al Academiei de muzică religioasă în primul an de funcționare și ocupă dela înființare, cu titlu provizoriu, catedra de liturgică dela această Academie.

Este președintele asociației religioase „Patriarhul Miron"; iar asociațiile studenților creștini din România, în congresul din Septemvrie 1929, l-au ales președintele lor activ.

Rea credință pe toată linia

Este cunoscută întârâtarea cu care închid ochii clericii uniați ca să nu vadă caracterul miraculos al evenimentelor dela Maglavit. Și te uimește acest subit spirit critic la care se trezesc *cu unanimitate* umilii cetitori ai Molitvelnicului în bisericuțele atârnătoare de Blaj, de câteori e vorba de Maglavit, ca să-i lase rezorturile să se moae, tot atât de subit, dacă întorci discuția spre Lourdes.

Iar «Unirea», care dirijează alternarea aceasta de svâcnire antimaglaviteană și de admirație lourdesiană, găsște «șireata» și argumente pentru aceste ritmice ridicări protestatare contra Maglavitului și înghenuncheri suspinate în fața Lourdes-ului. Se îngrijesc el «Zorile», în febrilitatea lor ateistă, să scotocească și să scoată la declarații pe toți necredincioșii din cari să poată cita «Unirea», dispusă la cea mai acerbă îndoială dacă-i vorba de Maglavit.

Când a aflat că s'a pronunțat și «marele psihiatru», dl Iorga, care de altfel și-a explicat atitudinea cu premisa că azi nu se mai pot face minuni, Biserica fiind un sistem închis (închis poate și către Dumnezeu, după concepția dlui Iorga), «Unirea» s'a repezit avidă, reproducându-i rândurile.

Dar iată că și-au ridicat cuvântul și oameni mai cumpăniți, mai obiectivi și mai competenți în chestiunile în desbatere și și-au spus asupra Maglavitului un cuvânt prin care se recunoaște că știinta nu poate explica deplin acest fenomen. «Unirea» nu-i mai citează. Dimpotrivă îi tăvălește și pe ei în saliva abundentă a batjocurilor sale. A scris Dr. I. Popescu-Sibiu, — care a stat cu săptămânile la Maglavit și care nu poate fi socotit că a avut vre-un pronunțat atașament față de Biserică, — negru pe alb următoarele: «Credem că nu s'ar putea impune exclusiv valoarea punctului de vedere științific; trebue să se țină seama și de realitatea și de forța unei alte valori: credința, ce-și are și ea o lumină a ei».

A scris savantul psihiatru de celebritate mondială, Dr. G. Marinescu, cu multă cumpătare și modestie, plecând dela recunoașterea că «științei i se poate cere să caute adevărul, dar nu să-l și găsească» și afirmând categoric că vedenia lui Petrache Lupu nu e un fenomen morbid, ci unul care, dimpotrivă, «ridică potențialul psihic al individului, dându-i puterea de-a face lucruri mari». Numai că n'a declarat fățiș că avem de-aface cu o teofanie. Dar un savant de talia dlui Dr. G. Marinescu și-a dat seama că o astfel de afirmație nu mai ține de știință, că știința are să meargă până unde o ajută experiența *comună* a tuturor oamenilor și în cazurile miraculoase ea are doar să constate condițiile sufletești în cari s'a produs faptul, nu să ateste caracterul miraculos al faptului însuși. Dacă ar fi spus mai mult dl Dr. G. Marinescu, «Unirea» ar fi fost cea dintâi care să-l acuze de prejudecăți, de părtinire, de spirit neștiințific etc.

Dar declarațiile acestea nu i-au mai plăcut «Unirii». Și-l face pe Dr. G. Marinescu cu ou și cu oțet: ignorant, de rea credință etc.

Mai ales nu-i convine că savantul român a constatat că Maglavitul prezintă caractere asemănătoare cu Lourdes-ul.

Auzi domnule! Să îndrăznești să comiți o astfel de impietate. Și dă-i și numără câte vindecări s'au întâmplat la Lourdes din anul 1890 până în 1914, uitând că Maglavitul nu datează decât de-o jumătate de an și proporțional cu numărul vindecărilor întâmplate la Lourdes în primul an, la Maglavit s'au întâmplat cu mult mai multe. «Temutul» adversar al dlui Dr. G. Marinescu, un oarecare Străjeru, îi aduce la cunoștință dlui Dr. G. Marinescu că la 1882 s'a înființat la Lourdes un *birou de constatări medicale*, compus din medici cari cercetau bolnavii înainte de-a veni la Lourdes și starea lor după vindecare. Dar la Maglavit, s'a făcut așa ceva? (In paranteză îl întrebăm și noi pe acest Don Quichotte, combatant al dlui Dr. G. Marinescu: știe că biserica catolică a declarat Lourdes ul de loc sfânt înainte cu mult de-a se înființa acel birou, la 1862, fără să-i mai aștepte rezultatele lui?

Și mai știe că atât biroul acela de constatări medicale, cât și cele câteva sute de vindecări minunate pe cari le afișează ca petrecute dela 1890 până la 1914, sunt lucruri întâmplate după 1866 de când administrația Lourdes-ului a luat-o congregația «Misionarilor concepției imaculate», cari, după cum spune Lachenmann în *Religion in Geschichte und Gegenwart*, «au contribuit la avântul Lourdes-ului prin exagerarea și inventarea zgomotoasă de minuni și printr'o industrie cucernică la aparență dar fără scrupule în realitate, care a exploatat ca pe-o afacere de rând acel loc»?)

Și-l întreabă iarăși cu severitate savantul P. Străjeru pe Dr. Marinescu: ai cetit cartea lui *G. Bertrin, Histoire critique des evenimentes des Lourdes. Paris 1913*? Dr. G. Marinescu i-ar putea răspunde — dacă ar socoti de vre-o importanță să ia cunoștință de existența și «știința» Străjerului — că nu cartea aceasta e cea mai de încredere, odată ce e scrisă «din încredințarea episcopului de Tarbes» (episcopul locului) — lucru ce străjerul Lourdes-ului uită în cucernica-i șiretenie să-l spună. Ar putea să-i spună dl Dr. G. Marinescu că sunt și alte scrieri asupra Lourdes-ului, în cari se explică medical fenomenele de acolo;

ar putea să-i spună că Dsa e tot atât de familiar la Paris, în cercurile savanţilor medici dela universitatea de acolo, ca şi la Bucureşti, şi a ţinut cont şi de opinia cercurilor medicale savante ale Franţei, când a făcut paralelismul Lourdes-Maglavit.

Noi am reţine, pentru trebuinţele acestui articol, numai atât din răspunsul dlui Marinescu. Nici în jurul Lourdes-ului nu există, tinere străjer, credinţă unanimă că e acolo ceva supranatural. Credinţa aceasta o au oamenii capabili de credinţă şi în special *unii* din fiii bisericii catolice (că nu toţi fiii bisericii catolice cred în Lourdes, o dovedeşte Spania apropiată de Lourdes, cu mişcările ei socialiste de azi, şi Franţa care nu numără decât un sfert de populaţie devotată practicilor religioase).

Cine nu vrea să creadă, se eschivează de sub orice argument, de sub orice fapt — care e evidenţă pentru unii — dacă nu cu altceva dar măcar cu apelul la vreo ipoteză, la vreo putere din natură «pe care n'o cunoaşte încă ştiinţa» etc.

Nici Lourdes-ul nu are *aprobarea* integrală a ştiinţei de azi, cum n'o are nici Maglavitul. (Dl Dr. G. Marinescu, ca un reprezentant al ştiinţei de azi, şi trăit în atmosfera plină de încredere a ei, s'a exprimat totuşi destul de prudent, de rezervat, admiţând *şi posibilitatea* minunii atât la Lourdes, cât şi la Maglavit).

Dar ceeace e atât de semnificativ pentru noi, e că atunci când e vorba de Lourdes, *nici un cleric uniat* nu vrea să ţină cont de obiecţiile unei ştiinţe — interesate fără îndoială —, dar când e vorba de Maglavit, *toţi devin critici înghеţaţi* în faţa oricărui fapt, oricărui argument.

Aceşti iobagi spirituali ai Vaticanului, nu pot crede în nimic ce vine din sau prin sufletul poporului românesc — fie cât de evident faptul — pentrucă aşa-i învaţă Vaticanul infalibil (!). Dar cad în extaz şi amuţesc de admiraţie în faţa celei mai îndoielnice manifestări spirituale din te miri ce ţinuturi exotice, pentrucă aşa le spune acela care singur are drept să găsească adevărul în locul lor.

E cea mai ruşinoasă abdicare dela demnitatea personală şi naţională. E acceptarea celei mai nedemne robii: robia minţii, şi robia spirituală a neamului.

Nu e curios că n'am auzit nici măcar de un preot unit să aibă libertatea sufletului şi să creadă în Maglavit? Doar nu va fi sufletul tuturor atât de deosebit de al preoţilor ortodocşi...

Probleme-Recensii-Comentarii

Conferenţele religioase în Sibiu. — *Sub auspiciile Frăţiei Ortodoxe Române, Sibiu, s'au ţinut săptămâna trecută o serie de conferinţe cu subiecte religioase. Seria a început-o în 27 Nov. P. C. consilier* T. Scorobeţ *cu subiectul: „Problema unirii bisericilor". P. C. Sa a avut fericirea de a fi martor ocular la unele congrese internaţionale, în care s'a discutat despre unirea bisericilor. De sigur, problema era mult prea vastă ca să poată fi cuprinsă într'o singură conferinţă. Încercări de unire între biserici s'au făcut multe în decursul timpului, dar ele n'au dus la rezultatul dorit. Congresele internaţionale cari s'au ocupat cu problema unirii bisericilor şi asupra cărora a stăruit mai mult conferenţiarul, au fost cele dela Stockholm şi Lausanne. In special congresul dela Stockholm a fost impunător.*

Viitorul va deslega poate şi această problemă care frământă multe suflete creştine dornice după unirea şi armonia care trebue să existe în biserică. —

Luni în 2 Decemvrie a vorbit tot în cadrele FOR-ului dl profesor Silviu Cosma *despre «Confesiunile din imperiul roman», arătând starea imperiului roman în ultimele clipe ale existenţei sale. Când religia statului roman a decăzut, anarhia şi demoralizarea i-a luat locul. Confesiunea ce se menţinea mai mult era cea jidovească, în deplină libertate. Celelalte religii, dintre cari şi cea creştină, care începuse să se înfiripeze, erau oprimate şi socotite periculoase pentru statul roman. —*

In 4 Decemvrie părintele profesor N. Colan, *rectorul Academiei teologice, a vorbit despre «Portrete de tineri din sfânta Evanghelie».*

Mântuitorul a iubit întotdeauna sufletele tinere, nevinovate şi înflăcărate de entusiasm. Când a voit să arate curăţenia sufletească pe care trebue s'o aibe orice om, a luat un copil şi l-a prezentat lumii ca exemplu de urmat. «De nu veţi fi ca unul din aceştia, nu veţi dobândi împărăţia cerurilor», a spus Mântuitorul. Plecând dela această atitudine a Mântuitorului faţă de cei tineri, conferenţiarul îşi desvoltă subiectul arătând entusiasmul şi setea de viaţă a tinerilor din sfânta Evanghelie.

Din galeria tinerilor N. T. desprinde două portrete de tineri, cărora le conturează întreaga psihologie. Unul din sf. Evanghelie, a tinărului dornic după viaţa veşnică, al doilea din Faptele apostolilor, tinărul din Troada, Eutich. Amândouă aceste suflete au un dor de viaţă, un dor de-a cunoaşte. Ele sânt înflăcărate de entusiasmul, de care numai un suflet tânăr e capabil.

Aceste portrete de tineri le prezintă mai ales tinerilor cari au asistat în mare număr la această frumoasă conferinţă. —

Toate conferinţele sânt încadrate de recitări alese şi de cântări executate de corul studenţilor dela Academia teologică şi de corul Şcoalei normale.

Conferinţele sânt audiate de numeros public.

O altă conferinţă ţinută sub auspiciile FOR-ului a fost cea a dlui prof. I. D. Ştefănescu *despre «Cetăţile Bisericii», care a avut loc în seara de sf. Nicolae în sala cea mare a prefecturii. Cu o scânteetoare vervă şi într'o prodigioasă revărsare de idei şi observaţii juste extrem de interesante, celebrul conferenţiar răsfăţat de orice auditoriu, a arătat ce izvoare de viaţă spirituală au fost şi pot deveni mănăstirile româneşti.*

*

Oglinda sufletului. — Este un adevăr în deobşte acceptat că vorbele folosite de un om oglindesc sufletul lui. Cu acest adevăr înainte să confemplăm „frumosul" buchet de expresii, pe care, învingându-ne firească repulsiune, l-am adunat dintr'un singur număr al foii blăjene ce se împărtăşeşte de „binecuvântatele daruri spirituale" ale Romei.

Din titlul unui singur articol (se înţelege, e vorba de cel de fond, care regulat epuisează dicţionarul cel mai pitoresc la adresa ortodoxiei): *«Războiu criminal», „Ura dominantă în fierbere"*. După această uvertură cu tunete şi spumegări, urmează deslănţuirea... piperatelor bineţe de cartier mărginaş. Ţine-te bine răbdare şi ascultă epitete: *„Simbriaşi ai sectarismului dominant"! „Ura lor creşte şi întrebuinţează mijloace tot mai abominabile"*. „Decât *ţigănia* vorbelor este infinit mai condamnabilă îndărătnicia cu care repetă mereu insultele cele mai *grosolane* şi mai *idioate* la adresa bisericii unite". *„Bătăuşii confesionali"* se năpustesc „cu furie" etc. etc.

Dar mai des întâlnim în limbajul uniat cuvântul *crimă* în toate legăturile şi derivările posibile. Sunt obsedaţi sărmanii de ideea aceasta, de par'că fiecare ar întrupa un Raskolnicoff. Au comis o crimă, sau vor comite, sau o comit continuu? Obsesia aceasta a cuprins şi ziarul dlui Frollo. Se strigă mereu şi acolo cuvântul „crimă naţională". Contra cărei naţiuni? Ce naţiune reprezintă şi apără dl Frollo?

„Crimă naţională" contra uniţilor în special şi contra „românilor catolici în general". Cine or fi românii aceştia catolici, contra cărora se săvârşeşte o „crimă naţională"? Câţi sunt? Şi din câte ţări au venit? Ştim că e familia dlui Frollo (vor fi vreo 10 membrii în total). Dar pe alţii nu-i prea ştim, că n'au ziar. Am vrea să-i înşire dl Frollo *pe toţi* cu numele în vre-un număr din „Farul Nou".

Să vedem cine e această entitate importantă din România care, adunată din toată lumea, reclamă dreptul de-a folosi bunurile fostului stat catolic, realizate din sudoarea iobăgească a oropsitului neam din Ardeal. Să vedem cine este această românime catolică în numele căreia vorbeşte la toate răspântiile dl Frollo, care *n'are nici o picătură de sânge românesc în familia dsale*, pentrucă a dispreţuit orice amestec fizic sau spiritual cu acest neam, pe care-l dăscăleşte aşa de rentabil.

Acum înţelegem de ce „crimă naţională" e vorba!

De ce nu e atât de precaută „Unirea", care şi-a făcut sistem din a lovi şi a ţipa tot ea număr de număr în gura mare — cam aceasta e tactica de luptă a tuturor minorităţilor din România cari urmăresc defăimarea şi slăbirea acestei ţări —, să se descotorosească de alianţa „Farului Nou" în strigătele împotriva poporului român ortodox?

P. S. In numărul din urmă al „Farului Nou" se scrie că „românii catolici" nu vor mai citi de aci înainte „Universul", care e protivnic revizionismului şi concordatului şi deci comite o „crimă naţională" contra „românilor catolici", ci numai „Dimineaţa" şi „Zorile". Nu ne mirăm. Se ştie doar că acum câţiva ani catolicismul şi francmasoneria — cele două internaţionale — au încheiat un pact de alianţă în contra naţionalismului în plină renaştere.

*

Duhovnicul. — Sântem în postul Naşterii Domnului. In vederea prăznuirii apropiate, adevăraţii creştini se pregătesc sufleteşte prin post şi rugăciune, ca să se poată împărtăşi cu sf. taină a mărturisirei şi apoi a sf. împărtăşanii, însuşi trupul şi sângele Mântuitorului Isus Hristos.

Este timpul potrivit să vorbim despre duhovnic, în special despre *duhovnicul tău*, iubite creştine.

Ai tu, creştine, un duhovnic permanent? Iţi pun această întrebare, ştiind că este bine să ai omul, căruia să-i încredinţezi sufletul tău, omul în care ai deplină încredere, ca să-i poţi încredinţa tainele sufletului tău. El ne învaţă să ne cunoaştem greşelile şi slăbiciunile, dar şi puterile tainice sufleteşti şi posibilităţile nobile ale luptei noastre spre mai bine. Cu el trebue să

FOIŞOARA

Psihologia în serviciul învăţământului religios

— Intre metodă şi spirit —

[Sfârşit]

Deci totul e întâi psihologie, pentru ca apoi să se schimbe în pedagogie, în metodă corăspunzătoare.

Mi s'ar putea face observaţia: dar cine analizează cu psihologia în mână tot ce face într'o lecţie?

W. James, americanul, spune: o vedere generală (psihologică) cu condiţia să fie exactă, e deajuns.* Şi James se poată să aibă dreptate, însă cu o corectură. Afirmaţia e foarte potrivită numai pentru cei născuţi psihologi şi pedagogi, nu şi pentru cei făcuţi. Căci sunt oameni, cari deşi nu pot analiza dintr'odată ce văd sau presupun, văd şi presupun exact ori aproape exact. Aceştia sunt *intuiţionişti*. Şi sunt alţii, cari muncesc grozav, se pun în fel de fel de situaţii şi studiază tot ce s'a scris în specialitate pentruca să ajungă la rezultatul celor dintâi. Sunt tipuri de *analişti*. Cei dintâi au dar dela Dumnezeu, cei din urmă sunt beneficiarii muncii lor încordate. Cei dintâi nu se vor gândi la procesul începcierii ideilor, deci nu vor face lecţia cu psihologia în mână. Cei din urmă vor fi nevoiţi însă să ţie seamă de ea pas de pas, dacă vreau să fie folositori. Se va presupune cumva, că toţi profesorii de religie au darul intuiţiei psihologice? Ori trebue dispreţuiţi ceilalţi? Nici una, nici alta!

Dimpotrivă. Cu toată spontaneitatea, cu toată vioiciunea, pe care o trezesc în jurul lor intuiţioniştii, cât de siguri de sine şi cât de norocoşi în a secera rezultate şi mai bune ajung, dacă nu se vor mărgini la experienţa proprie, ci vor studia şi vor cunoaşte şi rezultatele ştiinţei sufletului. Doar mulţi au ajuns intuiţionişti numai dupăce psihologia le-a deschis ochii şi a trezit darul.

Şi atunci, cel mai potrivit răspuns celorce mi-ar face observaţia: „Cine analisează lecţia cu psihologia în mână?", — îmi pare cel al dlui Claparède: „Intre psihologie şi educaţie sunt aceleaşi relaţiuni ca între fisiologie şi medicină; dacă un medic practician nu mai are nevoie să fie fisiologist, toată lumea va convenì, că în timpul uceniciei a trebuit să fie".*

Indiferent de ce fel de psihologie ne-am folosi, fie teoretică, fie experimentală, ne va vorbi despre elementul cugetării, simţirii şi voinţii. Sensaţii, percepţii, apercepţii, reprezentări, reproduceri de reprezentări, noţiuni, judecăţi, raţionamente, sentimente senzoriale şi de cele cari s'au despărţit de simţuri şi au existenţă independentă, voinţă cu diferitele elemente componente, ceeace constitue individualitatea şi personalitatea cuiva; felul producerii lor, intensitatea, tonul, reacţia la diferite influenţe neaşteptate, ori aşteptate, şi rezultatul lor; raportul lor în legătură cu interesul, atenţia, imaginaţia, memoria cuiva, — iată chestiunile pe cari le analisează psihologia. Pe care dintre acestea nu le atinge religia obiectivă, când vrea să se trecoare în suflet şi să producă acolo ordine şi lumină? Dacă n'am studia şi psihologie, ci numai teologie, am risca să frângem o rămurea, o mlădiţă, şi poate pe cea mai încărcată de flori şi de viitor rod, ori poate ca s'o curăţim ne-am duce cu barda, şi ca să tăiem un trandafir de prins în piept — cu toporul.

Sufletul trebue predispus pentru religie. Trebue să ştim cum se predispune. Religiei îi trebue o anumită atmosferă. Trebue să ştim cum s'o creăm. Are anumite defecte. Trebue să ştim să le delăturăm fără durere, fără să simtă măcar. Vrei să potenţezi fie sentimentul, fie voinţa, fie să-i corectezi cugetarea. Trebue să ştii cum poţi că te furişezi până la resortul cel mai intim şi ce să faci acolo, cât şi cum să suceşti şurubelul, ca să-i produci bucurie. Toate sunt lucrări în primul rând de natură psihologică.

Tot ce urmăreşte religia e pentru suflet şi clădeşte înălţând, înobilând, ceeace este în suflet; şi ce este în suflet, e studiat de psihologie. Fără ea nu se poate face învăţământ religios.

Cu ajutorul psihologiei limpezim concepţiile elevilor despre lume şi despre rostul omului pe lume — în sens creştinesc; cu ajutorul ei restabilim raportul dintre om, lume şi Dumnezeu şi datoriile facem să-şi recunoască datoriile faţă de sine, de semeni, de făpturi şi de Făcător. Cu ajutorul psihologiei deschidem obloanele sufletului, ca să lase să intre înlăuntru lumina lui Hristos cu raza harului divin. Cu ajutorul psihologiei deşteptăm, întărim, ciselăm, sfinţim, nu numai sentimentul religios, ci şi pe toate cele bune, cari însoţesc şi trebue să însoţească pe cel religios, şi lăsăm să tânjească în umbră şi să moară în întunerec pe cele urâte, pe cele rele, josnice. Cu ajutorul psihologiei întrăm în intimitatea fiinţii elevului şi facem să simtă acolo miraculoasa atingere a degetului Mântuitorului, care dă vedere dintr'odată, dă vederea împă-

In Claparède: Pedagogia şi Psihologia experimentală.

* O. c.

discutăm problemele vieţii, cu el trebue să ne sfătuim în îndoială, şi îndată ce ne-am convins, că el vrea şi poate să ne conducă şi să ne ajute, că el se interesează de durerile noastre sufleteşti şi doreşte alinarea lor, că el însuşi este un om virtuos şi înţelept, trebue să avem deplină încredere în el şi să ne supunem cu ascultare judecăţii lui.

Duhovnicul *tău* trebue să-ţi ajute după cea mai bună a sa conştiinţă şi putinţă. El este dator să păstreze taina încredinţată, chiar şi dacă nu este vorba numai de un păcat. Dacă aşteptăm dela alţi oameni să păstreze cu sfinţenie tainele ce li se încredinţează, cu cât mai mult o cerem aceasta dela duhovnicul nostru.

Cum stă însă lucrul din partea celui ce se spovedeşte? El n'are oare anumite obligaţiuni? El nu trebue oare să tacă? Are el oare voie să vorbească asupra spovedaniei cum îi place? De sigur, el nu este legat *prin jurământ*, ca preotul; cu toate acestea ar fi o foarte mare greşală, să vorbeşti fără motiv despre mărturisire. Fiecare om care se spovedeşte, ar trebui să plece dela scaunul mărturisirii cu hotărârea, de a nu mai vorbi altora despre mărturisirea sa. N'are rost, să vorbeşti cu alţii despre cele ce ai vorbit cu duhovnicul tău, — lucruri care privesc numai sufletul tău.

Poate că la unii joacă rol patima de a se face interesanţi, prin trâmbiţarea în lumea largă că au un duhovnic stabil.

Dacă s'ar mărgini toate acestea numai la ridiculă vanitate, n'ar fi la urma urmei prea rău. Dar astăzi, când diavolul şi slujitorii lui se ridică tot mai îndrăzneţi împotriva învăţăturilor bisericii, când aproape în toate atelierele şi birturile se vorbeşte despre cele sfinte fără venerаţiune, noi, credincioşii adevăraţi, n'avem să vorbim niciodată despre spovedanie, ci să o învăluim în tăcerea iubirei noastre sfinte.

Toate vorbele, ori cât de bine intenţionate ar fi, aruncă asupra mărturisirii şi asupra duhovnicului umbra discreditării.

Duhovnicul nu se poate apăra, căci el nu află nimic despre flecăreală — şi aşa se pot ivi tot felul de presupuneri şi suspiciuni.

Ceeace spui şi prómiţi la spovedanie, nu trebue să ştie nimeni afară de duhovnic; ceeace ţi-a spus duhovnicul, păstrează-o tainic în sufletul tău şi nu o duce în stradă. Păstrează-o închisă în cămara sufletului tău şi nu lăsa pe nimeni să priveáscă înlăuntru. Spovedania este gingaşă, curată şi sfântă, ea nu sufere nici o atingere.

(După izvor străin). Pr. *V. Br.*

*

Liga antirevizionistă română, secţia *Brad*, cu comitetul pentru comemorarea alor 150 ani dela revoluţia lui Horia, Cloşca şi Crişan, şi cu „Astra" despărtământul Brad, au organizat sărbătorirea zilei de 1 Decemvrie 1935. Au participat peste 4000 de crişeni veniţi din toate satele Zarandului până la Gurahonţ.

După serviciul divin s'a făcut sfinţirea bustului ridicat lui Crişan, ear dl *Ion Ghişa* a deschis adunarea vorbind despre importanţa tradiţiilor în viaţa popoarelor şi cultul eroilor noştri.

Dl *Dr. Ion Radu*, preşedintele comitetului pentru comemorarea alor 150 ani dela revoluţia din 1784, a descris acţiunea lui Crişan şi a celorlalţi zarandeni în această revoluţie şi a predat bustul primăriei. Se ştie că acest comitet a mai ridicat 10 troiţe, din piatră cioplită, în comunele Crişcior, Curechi, Mesteacăn, Mihăleni, Buceş, Vălişoara, Hălmaj, Gurahonţ şi Ribiţa. Pe troiţe s'a scris cu litere de aur istoria luptelor dela 1784 şi 1848, petrecute pe acel loc.

Dl *Candin Ciocan*, directorul liceului ortodox român şi delegatul „Astrei", prin cuvinte înflăcărate a arătat importanţa zilei de 1 Decemvrie pentru zarandeni.

Dl profesor *Cornel D. Rusu*, a impresionat asistenţa prin soliditatea argumentelor cu care a combătut revizionismul unguresc.

Corul elevilor liceului condus de dl *Gh. Pârvu*, a dat răspunsurile la serviciul divin şi a delectat adunarea cu cântece naţional-patriotice executate cu multă precizie.

*

Cercuri religioase. — La praznicul Arhangh. Mihail şi Gavril din a. c., preoţii cercului religios *Budila*, din tractul Sf. Gheorghe şi Oituz, s'au întrunit în comuna *Dobârlău*, protopopiatul Oituz, pentru târnosirea bisericii din loc, căreia i s'au făcut reparaţiuni radicale, prin stăruinţa harnic uluipreot N. Frateş, din loc.

Cu această ocazie răspunsurile la sfânta liturghie au fost date de corul de adulţi, din comuna Mărcuş, protopopiatul Oituz, care sub conducerea dnei Goicea, învăţătoare, a dat dovadă, prin executarea minunată a liturghiei lui Muzicescu, cât de mult se poate face prin muncă stăruitoare.

După pricească predică părintele *Aurel Radu*, din Teliu, despre însemnătatea praznicului. La sfârşitul slujbelor părintele Iordan Curcubătă, din Budila, preşedintele cercului anunţă şezătoarea culturală de după masă, când conferenţiară părintele I. Greceanu, din Mărcuş, despre Sf. Taine ale bisericii noastre, părintele A. Radu despre Maglavit, teologul I. Comşa, din Mărcuş, despre „Grija de căpetenie a fiecărui creştin". Răspunde, la sfârşit, în cuvinte adânc simţite păr. N. Frateş.

Şezătoarea se închee prin cântarea rugăciunii „Tatăl nostru", de către întreaga asistenţă din localul şcoalei primare. *Asistent*

*

Duminecă, în 24 Noemvrie 1935, preoţii cercului *Budila* s'au întrunit în fruntaşa comună pur românească *Mărcuş*, din protopopiatul Oituz.

La sfânta liturghie răspunzurile au fost date de corul adulţilor din loc, înfiinţat şi condus de dna Goicea, care împreună cu soţul dsale îşi jertfeşte fără precupeţire timpul liber ce li-l lasă şcoala pentru instruirea tineretului. Şi de data aceasta, prin execuţia măiastră a liturghiei lui Muzicescu, corul a întrecut aşteptările credincioşilor veniţi în număr mare şi din comune învecinate. A predicat păr. Iordan Curcubătă din Budila, despre „Virtuţile creştine", anunţând şi şezătoarea de după masă, care s'a deschis prin cântarea rugăciunii „Impărate ceresc", conferenţiind apoi părintele Aurel Radu, din Teliu despre „Idealul naţional", în cuvinte mişcătoare, spuse pe înţelesul mulţimii.

Succes deosebit a repurtat corul cu: imnuri religioase, colinde şi alte cântări româneşti, toate sub conducerea harnicilor soţi Goicea. *Asist.*

Biserica Romei în Germania lui Hitler

Dela prima privire asupra situaţiei ce s'a creiat bisericii catolice în noul stat naţional-socialist putem constata cu uşurinţă, că această instituţie divină, orbită de dorul stăpânirii pământeşti, a căzut în totală disgraţie. In „Reich-ul al treilea", cum se numeşte statul lui Hitler, „centrum"-ul catolic, acest puternic partid politic este atacat cu înverşunare descoperindu-i-se fără cruţare politica sa criminală, deadreptul ucigătoare, faţă de poporul german.

Tras la răspundere acest partid pentru politica sa distructivă, cu el împreună se cere socoteală şi bisericii catolice pentrucă, zice un cunoscut scriitor german: „politica „centrum"-ului în secolul din urmă a fost politica bisericii catolice, „centrum"-ul fiind aici numai braţul lumesc al unei politici bisericeşti de dimensiuni internaţionale. A avut multă dreptate Bismarck când a spus că „centrum"-ul a fost un tun de cetate, care avea să dărâme zidurile statului german".

Celce priveşte numai puţin mai adânc în planurile politicei catolice, poate observa cu uşurinţă că, săcialdemocratismul combătut de catolici ca concepţie de viaţă, în lupta împotriva statului german a fost asociatul centrumului „aşazis" creştin.

„Centrum"-ul catolic a lucrat decenii dealungul în spiritul papii Piu al IX-lea, care la 18 Ianuar 1874 a declarat, că piatra răzbunării se şi află în mişcare pe deal în jos ca să distrugă statul lui Bismarck întemeiat împotriva lui Dumnezeu. Nu incidental, ci conform unui plan satanic întocmit de politica Romei lucrează mână 'n mână Matias Erzberger, Scheidemann şi Crispien.

Totala lipsă de remuşcări a politicei centrumului o ilustrează admirabil şi o serie nesfârşită de fapte mult vorbitoare, dintre cari amintim aici câteva. Acel Erzberger, care a fost dat pe mâna parchetului pentru delapidări, este preamărit de presa centrumului ca un „mare catolic". S'a dovedit că conspiraţia separatistă din Renania a fost organizată şi condusă de preoţi şi capelani ai centrumului. Dr. Georg Moenius, preotul catolic emigrat acum, fostul redactor al revistei „Allgemeine Rundschau" scrie într'o lucrare a sa întitulată: „Paris inima Franţei", München 1928, între altele şi cele ce urmează: „Mândria episcopatului şi a clerului în toate veacurile şi în toate ţările lumii creştine a fost aceea de a *sta pe partea papei chiar şi împotriva patriei proprii*. Gallicanism este naţionalism; catolicismul însă va rupe şira spinării naţionalismului. Germania a căzut în păcatul naţionalismului. Dela reformaţie, care numai în parte a reuşit, partea catolică zace ca un corp strein în organismul naţional protestant. Catolicismul, — spre supărarea naţionaliştilor — este ultramontan şi împiedecă formarea unui stat naţional".

Centrum-ul n'a dat nici când alenţia cuvenită pericolului care ameninţa creştinismul în Germania marxistă. El era plin de ură împotriva unui Reich puternic şi din cauza aceasta n'a sprijinit nicicând mişcarea naţionalistă, ci şi-a întins mâna sa criminală marxismului distructiv.

Patrusprezece ani dealungul Prusia, adecă o treime din întregul Reich, a fost guvernată de centrum-ul întovărăşit cu marxismul. Bolşevizarea culturii, batjocorirea şi umilirea neamului se datoreşte marxismului şi tovarăşului său, care a fost centrum-ul aşazis creştin.

Planul lor a fost clar şi distinct. In

---

răţiei lui Dumnezeu, după care atingere divinul *Cârmaciu* e lăsat să se aşeze la postul de comandă şi să-i strecoare cereasca lui comandă până în vârful celui mai depărtat firicel de nerv, încât nesilit de nimeni să nu mai poată face decât ceeace ordonă şi vrea Stăpânul vieţii. Cu ajutorul psihologiei vom putea face religie fără constrângere, bine ştiind, că „în materie religioasă constrângerea nu este bună, decât ca să dea naştere ipocriziei, a cărei fică este lipsa credinţei ori disprețul religiei. Hristos Isus Domnul n'a forţat credinţa".*

In acest înţeles stă psihologia în slujba învăţământului religios şi de ajutorul ei nu ne putem lipsi. Fără ea am fi pescari fără năvod.

3. Dar acum ajungem la partea grea. Despre care psihologie e vorba? In vremea din urmă în domeniul psihologiei domneşte babilonie întreagă! Iar pe urma acestei babilonii, anarhie în pedagogie şi haos în şcoală.

Până ecum vreo treizeci de ani despre om stăpânea concepţia *dihotomică*. Psihologia era în adevăr ştiinţa despre suflet şi puterile lui. De atunci încoace concepţia dihotonică s'a înlocuit prin cea *monohotomică*. Psihologia a îmbrăţişat *monismul, realismul critic, paralelismul fisiopsihologic, wundtianismul* şi mai ales *experimentalismul*, care răzimându-se pe toate, ocoleşte cu prudenţă ralierea la unul din curentele înşirate.

S'a ajuns aşa de departe, încât s'a afirmat că omul (trupesc) este sufletul lui, ceeace l-a făcut pe prof. Ios. Geyser să strige în cartea „Die Seele": „Omul nu este sufletul lui, ci are un suflet (Der Mensch ist nicht die Seele, sondern hat eine Seele; pag. 85)". Dihotonismul e declarat ignoranţă şi superstiţie. Cu alte cuvinte, dela sufletul=lucru al lui Democrit, am trecut peste sufletul=o sumă de însuşir şi stări deosebite ale creernlui, cum îl definea francezul Azais (1766—1845), ca să ne oprim la identificarea sufletului cu materia. In chipul acesta materialismul a ucis psihologia şi a zăpăcit pedagogia, care nu mai ştie ce are să facă, câtă vreme de trup se mai îngrijesc şi alte ramuri de ştiinţă.

Realismul critic nu vrea să se mai întrebe de este suflet şi materie, ori amândouă sunt unul şi acelaş lucru. El vorbeşte de «*tot cuprinsul apercepţiei*», care nu e altceva decât aparenţa lucrurilor, fenomenelor şi raporturilor, cari există independent de conştientul şi conştiinţa omului.

Profesorul Wundt se singularisează şi ne trezim în lumea ideilor lui Plato şi al realismului medieval. După el fenomenele conştientului sunt reale, iar celorlalte le contestă realitatea. De aici alte concluzii psihologice.

Paralelismul fisio-psihologic vorbeşte de fenomene fisice şi psihice, cari merg paralel ca două linii cari nu se ating niciodată. După ei altcum se analisează şi descifrează cele ce constitue lumea psihologiei.

Psihologia experimentală însoţeşte de multe ori pe fiecare din aceste curente, bazându-se pe măsurări, compărări, pe statistici. Ne dă şi concluzii, pe cari se poate pune temei.*

Care din aceste curente ne pot da psihologia, căreia să-i solicităm ajutorul?

Noi vorbim despre suflet ca despre o fiinţă vie, cu existenţă aparte de a trupului. „Sufletul e care fece viu", sufletul care e mai mare decât trupul, cum ne spune Mântuitorul. Sufletul vrem să-l întărim, să-l înoim, să-l sfinţim, *să-l mântuim*, să-l prezentăm curat şi întreg înaintea Ziditorului său. Ce ajutor ne poate îmbia o psihologie fără suflet?

Noi solicităm ajutorul psihologiei care ştie ce e sufletul, care cunoaşte puterile lui şi vorbeşte limpede despre el şi cele ale lui, fie că face numai introspecţiune sau se foloseşte şi de rezultatele experimentărilor. *Psihologia aceasta trebue să plece dela concepţia creştină despre lume şi despre om. Psihologia dihotomistă creştină singură ne poate sta într'ajutor cu folos incontestabil.*

Pentru un bun învăţământ religios românesc ne trebue psihologia religioasă ortodoxă care să ţie seamă şi de specificul etnic al neamului nostru. Va avea menirea să analiseze cuprinsul psihologic al religiei ortodoxe şi ce sensibilitate dovedeşte sufletul românesc faţă de cele ale ortodoxiei; cum înţelege el frica de Dumnezeu, ruşinea de oameni, optimismul, idealismul, fericirea creştinească; cum se formează şi cum cresc comorile cereşti, în sufletul nostru. Să analiseze din care parte a sufletului e mai uşor să începem munca de coborâre a împărăţiei lui Dumnezeu în fiul neamului nostru. Dela raţiune, dela emotivitate, sau dela voinţă? Nu poţi porni în acelaş fel la orce vârstă şi nici la fiecare neam la fel. E lucru, pe care noi cei din Ardeal, unde trăim mai amestecaţi cu neamuri străine şi de confesiuni deosebite, îl observăm foarte uşor. Cutez să afirm, că un preot sas, chiar ortodox de ar fi, n'ar putea fi de mare folos unei parohii ortodoxe româneşti, din cauza felului deosebit de receptivitate şi de reacţie psihologică deosebită la sas şi deosebită la român. De aceea

* Preotul Girard: Educaţia prin limba maternă.

* Vezi Ios. Geyser: Die Seele.

Bavaria catolică se făcea o politică conservativă apărând astfel sudul catolic; în nord aveau de lucru cu protestanţii împotriva cărora s'au asociat cu tovarăşii roşii. Centrum-ul şi-a asigurat cele mai însemnate posturi culturale şi politice, în universităţi, în ministerii, sprijinind totodată în ţara întreagă politica internaţională a comuniştilor. Dacă naţional-socialismul n'ar fi ajuns la putere, în curând s'ar fi realizat planul centrum-ului, care era distrugerea nordului protestant de către comunism şi separarea sudului, vestului şi a sudostului, împreunându-le acestea cu Austria catolica sau formând din ele state independente sub protectoratul francez. In forma aceasta ajungea Germania de nou în situaţia tragică, în care se aflase la sfârşitul războiului de treizeci de ani.

Politicienii centrum-ului au combătut dela început cu multă înverşunare naţional-socialismul pentru deşteptarea naţională provocată de acesta stigmatizându-l drept „cea mai mare erezie a veacului al 20-lea" (la congresul cstolic din Konstanz 1923). Mişcarea naţional-socialistă voise atunci ca împreună cu catolicii să lupte împotriva materialismului şi a marxismului. Dar ei au declarat steagul naţional drept păgân, nici un preot n'avea voie să-l sfinţească, iar cămăşilor brune le era interzisă intrarea în biserică şi înmormântarea cu preot.

Această luptă dârză împotriva statului o continuă şi azi pe toate căile şi cu toate mijloacele biserica Romei. Un singur exemplu clasic dovedeşte cu prisosinţă acest lucru:

O fetiţă care suferea de debilitate mintală de provenienţă ereditară, a fost adusă într'o clinică şi — cu învoirea părinţilor — sterilizată. Operaţia a fost însă urmată de grave complicaţii, cari au provocat moartea fetiţei.* In partea locului (Turingia) este obiceiul de a răspândi ştirea morţii prin imprimate întocmite de preotul satului. Acesta comunică credincioşilor următoarele: Fecioara creştină X, a răposat în Domnul ca *martiră a credinţei sale.*

Dispoziţia statului, ca în viitor Germania să nu fie un sanator de nebuni sau imbecili, ci un popor sănătos, capabil de muncă, este interpretată de catolici ca o persecuţie a credinţei. O operaţie nereuşită este prezentată ca o persecuţie îndreptată împotriva creştinismului ca în vremuri de demult. Dacă privim însă lucrul mai de aproape, putem constata cu uşurinţă ce zace în dosul atâtor peroraţii aşazise relioase. Nu este vorba aici — precum constată un cunoscut scriitor german — de nevoi religioase propriu zise, ci de teama, că *se sfârşeşte cu puterea politică a bisericii catolice în Germania.* Toate intrigile catolice din epoca lui Bismarck, toate trădările centrum-ului din cursul războiului, toată politica fatală din anii 1818—1933 s'a prăbuşit azi în faţa naţionalismului reînviat.

In Germania lui Hitler este asigurată deplina libertate a credinţei, dar biserica Romei nu s'a mulţumit nicicând, şi firește nu se mulţumeşte nici azi cu ogorul sufletesc, ei nu-i place să lucreze numai în via Domnului ceresc, ci râvneşte mai mult: să devie stăpână în via domnului pământesc, — dar de data aceasta se pare că stăpânul Reich-ului nu va merge la Canossa, ci trimite fără zăbavă la parchet şi la închisoare pe „fiii Romei", cari pentru „sfânta Romă" nu pregetă a face nici chiar contrabandă cu devize în stil mare.

Dr. N. T.

* De sine înţeles, că *sterilizarea* nu o putem aproba nici noi, — în nici un caz.

Comunicat

Se aduce la cunoştinţă Preacuc. protopopi şi cucernicilor preoţi, că pentru obţinerea carnetelor pe C. F. R. trebue să se anexeze la cerere o fotografie semnată în faţă de titular, iar pe dos să fie pusă adresa exactă, o recipisă dela gară despre achitarea taxei de 25 lei de fiecare carnet. Pentru copii mai trebue şi extras de botez. Dacă capul familiei are carnet şi ulterior cere carnete pentru membrii familiei, trebue să arate şi numărul carnetului.

Orice cerere înaintată fără aceste anexe nu se va resolvi şi va fi trecută la arhivă.

Sibiu, 12 Decemvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Ştiri din biserica ortodoxă de peste hotare

Un congres al comunităţilor române din *Grecia* s'a întrunit, în toamna acestui an, în sala şcoalei primare române din Salonic şi a cerut înfiinţarea unei *eparhii ortodoxe române în Salonic.*

Congresul a hotărât să ceară dela guvernul grec recunoaşterea existenţei juridice a comunităţilor române din Grecia şi punerea pe picior de egalitate a şcoalelor române de acolo cu şcoalele de stat.

Pentru împlinirea acestor deziderate, şi a altora de acelaş fel, s'a ales un consiliu general, de 5 membri, însărcinat cu depline puteri din partea congresului.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Luni în 9 c. la Bucureşti, ca să participe la şedinţele colegiului electoral pentru alegerea episcopilor la scaunele dela Arad şi Hotin. Marţi în 10 c. a condus colegiul electoral pentru alegerea episcopului dela Arad. Joi a participat la şedinţa Sf. Sinod, care a aprobat alegerea celor doi episcopi şi a înaintat actele de alegere M. Sale spre confirmare. Joi în 12 seara I. P. S. Sa a sosit la reşedinţă.

Cercul studenţilor în teologie ardeleni „Andrei Şaguna", dela universitatea din Cernăuţi, şi-a comemorat patronul în seara zilei de 30 Noemvrie c., în Aula universităţii, printr'o şezătoare festivă, cu ales program de coruri şi conferinţe. Dl profesor universitar, Dr. Romulus Cândea a vorbit despre: „Personalitatea lui A. Şaguna în cadrele românismului". Distinsul profesor, în conferinţa sa, a evocat figura măreaţă a mitropolitului Andrei Şaguna, arătând meritele marelui ierarh nu numai pentru Ardeal, ci pentru întreg neamul românesc. *V. V. Gr.*

† **Pr. Longin Goţiu,** paroh ortodox român în Brâznic, protopopiatul Dobra, după o păsforire de 20 ani în via Domnului şi în vârstă de 48 ani, şi-a dat sufletul în mânile Creatorului în ziua de 2 Decemvrie 1935 şi a fost înmormântat în 4 Decemvrie în cimitirul din Brâznic, jălit de o îndurerată familie şi de enoriaşii săi. Odihnească cu drepţii!

La societatea „Crucea Roşie", Sibiu, s'au primit până acum, drept contribuiri pentru ajutorarea fraţilor noştri basarabeni, 34.330 lei 75 bani.

Dna Ana Todoran, *din Lupşa, jud. Târnava mare, venind cu autobuzul dela Făgăraş la Sibiu, a găsit o fetiţă de 9 ani, cu numele* Lucreţia, *care a fost pierdută dela un car cu copii din Basarabia. Dacă cineva doreşte a şti de soartea fetiţei, o pot afla la păr. Todoran din Lupşa, judeţul Târnava mare.*

Şapte călugări catolici condamnaţi în Germania. Un tribunal german, după trei zile de desbateri, a condamnat pentru contrabandă de divize pe următorii călugări catolici: Wilhelm Brinkman, din ordinul redemtoriştilor, la şase ani şi o lună închisoare, 100.000 mărci amendă şi 18.000 mărci daune; călugărul A. Wamz la 3 ani închisoare, 50.000 mărci amendă şi 107.000 mărci daune; călugărul Wilhelm Platte la $2^1/_2$ ani închisoare şi 30.000 mărci amendă. Alţi patru călugări au fost osândiţi la pedepse care variază între 4 luni şi $3^1/_2$ ani închisoare, şi între 5000—10.000 mărci amende şi daune.

ŞTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 15 Decemvrie 1935, va predica părintele rector *N. Colan.*

Colinde, Duminecă, 15 Decemvrie 1935, la ora 6 seara, se va da un concert de colinde în sfânta biserică a mitropoliei din Sibiu. Va cânta corul mitropoliei şi al şcoalei normale „A. Şaguna", sub conducerea profesorului T. Popovici. — Intrarea este liberă. — Programe se vor distribui înainte de începerea concertului. On. public este rugat a se prezenta la timp, deoarece în cursul concertului porţile vor fi închise.

CARŢI ŞI REVISTE

Calendare pe anul 1936. — In editura şi tipografia Krafft şi Drotleff, S. A. Sibiu, au apărut, întocmite cu pricepere, de dnul Horia Petra-Petrescu, două calendare: *Amicul Poporului.* în anul al 76-lea de apariţie, şi *Calendarul Săteanului,* în al 45-lea an de când a văzut lumina tiparului.

Pe lângă partea obişnuită a calendarelor, publicaţiile mai nouă, întocmite de dl H. Petra-Petrescu, conţin pe câteva pagini o bună lectură, distractivă şi instructivă, proză şi versuri, cu mai multe ilustraţii de actualitate şi iscusit alese. Preţul de vânzare al unui calendar este 19 lei şi se poate cere dela Libr. Krafft şi Drotleff, Sibiu, şi dela alte librării.

Poşta redacţiunii

Pr. *S. R.* în *I. G. D.* Asemenea articole e bine să fie publicate într'un mare cotidian din capitală, b. o. în *Universul,* ca lucrul să-l cunoască o lume cât mai mare de cetitori.

***T. H.* în *V.* S'a publicat în «Lumina Satelor».**

Nr. 627—1935 prot. (48) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia vacantă de clasa I-a **Petrila Regele Ferdinand I,** protopopiatul Jiu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele acestui post sânt:

1. Salarul dela stat, conform coalei B.
2. Locuinţă cu avantagii la luminat şi încălzit.
3. Stola pentru serviciile de: cumnecare a bolnavilor, botez, cununie şi înmormântare este răscumpărată cu o sumă fixă lunară, conform hotărârii consiliului parohial din 4 Octomvrie 1935, numai pentru angajaţii societăţii minere „Petroşani"; pentru ceilalţi credincioşi stola este cea obişnuită în parohiile tractului protopopesc Jiu.

Concurenţii cari vor primi binecuvântare de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc îşi vor înainta cererile, însoţite de actele prevăzute de legea, regulamentul şi ordinaţiunile în vigoare, în termenul indicat, oficiului protopopesc ortodox român Jiu, Petroşani, judeţul Hunedoara, şi — cu prealabila aprobare a protopopului — se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în parohie pentru a sluji, cânta, predica şi a face cunoştinţă cu enoriaşii.

Oficiul protopopesc Jiu în înţelegere cu consiliul parohial.

Ion Duma
protopop.

(49) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa III-a **Simeria veche** cu filia **Râpaş,** din protopopiatul Orăştie, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Sesiune parohială (eclejie) 6 jug.
3. Stola statorită de consiliul parohial la 13 Octomvrie a. c. Se poate afla dela oficiul parohial.

Doritorii de a concura la acest post, îşi vor înainta cererea, însoţită de documentele necesare şi de permisul dela Ven. Consiliu arhiepiscopesc, de a putea concura, subscrisului oficiu protopopesc în termenul arătat mai sus.

Este de dorit ca concurenţii, anunţând înainte acest oficiu, să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare, luând parte la serviciul divin în parohie şi predicând, pentru a se face cunoscuţi poporului.

Orăştie, 1 Decemvrie 1935.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Ioan Moţa
adm. prot.

---

cred, că la facultăţile de teologie — la celelalte nu putem nădăjdui aşa ceva (dl Marin Ştefănescu dela Cluj e corb alb) — şi la academiile teologice ar trebui să se sistemiseze catedre, biblioteci şi laboratoare, şi să pregătească oameni, pentru psihologia religioasă ortodoxă şi română. Dar şi până atunci, în şcolile teologice să se pună mai multă grije pe cunoştinţele de psihologie creştină. Căci trebue să ieşim din faza de empirism personal.

Aşadar:

Intre religie şi psihologie există dela fire o strânsă legătură, câtă vreme religia e fapt real şi parte integrantă a sufletului omenesc şi câtă preme cea obiectivă se cere strecurată în suflet pentru altoirea celei subiective.

Prin faptul, că psihologia studiază fenomenele şi puterile sufletului, ea ne pune la dispoziţie tot ce trebue să ştim în legătură cu munca de coborîre a religiei obiective ca forţă reală vie în suflet. Acesta constitue ajutorul cel mare, pe care ni-l dă psihologia şi fără de care n'am putea face nici instrucţie, nici educaţie, deci peste tot învăţământ religios.

Dar dacă din curiozitate urmărim „evoluţia" ştiinţei psihologiei, ajutor nu putem cere decât dela psihologia care ne înţelege şi care pune boii înaintea carului, nu carul înaintea boilor.

De această psihologie avem nevoie şi cerem bisericii să ne dea putinţa s'o avem, pentrucă munca noastră e deosebit de grea, dorind să armonizăm şi întruchipăm concepţia de biserică (solidarizarea prin dogmă) cu cea de libertate a timpului nostru (fără a trece la interpretarea biblică protestantă), neignorând etnicul din individ şi individul la diferitele lui vârste cu necesităţi diferite. Fără ea nu putem face tot ce dorim.

Incercând să rămânem, nu la „metode medievale", ci la altele şi mai vechi, la ale Mântuitorului, vrem să cunoaşte sufletul omenesc cât mai bine şi ne-am bucura să-l putem cunoaşte numai ca apostolii Domnului: cu intuiţia care trece dincolo de timp.

Altcum nu vom putea *mântui suflete.* Şi scopul nostru şi al învăţământului religios acesta e: de a mântui sufletele prin perfecţionare morală continuă, urmărită ceas cu ceas şi clipă de clipă.

*

Retrăim vremea lui Iulian Apostatul. Pe acesta îl văd rânjind diabolic după multe perdele, în multe adunări şi în dosul multor măşti. De aceea am ţinut să depăşesc puţin cadrul subiectului.

Cele înşirate nu ie-am spus cu gândul, că on. cetitor nu le-ar şti şi n'ar mai fi auzit de ele. Le-am spus, ca să ne unificăm vederile şi atitudinea; şi pentruca să se audă acolo unde trebue să se audă, şi să fim înţeleşi. Ţara trece prin grozave încercări morale şi nici un semn de îndreptare. Doar porunci! Cu porunci numai însă nu se îndreaptă mare lucru. Indreptarea care rodeşte creşte din suflete în afară. Şi aceasta n'o poate face decât Domnul prin mijlocirea harului divin şi a muncii devotate din partea slujitorilor Lui pricepuţi. Noi n'am pornit războiu împotriva ştiinţei, nici a omului. Noi suntem în războiu *cu răul* din om şi din lume şi vrem să salvăm, să mântuim omul pentru a-l prezenta vieţii şi lui Dumnezeu întreg, curat, înoit şi sfinţit. Şi în această luptă vom întrebuinţa şi armele şi resultatele ştiinţei care ne poate fi de folos. Nu suntem şi nu vrem să fim nici mercenari, nici simpli meşteşugari la catedră. Suntem a Celuice ne-a spus: „Indrăsniţi, Eu am biruit lumea", şi stând sub comanda Lui vom birui.

Muncind stăruitor şi cu grije *psihologică* la cultivarea tinerelor mlădiţe ale Domnului, ştim că Iulian Apostatul va mai muşca odată ţărâna, rostind din nou şi pentru toate veacurile: „Ai învins, Galileene!"

Protopop **Gh. Maior**
profesor de religie, Sibiu

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae

Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane

1935 Complect.

Anul LXXXIII Sibiu, 25 Decemvrie 193.

LB R 157 ... ASOCIAȚIUNII ... SIBIIU ... II. 1-5. 3

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Întemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna

APARE SAPTAMANAL

Abonamentul: Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 11.574/1935 Pres.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

„Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vie. Că unul este Dumnezeu, unul și mijlocitor între Dumnezeu și între oameni, omul Isus Hristos". I Timotei, 2, 4—5.

Aducătoare de bucurii duhovnicești, ca întotdeauna, așa se înfățișează și de astădată la noi, iubiții mei fii sufletești, sărbătoarea Nașterii celei după trup a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. Din ea se desprinde astăzi *pentru noi* solia mântuirii, pe care a vestit-o îngerul Domnului păstorilor din Vitleem în noaptea cea sfântă: *„Iată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul. Că s'a născut vouă astăzi Mântuitor"* [Luca 2, 10—11].

Că nu numai oamenii din vremea când s'a născut Domnul, ci și oamenii de astăzi au cea dintâi și cea mai mare trebuință de lumina cunoștinții care a răsărit în lume deodată cu nașterea lui Hristos, au trebuință de înoirea vieții lor prin curățirea de păcate, prin iertare și prin ștergerea vinei păcatului lor, au trebuință de împăcare cu Ziditorul și cu Părintele ceresc, cu un cuvânt au trebuință de *mântuirea sufletelor lor.*

Glasul praznicului Nașterii Domnului este glas de chemare la mântuirea sufletului. Este glasul Părintelui luminilor, dela care se coboară toată darea cea bună și tot darul cel desăvârșit. Este glasul milostivului Dumnezeu care — dupăcum spune sf. apostol Pavel: *„voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vie".* Și pe cât de sigur e, că *unul este Dumnezeu,* tot pe atât de sigur e și aceea — adaogă acelaș sfânt apostol — că *„unul este și mijlocitor între Dumnezeu și oameni, omul Isus Hristos".* O singură mântuire ne este dată nouă oamenilor: aceea prin Isus Hristos. *„Intru nimeni altul nu este mântuire, pentrucă nici un nume altul sub cer nu este dat oamenilor, întru care trebue să ne mântuim noi"* [Fapt. Ap. 4, 12]. Domnul însuși a spus despre sine acest cuvânt hotărâtor: *„Eu sunt calea, adevărul și viața; nimeni nu vine la Tatăl, fără numai prin mine"* [Ioan 14, 6]. Și tot Domnul ne-a tălmăcit taina cea mare a iubirii lui Dumnezeu către noi oamenii, când a spus: *„Așa a iubit Dumnezeu lumea, cât și pe Fiul său cel unul născut l-a dat, ca tot celce crede întru El să nu piară, ci să aibă viață veșnică"* [Ioan 3, 16].

Prin urmare: fiindcă Fiul lui Dumnezeu, cel născut din Tatăl mai înainte de veci, a luat trup omenesc din Preacurata Fecioară și la plinirea vremii a venit în lume ca să împace pe oameni cu Dumnezeu; fiindcă a luat asupra sa, El mijlocitorul, păcatul lumii și ne-a răscumpărat, nu cu aur și cu argint, ci cu scump sângele său vărsat pe lemnul crucii — aceasta este temelia credinții, a vieții și a mântuirii noastre. Aceasta este și temelia sfintei noastre Biserici — și nimenea nu poate să pună altă temelie decât aceea care este pusă: Isus Hristos.

Ceeace vă împărtășesc eu acum, iubiții mei fii sufletești, nu este iscodire a minții omenești, nici înțelepciune trecătoare a lumii acesteia, ci este *fapta* lui Dumnezeu, petrecută în istoria omenirii. Această faptă a mântuirii prin Domnul nostru Isus Hristos este sâmburele propovăduirii noastre. De aceea zic și eu împreună cu apostolul Pavel: *„n'am judecat a ști ceva întru Voi, fără numai pe Isus Hristos, și pe acesta răstignit"* [I Cor. 2, 2]. Pe El, Domnul și Stăpânul vieții noastre, vi-l vestesc eu astăzi, în ziua cea mare a praznicului Nașterii Sale. Prin El ni s'a arătat iubirea cea izbăvitoare a lui Dumnezeu. Prin El străbat razele iubirii celei dumnezeești până în inimile noastre, ca să le desgheațe din împietrirea lor. Când simțim căldura iubirii Lui, un suflu nou de viață se așterne peste sufletele noastre. La El este izvorul vieții și al înoirii. La El găsim tămăduirea de toată boala și neputința. El singur desleagă vina și blestemul păcatului. Inaintea iubirii Lui răstignită pe lemnul crucii pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, ne plecăm cu smerenie genunchii și ne proșternem frunțile până în pulberea pământului. Și tot El, Izbăvitorul și Mijlocitorul, ne ridică și ne întărește curajul și ne înviorează nădejdea. In mijlocul unei lumi pline de răutate și fărădelegi, ca cea de astăzi, El singur este în stare să ne treacă dincolo de toate îndoielile și tainele și prăpastiile ce le întâlnim în calea vieții și să ne dee siguranța, că mai presus de toate acestea stă totuși *iubirea lui Dumnezeu,* a Părintelui nostru cel milostiv, și că și rostul lumii și al vieții tot în iubire stă. El, care s'a coborât în lume ca să o mântuiască, arată drumul popoarelor și ne descopere ținta vieții. El este capul Bisericii, pe care o însufletește și o conduce ca pe trupul Său. Printr'ânsul s'au făcut toate și către Dânsul trebue să tindă toate. El este Fiul cel unul născut, singur fiind strălucirea măririi și singur purtând chipul Tatălui, întreg și sfânt. Dela Tatăl a venit între noi, ca și pe noi să ne întoarcă, ca pe fiul cel rătăcit, în casa Părintelui nostru. *„Iară câți l-au primit pe Dânsul, le-a dat lor putere ca să fie fiii lui Dumnezeu, celor ce cred întru numele Lui"* [Ioan 1, 12].

Din mijlocul praznicului de astăzi, Domnul ne cheamă la sine, pe fiecare așa cum este, cu greșala lui, cu vina și cu păcatele lui, cu suferința și cu năcazurile lui, cu povara vieții lui. El nu te întreabă, iubite creștine, de ești bogat ori ești sărac, de ești cu rang ori trăiești la loc smerit în lume, de ești plin de noroc ori ești lovit de soarte, de ești tulburat în sufletul tău și nu găsești pace în inima ta, ci te primește așa cum ești.

Căci Dumnezeu *voiește ca și tu* să te mântuiești și la cunoștința adevărului să vii. Nu pe slabele și neputincioasele tale puteri se razimă mântuirea ta, ci pe stânca nebiruită a voinții lui Dumnezeu. Și fiindcă Dumnezeu voiește ca și tu să te mântuiești, prinde-te de mâna izbăvitoare care ți-o întinde cu iubire prin Unul născut Fiul Său. El astăzi bate din nou la ușa sufletului tău. Deschide-o larg și-L primește acolo. Iar a primi pe Hristos Domnul înlăuntrul tău, ca să nu mai trăiești tu, cu păcatele tale, ci a lăsa ca Hristos să trăiască întru tine, aceasta înseamnă a umbla în lumina cunoștinței celei din credință, a-ți potrivi gândurile tale, vorbele tale, faptele tale cu voia Celui de sus și toată viața ta lui Hristos-Dumnezeu să o dai și Lui să i-o închini.

Cu mare bucurie observ, iubiții mei, cum de-o vreme încoace s'a trezit setea după celé sfinte în sufletul poporului nostru. Credința par'că e mai vie, rugăciunea mai caldă, sfintele slujbe mai cercetate și inimile mai întoarse către Dumnezeu. Un *duh de înoire suflă astăzi peste câmpiile însetate ale sufletului românesc.* Domnul să le binecuvinteze cu darul său cel sfințitor și să le facă să rodească roade ale vieții creștinești spre bucuria Bisericii, spre fericirea neamului și spre slava lui Dumnezeu. Căci numai adăpându-se din izvoarele cele sfinte ale evangheliei, va fi în stare sufletul neamului românesc să se întărească cu puterea cea de sus și să-și împlinească chemarea pe care i-a hărăzit-o Dumnezeu, în purtarea lui de grijă, pe acest pământ.

Cu aceste nădejdi și cu părinteasca iubire ce Vi-o port în inima mea, Vă urez, iubiții mei fii sufletești, ca aceste sfinte sărbători ale Nașterii Domnului și celece vor urma ale Anului Nou și Bobotezii, să le petreceți în pace și mulțumire, în frățească bunăînțelegere și în creștinească iubire, învrednicindu-Vă dela Dumnezeu să le ajungeți întru mulți fericiți ani.

Impărtășindu-Vă arhierească Noastră binecuvântare, am rămas

Sibiu, la sărbătorile Nașterii Domnului din anul 1935

al vostru al tuturor de tot binele voitor

NICOLAE

Arhiepiscop și Mitropolit.

Circulară

Discul dela Nașterea Domnului pentru Internatul arhidiecezan, și discul dela Botezul Domnului pentru fondul mitropolitan, se va purta și în anul acesta în conformitate cu ordinul nostru Nr. 3753—931.

Sumele incassate se vor trimite oficiului nostru de cassă, prin oficiile protopopești până la 1 Februar 1936.

Sibiu, la 16 Decemvrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc

Pruncul Isus

Taina devenirii Fiului lui Dumnezeu om, pare atât de potrivnică ideilor noastre despre Dumnezeu, încât n'o luăm, în cugetarea noastră obişnuită, în toată serioasa ei realitate. Când vorbim despre întruparea Cuvântului, ne gândim că Fiul lui Dumnezeu a *înfăşurat ca într'o haină*, ca într'o perdea omenească natura şi strălucirea Sa dumnezeească, cugetăm că numai natura omenească a fost supusă desvoltării, pe când ipostasul dumnezeesc cu natura Lui dumnezeească a rămas în aceeaş stare, de veşnică atotputernicie, atotştiinţă şi neschimbabilitate, în tot decursul vieţii pământeşti a Fiului lui Dumnezeu. Ne închipuim că naturile lui Hristos îşi duc viaţa paralel, cea omenească în sbucium, în dureri, cea dumnezeească în impasibilitate, neafectată de nici una din suferinţele naturii omeneşti şi chiar diluându-le pe acestea prin fericirea care o dă ea persoanei Mântuitorului.

Luăm, cu alte cuvinte, într'o accepţiune cam doketică (iluzionistă) suferinţele şi peste tot viaţa omenească a Fiului lui Dumnezeu.

Toată obişnuinţa aceasta — care ia în deşert cutremurătoarele suferinţe ale Fiului lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră — vine deacolo că nu s'a adâncit încă suficient în învăţătura despre Hristos *laturea kenotică*, adecă acea a umilirii, a auto-împuţinării reale a Fiului lui Dumnezeu.

Kenoză este cuvântul biblic grecesc, folosit de sfântul apostol Pavel în vestitul loc Filip. 2, 5—11, care vorbeşte de umilirea lui Isus Hristos. El însemnează literal «*s'a deşertat*». «S'a deşertat pe Sine, chipul robului luând».

Hristologia kenotică a început să fie desvoltată deabia la sfârşitul veacului trecut de protestanţii Thomasius, Gess, Godet (Commentaire sur l'évangile de St. Iean II 1877) ş. a.

La ortodocşi cel dintâi teolog care-i dă amploare şi o încadrează în spiritul dogmei calaedonene este Păr. S. Bulgakov în monumentala operă hristologică Agneţ Bojii, Paris, 1933.

Vom da în rezumat ideile Păr. S. Bulgakov despre kenoză.

Ea se referă atât la natura dumnezeească, cât şi la ipostasul al doilea din sfânta Treime.

«Natura Cuvântului, ca bază a existenţii ipostatice şi izvor al vieţii, rămâne neschimbată şi nemicşorată şi în Hristos». «Micşorarea se referă nu la natură (usia), ci la norma de viaţă potrivit naturii dumnezeeşti (μορφή cum se spune în Filip. loc. cit.), la chipul dumnezeesc, de care s'a desbrăcat Hristos prin întrupare. De aci urmează că natura şi chipul, deşi se află într'o legătură reciprocă, ca baza şi consecinţa, totuşi pot fi despărţite între ele» (pg. 252). «Chipul» e slava, mărirea, de care Fiul s'a desbrăcat, luând «chipul de rob», norma de existenţă a făpturii, având ca după înviere să-şi recapete iarăşi slava ce-a avut-o mai înainte de-a fi lumea (Io. 17, 5). Slava este Sofia, adecă natura dumnezeească manifestată, descoperită sieşi. Ea e bucuria şi dragostea dumnezeeştilor persoane întreolaltă. De această bucurie şi fericire s'a golit pe Sine Fiul. «Fiul lui Dumnezeu se coboară din cer părăsind viaţa dumnezeească. Natura Sa dumnezeească păstrează numai potenţa slavei, care va fi din nou actualizată la sfârşitul vieţii pământeşti».

In teologia rusească s'a desvoltat în ultima vreme mult doctrina despre Sofia. Aceasta la Păr. Bulgakov însemnează viaţa dumnezeească, mărirea, slava Lui, ca manifestare interntreimică a naturii dumnezeeşti. Ea este Sofia necreată. Dar afară de ea există şi Sofia creată, care e universul creat, copie şi efect al lumii dumnezeeşti interne. Fiul lui Dumnezeu prin întrupare a coborât Sofia necreată, viaţa Sa dumnezeească, din starea ei de plenitudine integral manifestată din veac, în stadiul de devenire, de desvoltare. A redus-o prin urmare în clipa naşterii ca om, la momentul iniţial al desvoltării, la o stare pur potenţială, la starea de *Prunc* şi după viaţa Lui dumnezeească, nu numai după cea omenească.

In viaţa internă a sfintei Treimi nu s'a schimbat prin aceasta nimic. Cele trei centre ipostatice continuând să existe şi fiecare din cele trei persoane continuând să-şi menţină veşnica Ei relaţie personală cu celelalte două, fericirea ce radiază din aceste relaţii deasemenea continuă să existe, Tatăl se bucură de Fiul şi de Duhul Sfânt, Duhul Sfânt de Tatăl şi de Fiul, iar Fiul continuând să existe ca persoană dumnezeească iradiază în mod obiectiv viaţa şi fericirea dumnezeească.

In sine viaţa şi fericirea dumnezeească a Fiului continuă să existe, dar El subiectiv n'o mai gustă, *pentru Sine* ea a încetat.

«Slava şi dumnezeirea în Sofia strălucesc dinainte de veac în cer pentru sfânta Treime, totuşi al doilea ipostas, coborându-se din cer, părăseşte această strălucire, El *pentru Sine* n'o mai are, ci primeşte înfăţişarea robului, în libera asceză a kenozei». Şi în acest înţeles «Pruncul tânăr-Dumnezeu dinainte de veac» încetează de-a mai avea *pentru Sine* dumnezeirea Sa; rămâne numai cu natura dumnezeirii, dar fără Slava ei» (pag. 253).

Micşorarea se referă şi la ipostasul Cuvântului. Şi lucrul acesta se poate înţelege dela sine. Dacă natura s'a micşorat, ipostasul, care reprezintă şi poartă natura, n'a putut rămânea în strălucirea lui deplină. Şi din alt motiv a fost de lipsă aceasta. Natura omenească n'a putut creşte ca natură omenească în cadrele unui ipostas atât de deosebit de ea, cum e cel dumnezeesc. Intrebarea cum s'a putut uni un ipostas dumnezeesc cu o natură omenească a format obiectul articolelor mele din cele două numere trecute de Crăciun ale foii noastre. Cum s'ar mai fi născut ca «om deplin» Isus Hristos, când ipostasul Lui e atât de deosebit de natura Lui omenească?

Nu pare natura omenească aproape ca un apendice exterior întregului încheiat, care e natura dumnezeească cu ipostasul Ei? Cum a putut deveni ipostasul dumnezeesc într'un mod mai organic, mai intim, ipostas al naturii omeneşti, ca să formeze şi cu ea un întreg firesc?

La întrebarea aceasta Păr. S. Bulgakov dă un răspuns destul de satisfăcător, cu ajutorul ideei de kenoză.

«Fiul nu numai că s'a desbrăcat de dumnezeirea Sa, părăsind slava Sa sofianică şi nu numai că «s'a făcut trup», îmbrăcând firea noastră grosieră, ci s'a făcut şi *ipostas omenesc*». «Logosul a primit trupul nu ca ceva exterior şi lateral, ci El însuşi s'a făcut ipostas omenesc» (pg. 259—60).

Ipostasul sau eul omenesc fiind substituit în Isus Hristos de ipostasul sau eul al doilea din Treime, acesta s'a împuţinat până la nivelul unui ipostas sau eu omenesc, ca substituirea să se facă în modul cel mai deplin şi mai firesc.

Ipostasul constă în conştiinţa eului despre sine însuşi. La om eul e cufundat în curentul devenirii; el apare şi creşte. Dar în acelaş timp el are şi caracter supratemporal. Timpul *nu-l produce*, ci numai îl desfăşoară, îl actualizează. Eul există şi înainte de apariţie ca subconştient şi din subconştientul acesta mereu creşte conştiinţa, se precizează eul. Ca principiu entelechial, care conduce desvoltarea fiinţii omeneşti, e dela început.

In actul nostru de conştiinţă noi sesizăm această supratemporalitate a eului, sau mai bine zis această supra- şi subtemporalitate a lui. Noi îl sesizăm ca spirit, dar ca spirit şi supus devenirii şi deasupra ei.

La Dumnezeu însă ipostasurile nu sunt supuse devenirii. Dar unul din ipostasurile divine se face şi ipostas omenesc (în numărul de Crăciun din anul trecut am arătat o altă idee a Păr. Bulgakov: aceea că între ipostasul omenesc şi cel dumnezeesc e oarecare apropiere originară întrucât şi ipostasul omenesc e o rază din dumnezeire individualizată în momentul întrupării, deci orice om e oarecum un dumnezeu-om) şi anume tocmai în senzul că renunţă la actualitatea permanentă a conştiinţii sale, întrând şi în această privinţă în curentul devenirii. Eul Cuvântului rămâne, se înţelege, în fiinţa Lui acelaş, dar îşi potenţializează conştiinţa, primind ca ea să se desvoalte ca o conştiinţă omenească.

«Ipostasul al doilea se desbracă pe Sine de dumnezeirea Sa, părăsind-o — nu ca izvor al vieţii reciproc — ipostatice, ci de existenţa Sa dumnezeească personală: Fiul încetează de-a mai fi Dumnezeu *pentru Sine* şi deaceea El nu se mai referă acum către Tatăl numai ca un ipostas de egală dumnezeire («Eu şi Tatăl una suntem»), ci şi ca către Dumnezeul Său. Conştiinţa *paternităţii* Tatălui face loc, e astupată de referinţa trimiterii de către Tatăl» (pg. 257). Obiectiv, în Sine, Fiul rămâne tot ipostas treimic şi în aceeaş relaţie eternă de născut din Tatăl, dar subiectiv, pentru Sine, El se dedică relaţiei de ascultător Tatălui, de ipostas omenesc.

In momentul când se începe procesul întrupării, Fiul deja e în starea de ipostas cu conştiinţa şi cu puterea cufundată în pură potenţă. Deaceea nu el face conceperea ci alt ipostas dumnezeesc, Duhul Sfânt; *nu El vine, ci e trimis*. El numai începe a fi (a fi actual, se înţelege). Actul de umilire, de împuţinare, de deşertare a puterii şi măririi s'a săvârşit înainte de întrupare, în transcendent. Golgota — sacrificiul zguduitor — s'a săvârşit în cer, cea de pe pământ e numai o consecinţă firească a aceleia.

Ipostasul dumnezeesc s'a redus până la acel grad de eficienţă, ca din sângiurile Fecioarei să se formeze exact o natură omenească cu limitările ei; pentru natura omenească El a însemnat un ipostas omenesc.

Interesante consideraţii se află în cartea Păr. S. Bulgakov referitor la creşterea, la desvoltarea autoconştiinţii de Dumnezeu în Isus Hristos. «Autoconştiinţa Lui se actualizează prin conştiinţa omenească» (pg. 257). «Aci avem cea mai neînţeleasă şi mai zguduitoare automicşorare a ipostasului veşnic dumnezeesc al Logosului, care se cufundă în vremelnicie şi succesiune, pentruca — după ce s'a stins în subconştient prin «petrecerea în sânguirile Maicii» — să se ridice din apele Letei la suprafaţă în faza conştiinţei somnuroase a copilului, care va «creşte» (Lc. 2, 40), ajungând «la măsura creşterii depline a lui Hristos» (Ef. 4, 13) (pg. 260).

Omul îşi vede, lăuntric, eul său, ca fiind deasupra timpului, deşi îşi desfăşură conţinutul în timp. Isus deasemenea îşi vedea, lăuntric, tot mai clar eul Său dumnezeesc. Dar nu printr'o conştiinţă paralelă cu cea omenească, ci tocmai prin aceea. «*Ipostasul omenesc* al lui Isus, «fiul lui Iosif şi al Mariei», «fiul teslarului», având rudenii pământeşti, este *ipostasul Logosului*, şi aceasta e taina şi adâncul ce se descopere în conştiinţa Lui omenească treptat şi fără încetare, odată cu creşterea conştiinţii Lui omeneşti, ca conştiinţa şi filiaţiunea Lui dumnezeească. Dar această vedere a tainii filiaţiunii Sale dumnezeeşti, această conştiinţă de Dumnezeu, nu suprimă în Hristos conştiinţa Lui temporală şi omenească *prin care* şi în care Ea luminează în timp, ca un soare lăuntric ce luminează geamul conştiinţei empirice».

«Autoconştiinţa ipostasului Dumnezeu-Omului, răsărind din starea preconştientă şi desvoltându-se şi precizându-se treptat, se deosebeşte, sigur, esenţial de conştiinţa omului obişnuit. Totuşi, *după tipul desvoltării* ipostasul dumnezeu-omenesc nu se deosebeşte de cel omenesc, şi Dumnezeu-Omul este într'adevăr Om. In realitate şi spiritul ipostatic e părtaş de veşnicie şi se vede pe Sine nu în formă de devenire, ci ca existenţă supratemporală... In acelaş fel şi persoana omenească a lui Isus are conştiinţa dumnezeirii Sale ipostatice, a ipostasului Său nedespărţit de Tatăl şi de Duhul Sfânt, dar conştiinţa aceasta şi-o câştigă nu numai printr'o vedere netemporală, ci şi omeneşte, discursiv... Această conştiinţă, prin care se ştie pe Sine ca Logos *prin* prizma omenească şi prin viaţa omenească, nu în afară de ea şi pe deasupra ei, nu e numai o autoconştiinţă omenească, sau numai una dumnezeească, ci e dumnezeesc-omenească. Cu un cuvânt, Hristos e Dumnezeu-Om nu numai în înţelesul că în El sunt unite într'un ipostas două naturi, dumnezeească şi omenească, ci şi însuşi acest ipostas este în urma unei astfel de uniri, deasemenea *dumnezeesc-omenesc*: unirea celor două naturi străbate până în miezul Lui propriu» (pg. 261—2).

Fără această automicşorare, fără kenoză, prăpăstia dintre Dumnezeu şi om n'ar fi fost învinsă nici în Isus Hristos. Numai prin kenoză Dumnezeirea s'a putut coborâ chiar în sânul omenităţii, ca s'o inobileze nu din exterior, ca pe un obiect, ci dinăuntru. Fără kenoză natura omenească n'ar fi putut suporta în strânsă intimitate cu ea natura dumnezeească; ar fi ars, s'ar fi topit de prea marea putere a naturii dumnezeeşti. Cum ar mai fi putut perzista ştiinţa mărginită omenească în acelaş cap cu ştiinţa fără margini a lui Dumnezeu? Sau neputinţele omeneşti în acelaş subiect cu atotputernicia Lui? «Dumnezeirea în Isus inspira persoana Lui dumnezeesc-omenească şi se manifesta *în măsura* în care natura omenească o putea primi şi începea pe Aceea, dar nu forţând asupra ei şi nu în afară de ea, şi în aceasta se arată kenoza neîntreruptă, actuală a Dumnezeirii, care se măsură pe Sine după cele omeneşti» (pg. 265).

Numai în lumina kenozei se pot înţelege bine terminii dela Calcedon, despre intima nedespărţire — fără amestec — a naturilor din Isus Hristos, despre viaţa Lui unitară.

Numai în lumina realei automicşorări a Fiului lui Dumnezeu, înţelegem ceva din adâncimea adevărului «Prunc se face Făcătorul».

Sărbătoarea Naşterii Domnului ne este, fără îndoială, prilej de bucurie, căci prin Ea ne-a venit mântuirea. Dar când ne dăm seama cu ce preţ grozav, când cugetăm la marea, la dureroasa jertfă care a premers în cer Naşterii, din bucuria noastră dispare orice notă de uşurătate, luându-şi un aer de gravă seriozitate.

Dr. D. Stăniloae

Viaţa Lui se cade, drept aceea, să fie viaţa noastră a tuturor, căci numai aşa avem raţiunea de a fi — creştini.

Naşterea Domnului e chemarea conştiinţei, tulburate şi sfâşiate de satan, la o uniune cu Dumnezeu. S'o ascultăm. E glasul „Soarelui dreptăţii" care încălzeşte pe toţi, şi cari, umblând în lumina lui, nu se vor poticni în întunerecul nefiinţei, ci vor cunoaşte adevărul care ne face vii în veci şi ne va da nemincinoasa pace a sufletului, pacea lui Dumnezeu

Pacea lumii acesteia? Adeseori o amară ironie! Şi când totuşi trăeşte, e înşelătoare, nestabilă ca şi omul. E o iluzie, o baie în care se scaldă neamurile, ca să se asmuţe spre sfâşiere. —

Fiinţa e zidită din conflicte de conştiinţă, la fel cu pacea secolului „măreţ" al lui August, pe care-l retrăim. Secol care nu recunoaşte un primat al spiritualităţii, decât un idol: atunci pe Cesarul, acum... banul. E secolul care îndrumă pe om la îndumnezeirea maşinismului şi tehnicei „atotputernice", în care-şi pune toată nădejdea de fericire, dar cari, irosându-i energiile spirituale, pregătesc desnodăminte tragice.

Pacea lumii e un copil plăpând, cu trup firav, rod al civilizaţiei materialiste şi atee; e înarmarea pe ascuns a popoarelor pentru a se omorî între ele; e cauza eficientă a crizei economice pe care o trăim de atâţia ani, fără să întrezărim o scăpare, cu toată iscusinţa înţelepţilor acestui veac.

Cât timp omenirea, ruinată de păcate, nu va primi în suflet pacea Domnului Hristos, care coboară acum pe firmamentul creştinismului, nu se va sălăşlui în tupu-i obidit liniştea dorită.

Biserica singură, în sânul căreia se naşte „la plinirea vremii" Fiul păcii şi-al ascultării desăvârşite, arată etern calea spre limanul mântuirii, spre uşurarea vieţii prin împăcarea cu Dumnezeu, drumul repatrierii în Eden şi recucerirea tuturor bucuriilor spirituale. Scopu-i solemn şi-l va ajunge doar când fiii ei n'o vor mai ocoli. ci se vor năzui ca duhul ei, darurile şi puterea ei binefăcătoare, să răsbată şi să prefacă totul in sfinţenie.

Drept aceea, iată porunca acestei zile: să credem, să 'ndrăgim şi s'alergăm mai adesea la sfânta biserică. Sub bolta-i azurie, uniţi în jurul altarelor strămoşeşti, să petrecem o clipă 'n săptămână în meditaţie şi rugăciune, în convorbire cu Dumnezeu şi cu noi, de unde să plecăm hotărâţi de-a duce un cuvânt bun, de iubire, celor dornici de a se reîncreştina. Ea este locul unde deapururi omenirea îşi restabileşte echilibrul spiritual.

Duşmanii ei sunt duşmanii binelui obştesc, pierduţi pentru viaţă şi pentru cer, un blăstăm pentru pământ şi temuţi de toţi. Ei neputând zidi, distrug, iar bucuria altora o invidiază. Viaţa le este iad: în urmă lasă răutate şi vrajbă.

*

Afară-i linişte. Şi-i praznic de bucurie şi pace, solit de corul îngerilor, în noaptea când doarme truditul pământ...

Să ne rugăm lui Dumnezeu cu şi mai multă căldură ca să sporească adoratorii Lui, „în duh şi 'n adevăr". Să 'ntâmpinăm faţa lui cu cântări,... în haine de sărbătoare şi pentru suflet: spălaţi de toată răutatea, duşmănia şi patima şi bucuroşi că ni se dă ocaziunea, în clipa sfântă a Naşterii Domnului, ca să fim iertători, paşnici şi mai buni.

Astfel îmbrăcaţi, odată cu păstorii, osârduitori întru închinare cu vrednicie, vom gusta binecuvântarea şi folosul deplin al principiului edificator al păcii, revelat lumii de înger: „...astăzi s'a născut Mântuitor, care este Hristos Domnul" (Lc. 2, 11).

Acum e sărbătoare mare, minunată şi sfântă, cu veşti de veselie şi de fericire. Ni-o aduc de-astăzi copiii,... şi chiar la miezul nopţii. Deschideţi-le uşa şi le ascultaţi colinda... E ea — solia păcii...

Pr. **Simion Radu**

Ziarişti ardeleni sărbătoriţi

Presa noastră, ardeleleană şi bănăţeană, a sărbătorit Dumineca trecută pe 16 membri ai săi, cari au împlinit un sfert de veac de activitate gazetărească, slujind cu mari jertfe atât înainte de răsboi, cât şi în cursul răsboiului pentru înfăptuirea marelui ideal al neamului românesc.

Festivităţile, desfăşurate la Cluj, s'au început prin şedinţa adunării generale a Sindicatului presei din Ardeal, sub preşedinţia dlui Dr. Gociman. Membrii sindicatului, dupăce au asistat la serviciul religios din catedrala ortodoxă, s'au adunat în sala festivă judeţeană, unde a urmat o şedinţă solemnă, deschisă de preşedintele sindicatului care a scos în evidenţă momentele de mare triumf al naţionalismului marcat de ziarişti ardeleni prigoniţi de apusul regim. Vorbind despre martirii scrisului, astăzi dispăruţi, sânt pomeniţi cu pietate foştii redactori ai organului întemeiat de Şaguna: Florian Aron, Nicolae Cristea, Dr. Vasici, V. Roman...

Ministrul justiţiei, dl Valer Pop, relevând meritele celor 16 sărbătoriţi de azi, le înmânează decoraţiile acordate din acest prilej de M. Sa Regele, — între cei distinşi se află şi fostul redactor al ziarului nostru dl Teodor Păcăţianu şi păr. prot. I. Moţa.

Au urmat apoi mai multe cuvântări de felicitare. Din partea bisericii ortodoxe a vorbit păr. consilier eparhial Dr. S. Stanca.

Profund mişcat a răspuns, în numele sărbătoriţilor, păr. protopop Ioan Moţa.

Probleme-Recensii-Comentarii

Conferinţe publice în Sibiu. — In cadrele FOR-ului, Sibiu, a conferenţiat, în 11 l. c., dl inginer *Gh. Brânduş*, despre „Graniţele puterii omeneşti". A arătat, prin dovezi scoase din diferite ramuri de ştiinţă, — că puterile omeneşti sânt mărginite. Evoluţia, şi peste tot creaţia ştiinţifică, poartă pecetea relativităţii. Marele Anonim, ca să vorbim cu expresia dlui L. Blaga, rămâne învăluit în adâncimea transcendentală pe care mintea omenească nu o poate pătrunde.

Aceste câteva idei au format subiectul conferenţei prezentate într'un chip atrăgător şi limpede.

— Duminecă, în 15 l. c., în ciclul conferinţelor organizate de despărţământul Astrei şi federaţia didactică, a ţinut o conferinţă prea interesantă dl general *V. Economu*, comandantul corpului 7 armată, vorbind despre conflictul italo-abisinian. Constată cu însufleţire puterea de viaţă a poporului italian, care prin morală şi muncă se ridică şi se întăreşte zi de zi. Zugrăveşte în linii mari operaţiile unui răsboi, împreunate cu lupte extrem de grele, pentru care Italia aduce toate sacrificiile, răzimându-se pe dragostea şi puterea poporului înzestrat cu alese însuşiri.

— Luni în 16 c. a ţinut conferinţă dl director al şc. normale I. Sandu, despre „Neamul românesc în slujba Bisericii". Prin exemple din istoria naţională, autorul arată cum s'a împletit de strâns ortodoxismul şi naţionalismul în trecutul nostru.

— Marţi d. a., în 17 c., a conferenţiat în sala prefecturii distinsul profesor universitar *I. D. Ştefănescu*, vorbind cu recunoscută competinţă despre *muzica bisericească*, într'o documentată expunere, ascultată cu mare interes de o aleasă asistenţă, în frunte cu I. P. Sf. Mitropolit Nicolae şi alţi fruntaşi sibieni.

— Dl *I. D. Ştefănescu* a mai vorbit în 18 Dec. „Despre arta creştină" şi în 19 „Despre cultura creştină".

In deosebi artei creştine, autorul i-a dat deosebită importanţă — arătând, prin clişee, obiectele de artă descoperite în catacombe.

In ultima conferinţă vorbitorul se ocupă de problema educaţiei şi a culturii. Pornind dela realitatea crudă a zilei care poate influenţa asupra tinerelor odrasle, se arată cum trebue să lucreze biserica şi şcoala pentru a birui influinţa rea a societăţii şi pentru a forma caractere tari.

*

10 Decemrvie. — După răsboiul cel mare ne găsiam la o răscruce. In toate domeniile vieţii sociale, economice şi spirituale, era o stare de spirit vecină cu anarhia. Interese mărunte şi egoiste pusese stăpânire pe suflete. Valul materialismului şi comunismului marxist se lăţea. Peste tot locul o adevărată desordine morală şi spirituală.

Era lipsă de o primenire sufletească. Unei ţări noui îi trebuia un suflet nou. Părinţii noştri îşi făcuseră datoria, — era rândul copiilor. Şi ei şi-au înţeles chemarea.

Tineretul universitar a semnalat primejdia, *a pornit lupta de redeşteptare naţională şi de trezire a conştiinţii româneşti şi creştine*, căutând să desăvârşească unitatea tuturor românilor, operă înfăptuită prin sacrificiul generaţiei de sânge şi foc. In 10 Decemvrie 1922 a ridicat cu putere steagul românismului; atunci studenţimea universitară creştină a stabilit contururi precise, a definit idealuri care corespund atât de armonios zilelor de azi, atunci a pornit un curent de viaţă proaspătă, un val de duh nou.

Lupta pornită a fost o luptă grea, dusă cu mari jertfe, o luptă dusă pe două fronturi: cu o ideologie învechită şi cu străinii cari vor să pună stăpânire pe sufletul şi comorile ţării. In lupta aceasta înverşunată au căzut mulţi; crezul naţionalismului românesc afirmat în 1922 numără astăzi câteva zeci de morminte de martiri.

In ziua de 10 Decemvrie — zi a amintirilor dureroase — studenţii dela toate universităţile şi-au făcut datoria de conştiinţă înălţând la Dumnezeu rugăciuni călduroase, pentru camarazii prigoniţi, pentru studenţii închisorilor şi pentru fraţii din morminte.

In cucernică reculegere sufletească, în post negru şi rugăciuni de pomenire a morţilor mişcării, a înţeles studenţimea din toate centrele universitare să prăznuiască în ziua de 10 Decemvrie, răsăritul epocei pe care o parcurgem, oţelindu-se astfel pentru luptele de purificare şi renaştere sufletească ce se aşteaptă.

Gh. Bică

*

Desvelirea bustului lui Crişan la 1 Decemvrie 1935. — Revoluţia lui Horia Cloşca şi Crişan din 1784 deslănţuită aici în Zarand în contra asupritorilor nemiloşi s'a terminat prin omorârea cu lovituri de topor a lui Horia şi Cloşca întinşi pe roată. Crişan şi-a suprimat singur viaţa

---

Această operă va putea fi înfăptuită, în primul rând, cu ajutorul luminii din mânăstiri. Iar călugărul cu suflet candid şi cu mintea luminată să devină un instrument providenţial sub egida şi în slujba bisericii.

Călugărul cu suflet candid şi cu viaţă fără nume şi fără nimburi. Există ceva în lume mai frumos decât aceasta? Pe vastul fundal al concepţiilor noastre de viaţă se proectează o singură concepţie armonică şi cu tărie de adevăr peremptoriu: concepţia de viaţă religioasă-creştină. Acela care traduce în viaţa sa, în toată măreţia ei această concepţie de viaţă, e călugărul. Călugărul îl urmează pe Isus Hristos aşa cum a dorit El. El trăeşte preceptele evanghelice în toată plenitudinea şi nu pactisează cu nimicniciile unei vieţi deşarte şi trecătoare. El este întruparea cea mai desăvârşită a idealismului. E idealismul dus la paroxism. Dela schiturile şi mânăstirile aşezate prin pădurile a căror copaci plâng până la cer, omul acesta în haină cernită îşi duce munca lui sacerdotală — de nimeni ştiută, de nimeni răsplătită — până la marginile pământului. In sanctuarul sufletului său nu găseşti decât lumină. Leagănul lui e necunoscut şi mormântul lui nu-l străjueşte decât o cruce de mesteacăn. El cunoaşte toate asperităţile şi cele mai dure sentinţe ale vieţii. Dar cunoaşte şi bucuriile pe cari nu ţi le pot da decât extazurile metafizice şi lucrurile din grădina Domnului. Viaţa lui e plină de filiera unor jertfe şi dureroase renunţări. Dar câteodată e mai frumoasă decât o reverie pastorală. Desigur pentru oamenii cari nu cunosc decât stihiile anoste ale unei vieţi trecătoare şi sunt înfeodaţi în tot feliul de prejudecăţi, o viaţă de călugăr le pare de nepriceput şi un anacronism. Pentru cei cari înţeleg însă semnificaţia unei totale consacrări în slujba Domnului, viaţa de călugăr apare învăluită într'un fel de apoteoză. Oameni fără credinţă şi îndrăgostiţi de paradisuri artificiale repetă invariabil aceeaşi platitudine: ce foloseşte unei societăţi omeneşti dacă o fecioară cu ochi de azur sau un tinăr dornic ca harul cerului să se reverse în efluvii asupra sufletului său, apucă calea mânăstirii? Această întâmpinare e una din acele inepţii cari se debitează de către oameni de rea credinţă şi cari nu pot înţelege că o societate are în permanenţă nevoe de suflete idealiste — în accepţia superioară a cuvântului — cari să jaloneze drumul acestei societăţi către un ideal neperitor. Când consemnul vieţii tale e să profiţi cât mai mult de toate vanităţile pe cari ţi le poate oferi ea, e imposibil să înţelegi viaţa unui călugăr. Când tu afirmi în viaţa ta primatul lucrurilor trecătoare, şi-ţi faci din lumea aceasta cetate stătătoare, e imposibil să înţelegi viaţa unui om care judecă lucrurile „sub specie aeternitatis" şi pentru care lumea aceasta nu-i decât un neînsemnat şi trecător popas. Când îţi clădeşti viaţa pe minciuni şi orizonturile vieţii tale sunt atât de înguste, nu poţi înţelege viaţa unui om pentru care abnegaţia şi jertfa e totul în viaţă şi care în penumbra unei sfinte mânăstiri, pentru sine şi pentru alţii, aduce cele mai fecunde roade spirituale. Când sufletul tău e vid, lipsit cu totul de resurse spirituale, şi rob al pasiunilor josnice, orchestrate de puterile întunerecului, nu vei putea înţelege niciodată imensa bogăţie a unui suflet care, depăşind cotidianul, trăieşte în eternitate. Viaţa unui sihastru rămâne o enigmă pentru oamenii cari nu mai simt nici un impuls către o viaţă mai superioară, mai aproape de Domnul. Şi totuşi nimic nu e mai demn şi mai frumos decât această viaţă.

Călugăr fără nume. Călugăr fără nimburi. Monah trecător. Tu eşti slujitorul cel mai umil şi cel mai devotat al Domnului. Tu ai stăpân pe Dumnezeu. Pe când noi, aceştia cari umblăm după himere în lume, avem de stăpâni pe semenii noştri. Tu slujeşti lui Dumnezeu, care este mai mare şi mai puternic decât tine călugăr smerit şi Lui îi aşterni metaniile tale cucernice. Pe câtă vreme noi ne degradăm servind unor oameni şi făcându-le genuflexiuni. Destinul tău îl regiseză mâna divină. Pe al nostru îl regisează întâmplarea şi valurile vieţii. Sufletul tău, care-i o primăvară veşnică, desleagă una câte una ecvaţiile necunoscute ale vieţii şi pe tine nu te înfricoşează viziunea tărâmului de dincolo. Privirile tale sunt aţintite spre bolta cerească. Colocviile tale cu infinitul, sunt ancorări în divinitate. Viaţa ta e ca o liturghie odihnitoare. E o continuă rugăciuue. Te-ai identificat întru totul cu viaţa Mântuitorului, al cărui servitor fără prihană eşti. Voturile tale sunt un semn de adâncă recunoştinţă şi de adâncă iubire pentru Creatorul tău. Meditaţiile tale te ridică transfigurat spre culmile însorite ale cerului. Sărăcia ta e un virulent şi masiv rechizitoriu pentru semenii tăi cari umblă în viaţă după comori trecătoare. In singurătatea ta, nici cântecul de lebedă nu poate să ţi-l audă nimeni, afară de Dumnezeu. Când vrei să stai de vorbă, tu nu găseşti în refugiul tău alţi interlocutori decât stejarii, brazii, florile şi iarba. Iluminat de harul de sus, tu ai întreaga forţă morală pentru a renunţa la plăcerile inutile şi fade ale vieţii pământeşti. Intr'un amurg de toamnă vei dispare din lume, monah călător, fără să laşi nici o urmă.

V. Sămărtinean

Noutatea Naşterii

Nici o prăznuire nu valorează absolut nimic dacă ajungându-o şi săvârşindu-o cu pace şi cu sănătate, nu te regăseşti pe tine însuţi, aşa cum te-a zidit Dumnezeu în ceasurile sfinte cari comandă odihnă deplină pentru trup şi reculegere pentru suflet. Şi a te regăsi pe tine însuţi nu înseamnă nicidecum a-ţi proba dobitoceasca ventripotenţă în ghiftuirea caltaboşilor şi a verzelor cu sarmale, nici a-ţi verifica rezistenţa unui gâtlej la gârliciul căruia gâlgâe năvalnic alcoholul. Nu! Acest fel de prăznuire nu aparţine creştinului, şi niciunde şi nicicând creştinismul nu ştim să fi poruncit sau măcar să fi tolerat aşa ceva. Ştim însă altceva. Ştim că în cele dintâi zile ale creştinismului, în vremece frumoasele Romei şi puternicii zilei se îndopau cu cele mai scumpe mâncăruri şi îşi îmbăiau pântecele cu cele mai gustoase vinuri sorbite din cele mai preţioase cupe, smeriţii prigoniţi pentru Hristos se strângeau laolaltă şi undeva, prin galeriile întunecoase ale catacombelor ocrotitoare, se nevoiau în rugăciune şi'n cântări de slavă. Mai ştim şi aceea că'n vreme ce'n casa Cezarului şi'n palatele patriciene cădeau trupurile devorate de patimi în încleştarea sălbatică a celei mai pătimaşe destrăbălări, cum cad firele de iarbă sub tăişul coasei, creştinii, cuibăriţi în pântecele pământului sau prin unghere ferite, frângeau pâinea cea dătătoare de viaţă după ce s'au frânt pe ei înşişi în rugăciune.

Se ştie iarăşi că lumea cea dintâi îşi aşternea, după măsura faptelor ei, asfinţitul. Iar cei nebuni pentru Hristos îşi construiau un nou stil de viaţă: stilul unei lumi care răsare ca să împodobească pământul cu altă viaţă, trăită în Dumnezeu. Strălucirea acelei lumi noi, cu viaţă nouă, spintecă, cu razele ei, perdeaua groasă a celor douăzeci de veacuri ce s'au aşternut între ea şi vremea noastră, nu atât ca să ne stoarcă admiraţie, cât mai ales lacrimi de căinţă şi de mustrare. Cine a citit şi nu s'a cutremurat, în toate măruntaiele lui, vre-o carte din cele multe şi bune cari ne împing mereu sub ochii unui suflet somnoros puterea credinţei precursorilor noştri? Şi câţi nu şi-au spus, după o asemenea reconfortantă lectură: *noi — sau cei mai mulţi din noi — ne-am răcit, ne-am îndepărtat de duhul vremilor acelora.* In câţi dintre noi — întreb iarăşi! — n'a mijit măcar o clipă dorinţa de-a o rupe cu un prezent corupt şi infam pentru a ne dărui vieţii cu nesfârşite bucurii întru Hristos şi a pricepe neasemuita frumuseţe etică a împreunării cu El?

Sunt probleme vitale cari trebue necontenit bătucite şi mereu puse înaintea ochilor celor de-un chip şi asemănare cu noi.

Cea pe care o pune Naşterea Pruncului-Dumnezeu, am încercat s'o schiţăm în rândurile de până aci. Şi o pune ca şi în ceasul când, prin această mărită Naştere, creştinismul şi-a croit prima pârtie în lume, închegând prin această curajoasă păşire mănunchiul primei creştinătăţi. Cui aparţii tu? Romei corupte, sau catacombelor nimbate de sfinţenie? Satanei sau lui Hristos? Ca să-ţi spun de eşti păgân sau eşti creştin?... de-i moarte viaţa ta sau netrecătoare fericire? Faptele tale te arată cine eşti şi al cui eşti.

Nu dau sfaturi preoţilor cari ştiu mai multe decât mine şi s'au izbit în spinoasa lor misiune, de greutăţi pe cari încă nu le cunosc, când îmi îngăduesc să spun că *exclusiv* în această direcţie trebue să se desfăşoare activitatea lor predicatorială de sfintele sărbători ale Naşterii Domnului. Parohianul său, oricât ar fi de înstrăinat de casa lui Dumnezeu — fie de un trai mizerabil, cel dela sate, fie de unul opulent şi angajat în desfătările sportului de iarnă, la oraşe, — barem odată'n an, la sărbătorile mari, dă pela Biserică. Atunci să nu-l scape nicidecum. Să facă să tune amvonul de presantele lui apeluri la inima celui împietrit. Să-i pună mereu înainte trecutul bogat în pilde de viaţă sfântă şi să forţeze zăvoarele, oriunde ele ţin un suflet în stricăcioasă nelucrare. Să-i arate că dacă îndemnurile lui nu-l înmoaie, are astăzi aproape vedeniile proaspete dintr'un sat răsturnat pe lunca Dunării, cari au abătut şi abat mereu din calea pierzaniei atâtea suflete împovărate de fărădelegi. Să strige cu timp şi fără timp că dacă Ţara merge foarte rău şi oamenii sânt de nimic, aceasta se întâmplă din pricină că multe urechi şi inimi s'au învârtoşat în aşa hal, încât nu mai aud cântarea îngerilor coborâţi la staulul din Vifleem, care cuprinde în cuvintele: «Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace şi între oameni bunăvoire», marea Taină a propăşirii speciei omeneşti şi puţinul lucru ce se cere fiecăruia din noi să-l săvârşim ca să ne smulgem din cătuşele unei vieţi cu care ne-a cununat păcatul. Să fie această stăruinţă de îndreptare a noroadelor ticăloşite, iară şi iară, noutatea mereu proaspătă şi eficace pe care o aduce, nouă şi lor tuturor, prăznuirea coborârii lui Dumnezeu în trup de om pământean. Ca lumea să vadă în această încăpăţinată neodihnă misionară a unui slujitor al altarului, că el, înaintea oricărui altul, crede ce spune şi că înţelege să slujească acestei credinţe a sa în îndreptarea omenirii prin întoarcerea noroadelor la Dumnezeu şi împăcarea sufletului cu Cel ce l-a zidit, chiar atunci când poate, la el acasă, copiii săi n'au ce să mănânce sau cu ce să se îmbrace, cum ştiu eu însumi că sânt destui în această zodie grea în care se verifică puterile şi se căleşte credinţa la cuptorul lipsurilor de tot felul.

E prea mult?

Au oare Hristos, după ce s'a întrupat, nu s'a dat şi morţii?... pentru noi toţi? Pilda Lui, noi toţi o admirăm. Nu credeţi că mai lipseşte, mai trebue ceva?... s'o şi urmăm?

Breslau, Decemvrie, 1935.

GRIGORIE T. MARCU

Gânduri la Naşterea Domnului

Solia păcii...

E noaptea de Crăciun. Tainică linişte şi binefăcătoare pace s'aşterne peste creştetul dealurilor smeritului Vitfleem şi peste întreaga împrejurime coborâtă 'n odihnă.

Dar nu pretutindeni e pace: pe firmamentul conştiinţei omeneşti plutesc încă nori de sbucium, cari la orizont deslănţue puternice furtuni, vădite nemulţumlri, aduse de păcatul lui Adam. Aici se ţes şi se destramă planuri şi dorinţi după fericire, însoţite de profunde frământări cari au năvălit în imperiul său, răpindu-i pacea iniţială, armonia desăvârşită cu Creatorul.

In candida noapte a Crăciunului sufletul uman, peste care se tălăzuiau regrete poate inconştiente, nu putea dormi. El veghea, se căia, doria şi căuta pacea şi fericirea primordială, nu în cele materiale, deşarte şi vremelnice, ci în cele spirituale şi veşnice.

Pacea cerului, pacea Domnului, e tot ce poate fi mai scump, mai sublim şi mai sfânt înlr'un testament. Domnul aducându-ni-o astăzi vrea ca să rămână întru noi în veci, fiind garanţa liniştei, fericirii şi mântuirii sufleteşti.

Ea deci trebue să cucerească toate sufletele, iar domnia ei să se înstăpânească la infinit. Acest proces de mesianism se înfăptueşte şi se consolidează în măsura în care ne convingem că fiecare avem misiunea să vestim, prin ţinuta zilnică, adevărul că Mântuitorul a luat chip de rob pentru noi, ca să ne împace cu Dumnezeu şi să ne înfiieze în El; să ne arate că o viaţă demnă fiinţelor raţionale se duce în legătură şi 'n ascultare de Părintele ceresc, Căruia se cade a-I sluji în iubire nefăţărită şi 'n jertfire pentru El şi aproapele.

Aşa a făcut Hristos Domnul, suferind totul, fără să răsplătească cuiva după răutăţile lui.

In viaţa Lui, — bogată 'n mizerii chiar dela peştera din Vitleem şi săracă în bucurii pe cari nu le-a căutat — stă toată taina biruinţelor asupra durerilor cari nu L-au înghenunchiat, dupăcum în viaţa noastră individuală şi obştească, renăscută de sus în spiritul Evangheliei, rezidă cheia fericirii şi păcii pe care înzadar o căutăm aiurea.

Râvniţi să gustaţi azi pacea adevărată a sufletului?

Bucuria păcii mesianice o încearcă deplin şi intens numai cel ce urmează deapururi pe Hristos, ostaşul care se îmbracă întru poruncile şi învăţătura Lui şi a Bisericii Sale, decis să ducă o viaţă bogată 'n fapte bune, curată şi sfântă, lipsită de lux, certuri şi învrăjbiri.

Pentru noi, pildă de aşa viaţă este Domnul însuşi: Se naşte azi cu chipul blândeţei, smereniei şi iubirii desăvârşite în inimă, în peştera scundă şi rece, ca să ne arate că o viaţă după Dumnezeu este cu totul posibilă.

Activitatea Sa începută, este solie de iertare şi împăcare cu Dumnezeu. Fapta Lui, o bunătate, o alinare permanentă de dureri cari macină trupul şi sufletul omenirii, ruptă de păcat.

Toate le săvârşeşte fără s'aştepte recunoştinţa lumii.

FOIŞOARA

Elogiul vieţii de mânăstire

— Monah călător —

La sfârşitul jurnalului meu estival despre mânăstirea dela Sâmbăta de sus, publicat în acest loc, spuneam că se impune cu necesitate de imperativ categoric reînvierea monahismului — cu întreaga lui eflorescenţă din trecut — în sânul bisericii noastre. O mare operă de redresare spirituală nu poate fi înfăptuită decât printr'o cruciadă misionară de călugări cărturari şi cu suflete incandescente. Recrudescenţa răului în lume nu poate fi stăvilită cu mijloace, cari sunt şi rămân simple şi neînsemnate paliative. Instituţia monahismului — revizuită şi adaptată cerinţelor timpului — e singurul şi unicul panaceu universal în stare să ne aducă acele binecuvântate revirimente morale după cari îndelung însetează sufletul neamului nostru. Ne trebue o constelaţie de monahi cu suflete de cremene cari să ne deschidă largă zarişte spre idealuri neperitoare. Să lucească pe cerul bisericii noastre şi să ridice din pulbere crucea Mântuitorului.

In foiletonul meu de astăzi vreau să încerc să conturez profilul moral al călugărului — aşa cum îl văd eu — acest umil muritor, care de bună voie, integral şi fără reticenţe acceptă să poarte jugul Domnului. Pentru o viaţă fără nume şi fără nimburi vreau să pledez astăzi. Aş vrea să dau rezonanţă lirică şi suflu dinamic gândurilor mele şi în verb într'aripat să exprim întreg entusiasmul şi întreaga mea admiraţie pentru omul acesta care trăieşte pe liziera de mister a vieţii şi-şi face din altarul bisericii platformă de ascensiune către Dumnezeu şi turn de veghe spre cele veşnice. Aş vrea să vă fac să iubiţi pe acest om care trăieşte în tăcere şi singurătate şi-şi sincronisează fiecare bătae a inimii sale cu bătăile inimii Mântuitorului. El rămâne deapururi pentru noi, cei cari trăim în lume, un exemplu ideal de jertfă şi de integrală întruchipare a supremelor comandamente cuprinse în Evanghelia Domnului. Chipul lui de smerit slujitor al Domnului să-l ancorăm adânc şi indelebil în sufletele noastre, ca să stărue acolo pentru veşnicie. Rugăciunea lui îndreptată spre cerul a cărui lumină neînserată o poartă în sufletul lui, o face şi pentru noi. Filoanele de aur ale adevăratei credinţe nu le vom găsi niciodată decât în vadul mânăstirilor. Acolo creştinismul nu-i un simulacru sau o sinistră parodie, cum se întâmplă să fie de atâtea ori în lumea în care ne sbatem noi.

Deşarte şi pământeşti preocupări ne întunecă zarea cerului. Făgăşele mântuirii noastre le-am uitat. Uitat-am şi voluptatea pe care ţi-o dă descoperirea supremului adevăr. Cine să ne facă să înţelegem că suntem perduţi iremediabil pentru viaţa de dincolo de moarte dacă stăruim pe căi greşite? Cine să ne înveţe, Doamne, că drumul vieţii noastre pământeşti este ireversibil şi are o traectorie ineluctabilă: dela leagăn la mormânt? Că fiecare zi trăită înseamnă un pas mai mult către hotarul marelui necunoscut? Cine să ne aducă aminte că nu există nici un loc pe pământ în care omul să nu moară? Când vom reuşi să pătrundem în tot adâncul şi toată amploarea lui rostul nostru transcendental şi vom învăţa că suferinţa e focul care ne purifică de humă? Când se va aşterne în sufletul nostru liniştea de catedrală după care însetează atât de mult şi când vom fi în stare să dăm o aproximativă deslegare măcar unora din acele amare şi sibiline dedesupturi cari alcătuesc marea şi întunecata simfonie a vieţii noastre? Căzut din starea lui edenică, omul s'a prăvălit tot mai afund în genuna păcatelor. Mântuitorul s'a jertfit ca să-l ridice la demnitatea lui primordială. Evanghelia Lui e unicul ostrov de lumină pentru sufletul omului. Dar câţi dintre noi lapădă lucrurile întunerecului şi se îmbracă cu armele luminii? (Romani 13—12). Răsadul unei vieţi cu adevărat eroice îl găsim în Evanghelia Mântuitorului. El a spus „oricine voieşte să vie după mine, să se lapede de sine, şi să-şi ia crucea sa şi să-mi urmeze mie" (Matei 16—24). Dar câţi dintre noi ascultă acest viguros îndemn de ridicare spre platourile spiritualităţii şi câţi dintre noi Il urmează aşa cum a vrut El? Suntem absenţi la chemările şi îndemnurile Sale şi ne mişcăm atât de agale srpe izvorul învăţăturilor Sale mântuitoare. Şi totuşi de pe treapta cea mai abjectă a decăderii sale morale, omul n'a încetat niciodată să-şi strige destinul său trist şi să caute să se ridice acolo de unde a purces: la Dumnezeu. N'a uitat că Dumnezeu „ne-a scos de sub puterea întunerecului şi ne-a strămutat în împărăţia Fiului iubirii Sale" (Col. 1—13). Reacţiunea sufletului împotriva tuturor contingenţelor materiale cari l-au aservit, e mai puternică astăzi ca niciodată. Niciodată n'a fost lumea mai dornică de o evadare către orizonturi mai senine decât astăzi. Viaţa creştină se cere afirmată astăzi demiurgic, prăvălitor. Maglavitul e o dovadă irecuzabilă despre această sete de spiritualitate. Biserica trebue să facă eforturi serioase şi perseverente pentru a capta această sete de spiritualitate şi pentru a canaliza toate elanurile în alvia sa şi pe drumul rectitudinilor moral-religioase.

spânzurându-se şi astfel a lipsit pe stăpânitori de plăcerea de a-l omorî ca pe ceilalţi doi eroi. Corpurile lor au fost sfârticate în bucăţi şi — conform sentinţei — suspendate în pari la marginile drumurilor de Abrud până la Brad pentru a înspăimânta pe români şi a le tăia pofta de a mai cere drepturi la viaţă. Sângele lor strop după strop a udat glia dela Alba-Iulia la Zlatna, la Abrud, la Câmpeni, la Mihăileni, la Brad. S'au scurs de atunci 150 de ani şi nimeni până în 1918 nu a avut putinţa cel puţin să citească rugăciunea deslegării celor trei mucenici ai neamului. Un atare gest constituia o crimă în fosta de pomină dominaţiune maghiară în Ardeal. Dar jertfele de sânge — istoria ne dovedeşte — nici odată nu rămân fără urmări şi cu cât acestea jertfe de sânge sânt mai mari, cu atât câştigă în măreţia lor evenimentele pe care ele le justifică.

Amintirea jertfei de sânge din 1785, din 1848, calvarul dualismului austro-ungar secondat de cea mai impetuoasă şi sistematică acţiune de desnaţionalizare, în mod tainic au cristalizat în sufletul naţiunii române cultul eroilor săi naţionali.

Profesorii liceului ortodox român „A. Iancu" din Brad în frunte cu fostul lor director Dr. Ioan Radu, încă în 1922 ocupându-se cu modalitatea sărbătorirei unui secol şi jumătate — 150 ani dela revoluţia lui Horia, Cloşca şi Crişan, au hotărât ca drept cruce creştinească la căpătâiul celor trei eroi şi a luptătorilor lor să ridice 10 troiţe din piatră cioplită artistic lucrate. Pe propria lor răspundere materială au şi semnat contractul cu şcoala de arte şi meserii care a confecţionat troiţele. Invitaţia profesorilor fiind aprobată şi încurajată de Asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului român şi de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, s'au convocat în adunarea generală toţi intelectualii din Brad, Baia de Criş, Hălmaj, Gurahonţ, Crişcior etc. şi şefii instituţiunilor şi tuturor asociaţiilor culturale din Brad pentru constituirea „Comitetului pentru comemorarea alor 150 ani dela revoluţia lui Horia, Cloşca şi Crişan din 1784", care va avea misiunea de a asigura strângerea fondului necesar şi supravegherea ridicării troiţelor. Apelul lansat a aflat răsunet în inimile românilor. In special muncitorii şi funcţionarii soc. „Mica" dela exploatările de aur, ca şi iobagii lui Crişan în 1784, ca şi lăncerii lui Avram Iancu în 1848, ca şi horiştii în 1918, au dat dovadă de sacrificiu, aducând contribuţia materială cea mai însemnată la ridicarea troiţelor. Cinste şi onoare lor!

Troiţele s'au ridicat pe locurile şi în comunele unde s'au desfăşurat luptele revoluţiei din 1784 şi 1848, şi cu litere de aur s'a scris pe scurt evenimentul petrecut acolo. In Brad conform hotărârii comitetului, în locul troiţei s'a ridicat în faţa liceului bustul lui Crişan lucrat de profesorul de desemn al liceului dl Radu Moga. Elevii liceului privind bustul vor avea înaintea ochilor în permanenţă exemplul cel mai frumos de abnegaţie dragoste de neam şi voinţă.

Pe lângă omagiul adus eroilor şi faptelor vitejeşti săvârşite de ei, prin troiţe dorim să facem educaţie naţională tuturor acelor excursionişti cari ne vizitează destul de des, iar străinilor şi celor de peste hotare le dăm posibilitatea să ne cunoască istoria pe care de prin cărţi nu o prea cetesc. —

Azi în 1 Decemvrie 1935 am chemat la o mare adunare naţională în Brad toată suflarea românească din Valea Crişului alb să comemorăm 150 de ani dela revoluţia lui Horia, Cloşca şi Crişan sfinţind bustul acestuia din urmă, să ne bucurăm de 1 Decemvrie: unirea Ardealului cu Ţara-mamă şi să protestăm într'un mod demn şi hotărât în contra revizuirii tratatului de pace pe care o încearcă ungurii.

Nu se pot sărbători mai bine 150 de ani dela revoluţia din 1784, decât sfinţind bustul lui Crişan în ziua cea mare a unirii Ardealului cu România.

Nu putem sărbători mai bine pe 1 Dec. 1918, decât adunându-ne în jurul monumentul lui Crişan şi evocându-i faptele vitejeşti, să protestăm în contra uneltirilor ungureşti de a revizui tratatele de pace.

Nu putem dovedi mai bine netemeinicia revizuirii tratatelor concepute de unguri, de cât comemorând pe Crişan şi unirea Ardealului cu Ţara-mamă şi evocând vărsările de sânge pricinute de ei — ungurii — când românii cereau numai dreptul la viaţă.

Jertfele eroilor din 1784, 1848 şi 1918 n'au fost zadarnice! Să ia aminte ungurii că şi noi sântem gata oricând a aduce aceleaşi jertfe pentru păstrarea scumpei noastre Românii, iar Ardealul al nostru a fost, al nostru este, şi nu-l vom da niciodată!

Nou preşedinte. — Republica Cehoslovacă, amica şi aliata României, ştie să cinstească munca aleşilor săi fii şi să le arate meritata recunoştinţă. Astfel unul dintre aceşti iluştri bărbaţi, dl *Eduard Beneş*, mare prieten al ţării noastre, este ales, cu majoritate imposantă, preşedinte al Republicei Cehoslovace, în locul venerabilului *Masaryk*, care ajuns la o vârstă înaintată, s'a simţit îndemnat a se retrage din înalta funcţiune şi a recomanda spre alegere pe dl Beneş.

Vestea alegerii dlui Beneş a produs deosebită bucurie în opinia publică românească. Urăm noului preşedinte viaţă lungă şi rodnică în folosul ţării sale şi spre binele păcii, la a cărei întărire a lucrat cu sinceritate şi înţelepciune.

INFORMAŢIUNI

Ştire personală. I. P. Sf. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Vineri, în 20 l. c. la Bucureşti, pentru a lua parte la investitura PP. SS. Episcopi: *Andrei*, pentru eparhia Aradului şi *Tit* pentru eparhia Hotinului. Investitura va avea loc Sâmbătă în 21 c. în Palatul Regal.

La sfintele sărbători, ale Naşterii Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos, urăm bunilor noştri cetitori şi sprijinitori ai acestui ziar, ani mulţi şi cât mai bogaţi în roade duhovniceşti.

Dela „Crucea Roşie" filiala Sibiu. In şedinţa comitetului din 14 curent s'a hotărât ca în oraşul şi judeţul Sibiu să se aducă 210 copii, din regiunile înfometate din Basarabia. — S'au mai primit contribuţii pentru ajutorarea înfometaţilor, în total până acum Lei 43.434'75.

Direcţia generală c. f. r. acordă reducere de 50 la sută, din taxele tarifare integrale, pentru toate trenurile de călători, în intervalul dela *24 Decemvrie ora 12 dim. până la 5 Ianuar 1936 ora 24.* Călătoria se face pe baza unei *jumătăţi* de bilet.

Act de mulţămire. La şedinţa festivă a Societăţii de lectură „Andrei Şaguna", a studenţilor teologi din Sibiu, ţinută în seara zilei de 29 Noemvrie a. c. în memoria patronului ei, au binevoit a contribui la sporirea bibliotecii următorii: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae şi Dr. Nicolae Regman, prefect, câte 500 Lei; P. S. Sa Arhiereul Vasile, Prot. N. Colan, rectorul Academiei teologice şi Pr. Dr. N. I. Popoviciu câte 200 Lei; Prot. I. Beleuţă, prof. 100 Lei şi cărţi în valoare de 100 Lei; Pr. V. Nistor, cons. arhiep., T. Petrişor, cons. Dr. A. Gâlea, cons. arhiep., Ieronim Grovu, cons., Protopop T. Popovici, profesor, Prot. I. Dăncilă, Pr. I. B. Boiu, A. Popa, prof., R. Perian, şef contabil, I. Sandu, dir. şcoalei normale „Andrei Şaguna", Dr. N. Schiau, adv., Dr. Beu şi I. Isac, prof, câte 100 Lei; Elevele şcoalei normale „Andrei Şaguna" 74 Lei; Dr. Dumitru Stăniloae, prof., 65 Lei; Pr. Şt. Morariu, 60 Lei; Dr. Gh. Proca, cons. arhiep., Prot. E. Cioran, arhidiac. I. Dinu, L. Bologa, prof., Dşoara M. Ştefănescu, dir. lic. de fete „Domniţa Ileana", Prof. Crişţiu, Dr. N. Neaga, prof. şi Dr. Gh. Preda, medic, câte 50 Lei; Pr. Gh. Maior, Pr. Gh. Secaş, Dna Veturia Basarab, Pr. M. Neagu, Dr. Ionaş, Dr. N. Terchilă, prof., A. Munteanu, General Boboc şi N. N. câte 40 Lei; N. N. 36 Lei; Dşoarele Ritivoiu 32 Lei; Pr. D. Călugăr, Elevii şcoalei normale „Andrei Şaguna", Dr. I. Hradil, prof., Pr. N. Topolog, prof., V. Moşoiu, Coldea, A. Creangă, prof, Luca Simion şi S. T. D. câte 30 Lei; D. Olariu 25 Lei; Dr. A. Bidianu, N. Petraşcu, prof. Prof. Dumitru, I. Halmaghi, I. Madgearu, Nicola, Liu Vangheliu, prof., I. Marcu, dşoara Silvia Trifan, N. Dumitreasă, Insp. şc. Bebu, dna Tolan, dşoara Dordea, Pr. E. Benţia, Pr. I. Petroviciu, Pr. N. Rujan, dna Ivan, Corfaru Macedonie, Banciu Mihail Mocanu, Timariu, N. N. şi N. N. câte 20 Lei; N. N. 17 Lei; dna L. Predoviciu 15 Lei; dşoara Avram Marioara 12 Lei; dra Şoima, dra Ucenic, dra E. Bobeş, dna Dr. Bărbat, dna Simtion, I. Ştefan, dna Danu, dl Trifa, dna P. Işan, N. N. şi N. N. câte 10 Lei; N. N. 6 Lei. Tuturor donatorilor li se aduce pe această cale cea mai caldă mulţumită. Preşedinte: Gh. Bica; secretar general: S. I. Savu.

Daruri, *dintre cele mai potrivite, de Crăciun şi Anul Nou, sânt* **cărţile bune,** *precum publicaţiile periodice creştine, scrise pentru intelectuali şi popor.* **Librăria Arhidiecezană,** *din Sibiu, are şi în anul acesta un bogat asortiment de asemenea lucrări. Invităm cucernica preoţime şi pe toţi sprijinitorii publicaţiilor morale creştineşti, să ajute la răspândirea lor cât mai întinsă, luând în seamă că foile creştineşti „Lumina Satelor" şi „Oastea Domnului" sânt cele mai bune pentru poporul nostru, ear „Viaţa Ilustrată", scrisă pentru familiile intelectualilor, apare din an în an în condiţii tot mai perfecte.*

Aducem la cunoştinţa cetitorilor, că *toate* exemplarele din Calendarul Bunului Creştin şi Calendarul „Oastea Domnului" s'au vândut, şi alte comande nu mai putem satisface.

Librăria Arhidiecezană, Sibiu

ŞTIRI LOCALE

Concertul de colinde — al zecelea! — dat Duminecă seara în catedrala mitropoliei ortodoxe române din Sibiu, a fost ascultat cu mare evlavie de un public numeros, şi tot mai cinstitor al renăscutelor şi frumoaselor cântări proslăvind, în graiul poporului, praznicul Naşterii Mântuitorului Isus Hristos. Colinde şi cântece de stea, — 22 la număr, de compozitorii noştri Dima, Popovici, Drăgoi, Praţa, Baciu ş. a., executate de corul mitropoliei şi al şcoalei normale „Andrei Şaguna" secţia de fete şi băeţi, sub iscusita conducere a profesorului de muzică T. Popovici, — au înoit şi înviorat creştineştile sentimente ale mulţimii de credincioşi. A fost o retrăire a duioşiei cu momente de rară şi profundă emoţie la auzirea cântărilor minunate româneşti, păstrate din strămoşii cucernici.

Răscumpărare de ziua onomastică. Dl Dr. Vasile Bologa răscumpără felicitările de ziua onomastică cu *Lei 200.* pe seama săracilor din Sibiu.

— Păr. Ştefan Morariu, dir. şcoalei de cântăreţi, şi-a răscumpărat felicitările de ziua onomastică cu *Lei 300,* dăruiţi fondului „Mila creştină".

Reuniunea culturală naţională a meseriaşilor români din Sibiu învită la *Concertul* împreunat cu reprezentaţie teatrală, ce se va da Mercuri, 25 Decemvrie 1935 (ziua primă de Crăciun) în sala „Unicum", în Sibiu. Inceputul la 8½ ore seara. Program bogat de coruri, recitare şi teatru. Biletele se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană şi seara la cassă. — Venitul curat este destinat pentru biblioteca „Reuniunii" şi ajutorarea ucenicilor săraci dela meserii.

Poşta redacţiunii

Pr. *A. B.* în *B.:* Un extras din conferinţă aşteaptă de mult să fie publicat. Am amânat dela un număr la altul din lipsă de spaţiu. De aceea nici n'am dat un răspuns la poşta redacţiei. Credem că în numărul viitor va apărea.

S. R. în *I. G. D.:* Articole, puse şi la dispoziţia altor foi, rugăm a nu ni se mai trimite.

Nr. 374/1935 (50) 1—3

Concurs

Pdntru întregirea parohiei vacante de cl. I **Boian,** din protopopiatul Târnava, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile, dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Sesiune parohială 32 jugăre arător şi fânaţ.
3. Casă parohială.
4. Lemne de foc din pădurea foştilor iobagi, de 3 zile de lucru.
5. Stola obişnuită în parohie.

Candidaţii îndreptăţiţi îşi vor trimite cererile de concurs provăzute cu toate documentele prescrise, anexând şi autorizaţia de candidare dela I. P. Sf. Arhiepiscop şi Mitropolit, şi cu avizul oficiului protopopesc se vor prezenta în parohie şi în biserică, unde vor predica şi eventual celebra la sfânta liturghie.

Diciosânmărtin, 9 Dec. 1935.

Gheorghe Oprean,
protopop.

(51) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia **Şibişelul-nou,** din protopopiatul Orăştie, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariţie în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Chirie pentru locuinţă potrivită.
3. Folosinţa cimitirului de 2 jugăre şi un pătrar de jugăr arător.
4. 50 de Lei pe an de fiecare familie (în loc de zi de lucru şi cereale).
5. Partea din pădure obişnuită.
6. Stola, — după cum a fost statorită de Consiliul parohial în şedinţa 29 Sept. 1935 (se poate vedea la Oficiul parohial).

Doritorii de a concura îşi vor înainta la Oficiul protopopesc Orăştie, cererea însoţită de documentele necesare şi de permisul Preaven. Consiliu arhiepiscopesc de-a putea concura.

Iar pentru a se face cunoscut poporului, concurenţii, avizând înainte Oficiul protopopesc, — e de dorit să se prezente în parohie, luând parte la serviciul divin în vre-o Duminecă sau sărbătoare.

Orăştie, la 12 Decnmvrie 1935.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu Consiliul parohial.

Prot. **Ioan Moţa,**
adm. protopopesc.

Ministerul Agriculturii şi Domeniilor. — Inspect-Regim. Silvic, Sighişoara. — Ocolul Silvic Valea-Sadului.

Nr. 1159 1935, Decemvrie 16

Publicaţiune

Se publică spre generală cunoştinţă că în ziua de Joi 17 Ianuarie 1936 ora 9 a. m. în localul Ocolului silvic Valea-Sadului din Sibiu, str. Avram Nr. 24, se va vinde prin licitaţie publică un număr de 806 arbori de asenţă stejar cu un volum de 539 m. c. lemn de construcţie şi 275 m. steri lemn de foc din pădurea „Tufari" a Mitropoliei ortodoxe Sibiu situată în hotarul comunei Cisnădie.

Vânzarea se va face conform regulamentului de licitaţiuni şi cu aplicarea condiţiunilor generale pentru exploatarea pădurilor Statului, publicate în Monitorul Oficial Nr. 102, din 12 August 1912, cum şi condiţiunile speciale, de care amatorii pot lua cunoştinţă dela Ocolul Silvic Valea-Sadului.

Estimaţia din oficiu este de Lei 130.604.

Garanţia provizorie este de Lei 7.000 în numerar sau efecte publice.

Supraoferte nu se primesc.

Şeful ocolului: ing. şef silvic
M. Martinescu

Nr. 749—1935. (47) 2—3

Concurs

In temeiul Ord. P. Ven. Consiliu Arh. cu Nr. 9328—1935, se publică concurs pentru instituirea unui capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul veteran Nic. Cărpinişan, dela parohia I **Răhău,** de clasa întâia, din protopopiatul Sebeşului, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Capelanul va beneficia de următoarele venituri:

1. Jumătate din salarul C. preot Nic. Cărpinişan.
2. jumătate din sesiunea parohială de 8 jugăre 902 st.
3. Jumătate din toate veniturile stolare din parohie.

Cererile de concurs se vor prezenta oficiului protopopesc ortodox român al Sebeşului, în termenul indicat.

Candidaţii vor anexa la cererile de concurs şi concesiune dela P. V. Consiliu Arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie. Candidaţii se vor prezenta, cu încuviinţarea prealabilă a oficiului prtotopopesc în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuţi de către parohieni.

Sebeş-Alba, 23 Noemvrie 1935.

Oficiul protopopesc ortodox român al Sebeşului, în înţelegere cu Consiliul parohial.

Vasile Oană
protopop.

C. preoţi să stea în fruntea mişcării

Oastea Domnului

Telegraful Român 1935
Anul LXXXIII

Tabela de materii

(Cifrele arată numărul ziarului)

1. Articole

An nou (4 articole) — 1
An nou în Sibiu — 2
Adunarea eparhială — 20—22
A fi preot — 42
Albineţ şi Maglavit — 38
Apropierea anglo-ortodoxă — 22, 26
Ardeleni şi Regăţeni — 48
Atitudinea catihetului — 9
Baza religiei personale — 30
Biserica ortodoxă în Polonia — 1
Biserica Romei în Germania — 52
Bugetul bisericii ortodoxe — 13, 14
Călăuza divină — 32
Caransebeş (Praznicul dela) — 43
Carnetul de religie — 4
Carte de rugăciuni — 30
Cărţi ce ne trebue — 38
Case parohiale — 23
Catehizaţia — 7, 28
Catolicismul — 49
Cele două feţe ale spiritualităţii — 16
Concordatului (nulitatea) — 48
Congresul economic dela Cluj — 50
Credinţă şi pietate — 19
Crucea — 18
Cu Isus printre semănături — 26
Cum a sprijinit statul român idealul ortodox prin reforma agrară — 6
Cuvântul de învăţătură — 5
Diferite feluri de moarte — 22
Episcopia Maramureşului — 49
† Episcopul Grigorie al Aradului — 23, 24
Exagerări — 39
Glas de preot necăjit (supliment) — 9, 15
Horia, Cloşca şi Crişan (slăvirea lor) — 9, 10
Hristos şi preotul — 3
Idealismul umanist — 29, 20, 31
Incercarea despre teofanii — 40, 44
In nădejdea — 28
In opera de refacere — 21
Invăţământul teologic (problema lui) — 10
Jezuiţii, dascălii uniaţiei — 6
La şcoală — 37
La ziua restauraţiei — 25
Lozinci regale — 7
Mişcarea naţional-creştină şi tinerimea — 35
Noul buget al cultelor — 14
Noutatea Naşterii — 53
Oastea Damnului — 25, 27
Odată şi acum (Zarandul) — 36
Ofensiva Bibliotecii parohiale — 39, 40, 44, 48
Papagalii iezuiţilor — 11
Pelerinajii — 33
Praznicul dela Blaj — 40
Predica hrisostomică — 8
Presa religioasă poporală — 11
Prilejuri pastorale, iarna — 51
Profesorii Academiei teologice — 17, 18, 21
Propagandă şi conflicte — 36
Pruncul Isus — 53
Răscumpărarea vremii — 3
Rea credinţă pe toată linia — 52
Realism şi idealism — 38
Religia în şcoala secundară — (2) 47
Religia şi învăţământul muncitoresc — 20
Salvarea (fond de ajut.) — 38, 40
Sărbătoarea recunoştinţii (Şaguna) — 50
Satul şi preotul — 34
Sensul icoanei — 12
Simeria (O nouă biserică în) — 47
Soluţii simpliste — 8
Şcoala secundară şi religia — (42) 2
Tătărescu, declaraţiile dela Cluj — 3
Un mare pas înainte — 45
Vaticanul în slujba revizionismului unguresc 47
Vizitarea familiilor (Bobotează) — 2
Ziua Invierii — 18

2. Pastorale, cuvântări, meditaţii ş. a.

«Afteia» (apel) — 34
Chemare (la Cluj, congr. econ.) — 45, 49
Comemorarea lui Horia (circulară) — 9
Cuvântări — 43, 46, 50
Din «Glasul Strămoşesc» (apel) — 4
Meditaţii — 14, 16, 24
Pagină pastorală — 20, 28, 50
Pastorale — 18, 53

3. Antrefileuri

Act de dreptate (M. Neamţu) — 29
Adunare în Sibiu (Vaida) — 11
Alegere de mitropolit al Moldovei — 2
Alegeri de episcopi — 49
Bustul Duca în Sibiu — 1, 45, 46
Congresul naţional-bisericesc — 29
Congresul (dela Oslo) — 41
Congresul prof. dela Acad. teol. — 14
Crucea Roşie — 48
Cursurile şcoalei ţărăneşti — 13
Episcopul Alex. Rusu — 27, 32
Eveniment politic (partid naţional-creştin) — 30
Fior sfânt în capitală — 33
«Foaia Diecezană» — 3
Instalarea I. P. S. Visarion — 48 (46)
Investirea I. P. S. Nicodem — 6
Lapedatu Al. (proecte de legi) — 3
Legea administrativă — 22
Mitropolit la Blaj — 21
Moscova şi catolicismul — 38
Nou preşedinte (Beneş) — 53
«Nu ortodox, ci protestant» — 1
Nu părăsiţi vatra — 23
Ostaşii Domnului — 23
Papa (şi Abisinia) — 33
Reclădirea unui schit — 20
Sentinţa dela Chişinău — 48
Sf. Sinod — 13
Situaţia clerului — 14
Societatea de eugenică — 1
«Tinerimea română» — 14
Voinţa Ardealului — 6
Zece Mai — 21
Ziua onomastică a Reginei — 32
Ziua unirii (24 Ian.) — 5

4. Probleme, comentarii, corespondenţe, rapoarte, adrese

«Academia Ortodoxă» — 30
«Academia teologică» — 42
Acordul cu Vaticanul — 7
Acţiunea — 46
Adunări religioase — 35
Adun. eparh. Cluj — 24
«Agru» — 46
Albinăritul (Popa) — 4
Albineţ — 37, 38
Alegerea de mitropolit al Moldovei — 4
«Alianţa pt. înfrăţirea popoarelor prin biserică 30
America (din) — 1, 2, 36, 41, 51
Amestecarea (Timişoara) — 4
Anul judiciar (Sibiu) — 4
Armata şi educaţia — 4
Armonizarea salariilor — 15
Asigurarea (preoteselor) — 38
Asociaţia «A. Şaguna» — 11, 20, 35, 41—44
«Astra» (la Satumare) — 40
Avrigeanu (expoziţie) — 1
Baptiştii (menajaţi) — 5
Basarabia (zile de bucurie) — 25
Basarabia (zile de foamete) — 50
Bazna — 42
Berdiaev — 35, 37
Biblioteca Amvonului — 20
Biserica ortodoxă şi episcopii anglicani — 26
Biserica şi şcoala («Libertatea») — 22
Biserica şi şcoala de peste hotare — 8, 10
Biserică şi stat — 31
Botezul Domnului (Sibiu) — 3
Brad (liceul) — 27
Braşov — 29
Bustul lui Crişan (Brad) — 53
Buzău (căsătorii) — 37
Când se falsifică realitatea (Oltean) — 1
Cântările bisericeşti — 44
Cantemir D. — 27, 36
Capela mitrop. Sibiu — 42—44
Catedrala (Sibiu) — 20
Catedrala din Chiev — 34
Catedrala din Cluj şi ungurii — 3
Catolicismul contra ortodoxiei — 3
Cercuri pastorale 7, 29, 30, 34, 43, 46, 47, 49, 52
Colportajul — 30
Concordat — 41, 47, 48
Conferinţe 4, 5, 15, 16, 18, 19, 21, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 37, 40, 41, 43, 45, 51, 52, 53
Congresul fem. ort. — 24
Congresul naţ.-bisericesc — 42, 44
Congresul studenţilor — 28
Crişcior (troiţă) — 9
Cultură prin credinţă — 49
Cumulul la clerici — 28
Curs pastoral (vis şi realitate) — 18
Cuza A. Gh. (bugetul) — 15
Daţi-ne cărţi — 1
Delegaţia anglicană — 25
Delegaţie (la prim-ministru) — 5, 6
Denii (La) — 17
Doi episcopi (Magier şi Simedrea) — 52
Duca I. Gh. (Omagiul Sibiului) — 45, 46
Duhovnicul — 52
Dumineca bolnavilor — 13
Economie (simţul de) — 28
Episcopul Nicolae de 80 ani — 22
Episcopia Timişorii — 42
Exces de zel — 47
Exemplul bun — 28
Expoziţia antirev. Sibiu — 32
Facultatea teol. Cernăuţi şi Regele — 44
«Farul Nou» (Frollo) — 7, 9—11, 14, 15, 48, 51
Femenismul şi studentele — 3
«Foaia Diecezană» — 11
F. O. R. — 14, 35, 36, 41, 43, 46
Franţa (şcoala confes.) — 3
Furtună — 29
Gânduri la Naşterea Domnului — 53
Goga O. — 16, 35, 43
Goldiş V. — 8
Gospodăria preotesei — 20
Gurasada (cămin cult.) — 41
Hitler — 11, 40
Horea (Cloşca şi Crişan) — 1, 12
Inscripţia dela Delphi — 20
Institutul demografic — 5
Instrucţia premilitară — 4
Invierea Domnului (Sibiu) — 20
Lapedatu Al. (declaraţii) — 27
Liga antirevizionistă — 35, 52
Lola pr. (distins) — 6
Luptători conştienţi — 26
Maglavit — 33—37, 49—45, 47, 48, 50, 51, 53
Masonerie — 34, 35
Mediaş (sfinţ. bis.) — 33
Misiuni religioase — 12, 35, 42, 45, 48
Mortalitatea (Ardeal) — 3
Müller, vicarul sas, despre Maglavit — 45
Năluciri (iconost. Bungard) — 12
«Neamul ales» — 16
Nesinceritate — 6
Nicodem, mitr. Moldovei — 5, 7, 43, 44
Numărul studenţilor (limitat) — 28
«Numele de catolici» — 5
«Oastea Domnului» — 2—4, 21, 23, 26, 31, 36
Oglinda sufletului — 52
O întâmplare cu tâlc — 2
Olariu Silviu, Desiderate şi mijloace — 49
Ortodoxia — 3, 36
Ostaşii (îngrijirea lor religioasă) — 4, 5
Palatul împăraţilor bizantini — 35
Palestina (bis. rom.) — 16
Pann Anton — 27
Partid naţional-creştin — 31
Partidul naţional-ţărănesc şi bis. ort. — 30
Patriarhul Alexandriei — 33
Patriarhul Ierusalimului — 31, 33, 34
Patriarhul Miron — 39
Pelerinaj — 36
Pentru tineretul nostru — 6
Perzistenţa (Trifa) — 8
Pilsudski — 16
Policarp — 29, 41
Popa Septimiu — 12, 14
Popescu-Mălăeşti — 10, 11
Praznicele şi presa — 2
Prelaţi străini vizitându-ne — 45
Preoţi din Bucureşti — 22
Preotul-erou — 3
Preotul în regiunea secuizată — 34
Peobleme actuale (conferinţe) — 29
Propagandişti şi misionari — 11
Protestantismul — 7
Prozelitism (Grecia) — 12
Radio, ora străjerilor — 51
Rătăcire suf. etească — 8
Reducerile bugetare (moţiune) — 26, 27
Religia (în şc. secundare) — 40
Religia (în spitale) — 13
Robia (cler unit) — 13
«România Nouă» — 18
Rugăminte (Moruşca) — 17
Rusu Al. ep. — 48, 50
Salarizarea clerului — 34
Săpături din palatul împăraţilor bizantini — 49
Secte (şi stilism) — 32, 35
Secuime — 38
Serbări şi serbări — 35
Sfârşit de an şcolar (la Brad) — 31
Sfinţiri (de biserici ş. a.) — 5, 28, 31, 45, 47
Sfinţiri şi comemorări în Sibiu — 46
«Sf. Ştefan» — 37
Sibiu (încăerare la 31 Martie) — 15
Soc. «Sf. Gheorghe» — 25
Soc. ort. a fem. — 15
Stilul (Credinţei) — 50, (49)
Surori de ocrotire, Iaşi — 37
Şcoala normală «A. Şaguna» — 24
Şoseaua Sibiu—Tg.-Jiu — 43
Ştiinţă şi credinţă (Gheorghiu) — 10
Ştiri din bis. ortodoxe 7, 13, 16, 20, 21, 23, 30, 32, 35, 40, 49, 52
Tămăşeşti — 41
«Tinerimea Română» — 30
Todoroiu Cătălina — 39
Tragedia unui popor biblic — 31
Trifa Iosif — 9, 11, 13, 16, 29, 30, 37
Troiţe (în Zarand) — 7, 8, 9
Turism (oficiu) — 32
Universitatea pop. (Sibiu) — 4
Văicăreală nedreaptă — 1
Valea Lungă — 47
Vârghiş — 41
Vlad A. Dr. — 40
Vlad Al. pr. — 34
Zarand (ştiri) — 8
Zece Decemvrie — 53
Ziarişti ardeleni sărbătoriţi — 53
Ziua de 8 Iunie — 25, 26
Ziua eroilor — 25
Ziua naşterii Regelui — 44
Ziua on. a Marelui Voevod Mihai — 47
Ziua Reginei Maria — 45, 46
Zugravu Dr. I., pr. — 32

5. Recenzii, notiţe, despre cărţi, reviste ş. a.

Alexandrescu Ion — 40
Berdiaev N. — 35, 37
Beu O. — 51
Biblia Ilustrată — 45
Bulacu M. — 7
Cândea — 6
Cârnaru — 5
Carte de Rugăciuni — 29, 30, 40, 42, 43, 51
Cepariu — 14
Chiricuţă — 6, 8, 10
Ciuhandu — 3, 11, 20, 41
Cotoşman Gh. — 33, 47
Cotruş A. — 12
Crişmariu N — 37, 49
Cronţ Gh. — 35
Cuciujna şi Partenie — 45
Curcubătă Iordan — 11
Dăian Ilie — 27
Dăniţă C. — 18
Enăcescu — 7
Esclangon (astronome) — 22
Făgărăşanu D. — 24
Felea Il. V. — 45
Florescu — 6
Francmasoneria — 7, 12
Fruma I. Dr. — 20
«Gândirea» — 8, 12
Georgescu I. — 18
Ghibu O. — 27, 42
Gigurtu — 42
Giuglea — 37
Grigorescu I. — 20
Grigorie, episcopul Aradului — 4
Hodoroabă — 2
Imbrescu — 31
Ionescu Şerban — 16
Iordăchescu — 32
Iorga N. — 5, 6, 23, 37
I. P. S. Mitropolit Nicolae, Fereastră deschisă 4
Lapedatu Al. — 36
Lascarov Al. M. — 2
Lista manualelor aprobate de Sf. Sinod — 37
«Lumina Satelor» — 2, 29
Lupaş I. — 9, 12, 16, 32, 38, 46
Lupşa Şt — 32
Mărin, căpitan — 3
Marinescu — 47, 57
Mehedinţi S. — 7
Meteş Şt. — 14, 18, 20, 21, 23, 49
Moroianu — 3
«Neamul Românesc» — 3
Pandrea P. — 32
Petrovici I. — 16, 49
Popa Al. (albinăritul) — 4
Popa Lisseanu — 2, 41
Popescu Nicolae — 24
Proca Leo — 23, (51)
Procopovici — 8
«Prometeu» — 11
Puşcariu V. (rostul bis.) — 18
«Renaşterea» — 24
«Revista Teologică» — 5 9, 32, 41
Revistele dela Sibiu — 10
«Revue de Transylvanie» — 20, 39
Runciman — 16
Şavelschi — 20
Savin I. Gh. — 2
Stanca C. Dr. — 20
Ştiinţă şi religie — 29, 36
Stinghe — 4
Suciu Sibianu — 36
«Ţara Bârsei» — 47
Veniamin Lupu C. — 20
«Viaţa Ilustrată» — 2, 6, 10, 16, 25, 29, 39, 47
Vintilescu P. — 13
Windelband — 6, 27

6. Foişoare

Amintire despre I. C. Brătianu — 45
«Astrologul» (N. Todica) făcând istorie — 12
Biserica şi lumea — 25, 29, 31, 32, 34, 36
Brâncoveanu (Mănăstirea) — 14
Căminul cultural — 38, 39
Creştinism şi creştini — 37
Cristea Nic. (comemorare) — 6—8, 11—13
Cuvânt la instalare de preot — 39
Documente vechi (com. de Pr. Muşlea) 21—24, 26, 33
Elogiul vieţii de mănăstire — 53
Episcopul Grigorie Comşa — 24, 25
Fiul omului (E. Ludwig) — 18
Fiu şi mamă (Şaguna) — 32
Flori creştine — 35
Hristos şi V. T. — 19
Imnul tinerimii creştine — 35
In pragul vieţii de veci — 32
La mormântul lui Eugen Goga — 28
Lecţiile unei vieţi — 24
Libertatea bisericească (Şaguna) — 9
Mănăstirea (dela Arpaşul de jos) — 28
Milostenia şi darul — 31
Minunea dela Maglavit — 42
Misticismul euharistic — 15—17
Natalitatea (în jud. Sibiu) — 36
Ortodoxa la Blaj — 46
O teofanie celebră — 26
Paştile ortodoxe la Moscova — 22
Predică — 27
Preotul pilduitor (T. Chiricuţă) — 12
Psihoanaliza şi spovedania — 34
Psihologia în serviciul învăţ. religios — 51, 52
Statul naţional şi biserica militantă (cuv. de O. Goga) — 43
Sub paza sfintei icoane — 26
Şaguna (Gurasada) — 38
«Tribuna» — 2—4
Un învăţat ardelean (Piuariu) — 30
Un preot elegiac? — 48
Vechiul Testament în românește — 23, 24
Vedeniile sfinţilor şi ale misticilor 45, 46, 48—50

7. Anunţuri, avizuri, circulare, statute etc.

Anunţ — 39
Avizuri — 33, 39, 41
Circulare — 9, 12, 53
Comunicate 9, 11, 12, 13, 15, 16, 21, 26, 33, 43, 44, 45, 52
Concursuri (dela Cons. Arhiep.) 3, 8, 24, 26, 29, 38
Convocări — 15, 20, 38, 39, 41
Dec. 1 (prăznuirea) — 49
Duminecа bolnavilor — 12, 13
Inscriere la şc. normală — 32
Invitare la abonament — 1
Notificări oficiale 10, 13, 16, 25, 29, 30, 31, 38, 40, 45
Publicaţiuni — 12, 32
Sădirea pomilor — 15
«Săptămâna copilului» — 21
Statutele fondului de pensii (proect) — 17
Tipicul (la Sf. Gheorghe) — 16

8. † Necrologuri

Babeş Gh. pr. — 1, 2
Bacalbaşa Const. — 7
Baiulescu Gh. Dr. — 13
Bălan Maria, preoteasă văduvă — 29
Banu Ion, pr. — 1
Bianu Ion — 8
Blaga Ion, pr. — 20
Bota Ion — 7
Bunea Ion Dr. — 32
Câmpeanu D., prot. — 3
Candidinescu Paraschiva — 7
Ciocan Sebastian, pr. — 39
Coman David, pr. — 36
Cuntan Maria — 50
Evuţianu Elena — 11
Floaş Ilie, sen. — 18
Ghermanos, mitrop. — 10
Goga Eugen — 25, 28
Goţiu Longin, pr. — 52
Grigorie, episcop — 23, 24
Hermann Teodor, prot. — 38
Hoadrea Ilariu Dr. — 28, 29
Hossu L. Francisc — 8
Hust Maria — 47
Iacob Gh., pr. — 41
Lazăr Victor — 6, 7
Maniţiu Nic., pr. — 30
Manuilă Fabriciu, prot. — 49
Marcu Teodor — 7
Meletie, patr. Alexandriei — 33, 35
Moga Zina bar. Popp — 2
Muşlea Candid — 1
Nectarie, mitr. — 29, 30
Nottara Const. — 44
Oprea Febronia — 17
Pilsudski — 22
Popa Ana n. Roman — 23
Popov ci Ion, general — 11
Rebega Ion — 8
Rusan Viorel S. — 43
Sabo Samoilă, pr. — 11
Scumpu Ion, pr. — 48
Sieber Adolf — 47
Suciu Vasile, mitr. Blaj — 6
Togan Nic., prot. — 3
Tordăşianu Eugen — 2
Vâlsan Gh. — 34
Vassu Ost. Dr. — 10

Informaţii, ştiri locale, cărţi şi reviste, concursuri, inserţiuni.

Citiţi, sprijiniţi şi respândiţi ziarul
Telegraful Român

Redactor responsabil: Pr. Dr. D. Stăniloae
Editura şi tiparul Tipografiei arhidiecezane